

WZYM
WISOCOWE
POLSKI
M-6M

WYDAWNICTWO PANDIT

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA

Ma-N VII

KRAKÓW 2007

PRACOWNIA TOPONOMASTYCZNA INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Kierownik

KAZIMIERZ RYMUT

Autorzy haseł tomu VII

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIK (EB), JOANNA CHŁADZYŃSKA (JCh),
BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG),

WANDA MAKULA-KOSEK (WK), IWONA NOBIS (IN), ROZALIA PRZYBYTEK (RP),

URSZULA WÓJCIK (UW), ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

*Biblioteka
(parametryzacja)*

Recenzent

EWA RZETELSKA-FELESZKO

Konsultant w zakresie nazw niemieckich i łżyckich

ERNST EICHLER

Tom VII opiniowali do druku

JANUSZ RIEGER

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

001563

Opracowanie edytorskie

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

© Copyright by Wydawnictwo Pandit, Kraków 2007

© Copyright by Zespół, Kraków 2007

Printed in Poland

ISBN 978-83-85579-29-8 całość
ISBN 978-83-88866-46-7 tom VII

Wydanie I. Nakład: 500 egz.

Łamanie i druk: PANDIT

31-334 Kraków, ul. Łokietka 177

tel. (0-12) 635-18-79 w. 27

D-25/20M

PRZEDMOWA

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny tom słownika „Nazwy miejscowe Polski. Historia. Pochodzenie. Zmiany”. Tak jak poprzednie tomy, ten również został przygotowany przez zespół Pracowni Toponomastycznej Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie. Życie wprowadziło jednakże nieoczekiwane i smutne zmiany. 14 listopada 2006 roku odszedł od nas inicjator i redaktor naczelny słownika Profesor Kazimierz Rymut. Czuwał nad przygotowaniem tego tomu, ale nie dożył jego publikacji. Profesor na zawsze pozostanie w naszych sercach i umysłach, a my będziemy się starali jak najlepiej kontynuować Jego dzieło — w miarę naszych możliwości.

Śmierć Profesora to nie jedyna strata, którą poniosła Pracownia Toponomastyczna. W 2007 roku zmarła nasza koleżanka Wanda Makula-Kosek, autorka haseł z terenu Pomorza Gdarskiego. Brak nam będzie Jej staranności i fachowości.

Dotychczasowe tomy recenzowała do druku Pani Profesor Ewa Rzetelska-Feleszko. Jej ogromna wiedza i doświadczenie, a zarazem umiejętność wprowadzania nowych metod badawczych, wpłynęły niewątpliwie na jakość publikowanego materiału. Jesteśmy Pani Profesor ogromnie wdzięczni za długoletnią współpracę i pomoc. Niestety, z przyczyn obiektywnych nie może ona nadal opiniować naszej pracy. Trudu oceny wydawniczej podjęła się Pani Profesor Ewa Wolnicz-Pawłowska, która będzie recenzentem „Nazw miejscowych Polski” od VIII tomu.

Pragniemy złożyć podziękowania naszym koleżankom i kolegom z Pracowni Antroponimicznej Instytutu Języka Polskiego PAN, a zwłaszcza Paniom Profesor Marii Malec i Profesor Aleksandrze Cieślukowej, które służyły nam wiedzą, doświadczeniem i pomocą przy opracowywaniu haseł. Serdecznie dziękujemy też za konsultacje Panu Profesorowi Ernstowi Eichlerowi, z nadzieją na długą i owocną współpracę.

Nasz niewielki zespół, który wspomagają koledzy zatrudniani pozaetatowo, nadal będzie wydawał słownik, zachowując dotychczasowe zasady redakcyjne. Wprowadzane będą jedynie zmiany uwarunkowane administracyjnie (zmiany nazw miejscowości czy charakteru obiektów, zatwierdzane przez Komisję Nazw Miejscowych i Obiektów Fizjograficznych i ogłaszane w Dzienniku Ustaw). Mamy nadzieję, że sprostamy zadaniu kontynuacji słownika, dążąc do tego, by utrzymać jego wartość naukową na takim poziomie, jaki osiągnął wówczas, gdy czuwał nad nim Profesor Kazimierz Rymut.

Barbara Czopek-Kopciuch

UNIVERSITY

The University of the Pacific is a private, non-sectarian, co-educational institution. It was founded in 1862 by a group of American missionaries and has since that time been a center of learning and research. The university is located in Stockton, California, and has a campus of over 100 acres. It is one of the largest universities in the state and is known for its high academic standards and its commitment to service.

The university is organized into four colleges: the College of Arts and Sciences, the College of Business Administration, the College of Education, and the College of Nursing. Each college has its own faculty and administrative staff, and each offers a wide range of undergraduate and graduate programs.

The university is also known for its commitment to service. It has a long history of providing educational opportunities for students from all backgrounds, and it has a strong tradition of community service. The university's commitment to service is reflected in its many service projects and in its policies of financial aid and scholarship.

The university is a member of the Association of American Universities and the Association of Christian Colleges and Universities. It is also a member of the National Association of Independent Colleges and Universities. The university's commitment to academic excellence and to service has made it a respected institution in the state and in the nation.

The university's commitment to service is reflected in its many service projects and in its policies of financial aid and scholarship. The university's commitment to academic excellence and to service has made it a respected institution in the state and in the nation.

The university's commitment to service is reflected in its many service projects and in its policies of financial aid and scholarship. The university's commitment to academic excellence and to service has made it a respected institution in the state and in the nation.

The university's commitment to service is reflected in its many service projects and in its policies of financial aid and scholarship. The university's commitment to academic excellence and to service has made it a respected institution in the state and in the nation.

Mq

Mąchocice, dziś *Mąchocice Kapitulne* i *Mąchocice-Scholasteria*, dwie wsi, kiel., gm. Maślów, 11 km na płn.-wsch. od Kielc: *Mochoczycze* (1441) ZDM II 360; *Mochoczicze* 1470–80 DB I 456; *Machoczicze*, *Mochoczicze* 1529 LR 22, 467; *Muchoczicze* 1540 ŻDz XV 583; *Machoczicze* 1573 ŻDz XIV 277; *Mąchocice* 1787 Spis 397; *Mąchocice* 1827 Tabella II 1; *Mąchocice* al. *Mąkocice* 1885 SG VI 215; *Mąchocice*, wś i kol. 1901 Przew I 370; *Mąchocice*, wś i folw. 1921 Sk III 36; *Mąchocice Kapitulne*, *Mąchowi-ce* (!)-*Scholasteria* 1952 UW 114; *Mąchocice Kapitulne*, -*cic* -*nych*, *Mąchocice-Scholasteria*, -*cic* -*rii*, *mąchocicki* 1966 UN 23, 43, 44; gw. *mā-xoćice*, -*ic*, *māxocki*. — Starsze zapisy wskazują na formę **Mochocice*, pochodną od n. os. **Mochota*, z suf. -*ice*. Do n. os. por. n. os. *Moch*, *Moch* SSNO III 540 (: *Mojmir*). Później pojawiają się warianty n. m. z *a* oraz *u* zamiast *o*. Od XVIII w. *Mąchocice* z wtórną nosowością, być może na skutek hiperpoprawności (jest to teren z zanikiem rezonansu nosowego przed spółgłoskami szczelinowymi). Forma *Mąkocice* powstała w wyniku przejścia -*ch*- > -*k*- lub na skutek wtórnego skojarzenia z ap. *mąka*. Człony odróżniające od przym. *kapitulny* 'należący do kapituły' i od ap. *scholasteria* 'obiekt należący do scholastyka, czyli duchownego kierującego z urzędu szkołą katedralną' (wieś była własnością kanoników przy katedrze kieleckiej). Lit.: KSand 121; KopKiel 242; Rymut, HE XVI 39; BańMorf 120. IN

Mącice, wś, ostroł., gm. Chorzele, 10 km na płn.-wsch. od Chorzel: *Montwitz* 1571 KętL 350; *Montwitz* 1789 Goldb I 137; *Montwitz* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Montwitz* 1820 Wald 231; *Montwitz*, *Monthvice*, do *Monthvic* ok. 1850 SzczesTeka 117; *Monthvice* 1839 MpKwat IV 1; *Mącice*, niem. *Montwitz* 1885 SG VI 215; *Montwitz* — *Mącice*, -*ic*, *mącicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mącice*, -*cic* 1981

WUN II 424; gw. *monćice/monwitz*. — Dawniej *Mątwice*, zapewne od n. os. **Mątw* (: ap. *mątw* Sstp IV 176), z suf. -*ice*. Według Sicińskiego n. od im. *Męt(a)*, z suf. -*owice*, ziemczona jako *Montwitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mącice*. Lit.: Szcztyno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 119–20; Siciński, OSG VIII 67. RP

Mącikowice zob. Maćkowice

Męcina zob. Macieczyna, Męcina (1, 2)

Mącirzysz zob. Macierzysz

Mącirzysz Mały zob. Chrzanów (6)

Mącirzysz-Chrzanowo zob. Chrzanów (6)

Mącirzysz-Szeligi zob. Szeligi (6)

Mącz zob. Buczyn (1), Łady-Mans

Mącze, wś, suwał., gm. Elk, 8 km na pld.-zach. od Elku: *Montste* 1519 BiałPrzem 23; *Moncen* 1574 KętL 464; *Montschen* od. *Holtunien*, wś 1785 Goldb III 131; *Montschen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Monczien* (*Oltunien*), Lehn Dorf, *Moncze* oder *Oltun*, -*ow* ok. 1850 SzczesTeka 155; *Mącze*, niem. *Monzen* i *Oltunien* 1885 SG VI 215; *Mącze* — *Montzen* 1938, *Monzen* 1941 Choj 113; *Montzen* — *Mącze*, -*y*, *mącki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mącze*, -*czy* 1981 WUN II 424; gw. *monće*. — Wieś leży w pobliżu wsi *Mąki* (zob.), której nazwa ma genezę bałtycką. Zniemczone zapisy *Monste*, *Moncen*, *Montschen* wskazują na fonetyczno-słowotwórczą adaptację n. *Mącze*, która z kolei może być pol. przejęciem n. prus. **Monc-iai* (por. lit. n. os. *Mončys*, *Mañčius* Lpvž II 150, 267, o wieloznacznej etymologii) lub **Monk-iai*. Do n. m. *Oltuny* por. lit. n. *Altōniškiai*, lit. n. w. *Altis*, łot. n. lasu *Āltenes-mežs* i bagna *Altenes-purvs*, te może od ide. rdzenia **al-/*alt-*, lit. *alėti* 'ciec, płynąć, kapać', z suf. -*anė* lub -*anis*. W postaci zniemczonej *Holtunien*, *Oltunien* regularna adaptacja lit. *a* jako *o*, też proteza *h-* oraz końcówka -*en*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Mącze*. Lit.: SzczesTeka 161; BiałKol 97–8, 108; BiałPrzem 23, 51; Biolił, HE XX 120. RP

Mącze zob. Łady-Mans

Mączewo, ws, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 13 km na pñ.-wsch. od Raciąga: *Manczewo* 1409, *Móczewo* 1417 Płot nr 1322, 2738; *Maczevo* 1497 Matr II nr 879; *Maczevo Maior* alia *Maczevo* 1531 SHGP I 187; *Mączewo Maior*, *Mączewo Minor* 1578 ŻDz XVI 94; *Mączewo* 1784 MpPerPł; *Mączewo* 1827 Tabella II 2; *Mączewo* 1885 SG VI 215; *Mączevo*, -wa, *mączewski* 1972 UN 131, 20. — Nazwa od n. os. *Mącz* (: *Mąka*) RymSEN II 80, z suf. -ewo. W XVI w. dwie wsi: *Mączewo Maior* i *Mączewo Minor*, czyli *Mączewo Duże* i *Mączewo Małe*. Lit.: SHGP I 187; ZMaz 255. UW

Mączewo zob. Mansowo

Mączki zob. Mącznino

Mączlino zob. Mącznino

Mącznik zob. Zaosie

Mączniki (1), ws, kal., gm. Grabów nad Prosną, 6 km na pñ.-wsch. od Grabowa: *Manczniki* 1446 SHGKI(PG 2 199v); *Manczniki* 1481 SHGKI(PG 9, 129); *Mącznyky* 1511–23 ŁLB II 44; *Mączniki* 1579 ŻDz XII 119; *Mączniki* 1618–20 PKal 76; *Mączniki Stare*, folw., *Mączniki nowe*, ws 1885 SG VI 215; *Mączniki*, ws 1921 Sk II 17; *Mączniki*, -nik 1981 WUN II 424; gw. *mončniki*, -kuf. — Nazwa od ap. **mącznik* 'człowiek należący do ludności służebnej, mielący zboże na żarnach', w l. mnogiej. Przejściowo n. z członami dyferencyjnymi *Stare*, *Nowe* dla odróżnienia wsi i folwaru. Lit.: Buczek 28. ZZ

Mączniki (2), ws, kal., gm. Nowe Skalmierzyce, 7 km na pñd.-zach. od Kalisza: *Manczniki* 1446 SHGKI(PG 2, 131); *Manczniki* 1467 SHGKI(PG 7, 257v); *Mącznyky* 1511–23 ŁLB II 8; *Mvčnyky* 1535 SHGKI(ASK 12, 433); *Manczniki* et *Rzekthy* 1542 Koz V 17; *Mączniki* 1579 ŻDz XII 129; *Mączniki* 1618–20 PKal 46; *Mączniki* 1885 SG VI 216; *Mączniki*, -nik 1981 WUN II 424; gw. *mončniki*, -niki. ZZ

Mączniki (3), ws, pozn., gm. Gniezno, 8,5 km na pñ.-zach. od Gniezna: in *Manczniki* 1357 KW III 70; *Monczniki* (1405) KW V 67; *Maczniky* 1511–23 ŁLB I 18; *Mączniki* 1618–20 PKal 217; *Mączniki* 1885 SG VI 215; *Mączniki*, -nik, *mącznicki* 1967 UN 77, 24; gw. *mončniki*, -kuf, *mončnicki*. ZZ

Mączniki (4), ws, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 2,5 km na pñ.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: apud *Manczniki* (1240) XV KW I 189; *Manczniki* 1299 KW II 186; *Monczniki* 1439 AC II nr 1080; *Mucznyki*, *Mvncznyky* 1510 NKs

25, 50; *Mączniki* 1578 ŻDz XII 204; *Mączniki* 1618–20 PKal 158; *Mączniki* 1885 SG VI 216; *Mączniki*, -nik 1981 WUN II 424; gw. *mončniki*, -niki, *mončnicki*. ZZ

Mączniki Nowe zob. Mączniki (1)

Mączniki Stare zob. Mączniki (1)

Mącznino, os. nieistniejąca, leżała koło Mel-pina, pozn.: *Mancłino* (1181) KWlp 66, fals. XIII w.; *Mancłino* 1258 KW I 70, 328; *Maczlin* (1375) SHGPn III 96; in villa *Manczłino* (1423) 1488–92 NKs 47; *Manczłino* 1446, *Manczki* 1479 SHGPn III 96; *Manczłyno* 1482 Koz II 449; *Maczłino*, des. 1510 NKs 121; *Macznyno* 1531 Koz II 449; *Kuchłino* (!) XVIII SHGPn III 96. — Początkowo *Mączłino*, *Mąclino*, od n. os. **Mącel* (: *Męcimir*, *Męcislaw*), z suf. -ino. Zmiana na *Macznino* w wyniku asymilacji *l-n > n-n*. Przejściowo oboczna postać *Mączki*. Lit.: SHGPn III 96–7; PPozn 183; Nieckula, -ov- 286. ZZ

Mądre, ws, pozn., gm. Zaniemyśl, 6,5 km na pñd.-zach. od Środy Wielkopolskiej: de *Mandre* (1380) XVI KW III 499; in *Mandre* 1432 AC II nr 1037; de *Mandre* 1476 SHGKI(PG 9, 55); *Mandre* 1510 NKs 68; *Mądre* 1578 ŻDz XII 204; ku *Mądrym*, wsi *Mądrych* 1781–82 Koz III 671; *Mądre*, w *Mądrym* 1789 MKI(Tab 47, 73); *Mądre* 1846 KsP 357; *Mądre* 1885 SG VI 216; *Mądre*, -rych 1981 WUN II 424; gw. *mundre*, -ryx, *myntyrski*. — Nazwa od n. os. *Mądry* SSNO III 433, w l. mnogiej. ZZ

Mądrozski, ws, koniń., gm. Rzgów, 15 km na pñd.-zach. od Konina: *Mądrozski*, folw. 1885 SG VI 216; *Mądrozski*, kol. 1921 Sk II 37; *Mądrozski*, -szek 1981 WUN II 424. — Od n. os. *Mądroszek* (: *mądry*) RymSEN II 79 lub od przezwiska *mądroszek*, *mędroszek*, *mądraszek* 'człowiek mający się za bardzo mądrego, człowiek przemądrzały' SW II 933–4, w l. mnogiej. ZZ

Mądrzechowice zob. Mądrzechowo

Mądrzechowo, ws, słup., gm. Bytów, 1 km na pñd.-wsch. od Bytowa: *Manderkowicz* 1387 GA 676; *Mandrzechuiz* 1387, *Mandrikowicz* 1425, *Mandelkowicz* (!) 1431, *Mandrokowicz* 1437, *Mandelkeuiz* (!) 1596 PMT IX 40; *Manckewitz* 1618 MpLub; *Malchwic* alias *Mądrzechowice* 1638 Font XLVI 32; *Mędrzykowo* 1686–87 Font XI–XV 846; *Mędrzykowice* 1710 PMT IX 40; *Manckwitz* 1747–48 Font XLVI 134; *Mędrzechowice* 1749 Font XVI–XIX 275; *Mankwitz* 1789 MpGillyPom; *Mahwitz* 1804, *Mądrzechowice* 1817, *Mankwitz* al. *Mandreschütz* 1879 PMT IX 40; *Mądrzechowo* al.

Mędrzechowice 1885 SG VI 216; Mangwitz — Mądrzechowo, -wa, mądrzechowski 1947 MPol XXV nr 111; Mądrzechowo, -wa 1981 WUN II 424; gw. *mądr̥ex^how^ho*, *mądr̥ex^howice*. — Początkowo Mądrzechowice, od n. os. Mądrzech lub Mądrek, Mądrzyk (: *mądry*), z suf. -owice. Formy Mandelkowicz, Malchwic to zdeformowane substytucje niem. Od XVII w. Mędrzykowo, od XIX w. Mądrzechowo, z suf. -owo. Oboczna postać niemiecka Mankwitz nawiązuje do nazw. Manckwitz. Lit.: Surma, PMT IX 40; Belchnerowska, HE VII 100; Siciński, OSG VIII 67. BCz

Mądrzechów zob. Mędrzechów

Mąkarzewice zob. Mękarzowice (1)

Mąkarzowice zob. Makarewice, Mękarzów

Mąkarzów zob. Mękarzowice (1), Mękarzów

Mąki, wś, suwał., gm. Elk, 7 km na płd.-zach. od Elku: *Monick* 1510–11 BiałPrzem 23; *Moncken* 1574 Kętl 464; *Monken*, wś 1785 Goldb III 131; *Monken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Monken*, Lehn Dorf, *Monkj*, -ow oder *Monkenkaymen* ok. 1850 SzcześTeka 155; *Mąki*, niem. *Moncken* al. *Monken* 1885 SG VI 217, 662; *Monken* — *Monki* al. *Moiki* 1946 Ley I 126; *Monken* — *Mąki*, *Mąk*, *mącki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mąki*, *Mąk* 1981 WUN II 424; gw. *mojki*. — Na podstawie zniemczonych zapisów n. można uznać za pierwotnie bałtycką: **Mon(i)k-iai*, przejściowo też **Mon(i)ke-kaim-is*; por. prus. n. os. *Monix*, *Manix*, *Monicko*, *Manike* TAP 61, 65 oraz prus. *caymis* 'wieś'. W adaptacji niem. opuszczono rdzenne -i- i dodano -en. Nazwę niem. *Monken* stała się podstawą spolonizowanych postaci *Monki*, *Moiki*. Po 1945 r. ustalono formę *Mąki*. Lit.: SzcześTeka 161; BiałKol 96, 108. RP

Mąki zob. Wnory-Kużele

Mąkobody zob. Mokobody

Mąkocice zob. Makocice, Mąchocice

Mąkocin zob. Mankocin

Mąkolice (1), wś, łódz., gm. Główno, 12 km na płn.-zach. od Główna: *Mancolici* 1357 KW III 70; *Makolicze*, *Mankolicze* 1511/12 VisitGn 118, 205; *Makolyce*, *Makolice*, *Mankolice* 1511–23 ŁLB II 406, 407; *Mankolicze* 1576 ŻDz XIII 52; *Mąkolice* 1793 MpPerŁęcz; *Mąkolice* 1827 Tabella II 2; *Mąkolice* 1885 SG VI 217; *Mąkolice* 1921 Sk I 71; *Mąkolice*, -lic, *mąkolicki* 1973 UN 44, 16; gw. *munjko-lice*, -lic, *munjolski*. — Od n. os. *Mąkola* RymSEN II 80, z suf. -icy, -ice. N. os. od podstawy *mąk-/męk-*, por. *mąka*, *męka*, *męczyć*. Lit.: SHGŁęcz I 196. EB

Mąkolice (2), dziś *Mąkolice* i *Mąkolice-Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Wola Krzysztowska, 10 km na wsch. od Bełchatowa: *Mankolicze* 1398 SHGŁęcz I 196; *Makolicze* 1511 ŻDz XIII 197; *Makolycze* 1511–23 ŁLB II 219; *Makolicze* 1552 ŻDz XIII 257; *Mąkolice* 1827 Tabella II 2; *Mąkolice*, wś i folw. 1885 SG VI 217; *Mąkolice*, wś i folw. 1921 Sk II 80; *Mąkolice*, wś, i *Mąkolice*, kol. 1952 UW 98; *Mąkolice*, -lic, *Mąkolice-Kolonia*, -lic -nii, *mąkolicki* 1974 UN 46, 46; gw. *munjko-lice*, -lic, *munjolski*; *kulonjo*, -nii. — W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: SHGŁęcz I 196. EB

Mąkolicka Wola zob. Wola Mąkolska

Mąkolin, dziś *Mąkolin* i *Mąkolin-Kolonia*, dwie wsi, ploc., gm. Bodzanów, 16 km na płn.-zach. od Wyszogrodu: *Mankolyno* ok. 1240 KMaz I 304; *Macolin* 1256 KkM 19; *Manholino* (1310) PrUr II 5; *Mancolino* 1351 SHGWy(AGAD, perg. 6490); *Makolyno* (1357)1475 KkM nr 78; *Mancolino* 1361 Płoc I 59; *Mancolino* 1391 Łęcz I nr 2197; *Mankolino* 1425 MkM I nr 218; *Mankolin* 1449 SHGWy(Ep. 5, 25); *Mąkolyn* 1473 SHGWy(MK 5, 41v); *Makolino*, *Mąkolino* 1495 SHGWy(Ep. 15, 37, 97v); *Mąkolyn*, *Mankolyn* 1504 SHGWy(MK 18, 191–191v); *Mąkolin* 1526, *Monkolin* 1541 ACPłoc nr 46, 47, 171; *Makolyno* 1530, *Mąkolin* 1576, *Mąkolino* 1578 ŻDz XVI 308, 303, 8; *Mąkolin* 1827 Tabella II 2; *Mąkolin* 1885 SG VI 217; *Mąkolin*, *Mąkolin* Kol. 1952 UW 25; *Mąkolin*, -na, *Mąkolin-Kolonia*, -na -nii 1981 WUN II 424. — Od n. os. *Mąkola*, z suf. -ino, -in. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: SHGWy 33; ZMaz 255. UW

Mąkolino zob. Mąkolin, Mąkolno (1)

Mąkolno (1), wś, koniń., gm. Sompolno, 17,5 km na płn.-zach. od Koła: prope *Mokolino* (1345)XVII KW II 567; de *Mkolino* 1399 Lek II nr 1317; *Mokolino* 1412 ŁLB I 220, przyp.; *Mkolno* 1420 Koz V 17; *Mkolino* 1434 AC II nr 304; *Mikolino*, *Mkolino* 1467 SHGKI(PG 7, 265v); in *Makolyno* 1497 Bob nr 355; *Mankolino* 1501 AC III nr 191; *Mkolino* 1507 ŻDz XII 234; *Mkolyno* 1511–23 ŁLB I 213; *Makolyno* 1535 SHGKI(ASK 12, 446); *Mąkolino* 1565 SHGKI(ASK 13, 18); *Mąkolino*, *Mkolino* 1579 ŻDz XII 234; *Makolino* MKI(Tab 27, 15); *Mąkolino* 1674 MKI(ASK 74, 163); *Monkolno* 1802–03 MpGillyPr; *Mąkolno* 1827 Tabella II 2; *Mąkolno*, wś i folw. 1885 SG VI 218; *Mąkolno*, -na, *mąkolski* 1970 UN 82, 29; gw. *munjkolno*, -na, *mojkołijski*. — Zapisy nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie

postaci wyjściowej nazwy. Być może pierwotnie **Mikolino*, od n. os. *Mikola* (: *Mikolaj*) SSNO III 489, z suf. *-ino*. Wskutek zmiany akcentu zanikło *-i* w pierwszej sylabie, co doprowadziło do powstania form *Mkolino*, *Mkolno* z nietylpołą w j. pol. grupą nagłosową *mk-* (por. czasownik *mknać*). W wyniku tendencji do rozbitcia tej grupy pojawiła się postać *Mokolino*, która przekształciła się w *Mąkolino* (wytworzenie się elementu nosowego przed spółgłoską zwartą częste w polszczyźnie; wsparte też czynnikami adideacyjnymi, np. *mąka*). Wtórnie wyrównanie postaci nazwy do częstych nazw z suf. *-no* przez zanik sufiksальной samogłoski *-i*. Niewykluczone, że n. łączyć można z n. os. *Mąkola*, co jednak mniej prawdopodobne. Lit.: Bar-Morf 140. ZZ

Mąkolno (2), wś, wałb., gm. Złoty Stok, 3 km na płn. od Złotego Stoku: *villa Meinfridi* 1260 SUr III 208; *Meynuersdorff* 1296 SUr VI 228; *Meynfridisdorf* 1316, *villa Mayfridi* 1335, *villa Meinfridi* 1339 Reg nr 3579, 5411, 6222; *Meifitzdorff* 1743 SNGŚI VII 123; *Meifriedsdorf* 1785 Z IV 164; *Maifriedsdorf* 1845 K 390; *Maifriedsdorf*, *Manfredowice* 1941 Wrzosek 12; *Maifritzdorf* — *Mąkolno*, *-a*, *mąkoleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mąkolno*, *-na* 1981 WUN II 424. — Dawna n. niem. od n. os. *Manfred*/*Manfred* Gott 420 + *-dorf*, okresowo spolszczona jako *Manfredowice*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mąkolno*. Lit.: SNGŚI VII 123. JCh

Mąkolska Wola zob. Wola Mąkolska

Mąkorzowice zob. Makarewice

Mąkorzów zob. Mękarzów

Mąkosa zob. Mąkosy

Mąkosin, wś, rad., gm. Chynów, 10 km na płn.-zach. od Warki: *Mąkosin*, kol. 1921 Sk I 39; *Mąkosin* 1952 UW 12; *Mąkosin*, *-na*, *mąkosiński* 1971 UN 127, 12. — Nazwa od nazw. *Mąkosa* RymSEN II 80, z suf. *-in*. Antroponim od podstawy *męka*, *męczyć*. Kolonia powstała w 1903 r. w do-brach Budziszyniek. Lit.: KopRad 296; Szczekows-cy, Dzieje parafii Drwalew... 1996, 26. UB

Mąkosy, dziś *Stare Mąkosy* i *Nowe Mąkosy*, dwie wsi, rad., gm. Jastrzębia, 15 i 17 km na płn.-wsch. od Radomia: *Mancosino* (1191) KMlp I 5; *Mąkosza* 1470–80 DB I 333; *Makoz* 1529 LR 399; [*Mąkosz*] XVI AtSd 147; *Makosowie* 1674 ŻDz XV 591a; *Mąkosy* 1827 Tabella II 2; *Mąkosy* 1885 SG VI 218; *Mąkosy* *Nowe*, wś, *Mąkosy* *Stare*, os. młyn. 1921 Sk III 55; *Mąkosy* *Nowe*, wś, *Mąkosy* *Stare*, wś i os. młyn. 1933 SkBy 1021; *Mąkosy* *Nowe*, *Mąkosy* *Stare*

1952 UW 118; *Nowe Mąkosy*, *Stare Mąkosy*, *-ych* *-sów*, *nowomąkoski*, *staromąkoski* 1970 UN 25, 24, 25; *Nowe Mąkosy*, wś, po zmianie *Mąkosy* *Nowe*, *Stare Mąkosy*, wś, po zmianie *Mąkosy* *Stare*, *-ów* *-ych*, *mąkoski* 2002 DzU nr 8, poz. 79; gw. *mukosy*, *mukos*, *mukoski*. — Dawniej *Mąkoszyno*, od n. os. *Mękosza* SSNO III 445, z suf. *-ino*, *-in*. Wtórnie *Mąkosza*, z wyrównaniem do n. m. z suf. *-ja*, też w formie zmazurzonej *Mąkosz*, efemerycznie *Mąkosowie*. Ostatecznie ustaliła się postać *Mąkosy*, w l. mnogiej, w formie zmazurzonej. Człony odróżniające od *nowy*, *stary*. W formie gw. odnosowanie i zmiana *o > u* w sąsiedztwie spółgłoski tylnojęzykowej. Lit.: KSand 121; KopRad 399; Bar-Morf 90. IN

Mąkosza zob. Mąkosy

Mąkoszyce (1), wś, gorz., gm. Santok, 1,5 km na pld. od Strzelec Krajeńskich: *Marienwiese*, kol. 1750–60 SHGNM(LHb 197); *Marienwiese* 1832 Mp-UMbl 1706; *Marienwiese* — *Mąkoszyce*, *-szyc*, *mąkoszycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mąkoszyce*, *-szyc* 1981 WUN II 425. — Dawna n. niem. od im. *Maria* (imię krewnej właściciela Lipek) + *Wiese* 'łaka'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mąkoszyce*. BCz

Mąkoszyce (2), wś, kal., gm. Kobyła Góra, 8 km na płn.-wsch. od Sycowa: *Mąkoszyce*, niem. *Mangschütz* 1885 SG VI 218; *Mąkoszyce*, niem. *Mangschütz* 1921 Sk X 67, 146; *Mąkoszyce* 1933 SkBy 1021; *Mąkoszyce* 1952 UW 69; *Mąkoszyce*, *-szyc* 1981 WUN II 425. — Nazwa od n. os. *Mąkosza*, z suf. *-ice*, zniemczona jako *Mangschütz*. EB

Mąkoszyce (3), os. zaginiona, leżała koło Konina: Slavsco ... usque in hereditatem que *Mancosice* nominatur (1265) KW I 364. ZZ

Mąkoszyce (4), wś, opol., gm. Lubsza, 12 km na płn.-wsch. od Brzegu: *Manchoschitz* 1264 SUr III 313; *Manchossicz* 1297 SUr VI 238; *Mancoschicz* (1358) K 394; *Mankschicz* 1376 Ng 185; *Mangschütz* 1666/67 J I 471; *Mangschütz* 1743 SNGŚI VII 123; *Mangschütz* 1783 Z I 103; *Mangschütz*, *Mąkoszyce*, verderbt *Maykoszyc* 1845 K 394; *Mangschütz*, *Mąkoszyce* 1941 Wrzosek 11; *Mangschütz* — *Mąkoszyce*, *-szyc*, *mąkoszycki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mąkoszyce*, *-szyc* 1981 WUN II 425. — Nazwa zniemczona jako *Mangschütz*. Po 1945 r. odtworzono n. jako *Mąkoszyce*. Lit.: SNGŚI VII 123; BorGŚI 177. JCh

Mąkoszyn (1), wś, bydż., gm. Szubin, 6 km na pld.-wsch. od Szubina: in *Pyarthowo* 1437

AC II nr 309; *Pyardowo* 1508 Koz III 701; *Pyardowo* ... villa ... deserta 1511–23 ŁLB I 135; *Piardowo* 1535 SHGKI(ASK 12, 485); *Piardowo*, des. 1597 Koz I 217; *Piardowo* 1846 KsP 517; *Piardowo*, wś i smolarnia 1887 SG VIII 43; *Mąkoszyn*, niem. *Wolldorf* 1921 Sk X 91, 146; *Mąkoszyn*, -na, *mąkoszyński* 1971 UN 185, 9; gw. *munjkošin*, -na, *munjkošyjski*. — Początkowo *Piardowo*, od n. os. **Piard* lub *Piarda* KozN 52, z suf. -owo. Do n. os. por. *piardnąć*, *pierdnąć*. Nazwa niem. *Wolldorf* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Po 1918 r. na wniosek ludności urzędowo zmieniono n. na *Mąkoszyn*, por. Koz V 611. ZZ

Mąkoszyn (2), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 8 km na zach. od Izbicy Kujawskiej: *Moncossino* 1352–27 MVat I 260; *Macossino* 1398–99 (?) Koz V 17; *Mankoschino* 1418 Koch nr 486; *Mąkoszyno* 1489 Lupbrz 147; *Mąkossino* 1527 Vlad XI 32; *Makossino* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Mąkoszyno* 1634 Rpodbrz 236; *Mąkoszyno* 1674 Rpodg 161; *Mąkoszyn* 1796 PerOpis IX; *Mąkoszyn* 1885 SG VI 218; *Mąkoszyn*, -na, *mąkoszyński* 1971 UN 182, 6. — Nazwa od n. os. *Mąkosza*, z suf. -ino, potem -in. Lit.: Nieckula, -ov- 286. AG

Mąkoszyn (3), wś, piotr., gm. Tuszyn, 10 km na pld.-wsch. od Tuszyna: *Macoschyn* 1511 ŻDz XIII 198; *Makoschyn*, *Mankoschyn* 1511–23 ŁLB II 171, 173; *Makossin* 1534 InwWłoc 82; *Makoszyn* 1552 ŻDz XIII 263; *Mąkoszyn* 1827 Tabella II 3; *Mąkoszyn* 1885 SG VI 218; *Mąkoszyn*, -na 1981 WUN II 425; gw. *myjkosyn*, -na, *myjkoski*. Lit.: Nieckula, -ov- 286. EB

Mąkoszyn zob. *Mokoszyn*

Mąkoszyno zob. *Mąkosy*

Mąkowarsko, wś, bydż., gm. Koronowo, 13,5 km na pld.-wsch. od Koronowa: *Manchowarsko* 1306, *Mankowarsko* 1325 KW II 253, 379; *Mancowarsko* 1368 KW III 321; *Makowarsk* 1535, *Markowarsk* (!) 1565 SHGKI(ASK 12, 505); *Mekowarsk* 1578 ŻDz XII 171; *Mąkowarsk* 1618–20 PKal 278; *Mekowarsk* 1653 Font XII 274; *Mąkowarsk* 1766 MKI(E 42, 829); *Mąkowarsk* 1885 SG VI 218; *Mąkowarsko*, -ka, *mąkowarski* 1972 UN 174, 13; gw. *munjkowarsko*, -ka. — Nazwa od n. os. **Mąkowar*, z suf. -sko, -sk. Do n. os. por. *mąka* i warzyć oraz przezwiska typu *Gębo-war*, *Grocho-war*. Lit.: Rospond, -ask- 179. ZZ

Mąkownica, wś, koniń., gm. Witkowo, 17 km na pld.-wsch. od Gniezna: *Makownicza* (1399),

villa ... Mokownicza ... silva ... Mokow 1399 KW III 717, 734; vt syluam *Makow* et villam *Makownica* (1400) XVII KW V 3; *Mocownicza* 1402 RWlkp II nr 177; *Makownicza* 1498 AC II nr 720; *silva Mokowo dicta ... cum Mokownicza* 1511/12 VisitGn 457; *Mokownycza* 1511–23 ŁLB I 23; *Mokownicza* 1580 ŻDz XII 160; *Mąkownica* 1618–20 PKal 225; *Monkownice* 1802–03 MpGillyPr; *Mąkownica*, wś i folw. 1885 SG VI 218; *Mąkownica*, -cy, *mąkownicki* 1967 UN 77, 30; gw. *munjkownica*, -cy, *munjkownicki*. — Od n. lasu *Mokowo*, z suf. -nica. Nazwa lasu od podstawy **mok*-, por. *mokry*, *moknąć*. Od XVII w. z wtórną nosowością przed spółgłoską zwartą, wspartą adideacją do ap. *mąka*. ZZ

Makowo, kol., dawniej wś, słup., gm. Człuchów, 5 km na pld. od Człuchowa: *Manykowie*, *Manykow* 1323 HKS I; de *Mankow* (1352) 1397 PrUr V 45; *Manykow* 1372, *Manikow* 1426 HKS nr 95, 174; *Mankow* (1437) GZ 112; z *Mankowem*, ze wsią ... *Mańkowem*, z *Mankowami* 1565 Lupom 51, 52, 53; *Mannekaw* 1570 ŻDz XXIII 221; *Mankowy* 1648 RP 189; *Monkowy* 1682 Font V 148; *Mankau* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Mekowy* al. *Mankowy*, niem. *Mankau*, maj. 1885 SG VI 280; *Mankau*, fr. *Mekowy*, *Mannekaw* 1912 Bär 74; *Manikau* — *Mąkowo*, os. 1951 Rosp 186; *Mąkowo*, niem. *Mankau*, przejściowo *Mąkowy* 1972 Mazur II 142; *Mąkowo*, -wa 1981 WUN II 425. — Dawniej *Mankowo*, *Mańkowo*, od n. os. *Manek*, *Maniek* SSNO III 390 (: *Emanuel*, *Mano-miir*, *Mani-sław*), z suf. -owo; okresowo w l. mnogiej. W XIX i XX w. adideacja do ap. *meka*, *mąka*. Po 1945 r. zatwierdzono postać *Mąkowo*. WK

Mąkowody zob. *Mokobody*

Mątaszek, os., dawniej wś, bydż., gm. Warlubie, 12 km na zach. od Nowego: *Montaske*, Neusaß 1789 Goldb II 149; *Montasske* 1796–1802 MpSchröt XV; *Montaszek* — *Montaske* 1879 KętN 109; *Mątaszek*, niem. *Montassek* 1885 SG VI 218; *Mątaszek*, niem. *Montassek* 1921 Sk XI 51, 81; *Mątaszek* in. *Montasek* (*Moktaszek*) 1925 Krzep 70; *Mątaszek*, -ska, *mątaski*, wś 1971 UN 186, 18; *Mątaszek*, -ska 1981 WUN II 425; gw. *mūntasek*, -ska, *mūntaski*. — Nazwa ponowiona z n. jez., por. *Montasek* 1664 Font XXXII 98, *Montafske* See 1796–1802 MpSchröt XV; n. jez. od n. rzeki *Mątawa*, przepływającej przez jezioro. O etymologii n. rz. zob. *Mątawy*. Wtórna postać n. jez. *Mątaszek* powstała w wyniku elipsy członu *Jezioro* w pierwotnej n. **Montawskie Jezioro* (zniemczone jako *Montaske*

Mątaawy

See > *Montaske*, reslawizowane jako *Mqtasek*). Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 66; Górniewicz, HE I 104. WK

Mątaawy, wś, bydż., gm. Nowe, 7 km na pld. od Nowego: *Montaw* 1374 Lor X 143; *Montaw* 1413 Font XXIX 157; *Montaw* (vor 1416) GZ 14; *Manthowy* 1526 Matr IV/2, nr 14731; *Munthowi* 1534 Inwłloc 122; przy *Monthovach*, *Monthovy* 1570 Lumalb 97, 99; *Montowy* 1624 LuPrus 57; Lustratia *Montaw*, *Montawy*, w *Montawach* 1664 Font XXXII 91, 92, 93; *Montawy* 1682 Font V 66; *Montau* 1796–1802 MpSchröt XV; do *Montawy*, do *Montaw*, w *Montawie* 1807 Font XXVI 203, 287; *Mqtawy*, niem. *Montau* 1885 SG VI 219; *Montau*, fr. *Muntau*, *Muntawy*, *Mqtawy* 1912 Bär 79; *Mqtawy*, niem. *Montau* 1921 Sk XI 50, 81; *Mqtawy*, -*taw*, *mqtawski* 1971 UN 186, 23; gw. *mūntavi*, -*taf*, *mūntafski*. — Nazwa od n. rz. *Mqtawa*, por. *Montau* (das Fliess) (1350) PrUr IV 511, w formie l. mnogiej; n. w., od *mąci*, z suf. -*awa*, określa rzekę o mętnej wodzie. Zapisy niem. są substytucjami fonetyczno-morfologicznymi n. pol., z niem. suf. -*au* zamiast pol. -*awa*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 66; Górniewicz, HE I 19. WK

Mątej zob. Mętno

Mąteń zob. Sierno

Mątewki, wś, sier., gm. Mokrsko, 8 km na lđ.-zach. od Wielunia: *Mątewki*, al. *Montewki*, folw. 1885 SG VI 219; *Mątewki*, kol. 1921 Sk II 130; *Mątewki*, wś 1952 UW 107; *Mątewki*, -*wek*, *mątewkowski* 1974 UN 52, 19. — Nazwa od nazw. *Mątewka* RymSEN II 80, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *mątewka* 'dREWIEŃKO DO MACENIA PŁYNÓW' SW III 911. EB

Mątki (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Ryjewo, 9 km na pld.-zach. od Sztumu: *Ruden* ok. 1399 ZHM 46; *Ruden* 1402, 1403, 1404 MKB 64, 95, 123; *Montiken* 1407 MTB 439; *Montike* 1408, *Rudyn* 1409 MKB 200, 222; *Munthkaw* 1523, *Munthken* 1526 Sm I 96; *Möntk* 1582 ŻDz XXIII 81; *Matki* 1647 Font IV 148; *Muntki* 1717 ZeitM IV 31; *Montken* od. *Montki* 1789 Goldb II 149; *Montki*, niem. *Montken*, dobra ryc. 1885 SG VI 663; *Montken*, fr. *Mątki*, *Munten* 1912 Bär 79; *Mątki* — *Montken* 1941 Choj 113; *Mątki* — *Montken*, os. 1951 Rosp 186; *Mątki*, -*tek* 1981 WUN II 425; gw. *mūntki*, *mūntk*, *mūntkofski*. — Początkowo *Rudno*, od ap. *ruda* 'ruda darniowa', z suf. -*no*, zniemczone jako *Ruden*. Oboczna n. prus. **Montik-ai*, też **Montik-aw-s* (niem. *Montiken*, *Munten*, *Munthkaw*) po-

chodzi od im. właściciela wsi, por. we wsi Ruden mieszka wolny Prus *Montyke* ok. 1399 ZHM 46. Do n. os. por. prus. n. os. *Montix*, *Mantiko* TAP 62, 144, lit. *Mantas*, *Mantelis* Lpvž II 153, 155, Zinkevičius 180 (: lit. *Mant-vilas*; czł. *mant-* jest różnie objaśniany, od *mantis* 'posiadłość, skarb, własność' lub *mantā* 'zdalny, dogodny', albo od *manyti* 'myśleć, sądzić'). W substytucyjnych zapisach niem. -*en* oraz *a* przejęte jako *o*, *ō* (: *u*). Od XVI w. polska substytucja fonetyczna w l. mnogiej. Lit.: Górniewicz, PMT IV 138, 97–8; Górn-RPom 114–5; Błażenie II 367, 122. WK

Matki (2), wś, olszt., gm. Jonkowo, 11 km na pln.-zach. od Olsztyna: ad locandam villam *Hoentfelt* (1352) XV PrUr V 43; *Muntikindorf* 1356, *Muntkendorff* (1359) 1683 PrUr V 239, 407; *Montikengut* 1390 MWrm V 208; de Gudekuß, *Montiken* 1445 SHGWrm(Arch.Gött., OF 80a, s. 23); z nadpisu na kopii: *Montkendorf* (XV) PrUr V 43; *Montiken* 1518, *Montikendorf* 1519 Locationes 83, 86; de *Montkendorf* 1568 SHGWrm(ADWO, AK, RA 88); *Montken* (XVII) PrUr V 43; *Munken* 1615 RŁWrm 269; *Montkendorf*, *Montkien* 1656 Kolberg 245, 250; *Montky* XVII Oblak 561; *Mondtken* 1717 GuldWij 66; *Miüntkien* 1755 MpEnd; *Mondticken* 1789 Goldb I 141; *Mondtken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Montken* — *Montki* 1879 KętN 196; *Montki*, niem. *Mondtken* al. *Montken* 1885 SG VI 663; *Mątki* — *Mondtken* 1941 Choj 113; *Mondtken* — *Mątki*, -*tek*, *mątecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mątki*, -*tek* 1981 WUN II 425; gw. *mūntki*, *mūntkofski*; *montki*, -*ek*, *montkoski*. — Wieś pierwotnie nosiła n. niem. *Hoentfeld*, od niem. *hoch* 'wysoki' Kluge 312 + *Feld* 'pole'. Oboczna n. pruska **Montik(s)* od im. odbiorcy nadania z 1352 r., por. *discreto viro Munten* PrUr V 43, z suf. -*ik*. O n. os. por. *Mątki* (1). Nazwa wsi od początku występowała w dwu formach: z niem. członem -*dorf* (co wskazuje na dzierżawcze znaczenie toponimu) i bez tego członu. Postać *Montkien* po zaniku sufiksalnego -*i*, stała się podstawą pol. substytucji *Montki*, *Mątki*. Lit.: Siciński, OSG VIII 33; PospWrm 94–5; Przybalt 173. RP

Mątwo (1), dziś *Mutowo*, wś, pozna., gm. Szamotuły, 1 km na pln.-wsch. od Szamotuł: *Mutowo*, folw. 1885 SG VI 820; *Mutowo* 1902 MycPn 134; *Mutowo*, folw. 1921 Sk X 89; *Mutowo*, os. 1967 SM 725; *Mątwo*, -*wa* 1981 WUN II 425; *Mątwo*, po zmianie *Mutowo*, -*wa*, *mutowski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Zapewne od n. os. *Mut* (: ap. gw. *mut* 'dawny instrument muzyczny')

lub od niem. n. os. *Mut*) RymSEN II 127, z suf. -owo. Współczesna postać *Małtowo* wprowadzona urzędowo. ZZ

Małtowo (2), dziś *Montowo*, wś, tor., gm. Grodziczno, 11 km na wsch. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Montaw* ok. 1423/24 DK 104; *Montaw* XV KęL 88; *Montaw* 1570 ŻDz XXIII 62; *Montowo* 1647 Font IV 94; in *Montowy*, *Montowo* 1667–72 Font VI–X 425, 426; *Montowo* 1682 Font V 20; z *Montowem* 1725 Font XLII 205; *Montowo* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Montowo* 1885 SG VI 663; *Montowo* 1921 Sk XI 36; *Montowo* 1952 UW 182; *Matowo*, -wa, *małtowski* 1971 UN 171, 8; *Małtowo*, po zmianie *Montowo*, -wa, *montowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Zapewne n. prus., od n. os. *Monte* TAP 61, z suf. -aw, por. *Matki* (1). Od XVII w. pol. substytucja fonetyczno-słowotwórcza *Montowo*, dziś *Matowo*. WK

Małtowskie Pastwiska, wś, elbl., gm. Ryjewo, 10 km na pld.-zach. od Sztumu: *Pastwiskiem Montowskim* nazwanymi 1711 Font LXII 161; *Montauerweide* 1796–1802 MpSchröt XV; *Montowskie pastwisko*, niem. *Montauer Weide* 1885 SG VI 664; *Małtowskie Pastwiska* — *Montauerweide* 1941 Choj 113; *Montauerweide* — *Małtowskie Pastwiska*, -kich *Pastwisk*, *małtowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Małtowskie Pastwiska*, -kich -wisk 1981 WUN II 425; gw. *młntofskie*, *młntofski*. — Od n. m. *Małtowy* (zob.) w formie przymiotnikowej i od ap. *pastwisko*, od XX w. w l. mnogiej. Od 1636 r. mieszkańcy *Małtów Wielkich* dzierżawili tu pastwiska, na których krótko przed pierwszym rozbiorem Polski powstała wieś, zob. Sm I 94. Nazwa niem. jest tłumaczeniem n. polskiej, do której powrócono po wojnie. Lit.: Górniewicz, PMT IV 101. WK

Małtowy, dziś *Małtowy Małe* i *Małtowy Wielkie*, dwie wsi, elbl., gm. Miłoradz, 10 i 11 km na pld.-zach. od Malborka: *Montow* (1321)1405, *Montaw* (1330)XV PrUr II 234, 448; *Monthaw* (1343)1519, *Montow* (1342–45)1383 PrUr III 508, 650; *Muntow* 1352 PrUr V 49; *Montaw* 1377 MAB 73; *Klein Montaw* 1383 DorG 31; *Montaw* (1395) VPr V 82; *Montow* 1399 MKB 1; *Montau* 1404 MWrm V 384; czu *Cleyne Montaw* 1442 MAB 81; *Montaw*, *Cleyne Montau*, *Maier Montaw* 1510–29 Font XLV 9, 49, 74; *Wielkie Montowi*, do folwarku *Małych Małtow*, wsi *Wielkich Małtów*, *Małe Montowi*, przy ... *Małych Monthowach*, ze wsi *Wielkich Monthowi* 1565 Lumalb 10, 11, 12, 55; *Małtowy W. i M.*, z *Monthow Wielkich*, przy

Małych Monthowach 1570 Lumalb 5, 28, 32; *Muntowy Wielkie*, z *Wielkich Montow*, *Montowy Wielkie* 1675, *Montowo Wielkie* 1696 Font LVIII 71, 90, 101 185; *Muntowy Wielkie*, z *Wielkich Muntow*, z *Małych Muntow*, w *Małych Montowach* 1711 Font LXII 68, 98, 174; Gr., Kl. *Montau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Małtawy* albo *Muntowy*, niem. *Montau*, *Małtawy Małe* albo *Muntowki*, *Małtki*, niem. *Klein Montau* 1885 SG VI 219, 220; *Małtawy Wielkie* i *Małe* — Gross, *Klein Montau* 1941 Choj 175; Gross *Montau* — *Małtowy Wielkie*, -tów -ich, *małtowski*, *Klein Montau* — *Małtowy Małe*, -ów -łych, *małtowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Małtowy Małe*, -tów -łych, *Małtowy Wielkie*, -tów -kich 1981 WUN II 425; gw. *duże*, *małe młntofski*, -yx -łf, *młntofski*. — Od prus. n. os. *Monte* TAP 61, z suf. -ow, niem. -au. O etymologii n. os. zob. *Małtki* (1). W XIV w. notowane już dwa obiekty z członami odróżniającymi od *wielki*, *mały*, łac. *maior*, *minor*, niem. *gross*, *klein*. Od XVI w. pluralizacja członu utożsamiającego. W XIX w. przejściowe formy zuniwerbizowane *Muntowki*, *Małtki* od n. *Małtowy Małe*. Ostatecznie utrwaliła się postać *Małtowy Wielkie* i *Małtowy Małe*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 101; Błażenie II 368–9. WK

Małtwica, wś, łomż., gm. Nowogród, 3 km na pld.-wsch. od Nowogrodu: *Manthwycza* 1460 SHGMz(MK 6, 135); *Mathwycza* 1462 SHGMz(Ep. 9, 48v); *Manthwycza* 1471 SHGMz(MK 6, 2v); *Mathwycza* 1522 SHGMz(MK 32, 124v); *Małtwicza* (1565) Lumaz II 94; *Małtwicza* 1578 ŻDz XVI 369; *Małtwica* 1619–20 Lumaz I 257; *Małtwica* 1783 MpPerMz; *Małtwica* 1827 Tabella II 11; *Małtwica* 1839 MpKwat V 2; *Małtwica* al. *Montwica* 1885 SG VI 219; *Małtwica*, -cy 1981 WUN II 425. — Od ap. **małtwa*, z suf. -ica. Do n. por. *maćci*, *małtuy*. Zapewne pierwotnie była to n. wodna. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 roku, 1999, 94; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55. UB

Małtwice zob. *Maćce*

Małtawy, cz. Inowrocławia, dawniej wś, bydż.: *Manthev* 1153, *Mantwa* 1193, *Mantef* 1218 KW I 23, 38, 92; *Manthwa* 1234 Kuj 123; ultra *Mantwas* 1318 CdP II 210; *Małtawy* 1489 Lupbrz 172; *Małtwij* 1527 Vlad XI 58; *Małtawy* 1583 ŻDz XII 253; *Małtawy* 1628–32 Luwlpk III 127; *Montwy* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Montwy*, os. 1885 SG VI 664; *Małtawy*, niem. *Montwy*, os. fabryczne 1921 Sk X 23, 146; *Małtawy*, -tew 1981 WUN II 425. — Od n. rz. *Małtew*, nad którą leży wieś.

Nazwa rzeki, górnego biegu Noteci między jez. Gopło a Pakoskim, od ap. **mątwew*, por. *mącić*, *mętny*; n. określa rzekę o mętnej wodzie. Zapisy historyczne potwierdzają zmianę paradygmatu i liczby. Lit.: Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy rzeczne dorzecza Warty 220; Rozwadowski, Studia nad nazwami wód słowiańskich 249; Bań-Morf 52, 77, 89. AG

Mątwy zob. Mątowy

Mątyki, wś, olszt., gm. Iława, 10 km na pñ.-wsch. od Iławy: das dorff *Monkytten* (1322) XVI PrUr II 284; *Montike* das dorf 1437 GZ 79; *Montigkeim* (XVI) PrUr II 284; *Montig* ok. 1780 HAPr IV 309; *Montig* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Montig* — *Montyki* 1879 KętN 100; *Montyki*, niem. *Montig* 1885 SG VI 664; *Mątyki* — *Montig* 1941 Choj 113; *Montig* — *Mątyki*, -yk, *mątycki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mątyki*, -tyk 1981 WUN II 425. — Nazwa prus. **Manitk-ai*, por. n. os. *Montix*, *Montike* TAP 62; o n. os. zob. *Mątki* (1). Pierwszy zapis, o ile nie jest zdeformowany, wskazuje na podstawę **mank-*, por. prus. n. lasu *Mancke*, lit. n. m. *Mankūn-ai* i *Mañk-upis* Ger 94, n. os. *Manke* TAP 55, lit. n. os. *Mañkus* Lpvž II 154–5, z suf. -it. Etymologia tych nazw związana jest z lit. przym. *mankus* 'leniwy, opieszły, powolny' lub z czasownikiem *mānk-yti* 'giąć, zginać; ćwiczyć; rozwijać, rozplatać'. W XVI w. pojawia się zniemczona postać *Montigkeim*, a później *Montig*. Do j. polskiego n. przystosowano fonetycznie jako *Mątyki*, zgodnie z częstymi na tym terenie n. w l. mnogiej. Lit.: PrzybBalt 173–4. RP

Mątyty, os., dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 16 km na pñ.-zach. od Górowa Iławeckiego: *Montiten* 1423 Ger 101; *Montythen* 1437 GZ 44; *Monditten* 1507 Ger 101; *Montitten* ok. 1780 HAPr IV 309; *Montitten* 1789 Goldb I 137; *Montitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Montitten* 1820 Wald 118; *Montitten* 1885 SG VI 663; *Montitten* — *Mątyty*, *Montyten*, wś 1946 Ley I 106; *Montitten* — *Mątyty*, -yt, *mątycki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mątyty*, -tyt 1981 WUN II 425. — Według Gerulisa n. prus. **Mant-It-ai*. W podstawie nazwy prus. n. os. *Monte* (**Mante*), z suf. -it-. O n. os. zob. *Mątki* (1, 2). Zapisy potwierdzają niem. substytucyjne wahania *t* : *d*, geminatę *tt*, zakończenie -en. Nazwę spolonizowano jako *Mątyty*. Lit.: PrzybBalt 174; PétVV 255. RP

Mchawa, wś, krośn., gm. Baligród, 13 km na pñd.-zach. od Leska: *Mchava*, *Mchawa* 1463 AGZ XVI nr 16; *Mchwa* (!) 1511 AGZ XIX nr 3111; *Mchowa* 1508, *Mchawa* 1589 ŻDz XVIII/1, 117, 49; *Machawa* (!) 1699 ADP 155, 60; *Mchawa* 1794 Ga Aa; *Mxava* 1851 Sch 122; *Mchawa* 1885 SG VI 220; *Mchawa*, -wy, *mchawski* 1966 UN 61, 9; gw. *mxava*/m'xava, -vy, *mxafski*/m'xafski. — Od ap. pol. *mech*, ukr. *moch*, z suf. -awa. Okresowo postać n. wyrównana do n. m. z suf. -owa. Wariant *Machawa* z niejasnym wtórnym *a*. Według Stieberta n. od n. w. *Mchawa*, dziś *Mchawka*, notowanej jako Hoczewka seu *Mchawa* 1630 RiegSan 101. Lit.: SHGsk II 139–40; MakSk 108; SŁ I 31; Rieger, HE XVII 160; RiegŁemk 194. BCz

Mchowice, wś, ploc., gm. Piątek, 9 km na pñ.-wsch. od Ozorkowa: *Mchovice* 1357 KW III 70; *Mchouice* 1394 Łęcz I nr 3107; *Mchovice* 1511–23 ŁLB II 415; *Mchovicze* 1576 ŻDz XIII 52; *Mchowice* 1793 MpPerŁęcz; *Mchowice* 1827 Tabella II 13; *Mchowice*, kol., os. 1885 SG VI 221; *Mchowice* 1921 Sk II 59; *Mchowice* 1952 UW 93; *Mchowice*, -wic, *mchowicki* 1972 UN 43, 41; gw. *mxo'vice*, -v'ic, *mxoski*. — Nazwa od n. os. *Mech* SSNO III 439 (: ap. *mech*), z suf. -owice. Niewykluczone, że pierwotnie miejscowość nosiła n. **Mchowica*, od ap. *mech*, z suf. -owica i wtórnie uległa pluralizacji. Lit.: SHGŁęcz I 197. EB

Mchowiec zob. Mchówko

Mchowo (1), wś, koniń., gm. Babiak, 7 km na pñd.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Mchowo* 1456 Koz V 18; *Mchowo Maior* 1489 Lupbrz 126; *Mchowo maior* 1557–66 ŻDz XIII 20; *Mchowo Maior* 1634 Rpodbrz 228; *Mchowo* 1674 Rpog 150; *Mchowo* 1796 PerOpis IX; *Mchowo* 1827 Tabella II 13; *Mchowo Wielkie* 1885 SG VI 221; *Mchowo*, -wa 1981 WUN II 425. — Nazwa od n. os. *Mech* lub od ap. *mech*, z suf. -owo. Wieś położona jest nad Jez. Brdowskim, niegdyś były tam pokłady torfu, co wskazuje na motywację od ap. *mech*. Okresowo z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'większy', pol. *wielki*. Lit.: Nieckula, -ov- 128. AG

Mchowo (2), wś, ostrol., gm. Przasnysz, 5 km na pñ. od Przasnysza: *Mchowo* 1428 MkM I nr 654; *Mchowo* (1443) 1456 SHGMz(MK 3, 279v); *Mochowo* (!) (1448) 1456 SHGMz(MK 4, 84–84v); *Mchowo* 1472 SHGMz(MK 6, 9–9v); *Muchowo* 1514 SHGMz(PT 1, 44v); *Mchowo* 1526, 1547 Matr IV/1, nr 7929; z *Mchowem* (1565) Lumaz II 17; *Muchowo* (!) 1567 ŻDz XVI 340; *Muchowo*

1783 MpPerMz; *Mchowo* 1827 Tabella II 13; *Mchowo* 1885 SG VI 221; *Mchowo*, -wa, *mchowski* 1972 UN 140, 31. — Formy *Mochowo*, *Muchowo* z wstawnymi samogłoskami -o-, -u-, zapewne w celu rozbicia nagłosowej grupy spółgłoskowej. Lit.: ZMaz 255. UB

Mchowo zob. *Mechowo* (2a)

Mchowo Minor zob. *Mchówek*

Mchówek, wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 5 km na zach. od Izbicy Kujawskiej; *Mchowo minor* 1489 Lupbrz 126; *Mchowo minor* 1527 Vlad XI 44; *Mchowo minor* 1557–66 ŻDz XIII 20; *Mchowo minor* 1634 Rpodbrz 228; *Mchowko* 1674 Rpog 161; *Mchowko* 1796 PerOpis IX; *Mchówko* 1827 Tabella II 13; *Mchówko* al. *Mchówek* 1885 SG VI 221; *Mchówek*, -wka, *mchowski* 1970 UN 82, 19. — Wieś powstała z podziału *Mchowa* (1), stąd jej pierwotna nazwa z łac. członem odróżniającym *minor* 'mniejszy'. Od XVIII w. n. zuniwerbizowana za pomocą suf. -ko, -ek. AG

Mchówko, wś, ostrol., gm. Przasnysz, 4 km na płn. od Przasnysza: *Mchowo* et *Nova vyess* (1442) 1456 SHGMz(MK 3, 279v); *Mchowyecz* (1445) 1456 SHGMz(MK 3, 317–317v); *Mchowyecz* 1484 SHGMz(Ep. 10, 359); *Mchowyecz* 1486 SHGMz(Ep. 11, 245v); ze *Mchowkiem* (1565) Lumaz II 17; *Mchowko* 1567 ŻDz XVI 340; *Mchowko* 1783 MpPerMz; *Mchówko* 1827 Tabella II 13; *Mchówko* 1885 SG VI 221; *Mchówko*, -ka, *mchówkowski* 1972 UN 140, 31. — Dawniej *Nowa Wieś*, od wyrażenia toponimicznego *nowa wieś*. Obocznie funkcjonowała n. *Mchowiec*, od n. m. *Mchowo* (2), z suf. -ec. Wtórnie wyrównanie do częstych n. m. z suf. -ko. W wariantach *Mchowiec*, *Mchówko* — wstawne o, e. Lit.: BarMorf 61, 100. UB

Mchówko zob. *Mchówek*

Mchy (1), wś, pozn., gm. Książ Wielkopolski, 4,5 km na pld. od Książa Wielkopolskiego: *Mchy* 1361 KW VI 219; *Mchi* 1403 RWlkp I nr 724; w *Mchach* (1440) 1443–44 KW V 643; in *Mchy* 1496 AC II nr 1515; *Mchy*, opp. 1510 NKs 141; *Mchy* 1580–81 ŻDz XII 76; *Mchy*, wś 1622–24 PPozn(Tab 1, 77); *Mchy* 1775 PPozn(Tab 7, 10v); *Mchy*, niem. *Emchen*, wś 1885 SG VI 221; *Mchy*, *Mchów* 1981 WUN II 425. — Od ap. *mech*, w l. mnogiej. W 1510 r. pojawia się wzmianka o *Mchach* jako mieście (łac. *oppidum*); można ją traktować jako ślad nieudanej próby lokacji miejskiej. Notowana w XIX w. forma *Emchen* jest niem. substytucją n. pol.

Lit.: SHGPn III 97–101; PPozn 183; RymNmiast 145. ZZ

Mchy (2), kol., dawniej wś, zamoj., gm. Izbica, 10 km na pld.-zach. od Krasnegostawu: *Mchy* 1539 Sng V nr CCXCIV, s. 306; *Mchi* 1564 ŻDz XVIII/1, 195; *Mchy* 1786 MpPerLu; *Mchy* 1885 SG VI 221; *Mchy*, *Mchów*, *mchowski*, wś 1970 UN 111, 18; *Mchy*, *Mchów* 1981 WUN II 425; gw. *mxy*, *mxuf*, *mxoski*. Lit.: CzChelm 180. BCz

Mciszewo zob. *Mściszewo*

Mdzewko, wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 12 km na pld.-wsch. od Szreńska: *Mdzewo Parva* 1531 SHGPł 187; *Mdzewo Parva* 1578 ŻDz XVI 59; *Mdzewko* 1784 MpPerPł; *Mdzewko* 1827 Tabella II 13; *Mdzewko* 1885 SG VI 221; *Mdzewko*, -ka, *mdzewkowski* 1972 UN 131, 9. — Pierwotnie n. zestawiona; od n. m. *Mdzewo* (zob.), z łacińskim członem odróżniającym *parvus* 'mały'. Wtórnie w postaci zuniwerbizowanej z suf. -ko. Lit.: SHGPł 187. UW

Mdzewo, wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 14 km na pld.-wsch. od Szreńska: *Mdzewo* 1440 SHGPł 187; *Mdzewo* 1494 ZHer nr 738; *Mdzewo Antiqua* 1578 ŻDz XVI 59; *Mdzewo* 1784 MpPerPł; *Mdzewo* 1827 Tabella II 13; *Mdzewo* 1885 SG VI 221; *Mdzewo*, -wa, *mdzewski* 1972 UN 131, 21. — Nazwa niejasna. Może motywowana przez lit. *mēdžias*, *mēdis* 'las'. Lit.: SHGPł 187; ZMaz 255. UW

Mechau zob. *Mechowo* (1), *Miechów* (2, 4)

Mechelinki, wś, gdań., gm. Kosakowo, 8 km na płn.-wsch. od Rumi: *Mechina* 1288 Perl 396; *Mechina* (1323) 1511–13 CdP II 679; *Mechina* 1342 PrUr III 362; *Mechenka* 1583 Font I–III 20; *Mechelinki* 1603, *Mechelinke* 1608 Font XX 138, 173; *Meglin* 1655 PMT III 53; *Mechlin* 1659 MpLangau; *Mechlinie* 1682 Font V 72; *Michelinken* 1796–1802 MpSchröt IV; *Mechlinko* al. *Mechlinie* i *Mechlino*, niem. *Mechlinken* 1885 SG VI 223; *Mechlinken*, fr. *Michalenska*, *Mechlinie*, *Mechlinko*, *Mecholinke* 1912 Bär 75; *Mechelinki*, niem. *Mechlinken* 1921 Sk XI 39, 81; *Mechelinki* 1952 UW 196; *Mechelinki*, -nek 1981 WUN II 425; gw. *mexelinka*, *mexelunga*, *mexelinki* Lor 61. — Dawniej *Mechynia*, od ap. *mech*, z suf. -ynia. Wtórna postać *Mechlinki* związana z zaginionym ap. **mechlin* 'kamień obrośnięty mchem, leżący w wodzie' SGSych III 68, utworzona za pomocą suf. -ki; sporadycznie *Mechlinko*. Zapisy historyczne dokumentują również inne warianty: *Mechenka* (postać deminutywna, od *Mechynia*, z suf. -ka), *Mechlinie* (od *Mechlin*, z suf.

-*nje*). Współczesne *Mechelinki* z wstawnym -*e*-, może pod wpływem skojarzenia z im. *Michel* lub pod wpływem niemieckim, por. wcześniejsze zniemczone *Michelinken*. Lit.: Treder, PMT III 53. WK

Mechenthin zob. Miechęcino

Mechlin (1), wś, pozn., gm. Śrem, 4 km na płn.-wsch. od Śremu: *Mechineuo* (1181) KWlp 66 fals. 1230; *Mechinevo* 1258 KW I 328; *Mechinino* 1393 Lek II nr 1486; *Mechinino* 1403 RWlp II nr 225; de *Mechmino* 1415 RWlp II nr 414; de *Myechanyino* 1418, de *Myechynyino* et nunc *Pyechanyino* 1424, *Myechynyino* 1465 Koz II 451; villa *Myechynyino* 1510 NKs 106; de *Myechynyino* 1535 SHGKI(ASK 12, 464); *Mechmino* 1576 SHGKI(ASK 12, 627); *Miechlino* 1578 ŻDz XII 212; *Miechlino* 1674 MKI(ASK 74, 186); *Mechlin* 1846 KsP 383; *Mechlin* 1885 SG VI 223; *Mechlin*, -*na* 1981 WUN II 425; gw. *mexl'in*, -*ina*, *mexl'ijski*. — Dawniej *Miechyniewo*, od n. os. **Miechynia* (por. *Miech*, *Mieci*ślaw SSNO III 433, 462), z suf. -*ewo*. Wtórnie wymiana suf. na -*ino*. W XV w. zanik samogłoski -*y*- doprowadził do powstania formy *Miechmino*. W 2. połowie XVI w. w rezultacie dysymilacji *n-n > l-n* pojawiła się forma *Miechlino*. Postać *Mechlin* jest efektem stwardnienia wargowej miękkiej przed samogłoską oraz adideacji do ap. *mech*. Według wydawców SHGPn pierwsze zapisy mogą odnosić się do zaginionej osady klasztornej w Lubiniu. Lit.: SHGPn III 102; BańMorf 82, 96; Nieckula, -*ov*- 130. ZZ

Mechlin (2), wś, rad., gm. Gielniów, 7 km na płn.-zach. od Przysuchy: *Machnin* 1481 Bon VI 369; *Machnyn* 1508 ŻDz XV 475; *Mechnyn* 1511/12 VisitGn 351; *Machnyn* 1511-23 ŁLB I 691; *Mechnyn* 1564-65 Lusand 193; *Mechnyn* 1569 ŻDz XIV 316; *Mechlin* 1827 Tabella II 13; *Mechlin* 1885 SG VI 223; *Mechlin*, -*na* *mechliński* 1970 UN 30, 29; gw. *mexl'in*, -*na*. — Dawniej *Machnin*, od n. os. *Machna* (od im. na *Ma*-, typu *Maciej*, *Małomir* SSNO III 352-3, lub od *machac*) z suf. -*in*. Od XVI w. zmiana *Ma-* > *Me-*, może na skutek adideacji ap. *mech*. Od XIX w. *Mechlin*, w wyniku dysymilacji *n-n > l-n*. Lit.: KSand 117-8; KopRad 296; Nieckula, -*ov*- 284. IN

Mechnacz (1), przys., dawniej wś, bydż., gm. Kcynia, 3 km na płn. od Kcyni: *Mechnacz* 1846 KsP 513; *Mechnacz*, niem. *Helmsdorf* 1885 SG VI 223; *Mechnacz*, -*cza*, *mechnacki*, wś 1971 UN 185, 15; *Mechnacz*, -*cza* 1981 WUN II 425; gw. *mexnac*, -*ča*, *mexnacki*. — Nazwa od ap. **mechnacz* (: przym. **mechny*), por. gw. *mechniasz* 'polana błotnista,

mszysta' SW II 914 oraz n. jez. i lasu *Mechnacz* w okolicy Kwilcza. Władze zaboru pruskiego nadały wsi n. niem. *Helmsdorf*. ZZ

Mechnacz (2), wś, pozn., gm. Kwilcz, 11 km na pld.-zach. od Sierakowa: *Mechnacz* Olędry 1784 Rusiński 136; *Mechnacz* 1846 KsP 256; *Mechnacz*, wś 1885 SG VI 223; *Mechnacz*, niem. *Mechnatsch* 1921 Sk X 46, 146; *Mechnacz*, -*cza* 1981 WUN II 425. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Mechnacz* i n. lasu *Mechnacz* w okolicy Kwilcza. Jezioro i las trudne do zidentyfikowania; por. *Mechnacz*, jez. na Kwilczu 1593, *silva in fundo hereditatis* Mni-chy, dicta *Mechnacz* 1599-1600 Koz II 450. Nazwa jez. i lasu zapewne w związku z gw. ap. *mechniasz*. Lit.: SHGPn III 102. ZZ

Mechnica, wś, opol., gm. Reńska Wieś, 5 km na pld.-zach. od Zdieszowic: *Mehniz* 1243 SUR II 146; *Michnice* 1282, *Mechnicz* 1340 Reg nr 1715, 6411; villa *Mechnice* 1679, pago *Mechnitz* 1687/88 J II 172, 504; *Mechnitz* 1743 SNGŚl VII 124; *Mechniz* 1783 Z II 306; *Mechnitz* 1845 K 402; *Mechnica* (*Mechnitz*) 1939 Prus 50; *Mechnitz* — *Mechnica*, -*cy*, *mechnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mechnica*, -*cy* 1981 WUN II 426. — Nazwa od ap. *mech*, z suf. -*nica*, zniemczone jako *Mechnitz*. Po 1945 r. nadano urzędowo n. *Mechnica*. Lit.: SNGŚl VII 124; BorGŚl 71. JCh

Mechnice (1), wś, kal., gm. Kepno, 9,5 km na płn.-zach. od Wieruszowa: *Mechnycze* 1518, *Mechnycze* 1553 ŻDz XIII 213, 306; *Mechnice* 1628-32 Luwlp II 175; *Mechnice* 1885 SG VI 223; *Mechnice*, -*nic*, *mechnicki* 1971 UN 81, 8. — Nazwa zapewne od ap. *mech*, z suf. -*nice* (pluralna postać suf. -*nica*). Lit.: SHGWiel 113. EB

Mechnice (2), wś, opol., gm. Dąbrowa, 7 km na zach. od Opola: *Nemichen* (1228) K 420; *Mechnice* 1279 SUR IV 253; *Michnice* 1282 SUR V 18; *Muchenitz* (!) 1328 Reg nr 4771; zu *Mchnicz* 1433 CdSil I 118; *Mychnicz* 1566 Urb I 118, 119; *Muchenic* 1679, *Mauchenitz* 1687/88 J II 204, 288; *Muchenitz* 1743 SNGŚl VII 124; *Muchowitz* 1784 Z III 79; *Muchenitz* 1845 K 420; *Mechnice* (*Moosdorf*) — *Muchenitz* 1939 Prus 50; *Moosdorf* — *Mechnice*, -*ic*, *mechnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mechnice*, -*nic* 1981 WUN II 426. — Dawniej n. *Mechnice*, zniemczona jako *Muchenitz*. Nazwa niem. *Moosdorf*, nawiązująca semantycznie do n. pol., została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono n. w formie *Mechnice*. Lit.: SNGŚl VII 124; BorGŚl 71. JCh

Mechnick zob. Mieczniki
 Mechnin zob. Mechlin (2)
 Mechnino zob. Mechlin (1)
 Mechnitz zob. Mechnica

Mechowice zob. Miechowice Oławskie

Mechowiec, wś, rzesz., gm. Stary Dzikowiec, 5 km na ptn.-wsch. od Kolbuszowej; *Mechowiec* (!) 1662 ŻDz XV 56a; *Miechowiec* (!) al. *Mechowiec*, al. *Mechowice* (!) 1885 SG VI 326; *Mechowiec* 1921 Sk XIII 18; *Mechowiec* 1933 SkBy 1022; *Mechowiec* 1952 UW 279; *Mechowiec*, -wca, *mechowiecki* 1965 UN 59, 42. — Od *mech*, z suf. -owiec. Por. też ap. *mechowsko* 'miejsce w lesie porośnięte mchem' SGPRei(kartoteka). IN

Mechowo (1), wś, gdań., gm. Puck, 8 km na zach. od Pucka; *Mechau* 1300 PU III 424; *Mechow* (1300)XVII, *Mechow* 1301 Perl 526, 530; *Miechow* (1323)1511-13 CdP II 679; *Mechow* 1333 PrUr II 523; *Mechow* 1342 PrUr III 362; *Mechow* 1534 Inwłoc 116; *Miechaw* 1570 ŻDz XXIII 283; *Mechow* 1583, *Mechowo* 1584 Font I-III 16, 223; *Mechaw* 1608 Font XX 172; *Mechowo* 1682 Font V 71; *Mechowo* 1749 Font XVI-XIX 257; *Mechow* 1796-1802 MpSchröt IV; *Mechowo*, niem. *Mechau* 1885 SG VI 223; *Mechowa*, niem. *Mechau* 1921 Sk XI 39, 81; *Mechowa* 1952 UW 196; *Mechowo*, -wa 1981 WUN II 426; gw. *mex^hova* Lor 61; też *mexoua*, -vall/-və, *mex^hefsci*. — Dawniej *Mechow* lub *Miechow*, od *mech*, dopełniacz gw. *mechui*, lub od n. os. *Mech* względnie *Miech* SSNO III 433, z suf. -ów, -owo. Okresowo *Mechowa*. O ewentualnej postaci *Miechow* zob. pod *Miechów*. Nazwa zniemczona jako *Mechau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mechowo*. Lit.: Treder, PMT III 52-3; Kęsikowa, PMT II 97-8. WK

Mechowo (2), wś, kosz., gm. Rymanów, 21 km na pld.-zach. od Kołobrzegu; *Münchgrund* 1789 MpGillyPom; *Mönchgrund* — *Mechowo*, -wa, *mechowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mechowo*, -wa 1981 WUN II 426. — Dawna n. niem. od *Mönch* 'mnich' i od *Grund* 'ziemia, teren'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mechowo*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 48. BCz

Mechowo (2a), cz. wsi Wierzenica, dawniej wś, pozn., gm. Swarzędz; *Michowo* (1383)XV MPH II 727; *Michowo* (1396) KW III 694; *Mechowo* 1422 RWikp I nr 1115; *Mchowo* 1424 SHGPn III 102; *Michowo* 1444 AC I nr 289; *Michowo* 1510 NKs 91; *Mychewo* 1535 SHGPn III 102; *Michowo* 1580 ŻDz XII 15; *Mychowo* 1622-24

PPozn(Tab 1, 15); *Mechowo* 1789 PPozn(Tab 6, 257); *Mechowo*, wś 1885 SG VI 223; *Mechowo*, -wa 1966 UN 93, 19. — Dawniej *Michowo*, od n. os. *Mich* SSNO III 448 (: *Michał*, *Miłostaw*), z suf. -owo. Postaci *Mechowo* i *Mchowo* wykazują adideację do ap. *mech*. Lit.: SHGPn III 102-3; PPozn 185; Nieckula, -ov- 130. ZZ

Mechowo (3), wś, szczec., gm. Golczewo, 19 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego; [*Dorfhagen*] 1433 KrKam 146; *Tarphagen* 1506 PomKirch III 19; *Dorphagen* 1540 PomKirch II 24; *Dorphagen* 1618 MpLub; *Dorphagen* 1789 MpGillyPom; *Dorphagen* 1834 MpUMbl 773; *Dorphagen* — *Mechowo*, -wa, *mechowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mechowo*, -wa 1981 WUN II 426. — Dawna n. niem. od średniem. *dorp* 'wieś' i od średniem. *hagen* 'gaj, ogrodzenie, żywopłot'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mechowo*. BCz

Mechowo (4), os., dawniej wś, szczec., gm. Ploty, 7 km na ptn.-zach. od Plotów; *Czymmerhusen* 1535 PomKirch III 28; *Zimmerhusen* 1540 PomKirch II 28; *Cimmerhusen* 1618 MpLub; *Zimmerhausen* (!) 1789 MpGillyPom; *Zimmerhausen* 1834 MpUMbl 774; *Zimmerhausen* — *Mechowo*, -wa, *mechowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mechowo*, -wa 1981 WUN II 426. — Dawna n. niem. od n. os. *Zimmer* Gott 546 lub od *zimmer* 'drewniany', *Zimmer* 'budowla drewniana' + *Husen/Hausen* 'domy'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mechowo*. BCz

Mechowo (5), wś, szczec., gm. Pyrzyce, 5,5 km na wsch. od Pyrzyce; *Meghow* (1227)XVI PU I 302; *Megowe* 1243 LorSNH 71; *Meghowe* 1278 PU II 395; *Megowe* 1311 PU V 7; *Megow* 1539 PomKirch I 173; *Mege* 1618 MpLub; *Megow* 1789 MpGillyPom; *Megow* 1833 MpUMbl 1408; *Megow* — *Mechowo*, -wa, *mechowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mechowo*, -wa 1981 WUN II 426. — Może od niem. n. os. **Megh*-, por. *Migg*, *Migge*, *Mügge* (: ap. *Mügge* 'komar') Gott 437, z suf. -ow (tożsamym znaczeniowo i funkcyjnie z pol. -ów) lub od słow. n. os. **Mig(a)*, por. *Migal*, *Migala* (: *migač*), z suf. -ow-. Nazwę *Mechowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 71; TrautnElb II 49; Rzduma II 43; Belchnerowska, HE VII 101; Rymanów, ZPyrz I 168. BCz

Mechowo zob. Miechów (3)

Mechów zob. Miechów (3)

Mechówko zob. Mchówko

Mechtal zob. Miechowice (2)

Mechwitz zob. Miechowice Oławskie

Meckelsburg

Meckelsburg zob. Michałowo (9)

Mecoln zob. Maków (3)

Meczindza, wś zaginiona, leżała koło Orzewic lub Białoboków, przem.: *villam Meczindza* 1464 AGZ XIII nr 5322. — Nazwa niejasna, niedająca się odczytać. BCz

Medar zob. Miedarska Huta

Medar-Blechhammer zob. Blachownia Śląska

Medardowo zob. Zabłocie (20)

Medarhütte zob. Miedarska Huta

Meddersin zob. Niedarzyno

Medebaum zob. Ruska Wieś (2)

Medenitz zob. Miodnica

Medewitz zob. Miodowice, Niedźwiedziska

Media Villa zob. Granica (2), Kamieniec (2), Półwie Zwierzynieckie

Medien zob. Medyny

Medlitz zob. Mydlice

Mednitz zob. Miodnica

Medunischken zob. Mieduniszki

Medyka, wś, przem., gm. Medyka, 10 km na wsch. od Przemyśla: na dom na *medickij* 1386–1418 Roz 18; *Medica* (1394) Matr IV/3, nr 372; supl. *Medica* 1404 KMłp IV nr 1084; *Medica* 1425 Łp I nr 1646; *Medica* 1515, *Medyka* 1589 ŻDz XVIII/1, 124, 2; *Medyka* 1646 ADP 64, s. 7; *Medyka* 1728 ADP 161, s. 234; *Medyka* 1747 WAP 46, k. 16; *Medyka* z Chałupkami medycznymi 1885 SG VI 236–9; *Medyka*, *-ki*, *medycki* 1966 UN 67, 30. — Od strus. *med* 'miód', z archaicznym suf. *-ika*; n. określała pierwotnie miodny teren, np. las, łąkę, pole lub osadę pszczelarską. Na metrykę staroruską wskazuje prawo ruskie, na którym wieś osadzono, oraz postać językowa nazwy w najstarszych zapisach: *Medika*, spolszczone *Medyka* (zamiast **Miedzika* lub **Miedzica*). Lit.: MakPrz 166–7; RospSEMiG 216–7. BCz

Medynia zob. Medynia Głogowska

Medynia Głogowska, wś, rzesz., gm. Czarna, 7,5 km na pld. od Sędziszowa Małopolskiego: *Medynia* 1646 ADP 64, s. 209; *Medynia* 1699 ADP 155, k. 142; *Miodynia* ... *Medynia* 1727 ADP 160, k. 44; *Medynia* 1754 ADP 180, k. 93; *Medynia* z *M. Janacką* i *głogowską* 1885 SG VI 240; *Medynia Głogowska*, *-ni* *-kiej*, *medyński* 1966 UN 64, 22. — Od strus. *med* 'miód', z suf. *-ynia*; n. określała pierwotnie miejsce miodne lub osadę pszczelarską. Nazwa spolonizowana jako *Miodynia*. Wtórnie z członem odróżniającym od n. pobliskiego

mta *Głogów Małopolski*. Lit.: MakPrz 167; Rieger, HE XVIII 106–7. BCz

Medynia Kańczucka, wś, przem., gm. Kańczuga, 5 km na pld. od Kańczugi: *Medynia Kańczucka*, *-ni* *-kiej*, *medyński* 1966 UN 68, 23; *Medynia Kańczucka*, *-ni* *-kiej* 1981 WUN II 426. — Wieś założona na początku XX w. O członie pierwszym zob. *Medynia Głogowska*. Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Kańczuga*. Lit.: MakPrz 167. BCz

Medynia Łańcucka, wś, rzesz., gm. Czarna, 7,5 km na pln. od Łańcuta: *Medynia Łańcucka* XVIII/XIX MakPrz 167; *Medynia z M. Janacką* (!) i *głogowską* 1885 SG VI 240; *Medynia Łańcucka*, *-ni* *-kiej*, *medyński* 1966 UN 64, 23. — Nazwa zestawiona. O członie pierwszym zob. *Medynia Głogowska*; człon drugi od n. pobliskiego mta *Łańcut*. Lit.: MakPrz 167. BCz

Medyny, wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 4 km na pld.-wsch. od Lidzbarku Warmińskiego: in campo *Medinen* (1320) MWrm I 337–8; *Medien* 1339, *Medyn* 1340 Ger 96; bona *Meden* prutheni 1379, ville nostre *Medyn* 1396 MWrm V 54, 284; *Modian* (!) 1473 SHGWrm (Regesta I, 16444); de *Medyen* 1490 MWrm VIII 16; *Medien* 1554 MWrm I 337, przyp. 1; *Medien* 1615 RŁWrm 279; *Medingen* 1718 Wijaczka 422; *Medien* 1755 MpEnd; *Medgen* 1764 MWrm VIII 640; *Mehdien*, wś 1789 Goldb I 140; *Medien* 1796–1802 MpSchröt XI; *Medien* 1820 Wald 152; *Medien* 1885 SG VI 229; *Medien* — *Medyny* 1946 Ley I 38; *Medien* — *Medyny*, *-yn*, *medyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Medyny*, *-dyn* 1981 WUN II 426. — Dawna n. prus. **Medin-ai* od prus. ap. *median* 'las', lit. *mēdis* 'las, bór', z suf. *-in-*, lub od n. os. *Mede* TAP 56, por. lit. n. m. *Medynai*, *Medinaī*. Zapisy źródłowe *Medien*, *Medigen* pozwalają odczytać n. w postaci **Medij-ein-* (grafem *ig* zamiast *ij*). W zapisach historycznych widoczne substytucyjne zjawiska niemieckie (*g* zamiast *i*; *h* na oznaczenie długości samogłoski). Nazwa *Medyny*, ustalona po 1945 r., jest adaptacją n. pruskiej. Lit.: Ger 96; ZGAE XIV 274; Przybalt 174. RP

Medzibor zob. Międzybórz (1)

Medzie zob. Rapaty-Górki

Meecken zob. Majki (1)

Meekienen zob. Mekiny

Meekow zob. Miechów (1)

Meesendorf zob. Budziszów (3)

Meesow zob. Mieszewo

Meglew zob. Melgiew
 Meglew zob. Melgiew
 Megłwa zob. Melgiew
 Megow zob. Mechowo (5), Mgowo, Miechów (1)

Mehkienen zob. Mekiny
 Mehleden zob. Melejdy
 Mehlen zob. Mielno (12)
 Mehlgast zob. Miłogoszcz (3)
 Mehlnen zob. Młynek (4a)
 Mehlsack zob. Pieniężno
 Mehlnthener-Podiebrad zob. Gościęcice (2)
 Mehlntheuer zob. Gościęcice (2)
 Mehrenthin zob. Mierzęcina (1)
 Mehlsau zob. Mezowo
 Meierei zob. Kalina (3)
 Meiersdorf zob. Mirkowice (3)
 Meiershof zob. Węglewo (4)
 Meinfeld zob. Mańczok
 Meinhardsdorf zob. Jaskulin
 Meinhof zob. Miedzyn
 Meinten zob. Minięta (1, 2)
 Meischlitz zob. Myśłeta
 Meisenbusch zob. Goszyce (2)
 Meisilswald zob. Myślice
 Meislatein zob. Myślęcina (1)
 Meistersfelde zob. Gęsiki
 Meisterswalde zob. Mierzyszyn
 Meitzen zob. Mycyny
 Meitzow zob. Mazów
 Meja zob. Myje
 Mejki zob. Myki
 Mejkiny zob. Mekiny

Mejły, wś, biał., gm. Moriki, 6 km na zach. od Moniek: *Mayły* 1571 SHGPd(Inwkn ASK I 47 f., 23v); *Maily* (1571) ŻDz XVII/2, 211; *Maily* 1577 ŻDz XVII/1, 178; w *Meilach* 1577 SHGPd(MK nr 115, k. 230–231); *Meity* (!) 1591 ŻDz XVII/1, 155; na *Meylach* 1661–64 KondBał 50; *Meyły* 1676 SHGPd(Regpogł); *Meyły* 1744 SDV 146; *Mejły* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 59–61); *Mejły* 1902 SG XV/2, 315; *Mejły*, -łów 1981 WUN II 426; gw. *mejły*, -łof, *mejłoski*. — Od n. os. **Maila*, **Mejla*, ta od lit. n. os. *Māila* (: *māila* 'mały, drobny człowiek; mały chłopiec; drobina'), *Mēila*, *Mēilius* (: *mēilē*, *mēilius* 'miłość; miły, uprzejmy') Lpvž II 133, 199–200, Zinkevičius 172, w l. mnogiej. Lit.: KondBał 50. EB

Mejznerzyn, wś, lub., gm. Michów, 15 km na pld.-zach. od Kocka: *Majznerzyn* 1870, *Majznerzyn*

1899 Cat 41, 63; *Majznerzyn*, kol. 1877 Zin I 363; *Majznerzyn*, kol. 1884 SG V 922; *Majznerzyn*, wś 1901 Przew I 356; *Mejznerzyn* 1921 Sk IV 54; *Mejznerzyn* 1933 SkBy 1023; *Mejznerzyn*, -na, *mejznerzyński* 1969 UN 113, 13. — Od n. os. *Majzner*//*Mejzner* (: niem. *Meisner* 'mieszkaniec Miśni') RymSEN II 57, z suf. -*ni*. IN

Mekienen zob. Mekiny

Mekiny, os., olszt., gm. Bartoszyce, 5 km na wsch. od Bartoszyce: *Muckeyn* item 2 col[mische] dinst 1437 GZ 42; *Mehkienen* od. *Meekiehnen*, folw. 1789 Goldb I 133; *Mokiehnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Meekienen*, folw. 1820 Wald 88; *Mekienen*, dw. 1920 MpHAPr I; *Mekienen* — *Mejkiny*, dw. 1946 Ley I 9; *Mekienen* — *Mekiny*, -kin, *mekiński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mekiny* — *Mekienen* 1951 Rosp 186. — Nazwa o etymologii jak *Mokiny* (zob.). W związku z przeważającymi niem. zapisami n. z *Mek*-//*Meck*-nie można wykluczyć odczytania **Mekīn-ai*, też **Meikīn-ai*; por. lit. n. m. *Mekiaĩ* lub *Meikiai* PētVV 246. Po 1945 r. ustalono postać *Mekiny*; wariant *Mejkiny* nawiązuje do drugiej rekonstruowanej n. **Meikīn-ai*. RP

Melaniów zob. Melanów (1, 2)

Melanów (1), wś, rad., gm. Zwoleni, 4 km na zach. od Zwolenia: *Melanów* 1877 Zin I 377; *Melaniów* 1885 SG VI 245; *Melanów* 1901 Przew I 371; *Melanjów* 1921 Sk III 60; *Melanjów* 1933 SkBy 1023; *Melanów*, -nowa, *melanowski* 1970 UN 36, 25. — Od im. *Melan(i)a*, z suf. -ów. Lit.: KopRad 325; Karpluk 132. IN

Melanów (2), wś, siedl., gm. Łaskarzew, 3 km na wsch. od Łaskarzewa: *Melanów* 1877 Zin I 377; *Melaniów*, folw. 1885 SG VI 245; *Melanów* 1901 Przew I 371; *Melanów* 1921 Sk IV 20; *Melanów* 1933 SkBy 1023; *Melanów*, -nowa, *melanowski* 1971 UN 124, 11. IN

Melbark zob. Nielbark

Melchertswalde zob. Makowo (2)

Melckenen zob. Makosieje

Melejczyce zob. Milejczyce

Melejdy, os., dawniej wś, olszt., gm. Sępole, 11 km na ptn.-wsch. od Sępopola: *Meladen* 1374/79, *Meloden* 1405 Ger 97; *Meladen* das dorf 1437 GZ 67; *Meleiden* 1474 Ger 97; *Meleden* 1533, 1587/87, 1600–01 HAPr V 33; zu *Melaiden*, *Meleiden* 1623 Błażenie II 299; *Mehleden*, dobra szl. 1789 Goldb I 133; *Melehden* 1796–1802 MpSchröt XI; *Mehleden*, dobra ryc. 1885 SG VI 242; *Mehleden*

Melensdorf

1920 MpHAPr I; *Mehleden* — *Meldy*, dw. 1946 Ley I 23; *Mehleden* — *Melejd*, -jd, *melejdzki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Melejd*, -lejd 1981 WUN II 426. — Genetycznie stprus. n. **Milad-ai* lub **Melad-ai*/**Meleid-ai*, od n. os. *Milade* TAP 58, 145 lub **Milad-ai*/**Meleidis*, por. lit. n. os. *Melejdowicz*, *Melys* Lpvž II 206, w l. mnogiej. Prawdopodobnie podstawą n. os. jest słow. **mil-* (por. *Milo-sław*) lub bałt. **mel-*, por. lit. *mēlis*, *mēlas* 'sinawy, siwy', z prus. suf. -ad-, -eid-. W substytucji niem. wahanie -eul- : -aid-/-ed-, wzmacniające *li*, zakończenie -en. Pol. postać *Melejd* ustalona po 1945 r. jest adaptacją fonetyczno-słotwórczą n. staropruskiej; wariant *Meldy* jest niedokładnym substytutem niem. *Mehleden*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 311; Błażenie II 299. RP

Melensdorf zob. *Jamielnik* (1)

Meleschwitz zob. *Miłoszyce*

Melgiew zob. *Melgiew*

Melingdorf zob. *Przesieczany*

Melisz zob. *Nielisz*

Melkin zob. *Makosieje*

Mellen zob. *Mielenko Drawskie*, *Mielenko Gryfińskie*, *Mielno* (9, 10), *Mielno Stargardzkie*, *Mielonek*

Mellenau zob. *Miłonów*

Mellendorf zob. *Mielno* (13), *Młynica*

Mellentín zob. *Miełecín* (2, 3), *Miełecinek*

Mellin zob. *Mielno* (8)

Melling zob. *Mielnik* (2)

Mellno zob. *Mełno* (1), *Mielno* (9), *Mielonek*

Mellowitz zob. *Milejowice* (3)

Mellwin zob. *Milwino*

Melning zob. *Elbląg*, *Mielnik* (2)

Melno zob. *Mełno* (1), *Mielno* (2)

Melochwitz zob. *Miłochowice*

Melonek, wś, kiel., gm. Łągów, 21 km na pld.-zach. od Opatowa: *Melonek* 1787 Spis 401; *Melonek* 1827 Tabella II 14; *Melonek* 1885 SG VI 248; *Melonek* 1921 Sk III 81; *Melonek*, -nka, *melonecki* 1966 UN 36. — Nazwa żartobliwa dawniej prawdopodobnie określająca młyn lub karcznię, od gw. *melać*, *melone* 'mielone (zboże)' SGPRci (kartoteka) lub od przezwiska **Melonek*, por. gw. *melonek* 'mała dynia', też żartobliwie 'głowa' SGPRci(kartoteka). Lit.: KopKiel 226. IN

Melosseno zob. *Miłoszewo* (2)

Melsnitz zob. *Mielesznica*

Melsztyn, cz. wsi Charzewice, dawniej wś, tarn., gm. Zakliczyn: in castro *Mulsteyn* 1363 MVat

III 418; *Melsthyñ* (1364) 1518 ZDM IV 124; *Melsten* 1372 Sng II 53; *Melsztyn* 1375 KMłp I 386; *Mel-sztein* (1386) KMłp IV 6; *Melsten* (1390) ZDM VI 82; *Melsztin* (1397), *Melsztyn* (1403) ZDM I 275, 307; *Melschthin* 1408 DKrak 142; *Melstin*, *Myelstin* (1440) ZDK II 325, 344; *Myelsthyñ* 1456 CdUC II nr 181; *Melsthyñ* 1470–80 DB II 139; *Melsztyn* 1498 Ktn 545; *Mielsthyñ* 1529 LR 59; *Melsztin* 1581 ŻDz XIV 142; *Melsztyn*, przys. 1885 SG VI 248–50; *Melsztyn*, wś 1933 SkBy 1023; *Melsztyn*, -na 1981 WUN II 426. — Dawna n. niem. od śrwniem. *müll(e)* 'młyn' + śrwniem. *stein* 'kamień'; też 'zamek', adaptowana jako *Melsztyn*/**Mielsztyn* z regularnym przejściem -stin/-stein jako -sztyñ. Forma *Mielsztyn*, notowana do XVI w., wskazuje na miękkość *m*, możliwe też nawiązanie do *mielić*. Lit.: LKrak 93; Rymut, OSG XI 147; CzNiem 76; BariMorf 82. IN

Melu(c)ken zob. *Miłuki* (1, 2)

Melzak zob. *Pieniężno*

Melchów, wś, częst., gm. Lelów, 9 km na pld.-zach. od Koniecpola: *Malchow* (!) 1398 Krak nr 7327; *Melchow* (1403) XVI ZDK I 275; *Melchow* 1425 ZDM II 51; *Melchow* 1529 LR 221; *Melchow* 1564 Lukrak II 90; *Melekow* (!) 1581 ŻDz XIV 68; *Melchow* 1629 RPobKr 158; *Melchow* 1787 Spis 349; *Melchów* 1827 Tabella II 14; *Melchów* 1885 SG VI 253; *Melchów*, -chowa, *melchowski* 1971 UN 35, 36; gw. *myuxuf*, -ova, *myuxoski*. — Od n. os. **Melch*, **Melch* (: *Melchior*), z suf. -ów. Lit.: RKrak 101; Nieckula, -ov- 129. IN

Meldy zob. *Melejd*

Melgiew, wś, lub., gm. Melgiew, 15 km na wsch. od Lublina: in *Meghwi* (1317) ZDM IV 39; de *Meglewa* 1325–27, de *Neglewa* 1325–28 MVat I 173, 308; in *Melywi* (1330) KMłp II 275; *Moglua* 1342 KosLu 67; de *Neglowa* 1346–58, de *Moghwa* 1350–51, de *Moghwo* 1345–55 MVat II 199, 374, 432; *Melgua* (1401) ZDM I 297; de *Meghwa*, de *Merglwa* (!) 1409 ZLub nr 10, 69; *Meglew* (1415) ZDM V 158; *Maglaw*, *Malgwa* 1441 SHGLu III 150; de *Melgwia*, de *Melgwa* (1448) XVI ZDM III 245, 291; *Myeghwa* 1455 KosLu 67; in *Mieglewy* 1470–80 DB II 537; *Meglew* 1529 LR 436; *Melgiew* 1531 ŻDz XIV 351; *Meglew* 1565 Lulu 38; *Melgiew* 1603 WPar 394; *Meglew*, z *Melgwie* 1626 RPobLu 33; *Melgiew* 1676 ŻDz XV 30a; *Melgiew* 1787 Spis 436; *Melgiew*, dawniej *Meglew* 1885 SG VI 253; *Melgiew* 1921 Sk IV 65; *Melgiew*, *Melgiew Podzamcze* 1952 UW 143; *Melgiew* 1967 SM 680; *Melgiew*,

-gwi, *melgiewski* 1972 UN 114, 18. — Nazwa zapewne ponowiona z n. rzeki, nad którą leży wieś, por. *fluvium dictum Meglewy* 1486 LK^P 105. Nazwa rzeki niejasna; w literaturze objaśniana jako staroeuropejska, od *ide. *melgŋ-* 'puchnąć, nabrzmiwać', lub staropolska, od *meglić* 'maglować' (n. określałaby rzekę „maglującą” brzegi). Ze względu na duże wahania zapisów trudno wiarygodnie zrekonstruować postać wyjściową nazwy. Lit.: SHGLu III 150–1; SHGLuDer 71; KosLu 67; Mól, HE VI 37; RospSEMig 217; Bari-Morf 78; Domański, Onom XL 22; Udolph, Onom XLII 40; Babik 170. IN

Melgiew-Podzamcze zob. *Podzamcze*

Melgiewska Wola zob. *Wola Melgiewska*

Melgwia zob. *Melgiew*

Melkinia zob. *Małkinia*

Melno (1), wś, tor., gm. Gruta, 5 km na pñ.-wsch. od Radzyna Chełmińskiego; de *Alden* 1325 PrUr II 34; de *Alden* 1338 PrUr III 121; zcum *Alden* (1358) 1397 PrUr V 394; *Alten*, inaczej *Alden*, *Malden*, *Melden* ok. 1400 Zeit XVI 23; *Aldenhofe* 1411 GA 566; zum *Alden* 1414 Br 151; *Aldenhoff* 1422 GA 573; *Melno* 1422 Froel I 213; czum *Alden* 1440 AST II 207; v. *Malde* 1446 Kętl 127; vom *Alden* 1450 AST III 136; *Aldenhof* 1449, *Malden*, *Melden* XV, von *Aldem* 1492 Froel I 213; *Malden*, *Alden*, *Alten*, *Melno* XV Kętl 84; von *Alten* ok. 1526 Froel I 213; *Medno* (!) 1570 ŻDz XXIII 30; *Melno* 1647 Font IV 46; *Melno* 1667–72 Font VI–X 712; *Mellno* 1796–1802 MpSchröt XV; *Melno* al. *Melno*, al. *Mellno* 1885 SG VI 254; *Melno*, niem. *Melno* 1921 Sk XI 22, 81; *Melno* 1952 UW 50; *Melno*, -na, *meleński* 1971 UN 178, 6. — Nazwa od n. jez., por. in lacu *Meldensee* (1285), lacum *Alden* (1293) PrUr I/2, 295, 389, dziś *Melno*. Do n. jez. por. prus. rdzeń **meld-*, występujący w lit. *maldas*, *mėldas* 'sitowie, szuwar', n. m. *Maldanin* (zob.), może też śrdniem. *malde*, *melde* 'zagłębienie, koryto, niecka' Lübben 216, 223. W formach *Alden*, *Alten* adideacja do śrdniem. *alde*, *alt* 'stary' Lübben 255; okresowo z członem -hof. Borek (za Trautmannem) łączy n. jez. z lit. *aldijā*, *eldijā* 'łódź' i objaśnia nagłosowe *M-* jako powstałe w wyniku fałszywej niem. dekompozycji: *Zum Alden* > *Malden*. Postacie *Melno*, *Melno* są adaptacjami dawniejszego pol. *Melden*, z uproszczeniem -ldn- > -ln- i pol. suf. -no zamiast niem. -en. Lit.: SHGCh 76–7; Borek, -yn- 282. WK

Mełno (2), wś, tor., gm. Świdziebnia, 16 km na pñ.-wsch. od Rypina; *Mielno* 1885 SG VI

348; *Melno* 1952 UW 55; *Melno*, -na, *mełnieński* 1971 UN 183, 31. — Dawniej *Mielno*. Nazwa ponowiona z n. jez., nad którym leży wieś (*Mielno*, jez. 1885 SG VI 348). O etymologii n. zob. *Mielno*. Zmiana na *Melno* może pod wpływem n. wsi *Melno* w gm. Gruta. BCz

Melpin, wś, pozn., gm. Dolsk, 8 km na pld. od Śremu; *Malpino* (1181) 1230 KWlp 66, fals.; *Malpin* (1243) 1433, *Malpino* 1258 KW I 204, 328; *Malpino* 1294 KW II 91; *Malpino* (1358) 1605 KW III 109; *Malpyno* 1425 SHGPn III 82; *Mavlpyno* 1501, des. *Malpino* 1535 Koz II 442; *Malpino* 1775 PPozn (Tab 7, 10); *Malpin*, niem. *Melpin*, wś 1885 SG VI 79; *Melpin*, niem. *Melpin* 1921 Sk X 98, 101, 146; *Melpin*, -na 1981 WUN II 426; gw. *mojffin*, -na. — Dawniej *Malpino*, od n. os. *Malpa* SSNO III 385 (: ap. *malpa*), z suf. -ino, później -in. Postać *Melpin* wprowadzona ze względów eufonicznych, by uniknąć skojarzenia z ap. *malpa*. Lit.: SHGPn III 82–3; PPozn 180; Nieckula, -ov- 285. ZZ

Memławki zob. *Majmławki*

Mencowizna, cz. wsi Ignackowo, dawniej wś, włoc., gm. Lipno; *Męcowizna*, *Mięcowizna*, folw. 1885 SG VI 274, 365; *Złotopolszczyzna*, też *Mencowizna* 1895 SG XIV 643; *Męcowizna* 1901 Przew I 372; *Męcowizna* 1921 Sk I 61; *Męcowizna* a. *Mięcowizna*, folw. 1926 Koz VI 264; *Mencowizna*, -ny, *mencowizeński*, wś 1972 UN 180, 40; *Mencowizna*, -ny 1981 WUN II 426; gw. *mencovizna*, -ny, *mencovizeński*. — Od nazw. *Menc* (: niem. *Mentz*) RymSEN II 83, z suf. -owizna. Postać *Męcowizna* jest wariantem graficznym nazwy. Oboczna n. *Złotopolszczyzna* od nazw. *Złotopolski* RymSEN II 743, z suf. -izna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 29. BCz

Menczelsdorf zob. *Dźwierzuty*, *Narzym*

Menczelsgut zob. *Dźwierzuty*

Mendenau zob. *Szewno*

Mendle zob. *Porzeziny-Mendle*

Mendrienen zob. *Mędrzyny*

Mendritz zob. *Mędrzyce*

Mendromiers zob. *Mędomierz*

Mendzisko zob. *Mędzisko*

Menetten zob. *Minięta* (2)

Menk(e)witz zob. *Minkowice* (1)

Mensguth zob. *Dźwierzuty*

Mensik zob. *Mężyk*

Menthen zob. *Minięta* (1)

Mentów zob. *Mętów*

Mentschikal zob. *Męcikał*

Merbotinsdorf zob. *Marcinków* (3)

Mercha zob. Myrcha

Merck zob. Grzywna

Merentin zob. Mierzecin (6)

Meresin zob. Mierzym

Mergenau zob. Jutrzyzna

Mergenfelde zob. Myśligoszcz

Mergental zob. Baldram

Mergunen zob. Merguny

Merguny, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 11 km na płn.-zach. od Bartoszyce: *Mergunen* 1424 Ger 98; *Mergüne* 1429 MWrm IX 321; *Margulnen*, wś 1789 Goldb I 130; *Margulnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Margunen*, wś 1820 Wald 97; *Margulnen* 1885 SG VI 118; *Margulnen*, *Margunen* — *Marguny* 1946 Ley I 27; *Margulnen* — *Merguny*, -*un*, *merguński* 1948 MPol XXVI nr A-7; *Merguny*, -*gum* 1981 WUN II 427. — Nazwa genetycznie stprus., odosobowa **Margiŋn(ai)*, por. prus. n. os. *Mārgis*, Nytcze *Mārgynne* TAP 55, lit. n. os. *Mārgis*, *Mārgiŋnas* (: *mārgis* 'ktoś pstry, dziobaty, ospowaty' Lpvž II 161–2; Zinkevičius 170), z suf. -*un*. Zapisy bałt. *e* jako *a* były częste w dokumentach krzyżackich (zob. TAP 122), dlatego przypuszczalnie pierwotne mogło być **Mergūn-ai*, por. prus. n. *Mārgis* (dziś *Trankwice*), *Mergen* (niem. *Margen*), *Mergapille* (: *mergā* 'młoda dziewczyna') Ger 94, 98, lit. n. m. *Mergiŋnai* (: n. os. *Mergiŋnas*, lit. *mergius* 'kobieciarz') Lpvž II 210. Nazwę spolonizowano jako *Marguny*; po 1945 r. ustalono postać *Merguny*. Lit.: PrzybBałt 174; Błażienė 90; Błażienė II 367, 385–6. RP

Merine zob. Mierzyn (1), Mierzynec (1)

Merkau zob. Mirakowo (1)

Merkaw zob. Mirakowo (2)

Merke zob. Mierków

Merkyń, wś zaginiona, leżała na płn.-zach od Miłakowa, między Wilczetami a Gładyszami, olszt.: *qui attingunt bona fidelis ... Merekyn* 1339 PrUr III 187–8; *Myrykin* 1378 Ger 97; *Merkyń* 1402–08, von *Merkyń* 1444, *Merken* 1543, *Merickem* 1557, *Mercken* 1578, *Mericken* 1600 GermerSied 270–1. — Nazwa genetycznie stprus. **Merikŋn-ai* lub **Mirikŋn-ai*, zapisana w formach zniemczonych. W zapisach nazwy często spotyka się przejście *i* > *e* oraz *i* > *e* (zob. Ger 97). W podstawie n. os. *Merrekyn*, należąca do Prusa wymienionego w nadaniu z 1339 r. (według TAP 145 < słów. **mirā*). Wieś nie jest wymieniana w późniejszych wykazach ani odnotowywana na mapach. Lit.: Ger 97; GermerSied 270–1. RP

Mermet, wś, gdań., gm. Lubichowo, 11 km na zach. od Skórcza: *Memet* 1710 PMT VII 48; *Mennitt* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mermet* — *Marnet* 1879 KetN 34; *Mermet* 1885 SG VI 260; *Mermet* 1921 Sk XI 46; *Marnet* in. *Mermet* (*Mermet*) 1925 Krzep 70; *Mermet*, -*ta* 1981 WUN II 427; gw. *myrmyt*, -*ta*, *myrmycki*. — Nazwa notowana późno, mogła ulegać zniekształceniom pod wpływem niemieckim. Zapewne od prus. n. os. **Mermet*. Do pierwszego członu por. prus. n. os. *Merawe*, *Meriko*, *Merite*, *Merune* (*mer-* zapożyczone ze słów. -*mir*); do drugiego por. prus. n. os. *Mete*, *Methem*, *Pometio* (: lit. *metas*, łot. *mēts* 'czas, pora') TAP 58, 78, 145. Lit.: Górniewicz, PMT VII 48. WK

Merschwitz zob. Mierzowice

Mersin zob. Mierzym, Mierzyno

Mersine zob. Morzyzna

Mersinke zob. Mierzynko

Mertenau zob. Mierzejewo (2)

Mertenheim zob. Martiany

Mertensdorf zob. Marcinkowice (8), Marcinkowo (6, 7, 8, 9, 10)

Mertenstorp zob. Marcinkowice (4)

Mertinsdorf zob. Marcinkowice (4, 7), Marcinkowo (6, 7, 8, 9, 10), Merzdorf

Mertinsfelde zob. Udzikowo

Mertschiitz zob. Mierczyce

Mertzdorf zob. Gętomie, Marcinów (8, 9), Merzdorf

Merzdorf

Merunen zob. Maruny (1), Mieruniszki

Merunendorf zob. Maruny (1)

Merunenhofe zob. Maruny (2)

Merunsken zob. Mieruniszki

Merzdorf, wś dziś nieistniejąca, leżała między Konarami a Sarbami Dolnymi, wałb., gm. Przeworno: *Mertinsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 37; *Mertindorf* (1373) K 406; *Mertzdorff* 1666/67 J I 554; *Mertzdorf* 1743 SNGŚl VII 125; *Merzdorf*, in alten Briefen Markzniewska, *Marzinkowa* 1785 Z IV 68; *Merzdorf* 1845 K 406; *Marcinówka*, *Merzdorf* 1900 Myc 36; *Merzdorf* 1941 SOV 233. — Nazwa od im. niem. *Martin* i form skróconych *Mertz*, *Merz* (: *Martin*) Gott 422 + -*dorf*. Zapisy historyczne potwierdzają postacie spolszczone *Marcinkowa*, *Marcinówka* na wzór n. m. z suf. -*owa*, -*ówka*. Lit.: SNGŚl VII 125. JCh

Merzdorf zob. Lubinicko, Małyszyn (1), Marcinkowice (7, 8), Marcinowice (2, 3, 4), Marcinowiczki

Merzdorf b. Jauer zob. Marcinowice (2)

Merzdorf b. Priebus zob. Marcinów (9)
 Merzdorf b. Sagan zob. Marcinów (8)
 Merzdorf in Riesengebrige zob. Marciszów (1)
 Merzwiese zob. Wężyska
 Mesche zob. Mesze
 Meschen zob. Meszno (4)
 Meschkau zob. Mieszków (2)
 Meschke zob. Mieszków (2)
 Meschkrupchen zob. Meszno (4)
 Meselwitz zob. Myśliwiec
 Mesenow zob. Meszno (3)
 Meseritz zob. Międzyrzecz, Międzyrzecze (3, 4)
 Mesewitz zob. Niedźwiedź (1)
 Meskenberg zob. Mojkowo
 Messendorf zob. Budziszów (3)
 Messenthin zob. Mścięcino
 Messingwerk zob. Kotłarnia
 Messken zob. Antomieszki
 Messow zob. Maszewo (4)
 Mesteczek zob. Lewin Kłodzki
 Mesten zob. Mieścín
 Mestien zob. Mieścín
 Mestin zob. Mieścín
 Meswin zob. Miedzno (1, 2)
 Meszawa zob. Meszawa
 Meszcze, wś, piotr., gm. Wolbórz, 4,5 km na płn.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Meszcze* (1362)XVI–XVII Kuj 79, 255; *Meszcze* 1511 ŻDz XIII 195; *Meszcze* 1511–23 ŁLB II 222, 224; *Meszcze* 1552 ŻDz XIII 251; *Meszcze* 1564–65 Luwlkp II 32; *Meszcze* 1628–32 Luwlkp II 25; *Meszcze* 1827 Tabella II 14; *Meszcze*, kol. i os. leś. 1885 SG VI 262; *Meszcze* 1921 Sk II 79; *Meszcze*, -*cza*, *moszczeński* (!) 1974 UN 46, 28; gw. *mesce*, -*ca*, *mescki*. — Od ap. *meszek* (z *mech*), z suf. -*nje*. Według Bańkowskiego n. pluralna od ap. **mszec*, ze zmianą sufiksalnego *c* > *cz*. Lit.: SHGŁęcz I 197; Bań-Morf 99, 137; Kreja, GSJ IV 57. EB
 Mesze, wś, ziel., gm. Kolsko, 10 km na płn.-zach. od Sławy: *Mesche* 1687/88 J III 411; *Mesche* 1845 K 282, 407; *Mesche* 1941 Wrzosek 31; *Mesche* — *Mesze*, -*a*, *meski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mesze*, -*sza* 1981 WUN II 427. — Od ap. *mech*, z suf. -*nje*, zniemczone jako *Mesche*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mesze*. Lit.: SNGŚI VII 125. JCh
 Meszawa, cz. Kostarowiec, dawniej wś, krośn., gm. Sanok: in villa vero *Meschewa* (1390)XVI ZDM IV 249; locum appellabant vulgo *Meszawa* 1602–03 Fast 117, przyp. 311. — Od ukr. n. os. **Meś*

(: im. z częścią *Me-*, np. strus. *Mefodij*, *Meletij*), pol. *Mesz*, z suf. -*cwa*, później wyrównanie do n. m. z suf. -*awa*. Lit.: SHGŚk II 140; MakSk 108. BCz
 Meszki, wś, biał., gm. Łosice, 5,5 km na płn.-wsch. od Łosic: *Mieszki* 1590 SHGPd(MK nr 135, k. 754–757); *Nieszki* (!) 1591 ŻDz XVII/1, 181; *Meszka* (!) 1795 MpPerPd; *Meszki* 1827 Tabella II 14; *Meszki* 1885 SG VI 263; *Meszki*, -*szek*, *meszkowski* 1971 UN 128, 17. — Początkowo *Mieszki*, od n. os. *Mieszek*, *Mieszko* SSNO III 476 (: *Miecislaw*), w l. mnogiej. Postać *Nieszki* z nagłosowym *Ń* jest wynikiem gw. mieszania *ń* oraz *ń*. Od XVIII w. *Meszka*, *Meszki* zapewne wskutek adideacji do ap. *meszka* 'owad' lub *meszek* 'drobny mech'. EB
 Meszki zob. Antomieszki
 Meszkrupie zob. Meszno (4)
 Meszna (1), wś, biel., gm. Wilkowice, 9 km na pld. od Bielska-Białej: *Meszna* (1712)1885 SG VI 263; *Meszna* 1921 Sk XII 3; *Meszna* 1933 SkBy 1024; *Meszna* 1952 UW 252; *Meszna*, -*nej* 1981 WUN II 427. — Nazwa zapewne ponowiona z n. potoku *Meszna*, por. *Meszna* 1715, potoczkiem *Meszynką*, *Meszenka* 1786–88, *Mesznianka* 1965 HE IX 68. Nazwa od przym. *meszny* (: *mech*) 'z mchem związany, mchem pokryty, w mech obfitujący' Sstp III 182. Według wydawców SG miejscowość założył w 1712 r. właściciel Łodygowic, w miejscu, gdzie był poprzednio zwierzyńiec. Lit.: Borek, -*ni*- 149; Rymut, HE IX 68. IN
 Meszna (2), cz. wsi Młodojewo, dawniej wś, koniń., gm. Słupca: pod *Mesznią* 1766, płosa zw. *Meszno* 1779 Koz V 19; *Meszna* 1877 Zin I 378; *Meszna*, kol. 1885 SG VI 263; *Meszna*, wś 1921 Sk II 110; *Meszna*, wś 1967 SM 680; *Meszna*, -*ny* 1981 WUN II 427; gw. *meśna*, -*ny*. — Od n. lasu *Meszna* lub od n. rzeki *Meszna*, por. sub silvam d. *Meszna* ok. 1520 Koz V 19, ad vadum seu gurgitem *Messni* 1558 Koz III 672. Lit.: Borek, -*ni*- 149; Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty, 88, 234. ZZ
 Meszna Opacka, wś, tarn., gm. Tuchów, 4 km na zach. od Tuchowa: *Meszna* (1354)1634 KTn 118, fals. XV; *Meszna* 1406 PNZK nr 1786; *Meschno* 1425 Gol nr 335; *Meshua* 1456 KTn 406; *Meszna* 1470–80 DB III 199; *Meshna* 1529 LR 74; *Messna* 1536 ŻDz XV 549; *Mesna* 1581 ŻDz XIV 265; *Meszna Opacka* 1855 Stup 130; *Meszna-Opacka* 1885 SG VI 264; *Meszna Opacka* 1921 Sk XII 36; *Meszna Opacka*, -*nej* -*kiej*, *me-*

szeński 1964 UN 15, 144; gw. *mešna uopacka*, -y -ki, *mešyjski*. — Dawniej *Meszna*, przejściowo też *Meszno*; od XIX w. n. zestawiona. Do n. por. przym. *meszny*, też *meszne* 'rodzaj rocznej daniny uiszczanej przez wiernych na rzecz parafii (zapewne zobowiązującej proboszcza do odprawiania mszy)' Sstp IV 182. Człon odróżniający od *opacki* (wieś była własnością opactwa tynieckiego). Lit.: OPilz 40; Borek, -in- 149. IN

Meszna Szlachecka zob. Buchcice

Meszne, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. gostyńskim, w par. Solec, ploc.: de *Meschno* 1435 SHGRw(ADP perg. 207); *Mesne* (?) 1579 ŻDz XVI 208. — Nazwa od przym. *meszny* lub od ap. *meszne* (zob. wyżej). Lit.: Borek, -in- 150. UW

Meszno (1), wś, lub., gm. Garbów, 17 km na pld.-zach. od Lubartowa: *Meszno* 1827 Tabella II 15; *Meszno* 1885 SG VI 264; *Meszno* 1921 Sk IV 54; *Meszno*, -na, cz. wsi Wola Przybysławska 1971 UN 118, 32; *Meszno*, -na 1981 WUN II 427. — Nazwa od przym. *meszny* (: *mech*). Lit.: Borek, -in- 150. IN

Meszno (2), wś, lub., gm. Michów, 16,5 km na pld.-zach. od Kocka: *Mesno* 1603 WPar 325; *Meszno* 1676 ŻDz XV 31a; *Meszyn* (!) 1781 WPar 392; *Meszno* 1787 Spis 437; *Meszno* 1885 SG VI 264; *Meszno* 1933 SkBy 1024; *Meszno*, -na *meszeński* 1969 UN 113, 13. Lit.: KosLu 67. IN

Meszno (3), wś, opol., gm. Otmuchów, 4 km na pld. od Otmuchowa: *Mesno* 1293 SUr VI 111; *Mesno* 1300 CdSil XIV 20; *Mesenow* 1310, *Messenaw* 1316 Reg nr 3118, 3629; *Mesnow* 1370, *Mezin* 1371 CdSil XIV 20, przyp. 231; *Mösem* 1580 CdSil XXXIII 88; *Mösen* 1666/67 J I 569; *Mössen* 1743 SNGŚI VII 126; *Mösen* 1784 Z III 363; *Mösen* 1845 K 416; *Mösen*, *Miechyń* 1941 Wrzosek 45; *Mösen* — *Meszno*, -a, *meszeński* 1947 MPol XXV nr 124; *Meszno*, -na 1981 WUN II 427. — Nazwa *Meszno* zniemczona jako *Mesenow*, z dodatkowym rozszerzeniem o cząstkę -ow-, niem. -aw-, potem jako *Mösen*. Po 1945 r. ustalono n. *Meszno*. Lit.: SNGŚI VII 126; BorGŚI 71. JCh

Meszno (4), wś, suwał., gm. Dubeninki, 13 km na pld.-wsch. od Gołdapi: *Meßkruppen* 1686/87, *Meschkruppen*, *Meskrupchen* 1780 PMT XII 189; *Meschkruppen* 1785 Goldb III 127; *Meskruppen* 1795 PMT XII 189; *Maschkrupien* 1796–1802 MpSchröt XII; *Meschkrupien* 1817 PMT XII 189; *Meszkruppien*, Lehndorf, *Nieskrupie*, do *Nieskrupih* ok. 1850 Szczeska 169; *Meszkruppien* 1885 SG VI 263; *Meschkrup-*

chen 1920 MpHAPr I; *Meschen* 1938, *Meschkrupchen* — *Meszkrupie* 1946 Ley I 134; *Meschen* — *Meszno*, -na, *meszeński* 1946 MPol XXVI nr 142; *Meszno*, -na 1981 WUN II 427. — Nazwa zapewne lit. *Mešker-upė* lub *Mekšr-upė*. Do pierwszej formy por. lit. n. w. *Meškerėlis*, *Meškeriūkas* (: *meškerė* 'haczyk wędkowy', *meškeriūti* 'łowić ryby, łowić na wędkę'). Do drugiej formy por. lit. n. w. *Mekšrėnis*, *Mekšr-upis* (: *mėkšras* 'plotka, jazgarz'); jeśli przyjąć tę postać jako wyjściową, to w poświadczonych historycznie zapisach metateza *makšr-* > *maškr-*. W członie drugim lit. *upė*, *upis* 'rzeka'. Szczesniak i Biolik wiążą też człon *meszk-* z lit. *meškā* 'niedźwiedź'. Nazwę substytuowano w j. niem. jako *Meschkruppen*, *Meschkrupchen*, w j. polskim jako *Meszkrupie*. W 1938 r. wprowadzono urzędową postać niem. *Meschen*, na podstawie której po 1945 r. ustalono formę *Meszno*. Lit.: PrzybBałt 175; Biolik, HE XI 120; Szczesniak, PMT XII 189. RP

Meszno zob. **Meszna** (2), **Meszna Opacka**

Meszyno, wś zaginiona, leżała koło Pucka, gdań.: *Messino* 1271, *Mesino*, *Mesin* 1279 Perl 203, 265, 266; *Messin* (1283), *Messyn* 1283, *Messin* 1303 Perl 319, 324, 548; *Messyn*, *Messin* 1342 PrUr III 362. — Nazwa od ap. *mech*, z suf. -ino. Lit.: Treder, PMT III 54; Łuszczzyńska, PMT V 57. WK

Meta zob. **Netta**

Metelin (1), kol., przejściowo wś, lub., gm. Urzędów, 17 km na ptn.-zach. od Kraśnika: *Metelin*, folw. 1877 Zin I 378; *Metelin*, folw. 1885 SG VI 265; *Metelin*, folw. 1921 Sk IV 40; *Metelin*, folw. 1933 SkBy 1025; *Metelin*, kol. 1967 SM 680; *Metelin*, -na, *meteliński*, wś 1970 UN 112, 21; *Metelin*, -na 1981 WUN II 427. — Nazwa od nazw. właściciela ks. Jana *Metelskiego*, na wzór n. m. z suf. -in. IN

Metelin (2), wś, zamoj., gm. Hrubieszów, 7,5 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Methelino* 1448, *Myethelino*, *Methelino* 1460 CzChełm 180; *Metelin* 1564 ŻDz XVIII/1, 187; *Metelin* (!) 1827 Tabella II 15; *Metelin* 1885 SG VI 265; *Metelin*, -na 1981 WUN II 427; gw. *metel'in*, -na, *meteliński*. — Nazwa od n. os. **Metela* (: ukr. ap. *metel* 'zadymka, zamieć'), z suf. -in, -ino. Lit.: CzChełm 180. BCz

Metiolka zob. **Mietulka**

Metkeim zob. **Przodkowo**

Metritz Campe zob. **Mietrzyca**

Metschkau zob. **Mieczków** (2)

Metschlau zob. **Mycielin** (3)

Mettich zob. Lekartów

Mettkau zob. Mietków

Meusdorf, wś zaginiona, leżała ok. 14 km na pld.-wsch. od Choszczna, gorz.: *Meusdorff* 1297, *Meusdorp* 1305, *Meustorp* 1333, *Meustorff* 1361 CdB A XIX 446, 447, 459, 468; *Mewisdorp* 1450 SHG-NM (Repertorium nr 1327). — Nazwa niem. od im. *Meuß* (: *Bartholomäus*) Gott 351 + *-dorf*, średniem. *-dorp* 'wieś'. BCz

Meuslitz zob. Myśłeta

Meusdorff zob. Myślibórz (3)

Mewe zob. Gniew

Mewischfelde zob. Gniewskie Pole

Meyringen zob. Kędzierzyn (1)

Mezowo, wś, gdań., gm. Kartuzy, 4 km na pld.-wsch. od Kartuz: *Mesaw* (1258) Perl 150; *Mezow*, *Mesow* (1382) 1749 Font XVI–XIX 492, 506; *Mezow* 1534 Inwłoc 119; *Mezewo* (1557) 1749 Font XVI–XIX 131; *Mezowo* (1568) 1749 Font XVI–XIX 509; praeter *Meschoviense praedium* 1588 Font XXXI 314; *Mezowo* (1633) 1749 Font XVI–XIX 132; *Mehsau* 1789 Goldb II 144; *Mezowo*, niem. *Mehsau* 1885 SG VI 267; *Mehsau*, fr. *Mesau*, *Mezewo* 1912 Bär 76; *Mezowo*, niem. *Mehsau* 1921 Sk XI 26, 81; *Mężowo* (!), in. *Męzewo* (*Mehsau*) 1925 Krzep 71; *Mezowo* 1952 UW 191; *Mezowo*, *-wa* 1981 WUN II 427; gw. dawniej *mężow^uo*, *mężew^uo* Lor 62. — Nazwa od psł. ap. **medja* 'miedza', z suf. *-owo*. W n. rozwój **dj* > *z*, właściwy dialektom kaszubskim i słowińskim. Nazwę substytuowano w j. niem. jako *Mehsau*; na podstawie tej substytucji powstała forma spolszczona *Mezowo*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mezowo*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 99; Górnowicz, HE I 105. WK

Meżybred zob. Międzybrodzie

Meżyrecze zob. Międzyrzec Podlaski

Męcharzewo zob. Micharzewo

Męcichowo zob. Małachowo-Męcichowo

Męcikał, wś, bydż., gm. Brusy, 15 km na pln.-wsch. od Chojnic: *Meczikal* 1570 Lumalb 131; *Męcikał* 1648 RP 185; *Męcikały* 1664 Font XXXII 212; *Męcikał* 1682 Font V 119; *Menczikal* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Męcikał*, niem. *Menczykał* al. *Mendczikal* 1885 SG VI 272; *Mentschikal*, fr. *Menzikal*, *Mendczykał*, *Męcikał* 1912 Bär 76; *Męcikał*, niem. *Mentschikal* 1921 Sk XI 12, 81; *Męcikał* 1952 UW 49; *Męcikał*, *-ła* 1981 WUN II 427. — Nazwa od n. os. *Męcikał* SSNO III 441 (: *męcić*/*mącić* i *kał* 'brud'). WK

Męcimi(e)rz zob. Mięćmierz

Męcín zob. Męcina (2)

Męcina (1), wś, nowosąd., gm. Limanowa, 14 km na pln.-zach. od Nowego Sącza: *Manchina* 1367 KMłp I 348; *Manczina* 1397 ZDM I 237; *Manczina* (1439) KMłp IV 338; *Maczina*, *Manczina*, *Mączina* 1529 LR 44, 259; *Męcina niższa*, *Męcina wyższa* 1581 ŻDz XIV 132; *Męcina* 1680 Rej 211; *Męcina niżna*, *Męcina górna* 1765 Żyd 421, *Męcina Dolna* i *Górna*, dwie wsi 1885 SG VI 272; *Męcina* 1921 Sk XII 19; *Męcina*, *-ny*, *męciński* 1964 UN 6, 27; gw. *moćina*/*mpćina*/*hńdćina*/*hńćina*, *-y*, *mąćijski*. — Najstarsze zapisy odczytywać można jako *Męcina* lub *Mączina*, od n. os. **Mąť*, **Męť*, z suf. *-ina*. Do n. os. por. podstawę *mąť*/*męť*, *mącić*, dawniej *męcić*. Człony odróżniające, wskazujące na położenie, od przym. *dolny*, *górny*, *niższy*, *wyższy*. Lit.: LKrak 93; PSad I 70; SŁ I 31; Nieckula, *-ov*- 286. IN

Męcina (2), dziś *Męcina Mała* i *Męcina Wielka*, dwie wsi, nowosąd., gm. Sękowa, 12 km na pld.-wsch. od Gorlic: *Mantina* 1325–27, *Mancina* 1335 MVat I 144, 370; de *Mancina* 1346–58, de *Manczyn* 1350–51 MVat II 185, 346; nos Helizabeth ... regina ... in silva ... dicta vulgariter *Maczyna*, sita circa fluvium dictum *Maczyna* ... locan(dam) ... villam ... quae *Maczina Wolya* nuncupari volumus ... villae *Meczyna Wolya* (1377) 1583 ZDM I 192–3; *Maczyna* (1383) KMłp III 350; *Maczyna Wolya*, *Manczyna Wolya* (1400) 1583 ZDM I 296; villam *Manczyny* 1415, villa *Manczin* (1418) 1559 KMłp IV 150, 168; *Myenczyna* (!) 1470–80 DB II 301; de *Maczino* 1523 Matr IV/1, nr 4350; *Maczina* 1564 Lukrak I 143; *Męcina* 1581 ŻDz XIV 121; *Meczynka* et Stróżne 1629 MBiecz 512; *Męcyna* 1680 Rej 298; *Męcina Mała*, *Męcina Wielka* 1794 Ga Aa2; *Męcina Mała*, *Męcina Wielka* 1885 SG VI 273; *Męcina Mała*, *Męcina Wielka* 1921 Sk XII 13; *Męcina Mała*, *Męcina Wielka*, *-ny* *-ej*, *męciński* 1965 UN 56, 43, 44; gw. *myńćina* *velko*, *-y* *-i*, *myńćijski*; łemk. *macina welyka*; *menćina mayu*, *-y* *-ej*, *meńćijski*; łemk. *macynky mayu*. — Nazwa ponowiona z n. rzeki *Męcina*, dziś *Męcianka*, por. fluvium dictum *Maczyna* (1377) 1583 ZDM I 192, *Męcina* 1482 HE XV 85. Do n. rzeki por. *męcić*, *mącić*; *męcina* 'płyn zmacony' SW II 932. W XIV w. obok wsi *Męcina* lokowano wieś *Męcina Wola*; w XV w. n. w formie pluralnej *Męciny* na określenie dwóch obiektów. Poświadczona postać *Męcyna* nawiązuje do n. pobliskiej wsi *Korczyna*. Okresowo też

Męcina Dolna

n. w formie zdrobniałej *Męcinka*. W XVIII w. dwa obiekty o członach odróżniających od przym. *mały, wielki*. Lit.: RBiecz 33; Riegłemk 194; Rymut, HE XV 85. IN

Męcina Dolna zob. Męcina (1)

Męcina Górna zob. Męcina (1)

Męcina Mała zob. Męcina (2)

Męcina Niższa zob. Męcina (1)

Męcina Wielka zob. Męcina (2)

Męcina Wola zob. Męcina (2)

Męcina Wyższa zob. Męcina (1)

Męcinka (1), cz. Jedlicza, dawniej wś, krośn.: *Manczinka* 1416 SHGSd(TP 34, 280); *Maczynka* 1508 ŻDz XV 465; *Maczinka*, *Manczynka* 1529 LR 45, 285; *Meczynka* 1581 ŻDz XIV 250; *Męcinka* 1794 Ga Aa2; *Męcinka*, wś 1885 SG VI 274; *Męcinka* 1921 Sk XIII 19; *Męcinka*, wś 1933 SkBy 1025; *Męcinka*, -ki 1965 UN 60, 24. — Od n. m. *Męcina* (2), z suf. -ka. Lit.: OPilz 40. IN

Męcinka (2), wś, legn., gm. Męcinka, 3,5 km na zach. od Jawora: *Hermannesdorf* 1202 SUr I 333; *Hermansdorf*, *Hermanßdorffe* 1256 SUr III 131; in *Hermansdorf* 1291 SUr VI 13; *Hermannstorph* 1323, in *Hermann villa* 1327 Reg nr 4272, 4601; *Hermansdorff* 1459, *Hernsdorf* 1503 CdSil XXXV 101, 131; *Hernsdorff* 1668 J IV 41; *Hernsdorff* 1743 SNGŚl VII 126; *Hernsdorf* 1789 Z V 106; *Hermannsdorf* vulgo *Hernsdorf* 1845 K 223; *Hermannsdorf* 1941 Wrzosek 32; *Hermannsdorf* — *Męcinka*, -i, *męcinecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Męcinka*, -ki 1981 WUN II 427. — Dawna n. niem. od n. os. *Herrmann* Gott 321, skrócone *Herrn* + -dorf, ściągnięte. W izolowanym zapisie *Hernsdorf* adideacja do *Herr* 'pan'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Męcinka*. Lit.: SNGŚl VII 126. JCh

Męcinka zob. Męcina (2)

Męcirzys zob. Macierzysz

Męciszów (1), wś, rad., gm. Zwolery, 9 km na n.-zach. od Zwolenia: *Męciszów* 1827 Tabella II 13; *Męciszew* 1885 SG VI 274; *Męciszów* 1901 Przew I 372; *Męciszów*, -szowa, *męciszowski* 1970 UN 36, 20. — Od n. os. *Męcisz* (: *Męcimir*) SSNO III 443, z suf. -ów, też -ew. Lit.: KopRad 325. IN

Męciszów(2), cz. wsi Pustków, dawniej wś, tarn., gm. Dębica: *Manczyschow* 1485 SHGSd(TP 24, 372); *Maczyschow* 1508 ŻDz XV 468; *Manczyschow* 1529 SHGSd; *Manczyschow* 1529 LR 208; *Meczysow* 1581 ŻDz XIV 248; *Menciszow* 1794 Ga Aa2; *Męciszów*, cz. wsi 1885 SG VI 274; *Mę-*

ciszów, przys. 1933 SkBy 1025; *Męciszów*, -szowa 1965 UN 55, 40. Lit.: OPilz 40; Nieckula, -ow- 129. IN

Męcka Wola, wś, sier., gm. Sieradz, 6 km na płn.-wsch. od Sieradza: *Wola Męcka* (1357)1406, *Manczka Wola*, *Manczka wola* (1384) SHGŁęcz I 197; *Wola Maczka* 1511, *Wola Meczka* 1518 ŻDz XIII 186; *Volya manczka*, *Maczka Wolya*, *Volya Maczka* 1511–23 ELB I 391, 392; *Wolia Meczka* 1553 ŻDz XIII 227; *Wola Męcka* 1827 Tabella II 278; *Męcka Wola*, wś i folw. 1885 SG VI 274; *Męcka Wola* 1921 Sk II 103; *Męcka Wola*, -ckiej -li, wolski 1972 UN 50, 48. — Nazwa od ap. *wola*, z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Męka* (zob.). Wtórnie zmieniana kolejności członów. Lit.: SHGŁęcz I 197–8. EB

Męccki-Sułkowo zob. Męccki

Męcierz zob. Mięćmierz

Męcowizna zob. Mencowizna

Męczenice zob. Męcennice

Męczeninek, cz. wsi Męczenino, dawniej wś, płoc., gm. Radzanowo: *Meczinino Minor* 1578 ŻDz XVI 15; *Męcinino male* 1827 Tabella II 14; *Męcinino Male* 1885 SG VI 274; *Męczeninek* 1921 Sk I 114; *Męczenino male* 1827 Tabella II 14; *Męczenino Male* 1901 Przew I 372; *Męczeninek*, -nika 1981 WUN II 427. — Początkowo n. zestawiona, od n. wsi *Męcinino*, dziś *Męczenino* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. *mały*, łac. *minor*. Współcześnie n. w postaci zuniwerbizowanej, z suf. -ek. Lit.: SHGPł 188; ZMaz 256. UW

Męczenino, wś, płoc., gm. Radzanowo, 10 km na płn.-wsch. od Płocka: in duplici *Manczynyno* (1380)1510 AC III 145; *Manczinino* 1410 Płoi nr 1524; *Manczinino* 1497 Matr II nr 970; *Meczinino Maior*, *Meczinino Mediocris* 1578 ŻDz XVI 15, 6; z *Manczinina* 1606 Lupłoc 216; *Meczinino duże* 1827 Tabella II 14; *Męczenino Wielkie* 1885 SG VI 274; *Męczenino* 1921 Sk I 114; *Męczenino*, -na 1981 WUN II 427. — Od n. os. *Męczynall/Męczyzna* SSNO III 432 (: *męka*, *męczyć*, *mąka*), z suf. -ino. Zmiana i (y) > e w formie *Męczenino* w pozycji przed N. W dokumencie z 1380 r. jest wzmianka o dwu wsiach: według wydawców SHGPł chodzi tutaj o *Męczenino Wielkie* i *Męczenino Średnie*. W XVI i XVII w. istniały trzy wsi: *Męczenino Wielkie*, *Male* i *Średnie*; współcześnie *Męczenino* i *Męczeninek* (zob.). W n. zestawionych członów odróżniające od *duży*, *wielki*, *średni*. Lit.: SHGPł 188; ZMaz 256. UW

Męcennice, wś, tarnob., gm. Lipnik, 17 km na płn.-zach. od Sandomierza: *Manczinice* 1419 Sand nr 808; *Manczinice* 1432 ZDM II 154; *Maczynice* 1508 ŻDz XV 461; *Męczinice* 1529 LR 381; *Maczynice* 1564–65 Łusand 333; *Menczinice* 1578 ŻDz XIV 180; *Męcennice* 1787 Spis 384; *Męcennice* 1885 SG VI 274; *Męcennice* 1921 Sk III 124; *Męcennice* 1952 UW 128; *Męcennice*, -*nic*, *męcennicki* 1970 UN 32, 38; gw. *mecenice*, -*nic*. — Od n. os. *Męcyna*, z suf. -*ice*. Forma *Męcennice* powstała w wyniku przejścia -yN- > -eN- lub skojarzenia z ap. *męcennik*. Lit.: KSand 122. IN

Męczi, wś, łomż., gm. Wizna, 8 km na pld.-wsch. od Jedwabnego: Vladislaus Dux Masoviae ... nobis per Petrum et Mancimirum filios Kielczonis impensis, horum intuitu eis 20 mansos Sulkowinowiny nuncupatos, ... in perpetuum dando 1436 Hmil 270; *Sulkowo* 1441, 1468 SHGMz(MK 337, 29); *Sulkowo* 1488 SHGMz(Ep. 11, 48); de *Schulkowo* alias *Maczki* 1497 Bar nr 23; *Manczki* 1524 ZHer nr 993; *Męczki* *Sulkowo* 1581 AtMz; *Męczi* 1577 ŻDz XVI 357; *Męcki* *Sulkowo* 1714, *Męcki* 1744 Hmil 284; *Męcki* *Sulkowo* 1783 MpPerMz; *Męcki* 1827 Tabella II 13; *Męczki-Sulkowo* 1885 SG VI 275; *Męczki* 1921 Sk V 49; *Męczki*, -*czek* 1981 WUN II 427. — W 1436 r. Władysław I dał Piotrowi i Męcimirovi 20 włók o n. *Sulkowe Nowiny*. Powstała tu wieś najpierw nosiła n. *Sulkowo*, od n. ter. *Sulkowe Nowiny*, z elipsą członu drugiego i zmianą rodzaju; później *Męc(z)ki*, od skróconej formy im. jednego z odbiorców nadania *Męcimira*, w l. mnogiej. Forma *Męcki* powstała w wyniku mieszania c(z) i ć. W XV i XIX w. odnotowano n. zestawioną *Męcki*/*Męc(z)ki-Sulkowo*. Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej, 1994, 206; ZMaz 256. UB

Męczyce, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. sandomierskim, tarnob.: *Maczyce* 1508 ŻDz XV 461. — Od n. os. *Męka* (: ap. *męka*, n. os. *Męcimir*) SSNO III 445, z suf. -*ice*. Lit.: KSand 121. IN

Męczyn, dziś *Męczyn* i *Męczyn-Kolonia*, dwie wsi, siedl., gm. Mokobody, 12,5 km na pld.-wsch. od Węgrowa: *Męczyno* 1528 ŻDz XVII/1, 184; *Męczyno*, z *Męcyna* 1569 UPL 295; *Meczino* 1580 ŻDz XVII/1, 21; *Męczyn* 1664 SHGPd(ADS, D. nr 149, k. 10); *Męczyn* 1793 SHGPd(Regof 5, 6); *Męczyn* 1795 MpPerPd; *Męczyn* 1827 Tabella II 14; *Męczyn* 1885 SG VI 275; *Męczyn* 1921 Sk IV 95; *Męczyn*, wś, *Męczyn*, kol. 1952 UW 35; *Męczyn*, wś, i *Męczyn-Kolonia*, kol. 1967 SM 680;

Męczyn, -*na*, *Męczyn-Kolonia*, -*na* -*nii* 1981 WUN II 427. — Od n. os. *Męka*, z suf. -*ino*, wtórnie -*in*. Człon odróżniający od ap. *kolonia*. EB

Męcyna zob. *Męcina* (2)

Męcynice zob. *Męcennice*

Męcki-Sulkowo zob. *Męczki*

Męcmierz zob. *Mięcmierz*

Mędale zob. *Kleniewo*

Mędlów, wś, wroc., gm. Żórawina, 3 km na płn. od Żórawiny: *Mandlouici* 1245 SUr II 173; *Mandlow* ok. 1300 CdSil XIV 50; *Molnsdorf* (!) 1312, *Mandlow* 1318 Reg nr 3329, 3794; *Mandlaw* 1425 Sob VIII 245; *Mandelau* 1666/67 J I 384; *Mandelau* 1743 SNGŚI VII 127; *Mandelau* 1795 Z XII 194; *Mandelau* 1845 K 394; *Mandelau* 1941 Wrzosek 10; *Mandelau* — *Mędlów*, -*owa*, *mędlowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mędlów*, -*łowa* 1981 WUN II 428. — Od n. os. *Mandel* SSNO III 389, z suf. -*owicy*; wtórnie z suf. -*ów*. Do n. os. por. *śrwniem*. ap. *mandel* 'migdał; górna część snopa; mendel', też stp. *mendell/mandel* '15 sztuk; kopa zboża (15 snopów)' Sstp IV 181. Nazwa zniemczona jako *Mandelau*. Pol. n. *Mędlów* wprowadzono urzędowo po 1945 r., dziś *Mędlów*. Lit.: SNGŚI VII 127; Dom-Wr 84. JCh

Mędowo zob. *Nowa Wieś* (104)

Mędomierz, dziś *Mały Mędomierz* i *Wielki Mędomierz*, dwie wsi, bydg., gm. Tuchola i Goścyn, 3 i 6,5 km na pld.-zach. od Tucholi: *Mandromize*, *Mandromicze* 1313 PrUr II 61, 62; *Grose Mandromir*, tzu *grosem Mandilmir* (1356)1400, *Gros Mandelmir* (1356)1430 UKT 52; *cleyn Mandelmir*, czy *deme Cleynen Mandromir* (1366)1400, *Kleyn Mandelmir* (1366)1430 UKT 72, 73; *Gros Mandilmir* (1382)1400 UKT 91; *Cleyn Mandelmir*, *grose Mandromir* (1397)1400, *grose Mandromier* (1397)1430 UKT 110, 112; *Kleynie Mandromir*, *Grose Mandromir* 1399–1431 UKT 125; *Madromyerz Minor*, *Madromyerz Maior* 1511/12 VisitGn 336; z *Mandromierzem*, *Mandromierz Wielki* 1565 Lupom 3, 4; *Mandromiers Wielgi* 1570 Lumalb 122; *Mendromir-sza* 1570 ŻDz XXIII 205; *Madromierz Wielki*, *Nadromirz* (!) *Mały* 1602 LuPrus 308; *Mędomirz M.*, *Mędomirz W.* 1648 RP 184; *Kl. Mendromiers*, *Gr. Mendromiers* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Mędomierz Mały*, niem. *Kl. Mendromierz* al. *Klein Mangelmuehle*, *Mędomierz Wielki*, niem. *Gross Mendromierz* al. *Mangelmuehle* 1885 SG VI 275–6; *Mały Mędomierz*, niem. *Klein Mangelmühle*, *Wielki Mędomierz*, niem. *Gross Mangelmühle* 1921 Sk XI 61,

Mędrów

81, 90; *Mały Mędomierz*, -łego -rza, *Wielki Mędomierz*, -kiego -rza, *mędomierski* 1971 UN 188, 30, 31; gw. *mały mandromińś*, *duży mandromińś*, -ygo -mińża, *mandromiński*. — Od n. os. **Mądomir*, z suf. -jś. Do n. os. por. przym. *mądry* oraz -niir (: *Jaro-niir*, *Miro-sław*). Pierwsze zapisy nazwy wskazują na formę **Mądomrice*, od skróconej n. os. **Mądomri*, z suf. -ice. W XIX w. funkcjonowała oboczna n. niem. *Mangelmühle*, będąca zapewne przekształceniem wcześniejszej substytucji fonetycznej *Mandelmir*. Człony odróżniające od *mały*, *duży*, *wielki*, niem. *klein*, *gross*. W formach gw. charakterystyczna asynchroniczna wymowa miękkiego *m*. Lit.: Górniewicz, HE I 105; Milewska, PMT XV 42-3. WK

Mędrów, wś, kiel., gm. Raków, 18 km na pń.-wsch. od Chmielnika: [Ruda Mędrów], kuźnia XVI AtSd 154; *Mędrów* 1787 Spis 398; *Mędrów* 1791 MpPerSd; *Mędrów* 1827 Tabella II 14; *Mędrów* 1885 SG VI 278; *Mędrów* 1921 Sk III 134; *Mędrów*, -rowa, *mędrowski* 1970 UN 33, 18. — Od n. os. *Mądry* SSNO III 433, z suf. -ów. Lit.: KopKiel 192. IN

Mędryny zob. *Mędrzyny*

Mędrzechowska Wola zob. *Wola Mędrzechowska*

Mędrzechowska Wólka zob. *Wola Mędrzechowska*

Mędrzechów, wś, tarn., gm. Szczucin, 13 km na pń.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Mędrzechow* (!) 1389 Krak nr CLXXVIII(6); *Mandrzechow* 1404 Sand nr 327; *Modrzechow* 1453 SHGSd(Terr-Crac 151, 172); *Mandrzechow* 1470-80 DB I 425; *Madrzechow*, *Madrzqchow* (!) 1529 LR 198, 310; *Mędrzechow* 1564-65 Lusand 37; *Mandrzechow* 1579 ŻDz XIV 234; *Mędrzechow* 1660-64 Lusand II 79; *Mędrzechów* 1885 SG VI 278; *Mędrzechów* 1952 UW 263; *Mędrzechów*, -chowa, *mędrzechowski* 1964 UN 5, 19; gw. *menżexuf*, -ova, *men-dżexoski*. — Od n. os. **Mędrzech*, por. *Mędrzych* SSNO III 444, z suf. -ów. Do n. os. por. przym. *mądry*. Lit.: OPilz 92. IN

Mędrzyce, wś, tor., gm. Świecie nad Osą, 7 km na pld. od Łasina: in *Mandelchoben* usque Ozzam 1285 Froel I 215-6; in *Mandelkouen*, na kopii: *Mandilkouen* (1294), ad *Mandelkowen* (1298) PrUr I/2, 395, 437; *Mandel* ok. 1400 Zeit XVI 29; *Mandel* 1414 Br 151; *Mandelkobel* 1415, *Mandel* 1433, *Mandel* 1445 Froel I 215-6; *Mandelkowen*, *Mandel* XV KętL 84; *Mandele* 1505 Froel I 215-6; *Medrzy* (!) 1570 ŻDz XXIII 57; *Mędrzice* 1667-72 Font VI-X

761; *Mędrzyce* 1682 Font V 19; *Mędrice* 1724 Froel I 215-6; *Mendritz* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Mędrzyce*, niem. *Mendritz* 1885 SG VI 278; *Mędrzyce*, -rzyc 1981 WUN II 428. — Dawniej *Mandelkowen*, *Mandelkoben*, może od śrdniem. *mandel* 'ćwierć kopy' i *kove(n)* 'szalas, domek, przepierzenie dla drobnej trzody, a szczególnie dla świń' Lübben 217, 187, por. też śrwniem. *kobel* 'ciasny, lichy dom' i *kobe*, śrwniem. *kove* 'stajnia, chlew dla świń' Lex 112. Od XVI w. n. pol. *Mędrzyce*, od n. os. *Mądry* SSNO III 433, z suf. -ice; por. też n. jez. i n. m. *Mędrzyny*. WK

Mędrzyki, wś, elbl., gm. Lelkowo, 14 km na pld.-wsch. od Pieniężna: *Lutterbach* 1437 GZ 40; *Lautterbach* 1528, 1575, 1603-04 HAPr V 29; *Lauterbach*, wś 1789 Goldb I 115; *Lauterbach* 1796-1802 MpSchröt X; *Lauterbach* 1820 Wald 115; *Lauterbach* 1884 SG V 106; *Lauterbach* — *Mędrzyki* 1946 Ley I 106; *Lauterbach* — *Mędrzyki*, -yk, *mędrzycki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mędrzyki*, -ków 1981 WUN II 428. — Dawna n. niem. od *lauter*, śwniem. *luter* 'czysty, przejrzysty' Lex 131 + *Bach* 'rzeka, strumień'. Biolik widzi w członie *Lauter* zniemczoną postać prus. n. rz. **Lautē*, dziś *Ławta* (górny bieg o n. *Mędrzycka Struga*), por. *Lawte*, *Lauwete* 1263, *Laute*, *Fluß* 1322 Ger 85, ad aquam, qui dicitur *Lauthe* 1322 VPr II 129. Hydronim wywodzi od rdzenia **lau-*, greckie *λούω* 'myć, płukać'. Natomiast Błażenie za Pēteraitisem łączy n. m. *Lauth* (Gross, Klein) z n. rzeki **Laute*, od podstawy **liut-*, por. lit. *liūtinās* 'brudny, nieczysty', *liūnas* 'kałuża, bajoro, błoto'. Nazwę *Mędrzyki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Biolik, HE V 27-8; Błażenie II 104-5; PētVV 220. RP

Mędrzyny, leśn., dawniej wś, olszt., gm. Purda, 20 km na pld.-wsch. od Olsztyna: *Arndrei* 1564-80 PospWrm 21; w dobrach *Arndrei* 1590 KętL 556; *Arndrei* 1622-25, *Arndrei* 1658-66 PospWrm 21; *Arndrei* alias *Mędryny* 1673-74 Bonk III 434; *Mędrynen* 1680-85 SHGWrm(ADWO RA 46, k. 40); *Mędrinnen* 1755 MpEnd; *Mędrinnen* oder *Arndree* 1772 Bonk III 578; *Andrā* od. *Medrinen*, *Medrienen* s. *Andreä*, młyn 1789 Goldb I 11, 140; *Mędrinnen* M. 1796-1802 MpSchröt XVII; *Mędrynen*, młyn 1820 Wald 170; *Mędrinen*, Etablis., *Mędrzyny*, -drzyn ok. 1850 SzczeŹTeka 72; *Mędrinen* — *Mędrzyny* 1879 KętN 195; *Mędrzyny*, niem. *Mędrinen* 1885 SG VI 279; *Mędrinen* — *Mędrzyny*, -yn, *mędrzyński*

1949 MPol XXVI nr A-92; *Mędrzyni*, -rzyn 1981 WUN II 428. — Wieś powstała w miejscu lub obok miejscowości, później młyna, o n. **Andrei* lub **Arnoldrei*. Może jest to jakieś przekształcenie n. **Mendrinis*. W pobliżu notowane są n. wodne: jez. *Arnoldrei* 1591–1603 SHGWrm (ADWO RA 2, k. 12, 68, 157 i in.), dziś bez nazwy, oraz jez. **Mendrinis* (może identyczne z Mędryńskim Stawem albo Młyńskim Bagnem; bagna w Purdzkich Lasach, dawniej staw przy Mędrzynach), por. *Mendrin* 1591–1603, *Mendri-nen* 1622–25 SHGWrm (ADWO RA 2, k. 126 i RA 8, k. 125), *Mendrynen* 1680–85 SHGWrm (ADWO RA 46, k. 216). Nazwa prawdopodobnie prus., por. lit. *mėndrė*, *mėndrė*, łot. *niēdre* 'trzcina', lit. n. jez. *Mėndr-ežeras*. Nagłosowe *m* pojawiło się przypuszczalnie na skutek dysymilacji *n-n > m-n*, zob. Fr 493. Nazwa przejęta do niemieckiego jako *Mendrin*, z podwojeniem *n* w sufiksie *-in-*. Oboczna n. *Andrei*//*Arnoldrei* niejasna, przekształcona w *Andrā* na zasadzie adideacji do im. *Andrea*. Na podstawie niemieckiej postaci *Mendrienen* powstały n. pol. *Mędrzyni*, *Mądryni*, *Mondriny*, z adideacją do *mędrzec*, *mądrzyć* (się). Lit.: PospWrm 21, 96–7; Biolik, HE VIII 158; PospWrmTer 104, 144; PrzybBalt 175.

RP

Mędzigo zob. Mędzisko

Mędzikowo zob. Mędzisko

Mędzisko, leśn., dawniej wś, pozn., gm. Ob-
rzycko, 6 km na pln. od Szamotuł: *Mandzicowo* 1403 RWlkp I nr 727; *Mandzigowo* 1412 SHGPn III 104; *Mandzygowo* 1420 RWlkp I nr 988; *Mandzykovo* 1511 Matr IV/2, nr 10171; *Miedzikowo* 1568 SHGPn III 104; *Molendinum Mędzikowski* 1580 ŻDz XII 32; *Mendzikow* 1821 Koz VIII 66; *Mędzisko* al. *Mendzisko*, folw. 1885 SG VI 279; *Mędzisko*, folw. 1921 Sk X 89; *Mędzisko*, -ka 1981 WUN II 428; gw. *myńżisko*, -ka. — Dawniej *Mędzikowo*, od n. os. *Mędzik* SSNO III 445 (: ap. *mado* 'męski gruczoł płciowy, jądro' SpXVI, XIII 229), z suf. -owo. Postać *Miedzikowo* jest być może wynikiem skojarzenia z przyimkiem *miedzy*. Wtórnie n. z suf. -isko, wskazującym zapewne, że było to miejsce po wsi *Mędzikowo*. Lit.: SHGPn III 104–5; l'Pozn 184.

ZZ

Męka, dziś Męka, Męka-Jamy, Męka Księża, trzy wsi, sier., gm. Sieradz, 4 i 5 km na pln.-wsch. od Sieradza: *Manka* (1255)1579 CdP II 64; *Mancka* (1358)1416 KW III 769; *Maka* 1511 ŻDz XIII 185;

Manka, *Maka* 1511–23 ŁLB I 390, 392; *Męka* 1553 ŻDz XIII 227; *Męka* 1564–65 Luwłkp II 18; *Męka* 1628–32 Luwłkp II 84; *Męka* 1827 Tabella II 14; *Męka* (Księża Męka, Manka w dok.), wś i kol. 1885 SG VI 279; *Męka*, *Męka-Księża* 1921 Sk II 101; *Męka* 1952 UW 103; *Męka*, -ki, *Męka-Jamy*, -ki Jam, *Męka Księża*, -ki -żej, męcki, trzy wsi 1972 UN 50, 48, 49; *Męka*, -ki, *Męka-Jamy*, -ki Jam, *Męka Księża*, -ki -żej 1981 WUN II 428; gw. *myńjka*, -ki, *myńcki*. — Od ap. *męka*; n. motywowana, być może, złą jakością gleby; por. też *męka pańska* 'krzyż'. Członny odróżniający od ap. *jama*, w l. mnogiej, i od przym. *księży* (: *ksiądz*), wskazującego na rodzaj własności. Lit.: SHGŁęcz I 198.

EB

Mękanowice zob. Nękanowice

Mękarzowice (1), wś, kiel., gm. Czarnocin, 18 km na pld. od Pińczowa: de *Macarzowicz* 1381 Krak nr 811; *Mankorzowice* (1388)1515 ZDM VI 37; de *Makarowicz* 1396, de *Mankarzowicz* 1398 Sand nr 25, 203; de *Mancarzow* 1400 Krak nr CCCXLII (1); *Mancarzewice* 1407, *Mancarzowice* 1408 Sng II 109, 114; *Mękarzowice* (1436) DKrak 195; *Mankarzowice* 1448 Sng II 178; *Mankarzowice* 1470–80 DB I 434; *Makarowice* 1481 SHG-Sd(AOV 6566, 328); de *Makarowice* 1489 SHG-Sd(AOV 6566, 6); *Makarow* 1515 StPPP VI 85; *Makarowice*, *Makarowice* 1529 LR 170, 266; *Mękarzowice* 1579 ŻDz XIV 216; *Mękarzowice* 1787 Spis 375; *Mękarzewice* 1827 Tabella II 14; *Mękarzowice* 1877 Zin I 379; *Mękarzowice* 1885 SG VI 279; *Mękarzowice* 1952 UW 124; *Mękarzowice*, -wic, *mękarzowicki* 1966 UN 22, 37; gw. *mękażowice*, -víc. — Od n. os. *Mękarz* (: łac. im. *Macarius*) SSNO III 445, z suf. -owice, -ewice, okresowo także -ów. Lit.: KSand 122; KopKiel 242.

IN

Mękarzowice (2), wś, wroc., gm. Dobroszyce, 12 km na pln.-zach. od Oleśnicy: *Mankarsewicz* 1334 Reg nr 5395; *Mankinwicz* (1403) K 395; *Mankervitz* 1743 SNGŚI VII 127; *Mankerviz* 1785 Z IV 369; *Mankervitz* 1845 K 395; *Mankervitz*, *Mękarzowice* 1941 Wrzosek 22; *Mankervitz* — *Mękarzowice*, -ic, *mękarzowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mękarzowice*, -wic 1981 WUN II 428. — Nazwę niemczyono jako *Mankervitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mękarzowice*. Lit.: SNGŚI VII 127.

JCh

Mękarzów, wś, częst., gm. Moskorzew, 7,5 km na pln.-wsch. od Szczekocin: *Macarzow* (!) 1381, de *Makarowicz* 1385 Krak nr 612, 3928; de *Makarow* 1386, in *Mancarzowicz* 1398, *Mankarzow* 1400 Krak nr 4175, 6659, 10386; *Mancarzowice* 1416

Mękarzów

Hel II nr 1418; *Mankarzow* 1470–80 DB I 21; *Makorzow* 1502 Matr V/1, nr 117; *Mąkorzow*, *Ma-karzow* 1529 LR 167, 238; *Mękarzowo* 1564 Matr V/1, nr 3066; *Mękarzow* 1564 Lukrak II 90; *Mękarzow* 1581 ŻDz XIV 69; *Mękarzow* 1680 Rej 160; *Mękarzów* 1783 SHGKrMat 179; *Mękarzów* 1787 Spis 336; *Mękarzów* 1827 Tabella II 14; *Mękarzów* 1885 SG VI 279; *Mękarzów*, -rzowa, *męcarski* 1971 UN 35, 43; gw. *myjkażuf*, -ova, *myjcarski*. — Od n. os. *Mękarz*, z suf. -ów, okresowo też -owice. Lit.: RKrak 101–2; Nieckula, -ov- 129. IN

Mękarzów zob. **Mękarzowice** (1)

Mękowarsk zob. **Mąkowarsko**

Mętków, dziś **Mętków**, wś, i **Mętków Mały**, cz. wsi **Mętków**, dawniej wś, kat., gm. Babice, 10 km na pld. od Chrzanowa: *Mętków Większy*, *Mętków Mniejszy* 1783–84 SHGKrMat 179; *Mętków* 1787 Spis 360; *Mały Mętków* 1850 MpChrz; *Mętków Mały* i *Wielki* 1866 Bigo 119; *Mętków Mały* i *Mętków Wielki*, dwie wsi 1885 SG VI 280; *Mętków* 1921 Sk XII 9; *Mętków*, -kowa, *mętkowski*, *Mętków Mały*, -kowa -łego 1964 UN 4, 11; gw. *myntkuf*, -ova, *myntkoski*. — Od n. os. *Mętek* (: *Męcinnir*) SSNO III 446, z suf. -ów. Człony odróżniające od przym. *mniejszy*, *większy*, *mały*, *wielki*. Lit.: Krak 102. IN

Mętków zob. **Mąkowo**

Mętew, wś, ploc., gm. Góra Świętej Małgorzaty, 6 km na pld.-wsch. od Łęczycy: *Moklovo* 1392, *Moklewo* 1395, *Moklow* 1398 Łęcz II nr 4067, 5147, 5782; *Mąklewo* 1511/12 VisitGn 214; *Manklow* 1511–23 ŁLB II 430; *Męklyew* 1566, *Meklievo* 1576 ŻDz XIII 53; *Mętew* 1827 Tabella II 15; *Mętew*, kol. i folw. 1885 SG VI 280; *Mentlew* 1921 Sk II 59; *Mętew* 1952 UW 93; *Mętew*, -wa, *mętlewski* 1972 UN 43, 15; gw. *myntlef*, -eva, *myntleski*. — Od n. os. **Mękiel* (: *męka*, psł. **mōka*), z suf. -owo, -ów, -ew(o). Od XIX w. zmiana na *Mętewo* w wyniku asymilacji -kl- > -tl- oraz wskutek adideacji do *mqt-* : *męt-*. Lit.: SHGŁęcz I 197; Nieckula, -ov- 129. EB

Mętna, wś, biał., gm. Mielnik, 19,5 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: a za *Mymnyio*, z *Mymnoū* 1567, młyn na rzece *Mętnej* 1661–64, *Mymna* 1878–86 Kond 123; *Mutna* al. *Mętna* 1902 SG XV/2, 363; *Mętna* 1921 Sk V 26; *Mętna* 1952 UW 167; *Mętna*, -nej 1981 WUN II 428. — Od n. rz. *Mętna*, por. *Methna* 1501 SHGPd(kartoteka), nad którą leży wieś. N. rzeki od przym.

mętny 'nieprzezroczysty, nieklarowny' Sp XVI, XIII 316, brus. *mutny* 'nieprzejrzysty (o wodzie)'. Lit.: Kond 123; Bilut, HE X 101. EB

Mętna zob. **Wola Jaworowa**

Mętne zob. **Mętnów**, **Wola Jaworowa**

Mętno, dziś **Mętno**, wś, i **Mętno Małe**, os., dawniej wś, szccec., gm. Chojna, 7 i 6,5 km na pld.-zach. od Chojny: *Mantey*, *Manten* 1270 CdB A VII 243, XIII 214; *Mantel* 1271, *Mantel* 1331 CdB A XIX 174, 192; *Magna Mantel*, *Parva Mantel* 1337 SHGNM(Landb 15); *Grossen Mantel* 1369 CdB A XVIII 142; *Groten Mantel* 1370 CdB A XIX 251; *lutken Mantyl* 1394 SHGNM(KurzeQ 250); *Lutken Mantel* 1401 CdB A XIX 290; *Parva Mantel* 1490 SHGNM(Kl 32); *Manckelov* (!) 1584 CdB D 142; *Gr.*, *Kl. Mantel* 1833 MpUMbl 1558; *Mantel* — *Mętno*, -na, *męcieniski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Klein Mantel* — *Mętno Małe*, -na -łego, *małomęcieniski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mętno*, -na, *Mętno Małe*, -na -łego 1981 WUN II 428. — Na podstawie zapisu z r. 1270 n. rekonstruować można jako **Mątej* lub **Mateń*, później **Mątel*. Nazwa zapewne ponowiona z n. jez. *Mętno*, por. am stagnum *Mantel* 1317 TrautmElb II 21. Do n. por. *mętny*, *mącić*. Niem. *Mantel* jest substytucją postaci **Mątel*, może z adideacją do ap. *Mantel* 'plaszcz'. Człony odróżniające od łac. *parvus*, *magnus*, niem. *klein*, *gross*, pol. *wielki*, *mały*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mętno* i *Mętno Małe*. Lit.: TrautmElb II 20–1; MuckeNM 199; Belchnerowska, HE VII 101; Duma, HE IV 34. BCZ

Mętnów, wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. stanisławowskim, w par. Niegów, ostrol.: *Mentue* 1240 KMaz I nr 301 (tu?); *Mętnow* (1565) Lumaz II 205; *Mentnow* 1578 ŻDz XVI 409; *Mętnowo* 1827 Tabella II 15; *Mętnow* 1839 MpKwat V 4. — Od *mętny*, z suf. -ów//owo. Por. też n. os. *Mętny* SSNO III 446. UB

Mętów, wś, lub., gm. Głusk, 10 km na pld. od Lublina: de *Methow* (1398) ZDM IV 313; *Manthow*, *Matow* 1409 ZLub nr 220, 413; de *Manthowa* (1442), *Mathow* (1447) ZDM III 71, 229; *Manthow* 1447 Sng II 176; *Manthow* 1470–80 DB II 540; *Mąthow* 1529 LR 434; *Methow* 1565 Lulu 43; *Męthow* ... ze wsi *Metowa* 1626 RPobLu 60; z *Metowem* 1661 Lulu 136; *Menthow* 1663 RPobLu 57; *Mętów* 1676 ŻDz XV 15a; *Mentnow* (!) 1786 MpPerLu; *Mentow* 1787 Spis 450; *Mętów* 1827 Tabella II 14; *Mętów* (*Mętów*?) 1885 SG VI 257; *Mętów* 1901 Przew I

371; *Mętów* 1921 Sk IV 69; *Mętów* 1952 UW 144; *Mętów, -towa, mętowski* 1972 UN 114, 8. — Od n. os. *Męt* (: *Męcimir*) SSNO III 46, z suf. -ów. Lit.: SHGLu III 151; KosLu 67; Nieckula, -ov- 129. IN

Mętowice zob. **Męcice**

Mężenin (1), dziś *Mężenin* i *Mężenin-Kolonia*, dwie wsi, biał., gm. Platerów, 9 km na pld.-wsch. od Drohiczyzna: *Mężenino* ziemiane 1528, *Mezenino*, *Mężenino* 1580 ŻDz XVII/1, 186, 67, 88; *Meženino* 1642, *Mężenino* 1660 AWAK XXXIII 320, 401; *Mezenin* (!) 1795 MpPerPd; *Mężenin* 1827 Tabella II 15; *Mężenin*, wś i folw. 1877 Zin I 379; *Mężenin*, wś i folw. 1885 SG VI 281; *Mężenin*, wś i folw. 1921 Sk IV 45; *Mężenin*, wś, *Mężenin*, kol. 1952 UW 34; *Mężenin, -na, Mężenin-Kolonia, -na -nii, męzeniński* 1971 UN 128, 35, 36. — Dawniej *Mężenino*, od n. os. **Mężyna* (: ap. *mężyna* 'kobieta urodzona z męża' SpXVI, XIII 330), por. n. os. *Mężno, Mężny* (: *maż*) SSNO III 446, z suf. -ino, później -in. Nie można też wykluczyć, że n. została ponowiona z n. wsi *Mężenino* (2) lub (3). Człon odróżniający od ap. *kolonia*. EB

Mężenin (2), wś, łomż., gm. Rutki, 19 km na pld.-wsch. od Zambrowa: *Maszenino* 1423 HMil 271; *Mazenskye* granicies (1437)1456 SHGMz(MK 3, 204v); *Manszenino* 1441, *Maženino* 1444, *Manženino* 1445 HMil 271; bona *Maženino* 1446, *Maženino* 1484, *Mąženino* 1505, *Manženino* 1512, *Męženino*, *Wierzch Olszanka* 1550, *Mężenino* 1573 HMil 272-4; *Mężenino Antiqua*, *Mężenino Nova* 1578 ŻDz XVI 379; *Mężenin* 1783 MpPerMz; *Mężenin* 1827 Tabella II 15; *Mężenin* al. *Mężenino* 1885 SG VI 280; *Mężenin, -na* 1981 WUN II 428. — Dawniej *Mężenino*, później *Mężenin*; n. ponowiona z n. m. *Mężenino-Kłoski*. W XVI w. notowane n. zestawione: *Mężenino-Wierzch-Olszanka*, *Mężenino Antiqua* (= *Stare*) i *Mężenino Nova* (= *Nowe*). Wieś była położona u źródeł rz. *Olszanki* (dopływu Gaci), stąd określenie *Wierzch Olszanka*. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 roku, 1999, 143; ZMaz 256. UB

Mężenin (3), wś, łomż., gm. Śniadowo, 14 km na pld. od Łomży: *Manschenino* 1470 SHGMz(MK 5, 130); *Manszenyno* 1488 SHGMz(Ep. 10, 627); a granicie *Mazenska* 1492 SHGMz(MK 6, 288); *Mezenino Skurki* (!) 1578 ŻDz XVI 370; *Mazenino Skuzli* 1578 AtMz; *Mezenino Zebory* 1783 MpPerMz; *Mężenino stare* 1827 Tabella II 15; *Mężenino -Stare* 1885 SG VI 281; *Mężenino* 1921 Sk V 55;

Mężenin, -na 1981 WUN II 428. — W XVI w. n. zestawiona; drugi człon od n. os. **Skuzła*, w l. mnogiej, por. nazw. *Skuz, Skuza, Skuze*, ap. *skuza* 'skąpiec' RymSEN II 442; w XVIII od n. os. *Zębora* (: *zqb*) SSNO VII 305, w l. mnogiej, później od przym. *stary*. UB

Mężenino zob. **Mężenin** (1, 2, 3), **Mężenino-Kłoski**

Mężenino Antiqua zob. **Mężenino** (2)

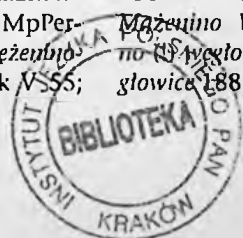
Mężenino-Kłoski, cz. wsi *Mężenino-Węglowice*, dawniej wś, ciech., gm. Sońsk: *Manszenino* (1378) KkM 88; *Manszenijno* (1385) KMaz I nr 112; *Maszenino* (1378)1466 KMaz III 215; *Manzenino* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 103v); *Manszenino* 1425 MkM I nr 211; *Manzenino* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 275); *Mazenino* 1485 SHGMz(Ep. 11, 247v); *Maschenyno* (1503) SHGMz(Ep. 16, 175v-176); *Masenyno* (1527) SHGMz(Ep. 204, 339-339v); *Mężenino* 1567 ŻDz XVI 327; *Mąženino-Kłoski* 1783 MpPerMz; *Męcenino* (!) *kłoski* 1827 Tabella II 14; *Mężenino Kłoski* 1885 SG VI 281; *Mężenino-Kłoski*, kol. 1967 SM 681; *Mężenino-Kłoski, -na -sek* 1971 UN 123, 35. — Od n. os. **Mężyna*, z suf. -ino. Wtórnie *Mężenino-Kłoski*, z członem drugim od n. os. *Kłosek* SSNO III 22, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 256. UB

Mężenino Nova zob. **Mężenin** (2)

Mężenino-Skuzły zob. **Mężenin** (3)

Mężenino Stare zob. **Mężenin** (2, 3)

Mężenino-Węglowice, wś, ciech., gm. Sońsk, 10 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Kargoszyno* 1375 HMil 333; *Cargoszyno* et in *Maszenyno* (na marginesie: [Cargos]schino hanc hodie [recto]r Stephanus vocat [Na]ssyrowo, ... quod Nassyrowo vocabatur Ga[la]nysky) (1378)1466 KMaz III 215; totam *Cargoszino* ... Murowo, *Galansky* (1385) KMaz I 104; *Galansky* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 117v); Andree Vangl de *Kargoszino* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 124v); super *Cargoszino* 1428 MkM I nr 656; *Cargoschino* (1452)1457 SHGMz(MK 4, 2); *Galansky* 1472 SHGMz(MK 6, 15); n. *Waglowycz de Cargoschino* 1486 SHGMz(MK 6, 195v); de *Waglenyche* (1489) SHGMz(Ep. 11, 52); *Vaglenicze* (!) (1493) SHGMz(MK 6, 297v); de *Cargosino* als *Vanglevicze*, *Vanglevicze* *Cargoszino*, *Vaglevicze* 1512 SHGMz(C 53, 43, 130v i 190v); *Waglewice* 1567 ŻDz XVI 328; *Mąženino Waglewice* 1783 MpPerMz; *Męcenino -Węglowice* 1827 Tabella II 14; *Mężenino-Węglowice* 1885 SG VI 281; *Mężenino-Węglowice, -na*

-wic, *meżeniński* 1971 UN 123, 35. — Dawniej dwie wsi: *Kargoszyno* i *Gałązki*; ich nazwy pochodzą od n. os. *Kargosza* SSNO VII 101, z suf. -ino, i od n. os. *Gałązka* SSNO II 77, w l. mnogiej. Z XIV-wiecznych *Gałązek*, *Kargoszyna* i cz. *Nasierowa* utworzono w XV w. jedną wieś *Wąglewice*. Nazwa od n. os. *Wągl*, por. zapisy z XV w., z suf. -ewice, -owice. Wtórnie *Meżenino-Węglowice*, z członem pierwszym ponowionym z n. sąsiedniej wsi, zob. *Meżenino-Kłoski*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, *Osadnictwo ziemi ciechanowskiej* w XV wieku, 1970, 43–4; ZMaz 256. UB

Meżenino-Wierzch-Olszanka zob. *Meżenin* (2)

Meżenino-Zębory zob. *Meżenin* (3)

Meżyk, wś, pil., gm. Wielerń, 9,5 km na pld.-wsch. od Wielenia: *Byala media* 1508 SHGPn I 32; *Posrzednia Biała* 1564–65 Luwlkp I 195; *Meżyk* 1654, od *Meżyka* 1756, *Mensik* 1818 Koz II 452–3; *Meżyk*, niem. *Mensik*, niem. *Mensik*, wś 1885 SG VI 281; *Meżyk*, wś 1921 Sk X 11, 147; *Meżyk*, -ka, *meżycki* 1967 UN 76, 20. — Dawniej *Biała Pośrednia*; człon pierwszy ponowiony z n. rz. *Biała*, dziś *Miała*, por. *Bele* 1402–08 SHGPn I 30, *Byala* 1564 Luwlkp I 197–8, człon drugi od *pośredni*, stp. *pośredni* 'położony pośredku' SEBor 469, określa położenie osady w stosunku do rzeki. Od XVII w. *Meżyk*, od n. os. *Meżyk* (: ap. *meżyk* 'mały mężczyzna', 'żrenica oka' SpXVI, XIII 330) SSNO III 446. Lit.: SHGPn I 32; SchulzNetzegau 142; PPozn 21, 184. ZZ

Mgoszcz, wś, tor., gm. Lisewo, 16 km na pld.-zach. od Radzyna Chelmińskiego: *Borkardswalde* 1409 MTB 570; czu *Borgkartswalde* ok. 1423/24 DK 94; zu *Borgkartswalde* 1430, von *Borgkartswalde* 1437 Kętl 128; von *Burchartswalde* 1440 AST II 207; *Borgkartswalde* XV Kętl 77; *Mgoszcz* 1570–71 ZTNT XX 320; *Myszc* (?), *Mgoszcz* 1667–72 Font VI–X 179, 696; *Myoszcz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mgoszcz*, niem. *Heimbrunn* 1885 SG VI 281; *Heimbrunn*, seit 1866, vorher *Mgoszcz*, *Mgost* 1912 Bär 48; *Mgoszcz*, niem. *Heimbrunn* 1921 Sk XI 9, 81; *Mgoszcz* 1952 UW 48; *Mgoszcz*, -cza, *mgoski* 1971 UN 175, 12. — Początkowo n. niem. *Burghardswalde*, od n. os. *Burghard* Gott 137 + -walde. Oboczna n. pol. *Mgoszcz* od niepoświadczonej n. os. **Mgost* (może od *Mil(o)gost* SSNO III 512; możliwy też związek z *mignąć*, *mgnienie*, zob. *Mgowo*), z suf. -jń. W XIX w. wprowadzona nową n. niem. *Heimbrunn*, od *Heim* 'dom' i *Brunn* 'studnia, źródło'.

Na początku XX w. powrócono do historycznej n. polskiej. Lit.: SHGCh 77. WK

Mgowo, wś, tor., gm. Pluźnica, 8 km na pld.-zach. od Radzyna Chelmińskiego: de *Lugendorf* (1250) PrUr I/1, 172; de *Lugendorf* 1311, de *Lugendorf* 1312 PrUr II 27, 38; van *Logendorff* 1410, von *Logendorf* 1412 AST I 174, 200; von *Logendorf* 1414 Br 150; de *Lugendorf* 1414 Cruc III 34; *Logendorff* ok. 1423/24 DK 100; *Męgow* 1437 Kętl 84; von *Logendorf* 1450 AST I 187; *Męgow* (!) 1479 Kętl 84; villam *Legendrow* alias *Mgow* 1526 Matr IV/1, nr 5003; *Mgowo* 1570 ŻDz XXIII 36; *Mgowo* 1682 Font V 19; *Mgowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mgowo* 1885 SG VI 281; *Mgowo* 1921 Sk XI 65; *Mgowo*, -wa 1981 WUN II 428. — Wcześniejsza n. niem. *Lugendorf*, od *lügen* 'wypatrywać, czatować', może też 'strażnica', lub od n. os. *Lugge* (: *Liutgard*) Gott 325, 333 + -dorf. Nazwa pol. zapisana w dokumentach z XV w. w dwóch formach: *Męgowo* (od n. os. *Męga* SSNO III 447, por. też ap. *męga*; może n. nawiązuje do zaginionej w tej okolicy wsi *Głowin* i powstała z błędnej dekompozycji aus dem *Glow-in*) oraz *Mgowo* (od niejasnej n. os. *Męg* RymSEN II 82 lub od podstawy *mg-*, por. *mgnąć* 'mrugnąć', *mgnienie*, *migać* 'mrugać' Sstp IV 190, 250), z suf. -owo. Lit.: SHGCh 77–8. WK

Mhelnicken zob. *Miluki* (2)

Miachcino zob. *Miechcin*

Miadzianowo zob. *Miedzianowo*

Miakisze zob. *Miękisze*

Miałkie, wś, włoc., gm. Topólka, 16 km na pld.-wsch. od Radziejowa: *Miałkie* 1382 SHGKu(RA 65v–66); *Miałkie* 1766–81 Koz V 21; *Miałkie* 1827 Tabella II 15; *Miałkie*, kol. 1885 SG VI 284; *Miałkie*, -kiego, *miałkowski* 1971 UN 182, 37. — N. ponowiona z n. jez. nad którym leży wieś, por. *Malke* lacus 1349 CdP II 288. Do n. w. por. *miałki* 'płytki, niegłęboki' Sstp IV 191. W tym miejscu znajdował się też bród. AG

Miałkówek, wś, ploc., gm. Gostynin, 9 km na pld.-wsch. od Gostynina: *Miałkówek* 1839 MpKwat III 3; *Miałkówek* 1921 Sk I 29; *Miałkówek*, wś 1967 SM 681; *Miałkówek*, -wka, *miałkowski* 1971 UN 125, 14; *Miałkówek*, -wka 1981 WUN II 428. — Od przym. *miałki* 'drobny', też 'płytki' SW II 939, z suf. -ówek. UW

Miałła zob. *Chełst* (1), *Miały*

Miały, wś, pil., gm. Wielerń, 9 km na pld. od Wielenia: *Byala Nadolna* 1464, *Byala Infina* 1508

SHGPN I 32; Wieś *Miały*, przy wsi *Mialei* 1564–65 Luwlkp I 196, 199; *Mialla* (w 1581 alias *Chelst*) 1580 ŻDz XII 42; *Miała* 1622–24 PPozn (Tab I, 39); *Miały* 1654, *Miały* 1726 Koz II 453; *Miała*, wś 1885 SG VI 284; *Miały*, *Miał*, *mialski* 1967 UN 76, 9; gw. *māyŕj*, do *māyŕj/hāyŕj*. — Dawniej *Biała Nadolna*; człon pierwszy od n. rz. *Biała*, dziś *Miała* (zob. *Mężyk*); człon drugi od *nadołny* 'leżący w dole (biegu rzeki)'. Nowa n. rzeki *Miała* od ap. *mial* 'błoto', przym. *miały* 'plytki'. Nazwa miejscowa przybrała postać l. mnogiej, w celu odróżnienia od n. rzeki. W XVI w. też oboczna n. *Chelst*, ponowiona z n. stawu *Chelst*, przez który przepływała rz. *Biała*, zob. *Chelst* (1). Lit.: SHGPN I 32, 189, III 105; PPozn 184; Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty 89, 277. ZZ

Mianocice, wś, kiel., gm. Książ Wielki, 11 km na płn.-wsch. od Miechowa: de *Manocicz* 1376 Krak nr 66; *Mianocice* 1381 KMlp I 425; *Manociczce* (1385) ZDM I 223; *Myanocizce* 1396 DKrak 77; *Manocizce* 1398 Krak nr 7273; *Mianocyzce* (1430) ZDM II 121; in *Mijanocizce* 1440 Hel II nr 2823; *Minocizce* 1441 KMlp IV 371; *Myanocyzce* 1470–80 DB II 84; *Myanocyzce* 1490 ŻDz XV 440; *Myanocizce* 1529 LR 239; *Mianorzyce* (!) 1564 Lukrak II 80; *Mianocice* 1581 ŻDz XIV 83; *Maniowice* (!) 1629 RPobKr 125; *Mianocyce* 1680 Rej 124; *Mianocice* 1783 SHGKrMat 180; *Mianowice* 1787 MpPerKr; *Mianocice* 1787 Spis 333; *Mianocice* 1827 Tabella 15; *Mianocice* 1885 SG VI 285; *Mianocice*, -cic, *mianocicki* 1964 UN 7, 38; gw. *mānoćice*, -ic, *mānocki*. — Od n. os. **Mianota*, por. n. os. *Mian* SSNO III 447 (: *mieni* się 'nazywać się', *miano* 'nazwa' lub od *miany* 'posiadany'), z suf. -ice. Przejściowo wyrównanie do n. m. z suf. -owice. Postać *Mianocizce* hiperpoprawna (wobec formy *Mianocice* uważanej za zmaszurnioną). Lit.: RKrak 102; KopKiel 242; BańMorf 120. IN

Mianocka Wola zob. **Cisia Wola**

Mianowice, os., dawniej wś, słup., gm. Darnica, 12 km na wsch. od Słupska: *Manewitz* 1553, zu *Manewitz* 1571, zu *Manwitz* 1609 RzDuma I 161; *Manewitz* 1618 MpLub; *Manewiz* 1743–72 RzDuma I 161; *Manewitz* 1789 MpGillyPom; *Manowice*, niem. *Mahnwitz*, *Mannewitz* 1885 SG VI 101; *Mahnwitz* — *Mianowice*, -wic, *mianowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mianowice*, -wic 1981 WUN II 428. — Dawniej *Manowice*, od n. os. *Man/Mań* SSNO III 391 (: psl. **maniti* 'udzić, zwodzić' lub od n. os. *Emanuel*, *Maria*; por. niem. ap. *Mann*

'człowiek, mężczyzna'), z suf. -cwice, -owice. Nazwa zniemczona jako *Mahnwitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Mianowice*. Lit.: TrautnElb I 69; RzDuma I 161; Siciński, OSG VIII 66; Iwicki, PMT XI 73. BCz

Mianowice zob. **Mianocice**

Mianowo (1), wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 19 km na zach. od Mławy: *Myanowo* 1404 Se 377; *Smenowa*, *Smenova* 1410 Bi 708, 706; *Mianowo* 1443, *Mianovo* 1443, *Mianovo* 1458 HMil 311, 312; *Mianowo* 1579 ŻDz XVI 65; *Mianowo* 1827 Tabella II 15; *Mianowo* 1885 SG VI 286; *Mianowo* 1921 Sk I 95; *Mianowo*, -wa 1981 WUN II 429. — Od n. os. *Mian* (: *mieni* się 'nazywać się', *miano* 'nazwa', też *miany* 'posiadany') SSNO III 447, z suf. -owo. Lit.: SHGP I 188–9. UW

Mianowo (2), wś, łomż., gm. Andrzejewo, 21 km na pld. od Zambrowa: *Manowo* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 16 i 97v); *Myanowo* 1432 MkM II nr 412; *Myanowo* 1464, 1472 SHGMz(MK 9, 8); *Janowo* 1465 SHGMz(Ep. 5, 151); *Myanowo* (1507) 1517 SHGMz(Kap. P. 80, 83v); *Janowo* (tu?) 1516 SHGMz(Ep. 149, 236v); *Janowo* (tu?) 1578 ŻDz XVI 395; *Mianowo* 1783 MpPerMz; *Mianowo* 1827 Tabella II 15; *Mianowo* 1885 SG VI 286; *Mianowo*, -wa, *mianowski* 1971 UN 134, 32. — Forma *Janowo* (jeżeli odnosi się to tej wsi) powstała w wyniku dysymilacji *m(mn) > n* — *n > j* — *n*, wzmocnionej adideacją do im. *Jan*. Lit.: ZMaz 256–7. UB

Mianowo zob. **Mianów**, **Mianówek**, **Mijanowo**

Mianowo-Morgi zob. **Morgi** (6)

Mianów, wś, sier., gm. Lutomiersk, 10 km na pld.-wsch. od Poddębic: *Manow* (1176) Sul 314; *Manoe* (1242) XV–XVI CdP I 31; *Manow* (1308) 1336 KMlp II 213; *Manouo* 1394, *Myanowo* (1308) 1396, *Myanowice* 1399 Łęcz I nr 3327, 4340, 5911, 5787; *Myanowo* 1511–23 ŁLB II 373; *Mianowo* 1576 ŻDz XIII 66; *Mianów* 1827 Tabella II 15; *Mianów* 1885 SG VI 285; *Mianów*, -nowa 1981 WUN II 429; gw. *mānoŕ*, -ova, *mānoski*. — Od n. os. *Mian*, z suf. -ów, -owo; okresowo wyrównanie do n. m. z suf. -owice. Lit.: SHGŁęcz I 198. EB

Mianówek, cz. Grędzie, dawniej wś, łomż., gm. Zareby Kościelne: *Myanowo* 1453 Tym 172, przyp. 76; *Mianowske* granicies 1474 SHGMz(MK 9, 51); *Myanowo* 1482 SHGMz(MK 6, 147); *Mianówek* 1827 Tabella II 15; *Mianówek* 1839 MpKwat V 3; *Mianówek*, folw. 1885 SG VI 286;

Mianówek 1967 SM 681; *Mianówek*, -wka, cz. wsi Leśniewo 1971 UN 134, 32; *Mianówek*, -wka 1981 WUN II 429. — Dawniej *Mianowo*, n. ponowiona z n. pobliskiego *Mianowa* (2), wtórnie *Mianówek*; dyferencjacja za pomocą suf. -ek. UB

Mianówko-Krzczkowo zob. **Krzczkowo Mianowskie**

Miaskowo, wś, bydg., gm. Kcynia, 6 km na zach. od Kcyni: *Miaskowo* 1846 KsP 513; *Miaskowo*, wś 1885 SG VI 286; *Miaskowo*, -wa, *miaskowski* 1971 UN 185, 15; gw. *miaskowo*, -va, *miaskowski*. — Zapewne od nazw. *Miaskowski*, (dawniej *Miaskowski*), właściciela wsi, na wzór n. m. z suf. -owo. ZZ

Miaskówek zob. **Miastków**

Miasteczko (1), os. nieistniejąca, leżała koło Ryszewa, bydg., gm. Rogowo: Ostrowki za wsią *Miasteczko* zwane 1797 Koz V 21. — Od ap. *miasteczko* — deminutivum od *miasto* w znaczeniu 'miejsce' SpXVI, XIII 369, też 'małe miasto'. ZZ

Miasteczko (2), cz. Prószkowa, dawniej wś, opol.: *Neustadt*, *Neustadium Oppoliense* 1666/67 J I 604; *Neustadt* (gmina zamkowa) 1845 K 442; *Neustadt* 1887 SNGŚI VII 127; *Miasteczko* (*Neustadt*), kol. 1939 Prus 50; *Neustadt* — *Miasteczko*, -a, *miastecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Miasteczko*, -ka 1981 WUN II 429. — Dawna n. niem. od niem. *neu Stadt* 'nowe miasto'. Pol. n. *Miasteczko* jest tłumaczeniem n. niem. N. tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 127; CzNiem '0. JCh

Miasteczko (3), cz. Poznania, dawniej os.: in *Lacina* 1553, *Stanisławowo* circa Posnaniam 1577/78 PPozn 167, 284; z *Miasteczka* i *Łaciny* 1675, *Miasteczko*, suburbium 1677, most Wielki na *Miasteczko* idąc 1698, na *Miasteczku* al. *Łacinie* 1712, z *Miasteczka* 1777 LuPozn 107, 110, 123, 133, 240; *Miasteczko*, niem. *Städtchen* 1902 MycPn 115; *Miasteczko*, -ka 1966 UN 93, 6. — Dawniej *Łacina*, od nazw. obywatela poznańskiego Marcina *Łaciny*, który w XVI w. posiadał tu ziemię. Oboczna n. *Stanisławowo* od im. założyciela osady *Stanisława Górki*, z suf. -owo. Od końca XVIII w. używana n. *Miasteczko*. Lit.: PPozn 167, 184, 284; RymNmiast 145. ZZ

Miasteczko (4), wś, rad., gm. Skaryszew, 6,5 km na pld.-wsch. od Skaryszewa: *Nowitharg* alias *Odachów* 1569 ŻDz XIV 326; *Miasteczko* 1827 Tabella II 15; *Miasteczko* 1877 Zin I 379; *Miasteczko* 1885 SG VI 287; *Miasteczko* 1901

Przew I 372; *Miasteczko* 1921 Sk III 116; *Miasteczko*, -ka, *miastecki* 1970 UN 31, 37. — Wiosła początkowo n. *Nowy Targ*, od *nowy targ* 'nowo założona osada targowa'; miało też oboczną n. *Odechów*, ponowioną z n. wsi leżącej w pobliżu. W XIX w. n. została zastąpiona n. *Miasteczko*. Lit.: AtSd 149; KopRad 173. IN

Miasteczko zob. **Miasteczko-Huby**, **Miasteczko Krajeńskie**, **Miasteczko Śląskie**

Miasteczko-Huby, wś, pil., gm. Białosławie, 12 km na ptn.-wsch. od Chodzieży: *Miasteczko-Huby*, os. m. 1967 SM 681; *Miasteczko-Huby*, -ka *Hub*, *miastecki* 1972 UN 190, 15; *Miasteczko-Huby*, -ka *Hub* 1981 WUN II 429. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. *Miasteczko* (Krajeńskie), człon drugi od ap. *huby* w znaczeniu osadniczym 'gospodarstwo wybudowane w polu, kolonia'. Lit.: Kornaszewski, Rzepka, *Huba/Huby* w wielkopolskich nazwach miejscowych i terenowych, SIOc XXXI 61–78. ZZ

Miasteczko Krajeńskie, wś, dawniej mto, pil., gm. Białosławie, 13 km na ptn.-wsch. od Chodzieży: oppidum *Brzosthowo* dictum *Myeczcz* (!) 1475 Koz I 436; na mieście *Brzosthowo* zw. *Myeszcze* 1479 SHGKI (PG 5, 166); opp. *Myeszczye* 1491 Koz I 436; in oppido dicto *Myasteczko* 1497 Bob nr 181; *Mieszcze* 1508 Koz I 436; *Myeszczye*, opp. 1511/12 VisitGn 331; opp. *Mieszcze* 1557 Koz III 672; oppidi *Miasteczko*, *Miasteczko Saeculare* 1578 ŻDz XII 171, 177; *Miasteczko* 1618–20 PKal 270; *Miasteczko* 1708 MKI (Tab 42, 44); *Miasteczko* 1766 MKI (F. 42, 18); *Miasteczko*, niem. *Friedheim*, dawniej *Staedtchen*, mto 1885 SG VI 287; *Miasteczko*, niem. *Friedheim*, mto 1921 Sk X 121, 147; *Miasteczko Krajeńskie* 1952 UW 61; *Miasteczko Krajeńskie*, -ka -kiego, *miastecki* 1972 UN 190, 14; gw. *miastecko krajeńskie*, -ka -kiego. — Dawniej n. *Brzostowo*, zob. *Brzostowo* (3), zastąpiona n. *Mieście* 'miasto', gdy osada otrzymała prawa miejskie. Od XVI w. n. *Miasteczko*. Współcześnie dodany człon odróżniający od n. regionu *Krajna*. Nazwa niem. *Friedheim*, od *Friede* 'pokój' i *Heim* 'dom', typowa dla późnych nazw kolonizacyjnych, wprowadzona przez administrację pruską. Obocznie funkcjonowała n. *Städtchen*, będąca tłumaczeniem n. pol. *Miasteczko*. Lit.: RymNmiast 145; BańMorf 44. ZZ

Miasteczko Śląskie, cz. Tarnowskich Gór, dawniej mto, kat.: *Żyglińskie Góry* (1526), *Georgenberk* 1651, *Georgenberg* 1707, *Georgenberg* 1743, *Georgenberg* 1780 SNGŚI VII 127; *Georgenberg* 1783

Z II 233; *Georgenberg, Miasteczko* 1845 K 150; *Miasteczko — Georgenberg* 1896 D 131; *Miasteczko (Georgenberg)* 1920 PrusSG 48; *Miasteczko Śląskie* 1937 MPol XX nr 69; *Miasteczko Śląskie* 1952 UW 258; *Miasteczko Śląskie*, mto 1963 DzU nr 23, poz. 132; *Miasteczko Śląskie, -ka, -kiego* 1981 WUN II 429. — Osada pierwotnie nosiła n. *Żyglińskie Góry*, od n. leżących w pobliżu wzgórz, por. *Gory Żyglińskie* 1657 SNGŚI III 87; w sąsiedztwie znajduje się wieś *Żyglin*, por. też ap. gw. *góra 'kopalnia'* SGPKar II 112. Nazwa niem. *Georgenberg*, od im. margrabiego *Jerzego (= Georga)* Fryderyka Hohenzollerna, wprowadzona po 1561 r. po otrzymaniu przez miejscowość praw miejskich; człon drugi jest tłumaczeniem pol. n. *Góry*. W użyciu była też n. pol. *Miasteczko*. Współcześnie dodano człon odróżniający od n. regionu *Śląsk*. Lit.: SNGŚI VII 127–8; BorGŚI 100; RymNmiast 145; RospSEMiG 394. JCh

Miastko (1), wś, w XV w. mto, leszcz., gm. Włoszakowice, 14 km na pñn.-wsch. od Sławy: *Miastko* 1432 PPozn 184; *Myasthko* 1445, *Brenno* opidum 1480 SHGPn III 110; et villas ... *Myasthko* 1493 Matr II nr 251; in *Myasthko* 1510 NKs 155; *Miastko* 1580–81 ŻDz XII 87; *Miastko* 1622–24 PPozn(Tab 1, 88); *Miastko* 1775 PPozn(Tab 7, 14v); *Miastko*, niem. *Städtel* 1921 Sk X 43, 147; *Miastko, -ka* 1981 WUN II 429. — Od ap. *miastko* 'małe miasto'. W XV w. *Brenno-Miastko*, zob. *Brenno*. Niemieckie *Städtel* jest tłumaczeniem n. *Miastko*. Lit.: SHGPn I 105, przyp. 3, III 110; PPozn 184. ZZ

Miastko (2), mto, słup.: do *Rumzboru* 1565 Lupom 75; *Rummelsberch* 1618 MpLub; *Rummelsburg* 1789 MpGillyPom; pod *Ramelsburgiem*, w okolicach *Rummelsburga* 1807 Font XXVI 290, 298; *Miastko* al. *Miastków*, niem. *Rummelsburg* 1885 SG VI 288; *Rummelsburg — Miastko, -a, miastecki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Miastko, -ka* 1981 WUN II 430. — Miejscowość istniała z pewnością przed w. XIV. Nazwę *Rummelsburg* wprowadzili Krzyżacy. Pochodzi od n. os. *Rummel(I)* (por. *Rulim* 'sława', *Rummel* 'hałas') Gott 416 + *-burg*. Nazwę polszczone, dodając polskie końcówki fleksyjne; funkcjonowała też adaptacja fonetyczna *Rumzboru* (regularne przejście *-burg* jako *-bork*, skrócenie pierwszego członu o sylabę *-el-*). Od XIX w. notowana n. *Miastko*, obocznie *Miastków*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono postać *Miastko*. Lit.: RymNmiast 145; RospSEMiG 217–8. BCz

Miastko zob. *Tylicz*

Miastkowo, wś, łomż., gm. *Miastkowo*, 9 km na pld.-zach. od Nowogrodu: *Myastkowo* (1413) XVI Matr IV/3, supl. nr 500; *Masthkowo* (1421) 1456 SHGMz(MK 3, 71); *Myastkowo*, villam nostram *Mastkowo* 1426 MkM I nr 229; *Myasthkowo* (1441) 1456 SHGMz(MK 3, 258v); *Myesthkowo* (1445) 1456 SHGMz(MK 3, 328); *Myasthcowo* 1446 ZHer nr 48; *Myasthkowo* 1573 Tym 147; *Miastkowo* 1545 Matr IV/1, nr 7404; *Miastkowo* 1578 ŻDz XVI 368; *Miastkowo* 1783 MpPerMz; *Miastkowo* 1827 Tabella II 15; *Miastkowo (Miastków)* 1885 SG VI 289; *Miastkowo, -wa* 1981 WUN II 430; gw. *ńastkovo, ńastkuf.* — Nazwa od ap. *miastko* 'małe miejsce, małe miasto, też miejscowość' Sstp IV 195–6, z suf. *-owo*, okresowo *-ów*. W zapisach gw. znalazła odzwierciedlenie mazowiecka wymowa *ń* jako *ń*. Lit.: ZMaz 257; RymNmiast 145; RospSEMiG 218. UB

Miastkowo zob. *Miastków*

Miastkowo Duże zob. *Miastków*

Miastkowo Małe zob. *Miastków*

Miastkowska Wola zob. *Wola Miastkowska*

Miastków, dziś *Stary Miastków*, wś, dawniej mto, i *Miastków Kościelny*, wś, siedl., gm. *Miastków Kościelny*, 9 km na pld.-zach. od Żelechowa: inter duo *Myastkowa* 1417 Czer nr 570; *Myasthkowo* (1444) 1456 SHGMz(MK 4, 71–71v); *Myasthkowo* 1476 KkM 275; *Myestkowo* 1482 SHGMz(MK 5, 202); fundationis oppidi *Myasthkowo* ... ad supplicationem Martini de Radziminio (1482) 1539 Matr IV/1, nr 6429; *Myasthkw* 1504 SHGMz(MK 18, 185); *Miastkowo Maior*, *Miastkowo Minor* 1576 ŻDz XVI 220, 221; *Miastkow Koscielne*, *Miastkow Stary* 1783 MpPerMz; *Miastków*, *Miastków Stary* 1827 Tabella II 15; *Miastków Kościelny*, *Miastków Stary* 1839 MpKwat V 5; *Miastków Kościelny*, folw., *Miastków-Stary*, wś 1885 SG VI 288; *Miastków Kościelny, -kowa -nego*, *miastkowski*, *Stary Miastków, -rego -kowa*, *staromiastkowski* 1971 UN 124, 15. — Nazwa od ap. *miastko*, z suf. *-owo*, potem *-ów*. W 1482 r. w części *Miastkowa* należącej do J. Radzyńskiego lokowano miasto na prawie chełmińskim. W XVI w. *Miastkowo Duże (= Maior)*, później *Miastków Kościelny* (w 1424 r. erygowano tu kościół parafialny), i *Miastkowo Małe (= Minor)*, później *Miastków Stary*. Lit.: RymNmiast 145–6; RospSEMiG 218. UB

Miastków

Miastków zob. Miastko (2), Miastkowo

Miastków Kościelny zob. Miastków

Miastków Stary zob. Miastków

Miastkówek, wś, lub., gm. Michów, 16,5 km na pld.-zach. od Kocka: *Miastków* 1870 Cat 40; *Miastków* 1877 Zin I 379; *Miastków* 1885 SG VI 289; *Miastków* 1901 Przew I 373; *Miastków* 1952 UW 146; *Miastków*, -wka, *miastkowski* 1969 UN 113, 13. — Dawniej *Miastków*, od nazw. *Miastkowski*, na wzór n. m. z suf. -ek. Zmiana *Miastków* na *Miastków* w wyniku adideacji do ap. *miastko*. IN

Miasto zob. Mieścisko (2)

Miasto na Dunajcu zob. Nowy Targ

Miasto Nowe Korczyn zob. Nowy Korczyn

Miasto Stare zob. Staromieście

Miastowice, wś, bydg., gm. Kcynia, 4 km na pld.-wsch. od Kcyni: *Iohannes dictus Unestowski* 1347 KW II 596; *Szimon [de] Unestowice* 1399 Lek II nr 1310; *Vnosthowicze* 1411, *Vnastowice* 1414–19 Koz V 435; *Vnyastowicze* 1418 RWlkp II nr 546; *Unyestowicze* (!) ... *Unyestowicze* 1435 Koz I 168; *Unyastowicze* 1498 Bob nr 564; de *Unyastowicze* 1511/12 VisitGn 311; *Vnyaszthowicze*, villa 1511–23 LLB I 137; *Vnyestowicze* 1535 SHGKI(ASK 12, 477); *Vmiastowicze* 1564 SHGKI(ASK 12, 572); *Umiastowicze* 1577 ŻDz XII 183; *Miastowice* 1618–20 PKal 244; *Miastowice* (właściwie *Umiastowice*), niem. *Eckardtsfelde*, wś 1885 SG VI 289; *Miastowice*, -wic, *miastowicki* 1971 UN 192, 6; gw. *miastowice*, -wice, *miastowski*. — Dawniej *Uniestowice*, od n. os. **Uniest* (: stp. n. os. *Uniedrog*, *Uniemir*), z suf. -owice. Na początku XV w. pojawiła się forma *Uniasowice*, hiperpoprawna na tle gw. północnopolskiego przejścia 'e' > 'a'; następnie nazwa uległa adideacji do ap. *miasto*. W wyniku fałszywej dekompozycji i uznania *u-* za przyimek powstała postać *Miastowice*. Nazwę niem. *Eckardtsfelde* wprowadziły urzędowo władze pruskie. Lit.: BańMorf 105. ZZ

Miastowo-Szpaki zob. Kaputy

Miaszkowice zob. Maszkowice (2)

Miaty, wś, bydg., gm. Trzemeszno, 4 km na pld.-zach. od Trzemeszna: hereditatem nostram *Menhatowo* ... *Menhnatow* 1381 KW III 508; *Mniaty* 1448 Koz I 168; inter itinera Byeszlynska et *Mnyeczka* 1481 Koz V 38; *Mnyathy* 1511/12 VisitGn 440; *Mniathi* 1580 ŻDz XII 162; *Mnaty* (!) 1618–20 PKal 228; w *Mniatach* Hollendrach Duchownych 1789 MKI(Tab 34, 145); *Miaty* 1789 MKI(Tab 36, 141); *Miaty*, wś 1885 SG VI 290;

Miaty, *Miat*, *miacki* 1972 UN 181, 32; gw. *miaty*, *miot*, *miecki*/*miacki*. — Od n. os. **M(i)enhat*, **M(i)eniat*, por. niem. *Meinhat* KozN 46, z suf. -owo, później w l. mnogiej. Według Kozierowskiego n. pozostaje w związku z im. opata klasztoru w Trzemesznie *Meinhata*, którego w XIII w. źródła wymieniają jako *Meingotus*. W nazwie nastąpiło przejście -eN- > -iN-, a następnie zanik -i-. Postać *Miaty* to wynik uproszczenia grupy spółgłoskowej w pierwszej sylabie. ZZ

Miazgi zob. Murawskie Miazgi

Miazgowo, wś zaginiona, leżała w ziemi dobrzyńskiej, włoc.: in terra Dobrinensi ... Czechazny, *Miasgalko* (!) 1413 Cruc III 41; *Miazgowo villa*, iam diu in toto deserta 1534 Inwłoc 45; *Miazgowo*, deserta 1598 Inwłoc 56. — Od n. os. *Miazga* (: ap. *miazga* 'bezkształtna, spoista masa' Sstp IV 199) SSNO III 448, z suf. -owo. BCz

Miąchy zob. Miecznikowo-Miąchy

Miączyn (1), dziś *Miączyn Duży* i *Miączyn Mały*, dwie wsi, ciech., gm. Szreńsk, 16 km na pld.-zach. od Mławy: *Manczino* 1421 SHGPI 189; *Myanczino* 1437 Zakr II nr 2938; *Antiqua Myanczino* 1454 SHGPI 189; *Miaczin* 1518 Matr IV/1, nr 2756; *Miączyno alia* 1531 SHGPI 189; *Miączyno Alia*, *Miączyno* 1578 ŻDz XVI 62; *Miączyno m.*, *Miączyno w.* 1784 MpPerPI; *Miączyno małe*, *Miączyno wielkie* 1827 Tabella II 15; *Miączyn Mały*, *Miączyn Wielki* 1885 SG VI 290; *Miączyn Duży* i *Miączyn Mały* 1921 Sk I 88; *Miączyn Duży*, -na -żego, *Miączyn Mały*, -na -łego, *miączyński* 1972 UN 131, 11. — Od n. os. **Mięcza*, z suf. -ino, później -in. Do n. os. por. przym. *miękki*, stp. *mięki*. W połowie XV w. z członem od łac. *antiquus* 'stary'. Od XVIII w. z członami odróżniającymi od *wielki*, później *duży*, i od *mały*. Lit.: SHGPI 189. UW

Miączyn (1a), wś zaginiona, leżała w par. Krasocin, częst.: villas ... *Myaczyn* 1511–23 LLB I 606. Lit.: KSand 122; Nieckula, -ov- 287. IN

Miączyn (2), wś, ploc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 12 km na zach. od Zakrocymia: *Manczin* (1254)XV/XVI CdP I 71; *Myęczino* (1358) KMaz III 32; *Manczino* (1389)1500 SHGMz(Cim. 70, 100); *Manczyno* 1429 MkM II nr 6; *Myanczino* 1434 Zakr II nr 138; *Myanczino* (1475)1500 SHGMz(Cim. 70, 158–160); *Myaczyno* 1490, *Myanczyno* 1511 SHGMz(Ep. 10, 729 i 149, 167); *Myęczino* 1520 SHGMz(Ep. 2, 528–529); *Myanczino* alias *Straschino* 1525 SHGMz(Z 20, 671v); *Straszino cum Mie-*

czyno 1576 ŻDz XVI 309; Miączyn 1783 MpPerMz; Miączyn 1827 Tabella II 15; Miączyn al. Miączyno, wś i folw. 1885 SG VI 290; Miączyn 1921 Sk I 125; Miączyn, -na 1981 WUN II 430. — Nazwa *Straszyno* (zob.) odnosi się do wsi włączonej później do Miączyna. Lit.: ZMaz 259. UB

Miączyn (3), wś, zamoj., gm. Miączyn, 29 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: Miączyn (1394) 1431 ZDM IV 275; *Myanczyno* (1436) 1521 ZDM II 233; *Myaczyn* 1472 Rejtan 38; Miączyn 1578 ŻDz XVIII/1, 224; Miączyn 1681–82 Rejbełs 56; na Miączynie (1720) 1722 AWAK XXVII 170; *Mionczyn* 1839 MpKwat VII 9; Miączyn 1885 SG VI 290; Miączyn, -na 1981 WUN II 430; gw. *mončyn*, -na, *mončyjski*; *kolońja mončyn*, -niji (*mončyn*), *mončyjski*. Lit.: CzChelm 181; Janeczke 81, 88, 110, 111, 193, 355, 366. BCz

Miączyn Duży zob. Miączyn (1)

Miączyn Mały zob. Miączyn (1)

Miączyn Wielki zob. Miączyn (1)

Miaczynek (1), wś, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 11 km na zach. od Zakroczymia: *Manczyno minor* (1389) 1500 SHGMz(Cim. 70, 100); in omnibus *Myanczyn* (1435) 1500 SHGMz(Cim. 70, 101–106); *Miaczyno Male* 1500 AtMz; Miaczynek 1792 MpPerRw; Miaczynek 1827 Tabella II 15; Miaczynek 1885 SG VI 290; Miaczynek 1921 Sk I 125; Miaczynek, -nka 1981 WUN II 430. — Dawniej *Miaczyno Minor* (= *Male*) w opozycji do n. *Miaczyno*, dziś *Miączyn* (2); wtórnie uniwerbizacja za pomocą suf. -ek. UB

Miaczynek (2), przys., dawniej wś, pozn., gm. Skoki, 6 km na pld.-wsch. od Skoków: *Miaczynek*, folw. 1885 SG VI 290; *Miaczynek*, niem. *Neugrunt*, wś 1921 Sk X 108, 147; *Miaczynek*, -nka 1981 WUN II 430. — Od nazw. **Miacza*, z suf. -inek. Niewykluczony też związek n. m. z gw. *miączać* 'miauczeć', *miączenie* 'miauczenie', *miączka* 'kobieta wciąż narzekająca' SW II 945. Nazwa niem. *Neugrunt* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Miączyno zob. Miączyn (1, 2, 3)

Miączyno Minor zob. Miaczynek (1)

Miączyńska Wola zob. Wólka Przybojewska

Miąse, wś, ostrol., gm. Tłuszcz, 3,5 km na pld. od Tłuszcza: *Myasse* 1525 SHGMz(MK 41, 52v); z *Miąszego* (1565) Lumaz II 191; *Miąsše* 1580 ŻDz XVI 256; *Miąsze* 1783 MpPerMz; *Miąsze* 1827 Tabella II 15; *Miąże* (!) 1839 MpKwat

IV 3; *Miąse* al. *Miąsze* 1885 SG VI 290; *Miąse* 1921 Sk I 147; *Miąse*, -sego 1981 WUN II 430. — Od *miąwszy*, *miąszy* 'gruby, tłusty, mięsisty, gęsty' Sstp III 199–200, w rodzaju nijakim. Por. też n. os. *Miąższe*, *Miąsze* SSNO III 448. Forma *Miąse* powstała w wyniku mazurzenia. UB

Miąski zob. Kąty-Miąski

Miąskowo (1), wś, leszcz., gm. Osieczna, 3 km na pld.-zach. od Krzywina: *Maszkow* 1391 RWlkp I nr 87; de *Mascowo* 1396, *Mayskowo* (!), *Maszkow* 1400 Lek II nr 1879, 2624, 2699; *Maszkowo* 1403, *Masskowo* 1404 SHGPn III 105; *Manszkowo* 1404, *Myascowo* 1425 RWlkp III nr 230, 1228; *Miąskowo* 1580–81 ŻDz XII 62; *Miąskowo* 1622–24 PPOzn 184; *Miąskowo* 1775 PPOzn(Tab 7, 10); *Miąskowo* 1885 SG VI 290; *Miąskowo*, niem. *Molmsdorf* 1921 Sk X 35, 147; *Miąskowo*, -wa 1981 WUN II 430; gw. *miąskowo*, -wa, *miąskoski*. — Od n. os. *Miąsek*, *Miąsko*, *Miąsk* SSNO III 448 (: ap. *miąsko* 'człowiek lubiący mięso' SpXVI, XIII 397), z suf. -owo. Graficzna postać *Miąskowo* utrwaliła się w nazw. rodu szlacheckiego *Miąskowskich* herbu Leliwa, właścicieli wsi. Nazwa niem. *Molmsdorf* nadana urzędowo przez władze pruskie. Lit.: SHGPn III 105–10; PPOzn 184; Nieckula, -ov- 129. ZZ

Miąskowo (2), wś, pozn., gm. Krzykosy, 8 km na pld.-zach. od Miłostawia: Hol. *Miąskowo Murzynowskie* 1791 Koz III 672; *Miąskowo* 1846 KsP 356; *Miąskowo* 1885 SG VI 290; *Miąskowo*, -wa 1981 WUN II 431; gw. *miąskowo*, -wa, *miąskoski*. — Nazwa ponowiona z n. *Miąskowo* (1); człon drugi od n. pobliskiej wsi *Murzynowo* (Leśne). ZZ

Miąsowa, wś, kiel., gm. Sobków, 27 km na pld.-zach. od Kielc: de *Masowa*, *Maszowa* 1386 Krak nr XXVII(4), XXXI(6); *Myanschowa* 1447 AGZ XIII nr 3840; *Myaschowa* 1450 DKrak 236; *Myasłowa* 1529 LR 251; *Myansłowa* 1540 ŻDz XV 559; *Miąssowa* 1573 ŻDz XIV 272; *Miąsowa* 1787 Spis 339; *Miąsowa* 1789 Lusand I 160; *Miąsowa* 1827 Tabella II 15; *Miąsowa* 1885 SG VI 291; *Miąsowa*, -wej, *miąsowski* 1966 UN 21, 22; gw. *miąsowa*, -y; *miąsowe pole*. — Do połowy XVI w. *Miąszowa*, od n. os. *Miąższe*, *Miąsze* SSNO III 448, z suf. -owa. Do n. os. por. *miąwszy*, *miąszy* 'gruby, tłusty, mięsisty, gęsty' Sstp III 199–200. Postać *Miąsowa* zmazurzona, wsparta adideacją do ap. *mięso*//*miąso*. Lit.: KSand 122; KopKiel 192; Nieckula, -ov- 129. IN

Miąsza Olszyna zob. Miąża

Miąszasosna zob. Mięsośnia

Miąszasośnia zob. Mięsośnia

Miąsze zob. Mięse

Miąża, cz. wsi Międzyzlesie, dawniej wś, pil., gm. Damasławek: *Myasza olszyna* 1464, nad *Miązszą* 1650 Koz III 673; ad paludem *Miasza* 1744, przy płosie *Miąższej* 1782 Koz V 21; *Mniąsza* (!) 1846 KsP 530; *Mionza*, wś 1885 SG VI 484; *Miąża*, niem. *Mionza*, wś 1921 Sk X 108, 147; *Miąża*, -ży 1981 WUN II 431; gw. *miąża*, -ży. — Nazwa ponowiona z n. terenowej *Miąsza Olszyna*, a ta od zestawienia toponimicznego *miąsza olszyna*; por. stp. *miąższy*, *miąszy* i *olszyna*; wtórnie elipsa członu *olszyna*. Zapisy *Miąsza* potwierdzają uproszczenie grupy spółgłoskowej -ższ- > -sz-. Utrwaliła się postać *Miąża*, zapewne pod wpływem gwarowym; jest ona wynikiem udźwięcznienia spółgłoski -sz- między dwiema samogłoskami (po zerwaniu związku etymologicznego z przym. *miąższy*). ZZ

Micewo zob. Myców

Michaelis Villa, os. zaginiona, wymieniana obok Pakosławia i Gogolewa, leszcz.: *Villa Michaelis* (1310)1608 KW II 275. — Według wydawców SHGPn fragment dokumentu ustanawiającego dystrykt w Poniecu można interpretować jako: Pacosław, *Villa Michaelis* (od łac. *villa* 'wies' i od im. *Michael* 'Michał') lub jako Pacosław *villa Michaelis*, czyli: 'Pakosław, wieś należąca do Michała'. Lit.: SHGPn III 111. ZZ

Michaelis Villa zob. Michałów (38)

Michaelshütte zob. Michalin (2)

Michaelsthal zob. Michałowice (8)

Michala Góra, wś, kiel., gm. Łopuszno, 5 km na płn. od Małogoszcza: *Michala góra* 1877 Zin I 379; *Michala Góra* 1885 SG VI 292; *Michala Góra*, wś 1901 Przew I 373; *Michala Góra*, kol. 1921 Sk III 38; *Michala Góra*, kol. 1933 SkBy 1027; *Michala Góra*, -lej -ry, cz. wsi Michałów 1966 UN 23, 40; *Michala Góra*, -lej -ry 1981 WUN II 431. — Od ap. *góra* i od im. *Michał*, przym. *Michali*. IN

Michalce zob. Michalczowa

Michalcowa zob. Michalczowa

Michalców zob. Michalczowa

Michalcza, wś, pozn., gm. Klecko, 6,5 km na płn.-zach. od Klecka: de *Michalcza* 1390 Lek I nr 750; de *Michalcze* ... in *Michalcze* 1420 AC II nr 174; *Myhalcza* 1511–23 ELB I 91; *Michalcza* 1580 ŻDz XII 143; *Michalcza* 1618–20 PKal 185; *Michalcza* 1802–03 MpGillyPr; *Michalcza* 1885

SG VI 292; *Michalcza*, -czy, *Michalecki* 1967 UN 77, 11. — Od n. os. *Michalek* lub *Michalec* (: *Michał*) SSNO III 452–3, 449, z suf. -ja. ZZ

Michalczew, wś, rad., gm. Warka, 9 km na płn.-zach. od Warki: *Michalczów* 1827 Tabella II 16; *Michalczew* 1839 MpKwat IV 4; *Michalczów* al. *Michalczew* 1885 SG VI 293; *Michalczew* 1921 Sk I 47; *Michalczew*, -wa, *Michalczewski* 1971 UN 127, 30. — Od nazw. *Michalec* RymSEN II 89, z suf. -ów/-ew. UB

Michalczowa, wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna, 18 km na płn.-zach. od Nowego Sącza: *Michalczowa* (1333) CdP III 189; de *Michalczou* 1389, de *Michalczouicz*, de *Michalcze*, de *Michalow* 1397–99 SHGKr; *Michalczowa* 1401 Hel II nr 732; *Myhalczowa* 1470–80 DB II 243; *Michalczowa* 1510 SHGKr; *Myhalczowa* 1529 LR 45; *Michalczowa* 1581 ŻDz XIV 138; *Michalcowa* 1680 Rej 224; *Michalczowa* 1765 Żyd 421; *Michalczow* 1779–82 MpMieg; *Michalczowa* 1885 SG VI 293; *Michalczowa*, -wej, *Michalczowski* 1964 UN 9, 81; gw. *miixalcová*, -e, *miixalcoski*. — Od n. os. *Michalec* SSNO III 448, z suf. -owa, -ów, też -owice, oraz w l. mnogiej — *Michalce*. Odnutowano w XIV w. postać *Michalów*, powstała w wyniku wyrównania podstawy do n. os. *Michał*. Lit.: LKrak 93; PSąd I 71; Nieckula, -ov-129. IN

Michalczów zob. Michałki (5)

Michale, wś, bydł., gm. Dragacz, 2 km na zach. od Grudziądza: *Michelaw* 1430, *Milchaw* 1434 Lor X 140; *Michalaw* 1474 Matr I nr 1186; *Michelaw* 1480 Font XI 37; *Michale* 1508 Matr IV/1, nr 473; *Michalie* 1534 Inwwłoc 122; z *Michaliem*, do *Michalia* 1565 Lupom 169, 170; *Michelawo* 1570 ŻDz XXIII 198; *Michalie* 1583, *Michale* 1584 Font I–III 94, 127; z *Michala* 1615 Lupom 252; *Michale* 1682 Font V 110; *Michale* 1749 Font XVI–XIX 192; *Michlau* 1796–1802 MpSchröt XV; *Michale* 1885 SG VI 294; *Michale*, niem. *Michelau* 1921 Sk XI 50, 81; *Michale* 1952 UW 57; *Michale*, -la, *Michalski* 1971 UN 186, 9; gw. *miixale*, -la, *miixalski*. — Od n. os. *Michał*, z suf. -owo, niem. -au (w zapisach -aw). Od XVI w. zmiana formy na *Michale*, zapewne pod wpływem dawnych nazw na -je. W gwarze charakterystyczna asynchroniczna wymowa miękkiego *m* jako *mi*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 67; Kesikowa, PMT II 98. WK

Michalew-Lute zob. Michałówka (14)

Michalice, wś, opol., gm. Namysłów, 4 km na płn.-wsch. od Namysłowa: *Michaeliskirche* 1288 SUR V 298; villa [sancti] *Michaelis* 1288 BorGŚl 177; *Michaelsdorff* villa 1638, *Michaelsdorf* 1651/52 J I 138, 146; *Michaelsdorff* 1743 SNGŚl VII 128; *Michelsdorf* 1795 Z XII 44; *Michelsdorf*, *Michalice*, *Michałowice* 1845 K 409; *Michalice* — *Michelsdorf* 1896 D 90; *Michelsdorf*, *Michalków* 1941 Wrzosek 15; *Michelsdorf* — *Michalice*, -ic, *Michalicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Michalice*, -lic 1981 WUN II 431. — Od patrona kościoła św. *Michała*, co widoczne też w niem. elemencie *Kirche* 'kościół', później zmienionym na człon -*dorf*. Nazwę polonizowano jako *Michalice*, *Michałowice*, zastępując niem. formy n. os. *Michael*, *Michel* przez pol. odpowiednik *Michał* + pol. suf. -ice, -owice zamiast -*dorf*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono formę *Michalice*. Lit.: SNGŚl VII 128; BorGŚl 177; CzNiem 63. JCh

Michalin (1), wś, bydł., gm. Nakło nad Notecią, 8 km na płn.-wsch. od Nakła nad Notecią: *Michalin*, folw. 1846 KsP 425; *Michalin*, folw. 1885 SG VI 295; *Michalin*, -na, *Michaliński* 1972 UN 174, 24. — Od im. *Michał*, z suf. -in. ZZ

Michalin (2), wś, gdań., gm. Przywidz, 13,5 km na pld.-wsch. od Kartuz: *Michaelshütte* 1796–1802 MpSchröt IX; *Michaelshuette* 1885 SG VI 291; *Michalska Huta*, niem. *Michaelshütte* 1923 Lor 123; *Michałowa Huta* — *Michaelshuette* 1941 Choj 175; *Michaelshütte* — *Michalin*, -a, *Michaliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Michalin* 1952 UW 190; *Michalin*, -na 1981 WUN II 431; gw. *mīxalskə hēta* Lor 123. — Dawna n. niem. od im. *Michael* i od ap. *Hütte* 'huta', co przetłumaczono na polski jako *Michalska Huta*, *Michałowa Huta*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Michalin*. Lit.: Bugalska, PMT VI 65; Łuszczzyńska, PMT V 57. WK

Michalin (3), wś, ostroł., gm. Somianka, 9 km na zach. od Wyszkowa: *Michalin* 1885 SG VI 295; *Michalin* 1921 Sk I 138; *Michalin*, -na, *Michaliński* 1971 UN 149, 18. UB

Michalin (4), wś, rad., gm. Zwoleni, 6 km na płn.-wsch. od Zwolenia: *Michalin* 1877 Zin I 380; *Michalin*, wś 1885 SG VI 295; *Michalin* 1901 Przew I 373; *Michalin* 1921 Sk III 54; *Michalin*, -na, cz. wsi Mieczysławów 1970 UN 36, 8; *Michalin*, -na 1981 WUN II 431. Lit.: KopRad 296. IN

Michalin (5), wś, włoc., gm. Nieszawa, 13 km na pld.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Michalin* 1885 SG VI 295; *Michalin* 1921 Sk I 96;

Michalin, -na, *Michaliński* 1971 UN 172, 25. AG

Michalin (6), kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, zamoj., gm. Żółkiewka: *Michalin*, wś 1921 Sk IV 53; *Michalin* 1967 SM 682. Lit.: CzChełm 181. BCz

Michalin zob. **Michelin**

Michalinek (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 6 km na pld.-wsch. od Płońska: *Michalinek*, kol. i folw. 1885 SG VI 295; *Michalinek* 1921 Sk I 125; *Michalinek* 1952 UW 29; *Michalinek*, -nka 1981 WUN II 431. — Od im. *Michalina*, z suf. -ek. UW

Michalinek (2), kol., dawniej wś, włoc., gm. Nieszawa, 13 km na pld.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Michalinek*, -nka, *Michalinkowski*, wś 1971 UN 172, 25; *Michalinek*, -nka 1981 WUN II 431. — Od n. m. *Michalin* (5), z suf. -ek. AG

Michalinka, cz. wsi Sipiory, dawniej wś, bydł., gm. Kcynia: *Michalinka*, kol. 1846 KsP 514; *Michalinka*, wś 1885 SG VI 295; *Michalinka*, -ki, *Michaliński*, wś 1971 UN 185, 30; *Michalinka*, -ki 1981 WUN II 431. — Od im. *Michalina* (: *Michał*), z suf. -ka, lub od zdrobniałego im. *Michalinka*. ZZ

Michalinowo, wś, ciech., gm. Wieczfnia Kościelna, 8 km na płn.-wsch. od Mławy: *Michalinowo* 1885 SG VI 295; *Michalinowo* 1921 Sk I 89; *Michalinowo* 1952 UW 18; *Michalinowo*, -wa, *Michalinowski* 1972 UN 131, 34. — Od im. *Michalina*, z suf. -owo. UW

Michalinów, wś, koniń., gm. Zagórz, 3 km na pld. od Zagórzowa: *Emilienheim* 1827 Tabella I 116; *Emilienhein*, kol. 1839 MpKwat I 2; *Michalinów*, kol. 1877 Zin I 380; *Michalinowo*, kol. 1885 SG VI 295; *Michalinowo*, *Emilienheim*, wś 1900 SG XV/1, 471; *Michalinów*, -nowa 1981 WUN II 432; gw. *mīxal'īnuf*, -ova, *mīxal'ījski*. — Pierwotna n. od im. córki księcia Hohenlohe Ingelfingena, *Emilie*, z członem -*Heim*. Nazwa została nadana nowej kolonii w 1802 r., pod koniec XIX w. zmieniono ją na *Michalinowo*, od im. *Michalina*, z suf. -ów, -owo. Lit.: SG XV/1, 471. ZZ

Michalken zob. **Michałki** (3, 6)

Michalkowicz zob. **Michalkowice** (1, 2)

Michalków, wś, biał., gm. Terespol, 3,5 km na pld.-wsch. od Terespoli: *Michalków* 1775 SHG-Pd(Tarpod); *Michalkow* 1795 MpPerPd; *Michalków* 1827 Tabella II 16; *Michalkow* 1839 MpKwat VII 6; *Michalków* 1885 SG VI 298; *Michalków* 1952

UW 131; *Michalków*, -kowa, *Michalkowski* 1966 UN 105, 11. — Od n. os. *Michalko*, *Michalko* (: *Michał*) SSNO III 452–3, z suf. -ów. Ustaliła się postać *Michalków*, ze wschodniosłowiańskim -l-. EB

Michalów (1), dziś *Michalów* i *Michalów-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Rachanie, 17 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: [*Michalów*] 1423 Janeczka 85; *Mychalów* 1472 Rejtan 46; *Michalów* 1531, *Michalów* 1578 ŻDz XVIII/1, 242, 211; *Michalów* 1681–82 Rejbełs 23; *Michalów* 1752 Lubels 92; *Michalów* 1827 Tabella II 16; *Michalów* al. *Michalów*, wś 1885 SG VI 296; *Michalów*, wś, i *Michalów* (*Wożuczyn*), os. fabr. 1921 Sk IV 108; *Michalów*, wś i kol. 1952 UW 150; *Michalów*, -łowa, *Michalów-Kolonia*, -łowa -ni, *Michalowski* 1970 UN 120, 18; gw. *miixaluf*, -łowa, *miixaloski*; też: *ostruf*, -ova i *miixaluf-zagumienki*. — Od ukr. im. *Mychal* Red'ko 159, pol. *Michał*, z suf. -ów. Nazwa zachowała ukr. postać brzmieniową z -l-. Człony odróżniające: od n. sąsiedniej wsi *Wożuczyn* (zob.), od ap. *kolonia* i od *zagumienka*, por. *zagumnie* 'pole za gumnami' SW VIII 98, w l. mnogiej. Oboczna n. gwarowa od ap. *ostrów* 'wyspa' SL III 609. Lit.: CzChelm 181; Janeczka 85, 108, 211, 345. BCz

Michalów (2), wś, zamoj., gm. Sulów, 6 km na płn.-wsch. od Szczepieszyna: *Michalów* (1398) 1521 ZDM VI 158; *Michaliew* 1497 Matr II nr 700; *Michalów* 1564 ŻDz XVIII/1, 200; *Michalów* 1827 Tabella II 16; *Michalów* (*Michalów*) 1885 SG VI 296; *Michalów* 1921 Sk IV 127; *Michalów* 1952 UW 153; *Michalów*, -łowa 1981 WUN II 432; gw. *miixaluf*, -ova, *miixaloski*. Lit.: CzChelm 181. BCz

Michalówka zob. *Michalówka* (3)

Michalska Huta zob. *Michalin* (2)

Michalszczyzna, wś, sier., gm. Brzeźnio, 12 km na pld.-zach. od Sieradza: *Michalszczyzna* (!) 1827 Tabella II 17; *Michalszczyzna*, pustk. 1877 Zin I 380; *Michalszczyzna*, os. 1885 SG VI 297; *Michalszczyzna*, kol. 1921 Sk II 104; *Michalszczyzna*, -ny, *Michalszczyźniański* 1972 UN 50, 18. — Od nazw. *Michalski*, z suf. -izna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 45. EB

Michałki (1), wś, biał., gm. Rokitno, 14,5 km na płn.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Muxanku* 1589, *Michałki* 1637 AWAK VI 13, XXIII 128; wsi *Michalkow* 1679 AWAK VII 92; *Michałki* 1775 SHG-Pd(Tarpo); *Michałki* 1827 Tabella II 16; *Michałki* 1885 SG VI 297; *Michałki*, -lek, *Michalkowski* 1966

UN 105, 34. — Od im. *Michalek*, *Michalko* (: *Michał*) SSNO III 452, w l. mnogiej. EB

Michałki (2), wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 2 km na pld.-zach. od Wysokiego Mazowieckiego: *Michałki* 1877 Zin I 380; *Michałki* 1885 SG VI 297; *Michałki* 1921 Sk V 115; *Michałki*, -lek, *Michalowski* 1974 UN 165, 102. EB

Michałki (3), wś, olszt., gm. Kozłowo, 12 km na płn.-zach. od Nidzicy: *Michelaw* 1437 GZ 84; *Michelau* 1436/37, *Michelkau*, *Michelkow* 1475 Kętl. 346–7; *Michalken* 1789 Goldb I 134; *Michalken* 1820 Wald 220; *Michalken*, *Michalki* ok. 1850 SzczesTeka 50; *Michalken* — *Michałki* 1879 Kętl. 189; *Michałki* al. *Michalowo*, niem. *Michalken* 1885 SG VI 298; *Michałki* — *Michelsau* 1938, *Michalken* 1941 Choj 113; *Michelsau* — *Michałki*, -lek, *Michalecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Michałki*, -lek 1981 WUN II 432; gw. *miixauki*. — Zapisy wskazują, że mogło to być dawniej *Michalowo*, też *Michalków*, od n. os. *Michał*, *Michalek*, z suf. -owo, zniemczone jako *Michelaw*, *Michel(k)au*; wtórnie *Michałki*. W 1938 r. Niemcy urzędowo wprowadzili n. *Michelsau*. Po 1945 r. zatwierdzono n. w formie *Michałki*. RP

Michałki (4), wś, olszt., gm. Pasym, 18 km na płn.-zach. od Szczytna: *Swanendorf* 1391–93, *Schwanendorf* 1445 Kętl. 395; *Schwansdorf* (1445) Toeppen 111, przyp. 200; *Michelsdorf* 1498 Kętl. 395; *Michelsdorf*, poln. *Michulki* 1789 Goldb I 135; *Michelsdorf* 1796–1802 MpSchrot XVII; *Michelsdorf* 1820 Wald 228; *Michelsdorf*, Df *Michałki* ok. 1850 SzczesTeka 122; *Michelsdorf* — *Michałki* al. *Nichalki* 1879 Kętl. 215; *Michałki* — *Michelsdorf* 1941 Choj 113; *Michelsdorf* — *Michałki*, -lek, *Michalecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Michałki*, -lek 1981 WUN II 432; *miixauki*/*miixauki*, do *miixauk*. — Dawniej n. niem. *Schwanendorf*, od srwniem. *swan(e)*, *Schwan* 'łabędź' Kluge 688; w członie *Schwanen-* utrwalaona jest n. jez. *Gulbik* Ley II 337, w którym wspomniany *Michał* miał prawo łowienia ryb. Do n. jez. por. prus. *gulbis* 'łabędź' = niem. *Schwan*. Oboczna n. niem. *Michelsdorf* od n. os. *Michel*, odbiorcy pierwszego nadania, zob. Kętl. 395. Obie nazwy z niem. członem -dorf. Nazwy *Michałki*, *Michulki*, *Michałki* to substytucje leksykalno-słotwórcze drugiej n. niem. Wariant *Nichalki* utrwala gw. cechę mazurską — przejście *ni* > *ni*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 78; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 111–2; 241, 299; GórnrWRm 214. RP

Michałki (5), wś, tor., gm. Świdziebna, 7 km na płn.-wsch. od Rypina: *Michalczow* 1367 SHG-Ku(CLR 699v-700) (tu?); *Michałki* 1784 MpPerPł; *Michałki* 1789 Borucki 43; *Michałki* 1827 Tabella II 16; *Michałki* 1885 SG VI 297; *Michałki* 1921 Sk I 164; *Michałki*, -tek, *Michalski* 1971 UN 183, 22. — Jeśli pierwszy zapis odnosi się do tej miejscowości, jej nazwę należałoby odczytywać jako *Michalczów*, od n. os. *Michalec* (: *Michał*), z suf. -ów. Od XVIII w. wtórnie *Michałki*. BCz

Michałki (6), wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 6,5 km na zach. od Wąbrzeźna: *Michalken* 1796-1802 Mp-Schröt XXI; *Michałki*, niem. *Michalken* 1885 SG VI 298; *Michałki*, niem. *Michalken* 1921 Sk XI 64, 81; *Michałki* (*Michalken*) 1925 Krzep 71; *Michałki*, -tek 1981 WUN II 432. Lit.: GórniRPom 129. WK

Michałki zob. Borowskie Michały, Dąbrowa-Michałki, Grzybowo-Michałkowice, Stepna-Michałki

Michałkowa, wś, walb., gm. Walim, 12 km na pld.-wsch. od Wałbrzycha: *Michelsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 85; *Michelsdorff* (1385) K 409; *Michelsdorff* 1743 SNGŚl VII 128; *Michelsdorf* bei Koenigsberg 1785 Z V 467; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Michelsdorf*, *Michałkowa* 1941 Wrzosek 23; *Michelsdorf* — *Michałkowa*, -ej, *Michałowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Michałkowa*, -wej 1981 WUN II 432. — Dawna n. niem. od im. *Michel* (: *Michael*) Gott 351 + *Dorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Michałkowa*. Lit.: SNGŚl VII 129. JCh

Michałkowa Wola, wś zaginiona, leżała w pow. bocheńskim, tarn.: *Michalchonis libertas* (1367) KMłp I 348. — Od im. *Michalek* i od łac. *libertas* 'wola'. Lit.: LKrak 166. IN

Michałkowice (1), cz. wsi Jankowice Rybnickie, dawniej wś, kat., gm. Świerklany: *Michalcowitz* ok. 1300 CdSil XIV 109; *Michałkowicz* 1421 CdSil II 56; de *Michałkowicze* ok. 1450, *Ves Michalkowicze* 1614 SNGŚl VII 129; *Michałkowicz* 1652 J II 17; *Michałkowitz*, *Michałkowice* 1845 K 249; *Michałkowice* — *Michałkowitz* 1896 D 72; *Michałkowice* 1900 Myc 37; *Michałkowice* (*Michalkowitz*) 1920 PrusSG 48; *Michałkowice*, -wic 1981 WUN II 432. — Od n. os. *Michalek*, z suf. -owice, znieszczone jako *Michalkowitz*. Lit.: SNGŚl VII 129; BorGŚl 177. JCh

Michałkowice (2), cz. Siemianowic Śląskich, dawniej wś, kat.: *Michalcowicz* 1325 SNGŚl VII 129; zu *Michałkowicz* 1326, *Michalovicz* 1335 Reg nr 4586, 5530; de *Michalovicz* 1346 SNGŚl VII

129; *Michalkowicz* (1363) XVI CdSil VI 7; *Michalkowitze* (1384) K 408; z *Michalkowicz* (1498) XVI CdSil VI 145; *Michalkowice* 1653, *Michalkowice* 1707, *Michalscowit* 1743, *Michalekowitz* 1780 SNGŚl VII 129; *Michalkowiz* 1783 Z II 235; *Michalkowicz*, *Michalkowice* 1845 K 408; *Michalkowice* (*Michalkowicz*) 1920 PrusSG 48; *Michalkowice* 1927 SNGŚl VII 129; *Michalkowice*, -wic 1981 WUN II 432. Lit.: SNGŚl VII 129; BorGŚl 177. JCh

Michalkowice (3), wś, opol., gm. Branice, 14 km na pld. od Głubczyc: *Michelsdorf* 1822 BorGŚl 243; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Michelsdorf*, kol. 1885 SG VI 314; *Michelsdorf* 1886 SNGŚl VII 129; *Michelsdorf* 1897 Drz I 125; *Michałów* (*Michelsdorf*) 1939 Prus 50; *Michelsdorf* — *Michalkowice*, -wic, *Michalkowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Michalkowice*, -wic 1981 WUN II 432. — Miejscowość powstała w 1802 r. na gruntach wsi Branice (Drz I 125, SG VI 314) i otrzymała n. niem. *Michelsdorf*, od n. os. *Michel* (: *Michael*) Gott 351 i od ap. *Dorf* 'wieś', okresowo spolszczoną jako *Michałów*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Michalkowice*. Lit.: SNGŚl VII 129; BorGŚl 243; Borek, Kolonizacja fryderycjańska na Górnym Śląsku w odbiciu nazewnictwa miejscowego, *Studia Śląskie* XLVII, 33. JCh

Michalkowice zob. Grzybowo-Michałkowice

Michałkowo (1), wś, olszt., gm. Barciany, 20 km na płn. od Korsza: *Lange Michel*, *Langemichel* 1437 GZ 59, 65; *Langmichels* ok. 1780 HAPr IV 285; *Langmichels* 1820 Wald 125; *Langmichels* 1885 SG V 78; *Langmichels*, wś 1920 MpHAPr I; *Michałkowo* — *Langmichels*, folw. 1946 Ley I 23; *Langmichels* — *Michałkowo*, -a, *Michałkowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Michałkowo*, os. 1951 Rosp 187; *Michałkowo*, -wa 1981 WUN II 432. — Dawna n. niem. w postaci genetywnej, od *lang* 'długi' i od n. os. *Michel*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono formę *Michałkowo*, nawiązującą do n. niemieckiej. RP

Michałkowo (2), cz. wsi Kisielewo, dawniej wś, płoc., gm. Sierpc: *Michałkowo* 1885 SG VI 299; *Michałkowo*, kol. 1967 SM 681; *Michałkowo*, -wa 1981 WUN II 432. — Od im. *Michalek* (: *Michał*), z suf. -owo. UW

Michałkowo (3), wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 6 km na płn.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Mychalowo* 1363, *Michalcowo* 1395 CdP II 741, 804; *Michalcowo* 1403 SHGKu(VD 361v-

Michałkowo

–362); *Michalkovo* 1535–41 SHGKu(RD 123v, 246); *Michalkowo* 1564 ŻDz XII 276; *Michalkowo* 1789 Borucki 52; *Michalkowo* 1825 Gawarecki 153; *Michalkowo* 1885 SG VI 299; *Michalkowo* 1921 Sk I 59; *Michalkowo, -wa, michalkowski* 1972 UN 180, 17. — Dawniej *Michalowo*, od n. os. *Michał*, z suf. *-owo*. Później n. *Michalkowo*, od n. os. *Michalek*, z suf. *-owo*. AG

Michałkowo (4), kol., dawniej wś, włoc., gm. Tłuchowo, 17,5 km na ptn.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Michalkowo* 1784 MpPerPl; *Michalkowo* 1827 Tabella II 16; *Michalkowo* 1885 SG VI 299; *Michalkowo* 1921 Sk I 67; *Michalkowo, -wa, michalkowski*, wś 1972 UN 180, 48; *Michalkowo, -wa* 1981 WUN II 432; gw. *mīxaykovo, -ova, mīj-xaykoski*. AG

Michałków zob. *Michalice*, *Michałków*, *Michałki* (3)

Michałopol, wś, częst., gm. Gidle, 17 km na ptn.-zach. od Koniecpola: *Michalopól* 1827 Tabella II 16; *Michalopol*, kol. i os. karcz. 1885 SG VI 299; *Michalopol* 1921 Sk II 93; *Michalopól* 1952 UW 100; *Michalopol, -la, michalopolski* 1972 UN 48, 121. — Od im. *Michał*, z drugim członem *-pol*, na wzór innych n. m. z członem *-pol*, częstych zwłaszcza w południowo-wschodniej Polsce. Lit.: Karaś, *Amopol* 73–9. EB

Michałowa Huta zob. *Michalin* (2)

Michałowe zob. *Borowskie Michały*

Michałowice (1), cz. *Piechowic*, dawniej wś, jel.: *Kiesewald*, wś 1786 Z VI 379; *Kiesewald*, kol. 1845 K 284; *Kiesewald* 1887 SNGŚl VII 130; *Kiesewald* — *Michalowice, -ic, michalowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Michalowice, -wic* 1981 WUN II 432. — Dawna n. niem. od *Kies* 'żwir, ruda, kruszec' i *Wald* 'las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. pol. *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130. JCh

Michałowice (2), wś, kiel., gm. Czarnocin, 17 km na pld. od Pińczowa: *Michalowicze* (1378) 1519 ZDK I 102; de *Michalouicz* 1382 Krak nr 1543; *Michalouicze* 1404 Sand nr 348; *Michalowicze* 1470–80 DB II 417; *Michalowicze* 1529 LR 129; *Michalowicze* 1579 ŻDz XIV 217; *Michalowice* 1765 Żyd 414; *Michalowice* 1787 Spis 378; *Michalowice* 1885 SG VI 302; *Michalowice, -wic, michalowicki* 1966 UN 22, 38. — Od im. *Michał*, z suf. *-owice*. Lit.: KSand 122; KopKiel 243. IN

Michałowice (3), wś, krak., gm. Michałowice, 12 km na ptn. od Krakowa: in *Michalovich* 1300 KMłp II 205; de *Michalouitz* (1313) RmK 29; villam

Michalowicz 1324 KMłp II 256; *Michalowice* 1354, in *Michalouicz* 1364 KMłp III 93, 176; *Michalowicze* 1372 KMłp III 255; de *Michalouicz* 1397, de *Michalow* 1397 Krak 5887, nr CCXLI(6478); *Michalouicze* 1399 Krak nr 9250; de *Michalouicze* ... *Smichalowa* 1444 Hel II nr 3208; *Mychalowycze* 1470–80 DB III 16; *Michalowicze* 1529 LR 185; *Michalowice* 1581 ŻDz XIV 21; *Michalowice* 1629 RPobKr 13; *Michalowice* 1787 Spis 332; *Michalowice* 1885 SG VI 302; *Michalowice, -wic, michalowicki* 1963 UN I, 45; gw. *mīxayovīce, -ic, mīxayoski*. — Od im. komesa *Michala* Awdarica, z suf. *-owice*. Okresowo w XIV–XV w. występuje *Michałów*. Lit.: RKrak 102; Rosp-SEMiG 218–9. IN

Michałowice (4), wś, opol., gm. Lubsza, 3 km na ptn. od Brzegu: Dorfe *Michalowitz* 1264 SUR III 313; in *Mychalouiz* 1295, v. *Michilwiz* 1299 SUR VI 167, 329; *Michilwicz* (1358) K 409; *Michelwicz* 1425 Sob VIII 239; *Michelwitz* 1743 SNGŚl VII 129; *Michelwitz* 1783 Z I 103; *Michelwitz* 1845 K 409; *Michalowice* — *Michelwitz* 1896 D 72; *Michelwitz, Michalowice* 1941 Wrzosek 11; *Michelwitz* — *Michalowice, -ic, michalowicki* 1947 MPol XXVI 37; *Michalowice, -wic* 1981 WUN II 432. — Nazwa od im. *Michał* SSNO III 450, z suf. *-owice*, zniemczona jako *Michelwitz*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono postać *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130; BorGŚl 177. JCh

Michałowice (5), cz. wsi Witaszewice, dawniej wś, płoc., gm. Góra Świętej Małgorzaty: *Michalovicy* 1302 KW II 214; *Michalouice* 1388, *Michalouicze* 1391 Łęcz I nr 935, 2085; *Mychalowicze* 1511/12 VisitGn 209; *Mychalowice* 1511–23 ŁLB II 430; *Vitalisevicze dicta Mychalowicze, Michalovicze* 1576 ŻDz XIII 54; *Michalowice* 1827 Tabella II 17; *Michalowice* 1885 SG VI 302; *Michalowice* 1921 Sk II 59; *Michalowice, -wic, michalowicki*, wś 1972 UN 43, 9; *Michalowice, -wic* 1981 WUN II 433; gw. *mīxayovīce, -vīc, mīxayoski*. — *Witaliszewice* to dawna n. wsi *Witaszewice* (zob.). Lit.: SHGŁęcz I 198–9. EB

Michałowice (6), wś, rad., gm. Mogielnica, 6 km na pld. od Mogielnicy: *Michalowicze* 1468 SHGRw; *Michalowicze* 1511/12 VisitGn 352; *Michalovice, Mychalovycze* 1511–23 ŁLB II 309; *Michalowice* 1579 ŻDz XVI 172; *Michalowice* 1792 MpPerRw; *Michalowice* 1827 Tabella II 16; *Michalowice* 1839 MpKwat IV 5; *Michalowice* 1885 SG VI 301; *Michalowice, -wic, michalowicki* 1971 UN 127, 37. UW

Michałowice (7), wś, skiern., gm. Kowiesy, 8 km na płn. od Białej Rawskiej: *Michalnicze* 1404, 1478 SHGRw(MK 5, 72-73v); *de Michalovicze* (1412) 1542 Matr IV/1, nr 6980; *Mychalowycze* 1444 SHGRw(MK 337, 135v); *Michałowice* 1579 ŻDz XVI 169; *Michałowice* 1792 MpPerKw; *Michałowice* 1827 Tabella II 16; *Michałowice* 1839 MpKwat IV 4; *Michałowice* 1885 SG VI 302; *Michałowice, -wic* 1981 WUN II 433. Lit.: Taszycki-PatrMz 4, 26, 32, 54. UW

Michałowice (8), wś, wałb., gm. Międzyziesie, 6 km na płn. od Międzyziesia: *Michelsdorf* 1385, *Michelsdorf* 1386 LandbSch II nr 126, 311; *Michaelsthal* 1789 Z IX 332; *Michelsthal*, auch *Michaelsthal* 1845 K 409; *Michaelsthal* 1928 CdSil XXXIV 12; *Michaelsthal* 1941 Wrzosek 26; *Michaelsthal — Michałowice, -ic, michalowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Michałowice, -wic* 1981 WUN II 433. — Dawna n. niem. od im. *Michael* Gott 351 + *Dorf* 'wieś', potem *Thal* 'dolina'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130. JCh

Michałowice (9), dziś *Michałowice-Wieś* i *Michałowice-Osiedle*, dwie wsi, warsz., gm. Michałowice, 3 km na pld.-wsch. od Piastowa: *Michalouicze* 1421 SHGMz(W 1, 5); *czoszcz mychalouicz* 1422 Warsz nr 45; *Michalouicze* 1427 MkM I nr 553; *Michalouicze* 1477, *Michalowycze* 1515 ZHer nr 508, 931; *Michałowice* 1580 ŻDz XVI 271; *Michalowice* 1783 MpPerMz; *Michalowice* 1827 Tabella II 16; *Michalowice* 1885 SG VI 301; *Michałowice, wś, Michałowice, os.* 1952 UW 29; *Michałowice-Wieś, -wic-Wsi, Michałowice-Osiedle, -wic -la* 1981 WUN II 433. — Współcześnie dwie wsi: *Michałowice-Wieś* i *Michałowice-Osiedle*; drugie człony nazw od ap. *wieś, osiedle*. Lit.: Taszycki-PatrMz 54. UB

Michałowice (10), wś, wroc., gm. Borów, 12 km na płn. od Strzelina: *Michalowicz* 1294 SUr VI 137; *Widen* u. *Micheldorf* (1350), auch *Michilwicz* wird er wähnt das Furweg Borgk, auch *Wieden* oder *Michelwitz* (1374) K 410; *Michelsdorff* 1425 SNGŚl VII 130; *Michelwitz* 1845 K 410; *Michałowice — Michelwitz* 1896 D 72; *Michelwitz, Michałowice* 1941 Wrzosek 21; *Michelwitz — Michałowice, -ic, michalowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Michałowice, -wic* 1981 WUN II 433. — Nazwa niemczona jako *Michelwitz*, okresowo *Micheldorf*. Zanotowana też n. *Borek*, od ap. *borek* 'mały las'. Okresowo funkcjonowała n. *Wieden*,

Widen, od śrwniem. *wideme, widem, widen* 'uposażenie kościoła, zwłaszcza w postaci kawałka ziemi' Lex 316. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130; Dom-Wr 84. JCh

Michałowice (11), wś, wroc., gm. Długoleka, 12 km na zach. od Oleśnicy: *Michalowicz* 1294 SUr VI 171; *Michelwicz* (1402) K 410; *Michilwicz* 1402, *Michelwitz* 1743 SNGŚl VII 130; *Michelwitz* 1785 Z IV 371; *Michelwitz* 1845 K 410; *Michelwitz, Michałowice* 1941 Wrzosek 22; *Michelwitz — Michałowice, -ic, michalowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Michałowice, -wic* 1981 WUN II 433. — Nazwa niemczona jako *Michelwitz*; po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130. JCh

Michałowice (12), wś, wroc., gm. Sobótka, 6 km na płn. od Sobótki: *Michelsdorf* 1349 CdSil XXXV 38; *Michelsdorff* (1375) K 409; *Michelsdorff* 1666/67 J I 396; *Michelsdorff* 1743 SNGŚl VII 130; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Michelsdorf* 1875 Z V 467; *Michelsdorf — Michałowice, -ic, michalowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Michałowice, -wic* 1981 WUN II 433. — Dawna n. niem. od im. *Michael* (: *Michel*) Gott 351 + *-dorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Michałowice*. Lit.: SNGŚl VII 130. JCh

Michałowice zob. Bońkowo, Michalice, Michałów (31), Witaszewice

Michałowice-Chojnata zob. Chojnata

Michałowice-Osiedle zob. Michałowice (9)

Michałowice-Wieś zob. Michałowice (9)

Michałowięta zob. Stawiereje-Michałowięta

Michałowin zob. Michałówka (3)

Michałowice (1), wś, okresowo mko, biał., gm. Michałowice, 18 km na płn.-wsch. od Zabłudowa: *Muxalowo*, dobra 1707 AWAK VII 21; *Michalowo*, kol. fabr. 1885 SG VI 309; *Michalowo*, kol. 1902 SG XV/2, 321; *Michalowo*, mko 1921 Sk V 16; *Michalowo*, wś 1967 SM 683; *Michalowo, -wa* 1981 WUN II 433; gw. *mixałowo, -a, mixałowski*. — Od nazw. *Michalowski*, na wzór n. m. z suf. *-owo*. Osadę założył w 1832 r. Seweryn *Michalowski* na gruntach folw. Niezabudka jako osadę fabryczną tkaczy z woj. łódzkiego. Lit.: Kond 123; Rym-Nmiast 146; RospSEMig 219. EB

Michałowice (2), os., dziś nieistniejąca, dawniej wś, bydł., gm. Rogowo: *Michalowo* 1802-03 MpGillyPr; *Michalowo* 1846 KsP 530; *Michalowo*, wś 1885 SG VI 308; *Michalowo*, Żurawiniec, Niedźwia-

Michałowó

dy, niem. *Neitwalde* 1902 MycPn 228, 230; *Michałowó* 1912 SIA 40. — Nazwa od im. *Michał*, z suf. *-owo*. Na początku XX w. osadę połączono z wsiami Żurawiniec i Niedźwiady w jedną wieś. Nosila ona urzędową n. niem. *Neitwalde*. ZZ

Michałowó (3), wś, ciech., gm. Naruszewo, 6,5 km na pld.-zach. od Płońska: *Michałowó*, kol. 1921 Sk I 119; *Michałowó* 1952 UW 28; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. UB

Michałowó (4), cz. wsi Głużek, dawniej wś, ciech., gm. Wiśniewo: *Michałowó* 1881, *Michałowó* 1885 SG II 618, VI 308; *Michałowó*, -wa 1972 UN 131, 38. UW

Michałowó (5), wś, elbl., gm. Susz, 3 km na wsch. od Susza: villarum ... *Michelowe* 1321 PrUr II 273; de *Michelowe* 1348 PrUr IV 328; de *Michelov* (1361)1468 PrUr V 579; *Michelowe* 1393 KętL 214; *Michelau*, folw. 1789 Goldb II 145; *Michelau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Michelau* — *Michałowó* al. *Michałowko* 1879 KętN 100; *Michałowó* al. *Michałowko*, niem. *Michelau*, folw. 1885 SG VI 309, 314; *Michałowó* — *Michelau* 1941 Choj 113; *Michelau* — *Michałowó*, -wa, *miczałowski* 1950 MPol nr A-8; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. — Nazwa od im. *Michał*, niem. *Michel*, z suf. *-owo*, niem. *-au* (zapisywanym też *-owe*). Kętrzyński przytacza oboczną postać *Michałowko*. RP

Michałowó (6), cz. wsi Borowiec, dawniej wś, koniń., gm. Ostrowite: *Michałowó* 1827 Tabella II 17; *Michałowó*, kol. 1885 SG VI 308; *Michałowó*, wś 1921 Sk II 111; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. ZZ

Michałowó (7), wś, koniń., gm. Słupca, 7 km na pln.-wsch. od Słupcy: *Michałowó*, kol. 1877 Zin I 382; *Michałowó*, kol. 1885 SG VI 308; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. ZZ

Michałowó (8), wś dziś nieistniejąca, leżała w pow. witkowskim, koniń., gm. Witkowo: *Michałowó* 1839 MpKwat I 2; *Michałowó*, wś 1885 SG VI 308; *Michałowó* 1902 MycPn 217. ZZ

Michałowó (9), wś, leszcz., gm. Piaski, 7 km a zach. od Borku Wielkopolskiego: *Michałowó* 846 KsP 232; *Michałowó*, wś 1885 SG VI 308; *Michałowó*, niem. *Michałowó* 1921 Sk X 16, 147; *Michałowó*, -wa, *miczałowski* 1970 UN 78, 20. ZZ

Michałowó (10), wś, olszt., gm. Bartoszyce, 8 km na pln.-wsch. od Bisztyńska: *Meckelsburg* s. *Mäckelburgs*, folw. ok. 1780 HAPr IV 298, 304; *Mäckelburg*, folw. 1789 Goldb I 129; *Mäckels-*

burg, maj. 1820 Wald 96; *Maeckelburgs*, wś 1884 SG V 892; *Mäckelburgs*, folw. 1920 MpHAPr I; *Maeckelsburgs* — *Michałowó*, dw. 1946 Ley I 9; *Mäckelburgs* — *Michałowó*, -a, *miczałowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. — Dawna n. niem. od n. os. *Mickel*, *Meckel* (: *Mag* lub *Makwart*) Gott 336 + *Burg* 'zamek'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Michałowó*. RP

Michałowó (11), wś, ostrol., gm. Goworowo, 10 km na pld.-wsch. od Różana: *Michałowó* 1877 Zin I 382; *Michałowó-Stare*, *Michałowó-Nowe* 1885 SG VI 308; *Michałowó* 1901 Przew I 375; *Michałowó* 1921 Sk V 59; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. — Okresowo dwie wsi o n. z członami odróżniającymi *Stare*, *Nowe*. UB

Michałowó (12), wś, ostrol., gm. Myszyniec, 13 km na pld.-wsch. od Chorzela: *Michałowó* 1921 Sk V 60; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. UB

Michałowó (13), wś, słup., gm. Główny, 10 km na pld. od Główny: *Michałowó*, przys. 1967 PMT XI 74; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. Lit.: Iwicki, PMT XI 74. BCz

Michałowó (14), cz. Brodnicy, dawniej wś, tor.: *Mychaloviensem* (1138) KMaz I 55; *Michałowó* 1240 Woel 3; in *Mychalo* 1240, *Michałowó* (1252) 1253 PrUr I/1, 100, 199; *Michałowó* 1291 KętL 87; in *Mychelaw* 1303, villas magnum *Michelaw* (1304) 1451 PrUr I/2, 502, 521; *Michałowó* (1317), in terra *Michaloviensi* 1325 PrUr II 128, 342; *Michelov* (1343), *Micholovie*, *Michlovie*, *Michalovie*, *Michilovie* (1343)1436 PrUr III 414, 462; *Michlaw* 1356 PrUr V 264; von *Michelaw* 1425 Font XXIX 349; *Michelaw* XV KętL 87; *Michałowó* 1647 Font IV 54; *Michałowó* 1682 Font V 20; *Michelau* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Michlau* — *Michałowó* 1879 KętN 56; *Michałowó* al. *Michałow*, niem. *Michelau*, wś 1885 SG VI 309; *Michałowó*, niem. *Michelau* 1921 Sk XI 4, 81; *Michałowó* (*Michelau*) 1925 Krzep 71; *Michałowó*, -wa 1981 WUN II 433. — W 1240 r. był to gród *Michałowó*, własność książąt kujawskich; w 1303 r. dany wraz z posiadłościami w zastaw, potem sprzedany zakonowi krzyżackiemu. Od n. tego grodu cały obszar nazwano ziemią *miczałowską*. Nazwa zniemczona jako *Michelau*. Lit.: SHGCh 78. WK

Michałowó (15), wś, włoc., gm. Dobrze, 13 km na pln. od Radziejowa: *Michałowó* 1424 Koch nr 4039; *Mychalowo* 1489 Lupbrz 164; *Michałowó* 1527 Vlad XI 62; *Michałowó* 1583 ŻDz XII 250;

Michalowo 1796 PerOpis IX; *Michalowo* 1885 SG VI 308; *Michalowo*, -wa, *miczałowski* 1971 UN 172, 22. Lit.: Nieckula, -ov- 129. AG

Michalowo (16), cz. wsi Lubomin Rządowy, dawniej wś, wloc., gm. Lubraniec: *Michalowo* 1583 SHGKu(RBK 694); *Michalowo*, folw. 1885 SG VI 308; *Michalowo*, -wa 1981 WUN II 433. AG

Michalowo zob. *Michale*, *Michałki* (3), *Michałkowo* (3), *Michalowo Wielkie*, *Michalowo-Wróble*, *Michałów* (7, 9, 17, 24, 25, 30, 36, 37), *Michałów-Grabina*

Michalowo Nowe zob. *Michalowo* (11)

Michalowo Stare zob. *Michalowo* (11)

Michalowo Wielkie, wś, łomż., gm. Czyżew-
-Osada, 14 km na pln.-zach. od Ciechanowca: *Mychalowo* (1451)1456 SHGMz(MK 4, 122); *Michalowo* 1470 SHGMz(MK 5, 130v); *Michalowo* 1486 HMił 29, 182; *Michalowo* 1492 SHGMz(MK 6, 288v); *Michalowo* et *Wroble* 1578 ŻDz XVI 394; *Michalowo* 1783 MpPerMz; *Michalowo wielkie* 1827 Tabella II 17; *Michalowo-Wielkie* 1885 SG VI 308; *Michalowo Wielkie*, -wa -kiego 1981 WUN II 433. — Dawniej *Michalowo*, od XVI w. z członem odróżniającym od przym. *wielki*. UB

Michalowo-Wróble, wś, łomż., gm. Boguty-
-Pianki, 14 km na pln.-zach. od Ciechanowca: *Michalowo* et *Wroble* 1578 ŻDz XVI 394; *Wroble* 1783 MpPerMz; *Michalowo Wróble* 1827 Tabella II 17; *Michalowo-Wróble* 1885 SG VI 308; *Michalowo-Wróble*, -wa -li 1981 WUN II 433. — Nazwa zestawiona. Człon pierwszy od n. sąsiedniej wsi *Michalowo Wielkie*, człon drugi od n. os. *Wróbel* (: ap. *wróbel*), w l. mnogiej. UB

Michałowskie Budy zob. *Budy Michałowskie*

Michałów (1), wś, biał., gm. Platerów, 10,5 km na pld.-wsch. od Drohiczyzna: *Michałów* 1921 Sk IV 45; *Michałów*, -łowa, *miczałowski* 1971 UN 128, 36. — Od im. *Michał*, z suf. -ów. EB

Michałów (2), kol., dawniej wś, chełm., gm. Urszulin, 25 km na pln.-wsch. od Łęcznej: *Michelsdorf* 1827 Tabella II 17; *Michelsdorf Kol.* czyli *Szwajcary* 1839 MpKwat VI 7; *Michelsdorf* 1877 Zin I 382; *Michelsdorf* 1885 SG VI 314; *Michelsdorf* 1901 Przew I 375; *Michelsdorf* 1921 Sk IV 121; *Michelsdorf* — *Michałów*, -owa, *miczałowski* 1949 MPol XXVII nr A-54; *Michałów* 1952 UW 151; *Michałów*, -łowa 1981 WUN II 433; gw. *mixatuf*, -ova, *mixaloski*. — Dawna n. niem. od im. *Michel* (: *Michael*) + -dorf 'wieś'. Oboczna n. *Szwajcary*

od n. etnicznej *Szwajcar*, w l. mnogiej. W 1949 r. urzędowo wprowadzono n. *Michałów*. Lit.: Cz-Chel'm 181; CzNiem 81. BCz

Michałów (3), wś, częst., gm. Kłomnice, 18 km na pld.-zach. od Radomska: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* i *Michałów poduchowny* 1885 SG VI 300; *Michałów* 1921 Sk II 87; *Michałów* 1952 UW 99; *Michałów*, -łowa, *miczałowski* 1972 UN 48, 47. — Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *poduchowny*, wskazującym na rodzaj własności. EB

Michałów (4), wś, częst., gm. Koniecpol, 4 km na wsch. od Koniecpola: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów* 1885 SG VI 301; *Michałów* 1901 Przew I 374; *Michałów* 1921 Sk III 143; *Michałów*, -łowa, *miczałowski* 1971 UN 35, 23. IN

Michałów (5), wś, częst., gm. Poczesna, 10 km na pld. od Częstochowy: *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów*, folw. 1885 SG VI 300; *Michałów*, folw. 1901 Przew I 374; *Michałów*, folw. 1921 Sk III 12; *Michałów*, os. 1933 SkBy 1031; *Michałów*, -łowa 1981 WUN II 433. IN

Michałów (6), wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 14 km na pld.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów*, os. 1885 SG VI 300; *Michałów*, kol. 1921 Sk II 128; *Michałów*, wś 1952 UW 106; *Michałów*, -łowa 1981 WUN II 434; gw. *mixatuf*, -ova, *mixaloski*. Lit.: SHGWiel 113. EB

Michałów (7), dziś *Michałów Drugi*, *Michałów Trzeci*, *Michałów Czwarty*, trzy wsi, i *Michałów Pierwszy*, cz. wsi *Michałów Drugi*, przejściowo wś, kal., gm. Opatówek, 3–5 km na pld.-wsch. od Opatówka: *Mychalow* (1342)XVI VisitGn 402; *Czena* et *Michalow* (1359)XV KW III 127; de *Michalowo* (1439) KW V 609; *Mychalow* 1511/12 VisitGn 404; *Michalowo* 1511–23 ŁLB II 53; *Michalowo* 1579 ŻDz XII 123; *Michalowo* 1674 MKI(ASK 74, 136); *Michalow* 1775 MKI(Tab 19, 7); *Michałów* 1877 Zin I 380; *Michałów*, wś (złożona z czterech części), kol. i os. 1885 SG VI 300; *Michałów I*, *II*, *III*, *IV*, cztery wsi 1921 Sk II 16; *Michałów Pierwszy*, -łowa -szego, *Michałów Drugi*, -łowa -giego, *Michałów Trzeci*, -łowa -ciego, *Michałów Czwarty*, -łowa -tego, *miczałowski*, cztery wsi 1971 UN 80, 31, 32; *Michałów Czwarty*, -łowa -tego, *Michałów Drugi*, -łowa -giego, *Michałów Pierwszy*, -łowa -szego, *Michałów Trzeci*, -łowa -ciego 1981 WUN II 434–5. — Człony odróżniające wyrażone liczebnikami porządkowymi

mówią o dawnym rozczłonkowaniu wsi i liczbie obiektów. Lit.: Nieckula, -ov- 129-30. ZZ

Michałów (8), wś, kal., gm. Żelazków, 7 km na pld. od Stawiszyna: *Tykadłów-Michałów*, kol. 1921 Sk II 21; *Michałów, -łowa, michałowski* 1971 UN 80, 44. — Dawniej *Tykadłów-Michałów*. Człon pierwszy od n. sąsiedniej wsi *Tykadłów* (zob.). ZZ

Michałów (9), cz. wsi Bieździadów, dawniej wś, kal., gm. Żerków: *Michałowo* 1859 MpChr; *Michałowo*, wś 1885 SG VI 308; *Michałów, -łowa* 1971 UN 79, 16. ZZ

Michałów (10), wś, kiel., gm. Bałtów, 19 km na pln.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1839 MpKwat IV 5; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów*, kol. 1885 SG VI 300; *Michałów*, kol. 1901 Przew I 374; *Michałów*, wś 1921 Sk III 24; *Michałów, -łowa, michałowski* 1971 UN 35, 74. Lit.: KopKiel 192. IN

Michałów (11), dziś *Michałów Dolny*, *Michałów Górny*, dwie wsi, i *Michałów Miejski*, cz. *Michałowa Dolnego*, dawniej wś, kiel., gm. Brody, 3,5 i 4,5 km na pld.-wsch. od Starachowic: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów*, wś i folw. 1885 SG VI 300; *Michałów*, wś i folw. 1901 Przew I 374; *Michałów*, dwie wsi 1933 SkBy 1031; *Michałów* 1952 UW 112; *Michałów Dolny*, *Michałów Górny*, *Michałów Mały*, *Michałów Miejski*, -łowa -ego, *michałowski* 1966 UN 20, 20; *Michałów Dolny*, *Michałów Górny*, -łowa -nego, *Michałów Miejski*, -łowa -kiego 1981 WUN II 434, 435. — Członcy odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*, *miejski*. IN

Michałów (12), wś, kiel., gm. Michałów, 6 km na pld.-zach. od Pińczowa: *Mychalow* (1385) 1530 ZDM I 226; *Michalow* 1388 Krak nr 4532; *Michalow* 1399 Sand nr 253; *Mychalow* (1400) XVI ZDM VI 172; *Michalow* (1421) ZDM II 7; *Michalow* 1470-80 DB II 383; *Michalow* 1502 Matr III nr 296; *Mychalow* 1508 ŻDz XV 487; *Michalow* 1529 LR 193; *Michalow* 1579 ŻDz XIV 223; *Michalow* 1787 Spis 377; *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1885 SG VI 301; *Michałów, -łowa, michałowski* 1969 UN 29, 24. Lit.: KSand 122; KopKiel 192; RospSEMiG 219; Nieckula, -ov- 129. IN

Michałów (13), wś zaginiona, leżała koło Możyty, krak.: villamque *Michalow* 1470-80 DB III 422. — Nazwa miejscowości zanotowana jedynie przez Długosza. Lit.: RKrak 102. IN

Michałów (14), wś zaginiona, leżała koło Tczycy, kiel., gm. Charsznica lub Imbramowic, krak.: Thisicie, Ville Leonardi et ville *Micholou* (!) 1229 Imbr 2. Lit.: RKrak 102. IN

Michałów (15), wś, legn., gm. Chocianów, 9 km na pln. od Chojnowa: *Michelsdorf* 1393 LandbSch II nr 1121; *Michelsdorf* 1789 Z VIII 237; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Michelsdorf* 1941 Wrzosek 36; *Michelsdorf* — *Michałów, -owa, michałowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. — Dawna n. niem. od n. os. *Michel* (: *Michael*) + -dorf. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Michałów*. Lit.: SNGŚI VII 130. JCh

Michałów (16), cz. wsi Wola Branicka, dawniej wś, łódz., gm. Zgierz: *Michałów*, kol. włośc. 1885 SG VI 300; *Michałów*, wś 1921 Sk II 4; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. EB

Michałów (17), wś, opol., gm. Olszanka, 8 km na zach. od Lewina Brzeskiego: *Michalouo* 1210 KŚI II 79; *Michlowe* 1250 SUr II 257; de *Michalow* 1257 SUr III 172; *Michalow* 1260, *Michalow* 1262 Reg nr 1046, 1112; *Mychalov* 1276 SUr IV 191; v. *Michalowe* 1283 SUr V 57; *Mychalow* 1295 SUr VI 156; de *Michalow* 1310 GHenr 370; *Michelau* 1316, *Michalow* 1319, *Michalow* 1330, *Michelow* 1333, *Michelou* 1335 Reg nr 3579, 3902, 4952, 5227, 5409; *Michelau* 1651/52 J I 187; (pago) *Michelau* 1687/88 J II 281; *Michelau* 1743 SNGŚI VII 130; *Michelau* 1783 Z I 97; *Michelau*, Ober u. Nieder 1845 K 408; *Michelau*, *Michałów* 1941 Wrzosek 11; *Michelau* — *Michałów, -owa, michałowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. — Nazwę zniemczono jako *Michelau*. Do n. pol. *Michałów* powrócono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 131; BorGŚI 132. JCh

Michałów (18), wś, ostroł., gm. Klembów, 8 km na wsch. od Radzymina: *Michałów* 1921 Sk I 142; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. UB

Michałów (19), wś, piotr., gm. Bełchatów, 7 km na wsch. od Bełchatowa: *Michałów*, folw. 1885 SG VI 300; *Michałów*, kol. 1921 Sk II 80; *Michałów, -łowa, michałowski* 1972 UN 39, 6. EB

Michałów (20), kol., dawniej wś, piotr., gm. Kołuszki: *Michałów*, kol. 1885 SG VI 300; *Michałów* 1921 Sk II 5; *Michałów, -łowa, michałowski*, wś 1974 UN 40, 25; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. UW

Michałów (21), wś, piotr., gm. Moszczenica, 5,5 km na pln. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów*, kol. 1885

SG VI 300; *Michałów*, kol. 1921 Sk II 78; *Michałów*, wś 1952 UW 98; *Michałów, -łowa, michałowski*, wś 1974 UN 46, 28; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. EB

Michałów (22), wś, piotr., gm. Rokiciny, 11 km na pld.-zach. od Koluszek: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1885 SG VI 300; *Michałów-Rokiciny*, kol. 1921 Sk II 9; *Michałów* 1952 UW 88; *Michałów, -łowa, michałowski* 1974 UN 40, 35. — Okresowo n. zestawiona, z drugim członem od n. pobliskiej wsi *Rokiciny* (1). EB

Michałów (23), wś, płoc., gm. Kutno, 4 km na pln.-zach. od Kutna: *Michałów* 1921 Sk I 52; *Michałów* 1967 SM 684; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. UW

Michałów (24), cz. wsi Przemysłów, dawniej wś, płoc., gm. Słubice: *Michałów* 1880 SG I 810; *Michałów, Michałowo* 1885 SG VI 308; *Michałów* 1921 Sk I 26; *Michałów* 1967 SM 684; *Michałów, -łowa* 1971 UN 125, 10. UW

Michałów (25), wś, pozn., gm. Nowe Miasto nad Wartą, 8 km na pld.-wsch. od Książa Wielkopolskiego: *Michałowo* 1846 KsP 318; *Michałowo* 1885 SG VI 308; *Michałów*, niem. *Michalowo b. Neustadt a./W.* 1921 Sk X 26, 147; *Michałów, -łowa, michałowski* 1971 UN 79, 6. — Dawniej *Michałowo*; później zmiana rodzaju gramatycznego. ZZ

Michałów (26), wś, rad., gm. Głowaczów, 15 km na pln.-zach. od Kozienic: *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów* 1885 SG VI 300; *Michałów, -łowa, michałowski* 1970 UN 25, 9. UB

Michałów (27), wś, rad., gm. Iłża, 15 km na pln.-wsch. od Starachowic: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1885 SG VI 300; *Michałów* 1952 UW 112; *Michałów, -łowa, michałowski* 1966 UN 20, 25. Lit.: KopRad 325. IN

Michałów (28), wś, rad., gm. Rzecznów, 25 km na pln.-wsch. od Starachowic: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów*, os. 1885 SG VI 300; *Michałów*, wś 1901 Przew I 374; *Michałów* 1921 Sk III 115; *Michałów, -łowa, michałowski* 1966 UN 26, 22. Lit.: KopRad 325. IN

Michałów (29), wś zaginiona, leżała w par. Gowarczów, rad.: *Michalow* 1412 Sand nr 557; *Mychalow, villa* ... 1470–80 DB I 334; *Mychalow* 1529 LR 399; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Barycz v. Michałów*, folw. 1881 SG II 756; *Michałów al. Barycz*, folw. 1885 SG VI 300; *Michałów*, folw.

1901 Przew I 374. — Oboczna n. *Barycz* przejęta z n. wsi *Barycz* (3). Lit.: KSand 122. IN

Michałów (30), dziś *Michałów Dolny, Michałów Górny i Michałów-Parcele*, trzy wsi, rad., gm. Warka, 10 km na pln.-wsch. od Białobrzegów: *Michalowo* (1389)1525 SHGMz(MK 41, 27); *Michalowo* 1415, *Michalewo* 1418 Czer nr 355, 1038; *Michalowo* 1430 MkM II nr 632; *Mychalowo* 1478 ZHer nr 520; Inter granicies *Michalowska* 1492, *Michalowo* 1507 SHGMz(MK 18, 259 i 51); in *Michalowicze* (*Michalowo*) ... in *Nagorne Michalowo* (1507)1539 Matr IV/1, nr 6504; *Mychalouicze* 1524 SHGMz (MK 32, 213v); *minori Michalowo* 1525 SHGMz (MK 41, 58v); *Mijchalowo magna, Mijchalowo maius* 1540 Czer nr 10, 18 dod.; *Michalowo Magna, Michalowo Minor* 1576 ŻDz XVI 240; *Michalów* 1783 MpPerMz; *Michałów dolny, Michałów górny* 1827 Tabella II 16; *Michałów, Michałów Górny* 1839 Mp-Kwat IV 5; *Michałów Dolny, Michałów Górny* 1885 SG VI 299; *Michałów Dohny, Michałów Góiny, Michałów Góiny Parcela* 1952 UW 13; *Michałów Dolny, -łowa -nego, dolnomichałowski, Michałów Górny, -łowa -nego, górnomichałowski, Michałów-Parcele, -łowa -li* 1971 UN 127, 45. — Dawniej *Michałowo*; okresowo także wariant z suf. -owice. Od XVI w. występują n. zestawione z członami odróżniającymi od łac. przym. *magnus* 'duży', *parvus* 'mały', pol. *nagóiny, dolny, góiny*, także od ap. *parcela*. Lit.: KopRad 325. UB

Michałów (31), wś, sier., gm. Zduńska Wola, 4 km na wsch. od Zduńskiej Woli: *Michałów*, kol. 1921 Sk II 105; *Michałów*, wś 1952 UW 104; *Michałów, -łowa, michałowski* 1972 UN 50, 54. EB

Michałów (32), wś, skiern., gm. Brzeziny, 5 km na pln. od Brzeziny: *Michałów*, kol. 1885 SG VI 300; *Michałów, -łowa, michałowski* 1974 UN 40, 12. EB

Michałów (33), wś, skiern., gm. Dmosin, 10 km na pld.-wsch. od Głowna: folw. Kuźmy z nomenklaturą *Michałów* 1884 SG V 11; *Michałów*, przyległość dóbr Kuźmy 1885 SG VI 300; *Michałów* 1921 Sk II 10; *Michałów, -łowa, michałowski* 1974 UN 40, 17. UW

Michałów (34), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 11 km na wsch. od Skierniewic: *Michałów* 1827 Tabella II 16; Kol. *Michałów* 1839 Mp-Kwat III 4; *Michałów* 1885 SG VI 299; *Michałów* 1921 Sk I 175; *Michałów* 1952 UW 105; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. UW

Michałów (35), wś, tarnob., gm. Sadowie, 9 km na zach. od Opatowa: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1877 Zin I 381; *Michałów* 1885 SG VI 300; *Michałów* 1901 Przew I 374; *Michałów* 1921 Sk III 84; *Michałów, -łowa, michałowski* 1966 UN 27, 10. IN

Michałów (36), wś, warsz., gm. Halinów, 5 km na wsch. od Sulejówka: *Michałowo* 1540 SHGMz (Ep. 15, 739-741); *Michałowo* 1580 ŻDz XVI 252; *Michałów* 1783 MpPerMz; *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów* 1885 SG VI 299; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 433. — Dawniej *Michałowo*, później maskulinizacja nazwy. UB

Michałów (37), wś, warsz., gm. Leoncin, 7 km na pld.-zach. od Zakroczymia: *Michałowo*, wś 1881 SG II 628; *Michałów*, folw. 1885 SG VI 299; *Michałów* 1921 Sk I 179; *Michałów* 1952 UW 20; *Michałów, -łowa, michałowski* 1971 UN 132, 12. — Początkowo *Michałowo*, później zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. UW

Michałów (38), wś, wroc., gm. Środa Śląska, 7 km na pld. od Środy Śląskiej: *Michaelis villa* ok. 1300 CdSil XIV 135; Lamprecht v. *Michaelsdorf*, *Michaelis villa* 1305 Moep 49-50; *Michihsldorff* (1373) K 409; *Michaelsdorff* 1666/67 J I 321; *Michelsdorff* 1743 SNGŚI VII 131; *Michelsdorf* 1785 Z V 230; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Michelsdorf* — *Michałów, -owa, michałowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Michałów, -łowa* 1981 WUN II 434. — Nazwa zapisana początkowo w wersji łacińskiej *Michaelis Villa*, pod którą mogło kryć się zarówno niem. *Michelsdorf*, jak i pol. *Michałów*. Nazwę *Michałów* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 131. JCh

Michałów zob. Michalczowa, Michałów (1, 2), Michałkowice (3), Michałowice (3), Michałowo (14), Michałów-Grabina, Michałów-Reginów, Michałówka (14), Praszka

Michałów Dolny zob. Michałów (11, 30)

Michałów Górny zob. Michałów (11, 30)

Michałów-Grabina, wś, warsz., gm. Nieporęt, 8 km na pld.-wsch. od Legionowa: *Grabiny* 1783 MpPerMz; *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów*, kol. 1839 MpKwat IV 3; *Michałów* 1877 Zin I 380; *Michałów* 1885 SG VI 299; *Michałów Grabina* 1901 Przew I 374; *Michałów (Grabina)* 1921 Sk I 189; *Michałowo-Grabina* 1952 UW 20; *Michałów-Grabina, -łowa -ny, michałowski* 1971 UN 132, 8. — Dawniej *Grabiny*, od ap. *grabina* 'drzewo grabowe, gaj grabowy' SW I 893, w l. mno-

giej. Później *Michałów*, od im. *Michał*, z suf. -ów. W XX w. n. zestawiona *Michałów-Grabina*. UB

Michałów Mały, dziś Michałów, wś, kiel., gm. Wąchock, 6 km na pld.-wsch. od Skarżyska-Kamiennej: *Ruda Michałkowa (Ruda Aleksandrowa?)*, kuźnica XVI AtSd 154; *Michałów* 1787 Spis 416; *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów mały* 1877 Zin I 381; *Michałów Mały* 1885 SG VI 300; *Michałów* 1901 Przew I 374; *Michałów Mały* 1952 UW 112; *Michałów Mały, -łowa -łego, michałowski* 1966 UN 20, 24; *Michałów Mały*, po zmianie *Michałów, -owa, michałowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Początkiem osady była kuźnica o n. *Ruda Michałkowa (Aleksandrowa)*; człony odróżniające od im. *Michalek, Aleksander*. Wtórnie *Michałów*, od im. *Michał*, z suf. -ów i członem odróżniającym od przym. *mały*. IN

Michałów Miejski zob. Michałów (11)

Michałów-Parcele zob. Michałów (30)

Michałów Poduchowny zob. Michałów (3)

Michałów-Reginów, wś, warsz., gm. Nieporęt, 3 km na pln.-wsch. od Legionowa: *Michałów* 1827 Tabella II 16; *Michałów*, folw. 1877 Zin I 380; *Michałów*, folw. 1901 Przew I 374; *Reginów* 1921 Sk I 189; *Michałów-Reginów* 1952 UW 20; *Michałów-Reginów, -łowa -nowa, michałowski* 1971 UN 132, 16. — Dawniej *Michałów*, później *Reginów*, od im. *Regina*, z suf. -ów. Współcześnie n. zestawiona *Michałów-Reginów*. UB

Michałówek (1), wś, ciech., gm. Żaluski, 12 km na pln.-zach. od Zakroczymia: *Michałówek* 1921 Sk I 126; *Michałówek, -wka* 1981 WUN II 435. — Nazwa od im. *Michał*, z suf. -ówek, lub może od n. m. *Michałowo* (3), z suf. -ek. UB

Michałówek (2), wś, łódz., gm. Stryków, 4 km na pld. od Strykowa: *Michałówek* 1961 Mp-25 (Łódź); *Michałówek, -wka, michałowski* 1974 UN 40, 40; *Michałówek, -wka* 1981 WUN II 435. EB

Michałówek (3), wś, opol., gm. Niemodlin, 5 km na wsch. od Niemodlina: Jeroslaus de *Michałow* (1330) XVI CdSil VI 7; *Michelsdorf* 1784 Z III 66; *Michelsdorf* oder *Neudörfel* 1845 K 408; *Michelsdorf*, *Michałkowo* 1941 Wrzosek 40; *Michelsdorf* — *Michałówek, -wka, michałówecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Michałówek, -wka* 1981 WUN II 435. — Dawniej n. *Michałów*, zniemczona jako *Michelsdorf*. Źródła podają oboczną n. niem. *Neudörfel*, od *neu* 'nowy' i *Dörfel* 'mała wieś'. Nazwa *Michałówek* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 131; BorGŚI 132. JCh

Michałówek (4), wś, rad., gm. Głowaczów, 16 km na płn.-zach. od Kozienic: *Michałówek* 1877 Zin I 381; *Michałówek* 1885 SG VI 300; *Michałówek*, -wka, *miczałowski* 1970 UN 25, 9. — Od n. pobliskiej wsi *Michałów* (26), z suf. -ek. UB

Michałówek (5), wś, skiern., gm. Nieborów, 8 km na płn.-zach. od Skierniewic: *Michałówek*, kol. 1885 SG VI 301; *Michałówek*, kol. 1921 Sk I 72; *Michałówek* 1952 UW 85; *Michałówek*, -wka, *miczałówecki* 1973 UN 44, 30. — Od im. *Michał*, z suf. -ówek. UW

Michałówek (6), wś, warsz., gm. Ożarów Mazowiecki, 4 km na zach. od Ożarowa Mazowieckiego: *Michałówek*, kol. 1921 Sk I 16; *Michałówek* 1952 UW 30; *Michałówek*, -wka 1981 WUN II 435. UB

Michałówek (7), wś, warsz., gm. Wiązowna, 5 km na pld. od Sulejówka: *Michałówek* 1827 Tabella II 16; *Michałówek* 1839 MpKwat IV 3; *Michałówek* 1885 SG VI 301; *Michałówek*, -wka, *miczałówecki* 1966 UN 135, 19. UB

Michałówka (1), wś, biał., gm. Biała Podlaska, 9,5 km na pld. od Białej Podlaskiej: *Michałówka*, kol. 1921 Sk IV 3; *Michałówka*, wś 1952 UW 131; *Michałówka*, -ki, *miczałowski* 1966 UN 105, 15. — Od im. *Michał*, z suf. -ówka. EB

Michałówka (2), wś, biał., gm. Parczew, 4 km na wsch. od Parczewa: *Michałówka*, kol. 1901 Przew I 375; *Michałówka*, kol. 1921 Sk IV 3; *Michałówka* 1933 SkBy 1033; *Michałówka* 1952 UW 140; *Michałówka*, -ki, *miczałowski* 1971 UN 117, 24. IN

Michałówka (3), wś, chełm., gm. Dorohusk, 21 km na pld.-wsch. od Chełma: *Michałowin* 1839 MpKwat VII 8; *Michałowin* 1885 SG VI 303; *Michałówka* 1921 Sk IV 16; *Michałówka*, -ki 1981 WUN II 435; gw. *miłaxuſka*/*hiłaxuſka*, -ki, *miłaxoski*. — Dawniej *Michałowin*, od im. *Michał*, z suf. -owin. Następnie wyrównanie do n. m. z suf. -ówka. Gwarowa postać *Michałufka* z ukr. wpływem fonetycznym (-l- zamiast -ł-). Lit.: CzChełm 181. BCz

Michałówka (4), cz. wsi Piątek Wielki, dawniej wś, kal., gm. Stawiszyn: *Michałówka*, wś 1885 SG VI 303; *Michałówka*, kol. 1921 Sk II 12; *Michałówka*, -ki 1971 UN 80, 15. ZZ

Michałówka (5), wś, krak., gm. Trzyciąż, 11 km na płn.-wsch. od Olkusza: *Michałowka* 1441 Hel II nr 3009; *Michałowka* 1470–80 DB

II 57; *Mychalowca* 1490 ŻDz XV 435; *Michałowka* 1529 LR 3; *Michałowka* 1564 Lukrak II 77; *Michałowka* 1581 ŻDz XIV 25; *Michałowka* 1629 RPobKr 19; *Michałówka* 1827 Tabella II 17; *Michałówka* 1885 SG VI 303; *Michałówka*, -ki, *miczałówecki* 1964 UN 11, 23; gw. *miłaxuſka*, -ki, *miłaxoski*. Lit.: RKrak 102; Nieckuła, -ov-128. IN

Michałówka (6), wś, lub., gm. Abramów, 16 km na zach. od Lubartowa: *Michałówka* 1877 Zin I 381; *Michałówka* 1885 SG VI 303; *Michałówka* 1921 Sk IV 57; *Michałówka* 1952 UW 141; *Michałówka*, -ki, *miczałowski* 1969 UN 113, 20. — Początkowo n. określała prawdopodobnie karczmę, którą założono w XIX w. być może na terenie wsi *Mikułowice* (3). IN

Michałówka (7), wś, płoc., gm. Piątek, 20 km na płn.-wsch. od Łęczycy: *Michałówka*, kol. 1885 SG VI 303; *Michałówka*, kol. 1921 Sk II 55; *Michałówka*, -ki, *miczałówecki* 1972 UN 43, 27. EB

Michałówka (8), wś, przem., gm. Radymno, 4 km na wsch. od Radymna: [*Michałówka*] XVII MakPrz 168; *Michałówka* 1794 Ga Bb1; *Michałówka* 1851 Sch 23; *Michałówka* 1885 SG VI 307; *Michałówka*, -ki 1981 WUN II 435. — W zapisach potwierdzona forma z ukr. suf. -iwka. Lit.: MakPrz 168. BCz

Michałówka (9), wś, rad., gm. Jasieniec, 12 km na pld.-wsch. od Grójca: *Michałówka* 1952 UW 12; *Michałówka*, -ki, *miczałówkowski* 1971 UN 127, 17. UB

Michałówka (10), wś, rad., gm. Kozienice, 13 km na płn.-zach. od Kozienic: *Michałówka* 1877 Zin I 381; *Michałówka*, wś 1885 SG VI 303; *Michałówka*, wś 1901 Przew I 375; *Michałówka* 1933 SkBy 1032; *Michałówka*, -ki, cz. wsi Wilczkowice Górne 1970 UN 25, 31; *Michałówka*, -ki 1981 WUN II 435. Lit.: KopRad 348–9. IN

Michałówka (11), cz. wsi Wysoka Strzyżowska, dawniej wś, rzesz., gm. Strzyżów: *Michałówka*, wś 1855 Stup 131; *Michałówka*, przys. 1885 SG VI 307; *Michałówka*, -ki 1966 UN 72, 43. IN

Michałówka (12), cz. wsi Jagodne, dawniej wś, siedl., gm. Garwolin: *Michałówka* 1877 Zin I 381; *Michałówka* 1885 SG VI 303; *Michałówka*, -ki, *miczałowski*, wś 1971 UN 124, 23; *Michałówka*, -ki 1981 WUN II 435. UB

Michałówka (13), wś, suwał., gm. Wiżajny, 30 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Michałówka* 1784

SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 47–52); *Michałówka* 1827 Tabella II 17; *Michałówka* 1882 SG III 658; *Michałówka*, -ki 1981 WUN II 435; gw. *mi-xalofka*, -ki, *mi-xalofski*. EB

Michałówka (14), wś, tarnob., gm. Modliborzycze, 10 km na zach. od Opatowa: *Michałów*, wś i folw. 1885 SG VI 301, 566; *Michalew-Lute* (*Michałówka*), kol. 1921 Sk IV 38; *Michałówka*, *Michalew-Lute* 1933 SkBy 1033, 1027; *Michałówka*, -ki, *mi-chalowski* 1971 UN 110, 14. — Nazwa od im. właściciela, *Michala* Malhomme'a, z suf. -ów, wtórnie -ówka, obocznie -ew. W pobliżu leży też wieś *Michałów* (37). Okresowo n. zestawiona, z członem od n. dóbr *Lute*, których posiadaczem był *Michał* Malhomme, por. SG VI 566. IN

Michałówka zob. *Lenie*

Michałówko zob. *Michałowo* (5)

Michały (1), wś, płoc., gm. Witonia, 8 km na płn.-wsch. od Łęczycy: *Michały* 1885 SG VI 313; *Michały*, folw. 1901 Przew I 375; *Michały* 1921 Sk II 60; *Michały*, -łów, *mi-chalski* 1972 UN 43, 39. — Od im. *Michał*, w l. mnogiej. EB

Michały (2), wś zaginiona, dziś zapewne *Gołębiówka*, siedl., gm. Kałuszyn: *Michały* 1563 ŻDz XVI 417. Lit.: AtMz 167. UB

Michały zob. *Borowskie Michały*, *Grądy-Michały*, *Pomaski-Michały*, *Smoleń-Michały*

Micharzewo, os., dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec, 4,5 km na płn.-wsch. od Wągrowca: *Mancharzewo* (1370) 1488 KW III 349; *Mqcharzewo* 1500 AC II nr 732; *Myecharzewo* 1511–23 ŁLB I 109; *Niecharzewo* 1564 SHGKI(ASK 12, 581); *Miecharzewo* 1577 ŻDz XII 190; *Miecharzewo* 1618–20 PKal 259; *Miecharzewo* 1775 MKI(Tab 37, 58); *Niecharzewo* 1782 Koz V 20; *Micharzewo* 1789 MKI(Tab 39, 9); *Micharzewo* al. *Miecharzewo*, folw. 1885 SG VI 313; *Micharzewo*, -wa 1981 WUN II 435. — Od n. os. **Męcharz*, z suf. -ewo. Antroponim być może od im. złożonych typu *Męcimir* lub związany z n. os. *Mękarz* SSNO III 445. W XVI w. nastąpiło odnosowanie -e- jak w stp. ap. *mięcherz* > *miecherz* SW II 914. Okresowo n. występowała w postaci *Niecharzewo*, w wyniku skojarzenia z *niechać* 'dać czemu pokój; poniechać' SW III 262. Od XVIII w. utrwaliła się forma *Micharzewo* w wyniku wtórnej adideacji do n. os. *Michał*. Lit.: Nieckula, -ov- 129. ZZ

Michaszczynna zob. *Michalszczynna*

Michelau zob. *Michale*, *Michałki* (3), *Michałowo* (5, 14), *Michałów* (17)

Michelin, wś, włoc., gm. Włocławek, 7 km na pld.-zach. od Włocławka: *Michalin* 1885 SG VI 295; *Michelin* 1952 UW 61; *Michelin*, -na 1981 WUN II 435. — Dawniej *Michalin*, od im. *Michał*, z suf. -in. Zmiana na *Michelin* może w nawiązaniu do niem. n. os. *Michel*. AG

Michelsau zob. *Michałki* (3)

Michelsdorf zob. *Michalice*, *Michałki* (4), *Michałkowa*, *Michałkowice* (3), *Michałowice* (8, 10, 12), *Michałów* (2, 15, 38), *Michałówek* (3), *Michów* (1), *Miszkowice*, *Nikielkowo*

Michelsdorfer Vorwerke zob. *Michów* (1)

Michelwitz zob. *Michałowice* (4, 10, 11)

Micherau zob. *Michorowo*

Michilsdorf, wś zaginiona, leżała w XV w. zapewne w okolicy Krosna: in villa *Michilsdorf* 1408 AGZ VIII 61. — N. niem. od n. os. *Michel* (: *Michael*) + -dorf 'wieś'. BCz

Michkoje zob. *Miętkie* (2)

Michniowiec, wś, krośn., gm. Czarna, 18 km na pld.-wsch. od Ustrzyk Dolnych: in loco dicto *Michnowiec*, villa *Michnowiec* appellandam (1527) SG VI 315; *Michnowiecz* 1589 ŻDz XVIII/1, 25; z *Michnowic* 1607 RZl 165; *Michnowice* 1794 Ga Bb1; *Michnoweć* 1851 Sch 114; *Michnowiec* al. *Michnowice*, rus. *Myłnoweć* 1885 SG VI 315; *Michniowiec*, -wca, *mi-chniowiecki* 1966 UN 74, 7. — Nazwa od ukr. n. os. *Michno* (: *Mikołaj*) Red'ko 159, z suf. -owec, pol. -owiec, okresowo także z suf. -ice. W postaci spolszczonej *Michniowiec* wyrównanie tematu do n. os. typu *Franio*, *Gienio*. Lit.: MakPrz 168; Riegłemk 194. BCz

Michniów, wś, kiel., gm. Suchedniów, 12 km na pld. od Skarżyska-Kamiennej: *Michnow* 1787 Spis 400; *Michniów* 1827 Tabella II 17; *Michniów* 1885 SG VI 315; *Michniów* 1933 SkBy 1034; *Michniów* 1952 UW 115; *Michniów*, -niowa, *mi-chniowski* 1966 UN 23, 59. — Nazwa od n. os. *Michnio* (: *Mikołaj*, *Michno* SSNO III 457), z suf. -ów. Lit.: KopKiel 192. IN

Michnowce, wś, suwał., gm. Krasnopol, 6 km na płn.-zach. od Sejna: *Michnowce* 1827 Tabella II 17; *Michnowce* 1885 SG VI 315; *Michnowce*, -wiec 1981 WUN II 436. — Nazwa od n. os. *Michno*, *Michna*, z suf. -owce. EB

Michnowice zob. *Michniowiec*

Michnowiec zob. *Michniowiec*

Michnówka, wś, biał., gm. Narewka, 10 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Myłnowka* 1878–86 Kond 123; *Michnówka* 1902 SG XV/2, 322; *Mich-*

nówka 1921 Sk V 121; *Michnówka*, -ki 1981 WUN II 436; gw. *mīxnowka*, -ki, *mīxnowski*. — Od n. os. *Michna*, *Michno*, z suf. -ówka. Lit.: Kond 123. EB

Michny, wś, łomż., gm. Stawiski, 2,5 km na płn.-wsch. od Stawisk: *Michni Kurzatki* 1578 ŻDz XVI 375; *Michny* 1827 Tabella II 17; *Michny* 1839 MpKwat V 2; *Michny* (*Kurzatki*) 1885 SG VI 316; *Michny* 1921 Sk V 47; *Michny*, -chen 1981 WUN II 436. — Dawniej *Michny-Kurzatki*; człon pierwszy od n. os. *Michna*, *Michno*, w l. mnogiej. O członie drugim zob. *Kurzatki* (2). Lit.: WiśnŁomż 54. UB

Michny zob. *Nienalty-Michny*

Michny-Kurzatki zob. *Michny*

Michocin zob. *Miechocin*, *Muchocin*

Michorki zob. *Cholewy-Michorki*

Michorowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Sztum, 9 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Steonyten* XIV Ger 173; *Steonyten* ok. 1399 ZHM 47; *Steonithen* 1400, *Sthynonyten* 1402 MTB 64, 176; *Mikorschi* 1405 Sm I 90; *Steonyten* 1408 MKB 200; *Mikorschi* 1408, *Steonyten* 1409 MTB 483, 222; *Micors* 1411, *Mycors* 1483, *Mykors* 1526 Sm I 90, 91; *Michorowski* ... in *Michorow*, *Michorowo* 1526 Matr IV/2, nr 14803, 14820; *Michorowo* 1582 ŻDz XXIII 79; *Michorowo* 1682 Font V 50; *Michorowo* 1717 ZeitM IV 32; *Michorowo* 1786–1802 MpSchröt XVI; *Michorowo* 1885 SG VI 317; *Michorzewo* — *Micherau*, *Michorowo* 1941 Choj 113; *Michorowo* — *Michorowo*, os. 1951 Rosp 187; *Michorowo*, -wa 1981 WUN II 436; gw. *mīxorowo*, -a, *mīxorofski*. — Pierwotnie n. prus. **Stenenīt-ai*, od n. os. **Stenenītis*, w l. mnogiej, lub od *Stenenis*, z suf. -īt-. W n. os. ten sam rdzeń co w prus. ap. *stinsemien* 'cierpienie', por. n. os. *Stenani*, *Stene-buth* TAP 99, 151. Od XV w. oboczna n. **Mikors*, od prus. n. os. *Mykor* (: *Micke*, por. lit. *Mikā*, *Mykolas* Lpvž II 225) TAP 58, 178. W XVI w. spolszczenie na wzór n. m. z suf. -owo i zastąpienie k przez ch, może przez adideację do n. os. *Michał*. W gwarze z charakterystyczną asynchroniczną wymową miękkiego *mī* jak *mūi*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 152–3, 102–3; Błażenie II 369. WK

Michorzewko, wś, pozn., gm. Kuślin, 7 km na płn.-zach. od Opalenicy: de *Suche Myechorzewo* (1401)1460–67 KW V 23; *Swchemecharzewo* 1402 SHGPn III 113; *Mechorzewo Suche* 1411, *Michorzewo suche* 1435, *Schuchemyechorzewo* 1457 SHGPn III 113; *Suchemyechorzewo* 1510 NKs 164; *Mychorzewo Szuche* 1563 SHGPn III 113; *Miechorzewo suche* 1580–81 ŻDz XII 77; *Miechorzewo suche* 1622–24 PPozn(Tab 1, 79); *Miechorzewo suche* 1775 PPozn

(Tab 7, 10); *Miechorzewko* 1885 SG VI 317; *Michorzewko* 1921 Sk X 53, 55; *Michorzewko*, -wka 1981 WUN II 436. — Od n. sąsiedniej wsi *Miechorzewo* (Mokre), dziś *Michorzewo* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. *suchy*. Wtórnie n. z suf. -ko. Lit.: SHGPn III 113; PPozn 185. ZZ

Michorzewo, wś, pozn., gm. Kuślin, 8 km na płn.-zach. od Opalenicy: in *Mechorzewo Mokre* 1399, *Mechorzewo dicto Mokoc* (!) 1400 Lek II nr 2346, 2517; w *Mechorzewie* 1400 RWlkp I nr 442; *Mokre Myechorzewo* (1401)1460–67 KW V 23; *Myechorzewo* 1430, *Mocromochorzewo* 1431, *Mokre Michorzewo* 1434, *Nowe Niechorzewo* 1481 SHGPn III 111; in *Mokremyechorzewo* 1510 NKs 164; *Miechorzewo Mokre* 1580–81 ŻDz XII 77; *Miechorzewo Mokre* 1622–24 PPozn(Tab 1, 77); *Miechorzewo mokre* 1775 PPozn(Tab 7, 10v); *Miechorzewo* 1885 SG VI 317; *Michorzewo* 1921 Sk X 53, 55; *Michorzewo*, -wa 1981 WUN II 436; gw. *mīxożewo*, -eva, *mīxożeski*. — Dawniej *Miechorzewo*, od n. os. **Miechorz*, por. *Miechora* SSNO III 462, z suf. -ewo. W zapisach potwierdzone wahanie 'e' : 'i'. Początkowo n. z członem dyferencyjnym od przym. *mokry*, wtórnie elipsa tego członu. Lit.: SHGPn III 111–3; PPozn 185; Nieckula, -ov- 130. ZZ

Michorzewo zob. *Michorowo*

Michorzewo Suche zob. *Michorzewko*

Michotzin zob. *Miechucin*

Michowa Wola zob. *Wola Michowa*

Michowice (1), przys., dawniej wś, opol., gm. Paczków, 4,5 km na pld.-zach. od Otmuchowa: *Bethleri villa* ok. 1300 CdSił XIV 37; *Bettelsdorff* 1666/67 J I 569; *Friedrichseck* 1743 SNGŚI VII 131; *Friedrichseck* 1784 Z III 348; *Friedrichseck* 1845 K 138; *Friedrichseck* 1886 SNGŚI VII 131; *Friedrichseck* 1941 SOV 91; *Friedrichseck* — *Michowice*, -ic, *miclowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Michowice*, -wic 1981 WUN II 436. — Według Borka pierwotnie *Wies Żebracza*, stąd łac. *Bethleri villa*, niem. *Bettelsdorf*, od śrwniem. *betelaere* 'zebrak' + *-dorf* 'wieś'. Od XVII w. niem. n. *Friedrichseck*, od n. os. *Friedrich* Gott 191 + *Eck(e)* 'ką, zakątek'. Pol. n. *Michowice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: BorGŚI 202; SNGŚI VII 131. JCh

Michowice (2), cz. wsi Świniary, dawniej wś, ploc., gm. Gąbin: *Mnychowicze* 1489 SHGRw (ADP, Ep. 10, 658–659); *Mnichowice* 1579 ŻDz XVI 198; *Miechowice* 1792 MpPerRw; *Miechowice* 1839 MpKwat III 3; *Michowice* 1885 SG VI 318;

Michowice

Michowice 1902 SG XV/1, 323; *Michowice* 1921 Sk I 26; *Michowice*, wś 1967 SM 685; *Michowice*, -wic 1971 UN 125, 10. — Dawniej *Mnichowice*, od ap. *mnich*, z suf. -owice. Wieś powstała na gruntach wsi Świniary, należącej do klasztoru św. Adalberta w Płocku. Zmiana *Mnichowice* > *Miechowice*, dziś *Michowice*, polega na wprowadzeniu hiperpoprawnej postaci w związku z mazowiecką wymową typu *mniasto/hniasto*. Lit.: TaszyckiPatrMz 55. UW

Michowice (3), wś, skiern., gm. Głuchów, 13 km na płn.-zach. od Rawy Mazowieckiej; *Mnychowice* 1348 KW II 597; *Mnychowice* (1359) XV, *Mnychowice* 1374 KW III 132, 412; *Mnychowice* (1439) XVI, *Mnychowice* 1511/12 VisitGn 177, 176; *Mnichowice* 1579 ŻDz XVI 178; *Mnichowice* 1792 MpPerRw; *Michowice* 1827 Tabella II 17; *Michowice* 1839 MpKwat III 4; *Michowice* 1885 SG VI 318; *Michowice*, -wic 1981 WUN II 436. — Początkowo *Mnichowice*, wtórnice *Michowice*. Wieś była własnością kościelną. Lit.: SHG-Łow II/2, 7–11; TaszyckiPatrMz 55. UW

Michowice zob. *Miechowice* (1, 5, 6)

Michowitz zob. *Miechowice* (1)

Michowo (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 2,5 km na płn.-wsch. od Płońska: *Michowo* 1424 Zakr I nr 571; *Mychowo* 1430 MkM II nr 566; *Michevo* 1436 Zakr II nr 1845; Nicolaus de *Michowo* 1450 Tym 235, przyp. 59; *Mychowo* 1472 SHG-Mz(Ep. 10, 11); *Mychowo* 1503 SHGMz(Ep. 149, 49); *Mnichowo* 1567 ŻDz XVI 352; pod *Michowem* 1765 Luploc 112; *Michowo* 1827 Tabella II 17; *Michowo* 1885 SG VI 318; *Michowo*, -wa 1981 WUN II 436. — Od n. os. *Mich* SSNO III 448 (: *Mikołaj*), z suf. -owo. W formie *Mnichowo* obecna gw. cecha mazowiecka — wymowa *m̃* jak *m̃i*. Lit.: ZMaz 257. UB

Michowo (2), wś zaginiona, włączona do Radziłowa, łomż.: Dux dedit 20 mansos super fluvio Kubra ... vulgariter dicto cum utraque ripa in terra Wisznen. Michoni de Godlewo (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 112v); *Michowo* 1444, 1467 SHGMz(Ep. 13, 257v–258); *Mychy* 1471, 1478, *Mychowo* 1480 SHGMz(MK 5, 75v–76 i 82); *Michowo* 1453 SHGMz(AG 337, 104). — Od n. os. *Mich* (por. pierwszy zapis), z suf. -owo, także w l. mnogiej. Wieś tę w 1454 r. włączono do Radziłowa, a potomkowie Micha z Godlewa, w zamian za włóki zabrane pod lokowanie Radziłowa, otrzymali ziemię nad

Czarnym Stokiem, gdzie powstała wieś Grozimy. Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej, 1994, 182, 206. UB

Michowo zob. *Mechowo* (2a), *Mnichów* (1)

Michowska zob. *Nowomichowska*

Michowska Wólka zob. *Wólka Michowska*

Michów (1), wś, legn., gm. Chojnów, 2 km na pld. od Chojnowa: *Michalsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 134; de *Mychaelis villa* 1302, Dorf *Michelsdorf* 1318, *Michaelisdorfl* 1325 Reg nr 2698, 3829, 4451; *Michelsdorf*, *Nieder* 1845 K 409; *Ober Michelsdorfer Vorwerke* 1887 SNGŚI VII 132; *Michelsdorfer Vorwerke* 1941 Wrzosek 30; *Michelsdorfer Vorwerke* — *Michów*, -owa, *michowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Michów*, -chowa 1981 WUN II 436. — Dawna n. niem. od n. os. *Michael*, *Michel* Gott 351 + -dorf. W XIX w. z członami odróżniającymi od niem. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny', później *Vorwerk* 'folwark'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Michów*. Lit.: SNGŚI VII 132. JCh

Michów (2), wś, lub., gm. Michów, 22 km na płn.-zach. od Lubartowa: *Rudno oppidum alias Mnichow* 1531 SHGLu IV 88; *Mnichow oppidum* 1563, oppidum *Mychow* 1564, *Mnichow* 1626 RPobLu 487v, 603v, 147; *Michow* 1663 SHGLu IV 88; *Michow* 1676 ŻDz XV 31a; *Michow* 1787 Spis 437; *Michów* 1827 Tabella II 17; *Michów*, os. 1877 Zin I 382; *Michów*, os. miejska, dawniej mko 1885 SG VI 317; *Michów*, os. i folw. 1901 Przew I 375; *Michów*, os. miejska 1933 SkBy 1034; *Michów*, -chowa, *michowski* 1969 UN 113, 13. — Dawniej *Mnichów*, n. ponowiona z n. wsi *Mnichów* koło Jędrzejowa, dawniej siedziby rodowej *Mnichowskich*. Miasteczko założono na gruntach wsi *Rudno*, będącej własnością wspomnianej rodziny. Forma *Michów* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *mni-* > *m̃-*. Lit.: SHGLu III 272, IV 88; KosLu 67; RymNmiast 147; RospSEMIG 29; Nieckula, -ov- 130. IN

Michów zob. *Miechów* (5), *Mnichów* (1), *Mniszów*, *Mychów*

Michrowo zob. *Michrów*, *Michrówek*, *Mikorowo*

Michrów, wś, rad., gm. Pniewy, 9 km na pld.-zach. od Grójca: *Michrowo* 1432 SHGMz(W 2, 81); *Michrowo* 1444 SHGMz(MK 341, 23v); *Michrowo* binum 1446 SHGMz(MK 336, 15); *Michrowo* 1457 KkM 225; *Michrowo* 1479 ZHer nr 537; *Mychrowo* 1495 SHGMz(MK 18, 80v); bina *Michrowo* 1523

SHGMz(MK 32, 190v); *Michrowo Maior* 1580 ŻDz XVI 292; *Michrow* 1783 MpPerMz; *Michrow* 1827 Tabella II 17; *Michrów* 1885 SG VI 319; *Michrów*, -rowa, *microwski* 1971 UN 127, 41. — Od n. os. *Micher* SSNO III 456 (: *Michał*), z suf. -owo, później -ów. Okresowo z członem dyferencyjnym od łac. *maior* 'większy'. UB

Michrów-Stefów, wś, rad., gm. Pniewy, 11 km na płn.-zach. od Grójca: *Michrów-Stefów* 1952 UW 13; *Michrów-Stefów*, -rowa -fowa, *microwski* 1971 UN 127, 32; *Michrów-Stefów*, -rowa -fowa 1981 WUN II 436. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Michrów*, człon drugi od im. *Stefa* (: *Stefania*), z suf. -ów. UB

Michrówek, wś, rad., gm. Pniewy, 10 km na płn.-zach. od Grójca: *Michrowo binum* 1446 SHGMz(MK 336, 15); *Michrowo Minor* 1580 ŻDz XVI 292; *Michrówek* 1783 MpPerMz; *Michrówek* 1827 Tabella II 17; *Michrówek* 1885 SG VI 319; *Michrówek*, -wka, *microwski* 1971 UN 127, 41. — Człon pierwszy zob. *Michrów*; człon drugi od łac. *minor* 'mniejszy'. Od XVIII w. *Michrówek* — uniwerbizacja za pomocą suf. -ek. UB

Michucin zob. *Miechucino*

Michucino zob. *Muchocin*

Michulki zob. *Michałki* (4)

Michy zob. *Michowo* (2)

Micigózd, wś, kiel., gm. Piekosów, 14 km na płn.-zach. od Kielc: *Manczigost* 1430 AGZ III 200; *Nieczugozd* (!) 1519 Matr IV/2, nr 12136; *Myaczygost*, *Myaczygosth* 1511–23 ELB I 577, 590; *Mianczigosol* (!) 1540 ŻDz XV 575; *Myeczygosth* 1564–65 Lusand 311; *Międzygozd* 1791 MpPerSd; *Micigózd* 1827 Tabella II 17; *Micigózd* 1877 Zin I 382; *Micigózd* al. *Micigózd* 1885 SG VI 319; *Micigózd* 1901 Przew I 376; *Micigózd* 1921 Sk III 39; *Micigózd*, -gozdu, *micigozdowski* 1966 UN 23, 61; gw. *mićgiuś*, -goźża, *mićgioski*. — Dawniej zapewne *Miedzygozd*; n. od wyrażenia przyimkowego *miedzy gozdanii*, por. *miedzy* 'między' i stp. ap. *gozd* 'las' Sstp II 447, utworzona w wyniku derywacji paradygmatycznej. Formy *Micigózd*, *Miećigózd* są efektem niejasnych przekształceń n. w XIX-wiecznych zapisach. Nieprzekonująco KSand i KopKiel. Lit.: KSand 124; NałSand 122–3; KopKiel 222. IN

Micin, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 10 km na płd.-wsch. od Kutna: *Micin* 1921 Sk I 51; *Micin* 1952 UW 89; *Micin*, -na, *miciński* 1974 UN 41, 27; gw. *mićcin*, -na, *mićciński*. — Od nazw. *Micia* (: *Mikołaj*) RymSEN II 98, z suf. -in. EB

Miciule zob. *Miczuły*

Mickelnick zob. *Mikielnik*

Micken zob. *Myki*

Mickowa Hać zob. *Mićkowa Hać*

Mickrow zob. *Mikorowo*

Mickwitz zob. *Mikowice* (2)

Miczaki, dziś *Miczaki Dolne* i *Miczaki Górne*, dwie cz. wsi Męcina, dawniej wś, nowosad., gm. Limanowa: *Miczakow*, nowa wieś (?) 1581 ŻDz XIV 132; *Miczaki* 1629 RPobKr 205; *Miczaki* 1680 Rej 211; *Miczaki*, fol. na obszarze dworskim Męciny Dolnej 1885 SG VI 321; *Miczaki Dolne*, *Miczaki Górne*, -ków -nych 1964 UN 6, 27; gw. *mićoki dolne*, *mićdki gurne*/mićdki, -kuf -yk. — Od n. os. *Miczak* (: *Mikołaj*) SSNO III 459, z suf. -ów, potem w l. mnogiej. Wieś przestała istnieć zapewne pod koniec XVIII w., od XIX w. dwa przysiółki. Lit.: LKrak 93; PŚad I 71. IN

Miczewo zob. *Myców*

Miczkiwci zob. *Myczkowce*

Miczuły, wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 18 km na płn.-wsch. od Węgorzewa: *Mitschollen* 1560 Kętl. 538; im dorfte *Mitzullen* 1566, *Mitschollen*, *Miculen*, *Mitzschullen* bez daty BiałKol 185; *Mitschullen* 1626, 1657 PMT XII 193; *Mitschullen* ok. 1780 HAPr IV 308; *Mitschullen*, folw. 1785 Goldb III 130; *Mitschullen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Miciule*, *Mitsulen*, *Mitschullen* ok. 1850 SzczesTeka 137, 167; *Mitschullen* — *Miczuły* 1879 Kętn 171; *Miczuły*, niem. *Mitschullen* 1885 SG VI 321; *Miczuły* — *Rochau* 1938, *Mitschullen* 1941 Choj 113; *Rochau* (Ostpr.) — *Miczuły*, -ul, *miczulski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miczuły*, -czul 1981 WUN II 436; gw. *miczulin*, *miszuły* PMT XII 193. — Według danych historycznych okolicę zasiedlili początkowo Litwini, zapewne tuż po 1540 r. Zapisy n. zniemczone. Nazwa od n. os. *Miczula*, *Miciul(a)* (: *Mikołaj*) RymSEN II 98 (por. *Mikołaj Miczul* (Nickel *Mikulle*, Nicolay *Mischulto*) z pobliskich Zakalcz BiałKol 185, przyp. 153, oraz lit. n. os. *Miciūlis* (: *Micys* < *Liūmipuiū* lub *Mikołaj*) Zinkevičius 69 Lpvž II 218, 221, w l. mnogiej. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Rochau* (Ostpr.), od nazw. starosty węgorszewskiego z XVI w. Wawrzyńca *Rocha*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Miczuły*. Lit.: Kętl. 538; Szczesniak, PMT XII 193; BiałPrzem 37, 55–7, 188; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 177; BiałKol 181, 210. RP

Mičkowa Hać, kol., dawniej wś, biał., gm. Sokółka, 10 km na pld.-zach. od Sokółki: *Mickowa Hać*, wś 1921 Sk V 77; *Mickowa Hać*, kol. 1967 SM 686; *Mičkowa Hać*, -wej -ci 1981 WUN II 436; gw. *mičkowa hać*, -vej *haći*. — Nazwa od n. os. *Micko*, *Micko* (: *Mikołaj*) RymSEN II 98 i od ap. brus. *hać*, pol. *gać* 'grobla umocniona faszyną, droga moszczona faszyną' Sstp II 374. EB

Mičkowka zob. Mieczkówka

Midom zob. Nidom

Midziedza zob. Miedzierz

Miechanino zob. Mechlin (1)

Miecharzewo, wś zaginiona, leżała koło wsi Konarskie, pozn.: we wsi *Miechorzewo* 1463 SHG-KI(PG 7, 180); *Miechorzewo* 1525 Koz II 456; *Nyechorzewo* 1559–61 Koz V 23; *Miecharzewo* 1696 Koz II 456. — Od n. os. **Miechorz*, por. *Miechora* SSNO III 462, z suf. -ewo. Forma z nagłosowym *Nie-* jest zapewne wynikiem adideacji do n. os. i n. m. z takim naglosem. Postać *Miecharzewo* jest rezultatem wprowadzenia hiperpoprawnego -ar- na tle częstych zmian -ar- > -or-. ZZ

Miecharzewo zob. Micharzewo

Miechcin, wś, leszcz., gm. Poniec, 4 km na pln.-zach. od Ponieca: *Mechcino* (1310)1608 KW II 275; *Mechczino* 1405, *Meczczyno* (1410)1555, *Machczyno* 1424 SHGPn III 113; *Mýechczino* 1426 RWlkp III nr 1165; *Myechczyno* 1450, *Miechczino* 1564 InwBPozn 309; *Miechczino* 1580–81 ŻDz XII 82; *Miechcino* 1622–24 PPozn(Tab 1, 81); *Miechcino* 1775 PPozn(Tab 7, 11v); *Miechocin* 1885 SG VI 322; *Miechcin*, niem. *Mexe* 1921 Sk X 17, 147; *Miechcin*, -na, *miechciński* 1970 UN 78, 23; gw. *mëxćin*, -ina, *mëxćiński*. — Od n. os. **Miechlita* (: im. typu *Mieciślaw*), por. *Michta* KozN 48, z suf. -ino. W postaci *Miachcino* hiperpoprawne 'a' zamiast 'e' na tle gw. wielkopolskiej zmiany 'a' > 'e'. Lit.: SHGPn III 113–4; PPozn 185; Nieckula, -ov- 287. ZZ

Miechcino zob. Muchocin

Miechen zob. Miechy

Miechęcino, wś, kosz., gm. Dygowo, 14 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Mechentin* (1281)1599 PU II 448; *Mechentyn* 1304 RzDuma I 127; *Mechentin* 1314 PU V 184; *Mechentin* 1618 MpLub; *Megtzentin* 1780 RzDuma I 127; *Mechentin* 1789 MpGillyPom; *Mechentin* 1804 PMT XIII 49; *Mechenthin* — *Miechęcino*, -na, *miechęciniński* 1948 MPol XXV nr 14; *Miechęcino*, -na 1981 WUN II 436. — Od n. os. **Miechlęta*,

z suf. -ino, lub od n. os. *Miech* (*Mech*) SSNO III 462. Zapisy historyczne poświadczają brak zmiany *ch* > *sz* przed *ę*. Niemcy przejęli n. jako *Mechenthin*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono historyczną postać *Miechęcino*. Lit.: RzDuma I 127; Belchnerowska, PMT XIII 49. BCz

Miechlino zob. Mechlin (1)

Miechocin, cz. Tarnobrzegu, dawniej wś: *Miechocin* 1325–27 MVat I 163; nostra ville *Michoczin* 1382 ZDM I 217; *Michoczin* (1394) KMłp IV 44; *Michoczin* 1405 AGZ VII 49; *Michoczin*, *Michochyn*, *Michochin* 1414 ZDM I 389, 390; *Michocin* (1425) 1789 ZDM II 45; *Mychoczin*, *Michoczin* 1470–80 DB II 315; *Mychoczin* 1508 ŻDz XV 458; *Mychoczin* 1529 LR 359; *Michoczin* 1578 ŻDz XIV 197; *Michoczin*, *Michocyn Inferior* 1564–65 Lusand 324; *Michocin*, wś 1885 SG VI 316; *Miechocin* 1886 Bigo 120; *Miechocin*, wś 1921 Sk XIII 50; *Miechocin* 1952 UW 287; *Miechocin*, -na, *miechociński*, wś 1966 UN 73, 79; *Miechocin*, -na 1981 WUN II 436; gw. *mëxocin*, -a, *mëxocëński*. — Dawniej *Michocin*, od n. os. **Michota* (: *Michał*, *Miśław*, *Miśław*), z suf. -in. Wtórnie *Miechocin*, w wyniku skojarzenia z ap. *miech*. Lit.: OPilz 77–8; Nieckula, -ov- 287. IN

Miechocin zob. Miechcin, Miechucino

Miechocino zob. Muchocin

Miechociny zob. Muchocin

Miechorzewo zob. Michorzewo, Miecharzewo

Miechorzewo Mokre zob. Michorzewo

Miechorzewo Suche zob. Michorzewko

Miechorzyno, os. niezidentyfikowana, leżała może na terenie Wielkopolski: *Mechorino* 1439 PDzP IX/2, 89. — Wydawcy źródła identyfikują zapis z Mikorzynem koło Kępna, w woj. kaliskim. Nazwa od n. os. *Miechora* SSNO III 462, może od im. dobroczyńcy klasztoru w Lubiniu, z suf. -ino. Lit.: SHGPn III 102. ZZ

Miechowa, wś, opol., gm. Byczyna, 7 km na zach. od Byczyny: *Omechau* 1743 SNGŚl VII 132; *Omechau*, aus pohlisch *Miechow* 1783 Z I/2, 57; *Omechau*, *Mischowa* 1845 K 461; *Miechowa* (*Omechau*) 1939 Prus 50; *Omechau* — *Miechowa*, -ej, *miechowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Miechowa*, -wej 1981 WUN II 436. — Od n. os. *Miech* SSNO III 461, z suf. -ów, zniemczona jako *Omechau* z protetycznym O. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miechowa*. Lit.: SNGŚl VII 132; BorOp 100. JCh

Miechowen zob. Miechowo

Miechowice (1), wś, bydg., gm. Inowrocław, 3 km na pld.-wsch. od Inowrocławia: *Michowice* 1540 Matr IV/3, nr 20103; *Michowice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Michowice*, niem. *Michowitz* 1885 SG VI 318; *Miechowice*, niem. *Milchlöfen* 1921 Sk X 22, 147; *Miechowice*, -wic 1981 WUN II 436. — Od n. os. *Mich*, *Micho* SSNO III 448 (: *Michał*, *Mikołaj*), z suf. -owice; n. ziemczona jako *Michowitz*. W XX w. adideacja podstawy do ap. *miech*. AG

Miechowice (2), cz. Bytomia, dawniej wś, kat.: *Migonici* 1253 SUr III 67; vom Kloster *Miechow* 1257, zu *Miechow* 1274, de *Miechowicz* 1299 Reg nr 979, 1450, 2542; de *Miechowicz* 1335 SNGŚl VII 132; *Michowicz* 1336 Reg nr 5530; de *Mechowicz* 1346 SNGŚl VII 132; von *Mechnicz* 1459, von *Melchowicz*, *Mechwicz* (1460)XVI, w *Mechowicz* (1485)XVI CdSil VI 78, 123; *Mechowitz* (1532) K 410; ex villa *Miechowicz* 1679, in pago *Miechowicz* 1687/88 J II 98, 402; *Miechowice* 1707, *Miechowicz* 1743, *Miechowicz* 1780 SNGŚl VII 132; *Miechowiz* 1783 Z II 236; *Miechowitz*, Ober u. Nieder, *Miechowice* 1845 K 410; *Miechowice Górze i Dolne*, niem. *Miechowitz* — *Mechtal* 1939 Prus 50; *Mechtal* — *Miechowice*, -ic, *miechowicki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Miechowice*, cz. mta 1951 DzU nr 18, poz. 147; *Miechowice*, -wic 1981 WUN II 436. — Pierwotnie osada nosiła n. *Miechów*. Bożogrobcy z klasztoru z *Miechowa* małopolskiego założyli w 1257 r. na miejscu *Białobrzezie* (*Belobreze*) osadę, którą wtórnie zaczęto nazywać *Miechowice*. Nazwę ziemczono jako *Miechowicz*. Okresowo z członami odróżniającymi, od niem. ober 'górzny' i nieder 'dolny'. Nazwa niem. *Mechtal* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Miechowice*. Lit.: SNGŚl VII 132; BorGŚl 177. JCh

Miechowice (3), cz. wsi Dziewięciół, dawniej wś, kiel., gm. Miechów: *Mechowicz* 1418 Hel II nr 1585; *Myechowicze* 1436 DKrak 199; *Mechowicz* 1443 ZDK II 401; de *Mechwicz* 1447 Kacz nr 5718; *Myechowicze* 1448 Matr I nr 17; *Myechowycze* 1470–80 DB II 81; *Myechowycze* 1490 ŻDz XV 440; *Myechowicze* 1529 LR 180; *Miechowice* 1581 ŻDz XIV 38; *Miechowice* 1629 RPobKr 151; *Miechowice* 1680 Rej 149; *Miechowice*, -wic 1981 WUN II 436; gw. *mexowice*, -ic. — Od n. os. *Miech* (: *Mieciślaw*, ap. *miech*), z suf. -owice. Lit.: RKrak 102. IN

Miechowice (4), wś, rad., gm. Mogielnica, 3,5 km na pln.-zach. od Mogielnicy: circa villam *Mnychowicz* ... *Mnychowice* 1350 KkM 341; *Mnichowicze* ... *Mnichowice* 1465, *Mnychowicze* 1475 SHGRw; *Mnychowicze* 1511/12 VisitGn 343; *Mnichowice* 1579 ŻDz XVI 173; *Miechowice* 1792 MpPerRw; *Miechowice* 1827 Tabella II 17; *Mniechowice* 1839 MpKwat IV 5; *Miechowice* 1885 SG VI 325; *Miechowice*, -wic, *miechowicki* 1971 UN 127, 28. — Dawniej *Mnichowice*, od ap. *mnich*, z suf. -owice. Wieś stanowiła własność kościelną. Zmiana *Mnichowice* > *Miechowice* spowodowana hiperpoprawnością wobec mazowieckiej wymowy typu *miasto* > *miasto* oraz adideacją do ap. *miech*. Lit.: TaszyckiPatrMz 55. UW

Miechowice (5), dziś *Miechowice Małe* i *Miechowice Wielkie*, dwie wsi, tarn., gm. Wietrzychowice, 15 km na zach. i 17 km na pln.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: utraque *Michowici* 1210 KMłp II 20; [*M*]ichowice 1399 ZDM I 291; *Mnychowicze male* 1411 Sand nr 520; *Mnichowicze* 1418 Hel II nr 1593; *Mnychowicze* (!) 1472 SHG-Sd(AOV 6566, 113); *Mnychowicze Maior*, *Mnychowycze Minor* 1470–80 DB III 369, 370; *Maiori Michowicze* 1490 SHGSd(AOV 6564, 23); *Maiori Mnychowicze* 1493 SHGSd(AOV 6560, 83); *Mychowicze* 1503 Matr III nr 874; *Magna Mnychowycze* 1508 ŻDz XV 489; *Mnychowicze* 1522 SHG-Sd(AOV 6560, 168); *Mnychowicze* 1529 LR 251; *Mnichowycze magna*, *Mnichowycze parva* 1579 ŻDz XIV 233; *Miechowice* 1779–82 MpMieg; *Miechowice Małe*, *Miechowice Wielkie*, dwie wsi 1885 SG VI 325; *Miechowice Małe*, *Miechowice Wielkie*, -wic -ych, *miechowicki* 1964 UN 5, 39; gw. *mexowice* *małe*, *velke*, -ic -yx, -ix, *mexoski*. — Dawniej *Michowice*, od n. os. *Mich*, *Micho*, z suf. -owice. Wtórnie *Miechowice*, w wyniku adideacji do ap. *miech*, także jako rezultat obniżenia artykulacji i > e. Okresowo notowana forma *Mnichowice* nawiązuje do faktu, że wieś była własnością krakowskiego klasztoru św. Andrzeja (DB III 369). Człony odróżniające od łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', *parvus* 'mały', pol. *wielki*, *mały*. Lit.: LKrak 93–4; OPilz 92–3. IN

Miechowice (6), dziś *Miechowice* i *Miechowice Duże*, dwie wsi oraz *Nowe Miechowice*, cz. wsi Fałborz-Kolonia, dawniej wś, włoc., gm. Brześć Kujawski, 5 km na pln.-zach. od Brześcia Kujawskiego: *Mnichowicze* 1424 Koch nr 3740; *Myłachowycze* (!) 1489 Lupbrz 92; *Mnichowicze* 1527

Vlad XI 27; *Mnichowice* 1557–66 ŻDz XIII 3; *Mnichowice* 1634 Rpodbrz 214; *Mnichowice* 1674 Rpog 133; *Miechowice* 1796 PerOpis IX; *Michowice* al. *Miechowice*, wś, folw. i kol. 1885 SG VI 318; *Miechowice*, wś, folw., kol. 1921 Sk I 199; *Miechowice*, *Miechowice Nowe* 1952 UW 60; *Miechowice*, -wic, *Miechowice Duże*, -wic -zych, *Nowe Miechowice*, -wych -wic 1981 WUN II 436, 572. — Dawniej *Mnichowice*, od n. os. *Mnich* SSNO III 538 (nie można łączyć n. z ap. *mnich*, bo wieś nie była własnością klasztorną ani kościelną), z suf. -owice. W XVIII w. adideacja podstawy do ap. *miech*, stąd *Miechowice*. Po powstaniu osad filialnych do n. dodano człony odróżniające od przym. *duży*, *nowy*. AG

Miechowice Duże zob. *Miechowice* (6)

Miechowice Małe zob. *Miechowice* (5)

Miechowice Nowe zob. *Miechowice* (6)

Miechowice Oławskie, wś, wroc., gm. Wiązów, 15 km na płn.-wsch. od Strzelina: *Micowitz* 1268 Reg nr 1301; villa *Mechowitz* ok. 1300 CdSil XIV 80; v. *Mechowicz* 1339 Reg nr 6287; *Mechwitz* 1392 Ng 188; *Mechwitz* 1585 CdSil XXXIV 106; *Mechwitz* 1743 SNGŚI VII 132; *Mechwiz* 1783 Z I/3, 61; *Mechwitz*, *Miechowice* 1845 K 402; *Mechwitz*, *Miechowice* 1941 Wrzosek 18; *Mechwitz* — *Miechowice Oławskie*, -ic -ich, *miechowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miechowice Oławskie*, -wic -kich 1981 WUN II 436. — Dawniej prawdopodobnie *Mechowice*, od n. os. *Mech* SSNO III 461–2, lub *Miechowice*, od n. os. *Miech*, z suf. -owice, znieszczone jako *Mechwitz*. Poską. n. *Miechowice Oławskie* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 133. JCh

Miechowice Wielkie zob. *Miechowice* (5)

Miechowitz zob. *Miechowice* (2)

Miechowo, os., dawniej wś, suwał., gm. Prostki, 11,5 km na płn.-zach. od Grajewa: *Mischkakuntz* 1519, *Myszkakuntz* 1521 BiałPrzem 23, 221; *Myszykunczen* 1529, *Kuntza* 1539, *Myschkokuntz* 1539, 1555, *Michowen*, *Miechowen* XVII BiałKol 102, 98, 105; *Mniechowen* ok. 1780 HAPr IV 308; *Mniechowen*, wś 1785 Goldb III 131; *Michowen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Miechowen* 1839 MpKwat V 1; *Miechowen* — *Miechowo* 1879 KctN 162; *Miechowo*, niem. *Miechowen*, dobra ryc. 1885 SG VI 326; *Niederhorst* — *Miechowo* 1938, *Miechowen*, dw. 1946 Ley I 126; *Niederhorst* — *Miechowo*, -a, *miechowski*, wś 1948 MPol XXVI nr A-78; *Miechowo*, -wa, *miechowski* 1973 UN 155, 17; *Miechowo*,

-wa 1981 WUN II 436. — Według Białuńskiego dobra te mogły istnieć już w 1479 r.; ich nazwa związana jest z wymienionym wówczas *Koncze Jone* (por. zapis z 1539 r.). Identyfikacja zapisów *Mischka*-, *Myschko-kuntz* z *Miechowem* oparta jest na opisie położenia tej miejscowości w przywileju z 1546 r. z opisem znajdującym się w nadaniu dla Kobyłina z 1546 r. (zob. BiałKol 98, przyp. 192). Pierwszy człon nazwy może w związku z lit. *miškas* 'las'; człon drugi utrwała wspomnianą n. os. *Jone Koncze* (= *Kuntz*). Oboczna n. *Miechowo* od n. os. *Miech*, z suf. -owo. Postać *Mniechowen* oddaje gw. wymowę *m* jak *mn*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Niederhorst*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Miechowo*. Lit.: BiałPrzem 23 (przyp. 40), 64, 221; BiałKol 98 (przyp. 194), 102, 104–5 (przyp. 257). RP

Miechów (1), wś, gorz., gm. Sulęcina, 7 km na płn.-wsch. od Sulęcina: *Megow*, *Megho* 1354 CdB A XVIII 482; *Mechow* 1410, *Mekow* 1460, *Mechow* 1482 MuckeNM 152; *Meeckow* 1822 MpUMbl 1847; *Meekow* — *Miechów*, -owa, *miechowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miechów*, -chowa 1981 WUN II 436. — Od n. os. *Mech*, *Miech* SSNO III 433, z suf. -ów. Niemcy przejęli n. jako *Meekow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo brzmienie *Miechów*. Lit.: MuckeNM 152. BCz

Miechów (2), wś, kal., gm. Perzów, 6,5 km na pld.-wsch. od Sycowa: *Miechów* 1770, *Miechów* al. *Mnichów*, niem. *Mechau* 1885 SG VI 325; *Miechów*, niem. *Mechau* 1921 Sk X 31, 141; *Miechów* 1952 UW 69; *Miechów*, -chowa, *miechowski* 1971 UN 81, 11. EB

Miechów (3), mto, kiel.: *Mechoviam* (1163)XIV MPH II 882; *Miechow* (1190)XVIII KMłp I 4; *Mechou*, *Meschou* (!) 1198, de *Mechouia* 1214 KMłp II 13, 26; *Mechov* 1233, *Mechov* 1250 KMłp II 52, 81; *Mechow* 1349 MVat II 67; in *Myechovia* (1388) DKrak 44; *Miechow* (1432) ZDM VII 363; *Myechow* 1470–80 DB III 25; Oppidum *Myechow* 1490 ŻDz XV 437; opido *Miechow*, *Myechow* 1497 Kacz nr 8729, 8836; opido *Miechow*, *Myechow* 1529 I.R 184, 186; *Miechow* 1581 ŻDz XIV 92; Fara *Miechow* 1680 Rej 140; *Miechów* 1787 Spis 334; *Miechów* 1827 Tabella II 17; *Miechów*, mto 1885 SG VI 322–5; *Miechów*, -chowa, *miechowski* 1964 UN 7, 5; gw. *miexuf*, -ova, *miexoski*. Lit.: RKrak 102; KopKiel 192; RymNmiast 147; RospSEMIG 219–20. IN

Miechów (4), wś, leszcz., gm. Niechlów, 9 km na zach. od Góry: *Mechow* (1310) K 402; *Mechaw*

1310 Reg nr 3121; *Möchaw* 1651/52, *Mechau*, villa 1666/67 J I 152, 475; *Mechow* 1670, *Mechau* 1679, *Niedermehau*, *Obermehau* 1687/88 J III 112, 180, 505; *Mechau* 1743 SNGŚI VII 133; *Mechau* 1787 Z VII 161; *Mechau*, Ober u. *Nieder* 1845 K 402; *Mechau*, *Miechowo* 1941 Wrzosek 13; *Mechau* — *Miechów*, -owa, *miechowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miechów*, -chowa 1981 WUN II 437. — Nazwa zniemczona jako *Mechau*. Od XIX w. z członami odróżniającymi *Nieder* 'dolny' i *Ober* 'górny'. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Miechów*. Lit.: SNGŚI VII 133. JCh

Miechów (5), dziś *Miechów* i *Miechów-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Kazanów, 15 i 13,5 km na pld.-wsch. od Skaryszewa: *Michow* 1325–27 MVat I 169; *Miechow* (1432) 1552 ZDM VII 363; *Myechow* 1448 ZDM VIII 319; *Miechow* (1450) 1588 ZDM III 330; *Myechow* 1508 ŻDz XV 470; *Mychow*, *Myechow* 1529 LR 412, 413; *Myechow* 1564–65 Lusand 188; *Myechow* 1569 ŻDz XIV 304; *Miechow* 1787 Spis 420; *Miechów*, wś i folw. 1827 Tabella II 17; *Miechów*, wś i folw. 1885 SG VI 325; *Miechów*, wś i kol. 1921 Sk III 22; *Miechów*, *Miechów*, kol. 1952 UW 111; *Miechów*, -chowa, *miechowski*, *Miechów-Kolonia*, -chowa -nii, cz. *Miechowa* 1970 UN 36, 10; *Miechów*, -chowa, *Miechów-Kolonia*, -chowa -nii 1981 WUN II 437; gw. *m̨exuf*, -owa, *m̨exoski*. — Wcześniej może *Michów*, od n. os. *Mich* SSNO III 448, z suf. -ów. Wtórnie *Miechów*, w wyniku skojarzenia z ap. *miech* i analogii do częstych n. m. *Miechów*. Lit.: KSand 122; KopRad 326; Nieckula, -ov- 130. IN

Miechów zob. *Miechowice* (2), *Miechów-Charsznica*

Miechów-Charsznica, wś, kiel., gm. Charsznica, 7 km na pln.-zach. od *Miechowa*: *Miechów-Charsznica* 1952 UW 266; *Miechów-Charsznica*, -chowa -cy, *charsznicki* 1964 UN 7, 43. — Nazwa zestawiona. Człon pierwszy ponowiony z n. *Miechów* (3); człon drugi — z n. *Charsznica* (zob.). IN

Miechów-Kolonia zob. *Miechów* (5)

Miechówka, wś, kat., gm. Wolbrom, 4 km na pln. od Wolbromia: *Miechówka*, kol. 1901 Przew I 376; *Miechówka* 1952 UW 271; *Miechówka*, -ki, *miechówczański* 1964 UN 11, 57. — Od n. miasta *Miechów* (3), z suf. -ka. IN

Miechucino, wś, gdań., gm. Chmielno, 11 km na zach. od Kartuz: *Mechocino* (1348) XVII PrUr

IV 338; *Mechoczin* 1399, *mechoczin* 1402 Zeit XII 20, 30; *Miechuczino* 1534 Inwłoc 114; *Miechuczino*, wsi *Miechuczino* 1565 Lupom 90, 91; *Miechuczino* 1570 ŻDz XXIII 251; *Miechuczino* 1599 Font I–III 468; *Miechucin* 1664 Font XXXII 376; *Miechucino* 1720, *Miechuczino* 1749 Font XVI–XIX 529, 223; *Miechuczyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Miechucin*, niem. *Miechutzyn*, *Miechuczyn*, *Michotzin* 1885 SG VI 326; *Miechutschin*, früher *Miechucin*, *Mechoczyn* 1912 Bär 77; *Miechucino*, niem. *Miechutschin* 1921 Sk XI 26, 81; *Michucin* (*Michutschin*) 1925 Krzep 71; *Miechucino* 1952 UW 191; *Miechucino*, -na 1981 WUN II 437; gw. dawniej *m̨exucano*, *m̨exucano* Lor 62. — Od n. os. **Miechota* (: *Mieciślaw*), z suf. -ino, -in. Zapisy historyczne potwierdzają zmianę o > u. Lit.: Łuszczynska, PMT V 57. WK

Miechutschin zob. *Miechucino*

Miechy, wś, suwal., gm. Miłki, 15 km na pln. od Orzysza: *Gorsuntkie* 1507, *Jacob von Kursundtke ... zu Kursundtken* b.d., *Mniechen* 1508 BiałOsad 59; *Kursundtken* 1508, *Miechen* po 1508 Kętl. 491; *Waschck von Miechen* 1587 BiałPrzem 237; *Mniechen*, wś 1785 Goldb III 131; *Mniechen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Mniechen* — *Miechy* 1879 Kętl. 156; *Kurczątka* al. *Miechy* 1882 Kętl. 491; *Kurczątka* al. *Miechy*, niem. *Mniechen* 1883, *Miechy* al. *Kurczątka*, niem. *Mniechen* 1885 SG IV 892, VI 326, 553; *Miechy* — *Muenchenfeld* 1928, *Mniechen*, *Miechen* 1941 Choj 114; *Münchenfelde* — *Miechy*, -ów, *mieski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Miechy*, -chów 1981 WUN II 437; gw. *m̨ieźil/m̨iežen*. — Pierwotnie *Kurczątki* lub *Kurczątka*, zniemczone jako *Gursuntkie*, *Kursundtken* (z wahaniem substytucyjnym k : g, ċ : s, zakończenie -e, -en). Nazwę przynieśli osadnicy z prokuratorii piskiej w ramach emigracji wewnętrznej, zob. n. m. *Kurczątki*, dziś *Kurczątka*. Nazwa *Miechy* (także z utrwaloną w zapisach mazurską gw. wymową *m̨i* jako *m̨i*), od n. os. *Miech*, w l. mnogiej. W 1928 r. urzędowo zmieniono n. na niem. *Münchenfelde*. Po 1945 r. ustalono postać *Miechy*. Lit.: BiałOsad 59, 61, 85, 110; BiałPrzem 225 (przyp. 598), 237; BiałKol 184. RP

Miechy zob. *Grochy-Myszek*

Miechyniewo, os. niezidentyfikowana, należała do klasztoru w Lubiniu: *Mechineuo* (1181) 1230 KWlp 66, fals. — Od n. os. **Miechynia* (: n. os. *Miech*, *Mieciślaw*), z suf. -ewo. Według

Miechynino

Kozierowskiego i Perzanowskiego zapis ten odnosi się do *Mechlina* (1). Lit.: SHGPn III 102; Koz II 448; Perzanowski, Opactwo benedyktyńskie w Lubiniu 122. ZZ

Miechynino zob. Mechlin (1)

Miechyń zob. Meszno (3)

Miecigózd zob. Micigózd

Mieciukowo zob. Niećkowo

Miećska zob. Mieściska (2)

Miećsko zob. Mieścisko (2)

Mieciulka zob. Mietulka

Mieczanowo zob. Nietrzebanowo

Mieczę, wś, łomż., gm. Rajgród, 7 km na płn.-wsch. od Grajewa: [ściana *mieczowska*] 1562 SHGPd(Kapiciana 55); *Mieczę* 1576 Lupodl 123, 126; *Mieczę* 1577 ŻDz XVII/1, 178; *Mieczę* 1744 SDV 145; *Mieczę* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 51–54); *Mieczę* 1827 Tabella II 18; *Mieczę* 1885 SG VI 327; *Mieczę*, -czy, *mieczowski* 1973 UN 155, 7; gw. *mieće*, -cy, *miećkoski*. — Nazwa od n. os. *Miecz* SSNO III 464 (: ap. *miecz*, im. złożonych typu *Mieciślaw*), w l. mnogiej. Lit.: HalBiał I 114–5. EB

Mieczek zob. Krajkowo (2)

Mieczewnica zob. Mieczownica

Mieczewo, wś, poznań., gm. Mosina, 5,5 km na zach. od Kórnik: in villis videlicet *Meczevo* 1294 KW II 89; *Meczewo* 1390 Lek I nr 889; *Myeczewo* 1437 RWlkp II nr 1111; *Myeczewo* 1510 NKs 59; *Mieczewo* 1578 ŻDz XII 204; *Mieczewo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 1); *Mieczewo* 1885 SG VI 327; *Mieczewo*, -wa 1981 WUN II 437. — Nazwa od n. os. *Miecz*, z suf. -ewo. Lit.: PPozn 185; Nieckula, -ov- 130. ZZ

Mieczki (1), wś, łomż., gm. Jedwabne, 9,5 km na pld.-wsch. od Stawisk: Vladislaus Dux Masoviae, Mathiae, Petro, Joanni fratribus germanis, Annae relictas olim Stephani, Alberto, Petro, Mieczkoni, Boguslao et Catharinae pueris praefatae Annae, haeredibus de Patrukozy, 25 mansos, videlicet 10 Jurzec dictos et 15 mansos in flumine Kubra dicto situatos ... contulit Privilegium 1436 HMil 275–6; inter hereditatis nobilium *Mieczkowi* czy et Lysschowye 1438 SHGMz(MK 335, 12); *Myeczyky* 1476, *Myeczky* 1480, de *Mieczki* summitate Cubra 1537 ZHer nr 476, 568, 1049; *Mieczki* 1577 ŻDz XVI 359; *Mieczki-Środki*, *Mieczki Szczepankowskie*, *Mieczki Pawłowskie* 1581 WiśnGraj 58; *Mieczki Czarne* 1783 MpPerMz; *Mieczki Czarne* 1885 SG VI 327; *Mieczki Czarne* 1967 SM 686; *Mieczki*, -czek 1981 WUN II 437. — Około 1420 r.

książę Janusz I nadał grunty w ziemi wiskiej Michałowi i Mieczkowi z Petrykóz koło Płocka (MK 3, 98). W 1436 r. książę Władysław I ponowił to nadanie dla ich spadkobierców; należało do nich 15 włók nad rz. Kubrą — powstała tu wieś *Mieczki* (Czarne) i 10 włók nad Jurcem, gdzie powstały *Mieczki-Sucholaszczyki*. Nazwa *Mieczky*//*Mieczki* od im. założyciela *Mieczek*//*Mieczk* (: *Miec(s)law*, ap. *miecz*), w l. mnogiej. W 1. połowie XVI w. odnotowano *Mieczki Summitate Kubra* (= *Mieczki-Brzeg-Kubra*) — wieś leżała nad Kubrą. W 2. połowie XVI w. rozróżniano trzy wsi (albo tylko działy): *Mieczki-Środki*, *Mieczki Szczepankowskie* i *Mieczki Pawłowskie*; człony drugie od ap. *środek* oraz od im. *Szczepanek*, *Paweł*. Od XVIII w. *Mieczki Czarne*, z członem drugim od przym. *czarny*. Lit.: WiśnGraj 58; ZMaz 257. UB

Mieczki (2), wś, łomż., gm. Rutki, 10,5 km na płn.-wsch. od Zambrowa: dominus dedit Nemerze et Grzymkoni de Puchali decem mansos in *Malestoki* prope a Lompza 1423, decem mansos mensure Chulmensis super *Malestoky* iacentes 1428 MkM I nr 43, 692; dux donavit 10 mansos circa gran. colomygskye [...] et *Myeczkonis* de Puchali (1436)1459 SHGMz(MK 3, 187v); *Myeczky* de *Malestoky* 1470 ZHer nr 329; granicies Gossyewskye, *Mieczkonis* et Colomyška iacentem 1473 SHGMz (MK 6, 34v–35); angulo *Myeczkonis* 1494 SHGMz (MK 6, 310v); *Myeczky* 1511 SHGMz(Ep. 149, 163); *Mieczki* 1578 ŻDz XVI 378; *Mieczki mały stok* 1783 MpPerMz; *Mieczki Mały stok* 1885 SG VI 327; *Mieczki* 1921 Sk V 53; *Mieczki*, -czek 1981 WUN II 437. — Dawniej *Male Stoki*, od *mały stok* (pierwotnie była to n. wodna), w l. mnogiej. Później *Mieczki*, od n. os. *Mieczk* (por. zapis z XV w.), w l. mnogiej. Okresowo n. zestawiona *Mieczki-Mały Stok*. Lit.: ZMaz 257. UB

Mieczki (3), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Kolaki-Budzyno*, ciech., gm. Opinogóra Górna: *Myeczyky* (1454)1456 SHGMz(MK 4, 25); *Mieczki* 1567 ŻDz XVI 332. UB

Mieczki zob. Mieczki-Sucholaszczyki, Niecki (1, 4)

Mieczki-Abramy, wś, ostrołę., gm. Troszyn, 20,5 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: [*Jabramy*] XVI AtMz 172; *Abramy* 1783 MpPerMz; *Mieczki abramy* 1827 Tabella II 18; *Mieczki Obramy*, *Mieczki Abramy* 1885 SG VI 327; *Mieczki-Abramy* 1921 Sk V 58; *Mieczki-Abramy*, -czek -mów 1981 WUN II 437. — Dawniej *Jabramy*//*Abramy*,

od im. *Jabram*//*Abram* (: *Abraham*) SSNO I 4, w l. mnogiej. Później *Mieczki-Abramy*, z pierwszym członem wspólnym dla kilku wsi w tej okolicy, zob. *Mieczki-Poziemaki*. UB

Mieczki-Brzeg-Kubra zob. *Mieczki* (1)

Mieczki Czarne zob. *Mieczki* (1)

Mieczki-Mały Stok zob. *Mieczki* (2)

Mieczki Pawłowskie zob. *Mieczki* (1)

Mieczki-Pieniążki, cz. wsi *Mieczki-Sucholaszczki*, dawniej wś, łomż., gm. Stawiska: *Zalesie* 1463 WiśnGraj 59; *Zalesie Pieniązek* 1577 ŻDz XVI 365; *Pieniaski Zalesie* 1783 MpPerMz; *Pieniążki zalesie* 1827 Tabella II 87; *Pieniążki* 1839 MpKwat V 2; *Pieniążki* 1887 SG VIII 89; *Pieniążki* 1967 SM 838; *Mieczki-Pieniążki*, -czek -żek 1981 WUN II 437. — Początki wsi nie są znane; możliwe, że powstała ona na części nadania dla szlachty z Petrykóz, a więc w tym samym czasie, co *Mieczki* (1). Pierwotnie wś określano jako *Zalesie*, od ap. *zalesie* 'miejsce za lasem' SW VIII 150. Później pojawia się n. zestawiona *Zalesie-Pieniązek* (człon drugi od n. os. *Pieniązek* SSNO IV 238), następnie *Pieniążki-Zalesie* i *Pieniążki*. Współcześnie *Mieczki-Pieniążki*, zob. *Mieczki* (1). Lit.: WiśnGraj 59. UB

Mieczki-Poziemaki, wś, ostroł., gm. Troszyn, 21 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: de *Poszymak* 1403, 1475 SHGMz(MK 6, 65–65v); *Meczslau* de *Poszymak* 1439 ZHer nr 24; *Myeczck* de *Poschymaky* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 289); *Mieczslaus* de *Pozimak* 1475 HMil 275; de *Myczky* alias *Posymak* 1484 SHGMz(Ep. 11, 69v); *Poschymaky* 1524 SHGMz(Ep. 204, 222v); *Mieczki Posimak* 1578 ŻDz XVI 384; *Mieczki Poziemaki* 1783 MpPerMz; *Mieczki pozienaki* 1827 Tabella II 18; *Mieczki Pozienaki* 1885 SG VI 327; *Mieczki-Pozienaki*, -czek -ków 1981 WUN II 437. — Dawniej *Pozimak*, też *Pozimaki*, zapewne od n. os. **Pozi(e)mak*, związanej z n. os. *Ziemak*, zob. *Mieczki-Ziemaki*. Wtórnie *Mieczki-Pozimak*//*Mieczki-Pozienaki*; człon pierwszy od n. os. *Mieczek*, *Mieczk*, w l. mnogiej, por. zapisy z XV w. Lit.: ZMaz 306–7. UB

Mieczki-Sucholaszczki, wś, łomż., gm. Stawiski, 5,5 km na pld.-wsch. od Stawisk: *Myeczki* 1467 SHGMz(MK 337, 22v); *Myeczky* 1485 SHGMz(Ep. 11, 123); *Myeczky* 1498 ZHer nr 774; *Mieczki* 1577 ŻDz XVI 365; *Mieczki Suche* 1581, *Mieczki Sucholaski* 1674 AtMz; *Mieczki sucholaszczki* 1827 Tabella II 18; *Niecki Sucholaski* 1839 MpKwat V 2; *Mieczki Sucholaszczki* 1885 SG VI

327; *Mieczki* 1921 Sk V 47; *Mieczki-Sucholaszczki*, -czek -czek 1981 WUN II 437. — Początki osady sięgają ok. 1420 r., zob. *Mieczki* (1). Od końca XVI w. wś określano jako *Mieczki Suche*, *Mieczki Sucholaszczki*; człon drugi od przym. *suchy*, wtórnie w formie złożenia od *suchy* i *laszczka* 'leszczyna' (zapewne w nawiązaniu do uschniętego lasu leszczynowego). Wariant *Niecki* powstał w wyniku gw. wymowy *ni* jak *ń* i mazużenia. Lit.: ZMaz 257; HalBiał II 69. UB

Mieczki Summitate Kubra zob. *Mieczki* (1)

Mieczki Szczepankowskie zob. *Mieczki* (1)

Mieczki-Środki zob. *Mieczki* (1)

Mieczki-Ziemaki, wś, ostroł., gm. Troszyn, 20 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: *Mieczki Ziemaki* 1783 MpPerMz; *Mieczki ziemaki* 1827 Tabella II 18; *Mieczki-Ziemaki* 1885 SG VI 327; *Mieczki-Ziemaki*, -czek -ków 1981 WUN II 437. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Mieczki-Poziemaki*, człon drugi od n. os. *Ziemak*, por. Mathias, Martinus, Venceslaus, *Ziemak* et *Mieczslaus* de *Pozimak* 1475 HMil 275, w l. mnogiej. UB

Mieczko zob. *Niecki* (3)

Mieczkowa Wola zob. *Wola Mieczkowa*

Mieczkowo, wś, bydż., gm. Kcynia, 13 km na pln.-zach. od Kcyni: *Mieczkowo*, kol. 1846 KsP 517; *Mieczkowo*, wś 1885 SG VI 327; *Mieczkowo* 1921 Sk X 91; *Mieczkowo*, -wa, *mieczkowski* 1971 UN 185, 11. — Od im. *Mieczek* (: *Mieczysław*), z suf. -owo. ZZ

Mieczków (1), wś, kal., gm. Wieruszów, 9,5 km na pln. od Wieruszowa: *Mieczków*, niem. *Mieczkowo*, folw. 1921 Sk X 32, 147; *Mieczków*, -kowa, *mieczkowski*, wś 1974 UN 53, 20; *Mieczków*, -kowa 1981 WUN II 437. — Od im. *Mieczek*, z suf. -ów, także -owo. EB

Mieczków (2), wś, wroc., gm. Kostomłoty, 15 km na zach. od Kątów Wrocławskich: *Meckow* 1310, *Mexscow* 1315 Moep 104; *Meczcow* 1335 Reg nr 5409; *Metschikow* (1370) K 407; *Metschke* 1579 CdSil XXXV 181; *Metschke* (parochialis) 1677 J IV 191; *Metzkau* 1743 SNGŚI VII 133; *Metschikau* 1785 Z V 229; *Metschikau* 1845 K 407; *Metschikau*, *Mieczków* 1941 Wrzosek 16; *Metschikau* — *Mieczków*, -owa, *mieczkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mieczków*, -kowa 1981 WUN II 437. — Od n. os. *Miecek* lub *Mieczek*, z suf. -ów, zniemczone jako *Metschikau*. Po 1945 r. urzędowo zaświadczono n. w postaci *Mieczków*. Lit.: SNGŚI VII 133. JCh

Mieczkówka, kol., dawniej wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 24 km na pld.-wsch. od Węgorzewa: *Mitschkowken* od. *Mischkowken*, wś 1785 Goldb III 130; *Mitschkowken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Mickowka*, *Mitschkowken* ok. 1850 SzczęTeka 137; *Mitschkowken* — *Mieczkówka* 1879 KętN 171; *Mieczkówka*, niem. *Mitschkowen* 1885 SG VI 327; *Herbsthausen B* — *Mieczkówka* 1938, *Mitschkowken*, wś 1947 Ley I 118; *Herbsthausen B* — *Mieczkówka*, -ki, *mieczkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mieczkówka*, -ki 1981 WUN II 437. — Od nazw. założyciela wsi Stanisława *Mieczkowskiego*, na wzór n. m. z suf. -ówka. Wieś powstała w 1612 r., zob. KętL 543. W 1938 r. otrzymała urzędowy chrzest niem. *Herbsthausen B*. Po 1945 r. administracyjnie przywrócono n. historyczną. RP

Mieczniki, cz. Niemczy, dawniej wś, wałb.: *Mechnick* 1260 Reg nr 1046; *Mechnik* 1260, *Meznicoou* 1262 SUR III 208, 263; *Metznik* 1267 SUR IV 396; *Metznyc* 1316 Reg nr 3579; *Fogelgesang* (1370) K 708; *Vogelgesang* 1743 SNGŚI VII 133; *Vogelgesang*, *Vogelsang* 1783 Z I 50; *Vogelgesang* 1845 K 708; *Miecznikowo* — *Vogelgesang* 1896 D 108; *Vogelgesang* 1900 Myc 37; *Vogelgesang* — *Mieczniki*, -ik, *miecznicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mieczniki*, -nik 1981 WUN II 437. — Od ap. *miecznik* 'urzędnik dworski noszący miecz przed panującym, także urzędnik ziemski; rzemieślnik wyrabiający miecze' Sstp IV 202, okresowo z suf. -owo. Późniejsza n. niem. od *Vogelgesang* 'śpiew ptaków'. Takie nazwy nosiły miejscowości położone w pobliżu miast i zamków; pierwotnie określały one miejsca łatwej miłości, wolności, swobody. Później mogły też być nadawane w celu zachęcania kolonistów do osiedlania się na nieatrakcyjnych terenach, podobnie jak n. typu *Rosengarten* Bach II/2, 235–6. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo pol. n. *Mieczniki*. Lit.: SNGŚI VII 133. JCh

Miecznikowo zob. *Miecznikowo-Cygany*, *Miecznikowo-Golebie*, *Miecznikowo-Kołaki*

Miecznikowo-Cygany, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Meczincovo* (!) 1411 Cruc II 196; *Myeczikovy* 1497 Matr II nr 886; *Myecznykowo Pyerdonye* 1531 SHGPł 190; *Miecznikowo Pierdonie* 1578 ŻDz XVI 79; *Miecz. Cygany* 1784 MpPerPł; *Miecznikowo cygany* 1827 Tabella II 18; *Miecznikowo-Cygany* 1885 SG VI 327; *Miecznikowo-Cygany*, -wa -nów 1981 WUN II 437. — Nazwa okolicy

szlacheckiej od n. os. *Miecznik* SSNO III 466 lub od ap. *miecznik*, z suf. -owo. W XVI w. *Miecznikowo-Pierdonie*, z drugim członem od nazw. właścicieli *Pierdoni*, por. *Andreae*, *Mathiae Pyerdon* 1497 Matr II nr 886, w l. mnogiej. Do n. os. por. *pierzcieć*, stp. *piardzieć* 'oddawać gazy' RymSEN II 234. Nazwa *Miecznikowo-Cygany* według SHGPł pojawia się w 2. połowie XVI w. Człon drugi od n. os. *Cygan* SSNO I 389 lub od n. narodowości *Cygan*, w l. mnogiej. Lit.: SHGPł 189. UW

Miecznikowo-Golebie, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Mecznikowo* 1444 SHGPł 190; *Iacobi Golamb et Iohannis fratrum ... de Myeczikovy* 1497 Matr II nr 886; *Miecznikowo Golembie* 1578 ŻDz XVI 79; *Miecznikowo Golebie* 1784 MpPerPł; *Miecznikowo Golebie* 1827 Tabella II 18; *Miecznikowo Golebie* 1885 SG VI 327; *Miecznikowo-Golebie* 1921 Sk I 93; *Miecznikowo-Golebie*, -wa -bi 1981 WUN II 437. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Miecznikowo-Cygany*, człon drugi od nazw. *Golub*, które nosili właściciele wsi (por. zapis z 1497 r.), w l. mnogiej. Lit.: SHGPł 190. UW

Miecznikowo-Kołaki, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Mecznikowo* 1435, *Kołaki* 1495 SHGPł 190; *Alberti, Iacobi, Laurentii dictorum Colaczy ... de Myeczikovy* 1497 Matr II nr 886; *Kołaki* 1531 SHGPł 190; *Miecznikowo Kołaki* 1784 MpPerPł; *Miecznikowo kołaki* 1827 Tabella II 18; *Kołaki-Miecznikowo* 1883, *Miecznikow-Kołaki* 1885 SG IV 271, VI 327; *Miecznikowo-Kołaki*, -wa -ków 1981 WUN II 347. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Miecznikowo-Cygany*, człon drugi od nazw. właścicieli *Kolak*, w l. mnogiej, por. zapis z 1497 r. Lit.: SHGPł 190. UW

Miecznikowo-Miąchy, kol., dawniej wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 11 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Miecznikowo Miąchy* 1784 MpPerPł; *Miecznikowo miąchy* 1827 Tabella II 18; *Miecznikowo-Miąchy* 1885 SG VI 327; *Miecznikowo-Miąchy* 1921 Sk I 93; *Miecznikowo-Miąchy*, -wa -chów 1981 WUN II 437. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Miecznikowo-Cygany*, człon drugi od n. os. *Miącho* (: *mięso*, *mięcho*), por. Mik. *Miacho* (właściciel) 1531 SHGPł 190, w l. mnogiej. Lit.: SHGPł 190. UW

Miecznikowo-Pierdonie zob. *Miecznikowo-Cygany*

Miecznikowo Siwe, os., dawniej wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Myecznykowo szywe* 1531 SHGP I 190; *Miecznikowo Żywe* 1578 ŻDz XVI 76; *Miecznikowe Siwe* 1784 MpPerP I; *Miecznikowo siwe* 1827 Tabella II 18; *Miecznikowo-Siwe* 1885 SG VI 327; *Miecznikowo Siwe* 1921 Sk I 93; *Miecznikowo Siwe*, -wa -wego 1981 WUN II 437. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Miecznikowo-Cygany*, człon drugi od n. os. *Siwy* lub od przym. *siwy*. Lit.: SHGP I 190. UW

Miecznikowo-Sowy, kol., dawniej wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Myecznikowo Szowy* 1531 SHGP I 190; *Miecznikowo Sowy* 1578 ŻDz XVI 76; *Miecznikowo Sowy* 1827 Tabella II 18; *Miecznikowo-Sowy* 1885 SG VI 327; *Miecznikowo-Sowy* 1921 Sk I 93; *Miecznikowo-Sowy*, -wa- Sów 1981 WUN II 437. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Miecznikowo-Cygany*, człon drugi od n. os. *Sowa* SSNO V 151, w l. mnogiej. Lit.: SHGP I 190. UW

Mieczownica, wś, koniń., gm. Ostrowite, 10,5 km na pld.-wsch. od Słupcy: *Myeczewnycza* 1419 Koz V 23; *Mieczewnycza* 1511/12 VisitGn 462; *Myeczewnycze ... Myeczewnycza* 1511-23 ŁLB I 301-02; *Mieczewnycza* 1580 ŻDz XII 146; *Mieczewnica* 1618-20 PKal 192; *Mieczewnica* 1789 MKI(Tab 36, 162); *Mieczownica* 1827 Tabella II 18; *Mieczownica* 1885 SG VI 327; *Mieczownica*, -cy 1981 WUN II 437. — Nazwa prawdopodobnie od n. os. *Mieczewnik* Koz VII 359, z suf. -ja. Nazwa pierwotna brzmiała zapewne *Mieczewnica*, a następnie uległa zmianie pod wpływem n. m. zakończonych na -ownica. Przez wieś przepływa rz. *Mieczewnica*. ZZ

Mieczyki zob. **Mieczki** (1, 3)

Mieczykowa Wola zob. **Wola Mieczkowa**

Mieczyn, wś, kiel., gm. Krasocin, 16 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Mieczin* 1423 Sand nr 997; *Mieczin* 1511/12 VisitGn 369; *Mieczin* 1540 ŻDz XV 568; *Mieczin* 1573 ŻDz XIV 272; *Mieczyn* 1827 Tabella II 18; *Mieczyn* 1885 SG VI 328; *Mieczyn*, -na, *mieczyński* 1971 UN 35, 41; gw. *ńieczyn*, -na, *ńieczyński*. — Zapewne od n. os. *Miecz* (: ap. *miecz*, *Mieczysław*), z suf. -in. Niewykluczone, że pierwotną postacią był *Mieczyn*, od n. os. *Miecka*, SSNO II 465, z suf. -in. Wówczas zmiana na *Mieczyn* na zasadzie analogii do ap. i n. os. *Miecz*. Lit.: KSand 122-3; KopKiel 174; Nieckula, -ov- 287. IN

Mieczyno, wś, płoc., gm. Starożreby, 21 km na pld.-wsch. od Płocka: *Mieczyno* 1921 Sk I 110; *Mieczyno* 1952 UW 27; *Mieczyno*, -na 1981 WUN II 438. — Zapewne od nazw. *Miecz*, z suf. -ino. UW

Mieczysław zob. **Mieczysławów** (2)

Mieczysławka (1), wś, lub., gm. Karczmiska, 9 km na pld. od Opola Lubelskiego: *Mieczysławka*, kol. 1901 Przew I 376; *Mieczysławka*, kol. 1921 Sk IV 85; *Mieczysławka*, wś 1967 SM 686; *Mieczysławka*, -ki, cz. wsi Jawórcze 1970 UN 116, 8; *Mieczysławka*, -ki 1981 WUN II 438. — Nazwa od im. *Mieczysław*, z suf. -ka. IN

Mieczysławka (2), wś, lub., gm. Lubartów, 4,5 km na pld.-zach. od Lubartowa: *Mieczysławka* 1827 Tabella II 18; *Mieczysławka* 1877 Zin I 383; *Mieczysławka*, os. 1885 SG VI 328; *Mieczysławka* 1899 Cat 28; *Mieczysławka*, wś 1901 Przew I 376; *Mieczysławka* 1952 UW 141; *Mieczysławka*, -ki, *mieczysławski* 1969 UN 113, 9. IN

Mieczysławowo (1), cz. wsi Sławoszewo, dawniej wś, koniń., gm. Kleczew: *Mieczysławów*, kol. 1921 Sk II 35; *Mieczysławów*, wś 1952 UW 71; *Mieczysławowo*, -wa 1981 WUN II 438. — Początkowo *Mieczysławów*, od im. *Mieczysław*, z suf. -ów, wtórnienie -owo. ZZ

Mieczysławowo (2), wś, pozn., gm. Dominowo, 7 km na pld. od Miłostawia: *Mieczysławów* 1846 KsP 360; *Mieczysławowo*, wś 1885 SG VI 328; *Mieczysławowo*, -wa 1981 WUN II 438. ZZ

Mieczysławowo (3), wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 7 km na pld. od Izbicy Kujawskiej: *Mieczysławów* 1882 Borucki 372; *Mieczysławowo*, kol. 1885 SG VI 328; *Mieczysławowo* 1921 Sk II 26; *Mieczysławowo*, -wa, *mieczysławowski* 1970 UN 82, 11. AG

Mieczysławów (1), przys., dawniej wś, ostrol., gm. Zabrodzie, 8,5 km na pld. od Tłuszcza: *Mieczysławów*, wś 1901 Przew I 376; *Mieczysławów* 1921 Sk I 148; *Mieczysławów*, os. 1967 SM 687; *Mieczysławów*, -wowa 1981 WUN II 438. — Od im. *Mieczysław*, z suf. -ów. UB

Mieczysławów (2), wś, rad., gm. Zwoleni, 4 km na wsch. od Zwolenia: *Mieczysław* 1877 Zin I 383; *Mieczysław* al. *Maniusin*, al. *Malusin*, wś 1885 SG VI 328; *Mieczysław* 1901 Przew I 376; *Mieczysławów* 1921 Sk III 54; *Mieczysławów* 1952 UW 118; *Mieczysław* al. *Mieczysławów* 1967 SM 687; *Mieczysławów*, -wowa, *mieczysławowski* 1970 UN 36, 8. — Od im. *Mieczysław*, wtórnienie

z suf. -ów. Obocznie *Maniusin*, od im. *Maniusia* (: *Maria*, *Marianna*), z suf. -in, oraz *Malusin*, od przym. *malusia*, z suf. -in. Lit.: KopRad 326. **IN**

Mieczysławów (3), wś, tarnob., gm. Tarłów, 9 km na płn. od Ożarowa: *Mieczysławów* 1901 Przew I 376; *Mieczysławów* 1921 Sk III 82; *Mieczysławów*, kol. 1933 SkBy 1036; *Mieczysławów*, -wowa, *mieczysławowski* 1966 UN 27, 67. **IN**

Mieczysławów zob. *Mieczysławowo* (1, 2, 3)

Mieczysławówka, wś, rad., gm. Grójec, 2 km na płn. od Grójca: *Mieczysławówka* 1952 UW 12; *Mieczysławówka*, -ki, *mieczysławski* 1971 UN 127, 22. — Od im. *Mieczysław*, z suf. -ówka. **UB**

Mieczysławska Wola zob. *Wola Mieczysławska*

Mieczysławska Wólka zob. *Wólka Mieczysławska*

Mieczysław, dziś *Nowe Mieczysław*, wś, dawniej też *Stare Mieczysław*, os., wcześniej wś, olszt., gm. Miłakowo, 16 km na zach. od Dobrego Miasta: *Mentzels*, *Menczels* 1300–03, *Mentzels*, *Menczels* 1417 GermerSied 269–70 (dwie wsi); *Menczels* 1436/37 KętL 567; *Mentzel* 1448, *Alt Meczels* 1531, *Mentzels* 1539, *Altvenzels* (!), *Wenzel* (!) 1543, *Alt Menczels*, *Mentzels*, *Menczels* 1579, *Alt Wenzels* (!), *Neuvennczelss* (!) 1600 GermerSied 269–70; *Alt Mentzels*, maj., folw., *Neu Mentzels*, wś 1789 Goldb I 134; *neu Mentzels* 1796–1802 MpSchröt X; *Alt-Menzels*, folw., *Neu-Menzels*, wś 1820 Wald 186, 188; *Mieczysław* 1882 KętL 567; *Mieczysław*, niem. *Alt* i *Neu-Menzels*, wś i folw. 1885 SG VI 328; *Mieczysław* *Nowe* — *Neu Mentzels*, *Mieczysław* *Stare* — *Alt Mentzels* 1941 Choj 114; *Alt Mentzels* — *Stare Mietki* al. *Mieczysław*, folw., *Neu Mentzels* — *Nowe Mietki* al. *Nowe Mieczysław*, wś 1946 Ley I 45, 49; *Alt Mentzels* — *Stare Mieczysław*, -ych -wów, *staromieczysławski*, *Neu Mentzels* — *Nowe Mieczysław*, -wych -wów, *nowomieczysławski* 1950 MPol nr A-52; *Nowe Mieczysław* — *Neu Mentzels*, *Stare Mieczysław* — *Alt Mentzels*, dwie os. 1951 Rosp 212, 307; *Nowe Mieczysław*, -wych -wów 1981 WUN II 572. — Dawna n. niem., należąca do tzw. nazw dopełniaczowych, od im. *Menzel* (niem. substytucji słow. im. *Mieciśław*, por. *Stenzel* : *Stanisław*), także od im. *Wenzel* (niem. substytucji słow. im. *Więciśław*). Od XVI w., w wyniku rozwoju i podziału wsi, n. występuje z członami dyferencyjnymi od niem. *alt*, *neu*, pol. *nowy*, *stary*. Od XIX w. oboczna pol. n. *Mieczysław*. Leyding przytacza wariant *Stare Mietki* i *Nowe Mietki* — od

formy zdrobniałej *Mietek* (: *Mieczysław*), w l. mnogiej. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono postacie *Stare Mieczysław*, *Nowe Mieczysław*. Lit.: GermerSied 269–70; GórnRWrm 205. **RP**

Miedar zob. *Miedarska Huta*, *Miedary* (1, 2)

Miedarska Huta, cz. Kędzierzyna-Koźla, dawniej wś, opol.: *Medari* (1534) SG VII 328; *Medar* 1743, *Meedar* 1748 SNGŚI VI 57; *Medarde* 1783 Z II 333; *Miedar* 1845 K 410; *Medarhiitte* 1860, *Medarhiitte* 1887 SNGŚI VII 134; *Miedarska Huta* (*Medarhiitte*) 1920 PrusŚG 49; *Medarhiitte* — *Miedarska Huta*, -kiej -y, *luciański* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Miedarska Huta*, -kiej -ty 1981 WUN II 438. — Od ap. **miodarz* 'człowiek zajmujący się wyrobem miodu' (< pśl. **medari*, por. stczes. *medař* 'bartnik, pasiecznik' ESSJ XVIII 43), w l. mnogiej *Forma Miedary* powstała w wyniku zakłóceń przełogu lub wpływu czeskiego oraz wymiany końcówek mianownika l. mnogiej rodzaju męskiego na mianownik l. mnogiej rodzaju żeńskiego (-*arze* > -*ary*). Od XIX w. *Medarhiitte*, z członem *Hiitte* 'huta'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miedarska Huta*. Lit.: SNGŚI VII 134; BorGŚI 35, 96, 201. **JCh**

Miedary (1), wś, kat., gm. Zbrosławice, 7,5 km na zach. od Tarnowskich Gór: *Modar* ok. 1300 CdSil XIV 96; *Modar* 1305 SNGŚI VII 134; *Medari* (1534) K 410; *Medar* 1676, *Meedar* 1745 SNGŚI VII 134; *Miedar* 1783 Z II 343; *Miedar*, P[ohlisch] *Miedori* 1796 SNGŚI VII 134; *Miedar* 1845 K 410; *Miedary* al. *Miedar* 1885 SG VI 328; *Miedar* 1927, *Immenwald* 1936 SNGŚI VII 134; *Miedary* (*Miedar*) — *Immenwald* 1939 Prus 50; *Immenwald* — *Miedary*, -ar, *miedarski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Miedary*, -dar 1981 WUN II 438. — Dawniej *Miodary*/Miedary, zob. wyżej. Nazwa niem. *Immenwald* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono historyczną n. *Miedary*. Lit.: SNGŚI VII 135; Domański, Onom XIX 22; BorGŚI 201. **JCh**

Miedary (2), cz. Blachowni Śląskiej, dawniej wś, notowana do 1967 r., opol.: *Medari* (1534) K 410; *Miodari* 1679 J II 144; *Meedar* und *Blechhammer* 1713, *Medar* und *Bleghamer* 1743 SNGŚI I 57; *Blechhammer*, *Medarde* 1783 Z II 333; *Miedar* 1845 K 410; *Miedary*, dobra 1885 SG VI 328; *Miedary-Blachownia* 1920 PrusŚG 49; *Miedary-Blachownia*, *Medar-Blechhammer* 1939 Prus 50; *Miedary* 1967 SM 687. — Wieś *Miedary* została włączona do *Blachowni Śląskiej*, stąd w dokumentach n. zestawio-

na *Miedary-Blachownia*, niem. *Medar-Blechhammer*. Lit.: Domariski, Onom XIX 22; BorGŚl 201. JCh

Miedary (3), wś zaginiona, leżała nad Pruszkowskim Potokiem koło Nowej Kuźni, w pobliżu Żłotnik, opol.: dorf *Medar* ... die andere hefte auf *Medar* 1566 Urb I 39–40. Lit.: BorGŚl 201; Domariski, Onom XIX 23. JCh

Miedary zob. *Blachownia Śląska*, **Miodary** (1, 2), **Niedary** (1)

Miedary-Blachownia zob. **Miedary** (2)

Miedniewice (1), wś, skiern., gm. Skierniewice, 3 km na wsch. od Skierniewic: *Myednyewicze* (1440)XVI, *Myedniewiczze* (1458)XVI VisitGn 151, 137; *Myedniewiczze archiepiscopales* ... *Myednyewicze Regis* 1511/12 VisitGn 193; *Myednyewycze* 1511–23 ŁLB II 274; *Miedniewiczze* ... *Miedniewiczze Stare* (1531)XVI VisitGn 682, 688; *Miedniewiczze* 1579 ŻDz XVI 179; *Miedniewiczze* 1792 MpPerRw; *Miedniewiczze* 1827 Tabella II 18; *Miedniewiczze* 1839 MpKwat III 4; *Miedniewiczze* 1885 SG VI 329; *Miedniewiczze*, -wic 1981 WUN II 438. — Nazwa niejednoznaczna, od stp. przym. *miedny* 'obfitujący w miód' Sstp IV 278 lub od n. os. **Miodny*, **Miedny*, z suf. -ewice. Według Taszyckiego n. wsi od n. os. **Miedzień*. Człony odróżniające, notowane w XVI w., wskazują na rodzaj własności: arcybiskupiej i królewskiej; pojawia się też człon od przym. *stary*. Lit.: SHGŁow II/2, 13; TaszyckiPatrMz 54. UW

Miedniewice (2), wś, skiern., gm. Wiskitki, 10 km na pln.-zach. od Żyrardowa: *Mednvenicze* (!) (1359)XV, *Medniewiczze* 1374 KW III 133, 412; *Myednyewicza* 1435 SHGRw(MK 335, 31v); *Miedniewiczze* ... in *Antiqua Miedniewiczze* ... in *Nowa Miedniewiczze* 1443 Sng II 141; *Myednyewycze* 1451 KkM 215; *Myednyewycze* 1493 Matr II nr 113; *Myedzniewiczze* 1523 Matr IV/1, nr 4280; *Nowe Miedniewiczze* ... *Miedniewiczze* (1524) Sng V 164; *Miedniewiczze* ... z *Miedźwiedzicami* ... z *Miedniewicz* 1564 Luraw 83, 77, 86; *Miedniwice* (1565) Lumaz II 62; *Miedniewiczze* 1579 ŻDz XVI 140; z *Miedniewiczami* 1602, 1661 Luraw 13, 149; z ... *Miedniewiczami* 1789 Luraw 92; *Miedniewiczze* 1827 Tabella II 18; *Miedniewiczze* 1885 SG VI 329; *Miedniewiczze*, -wic, *miedniewiczki* 1971 UN 126, 12. — W podstawie najstarszego zapisu tkwi n. os. **Miedun*, z suf. -ewice. W wyniku rozwoju i podziału wsi n. notowana jest z łac. członami *Antiqua*, *Nova* i pol. *nowe*. Lit.: TaszyckiPatrMz 54; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55. UW

Miedniewska Wola zob. **Wola Miedniewska**

Miednik, wś, siedl., gm. Stoczek, 14 km na pln.-zach. od Wągrowca: *Myednyk* (1378)1507 KMaz III 223; *Mednyk*, *Mednyky* 1436 Zakr II nr 1950, 2004; *Myednyk* (1486)1517 SHGMz (Kap. P 50, 36v); *smiednyka* 1502 Warsz nr 1865; *Myednyk* (1507)1517 SHGMz(Kap. P 50, 81); *Miednik* 1578 ŻDz XVI 409; *Miednik* 1795 MpPerPd; *Miednik* 1827 Tabella II 18; *Miednik* 1885 SG VI 329; *Miednik*, -ka 1981 WUN II 438. — Od ap. *miednik* 'miodosytnik' SL III 89, okresowo w l. mnogiej. UB

Miedniki (1), cz. Nysy, dawniej wś, notowana do 1967 r., opol.: *Kupferhammer* (Ober i Nieder) 1784 Z III 359; *Kupferhammer*, *Nieder*, *Ober* 1845 K 338; *Kupferhammer* 1941 Wrzosek 45; *Kupferhammer* — *Miedniki*, -ik, *miednicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Miedniki* 1967 SM 687. — Dawna n. niem. od *Kupferhammer* 'huta miedzi', okresowo z członami odróżniającymi od przym. ober 'górnny' i nieder 'dolny'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miedniki*. Lit.: SNGŚl VII 135; BorOp 151. JCh

Miedniki (2), wś, zamoj., gm. Uchanie, 14,5 km na pln.-zach. od Hrubieszowa: *Myednyky* 1462 AGZ V 207; *Mietniki* 1564 ŻDz XVIII/1, 187; *Miedniki* 1648 CzChelm(Castr.Chelm. 1, k. 258); *Miedniki* 1827 Tabella II 18; *Miedniki* 1885 SG VI 329; *Miedniki*, -nik 1981 WUN II 438; gw. *mied'niiki*, -*niik*, *mied'nički*. — Od ap. *miednik* 'miodosytnik' SL III 89, w l. mnogiej. Lit.: CzChelm 181. BCz

Miedniki zob. **Miednik**

Miedonia, cz. Raciborza, dawniej wś, kat: *Nedena* (1305)XVI Reg nr 2862; *Nedana* (1308) Drz II 364; *Nedan* (1416) K 446, *Nedanya* 1445, *Nedany* 1532 Drz II 364; *Nedane* u. *Nedany* (1532) K 446; *Nedany* 1567 Urb I 175; (pago) *Neden* 1679, *Niedonia* 1687/88 J II 140, 469; *Nedany* 1743 SNGŚl VII 135; *Medanii*, s. *Niedani* 1784 Z III 162; *Niedana* 1845 K 446; *Miedonia* (*Niedane*) — *Oderfurt* OS. 1939 Prus 50; *Oderfurt* OS — *Miedonia*, -ni, *miedoński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miedonia*, -ni 1981 WUN II 438. — Dawniej **Niedania*, od n. os. *Niedan* SSNO IV 37, z suf. -ja. Wtórna n. *Miedonia* powstała przez dysymilację *n-i* > *m-i*. Nazwa niem. *Oderfurt* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Miedonia*. Lit.: SNGŚl VII 135; BorGŚl 124. JCh

Miedrzaków zob. **Niedrzaków**

Miedrzewie zob. **Niedrzew**

Mieduniszki, dziś **Mieduniszki Małe** i **Mieduniszki Wielkie**, dwie os., dawniej dwie wsi, suwał., gm. Banie Mazurskie, 21 km na płn.-wsch. od Węgorzewa: *Madunischken* 1539, *Medunischken* 1564, *Maidunischken* (!) 1577 PétVV 245; *Medunischken* ok. 1780 HAPr IV 304; *Medunischken*, maj., wś 1789 Goldb I 133; *Gr., Kl. Medunischken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Medunischken Gr., Kl.*, dobra ryc. 1885 SG VI 230–1; **Mieduniszki** — *Grossmedien* 1938, *Medunischken* 1941 Choj 114; *Gross Medunischken* — **Mioduniszki Wielkie**, **Mieduniszki**, *Klein Medunischken* — **Mioduniszki Małe**, dwa dw. 1946 Ley I 17, 18, 175; *Grossmedien* — **Mieduniszki**, -szek, *mieduniski* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Medunischken* — **Mieduniszki Wielkie**, -szek -kich, *Klein Medunischken* — **Mieduniszki Małe**, -szek -ych, *mieduniski* 1948 MPol XXVII nr A-17; **Mieduniszki Małe**, -szek -ych, **Mieduniszki Wielkie**, -szek -kich 1981 WUN II 438. — Nazwa bałt. (lit.) **Medūniškiai*, od n. os. **Medūnas*, por. lit. *Medūnėkas* (: *medūnas* 'smakosz miodu' Lpv2 II 196–7), *Medis*, *Medžiūnas* (: *mēdis* 'łas' Zinkevičius 171), z suf. -išk-. W substytucyjnych zapisach niemieckich *a*, *ai* na oznaczenie *e*, *sch* zamiast *š* i zakończenie -*en* zamiast bałt końcówki. Niemieckie człony dyferencyjne: *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*, *Małe* ustalone w celu odróżnienia dwóch wsi. W 1938 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Grossmedien*. Przejściowo zanotowana forma *Mioduniszki* powstała w wyniku pol. tłumaczenia n. bałtyckiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo postaci **Mieduniszki Małe** i **Mieduniszki Wielkie**. Lit.: PrzybBałt 175; PétVV 245. RP

Miedunsken zob. **Mioduńskie**

Miedwieżyki, wś, biał., gm. Milejczyce, 28,5 km a płn.-wsch. od Siemiatycz: *Niedźwiadki* 1775, *Medvežyky* 1878–86 Kond 123; *Miedwieżyki* 1902 SG XV/2, 325; *Miedwieżyki* 1921 Sk V 23; *Miedwieżyki*, -żyk 1981 WUN II 438; gw. *medveżyki*, -żyk, *medveżycki*. — Początkowo *Niedźwiadki*, od n. os. *Niedźwiadek* RymSEN II 150, później od n. os. **Miedwieżyk*, por. brus. *Miadzwiedzik* Biryła-Ba II 291, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *niedźwiadek*, brus. gw. *miedziedzik*, oraz ros. przym. *miedwieżij* 'niedźwiedzi', ap. *miedwieżonok* 'niedźwiadek'. Lit.: Kond 123. EB

Miedza, wś, kal., gm. Stawiszyn, 5 km na płn. od Stawiszyna: *Miedza*, folw. 1885 SG VI 330;

Miedza, kol. 1921 Sk II 20; *Miedza*, -dzy 1981 WUN II 438; *Miedza*, wś, po zmianie *Miedza*, przys. wsi Zbiersk 1999 DzU nr 112, poz. 1321. — Nazwa od ap. *miedza* 'granica' Sstp IV 218, może ponowiona z n. lasu *Miedza*, por. Koz II 457. ZZ

Miedze (1), dobra nieistniejące, leżały w pobliżu Ruskiej Wsi, suwał., gm. Elk: *Miedzen* 1559, *Ruska Wieś-Miedze*, z *Miedze* 1563, *Miedze* 1656, bez nazwy 1719 BiałOsad 127, 211, 179. — Od ap. *miedza*, w l. mnogiej. Lit.: BiałOsad 127, 156–7, 179, 211; Białuński, KM-W 1994, z. 1, 15. RP

Miedze (2), wś, sier., gm. Warta, 10,5 km na wsch. od Warty: *Miedze* al. *Miedze-lasek* 1885 SG VI 331; *Nowe Miedze*, kol. 1921 Sk II 104; *Miedze-lasek*, *Miedze Stare*, dwie wsi 1967 SM 687; *Miedze*, *Miedz*, *miedzani* 1972 UN 50, 38. — Nazwy zestawione z drugimi członami od ap. *lasek*, także od przym. *nowy*, *stary*. EB

Miedzechów, dziś **Miedzechów** i **Nowy Miedzechów**, dwie wsi, rad., gm. Jasieniec, 11 km na wsch. od Grójca: *Myedzechow*, *Medzechowo* 1420, *Myedzechowo* 1423 Czer nr 1205, 1281, 1524; *Myedzechowo* 1483 SHGMz(MK 5, 210v); *Myedzechow* 1489 SHGMz(Ep. 11, 304v); *Myedzechowo Parwa* 1507 SHGMz(MK 18, 259v); *Magna Myedzechowo* 1510, 1524, *Myedzechowo* 1513, 1524 SHGMz(MK 32, 248v i 262); *Miedzechowo Maior*, *Miedzechowo Minor* 1576 ŻDz XVI 241; *Mniedzechów* 1783 MpPerMz; *Miedzechów* 1827 Tabella II 18; *Miedzechów*, wś i folw. 1885 SG VI 331; *Miedzechów*, *Miedzechów* kol. 1921 Sk I 47; *Miedzechów*, *Miedzechów* Nowy 1952 UW 13; *Miedzechów*, -chowa, *miedzechowski*, *Nowy Miedzechów*, -wego -chowa, *nowomiedzechowski* 1971 UN 127, 30. — Od n. os. **Miedzech* (: *Miedza*, z suf. -ech), z suf. -owo, -ów. Od XVI w. dwie wsi: *Miedzechowo Maior* i *Minor* = *Miedzechowo Duże* i *Małe*. Współcześnie *Miedzechów* i *Nowy Miedzechów*. W zapisach obserwuje się wahanie rodzaju gramatycznego. Forma *Mniedzechów* potwierdza gw. wymowę *m* jak *n*. UB

Miedzeszyn, cz. Pragi-Południe w Warszawie, dawniej wś: *villam Medzesino* (1289) KMaz II 78, fals. XV w.; *Medzeschino* 1431 MkM II nr 295; *Myedzeschyn* 1495 SHGMz(MK 18, 79); do *Granicze Miedzeskiey* 1551 Warsz nr 2684; *Myedzeszyn* (1552) 1560 SHGMz(Cim. 71, 242–246); *Miediessin* 1580 ŻDz XVI 251; *Miedzeszyn* 1783 MpPerMz; *Miedzeszyn* 1827 Tabella II 18; *Miedzeszyn* 1885 SG VI 331; *Miedzeszyn* 1921 Sk I

197; *Miedzeszyn*, -na 1964 UN 37, 15. — Od n. os. **Miedzesza* (: *Miedza*, z suf. -esza), z suf. -ino, wtórnie -in. W XVI w. efemerycznie *Miedzeszyn*, z wyrównaniem do ap. *miedz*. W 1951 r. wieś została przyłączona do Warszawy. UB

Miedziana, wś, opol., gm. Tarnów Opolski, 4 km na płd.-zach. od Tarnowa Opolskiego: *Kupferberg* 1666/67 J I 695; *Kupferberg* 1784 Z III 78; *Collonie Kupferberg* 1789 SNGŚI VII 135; *Kupferberg, Miedziana Góra* 1845 K 338; *Kupferberg (Miedziana)* 1900 Myc 70; *Miedziana (Kupferberg)* 1939 Prus 50; *Kupferberg — Miedziana*, -ej, *miedziański* 1947 MPol XXV nr 124; *Miedziana*, -nej 1981 WUN II 438. — Dawna n. niem. od *Kupfer* 'miedź' i *Berg* 'góra'. Od XIX w. znana kalka pol. *Miedziana Góra*. Jest to n. przyniesiona przez osadników z Austrii; miedzi na tym terenie nie ma. Wtórna elipsa członu *Góra*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Miedziana*. Lit.: SNGŚI VII 135; BorGŚI 243; CzNiem 67. JCh

Miedziana Góra (1), wś, kiel., gm. Miedziana Góra, 8 km na płn.-zach. od Kielc: *zmiedzianych gor* 1581, *Miedziane Gory* 1612 KopKiel 124; *Miedziane góry* 1673 ŻDz XV 57a; *Miedziana góra* 1787 Spis 397; *Miedziana góra* 1827 Tabella II 18; *Miedziana Góra* 1877 Zin I 383; *Miedziana góra* 1885 SG VI 331; *Miedziana Góra* 1901 Przew I 377; *Miedziana Góra* 1952 UW 115; *Miedziana Góra*, -nej -ry, *miedziański* 1966 UN 23, 45. — Od ap. *góra* i od *miedziany* (: ap. *miedz*). Nazwa związana z wydobywaniem rud miedzi. Według wydawców SG była to zapewne osada górnicza, „powstała przy otworzeniu w sąsiedniej górze kopalni miedzi w XVI w.” Lit.: NaISand 121; KopKiel 124; RospSEMIG 220. IN

Miedziana Góra (2), wś, piotr., gm. Kluczewsko, 13 km na płn. od Włoszczowy: *Miedziana Góra*, kol. 1921 Sk III 139; *Miedziana Góra*, kol. 1933 SkBy 1037; *Miedziana Góra* 1952 UW 130; *Miedziana Góra*, -nej -ry, *miedziański* 1971 UN 25, 20. IN

Miedziana Góra zob. *Miedziana, Miedzianka* (1)

Miedziane, wś, jel., gm. Sulików, 4 km na wsch. od Zawidowa: *Cupra* (1346), *Koppher*, *Kopphir* 1404 KOL 69; *Koppher* 1427 CdL II/1, 464; *Köpper* 1490, bey der *Kopper* 1503, *Kupper*, zur *Koppern* 1520, *Küpper* 1564, *Kipper* 1753 KOL 69; *Küpper* 1845 K 330; *Korpje — Küpper* 1896 D 172; *Koprze (Küpper)* 1900 Myc 32; *Küpper* 1941 Wrzo-

sek 33; *Küpper — Miedziane*, -nego, *miedziański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miedziane*, -ego 1981 WUN II 439. — Dawna n. od niem. *Kupfer* 'miedź', łac. *cuprum*. Mycielski podaje n. w formie *Koprze*, co stanowi przyswojenie niem. *Küpper*, też nawiązanie do dawnego *kopra* 'miedź'. Nazwę pol. *Miedziane* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 135. JCh

Miedziane Góry zob. *Miedziana Góra* (1)

Miedzianka (1), wś, jel., gm. Janowice Wielkie, 17 km na wsch. od Jeleniej Góry: *Cupri fodina* (1311) K 847; *Kupfferberg* 1605 SNGŚI VII 136; *Kupferberg* 1786 Z VI 379; *Kupferberg* XVIII Urb II 103; *Kupferberg, Mediatstadt* 1845 K 847; *Miedziana (Kupferberg)* 1900 Myc 37; *Kupferberg, Miedziana Góra* 1941 Wrzosek 31; *Kupferberg — Miedzianka*, -i, *miedzianecki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Miedzianka*, -ki 1981 WUN II 439. — Nazwa zapisana początkowo w formie łacińskiej *Cupri Fodina*, por. łac. *cuprum* 'miedź' i *fodina* 'kopalnia'. Nazwa niem. *Kupferberg* od *Kupfer* 'miedź' i *Berg* 'góra'. Od XIV w. znane były tu kopalnie miedzi. Okresowo notowane pol. tłumaczenie *Miedziana Góra*, także *Miedziana*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Miedzianka*, nawiązującą znaczeniowo do n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI VII 136; RymNmiast 146; CzNiem 71. JCh

Miedzianka (2), wś, kiel., gm. Chęciny, 19 km na zach. od Kielc: *villas ... Myedzanka* 1511–23 ŁLB I 585; in loco dicto *Myedzyanka* 1564–65 Lusand 284; *Miedzianka* 1673 ŻDz XV 57a; *Miedzianka* 1660–64 Lusand I 77; *Miedzianka* 1827 Tabella II 18; *Miedzianka* 1885 SG VI 332; *Miedzianka*, kopal., wś 1921 Sk III 42; *Miedzianka*, -ki, *miedzianecki* 1966 UN 23, 92; gw. *meżanka*, -ki, *meżniński*. — Początkowo n. określała górę-kopalnię, od ap. *miedzianka* 'ruda miedziana ziemista, krucha' SW II 952, też potoczna n. kopalni miedzi oraz fabryk produkujących wyroby miedziane, zob. Lusand 284. Lit.: KSand 123; KopKiel 124. IN

Miedzianowo, wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 5,5 km na płn.-zach. od Dąbrowy Białostockiej: z *Miedzięczyny* (!) 1709 SHGPd(kartoteka); *Miedziewszczyzna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 7–10); *Miedzianowizna* 1795 MpPerPd; *Miedzianowo* 1839 MpKwat VI 4; *Miedzianowo* 1902 SG XV/2, 325; *Miedzianowo* 1921 Sk V 72; *Miedzianowo*, -wa 1981 WUN II 439; gw. *niazanowo*, -va, *niazanowski*. — Dawniej *Miedziewszczyzna*, od nazw. *Miedziewski* Snazw VI 331,

z suf. *-izna*; następnie *Miedzanowizna*, z suf. *-owizna*. Od XIX w. n. z suf. *-owo*. Formy gw. wykazują wpływ fonetyki białoruskiej. EB

Miedzanów, wś, kal., gm. Nowe Skalmierzyce, 10 km na zach. od Kalisza: *Nedzanowo* 1405 RWkp IV nr 150; *Nedzanowo*, *Nedzanów* 1412, *Nyedzanowo* 1414 Kal nr 250, 299, 617; de *Nyedzanowicze* 1454 BCh 99; *Miedzanowo* praedium 1576 SHG-KI(ASK 12, 595); *Poniatowo* seu *miedzanow* 1620 MKI(Tab 11, 45); *Poniatowo* seu *miedzanowo* 1674 MKI(ASK 74, 140); *Miedzanow* 1846 KsP 295; *Miedzanów* 1885 SG VI 332; *Miedzanów*, *-nowa* 1981 WUN II 439; gw. *mężanuf*, *-va*, *mężanoski*. — Dawniej *Niedzanowo*, od n. os. **Niedzian* (od stp. *dzian* : *dziać* (komuś imię) 'nazywać kogoś (imieniem)' Sstp II 252, z partykułą przeczącą *nie-*), z suf. *-owo*, przejściowo *-ice*. W XVII w. pojawiła się postać *Miedzanów* pod wpływem przym. *miedziany*. *Poniatowo* to n. sąsiedniej wsi. Lit.: Nieckuła, *-ov* 140. ZZ

Miedzanówek, os., dawniej wś, kal., gm. Nowe Skalmierzyce, 12 km na ptn. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Miedzanówek*, kol. 1846 KsP 295; *Miedzanówek*, wś 1885 SG VI 332; *Miedzanówek*, *-wka* 1981 WUN II 439 — Od n. sąsiedniej wsi *Miedzanów*, z suf. *-ek*. ZZ

Miedzice zob. Trzciano (1)

Miedzichowo, wś, gorz., gm. Miedzichowo, 5,5 km na wsch. od Trzciela: *Kupferhammer* 1802–03 MpGillyPr; *Hamernia*, niem. *Kupferhammer*, wś 1875 WM I 13; *Kupferhammer*, niegdyś *Hamernia*, wś 1883 SG IV 884; (*Hamernia*), niem. *Kupferhammer* 1902 MycPn 89; *Miedzichowo*, niem. *Kupferhammer*, folw. 1921 Sk X 53, 174; *Miedzichowo*, *-wa* 1981 WUN II 439. — Dawna n. niem. od *Kupferhammer* 'huta miedzi', co przetłumaczono jako *Hamernia*, por. ap. *hamernia* 'huta żelaza, miedzi' SL II 168–9. W 1921 r. wprowadzono na wniosek Kozierowskiego n. *Miedzichowo*, nawiązującą do znaczenia n. niemieckiej. Lit.: Koz V 611. ZZ

Miedzierza, wś, kiel., gm. Mniów, 11 km na pld. od Korńskich: *Midzieza* (1364) ZDM IV 127; *Mydzyescha* 1508 ŻDz XV 481; *Mydzeza*, *Mydzyeza* 1511–23 ŁLB I 596, 702; *Midziedza* 1577 ŻDz XIV 285; *Miedzierza* 1827 Tabella II 18; *Miedzierza* 1885 SG VI 332; *Miedzierza*, *-rzy*, *miedziński* 1966 UN 24, 30; gw. *mūżeza*, *-ezy*, *mūżeški*. — Dawniej *Miedziesza*, od n. os. **Miedziech* (: stp. *miedny* 'obfitujący w miód'), z suf. *-ja*. Postać *Miedzierza* z graficz-

nym oddaniem *-sz-* jako *-rz-*. Lit.: KSand 122; Kop-Kiel 124; NaISand 121; Duma, HE XIV 23. IN

Miedziewszczyzna zob. Miedzianowo

Miedzieża zob. Miedzierza

Miedzikowo zob. Mędzisko

Miedzino, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Brzostowo (1), łomż., gm. Jedwabne: *Myedzyno* 1494 SHGMz(K. Pob. 38, 10). — Od n. os. *Miedza* SSNO III 466 lub od ap. *miedza*, z suf. *-ino*. Może to jednak pierwotne *Miedzno*, zob. *Miedzno* (1). Lit.: AtMz 152. UB

Miedzna (1), dziś *Miedzna DREWNIANA* i *Miedzna MUROWANA*, dwie wsi, piotr., gm. Białaczów i Żarnów, 17 i 17,5 km na ptn.-zach. od Korńskich: in *Meduna* 1232 KMłp II 49; *Meduna* (1242) CdP II 31; *Miedzna* (1418) 1612 ZDM V 210; *Myedzwne*, *Myedzwne Maior* 1470–80 DB I 377, 366; *Myedzwne* 1508 ŻDz XV 482; *Myedzwne minor*, *Myedzwne*, *Myedzwne maior* 1511–23 ŁLB I 623, 707, 709; *Myedzwna* 1529 LR 69; *Miedzne minor* Strassow, *Miedzne Duni* 1577 ŻDz XIV 287; *Miedzna drewniana*, *Miedzna murowana* 1827 Tabella II 18; *Miedzna-Drawniana*, *Miedzna-Murowana* 1885 SG VI 334; *Miedzna DREWNIANA*, *Miedzna MUROWANA*, *-nej* *-nej*, *miedzwiński* 1969 UN 28, 9, 73; gw. *mēžna*, *-ny*, *mēžeński*. — Pierwotnie *Miedźwna*, od stp. przym. **miedźwny* (: psł. **medŭ*, pol. *miód*), por. przysłówki *miedźwno* 'słodko, miodowo' Sstp IV 220. Zmiana na *Miedzna* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dźwn-* > *-dzn-*, także analogii do ap. *miedza*. Człony odróżniające od łac. przym. *minor*, *maior*. W XVI w. *Miedzna Murowana* należała do rodziny *Dunińów*, zaś *Miedzna DREWNIANA* do *Straszów*, stąd człony odróżniające. Od XIX w. drugie człony od *drowniany* i *murowany*. Lit.: KSand 123; BańMorf 50, 91, 125, 129. IN

Miedzna (2), wś, dawniej mko, siedl., gm. Miedzna, 9 km na ptn.-wsch. od Węgrowa: z *Miedznej* 1441 SHGPd(kartoteka); *Myedzna* 1499 SHGPd(ADK, Ep. 16, 18v); *Miedzna* 1522 SHGPd(ADS, D. 149, k. 198); *Miedzna*, do miasteczka *Miedzny* 1580 ŻDz XVII/1, 3, 70; *Miedzna* 1676 CzRkps nr 1099; *Miedzna* 1775 SHGPd(Tarpod); *Miedzna*, mko 1827 Tabella II 18; *Miedzna*, os. miejska, dawniej mko 1885 SG VI 334; *Miedzna*, *-nej* 1981 WUN II 439. — Od ap. *miedza* 'granica, najczęściej pas niezaoranej ziemi rozdzielający dwa obszary; granica roli, posiadłości, majątku' Sstp IV 217–8, z suf. *-na*. W pobliżu przepływa rz. *Miedzanka*, dawniej

Miedzna, por. na rzece, którą zową *Miedzna* 1565 Lumaz II 178. Lit.: Borek, -*nn*- 140; Rym-Nmiast 147; RospSEMIG 220; Bilut, HE X 102-3; Jaszczołt, Gmina Grodzisk k. Siemiatycz. Dzieje ziemi i mieszkańców, 2004, 54. EB

Miedzna zob. *Mierzno*

Miedzne Dunin zob. *Miedzna* (1)

Miedzne Minor Straszów zob. *Miedzna* (1)

Miedzno (1), wś, bydg., gm. Osie, 20 km na płn. od Świecia: *Meszwino* 1253 SG VI 335; *Meszwino* 1395, *Meszwini*, *Mesewyn* 1415, *Mesewyn* 1430 Lor X 140; *Meßwyn* 1438 GZ 103; *Myedzwino* 1534 Inwwłoc 122; *Smiedzwin* 1565 MS 264; z *Miedzwinem* 1565 Lupom 175; *Miedzno* 1570 ŻDz XXIII 186; *Miedzno* 1584, *Miedzno* 1597 Font I-III 148, 377; *Miedzno* 1664 Font-XXXII 240; *Miedzno* 1796-1802 MpSchröt XV; *Miedzno* 1885 SG VI 335; *Miedzno* 1921 Sk XI 50; *Miedzno*, -*na*, *miedzieński* 1971 UN 186, 26; gw. *mieźno*, -*na*, *mieźeński*. — Od stp. przym. **miedzwny*. Nazwa najprawdopodobniej określała osadę, gdzie wytwarzano miód. Wieś leży nad jez. *Miedzno*, por. jezioro *Miedzwińskie* 1565 Lupom 176. Zapis gwarowy oddaje wymowę *ni* jak *mi*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 67; Górniewicz, HE I 106; Borek, -*nn*- 141. WK

Miedzno (2), wś, gdań., gm. Karsin, 11 km na płn. od Czerska: *Meczwna* (1351)1400 PrUr IV 634; *Metzwena* (1352)1400 UKT 48; *Mesewyn*, *Mesewin* (1353)1400 UKT 49; *Mieczwno* 1534 Inwwłoc 120; *Miedzno* 1682 Font V 120; *Miedzno* 1720 Font XVI-XIX 534; *Miedzno* 1796-1802 MpSchröt IX; *Miedzno*, kasz. *Mjedzno* 1885 SG VI 335; *Miedzno* 1921 Sk XI 12; *Miedzno*, -*na* 1981 WUN II 439. — O etymologii n. zob. wyżej. Lit.: Łuszczzyńska, PMT V 57-8; Borek, -*nn*- 141. WK

Miedzno zob. *Miedźno* (1, 2)

Miedzówka zob. *Miedze* (1)

Miedzrzecz zob. *Międzyrzecz*

Miedzuchowo, wś zaginiona, leżała koło Jabłowa Pałuckiego, bydg., gm. Łabiszyn: pusta wieś *Miedzychowice* (!) 1564-65 Luwlkp I XXXIX; *labłowko*, Kalisko, *Miedzuchowo desertae* 1637-39 Koz III 674. — Może od n. jez. *Miedzychowo* i *Miedzychówko*, por. nad jeziorkiem *Miedzichowięm*, u jez. *Miedzychowa* 1583-84 Koz V 24, lub od stp. ap. *miedzuchi* 'miedza, pas niezaoranej ziemi rozdzielający dwie role' Sstp IV 220, z suf. -*owo* (może w znaczeniu 'osada między dwoma jeziorami'). ZZ

Miedzwna zob. *Miedźna*, *Miedźno* (1, 2)

Miedzwno zob. *Miedzno* (1, 2), *Miedźno* (1)

Miedzybor zob. *Międzybórz* (1)

Miedzyborze zob. *Międzyborze* (1), *Międzybórz* (1, 2, 3)

Miedzybrodzie zob. *Międzybrodzie*

Miedzychod zob. *Międzychód* (1, 3, 4)

Miedzydobrze zob. *Międzyborze* (1)

Miedzydrzwica zob. *Niedzwica* (1)

Miedzygorzyce zob. *Międzygorzyce-Niwa*

Miedzygozd zob. *Micigózd*

Miedzygórze zob. *Międzygorzyce-Niwa*, *Międzygórz*

Miedzylesie, os. zaginiona, leżała koło Dopiewa, pozn., gm. Dopiewo: *Leschye* (!) 1432, *Medzylesche* 1433 Koz II 461. — Od *miedzylesie* 'teren między lasami położony'. Lit.: PPozn 186. ZZ

Miedzylesie zob. *Międzylesie* (2, 3, 4, 6, 7, 8), *Międzyleś* (3, 4), *Moszczanka* (2)

Miedzyn, wś, szczec., gm. Lipiany, 3 km na płn.-wsch. od Lipian: *Meinhof* XIX w. ZPyrz I 168; *Meinhof* 1905 SHGNM(GemLex); *Meinhof* — *Miedzyn*, -*na*, *miedzyński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Miedzyn*, -*na* 1981 WUN II 439. — Dawna n. niem. od *mein* 'mój' i od *Hof* 'dwór, posiadłość szlachecka', lub od n. os. *Meinhof*. Nową n. *Miedzyn* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 168-9. BCZ

Miedzynek, wś nieistniejąca, wchłonięta przez *Miedzyń* (1), bydg.: *Kl. Miedzini* 1796-1802 MpSchröt XXI; *Golddorf*, *Miedzyń Mały* 1879, 1885 SG VI 335; *Miedzynek* 1922 Koz V 26. — Nazwa ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Miedzyń* (1), z członem dyferencyjnym *Klein*, pol. *Mały*, wtórnie z suf. -*ek*. Oboczna n. niem. *Goldorf*, od *gold* 'złoty' i od *Dorf* 'wieś', wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. AG

Miedzyń (1), przedm. Bydgoszczy, dawniej wś: *Meczuna* 1382 Kuj 335; *Miedzna* 1577, *Miedzwna* 1583 ŻDz XII 257; *Miedzna* 1605 Koz V 26; a *Miedzna* 1661, u dziedziców *Miedzny* 1717 GuldOnOpisy 21, 39; *Miedzini* 1796-1802 MpSchröt XXI; *Miedzyń Wielki*, niem. *Wilhelmslöhne an der Weichsel*, wś 1885 SG VI 335; *Miedzyń* 1922 Koz V 26; *Miedzyń*, -*nia* 1972 UN 174, 9. — W średniowieczu *Miedzwna*, od stp. przym. **miedzwny* 'słodki, miodowy', por. *miedzwno* Sstp IV 220. Nazwa przekształciła się w *Miedzna* (w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej), co zniemczono jako *Miedzini*. Po powstaniu osa-

dy filialnej dodano człon dyferencyjny od przym. *wielki*. W 1870 r. administracja pruska zmieniła n. na *Wilhelmshöhe an der Weichsel* (od im. *Wilhelm* + *Höhe* 'wzniesienie' + *an der Weichsel* 'nad Wisłą'). Na podstawie zniemczonej formy repolonizowano ją jako *Miedzyń*. Od 1977 r. *Miedzyń* znajduje się w granicach Bydgoszczy. Lit.: Borek, -*nn*- 141; BańMorf 129; Szmańda, Zniekształcone polskie nazwy niektórych części mta Bydgoszczy, (w:) *Nazewnictwo miejskie* 126–30.

AG

Miedzyń (2), przedm. Bydgoszczy, dawniej wś: *Miedzwna* 1569–70 Koz III 674; *Miedzna* mol. 1583 ŻDz XII 255; *Miednia*, *Miedzna* 1742–65 RejByd 2, 28; *Miedzna* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Miedzyń* 1885 SG VI 335; *Miedzyń*, -*nia* 1972 UN 174, 35. Lit.: Borek, -*nn*- 141; BańMorf 129; Szmańda, Zniekształcone polskie nazwy niektórych części mta Bydgoszczy, (w:) *Nazewnictwo miejskie* 126–30.

AG

Miedzyrzecz zob. *Międyrzecze* (2)

Miedzyrzecze zob. *Mierzowice*, *Międyrzec* Podlaski, *Międyrzecz*, *Międyrzecze* (2, 3, 4, 5)

Miedzyszyna zob. *Niedyszyna*

Miedzyświat(y) zob. *Międyświeć*

Miedźna, wś, kat., gm. Brzeszcze, 7 km na wsch. od Pszczyny: de *Medzwna* seu *Cuncendorf* 1326 Reg nr 4586; ecclesia de *Moduna* (!) 1328, de *Medzwna* 1346, de *Medzwna* 1350, *Miedzwa*, *Medzwa* 1501, Wes *Medna* 1517, *Miedna*, ein dorff 1536, *Miedzna* 1593 SNGŚl VII 136; w *Miedine* 1614 Urb III 285; *Medzina* 1625, *Medzna* u. *Siegfriedsdorff* 1743 SNGŚl VII 136; *Medzna* auch *Siegfriedsdorff* 1783 Z II 104; *Miedźna* 1845 K 410; *Miedźna* (*Miedzna*) 1920 PrusŚG 49; *Miedźna*, -*nej* 1981 WUN II 439. — Dawniej *Międzwna*, później *Miedźna* (po uproszczeniu grupy spółgłoskowej), zob. *Miedzyń* (1). Obocznie n. niem. *Kunzendorf*, od im. *Kunze* (: *Konrad*) + -*dorf*. W XVIII w. wieś nosiła też n. niem *Siegfriedsdorff*, od n. os. *Siegfrid* + -*dorf*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. m. *Miedźna*. Lit.: SNGŚl VII 136; BańMorf 129. JCh

Miedźno (1), wś, częst., gm. Miedźno, 8 km na płn.-wsch. od Kłobucka: *Miedzno* (1364) 1660 ZDM I 148; de *Miedzbn*a (1383) ZDM IV 218; *Myeczwna* (1425) ZDM VII 192; *Miedzno* (1445) ZDM VIII 304; ville *Myedzwna* ... *Myedzwno* 1448 KMłp IV 487; *Myedzwno* 1470–80 DB II 212; *Myedzwna* 1529 LR 10; *Miedzwno* 1552 Matr V/2, nr 5594; *Międzwno* 1564 Lukrak II 20; de *Miedzno*

1569 Matr V/1, nr 3980; *Miedzwno* 1581 ŻDz XIV 81; *Miedzno* 1629 RPobKr 187; *Miedzno* 1658 Inwkrak 63; *Miedzno* 1877 Zin I 383; *Miedzno* 1885 SG VI 335; *Miedzno* 1921 Sk III 14; *Miedzno* 1952 UW 254; *Miedzno*, -*na* 1981 WUN II 439; gw. *meżno*, -*na*, *meżiński*. — Od przym. **miedzwny* (: psł. *medh*, pol. *miód*), por. stp. *miedzwno* 'słodko, miodowo'. W formie *Miedzno* uproszczenie grupy spółgłoskowej -*dźwn*- > -*dźn*-. Zmiana *Miedzno* > *Miedzno* w wyniku wtórnej dyspalatalizacji przed spółgłoską twardą. Lit.: RKrak 102–3; Rosp-SEMIG 220–1; BańMorf 91, 129.

IN

Miedźno (2), wś, sier., gm. Warta, 9 km na płn.-wsch. od Sieradza: *Miedzwn*e nobil. 1511 ŻDz XIII 188; *Myeczne*, *Myedzwn*e 1511/12 VisitGn 192, 352; *Myedzwn*e 1511–23 ŁLB I 388; *Miedzwna* 1531 VisitGn 688; *Mieczwn*e 1552, *Miedzne* 1553 ŻDz XIII 230; *Miedzno* 1827 Tabella II 18; *Miedzno* 1885 SG VI 335; *Miedzno* 1921 Sk II 101; *Miedzno* 1952 UW 103; *Miedzno*, -*na*, *miedznowski* 1972 UN 50, 38. — Pierwotnie *Miedzwn*e, wtórnie *Miedzno* (zob. wyżej).

EB

Miedźno zob. *Mierzno*

Miedźwiad zob. *Niedźwiady* (1, 3)

Miedźwiada zob. *Niedźwiada* (1a, 3, 4), *Niedźwiadna*, *Niedźwiady* (1, 3), *Niedźwiedziny*

Miedźwiadna zob. *Niedźwiada* (4)

Miedźwiady zob. *Niedźwiady* (1, 3)

Miedźwieckie zob. *Niedźwiedzkie* (3)

Miedźwiedza, wś zaginiona, leżała koło Wieleń, pil.: *Nedzwiedzica* (1298) KW II 152; *Myedzwyedza* 1515 Koz II 508. — Nazwa ponowiona z n. rz. *Miedzwiadza*, *Niedźwiedzica*, por. *Ursi rivus* (1251) KW I 261, lewego dopływu Noteci Starej. Do n. w. por. stp. przym. *miedzwiadzi* (: *miedzwiędz* 'niedźwiedź') Sstp V 180. Lit.: PPozn 202.

ZZ

Miedźwiedza zob. *Niedźwiada* (1a), *Niedźwiedza*

Miedźwiedzia zob. *Wolica* (18)

Miedźwiedzica zob. *Nożewo*

Miedźwiedzice zob. *Nożewo*

Miedźwiedzi Dół, wś zaginiona, leżała koło Gniewu, gdań.: *Medwedidol* (1245), *Meznezidos* (1279), *Mvsvesdol* 1281 Perl 74, 262, 281; *Mesvezydol* 1283, *Mesuezydol* (1283), *Mezuezidol* 1283 Perl 311, 313, 329. — Nazwa od stp. przym. *miedzwiadzi* 'niedźwiedzi' i od ap. *dół*. Lit.: Bugalska, PMT VI 66.

WK

Miedźwiedzie zob. *Niedźwiednik* (1), *Wolica* (18)

Miedźwiedziszczka zob. Niedźwiady (1)

Miedźwiedzkie zob. Niedźwiedzkie (3)

Miedźwiedź, wś zaginiona, leżała koło Brina, pozn.: *Myeczwyecz* 1473 SHGKI (PG 7, 211v); *Miedźwyecz* 1525, *Miedźwiedź* 1568 Koz II 457. — Być może od ap. *miedźwiedź* 'niedźwiedź'. ZZ

Miedźwiedź zob. Niedźwiedź (1, 3, 4, 6, 10, 12)

Miedźwna zob. Miedźna (1), Miedźno (1, 2), Miedzyń (1, 2), Miedźna

Miedźwne zob. Miedźna (1), Miedźno (2), Mierzno

Miedźwno zob. Miedźno (1), Miedźno (1)

Mieglwia zob. Mełgiew

Miejsce (1), wś, biel., gm. Spytkowice, 14 km na płn. od Wadowic: *Myestlicze* 1440 SHGKr (Acof 6, 86); *Myesce* 1468 SHGKr (Terr. Crac. 152, 155); *Myescze* 1470–80 DB I 80; *Myesczcze* 1529 LR 13; *Miejsce* 1885 SG VI 336; *Miejsce* 1933 SkBy 1038; *Miejsce*, -ca, *miejski* 1964 UN 16, 64. — Od stp. ap. *miestce*, *mieśce*, *mieste* 'miejsce, część płaszczyzny lub przestrzeni' Sstp IV 220. Lit.: LKrak 94. IN

Miejsce (2), wś, opol., gm. Świerczów, 15,5 km na pld. Namysłowa: *Staedtel*, *Stettel* 1666/67 J I 500, 502; *Staedtel* 1795 Z XII 51; *Städtel*, *Mieysce* 1845 K 649; *Miejsce*, *Städtel* 1896 D 131; *Städtel*, *Miejsce* 1941 Wrzosek 15; *Städtel* — *Miejsce*, -a, *miejszczański* 1947 MPol XXV nr 124; *Miejsce*, -ca 1981 WUN II 439. — Dawniej n. niem., od *Städtel* 'mała miejscowość, miejsce'. Pojawiają się od XIX w. n. *Miejsce* jest jej polskim tłumaczeniem. Lit.: SNGŚl VII 136; BorGŚl 100; Cz-Niem 70. JCh

Miejsce zob. Miejsce Kłodnickie, Miejsce Odrzańskie, Miejsce Piastowe

Miejsce Kłodnickie, cz. Kędzierzyna-Koźla, dawniej wś, opol.: *Mislitz* (1534) K 411; Ex pago *Miesce* 1679 J II 144; *Miesze* 1743, *Miestz* 1745, *Miessze* 1747, *Miestze* 1748 SNGŚl VII 136; *Miestiz*, *Miesce* 1783 Z II 306; *Mieszcze* 1795 SNGŚl VII 136; *Miesce*, oder *Mieysce* 1845 K 411; *Miejsce* — *Miesce* 1896 D 131; *Miejsce nad Kłodnicą* (*Mieszcze*) — *Luisental* O.S. 1939 Prus 50; *Luisental* O.S. — *Miejsce Kłodnickie*, -a -ego, *miejszczański* 1947 MPol XXV nr 124; *Miejsce Kłodnickie*, -ca -kiego 1981 WUN II 439. — Od stp. *miestce*, *mieśce*, potem *miejsce*; n. zniemczona jako *Miestze*, *Mesc(z)e*. Nazwa niem. *Luisenthal* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Miejsce Kłodnickie*, dodając człon odróżniający

Kłodnickie, od n. rz. *Kłodnica*. Lit.: SNGŚl VII 136; BorGŚl 100. JCh

Miejsce nad Kłodnicą zob. Miejsce Kłodnickie

Miejsce nad Odrą zob. Miejsce Odrzańskie

Miejsce Odrzańskie, wś, opol., gm. Cisek, 10 km na płn. od Raciborza: in villa *Miesce* 1679, *Mestitz* 1687/88 J II 157, 502; *Miestitz* 1743 SNGŚl VII 136; *Mistitz*, *Miestitz*, *Miestyce* 1845 K 413; *Miejsce* — *Mistiz* 1896 D 131; *Miejsce nad Odrą* (*Mistitz*) — *Schönblich* 1939 Prus 51; *Schönblick* — *Miejsce Odrzańskie*, -ca, *miejszczański* 1946 MPol XXV nr 142; *Miejsce Odrzańskie*, -ca -kiego 1981 WUN II 439. — Początkowo n. *Mieśce*, zniemczona jako *Mi(e)stitz*. Od XX w. z członem lokalizującym od n. rz. *Odra*. Niemiecka n. *Schönblich* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Miejsce Odrzańskie*. Lit.: SNGŚl VII 137; BorGŚl 100. JCh

Miejsce Piastowe, wś, krośn., gm. Miejsce Piastowe, 7 km na pld. od Krosna: *Mesczcze* (1358) 1524 KMłp III 117; *Messto* 1413, *Mescze* 1423 U nr 1057, 1164; *Myescze* 1433 AGZ XI nr 560; *Myestcze* 1445, *Myesczcze* 1462 AGZ XI nr 2059c, 3712; *Meysce* 1487 Matr I nr 1878; *Myescze* 1515, *Miejsce* 1589 ŻDz XVIII/1, 151, 50; *Miejsce* 1646 ADP 64, 225; *Mieysce* v. *Mesze* (!) 1794 Ga Bb1; *Miejsce* 1885 SG VI 336; *Miejsce Piastowe* 1921 Sk XIII 19; *Miejsce Piastowe*, -ca -wego, *miejscecki* 1965 UN 60, 43. — Dawniej *Mieśce*, później *Miejsce*. Od 1921 r. z członem dyferencyjnym od n. os. *Piast*, w celu odróżnienia od innych miejscowości o n. *Miejsce* na terenie Polski. Wariant *Miesto* jest wyrównaniem do ap. *miesto*, stanowiącego formę oboczną do ap. *miasto* 'miejsce'. Lit.: SHGsk II 140–2; MakSk 108; RospSEMiG 221. BCz

Miejska Dąbrowa, wś, rad., gm. Głowaczów, 20 km na zach. od Kozienic: *Dąbrowa Miejska* 1839 MpKwat IV 5; *Miejska dąbrowa* 1885 SG VI 336; *Dąbrówka Miejska* 1921 Sk III 51; *Miejska Dąbrowa* 1952 UW 118; *Miejska Dąbrowa*, -kiej -wy, *dąbrowski* 1970 UN 25, 20. — Nazwa zestawiona, od *dąbrowa* 'gaj dębowy', okresowo *dąbrówka*, i od *miejski* 'należący do miasta, związany z miastem'. Wś leży w pobliżu Głowaczowa, który w przeszłości był miastem. UB

Miejska Dąbrówka zob. Dąbrówka Leśna

Miejska Górka, mto, leszcz.: *Gorka* (1393) 1784 KW VI 384; *Gorca* 1406 RWłkp III nr 312; opidi in *Gorka*, *Gorca* (1422) 1426 KW VIII 243;

Miejska Wieś

Myesczka Gorka, Gorka Myesczka 1469 SHGPn I 630; *Gorka* 1444 KW X 376; *Gorka* opp. 1580–81 ŻDz XII 70; *Gorka Miejska, Miejska Gorka* 1611 SHGPn I 630–1; *Gorka* 1622–24 PPozn (Tab 1, 71); *Górka Miejska*, niem. *Görchen*, czyli *Miejskagórka* 1881 SG II 710; *Miejska Górka, -kiej -ki* 1981 WUN II 439; gw. *niejsko gurka, -ki -Ki, gurecki*. — Dawniej *Górka*, od niezidentyfikowanej osady *Góra*, może identycznej z wsią Sobiałkowo, z suf. *-ka*. Wieś w 1422 r. otrzymała prawa miejskie, stąd człon drugi od *mieścki*, później *miejski*. Lit.: SHGPn I 630–2; Koz II 203; PPozn 98; RymNmiast 147; RospSEMiG 221; ZierNmiast 91–2.

Miejska Wieś, wś, olszt., gm. Jeziorany, 3 km na wsch. od Jezioran: *Bürgerdorf* 1369 MWrm II 435; *Burgerdorf* (1398) MWrm V 308; *Burgdorff, Burgdorff* 1446 SHGWrm (Arch.Gött, Urkunden, Schiebl. XXV 48); *Burgerdorf* 1615 RŁWrm 274; *Bergerdorf* 1718 Wijaczka 429; *Burgerdorff* 1755 MpEnd; *Bergerdorf* (!) 1772 KolbergVE 111; *Bürgersdorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Bürgersdorf* 1820 Wald 164; *Bürgersdorf* 1882 SG III 574; *Buergerdorf* — *Miejska Wieś* 1946 Ley I 96; *Bürgerdorf* — *Miejska Wieś, -kiej Wsi, miejskowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miejska Wieś, -kiej Wsi* 1981 WUN II 439; gw. *bağendorff/bağendtrf, -fa*. — Dawna n. niem. od *Bürger* 'mieszczanin' i od *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Miejska Wieś*, która jest tłumaczeniem n. niem. Lit.: PospWrm 33, 226.

Miejska Wola (1), wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 15 km na pln.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: villa sua *Burgenvalde* 1376 MWrm V 3; super silua vulgariter *Bougen* nuncupata ... ad granicam illorum de *Bougen* 1399; super villa *Bugen*, nunc villa *Burgenwald* vocata (1399) 1578 MWrm V 313–4; *Burgenwald, Burgenvalde* 1428 AWrm IX 262; *Bürgerwalde* 1579 Schmauch 224; *Bergenwalde* 1579 SHGWrm (Arch.Gött.Schiebl. XXV 56); *Bergwald* 1615 RŁWrm 266; *Bürgerwaldt* 1656 Kolberg 221; *Bürgerswalde* 1796–1802 MpSchröt XI; *Bürgerwald* 1820 Wald 145; *Buergerwalde* — *Miejska Wola* 1946 Ley I 11; *Bürgerwalde* — *Miejska Wola, -kiej Woli, miejskowolski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miejska Wola, -kiej -li* 1981 WUN II 439. — Dawna n. niem. od *Bürger* 'mieszczanin' i od *Wald* 'las'. Zapisy *Bougen, Bugen* są przejęte z n. lasu, por. zapis z 1399 r. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Miejska Wola*.

Miejska Wola (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 15 km na pld. od Ostródy: nadpis na dok.: *Steinfließ* (1314–31) XVI PrUr II 476; daw. gut *Pilgrimeswalde* 1339 PrUr III 185; *Camiontken*, a. d. Neide 1371 Döhr 62; *Steinfließ* 1579 Hart 451; *Steinflies* od. *Mieszczko Wola* 1789 Goldb I 135, 217; *Steinfließ*, folw. 1820 Wald 196; *Steinfließ, Abbau zu Stadt Gilgenburg, Sztenflis* albo *Miejska Wola, Sztenflisu* ok. 1850 SzczeŹTeka 75; *Miejska Wola* 1882 Kętl 361; *Steinfließ*, folw. 1920 RpHAPr I; *Steinfließ* — *Miejska Wola*, folw. 1946 Ley I 79; *Steinfließ* — *Miejska Wola, -kiej -li, miejskowolski* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Miejska Wola, -kiej -li* 1981 WUN II 439; gw. *štenflis/šteinflis, -flisu*. — Początkowo n. niem. *Steinfließ*, od *Stein* 'kamień' i od *Fliess* 'rzeka', co spolonizowano jako *Sztenflis*. Niewykluczone, że nazwa ta jest tłumaczeniem wcześniejszej n. pol. *Kamionka*, zapisanej w dokumentach (1371) jako *Camiontken*. W XIV w. pojawiła się efemeryczna n. niem. *Pilgrimeswalde*, od n. os. *Pilgrim* Gott 386 + *-walde* 'las'. Od XVIII w. występuje n. *Miejska Wola*; miejscowość była wybudowaniem należącym do mta Dąbrówno, por. zapis z 1850 r. Lit.: Biolik, PMT X 94–5.

Miejska Wola zob. Poganowo

Miejskie Nowiny, kol., dawniej wś, biał., gm. Sokółka, 8 km na pld.-zach. od Sokółki: *Miejskie Nowiny*, okol. 1902 SG XV/2, 325; *Miejskie Nowiny*, wś 1921 Sk V 77; *Miejskie Nowiny*, wś 1952 UW 169; *Miejskie Nowiny*, wś i kol. 1967 SM 688; *Miejskie Nowiny, -kich -win* 1981 WUN II 440. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od przym. *miejski* (ziemia zapewne należała do pobliskiej Sokółki); człon drugi od ap. *nowina* 'grunt po lesie wykarczowanym, ziemia po raz pierwszy pod uprawę wzięta' SW III 415, w l. mnogiej.

Miejskie Pola, wś, piotr., gm. Przedbórz, 5 km na wsch. od Przedborza: *Miejskie Pola*, os. 1967 SM 688; *Miejskie Pola, -kich Pól* 1981 WUN II 440. — Od przym. *miejski* + *pole*, w l. mnogiej.

Miejwsze zob. Mniewszcz

Miekinice zob. Miękinia (1)

Mielbark zob. Nielbark

Mielcuchy, wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 13,5 km na pld.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Mieluchy* (!) 1827 Tabella II 19; *Mieluchy* 1877 Zin I 383; *Mielcuchy*, kol. 1885 SG VI 337; *Mielcuchy*, wś 1921 Sk II 128; *Mielcuchy*,

-chów 1981 WUN II 440. — Od ap. *mielcuch* 'budynek do przygotowywania siodu, siodownia' Sstp IV 226 lub od n. os. *Mielcuch* RymSEN II 92, w l. mnogiej. EB

Mielec, mto, rzecz.: de *melcha* 1224 Kkk I 18; *Melec* (1229) K'n 24, fals. XV; *Mielecz* (1422) XVII ZDM V 257; *Myelyecz* 1447 AGZ XIII nr 3840; *Mielec* (1459) XVIII Sng II 190; *Myelyecz* 1470–80 DB II 423; *Mielecz* 1497 Matr II nr 1046; *Myelec* 1508 ŻDz XV 464; *Myelyecz* opido 1529 LR 268; *Mielecz* 1578 ŻDz XIV 202; *Mielec*, mto 1885 SG VI 337–9; *Mielec*, -*ica*, *mielecki* 1966 UN 65, 5; gw. *mielec*, *mielca*, *mielecki*. — Od ap. *miel*, *miela* 'ławica, miałkie miejsce w wodzie, płycizna' SW II 956 lub od *miel* 'drobno rozarta, zmielona substancja' Sstp IV 191, z suf. -*ec*, por. psl. **měln* 'płycizna', też ap. *mielec* 'wiklina wodna' SW VII 891, przym. *miały* 'płytki, niegłęboki' SpXVI, XIII 335, *miałki* 'drobny, drobno pokruszony, drobno zmielony; płytki, niegłęboki (o rzece)' Sstp IV 191. Miasto leży nad Wisłoką; n. zapewne określała pierwotnie miejsce położone przy płyciźnie rzecznej lub przy usypisku żwiru. Lit.: OPilz 78; RospSEMig 221–2; RymNmiast 147. IN

Mielecka Wola zob. **Wola Mielecka**

Mielejczyce zob. **Milejczyce**

Mielejowice zob. **Milejowice** (1), **Milowice**

Mielejów zob. **Milejów** (2)

Mielenko (1), wś, bydg., gm. Mogilno, 8 km na zach. od Mogilna: Holendry *Milenko* 1789 MKI(Tab 34, 94); *Mielenko* 1846 KsP 499; *Mielinko*, wś 1885 SG VI 343; *Mielenko*, niem. *Mielinko* 1921 Sk X 50, 147; *Mielenko*, -*ka*, *mielenkowski* 1972 UN 181, 12; gw. *mielynko*, -*ka*, *mielyjski*. — Od n. jez. *Mielenko*; por. *Iacus Mielenko* 1427 Koz I 171. ZZ

Mielenko (2), wś, kosz., gm. Mielno, 13 km na pln.-zach. od Koszalina: *minorem villam Mellene* 1288 PU III 44; *minori Mōlne* 1382 Rzduma I 201; *Melne* 1489 PMT XIII 49; *Lutken Mohlen* 1618 MpLub; *Kl. Möllen* 1780 Rzduma I 201; *Kleinmöllen* — *Mielenko Koszalińskie*, -*ka* -*ego*, *mielnecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mielenko*, -*ka* 1981 WUN II 440. — Od n. sąsiedniej wsi *Mielno* (zob.), z członem odróżniającym od łac. *minor*, średniem. *lutlik* 'mały', niem. *klein* 'mały'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mielenko*. Lit.: Rzduma I 201; Belchnerowska, PMT XIII 49. BCz

Mielenko Drawskie, wś, kosz., gm. Drawsko Pomorskie, 4 km na pld. od Drawska: *Parve Mellen*

(1320) PU V 485; *Parva Mellen* 1337 SHGNM (Landb 29); *luttige Mellen* 1394 SHGNM(KurzeQ 237); *Lutken Melne* 1486, *Luttigen Melen* 1503 CdB A XVIII 45, 49; *Kl. Möllen* 1789 MpGillyPom; *Kl. Mellen* 1834 MpUMbl 1156; *Klein Mellen* — *Mielenko Drawskie*, -*ka* -*ego*, *mielnecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mielenko Drawskie*, -*ka* -*kiego* 1981 WUN II 440. — Nazwa wsi zapewne przeniesiona z n. jez. *Mellen*, por. *Melne Magnum* 1248 PU I 369, *Melne* (1254) XVII PU II 5, dziś *Mielno*. Nazwa jez. od psl. **měln* 'płycizna', z suf. -*no*, por. też kasz. *miałki* 'płytki'. Niektórzy z badaczy w zapisie z 1254 r. widzą n. miejscową. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. wsi w formie *Mielenko Drawskie*. Lit.: LorSNH 71; TrautmElb II 17; Borek, -*in*- 143; Rzduma I 201; Belchnerowska, HE VII 102. BCz

Mielenko Gryfińskie, wś, szczec., gm. Gryfino, 8 km na pld.-wsch. od Gryfina: *Melne* 1259 PU II 60; *Melen* 1259–82 TrautmElb II 17; *Mellen* (1388) KW III 609; *Lut. Möhlen* 1618 MpLub; *wendischen Mellen* 1628 Rzduma II 132; *Kl. Mellen* 1789 MpGillyPom; *Mellen* 1833 MpUMbl 1325; *Klein Möllen* — *Mielenko Gryfińskie*, -*ka* -*ego*, *mielnecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mielenko Gryfińskie*, -*ka* -*kiego* 1981 WUN II 44. — Od n. nieistniejącej dziś rz. *Melna*, por. *Melna* 1255 LorSNH 71, dopływu Tywy. Nazwa rzeki od **měln* 'płycizna'. Zgermanizowana n. *Möllen*/*Mellen* pojawia się z członem odróżniającym od średniem. *lutlik* = *klein* 'mały', *wendisch* 'słowiański'. Po II wojnie światowej urzędowo ustalono n. w formie *Mielenko*. W n. współczesnej przymiotnik od n. pobliskiego mta *Gryfino*. Lit.: LorSNH 71; TrautmElb II 17; Rzduma II 131–2; Duma, HE IV 61. BCz

Mielenz zob. **Miłoradz**

Mieleszki, wś, biał., gm. Gródek, 25 km na pln.-wsch. od Zabłudowa: dobra *Mieleszka* Michajłowicza 1505 Kond 124; *Melesky* 1567 AWAK XIV 180; *Mieleszki* 1784 Kond 124; *Mieleszki*, *Meleszki* 1902 SG XV/2, 326; *Mieleszki* 1921 Sk V 13; *Mieleszki*, -*szek* 1981 WUN II 440; gw. *mielaški*, -*by*, *mielaškouski*. — Od n. os. *Mieleszko* (od im. cerkiewnego *Jemieljan*, pol. *Emilian*), w l. mnogiej, por. zapis z 1505 r. Okresowo odnotowana oboczna forma *Meleszki*. W postaciach gw. widoczny jest wpływ fonetyki białoruskiej. Lit.: Kond 124. EB

Mieleszkowce, dziś **Mieleszkowce Pawłowickie** i **Mieleszkowce Zalesiańskie**, dwie wsi, biał., gm. Kuźnica, 14 km na pln.-wsch. od Sokółki: imje-

Mieleszkowce Pawłowickie

nia] *Mieleszkowskiego* 1569 SHGPd(MK nr 410, 996); *Mieleszkowce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 145–146); *Mieleszkowce Zalesiańskie* 1789 SHGPd(BU-Wilno, rkps nr 2683); *Mieleszkowce* 1921 Sk V 80; *Mieleszkowce Pawłowickie*, *Mieleszkowce Zalesiańskie*, dwie wsi 1952 UW 170; *Mieleszkowce Pawłowickie*, *Mieleszkowce Zalesiańskie*, -wic -kich 1981 WUN II 440; gw. *mieleşkaŭcy*, -caŭ, *mieleşkaŭski*, *pisaraŭcy*, -coŭ. — Od n. os. *Mieleszko*, z suf. -owce. Człony odróżniające w n. zestawionych od n. pobliskich wsi *Pawłowicze* (dziś kol.) i *Zalesie*, w formie przymiotnikowej. Formy gw. wykazują wpływ fonetyki białoruskiej. Postać gw. *pisaraŭcy* od brus. ap. *pisar* 'pisarz, urzędnik' Słbgav III 523, z brus. suf. -aŭcy. EB

Mieleszkowce Pawłowickie zob. **Mieleszkowce**

Mieleszkowce Zalesiańskie zob. **Mieleszkowce**

Mieleszna Górką zob. **Targowa Górką**

Mielesznica, wś, ziel., gm. Cybinka, 7 km na pld.-zach. od Cybinki: *Melschnitz* 1412 Mucke-NM 228; *Melschnitz* 1844 MpUMbl 2119; *Melschnitz* — *Mielesznica*, -cy, *mielesznicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mielesznica*, -cy 1981 WUN II 440. — Pochodzenie nazwy niepewne. Może należałoby ją łączyć z n. os. *Mielesz* SSNO III 471. Mniej prawdopodobna jest hipoteza Muki, że była to pierwotnie *(W)oleśnica, od głuź. ap. *wolša*, pol. *olsza* 'olcha', z suf. -nica; wówczas nagłosowe M- w zapisach może być wynikiem mieszania *m* i *w* lub niejasnego dodania do formy **Olesznica*. Lit.: MuckeNM 228. BCz

Mieleszówka, wś, kal., gm. Doruchów, 9 km na pld.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Mieleszówka* 1885 SG VI 342; *Mieleszówka* 1933 SkBy 1038; *Mieleszówka*, -ki 1981 WUN II 440. — Od nazw. *Mielesz* (: *mleć*, *mielę*) RymSEN II 91, z suf. -ówka. EB

Mieleszyn (1), wś, kal., gm. Bolesławiec, 6,5 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Milesyno* 1234 SHGWiel 113; *Milesyno* (1245)XVIII KW I 206; *Myelyessyn* 1511 ŻDz XIII 211; *Myelenschyn* 1511–23 ŁLB II 145; *Millessyn* 1552 ŻDz XIII 302; z *Mielsyna* (!) 1628–32 Luwlkp II 216; *Mieleszyn* 1827 Tabella II 19; *Mieleszyn*, kol., folw. 1885 SG VI 342; *Mieleszyn* 1921 Sk II 124; *Mieleszyn*, -na, *mieleszyński* 1974 UN 53, 6; gw. *mielesyn*, -na, *mieleski*. — Dawniej *Mileszyno*, od n. os. *Milesza* (: *Milobrat*) SSNO III

508, z suf. -ino, -in. W postaci *Mieleszyn* samogłoska *i* przeszła w *e* przed spółgłoską płynną *l*. Do utrwalenia tej zmiany fonetycznej przyczyniło się zapewne wtórne skojarzenie n. z derywatami od czasownika *mleć*. W formie z *Mielsyna* nastąpił zanik samogłoski *e* w pozycji nieakcentowanej. Lit.: SHGWiel 113; Nieckula, -ov- 287. EB

Mieleszyn (2), wś, pozn., gm. Mieleszyn, 6 km na pld.-wsch. od Klecka: cum dimidio lacu *Milesina* (1283)1539 BKanc 348; *Myleszyno* 1404 AC II nr 7; *Myleschyno* 1497 Bob 370; *Myleschyno* 1511–23 ŁLB I 89; *Milieszino* 1580 ŻDz XII 157; *Mieleszyno* 1618–20 PKal 219; *Mieleszyno* 1674 MKI (ASK 74, 210); Wieś *Mieleszyn* 1789 MKI(Tab 34, 236); *Mieleszyn*, dom. 1885 SG VI 342; *Mieleszyn*, -na, *mieleszyński* 1967 UN 77, 16; gw. *mielesyn*, -na, *mieleszyński*. — *Mileszyno* to n. m. i n. jez.; n. wodna pierwotna. Lit.: Nieckula, -ov- 287; RospSEMIG 222. ZZ

Mieleszyna Górką zob. **Targowa Górką**

Mieleszynek, wś, kal., gm. Wieruszów, 6 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Mieleszynek* 1827 Tabella II 19; *Mieleszynek*, kol. i folw. 1885 SG VI 342; *Mieleszynek*, wś 1901 Przew I 377; *Mieleszynek*, -nka, *mieleszynecki* 1974 UN 53, 20. — Od n. sąsiedniej wsi *Mieleszyn* (1), z suf. -ek. EB

Mielewo zob. **Milewo** (2)

Miełec zob. **Miłoradz**

Miełecin (1), cz. wsi Weronikopole, dawniej wś, kal., gm. Bralin: *Mileczino* 1266, *Nylencyno* ok. 1310 SHGWiel 288; *Milanczin* 1425 Koz V 32; *Myelczyn* 1518 ŻDz XIII 213; *Miełecin* 1553, *Miełecin* XVII ŻDz XIII 306; *Miełecin*, dom. 1885 SG VI 342; *Miełecin*, niem. *Mielencin*, ob. dw. 1921 Sk X 33, 147; *Miełecin*, wś 1933 SkBy 1039; *Miełecin*, -na 1981 WUN II 440; gw. *miełenciń*, -na, *miełenci*. — Dawniej *Miełecino*, od n. os. *Miełeta* (: *Miłosław*) SSNO III 509, z suf. -ino; wtórnie maskulinizacja nazwy. Forma *Niełecino* powstała wskutek pomieszczenia *in* i *ń* w nagłosie. Lit.: SHGWiel 115; Nieckula, -ov- 288. EB

Miełecin (2), wś, pil., gm. Człopa, 9 km na pld.-wsch. od Tuczna: ville deserte *Melnain* 1337 Zeit XXXIX 50; *Mellentyn* (1349)XV KW II 616; *Melentin* 1417, *Swarsnycza* alias *Melentin* 1493 SHGPn III 114; *Melanthin* 1532 Matr IV/2, nr 16277; *Melenthin* 1533 SHGPn III 114; *Mylentyn* 1619 PPozn 187; *Malentyn* alias *Kwartnica* 1643 SHGPn(WG 38, 531–532v); *Miełecin*, niem. *Mel-*

lentinal, wś 1885 SG VI 342-3; *Mellentín* — *Mielęcín*, -na, *mielęciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mielęcín*, -na 1981 WUN II 440. — O obocznych n. *Swarśnica*, *Kwartnica* zob. *Chwarstnica* (1). Wieś *Chwarstnica* została wchłonięta przez *Mielęcín*. Proces ten trwał od schyłku XV w. przez cały w. XVI i w tym okresie używano obu nazw wymiennie. Jeszcze w w. XVII rozróżniano dwie części wsi: *Mielęcín* zwany *Kwartnica* i *Mielęcín*. Lit.: SHGPN III 114-5; Nieckula, -ov- 288; PPozn 187. ZZ

Mielęcín (3), wś, szczec., gm. Pyrzyce, 9 km na pñ.-zach. od Lipian: Herman de *Melentin* (1250) XVI PU I 616; *Melentin* 1337 SHGNM (Landb 17); *Millentin* 1499 CdB C II 440; von *Mellentín* 1520 Pom 894; *Mellentín* 1618 MpLub; *Mellenyín* 1789 MpGillyPom; *Mellentín* 1833 MpUMbl 1488; *Mellentín* — *Mielęcín*, -na, *mielęciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mielęcín*, -na 1981 WUN II 440. — Nazwa zniemczona jako *Mellentín*. Po 1945 r. zatwierdzono n. *Mięcien*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 169. BCz

Mielęcín (4), wś, wałb., gm. Żarów, 9 km na wsch. od Strzegomia: *Phaffendorf* (1310) K 489; *Pfaffendorf* 1666 CdSil XXXIII 174; *Pfaffendorf* 1743 SNGŚI VII 138; *Pfaffendorf* 1845 K 489; *Pfaffendorf* 1941 Wrzosek 16; *Pfaffendorf* — *Mielęcín*, -a, *mielęciński* 1947 MPol XXV nr 124; *Mielęcín*, -na 1981 WUN II 440. — Od niem. *Pfaffe* 'ksiądz, klecha' i -*dorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mielęcín*. Lit.: SNGŚI VII 138. JCh

Mielęcinek, wś, szczec., gm. Lipiany, 7 km na pñ.-zach. od Lipian: *Neu Mellentin*, przys. XIX SHGNM; *Neu Mellentin* 1844 SHGNM (Top.-stat. 182); *Neu Mellentin* — *Mielęcinek*, -ka, *mielęcinecki* 1949 MPol XVII nr A-76; *Mielęcinek*, -nka 1981 WUN II 440. — Dawna n. niem. *Neu Mellentin* od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Mellentín*, dziś *Mielęcín* (3), i od niem. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mielęcinek*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 169. BCz

Mieliczek zob. **Mieliczki**

Mieliczki, cz. wsi Skórcz-Kranek, dawniej wś, gdań., gm. Skórcz: *Mielitzeg* 1796-1802 MpSchröt XV; *Miliczek* — *Mieliczki* al. *Mieliczek* 1879 KętN 34; *Mieliczki* albo *Mieliczek*, niem. *Militschek*, wś 1885 SG VI 343; *Mieliczek*, niem. *Militschek* 1921 Sk XI 45, 81; *Mieliczki*, -czek 1981 WUN II 440; gw. *mnielički*, -ček, *mnieličkovi*.

— Nazwa od n. rz. *Mieliczka* (wcześniej *Mielczyca*), dziś *Liska*, lewy dopływ Janki, por. *Milcicham*, *Miliczkam* 1274 Perl 211, 215. Nazwa rzeki od przym. *miałki* 'płytki, niegłęboki (o rzece)' Sstp IV 191, z suf. -ica, wtórnie -ka. W n. wsi widoczne wahanie rodzaju gramatycznego i liczby. Lit.: Górniewicz, PMT VII 48, 151-2. WK

Mielinek, wś, włoc., gm. Chodecz, 4 km na pñ.-zach. od Chodcza: *Myelno Minor* 1489 Lupbrz 132; *Mielno nadolne* 1527 Vlad XI 42; *Mielno nadolne* 1557-66 ŻDz XIII 26; *Mielinko* 1634 Rpodbrz 230; *Mielinko* 1674 Rpog 153; *Mielenko* 1796 PerOpis IX; *Mielinek* 1827 Tabella II 19; *Mielinek* al. *Mielinko* 1885 SG VI 343; *Mielinek* 1921 Sk I 205; *Mielinek*, -ka 1981 WUN II 440. — Wieś powstała jako osada filialna *Mielna* (11). W XV w. określano ją w dokumentach jako *Mielno Minor*, w XVI w. jako *Mielno Nadolne*. Człony odróżniające od łac. *minor* 'mniejszy' i od pol. *nadolny* 'położony niżej, w dole'. Od XVII w. występuje forma zuniwertalizowana z suf. -ko, -ek. AG

Mielinko zob. **Mielenko** (1)

Mielino zob. **Mylin**

Mielisz zob. **Nielisz**

Mieliwko zob. **Milewko**

Mieliwo zob. **Milewko**, **Milewo** (2)

Mielnia, wś zaginiona, leżała koło Kruszwicy, bydg.: *Myelnia* 1527 Vlad XI 49; *Melna* 1582 SHGKu(VC 271) (opustoszała). — Od stp. ap. *miel* (*mielizna*) 'ławica, miałkie miejsce w wodzie, pływiczna' SW II 956, SEBor 324 lub od *miał* 'drobno roztarta zmielona substancja' Sstp IV 191, z suf. -nia. Nazwa wskazuje, iż wieś musiała leżeć w pobliżu rz. Noteci lub jez. Gopło. Lit.: Borek, -m- 143. AG

Mielnica (1), wś zaginiona, leżała koło Kościerzyny, gdań.: *Melnicz* 1437/38 GZ 118; *Myelnicza* 1471 Matr I nr 662; *Mielnycza* 1512 Matr IV/1, nr 1586. — Zapewne od ap. *mielnica* 'młyn' SGSych III 159. Być może jest to dawna n. wsi *Rybaki*, leżącej nad jez. *Mielnica*. Nazwę jez., zapisaną w 1664 r., zestawia się z ap. *mielnica* 'młody łosoś' SGSych III 159 lub z przym. *miały* 'płytki, niegłęboki' SpXVI, XIII 335 + -nica; może ona być jednak wtórna i pochodzić od n. wsi *Mielnica*. Lit.: Breza, PMT I 82, 214; Górniewicz, HE I 106. WK

Mielnica (2), dziś *Mielnica Duża* i *Mielnica Mała*, dwie wsi, koniń., gm. Skulsk, 14 km na pñ.-

-zach. od Sompolna: *Myelnicza* 1489 Lupbrz 150; *Mielnicza* 1557–66 ŻDz XIII 37; *Mielnica* 1674 Rpog 156; *Mielnica* czyli *Przewoz* 1796 PerOpis V; *Mielnica Duża*, *Mielnica Mała* 1885 SG VI 344; *Mielnica Duża*, -cy -żej, *Mielnica Mała*, -cy -lej 1981 WUN II 440. — Od przym. *miały*, z suf. -nica. Wieś położona jest u ujścia rz. Noteci do jez. Gopło w miejscu, gdzie znajdował się bród, co znalazło odbicie także w obocznej n. *Przewóz*, por. ap. *przewóz* 'miejsce i urządzenie służące do przeprawy przez wodę' Sstp VII 205. AG

Mielnica (3), os. zaginiona, leżała nad rz. Słupią, pozn., gm. Stęszew, 6,5 km na zach. od Stęsiewa: aream piscatorum dictam *Myelnicza*, in *Mielnicza* (1383) XVII KW III 533. Lit.: SHGPn III 115; PPozn 187. ZZ

Mielnica Duża zob. *Mielnica* (2)

Mielnica Mała zob. *Mielnica* (2)

Mielnik (1), wś, dawniej mto, biał., gm. Mielnik, 17 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: *Mielnik* ok. 1247 SHGPd(kartoteka); *Mielnik* 1260 Mich-ZM 1; *Melnyk* 1391, *Melnik* 1425, *Melnyk* 1427 SHGPd(Cod. Vit. nr 1197, 1298); *Myelnik* (1501), *Mielnik* 1569 UPL 146, 260; *Mielnik*, mto 1576 Lupodl 87; *Mielnik*, mko 1580 ŻDz XVII/1, 58; *Mielnik* 1646 AWAK XXXIII 358; *Mielnik*, mko 1885 SG VI 346–7; *Mielnik*, mto 1921 Sk V 19; *Mielnik*, wś 1952 UW 167; *Mielnik*, -ka 1981 WUN II 441; gw. *mielnik*, -ka, *mielnicki*. — Nazwa pochodzi od podstawy *miel*-, *miał*-, z suf. -nik, por. psł. **měln* 'płycizna', przym. *miały* 'płytki, niegłęboki' SpXVI, XIII 335, *miałki* 'drobny, drobno okruszony, drobno zmielony; płytki, niegłęboki (o rzece)' Sstp IV 191. Wieś położona jest na rawym brzegu Bugu. Gród istniał już przed XIII w., a w 1440 r. nadane mu zostały prawa miejskie. Lit.: Kond 124; RymNmiast 147; Rosp-SEMig 222. EB

Mielnik (2), wś, walb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 6 km na pln. od Bystrzycy Kłodzkiej: *Melnik* 1358, *Melning* 1421 KGL 49; *Melnik* 1421, *Melinge* 1436, *Melnigkh* 1616, *Melnicki* 1638 CdSil XXIV 100, 103, 110; *Melnig* 1743 SNGŚI VII 138; *Melnig* 1789 Z IX 331; *Melling* 1845 K 404; *Milowice* — *Melling* 1896 D 73; *Melling*, *Milowice* 1900 Myc 73; *Melling* 1941 Wrzosek 26; *Melling* — *Mielnik*, -a, *mielnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mielnik*, -ka 1981 WUN II 441. — Nazwa *Mielnik* zniemczona jako *Melni(n)g*, *Melling*. Okresowo pojawia się pol. n. *Milowice*,

natomiast współczesna n. została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 138; Profous III 48–9. JCh

Mielniki, wś, biał., gm. Korycin, 19 km na pln.-wsch. od Knyszyna: *Mielniki* 1591 AWAK XIV 405; *Młynarze* 1744 SHGPd(kartoteka); *Mielniki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 47–50); *Mielniki* 1902 SG XV/2, 326; *Mielniki* 1921 Sk V 73; *Mielniki*, -nik 1981 WUN II 441; gw. *mielniki*, -nik, *mielnicki*. — Od ap. *mielnik* 'młynarz' Sstp IV 226, w l. mnogiej. W XVIII w. występuje także oboczna n. *Młynarze*. EB

Mielniki zob. *Miłuki* (2)

Mielnikowszczyzna zob. *Sady* (9)

Mielno (1), os., dawniej wś, bydł., gm. Mogilno, 9 km na zach. od Mogilna: *Mielno* Hol. 1787 MKI(Tab 34, 96); *Mielno* Ol. 1846 KsP 501; *Mielno*, wś 1885 SG VI 348; *Mielno*, -na, *mieleni*, wś 1972 UN 181, 13; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441; gw. *mielno*, -na, *mielnacki*. — Od n. jez. *Mielno*, por. pratum circa *Melnum* (1385) 1646 KW III 554, nad którym wieś jest położona. Nazwa jez. od przym. *miały* 'płytki, niegłęboki' SpXVI, XIII 335, z suf. -no, por. też ap. *miel* 'ławica, miałkie miejsce w wodzie, płycizna' SW II 956. ZZ

Mielno (2), wś, bydł., gm. Pakość, 4 km na pln. od Pakości: w *Mielnie* 1424, 1433 KorPrał IV 55; *Myelno*, quondam villa, nunc vero haereditas deserta 1511–23 ŁLB I 187; *Mielno* 1580 ŻDz XII 154; *Mielno* circa Pakosc deserta 1674 MKI(ASK 74, 210); *Melno* 1846 KsP 502; *Mielno*, wś 1885 SG VI 348; *Mielno*, -na, *mieleni* 1972 UN 179, 26. — Od n. jez. *Mielno*, por. cum lacu qui dicitur *Mezlnio* (!) (1362) KW III 196, nad którym wieś leży. ZZ

Mielno (3), cz. wsi Obory, dawniej wś, korn., gm. Wierzbinek: *Mielno* 1885 SG VI 348; *Mielno*, -na, *mielni* 1971 UN 182, 14. — Nazwa od n. jez. *Mielno*, nad którym leży wieś. AG

Mielno (4), wś, kosz., gm. Mielno, 11,5 km na pln.-zach. od Koszalina: *Mellene* 1288 PU III 43; *Molne* 1315 PU V 211; *Melne* 1429 PMT XIII 49; *Melne* 1532 PomKirch III 41; *Grote Möhlen* 1618 MpLub; *Gr. Mollen* 1789 MpGilly-Pom; *Gross Möllen* — *Mielno*, -na, *mieleni* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Nazwa od n. jez. *Mielno*, por. stagno *Melne* (1297) XVIII PU III 301. W n. zestawionej niem. człon odróżniający *Gross* 'wielki'. W części zapisów zastąpiono etymologiczne e przez o.

Niem. *Gross Möllen* stanowi fonetyczną substytucję n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mielno*. Lit.: RzDuma I 201; Belchnerowska, PMT XIII 49; Borek, -*mi*- 143; Belchnerowska, HE VII 101. BCz

Mielno (5), wś, olszt., gm. Grunwald, 10 km na pld.-zach. od Olsztyna: von *Melin* (1351) XVI PrUr IV 601; graniciem illorum de *Melyn* 1352 PrUr V 56; Ditterich von *Melyn* 1406 Hart 391; *Mehlen* 1418 Kętl. 332; Mattes von *Melen* 1451 Hart 392; *Miellen*, *Myelno* 1520 Kętl. 372-3; de *Myelno* 1533, von *Myhlen* 1550 Hart 393, 394; *Milen* 1576 PMT X 95; *Mylenm* 1579, 1601-02 HAPr V 56; in das gutt *Miehlen* 1616 PMT X 95; *Milen* 1629 Biolik 147; *Mü(h)len*, poln. *Mielno* 1789 Goldb I 135, 139; *Muehlen*, *Mielne*, *Mühlen*, adl. Gut, Df, *Mielno*, -a ok. 1850 SzczesTeka 67, 77; *Mielno*, niem. *Mühlen* 1885 SG VI 348-9; *Mühlen* — *Mielno*, -a, *mielneński* 1946 MPol XXV nr 142; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441; gw. *mielnołhielno* NitschPis III 275. — Nazwa genetycznie prus., ponowiona z n. jez. *Mielno*, prus. **Melins*; por. die sullen legin czwayer *Milen* lang 1321 VPr II 123, sehe *Melin* ... *Melyn* 1328 PrUr II 411, Ley II 245. Do n. jez. por. prus. *melne* 'siny; niebieskawa plama', lit. *mėlas*, *mėlynas* 'niebieski', łot. *mēlms* 'czarny, szary', jak w lit. n. w. *Mėlinis*, *Mėlyne*. Niemiecki zapis *Mühlen* powstał przez fonetyczne skojarzenie n. prus. z niem. ap. *Mühle*. Nazwa spolonizowana przez przystosowanie do typu nazw z suf. -*no*; w gwarze cecha mazurska: przejście *m̃* > *m̃i* > *i*. Po r. 1945 urzędowo zatwierdzono formę *Mielno*. Lit.: Borek, -*mi*- 143; Biolik, HE VIII 158-9; Biolik, PMT X 95; Przybalt 175-6. RP

Mielno (6), wś, pozn., gm. Czerwonak, 8 km na pln.-wsch. od Poznania: *Mile*, folw. 1846 KsP 343; *Milo* al. *Milno*, folw. 1885 SG VI 434; *Milno*, niem. *Milo* 1902 MyclPn 118; *Mielno*, niem. *Milo*, folw. 1921 Sk X 76, 176; *Mielno*, -na, *mielneński*, wś 1966 UN 93, 18; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Nazwa, związana z przym. *miały* 'płytki, niegłęboki', może pierwotnie odnosiła się do pobliskiej strugi, dziś bez nazwy. Postacie *Milno*, *Milo*, *Mile* wyglądają na zniemczone, zaś *Milo* — na formę wtórnie zrepolonizowaną. ZZ

Mielno (7), wś, pozn., gm. Mieleszyn, 14 km na pln. od Gniezna: de *Melno* 1401 RWlkp II nr 160; *Melno* 1431, in *Myelno* 1454 AC II nr 254, 511; *Myelno*, villa 1511-23 ŁLB I 52; *Mielno* 1580

ŻDz XII 150; *Mielno*, dom. 1885 SG VI 348; *Mielno*, -na, *mielneński* 1967 UN 77, 16; gw. *mielno*, -na, *mielijski*. — Od n. jez. *Mielno*, por. *Melno* (1295) 1546 KW II 105, nad którym wieś jest położona. ZZ

Mielno (8), wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 19 km na pld. od Słupska: *Mellin* 1580, *Mellin* 1618 RzDuma I 127; *Mellin* 1789 MpGillyPom; *Mellin* — *Mielno*, -na, *mielneński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Niemieckie *Mellin* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej *Mielno*; w tej formie urzędowo ustalona po 1945 r. Lit.: RzDuma I 127; Iwicki, PMT XI 75. BCz

Mielno (9), wś, słup., gm. Lipnica, 28 km na pln. od Chojnic: *Mielno* 1664 Font XXXII 170; *Gr. Mellen* 1796-1802 MpSchröt VIII; *Gr. Mellen* — *Mielno* 1879 Kętn 77; *Mielno*, niem. *Gr. Mellno* al. *Mellen* 1885 SG VI 349; *Mielno Wielkie* i *Mielno*, niem. *Gross Mellno* i *Mellno* 1921 Sk XI 12, 81, 90; *Mielno* (*Gr. Mellewo*) 1925 Krzep 72; *Mielno* 1952 UW 50; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Od n. jez., por. *Mielno* większe od jeziora *Mielonka* 1748 HE I 107, dziś zaginionego. Lit. Górniewicz, HE I 107. WK

Mielno (10), wś, szczec., gm. Węgorzyno, 17 km na pld.-zach. od Łobza: *Meln* 1340 LorSNH 71; *Melne* 1364 CdB A XVIII 333; *Mellene* 1539 PomKirch I 176; *Mellen* 1618 MpLub; *Mellen* 1789 MpGillyPom; *Mellen* 1834 MpUMbl 1062; *Mellen* — *Mielno*, -na, *mielneński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Pierwotnie była to n. jez., por. stagnum *Melne* 1284 PU II 525. Nazwę zniemczono jako *Mellen*. Po II wojnie światowej wprowadzono n. *Mielno*. Lit.: RzDuma II 131; LorSNH 71; Borek, -*mi*- 143. BCz

Mielno (11), wś, włoc., gm. Chodecz, 3 km na pld.-zach. od Chodcza: *Melno* 1398 Koz V 27; *Melno* 1418 Koch nr 169; *Myelno Nagorne* 1489 Lupbrz 129; *Mielno nagorne* 1557-66 ŻDz XIII 24; *Mielno* 1634 Rpodbrz 231; *Mielno* 1674 Rpod 154; *Mielno* 1796 PerOpis IX; *Mielno* 1885 SG VI 348; *Mielno*, -na 1981 WUN II 441. — Nazwa, związana z przym. *miały* 'płytki, niegłęboki', może pierwotnie odnosiła się do pobliskiego stawu bez nazwy lub Jeziora Lubienieckiego? Przejściowo w XV i XVI w. *Mielno Nagorne*, w opozycji do pobliskiej wsi *Mielno Nadolne*, dziś *Mielinek*. Lit.: Borek, -*mi*- 143. AG

Mielno (12), wś, ziel., gm. Gubin, 18 km na pld. od Gubina: *Malyn* 1449, *Mallin* 1557, *Maeh-*

Mielno

len 1562 Le II 232; Mehlen 1928 Muka III 160; Mehlen — Mielno, -na, mieleński 1948 MPol XXV nr 14; Mielno, -na 1981 WUN II 441; dłuż. Maliń Le II 232, przym. maliński Muka III 160. — Dawna n. luż. Maliń, od ap. malina, ziemczona jako Mehlen. Nazwę Mielno wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 138; Le II 232; Muka III 160. JCh

Mielno (13), wś, ziel., gm. Przewóz, 13 km na pld. od Żar: von Melendorff 1533 CdL V 116; pago Mellendorff 1679 J III 288; Mellendorf 1787 Z VII 104; Mellendorf (Mittel, Ober u. Unter) 1845 K 404; Mellendorf 1908 CdSiL XXIV 63; Mellendorf — Mielno, -a, mieleński 1948 MPol XXVI nr 59; Mielno, -na 1981 WUN II 441. — W niem. n. Melendorff, z członem Dorf 'wieś', tkwi n. luż. Mjelin, stłuz. Melin, od n. os. Mela, Melan (: Melchior) WenzPN II/2, 15, z suf. -in. Okresowo z członami odróżniającymi Mittel 'środkowy', Ober 'górny' i Unter 'dolny'. Nazwę Mielno ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 138; Muka I 70. JCh
Mielno zob. Mełno (2)

Mielno Pyrzyckie, wś, szczec., gm. Kozielnice, 10 km na pld.-zach. od Pyrzyce: Melna 1252 PU I 660; Melne 1263 PU VI 345; Groten Melne 1540 ZPyrz I 169; Möhlen 1618 MpLub; Groß Möllen 1784 Brüg I/2, 153; Gr. Möllen 1789 MpGilly-Pom; Gr. Mellen 1833 MpUMbl 1487; Gross Möllen — Mielno Pyrzyckie, -na -ego, mieleński 1947 MPol XXV nr 111; Mielno Pyrzyckie, -na -kiego 1981 WUN II 441. — O etymologii zob. Mielno (4). W n. zgermanizowanej Gross Möllen człon odróżniający od gross 'wielki'. W powołanej, ustalonej urzędowo, n. pol. występuje człon odróżniający od n. mta Pyrzyce. Lit.: RzDuma II 131; Rymar, ZPyrz I 169; LorSNH 74; Traut-mElb II 17; Borek, -in- 143. BCz

Mielno Stargardzkie, wś notowana do 1967 r., kosz., gm. Drawsko Pomorskie, 10 km na pld.-wsch. od Ińska: Melne (1209)1309 PU II 60; Melne 1264 LorSNH 71; Mellen 1354 CdB A XVIII 333; Mollen 1554 PomKirch II 340; Mellin 1618 MpLub; Mellen 1789 MpGillyPom; Gr. Mellen 1834 MpUMbl 1246; Gross Mellen — Mielno Stargardzkie, -na -ego, mieleński 1947 MPol XXV nr 111; Mielno Stargardzkie 1967 SM 689. — Pierwotnie była to n. jez., por. stagnum Melne 1248 PU I 562, ponowiona na wieś. W n. zgermanizowanej Gr. Mellen człon gross 'wielki', w celu odróżnienia od Mielenka

Drawskiego, niem. Klein Mellen. We współczesnej, ustalonej urzędowo, n. pol. człon odróżniający od n. m. Stargard. Lit.: RzDuma I 201; LorSNH 71; Borek, -in- 143. BCz

Mielnów, wś, przem., gm. Krasiczyn, 13 km na pld.-zach. od Przemyśla: Myelnów 1436 AGZ XIII nr 61; Mielnow 1515 ŻDz XVIII/1, 131; Mielnow 1744 ADP 166, k. 95; Mielnow 1794 Ga Bb1; Milniw 1851 Sch 38; Mielnów, rusk. Milniw 1885 SG VI 349; Mielnów, -nowa 1981 WUN II 441; gw. mielnuif, -ova, mielnuifski. — Od ukr. n. os. Melen (: Melentij) MakPrz 170, z suf. pol. -ów, ukr. -iw. Lit.: MakPrz 170. BCz

Mielonek, cz. wsi Mielno, dawniej wś, słup., gm. Lipnica: Kl. Mellen 1796–1802 MpSchröt VIII; Kl. Mellen — Mielonko 1879 KętN 77; Mielonko, niem. Kl. Mellno lub Mellen 1885 SG VI 349; Mielno, niem. Melhno 1921 Sk XI 12, 90; Mielonko (Kl. Mellewo) 1925 Krzep 72; Mielonek, -nka 1981 WUN II 441. — Od n. m. Mielno (9); niem. Kl. Mellen z członem dyferencyjnym od klein 'mały'. Od XIX w. n. pol. z suf. -ko, -ek i przejściem e > o przed N. WK

Mielonko zob. Mielonek

Mielsztyn zob. Melsztyn

Mielszyno zob. Mielżyn

Mielwino zob. Miłwino

Mielżyn, wś, dawniej mto, koniń., gm. Witkowo, 5,5 km na pld. od Witkowa: Melszino 1373 KW III 399; Melszino 1392 Lek II nr 205; Myelszino 1415 RWkp II nr 440; de Mielzyno na mieście i na wsi Mielzyno 1495 SHGKI (PG 7, 56); Myelszyn 1500 AC II nr 743; Myelzyno, opp. 1511–23 LLB I 326; in Lipe prope Mielzin 1559 VisitGn 626; Mielzino, oppidum et villa 1576 MKI (ASK 12, 623); Mielzyn, opp., Mielszyn, opp. 1578 ŻDz XII 205, 221; Mielzyń, opp. 1620 MKI (Tab 11, 9); Mielżyn 1789 MKI (Tab 47, 77); Mielżyn, mko 1885 SG VI 349; Mielżyn, niem. Mielschiin, wś 1921 Sk X 113, 147; Mielżyn, -na, mielżyński 1967 UN 77, 30; gw. mielżyn, -yna, -mielżyjski. — Dawniej Mielszyno, od n. os. Mielsza 1649–57 Koz VII 360 (n. os. od imion typu Miłosław lub od mleć, miele), z suf. -ino. W nazwie nastąpiło w XVI w. udźwięcznienie grupy spółgłoskowej -lsz- > -lż-. Postać Mielżyń wykazuje zmianę -yn > -yń, zgodną z wielkopolską wymową typu malinia. Lit.: Nieckula, -ov- 288; RymNmiast 147. ZZ

Mielżynek, w 1967 r. notowane Mielżynek Dolny i Mielżynek Górny, części Mielżyna, daw-

niej wsi, koniń., gm. Witkowo: de Mielzyno na mieście i na wsi *Mielzyno* 1495 SHGKI (PG 7, 56); *Mielzinko*, villa 1578 ŻDz XII 205; *Mielżyńko*, villa 1618–20 PKal 159; *Mielżyńko* 1674 MKI (ASK 74, 186); wieś *Mielżynek* 1789 MKI (Tab 47, 78); *Mielżynek*, ws i dom. 1885 SG VI 350; *Mielżynek Dolny*, *Mielżynek Górny*, *-nka -nego*, części wsi 1967 UN 77, 30. — Od n. m. *Mielżyn*. Postać *Mielżyńko*, z suf. *-ko*, wtórnie *-ek*, powstała w celu odróżnienia n. wsi od n. mta. Człony dyferencyjne od przym. *dolny*, *górny*. Współcześnie wieś utraciła samodzielny charakter. ZZ

Mielżyńko zob. *Mielżynek*

Mielżyno zob. *Mielżynek*, *Mielżyn*, *Milżyn*

Mielawa zob. *Milawa*

Mielawczyce zob. *Milawczyce*

Mielkinia zob. *Malkinia*

Mielkowo zob. *Milkowo* (3)

Mielkowo Młode zob. *Milkowo* (3)

Mielkowo Stare zob. *Milkowo* (3)

Mielocin zob. *Milocin* (3)

Mielonice zob. *Milonice*

Mielonów zob. *Mionów*

Mielosław zob. *Miłosław* (2)

Mielosławice zob. *Miłosławice* (1)

Mielostowo zob. *Miłostowo* (1)

Mieloszewo zob. *Miłoszewo* (2)

Mieloszewice zob. *Miłoszewice*

Mielustowo zob. *Miłostowo* (1)

Miemcze zob. *Niemcze*

Miemczewo zob. *Niemczewo* (1)

Miemczyk zob. *Niemczyk*

Miemczyńko zob. *Niemczynek*

Miemczyńko Minor zob. *Niemczynek*

Miemczyńno zob. *Niemczyn* (2)

Miemczyńno Maior zob. *Niemczyn* (2)

Miemczyńno Minor zob. *Niemczynek*

Miemieczkowo zob. *Niemieczkowo*

Miemierze zob. *Strzemieczne-Niemiry*

Mienhatowo zob. *Miaty*

Mienia, ws, siedl., gm. Ceglów, 10 km na pld.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: de *Menija* als de Wyazowno 1446 SHGMz (WD 2, 1040); *Pyasieczka Wolya* (1450) 1456 SHGMz (MK 4, 107); *Vola Pasieczka* (1503) 1539 Matr IV/1, nr 6497; *Myenya* 1524 SHGMz (MK 32, 245); *Mienia* 1576 ŻDz XVI 222; *Mienia* 1783 MpPerMz; *Mienia* 1827 Tabella II 19; *Mienia* 1885 SG VI 350; *Mienia*, *-ni* 1981 WUN II 441. — Od n. rz. *Mieni*, płynącej w pobliżu wsi, por. *Myenya* 1446 SHG-

Mz (WD 2, 1040). Schmid i Udolph łączą n. rz. z ide. **mhi-// *meji// *moji-* 'mijać'. Bednarczuk opowiada się za zachodniobałtycką genezą tego mazowieckiego hydronimu, a Babik wiąże go z niezachowanym w j. słowiańskich ap. **may-ni-* 'błoto', etymologicznie 'to, co się mija'. Oboczna n. *Piasecka Wola*: człon pierwszy od n. m. *Piasieczno*, człon drugi od *wola*. Lit.: Schmid, Onom XXVII 64; UdolphStell 159–64; Bednarczuk, Onom XXXVII 254; Babik 172. UB

Mienianie zob. *Mieniany*

Mieniany, ws i os., zamoj., gm. Hrubieszów, 8 km na pld.-wsch. od Hrubieszowa: *Myenyany* 1429 CzChelm 181; *Myenyaye* 1445 CzChelm (ZZCh I, k. 8, zap. 80); *Mieniani* 1564 ŻDz XVIII/1, 187; *Miniani* 1565 Luukr III 99; *Mieniany* (!) 1661 Lurus III 282; *Mieniany* 1827 Tabella II 19; *Mieniany* 1885 SG VI 351; *Mieniany*, *-nian* 1981 WUN II 441; gw. *mieńiany*, *-ńian*, *mieńiański*; Ukraińcy mówią: *mińieny*. — Na podstawie zapisu z 1445 r. można sądzić, że była to pierwotnie n. mieszkarców. Należy ją łączyć z n. rzeki *Mień*, prawego dopływu Wisły, por. *Mien* (1371) CdP II, 755. Nazwa określała pierwotnie 'ludzi przybyłych znad rzeki Mień', później wieś; por. też inne n. rzek: *Mianka*, *Mienia*, *Minina* (dopływ Wieprza). Wtórna zmiana rodzaju gramatycznego *Mienianie* > *Mieniany*. Postać *Mieniany* zniekształcona. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mienice, ws, wroc., gm. Wisznia Mała, 6 km na pld.-zach. od Trzebnicy: *Minichi* 1203 KŚI I 251; *Minich* 1208 KŚI II 37; *Minic* 1218 SUr I 181; *Minic* (1251) Reg nr 747 fals. XIII; *Minitz* 1743 SNGŚI VII 139; *Mieniz*, *Meniz* 1785 Z IV 371; *Mühnitz* 1845 K 423; *Mühnitz* 1900 Myc 74; *Mühnitz*, *Mienice* 1941 Wrzosek 22; *Mühnitz* — *Mienice*, *-ic*, *mienicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Mienice*, *-nic* 1981 WUN II 441. — Dawniej *Minice*, od n. os. *Min*, *Miń* SSNO III 517 lub *Mina* (od podstawy *min-*, por. *minąć*, *mina*, n. os. *Minigniew*) RymSEN II 101, z suf. *-ice*. Zmiana *Minice* > *Mienice* ma charakter fonetyczny i polega na rozszerzeniu i > e przed n. Nazwa została zniemczona jako *Mühnitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mienice*. Lit.: SNGŚI VII 139. JCh

Mieniewo zob. *Młyniewo*

Mienikowice zob. *Minkowice* (2)

Mieniszew zob. *Miniszewo*

Mieniszewice zob. *Miniszew*

Mieniszewo zob. *Miniszew*, *Miniszewo*

Mieniszowo zob. Miniszewo

Mieniszów zob. Miniszew

Mienken zob. Dominikowo (1)

Mienkowice zob. Minkowice (1, 2)

Mienkowo zob. Miękowo (1)

Mienthen zob. Minięta (2)

Mień, wś, biał., gm. Brańsk, 10,5 km na płn.-zach. od Brańska: hereditatem *Myen* 1441 WiśnR 123; *Mieñ* 1460 HMil 276; Selo *Meńskich* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 221; *Menx* 1567 RIB XXXIII 1114; *Mien* 1569 UPL 241; *Mieñ* 1591 ŻDz XVII/1, 148; *Mieñ* 1645 HMil 279; *Mien* 1676 CzRkps nr 1099; *Mieñ* 1839 MpKwat VI 6; *Mieñ* 1885 SG VI 350; *Mieñ*, *Mnia*, *mieński* 1972 UN 153, 23. — Od n. rz. *Mieñ*, zwanej też *Mianka*, nad którą leży wieś, por. *Myen* 1440 SHGPd(kartoteka). O n. rz. zob. *Mienia*. Lit.: Kond 124; HalBiał II 50–1; Schmid, Onom XXVII 64; UdolphStell 159–64; Bednarczuk, Onom XXXVII 254; Bilut, HE X 101–2; Babik 173–4. EB

Mieńkowice zob. Minkowice (2)

Mieńkówka zob. Mikówka

Mieńsko zob. Mińsk Mazowiecki

Mieradze zob. Miradze

Mierau zob. Mirowo (1), Mirowo Duże

Mierauerwalde zob. Mirówko

Miercz zob. Mirzec

Mierzany, wś, ziel., gm. Torzym, 9 km na pld.-zach. od Rzepina: *Hildesheim* 1822 MpUMbl 2052; *Hildesheim* — *Mierzany*, -an, *mierzaniński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mierzany*, -czan 1981 WUN II 441. — Dawna n. niem. *Hildesheim*, od im. *Hilde* + *Heim* 'dom'. Nazwa *Mierzany* nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Miercze zob. Mircze

Mierzyce, wś, legn., gm. Wądroże Wielkie, 9 km na wsch. od Jawora: *Mercisco* (!) 1239 SUr III 159; *Mertschicz* 1300 Reg nr 3165; *Mertschicz* (1310) K 405; *Merticz* 1330, *Mercicz* 1335, *Mertschicz* 1339 Reg nr 4911, 5409, 6214; *Merczschicz* (1358) K 405; *Mertschutz* 1657 CdSil XXV 256; *Mertschiütz* 1659 CdSil XXXIII 93; *Mertschuez* 1789 Z VIII 180; *Mertschiütz* 1845 K 405; *Międzyrzecze* — *Mertschiütz* 1896 D 131; *Mertschiütz*, *Międzyrzecz* 1941 Wrzosek 34; *Mertschiütz* — *Mierzyce*, -yc, *mierzycycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mierzyce*, -czyc 1981 WUN II 441. — Pierwotnie *Mi(e)rczyce*, od n. os. *Mirek* SSNO III 520, z suf. -ice. Nazwa zniemczona jako *Mertschiütz*. Okresowo wieś nosiła pol. n. *Międzyrzecze*. Po 1945 r.

wprowadzono urzędowo n. *Mierzyce*. Lit.: SNGŚI VII 139. JCh

Mierczyn, cz. wsi Mętlew, dawniej wś, płoc., gm. Góra Świętej Małgorzaty: *Myerczyno* 1511–23 ŁLB II 415; *Mirczino* 1576 ŻDz XIII 56; od wsi *Myrczyna* 1628–32 Luwlkp II 44; *Mierczyn* 1793 MpPerŁęcz; *Mierczyn* 1827 Tabella II 19; *Mierczyn*, wś 1885 SG VI 351; *Mierczyn* 1921 Sk II 59; *Mierczyn*, -na, *mierzyniński*, wś 1972 UN 43, 15; *Mierczyn*, -na 1981 WUN II 441; gw. *miercyn*, -na, *miercyniński*. — Od n. os. *Mirka* (: *Miroslaw*) RymSEN II 103, z suf. -ino, -in. Lit.: Nieckula, -ov- 288. EB

Mierewino Male zob. Mierzwin (1)

Mierewino Wielkie zob. Mierzwin (1)

Mierki, wś, olszt., gm. Olsztynek, 2,5 km na wsch. od Olsztynka: das dorff *Merkaw* genant (1343) 1540 PrUr III 408; von *Merkaw* (1350) VI'r IV 3; von *Merkaw*, na kopii: *Märcken*, *Mercken* (1359) 1538, XVIII PrUr V 443; *merko* das dorff 1410–11, *Merkaw* 1414 Hart 379, 380; *Merkaw* 1437 GZ 82; *Merkaw* 1507 Ger 98; *Mirken* 1755 MpEnd; *Merken* 1789 Goldb I 134; *Mercken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Merken* (*Nierki*) 1820 Wald 198; *Mierken*, Df *Mierki*, -rk ok. 1850 SzcześTeka 72; *Mierki* al. *Nierki*, niem. *Moerken* 1885 SG VI 351; *Mörken* — *Mierki*, -rek, *mierecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mierki*, -rek 1981 WUN II 442; gw. *mierki*, -rek, też *mjerkił/mierki*, *njyrkił/nierkił/mnierkił/njyrki*. — Genetycznie prus. n. **Merk-aw-s*, od n. os. **Merke*, por. *Meriko*, *Merike* TAP 57, 145, z suf. -aw. Antroponim może być związany ze stp. imionami z członem *Mir(o)-*, *Mier(o)-*. Zapisy gwarowe nazwy z *e* (ścieśnionym) mogą wskazywać na kontynuację *i* przed *r*; potwierdzają też wymowę *mü* jako *mu*, *ü*. Nazwa została przejęta do j. niem. jako *Merken*, *Mörken*. Spolonizowana w formie l. mnogiej, zgodnie z tradycją nazw w tym rejonie. Lit.: Biolik, PMT X 95. RP

Mierki zob. Kurzatki (2)

Mierkienniki, wś, łomż., gm. Goniądz, 4 km na pld. od Goniądza: *Mierkienniki*, -nik 1981 WUN II 442; gw. *mierkeniiki*, -iik. — Według Kondratiuka od n. os. *Mierkienik*, w l. mnogiej, ta od lit. n. os. *Merkiniikas* Lpvž II 210 (bez etymologii); por. lit. n. os. *Merkinė* (: *merkti* 'moczyć, zanurzać lcn, bieliznę') Zinkevičius 172 oraz n. m. *Mierkinie*, *Markiny* (zob. PétVV 247). Lit.: KondBał 145. EB

Mierkinie, wś, suwał., gm. Wiżajny, 22 km na płn.-zach. od Suwałk: *Mierkinie* 1827 Tabella

II 19; *Mierkinie nowe, Mierkinie stare* 1877 Zin I 384; *Mierkinie Stare, Nowe Mierkinie, Mierkinie Nowe* 1882, 1885 SG III 25, VI 351; *Mierkinie Nowe, Mierkinie Stare* 1921 Sk V 87; *Mierkinie Nowe, Mierkinie Stare* 1967 SM 689; *Mierkinie, -kini* 1981 WUN II 442; gw. *mierkiini stare, -kini -rex, mērkinski*. — Od lit. n. os. *Merkinē* Zinkevičius 172, w l. mnogiej. O n. os. zob. wyżej. Człony odróżniające od przym. *nowy, stary*. EB

Mierkowice, os. zaginiona, początkowo cz. Moraczewa, z czasem osobny folw., leszcz., gm. Rydzyna: Nicolaus de Minori Morawczewo *Mir-cowicz* 1422 RWkp III nr 949; *Moraczewo* alias *Mirkowicze* 1476, *Myrkowycze* 1490 SHGPn III 166; *Markowicze* (!) al(l)odium desertum 1510 NKs 110; *Mirkowicze* 1580–81 ŻDz XII 83; *Mierkowice*, des. 1619 PPozn 187. — Od n. os. *Mirek* SSNO III 520 (: *Miroślaw*), z suf. *-ice*. Znany jest *Miroślaw* z sąsiedniego Moraczewa, por. SHGPn III 188. Zapis pierwszy można interpretować dwojako: albo jako n. m., albo jako n. os., i wtedy pierwszą wzmiankę o n. wsi należy przesunąć na 1476 r. Lit.: SHGPn III 166–7; PPozn 187. ZZ

Mierkowice zob. *Mirkowice* (2), *Mirków* (2)

Mierkowiczki zob. *Mirkowiczki*

Mierkowiec Mały zob. *Mirkowiczki*

Mierkowiec Wielki zob. *Mirkowice* (2)

Mirków, wś, ziel., gm. Lubsko, 3 km na płn.-zach. od Lubska: zeur *Mercke* ok. 1546, *Merke* 1588, *Mercke* 1740 Le II 232–3; *Merke* 1928 Muka III 161; *Merke* — *Mirków*, *-owa*, *mierkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mirków*, *-kowa* 1981 WUN II 442; dłuż. *Mērkw* Le II 232–3, przym. *mērkojski* Muka III 161. — Dawna n. łuz. *Mērkw* od n. os. *Mērk* (: *Mēroślaw*) Muka III 161, z suf. *-ow*, zniemczona jako *Merke*. Po 1945 r. ustalono n. *Mirków*. Lit.: SNGŚI VII 139. JCh

Miernik zob. *Grochy-Łętownica*

Mierniki, wś, ciech., gm. Gołymin-Ośrodek, 16 km na wsch. od Ciechanowa: Gosłai Myernik de *Conarzewo* (1452) 1457 SHGMz(MK 4, 2); Gocslao geometro de *Konarzewo* (1468) SHGMz(MK 5, 94); *Conarzewo* (1473) SHGMz(MK 9, 21v); *Konarzewo* 1479, 1494 SHGMz(MK 6, 312); *Conarzewo* (1512) SHGMz(C 53, 76v); *Conarzewo* (1520) SHGMz(MK 32, 74v); *Konarzewo Mierniki* 1567 ŻDz XVI 328; *Konarzewo Mierniki* 1827 Tabella I 222; *Konarzewo-Mierniki* 1883 SG IV 321; *Mierniki*, *-nik*, *miernicki* 1971 UN 123, 12. — O n. *Konarzewo*

zob. *Konarzewo Wielkie*. Człon *Mierniki* od ap. *miernik* 'dokonujący pomiaru ziemi, mierniczy, geometra' Sstp IV 231, w l. mnogiej, por. zapisy z XV w. UB

Mierniki zob. *Godlewo-Mierniki*

Miernów, wś, kiel., gm. Złota, 17 km na pld.-zach. od Buska-Zdroju: *Mernow* 1387 Krak nr 4375; *Miernow* 1436 DKrak 196; *Myernow* 1470–80 DB I 412; *Myernow*, *Miernow* 1529 LR 19, 49; *Myernow* 1564–65 Lusand 29; *Miernow* 1579 ŻDz XIV 217; *Miernow* 1660–64 Lusand II 90; *Miernów* 1827 Tabella II 19; *Miernów* 1885 SG VI 352; *Miernów*, *-nowa*, *miernowski* 1966 UN 29, 29. — Od n. os. *Mierny* RymSEN II 87, por. (*mierny*) *mierny* 'dokonujący pomiaru ziemi, geometra' Sstp IV 231, z suf. *-ów*. Lit.: KSand 123; KopKiel 192; Nieckula, *-ov-* 131. IN

Mierocino zob. *Mierucin* (2)

Mierogonowice, dziś *Mierogniewice*, wś, bydż., gm. Rojewo, 5,5 km na pld.-zach. od Gniewkowa: [de *Miragonowicze*] 1424 AC III nr 481; *Myrogonowycze* 1489 Lupbrz 158; *Mirogoniewiczze* 1527 Vlad XI 31; *Mirogonice* 1543, *Mierogoniewiczze* 1583 ŻDz XII 248; *Mierogonowice* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mierogoniewiczze* al. *Mirogoniewiczze* 1885 SG VI 352; *Mierogoniewiczze*, *-wic* 1981 WUN II 442; *Mierogoniewiczze*, wś, po zmianie *Mierogniewice*, *-ic*, *mirogniewicki* 2004 DzU nr 229, poz. 2313. — Od n. os. **Mirogon* Koz V 34 (por. *Mirogod*, *Mirogniew* SSNO III 521, 522), z suf. *-owice*, *-ewice*, też *-ice*. W formie *Mierogonowice*, nastąpiło przejście *-i-* > *-e-* przed *r*. AG

Mieronice (1), wś, kiel., gm. Małogoszcz, 13 km na zach. od Chęciny: *Myronicze* (1347) ZDK I 68; *Myronicze* 1470–80 DB I 595; *Myronicze* 1508 ŻDz XV 484; *Myronicze* 1511–23 ŁLB I 580; *Mirowicze* (!) 1529 LR 238; *Myronicze* 1540 ŻDz XV 563; *Mironicze* 1573 ŻDz XIV 272; *Mironice* 1789 Lusand I 151; *Mieronice* 1827 Tabella II 19; *Mieronice* 1885 SG VI 352; *Mieronice*, *-nic*, *mieronicki* 1966 UN 21, 21; gw. *mieruniice*, *-ic*, *mieriński*. — Od n. os. *Mirona*, *Miron* (: *Mirogniew*, *Miroślaw* itp.) SSNO III 522–3, z suf. *-ice*. Forma *Mieronice* powstała w wyniku przejścia *-ir-* > *-er-*. Lit.: KSand 126; KopKiel 243. IN

Mieronice (2), wś, kiel., gm. Wodzisław, 17 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Mironhicz* (!) 1325–27, de *Mironowicz* 1332–42 MVat I 132, 374; de *Mironicz* 1354–56 MVat II 393; de *Mironicz* 1376, *Mirouicz*, de *Mirouiwicz* (! pro *Mironiowicz*) 1384

Krak nr 220, 2385, 2883; *Mironicze* 1386, *Myronicze* 1388 DKrak 35, 44; *Mironice* 1412, *Mirouicze* 1443 Inscr nr 204, 787; *Mironicze* 1470–80 DB II 86; *Mironice* (1487)XVII MPH V 774; *Myronicze* 1490 ŻDz XV 439; *Mironice* 1529 LR 134; *Mironicze* 1564 Lukrak II 80; *Mironice* 1581 ŻDz XIV 84; *Mironice* 1680 Rej 127; *Mironice* 1783 SHGKrMat 184; *Mironice* 1827 Tabella II 19; *Mironice* 1885 SG VI 352; *Mironice*, -*nic*, *mironicki* 1966 UN 21, 68; gw. *miironice/hiheronice*, -*ic*, *hiirajski*. — Od n. os. *Mirona*, *Miron*, z suf. -*owice*, -*ice*. Odnotowana też forma *Mirowice*, od skróconej postaci n. os. Lit.: RKrak 103; KopKiel 243. IN

Mierosław zob. *Mirosław* (1), *Mirosławice* (4)

Mierosławice zob. *Mirosław* (1)

Mieroszewice zob. *Mioszowice*

Mieroszewko zob. *Mioszewko*

Mieroszka zob. *Mioszka*

Mieroszków, mto, wałb.: *Friedland* 1650 CdSil XXVII 274; *Fridland* 1666/67 J I 705; *Friedland* 1743 SNGŚI VII 139; *Friedland* 1785 Z V 377; *Friedland* 1845 K 138; *Friedland*, *Frydland* 1941 Wrzosek 22; *Friedland* — *Mieroszków*, -*owa*, *mieroszowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mieroszków*, -*szowa* 1981 WUN II 442. — Dawna n. niem. od *Friede* 'pokój' i *Land* 'kraj, ziemia'. Po 1945 r. wprowadzono n. *Mieroszków*. Lit.: SNGŚI VII 139; RymNmias 147; RospSEMig 222. JCh

Mieroszków zob. *Mioszków*

Mieroszyno, wś, gdań., gm. Puck, 6 km na zach. od Władysławowa: *Mirosschin* (1286) Perl 373; *Miruszyn* 1364, *Menuschin* 1376 Lor X 141, 142; *Mireschin* 1398 Zeit IV 26; *Meroschen* (1438) GZ 128; *Miroschin* ok. 1400 Font LXX 111; *Miruschino* 1534 Inwłoc 116; *Miruschino*, wsi *Miruschina*, z *Minuschinem* 1565 Lupom 115, 106; *Minussino* 1583 Font I–III 13; *Myruszyno*, wsi *Myrussina* 1627 Font XXXIX 10; *Miruszyn*, we wsi *Miruszynie* 1664 Font XXXII 109; *Miruszin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Mienuszyn*, *Minuszin* al. *Mieruschno*, niem. *Miruschin* 1885 SG VI 353; *Brünhausen* 1877 SchN 547; *Mieroszyno*, niem. *Mieruschino* 1921 Sk XI 39, 81; *Mieroszyno*, -*na* 1981 WUN II 442; gw. *niherasano* Lor 63; *niherasano*, -*a*, *niheraszi*. — Początkowo *Miroszyn* od n. os. *Mirosz* SSNO III 525 (: *Mirosław*), z suf. -*in*. Zmiana na *Miruszyn*, *Miruszyno* w wyniku wahania w podstawie nazwy (por. *Minusz* SSNO VII 155) i rodzaju gramatycznego. W postaci *Mienuszyn*, *Mieroszyno* można widzieć rodzime przekształcenie *i > e* przed *r* lub niem. substytucje

graficzną (zapisy z XIV i XV w.). *Brünhausen* to n. efemeryczna, wprowadzona administracyjnie, prawdopodobnie związana z Matzem *Brün*. Lit.: Treder, PMT III 55. WK

Mierotki zob. *Mirotki*

Mierowa zob. *Mirów* (1)

Mierowo zob. *Mirowo* (2)

Mirów zob. *Mirów* (1, 3)

Miersenzin zob. *Mierzęcin* (3)

Mierucie, wś, łomż., gm. Grajewo, 3 km na pln.-zach. od Grajewa: *Mirucie* 1529 WiśnGraj 157; *Mirucie* 1783 MpPerMz; *Mierucie* 1827 Tabella II 19; *Mirucie* al. *Mierucie* 1885 SG VI 500; *Mierucie* 1921 Sk V 91; *Mierucie*, -*ruć*, *mierucki* 1973 UN 155, 14. — Od n. os. *Miruc* RymSEN II 104, w l. mnogiej. Antroponim pochodzenia wschodniosłowiańskiego, por. *Миручь* BiryłaBA I 121, lub może bałtyckiego **Mirutis*, **Merutis*, por. lit. n. os. *Mirelis*, *Mir-āvičius*, albo *Mer-eikis* od niejasnego **mer-* Zinkevičius 174, 172. Lit.: WiśnGraj 157. UB

Mierucin (1), wś, bydż., gm. Dąbrowa, 11,5 km na pln. od Mogilna: ville dicti Osimborii *Mirucino* nomine 1252 KW I 265; *Mirucino* 1398 Lek I nr 7249; de *Miruczino* 1418 SHGKI(AAP AC 3, 29v); *Myruczyno*, villa 1511–23 ŁLB I 173; *Mieruczino* 1580 ŻDz XII 155; *Mirucino* 1674 MKI(ASK 74, 210); *Mirucin* 1846 KsP 502; *Mierucin*, niem. *Ruhfelde* 1885 SG VI 352; *Mierucin*, -*na*, *mieruciński* 1972 UN 181, 7; gw. *niherucin*, -*na*, *niheruciński*. — Od n. os. *Miruta* SSNO III 527 (: *Mirosław*), z suf. -*ino*, -*in*. Od 2. połowy XVI w. występuje w nazwie przejście *i > e* przed *r*. Lit.: Nieckula, -*ov-* 288. ZZ

Mierucin (2), wś, bydż., gm. Sośno, 9,5 km na pln.-wsch. od Mroczy: *Miroczino* 1374 KW III 428; *Myrocchino* 1483, *Myrucziny* 1540 Koz I 437, 173; *Mieroczino* 1552 SHGKI(Gr 16, 311); *Miruczino*, des. 1564 SHGKI(Gr 19, 199); *Mieruczino* 1578 ŻDz XII 175; Villa *Mirucino* 1695 MKI(K 15, 98); *Mirucin* 1708 MKI(Tab 42, 44); *Mierucin*, niem. *Falkenthal*, wś 1885 SG VI 352; *Mierucin*, -*na*, *mieruciński* 1971 UN 184, 17; gw. *niherucin*, -*na*, *niheruciński*. — Od n. os. *Mirota* lub *Miruta* SSNO III 526–7, z suf. -*ino* też -*iny*, wtórnie -*in*. Lit.: Nieckula, -*ov-* 288. ZZ

Mierunice zob. *Mieronice* (1)

Mieruniszki, wś, suwał., gm. Filipów, 12,5 km na pln.-wsch. od Olecka: *Merunsky* 1422, *Merunischk* 1436 Ger 98; *Mieruntzen*, *Mierunskan* 1537,

1541 Kętl 506; до селенча Мурунуоць 1559 Būga 136; *Mierunskēn* 1785 Goldb III 128; Gr., Kl. *Merunskēn* 1796–1802 MpSchröt XII; *Mierunskēn* 1812, *Mierunskēn* 1818 PMT XII 51; *Wielki, Mały Mieruskin* 1839 MpKwat VI 3; *Mierunskēn* — *Mieruniszki* 1879 Kętl 167; *Mierunskie* 1881, *Mierunisko* 1882 SG II 163, III 570; *Mierunskie* 1884 SG V 124; *Mieruniszki Wielkie*, niem. Gr. *Mierunskēn* al. *Mieruntzken*, M. *Malc*, niem. *Klein Mierunskēn* 1885 SG VI 352–3; *Merunicken*, *Merunßken*, *Mierunskēn* 1890 PMT XII 51; *Mieruniski* — *Merunen* 1938, *Mierunskēn* 1941 Choj 114; *Merunen* — *Mieruniszki*, -szek, *mieruniski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mieruniszki*, -szek 1981 WUN II 442; gw. *mieruniskil/mieruniskil/hieruniskil*, -ńisk/-ńisk, *mieruniske* (pole), też *mēr-unskēn*, *mēr-unen*, *mēr-unskēn*. — Nazwa jaćwieska lub litewska, utrwalająca n. krainy **Mertinisk(iai)*, notowanej w źródłach już w 1274 r., por. *Meruniske* 1274 SRP I 139, *Meruniska* 1326 Ger 98. Nazwa krainy od jaćwieskiego im. **Mertine*, z suf. -isk-, lit. -išk-. Do n. os. por. lit. n. os. *Merekis*, *Mėrinas* o niejasnej etymologii (Zinkevičius 172); według TAP 145 prus. *Mer-*, *Mir-* to słowiańskie pożyczki. Zauważalny udział Litwinów w kolonizacji tego regionu wydaje się jednak przemawiać za lit. genezą nazwy. W XVIII–XIX w. n. wsi występujące z członami odróżniającymi: niem. *Gross*, *Klein*, pol. *Wielkie*, *Małe*. N. spolonizowana jako *Mierunskēn*, *Mieruniszki*. Zapisy gwarowe nazwy poświadczają wymowę *m̃* jako *m̃ñ* i *ń*. Lit.: Ger 98; Būga, Rinktiniai raštai III, 136; PrzybBałt 176; Szcześniak, PMT XII 51; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 102, 204; BiałPrzem 30, 32, 45–6 i inne. RP

Mierunskēn zob. *Mieruniszki*

Mieruntzken zob. *Mieruniszki*

Mierzanowice, wś, tarnob., gm. Wojciechówce, 11 km na płn.-wsch. od Opatowa: *Mirzanowicze* 1471 SHGSd(TP 34, 611); *Myrzanowycze* 1508 ŻDz XV 461; *Mirzanowicze* 1529 LR 12; *Myrzanowice* 1564–65 Lusand 339; *Mierzanowicze* 1578 ŻDz XIV 182; *Mierzanowice* 1787 Spis 389; *Mierzanowice* 1885 SG VI 354; *Mierzanowice*, -ic, *mierzanowicki* 1966 UN 27, 64; gw. *mierzanoŭice*, -ic, *mierzanoski*. — Pierwotnie zapewne *Mirzanowice*, od n. os. *Mirzan* SSNO III 527, z suf. -owice. Postać *Mirzanowice* powstała w wyniku zmiany *a* > *o* przed *n*, a forma *Mierzanowice* wskutek przejścia -ir(z)- > -er(z)-. Lit.: KSand 126. IN

Mierzanowo, wś, ciech., gm. Grudusk, 14 km na płn. od Ciechanowa: *Myrzonowo* (1361)1487

KMaz III 67; *Myrzonowo* 1390, 1487 SHGMz(W 6, 183–185); *Myrzonowo* 1432 Mkm II nr 368; *Myrszonowo* 1476 SHGMz(Ep. 13, 80); *Myrszenowo* 1477, *Myrzanowo* 1479 SHGMz(Ep. 13, 112v i 13, 272v); *Myrzonowo* 1496 SHGMz(MK 9, 213); *Mirzanow* 1497 Matr II nr 1010; *Mirzanowo* 1515 SHGMz(PT 1, 218v); *Mierzanowo* 1567 ŻDz XVI 337; *Mirzanowo* 1783 MpPerMz; *Mierzanowo* 1827 Tabella II 19; *Mierzanowo* 1885 SG VI 354; *Mierzanowo*, -wa, *mierzanowski* 1971 UN 123, 16. — Dawniej *Mirzonowo*, od n. os. **Mirzon*, por. *Mirzoń* SSNO III 527, z suf. -owo. Później *Mirzanowo*, *Mierzanowo*; hiperpoprawne przejście *o* > *a* przed *n* i zmiana -ir(z)- > -er(z)-. Lit.: ZMaz 264, 23. UB

Mierzawa, wś, kiel., gm. Wodzisław, 9 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: villas ... *Mirauē* (1174–76)XVII, *Mirawa* (1210)XVII KMłp II 8, 21; *Mirzawa* 1383 Krak nr 2162; *Mirzawa* 1446 Hel II nr 3260; *Myrzawa*, *Myrzewa* (!) villa ... in flumine *Mirzawa* 1470–80 DB II 69, III 367; *Mirzawa* 1529 LR 251; *Mirzawa* 1564 Lukrak II 79; *Mierzawa* 1581 ŻDz XIV 85; *Mierzawa* 1629 RPobKr 128; *Mierzawa* 1765 Żyd 415; *Mierzawa* 1885 SG VI 354; *Mierzawa*, -wy, *mierzawski* 1966 UN 21, 25; gw. *mierzawa/hłiżawa*, -y, *mierzafski*. — Od n. rzeki przepływającej przez wieś, por. super *Mirauam* (1243) KMłp II 70, *Mirzawa* 1934 ZDK I 197. Do n. rz. por. psł. **mirn* 'pokój', stp. *mir*, *mier* 'pokój, bezpieczeństwo' Sstp IV 282. Nazwa określała rzekę o spokojnie płynącej wodzie. Forma *Mierzawa* powstała w wyniku przejścia -ir(z)- > -er(z)-. Lit.: RKrak 103; KopKiel 296; Rymut, HE XVI 85. IN

Mierzawy, os. zaginiona, leżała między Chwałkowem Kościelnym a Jaraczewem, pozn., gm. Książ Wielkopolski: in villa *Mirzawi* 1513 SHGPn III 116; *Myrzawy* 1517 Koz II 469; *Myerzawi* 1529, *Myrzewo* 1532, *Myerzawi* 1550 SHGPn III 116; *Mierzawy* 1586, do granic *Mierzaw* 1779 Koz II 469. — Od n. os. *Mierzawa* KozN 102, w l. mnogiej. Forma *Mirzewo* powstała w wyniku upodobnienia do n. z suf. -ewo. Lit.: SHGPn III 116; PPozn 187. ZZ

Mierzączka, dziś *Mierzączka Duża* i *Mierzączka Mała*, dwie wsi, piotr., gm. Dłutów, 11 km na pld.-zach. od Pabianic: *Mierzaczka* 1534 Inwwłoc 67; *Mierzączka* 1576 ŻDz XIII 98; *Mierzączka* 1827 Tabella II 19; *Mierzączka duża* i *mała* 1877 Zin I 358; *Mierzączka Duża*, kol. i os. karcz., *Mierzączka Mała*, kol. 1885 SG VI 355; *Mierzączka Duża*, *Mie-*

Mierzączka

rzączka Mała, dwie wsi 1901 Przew 1 378; *Mierzączka Duża*, *Mierzączka Mała* 1921 Sk II 43; *Mierzączka Duża*, -ki -żej, *Mierzączka Mała*, -ki -łej, *mierzacki* 1974 UN 42, 9, 10; gw. *mierzumcka*, -cki, *mierzumcki*. — Od ap. *mierzączka*, *mierzączka* 'obelga, zniewaga; oburzenie, niechęć; kłótnia, niezgoda; wstret, obrzydzenie' Sstp IV 232–3, tu może w znaczeniu topograficznym 'miejsce budzące wstret, obrzydzenie', por. też n. os. *Mierziączka*, *Mierzączka* SSNO III 475. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. EB

Mierzączka zob. *Mierziączka*, *Mierzwiączka*, *Mierzączka*

Mierzączka Duża zob. *Mierzączka*

Mierzączka Demblińska zob. *Mierzwiączka*

Mierzączka Gorzeńska zob. *Mierzączka*

Mierzączka Mała zob. *Mierzączka*

Mierzec zob. *Mirzec*

Mierzecz zob. *Mirzec*

Mierzejewo (1), wś, leszcz., gm. Krzemieniewo, 8 km na płn. od Ponieca: *Mirrow* (1310) 1608 KW II 275; *Mirzewo* 1397 Lek I nr 2930; de *Merzewo* 1402 KZPozn nr 815; *Mirzewo* 1404 RWlkp III nr 230; de *Mirzewo* 1434 AC II nr 1059; *Myrzewo* 1511–23 ŁLB 179–80; *Myrzewo* 1580–81 ŻDz XII 82; *Mierzejewo* 1885 SG VI 355; *Mierzejewo* 1921 Sk X 43; *Mierzejewo*, -wa 1981 WUN II 442; gw. *miżejewo*, -eva, *miżejeski*/*miżewo*, -eva, *miżeski*. — Dawniej *Mirzów*, *Mirzewo*, od n. os. *Mirz* SSNO III 527 (: *Miroslaw*), z suf. -ów, -ewo. Postać *Mierzewo* powstała na skutek przejścia *i* > *e* przed *r*. Forma *Mierzejewo* jest wynikiem asymilacji do licznych toponimów na -ejewo, -ejów. Lit.: SHGPn III 168–71; Nieckula, -ov- 133; PPozn 190; BańMorf 130. ZZ

Mierzejewo (2), wś, olszt., gm. Mrągowo, 11 km na płn.-wsch. od Mrągowa: *Mierziewen* 1427 BiałOsad 33; *Mörzsewen* 1427 KętL 469; *New Zcanders* 1519 BiałOsad 73; *Mersewen* 1539 KętL 469; *Mierzejewen* 1785 Goldb III 128; *Mierziewen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Mnierczeiwem* [bez daty] Mrągowo 168; *Mierzejewo*, niem. *Mnierziewen* al. *Mierziewen* 1885 SG VI 355; *Mierzejewo* — *Mertenau* 1928, *Mnierczeiwem* 1941 Choj 114; *Mertenau* — *Mierzejewo*, -a, *mierzewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mierzejewo*, -wa 1981 WUN II 442; gw. *riejejevo*/*mijercejeven*. — Od n. os. **Mierzaj*, por. n. heral. *Mierzaja* SSNO III 475, z suf. -ewo. Zapisy *Mnierziwen*, *Mnierczeiwem* oddają gw. mazurską wymowę *mi* jak *mi*, natomiast *Mierziewen*,

Merzsewen sugerują postać **Mierzewo*, z haplogologią -ej-. Przejściowo odnotowana niem. n. wsi *New Zcanders*, dyferencyjna wobec n. *Alte Zcanders*, dziś *Sądry* (zob.). W 1928 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Mertenau* (według Gausego 81 na cześć jednego z trzech odbiorców nadania z 1427 r. — *Marcina*). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mierzejewo*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 168–9 i in.; BiałOsad 33, 42, 71, przyp. 125, 73. RP

Mierzejewo zob. *Bobin* (2), *Borowce* (2), *Damięty*

Mierzejewo-Borowce zob. *Borowce* (2)

Mierzejewo-Br(z)yski, wś zaginiona, ostroł., gm. Troszyn: porcionis in *Myrzejewo* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 124v) (tu?); *Briccium* ... de *Mirzejewo* 1492, *Briccii* ... de *Myrzejewo* 1497 ZHer nr 715, 769; *Briski Mierzejewo* 1578 ŻDz XVI 383. — *Mi(e)rzejewo*, to pierwotnie n. lasu, na obszarze którego już przed 1400 r. prowadzono działalność osadniczą. Założono tu ok. 20 wsi o n. zestawionych ze wspólnym członem (na pierwszej lub drugiej pozycji) *Mi(e)rzejewo*. Człon *Br(z)yski* od n. os. *Br(z)yszek* (: *Br(z)yk-c(z)y*), w l. mnogiej, por. zapisy z końca XV w. Nazwa *Mierzejewo*, bez członu odróżniającego, nie zachowała się. Lit.: WiśńŁomż 37, 49; Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 roku, 1999, 118; ZMaz 124, 262–3. UB

Mierzejewo-Czambrowina zob. *Czambrowina*

Mierzejewo-Drwęc(z)a zob. *Drwęcz*

Mierzejewo-Janczyki zob. *Janczyki*

Mierzejewo-Janki Młode zob. *Janki* (3)

Mierzejewo-Janki Stare zob. *Janki* (3)

Mierzejewo-Jarnuty zob. *Jarnuty* (3)

Mierzejewo-Nogawki zob. *Nogawki*

Mierzejewo-Przeczek zob. *Przeczek*

Mierzejewo-Repki zob. *Repki* (1)

Mierzejewo Stare zob. *Zapieczne*

Mierzejewo-Strusin zob. *Strusin*

Mierzejewo-Tomasze zob. *Tomasze*

Mierzejewo-Więczyki zob. *Janczyki*

Mierzejewo-Wielgouchy zob. *Wielgouchy*

Mierzejewo-Wojsze zob. *Wojsze*

Mierzejewo-Wypychy zob. *Tomasze*

Mierzejewo-Zamość zob. *Zamość* (7)

Mierzejewo-Zapieczne zob. *Zapieczne*

Mierzejowice, dwór dziś nieistniejący, dawniej wś, leżał w par. Chruszczobród, nad rz. Mitręgą

w dawnym księstwie siewierskim, 6 km na pld.-wsch. od Siewierza, kat.: de *Mirzowicz* 1374 ZDM IV 175; de *Mirzowicz* 1399 Krak nr 8448; *Myrzowicze* (1441) ZDM VIII 139; *Mirowicze* 1443 GrMark II 630; *Mirzowice* 1443 ŻDz XV 452; *Myrzowicze* (!), pro *Myrzowicze* 1470–80 DB II 195; *Mirzewicze* 1529 LR 122; *Myrzewicze* 1551 Matr V/2, nr 5166; *Mierzowice* 1782–83 SHGKrMat 182; *Mierzejowice*, dwór 1787 MpPerKr; *Mierzejowiec* 1788–92 SHGKrMat 182; *Mierzeiowice*, dwór 1839 MpKwat IV 3. — Od n. os. *Mirz*, z suf. *-owice*, *-ewice*. W n. obserwujemy przejście *-ir(z)- > -er(z)-*: *Mirzowice > Mierzowice*. Pod wpływem n. m. *Młodziejowice*, *Milejowice* powstała forma *Mierzejowice*. Odnotowano też postać *Mierzejowiec*. Lit.: RSiew 16.

IN

Mierzeniec, wś, ciech., gm. Gzy, 13 km na pln.-zach. od Pułtuska: *Myrnyo* 1240 KMaz I 343; *Mirziniec* (1421) 1456 SHGMz(MK 3, 80v); *Mirziniec*, *Mirzinicz* 1424 Zakr I nr 512, 690; *Myrzeniec* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 35); *Myrzinicz* 1431 MkM II nr 318; *Myrzyniec* (1435) 1456 SHGMz(MK 3, 168); *Myrzyniec* *Smirdzigrochy* (1444) 1456 SHGMz(MK 4, 73v); *Myrzeniec* 1450 SHGMz(MK 337, 84); *Myrzyniec* 1469 Pułt 320; *Myrzyniec* 1471 SHGMz(MK 5, 155v); *Myrznyniec* 1479 SHGMz(Ep. 13, 269v); *Myrzyniec* 1485 KkM 299; *Myrznyniec* *Maio* 1486 SHGMz(Ep. 10, 462); *Mirznyniec* alias *Szmyrdzigrochy* 1489 SHGMz(MK 6, 226); *Mirznyniec* 1494 SHGMz(MK 6, 308v); *Mierznyniec* *Wolia Osiek* 1576 ŻDz XVI 315; *Mirzeniec* 1783 MpPerMz; *Mierzeniec* 1827 Tabella II 19; *Mierzeniec* 1885 SG VI 355; *Mierzeniec*, *-ica* 1981 WUN II 442. — Pierwotnie *Mirzynio*, od n. os. *Mira* lub *Mirza* RymSEN II 103–4, z suf. *-ino*. Wtórnie *Mirzyni(e)c*, do pierwotnej formy dodano suf. zdrabniający *-(e)c*. Postać *Mierzeniec* powstała na skutek przejścia *-ir(z)- > -er(z)-* oraz zmiany *y > e* przed *n*. W XV w. występują też n. zestawione: *Mirznyniec* *Maio* (= *Duży*) i *Mirznyniec* *Smirdzigrochy* — człon drugi ponowiony, zob. *Grochy* (2). Lit.: ZMaz 264; Rzetelska-Feleszko, SFPs 16, 95. UB

Mierzenzin zob. *Mierzęcin* (2)

Mierzeń, wś, krak., gm. Raciechowice, 17 km na pld.-wsch. od Wieliczki: *Myrzen* 1470–80 DB III 275; *Myrzeny* 1490 ŻDz XV 448; de *Myrzeni* (!) 1519 AGAD 6055; *Myrzen*, *Myrzynicze* 1529 LR 115, 405; *Mirzyn* 1564 Lukrak II 88; *Mirzin* 1581 ŻDz XIV 51; *Mierzyn* 1680 Rej 81; *Mierzeń* 1921 Sk XII 38; *Mierzeń* 1952 UW 268; *Mierzeń*, *-nia*, *mierzeński* 1964 UN 8, 57. — Dawniej *Mirzeń*, od n. os. *Mirzan*,

Mierzan SSNO III 527, z suf. *-ja*, w XVI w. także *-ice*. Odnotowana też postać *Mirzeny*, w l. mnogiej. Forma *Mierzyn* powstała w wyniku przejścia *-ir(z)- > -er(z)-*. W n. obserwujemy również przejście *-y- > -e-* przed *n*. Lit.: L.Krak 94.

IN

Mierzyszyn, wś, gdań., gm. Trąbki Wielkie, 13 km na pln. od Skarszew: *Meisterwaldt* (1356) XVI PrUr V 230; *Myrsesyn* ok. 1400 Lor X 142; *Meysterwald* (1437/38) GZ 117; *Nierzeshino* 1534 Inwłoc 119; *Nierzeshino* alias *Meisterwaldt* 1570 ŻDz XXIII 171; *Nierzeshino* 1582, *Nierzeshino* 1583 Font I–III 115, 48; *Nierzeshyn* 1648 RP 172; wsi *Mieroszyna*, *Mieroszyn* alias *Meisterwaldt* 1664 Font XXXII 370, 371; *Mierzeshyn* 1682 Font V 67; *Miereshyn* (1686), *Miereschyn* (1717) SG VI 359; *Nierosino*, germanice *Meisterwald* 1749 Font XVI–XIX 161; *Meisterwalde* 1796–1802 MpSchröt IX; *Meisterwalde* — *Mierzeshyn* 1879 KętN 5; *Mierzyszyn* al. *Mierzeshyn*, niem. *Meisterwalde* 1885 SG VI 359; *Meisterswalde* — *Mierzeshyn*, *-a*, *mierzeshyński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mierzeshyn*, *-na* 1981 WUN II 442. — Nazwa niem. *Meisterwalde* od n. os. *Meister* Gott 348 (: *Meister* 'uczony, artysta, lekarz, miejski urzędnik, mistrz rzemieślniczy') + *-wald*. Rospond podaje zapis n. w formie zrostu (pierwszy człon ma formę dopełniacza l. poj. deklinacji mocnej *Meisters-*). Oboczna n. pol. *Mierzeshyn* od n. os. **Mierzesza*, por. *Mirzech* SSNO III 527, z przejściem *-irz- > -erz-* i z suf. *-in*. Zapisy wykazują dialektałne mieszanie nagłosowego *ih* z *ii*. Lit.: Bugalska, PMT VI 66.

WK

Mierzyszyn zob. *Mierzyn*

Mi(e)rzewice zob. *Mierzowice*

Mierzewo, wś, pozn., gm. Niechanowo, 11 km na pln.-wsch. od Wrześni: *Mierzewo* (1271) 1583 BKanc 295; de villa *Mirzewo* 1386 KW III 577; *Mirsessevo* 1399, *Mirziszewo* 1397 Lek I nr 1700, 2358; *Mirzewo* 1398 Lek I nr 2698; *Mirzowo* 1444 SHGKI(PG 2, 72v); *Mirzewo* 1500 AC II nr 741; *Myrzewo* 1511–23 ŁLB I 25; *Myrzewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 478); *Mierzewo* 1580 ŻDz XII 147; *Mierzewo*, ołędry i dom. 1885 SG VI 355; *Mierzewo*, *-wa*, *mierzewski* 1967 UN 77, 18. — Od n. os. *Mirz* SSNO III 527 (: *Miroslaw*), z suf. *-ewo*. Wahania nazwy w końcu XIV w. związane są zapewne z żywotnością n. os. *Mirz* i jej obocznych postaci hipokorystycznych zakończonych na *-esz/-ysz*, będących podstawą omawianej nazwy. Od 2. połowy XVI w. w nazwie nastąpiło przejście *-ir(z)- > -er(z)-*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 133.

ZZ

Mierzewo zob. Mierzawy, Mierzejewo (1, 2)
Mierzewy zob. Mierzawy

Mierzęcice, ws, kat., gm. Mierzęcice, 8 km na pld.-zach. od Siewierza: *Mirzenczice* 1357 Kkk I 266; *Myrzaczycze*, *Mirzaczycze* 1529 LR 15, 114; *Mierzęcice* 1787 MpPerKr; *Mierzęcycze* 1788 SHG-KrMat 182; *Mierzęcín* 1827 Tabella II 19; *Mierzęcice* 1877 Zin I 384; *Mierzęcice* 1885 VI 355; *Mierzęcice* 1952 UW 259; *Mierzęcice*, -cic 1981 WUN II 442. — Nazwa od n. os. *Mirzeta* (: *Mirogniew*, *Miroslaw*) SSNO III 527, z suf. -ice, okresowo też -in. W n. obserwujemy przejście -ir(z) > -er(z). Lit.: RSiew 16; RospSEMIG 222. IN

Mierzęcín (1), ws, gorz., gm. Dobiegniew, 5 km na pld.-wsch. od Dobiegniewa: *Meretin*, *Merentin* 1337 CdB A XXIV 25; *Merenthin* 1833 MpUMbl 1566; *Mehrentlin* — *Mierzęcín*, -na, *mierzęciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. — Nazwa od n. os. *Mirzeta*, z suf. -in. Nazwę zniemczono jako *Mehrentlin*. Postać współczesną ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Trautmlb I 152. BCz

Mierzęcín (2), ws, opol., gm. Pawłowiczki, 11 km na pld. od Głogówka: *Mierzenczin* 1845 K 310; *Miersencin* 1886, *Miersenczin* 1887 SNGŚl VII 140; *Mierzęcín* 1900 Myc 37; *Mierzęcín* (*Mierzenczin*) — *Massdorf* 1939 Prus 51; *Massdorf* — *Mierzęcín*, -na, *mierzęciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. — Nazwa zniemczona jako *Mierzenczin*. Niemiecka n. *Massdorf* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo dawną n. *Mierzęcín*. Lit.: SNGŚl VII 140; BorGŚl 142. JCh

Mierzęcín (3), ws, opol., gm. Polska Cerekiew, 6 km na pld. od Polskiej Cerekwi: *Mierzenczin* 1783 Z II 306; *Mierzenczin*, *Mierzenczin* 1845 K 411; *Mierzęcín* (*Miersenczin*) — *Friedrichsdorf* 1939 Prus 51; *Friedrichsdorf* — *Mierzęcín*, -a, *mierzęciński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. — Niemiecka n. *Friedrichsdorf* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mierzęcín*. Lit.: SNGŚl VII 140; BorGŚl 142. JCh

Mierzęcín (4), ws, ostrol., gm. Zatory, 14,5 km na zach. od Wyszkowa: *Mierzanczino* 1428 MkM I nr 736; *Mirzanczino* 1436 Zakr II nr 2066; *Myrzacino* 1463 Tym 203, przyp. 159; na *myrzaczynie*, *smyrzaczynie* 1473 Warsz nr 1447; *Myerzacino* 1488 SHGMz (Ep. 11, 59v); *Mierzenczino* 1578 ŻDz XVI 411; *Mierzęcín* 1783 MpPerMz; *Mierzęcín* 1827

Tabella II 19; *Mierzęcín* 1885 SG VI 355; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. — Nazwa od n. os. *Mirzeta*, z suf. -ino, wtórnie -in. Lit.: ZMaz 263–4. UB

Mierzęcín (5), ws, płoc., gm. Szczutowo, 11 km na pld. od Sierpca: *Mierzeczyno* 1564 ŻDz XII 310; *Mierzęcino* 1784 MpPerPl; *Mierzęcín* 1827 Tabella II 19; *Mierzęcín* 1885 SG VI 355; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. UB

Mierzęcín (6), ws, szczec., gm. Wolin, 7 km na pld.-zach. od Wolina: *Merentin* 1288 PU III 34; *Marrentin* 1438 LorSNH 70; *Merrentin* 1500 PomKirch II 24; *Marrentin* 1553 KrKam 371; *Martentin* 1618 MpLub; *Martentin* 1789 MpGillyPom; *Martentin* 1835 MpUMbl 771; *Martenthin* — *Mierzęcín*, -na, *mierzęciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mierzęcín*, -na 1981 WUN II 442. — Nazwa od n. os. *Mirzeta*, z suf. -in. W najstarszym zapisie widać rozszerzenie grupy -ir(z) > -er(z)-. Nazwę zniemczono jako *Merentin*; później nastąpiła adideacja do n. os. *Marten*/*Martin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mierzęcín*. Lit.: LorSNH 70; RzDuma II 80. BCz

Mierzęcín zob. Mierzęcice

Mierziączka, ws, rad., gm. Przyłęk, 7 km na pld.-wsch. od Zwolenia: *Mierziączka* 1674 ŻDz XV 58a; *Mierzączka* 1787 Spis 420; *Mierzączka* 1827 Tabella II 19; *Mierzączka* 1885 SG VI 355; *Mierziączka* 1952 UW 118; *Mierziączka*, -ki, *mierziački* 1970 UN 36, 8. — Nazwa od ap. *mierziačka*, *mierzączka* 'obelga, zniewaga; oburzenie, niechęć; kłótnia, niezgoda; wstręt, obrzydzenie' Sstp IV 232–3, tu może w znaczeniu topograficznym 'miejsce budzące wstręt, obrzydzenie', por. też n. os. *Mierziączka*, *Mierzączka* SSNO III 475. Lit.: KopRad 45; BariMorf 24. IN

Mierziączka zob. Mierzączka, Mierzwiączka

Mierzno, dziś *Mierzno* i *Nowe Mierzno*, dwie wsi, piotr., gm. Żelechlinek, 13 km na pld.-wsch. od Kuluszek: *Myedzwne* 1441, 1493 SHGRw(MK 17, 46); *Myedzna* (1441)1456 SHGRw(MK 3, 256); *Myedzwne* 1457 SHGRw(MK 335, 145); *Medzwne* (1464)1506 SHGRw(MK 22, 47v); *Myedzno* 1476 SHGRw(MK 5, 182v); *Myedzwne* 1511–23 ŁLB II 323; *Miedzne* 1579 ŻDz XVI 164; *Miedzne* 1602 Luraw 34; z *Miedzna*, z *Miezna*, *Miezna* 1661 Luraw 138, 139, 140; *Miezna*, *Miedzne*, z *Miedzniego* 1789 Luraw 30, 36; *Miežno* 1827 Tabella II 20; *Miezne* 1839 MpKwat III 5; *Miežno* al. *Mierzno* Stare i *Nowe* 1885 SG VI 364; *Mierzno* Wielkie, *Mierzno* Małe 1952 UW 101; *Mierzno* Pierwsze Wielkie, *Mierzno* Drugie Małe 1967 SM 690; *Mierzno*, -na, *Nowe*

Mierzno, -ego -na 1981 WUN II 442, 572. — Dawniej *Miedźwne*, od stp. przym. **miedźwiny* (: psl. **medŭ*, pol. *miód*), por. stp. *miedźwino* 'słodko, miodowo' Sstp IV 220. Nazwa określała miejsce obfite w miód lub miejsce, gdzie wytwarza się miód, zob. *Miedzna*, *Miedzno*. W n. obserwujemy uproszczenie grupy -*dzwi-* > -*dzi-*, przejście *dz* > *z*, a następnie hiperpoprawne wprowadzenie *ż*, *rz* zamiast *z* w celu uniknięcia rzekomego mazurzenia. Lit.: Borek, -*mi-* 141. UW

Mierzona zob. Mierzona

Mierzonia zob. Mierzona

Mierzonna zob. Mierzona

Mierzonowice zob. Mierzanowice

Mierzony, cz. wsi Równa, dawniej wś, sier., gm. Błaszki: *Mierzony* 1921 Sk II 98; *Mierzony* 1933 SkBy 1041; *Mierzony*, wś 1967 SM 690; *Mierzony*, -*ron* 1981 WUN II 443. — Nazwa zapewne od *mierzony* (: *mierzyc*) lub od *mi(e)rzio-ny* (: *mierzic*) 'wstrętny, niemiły' Sstp IV 233. Nazwa mogła określać pierwotnie miejsce niezbyt przyjemne do zasiedlenia. EB

Mierzowice, wś, legn., gm. Prochowice, 3 km na płn. od Prochowic: *Mezireche* 1267 SuR IV 15; *Mezirecze* 1267 SNGŚI VII 140; *Meresicz* 1339 Reg nr 6355; *Mertschitz* (1540) K 405; *Merschwitz* 1787 Z VII 318; *Merschwitz* 1845 K 405; *Mertschitz*, *Międzyrzecz* 1900 Myc 73; *Merschwitz*, *Mieroszewice* 1941 Wrzosek 34; *Merschwitz* — *Mierzowice*, -*ic*, *mierzowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Mierzowice*, -*wic* 1981 WUN II 443. — Dawniej *Miedzyrzecze*, od ap. *miedzyrzecze* 'miejsce między rzekami' SpXVI, XIII 589 (wieś leży między Kaczawą a Jastrzebią w pobliżu ich ujścia do Odry). Nazwę zniemczono jako *Merschwitz*, *Mertschitz*. Po 1945 r. zatwierdzono pol. n. *Mierzowice*. Lit.: SNGŚI VII 140. JCh

Mierzowice zob. Mierzejowice

Mierzów, przys., dawniej wś, legn., gm. Żukowice, 9 km na zach. od Żukowic: Gut *Mes-sowe* 1259 Reg nr 1031; *Mirsewa* ok. 1300 CdSil XIV 155; pogo *Mirsche* 1670 J III 53; *Mürschau* 1766 CdSil XXVIII 257; *Mürschau* 1791 Z X 279; *Mürschau* 1845 K 423; *Mierzwa* — *Mürschau* 1896 D 152; *Mürschau* 1908 CdSil XXIV 121; *Schönau*, *Mirosław* 1941 Wrzosek 29; *Schönau*-*Mürschau* — *Mierzów*, -*owa*, *mierzowski* 1948 MPol XXVI A-78; *Mierzów*, -*rzowa* 1981 WUN II 443. — Dawniej *Mirzew(o)*, *Mirzów*, od n. os. *Mirz* SSNO III 527, z suf. -*ew(o)*, -*ów*. Za formą

Mirzów przemawia substytucja niem. *Mürschau*, gdzie *ii* = *i*, *rsch* = *ř*. Nazwa niem. *Schönau*-*Mürschau* została nadana przez władze hitlerowskie. Nazwa *Mierzów* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 140. JCh

Mierzwiączka, cz. Dęblina, dawniej wś, lub.: *Myerzoczka* 1508 ŻDz XV 476; *Myerzyączka* 1529 LR 414; *Mierzączka* 1569 ŻDz XIV 331; *Mierzączka demblińska* 1827 Tabella II 19; *Mierzwiączka* 1877 Zin I 384; *Mierzwiączka*, wś 1885 SG VI 356; *Mierzwiączka*, wś 1901 Przew I 378; *Mierzwiączka*, wś 1933 SkBy 1041; *Mierzwiączka*, -*ki* 1981 WUN II 443; gw. *ńierzuncka*, -*cki*. — Dawniej *Mierzączka*, *Mierzączka*; o etymologii zob. wyżej *Mierzączka*. Okresowo n. z członem odróżniającym od n. m. *Dęblin*. Forma *Mierzwiączka* powstała zapewne pod wpływem ap. *mierzwa*, *mierzwić*. Lit.: KStęż 95-6. IN

Mierzwica zob. Mierzvice

Mierzvice, dziś *Mierzvice-Kolonia*, *Nowe Mierzvice*, *Stare Mierzvice*, trzy wsi, biał., gm. Sarnaki, 10,5 i 11,5 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: *Mierzvice* 1545 MichZM 150; *Mierzvice* 1576 Lupodl 88; *Mierzvice*, *Mierzvice* 1577 SHGPd(MK 115, k. 240-242); *Z Miewicz* (!), *Z Mierzvic* 1580 ŻDz XVII/1, 60, 82; *Mierzvice* 1592 SHGPd(MK 137, k. 436-436v); *Mierzvice* 1622 SHGPd(MK 168, k. 100); *Mierzwica* 1627 SHGPd(MK 176, k. 121-121v); *Mierzvice* 1662 AWAK XXXIII 535; *Mierzwica* 1697, *Mierzwica* 1722 SHGPd(BCzart rkps nr 802, 321); *Mierzewice* (!) 1785 MpPerPd; *Mierzvice* 1827 Tabella II 20; *Mierzwica* 1882 SG III 108; *Mierzvice* 1901 Przew I 378; *Mierzvice Nowe*, wś, *Mierzvice Stare*, wś i folw. 1921 Sk IV 45; *Mierzvice*, *Mierzvice Nowe*, *Mierzvice Stare*, trzy wsi 1952 UW 34; *Kolonia Mierzvice*, *Mierzvice Nowe*, *Mierzvice Stare* 1965 Mp-25(Siemiatycze); *Mierzvice-Kolonia*, *Mierzvice Nowe*, *Mierzvice Stare*, trzy wsi 1967 SM 190; *Mierzvice-Kolonia*, -*wic* -*nii*, *Nowe Mierzvice*, -*wych* -*wic*, *Stare Mierzvice*, -*rych* -*wic*, *mierzwicki* 1971 UN 128, 36, 37. — Nazwa od n. os. *Mierzwa* SSNO III 475, z suf. -*ice*, okresowo -*ica*. Do n. os. por. ap. *mierzwa*, *mirzwa* 'pomięta, połamana słoma i puste kłosy, plewy' Sstp IV 234. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym oraz od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: MichZM 150. EB

Mierzwin zob. Mierzwin (4)

Mierzwin (1), dziś *Mierzwin Duży* i *Mierzwin Mały*, dwie wsi, biał., gm. Wyszki, 9 km na płn.-

-wsch. od Brańska: Selo Mirwino Jakszowiata, Selo Mirwińskich Bartoszewiat ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 194; Mierzwino 1553 HMil 280; *Mepbuno* 1567 RIB XXXIII 1100; Mierzwino 1569 UPL 237, 239; Mierzwino Antiqua, Mierzwino Barthossowie-
ta, Mierzwino Barthosowie-
ta 1580, Mierzwino 1591 ŻDz XVII/1, 125, 127, 150; Stare Mierzwino, Mierzwino Bartki 1676 CzRkps nr 1099; Mierzwino Wielkie Stara Wieś, Mierzwino Bartoszewięta 1790 Kond 124, 125; Mierzwino wielkie, Mierzwino Bartosiówka 1795 MpPerPd; Mierewino Wielkie, Mierewino Małe 1839 MpKwat VI 6; Mierzwiń, Mierzwiń (Mały i Wielki) 1885 SG VI 358; Mierzwin Stary, Mierzwin Mały 1902 SG XV/2, 328; Mierzwin Wielki, Mierzwin Mały 1921 Sk V 29; Mierzwin Duży, Mierzwin Mały 1952 UW 159; Mierzwin Duży, -wina -żęgo, Mierzwin Mały, -wina -łego, Mierzwiński 1972 UN 153, 61; gw. *nieżvin* duży, -na -żęgo, *nieżvinovy*, *nieżvinek*, -nika, *nieżvinkowy*. — Od n. os. Mirzwa, Mierzwa SSNO III 528, z suf. -ino, -in. W postaci Mierewino widoczny jest wpływ fonetyki ukraińskiej wiążący się z realizacją *r jako pol. -i(e)r(z), ukr. -er(e). W XIX w. odnotowana została forma Mierzwiń z miękkością w wygłosie. Człony odróżniające w n. zestawionych od n. os. Jaks(z)a (: Jakub) SSNO II 387, z suf. -owie-
ta, od im. Bartosz (: Bartłomiej), por. Bartosz Stanisławowicz, Oleksziy Bartoszewicz z tych wsi 1528 ŻDz XVII/1, 194, 195, z suf. -owie-
ta, -ewięta; od n. os. Bartek, w l. mnogiej i Bartoś, z suf. -ówka; od łac. przym. antiquus = pol. stary; od wyrażenia stara wieś oraz od przym. duży, mały, wielki. Forma gw. Mierzwinek powstała w wyniku uniwerbizacji: człon odróżniający Mały zastąpiono suf. -ek. Lit.: Kond 124–5; Ta-
rzyckiPatrMz 12.

EB
Mierzwin (2), wś, bydg., gm. Złotniki Kujawskie, 9 km na płn.-wsch. od Pakości: Mieszvino 1395, Myrzwyno 1427 Koz V 35; Myrzwynno 1489 Lupbrz 156; Myrzwino 1527 Vlad XI 63; Mierzwino 1583 ŻDz XII 247; Mierswin 1796–1802 MpSchröt XXI; Mierzwin, dom. 1885 SG VI 358; Mierzwin, -na 1981 WUN II 443. Lit.: Nieckula, -ov- 288.

AG
Mierzwin (3), wś, jel., gm. Bolesławiec, 6,5 km na pld. od Bolesławca: Pusyn ok. 1300 CdSil XIV 131; villa Possen 1666/67 J I 341; pagus Bosen 1668, Posten 1677 J IV 60, 160; Possen 1786 Z VI 148; Possen 1845 K 507; Possen, Posada 1941 Wrzosek 27; Possen — Mierzwin, -a, mierzwiński

1947 MPol XXV nr 124; Mierzwin, -na 1981 WUN II 443. — Dawniej może *Puszyn, od n. os. Pusz SSNO IV 399 (: stp. pusz 'pióropusz' Sstp VII 400, z niem. Busch), z suf. -in. Zniemczone zapisy Possen, Bosen (z XVII w.) stały się podstawą innych, mało prawdopodobnych etymologii. Polską n. Mierzwin wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 140.

JCh
Mierzwin (4), wś, kiel., gm. Imielno, 12 km na pld.-wsch. od Jędrzejowa: Mierzvin 1529 LR 341; Grodzyna alias Mierzvien 1564 Lukrak II 79; Mirzin 1581 ŻDz XIV 88; Mierzyn 1629 RPobKr 134; Mierzwin 1680 Rej 133; Mierzwin 1787 Spis 337; Mierzwin 1827 Tabella II 20; Mierzwin 1885 SG VI 357; Mierzwin 1952 UW 113; Mierzwin, -na, mierzwiński 1966 UN 21, 10; gw. *nieżvin*, -a, *nieżvinski*. — Od n. os. Mierzwa, z suf. -in; okresowo też Mierzyn. Forma Mirzyn wskutek nawiązania do n. os. Mi(e)rza. Grodzyna to n. sąsiedniej wsi, zob. Grudzyń. Lit.: RKrak 103; KopKiel 174; Nieckula, -ov- 288.

IN
Mierzwin Duży zob. Mierzwin (1)
Mierzwin Mały zob. Mierzwin (1)
Mierzwin Stary zob. Mierzwin (1)
Mierzwin Wielki zob. Mierzwin (1)
Mierzwinek zob. Mierzwin (1)
Mierzwino-Bartki zob. Mierzwin (1)
Mierzwino-Bartosiówka zob. Mierzwin (1)
Mierzwino-Bartoszewięta zob. Mierzwin (1)
Mierzwino-Bartoszewięta zob. Mierzwin (1)
Mierzwino Wielkie-Stara Wieś zob. Mierzwin (1)

Mierzwiń Mały zob. Mierzwin (1)
Mierzwiń Wielki zob. Mierzwin (1)
Mierzyce, wś, sier., gm. Wierchlas, 11 km na pld.-wsch. od Wielunia: de Merzicz 1386 KW III 579; Mirzice 1511 ŻDz XIII 211; Myerzicze 1511/12 VisitGn 383; Myrzycze, Myrzyce, Myerzycze 1511–23 ŁLB II 95, 113; Mierzicze 1552 ŻDz XIII 297; Mierzyce 1827 Tabella II 20; Mierzyce 1885 SG VI 358; Mierzyce, -rzyc, mierzycy 1974 UN 52, 49. — Od n. os. Mirza lub Mira (: Miro-sław) RymSEN II 103–4, z suf. -ice. Forma Mierzyce powstała wskutek przejścia -ir(z)- > -er(z)-. Lit.: SHGWiel 114.

EB
Mierzym, wś, kosz., gm. Świeszyno, 7 km na pld.-wsch. od Koszalina: Meressin 1432–59 Trautmelb I 122; Mersine 1460, Mersin 1535 PomKirch III 42; Marsin 1618 MpLub; Mersin 1789 MpGilly-Pom; Mersin 1804 RzDuma I 128; Mersin — Mie-

ryzm, -nia, mierzynski 1947 MPol XXV nr 111; *Mierzyn*, -nia 1981 WUN II 443. — W średniowieczu n. brzmiała zapewne **Mierzszyn* lub **Mierzyn*, od n. os. **Mieszsz* lub *Mierza* RymSEN II 104, z suf. -in. Nazwę zniemczono jako *Meresin*, *Mersin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Mierzyn*. Lit.: RzDuma I 128; Belchnerowska, PMT XIII 49.

BCz

Mierzyn (1), wś, gorz., gm. Międzychód, 5,5 km na płn.-zach. od Międzychodu: od pięty Krobielewski do *Mierynia* 1615 Koz II 469; *Meryn Stary* 1695 Rusiński 136; *Mierzyn stary*, ol. 1846 KsP 257; *Maryna Stara*, niem. *Alte Marne*, olędry 1875 WM I 22; *Mierzyn Stary*, niem. *Alt-Merine*, olędry 1885 SG VI 358; *Mierzyn*, niem. *Alt Merine*, wś 1921 Sk XI 46; *Mierzyn*, -na 1981 WUN II 443. — Zapewne od n. os. *Mirza* RymSEN II 104, z suf. -in. W n. nastąpiło przejście -ir(z)- > -er(z)-. Zapisy: *Lacus Mirin* 1463, *lacus Myrin* 1463 Koz II 469, dziś Jezioro *Mierzyńskie*, są wprawdzie wcześniejsze od n. wsi, ale zapewne n. jez. pochodzi od n. wsi, dla której brak wcześniejszych przekazów. Postać *Maryna* jest wynikiem polonizacji wcześniej zniemczonej formy *Marine* < *Merine*. Człon *Stary* dyferencyjny w stosunku do n. m. *Mierzyn* Nowy zob. *Mierzynek* (1).

ZZ

Mierzyn (2), wś, kiel., gm. Sędziszów, 12,5 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Mierzyn*, kol. 1921 Sk III 32; *Mierzyn*, kol. 1933 SkBy 1042; *Mierzyn* 1952 UW 113; *Mierzyn*, -na, *mierzynski* 1966 UN 21, 15. Lit.: KopKiel 174.

IN

Mierzyn (3), wś, kosz., gm. Karlino, 14 km na płn.-zach. od Białogardu: *Merin* (1263)1331 PU VI 343; *Merin* (1278)1541 PU II 380; *Meryn* 1334 PU VIII 344; *Marin* (Alt-) 1507 PomKirch III 36; *Merin* 1552 PomKirch II nr 128; *Marin* 1618 MpLub; *Marrin* 1789 MpGillyPom; *Marrin* 1804 RzDuma I 127; *Alt Marrin* — *Mierzyn*, -a, *mierzynski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mierzyn*, -na 1981 WUN II 443. — Nazwa słow. **Mirzyn* zniemczona jako *Marrin*, *Alt Marrin*. Formę *Mierzyn* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 127.

BCz

Mierzyn (4), wś, piotr., gm. Rozprza, 16 km na pld. od Piotrkowa Trybunalskiego: *mirsin* 1306 Kkk I 149, przyp. 1; de *Miersyna* (1341)XVII, de *Mierzyn* 1353(1563)XVII Sul 347, 350; *Mirzino* (!) 1388 SHGŁęcz I 199; *Mirzino* 1390, *Mirzino* 1396 Łęcz I nr 1904, II nr 5411; *Miezino* 1399 SHGŁęcz

I 199; *Myrzyn* 1511 ŻDz XIII 200; *Mirzin* 1511/12 VisitGn 369; *Myerczyn* (!), *Myerzyn* 1511–23 ŁLB II 178, 192; *Mierzyn* 1552 ŻDz XIII 253; *Mierzyn* 1827 Tabella II 20; *Mierzyn* 1885 SG VI 358; *Mierzyn*, -na, *mierzynski* 1974 UN 46, 36. Lit.: SHGŁęcz I 199; Nieckula, -ov- 289.

EB

Mierzyn (5), wś, szczec., gm. Dobra Szczecińska, 5,5 km na zach. od Szczecina: de *Moringhe* (1253)XVI PU I 689; de *Moring* 1312 HKPom I/3, nr 601; *Moringen* 1532 PomKirch III 9; *Moringen* 1618 MpLub; *Möhlingen* 1789 MpGillyPom; *Möhlingen* 1854/55 MpUMbl 1148; *Möhlingen* — *Mierzyn*, -na, *mierzynski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mierzyn*, -na 1981 WUN II 443. — Dawna n. niem. *Möhlingen* zapewne przeniesiona z Niemiec (*Möhlingen* w Badonii, Wirtembergii, Bawarii, także *Möhlingen* k. Bernburga w Saksonii). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mierzyn*.

BCz

Mierzyn (6), wś, tor., gm. Biskupiec, 12 km na płn.-wsch. od Radzyna Chełmińskiego: *Petryndorf* przed 1415 Br 111; *Petrindorff* ok. 1423–24 DK 101; von *Petrindorff* 1440 AST II 233; *Mehrsyn* 1444 Kętl 84; Aus dem Gutt *Mirzinka* 1570 ŻDz XXIII 41; *Mierzynek* 1647 Font IV 50; *Mierzinek* 1667–72 Font VI–X 736; *Mierzynek* 1682 Font V 20; *Mnierzynek* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Petersdorff* — *Mierzynek* 1879 KętlN 95; *Mierzynek*, przedtem *Klimkowo*, niem. *Petersdorf* 1885 SG VI 359; *Mierzyn*, niem. *Petersdorf* 1921 Sk XI 36, 81; *Mierzynek* (*Petersdorf*) 1925 Krzep 72; *Mierzyn* 1952 UW 182; *Mierzyn*, -na, *mierzynski* 1971 UN 171, 15. — Nazwa niem. od n. os. *Peter* (< *Petrus*) Gott 382 + *Dorf* 'wies'. Nazwa pol. od n. os. *Mierza*, *Miera* RymSEN II 104, z suf. -in, wtórnie *Mierzynek*, z dodatkowym suf. -ek. Forma *Mnierzynek* gwarowa; *ni* to rezultat asynchronicznej wymowy *ni*. SG notuje przejściową n. *Klimkowo*. Lit.: SHGCh 78. WK

Mierzyn zob. *Mierzeń*, *Mierzwin* (4), *Mierzyn*

Mierzyn Nowy zob. *Mierzynek* (1)

Mierzyn Stary zob. *Mierzyn* (1)

Mierzynek (1), cz. wsi *Mierzyn*, dawniej wś, gorz., gm. Międzychód: *Meryn* Nowy (!) 1713 Rusiński 136; *Mierzyn nowy*, ol. 1846 KsP 257; *Maryna nowa*, olędry, niem. *Neue Marine* 1875 WM I 22; *Mierzyn Nowy*, olędry, niem. *Neue-Merine* 1885 SG VI 358; *Mierzynek*, niem. *Neumerine*, wś 1921 Sk X 46, 147; *Mierzynek*, wś 1967 SM 690; *Mierzynek*, -nka 1981 WUN II 443. — Od

Mierzynek

n. wsi *Mierzyn* (1), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Wtórnie *Mierzynek* — uniwerbizacja za pomocą suf. *-ek*. ZZ

Mierzynek (2), wś, kosz., gm. Karlino, 12 km na płn.-zach. od Białogardu: *Neu Marrin* XX RzDuma I 127; *Neu Marrin* — *Mierzynek*, *-nka*, *mierzyniecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mierzynek*, *-nka* 1981 WUN II 443. — Dawna n. niem. *Neu Marrin* od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi (Alt) *Marrin*, dziś *Mierzyn* (3), i od niem. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mierzynek*. Lit.: RzDuma I 127. BCz

Mierzynek (3), wś, tor., gm. Lubicz, 13 km na wsch. od Torunia: *Mirsyn* 1391 CdP II 785; *Mierzyno* 1564 ŻDz XII 331; *Mirzinek*, *Mierzinko* 1598 Inwwołoc 47, 51; *Mierzynek* 1784 MpPerPl; *Mierzynek* 1827 Tabella II 20; *Mierzynek* 1885 SG VI 358; *Mierzynek*, *-nka*, *mierzynkowski* 1972 UN 187, 10. — Dawniej *Mi(e)rzyn(o)*. Wtórnie deminutywizacja za pomocą suf. *-ek*, *-ko*. UB

Mierzynek zob. *Mierzyn* (6)

Mierzyniec zob. *Mierzeniec*

Mierzynko, wś, gdań., gm. Gniewino, 20 km na płn.-wsch. od Lęborka: *Mirsinke* 1392, *mirsinke*, *Mirsinke* 1398 Zeit IV 81, 96, 98; *Mirsyn* *Cleyne*, *Cley*n *Mirsin* ok. 1400 Zeit LXX 210, 231; *Myrsynken* 1416 Lor X 142; *Cleine Mirssyno* (1438) GZ 125; *Mierzinko* 1659 MpLangau; *Merzinke* 1784 Brüg II 1076; *Mierzynko*, niem. *Mersinke*, kasz. *Mjerzeno* (!) 1885 SG VI 359; *Mersinke* — *Mierzynko*, *-ka*, *mierzyniecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mierzynko*, *-ka* 1981 WUN II 443. — Od n. m. *Mirzyn(o)*, później i dziś *Mierzyno*, z suf. *-ko*. Okresowo n. z członem niem. od *klein* 'mały'. Lit.: LorSNH 72; Treder, PMT XIV 66. WK

Mierzynko zob. *Mierzynek* (3)

Mierzyno, wś, gdań., gm. Gniewino, 22 km na płn.-wsch. od Lęborka: de *Merezina* 1378 SRP I 672 (tu?); *Mirsino* 1379, *Mirssin* ok. 1400 Lor X 142; *Merzyno*, *Gros Mirsin* 1402–15 Krie 55; *Mirssyno* 1437 Lor X 142; *Mersin* 1535 PomKirch III 42; *Mierzyno* 1648 RP 197; *Mierzino* 1659 MpLangau; *Mersin* 1789 MpGillyPom; *Mierzyno*, niem. *Mersin*, kasz. *Mjerzinko* (!) 1885 SG VI 359; *Mersin* — *Mierzyno*, *-na*, *mierzynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mierzyno*, *-na* 1981 WUN II 443; gw. *mieřeno*. — Od n. os. *Mirza*, *Mierza* RymSEN II 103–4, z suf. *-ino*. Nazwę zniemczono jako *Mersin*, okresowo z członem odróżniającym od *gross* 'wielki' w opozycji do *Klein Mer-*

sin, dziś *Mierzynko* (zob.). Lit.: LorSNH 72; Treder, PMT XIV 66. WK

Mierzyno zob. *Mierzynek* (3)

Mierzynowo zob. *Mierzynówka*

Mierzynów, wś, sier., gm. Rusiec, 19,5 km na płn.-zach. od Pajęczna: *Mierzynów* 1901 Przew I 378; *Mierzynów* 1902 SG XV/2, 328; *Mierzynów* 1921 Sk II 42; *Mierzynów*, *-nowa* 1981 WUN II 443. — Od n. os. **Mierzyn*, z suf. *-ów*. Do n. os. por. *Mierzynek* (: *mierzyniek* 'koń roboczy') RymSEN II 87. EB

Mierzynówka, wś, biał., gm. Grodzisk, 18 km na płn.-zach. od Siemiatycz: *Mironowo* 1555 ŻDz XVII/1, 179; *Mierzynowo* 1676, *Mierzynówka* 1794 Kond 125; *Mierzynówka* 1902 SG XV/2, 328; *Mierzynówka* I i II 1921 Sk V 20; *Mierzynówka* 1952 UW 167; *Mierzynówka*, *-ki* 1981 WUN II 443; gw. *mieżynufka*, *-ki*, *mieżynofski*. — Początkowo *Mironowo*, od n. os. *Miron* BiryłaBA I 120, *Mirona* SSNO III 522, te od podstawy *mir* 'pokój', por. im. złożone typu *Mirosław*; n. z suf. *-owo*. Później *Mierzynowo*, następnie utrwaliła się n. z suf. *-ówka*. Lit.: Kond 125. EB

Mierzączka, wś, siedl., gm. Górzno, 6 km na pld.-wsch. od Garwolina: *Wola Myerzączka* 1564–65 Lusand 201; *Wolia Mierzączka* 1569 ŻDz XIV 335; *Mierzączka gorzeńska* 1827 Tabella II 19; *Mierzączka* 1877 Zin I 384; *Mierzączka* 1885 SG VI 355; *Mierzączka* 1933 SkBy 1041; *Mierzączka* 1952 UW 7; *Mierzączka*, *-ki* 1981 WUN II 443. — Dawniej *Wola Mierzączka*, od ap. *wola* i *mierzączka*, *mierzączka*, zob. *Mierzączka*. Wtórnie elipsa członu *Wola*. Okresowo n. z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Górzno*. Współczesna forma z *-rz-*, wprowadzona urzędowo, nawiązuje może do gw. *mierzony* 'wstrętny' SGPRei(kartoteka). IN

Mierzona, przys., dawniej wś, piotr., gm. Żarnów, 17 km na pld.-zach. od Opoczna: *Myerzonyma* 1511–23 ŁLB I 623; *Mierzona* 1877 Zin I 384; *Mierzona*, os. 1885 SG VI 356; *Mierzonna*, wś 1901 Przew I 378; *Mierzona*, wś 1921 Sk III 98; *Mierzona*, wś 1933 SkBy 1041; *Mierzona*, *-nej*, cz. Dorobnej Wsi 1969 UN 28, 80; *Mierzona*, *-nej* 1981 WUN II 443; gw. *mieřżuna*, *-y*, *mieřżiński*. — Od *mi(e)rżony* (: *mierzic*) 'wstrętny, niemiły' Sstp IV 233. Nazwa określała pierwotnie miejsce niedogodne do zasiedlenia. Forma *Mierzonia* powstała zapewne przez analogię do n. m. z suf. *-nia*. Na początku XX w. pojawiła się forma z podwojonym *nn*. W formie gw. po-

świadczono przejście -oN- > -uN-. Lit.: KSand 124. IN

Mieschisk zob. Mieściska (2)

Miescko zob. Mieszczk

Miesc(z)e zob. Miejsce Kłodnickie

Miesiące, cz. Garbowa, dawniej wś, lub., gm. Garbów: *Miesiące* 1781–82 WPar 959; *Miesiące* 1877 Zin I 384; *Miesiące*, wś 1885 SG VI 360; *Miesiące*, wś 1901 Przew I 378; *Miesiące*, wś 1933 SkBy 1042; *Miesiące*, wś 1967 SM 690; *Miesiące*, -ców 1971 UN 118, 15. — Wieś powstała na niwach starej, zaginionej wsi *Księżyce*. Nadano jej n. *Miesiące*, wiążąc wyraz *Księżyc* z gwarowym synonimem *miesiąc*, w formie l. mnogiej. O n. *Księżyce* zob. t. V 435. Lit.: SHGLu III 120, IV 76–7; KosLu 67. IN

Miesiączkowo, wś, tor., gm. Górzno, 5 km na płn.-zach. od Górzna: *Mesentcowo* (1233?) KMaz I 444; binum *Mesanczkowo* 1325 KkM 46; *Mensanczkowo*, *Mensączkowo* 1348 CdP I 198; *Miesiączkowo* 1564 ŻDz XII 305; *Miesiączkowo*, niem. *Miesionskowo* 1885 SG VI 360; *Miesiączkowo*, -wa 1981 WUN II 443. — Zapewne od n. os. *Miesiączek* RymSEN II 93, z suf. -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 131. UB

Miesiołki, dziś *Mieszolki*, wś, łomż., gm. Stawiski, 4 km na wsch. od Stawisk: [*Miesiołki-Dzierzbia*] 1425 Brodzicki 57; *Myeszołky* 1515, 1516 SHG-Mz(PT 1, 461v); *Miesiołki* 1578 ŻDz XVI 375; *Mieszolki* 1839 MpKwat V 2; *Miesiołki* 1885 SG VI 360; *Miesiołki*, -tek 1981 WUN II 443; *Miesiołki*, po zmianie *Mieszolki*, -ek, *mieszolecki* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Od n. os. **Miesiołek* (: *miesić*) lub **Mieszolek* (: *mieszać*), w l. mnogiej. W XV w. n. z członem drugim od n. rz. *Dzierzbia*. Załążki wsi powstały przed 1421 r. Lit.: Wiśnłomż 57; Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 roku, 1999, 57. UB

Miesiołki-Dzierzbia zob. Miesiołki

Mieskurzów zob. Nieskurzów

Miestca zob. Ptaszkowa

Miestce zob. Miejsce (1), Miejsce Kłodnickie, Miejsce Odrzańskie

Miesti(e)n zob. Mieścín

Miestko zob. Tylicz

Miesto zob. Miejsce Piastowe

Mieszaki, wś, płoc., gm. Sierpc, 3,5 km na pld.-wsch. od Sierpca: *Mieszaki* 1880 SG I 314; *Mieszaki* 1885 SG VI 361; *Mieszaki*, -ków 1981 WUN II 443. — Prawdopodobnie od nazw. *Mie-*

szak RymSEN II 93 (: *mieszać*, *mieszek*), w l. mnogiej. UW

Mieszalki, wś, kosz., gm. Grzmiąca, 16 km na ptn.-wsch. od Barwic: *Grünewalde* 1784 Brüg II 753; *Grünewalde* 1789 MpGillyPom; *Grünewald* 1838 MpUMbl 781; *Grünewald* — *Mieszalki*, -tek, *mieszalecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mieszalki*, -tek 1981 WUN II 443. — Dawna n. niem. *Grünwald*, od *grün* 'zielony' i *Wald* 'las'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. nową *Mieszalki*. BCz

Mieszawa zob. Nieszawa (2)

Mieszczewo zob. Niszczewy

Mieszczewy zob. Niszczewy

Mieszczk, wś, płoc., gm. Sierpc, 3 km na pld.-zach. od Sierpca: *Myesczko* 1488 SHGP I 190; *Mieszczk*, molend. 1578 ŻDz XVI 38; Mł. *Mnieszczko* 1784 MpPerPł; *Mieszczk* 1827 Tabella II 20; *Mieszczk* 1885 SG VI 361; *Mieszczk*, -ka 1981 WUN II 443. — Pierwotnie *Miescko*, od psl. **město*, z suf. -isko. Forma *Mieszczko* z hiperpoprawnymi -šč-. Przejście *Mieszczko* > *Mieszczk* spowodowane zmianą rodzaju nijakiego na męski. Lit.: SHGP I 190; ZMaz 259. UW

Mieszczyn zob. Mieścín

Mieszce zob. Duczki

Mieszew zob. Nieszawa (2)

Mieszewo, wś, szczec., gm. Węgorzyno, 17,5 km na pld.-zach. od Łobza: *Mesowe* (1284) PU II 525; *Mysow* 1420 LorSNH 71; *Mesow* 1618 MpLub; *Mesow* 1789 MpGillyPom; *Mesow* 1834 MpUMbl 966; *Meesow* — *Mieszewo*, -wa, *mieszewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mieszewo*, -wa 1981 WUN II 443. — Od n. os. *Miesz* (: *Mieciśław*) SSNO III 476, z suf. -ewo. Według Trautmanna n. niejasna, zniemczona jako *Messow*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mieszewo*. Lit.: LorSNH 71; TrautmElb I 81; RzDuma II 43. BCz

Mieszewo zob. Miszewko (2), Nieszawa (2)

Mieszki zob. Meszki, Mieszki-Bardony, Mieszki-Kuligi, Mieszki-Leśniki, Mieszki Wielkie, Mieszki-Zawady, Mieszuki, Nieszki, Szlasy-Mieszki

Mieszki-Atle, cz. wsi Mieszki-Różki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Mieski Sathki*, *Pernaki* 1567 ŻDz XVI 322–3; *Mieszki atle* 1827 Tabella II 20; *Mięszki Atle* 1839 MpKwat IV 2; *Mieszki-Atle*, wś 1885 SG VI 362; *Mieszki-Atle*, wś 1967 SM 690; *Mieszki-Atle*, -ków -li 1971 UN 123, 22. — W XVI w. *Mieszki-Pernaki*, *Mieszki-Satki*; człon drugie od n. os. *Perniak* (por. *perna*

Mieszki-Bardony

'gatunek małży', niem. n. os. *Pern*) i od n. os. *Satek* (: *satać* 'bardzo płakać') RymSEN II 224, 399, w l. mnogiej. Później *Mieszki-Atle*; człon drugi od n. os. **Atel*, **Atla*, w l. mnogiej. Do n. os. por. może n. os. *Hatla* (: *hatlać* 'płatać, mieszać'), też *Jatel* (: *jata* 'prymitywna chata, szałas') RymSEN I 299, 342. O członie *Mieszki* zob. *Mieszki Wielkie*. UB

Mieszki-Bardony, cz. wsi Mieszki-Różki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: nob. Andree de *Myesky* (1477) SHGMz(Ep. 13, 141); nob. Andree Bardun de *Myesky* (1487) SHGMz(Ep. 11, 33v); *Myesky Bardvni* 1487, 1492 SHGMz(MK 6, 286v–287); *Myesky Bardvny* 1512 ZHer nr 906; *Mieszki Barduny* 1567 ŻDz XVI 322; *Mieszki Bardony* 1783 MpPerMz; *Bardony* 1827 Tabella I 11; *Bardony Mieszki* (!) 1839 MpKwat IV 2; *Bardony-Mieszki* 1880 SG I 107; *Mieszki Bardony*, wś 1901 Przew I 378; *Mieszki-Bardony*, przys. 1967 SM 690; *Mieszki-Bardony*, -ków -nów 1971 UN 123, 22. — O n. *Mieszki* zob. *Mieszki Wielkie*; człon *Barduny* od n. os. *Bardum* (por. zapis z XV w.), w l. mnogiej. Antroponim od podstawy *bard-*, por. *bardo* 'część warsztatu tkackiego: grzebień tkacki, przybijaczka, płocha' SpXVI, II 13, też *bardon* 'lutnia, lira' SW I 98. Forma *Bardony* powstała wskutek zmiany -*nN*- > -*oN*-. Lit.: ZMaz 107. UB

Mieszki Bartkowe zob. *Mieszki-Leśniki*

Mieszki-Bursy, cz. wsi Mieszki-Leśniki, dawniej wś, ciech., gm. Winnica: *Mieszki Bursy* 1591 AtMz; *Mieszki bursy* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Bursy* 1839 MpKwat IV 3; *Mieszki Bursy* 1885 SG VI 361; *Mieszki-Bursy*, wś 1967 SM 690; *Mieszki-Bursy*, *Mieszek-Burs* 1981 WUN II 443. — O członie pierwszym zob. niżej, człon drugi od n. os. *Bursa* RymSEN I 64, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 259. UB

Mieszki-Kuligi, wś, ciech., gm. Winnica, 0 km na wsch. od Nasielska: *Myesky* (1377) KMaz I 209; *Meszy* (1422) 1456 SHGMz(MK 3, 82v); *Myeschky* 1430 MkM II nr 595; Martino alias Mieschek heredi de *Myesky* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 57v); *Myeschky* 1440 Tym 336, przyp. 463; *Myesky* 1500, 1518 SHGMz(MK 32, 26); *Mieski* 1576 ŻDz XVI 318; *Mieszki Kuligi* 1591 AtMz; *Mieszki* 1784 MpPerMz; *Mieszki kuligi* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Kuligi* 1839 MpKwat IV 3; *Mieszki Kuligi* 1885 SG VI 361; *Mieszki-Kuligi*, *Mieszek -gów* 1981 WUN II 443. — Nazwa *Mieszki* od n. os. *Mieszek* (: *Miecislaw*) SSNO III 476, w l. mnogiej. Od

XVI w. *Mieszki-Kuligi*; człon drugi od n. os. *Kulig* (: *kulig* 'ptak brodzący') RymSEN I 488, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 259. UB

Mieszki-Leśniki, wś, ciech., gm. Winnica, 9 km na wsch. od Nasielska: *Mieski* (*Mieszki*, *Mroccki*, *Bartkowe*) 1576 ŻDz XVI 318; *Mieszki leśniki* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Lesniki* 1839 MpKwat IV 3; *Mieszki Leśniki* 1885 SG VI 361; *Mieszki-Leśniki*, *Mieszek -ków* 1981 WUN II 443. — W XVI w. *Mieszki Bartkowe* i *Mieszki-Mroccki*; o członie pierwszym zob. wyżej, człony drugie od n. os. *Bartek*, *Mroczek*, w l. mnogiej. Historycy identyfikują te dwie XVI-wieczne osady ze współczesnymi wsiami: *Mieszki-Leśniki* lub *Mieszki-Morgi*. Nazwa *Leśniki* od ap. *leśnik*, w l. mnogiej. Lit.: AtMz 193; ZMaz 259. UB

Mieszki-Morgi, wś notowana do 1967 r., ciech., gm. Winnica, 10 km na wsch. od Nasielska: *Mieszki morgi* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Morgi* 1839 MpKwat IV 3; *Mieszki Morgi* 1885 SG VI 361; *Mieszki-Morgi* 1967 SM 691. — O członie pierwszym zob. *Mieszki-Kuligi*, człon *Morgi* od ap. *morg* 'jednostka miary powierzchni — ok. 5600 m²; pole tej wielkości' SpXVI, XV 12, w l. mnogiej. UB

Mieszki-Mroccki zob. *Mieszki-Leśniki*

Mieszki-Pernaki zob. *Mieszki-Atle*

Mieszki-Przybyły, wś notowana do 1967 r., ciech., gm. Winnica, 10 km na wsch. od Nasielska: [*Mieszki Wielkie*] XVI AtMz 193; *Mieszki przybyły* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Przybyły* 1839 MpKwat IV 3; *Mieszki Przybyły* 1885 SG VI 361; *Mieszki Przybyły*, wś 1901 Przew I 378; *Mieszki-Przybyły* 1967 SM 691. — Dawniej *Mieszki Wielkie*, później *Mieszki-Przybyły*; człon pierwszy zob. *Mieszki-Kuligi*, człon drugi od przym. *wielki* i od nazw. *Przybyła* RymSEN II 312, w l. mnogiej, lub może jest to zbiorowe określenie ludzi *przybyłych* skądś. UB

Mieszki-Różki, wś, ciech., gm. Ciechanów, 5 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Rvsky* 1492, 1493 SHGMz(Z 16, 147^a–161^a); *Myesky Rusky* 1513 SHGMz(C 5, 69v); *Mieski Rusky* Sokołowo 1567 ŻDz XVI 322; *Mieszki ruszki* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Ruski* 1839 MpKwat IV 2; *Mieszki Ruszki* 1885 SG VI 362; *Mieszki-Różki* 1921 Sk I 21; *Mieszki-Różki*, -ków -ków, *mieszkowski* 1971 UN 123, 22. — Dawniej *Ruszki*, od n. os. *Ruszek* (: *ruchać*, *ruszać*) SSNO IV 518, w l. mnogiej. Wtórnie *Mieszki-Ruszki/Różki*; o członie pierwszym zob. *Mieszki Wielkie*. Lit.: ZMaz 259. UB

Mieszki-Satki zob. Mieszki Atle

Mieszki Wielkie, wś, ciech., gm. Ciechanów, 5 km na pld. od Ciechanowa: *Meski* 1408 Płoń nr 1190; *Mesky*, *Meski* 1425 Mkm I nr 109; *Myeskowo*, de *Myeski* 1427 Mkm I nr 874, przyp. 2; *Myeschky* (1437) 1456 SHGMz(MK 3, 209); in *Myeschky* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 140v); *Myesky* 1487 SHGMz(Ep. 10, 528); *Myeski* 1519 SHGMz(Ep. 204, 34v); *Mieski Wielkie* 1567 ŻDz XVI 322; *Mieszki* 1783 MpPerMz; *Mieszki wielkie* 1827 Tabella II 20; *Mieszki Wielkie* 1885 SG VI 362; *Mieszki Wielkie, -ków -kich, mieszkowski* 1971 UN 123, 22. — Od n. os. *Mieszek* SSNO III 476, w l. mnogiej. Występuje także wariant z suf. -owo. Człon odróżniający od przym. *wielki*. Lit.: ZMaz 259. UB

Mieszki Wielkie zob. Mieszki-Przybyły

Mieszki-Zawady, cz. wsi Mieszki-Kuligi, dawniej wś, ciech., gm. Winnica: *Paganusszeuicze* 1424, *Meszy* <vel *Paganussewo*> 1425 Zakr I nr 731, 1074; *Poganuschewo*, *Poganuschewycze* 1428 Mkm I nr 680, 733; *Poganuschewo* 1430, *Poganuschewuicze* 1432 Mkm II 595, 352; *Zawadi* 1437 Zakr II nr 2952, 2981; *Poganuschewo* 1470 SHGMz(MK 5, 143); *Poganuschewuicze* alias *Myeschky* 1476 SHGMz(Z 9, 178); *Nyeski* 1478, 1491 SHGMz(Z 15, 76v-77); de *Zawady* alias de *Myesky* 1493, de *Poganushewicze* *Myeshky* et *Zawady* 1494 SHGMz(Z 16, 364); *Poganushewicze* alias *Zawady* 1497 SHGMz(Z 12, 57); [*Mieszki-Zawady*] XVI AtMz 193; *Zawady* 1576 ŻDz XVI 319; *Mieszki Zawady*, wś 1901 Przew I 378; *Mieszki-Zawady*, kol. 1967 SM 691; *Mieszki-Zawady*, *Mieszek -wad* 1981 WUN II 444. — Dawniej *Poganuszeuice*, od n. os. **Pogamusz*, por. łac. *paganus* 'poganin', n. os. *Pogan*, *Pagan*, *Poganowic* SSNO IV 304, z suf. -ewice; występują także warianty z suf. -ewo. Później n. zestawione: *Mieszki-Poganuszeuice* (o członie pierwszym zob. wyżej) oraz *Mieszki-Zawady*. Człon *Zawady* od ap. *zawada* 'przeszkoda, zawała' SW VIII 330 (n. tego typu określały pierwotnie młyny, karczmy, urządzenia spietrzające wodę, teren wykarczowany) lub od n. os. *Zawada* SSNO VI 276, w l. mnogiej. W XV w. odnotowano postać *Nieszki*, w której znalazła odbicie mazowiecka cecha gw.: przejście *m̃* > *m̃i* > *i*. Lit.: Kowalczyk, „Nazwy obronne” *Ślup, Samborza, Zawada...*, 1992, 206, 207. UB

Mieszkiniki zob. Miszkieniki

Mieszkowa, wś zaginiona, leżała w par. Boro-wa, rzesz.: *Myeszkow* 1506 SHGSd; *Myeskowa* 1529

LR 21; *Mieszkowa* 1578 ŻDz XIV 203. — Od n. os. *Mieszek*, z suf. -ów, -owa. Lit.: OPilz 78. JN

Mieszkowa zob. Myszkowa

Mieszkowice (1), wś, opol., gm. Prudnik, 7 km na pñn.-zach. od Prudnika: v. *Dithmersdorf* 1337 CdSil XXIX 137; auf *Dytnari villa* 1337 Reg nr 5844; *Dittnerssdorff* 1561, *Ditmansdorff* 1587 CdSil XXXIII 45, 51; *Dittersdorf*, *Dittendorf* 1651/52 J I 208, 210; *Dittmarsdorffensem* 1679, *Ditmansdorff* 1687/88 J II 176, 538; *Ditmansdorff* 1743 SNGŚI VII 141; *Ditmannsdorf* 1784 Z III 102; *Ditmannsdorf* 1845 K 96; *Ditmannsdorf* 1941 Wrzosek 45; *Ditmannsdorf* — *Mieszkowice, -ic*, *mieszkowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mieszkowice, -wic* 1981 WUN II 444. — Nazwa niem. od n. os. *Dittmar*/Dietmar Bach I 37, 42, *Dittman* Gott 153 i *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Mieszkowice*. Lit.: SNGŚI VII 141; BorGŚI 232. JCh

Mieszkowice (2), mto, szczec.: *Berenwalde* 1295 CdB A XVIII 69; *Berwalde* 1298 CdB A XVII 443; *Berenwalde* 1317, *Berenwald* 1319 SHGNM; *Berenwalde* 1323 PU VI 197; *Berenwald* 1325, *Berwalde* 1337 SHGNM; *Bärwalde* 1784 Brüg II 71; *Baerwalde* 1826 MpUMbl 1699; *Bärwalde* Nm. — *Mieszkowice, -ic*, *mieszkowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mieszkowice, -wic* 1981 WUN II 444. — Dawna n. niem. *Bärwalde* (< *Berenwalde*), od średniem. *bere* 'niedźwiedź' + *-walde*. Być może n. przeniesiona z n. zamku i ziemi *Bärwalde* (Niemcy). Do n. m. por. też nazw. *Behr* Gott 101. Nazwa *Mieszkowice* nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RospSEMig 222-3; RymNmias 148. BCz

Mieszkowice zob. Nieszkowice (1)

Mieszkowo (1), wś, warsz., gm. Piaseczno, 8 km na zach. od Piaseczna: *Mieszkowo*, kol. 1921 Sk I 40; *Mieszkowo* 1952 UW 24; *Mieszkowo, -wa, mieszkowski* 1971 UN 136, 10. — Od nazw. *Mieszek* RymSEN II 93, z suf. -owo. UB

Mieszkowo (2), wś, ziel., gm. Trzebiechów, 15 km na pñn.-wsch. od Zielonej Góry: *Mühdorf* 1845 K 422; *Mühdorf* 1887 SNGŚI VII 141; *Mühdorf* 1941 SOV 240; *Mühdorf* — *Mieszkowo, -wa, mieszkowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mieszkowo, -wa* 1981 WUN II 444. — Od niem. *Mühle* 'młyn' lub od nazw. *Mühl(e)* Gott 357 + *Dorf* 'wieś'. Nazwę pol. *Mieszkowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 141. JCh

Mieszkowo zob. Mieszki Wielkie, Mieszków (1, 2), Myszkowa

Mieszkowo Kościelne zob. Mieszków (1)

Mieszkowo Niemieckie zob. Mieszków (1)

Mieszków (1), wś, dawniej mto, kal., gm. Jarocin, 5 km na pln.-zach. od Jarocina: in *Myeskovo* (1290)1545 KW II 27; *Meszcowo* 1390 Lek II nr 26; *Meszkovo* 1398 RWlkp II nr 61; *Mieczcowa* 1400 Lek II nr 952; *Myrschcowa* 1433 AC II nr 1043; *Myeskowo* 1440, *Myeschikowo* 1444 RWlkp II nr 1191, 1277; villa *Myeskowa Nyemyeczkye* ubi est ecclesia 1505 Koz II 460; *Myeschikowo* 1510 NKs 142; *Mieszkowo* 1578 ŻDz XII 205; *Mięszkovo* 1618–20 PKal 160; *Mieszkowo* 1674 MKI(ASK 74, 186); Miasteczko *Mieszkow* 1789 MKI(Tab 47, 79); *Mieszków*, mto, wś, dom. 1885 SG VI 362; *Mieszków*, -kowa, *mieszkowski* 1971 UN 79, 12. — Od n. os. *Mieszek* SSNO III 476, z suf. -owo, wtórnie -ów. W XVI w. odnotowano *Mieszkowo Niemieckie* (wś lokowana była zapewne na prawie niemieckim lub zamieszkała przez osadników niemieckich) oraz *Mieszkowo Kościelne*. Lit.: Nieckula, -ov- 131; RymNmiast 148.

ZZ

Mieszków (1a), wś zaginiona, leżała koło Bibic, krak.: Bibice et *Mescow* (1256)XVI, Bibichy et *Meschow* (1288)1544 CdP III 70, 153; villa *Myeschikow* (1440)1541 ZDM II 341. — Od n. os. *Mieszek*, z suf. -ów. Wieś notowana od XIII–XV w., była w posiadaniu klasztoru zwierzynieckiego. Lit.: RKrak 103.

IN

Mieszków (2), wś, legn., gm. Gaworzyce, 6 km na pln.-zach. od Gaworzyce: *Meschow* ok. 1300 CdSil XIV 155; pago *Meskowitz* 1580, *Meschke* 1670 J III 6, 68; *Meschke* 1715 CdSil XXIV 113; *Meschkau* 1845 K 407; *Mieszkowo* — *Meschkau* 1896 D 73; *Mieszkowo* (*Meschkau*) 1900 Myc 37; *Oberquell, Meschkau* 1941 SOV 275; *Oberquell Meschkau* — *Mieszków*, -owa, *mieszkowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mieszków*, -owa 1981 WUN II 444. — Dawniej *Mieszkowo*, zniemczone jako *Meschke/Meschkau*. Nazwa niem. *Oberquell Meschkau* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mieszków*. Lit.: SNGŚI VII 142. JCh

Mieszków (3), wś, ziel., gm. Trzebiel, 12,5 km na pln.-wsch. od Łęknicy: *Beniſdorff* 1597, *Beinsdorf* 1753, *Beinssdorff* 1759 KOL 98; *Beinsdorf* 1787 Z VII 89; *Beinsdorf* 1845 K 25; *Beinsdorf* — *Mieszków*, -owa, *mieszkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mieszków*, -kowa 1981 WUN II 444. — Dawna głuź. n. *Bjenišov* (: stłuź. *Benišov*) od stłuź. im. *Beniš* (: *Benislav*, *Benedictus*) Muka III 12, z suf. -ow. Nazwę zniemczono jako *Beinsdorf*. Nazwę pol.

Mieszków wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 142.

JCh

Mieszków zob. Mieszkowa

Mieszolki zob. Miesiołki

Mieszowo zob. Nieszawa (2)

Mieszów zob. Nieszawa (1)

Mieszuki, wś, biał., gm. Wyszki, 12 km na pld.-wsch. od Suraża: *Myśniki* (!) (1575) ŻDz XVII/2, 124; *Mieszki* (!) 1625 SHGPd(MK 172, k. 350v–352); *Misiuki* 1676, *Misiuki* 1723 SHGPd(ADS, D. 152 k. 65–65v); *Misiuki* 1790, *Miszuki* 1808 Kond 125; *Mieszuki* 1902 SG XV/2, 328; *Mieszuki* 1921 Sk V 30; *Mieszuki* 1952 UW 159; *Mieszuki*, -szuk, *mieszukowski* 1972 UN 153, 69. — Pierwszy zapis zapewne zniekształcony. Dawniej *Mieszki*, od brus. n. os. *Mieszka*, *Miszka* (od im. cerkiewnego *Michail*) BiryłaBA III 93, w l. mnogiej, por. młynarz *Myszczuk* ... in Pulse 1493 SHGPd(ADS, D. 152 k. 38), *Myska* Boiarzym w siele Steczewicze (w starostwie bielskim) 1576 Lupodl 49. Później *Misiuki*, *Miszuki*, od n. os. *Misiuk*, brus. *Miszuk* BiryłaBA I 123, także w l. mnogiej. Współcześnie utrwaliła się postać *Mieszuki*. Lit.: Kond 125.

EB

Mieszwałd zob. Myślice

Mieszwałd zob. Myślice

Mieszynko zob. Milżynek

Mieszyno zob. Milżyn

Mieście zob. Miasteczko Krajeńskie, Miejsce (1), Miejsce Kłodnickie, Miejsce Piastowe

Mieścín, wś, gdań., gm. Tczew, 6 km na pln.-zach. od Tczewa: *Vnesino* (!) 1256, *Moscino* 1282 Perl 137, 300; *Mescyno*, *Messyno* 1283 Perl 328, 330; *Meschino* (1286), *Meschino* (1290) Perl 363, 416; *Messczino* 1321 PrUr II 245; gut *Meschin* (1338)1394 PrUr III 118; *Mesten* 1402–15 Krie 86; *Mesthyn* 1534 Inwwołoc 52; *Mesten* 1570 ŻDz XXIII 115; do *Myesczina*, *Myeschczina* 1582 Font XXXVII 282, 285; *Mieszczy* 1584, *Mieszczy* 1597 Font I–III 234, 401; *Mieszczy* 1682 Font V 75; *Meschczino* 1749 Font XVI–XIX 159; *Mestien* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mestien* — *Mieszczy* 1879 KętN 34; *Mieszczy* al. *Mieścina*, niem. *Miestin* 1885 SG VI 361; *Mieszczy*, niem. *Mestin* 1921 Sk XI 55, 81; *Mieścín* 1952 UW 195; *Mieścín*, -na 1981 WUN II 444; gw. *mieścín*, -a, *mieścĩński*. — Etymologia niepewna. Może od n. os. **Mieśc* (: *Dobiemiest*, *Miestwin* SSNO I 480, III 476), z suf. -ino. *Mesten*, *Mestin*, *Mestien* — to formy zniemczone. W XX w. ustaliła się forma *Mieścín*.

Lit.: Bugalska, PMT VI 66; Łuszczynska, PMT V 58.

Mieściska (1), os. zaginiona, leżała koło Nowej Wsi Ujskiej i Jabłonowa, pil., gm. Ujście: *Myescisko* 1468 Koz V 29; pradziur *Myesczysko* 1491, des. *Myesczysko* 1508, *Myescziska*, des. 1554 Koz II 459. — Od ap. *mieścisko* 'miejsce' SpXVI, XIV 122, wtórnie *Mieściska* — pluralizacja nazwy. Lit.: SHGPn III 120; PPozn 188.

Mieściska (2), wś, pozn., gm. Duszniki, 10,5 km na płn. od Buku: de *Mescisko* 1404 KZPozn nr 1768; de *Mescziska* 1406 RWlkp I nr 601; *Mecziska* 1430 Koz V 29; *Myesczyska* 1443 RWlkp I nr 1634; *Myesczisko* 1510 NKs 167; *Mieszciska*, deserta 1577 SHGPn(ASK 5, 666v); *Mieszciska* 1789 PPozn(Tab 6, 53v); *Mieścisk*, wś, dom. 1885 SG VI 360; *Mieściska*, niem. *Mieschisk* 1921 Sk X 86, 88, 147; *Mieściska*, -cisk 1981 WUN II 444. — Forma *Mieścisk* pojawiła się pod wpływem n. niem. *Mieschisk*. Lit.: SHGPn III 118; PPozn 188.

Mieścisko (1), wś zaginiona, leżała w par. Mszana, nowosąd: *Myesczysko* ... *Mieszcisko* 1529 LR 60; *Mieszcisko* 1564 Lukrak I 150. — Od ap. *mieścisko* 'miejsce' SpXVI, XIV 122.

Mieścisko (2), wś, dawniej mto, pozn., gm. Mieścisko, 14 km na płn.-wsch. od Skoków: de *Nowemastho* 1411 Koz V 599; *Nova civitate*, alias *Liczane* 1436, in *Myesczisko* 1438 AC II nr 306, 1072; *Nowemiastczysko* 1473 Matr I nr 982; de *Nowomyesczysko* 1487 SHGKI(PG 10, 84); in *Nowomyesczysko*, in *Nowe Myesczysko* 1497 Bob 14, 110; *Myesczyszk*, opp. 1511–23 ŁLB I 79; oppidi *Nowemyasto* alias *Lyczanemyasto* 1520 Matr IV/2, nr 12604; *Nowemyesczisko*, opp. 1535 SHGKI(ASK 12, 481); *Mieszcisko* 1577 ŻDz XII 187; *Miasto Miecisko* ... *Miescisko* 1789 MKI(Tab 34, 279); *Mieścisko* 1846 KsP 534; *Mieścisko*, (dawniej *Nowe Miasto*), mto 1885 SG VI 360; *Mieścisko*, niem. *Mietschisko Laugenfelde*, mto 1921 Sk X 106, 147; *Mieścisko*, wś 1967 SM 691; *Mieścisko*, -ka 1981 WUN II 444; gw. *mieścisko*, -ska, *mieściski*. — Dawniej *Nowe Miasto*, od zestawienia *nowe miasto*, w znaczeniu dzisiejszym. Człon *Miasto*, zastąpiony przez *Mieścisko*, wskazuje na małość i nędzny wygląd osady, por. oppidum tenue, *Nędzne mieścisko* SpXVI, XIV 45. Człon *Nowe* uległ elipsie w XVI w. Oboczna n. *Lyczane*, *Lyczane Miasto*, por. przym. *lyczany* 'zrobiony z łyka' SpXVI, XII 629. Nazwa może nawiązuje do dachów

pokrytych gontem z łyka, sieci zrobionych z łyka albo innych przedmiotów użytkowych. Lit.: Rym-Nmiast 148; RospSEMiG 223.

Mieścisko (3), wś, rad., gm. Gniewoszew, 19 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Mieścisko* 1877 Zin I 384; *Mieścisko*, wś 1885 SG VI 360; *Mieścisko* 1933 SkBy 1042; *Mieścisko* 1952 UW 119; *Mieścisko*, -ka, *mieściski* 1970 UN 36, 18. — Od ap. *mieścisko*; n. w związku z dawnym charakterem miejskim pobliskiego Gniewoszowa. Lit.: KopRad 174. **IN**

Mieścisko zob. **Mieściska** (1, 2)

Mieścisko-Ulica, cz. wsi Wielka, dawniej wś, pozn., gm. Mieścisko: *Mieścisko Ulica* 1846 KsP 531; *Mieściska ulica*, wś 1885 SG VI 360; *Mieścisko-Ulica*, niem. *Mietschisko Abb.* 1921 Sk X 108, 147; *Mieścisko-Ulica*, wś 1967 SM 691; *Mieścisko-Ulica*, -ka -cy 1981 WUN II 444. — Nazwa zestawiona *Mieścisko-Ulica*; człon pierwszy od n. wsi *Mieścisko* (2), człon drugi od gw. wielkopolskiego ap. *ulica* 'wąska droga we wsi, poprzeczna do drogi głównej wraz z domami znajdującymi się przy niej' SGPKar VI 23. Lit.: ZierNMały 53–4.

Mieściska Górka zob. **Miejska Górka**

Mieściska Wola zob. **Wolica** (3)

Mietel, dziś *Stary Mietel*, wś, kiel., gm. Stopnica, 19 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Methel* 1397, *Methel* 1428 Sand nr 146, 1093; *Myethel* (1417)XVI ZDM I 410; de *Myethel* 1432 KMlp IV 273; *Metel* 1470–80 DB II 441; *Myethel* 1508 ŻDz XV 490; *Myethel* 1529 LR 261; *Mietel* 1579 ŻDz XIV 224; *Mietel* 1787 Spis 372; *Mietel* 1885 SG VI 363; *Mietel* 1933 SkBy 1043; *Mietel Stary* 1952 UW 110; *Stary Mietel*, -rego -tla, *mietelski* 1966 UN 19, 71; gw. *mietel*, -a, *miotelski*. — Może od psl. **mētel*, 'zamięć śnieżna' ESSJ XVIII 117–8 lub od n. os. *Mietel* (: *miotąć*, *Miecislaw*) RymSEN II 103; por. też ap. *miotelica* 'chwast zbożowy, tzw. miotła, i jego nasiona' Sstp IV 243. Współcześnie z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: KSand 124; KopKiel 166.

IN

Mietelka zob. **Mietulka**

Mietielka zob. **Mietulka**

Mietki zob. **Mieczysławy**

Mietków, wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 9 km na pld.-zach. od Katow Wrocławskich: *Mechow* ok. 1300 CdSil XIV 135; *Mettichaw* 1326 Reg nr 4502; *Metkow* 1353, *Mettichen* 1600 Moep 90; *Mettig* 1651/52, ex allodio *Mettkau* 1666/67 J I 260, 377; *Metckau* 1743 SNGŚ VII 142; *Mettkau* 1795 Z XII 76; *Mettkau* 1845 K 407; *Mettkau*, *Motyków* 1941

Mietlica

Wrzosek 10; *Mettkau* — *Mietków*, -owa, *mietkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mietków*, -kowa 1981 WUN II 444. — Dawniej może *Miechów* (zob.), wtórnie *Mietków*, od n. os. *Mietek*, por. *Mietko* SSNO III 479(: *Mieciślaw*), z suf. -ów, zniemczone jako *Mettkau*. Po 1945 r. n. odtworzono w formie *Mietków*. Lit.: SNGŚI VII 142. JCh

Mietlica, wś, bydż., gm. Kruszwica, 13 km na pld.-zach. od Radziejowa: *Myethlycze* 1489 Lupbrz 138; *Miethlicza* 1527 Vld XI 52; *Miethlica* 1557–66 ŻDz XIII 34; *Mietlicza* 1634 Rpodbrz 234; *Mietlica* 1674 Rpog 158; *Mietlica* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Mietlica*, os. 1885 SG VI 363; *Mietlica*, -cy 1981 WUN II 444. — Od ap. *mietlica* 'chwast zbożowy, tzw. miotła' Sstp IV 243. AG

Mietniów, wś, krak., gm. Wieliczka, 4 km na pld.-wsch. od Wieliczki: *Methnovo* XIII MPH II 914; villa *Methnouo* (1354) PDzP V 127; *Methnow* 1390 Krak nr 5482; *Metnow* 1412 Kacz nr 2394; *Myethnyow* 1470–80 DB II 107; *Myethnyow* 1529 LR 206; *Mietniow* 1581 ŻDz XIV 66; *Mietniow* 1680 Rej 94; *Mietniów* 1885 SG VI 363; *Mietniów*, -niowa, *mietniowski* 1963 UN 1, 88. — Od n. os. *Mieten* (: *miotąć*, *Mieciślaw*) RymSEN II 103, z suf. -owo, -ów. Lit.: LKrak 94; Nieckula, -ov- 131. IN

Mietschisko Abb. zob. **Mieścisko-Ulica**

Mietschisko Laugenfelde zob. **Mieścisko** (2)

Mietrzyca, wś zaginiona, leżała koło Benowa i Piekła, elbl., gm. Ryjewo: *Metrica* 1525 Matr IV/1, nr 4677; *Metrycz* 1525 Sm I 89; *Metritz*, maj. 1789 Goldb II 144; *Metritz Campe* 1796–1802 MpSchröt IX; *Metritz* 1887 SG VIII 82. — Śladem po wsi jest n. pola *Mętrzyca*, w formie zniemczonej *Metritz* (*Campe*). Według Górnowicza wcześniej *Nietrzyca*, od **nietrza*, por. ros. *nietrija* 'puszcza', z suf. -ica. Lit.: Górnowicz, PMT IV 114. WK

Mietułka, przys., dawniej wś, chełm., gm. Stary Brus, 22,5 km na pld.-zach. od Włodawy: *Metiolka* 1839 MpKwat VI 7; *Mietelka* al. *Mietielka*, os. włośc. 1885 SG VI 363; *Mietelka*, wś 1921 Sk IV 120; *Mietułka*, -ki, cz. wsi Stary Brus 1967 UN 121, 16; *Mietułka*, -ki 1981 WUN II 444; gw.: *mietułka*, -ki, *mietułski*; też *miećułka*. — Prawdopodobnie n. od ukr. n. os. **Mietiolka*, pol. *Mietelka* SSNO III 519. Do n. os. por. n. os. *Metelka*, wschł. ap. *metel* 'zamieć' RymSEN II 86. W zapisach obserwujemy formy z pol. i ukr. fonetyką. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mietzelfelde zob. **Myślaborzyce** (1)

Miezabitów zob. **Niezabitów**

Miezdruków zob. **Niedrzaków**

Miežno zob. **Mierzno**

Mieżno zob. **Mierzno**

Mięcierzyn, wś, bydż., gm. Rogowo, 17 km na pld.-wsch. od Gniezna: *Maczerzino*, sitam circa Lubcze 1320, *Mencerzino* 1335 KW II 358, 472; *Manczerzino* 1357 KW III 69; in villa *Manczerzino* 1419 AC II nr 141; *Myanczarzino* (!) ... de *Myanczerzino* (1479) 1512, de *Maczerzino*, in villa *Myqczierzino* 1511/12 VisitGn 308, 294, 295; *Manczerzino* 1511–23 LLB I 167; *Mięczierzino* 1548 MKI(B 143, 272); *Miaczierzino* 1580 ŻDz XII 149; *Macierzino* 1674 MKI(ASK 74, 210); *Mięcierzyn* 1688 MKI(B 190, 3); *Mięcierzyn* 1789 MKI(Tab 34, 100); *Mięcierzyn*, niem. *Mittelwalde* 1885 SG VI 365; *Mięcierzyn*, -na, *mięcierzyński* 1971 UN 192, 13; gw. *myńczęzyn*, -na, *myńczęski*. — Od n. os. **Mięczera* (: *miękkî*) lub **Mięciera* (: *mięta*), por. też n. os. *Mięczyc*, *Mięcie* SSNO III 480, z suf. -yno, wtórnie -yn. Nie można też wykluczyć, że pierwotną postacią było **Męcierzino*, od n. os. **Męciera* (: *Męcimir*, *mąci*), wówczas postać *Mięcierzyn(o)* byłaby wynikiem asymilacji *m-ć > m-ć*. ZZ

Mięcimierz zob. **Mięćmierz**

Mięcowizna zob. **Mencowizna**

Mięczeryno zob. **Mięcierzyn**

Mięćmierz, cz. **Kazimierza Dolnego**, dawniej wś, lub.: *Mancimierz*, *Mancimirz* 1409 ZLub nr 17, 114; *Manczymyrz* 1441, *Myaczimirz* 1450 SHGLu III 149; *Mączymir*, *Mączymir* 1470–80 DB II 552, III 252; *Mączymirz*, *Mączymyrz* 1479 SHGLu IV 88; *Mączymyerz*, *Macymyerz* 1529 LR 351, 428; *Mączymyerz* 1531 ŻDz XIV 357; *Meczimierz* 1563 SHGLu IV 88; *Męcimierz* 1626 RPobLu 105; *Meczimierz* 1674 RPgl 45; *Mięcmierz* 1787 Spis 393; *Mięcmierz* 1827 Tabella II 17; *Mięćmierz* 1877 Zin I 378; *Męcmierz*, wś 1885 SG VI 274; *Męćmierz* 1901 Przew I 372; *Męcmierz*, wś 1933 SkBy 1025; *Mięćmierz*, -rza 1971 UN 118, 25. — Dawniej *Męćmici(e)rz*, *Męćmierz*, *Mięćmici(e)rz*, od n. os. *Męcimir* SSNO III 441–2, z suf. -ja. Zmiana *Męcimierz > Męćmierz* odzwierciedla przejście -ir(z) > -er(z). Dzisiejsza forma *Mięćmierz* to wynik asymilacji *c-ń > ć-ń*. Lit.: SHGLu III 149–50, IV 88–9; SHGLuDer 71; KosLu 67. IN

Międrzwica zob. **Niedrzwica** (2)

Międźczyzna zob. **Miedzianowo**

Międzwno zob. Miedźno (1)

Między Czerwienne zob. Czerwienne

Międzybłocie, wś, pil., gm. Złotów, 2 km na wsch. od Złotowa: *Stadtbruch* — *Międzybłocie*, -cia, *międzybłocki* 1949 MPol XXVI nr A-76, *Międzybłocie* — *Stadtbruch*, os. 1951 Rosp 190; *Międzybłocie*, -cia 1981 WUN II 444. — Dawniej n. niem., od *Stadt* 'miasto' i *Bruch* 'moczar, trzęsawisko'. N. współczesna została ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: MZ 185, 193, 245. ZZ

Międzyborów, wś, skiern., gm. Jaktorów, 4 km na pln.-wsch. od Żyrardowa: *Międzyborów*, -rowa, *międzyborowski* 1971 UN 126, 14; *Międzyborów*, -owa 1981 WUN II 444. — Od wyrażenia przyimkowego *między borami*, z suf. -ów. UW

Międzyborze (1), os. zaginiona, leżała w par. Czermiń, kal., gm. Czermiń: de *Myedzidobrze* 1424 RWlkp II nr 764; *Myedzidobrze* 1434 Koz I 174; *Myedzidobrze* 1511–23 ŁLB II 27; *Miedzi dobre* 1565 SHGKI(ASK 13, 80); *Myedzidobrze* 1579 ŻDz XII 111; *Miedzyborze* desertum 1618–20 PKal 64; *Międzyborze* 1753 Koz V 25. — Prawdopodobnie początkowo **Miedzydebrze*, od wyrażenia przyimkowego *między *debrzami*, por. *debrz* 'wawóz, parów z zaroślami' SpXVI, IV 566. Zmiana -debrze > -dobrze być może hiperpoprawna na tle wymowy -o- jak -ue- w Wielkopolsce, wspomagana adideacją do przym. *dobry*. Forma *Miedzyborze* jest wynikiem kolejnej adideacji do ap. *bór*. ZZ

Międzyborze (2), wś, kos., gm. Polcyn-Zdrój, 3,5 km na pld.-zach. od Polcyna-Zdroju: *Luisenbad* 1839 MpUMbl 873; *Luisenbad* — *Międzyborze*, -rza, *międzyborski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Międzyborze*, -rza 1981 WUN II 444. — Dawna n. niem. *Luisenbad*, od im. cesarzowej Luizy i *Bad* 'źródło, kąpielisko'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. nową *Międzyborze*. BCz

Międzyborze zob. Niedzbórz

Międzybórz (1), mto, kal.: *Mezbore* (1227)XIV MPH III 486; *Meczibor* ok. 1300 CdSil XIV 63; *Mechobocz* 1304, *Meczobor* 1376 Ng 193; *Medzibor* 1743 SNGŚI VIII 9; *Medzibor*, deutsch *Mittelwalde* 1785 Z IV 265; *Medzibor*, poln. *Międzyborz* oder *Mittelwalde* 1845 K 871; *Międzybór* — *Neu Mittelwalde* 1896 D 131; *Neumittelwalde*, *Międzybór* 1941 Wrzosek 12; *Neumittelwalde* — *Międzybórz*, -orza, *międzyborski* 1946 MPol XXV nr 142; *Międzybórz*, -borza 1981 WUN II 444. — Dawniej *Miedzyborze*, od wyrażenia przyimkowego *między borami*, z suf. -e (może istniał też ap. **miedzy-*

borze). Wtórnie *Międzybórz*, też *Międzybór* — zmiana rodzaju nijakiego na męski. Nazwa, podobnie jak stp. przyimek *miedzy*, wykazuje wtórną nazalizację. W XVIII w. polską n. zastąpiono kalką niem. *Mittelwald*, później *Neumittelwalde*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Międzybórz*. Lit.: SNGŚI VIII 9; Karaś *Podgóra* 34; RospSEMiG 223; RymNmiast 148. JCh

Międzybórz (2), wś, piotr., gm. Opoczno, 6 km na pln.-wsch. od Opoczna: de *Mesybor* (!) (1355)1540 ZDM I 100; *Myedzyborze* 1508 ŻDz XV 480; *Myedzyborze* 1511–23 ŁLB I 644; *Miedzyborze* 1577 ŻDz XIV 283; *Międzybórz* 1789 Lusand I 189; *Międzyborz* 1827 Tabella II 18; *Międzybórz* 1877 Zin I 385; *Międzybórz* 1885 SG VI 365; *Międzybórz*, -borza, *międzyborski* 1969 UN 28, 17; gw. *miinzybus*, *miinzyboż*, *miinzyborski*. IN

Międzybórz (3), wś, pozn., gm. Książ Wielkopolski, 5 km na pld.-zach. od Książa Wielkopolskiego: de *Medziborza* 1394 RWlkp III nr 4; de *Medziborze* 1402 RWlkp II nr 173; de *Medzydobre* (!) 1424 RWlkp IV nr 882; *Myedziborze* 1510 NKs 147; *Miedziborze* 1580–81 ŻDz XII 87; *Międzybórz* 1775 PPozn 186; *Międzybórz*, folw. 1885 SG VI 365; *Międzybórz*, niem. *Miendzyborz*, folw. 1921 Sk X 102, 147; *Międzybórz*, -borza 1981 WUN II 444; gw. *miinzybuś*, -a, *miinzybuski*. Lit.: SHGPn III 120–2; PPozn 186. ZZ

Międzybórz (4), wś, słup., gm. Rzeczenica, 11 km na pln.-wsch. od Czarnego: *Welmershof* 1885, 1893 SG XIII 187; *Welmershof* fr. *Wemersshofen* 1912 Bär 122; *Welmershof* — *Międzybórz*, -orza, *międzyborski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Międzybórz* 1952 UW 198; *Międzybórz*, niem. *Welmershof* przejściowo *Ludwikowo* 1972 Mazur II 142; *Międzybórz*, -borza 1981 WUN II 445. — Nazwa niem. od n. os. *Welner* (: *Wanheri*) Gott 512 i *Hof* 'dwór'. Nazwa *Międzybórz* nadana po 1945 r. WK

Międzybórz zob. Niedzbórz

Międzybrody zob. Międzybrodzie Lipnickie

Międzybrodzie, wś, krośn., gm. Sanok, 4 km na pln. od Sanoka: *Medzibrodze* 1439 AGZ XI nr 1175; *Myedzybrodzie* 1442, *Myedzibrodz* 1472, *Myedzybrodzye* 1504 SHGsk II 142; *Myadzybrodzye* 1506 AGZ XVI nr 3154; *Miedzibrodzie* 1565 Luukr III 247; z *Międzybrodzia* 1608 RZl 173; *Miedzobrodzie* 1787 MJ 19, XV, 346, 144; *Międzybrodzie* 1794 Ga Bb1; *Meżybród* 1851 Sch 117; *Międzybrodzie*, po rusku *Meżybred* 1855 SG VI 370; *Międzybrodzie*,

Międzybrodzie

-dzia, międzybrodzki 1965 UN 71, 50. — Od wyrażenia przyimkowego *między brodami*, z suf. *-e*, lub od nienotowanego ap. **międzybrodzie*, określającego teren między brodami. Lit.: SHGSK II 142–3; MakSk 109. BCz

Międzybrodzie zob. Międzybrodzie Bialskie, Międzybrodzie Kobiernickie, Międzybrodzie Żywieckie, Zabrodzie (5)

Międzybrodzie Bialskie, wś, biel., gm. Czernichów, 12 km na wsch. od Bielska-Białej: *Międzybrodzie* 1921 Sk XII 41; *Międzybrodzie Bialskie*, wś 1933 SkBy 1043; *Międzybrodzie Bialskie* 1952 UW 274; *Międzybrodzie Bialskie* 1957–59 LKrak 94; *Międzybrodzie Bialskie*, -dzia -kiego, międzybrodzki 1964 UN 17, 10. — Wieś leży w dolinie Ponikiewki, lewego dopływu Soly. Człon odróżniający od n. m. Bielsko-Biała. Lit.: LKrak 94. IN

Międzybrodzie Kobiernickie, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, biel., gm. Czernichów, 10 km na płn.-wsch. od Bielska-Białej: *Villa Międzybrodzie* 1564 Lukrak I 244; *Międzybrodzie* 1581 ŻDz XIV 102; *Międzybrodzie Kobiernickie* XVII LKrak 94; *Międzybrodzie Kobiernickie*, wś 1885 SG VI 370; *Międzybrodzie Kobiernickie* 1921 Sk XII 3; *Międzybrodzie Kobiernickie* 1967 SM 691. — Nazwę uzasadnia położenie na lewym brzegu Soly, u ujścia Żarnawki. Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Kobiernice*. Lit.: LKrak 94. IN

Międzybrodzie Lipnickie, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, biel., gm. Czernichów, 5 km na wsch. od Bielska-Białej: *Villa Międzybrody nowa* 1564 Lukrak I 250; *Międzybrodzie Lipnickie* XVIII LKrak 94; *Międzybrodzie Lipnickie*, wś 1885 SG VI 370; *Międzybrodzie Lipnickie* 1921 Sk XII 3; *Międzybrodzie Lipnickie* 1967 SM 691. — Początkowo *Międzybrody*, później *Międzybrodzie*, leżące na lewym brzegu Soly. Człon odróżniający od n. wsi *Lipnice*, dziś *Lipnik*, cz. Bielska-Białej. Lit.: LKrak 94. IN

Międzybrodzie Żywieckie, wś, biel., gm. Czernichów, 11 km na płn. od Żywca: *Międzybrodzie* 1581 ŻDz XIV 102; *Międzybrodzie Żywieckie* XVII MKsOZ; *Międzybrodzie* XVIII Kom 21; *Międzybrodzie Żywieckie* 1885 SG VI 370; *Międzybrodzie*, wś 1921 Sk XII 41; *Międzybrodzie Żywieckie*, -dzia -kiego, międzybrodzki 1964 UN 17, 12. — Człon odróżniający od n. m. Żywiec. Wieś leży w dolinie potoku Isepnica, wpadającego tu do Soly. Lit.: LKrak 94. IN

Międzychód (1), mto, gorz.: *Meczichod* 1378 KW III 474; *Medzichod* 1393 Lek I nr 1359; *Medzichoth* 1419 RWlkp I nr 977; de *Myedzichod* 1444 AC I nr 1303; oppidi sui *Myedzechod* 1494, oppidi *Myedzichod* 1501 Matr I nr 429, 1420; *Miedzichod* 1580 ŻDz XII 21; *Międzychód*, niem. *Birnbaum*, mto 1885 SG VI 371; *Międzychód*, -chodu 1981 WUN II 445; gw. *minzyxut*, -u, *minzyxocki*. — Od ap. **międzychod* 'przeście między czymś', por. *chod* 'korytarz, przeście, ścieżka' SpXVI, III 270, lub od wyrażenia przyimkowego *między chodem*. Położenie starej części mta na przesmyku między korytem Warty a Jeziorem Miejskim uzasadnia tę nazwę. Nazwa, podobnie jak przyimek *między*, wykazuje wtórne unosowanie. Lit.: SHGPn III 125–6; RymNmias 148; RospSEMiG 223; ZierNmias 92–3; PPozn 186. ZZ

Międzychód (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Zalewo, 6 km na płd. od Zalewa: *Lusewithe* 1358 Ger 92; *Lusewithen*, na kopii: *Lusewythen*, ville *Lusewiten* (1358) XIV PrUr V 359 (= *Mitteldorf*); *Loysewiten* 1419 Ger 92; *Loysewiten* 1437 GZ 35; *Mitteldorf*, wś ok. 1780 HAPr IV 308; *Mitteldorf*, wś 1789 Goldb I 136; *Mitteldorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mitteldorf*, folw. 1820 Wald 191; *Mitteldorf*, dobra ryc. 1885 SG VI 510; *Mitteldorf* 1920 MpHAPr I; *Mitteldorf* — *Międzychód*, dw. 1946 Ley I 49; *Mitteldorf* — *Międzychód*, -chodu, *międzychodzki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Międzychód*, -chodu 1981 WUN II 445. — Według Gerullisa i Toporowa n. wsi została utworzona za pomocą suf. *-it-*; zapewne od prus. n. os. **Lu(i)sewis*, jak *Gaudewis*, zob. TAP 29. Antroponim może mieć w podstawie prus. **luisis*/**luis* (*luisis*) 'rys', z niejasnym suf. *-ēv-*, zob. Ger 259. Zapisy nazwy poświadczają wahanie *ui* : *oi* : *u*. Może n. jest złożeniem odapelatywnym, od **luisis* 'rys' i **witis*, lit. *vytis* 'witka, pręt wierzbowy', łot. *vītes* 'wić chmielu' (może na określenie „rysich zarośli”); por. prus. n. m. *Wyto-pelke*, *Witlaynen*, lit. *Vytōgala* Ger 205. W XIV–XVIII w. wś otrzymała n. niem. *Mitteldorf*, od niem. *Mittel* 'środek' i *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono brzmienie *Międzychód*. Lit.: Ger 92; PrzybBalt 176; Toporov Prus V 387–8. RP

Międzychód (3), wś, pozn., gm. Dolsk, 5 km na płn.-zach. od Dolska: *Messechod* 1398 Koz II 461; de *Myedzichod* 1424 RWlkp III nr 1034; de *Myedzichod* 1447 KWlp 259; *Myedzichod* 1510 NKs 173; *Miedzichod* 1580–81 ŻDz XII 64; *Mię-*

dzychód 1885 SG VI 373; *Międzychód*, -chodu 1981 WUN II 445. — O etymologii n. zob. *Międzychód* (1). Lit.: SHGPn III 122–5; PPozn 186. ZZ

Międzychód (4), cz. Mieleszyna, dawniej wś, pozn., gm. Mieleszyn: in *Miedzichott* (1255) 1523 KW I 295; in villa praefata *Miedzichod* (1414) XVII Luwlkp I 148; *Myedzychothi* 1511–23 ŁLB I 86; in tenuta villac *Myedzychody* 1519 Matr IV/2, nr 12113; *Miedzichod* 1580 ŻDz XII 148; *Miedzichod*, deserta 1674 MKI(ASK 74, 210); ... *Miedzichoda* 1782 Koz V 25; wies *Miedzichod* 1789 MKI(Tab 34, 29); *Miedzichod* 1846 KsP 530; *Międzychód*-Nowy, folw. 1885 SG VI 373; *Międzychód*, -chodu 1967 UN 77, 16. ZZ

Międzyczerwienne zob. Czerwienne

Międzyczerwone zob. Czerwienne

Międydrzewie zob. Niedrzew

Międygorzyce-Niwa, cz. wsi Widuchowa, dawniej wś, kiel., gm. Busko-Zdrój: *Medzigorricze* 1421, *Medzigorricze* 1423 Sand nr 902, 970; *Myedzigorze* 1432 ZDM VII 355; *Medzigorze* 1448 Hel II nr 3351; *Myedzigorricze*, *Myedzigorze* 1470–80 DB II 381, 382; *Myedzigorzyce* deserta 1529 LR 20; *Międygorzyce-Niwa*, -rzyc -wy, cz. wsi 1966 UN 19, 30; *Międygorzyce-Niwa*, -rzyc -wy 1981 WUN II 445. — Od ap. *miedzygórze* 'pole leżące pomiędzy górami' Sstp IV 247, z suf. -ice. Nazwa określała teren położony pomiędzy wzniesieniami. Występuje także wariant *Miedzygórze*. Nazwa, podobnie jak przyimek *miedzy*, wykazuje wtórne unosowanie. Współcześnie *Międygorzyce-Niwa*; człon drugi od ap. *niwa* 'pole uprawne, rola, też pole świeżo po wykarczowaniu' Sstp V 274. Lit.: KSand 123. IN

Międygózd zob. Micigózd

Międygórz, wś, tarnob., gm. Lipnik, 16 km na płn.-zach. od Sandomierza: de *Myedzigorze* 1404 Matr II nr 32; de *Medzygorze* 1425 Hel II nr 2017; *Myedzigorze* 1446, *Miedzigorze* 1450 ZDM III 178, 365; *Myedzigorze* 1470–80 DB I 388; *Myedzigorze* 1508 ŻDz XV 461; *Myedzigorze*, *Myedzigorze* 1529 LR 381, 393; *Myendzigorze* 1564–65 Lusand 333; *Miendzigorze* 1578 ŻDz XIV 180; *Międygorz* 1787 Spis 384; *Międygorz* 1827 Tabella II 18; *Międygórz* 1877 Zin I 385; *Międygórz* 1885 SG VI 374; *Międygórz*, -rza, *miedzygórski* 1970 UN 32, 38; gw. *inęzyguś*, -oża, *inęzygoški*. — Od ap. *miedzygórze* 'pole leżące pomiędzy górami', wtórnie *Międygórz* — zmiana rodzaju nijakiego na męski. Lit.: KSand 123. IN

Międygórze (1), cz. wsi Krępiec, dawniej wś, kiel., gm. Skalbierz: *Międygórz* 1877 Zin I 385; *Międygórze*, wś i folw. 1885 SG VI 374; *Międygórze*, folw. 1921 Sk III 106; *Międygórze*, folw. 1933 SkBy 1044; *Międygórze*, os. 1967 SM 692; *Międygórze*, -rza 1966 UN 22, 52. — Od ap. *miedzygórze* 'pole leżące pomiędzy górami' Sstp IV 247. IN

Międygórze (2), wś, walb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 11 km na płd.-wsch. od Bystrzyca Kłodzkiej: *Wolfsdorf* 1490, *Neu-Wölfelsdorf* 1580, *Wolfsgrundt* 1631 KGL 56; *Woelfelsgrund* 1789 Z IX 383; *Wölfelsgrund* 1928 CdSil XXXIV 26; *Wölfelsgrund* 1941 Wrzosek 26; *Wölfelsgrund* — *Międygórze*, -a, *miedzygórski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Międygórze*, -rza 1981 WUN II 445. — Dawna n. niem. od n. os. *Wölfel* (: *Wolf*) Gott 536 + *Dorf* 'wieś', potem z członem *Grund* 'ziemia'. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Międygórze*. Lit.: SNGŚI VIII 10. JCh

Międygórze zob. Drohobyczka, Kulaszne, *Międygórz*

Międzylas (1), przys., dawniej wś, płoc., gm. Borowiczki, 14 km na płd. od Płocka: *Borowiczki-Międzylas* 1921 Sk I 107; *Borowiczki-Międzylas*, wś 1967 SM 88; *Międzylas*, -su 1981 WUN II 445. — Dawniej n. zestawiona *Borowiczki-Międzylas* (zob. *Borowiczki*). Współcześnie *Międzylas*, od wyrażenia przyimkowego *miedzy lasami*, z derywacją paradygmatyczną. Lit.: Karaś, *Podgóra* 17, 72. UW

Międzylas (2), cz. wsi Równianki, wcześniej wś, zamoj., gm. Rudnik: *Międzylas*, folw. 1921 Sk IV 51; *Międzylas*, -su, *miedzylaski*, wś 1970 UN 111, 28; *Międzylas*, -su 1981 WUN II 445; gw. *inęzylas*, -su, *inęzylaski*. Lit.: CzChełm 181. BCz

Międzylas zob. *Międzyleś* (2)

Międzylesie (1), wś, częst., gm. Secemin, 13 km na wsch. od Koniecpola: *Międzylesie*, kol. 1921 Sk III 140; *Międzylesie*, wś 1933 SkBy 1044; *Międzylesie*, -sia, *miedzyleski* 1971 UN 35, 64; *Międzylesie*, -sia 1981 WUN II 445. — O etymologii n. zob. niżej. IN

Międzylesie (2), wś, kiel., gm. Włoszczowa, 4 km na płn. od Włoszczowy: *Myedzylesse*, *Myedzilessye* (1434) VisitGn 361; *Myedzilessye* 1511–23 ŁLB I 546; *Miedziellesie* 1540 ŻDz XV 571; *Miedziellesie* 1573 ŻDz XIV 273; *Międzylesie* 1827 Tabella II 18; *Międzylesie* 1885 SG VI 375; *Międzylesie*, -sia, *miedzyleski* 1971 UN 35, 74; gw. *inęzylesie*,

Międzylesie

-o, *myńzyleśoki*. — Dawniej *Miedzylesie*, od ap. **miedzylesie* (: *miedzy lasami* z suf. -'e), por. stp. *miedzydroże*, *miedzygórze*. Postać *Miedzylesie* wykazuje wtórne unosowienie, analogicznie jak stp. przyimek *miedzy* > *między*. Lit.: KSand 123; KopKiel 25. IN

Miedzylesie (3), cz. Konina, dawniej wś: we wsi *Miedzylesie* (1407)1564 AGAD(Pot. 304, 61); *Myedzylesze* 1508 MKI(ASK 12, 185); *Myedzyleysze*, *Myedzylesze* 1511–23 ŁLB I 237–8; *Miedzylesse* 1579 ŻDz XII 234; *Miedzylesie* 1620 MKI(Tab 11, 168); wieś *Miedzylesie* ... w *Miedzyleśu*, *Miedzylesie* 1789 MKI(ASK 109, 8 i 70); *Miedzylesie* 1827 Tabella II 19; *Miedzylesie*, wś 1885 SG VI 375; *Miedzylesie*, wś 1967 SM 692; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 445; gw. *myńzyleśe*, -eśa, *myńzyleski*. ZZ

Miedzylesie (4), wś, koniń., gm. Władysławów, 7 km na płn. od Turka: w *Miedzylesiu* 1448 SHGKI(PG 3, 31v); *Myedzylesze* 1466 SHGKI(PG 6, 224v); *Myedzylesze* 1492 Koz V 26; *Myedzyleysze* 1511–23 ŁLB I 268; *Miedziliessie* 1579 ŻDz XII 236; *Miedzylesie* 1620 MKI(Tab 11, 169); *Miedzylesie* 1827 Tabella II 18; *Miedzylesie* 1885 SG VI 375; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 445; gw. *myńzyleśe*, -eśa. ZZ

Miedzylesie (5), wś, olszt., gm. Dobrze Miasto, 6 km na wsch. od Dobrego Miasta: ville *Schonewese*, na kopii: *Schönnewese* (1346)XIV Pr-Ur IV 103–4; de *Schonwesse* 1348 MWrm II 128; ville *Schonenwese* 1376, ville *Schonenwese* 1388 MWrm V 17, 182; Kerstan *Schonenwese* 1418, Kirstan *Schonenwese* 1427 MWrm IX 45, 628; *Schomwiess* 1615 RŁWrm 267; *Schönwis* 1718 Wijaczka 423; *Schönwiese* scholtcze 1755 MpEnd; *Schönwiese* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schönwiese* 1889 SG X 391; *Schönwiese* — *Miedzylesie* 1946 Ley I 38; *Schönwiese* — *Miedzylesie*, -a, *międzyleski* 1950 MPol nr A-52; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 446. — Nazwa niem. od *schön*, średniem. *schone* 'ładny' i *Wiese*, średniem. *wise* 'łąka' (z przegłosem -wese) Kluge 676, 860. Nazwa *Miedzylesie* ustalona po 1945 r. RP

Miedzylesie (6), wś, pil., gm. Damasławek, 7 km na płn. od Janowca Wielkopolskiego: de *Medzilesze* 1399 Lek II nr 1216; de *Medzilesze* 1411 Koz I 174; *Myedzylesche* 1440–48 Koz V 26; *Myedzyleschye* 1511–23 ŁLB I 120; *Miedziliessie* 1577 ŻDz XII 185; *Miedzylesie* 1618–20 PKal 249; *Miedzylisie* (!) 1775 MKI(Tab 37, 23); *Międzylis-*

sie (!) 1846 KsP 530; *Miedzylesie*, dom. 1885 SG VI 375; *Miedzylesie*, niem. *Rietscherheim*, wś 1921 Sk X 108, 147; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 446; gw. *myńzyleśe*, -eśa, *myńzyleski*. ZZ

Miedzylesie (7), wś, pil., gm. Rogoźno, 3 km na płd. od Rogoźna: *Myedzilesse* (1280)XVIII KW I 574; in *Medzylesze* 1418 RWlkp I nr 935; *Myedzilesze* 1508 SHGPn III 132; *Miedzylesie* 1580 ŻDz XII 29; *Miedzylesie* 1885 SG VI 375; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 446; gw. *myńzyleśe*, -a, *myńzyleski*. Lit.: SHGPn III 132–3; P'Pozn 186. ZZ

Miedzylesie (8), mto, walb.: *Medilese* 1245 RymNmiast 148; *Mezilesie*... *Mitwalde* 1267 Reg nr 1257; *Mitwald* 1278 SUr IV 233; *Mittelwald* 1294 KGL 40; *Mittelwalde* 1294 SUr VI 116; *Mittelwald* 1356 Ng 193; *Mezilesie* 1379, *Mezelessie*, *Menlessie* 1436–40 SNGŚI VIII 10; *Mitwald* 1551, *Mitt(e)hwalde* 1577 CdSil XXXIV 127; in *Mittelwald* 1666/67 J I 393; *Mittelwalde* 1789 Z IX 243; *Mittelwalde* 1845 K 413; *Miedzylesie* — *Mittelwalde* 1896 D 131; *Mittelwalde* (*Miedzylesie*) 1900 Myc 73; *Mittelwalde* — *Miedzylesie*, -a, *międzyleski* 1946 MPol XXV nr 142; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 446. — Dawniej *Miedzylesie*; n. zmieniona jako *Mitwalde*, *Mittelwald(e)*, od niem. *mittel* 'środkowy' i *Wald* 'las'. Do n. *Miedzylesie* powrócono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 11; RospSEMig 223; RymNmiast 148–9; CzNiem 70; Dziwulski, *Miedzylesie*, jego przeszłość i przyszłość, Rocznik Kłodzki II, 1948, 98–122. JCh

Miedzylesie (9), wś, ziel., gm. Skapce, 20 km na płn.-wsch. od Krosna Odrzańskiego: *Meczylesse* alio nomine *Metwald* 1207 KŚI II 281, fals. XIV; *Mitualde* 1267 SUr IV 16; *Mittelwalde* — *Miedzylesie*, -sia, *międzyleski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miedzylesie*, -sia 1981 WUN II 446. — Dawniej *Miedzylesie*, niem. kalka *Mittelwald(e)*. Po 1945 r. odtworzono n. *Miedzylesie*. JCh

Miedzylesie zob. *Międzyleś* (2, 3, 4), *Ułato-wo-Zarośle*, *Werlas*, *Żohatyń*

Międzyleskie Kąty zob. *Kąty Międzyleskie*

Międzyleś (1), wś, dawniej mko, biał., gm. Tuchna, 27,5 km na płd.-zach. od Terespoła: *Sigilium Civitatis Międzilesiens(is)* 1585, *Miedziles* 1659 SHGPd(ADS, D. 149 k. 207v); *Miedzilesie* (!) 1775, 1790 SHGPd(Tarpod); *Międzyleś* 1827 Tabella II 18; *Międzyleś* 1885 SG VI 375; *Międzyleś*, -sia, *międzyleski* 1966 UN 105, 24; gw. *myńzyleś*, -leśa, *myńzyleski*. — Od ap. **miedzylesie*, wtórnie ze zmianą rodzaju na męski i unosowieniem, analogicz-

nie jak w przyimku *miedzy* > *między*. Lit.: Rym-Nmiast 149. EB

Międzyłes (2), wś, ciech., gm. Dzierzgowo, 19 km na płn.-zach. od Przasnysza: *Myedzyliesye* (1444) 1456 SHGMz(MK 3, 162v); *Myedzyliesche* 1473 SHGMz(MK 6, 25); *Myedzylieszye* 1495 SHGMz(MK 18, 81v); *Miedzilesze* 1567 ŻDz XVI 339; *Międzylas* 1783 MpPerMz; *Międzyłes* 1827 Tabella II 18; *Międzylas* 1885 SG VI 374; *Międzyłes* 1921 Sk I 129; *Międzyłes*, -sia, *międzyłeski* 1972 UN 140, 20. UB

Międzyłes (3), wś, siedl., gm. Miedzna, 13 km na płn. od Węgrowa: plebani *Miedzyleski* 1545, *Miedzylesie* 1561 HMil 225; z *Międzyłesia* 1569 UPL 266; *Miedzylesie* 1623 SHGPd(MK 170 k. 477v–478); *Miedzylesie* 1676 CzRkps nr 1099; *Miedzylesie* 1793 SHGPd(Regof 5); *Międzyles* 1795 MpPerPd; *Międzyłes* 1827 Tabella II 18; *Międzylis* (!) 1839 MpKwat V 4; *Międzyłes* 1885 SG VI 375; *Międzyłes*, -sia 1981 WUN II 446. EB

Międzyłes (4), wś, siedl., gm. Poświętne, 7 km na pld.-wsch. od Tłuszcza: *Miedzilesie* 1580 ŻDz XVI 256; *Miedzylesie* 1783 MpPerMz; *Międzyłes* 1827 Tabella II 18; *Międzyłes* 1885 SG VI 374; *Międzyłes*, -sia 1981 WUN II 446. UB

Międzyłęcz, wś, gdań., gm. Pelplin, 9 km na płn.-wsch. od Pelplina: *Medilanze*, *Medylanze* 1282 Perl 292, 296; *Meselanecz* (1349) XV PrUr IV 370; *Mosland*, *Meselanecz* 1394 MAB 63; *Meszelanecz* 1402 MKB 87; *Meszelanecz* 1426 MWrm IX 146; *Mezelands* 1447 MAB 72; *Moeszlandt* 1480 Font XLI 71; *Meselanecz* 1492 Font XLIII 431; *Myedzylansz* 1509 Matr IV/1, nr 585; *Myedzilansz* 1523 Matr IV/2, nr 13567; *Mędzilanz* 1534 Inwwloc 116; do *Miedziląza* 1565 Lupom 138; *Międzylasz* 1624 LuPrus 240; *Miedzilęz* 1648 RP 172; *Międzylęz Nowy*, *Międzylęz Stary*, Lustratia dzierzawy *Międzyłęza* 1664 Font XXXII 325, 326; *Międzyłęz* 1682 Font V 66; *Alt*, *Neu Mesland* 1796–1802 MpSchröt IX; *Międzyłęz Stary* i *Nowy* al. *Międzyłęze*, niem. *Alt*, *Neu Moesland* 1885 SG VI 375; *Międzyłęz*, *Nowy Międzyłęz* i *Stary Międzyłęz*, niem. *Mösland*, *Neu Mösland* i *Alt Mösland* 1921 Sk XI 18, 81, 83, 87; *Międzyłęz* 1952 UW 195; *Międzyłęz*, -ża 1981 WUN II 446; gw. *nijenzylęś*, -jęża, *nijenzylęski*. — Od wyrażenia przyimkowego *miedzy* (*między*) *lęgami*, z suf. -'e, lub od nienotowanego ap. **miedzylęze*. Nazwa początkowo występowała w rodzaju nijakim, od XIV w. w rodzaju męskim. Niemiecka forma *Mösland* od śrdniem. *mos* 'mech', por. też

śrdniem. *mos* 'bagno, trzęsawisko', i *Land* 'ziemia'. Lit.: Bugalska, PMT VI 67. WK

Międzymoście (1), wś notowana do 1967 r., dawniej kuźnica i komora celna, gorz., gm. Strzelce Krajeńskie, 7 km na pld.-zach. od Strzelca Krajeńskich: *Kupferbrich* 1685 SHGMN(Top-stat 259); *Gross* i *Klein Kupferbrich* XVIII w. SHGMN(Brätting 185); *Kupfer Br.* 1833 MpUMbl 1635; *Kupferbrück* — *Międzymoście*, -cia, *międzymojski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Międzymoście* 1967 SM 692. — Dawna n. niem. *Kupferbrück*, ponowiona z n. mostu, ta zaś od *Kupfer* 'miedź' i *Bruck(e)* 'most'. Wieś leży nad rzeką Prielang (MpUMbl 1635), dziś Pelcz. N. *Międzymoście* nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Międzymoście (2), wś zaginiona, leżała w pobliżu Pobitnego, stanowiącego dziś cz. Rzeszowa, rzesz.: *Powyethna et Medzynomosche*, Vilcomya (!) 1443 AGZ XIII nr 2120. — Od wyrażenia przyimkowego *między* *mostami*, z suf. -'e. Lit.: MakPrz 169. BCz

Międzypole, wś, siedl., gm. Poświętne, 6 km na pld. od Tłuszcza: *Międzypole*, kol. 1921 Sk I 144; *Międzypole* 1952 UW 43; *Międzypole*, -la 1981 WUN II 446. — Od wyrażenia przyimkowego *między* *polami*, z suf. -'e. UB

Międzyrzec Podlaski, mto, biał.: *Meżyrecze* (1369) SHGPd(kartoteka); *Międzyrzec* (1390) HNies III 15; *Meżyrecz* 1428 Semk nr 98; *Międzyrzecze* (1452–55) SHGPd(ArchKorc); *Międzyrzycz*, *Międzyrzecz*, mto 1477 SHGPd(ADS, D. 148 k. 208); *Międzyrzecz* 1568 SHGPd(Blart rkps MN 154); w *Międzyrzecu* 1636, *Międzyrzecz* 1662 AWAK XXXIII 304, 482; *Międzyrzec* 1795 MpPerPd; *Międzyrzecz* 1827 Tabella II 19; *Międzyrzec* 1839 MpKwat VI 8; *Międzyrzec* 1885 SG VI 376; *Międzyrzec Podlaski* 1937 MPol nr 69, poz. 104; *Międzyrzec Podlaski*, -ca -kiego, *międzyrzeczki* 1970 UN 119, 28. — Dawniej *Międzyrzecze*, od ap. *miedzyrzecze* 'miejsce między rzekami' SpXVI, XIII 589, XIV 132. Miasto leży u ujścia Piszczanki do Krzyny. Nazwa notowana po raz pierwszy w dokumencie ruskim w postaci *Meżyrecze*. Późniejsza forma *Międzyrzec* powstała w wyniku maskulinizacji oraz zmiany wygłosowego *cz* w *c* pod wpływem mazurzenia (sporadycznego w tym rejonie). Współcześnie n. występuje z członem odróżniającym *Podlaski* (: *Podlasie*). Lit.: Rym-Nmiast 149; RospSEMig 223–4. EB

Międzyrzecz, mto, gorz.: *Mezerici* 1005, castrum *Mezyricze* 1093 MPH I 279, 436; de *Mezerets*

Międzyrzecz

1232, *Medzirzecz* 1259, *castri Medzirzeczensis*, de *Meserecz* 1276 KW I 122, 336, 404; *Medzirzecz* 1389 Lek I nr 700; de *Medzrzecz* 1405 RWlkp I nr 771; *Myedzrzecz* 1457, in *Myedzrzecz* 1510 AC II nr 1277, 1647; *Miedzirzecz* 1580 ŻDz XII 22; *Międzyrzecz* 1622–24 PPOzn 186; *Międzyrzecze* 1659 Lu-Pozn 104; *Międzyrzecz*, niem. *Meseritz*, mto 1885 SG VI 382; *Meseritz* — *Międzyrzecz*, -a, *międzyrzeczki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Międzyrzecz*, -cza 1981 WUN II 446. — Od ap. *międzyrzecze*. Miasto leży u ujścia Paklicy do Obry. Postać *Miedzrzecz* powstała wskutek zaniku nieakcentowanego -y- albo w wyniku substytucji niemieckiej. W XIII w. n. przybrała postać rodzaju męskiego. Lit.: SHGPn III 133–48; Karaś, *Podgórze* 34; RymNmiast 149; RospSEMiG 224; PPOzn 186; ZierNmiast 93. ZZ *Międzyrzecz* zob. *Mierzowice*, *Międzyrzec Podlaski*

Międzyrzecze (1), wś, biał., gm. Supraśl, 10 km na płn.-wsch. od Supraśla: *Międzyrzeczna*, straż 1789, *Międzyrzecze* 1806 SHGPd(kartoteka); *Międzyrzecze* 1921 Sk V 79; *Międzyrzecze*, -cza 1981 WUN II 446. — Początkowo było to stanowisko straży międzyrzecznej. Nazwa od ap. *międzyrzecze* 'miejsce między rzekami'. Wieś leży nad rz. Sołdą, u ujścia dwóch jej dopływów. EB

Międzyrzecze (2), dziś *Międzyrzecze Dolne* i *Międzyrzecze Górne*, dwie wsi, biel., gm. Jasienica, 7,5 km na płn.-zach. od Bielska-Białej: *Mesirozha* 1305 CdSil XIV 111; von *Medzirzecz* 1407, von *Medzirzitz* 1413, das dorf *Conradiswalde* 1452 Mrózek 116; in villa *Mezerzycz* 1652, in villa *Kurtzwalde* 1679, in pago *Kurtzwalde* vulgo *Miedzirzica* 1687/88 J II 30, 274, 556; *Mezyrzycz*, *Kurtzwalde* 1724, *Kurtzwalde*, P. *Medyrzycz* 1736, *Kurtzwalde* (Ober und Nieder) polnisch: *Medzirzice*, *Medzirzice* 1804, *Międzyrzecze Dolne*, *Niederkurzwalde*, *Międzyrzecze Górne*, *Oberkurzwalde* 1900 Mrózek 116; *Międzyrzecze Dolne*, *Międzyrzecze Górne* 1952 UW 253; *Międzyrzecze Dolne*, *Międzyrzecze Górne*, -cza -nego 1981 WUN II 446. — Dawniej *Miedzrzecz*, *Miedzrzecz*. Przejściowo n. niem. *Conradiswalde*, od w. XVII *Kurtzwalde*, od n. os. *Conrad* i form skróconych *Kurtz*, *Kurz* (: *Konrad*) Gott 310 i *Wald* 'las'. W XVIII w. *Kurtzwalde* (z adiacją do przym. *kurz* 'krótki'), z niem. członami odróżniającymi *Ober*, *Nieder*, stąd pol. n. *Międzyrzecze Górne* i *Dolne*. Lit.: SNGŚl VIII 11; BorGŚl 81; Mrózek 116. JCh

Międzyrzecze (3), cz. Tych, dawniej wś, kat.: z *Mezirzecz* 1512, z *Mezrzecz* 1529, *Wes Meze-*

rzicz 1536, *Mezrecz* 1538, *Medzeritz* 1629, de *Międzyrzecze* 1656 SNGŚl VIII 11; *Meseritz* 1717 CdSil XXXIII 59; *Meseritzsch* 1783 Z II 104; *Mezeritz* 1845 K 407; *Międzyrzecz* (*Mezeritz*) 1920 PrusŚG 49; *Meseritz* — *Międzyrzecze*, -cza, *międzyrzeczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Międzyrzecze* 1952 UW 257; *Międzyrzecze*, -cza 1981 WUN II 446. — Dawniej *Międzyrzecze*, zniemczone jako *Mezer(z)itz*. Lit.: SNGŚl VIII 11; BorGŚl 81. JCh

Międzyrzecze (4), wś, kosz., gm. Sławoborze, 17 km na płn.-zach. od Świdwina: *Myseritz* 1411, *Meseritz* 1445 SHGNM(Repertorium nr 359 i 1035); *Meseritz* 1493 SHGNM(Kl 91 nr 755); *Meseritz* 1564 CdB A XXIV 308; *Meseritz* 1565 SHGNM(Eichstedt 42); *Meuseritz* 1618 Mplub; *Meseritz* 1789 MpGillyPom; *Meseritz* 1836 Mp-UMbl 776; *Meseritz* — *Międzyrzecze*, -cza, *międzyrzeczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Międzyrzecze*, -cza 1981 WUN II 446. — Nazwa zniemczona jako *Meseritz*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Międzyrzecze*. Wieś leży między Mołstową a dopływem Parsęty. Lit.: RxDuma I 243–4; LOR-SNH 72; TrautmElb II 110. BCz

Międzyrzecze (5), wś, wałb., gm. Strzegom, 5 km na wsch. od Strzegomia: *Heydam* sive *Medireche* 1255, *Mezireche* 1255 SUR III 102, 103; *Heyda* u. *Merica* (1296) K 212; Dorf *Heyde* 1338 Reg nr 6140; *Heydau* 1785 Z V 224; *Heidau* 1845 K 212; *Heidau* 1900 Myc 65; *Haidau* 1941 Wrzosek 19; *Haidau* — *Międzyrzecze*, -a, *międzyrzeczki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Międzyrzecze*, -cza 1981 WUN II 446. — Dawna n. pol. *Miedzrzecz*. Oboczna n. niem. *Heidau*, *Haidau*, od *Heide* 'płaski dziko porośnięty teren' + *Aue* 'podmokła łąka, zagłębienie terenu, teren nisko położony nad wodą' Kluge 36. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Międzyrzecze*. Lit.: SNGŚl VIII 11. JCh

Międzyrzecze zob. *Mierczyce*, *Międzyrzec Podlaski*

Międzyrzecze Dolne zob. *Międzyrzecze* (2)

Międzyrzecze Górne zob. *Międzyrzecze* (2)

Międzyświeć, wś, biel., gm. Skoczów, 1 km na płd. od Skoczowa: das dorf *Mezyschwiety* 1448, przy gruncie *Mezyswieskim* 1562, na *Mezyswieti* 1673, *Mezyswet* 1724, *Meziswiet* 1736, der Gem. *Mendzyswietz*, *Mendzyswets*, *Mendziświetz* 1788, Dorf *Mendischwetz*, sl. *Międziświec* 1836 Mrózek 116–7; *Mendischwetz* 1849 SNGŚl VIII 12; *Międzyświeć* 1921 Sk XII 5; *Międzyświec* 1931 SNGŚl VIII 12; *Międzyświeć*, -cia 1981 WUN II 446. — Dawniej

Miedzyświaty, *Miedzyświat*, od wyrażenia przyimkowego **miedzy światami* (: *świat* 'światło'), na określenie miejsca silnie świecącego z powodu odbicia światła słonecznego w lustrze wody, położonego między stawami. Wtórnie od XVIII w. *Międzyświeć*, maskulinizacja formy. Lit.: SNGŚl VIII 12; BorGŚl 81; Mrózek 116–7. JCh

Międzywodzie, wś, szczec., gm. Dziwnów, 6,5 km na płn.-zach. od Kamienia Pomorskiego: *Heidebrink* 1784 Brüg II 12; *Heidebrinke* 1789 MpGillyPom; *Heidebrink* — *Międzywodzie*, -*dzia*, *międzywodzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Międzywodzie*, -*dzia* 1981 WUN II 446. — Dawna n. niem. *Heidebrink*, od *Heide* 'bór, wrzosowisko' i śrdniem. *brink* 'skraj, brzeg pola, rzeki, łąki'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono nową n. *Międzywodzie*. BCz

Międzyzdroje, cz. Świnoujścia, dawniej mto, szczec.: *Mysdroge* 1369 TrautmElb II 110; *Misdroye* 1516 LorSNH 73; *Misdroyen* 1618 MpLub; *Misdroy* 1789 MpGillyPom; *Misdroy* 1829 MpUMbl 683; *Misdroy* 1885 SG VI 501; *Misdroy* — *Międzyzdroje*, -*jów*, *międzyzdrojski* 1946 MPol XXV nr 142; *Międzyzdroje*, mto 1967 SM 692; *Międzyzdroje*, -*jów* 1981 WUN II 446. — Od wyrażenia przyimkowego *miedzy zdrojami* 'źródłami', z suf. -*e*. Niemiecka n. *Misdroy* jest fonetyczną substytucją n. słow. ze zmianą *e* > *i* w pierwszym członie nazwy. Po 1945 r. urzędowo nadano n. *Międzyzdroje*. Lit.: LorSNH 73; TrautmElb II 110; RospSEMiG 2245; RymNmias 149; Rzduma II 163. BCz

Miękinia (1), wś, krak., gm. Krzeszowice, 15 km na wsch. od Chrzanowa: *Mankynice* 1402, *Mąkynicza* 1438, *Myakynya* 1504 Hel II nr 919, 2760, 4547; *Myakynicza* seu *Myakynya* 1512 Matr IV/3, nr 10198; *Myakynia* 1529 LR 142; *Miekinice* 1581 ŻDz XIV 35; *Miękina* 1789 SHGKrMat 182; *Miękina* 1886 Orts 78; *Miękinia* 1885 SG VI 387; *Miękinia*, -*ni*, *miękiński* 1964 UN 4, 34; gw. *niękina*, -*i*, *niękiński*. — Od n. os. *Miękina* SSNO III 480, z suf. -*ice*, wtórnie -*ica*, oraz bez sufiksu. Do n. os. por. ap. *miękiny* 'plewy niektórych zbóż, zwłaszcza prosa, odpadające przy obtłukiwaniu ziarna na kaszę' Sstp IV 247, *miękina* 'plewy' SW I 972. Może jednak od ap. **miękinia* (: *miękki* z suf. -*ynia*) 'grząski, podmokły teren, położony nad wodą' RospSEMiG 225. Lit.: RKrak 103. IN

Miękinia (2), wś, wroc., gm. Miękinia, 10,5 km na płn.-wsch. od Środy Śląskiej: *Nemkyna* ok. 1300 CdSil XIV 135; *Minkina* (!) 1335 CdSil XXIX 34;

Nymkynne 1345, *Nymkin* 1353 Moep 51; *Nymkyna* 1425 Sob VIII 254; *Nymken* 1509 SNGŚl VIII 12; *Ninke* 1518 Moep 51; *Ninke* (1549) K 450; *Nimkaw* 1568 SNGŚl VIII 12; ex *Nymbkau* 1651/52, *Nimpka*, villa, in *Nimpkaw* 1666/67 J I 287, 308, 309; *Nimckau* 1743 SNGŚl VIII 12; *Nimkau* 1795 Z XII 77; *Nimkau* 1845 K 450; *Nimkau* — *Miękinia*, -*ni*, *miękiński* 1946 MPol XXV nr 142; *Miękinia*, -*ni* 1981 WUN II 446. — Dawniej zapewne **Niemkinia*, od n. etnicznej *Niemiec*, z suf. -*ynia*; n. zniemczona jako *Nimkau*. Po 1945 r. urzędowo nadano n. *Miękinia*. Lit.: SNGŚl VIII 12; RospSEMiG 225. JCh

Miękinica zob. *Miękinia* (1)

Miękinice zob. *Miękinia* (1)

Miękinki, wś, ploc., gm. Ilów, 11 km na płd.-zach. od Wyszogrodu: *Miękinki* 1885 SG VI 388; *Miękinki* 1921 Sk I 180; *Miękinki*, -*nek* 1981 WUN II 446. — Od n. sąsiedniej wsi *Miękiny*, z suf. -*ki*. UW

Miękiny, wś, ploc., gm. Ilów, 10 km na płd.-zach. od Wyszogrodu: *Miękiny* 1885 SG VI 388; *Miękiny* 1921 Sk I 180; *Miękiny*, -*kin* 1981 WUN II 447. — Od n. os. *Miękina* SSNO III 480 lub od ap. *miękina* 'plewy' SW I 972, w l. mnogiej. UW

Miękisz, dziś *Nowy Miękisz* i *Stary Miękisz*, dwie wsi, przem., gm. Laszki, 14,5 km na płn.-wsch. od Radymna: *Myakyschi* 1483 AGZ XIX nr 2012; *Miakyz* 1531 ŻDz XVIII/1, 249; *Myekis* 1571 AGZ XXI nr 910; *Miękisz Stary* y *Nowy* 1681–82 Rejbels 55; z *Miękiszem Starym*, z *Miękiszem Nowym* 1787 MJ 19, XIX, 96, 2; *Miękisz Stary* i *Nowy* 1885 SG VI 388; *Nowy Miękisz*, -*wego* -*sza*, *Stary Miękisz*, -*rego* -*sza*, *miękiszanski* 1965 UN 57, 27, 28. — Od ap. *miękisz* 'ziemia ilasta; miękka część kamienia od ziemi' SW II 972. W najstarszych zapisach widać fonetyczne wpływy: ukr. -*'a-*. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *stary*, *nowy*. BCz

Miękisze, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 11 km na płn.-wsch. od Bielska Podlaskiego: młyn *Philipa Miakiszewica* na rzece Łoknicy 1560 Kond 125; *Miekisse* 1580 ŻDz XVII/1, 123; *Miękisz* 1676, *Miękisze* 1790, *Мякишу* 1878–86 Kond 125; *Miakisz* 1902 SG XV/2, 318; *Miakisz* 1921 Sk V 25; *Miękisze* 1952 UW 159; *Miękisze*, -*kisz*, *miękiszowski* 1972 UN 153, 40; gw. *niakišy*, -*šyŭŭ/-kiš*, *niakišyŭski*. — Od brus. n. os. *Miakisz* BiryłaBA II 292, pol. *Miękisz* RymSEN II 94, w l. mnogiej, por. też zapis z 1560 r. Do n. os. por. brus. przym. *miakki*, pol. *miękki*. Lit.: Kond 125. EB

Miękkie zob. Miętkie (2)

Miękoszyn, wś, ciech., gm. Nasielsk, 7,5 km na pld.-zach. od Nasielska: *Makozino* (!) (1435) 1500 SHGMz(Cim. 70, 101, 106); *Nyekoszyno* (1466) 1500 SHGMz(Cim. 71, 32–35); *Nyekoshino* bona 1511, *Niekoschino* 1533 SHGMz(Z 4, 217 i 20, 195v); *Myakosino* (1540) 1560 SHGMz(Cim. 71, 237–241); *Miakossino* 1570, *Miękossyn* 1576 ŻDz XVI 130, 317; *Miękoszyn* 1784 MpPerMz; *Miękoszyn* 1827 Tabella II 19; *Miękoszyn* 1885 SG VI 388; *Miękoszyn*, -na 1981 WUN II 447. — Od n. os. **Miękosza*, z suf. -ino, -in, por. n. os. *Mięki* (: stp. przym. *mięki*) RymSEN II 94. Postać *Niekoszyno* powstała pod wpływem gw. wymowy *in* jak *in*. UB

Miękoszynek, wś, ciech., gm. Nasielsk, 8 km na pld.-zach. od Nasielska: *Miękoszynek* 1921 Sk I 136; *Miękoszynek*, -nika 1981 WUN II 447. — Od n. m. *Miękoszyn*, z suf. -ek. UB

Miękowo (1), wś, poznań., gm. Czerwonak, 9,5 km na pld. od Murowanej Gośliny: *Mancowo* 1388, *Menkowo* 1393 Lek I nr 392, 1500; *Mecowo* 1417 RWlkp I nr 922; *Mykowo* 1465 Koz II 472; *Myakowo* 1505 SHGPn III 160; *Miękovo* 1580 ŻDz XII 25; *Miękkowo* 1789 PPozn 188; *Miękovo*, wś 1885 SG VI 388; *Miękovo*, niem. *Mienkovo* 1921 Sk X 74; *Miękovo*, -wa, cz. wsi Owińska 1966 UN 93, 24; *Miękovo*, -wa 1981 WUN II 447. — Od n. os. *Mięki* RymSEN II 94, z suf. -owo. Lit.: SHGPn III 160; Nieckula, -ov- 131; PPozn 188. ZZ

Miękowo (2), wś, szczec., gm. Goleniów, 5,5 km na pln. od Goleniowa: *Monkedorp* 1309 PU IV 373; *Mönkendorf* 1789 MpGillyPom; *Mönchendorf* 1834 MpUMbl 962; *Münchendorf* — *Miękovo*, -wa, *miękowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miękovo*, -wa 1981 WUN II 447. — Dawna n. niem. *Münchendorf*, od śrdniem. *mon(n)ik*, *mon(n)ek*, *monk*, *mon-nink* 'mnich' Lübben 234 + *Dorf*, śrdniem. -dorp 'wieś'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Miękovo*. BCz

Mięsosośnia zob. Mięsośnia

Mięsosna zob. Mięsośnia

Mięsoszna zob. Mięsośnia

Mięsośnia, wś, łódz., gm. Główno, 9 km na pln.-zach. od Główna: *Mpszasosna* 1385, *Mpszasosna*, *Mauszasosna* 1386, *Mossasosna*, *Mosszasosna* 1399 Łecz I nr 16, 208, 214, 5809, 6330; *Mpszaszosna* 1408 Łecz II nr 1464; *Myaschasznya*, *Myaszaszosznya* 1511–23 ELB II 424, 426;

Miassasossnia 1576 ŻDz XIII 103; *Mięsoszna* 1793 MpPerŁecz; *Mięsosośnia* 1827 Tabella II 20; *Mięsośnia* albo *Mięsosna* 1885 SG VI 388; *Mięsoszna* 1952 UW 94; *Mięsośnia*, -ni, *mięsośnieński* 1973 UN 44, 16; gw. *mięsośno*. — Dawniej *Mięszasosna*; n. w formie zrostu, od przym. *mięszy* 'gruby, tłusty, mięsisty' Sstp IV 199 i od ap. *sosna*, gw. *sośna*. W XVI w. występuje postać *Mięszasosnia*, ze zmianą paradygmatu na miękkotematowy. W XVIII w. została odnotowana forma *Mięsoszna*, następnie od XIX w. *Mięsośnia*, powstałe wskutek haplologii jednej z dwu kolejnych sylab oraz adideacji do ap. *mięso*. Lit.: SHGŁecz I 199; BańMorf 30. EB

Mięsy, wś, rad., gm. Grójec, 5 km na wsch. od Grójca: *Masszy* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 39v); *Manszy* 1425 MkM I nr 155; *Myassi* 1452 Tym 332, przyp. 454; *Myassi* 1492, *Myanssi* 1502 ZHer nr 711, 819; *Myashy* 1518, *Myashii* 1522 ZHer nr 951, 969; *Miesy* 1576 ŻDz XVI 237; *Mięsy* 1827 Tabella II 20; *Mięsów* 1839 MpKwat IV 4; *Mięsy* 1885 SG VI 388; *Mięsy*, *Mięs*, *mięso-wski* 1971 UN 127, 22. — Od n. os. *Mięso* SSNO III 480, w l. mnogiej. Lit.: GórnrWlkp 158. UB

Miętkie (1), wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 14 km na pln. od Szczytna: *Mynkuwin* 1383 Ger 99; *Minckquinn* 1408 KęL 396; *Mynkwyn* 1427 Ger 99; *Mingwe* 1520/21, 1579 HAPr V 72; *Monnenken* (1601) SG IX 527; *Mingwe* 1631–32 HAPr V 72; *Minfen* (*Mingsten*) ok. 1780 HAPr IV 308; *Mingfen* 1789 Goldb I 135; *Mingffen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Mingfen* (*Mietkie*) 1820 Wald 229; *Mindfen* (!), *Mietkie*, -ich ok. 1850 SzczesTeka 111; *Mingwy* al. *Mingfy*, niem. *Mingfen* 1885 SG VI 446; *Mietkie* — *Mingfen* 1946 Ley I 112; *Mingfen* — *Mietkie*, -ich, *mięcki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mietkie*, -kich 1981 WUN II 447; gw. *ńetke*. — Pierwotna n. być może **Minkuw-ai* lub **Min-kuwin-s*, z suf. -ńw-ńn-; por. lit. n. os. *Meńkis*, n. m. *Meńk-iniai*, n. w. *Meńkas*, od lit. *meńkas* 'słaby, nieznaczący, zły, głupi' (Zinkevičius 172), Może w podstawie jest n. os. złożona **Min-kuw-*, por. prus. n. os. *Mine*, *Mineko*, lit. *Min-gaila*, rdzeń **min-*, od *miñti* 'pamiętać, przeżywać', *minēti* 'wspominać, przypominać', oraz rdzeń **kuw-*, lit. n. os. *Kuvala*, *Kuveikis*, od *kūvēti* 'wstydząć się, być zawstydzonym, strzec się, wystrzegać, unikać' (TAP 146, Lpvž I 1142, II 249), albo n. os. **Mingw-*, **Minkw-*, por. n. m. z terenu Litwy *Mingajcie*, *Mingelie* (GórnrWRm 220). Wa-

rianty *Mingwy*, *Mingfy* nawiązują do niem. postaci n. pruskiej; n. *Miētkie* nadana po 1945 r. (por. *miēkki*, *miētki*). Lit.: PrzybBalt 176; Toepfen, Historia Mazur 1998, 240–1, 299. RP

Miētkie (2), dziś *Miētkie* i *Miētkie-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Mircze, 18 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Miekkie* (1411)1596 ZDM V 121; *Myankye* 1448 AGZ XIX nr 1792; *Myatkye* 1472 Rejlan 42; *Myakkye* 1476, *Myakye* 1482, *Myakye* 1487 AGZ XIX nr 1973, CDXCVI, 2050; *Myakke* 1531, *Miekkie* 1578 ŻDz XVIII/1, 241, 213; *Miekkie* 1681–82 Rejbels 57; *Miētkie* 1751 Tarszel 158; *Miētkie* 1827 Tabella II 20; *Miētkie*, wś i folw. 1885 SG VI 388; *Miētkie*, wś i kol. 1952 UW 137; *Miētkie*, -kiego, *Miētkie-Kolonia*, -kiego -nii, *miētecki*, dwie wsi 1970 UN 109, 20, 26; gw. *mēntke*, -*kēgo*, *mē-kucki*; ukr. *mīxkoje*, -*koho*, *mīxkickij*. — Nazwa od przym. *miēkki* (*miēki*, *miētki*), tu zapewne w znaczeniu 'wilgotny, podmokły', w rodzaju nijakim. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Postać gw. z fonetyką ukraińską. Lit.: CzChełm 181. BCz

Miētne, wś, siedl., gm. Garwolin, 4 km na pld. od Pilawy: *Mietne*, *Miētne* (1565) Lumaz I 117, 118; *Mietne* 1576 ŻDz XVI 219; *Miētne* 1783 MpPerMz; *Miētne* 1827 Tabella II 20; *Miētno* 1839 MpKwat V 5; *Miētne* 1885 SG VI 388; *Miētne*, -nego, *miētnowski* 1971 UN 124, 23. — Od ap. *miēta* 'Mentha L.; roślina z rodziny wargowych' SpXVI, XIV 146, z suf. -*ne*, także wariant z suf. -*no*. Lit.: Borek, -*yn*- 142. UB

Miētno (1), wś, sier., gm. Siemkowice, 11 km na pln.-zach. od Pajęczna: *Miētno* 1827 Tabella II 20; *Miētne* 1877 Zin I 385; *Miētne*, folw. 1885 SG VI 388; *Miētne*, folw. 1901 Przew I 379; *Miētno*, kol. 1921 Sk II 133; *Miētno-Ignaców*, wś 1952 UW 107; *Miētno*, -*na* 1981 WUN II 447. — Od ap. *miēta*, z suf. -*no*, okresowo -*ne*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. sąsiedniej wsi *Ignaców* (11). Lit.: Borek, -*yn*- 142. EB

Miētno (2), os., dawniej wś, szcze., gm. Nowogard, 5 km na pln. od Nowogardu: *Minten* 1618 MpLub; *Minten* 1789 MpGillyPom; *Minten* 1834 MpUMbl 867; *Minten* — *Miētno*, -*na*, *miēcieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Miētno*, -*na* 1981 WUN II 447. — Może od ap. *miēta*, niem. *Minte*. Nazwa *Miētno* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 73; RzDuma II 132. BCz

Miētno zob. **Miētne**

Miētno-Ignaców zob. **Miētno** (1)

Migdały zob. **Rybitwy Zamoście**

Migdy zob. **Bieńki-Migdy**

Migehnen zob. **Mingajny**

Migeny zob. **Mingajny**

Miggau zob. **Migowo Łęborskie**

Migi, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 7 km na wsch. od Górowa Iławeckiego: [Mig] po XV w. Kętl. 568; *Müggen*, wś ok. 1780 HAPr IV 311; *Müggen*, wś 1789 Goldb I 138; *Miggen*, wś 1820 Wald 103; *Migi* 1882 Kętl. 568; *Mueggen*, dobra 1885 SG VI 792; *Müggen* 1920 MpHAPr I; *Mueggen* — *Migi*, dw. 1946 Ley I 27; *Müggen* — *Migi*, *Mig*, *miski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Migi* 1967 SM 693. — Genetycznie prus. n. **Mig-ai*; por. prus. n. m. *Migusin*, *Mygosin* Ger 98, n. os. *Megato*, *Megothe* TAP 57, 145, lit. n. os. *Migis*, *Mygis* (: lit. *mīgis*, *mīgus* 'śpioch'), *Mieginis* (: lit. *miēginas* 'zaspany', *miēgas*, *miēgōti* 'sen; śnić') Lpvž II 225, 222. W postaci niem. głoska rdzenna i oddana przez *ii*, zachowana w n. pol. *Migi*. Nie można wykluczyć, że nazwa jest niemiecka (por. niem. dial. *Mügge* 'komar' Gott 357). Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 50, 163; PrzybBalt 176–7. RP

Migowo Łęborskie, cz. Gdańska, dawniej wś: *Emugow* 1379 Muhl 31; *Engowo* (1379) SG VI 391; *Mugow* 1438 GZ 129; *Mugow* 1534 InwWłoc 112; *Miggau* 1796–1802 MpSchrot IX; *Miggau* — *Migowo* 1879 Kętl. 5; *Migowo*, niem. *Mügga* 1885 SG VI 391; *Mygowo* — *Muegau* 1941 Choj 175; *Mügga* — *Migowo*, -*a*, *migowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Migowo* 1952 UW 190; *Migowo*, po zmianie *Migowo Łęborskie*, -*a* -*iego* 1953 MPol nr A-92; *Migowo Łęborskie*, -*wa* -*kiego* 1981 WUN II 447; gw. *mag^o-w^o* Lor 123. — Od średniem. ap. *mugge* 'komar' Lübben 237 lub od n. os. *Mugge* + -*au*. Nagłosowe *E-* w pierwszych zapisach jest skutkiem błędnej dekompozycji przyimka w wyrażeniu: de *Mugow*. Nazwa pol. *Migowo* jest substytucją fonetyczną n. niemieckiej. Występujący współcześnie człon lokalizujący *Łęborskie*, od n. mta *Łębork*, ma prawdopodobnie charakter kierunkowy. Lit.: Muhl, Geschichte der Dörfer auf der Danziger Höhe (w:) Quellen und Darstellungen zur Geschichte Westpreußens nr 21, Danzig 1938, 31–5. WK

Mürstoerff zob. **Mirkowice** (3)

Mijaczów, cz. Myszkowa, dawniej wś, kat.: *Mijaczów*, wś 1783 SHGKrMat 182; *Mijaczow* 1787 MpPerKr; *Miiaczów* 1827 Tabella II 20; *Mijaczów*, wś 1885 SG V 393; *Mijaczów* 1921 Sk III

8; *Mijaczów*, -czowa 1981 WUN II 447. — Od czasownika *mijać* 'przechodzić obok, przemijać' (wieś leżała na granicy księstwa siewierskiego) lub od n. os. *Mijacz* RymSEN II 96, z suf. -ów. Lit.: RSiew 16. IN

Mijkawo, wś, płoc., gm. Borowiczki, 14 km na pld.-wsch. od Płocka: *Myakowo* 1437 SHGP I 190; *Myekowo* 1497 Matr II nr 888; *Myakowo* 1528 ACPlac nr 74; *Mijakowo* 1578 ŻDz XVI 7, 16; *Mijakowo* 1784 MpPerPI; *Miakowo* 1827 Tabella II 20; *Mijakowo* 1885 SG VI 393; *Mijakowo*, -wa 1981 WUN II 447. — Od n. os. *Mijak* (: *mijać*) RymSEN II 96, z suf. -owo. Lit.: SHGP I 190; ZMaz 259. UW

Mijanowo, wś, bydg., gm. Trzemeszno, 5,5 km na pld.-wsch. od Trzemeszna: *Mianowo*, niem. *Tauschendorf*, wś 1885 SG VI 286; *Mijanowo*, niem. *Tauschendorf* 1921 Sk X 50, 147; *Mijanowo*, -wa, *mijanowski* 1972 UN 181, 34. — Prawdopodobnie n. od nazw. *Mianowski* RymSEN II 96 lub ponowiona z nazwy innej wsi *Mianowo*. Forma *Mijanowo* być może jest wynikiem wtórnej adideacji do czasownika *mijać*. Nazwa niem. *Tauschendorf* wprowadzona urzędowo przez administrację pruską. ZZ

Mikanowo, wś, włoc., gm. Włocławek, 13 km a pld.-zach. od Włocławka: *Mycanowo* 1258 Kuj 33; *Mykanowo* (1262) CdP II 616; *Micanowo* 1288 uj 223; *Mykanowo* 1435 Vlad XI 6; *Mykanowo* 1489 Lupbrz 114; *Mykanowo* 1527 Vlad XI 25; *Mikanowo* 1557-66 ŻDz XIII 4; *Mykanowo* 1674 Rpog 134; *Mykanowo* 1796 PerOpis IX; *Mikanowo* 1885 SG VI 393; *Mikanowo*, -wa, *mikanowski* 1971 UN 172, 11. — Prawdopodobnie od n. os. **Mikan* (: *Mikołaj*), por. nazw. *Mikaniec*, *Mikanik* RymSEN II 97, z suf. -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 131. AG

Mikanów, wś, siedl., gm. Mińsk Mazowiecki, 4 km na pld. od Mińska Mazowieckiego: *Mikanowo* 1540 Czer 8 dod.; *Mikanow* 1576 ŻDz XVI 224; *Mikanow* 1783 MpPerMz; *Mikanów* 1827 Tabella II 20; *Mikanów* 1885 SG VI 393; *Mikanów*, -nowa 1981 WUN II 447. — Od n. os. **Mikan*, z suf. -owo, wtórnie -ów. UB

Mikany-Wola zob. Wólka (12a)

Mikaszówka, wś, suwal., gm. Płaska, 26,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Ruda Mikaszewska* 1668 Falk IV 20; *Ruda Mikaszowska* 1747 SHGPd(kartoteka); *Mikaszowka* 1755 SHGPd(Ks. śl. 421); *Ruda Mikaszowska* 1783 SHGPd(Kość 88); *Mikaszówka* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007,

103-104); *Mikaszówka* 1827 Tabella II 20; *Mikaszówka* 1885 SG VI 393; *Mikaszówka*, -ki 1981 WUN II 447. — Początkowo n. zestawiona *Ruda Mikaszowska*//*Mikaszewska*, od ap. *ruda* 'prymitywny zakład hutniczo-metallurgiczny, ... zwykle połączony z odkrywkową kopalnią rudy' Sstp VIII 43 i od n. os. **Mikasz* (: *Mikołaj*), por. nazw. *Mikaszek*, *Mikas*, *Mikaś* RymSEN II 97, w formie przymiotnikowej. Później n. uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ówka. EB

Miken, miejscowość zaginiona, położona na pld. od Miłakowa i Pawelek, olszt.: in *Paul* (*Paule*) 1352, *Myken* 1430, *Paulyn* adder *Miken* 1448, *Micken* 1531, *Mucken* 1543, *Mückem* 1600 Germer-Sied 272. — Nazwa utrwała zmienione im. odbiorcy nadania z 1352 r. *Myken* (Prusa?), por. n. os. *Micke* TAP 58, lit. *Mikas* (: *Mykołas*, *Mikolajus*) I.pvż II 228. Oboczną n., zapisaną jako *Paul*, *Paule*, *Paulyn*, łączą historycy z tą wsią lub ze wsią *Pawelki* (4). Nazwa ma w podstawie niem. n. os. *Paul* Gott 380 lub prus. **Paulis* (por. *Paulicke* TAP 75, od łac. *Paulus* = *Paweł*). Lit.: GermerSied 272. RP

Miken zob. Myki

Mikendorf zob. Myki

Mikicin, wś, biał., gm. Jaświły, 17,5 km na pld.-wsch. od Moniek: *Mikicino* 1543, *Mikicino* 1563 HMil 317, 376; *Mikicino* 1580 ŻDz XVII/1, 116; *Mikicin* 1668 SHGPd(MK 206 k. 137v-139); *Mikicin* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 25-26); *Mikicin* 1902 SG XV/2, 331; *Mikicin*, -na 1981 WUN II 447. — Od brus. n. os. *Mikita* (: im. *Nikita*) BiryłaBA I 126, z suf. -ino, -in. EB

Mikielnik, dziś Nowy Mikielnik, też Stary Mikielnik, dwie os., dawniej wś, olszt., gm. Kętrzyn, 10 km na pld.-zach. od Kętrzyna: *Mickelnig* 1419 Ger 98; *Mickelnig* 1422, *Mickelnig* das dorf 1437 GZ 27, 71; *Mickelnick* 1508 Ger 98; *Mickelnick*, wś 1789 Goldb I 135; *neu, alt Mickelnick* 1796-1802 MpSchröt XI; *Mickelnick* (*Neu-Mickelnick*), dobra, wś 1820 Wald 134; *Mickelnick*, *Gross*, dobra, *Mickelnick-Neu*, folw. 1885 SG VI 320; *Mickelnick* 1920 MpHAPr I; *Adlig-Mickelnick* — *Mikielnik Szlachecki*, dw., *Neu-Mickelnick* — *Nowy Mikielnik*, folw. 1946 Ley I 30, 33; *Adlig-Mickelnick* — *Stary Mikielnik*, -ego -ka, *starmikielnicki*, *Neu Mickelnick* — *Nowy Mikielnik*, -wego -ka, *nowomikielnicki* 1950 MPol nr A-134, poz. 1720; *Nowy Mikielnik* — *Neu Mickenick*, *Stary Mikielnik* — *Adlig-Mickelnick*, os. 1951 Rosp 216, 309; *Nowy Mikielnik*, *Stary*

Mikielnik, os. 1967 SM 767, 1080; *Nowy Mikielnik*, -ego -ka 1981 WUN II 594. — Nazwa genetycznie prus. **Mikel*-(e)nik-s, od n. os. *Micke*, *Mikele* TAP 58, lit. *Mikelis* (: *Mykolas* 'Michał', niem. *Mickel*) Lpvž II 228, z suf. -(e)nik. Brak zapisów z XVI i XVII w., dlatego trudno stwierdzić, kiedy pojawiły się przy nazwie niem. człon dyferencyjne *Alt*//*Gross*//*Adlig*, pol. *Stary*//*Szlachcicki* i *Nowy*. Nazwa *Mikielnik* jest substytucją fonetyczną n. pruskiej. Lit.: Ger 98. RP

Mikisiałka zob. *Nikisiałka*

Miklas zob. *Lipa* (15)

Miklasy zob. *Krynki-Miklasy*, *Lipa* (15)

Miklasze zob. *Miklasze*

Miklaszewo zob. *Miklasze*, *Miklaszewo*

Miklesz, wś, sier., gm. Złoczew, 2 km na pld.-wsch. od Złoczewa: *Miklerz* (!) 1827 *Tabella* II 20; *Miklesz* 1839 *MpKwat* II 5; *Miklesz*, folw. 1885 SG VI 395; *Miklesz*, wś 1901 *Przew* I 379; *Miklesz*, wś 1921 *Sk* II 106; *Miklesz*, -sza, *mikleski* 1972 UN 50, 56. — Od n. os. **Miklesz* (: *Mikolaj*), por. *Mikles*, *Mikleszka* *RymSEN* II 97. EB

Mikloszowice zob. *Mikluszowice*

Mikloszowicy zob. *Mikluszowice*

Mikluse zob. *Mikluse*

Miklusowice zob. *Mikluszowice*

Mikluszowice, wś, krak., gm. Drwinia, 15 km na pln.-zach. od Bochni: *Mislossouici* (ca 1125) 1275, *Mikloszowice* (1229) XV *KTn* 2, 22; de *Miclausowicz* 1325–27 *MVat* I 133; *Mikluszowice* 1365, de *Miclusowicz* ... in *Miclussewicz* (1367) *KMlp* I 332, 348; de *Miclouicz* (!) 1388, de *Miculouicz* (!) 1389, *Mikluszowicze superioris* 1397 *Krak* nr 4943, CLXIX (8), 5975; *Miclusowicze* 1407, *Mikluszowicze* 1438 *Sng* II 111, 161; de *Micluschowicze* 1440 *Kacz* nr 5099; *Mikluschowicze* 1470–80 *DB* I 77; *Myklusowicze*, *Miclusowicze* 1490 *ŻDz* XV 443, 446; *Villa Mikluszowicze*, *Mikluszowicze* 1564 *Lukrak* I 77–8, II 85; *Mikluszowice* 1581 *ŻDz* XIV 58; *Mikluszowice* 1680 *Rej* 264; *Mikluszewice* 1779–82 *MpMieg*; *Mikluszowice* 1885 SG VI 395; *Mikluszowice* 1952 *UW* 261; *Mikluszowice*, -wic, *mikluszowicki* 1963 *UN* 2, 37; gw. *miiksovice*, -víc. — Od n. os. *Miklosz* (: *Mikolaj*) *SSNO* III 486, z suf. -owicy, -owice, też -ice. Wahania w n. m. *Mikloszowice*//*Mikluszowice* odbijają wahania w n. os. (zmiana przyrostka -osz/-usz), por. n. os. *Miklusz* *SSNO* III 487. W XIV w. n. z łac. członem odróżniającym od przym. *superior* 'wyższy'. *Mi-*

klusowice to postać zmazurzona, a gw. forma *Miksovice* powstała w wyniku zaniku zgłoski -lu-. Lit.: LKraK 95. IN

Mikluszowice zob. *Górka Kościelnicka*

Mikluszów zob. *Górka Kościelnicka*

Mikluszycze zob. *Mikluszowice*

Miklasze, wś, biał., gm. Orla, 9,5 km na pld.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Miklaszewczyna* (1585) SHGPd(MKor nr 131, k. 360v–366v); *villa bojarorum Miklaszewczyzna* 1586, *Miklaszewo* 1676, *Miklasze* 1790 *Kond* 125; *Miklasze* 1902 SG XV/2, 331; *Miklasze* 1921 *Sk* V 25; *Miklasze*, -szów 1981 WUN II 448; gw. *miiklaše*//*miitlašy*, -óy, *miitlašouški*. — Od n. os. *Miklasz*, brus. *Miklasz* (: rus. *Mikula*, pol. *Mikolaj*) *BiryłaBA* I 128, początkowo z suf. -ewczyna, -ewczyzna, następnie -evo. Od XVIII w. n. w formie l. mnogiej. Lit.: *Kond* 125. EB

Miklaszewo, wś, biał., gm. Narewka, 17 km na pln.-wsch. od Hajnówki: *Miklaszówka* 1663 *AWAK* XVIII 436; *Miklaszew* 1744 *SDV* 92; *Miklaszew* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Miklaszewo* 1827 *Tabella* II 20; *Miklaszewo* (!) 1885 SG VI 395; *Miklaszewo* 1921 *Sk* V 107; *Miklaszewo*, -wa 1981 WUN II 448; gw. *miiklaševo*, -a, *miiklašouški*. — Od brus. n. os. *Miklasz* *BiryłaBA* I 128, początkowo z suf. -ówka, potem -ew, -ewo. Lit.: *Kond* 125–6. EB

Miklaszewczy(z)na zob. *Miklasze*

Miklaszówka zob. *Miklaszewo*

Mikluse, wś, siedl., gm. Trzebieszów, 14 km na pln.-wsch. od Łukowa: *Krasusza Miklusche* 1552 *ŻDz* XIV 398; *Krasusza Mikluse* 1564 SHGLu IV 89; *Krasusza Mikluse* 1580 *ŻDz* XIV 421; *Mikluse* 1603 *WPar* 169; *Krasusza Mikluse* ... *Krasuski* z *Mikluszow* 1620 *RPobLu* 186; *Mikluse* 1678–79 *WPar* 203; *Mikluse* 1781 *WPar* 260; *Krasusze Mikluse* 1786 *MpPerLu*; *Mikluse* 1787 *Spis* 429; *Krasusze Mikluse* 1827 *Tabella* I 240; *Mikluse* 1877 *Zin* I 386; *Mikluse* 1885 SG VI 397; *Mikluse* 1921 *Sk* IV 72; *Mikluse*, -lus, *miklusi* 1970 *UN* 115, 31. — Początkowo n. zestawiona *Krasusza-Mikluse*; człon pierwszy zob. *Krasusza*, człon drugi od n. os. *Miklusz*, w l. mnogiej, por. *Joan. Mikluschi*, *Mat. Mikluschi*, z tej wsi 1552 *ŻDz* XIV 398. Później nastąpiła elipsa członu pierwszego. Forma *Mikluse* jest postacią zmazurzoną. Lit.: SHGLu IV 89; *KosLu* 67. IN

Mikluszowice zob. *Mikusowice* *Krakowskie*, *Mikusowice* *Śląskie*

Mikły zob. Żmijewo-Nikły

Mikolaiken zob. Mikołajki (4)

Mikaleska zob. Mikołeska

Mikołeska zob. Mikołeska

Mikolin, ws, opol., gm. Lewin Brzeski, 6 km na płn.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *Niclino* ok. 1300 CdSil XIV 98; de *Nitkelyn* 1309, de *Niclín* 1389, de *Nikelin* 1392 CdSil I 51, 50, 60; *Nicklyn* (1532) K 444; pogo *Neklin* 1687/88 J II 284; *Nickolin* 1743 SNGŚl VIII 13; *Nikoline* 1783 Z II 35; *Nickoline* 1845 K 444; *Nikolin* — *Nicoline* 1896 D 75; *Mikolin* (*Nikoline*) — *Niklasfähre* 1939 Prus 51; *Niklasfähre* — *Mikolin*, -a, *mikoliński* 1947 MPol XXV nr 124; *Mikolin*, -na 1981 WUN II 448. — Zapewne n. od n. os. *Nikiel* (: *Mikołaj*) SSNO III 482, z suf. -ino, -in, ziemczona jako *Nikoline*. Niem. n. *Niklasfähre* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mikolin*. Lit.: SNGŚl VIII 13; BorGŚl 142. JCh

Mikolino zob. Makolno (1)

Mikollen zob. Maków (3)

Mikolow zob. Mikołów

Mikołajczewice zob. Mikołajki (3a, 7)

Mikołajczowice zob. Mikołajki (3a)

Mikołaje Czarne, ws dziś nieistniejąca, leżała koło Madejek, suwał., gm. Elk: *Czarne Mikołaje* 1483, między Bartoszami, *Czarnym Mikołajem* 1494, *Czarne Mikołaje* 1600 KętL 455, 458; *Mikołaje Czarne* al. *Czarne Mikołaje* 1885 SG VI 398. — Nazwa wzorowana na pluralnych n. rodowych, od n. os. *Czarny Mikołaj*. Według Białurkiego to jest starsza n. wsi *Judziki* (2). Człon *Czarne* nawiązuje do lit. *jiūdis* 'czarny'. Lit.: Biał-Przem 43–4, przyp. 31. RP

Mikołajew (1), ws notowana w 1885 r., leżała w par. Zębocin, gm. Gruszów, w dawnym pow. miechowskim, kiel.: *Mikołajew* 1885 SG VI 398. — Od im. *Mikołaj*, z suf. -ew. Nowo powstałym wsiom i koloniom na terenie Królestwa Polskiego w 2. połowie XIX w. nadawano n. typu *Mikołajew(o)* na cześć *Mikołaja* II Romanowa, cara rosyjskiego panującego w l. 1868–1918. IN

Mikołajew (1a), ws notowana do 1967 r., koniń., gm. Władysławów, 5,5 km na płn. od Turka: *Mikołajew* 1877 Zin I 386; *Mikołajew* 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, ws 1921 Sk II 39; *Mikołajew* 1967 SM 693; gw. *nikouajef*, -eva, *nikouajeski*. — Wieś powstała na gruntach dóbr Rusocice w 1857 r. ZZ

Mikołajew (1b), cz. Bałut w Łodzi, okresowo ws: *Mikołajew*, kol. 1877 Zin I 386; *Mikołajew*, kol. 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, ws 1921 Sk II 66; *Mikołajew*, os. m. 1967 SM 693; *Mikołajew*, -wa 1981 WUN II 448; gw. *nikouajef*, -va, *nikouajeski*. EB

Mikołajew (2), ws, łódz., gm. Parzęczew, 6 km na pld.-zach. od Ozorkowa: *Mikołajew* 1877 Zin I 386; *Mikołajew*, kol. 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, kol. 1901 Przew I 379; *Mikołajew* 1921 Sk II 54; *Mikołajew*, -wa, *mikołajewski* 1972 UN 43, 23. EB

Mikołajew (3), ws, płoc., gm. Łęczycza, 6,5 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Mikołajewo* 1827 Tabella II 21; *Mikołajew* 1877 Zin I 386; *Mikołajew*, kol. i os. 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, kol. 1901 Przew I 379; *Mikołajew*, ws 1921 Sk II 58; *Mikołajew*, -wa, *mikołajewski* 1972 UN 43, 6; gw. *nikouajef*, -va, *nikouajeski*. — Początkowo n. z suf. -ewo, później -ew. EB

Mikołajew (4), ws, skiern., gm. Teresin, 8 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Mykolajewo* 1434 SHGRw(MK 335, 2); *Mikolajewo* 1440, *Mykolajewo* 1451 KkM 201, 216; *Mykolajewo* 1470 SHGRw(MK 5, 134); *Mikolajewo*, *Mikolaiow* 1497 Matr II nr 783, 802; *Mikolaiowo* 1579 ŻDz XVI 137; *Mikołajow* 1792 MpPerRw; *Mikolaiow* 1827 Tabella II 20; *Mikolaiow* 1839 MpKwat III 4; *Mikołajew* (*Stary i Nowy*) 1885 SG VI 398; *Mikołajew Stary*, *Mikołajew Nowy* 1921 Sk I 184; *Mikołajew*, -wa, ws, *Nowy Mikołajew*, -wego -wa, *Stary Mikołajew*, -rego -wa, dwie części *Mikołajewa* 1981, 1982 WUN II 448, 594, III 331. — Od n. os. *Mikołaj* SSNO III 490, z suf. -ewo, -ew/-owo, -ów. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary i nowy*. UW

Mikołajew zob. Mikołajów (2, 3)

Mikołajewek zob. Mikołajewsk, Mikołajówek (1)

Mikołajewice (1), ws, częst., gm. Lelów, 12 km na zach. od Szczekocin: de *Micolayouicz* 1398 HubK 98; *Mikolayouice* 1416, *Mikolayouicze* 1424 Hel II nr 1463, 1999; *Mikolayowycze* 1470–80 DB II 207; *Mikolaiewicze* 1518 Matr IV/2, nr 11829; *Mikolajewicze* 1529 LR 257; *Mikolaiowicze* 1564 Lukrak II 91; *Mikolaiowice* 1581 ŻDz XIV 70; *Mikolaiowice* 1680 Rej 163; *Mikołajowice* 1787 Spis 347; *Mikołajewice* 1885 SG VI 399; *Mikołajowice* 1901 Przew I 380; *Mikołajewice*, -wic, *mikołajewski* 1971 UN 35, 16. — Od n. os. *Mikołaj*, z suf. -owice, -ewice. Lit.: RKrak 103. IN

Mikołajewice (2), wś, pozn., gm. Niechanowo, 7 km na zach. od Witkowa: *Mikolajewice* 1386 Koz V 30; *Micolajewice* 1388 Lek I nr 463; *Nicolayewice* 1395, *Micolaieuicze*, de *Micolaiewo* 1402, *Micolajewice* 1410 RWlkp II nr 15, 177, 188, 291; *Nicolao de Mykolajewicze* alias Szmolka 1439, *Mykolajowicze* 1453 AC II nr 361, 507; *Mykolajewycze* 1491 Koz VIII 4; *Mykolajewycze* triplex 1511–23 ŁLB I 22; *Mikolaiewice Weżykowe* 1564 SHGKI(ASK 12, 543); *Mikolajewicze Górne*, *Mikolajewicze Weżykowe* 1580 ŻDz XII 151; *Mikolajewice Górne*, *Mikolajewice Wężykow* 1620 MKI (Tab 11, 122); wies *Mikolajewice* 1789 MKI(Tab 34, 427); *Mikolajewice*, dom. 1885 SG VI 399; *Mikolajewice*, -wic, *mikolajewicki*, wś 1967 UN 77, 18. — Od n. os. *Mikołaj*, *Nikołaj*, z suf. -ewice, -owice, także -ewo. Przejściowo n. zestawione: *Mikolajewice Górne* i *Mikolajewice Weżykowe*//*Mikolajewice-Weżyków*; człony drugie od przym. *górný* i od n. os. *Wężyk* SSNO VI 39. ZZ

Mikołajewice (3), wś, sier., gm. Lutomiersk, 9 km na pld.-zach. od Konstantynowa Łódzkiego: *Mikolajewicze* 1386 Koz VI 268; *Mikolaiewicze* 1511 ŻDz XIII 191; *Mykolajowicze*, *Mikolajowicze* 1511–23 ŁLB I 379, 381; *Mykolaiewicze* 1552 ŻDz XIII 237; *Mikolaiewice* 1827 Tabella II 20; *Mikolajewice*, wś, kol., folw. 1885 SG VI 399; *Mikolajewice*, folw., *Mikolajewice*, kol., *Mikolajewice*, os. 1921 Sk II 45; *Mikolajewice*, wś 1952 UW 90; *Mikolajewice*, -wic, *mikolajewicki* 1974 UN 42, 36; gw. *mikolajewice*, -vic, *mikolajewicki*. Lit.: SHGŁęcz I 200. EB

Mikołajewice (4), wś, sier., gm. Warta, 4 km na pln. od Warty: *Micolajewice* 1421 Koz VI 268 (tu?); *Mykolajowicze* 1496, *Mykolaiewice* 1511 ŻDz XIII 172, 182; *Mykolajowicze* 1511/12 VisitGn 393; *Mykolajowicze* 1511–23 ŁLB I 410; *Micolaiewice* 1553 ŻDz XIII 221; *Mikolaiewice* 1827 Tabella II 21; *Mikolajewice* 1885 SG VI 399; *Mikolajewice*, -wic 1981 WUN II 448; gw. *mikolajewice*, -vic, *mikolajewicki*. EB

Mikołajewice zob. *Mikołajki* (3a, 7), *Mikołajowice* (2), *Nowe* (2)

Mikołajewice Górne zob. *Mikołajewice* (2)

Mikołajewice Wężykowe zob. *Mikołajewice* (2)

Mikołajewiczki, wś zaginiona, leżała w par. Niechanowo, pozn.: *Mikolaiewiczki*, deserta 1674 MKI(ASK 74, 210). — Od n. m. *Mikołajewice* (2), z suf. -ki. ZZ

Mikołajewięta zob. *Jamiołki-Mikołajewięta*, *Kłoski-Mikołajewięta*, *Porośl-Mikołajewięta*, *Sikory-Mikołajewięta*, *Szepietowo-Mikołajewięta*

Mikołajewka zob. *Mikołajówek* (1), *Mikołajówka* (2)

Mikołajewko zob. *Mrokowo-Mikołajewo*

Mikołajewo (1), wś, elbl., gm. Braniewo, 13 km na pld.-wsch. od Braniewa: de *Blumenberg* (1337) MWrm I 469; ville *Blumenberg* (1349) XV PrUr IV 354; Wigeman de *Blumenberg* 1363 MWrm IX 6; ville *Blumenberg* 1374 MWrm II 522; *Blumenberg* 1583, 1589 SHGWrm(ADWO, AK, RM 3, 3c, k. 2v); *Blumenberk* 1615 RŁWrm 262; *Blumberg* 1656 Kolberg 206; *Blumberg* 1718 Wijaczka 426; *Blumenberg* 1755 MpEnd; *Blumberg* 1796–1802 MpSchröt X; *Blumberg* — *Mikołajewo* 1946 Ley I 11; *Blumberg* — *Mikołajewo*, -a, *mikołajewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mikołajewo*, -wa 1981 WUN II 448. — Nazwa niem. od *Blume* 'kwiat' + *Berg*, śrwniem. *běrc* 'góra'. Po 1945 r. ustalono n. *Mikołajewo*. RP

Mikołajewo (2), os. zaginiona, leżała koło Pszczewa i Palicka, gorz., 8 km na wsch. od Międzyrzecza: *Mikolagewo* 1462, *Nicolai de Mikolaiewo* 1497, *Mikolaiewo* (1523) XVIII SHGPn III 160; *Mikolaiewo*, des. 1559 Koz VIII 68; *Mikolajewo* 1591 SHGPn III 160. — Od n. os. *Mikołaj*, z suf. -ewo, też -ów. Lit.: SHGPn III 160; PPozn 188–9. ZZ

Mikołajewo (3), cz. wsi Roztoka, dawniej wś, koniń., gm. Kleczew: *Mikolajewo*, kol. 1877 Zin 1386; *Mikolajewo*, wś 1885 SG VI 399; *Mikolajewo*, wś 1967 SM 694; *Mikolajewo*, -wa 1981 WUN II 448; gw. *mikolajewo*, -va, *mikolajewicki*. ZZ

Mikołajewo (4), wś notowana do 1967 r., gm. Burzyn, pow. Łomża, łomż.: *Mikolajewo* 1885 SG VI 399; *Mikolajewo* 1967 SM 693. UB

Mikołajewo (5), wś notowana do 1967 r., gm. Czarnia, pow. Ostrołęka, ostroł.: *Mikolajewo* 1921 Sk V 60; *Mikolajewo* 1967 SM 694. UB

Mikołajewo (6), os. zaginiona, leżała koło wsi Dźwierszno, pil., gm. Łobżenica: Wiele, *Mikolaiewo* (1642), Borzyszkowo et *Mikolajewo* 1747, *Mikolajewo* 1749 Koz V 30. ZZ

Mikołajewo (7), cz. wsi Wiatrowiec, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Mikolajewo*, Ol. 1846 KsP 352; *Mikolajewo*, wś 1885 SG VI 399; *Mikolajewo*, wś 1967 SM 694; *Mikolajewo*, -wa 1981 WUN II 448. ZZ

Mikołajewo (8), wś, pil., gm. Wieleń, 10 km na zach. od Czarnkowa: *Mikołajewo* 1846 KsP 449; *Mikołajewo* 1885 SG VI 399; *Mikołajewo*, niem. *Mikolajewo* 1921 Sk X 11, 147; *Mikołajewo*, -wa, *mikołajewski* 1967 UN 76, 22. ZZ

Mikołajewo (9), wś, płoc., gm. Starożreby, 18 km na płn.-wsch. od Płocka: *Mikołajewo* 1921 Sk I 110; *Mikołajewo* 1952 UW 25; *Mikołajewo*, -wa 1981 WUN II 488. UW

Mikołajewo (10), wś, suwał., gm. Krasnopol, 9 km na płn.-zach. od Sejna: *Mikołajewo* 1880, *Mikołajewsk*, urzęd. *Nikolajewsk* 1885 SG I 848, VI 399; *Mikołajewsk* 1921 Sk V 70; *Mikołajewo* 1952 UW 171; *Mikołajewsk* 1967 SM 694; *Mikołajewo*, -wa 1981 WUN II 448; gw. *niikolajewo*, -va, *niikolajefski*. — Formy *Mikolajewsk*, *Nikolajewsk* powstały pod wpływem j. rosyjskiego. EB

Mikołajewo zob. Mikołajew (3, 4), Mikołajewice (2), Mikołajki (1), Mrokowo-Mikołajewo

Mikołajewsk, wś notowana do 1967 r., skiern., gm. Zduny, 13 km na płn.-zach. od Łowicza: *Mikołajewek*, kol. 1877 Zin I 386; *Mikołajewek*, kol. 1885 SG VI 399; *Mikołajewek*, wś 1901 Przew I 379; *Mikołajewsk*, wś 1921 Sk I 67; *Mikołajewsk* 1933 SkBy 1047; *Mikołajewsk* 1967 SM 594. — Od im. *Mikołaj*, początkowo z rozszerzonym suf. -*ewek*, później -*ewsk*. EB

Mikołajewsk zob. Mikołajewo (10)

Mikołajewska Wola, wś zaginiona, leżała prawdopodobnie w pobliżu Kłodnickiej Woli i Borowa, lub.: in *Mykolajewska Volā* 1529 LR 35. — Od ap. *wola* i od im. właściciela *Mikołaja*. *Mikołajewska Wola* mogła być osiedlem zbudowanym przy młynie z łąką (i barcią), nadanych w 1404 r. przez opatkę klarysek zawichojskich kmieciowi Mikołajowi na prawie niemieckim pod wsią Tuczyń. Lit.: SHGLu IV 89. IN

Mikołajka zob. Budy-Mikołajka

Mikołajki (1), wś nieistniejąca, włączona do Bagniewka, bydż., gm. Pruszcz: *Niclosdorff* 1408, *Niclosdorff* 1409 MTB 468, 526 (tu?); *Nikolaiski* oder *Nicolayka* 1789 MS 274; *Nikolayken* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nicolausdorf*, pol. *Mikołajki* 1886 SG VII 148; *Mikołajki* in. *Mikołajewo* (*Nicolausdorf*) 1925 Krzep 72; *Mikołajewo* 1936–39 Ar 523; gw. *dolne bagniewko*. — W XV w. *Niklosdorf*, od n. os. *Niklos* (: *Nicolaus*) Gott 366 + -*dorf*, wtórnie *Nicolausdorf*. Już w XVIII w. polska adaptacja w formach *Nikołajka*, *Nikołajski*, w XIX — *Mikołajki*, w XX — obocznie też *Mikołajewo*. Na-

zwa gw. od n. m. *Bagniewko*, z członem dyferyncyjnym *Dolne*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 32, 68; Kęsikowa, PMT II 99. WK

Mikołajki (2), wś, elbl., gm. Młynary, 13 km na płn.-wsch. od Pasłęka: felde *Lekelaucken* 1305 PrUr I/2, 527; *Leklawken* 1383, *Lekelaucke* 1386, *Lekelaucke* 1448, *Nicklaucken(n)* 1531, 1539, *Nicklaucken* 1543, *Nicklauken* 1578, *Nicolaucken* 1600, *Nicolayken* 1652, *Nicklayken* 1654 GermerSied 288–9; *Nikolaiken* ok. 1780 HAPr IV 316; *Nickolacken* 1789 Goldb I 147; *Nyckolaiken* 1796–1802 MpSchröt X; *Nicolaiken* (*Kläiken*) 1820 Wald 178; *Nikolajki* 1882 Kętl. 569; *Nicolaiken* al. *Nikolaiken* 1886 SG VII 33; *Nikolaiken*, *Lekelaucken*, *Nicklawken* — *Mikołajki* 1946 Ley I 84; *Nikolaiken* — *Mikołajki*, -jek, *mikołajecki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Mikołajki*, -jek 1981 WUN II 448. — Nazwa prus. **Lekelaucks*, od n. os. **Leks* (por. *Leex*, *Pol-lexe* TAP 51, 78), lit. n. os. *Lēkis* (: *lėkis* 'krzyżaki do podtrzymywania słomy na strzesze') Lpvž II 50 i prus. *laucks* 'pole'. Od XVI w. pojawia się forma *Nicklaucken*//*laycken*//*lacken*, z trudną do wyjaśnienia zmianą *Lek-* > *Nick-*. Należy przypuszczać, że nastąpiła tu dysymilacja na odległość *l-l* > *n-l*, wsparta adideacją do im. *Nicolei* (: *Nicolaus*) Gott 366. Według Germershausena najstarsze zapisy należy odnieść właśnie do tej wsi, a nie do *Leklawek* jak przyjmowano wcześniej (Ger 87). Błędna identyfikacja wynikała ze zbieżności im. odbiorcy nadania z 1305 r. Litwina *Schodo* z niem. n. wsi *Schodelmen* (odległość między wsiami jest jednak zbyt duża). W XIX w. odnotowano przejściowo n. niem. *Kläiken*, zapewne od formy skróconej im. *Nicolaus*, por. *Klagge*, *Klähe* Gott 367. Opierając się na formie *Nicolaiken*, Kętrzyński wprowadził pol. n. *Mikołajki*; po 1945 r. ustalono brzmienie *Mikołajki*. Lit.: GermerSied 287–9, 338, przyp. 1. RP

Mikołajki (3), wś, łomż., gm. Łomża, 7 km na płd.-zach. od Łomży: *Mikolayki* 1839 MpKwat V 2; *Mikołajki* 1885 SG VI 400; *Mikołajki* 1921 Sk V 54; *Mikołajki*, -jek 1981 WUN II 448. — Od im. *Mikołajek* (: *Mikołaj*), w l. mnogiej. UB

Mikołajki (3a), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. kutnowskim, płoc.: *Micolaye(wice)* 1386 Koz VI 269; *Micolayczouice*, *Micolayevice*, *Micolayeuice* 1388 Łęcz I nr 969, 980, 1080; *Micolaczouice* (!) 1390 Łęcz II nr 3534; *Micolaionice*, *Micolaycouice*, *Micolaczovicze* (!) 1391 Łęcz I nr 1942, 2239, II nr 3987; *Micolayczenicze*, *Micolayczenicze* 1394, *Micolayouicze* 1396 Łęcz I nr 3492, II nr 4864,

5413; *Micolayczewicze* 1398, *Micolayewice*, *Mikolayczewice* 1399 Łęcz I nr 5523, 5715, II nr 6054; *Mykolaykj* 1511–23 ŁLB II 473; *Mikolaiky* (?) 1576 ŻDz XIII 84. — Od im. *Mikołaj*, również od zdrobnienia *Mikołajek*, z suf. *-ewice*, *-owice*, wtórnie w l. mnogiej. Lit.: SHGLęcz 199–200. EB

Mikołajki (4), wś, suwał., gm. Kalinowo, 15 km na ptn.-wsch. od Elku: uff *Nickolaico* 1475 BiałKol 118; *Nicolayken* 1475 KętL 500; *Galube zu Nicolgko* 1507, *Galube* 1513 BiałPrzem 28, 59; *Galube* 1519, *Jahnn von Galluben* aus Lickeschen 1544, *Gollubien* im Stradaunischen 1546, *Alt Gollubien* 1621 BiałKol 131–2; *Mikolayken* 1785 Goldb III 128; *Nicolaycken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Nikolayken*, *Mikołajki*, *Mikolayk*, Df. ok. 1850 SzczęTeka 152; *Mikołajki*, niem. *Nikolaiken* al. *Kallikowen* 1885 SG VI 401; *Mikołajki* — *Thomken* 1938, *Mikolaiken* 1941 Choj 114; *Thomken* — *Mikołajki*, *-jek*, *mikołajecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mikołajki*, *-jek* 1981 WUN II 448; gw. *nikouajki/niikolejken/hnnikouajki*, *-uajk* NitschPis III 261, 263. — Zapisy *Ni(c)kolay(c)ken*, *Nicolgko* można odczytywać jako **Nikołajk-ai*, **Nikolaik-o*. Nazwy wykazują wpływ fonetyki i słowotwórstwa staropruskiego, por. prus. n. os. *Nickel* TAP 71 (: niem. *Nikolaus* lub ruskiego *Nikola*, pol. *Mikołaj*), z suf. *-eik-* (lub *-aik-*), zob. TAP 171. Efemeryczna forma z 1513 r. *Galube* związana z n. os. Prusa *Galube*, wymienionego w nadaniu z 1507 r. i pochodzącego ze wsi *Golubie* (3). W XVIII w. pojawia się n. spolonizowana *Mikołajki*, a w XIX w. oboczna, niemczona *Kallikowen*, zapewne *Kalikowo*, od n. os. *Kalik* (: *kaleka*, *kalika*) RymSEN I 368, z suf. *-owo*. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Thomken*. W zapisach gw. zaświadczone jest cecha północnopolska: przejście *m̃ > m̃i > ñ*. Lit.: GórnrWRm 214; BiałPrzem 28, 59, 90; BiałKol 118, 122, 130–32, przyp. 161. RP

Mikołajki (5), mto, suwał.: *S. Niclos* 1444 KętL 472; *Sanct Niclas*, *Nicolaiken* 1444 BiałOsad 36; *Niklasdorf*, czyli *Nikolaiken* 1493 Toeppen 162; *Niclawken* 1508 RospSEMiG 225; we wsi *St. Nicolai* 1516 Toeppen 162; *Nickolayken*, mto 1785 Goldb III 138; *Nikolaiken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nicolayken*, *Stadt*, *Mikołajki*, *-yk* ok. 1850 SzczęTeka 33; *Mikołajki* 1882 KętL 472–3; *Mikołajki*, niem. *Nikolaiken* 1885 SG VI 400; *Mikołajki* — *Nikolaiken* 1941 Choj 114; *Nikolaiken* (Ostpr.) — *Mikołajki*, *-jek*, *mikołajecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mikołajki*, *-jek* 1981 WUN II 448; gw. *nikouajki/niikolejken*,

do *nikouajki/-kuf*, *nikouajskie* (pole). — Nazwa pamiątkowa, związana z kościołem pod wezwaniem św. *Mikołaja* (*Sancti Nicolai*), w postaci niemczonnej *Nikolaiken*, *Niklasdorf*, też *Niclawken* (łączone z prus. *laucks* 'pole'). Nazwa spolonizowana jako *Mikołajki*, z charakterystycznym dla tego regionu suf. *-ki* (zob. GórnrWRm 214). Leyding, w opracowaniu poświęconym nazewnictwu wsi z dawnego pow. mrągowskiego, przytacza bez dat kilka zapisów historycznych: *Nicelsdorf*, *Nichlausdorf*, *Nickelsdorf*, *Nicolas* (!), *Nicolaus* (!). Osada targowa, jaką były Mikołajki, otrzymała przywilej miejski w 1722 r. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 8, 10–11, 15–8, 113–26; BiałOsad 36–7; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 145, 162, 271; RospSEMiG 225; RymNmiast 149. RP

Mikołajki (6), wś, tor., gm. Kurzętnik, 5 km na ptn.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Nickelsdorf* 1388 SHGCh 78; *Niklasdorf* 1414 Br 155; von *Niclasdorff* 1422 Font XXIX 301; *Niclossdorff* ok. 1423/24 DK 105; *Niclosdorff* 1435 AST I 693; *Niclasdorf*, *Niclosdorf* XV KętL 88; *Mikolaiek*, *Mikolayki* 1605 Font XI–XV 654, 656; *Mikolayki* 1641 Font XXIV 134; *Mikolaiki* 1647 Font IV 77; *Mikolaiki* teut. *Nikielsdorff* 1667–72 Font VI–X 16; *Mikołajki* 1682 Font V 8; *Nikolaiken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Nikolayken* — *Mikołajki* 1879 KętN 95; *Mikołajki*, niem. *Nikolaiken* 1885 SG VI 400–1; *Mikołajki* (*Nikolaiken*) 1925 Krzep 72; *Mikołajki* 1952 UW 182; *Mikołajki*, *-jek*, *mikołajkowski* 1971 UN 171, 17. — Nazwa niem. od n. os. *Nickel* i jej wariantów *Niclas*, *Niclos* (: *Nicolaus* = pol. *Mikołaj*) Gott 366, z członem *Dorf* 'wieś'. Zaadaptowana n. pol. od n. os. *Mikołajek*, w l. mnogiej. Forma deminutywna nazw typu rodowego jest charakterystyczna dla nazewnictwa Pomorza i Wielkopolski. Lit.: SHGCh 78; GórnrRPom 111. WK

Mikołajki (7), os., dawniej wś, włoc., gm. Lubraniec, 8 km na pld.-wsch. od Lubrańca: *Micolayewice* 1398 Koz V 30; *Micolayczewicze* 1418 Koch nr 25; *Mykolayczewycze* 1489 Lupbrz 97; *Mikolayczewicze* 1527 Vlad XI 26; *Mikolayczewicze* 1634 Rpodbrz 222; *Mikolayczewicze* 1674 Rpog 144; *Mikolayki* 1827 Tabella II 21; *Mikołajki* 1885 SG VI 400; *Mikołajki*, *-jek* 1981 WUN II 448. — W XIV w. *Mikołajewice*, od n. os. *Mikołaj*, z suf. *-ewice*. W XV–XVI w. występuje forma *Mikołajczewice*, por. n. os. *Mikołajec* SSNO III 494. Od XIX w. n. w formie rodowej *Mikołajki*. Lit.: GórnrWlkp 15. AG

Mikołajki zob. Budy-Mikołajka, Mikołajskie
Mikołajki Pomorskie, wś, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie, 11 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Barute* 1242 VPr I 51; *Niclausdorf* 1248 PrUr I/1, 173; *Barutin* 1294 PrUr I/2, 394; *Niclosdorf* 1288 Sm I 103; *Nyclusdorf* ok. 1399 ZHM 46; *Niclusdorff* 1399 MKB 2; *Nicoloyen* 1437 GZ 34; *Nicloszдорff* 1440 MAB 22; *Niekieldorf* alias *Mikołajki* 1565 Lumalb 194; *Mikołayki* a z niem. *Nykielsdorff* 1570 Lumalb 75; *Nickelsdorff* 1582 ŻDz XXIII 74; *Mikołaiiki* 1624 LuPrus 118; *Mikołajki* 1647 Font IV 143; *Mikołajki* 1682 Font V 52; *Nykoloyken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mikołajki*, niem. *Nikolaiken* 1885 SG VI 400; *Mikołajki* — *Niklaskirchen* 1941 Choj 114; *Niklaskirchen* — *Mikołajki Pomorskie*, -jek, *mikołajecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mikołajki Pomorskie*, -jek -ich — *Niklaskirchen* (*Nikolaiken*) 1951 Rosp 190; *Mikołajki Pomorskie*, -jek -kich 1981 WUN II 448; gw. *mnikouajiki*, do *mnikouajik*, *mnikouajiski*. — Pierwotnie zapewne n. pol. *Boruty* albo *Borucin*, od n. os. *Boruta* SSNO I 225, w l. mnogiej, obocznie z suf. -in. Ger 17 uważa n. za pruską (: lit. n. os. *Barūtis* Lpvž I 206). Rdzeń **bar-* jest bałtosłowiański, por. Toporov Prus I 193–4, ale rejon Mikołajek słowiański. Nazwa niem. *Niclausdorf* od n. os. *Niklaus*, *Niklos* (od *Nicolaus*) + -dorf. Od XVI w. polonizacja n. w postaci *Mikołajki*. We współczesnej formie urzędowej człon odróżniający *Pomorskie* (: *Pomorze*). Lit.: Górnowicz, PMT IV 38, 114; Górnpom 119. WK

Mikołajkowice zob. Mikołajków

Mikołajków, os. dziś nieistniejąca, bydł., gm. Pakość, ok. 5–6 km na pld.-zach. od Pakości: *Mikołaykowycze* 1415 Koz V 31; *Mykolaykovo* 1511–23 ŁLB I 184; *Mikołaykovo* 1580 ŻDz XII 154; *Mikołaykovo*, deserta 1674 MKI(ASK 74, 210); *Mikołajkovo*, os. 1885 SG VI 401; *Mikołajków* 1912 ŚIA 33. — Od n. os. *Mikołajek* SSNO III 494, z suf. -owice. W XVI w. n. przeszła do kategorii n. z suf. -owo, -ów. Lit.: Nieckula, -ov- 132. ZZ

Mikołajowa, wś, opol., gm. Grodków, 9 km na pld.-zach. od Grodkowa: *Nikolai villa* ok. 1300 CdSil XIV 167; *Nicolai villa* (1373), *Niclosdorff* (1382) K 449; *Niclasdorff* 1540 CdSil XXXIII 41; *villa Niclasdorff* 1638 J I 659; *Niclasdorff* 1743, *Nicklasdorff* 1756, *Nickelsdorf* 1776 SNGŚI VIII 13; *Niklasdorf* 1784 Z III 390; *Niklasdorf* 1845 K 449; *Niklasdorf*, *Mikołajów* 1941 Wrzosek 42; *Niklasdorf* — *Mikołajowa*, -wej, *mikołajowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mikołajowa*, -wej 1981 WUN

II 448. — Pierwsze zapisy zlatynizowane od n. os. *Nicolaus* + *villa* 'wieś'; następnie n. niem. od *Niclos*, *Niklas* (: *Nicolaus* Gott 366) + -dorf. Wrzosek zrekonstruował n. jako *Mikołajów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mikołajowa*. Lit.: SNGŚI VIII 13; BorGŚI 232; Nieckula, OSG IV, 1968, 95. JCh

Mikołajowice (1), wś, legn., gm. Legnickie Pole, 10 km na pln. od Jawora: *Nicolai villa* 1315 Reg nr 3485; *Niclosdorff* (1345), *Nyclusdorff* (1348) K 449; *Niclausdorf* 1349, *Niklosdorff* 1436 CdSil XXXV 38, 78; *Nickelstadt* 1605 SNGŚI VIII 13; *Nicolstadt*, hiess ehemdem *Niclasdorf* 1789 Z VIII 182; *Nikolstadt* 1845 K 449; *Nikolstadt*, *Mikołajski* (!) 1941 Wrzosek 34; *Nikolstadt* — *Mikołajowice*, -ic, *mikołajowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Mikołajowice*, -wic 1981 WUN II 448. — Dawna n. niem. od n. os. *Nicolaus* (o zmianach zob. *Mikołajowa*) + -dorf, średniem. *dorph*; od XVII w. z członem *Stadt* 'miasto'. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Mikołajowice*. Lit.: SNGŚI VIII 13. JCh

Mikołajowice (2), wś, tarn., gm. Wierzchosławice, 9 km na pld.-zach. od Tarnowa: de *Mikołaiowicz* (1329) KMłp II 270; de *Micolayowicz* 1399 SHGSd(TP 18, 180); *Mikolayowicze* 1418 SHGSd(TP 22, 448); *Mikolaiowicze* 1438, *Mykolayowicze* 1459 Sng II 161, 192; *Mikolaiowicze* 1470–80 DB II 307; *Mikolayewicze* 1497 SHGSd(TP 24, 288); *Mikolayewicze*, *Mykolayowicze* 1529 LR 52, 53; *Mykolayowicze* 1581 ŻDz IV 262; *Mikołajowice* 1885 SG VI 406; *Mikołajowice*, -wic, *mikołajowicki* 1964 UN 15, 8; gw. *mnikouajewice*. — Od n. os. *Mikołaj*, z suf. -owice, -ewice. Lit.: OPilz 40. IN

Mikołajowice zob. Gągolin (1), Mikołajewice (1, 2, 3, 4), Mikołajki (3a), Mikołajów (1), Mikołowice (1, 5)

Mikołajowo zob. Mikołajew (4)

Mikołajów (1), wś, kiel., gm. Czarnocin, 8 km na pln.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Micolayow* (1063), *Mykolayow* 1330 ZDK I 3, 37; *Micolayow* 1397 Krak nr CCXXIX(100); *Mikolaiowicze*, *Mikolayow* 1470–80 DB II 146, 419; *Mykolayow* 1508 ŻDz XV 486; *Mykolayow* 1529 LR 19; *Mikolaiow* 1579 ŻDz XIV 216; *Mikolaiow* 1787 Spis 378; *Mikolaiów* 1827 Tabella II 21; *Mikołajów* 1877 Zin I 386; *Mikołajów* 1885 SG VI 401; *Mikołajów*, -jowa, *mikołajowski* 1966 UN 22, 46. — Od n. os. *Mikołaj*, z suf. -ów, okresowo -owice. Lit.: KSand 124; Kop-Kiel 193; Nieckula, -ov- 132. IN

Mikołajów (2), wś, piotr., gm. Rokiciny, 5 km na pld. od Kuluszek: *Mikołajew* 1877 Zin I 386; *Mikołajew*, kol. i os. 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, wś 1901 Przew I 379; *Mikołajów* 1921 Sk II 9; *Mikołajów*, -jowa, *mikołajowski* 1974 UN 40, 35; gw. *mikołajuf*, -a, *mikołajieski*. — Od im. *Mikołaj*, początkowo z suf. -ew, następnie -ów. EB

Mikołajów (3), wś, piotr., gm. Sulejów, 8,5 km na pld. od Sulejowa: *Mikołajew*, kol. 1885 SG VI 398; *Mikołajew*, wś 1901 Przew I 379; *Mikołajów* 1921 Sk II 74; *Mikołajów*, -jowa, *mikołajowski* 1974 UN 46, 41. EB

Mikołajów (4), wś, tarnob., gm. Osiek, 13 km na pln.-wsch. od Polanica: *Mikołajów* 1877 Zin I 386; *Mikołajów* 1885 SG VI 401; *Mikołajów* 1933 SkBy 1047; *Mikołajów*, -jowa, *mikołajowski* 1970 UN 33, 29. IN

Mikołajów (5), wś zaginiona, leżała w par. Olesno, w pow. dąbrowskim, tarn.: *Mykolayow* 1579 ŻDz XIV 233. IN

Mikołajów (6), wś, walb., gm. Stoszowice, 9 km na pld.-zach. od Ząbkowic Śląskich: *Nycolaiowiz* (1228) Reg nr 336; de aratura domini *Nycolai* 1269–73 GHenr 264; *Nyclawiz* 1254 Reg nr 873; *Nicolai villa* ok. 1300 CdSil XIV 87; *Niclasdorff* 1651/52 J I 252; *Niclasdorff* 1743 SNGŚl VIII 14; *Niklasdorff* 1785 Z IV 164; *Niklasdorf* auch *Nicklasdorf* 1845 K 449; *Niklasdorf* 1941 Wrzosek 12; *Niklasdorf* — *Mikołajów*, -owa, *mikołajowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mikołajów*, -owa 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikołaj*, *Nikołaj* SSNO III 490, z suf. -owice. Nazwa niem. *Niclasdorf* jest substytucją polskiej, a postać *Nicolai Villa* — formą zlatinizowaną. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mikołajów*. Lit.: SNGŚl VIII 14. JCh

Mikołajów zob. *Mikołajew* (4), *Mikołajewo* (2), *Mikołajowa*

Mikołajówek (1), wś, koniń., gm. Koło, 5 km na pln.-wsch. od Koła: *Mikołajewek* 1877 Zin I 386; *Mikołajewka* al. *Boguszyniec*, kol. 1885 SG VI 399; *Mikołajówek*, wś 1921 Sk II 29; *Mikołajewek*, -wka, *mikołajewski* 1970 UN 82, 39; *Mikołajówek*, -wka 1981 WUN II 449; gw. *mikołajewek*, -fka. — Od n. leżącej w pobliżu wsi *Mikołajew* (1a), z suf. -ek, -ka. Współcześnie *Mikołajówek*. Oboczna n. *Boguszyniec* zapewne ponowiona z n. pobliskiej wsi *Boguszyniec* (2). ZZ

Mikołajówek (2), wś, sier., gm. Łask, 6 km na zach. od Łasku: *Mikołajówek*, kol. 1921 Sk II 40; *Mikołajówek*, wś 1967 SM 694; *Mikołajówek*,

-wka, *mikołajówkowski* 1974 UN 42, 15. — Od im. *Mikołaj*, z suf. -ówek. EB

Mikołajówek (3), wś, suwal., gm. Augustów, 14,5 km na pln.-zach. od Augustowa: *Mikołajówek* 1877 Zin I 386; *Mikołajówek* 1885 SG VI 406; *Mikołajówek*, -wka, *mikołajowski* 1971 UN 151, 36. EB

Mikołajówek zob. *Janów-Mikołajówka*

Mikołajówka (1), wś, lub., gm. Urzędów, 17 km na pln.-zach. od Kraśnika: *Mikołajówka* 1870 Cat 29; *Mikołajówka*, kol. 1877 Zin I 386; *Mikołajówka*, os. 1885 SG VI 406; *Mikołajówka*, kol. 1933 SkBy 1048; *Mikołajówka*, -ki, *mikołajowski* 1970 UN 112, 21. — Od im. *Mikołaj*, z suf. -ówka. IN

Mikołajówka (2), wś, suwal., gm. Szypliszki, 22 km na pln.-wsch. od Suwałk: *Mikołajewka* al. *Nikołajewka* 1885 SG VI 399; *Mikołajówka* 1921 Sk V 81; *Mikołajówka*, -ki 1981 WUN II 449; gw. *mikołajufka*, -ki, *mikołajofski*. — Od im. *Mikołaj*, ros. *Nikołaj*, początkowo z suf. -ewka, później -ówka. Nazwa nadana na cześć cara *Mikołaja* II. EB

Mikołajówka zob. *Janów-Mikołajówka*

Mikołajskie, wś, byd., gm. Cekcyn, 16 km na wsch. od Tucholi: *Nikolayken* 1796–1802 Mp-Schröt XV; *Nikolaiken* — *Mikołajki* 1879 KętN 128; *Nikolaiken*, pol. *Mikołajki* 1886 SG VII 148; *Nikolaiken* fr. *Nikolayskie* 1912 Bär 84; *Mikołajki*, niem. *Nikolaiken* 1921 Sk XI 61, 82; *Mikołajskie*, -kich, *mikołajski* 1971 UN 188, 20; gw. *mikołajskie*, *mikołajskýx*, *mikołajski*. — Od n. os. *Mikołajek*, w l. mnogiej. Zapisy z N- pod wpływem j. niemieckiego. W XX w. wtórna forma *Mikołajskie*, zapewne nawiązująca do nazw. *Mikołajski*. Struktura n. rodowych na -skie typowa dla sąsiedniej Wielkopolski. Lit.: Milewska, PMT XV 43–4. WK

Mikołeska, wś, kat., gm. Tworóg, 7,5 km na wsch. od Tworogu: z *Mikuluski* (1690) BorGŚl 151; *Mikołeska* 1822 SNGŚl VIII 14; *Mikołeska*, *Mikuluska* 1845 K 411; *Mikołeska* — *Mikołeska* 1896 D 73; *Mikołaszka* 1927, *Mikołeska* (dziś *Mikołeska*) 1931 SNGŚl VIII 14; *Mikołeska* 1952 UW 258; *Mikołeska*, -ki 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikołasz* SSNO III 498, **Mikolusz* (: *Mikołaj*), z suf. -ka. Osadę założono ok. 1780 r. Po 1945 r. ustalono n. *Mikołeska*. Lit.: SNGŚl VIII 14; Nowak, Kronika miasta i powiatu Tarnowskie Góry, 1927, 281; BorGŚl 151. JCh

Mikołowice zob. Mikułowice (1, 4)

Mikołów, mto, kat.: *Miculov* 1222 SUr I 222; *Michulo* 1232 SUr II 13; *Nicolai* 1253 SUr III 68; de *Mikulau*, de *Miculow* 1258 CdSil II 3, 108; *Mikulow*, *Mikulowiensis* (1276) SUr IV 188; *Nicolaw* 1287 SUr V 385; zu *Nicolow* 1326 Reg nr 4586; *Mycolow* 1360, *Mikulayowicensem* 1375, *Miculaw* 1409, *Mikulow* 1517, bormistrz miasta *Mikulowa* 1595, w ... *Mikułowie* 1629, Städt[tel] *Nicolai* 1743 SNGŚl VIII 14; *Nicolai* 1783 Z II 89; *Nicolai*, *Mikolow* 1845 K 886; *Mikołów*, *Nicolai* 1900 Myc 37; *Mikołów*, -owa 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikuła* lub *Mikoła* (: *Mikołaj*) SSNO III 489, z suf. -ów. Ponieważ pierwszy kościół w osadzie był pod wezwaniem św. Mikołaja, można przyjąć, że n. wywodzi się od patrona. Lit.: SNGŚl VIII 14; RymNmiast 149; RospSEMIG 225. JCh

Mikorowo, wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 37 km na wsch. od Słupska: *Micorowe* 1301 PU IV 12; von *Mikrow* 1341, *Mickeraw* 1379, *Mickorow* 1504 RzDuma I 67; *Mickerow* 1618 MpLub; *Mickrow* 1652 RzDuma I 67; *Mikrow* 1789 Mp-GillyPom; *Michrowo*, niem. *Mickrow*, kasz. *Mjchlrowo* 1885 SG VI 319; *Mickrow* — *Mikorowo*, -wa, *mikorowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mikorowo*, -wa 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikora* (: *Mikołaj*) SSNO III 458, z suf. -ow(o). Nazwa zmieniona jako *Mickrow*. Po 1945 r. ustalono formę *Mikorowo*. Lit.: LorSNH 72; RzDuma I 67; Iwicki, PMT XI 75. BCz

Mikors zob. Michorowo

Mikorska Wola zob. Wola Mikorska

Mikorzycze (1), wś, piotr., gm. Belchatów, 5,5 km na płn.-zach. od Belchatowa: *Mikorzino* 1369 KW III 339; *Mikorzicze* 1401 Koz VI 269; *Mykorzicze* 1511 ŻDz XIII 202; *Mykorzicze* 1511/12 VisitGn 438; *Mycorzycze* 1511–23 ŁLB I 462; *Mikorzicze* 1552 ŻDz XIII 255; *Mikoszycze* (!) 1827 Tabella II 21; *Mikorzycze* 1877 Zin I 386; *Mikorzycze* 1885 SG VI 407; *Mikorzycze*, -rzyc, *mikorzycki* 1972 UN 39, 11; gw. *niikożycze*, -życ, *niikorski*. — Od n. os. *Mikora* SSNO III 499, z suf. -ino, wtórnie -ice. Lit.: SHGŁęc I 200. EB

Mikorzycze (2), wś, wroc., gm. Wołów, 10 km na wsch. od Wołowa: *Schönborn*, auch *Schönbrunn* 1845 K 219; *Schonbrunn* 1826 MpUMbl 2704; *Schönbrunn* 1887 SNGŚl VIII 14; *Schönbrunn* 1941 SOV 339; *Schönbrunn* — *Mikorzycze*, -yc, *mikorzycki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mikorzycze*, -rzyc

1981 WUN II 449. — Dawna n. niem. od *schön* 'piękny' i *Brunnen*, śrdniem. *borne* 'źródło, studnia' Lübben 63. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mikorzycze*. Lit.: SNGŚl VIII 14. JCh

Mikorzyn (1), cz. Inowrocławia, dawniej wś, bydg.: *Micorino* 1246 Kuj 11; *Micorzino* 1362 KW II 196; in campo *Maykorzyn* 1450 Matr IV/3, supl. nr 845; *Mycorzino* 1507 ŻDz XII 266; *Mykorzino* 1527 Vlad XI 60; *Mikorzino* 1564–65 Luwlkp II 245; z *Mikorzyna* 1628–32 Luwlkp III 125; z *Mikorzyna* 1725 Koz III 675; *Mikorzyn*, os. m. 1967 SM 694; *Mikorzyn*, -na 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikora* SSNO III 499, z suf. -ino, -in. Lit.: Nieckula, -ov- 287; Koz III 674–5. AG

Mikorzyn (2), wś, kal., gm. Kępno, 8 km na płn. od Kępna: *Mycorzino* przed (1266) SHGWiel 115; *Mycorzino* ok. 1310 Koz II 463; *Micorszyno* (!) 1360 KW III 163; de *Mikorzino* 1422 Koz V 31; *Mykorzyn* 1518, *Mikorzyn* 1553 ŻDz XIII 213, 306; *Mikoszyn* (!) 1827 Tabella II 21; *Mikorzyn* 1877 Zin I 386; *Mikorzyn* 1885 SG VI 407; *Mikorzyn* 1921 Sk X 31; *Mikorzyn*, -na, *mikorzyński* 1971 UN 81, 8; gw. *niikożyn*, -na, *niikorski*. Lit.: SHGWiel 115; Nieckula, -ov- 287. EB

Mikorzyn (3), wś, koniń., gm. Ślesin, 9 km na pld. od Ślesina: *Mekorzino* (1359) XIX Hock II 228; *Mikorzino* 1401 Koz V 31; *Micora* de *Micorzino* 1412 Kal 277; *Mikorzino* 1511/12 VisitGn 462; *Mykorzyno* 1511–23 ŁLB I 209; *Mikorzyno* 1579 ŻDz XII 237; *Mikorzim* 1628 MKI (Tab 27, 17); *Mikorzyn* 1877 Zin I 386; *Mikorzyn* 1885 SG VI 407; *Mikorzyn*, -na 1981 WUN II 449; gw. *niikożyn*, -yna, *niikożyński*. Lit.: Nieckula, -ov- 287. ZZ

Mikorzyn (4), wś, włoc., gm. Włocławek, 15 km na płn.-zach. od Włocławka: *Mikorzyn* 1885 SG VI 407; *Mikorzyn* 1921 Sk I 100; *Mikorzyn*, -na, *mikorzyński* 1971 UN 172, 11. — Od nazw. *Mikorski*, notowanego na Kuja-wach w XIX w., por. KolbKu 315, na wzór n. z suf. -in. AG

Mikorzyniek, wś dziś nieistniejąca, leżała koło Kęszyc, kal., gm. Sieroszewice: Psary, *Mikorzynko* 1594, na tym *Mikorzynku* do Kęszyc należącym 1782, *Mikorzyniek* 1922 Koz V 599, 31. — Od n. m. *Mikorzyn* (2), z suf. -ek lub -ko. Gryfici pochodzący z tegoż *Mikorzyna* byli właścicielami wsi Latowice koło Kęszyc. Lit.: Koz VII 360. ZZ

Mikorzyno zob. Mikorzycze (1)

Mikossen zob. Mikosze

Mikosze, wś, suwał., gm. Orzysz, 2 km na zach. od Orzysza: *Micoschen* 1468, *Panszken* 1516 KęTL 474; *Panssker* 1516, *Banszki* 1519 BiałOsad 81; *Panszken* 1637 KęTL 474; *Mikossen* (*Mikoschen*) ok. 1780 HAPr IV 307; *Mikossen*, wś 1785 Goldb III 128; *Mikossen*, *Mikose*, -ow ok. 1850 SzczeŹTeka 99; *Mikossen* — *Mikosze* 1879 KęTN 149; *Mikosze*, niem. *Mikossen*, *Mikoschen* al. *Panszken* 1885 SG VI 408; *Mikosze* — *Arenswalde* 1938, *Mykossen* 1941 Choj 114; *Arenswalde* — *Mikosze*, -szy, *mikoski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mikosze*, -szy 1981 WUN II 449; gw. *nikose/hnikosen*. — Wieś istniała zapewne przed 1454 r., ponieważ podczas ponownej lokacji w 1468 r. wspomniano, że dobra należały wcześniej do *Mikuscha* (BiałOsad 37), który był pochodzenia polskiego lub pruskiego. Oboczna n. *Pęckie//Pęskie* utrwała n. os. odbiorcy nadania z 1468 r. Stanisława *Pęckiego* (von der *Bänsse*, *Panssee*). Pochodził on ze szlacheckiej rodziny *Pęskich//Pęsów* (*Penske*) ze wsi *Pęsy* na Mazowszu, zob. HNies VIII 274, WiśnGraj 160. Antroponim łączono też z rodziną *Pansse* = *Penzig* (*Pantz*, *Pentz*), która wywodziła się z Łużyc i Śląska, a przybyła w te okolice z płn. Prus. W 1938 r. wieś otrzymała urzędowo n. niem. *Arenswalde*. Lit.: BiałOsad 37, 44, 65, 80–1. RP

Mikoszewice zob. Mikoszki, Mikuszewo

Mikoszewo, wś, elbl., gm. Stegna, 16 km na płn.-zach. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Nickelswalde* 1886 SG VII 32; *Nickelswalde* fr. *Niclaswalde* 1912 Bär 83; *Nickelswalde* — *Mikoszewo*, -a, *mikoszewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mikoszewo* 1952 UW 189; *Mikoszewo*, -wa 1981 WUN II 449. — Nazwa niem. od n. os. *Nickel*, *Niclas* (: *Nicolaus*) Gott 366 + -walde. Po 1945 r. wprowadzono n. *Mikoszewo*. WK

Mikoszewo zob. Mikuszewo

Mikoszki, wś, leszcz., gm. Kościan, 6,5 km na zach. od Czempinia: *Micoszevicze* 1388, de *Mikuszicz*, hereditatem *Mikuszewo*, de *Mikuszevicze* 1393 Lek I nr 435, 1595, 1687; w *Mykoszewiczech* 1420 RWkp III nr 1411; *Mykuszki* 1470, *Mykoszki* 1471 SHGPn III 161; *Mikoski* 1580–81 ŹDz XII 69; *Mikoszki* 1885 SG VI 408; *Mikoszki*, -szek 1981 WUN II 441; gw. *mikoški*, -ek, *mikošeski*. — Pierwotnie *Mikoszewice*, od n. os. *Mikosz* (: *Mikołaj*) SSNO III 500, z suf. -ewice. Przejściowo w XIV w. pojawiła się forma *Mikuszyce*, też *Mikuszewo*. W 2. połowie XV w. n. przeszła do kategorii n. rodowych, od n. os.

Mikoszka SSNO III 501, w l. mnogiej. Oboczne formy zawierające -usz- są wynikiem wahania -osz/-usz w n. os. *Mikosz//Mikusz* i derywatach. Lit.: SHGPn III 160–2; PPozn 189. ZZ

Mikoszowa, wś, wałb., gm. Żarów, 6 km na wsch. od Strzegomia: *villa Nicolai* ok. 1300 CdSil XIV 124; *Niclasdorff* (1399) K 444; *Nickelsdorff* 1451, *Nicklasdorff* 1467 CdSil XXXV 92, 105; *Nickels* (praedium) 1666/67 J I 372; *Niclausdorff* 1743 SNGŚI VIII 14; *Niklasdorf* 1785 Z V 231; *Niklasdorf* 1845 K 444; *Niklasdorf* 1941 Wrzosek 20; *Niklasdorf* — *Mikoszowa*, -ej, *mikoszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mikoszowa*, -wej 1981 WUN II 449. — Pierwszy zapis zlatynizowany, od im. *Nicolaus* + *villa* 'wieś'. Nazwa niem. od n. os. *Niclas*, *Nickel* (: *Nicolaus* Gott 366) + *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Mikoszowa* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 14. JCh

Mikoszów, wś, wroc., gm. Strzelin, 2 km na zach. od Strzelina: *Ligota domini Nicolai* (1264) XIV SUR III 311; *Nicolai villa* 1317, *Allod Niclosdorf* 1329 Reg nr 3694, 4804; *Nicolai villa* (1373) K 444; *Nickelsdorff* (villa) 1666/67 J I 542; *Nicklasdorf* 1783 Z I/1, 62; *Niklasdorf* 1845 K 444; *Niklasdorf*, *Mikuszowice* 1941 Wrzosek 21; *Niklasdorf* — *Mikoszów*, -owa, *mikoszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mikoszów*, -szowa 1981 WUN II 449. — Dawniej zapewne *Ligota* (zob.), później łac. forma kancelaryjna *Nicolai Villa*, od im. *Nicolaus* + *villa* 'wieś'. Nazwa niem. od im. *Niclos*, *Nicklas* (: *Nicolaus*) + -dorf. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mikoszów*. Lit.: SNGŚI VIII 15. JCh

Mikoszyno zob. Mikuszyn

Mikowa, cz. Muszyny, dawniej wś, nowosąd., gm. Muszyna: *Micowa* (1391)1445 Kkk II 161; *Mikowa* (1575) Ord 41; *Mikowa*, wś 1871 Schnei 70; *Mikowa*, -wej 1964 UN 9, 92. — Od n. os. *Mik* (: *Mikołaj*) SSNO III 481, z suf. -owa. IN

Mikowice (1), wś, opol., gm. Namysłów, 13 km na pld.-zach. od Namysłowa: *Lamperti villa* 1266 SUR III 346; *Micowitz* 1268 SUR IV 56; v. *Mikowicz* 1295 SUR VI 182; *Lamperti villam* ok. 1300 CdSil XIV 68; *Lampersdorff* 1743 SNGŚI VIII 15; *Lampersdorff* (Ober-, Nieder-) 1785 Z IV 287; *Lampersdorf*, *Mykowic* oder *Miękowice* 1845 K 345; *Lampersdorf*, *Miękowice* 1941 Wrzosek 17; *Lampersdorf* — *Mikowice*, -ic, *mikowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mikowice*, -wic 1981 WUN II 449. — Pierwszy zlatynizowany

zapis *Lamperti Villa* od n. os. *Lampert Först* PN 1005 + *villa* 'wieś'. Oboczna n. pol. *Mikowice* od n. os. *Mik* (: *Mikołaj*) SSNO III 490, z suf. -owice. Później *Lampersdorf*, z niem. -dorf, okresowo z członami odróżniającymi *Ober* 'górný' i *Nieder* 'dolny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Mikowice*. Lit.: Nieckula, OSG IV 94; SNGŚl VIII 15; BorGŚl 17. JCh

Mikowice (2), wś, wałb., gm. Kłodzko, 4 km na zach. od Kłodzka: *Migwitz* 1342, *Mikowicz* 1361, *Mekewicz* 1368 KGL 30; *Mickewitz* (1479) K 421; *Mickwitz* 1499 CdSil XXXIV 83; *Mügwitz* 1743 SNGŚl VIII 15; *Mügwitz* 1789 Z IX 333; *Mügwitz* 1845 K 421; *Mügwitz* 1941 Wrzosek 25; *Mügwitz* — *Mikowice*, -ic, *mikowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mikowice*, -wic 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mik*, z suf. -owice. Nazwę zniemczono jako *Mickwitz*/*Mügwitz*. Lit.: SNGŚl VIII 15. JCh

Mikowsko zob. *Minkowskie*

Mików, os. niezamieszkała, dawniej wś, krośn., gm. Komańcza, 27 km na pld.-zach. od Zagórza: wsi, które szie poczełi nowo szadzicz ... *Mykow* 1565 Luukr III 287; *Mikow* 1665 Lurus I 279; *Mykow* 1794 Ga Cc2; *Mikow* 1820 MJ 19, XV, 292, 1; *Mików* 1851 Sch 133; *Mików* lub *Myków*, wś 1885 SG VI 409; *Mików*, -kowa, obszar dawniej wsi, dziś niezamieszkały 1965 UN 71, 39; *Mików*, -kowa 1981 WUN II 449. — Nazwa od n. os. pol. *Mik* (: *Mikołaj*), ukr. **Myk(o)* (: *Mykola* Hrin IV 556), z suf. -ów. Lit.: MakSk 109; Riegłemk 194. BCz

Mików zob. *Mników*

Mikówiec, wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 2 km na pln.-zach. od Góry Kalwarii: *Myelicowylasz* 1446 Tym 328, przyp. 443; *Mylykowlassz* 1476 KkM 277; *Mylykowlasz* 1540 Czer 1 dod.; *Wilkowlasz* (!) 1576 ŻDz XVI 213; *Minkowlas* 1783 MpPerMz; *Minków las* 1827 Tabella II 23; *Mikowiec* 1839 MpKwat IV 4; *Mikowiec* 1885 SG VI 409; *Mikówiec* 1921 Sk I 41; *Mikówiec*, -wca, *mikówiecki* 1971 UN 136, 13. — Dawniej *Milików Las*, od n. ter. *Milików Las*, por. *Milikowlasz* (1414–25) 1457 SHGMz(MK 3, 18), a ta od n. os. *Milik* SSNO III 509 i od ap. *las*. Forma *Mikówiec* (< *Minków Las* < *Milików Las*) powstała na skutek zaniku *i*, dysymilacyjnego przejścia *l* > *n*, uproszczenia -*nk*- > -*k*- (wspartego adideacją do n. os. *Mik*) i uniwerbizacji za pomocą suf. -ec. Lit.: Mznter 102; BańMorf 22. UB

Mikówka, wś, rad., gm. Białobrzegi, 3 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Myenykowka* (1448) 1456 SHGMz(MK 4, 86); *Mynkowka* 1509, 1524 SHGMz(MK 32, 232v); *Mynkowka* 1511/12 Visit-Gn 350; *Nynycowka* 1522, 1523, pariete *Mynikowska* 1522, 1524 SHGMz(MK 32, 187 i 215v); *Mijnikowka* 1540 Czer 12 dod.; *Minkowka* 1576 ŻDz XVI 244; *Minkowka* 1783 MpPerMz; *Mikówka* 1827 Tabella II 21; *Mikówka* 1885 SG VI 409; *Mikówka* 1921 Sk III 108; *Mikówka*, -ki, *mikówiecki* 1964 UN 18, 24. — Pierwotnie *Minkówka*, od n. os. *Miniek* (: *Minigniew*) SSNO III 517, z suf. -ówka. Forma *Ninkówka* związana jest z mazowiecką wymową *i*u jak *u*, a *Mikówka* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -*nik*- > -*k*-. UB

Miksowice zob. *Mikuszowice*

Mikstat, mto, kal.: in civitate *Comorow* in Theutonico *Mixstad*, *Mikestat* 1366 SHGWiel 116; *Mixtat* 1563 ŻDz XIII 310; *Mixtat*, mko 1564–65 Luwlkp II 122; *Mixtat*, do *Mixtata* 1628–32 Luwlkp II 222; *Mikszta* (!) 1827 Tabella II 21; *Mikstat* al. *Miksztat*, niem. *Mixstadt*, mto 1885 SG VI 409; *Mikstat*, niem. *Mixstadt*, mto 1921 Sk X 65, 147; *Mikstat* 1933 SkBy 1048; *Mikstat*, -tu 1981 WUN II 449; gw. *iiišta*, -a, *iiištalski*. — Dawna n. *Komorów* od n. os. *Komor* SSNO III 60 lub od ap. *komor* 'komar' Sstp III 321, z suf. -ów. Nazwa niem. *Mixstadt* może być tłumaczeniem n. *Komorów*, jeśli podstawą była forma wsch.-śrwniem. *Mikstat* (< *Mückestat*, od *Mücke* 'komar', gdzie śrwniem. *ii* > wsch.-śrwniem. *i*), lub może pochodzić od śrwniem. ap. *miet(e)stat* 'miejsce, gdzie stoją tragarze do wynajęcia na dniówki', por. wsch.-śrwniem. *Mitstat*, też stp. ap. *niks(z)tat* 'ten, co się wynajmuje do przenoszenia ciężarów, tragarz, robotnik najemny' Sstp IV 251. Jeśli za podstawę przyjąć *Mitstat*, to n. została przejęta z dodatkową dysymilacją *t-t* > *k-t*. Lit.: SHGWiel 116; RymNmias 150; RospSEMIG 226; CzNiem 101–2. EB

Mikstat-Pustkowie, wś, kal., gm. Mikstat, 1,5 km na zach. od Mikstatu: *Pustkowie*, kol. 1967 SM 944; *Mikstat-Pustkowie*, -tu -wia 1981 WUN II 449. — Dawna n. *Pustkowie*, od ap. *pustkowie*. Współcześnie n. zestawiona *Mikstat-Pustkowie*. O członie pierwszym zob. pod *Mikstat*. EB

Mikszał, wś, płoc., gm. Nowe Ostrowy, 6 km na pln.-wsch. od Kraśniewic: *Miszał* 1792 MpPerRw; *Mikszał* 1827 Tabella II 21; *Mikstat* 1885

SG VI 409; *Mikstal* 1921 Sk I 53; *Miksztal*, -la 1981 WUN II 448. — Nazwa niejasna, być może w pierwszym członie n. os. *Miksz* (: *Mikołaj*) RymSEN II 98 + niem. *Thal* 'dolina'. UW

Miksztat zob. *Mikstat*

Mikulczyce, cz. Zabrze, dawniej wś, kat.: de *Miculczicz* 1311 CdSil II 27; *Niculicz* 1325 SNGŚl VIII 15; *Mikulczicze* 1332 Reg nr 5112; v. *Niculczicz* 1334 CdSil XXIX 21; de *Miculczicz* 1346, *Mikulczyce* 1653 SNGŚl VIII 15; pago *Mikulczitz* 1687/88 J II 411; *Mikulczyce* 1707, *Mickultschütz* 1780 SNGŚl VIII 15; *Mikultschütz* 1783 Z II 236; *Mikultschütz*, *Mikulczyce* 1845 K 411; *Mikulczyce* — *Mikultschütz* 1896 D 73; *Mikulczyce* (*Mikultschütz*) — *Klausberg* 1939 Prus 51; *Klausberg* — *Mikulczyce*, -yc, *mikulczycki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Mikulczyce*, cz. mta 1951 DzU nr 18, poz. 147; *Mikulczyce*, -czyc 1981 WUN II 449. — Od n. os. *Mikulka* (: *Mikołaj*) SSNO III 499, z suf. -ice. Nazwę zniemczono jako *Mikultschütz*. Nazwa niem. *Klausberg* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mikulczyce*. Lit.: SNGŚl VIII 15; BorGŚl 177. JCh

Mikulen zob. *Maków* (3)

Mikulice (1), wś, koniń., gm. Dobra, 3,5 km na płn.-zach. od Dobrej: *Miculice* 1390 Łęcz I nr 1746; de *Micolicz* 1391, de *Miculicz* 1392 SHG-Łęcz I 200; de *Miculicz* 1394 Hb 69, nr 107; *Mykulyce* 1496, *Mykulice* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Mykulyce* 1511–23 ŁLB I 261, 263; *Mikulicze* 1553 ŻDz XIII 225; *Mikulice* 1827 Tabella II 21; *Mikulice* 1885 SG VI 410; *Mikulice*, -lic 1981 WUN II 450; gw. *nikulice*, -lic, *nikulski*. — Od n. os. *Mikula* (: *Mikołaj*) SSNO III 489, z suf. -ice. Lit.: SHGŁęcz I 200. EB

Mikulice (2) lub *Milakowice*, zaginiona posiadłość klasztoru w Owieńskach, położona w okolicy wsi Owieńska lub Chludowo, pozn., gm. Czerwonek lub Suchy Las: *Milacowiza* (1252) 1552, *Mikulice* (1280) 1578 KW I 268, 465. — Od n. os. *Mikoła*, *Mikula* SSNO III 489, z suf. -owice, -ice. W zapisie z 1252 r. wystąpiło być może przedstawienie sylab -cola- > -laco. Lit.: SHGPn III 162. ZZ

Mikulice (3), wś, przem., gm. Gać, 7 km na pld.-zach. od Przeworska: *Myculicze* 1375 ZDM IV 178; *Mikulice* 1437 AGZ XIII nr 159; *Mikulice* 1589 ŻDz XVIII/1, 12; *Mikulice* 1648 ADP 40, k. 316; *Mikulice* 1794 Ga Bb1; *Mikulice* 1851 Sch 47; *Mikulice* 1886 SG VI 410; *Mikulice*, -lic 1981 WUN II 450; gw. *nikulice*, -lic, *nikulicki*. — Od

n. os. *Mikula* SSNO III 489, ukr. *Mykula* Red'ko 143, z suf. -ice. Lit.: MakPrz 170. BCz

Mikulicze, wś, biał., gm. Milejczyce, 27,5 km na płn.-wsch. od Siemiatycz: в *Мукуличах* 1444, u *Mikuliczach* 1506–13, *Мукуличе* 1567 Kond 126; *Mikulicze* 1775 SHGPd(A-11 587); *Mikulicze* 1902 SG XV/2, 332; *Mikulicze* 1921 Sk V 23; *Mikulicze*, -lic 1981 WUN II 450; gw. *mykuličy*, -lič, *mykulicki*. — Od brus. n. os. *Mikula* (: *Mikołaj*) BiryłaBA I 128, z suf. -icze. Lit.: Kond 126. EB

Mikulin (1), wś, lub., gm. Kraśnik, 10,5 km na pld.-zach. od Kraśnika: *Mikulin*, folw. 1921 Sk IV 109; *Mikulin*, kol. 1933 SkBy 1049; *Mikulin*, os. m. 1967 SM 695; *Mikulin*, -na, cz. Kraśnika 1970 UN 112, 5; *Mikulin*, -na 1981 WUN II 450. — Od n. os. *Mikula* SSNO III 489, z suf. -in. IN

Mikulin (2), dziś *Mikulin*, wś, i *Mikulin-Parcela*, kol., dawniej wś, skier., gm. Jeżów, 16 km na płn.-wsch. od Brzezina: *Mecholin* 1212 KMaz I 169; *Miculino* 1278 SHGRw(AGAD perg 7217); *Miculino* (1334) 1413 KW II 458; *Miculino* 1390 Łęcz I nr 1619; *Mykuli...* *Mykulyu* 1511–23 ŁLB II 240, 331; *Mikulin* 1579 ŻDz XVI 164; *Mikulin* 1792 MpPerRw; *Mikulin* 1827 Tabella II 21; *Mikulin* 1839 MpKwat III 4; *Mikulin*, wś, *Mikuliń* (al. Jeżów), folw. 1885 SG VI 412; *Mikulin*, -na, *mikulski*, *Mikulin-Parcela*, -na -li, *mikulski*, dwie wsi 1974 UN 40, 20; *Mikulin*, -na, *Mikulin-Parcela*, -na -li 1981 WUN II 450. — W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *parcela* 'nie-wielka działka ziemi wydzielona z większego obszaru'. Nowa wś powstała na gruntach rozparcelowanego folwarku. UW

Mikulin (3), wś, zamoj., gm. Tyszowce, 25,5 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Mykulino* (1446) ZDM III 182; *Mikulin* 1565 Luukr III 125; *Mikulin* 1681–82 Rejbełs 24; *Mikulin* 1751 Tarszel 157; *Mikulin* 1827 Tabella II 21; *Mikulin* 1885 SG VI 412; *Mikulin*, -na, *mikuliński* 1970 UN 120, 29; gw. *nikul'in*, -na, *nikulijski*. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mikulińce, wś zaginiona, leżała w byłym pow. przemyskim, przem.: *Monaster*, *Mikulincze* (1407) 1535 AGZ VII 26. — Od n. os. *Mikula*, z suf. -ińce. Lit.: MakPrz 170. BCz

Mikultschütz zob. *Mikulczyce*

Mikulczyce zob. *Mikulczyce*

Mikulowa, wś, jel., gm. Sulików, 12 km na pld.-zach. od Lubania: *Niclausdorf* ok. 1300 CdSil

XIV 129; *Nicolsdorf* 1465 KOL 70; *Nickelsdorf* 1518 CdL V 96; *Nicklesdorff* 1534, *Niclasdorf* 1564 KOL 70; *Nikolausdorf*, *Nieder u. Ober* 1845 K 449; *Nikolausdorf* 1941 Wrzosek 34; *Nikolausdorf* — *Mikulowa*, -ej, *mikulowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mikulowa*, -wej 1981 WUN II 450. — Nazwa niem. *Niklausdorf*, od n. os. *Nikolaus* (= *Mikołaj*) i jego wariantów + -dorf. Po 1945 r. ustalono n. *Mikulowa*. Lit.: SNGŚl VIII 16. JCh

Mikułowice (1), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 12 km na wsch. od Pińczowa: *Miculouitz* (1225) 1291, de... *Miculouich* 1229, *Miculovici* 1294 Mog 5, 7, 33; *Miculouicze* 1397 AKH III 280; *Mikulowice* (1408) Kkk II 329; *Mikulowicze* 1470–80 DB II 379; *Mikolowicze* 1529 LR 236; *Mykulowicze* 1579 ŻDz XIV 223; *Mikulowice* 1787 Spis 405; *Mikulowice* 1885 SG VI 415; *Mikulowice*, -wic, *mikulowicki* 1966 UN 19, 88; gw. *nikouajowice*/*nikouejvice*, -víc. — Od n. os. *Mikula* SSNO III 489, z suf. -owice, też -owicy; w gw. *Mikolajowice*. Lit.: KSand 124–5; KopKiel 243. IN

Mikułowice (2), wś dziś nieistniejąca, leżała w par. Iwanowice, krak.: de *Miculouicz* 1328 Kkk I 186; de *Miculouicz* 1382, de *Mikulow* 1400 Krak nr 1930, CCCXXXVI(20); *Miculowice* 1419 Hel II nr 1616; *Mikulowicze* 1499 Matr II nr 1394; *Mykolowicze* (!) 1527 Matr IV/2, nr 15284; *Mikulowice*, folw. 1783–84, *Podmikulowice*, folw. 1791 HGKrMat 183. — W XV w. oboczny wariant *ikulów*, z suf. -ów. Ostatni zapis z prefiksem *l*-. Lit.: RKrak 103–4. IN

Mikułowice (3), wś zaginiona, leżała zapewne między wsiami Rudno Większe i Samokłęski, ok. 12 km na zach. od Lubartowa, lub.: *Mikulowicze* 1420 SHGLu III 152; *Miculowicze* 1427, *Mikulowice* 1429 SHGLu IV 89; *Mykulowicze* 1442 ZDM III 17; *Mikulowice* 1478 SHGLu IV 89. Lit.: SHGLu III 152, IV 89. IN

Mikułowice (4), wś, piotr., gm. Mniszków, 15 km na pld.-zach. od Opoczna: *Mikulowicze* 1398 KSand 124; *Miculouicze* 1420 Sand nr 865; *Mikulowicze* 1470–80 DB III 90; *Miculowicze* 1511–23 ŁLB I 625; *Mykulowicze*, *Mykolowicze* 1508 ŻDz XV 480, 482; *Mikulowicze* 1577 ŻDz XIV 292; *Mikulowice* 1885 SG VI 415; *Mikulowice* 1952 UW 123; *Mikulowice*, -wic, *mikulowicki* 1969 UN 28, 38; gw. *nikouajowice*, -víc, *nikoujski*. — W XVI w. odnotowany wariant *Mikolowice*, od n. os. *Mikoła*. Lit.: KSand 124. IN

Mikułowice (5), wś, tarnob., gm. Wojciechowice, 17 km na pld.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Miculouicze* 1407 Sand nr 431; *Miculouice* 1409 ZLub nr 144; *Miculouicze* 1411 ZDM I 371; *Mikulouicze* (1444) ZDK II 460; *Mykulowicze* 1508 ŻDz XV 459; *Mikolajowicze* 1529 LR 459; *Mikulowicze* 1578 ŻDz XIV 182; *Mikulowice* 1787 Spis 389; *Mikulowice* 1885 SG VI 415; *Mikulowice* 1952 UW 121; *Mikulowice*, -wic, *mikulowicki* 1966 UN 27, 64; gw. *nikouajowice*, -víc, *nikoujski*. — W XVI w. również forma *Mikolajowice*. Lit.: KSand 124. IN

Mikulowicy zob. **Mikułowice (1)**

Mikulów zob. **Mikołów**, **Mikułowice (2)**

Mikuły, cz. wsi Dąbrowa Mszadelska, dawniej wś, skiern., gm. Dmosin: *Mykuli* 1446 SHGRw(MK 336, 7); *Mikuli* 1452 SHGRw(MK 337, 102); *Mykuli*, *Mikuly*... *Mykuly* 1511/12 VisitGn 15, 184, 188; *Mykulj* 1511–23 ŁLB II 337; *Mikuły* 1579 ŻDz XVI 166; *Mikuly* 1792 MpPerRw; *Mikuły* 1827 Tabella II 21; *Mikuly* 1885 SG VI 415; *Mikuły*, wś 1967 SM 695; *Mikuły*, -kul 1971 UN 40, 5. — Od n. os. *Mikula* SSNO III 489, w l. mnogiej. Lit.: Górnrwlkp 151. UW

Mikuły zob. **Czaplice-Mikuły**, **Maków (3)**

Mikuszewice zob. **Mikoszki**, **Mikuszewo**

Mikuszewo, wś, pozna., gm. Miłosław, 4,5 km na pld.-wsch. od Miłosława: *Micuszewo* 1392 Lek II nr 195; de *Mycuszewicz* 1397 Lek I nr 2470; *Micuszewo* 1400 Koz II 464; *Mycuszewo* 1415, *wynycoszewiczech* 1420 RWlcp II nr 435, III nr 1411; villa *Mikoszewo* 1493–1504 RHist XV 78; *Mikuszewo* 1510 NKs 73; *Mikuszewo* 1578 ŻDz XII 205; *Mikuszewo* 1674 MKI(ASK 74, 186); wieś *Mikuszew* 1789 MKI(Tab 47, 26); *Mikuszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Mikuszewo* 1846 KsP 398; *Mikuszewo* 1885 SG VI 415; *Mikuszewo*, -wa 1981 WUN II 450; gw. *nikuszevo*, -evo, *nikuszeski*. — Od n. os. *Mikusz*, też *Mikosz* SSNO III 505, 500, z suf. -ewo, przejściowo w XIV–XV w. -ewice. Lit.: Nieckula, -ov- 132. ZZ

Mikuszewo zob. **Mikoszki**, **Mikuszyn**

Mikuszewskie, wś, lub., gm. Urzędów, 10,5 km na pln.-zach. od Kraśnika: *Mikuszowskie*, os. 1967 SM 695; *Mikuszewskie*, -kiego, cz. Urzędowa 1970 UN 112, 28; *Mikuszewskie*, -kiego 1981 WUN II 450. — Zapewne od nazw. *Mikuszewski*, w formie przymiotnika w neutrum (może po zaniku członu pole). IN

Mikuszki zob. **Mikoszki**

Mikuszowice Krakowskie, cz. Bielska-Białej, dawniej wś: *Mykluschowicze* 1457 GrMark II 609; *Miklvschowicze* 1529 LR 9; *Mikuszowice* 1581 ŻDz XIV 107; *Mikluszowice* 1772 MpZan; *Mikuszowice* 1779–82 MpMieg; *Mikuszowice* 1885 SG VI 415–6; *Mikuszowice* 1952 UW 252; *Mikuszowice Krakowskie*, -wic -kich 1981 WUN II 450. — Dawniej *Mikluszowice*, od n. os. *Miklusz* (: *Mikołaj*) RymSEN II 97, z suf. -owice. Forma *Mikuszowice* powstała w wyniku śląskiej wymowy typu *uu* > *u*, np. *kuć* 'kluc', *kusko* 'klusko'. Człon *Krakowskie* dodano dla odróżnienia od *Mikuszowic Śląskich*. Lit.: LKrak 95. IN

Mikuszowice Śląskie, cz. Bielska-Białej, dawniej wś: bei *Nickelsdorff* 1312 Mrózek 117; *Nicklausdorff* 1349 CdSil XXXV 38; *Nickelsdorff*, *Nicklosdorff* 1413, mezy wsy *Miklussowiczemi* 1547, *Nickelstorff* 1566, na *Miklussowiczach* 1574, *Nicklsdorff* P. *Mikuszowice* 1736, *Mikuszowice Niemieckie*, *Nikelsdorf* 1900 Mrózek 117; *Mikuszowice* 1921 Sk XII 3; *Mikuszowice Śląskie*, os. 1967 SM 695; *Mikuszowice Śląskie*, -wic -kich 1981 WUN II 450. — Dawniej *Mikluszowice*, zob. wyżej. Nazwa niem. od n. os. *Nickel* + -dorf. Już w 1316 r. wieś uległa podziałowi: część z lewej strony rzeki Białej znalazła się w księstwie cieszyńskim, część z prawej — w księstwie oświęcimskim (zob. *Mikuszowice Krakowskie*). Człony odróżniające *Śląskie* i *Niemieckie* wprowadzono w celu odróżnienia od sąsiednich *Mikuszowic Krakowskich* za rz. Białą. Lit.: SNG-Śl VIII 16; Mrózek 117; CzNiem 64. JCh

Mikuszowice Niemieckie zob. *Mikuszowice Śląskie*

Mikuszowskie zob. *Mikuszewskie*

Mikuszyce zob. *Mikoszki*

Mikuszyn, os., dawniej wś, pozn., gm. Kostrzyn, 7 km na pld. od Kostrzyna: *Mikuschevo*, deserta in toto 1510 NKs 62; *Mykussyno* 1519 Koz II 464; *Mykuszyno* (1534), *Mykoszyno* deserta (1539), *Mikuszino*, deserta 1559 VisitGn 491, 551, 656; v. des. *Mikuszewo* 1726–28 Koz II 464; *Mikuszyn*, folw. 1885 SG VI 416; *Mikuszyn*, os. 1967 SM 695; *Mikuszyn*, -na 1981 WUN II 450. — Od n. os. *Mikusz*, *Mikosz*, z suf. -ewo, wtórnie zastąpionym przez -ino (może w celu odróżnienia od n. wsi *Mikuszewo*; obie leżały w dawnym powiecie pyzdrskim). Lit.: Nieckula, -ov- 132. ZZ

Mikutten zob. *Mikuty* (2)

Mikuty (1), wś, łomż., gm. Radziłów, 11,5 km na wsch. od Stawisk: *Mykuthi* 1447 SHGMz(MK 336, 24); *Micuthy* 1471 ZHer nr 358; *Mikuty* 1476 HMil 265; *Mikuthy* 1522 SHGMz(Ep. 204, 154); *Mycuti* 1531 ZHer nr 1016; *Mikuti* 1577 ŻDz XVI 364; *Mikuty* 1783 MpPerMz; *Mikuty* 1827 Tabella II 21; *Mikuty* 1885 SG VI 416; *Mikuty*, -kut, *mikucki* 1973 UN 155, 20. — W latach 1414–25 książę Janusz I nadał 20 włók w pobliżu rz. Kubry Cyprjanowi i *Mikołajowi* z Roman (w ziemi ciechanowskiej) herbu Bujno. *Mikołaj* zwany *Mikutą* na swoim dziale (10 włók) utworzył wieś *Mikuty*; n. m. od im. założyciela, w l. mnogiej. Książę Władysław w 1454 r. potwierdził wcześniejsze nadanie, por. *Nicolaus Mikuta* et Włodek filius ejus de Ciprsk, 10 mansos super fluvio Wissa jacentes ... in perpetuum vendiderunt HMil 74. Lit.: WiśnGraj 56; Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej..., 1994, 206–7; ZMaz 260. UB

Mikuty (2), wś, suwał., gm. Biała Piska, 6 km na pld. od Białej Piskiej: *Mikutten*, Cölm Df 1785 Goldb III 128; *Mykutten* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Mikuty*, niem. *Mikutten* 1885 SG VI 416; *Mikuty* — *Mikutten* 1941 Choj 114; *Mikutten* — *Mikuty*, -ut, *mikucki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mikuty*, -kut 1981 WUN II 450; gw. *iiikutii/iiikutii*. — Od n. os. *Mikuta* (: *Mikołaj*) SSNO III 505, w l. mnogiej; n. zniemczona w formie *Mikutten*. Wieś była lokowana między 1435 a 1440 r., przywilej jednak nie zachował się. Zdaniem Białuńskiego w *Mikutach*, nadanych pierwotnie Paszkowi Przyborowskiemu, mógł osiąść po 1444 r. jakiś potomek *Mikołaja* z Roman zwanego *Mikutą*, który założył wieś. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 171; GórnrWRm 223; WiśnGraj 56; BiałPrzem 17, 80; BiałKol 27, 30, 73. RP

Mikuty (-Kotowo), wś zaginiona, leżała w par. Wąsosz, koło Ławska, Świdrów, Łubianego, Kamieńskich, łomż.: *Koty* 1437 WiśnGraj 64; *Nicolaus de Kothowo* 1475 ZHer nr 466; *Kothowo* 1497 Bar nr 196, 402; *Mykuti Cothowo* 1515, *Mikuty* 1535 WiśnGraj 64. — Dawniej *Koty*, *Kotowo*, od n. os. *Kot* SSNO III 108, w l. mnogiej i z suf. -owo; także *Mikuty*, od n. os. *Mikuta*, w l. mnogiej. Pola po *Kotowie* weszły zapewne w skład dóbr ławskich. Lit.: WiśnGraj 64. UB

Milakowice zob. *Mikulice* (2)

Milaków zob. *Milaków*

Milan zob. Dąbek (3), Dobki (2), Filochy, Gumki, Lenarty (1), Żochy (2)

Milan-Filochy zob. Filochy

Milanki zob. Milonki

Milanowa Wola zob. Milanowska Wólka

Milanowo zob. Milonów

Milanowo-Rabsztyn zob. Milanówek

Milanowska Wólka, wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 23 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Wola* 1427 ZDM II 70; *Milanoua Wola* 1447 ZDM III 216; *Myłanowska Wolya* 1470–80 DB II 490; *Milanowa Wolya*, *Wolya Milyanowa* 1529 LR 349, 350; *Milanowa wolia* 1578 ŻDz XIV 194; *Wólka Milanowska* 1893 SG XIII 844; *Milanowska Wólka*, -kiej -ki, *wólecki* 1966 UN 23, 55. — Początkowo *Wola*, od ap. *wola*, później n. zestawiona z członem *wola*, *wólka* i członem odróżniającym od n. os. *Milan* (: *Milogost*, *Miłosław*) SSNO III 506, z suf. -owa, -owska. Lit.: KSand 228; KopKiel 107, 216. IN

Milanów (1), wś, biał., gm. Milanów, 7 km na pln. od Parczewa: *Myłanow* 1425–35 KosLu 67; *Milanów* 1431 SHGLu III 152; *Milanow* (1440) ZDM VIII 84; *Myłanow* 1470–80 DB II 548; *Myłanow* 1529 LR 442; *Milanow* 1531 ŻDz XIV 350; *Milanow* 1626 RPobLu 30; *Milanów* 1676 ŻDz XV 37a; *Milanow* 1787 Spis 438; *Milanów* 1827 Tabella II 21; *Milanów* 1885 SG VI 416; *Milanów* 1933 SkBy 1049; *Milanów*, -nowa, *milanowski* 1971 UN 117, 201. — Od n. os. *Milan* SSNO III 506, z suf. -ów. Lit.: SHGLu III 152–3; KosLu 67; ospSEMiG 226; Nieckula, -ow- 132. IN

Milanów (2), wś, rad., gm. Chynów, 13 km na wsch. od Grójca: *Miliniów* 1835 Szczekowscy 24; *Milanów*, kol. 1921 Sk I 39; *Milanów* 1952 UW 12; *Milanów*, -nowa, *milanowski* 1971 UN 127, 14. — Od nazw. *Milin* RymSEN II 101, z suf. -ów, lub od im. *Mila* (: *Emilia*), ze złożonym suf. -in-ów. Wtórnie nastąpiło wyrównanie do podstawy *Milan*. Lit.: Szczekowscy, Dzieje parafii Drwalew od jej powstania w XIV wieku do 1939 roku, 1996, 24. UB

Milanów (3), dziś Sobolew, wś, siedl., gm. Sobolew, 8 km na pld.-wsch. od Łaskarzewa: *Milanów*, kol. 1933 SkBy 1049; *Milanów* 1952 UW 8; *Milanów*, -nowa, *milanowski* 1971 UN 124, 20; *Milanów*, -nowa 1981 WUN II 450; *Milanów*, wś, po zmianie Sobolew, -wa, *sobolewski* 1989 MPol nr 42, poz. 338. IN

Milanów zob. Milionów, Miłonów, Wilańców (3)

Milanówek, mto, warsz.: *Mylyniew* (1350) KMaz II 307 (tu?); *Milonowo* (1424) 1456 SHGMz(MK 3, 40); *Myłonowo* (1452) 1457 SHGMz(MK 4, 8a); *Milanowo* alias *Raptinye* 1520 SHGMz(MK 32, 68); *Myłanowo raptyn* 1526 AtMz; na imienye *Rapthinye* 1550 Warsz nr 2671; *Milanowo Rabstin* 1580 ŻDz XVI 277; *Milanówek* 1783 MpPerMz; *Milanówek* 1827 Tabella II 21; *Milanówek* 1885 SG VI 417; *Milanówek*, -wka, *milanowski* 1971 UN 126, 17. — Od n. os. *Milan*, *Milon* SSNO III 506, RymSEN II 101, z suf. -owo. W XVI w. *Milanowo-Rap(sz)tynie*, *Milanowo-Rab(sz)tyń*; człon drugi zapewne od nazw. pochodzenia niem. *Rapsztyn*, *Rabsztyn* RymSEN II 329; por. też n. wsi i zamku w Małopolsce, która pochodzi od niem. *Raben Stein* 'krucza skała'. Od XVII w. *Milanówek* forma deminutywna z suf. -ek. Lit.: RymNmias 150; RospSEMiG 226. UB

Milanówko zob. Fałecin (6)

Milawa zob. Miława

Milawy zob. Miława

Milchau zob. Mileszyn

Milchbude zob. Pastwiska (3)

Milche zob. Mileszyn

Milchow zob. Miłachowo

Milcke zob. Miłaków (3)

Milcz, wś, pil., gm. Chodzież, 6 km na pln.-zach. od Chodzieży: *Milcz* 1403, *Milcz* 1406 KW V 39, 101; *Villa Milcz* 1510 NKs 83; *Mylcz* 1577 ŻDz XII 182; *Milcz* 1618–20 PKal 243; *Mielsch* 1802–03 MpGillyPr; *Milcz*, olędry 1885 SG VI 420; *Milcz*, -czu, *milecki* 1967 UN 75, 7; gw. *miilč*, -ča, *miilčki/miilčajski*. — Od n. os. *Milek* lub **Milec* (: *Miłosław*) SSNO III 511, z suf. -ja. Postać *Milcz*, bez e ruchomego w mianowniku, jest północnopolskim dialektyzmem. Lit.: Nieckula, RKJWr V 131; Rospond, -ja 94. ZZ

Milcza, wś, krośn., gm. Rymanów, 19 km na pln.-wsch. od Rymanowa: *Vola* 1478 SHGsk II 143; in *Volia* 1552, [*Milcza*] 1558 Fast 137; *campis Mimoń et Milcze* 1699 ADP 155, k. 79; *Milcza* 1765 Żyd 420; *Milcze* 1851 Sch 120; *Milcza* z Mymonem 1885 SG VI 420; *Milcza*, -czy, *milecki* 1965 UN 71, 99. — Dawniej *Wola*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas'. Później *Milcza*, *Milcze*, od n. rz. *Milczy*, por. *rivulum Myłcza*, *rivulum Milcze* 1518 AGZ XIX nr 3118, nad którą leży wieś. Nazwa wodna od n. os. *Milek* SSNO III 511, z suf. -ja, -je. Lit.: SHGsk II 143; MakSk 109; Rieger, HE III 43. BCz

Milczany, wś, tarnob., gm. Samborzec, 4 km na zach. od Sandomierza: *Milczani* [1391–95] ZDM VI 468; *Milczany* 1470–80 DB I 303; *Milczany*, *Myłczani* 1529 LR 12, 397; *Myłczany* 1564–65 Lusand 321; *Milczany* 1578 ŻDz XIV 165; *Milczany* 1787 Spis 386; *Milczany* 1885 SG VI 420; *Milczany*, -czan, *milczański* 1970 UN 32, 7; gw. *milcany*, -an, *milceński*. — Według Nalepy n. pochodzi od n. plemienia zachodniosłowiańskiego *Milczanie*, które zamieszkiwało tereny Górnych Łużyc. Była to zapewne pierwotnie osada jeniecka. Kamińska uważa n. za etniczną, od n. m. *Milcza*, z suf. -any, zob. *Mazowszany*. Lit.: KSand 125; NaSand 123.

IN

Milcze zob. *Milcza*, *Mileszyn*

Milczki zob. *Boguty-Milczki*

Mildenau zob. *Miłowice* (4)

Mildenberg zob. *Milkowo* (1)

Mile zob. *Mielno* (6)

Milec zob. *Mieczewo*

Milechowy, przys., dawniej wś, kiel., gm. Chęciny, 7 km na zach. od Chęcin: *Milechowy* 1877 Zin I 387; *Milechowy*, wś 1885 SG VI 421; *Milechowy*, wś 1933 SkBy 1050; *Milechowy*, -wów, cz. wsi Bolmin 1966 UN 23, 90; *Milechowy*, -wów 1981 WUN II 450. — Od n. os. *Milech* (: *Milobor*, *Milosław*, *miły*) RymSEN II 101, z suf. -owy (l. mn.). Lit.: KopKiel 193.

IN

Milegosch zob. *Miłogoszcz* (3)

Mileikendorf zob. *Królikowo* (3), *Sudwa*

Milejanówka zob. *Miłówka* (2)

Milejczyce, wś, dawniej mto, biał., gm. Milejczyce, 21 km na płn.-wsch. od Siemiatycz: в *Милейчицах* 1510, *Милейчицян* 1516 Kond 126; *Милейчицы* 1588 AWAK VII 95; z m-ta *Mieleyczyc* 1653 AWAK XXXIV 481; *Milejczyce* 1795 SHGPd(BU-Wilno rkps 2784); *Milejczyce* al. *Melejczyce*, mko 1885 SG VI 421; *Milejczyce*, mko 1921 Sk V 23; *Milejczyce*, wś 1952 UW 167; *Milejczyce*, -czyc 1981 WUN II 450; gw. *mylejčyčy*, -čyč, *mylejčycki*. — Od n. os. *Milejko* SSNO III 507, z suf. -ice. Antroponim od im. cerkiewnego *Milij* Biryłaba I 120; por. też im. złożone typu *Milosław*. Lit.: Kond 126; Rym-Nmiast 150; RospSEMiG 226.

EB

Milejew zob. *Milejewo* (2), *Milejów* (1)

Milejewice zob. *Milejowice* (2), *Miłowice* (3)

Milejewicy zob. *Milejowice* (1)

Milejewo (1), wś, elbl., gm. Milejewo, 10 km na płn.-wsch. od Elbląga: in *Tuns* (!) 1319 PrUr

II 165; *Truntzen* (1320) MWrm I 355; *Truntzen* (1326)XV PrUr II 369; de *Truntz* (1329) MWrm I 405; de *Truncz* (1348)XV PrUr IV 351; de *Truntz* 1357 PrUr V 289; und petir *truntz* 1381, zu *Truniz* 1389 MWrm V 82, 200; *Truncz* 1402–08 Ger 187; in *Truntcz* 1480 MWrm III 367; *Truntz* ok. 1550 MWrm III 414; *Truntz* 1789 Goldb II 258; *Truntz* 1796–1802 MpSchröt X; *Truntz* 1892 SG XII 519; *Truniz* — *Milejewo*, -a, *milejewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Milejewo* 1952 UW 189; *Milejewo*, -wa 1981 WUN II 450. — Według Rosponda i Gottschalda n. pruska. Nie podają oni jednak objaśnienia. Gerullis i Trautmann sądzą, że n. pochodzi od prus. n. os. *Truncz* TAP 108, por. lit. n. os. *Truńcė* Lpvž II 1074, n. m. *Truńčiškės*. Błażenie wywodzi też n. od niem. n. os. *Trunz* i śrwniem. *trunze* 'odłamany kawał dzidy; drzazga'. Po 1945 r. wprowadzono n. *Milejewo*. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 388–92; RospSEMiG 226; Gott 498; Ger 187; Błażenie II 302.

WK

Milejewo (2), wś, koniń., gm. Ostrowite, 9 km na płn.-zach. od Goliny: *Milejew*, kol. 1877 Zin I 387; *Milejewo*, kol. 1885 SG VI 421; *Milejów*, wś 1921 Sk II 109; *Milejewo*, -wa 1981 WUN II 450; gw. *milejevo*, -eva, *milejeski*. — Może od nazw. *Milejewski*. Niewykluczone też, że jest to n. ponowiona, por. *Milejów*, dziś *Milew*, cz. mta Rychwał.

ZZ

Milejewo zob. *Milew* (1), *Milejów* (1)

Milejki, wś, biał., gm. Huszlew, 11,5 km na pld.-wsch. od Łosic: *Milejki* 1590 SHGPd(MK 135 k. 754–757); *Milejki* 1591 ŻDz XVII/1, 181; *Myłejki*, *Milejki* 1662 AWAK XXXIII 430; *Milejki* 1795 MpPerPd; *Milejki* 1827 Tabella II 22; *Mileiki* 1839 MpKwat VI 8; *Milejki* 1885 SG VI 422; *Milejki*, -jek, *milejski* 1971 UN 128, 15. — Od n. os. *Milejko* (: *Milosław*) SSNO III 507, w l. mnogiej. Oboczna forma *Myłejki* powstała pod wpływem fonetyki ukraińskiej.

EB

Milejowice (1), wś, kiel., gm. Waśniów, 15 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Mileuici* (1228) ZDM VI 443 (reg.); de *Milejowicze* ... *Milejowice* (1418), *Mileiowicze* (1420) KMłp IV 166, 181; *Mileiowicze* 1440, *Milejowicze* 1443 KMłp IV 343, 419; *Myłejowicze* 1470–80 DB II 470; *Milejowicze*, *Milewicze* 1529 LR 30, 350; *Mileiowicze* 1578 ŻDz XIV 187; *Mileiowice* 1787 Spis 414; *Milejowice* 1877 Zin I 387; *Milejowice* 1885 SG VI 423; *Milejowice*, -wic, *milejowicki* 1966 UN 27, 41; gw. *milevoice*, -víc, *mileoski*. — Od n. os.

Milejowice

Milej (: *Milobor*, *Milostław*) SSNO III 507, z suf. *-ewicy*, *-owice*. Zmiana *Milejowice* > *Mielejowice* wskutek rozszerzenia samogłoski *i* > *e* przed *l*. Forma *Milewice*, gw. *Milowice*, powstała w wyniku ściągnięcia *-ejo-* > *-o-*. Lit.: KSand 125; KopKiel 243. IN

Milejowice (2), wś, rad., gm. Zakrzew, 5 km na pñn.-zach. od Radomia: *Milejowicze* 1442 ZDM VIII 228; *Myleyowycze* 1470–80 DB I 308; *Myleyowycze* 1508 ŻDz XV 470; *Myliowycze* 1529 LR 410; ... *Myleyowycz*, *Myleyowycze* 1564–65 Lusand 184, 186; *Miliejowicze* 1569 ŻDz XIV 300; *Mileiowice* 1787 Spis 407; *Milewice* 1789 Lusand II 184; *Mileiowice* 1827 Tabella II 21; *Milejowice* 1877 Zin I 387; *Milejowice* 1885 SG VI 423; *Milejowice*, *-wic*, *milejowicki* 1970 UN 31, 14. — W XVI w. także wariant *Milejewice*, z suf. *-ewice*. Lit.: KSand 125; KopRad 379. IN

Milejowice (3), wś, wroc., gm. Żórawina, 15 km na zach. od Olawy: *Sorauin* 1155 KŚl I 97; *Sorauina* 1245 SUr II 173; *Meleyoviz* 1286 Reg nr 1956; Item *Maiozem Zarowinam sive Mileiowitz* ok. 1305 CdSil XIV 50; *Melewicz* 1330 Reg nr 4903; *Milwicz* (1353) K 404; *Milowicz* 1358, *Melewicz* 1382 CdSil XIV 50, przyp. 53; *Melewicz* 1455 DomWr 114; *Melwitz* (villa) 1666/67 J I 384; *Mellowitz* 1743 SNGŚl VIII 17; *Mellowitz* 1795 Z XII 195; *Mellowitz* 1845 K 404; *Milowice* — *Millowitz* 1896 D 73; *Teichlinden*, *Milowice* 1941 Wrzosek 11; *Teichlinden* — *Milejowice*, *-ic*, *milejowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milejowice*, *-wic* 1981 WUN II 451. — Dawniej *Żórawina*, też *Żórawina Większa*, zob. *Żórawina*. Od XIII w. notowana jest n. *Milejowice*, od n. os. *Milej*, z suf. *-owice*, później też *Milowice*, *Milewice*, zniemczona jako *Millowitz*. Niem. n. *Teichlinden* została wprowadzona przez władze hitlerowskie. Lit.: SNGŚl VIII 17; DomWr 114. JCh

Milejowice zob. *Milowice*

Milejowiec, wś, piotr., gm. Rozprza, 8 km na pld. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Poltawka* 1877 Zin II 69; *Poltawka*, kol. i os. 1887 SG VIII 731; *Poltawka*, wś 1921 Sk II 74; *Poltawka*, zmiana na *Milejowiec* 1925 MPol nr 92, poz. 374; *Milejowiec* 1933 SkBy 1050; *Milejowiec*, *-wca*, *milejowiecki* 1974 UN 46, 28. — Dawna n. *Poltawka*, od n. rz. *Poltawki*, ta pozostaje w związku z etymologią n. rz. *Pelta* (< *P_h/h_lty, *-h_lve), od niejasnego apelatywu, zob. Babik 218–9. W 1925 r. nastąpiła urzędowa zmiana n. na *Milejowiec*; nowa n. po-

chodzi zapewne od pobliskiej wsi *Milejów* (3), z suf. *-cc*. EB

Milejów (1), wś, koniń., gm. Kawęczyn, 6 km na pld.-zach. od Dobrej: *Mileiewo* (1392) XVI, *Milejow* 1394 SHGŁecz I 202; *Myleyow* *Swyantosłai* 1496, *Myleiow* 1511 ŻDz XIII 173, 185; *Myleyow* 1511–23 ŁLB II 68; *Myleiow* 1553, *Myleiow* (zw. *Sulimowski*) 1576 ŻDz XIII 226; *Mileiów* 1827 Tabella II 21; *Milejów* al. *Milejew* 1885 SG VI 422; *Milejów*, folw. 1901 Przew I 380; *Milejów*, wś 1921 Sk II 121; *Milejów*, *-jowa* 1981 WUN II 451; gw. *milejef*, *-eva*, *milejowski*. — Od n. os. *Milej* SSNO III 507, z suf. *-ew(o)l/-owc*, *-ów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od zlatynizowanej postaci im. złożonego *Świętosław* w formie dopełniacza oraz od n. wsi *Sulimów* (dziś *Sulimów*), leżącej w pobliżu, w formie przymiotnika. Lit.: SHGŁecz I 202; Nieckula, *-ov-* 132. EB

Milejów (2), dziś *Milejów*, wś i *Milejów-Osada*, os., okresowo wś, lub., gm. Milejów, 9 km na pld. od Łęcznej: *Mileow* 1417, *Milejow* 1427 SHGLu III 153; *Myleyow* 1434 KosLu 67; *Myleyow* 1470–80 DB II 547; *Myleyow* 1529 LR 431; *Milejow* 1531 ŻDz XIV 352; *Mileiow* 1626 RPobLu 39; *Milejów* 1676 ŻDz XV 27a; *Milejow* 1787 Spis 436; *Milejów*, wś i folw. 1885 SG VI 422; *Milejów*, os., *Milejów*, wś 1952 UW 142; *Milejów*, wś i os. 1967 SM 695; *Milejów*, *-jowa*, *Milejów-Osada*, *-jowa*, *-dy*, *milejowski*, dwie wsi 1972 UN 114, 19; *Milejów*, *-jowa*, *Milejów-Osada*, *-jowa* *-dy* 1981 WUN II 451. — Nazwa od n. os. *Milej*, z suf. *-ów*. Forma *Mielejów* powstała wskutek przejścia *-il-* > *-el-*, por. gw. *miely* 'miły'. Człon drugi od ap. *osada*. Lit.: SHGLu III 153; KosLu 67; RospSEMig 226. IN

Milejów (3), wś, piotr., gm. Rozprza, 5,5 km na pld. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Mileiow* (1176) 1232 KW I 547; *Mileiow* (1218) XVII Sul 318; *Maleouo* (!) 1229, *Milejow* 1239 KMłp II 42, 62; *Milejow* (1242) XV/XVI CdP I 47; *Myleyow* 1296, *Myleow* (1394) Sul 336, 362; *Mileiow* 1511 ŻDz XIII 196; *Myleiow*, *Myleyow* 1511–23 ŁLB II 188; *Miliejow* 1552 ŻDz XIII 251; *Miliejow* 1564–65 Luwlkp II 37; *Mileiow* 1628–32 Luwlkp II 28; *Mileiow* 1791 MpPerSd; *Mileiów* 1827 Tabella II 21; *Milejów* 1885 SG VI 422; *Milejów*, *-jowa*, *milejowski* 1974 UN 46, 29; gw. *milejuf*, *-ova*, *milejowski*. Lit.: SHGŁecz I 201–2; Nieckula, *-ov-* 132. EB

Milejów (4), wś, sier., gm. Ostrówek, 6 km na pld. od Złoczewa: *Milejów*, kol. 1885 SG VI 422; *Milejów*, kol. 1921 Sk II 135; *Milejów*, kol. 1933

SkBy 1050; *Milejów*, wś 1952 UW 107; *Milejów*, -jowa, *milejowski* 1974 UN 52, 27. EB

Milejów zob. *Milejewo* (2), *Milew* (1)

Milejów-Osada zob. *Milejów* (2)

Milejów Sulimowski zob. *Milejów* (1)

Milejów Świętosława zob. *Milejów* (1)

Milejówka zob. *Milówka* (2)

Milencin zob. *Milęcin* (2, 3)

Milenko zob. *Mielenko* (1)

Milenkowce, wś, biał., gm. Kuźnica, 18 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Milenkowce* 1784 SHGPd(kartoteka); *Milenkowce*, okol. 1902 SG XV/2, 334; *Milenkowce*, wś 1921 Sk V 80; *Milenkowce* 1952 UW 170; *Milenkowce* 1967 SM 695; *Milenkowce*, -wiec 1981 WUN II 451; gw. *milenkowce*, -cau, *milenkowski*. — Od n. os. *Milenko*, *Milenko* (: *Milobor*, *Miłosław*, *miły*) RymSEN II 101, z suf. -owce. W formach gw. widoczny jest wpływ fonetyki białoruskiej. EB

Milenów zob. *Milanów* (1)

Milen(t)z zob. *Miloradz*

Milerów, dziś *Mellerów*, wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 6 km na ptn.-zach. od Żychlina: *Milerów* 1885 SG VI 428; *Pieryszew-Millerów* 1921 Sk I 34; *Milerów*, -rowa, *milerowski* 1971 UN 125, 37; *Milerów*, -rowa 1981 WUN II 451; *Milerów*, po zmianie *Mellerów*, -rowa, *mellerowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od nazw. pochodzenia niem. *Miller* RymSEN II 100, z suf. -ów. W n. zestawionej człon *Pieryszew* od n. sąsiedniej wsi (zob.). UW

Mileski zob. *Rokitnica* (4)

Mileszewy, os., dawniej wś, tor., gm. Jabłono-wo, 16 km na ptn.-zach. od Brodnicy: *Myleseu* (1222) PrUr I/1, 28; *Milesevi* 1262 PrUr I/2, 136; *Mylosow* 1342 PrUr III 365; *Milischau* 1414 Br 160; *Milschaw*, *Miluschow* ok. 1423–24 DK 102, 110; *Milischaw* 1452 AST III 493; *Milischau*, *Myleschau* XV Kętl 85; *Mileszewy* 1647 Font IV 57; *Mileszewy*, *Mieleszewy* 1667–72 Font VI–X 500, 551; *Mileszewy* 1682 Font V 20; *Miliszewo* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Mileszewy* al. *Mileszewo*, *Miliszew*, *Miliszewo* 1885 SG VI 423; *Mileszewy* in. *Miłoszewy* (*Milischew*) 1925 Krzep 72; *Mileszewy*, -szew 1981 WUN II 451. — Od n. os. *Miesz* (: *Miłosław*, *Miłosz*) SSNO III 508, z suf. -ewo, -ewy, niem. -au. W podstawie odpowiednika niem. substytucyjne wahanie *e* : *o* : *i* : *ø* : *u* w drugiej sylabie. Lit.: SHGCh 78–9. WK

Mileszki, wś, łódz., gm. Nowosolna, 7 km na wsch. od Łodzi: *Mileski* 1393, *Myleszky* 1400

Łęcz I nr 2825, II nr 6506; *Myleski*, *Myleski* 1511–23 ŁLB II 382, 383; *Milieski* 1576 ŻDz XIII 97, 152; do wsi *Miesz* (!) 1628–32 Luwkp III 34; *Mieszki* 1793 MpPerŁęcz; *Mieszki* 1827 Tabella II 21; *Mieszki* 1885 SG VI 423; *Mieszki*, -szek, *mieszkowski* 1974 UN 40, 29; gw. *mileski*, -sek, *mileski*. — Od n. os. *Mieszka* (: *Miłosław*, *Miłosz*) SSNO III 508–9, w l. mnogiej. Lit.: SHGŁęcz I 202. EB

Mieszna Górka zob. *Targowa Górka*

Mieszyn, przys., dawniej wś, legn., gm. Pęcław, 9 km na wsch. od Głogowa: *Milche villa* 1670, *Milche* 1687/88 J III 41, 345; *Milchau* 1791 Z X 279; *Milchau* 1845 K 423; *Milchau*, *Milków* 1941 Wrzosek 29; *Milchau* — *Mieszyn*, -a, *mieszynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mieszyn*, -a 1981 WUN II 451. — Dawniej *Milcze*, od n. os. *Milek* SSNO III 551, z suf. -je. Nazwa została zniemczona przy użyciu suf. -au. Nazwę pol. *Mieszyn* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 17. JCh

Mieszyna Górka zob. *Targowa Górka*

Mieszyno zob. *Mieleszyn* (1, 2)

Milew (1), cz. mta Rychwał, dawniej wś, koniń., gm. Rychwał: *Mileyewo* 1412 Koz V 31; *Milejów* 1877 Zin I 387; *Milejów*, wś 1885 SG VI 422; *Milewo*, wś 1921 Sk II 33; *Milew*, -wa 1981 WUN II 451. — Od n. os. *Milej* (: *Miłosław*) SSNO III 507, z suf. -ewo. Forma urzędowa *Milew* (z kontrakcją grupy -eje- > -e-) pojawiła się dopiero w XX w., zapewne jako przejaw unikania wyrazów z grupą -eje-, odbieranych na tym obszarze jako formy dialektalne. Lit.: Nieckula, -ov- 132. ZZ

Milew (2), wś, siedl., gm. Kałuszyn, 4 km na pld.-wsch. od Kałuszyna: *Milewsczy de Caluschyno* 1476 KkM 272; *Milewo* 1472 SHGMz(MK 5, 163v); *Mylewo* 1496, 1502 SHGMz(MK 18, 148); *Kalusino Milisewo* (!) 1563 ŻDz XVI 417; *Milewo* 1783 MpPerMz; *Milew* 1827 Tabella II 21; *Milew* 1885 SG VI 424; *Milew*, -wa 1981 WUN II 451. — O n. *Kaluszyno* zob. *Kaluszyn* (1); *Milewo* to n. ponowiona z n. wsi w gm. Krasne lub Karniewo, skąd przybyli osadnicy. Zapis *Miliszewo* jest zniekształcony. Lit.: Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 289–90. UB

Milewa zob. *Milawa*

Milewek, cz. wsi Śniadowo, dawniej wś, łomż., gm. Śniadowo: *Petrus de Milewo vendidit* 10 mansos in Mancan et Jacacz riwlis, prope a Lompza iacentes, cum utrisque rippis 1428

MkM I nr 579; *Milewo* 1464, 1498 SHGMz(MK 9, 218); *Mylewo* 1472 SHGMz(MK 6, 7v); *Milewo* 1479 SHGMz(MK 6, 362); *Mylewo* 1480 SHGMz(MK 6, 134v); *Mylewo* 1513 SHGMz(PT 1, 101); *Milewko* 1578 ŻDz XVI 370; *Milewko* 1783 MpPerMz; *Milewo białodwory* 1827 Tabella II 22; *Milewek Białodwory* 1839 MpKwat V 3; *Milewek białodworny*, folw. 1885 SG VI 424; *Milewek*, kol. 1967 SM 695; *Milewek*, -wka 1981 WUN II 451. — Piotr z *Milewa* (?) sprzedał w 1428 r. 10 wódek nad rz. Mankan i Jaknać. Powstała tu wieś *Milewo*, o n. ponowionej z wsi macierzystej. Wtórnie *Milewko*, *Milewek* — deminutywizacja za pomocą suf. -ko/-ek. W XX w. występuje w n. człon *Białodwory*, *Białodworny*, od *biały* + *dwór* w formie złożenia w l. mnogiej, później w postaci przymiotnika. UB

Milewek zob. *Godlewo-Milewek*

Milewen zob. *Milewo* (8)

Milewice zob. *Milejowice* (1, 2, 3)

Milewken zob. *Milewko*

Milewko, wś, bydg., gm. Nowe, 4 km na płn. od Nowego: *Lefkau* 1402–15 Krie 51, 106; *Llewo* (1437/38) GZ 116; *Mieliwka* 1570 ŻDz XXIII 174; *Mieliwe minus* 1597 Font I–III 378; *Mieliwko* 1682 Font V 92; *Mieliwko* 1749 Font XVI–XIX 513; *Mieliwko* 1796–1802 MpSchröt XV; *Kl. Milewko* — *Milewko* 1879 Kętn 87; *Milewko*, niem. *Milewken* 1885 SG VI 424; *Milewko* (*Kl. Milewo*) 1925 Krzep 72; *Milewko* 1952 UW 57; *Milewko*, -ka, *milewski* 1971 UN 186, 24; gw. *miel'ifko*, -ka, *miel'ifkofski*. — Pierwsze dwa zapisy to zapewne niem. substytucje n. pol. *Mlewo* i *Mlewo*, z redukcją *MI-* > *L-* i z -au w zapisie z l. 1402–15 *Mlewo*, obocznie *Mieliwo*, zob. *Milewo* (2), to n. starszej wsi, od której utworzono nową nazwę, dodając człon dyferencyjny od łac. *minus* 'mniejszy' lub suf. -ka, później -ko. W XIX w. postać *Mieliwko* przekształciła się w *Milewko*, analogicznie do zmiany w n. wsi macierzystej. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 67–8. WK

Milewko zob. *Milewek*

Milewko Leśne zob. *Milewo Leśne* (1)

Milewko-Parcele, dziś *Milewko*, wś, płoc., gm. Zawidz, 12 km na zach. od Raciąża: *Mylewo* 1517, alia *Mylewo* 1531 SHGPi 191; *Miliwo sapaki* 1578 ŻDz XVI 90; *Milewko* 1784 MpPerPi; *Milewko* 1827 Tabella II 21; *Milewko*, folw. 1885 SG VI 424; *Milewko* 1921 Sk I 170; *Milewko Parcele* 1952 UW 37; *Milewko-Parcele*, -ka -cel 1981 WUN II 451;

Milewko-Parcele, po zmianie *Milewko*, -ka, *milewiecki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa zestawiona *Milewo-Sapaki*; w źródłach poświadczony Stanisław *Sapala* z *Milewa* 1517 SHGPi 191. W wyniku uniwerbizacji formy zestawionej powstała n. *Milewko*, współcześnie z dodatkowym członem *Parcele*. Lit.: SHGPi 191. UW

Milewo (1), wś, biał., gm. Drohiczyń, 5 km na płn.-zach. od Drohiczyń: *Milewo* 1885 SG VI 424; *Milewo* 1921 Sk V 24; *Milewo*, -wa 1981 WUN II 451; gw. *milewo*, -a, *milewski*. — Od nazw. *Milewski*. Tak nazywali się właściciele dóbr w XIX w. Nazwa utworzona na wzór n. z suf. -ewo. Lit.: Kond 126. EB

Milewo (2), wś, bydg., gm. Nowe, 5 km na płn.-zach. od Nowego: *Mylwe* 1290, *Meleue* 1295 Perl 417, 468; *Mylwe* (1437/38) GZ 116; *Mielewo* 1584, *Mieliwe maius* 1597 Font I–III 153, 378; *Mieliwy* 1598 Font XXXV 196; (w) *Milewie* 1686 PMT VIII 68; *Mieliwo* 1749 Font XVI–XIX 513; *Milewo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Milewo* al. *Mieliwo* 1885 SG VI 425; *Milewo*, fr. *Groß Milve*, *Mieliwe*, *Mielewo* 1912 Bär 77; *Milewo* in. *Mieliwo* 1925 Krzep 72; *Milewo*, -wa, *milewski* 1971 UN 186, 24; gw. *mjeł'ivo*, -va, *mjeł'ifski*. — Od ap. *mlewo*, *mielewo*, stp. *mliwo* 'zmielone zboże, mąka z otrębami' Sstp IV 291, okresowo z członem łac. *maius* = niem. *Gross* 'wielki'. Według Jakus-Borkowej i Kęsikowej n. o charakterze topograficznym od *miel*, *miat*, z suf. -ewo. Od XVII w. zmiana formy na *Milewo*, może pod wpływem przym. *mily*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 68; Kęsikowa, PMT II 100. WK

Milewo (3), wś, ciech., gm. Sochocin, 5 km na płn. od Płońska: *Milewo* 1402 Płoń nr 107, 191, 196; *Mylewo* (1415)1456 SHGMz(MK 3, 3); *Milewo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 49); *Milewo* 1432 MkM II nr 387; *Milewo* (1444)1456 SHGMz(MK 4, 73); *Milewo* 1522, 1539 Matr IV/1, nr 6573; *Mylewo* 1567 ŻDz XVI 353; *Milewo* 1827 Tabella II 21; *Milewo* 1839 MpKwat IV 2; *Milewo* 1885 SG VI 424; *Milewo*, -wa 1981 WUN II 451. — Od n. os. *Mil* RymSEN II 101, z suf. -ewo. UB

Milewo (4), wś, łomż., gm. Łomża, 16 km na płd.-wsch. od Łomży: *Milewo* 1423 SHGMz(AG 3448); *Milewo* 1468 SHGMz(MK 5, 112); de *Sokolalanka* ... heres in *Milewo* 1469, 1471 SHGMz(MK 6, 2); *Milewo* alias *Sokolaląka* 1473 SHGMz(MK 6, 33–33v); *Mylewo* 1512 SHGMz(PT 1, 35); *Milewo Sokolaląka* 1578 ŻDz XVI

370; *Milewo Sokola Łąka* 1783 MpPerMz; *Milewo sokolańska* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Sokola łąka* 1885 SG VI 424; *Milewo* 1921 Sk V 53; *Milewo, -wa* 1981 WUN II 451. — Wieś założył Wielisław z *Milewa* (7). Nazwa *Milewo* na określenie tej wsi ponowiona. *Sokola Łąka* to pierwotnie n. ziemi, wtórnie człon drugi w nazwach wsi powstałych na tym obszarze, por. HUr XI 72. Lit.: ZMaz 261. UB

Milewo (5), wś, łomż., gm. Szczuczyn, 3 km na wsch. od Szczuczyna: Vladislaus Dux Masoviae, Vrotislao, Nicolao, Przedborio, Paulo, Mathiae de *Milewo* 30 mansos mensurae Culmensis, supra fluvium Skieytowstok in terra Visnensi situatos, donando 1436 HMil 269; granicies *Milowsky* 1473 SHGMz(MK 5, 31v); *Milewo* (1474) 1539 Matr IV/1, nr 6393; *Milewo* 1475 SHGMz(MK 5, 51); Mathias de *Mylewo* 1518, Martinus olim Nicolai de *Milewo* 1527 ZHer nr 954, 1011; *Milewo* 1577 ŻDz XVI 363; *Milewo* 1827 Tabella II 22; *Milewo* 1839 MpKwat V 1; *Milewo* 1885 SG VI 424; *Milewo, -wa, milewski* 1973 UN 155, 28. — Wieś powstała na części włók nad Skieytowym Stokiem, a jej n. jest ponowiona z *Milewa* (3), skąd przybyli odbiorcy nadania. Lit.: Wiśn-Graj 84. UB

Milewo (6), wś, łomż., gm. Trzcianne, 7 km na pld.-zach. od Moniek: *Milewo* 1545 HalBiał I 116; *Milewo* 1569 UPL 262; *Milewo* 1580 ŻDz XVII/1, 119; *Milewo Parva* 1668 HalBiał I 116; *Milewo* 1744 SDV 146; *Milewo* 1795 MpPerPd: *Milewo*, os. 1902 SG XV/2, 334; *Milewo* 1921 Sk V 17; *Milewo, -wa* 1981 WUN II 451. — Nazwa zapewne ponowiona z któregoś *Milewa* na Mazowszu (w ziemi łomżyńskiej lub wiskiej). Człon odróżniający w n. zestawionej od łac. przym. *parvus* 'mały'. Lit.: HalBiał I 116. EB

Milewo (7), wś, płoc., gm. Zawidz, 11 km na zach. od Raciąża: *Milewo* 1373 SHGP I 191; *Milewo* 1408 Se 382; *Milewo Magna* 1578 ŻDz XVI 84; *Milewo* 1784 MpPerPl; *Milewo* 1827 Tabella II 21; *Milewo* 1885 SG VI 424; *Milewo, -wa* 1981 WUN II 451. — Od n. os. *Mil*, z suf. *-ewo*. Lit.: SHGP I 191; ZMaz 260. UW

Milewo (8), wś, suwał., gm. Kalinowo, 18 km na pln.-zach. od Augustowa: [z] *Milewa, Mileffsky* 1554, zu *Millowa* 1559 BiałKoł 138-9, przyp. 212; *Millewen*, Df 1785 Goldb III 129; *Millewen* 1796-1802 MpSchröt XVIII; *Millewen* 1839 MpKwat VI 4; *Millewen, Milewo, -a* ok. 1850 SzczesTeka 152;

Milewo, niem. *Millewen* 1885 SG VI 425, 428; *Milewo* — *Millau* 1938, *Millewen* 1941 Choj 114; *Millau* — *Milewo, -a, milewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Milewo, -wa* 1981 WUN II 451; gw. *niilewo/hniilewen/hniłoy*. — Wieś, zdaniem Białuńskiego, powstała po 1537 r. Bezpośrednie informacje o osadzeniu przybyszów z Polski (i Litwy) w *Milewie* mamy z 1554 r. (być może n. przenieśli osadnicy z Mazowsza). W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Millau*. Lit.: BiałPrzem 30, 54, 89-90; BiałKoł 138-9, przyp. 211, 212. RP

Milewo zob. Gałązki (3) Konarzewo-Bolesty, Milewko-Parcele, Milewo-Bagienica, Milewo-Gałązki, Milewo-Leśne (2), Milewo-Malonki, Milewo-Rączki, Milewo-Szwejki, Milewo Wielkie, Milewo Zabieline

Milewo-Bagienica, wś zaginiona, dziś zapewne *Grabowo-Trojany*, ciech., gm. Krasne: *Pogorzelec* 1424 Zakr I nr 506; *Bagienycza* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 143); in *Bagienycze Pogorzec* 1492, 1493 SHGMz(MK 6, 297); *Milewo Bagienycze* 1512 SHGMz(C 5, 48v); *Milewo Bagienicza* 1564 AtMz. — Dawniej *Pogorzelec*, od *pogorzec* 'pożar' SpXVI, XXVI 179, z suf. *-ec*. O członie *Milewo*, zob. *Milewo-Malonki*. Nazwa *Bagienice* od *bagieniny*, z suf. *-ica*, w l. mnogiej. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 62; AtMz 169. UB

Milewo Białodwory zob. Milewek

Milewo-Bolesty zob. Konarzewo-Bolesty

Milewo-Brzegędy, wś, ciech., gm. Krasne, 14,5 km na pld. od Przasnysza: *Mrzegędy* (*Milewo Brzegędy*) 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo mrzegędy* 1783 MpPerMz; *Milewo brzegędy* 1827 Tabella II 21; *Milewo-Brzegędy* 1885 SG VI 424; *Milewo-Brzegędy, -wa -gęd, brzegędzki* 1971 UN 123, 19. — Nazwa *Mrzegędy* od n. os. *Mrzegęda*, w l. mnogiej, por. Stanisław *Mrzegęda* 1531 SHGP I 314, Mathias *Mrzegęda* 1578 ŻDz XVI 73 ze wsi *Tyszki-Mrzegędy*, dziś *Tyszki-Bregędy*, lub może n. ponowiona z tej wsi (w ziemi mławskiej). Do n. os. por. *Mrzygłód, Gęda RymSEN* I 224, II 123. Późniejsza postać *Brzegędy* powstała zapewne w nawiązaniu do ap. *brzeg*. O członie *Milewo* zob. *Milewo-Malonki*. Lit.: ZMaz 261. UB

Milewo-Bylice, cz. wsi *Milewo-Rączki*, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: *Milewo Bilicze* 1564 AtMz; *Milewo Bylicze* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Bylice* 1783 MpPerMz; *Milewo bilewo* (!) 1827

Milewo-Dębki

Tabella II 21; *Milewo-Bylice* 1885 SG VI 424; *Milewo Bylice* 1921 SK I 128; *Milewo-Bylice, -wa -lic* 1971 UN 123, 19. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Milewo-Malonki*, człon drugi od n. os. *Bylica* SSNO I 292, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 128. UB

Milewo-Dębki zob. *Dąbki* (2)

Milewo-Gałąki zob. *Milewo-Kulki*

Milewo-Gałązki, wś, łomż., gm. Grabowo, 11,5 km na zach. od Szczuczyna: Petr Mylewsky de Chelchy 1478, 1482 SHGMz(MK 6, 150); 7 mansi in Galansky inter granicies bonorum Lepkowo, Chelchi et Petr Mylewsky circa granicies Pruskye 1483 SHGMz(MK 6, 163); *Milewo* 1531 ZHer nr 1019; *Milewo* 1577 ŻDz XVI 364; *Milewo* 1783 MpPerMz; *Milewo* 1827 Tabella II 22; *Milewo* 1885 SG VI 424; *Milewo* 1967 SM 696; *Milewo-Gałązki, -wa -zek* 1981 WUN II 451. — Założycielem osady był Piotr Milewski ze wsi Chelch. Wziął on pod zastaw części wsi *Gałązki* w 1477 i 1479 r., które później przejął, a także odkupił w 1483 r. „prawo bliższości” do 3 wólk w tej wsi. Na skupionych wólkach powstała wieś *Milewo-Gałązki*; człon pierwszy od nazw. założyciela, człon drugi od n. sąsiedniej wsi, zob. *Gałązki* (3). Lit.: WiśnGraj 174–5; ZMaz 261. UB

Milewo-Gałązki zob. *Gałązki* (3)

Milewo-Gawary, cz. wsi Milewo-Rączki, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: *Skubielie Milewo* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Skubielie* 1576, *Milewo Gawary* 1674 AtMz; *Milewo Gawary* 1783 MpPerMz; *Milewo gawory* 1827 Tabella II 22; *Milewo Gawory* 1839 MpKwat IV 2; *Milewo-Gawory* 1885 SG VI 424; *Milewo-Gawary*, wś 1967 SM 696; *Milewo-Gawary, -wa -war* 1971 UN 123, 19. — Dawniej *Skubiele-Milewo*; człon pierwszy od n. os. *Skubiel*, *Skubiela* SSNO V 103, w l. mnogiej, o członie drugim zob. *Milewo-Malonki*. Później *Milewo-Gawary/Milewo-Gawory*; człon drugi od n. os. *Gawor*, *Gavar*, *Gavara* (: *gaworzyć*) RymSEN I 223, w l. mnogiej. Lit.: AtMz 193. UB

Milewo-Janowiec zob. *Konarzewo-Bolesty*

Milewo-Kwarty, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Milewo-Szwejk*, ciech., gm. Krasne: *Milewo Kwarthy* 1567 ŻDz XVI 346. — Człon drugi od n. os. *Kwarta* SSNO III 215, w l. mnogiej. UB

Milewo-Kulki, cz. wsi Milewo-Rączki, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: *Milewo Gałąki* 1532 AtMz; *Milewo-Kulki* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Kulki* 1783 MpPerMz; *Milewo kulki* 1827 Tabella

II 22; *Milewo-Kulki* 1885 SG VI 424; *Milewo-Kulki*, wś 1967 SM 696; *Milewo-Kulki, -wa -lek* 1971 UN 123, 19. — W XVI w. *Milewo-Gałąki* i *Milewo-Kulki*; człon drugi od n. os. *Gałąlek*, *Gałąka* (: *gagać* 'gęgać') RymSEN I 212 i *Kulka* SSNO III 193, w l. mnogiej. UB

Milewo Leśne (1), cz. wsi Stare Kapice, dawniej wś, biał., gm. Tykocin: *Milewo Leśne* (1516) 1885 SG VI 424; *Milewo* 1576 Lupodl 99; *Milewo* 1580 ŻDz XVII/1, 120; *Milewo Lesne* 1602, *Milewo Leśne*, *Milewo Litwa* 1635, *Milewo Kapice Lesne* 1688, *Milewo Leśne* 1786, *Milewo Litewka* 1790, *Milewo Leśne* 1795 HalBiał I 117; *Milewo leśne* 1827 Tabella II 22; *Milewo* albo *Milcwko* (!) *Leśne*, dobra 1870 HMil 270; *Milewo-Leśne* 1885 SG VI 424; *Milewo Leśne*, wś 1921 Sk V 111; *Milewo Leśne, -wa -nego* 1981 WUN II 451. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Milewo* (4), człon drugi od przym. *leśny* oraz od collectivum *Litwa* 'Litwini' SL II 649 (też w formie zdrobniałej, z suf. *-ka*). Lit.: HalBiał I 117. EB

Milewo Leśne (2), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Milewo-Kulki*, ciech., gm. Krasne: *Milewo Leszne* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Lesne* 1577 AtMz. — Człon odróżniający od przym. *leśny*. Lit.: AtMz 193. UB

Milewo-Litewka zob. *Milewo Leśne* (1)

Milewo-Litwa zob. *Milewo Leśne* (1)

Milewo-Łosie, wś, ostroł., gm. Troszyn, 18 km na pld.-wsch. od Ostrołki: *Milewo Łosie* 1578 ŻDz XVI 384; *Łosie* 1839 MpKwat V 3; *Łosie* 1884 SG V 732; *Milewo-Łosie* 1921 Sk V 58; *Milewo-Łosie, -wa -si* 1981 WUN II 451. — Człon drugi od n. os. *Łoś* SSNO III 335, w l. mnogiej. UB

Milewo-Malonki, wś, ciech., gm. Karniewo, 13 km na zach. od Makowa Mazowieckiego: Jacussius de Ropile 10 mansos silve Gdzew ... dictos Zwyrzewo, Boguslao de Milewo, Bartholomeo, Bronissio, Borzislao de Korithkowo vendidit (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 102); 5 mansos silve Gdzew dictos Zwyrzewo (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 53v); *Mylewo Johannis* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 142v–143); *Nobilis Venceslaus dictus Malonka de Zwyrzewo, Mylewo* (1450) 1456 SHGMz(MK 4, 109v i 137v); *Milewo* 1469 SHGMz(MK 5, 117); *Milewo* 1493 SHGMz(MK 6, 294); *Malonki* 1510 SHGMz(PT 1, 75); *Mylewo* 1513 SHGMz(PT 1, 188v); *Milewo Malonki* 1567 ŻDz XVI 347; *Malonki Zwierze* 1577, *Malonki Swierzewo* 1580, *Milewo Malonki*

1674 AtMz; *Milewo Malonki* 1783 MpPerMz; *Milewo malonki* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Malonki* 1885 SG VI 424; *Milewo-Malonki, -wa -nek, malonkowski* 1971 UN 129, 21. — Wieś ta, jak kilkanaście innych ze wspólnym członem *Milewo* w nazwie, powstała w wyniku kolonizacji i parcelacji lasu Gdzew. Dawniej zwała się *Zwierzewo*, od ap. *zwierz* lub od n. os. *Zwierz RymSEN* II 748, z suf. *-ewo*. Człon *Milewo* zapewne ponowiony z n. wsi *Milewo* (3). W 1431 r. Anna, wdowa po Januszu z Korytek, zrezygnowała ze swojej części na rzecz syna zwanego *Malenka/Malonka*, por. filio suo, *Malenka dicto* MkM II nr 282, stąd późniejsza n. *Malonki*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 51–2, 61; ZMaz 261.

UB

Milewo-Mrozy zob. *Milewo-Ruszczy*

Milewo-Mrzegedy zob. *Milewo-Brzegedy*

Milewo Nadolne, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Milewo-Brzegedy*, ciech., gm. Krasne: *Milewo Nadolne* 1567 ŻDz XVI 346. — Człon odróżniający od przym. *nadolny* 'będący na dole' SW III 45.

UB

Milewo-Nowa Wieś zob. *Nowa Wieś* (5a)

Milewo Parva zob. *Milewo* (6)

Milewo-Plączki, wś zaginiona, leżała w par. Krasne, ciech.: *Milewo Plączki* 1564 AtMz; *Milewo Plączki* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Plączki* 1580 AtMz. — Człon drugi od n. os. *Plączek* SSNO IV 289, w l. mnogiej.

UB

Milewo-Pogorzel zob. *Milewo-Tabuły*

Milewo-Rączki, wś, ciech., gm. Krasne, 17 km na wsch. od Ciechanowa: *Mylewo* 1418 SHGMz (Ep. 13, 194–195); *Mylewo* (1454) 1456 SHGMz(MK 4, 21v); *Milewo* 1491 SHGMz(Ep. 15, 2v); *Jacobum Mylewo* 1505, 1506 SHGMz(Ep. 16, 226–226v); *Milewo Rączka* 1531 AtMz; *Milewo Rączki* 1567 ŻDz XVI 331; *Milewo Rączki* 1783 MpPerMz; *Milewo rączki* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Rączki* 1885 SG VI 424; *Milewo-Rączki, -wa -czek, rączkowski* 1971 UN 123, 19. — Człon *Rączki*, od n. os. *Rączka*, w l. mnogiej, por. *Jacobi Rączka* (z tej wsi) 1512 SHGMz(C 5, 48v). Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 52–3; ZMaz 261.

UB

Milewo-Roszczy zob. *Milewo-Ruszczy*

Milewo-Ruszczy, cz. wsi *Milewo-Brzegedy*, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: *Mylewo* 1461 SHGMz(Ep. 5, 121v); *Rosczy* 1469 SHGMz(MK 5,

117); de meta *Mylewsky* alias *Rosczy*, de *Rosczy* 1472 SHGMz(MK 6, 14); *Milewo Roszczy* 1512 SHGMz(C 53, 35); *Milewo Wolmiry* 1542 AtMz; *Milewo Roszczy, Mrozowo Miliewo* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Mrozy, Milewo Wolmiry* 1577 AtMz; *Milewo Ruszczy* 1783 MpPerMz; *Milewo ruszczy* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Ruszczy* 1885 SG VI 424; *Milewo Ruszczy*, wś 1967 SM 696; *Milewo-Ruszczy, -wa -czyn* 1971 UN 123, 19. — Wieś powstała na częściach *Milewa* należących do braci: *Dziersława*, *Alberta* i *Świętosława*, które odkupił *Jan Roszczyński*, por. *Johanni Roszczyński* 1461 SHGMz(MK 6, 9). Nazwa *Roszczy* od nazw. właściciela, z dostosowaniem do n. typu rodowego. W XVI w. notowana także wieś (lub dział) o n. *Mrozowo-Milewo/Milewo-Mrozy* i *Milewo-Wolmiry*, którą historycy identyfikują z *Milewem-Ruszczy*. Człon *Mrozowo, Mrozy* od n. os. *Mroz*, z suf. *-owo* i w l. mnogiej, człon *Wolmiry* od n. os. *Wolmir* SSNO VI 189, w l. mnogiej. Lit.: AtMz 193.

UB

Milewo-Skubiele zob. *Milewo-Gawary*

Milewo-Sapaki zob. *Milewko-Parcele*

Milewo-Skuze zob. *Milewo-Szwejk*

Milewo-Sokola Łąka zob. *Milewo* (4)

Milewo-Stare Byki, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. ciechanowskim lub przasnyskim, w par. Krasne: *Milewo Stare Byki* 1567 ŻDz XVI 346. — Człon drugi od n. os. **Stary Byk*, w l. mnogiej. Do n. os. por. *Stary Brat, Stary Koni* SSNO V 193.

UB

Milewo-Szwejk, wś, ciech., gm. Krasne, 13 km na pld. od Przasnysza: *Dux dedit Bronissio ol. de Milewo 10 mansos silve Gdzeff ... inter granicies hereditatis Crasnye et Sbyky, Nyeszebanth et Milewo* 1428 MkM I nr 697; *Swyeyki* (1450) 1456 SHGMz(MK 4, 110v); *Johannes Sweyko de Mylewo* 1505, 1506 SHGMz(Ep. 16, 226–226v); de *Milewo Sveyki* 1512 SHGMz(C 53, 113); *Milewo Swejki* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Skuze* 1599; *Milewo Sweyki* seu *Skuze* 1674 AtMz; *Milewo Szweyki* 1783 MpPerMz; *Milewo szweyki* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Szwejk* 1885 SG VI 424; *Milewo-Szwejk, -wa-Szwejk, szwejkowski* 1971 UN 123, 19. — Wieś powstała z nadania w 1428 r. O n. *Milewo* zob. *Milewo-Malonki*, człon *Szwejk* od n. os. *Szwejko*, w l. mnogiej. Tak nazywał się właściciel tej części *Milewa*, por. zapis z 1505 r. W XVI w. odnotowano także *Milewo-Skuze*, człon drugi od n. os. *Skuza* (: *skuza* 'skapieć') RymSEN II 442. Lit.: Borkie-

Milewo-Tabuły

wicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 62. UB

Milewo-Tabuły, wś, ciech., gm. Krasne, 12 km na pld. od Przasnysza: *Milewo Thabuly Pogorzel* 1567 ŻDz XVI 346; *Milewo Tabuły* 1783 MpPerMz; *Tabuły* 1827 Tabella II 230; *Tabuły* 1892 SG XII 138; *Milewo-Tabuły*, -wa -bul, tabulski 1971 UN 123, 19. — W XVI w. *Milewo-Tabuły i Milewo-Pogorzel*. Człony drugie od n. os. *Tabula* (: łac. *tabula* 'tablica') RymSEN II 592, w l. mnogiej i od ap. *pogorzel* 'pożar' SpXVI, XXVI 179. UB

Milewo-Tosie, wś, ostrol., gm. Troszyn, 20 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: *Milewo Tosie* 1578 ŻDz XVI 384; *Milewo Tosie* 1609 HMil 85; *Milewo Tosie* 1783 MpPerMz; *Tolsie* (!) *milewo* 1827 Tabella II 235; *Tosie* 1839 MpKwat V 3; *Tosie Milewo* 1892 SG XII 431; *Milewo-Tosie* 1921 Sk V 58; *Milewo-Tosie*, -wa -si 1981 WUN II 451. — Człon drugi od n. os. *Toś* (: *Tomasz, Antoni*) RymSEN II 614, w l. mnogiej. UB

Milewo Wielkie, wś, ostrol., gm. Troszyn, 19 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: *Michaellem de Milewo exhibitis ei 30 mansos meusurae Culmensis, Milewo per eundem Michaellem appellatos super fluvis Ruś* 1414 HMil 266; *Milewo* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 109v); *Milewo* 1425 MkM I nr 185; *Milewo* 1471 SHGMz(MK 6, 7); *Mylewo* 1513 SHGMz(PT 1, 94v); *Milewo Magna* 1578 ŻDz XVI 384; *Milewo W.* 1783 MpPerMz; *Milewo wielkie* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Wielkie* 1885 SG VI 424; *Milewo Wielkie*, -wa -kiego 1981 WUN II 451. — Człon odróżniający od łac. *mag-nus*, pol. *wielki*. Lit.: ZMaz 260–1. UB

Milewo-Wierzchonie, cz. wsi Milewo-Wypychy, dawniej wś, ciech., gm. Karniewo: de *Korythka* 1431 MkM II nr 282; *Corithky* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 202v); *Corythky* 1471 SHGMz(MK 6, 5); *Vyrzchony* 1484 SHGMz(Ep. 11, 82v); *Milewo* 1492 SHGMz(MK 6, 297); *Corythky* 1497 SHGMz(Ep. 15, 118v); *Corythki, Wyrzchonye* 1512 SHGMz(PT 1, 38v); *Vyerzchonye* 1512 SHGMz(Ep. 7, 83v); *Corythki Wyrzchonye* 1513 SHGMz(PT 1, 132); *Vyerzchonye, Mylewo* 1518 SHGMz(PT 1, 362v); *Corithky* 1522 SHGMz(Ep. 204, 148–148v); *Vyerzchonye* 1524 SHGMz(Ep. 204, 255–255v); *Wierzchonie* 1567 ŻDz XVI 347; *Milewo Wierszchonie* 1783 MpPerMz; *Milewo wierzchonice* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Wierzchonie* 1885 SG VI 424; *Milewo-Wierzchonie* 1921 Sk I 73; *Milewo-Wierzchownie* (!), wś 1967 SM 696; *Milewo-Wierz-*

chonie, -wa -ni 1971 UN 129, 21. — Wieś powstała w 1431 r. i pierwotnie nazywała się *Korytkal/Korytki*; n. ponowiona z *Korytek* w ziemi wiskiej, skąd pochodzili nabywcy tej cz. lasu Gdzew. Później ten dział określano jako *Wirzchony/Wierzchonie*, od n. os. *Wi(e)rzchoni/Wi(e)rzchoń* (: *Wierzchosław*), w l. mnogiej, por. *Wirzchon* de Milewo 1426 MkM I nr 260. W XVI w. funkcjonowała n. zestawiona *Korytki-Wierzchonie*, też *Milewo-Wierzchonie*, która się ustaliła, a w XIX w. odnotowano także wariant *Milewo-Wierzchonice*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 61, 176. UB

Milewo-Wolmiry zob. **Milewo-Ruszczyń**

Milewo-Wypychy, wś, ciech., gm. Karniewo, 15 km na pld. od Przasnysza: *Vypichi* 1512 SHGMz(Ep. 7, 49); *Korytki alia Wypychy* 1552 AtMz; *Milewo-Wypychi* 1564 ŻDz XVI 347; *Korytki Wypichi* 1577 AtMz; *Milewo-Wypychy* 1783 MpPerMz; *Milewo wypychy* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Wypychy* 1885 SG VI 424; *Milewo-Wypychy*, -wa -pych, *wypychowski* 1971 UN 129, 21. — Nazwa *Wypychy* od zbiorowego przezwiska *Wypychy*, określającego ludzi mieszkających daleko od środka wsi. Człony *Milewo, Korytki* ponowione. UB

Milewo Zabielne, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzemy, 22 km na zach. od Choroszczy: *Milewo Zabielne* (1442)1885 SG VI 424 (tu?); *Milewo* 1569 UPL 253; *Milewo Zabielne* 1597 HMil 373–4; *Milewo Zabielne* 1603, *Milewo Zabielne* 1735 HalBiał I 118; *Milewo zabielne* 1827 Tabella II 22; *Milewo-Zabielne* 1885 SG VI 424; *Milewo Zabielne* 1921 Sk V 111; *Milewo Zabielne*, -wa -nego, *milewski* 1974 UN 165, 38. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Milewo* (4), człon drugi od wyrażenia przyimkowego *za bielą* w znaczeniu 'za błotem', z suf. -ne. Lit.: HalBiał I 117–8. EB

Milewo-Żółtki, cz. wsi Stare Kapice, dawniej wś, biał., gm. Tykocin: *Milewo-Żółtki* (1516)1885 SG VI 424; *Milewo Żółtki* 1618, *Milewo Żółtki* 1660, *Milewo Żółtki* (!) 1680, *Milewo... Żółtki* 1688, *Milewo Leśne et Żółtki* 1786, *Milewo Żółtki* 1795 HalBiał I 117; *Milewo żółtki* 1827 Tabella II 22; *Milewo* albo *Milewko* (!) *Żółtki*, *dobra* 1870 HMil 270; *Milewo-Żółtki* 1885 SG VI 424; *Milewo-Żółtki*, wś 1921 Sk V 111; *Milewo-Żółtki*, wś 1967 SM 696; *Milewo-Żółtki*, -wa -tek 1981 WUN II 452. — Człon drugi od n. os. *Żółtek* (: *żółty*) RymSEN II 763, w l. mnogiej. Lit.: HalBiał I 117. EB

Milewsken zob. Dąbrowskie (1)

Milewskie, wś, biał., gm. Jasionówka, 9 km na pñ.-wsch. od Knyszyna: *Czarna* 1559 SHGPd (Rwpuszcz 33); *Czarna* Siolo 1574 SHGPd (MK nr 112 k. 51–52); *Czarna* 1576 Lupodl 74; granic *milewskich* 1604 SHGPd (MK 185 k. 514v–515); *Milewskie* 1645 InwKn 4. 72v; *Milewskie* 1676 CzRkps nr 1099; *Milewskie* 1744 SDV 147; *Milewskie* 1778 HMil 167; *Milewskie* 1902 SG XV/2, 334; *Milewskie*, *-kich* 1981 WUN II 452. — Dawna n. *Czarna* prawdopodobnie przeniesiona z Mazowsza przez ziemian Czarniewskich. Później *Milewskie*, od n. os. *Milewski*, w l. mnogiej, lub od n. m. *Milewo*, w formie przymiotnikowej. EB

Milewskie zob. Dąbrowskie (1)

Milec zob. Miłoradz

Milecice, wś, jel., gm. Lubomierz, 7 km na wsch. od Gryfowa Śląskiego: *Gotfridi villa* 1307 Reg nr 2955; von *Goppersdorf* 1666/67 J I 348; *Geppersdorf* 1786 Z VI 115; *Geppersdorf* 1845 K 151; *Geppersdorf* 1941 Wrzosek 35; *Geppersdorf* — *Milecice*, *-ic*, *milęcicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Milecice*, *-cic* 1981 WUN II 452. — Od niem. n. os. *Gottfried*, *Geppert* (: *Godafriid*) Gott 216 i łac. *Villa*, niem. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Milecice*. Lit.: SNGŚl VIII 17. JCh

Milecin (1), cz. wsi Nowe Karmonki, dawniej wś, częst., gm. Radłów: *Ultrueckendorf* 1783 Z II 194; *Ulrickendorf*, auch *Ullriquendorf*, wś 1845 K 705; *Ulrikendorf* 1887 SNGŚl VIII 17; *Ulrikendorf* 1941 SOV 382; *Ulrikendorf* — *Milecin*, *-na*, *milęciński* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Milecin*, wś 1967 SM 696; *Milecin*, *-na* 1981 WUN II 452. — Od im. *Ulrike*, *Ulricus* Bach I 323 + *-dorf*. Pol. n. *Milecin* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 17. JCh

Milecin (2), wś, warsz., gm. Brwinów, 3 km na pñd.-wsch. od Błonia: *Myłanczyno* (1295) XVI KMaz II 93; *Myłanczyno* 1432 MkM II nr 386; *Myłenczyno* 1496 SHGMz (MK 9, 196v); *Myłanczyno* 1523 SHGMz (MK 32, 164); *Milencino* 1580 ŻDz XVI 277; *Milecin* 1792 MpPerRw; *Milecin* 1827 Tabella II 21; *Milencin* 1885 SG VI 425; *Milecin*, *-na* 1981 WUN II 452. — Od n. os. *Mileta* SSNO III 509 (: *Miłosław*, *Miłostryj*), z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. UB

Milecin (3), wś, włoc., gm. Włocławek, 5 km na pñd.-zach. od Włocławka: *Milecin* 1882 Boru-

cki 366; *Milecin* 1885 SG V 342; *Milecin* 1921 Sk I 206; *Milencin*, po zmianie *Mielecin*, *-a* 1953 MPol A-92, poz. 1240; *Milecin*, *-na* 1981 WUN II 452. — Od nazw. *Milęcki*, z dostosowaniem do nazw z suf. *-in*. Właścicielami sąsiedniej Nowej Wsi byli *Milęccy*, por. Wanda *Milęcka* Borucki 355. AG

Milecin zob. Mielecin (1)

Milianów zob. Milionów

Milica, cz. Skarżyska-Kamiennej, dawniej wś, kiel.: *Milice* 1172 CdP III 10; [*Ruda Milcza*], kuźnica XVI AtSd 154; *Milica* 1791 MpPerSd; *Milica* 1827 Tabella II 22; *Milica*, wś 1885 SG VI 426; *Milica*, wś 1952 UW 114; *Milica*, *-cy* 1966 UN 23, 101. — Dawniej *Milice*, od n. os. *Mila* (: *Miłosław*, *miły*) SSNO III 505, z suf. *-ice*. Wtórnie *Milica* — singularyzacja nazwy. Zdaniem historyków w XVI w. n. określała kuźnicę. Lit.: Kop-Kiel 243; KSand 125; NaISand 123. IN

Milice, wś, opol., gm. Pawłowiczki, 20 km na pñd.-zach. od Kędzierzyna-Koźła: *Miliz* (1303) XV Reg nr 2750; *Milicz* 1335 CdSil XXIX 37; *Militzo* (1406) K 411; *Militz* 1687/88 J II 328; *Militsch* 1743 SNGŚl VIII 18; *Militsch*, poln. *Milicze* 1783 Z II 307; *Militsch* 1845 K 411; *Milice* (*Militsch*) 1939 Prus 51; *Militsch* — *Milice*, *-ic*, *milicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Milice*, *-lic* 1981 WUN II 452. — Dawniej *Milicz*, od n. os. *Milik* (: *Miłosław*, *miły*) SSNO III 509, z suf. *-jt*, też *-je*, zniemczone jako *Militsch*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo obecną n. *Milice*. Lit.: SNGŚl VIII 18; BorGŚl 177. JCh

Milice zob. Milica

Milicz, mto, wroc.: *Miliche castello* 1136, *Milice* 1155 KŚl I 40, 88; de *Milich* 1224 SUr I 247; *Milich* 1245, *Milicensi*, *Milicz* 1249 SUr II 172, 239, 240; *Milich* 1251 SUr III 17; *Miliz* 1269–73 GHenr 301; *Milichz* 1281 SUr IV 270; *Militz* 1282, *Milicen* 1290 SUr V 115, 362; *Milicz* 1294 SUr VI 117; *Mylicz* ok. 1300 CdSil XIV 59; in *Milicz* 1318, *Militsch* 1319, v. *Militsch* 1327 Reg nr 3842, 3894, 4652; *Mylicz* 1329, v. *Milicz* 1334, *Melitz* 1337 Reg nr 4844, 5403, 5967; *Militsch* 1566 Urb I 3; *Melitzensi* 1579, *Militsch* 1666/67 J I 98, 457; *Militsch*, *Mielicz*, *Milich* 1787 Z VII 373; *Mielitsch*, *Mielich* 1845 K 872; *Milicz* — *Militsch* 1896 D 73; *Militsch*, *Milicz* 1941 Wrzosek 14; *Militsch* — *Milicz*, *-a*, *milicki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Milicz*, *-cza* 1981 WUN II 452. — Od n. os. *Milik*, z suf. *-jt*, zniemczone jako *Militsch*. Lit.: SNGŚl VIII 18; RospSEMig 226; RymNmiast 151. JCh

Milicz zob. Milice

Milicze zob. Milice

Milik, wś, nowosąd., gm. Muszyna, 3 km na zach. od Muszyny: *Mylyk* 1470–80 DB III 356; z ... *Milika* 1597 Ord 61; *Mylik* 1674 ŻDz XV 54a; *Milik* 1680 Rej 249; *Milik* 1885 SG VI 426; *Milik*, -ka, *milicki* 1964 UN 9, 96; gw. *mil'ik*, -a, *mil'icki*; łemk. *Mylyk*, *Milik*, *Mylyk*. — Od n. os. *Milik*. Lit.: PSąd I 71; Riegłemk 195. JN

Milikowice, wś, wałb., gm. Jaworzyna Śląska, 3 km na płn.-zach. od Świdnicy: in *Arnoldisdorf* 1264 SUR III 322; *Arnoldi villa* 1318, *villa Arnoldi* 1335 Reg nr 3842, 5409; *Amisdorf* 1559 CdSil XXXV 252; *Amisdorff* 1666/67 J I 680; *Mittel*, *Nieder*, *Ober Amisdorf* 1743 SNGŚI VIII 18; *Arnoldsdorf* auch *Amisdorf* 1785 Z V 407; *Amisdorf*, *Ober* 1845 K 12; *Amisdorf* 1912 CdSil XXVII 59; *Amisdorf* 1941 Wrzosek 19; *Amisdorf* — *Milikowice*, -ic, *milikowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milikowice*, -wic 1981 WUN II 452. — Dawna n. niem. *Arnoldisdorf* od n. os. *Arnold* Gott 91 + *Dorf* 'wieś', także w formie zlatynizowanej *Arnoldi Villa*. Forma *Amisdorf* zawiera n. os. *Ami*, stanowiącą skrótowanie im. *Arnold*. Od XVIII w. z niem. członami odróżniającymi *Ober* 'górny', *Mittel* 'środkowy' i *Nieder* 'dolny'. Po 1945 r. wprowadzono n. pol. *Milikowice*. Lit.: SNGŚI VIII 18. JCh

Milikowo, wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 9 km na płn.-zach. od Zalewa: ad *bona Hynrici* (1305) PrUr I/2, 524; von *Heynriches dorph* 1320, *czu Heynrichsdorff* (1332) XV PrUr II 507; *Heinrichsdorf*, wś 1789 Goldb I 78, 200; *Heinrichsdorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Heinrichsdorf* 1820 Wald 188; *Heinrichsdorf* 1882 SG III 48; *Henrykowo* — *Heinrichsdorf* 1941 Choj 35; *Heinrichsdorf* — *Jędrychowo* 1946 Ley I 47; *Heinrichsdorf* — *Milikowo*, -a, *milikowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Milikowo*, -wa 1981 WUN II 452. — Nazwa niem. od n. os. *Heinrich* + *Dorf*, śrdniem. *dōrp* 'wieś', spolonizowana jako *Henrykowo*, też *Jędrychowo*. Po 1945 r. ustalono n. *Milikowo*. RP

Milików, wś, jel., gm. Nowogrodziec, 14 km na płd.-zach. od Bolesławca: *Herzogenwalde* 1233 SUR II 33; *Herzogenualde* 1271 SUR IV 102; *Herczoginwalde* ok. 1300 CdSil XIV 130; *Herczoginwalde* 1318, *Herczoginwald* 1325 Reg nr 3839, 4469; *Hertzogswaldau* 1651 J IV 34; *Hertzogwaldt* (villa) 1666/67 J I 344; *Herzogswalde* 1677 J IV 160; *Herzogswalde* 1786 Z VI 143; *Herzogswaldau* 1845 K 229; *Herzogswaldau* 1941 Wrzosek 27;

Herzogswaldau — *Milików*, -owa, *milikowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milików*, -owa 1981 WUN II 452. — Dawna n. niem. od ap. *Herzog* 'książę' lub od n. os. *Herzog* Gott 248 i *Wald* 'las', okresowo z suf. -au. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Milików*. Lit.: SNGŚI VIII 19. JCh

Milików Las zob. Mikówiec

Milin (1), wś, koniń., gm. Kramsk, 13 km na wsch. od Konina: *Milin* 1877 Zin I 388; *Milin*, kol. 1885 SG VI 426; *Milin* 1921 Sk II 40; *Milin*, -na 1981 WUN II 452; gw. *milin*, -na, *milijski*. — Od zdrobniałego im. kobiecego *Mila* (: *Bogumila*, *Ludmila*) lub *Mila* (: *Emila*), z suf. -in. ZZ

Milin (2), wś, dawniej mto, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 15 km na płd. od Kątów Wrocławskich: in *civitate nostra Strose* 1254 SUR III 93; *Wrsthou* 1268 SUR IV 50; *civitas Fürstenow* 1297 Moep 87; *Fürstenowe* 1298 SUR VI 289; *Wirstnow* ok. 1300, in *Fürstenow* 1318 CdSil XIV 135, przyp. 264; *Alt Wurstenowe* 1318, in *Fürstenaw* 1326 Reg nr 3801, 4502; *Fürstenow* 1353 Moep 87; *Fürstenau* 1666/67 J I 435; *Fürstenau* 1743 SNGŚI VIII 19; *Fürstenau* 1845 K 142; *Fürstenau*, *Książenice* 1941 Wrzosek 9; *Fürstenau* — *Milin*, -a, *milijski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milin*, -na 1981 WUN II 452. — Dawniej *Stróże*, od ap. *stróż* 'ten co pilnuje, strzeże czegoś, pełni nadzór', w l. mnogiej, por. też ap. *stróża* 'powinność pełnienia straży w grodzie rychło zastąpiona daniną świadczoną w naturze lub pieniądzech' Sstp VIII 473–5. Później niem. *Fürstenau*, od *Fürst* 'książę' i *Au(e)* (: śrdniem. *ou(we)*, stwniem. *ouwia*, *ouwa*) 'podmokła łąka, zagłębienie, teren nisko położony nad wodą' Kluge 36. Wrzosek notuje kalkę *Książenice*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Milin*. Lit.: SNGŚI VIII 19. JCh

Milino, wś zaginiona, leżała prawdopodobnie w dawnym pow. tureckim, koniń.: *Milino* 1360 KW III 169. — Od n. os. *Mila* SSNO III 505–6, z suf. -ino. Lit.: SHGŁęcz I 203. EB

Milino zob. Mylin

Milinów, wś, koniń., gm. Władysławów, 12 km na płn. od Turku: *Milinów* 1877 Zin I 388; *Milinów*, kol. 1885 SG VI 426; *Milinów*, wś 1921 Sk II 39; *Milinów*, -nowa 1981 WUN II 452; gw. *milinuf*, -ova, *milinoski*. — Od zdrobniałego im. kobiecego *Mila* lub *Mila*, zob. *Milin* (1), z suf. -inów. ZZ

Milinów zob. Milanów (2)

Milionów, wś, częst., gm. Dąbrowa Zielona, 15 km na zach. od Koniecpola: *Milianów* 1827

Tabella II 22; *Milionów* 1877 Zin I 388; *Milanów* al. *Milianow* (*Emilianów?*), al. *Milionów*, wś i os. karcz. 1885 SG VI 416; *Milionów* 1901 Przew I 381; *Milanów* 1921 Sk II 84; *Milionów* 1967 SM 696; *Milionów*, -nowa, *milionowski* 1972 UN 48, 29. — Od n. os. *Milian* (: *Emilian*) RymSEN I 180, z suf. -ów. W postaci *Milanów* nastąpił zanik -i- (może pod wpływem częstszych n. m. *Milanów*), a forma *Milionów* — z podwyższoną artykulacją samogłoski *a* — mogła powstać w wyniku adideacji do liczebnika *milion*. EB

Milischau zob. Mileszewy

Milischew zob. Mileszewy

Miliszew zob. Mileszewy

Miliszewo zob. Mileszewy, Milew (2)

Miliszewy, wś, tor., gm. Ciechocin, 12,5 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Miliszewy* 1827 Tabella II 22; *Miliszewy* 1885 SG VI 427; *Miliszewy*, -wa 1981 WUN II 452. — Od n. os. *Milisz* (: *Miłostaw*, *miły*), z suf. -ewy. UB

Militsch zob. Milice, Milicz

Militschek zob. Mieliczki

Milkau zob. Miłaków (3)

Milken zob. Miłki

Milkow zob. Miłkowo (2)

Milkowo zob. Miłkowo (3)

Milkowo-Hauland zob. Miłkówko

Millau zob. Milewo (8)

Millemberg zob. Miłkowo (1)

Millenberg zob. Miłkowo (1)

Millertów zob. Pieryszew

Millewen zob. Milewo (8)

Millmen zob. Długomiłowice

Millossen zob. Miłusze (2)

Millowitz zob. Milejowice (3), Miłowice (3)

Millucken zob. Miłuki (1, 2, 3)

Mil(l)ussen zob. Miłusze (1)

Milusze zob. Miłusze (1)

Milniw zob. Mielnów

Milno zob. Mielno (6)

Milo zob. Mielno (6)

Milonki, wś, krak., gm. Trzyciąż, 16 km na wsch. od Olkusa: *Milune* 1262 KMłp I 69; *Milvne* 1275 Imbr 8; *Ville Mylinensis* 1275 KMłp I 104; *Milnyky* (!) 1415 Hel II nr 1385; *Mylonki* (1422) XVIII KMłp IV 194; *Mylunky* 1470–80 DB II 48; *Milonky* 1529 LR 177; *Milonki* 1565 Matr V/1, nr 3208; *Milonki* 1787 MpPerKr; *Milonki* 1839 MpKwat IV 5; *Milonki*, kol. 1921 Sk

III 76; *Milonki*, -nek, *milonecki* 1964 UN 11, 59; gw. *miłónki*, -nek, *miłpijski*. — Od n. os. *Milun* (: *Milobrat*, *Miłostaw*) RymSEN II 101, z suf. -je. Wtórnie n. przeszła do kategorii nazw zdrobniających z suf. -ki. Forma *Milonki* powstała w wyniku przejścia -uN- > -oN-. Lit.: RKrak 104. IN

Milonkowo, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi wyszogrodzkiej, płoc.: *Malonkowo* (1414–25) 1456 SHGWy(MK 3, 19); *Mylonkowo* (1437) 1456 SHGWy(MK 3, 211v); *Milenkowo*, *Milonkowo* (1444) 1456 SHGWy(MK 3, 297 i 310v). — Od n. os. *Malonek* (: *mały*) RymSEN II 62, z suf. -owo. Od początku wahanie w podstawie n. os., zapewne wywołane adideacją do n. os. od podstawy *Mił-* i sąsiedztwem spółgłoski *n*. UW

Milonowo zob. *Milanówek*, *Miłonów*, *Wilanów* (3)

Miloradesdorf zob. Miłoradz

Miloschewo zob. Miłoszewo (1)

Milostai(e) zob. Miłostajki

Milowen zob. Malinka

Milowice, cz. *Sosnowca*, dawniej wś, kat.: *Mielejowice* (1417) XVIII KMłp IV 163; *Milejowice* 1443 ŻDz XV 452; *Mileowicze* 1443 GrMark II 629; *Milowicze* (1449) XVI ZDM III 326; *Mileowicze* 1470–80 DB II 198; *Milyeyowicze*, *Miloyewicze* 1529 LR 14, 260; *Milejowice* 1667 ŻDz XV 453; *Milowice* 1787 Spis 367; *Miłowice* 1787 MpPerKr; *Milowice* 1827 Tabella II 22; *Milowice* al. *Miłowice*, wś 1885 SG VI 429; *Milowice*, wś 1901 Przew I 381; *Milowice*, -wic 1981 WUN II 452. — Od n. os. *Milej* (: *Mitobor*, *Miłostaw*) SSNO III 507, z suf. -owice. Forma *Mielejowice* powstała w wyniku przejścia -il- > -el-. Zmiana *Milejowice* > *Milowice* nastąpiła na skutek ściągnięcia grupy -ejo- > -o-. Forma *Miłowice* powstała przez adideację do *miły*, *miło*. Lit.: RSiew 16. IN

Milowice zob. *Milejowice* (1, 3), *Miłowice* (3)

Milówka (1), wś, dawniej mto, biel., gm. Miłowka, 16 km na pld. od Żywca: *Milowka* XVII LKrak 95; *Miluwki* 1772 MpZan; *Milówka* XVIII Kom 19; *Milówka*, mko 1885 SG VI 429; *Milówka*, mko 1921 Sk XII 40; *Milówka*, -ki, *miłowczański* 1964 UN 17, 52. — Od n. os. *Mila* (: *Miłostaw*, *miły*) SSNO III 505, z suf. -ówka. Nazwa może również nawiązywać do przym. *miły* na określenie miłego miejsca. W XVIII w. występuje również forma pluralna *Miłowki*. *Miłowkę* założyli w XVI w. Komorowscy, ówcześni właściciele dóbr

żywieckich; była miastem do 1934 r. Lit.: LKrak 95; RymNmias 152; RospSEMig 227. *IN*

Milówka (2), wś, tarn., gm. Wojnicz, 14 km na pld.-wsch. od Brzeska: *Myłowka* 1446 SHG-Sd(TP 22, 417); *Myłowka* 1479, *Mileianowka* pocz. XVI SHGSd; *Milejowka* 1529 LR 16; *Mileiowka* 1581 ŻDz XIV 143; *Milowka* 1629 RPobKr 222; *Milowka* 1680 Rej 232; *Milówka* 1885 SG VI 430; *Milówka*, -ki, *milówecki* 1964 UN 3, 31. — Dawniej *Milejówka*, od n. os. *Milej* SSNO III 507, z suf. -ówka. Forma *Milówka* powstała w wyniku ściągnięcia -eja- > -o-; forma *Milejanówka* rozszerzona o suf. -an w podstawie. Odnotowana też postać *Milówka*. Lit.: LKrak 95. *IN*

Milsdorf zob. **Przesieczany**

Milsko, wś, ziel., gm. Zabór, 15 km na wsch. od Zielonej Góry: *Miltzig* 1670, *Miltzig* 1687/88 J III 87, 517; *Miltzig* 1823 MpUMbl 2262; *Milzig* 1845 K 412; *Milzig*, *Milowice* 1941 Wrzosek 31; *Milzig* — *Milsko*, -ka, *milski* 1947 MPol XXV nr 111; *Milsko*, -ka 1981 WUN II 452. — Nazwa od n. os. *Mil* (: *Milobrat*) SSNO VII 154, z niem. suf. -zig. W n. ustalonej urzędowo po 1945 r. niem. -zig zastąpiono pol. suf. -sk/-sko. Lit.: SNGŚl VIII 19. *JCh*

Milucken, miejscowość zaginiona, leżała w par. Książnik, gm. Miłakowo, olszt.: *Milucken* 1579 GermerSied 272. — Zob. *Miluki* (1). *RP*

Milucken zob. **Jurki** (6), **Miluki** (1, 2, 3)

Milunie zob. **Milonki**

Milunki zob. **Milonki**

Milusy zob. **Milusze** (1)

Milusze zob. **Milusze** (1)

Miluzy zob. **Młynary** (1)

Milwino, wś, gdań., gm. Luzino, 11 km na pld.-zach. od Wejherowa: *Milwino* 1399 Zeit XII 27; *Melfenow*, *Milfenow*, *Milfino* ok. 1400 Font LXX 211, 212, 235; *Milsenow* 1407, *Milwinow* 1412 Zeit XII 19, 22; *Milsino* 1430 Lor X 141; *Myłfyno*, *Milfino* (1438) GZ 122; *Milnyno* 1534 Inwwłoc 117; *Milwino* 1570 ŻDz XXIII 279; *Milvino* 1599 Font I-III 471; *Milwino* 1648 RP 192; z *Milwinem* 1664 Font XXXII 354; *Milwino* 1682 Font V 163; *Milwino* 1749 Font XVI-XIX 230; *Milwyn* 1796-1802 MpSchröt IV; *Melwin* al. *Mihwin*, niem. *Melwin* 1885 SG VI 250; *Milwino*, niem. *Melwin* 1921 Sk XI 67, 82; *Milwin* in. *Mielwino* (*Mellwin*) 1925 Krzep 72; *Milwino* 1952 UW 196; *Milwino*, -na 1981 WUN II 452; gw. *mēlvīno*, *melvīno*, *milvīno* Lor 63. — W piśmie gotyckim (tzw. szwabacha)

f oddaje głoskę *s* lub *ś*, a nie *f* (< w), jak później odczytano, zatem prawdopodobnie pierwotnie *Mil(e)szyno*, od n. os. *Milesza* SSNO III 508, z suf. -ino, w XV w. też -in-ow. Wtórnie *Milwino*, gw. *Mielwino*. Lit.: Treder, PMT III 66-7; Łuszczryńska, PMT V 58. *WK*

Milzig zob. **Milsko**

Milżyn, wś, włoc., gm. Lubraniec, 8 km na pld.-zach. od Lubrańca: *Meszino* 1398 Koz V 29; *Meszino* 1419 Koch nr 751; *Mesino* 1557-66 ŻDz XIII 9; *Miezyno* 1634 Rpodbrz 220; *Mielzyno* 1674 Rpog 139; *Milżyn* 1796 PerOpis IX; *Milżyn* 1827 Tabella II 22; *Milżyn* 1885 SG VI 431; *Milżyn*, -na 1981 WUN II 452. — Pierwotnie *Mieszyno*, od n. os. *Miesza* (: *Mieciślaw*) SSNO III 476, z suf. -ino, -in. Wtórna forma *Mielzyno*, *Milżyn*; o etymologii zob. *Mielżyn*. Lit.: Nieckula, -ov- 287. *AG*

Milżynek, wś, włoc., gm. Lubraniec, 9 km na pld.-zach. od Lubrańca: *Myeszynko* 1489 Lupbrz 101; *Mijrzinko* 1527 Wład XI 36; *Milżynek* 1827 Tabella II 22; *Milżynek* 1885 SG VI 431; *Milżynek* 1921 Sk I 203; *Milżynek*, -nka 1981 WUN II 452. — Od n. sąsiedniej wsi *Mieszyno*, dziś *Milżyn*, z suf. -ko, -ek. *AG*

Miła, cz. Stąporkowa, dawniej wś, kiel., gm. Stąporków: *Miła* 1877 Zin I 388; *Miła*, wś 1885 SG VI 431; *Miła*, wś 1901 Przew I 381; *Miła*, wś 1921 Sk III 48; *Miła*, wś 1933 SkBy 1052; *Miła*, -lej 1966 UN 24, 72. — Od przym. *miły*, może na określenie milego miejsca. *IN*

Milachowo, os., dawniej wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 3,5 km na pld. od Kamienia Pomorskiego: *Milchow* 1433-59 TrautmElb I 102; *Milchow* 1540 PomKirch II 31; *Milchow* 1618 MpLub; *Milchow* 1789 MpGillyPom; *Milchow* 1829 MpUMbl 685; *Milchow* 1885 SG VI 420; *Milchow* — *Milachowo*, -wa, *milachowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Milachowo*, -wa 1981 WUN II 452. — Od n. os. *Miloch* SSNO III 511, z suf. -ów. Nazwa zmieniona jako *Milchow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Milachowo*. Lit.: LorSNH 72; TrautmElb I 102; RzDuma II 43. *BCz*

Milachówek, wś, włoc., gm. Topólka, 13 km na zach. od Lubrańca: *Mylochowo* 1393 Kuj 270; *Milochowo* 1418 Koch nr 14; *Mylochowo* 1489 Lupbrz 102; *Milochowo* 1557-66 ŻDz XIII 11; *Mielochowo* 1634 Rpodbrz 220; *Milachowo* 1674 Rpog 141; *Milachow* 1796 PerOpis IX; *Milachowo* 1885 SG VI 432; *Milachówek* 1921 Sk I 99; *Milachówek*, -wka, *milachowski* 1971 UN 182, 37.

— W XIV w. n. brzmiała *Milochowo*, od n. os. *Miloch* (: *Milosław*, *Milogost*) SSNO III 512, z suf. -owo. Zmiana na *Milachowo* jest wynikiem obniżenia artykulacyjnego -o- > -a-. Od XX w. n. występuje w formie deminutywnej z suf. -ek. Lit.: Nieckula, -ov- 133. AG

Milaczew (1), wś, koniń., gm. Kleczew, 4 km na płn.-zach. od Kleczewa: de *Milaczewo* 1443 KW V 674; *Milaczewo* 1466 SHGKI(ŻninPG 7, 236a); *Milaczew* 1877 Zin I 388; *Milaczew*, kol., folw. 1885 SG VI 432; *Milaczew* 1921 Sk II 109; *Milaczew*, -wa 1981 WUN II 452; gw. *miłacef*, -efa, *miłaceski*. — Od n. os. *Milacz* (: *Milobrat*) SSNO III 510, z suf. -ewo, -ew. ZZ

Milaczew (2), wś, koniń., gm. Malanów, 10,5 km na płd.-zach. od Turku: *Milawczowo* 1386, *Milawczow* 1391 SHGŁęcz I 203; *Mylaczewo maior* 1496, *Mylaczow baccalarii*, *Mylaczow Joannis* 1511 ŻDz XIII 174, 185; *Mylaczowow* (!), *Mylaczow* 1511/12 VisitGn 247, 251; *Mylaczewo maior* 1511–23 ŁLB I 255; *Milaczow Staszow* 1553 ŻDz XIII 226; *Milaczew* 1827 Tabella II 22; *Milaczew* 1885 SG VI 432; *Milaczew*, -wa 1981 WUN II 452; gw. *miłacef*, -va, *miłaceski*. — Początkowo *Milawczow(o)*, od n. os. **Milawiec* (: *miły*, *Milosław*), z suf. -ow(o). Później wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *Milaczew(o)*, *Milaczów*. Od XIX w. w nazwie utrwalił się suf. -ew. Członki odróżniające od łac. *maior* 'większy', od *baccalarius* (: łac. *baccalaureus*) 'nauczyciel domowy, pedagog' SpXVI, I 289 oraz od n. os. *Jan* i *Stasz* (: *Stanisław*), z suf. -ów. Lit.: SHGŁęcz I 203; Nieckula, -ov- 132. EB

Milaczewek, wś, koniń., gm. Malanów, 11,5 km na płd.-wsch. od Turku: *Mylaczew minor* 1496 ŻDz XIII 174; *Mylawczewo* 1511/12 VisitGn 244; *Mylaczewo minor* 1511–23 ŁLB II 70; *Milanczow* (!) *Gorny* 1553, *Milaczow Gorny* 1553 ŻDz XIII 226, 316; *Milaczewek* 1827 Tabella II 22; *Milaczewek* 1885 SG VI 432; *Milaczewek*, -wka 1981 WUN II 452; gw. *miłacevek*, -efka, *miłaceski*. — Od n. sąsiedniej wsi *Milaczew* (2), z członami odróżniającymi od łac. przym. *minor* 'mniejszy' i pol. *górnny*. W XIX w. n. uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ek. Lit.: SHGŁęcz I 203. EB

Milaczewskie Młyny, wś, koniń., gm. Malanów, 7,5 km na płd. od Turku: *Młyny* 1877 Zin I 394; *Młyny-Milaczewskie*, folw. 1885 SG VI 550; *Młyny Milaczewskie*, wś 1901 Przew I 387; *Milaczewskie Młyny* 1921 Sk II 120; *Milaczewskie Młyny*

1933 SkBy 1052; *Młyny Milaczewskie* 1952 UW 83; *Milaczewskie Młyny*, -kich -nów 1981 WUN II 452. — Początkowo *Młyny*, od ap. *młyn*, w l. mnogiej. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. pobliskiej wsi *Milaczew* (2), w formie przymiotnika. EB

Milaczów Górny zob. **Milaczewek**

Milaczów-Staszów zob. **Milaczew** (2)

Milaki (1), cz. wsi Witkowo, dawniej wś, ciech., gm. Raciąż: *Vitkovicze* 1374 SHGPI 329; *Withcowa*, *Witkowo* 1405–14 Płoń nr 620, 2214; *Vythlikowo* 1478 ZHer nr 534; *Vithkovo-Mylaki* 1549 SHGPI 329; *Witkowo Milak* 1578 ŻDz XVI 83, 89; *Witkowo milaki* 1827 Tabella II 272; *Witkowo Milaki* 1892 SG XIII 669; *Witkowo-Milaki* 1952 UW 29; *Witkowo-Milaki*, wś 1967 SM 1234; *Milaki*, -ków 1981 WUN II 452. — Dawniej *Witkowice*, później *Witkowo*, od n. os. *Witek*, z suf. -owice, wtórnie -owo. W XV w. istnieją już dwie wsi; w XVI w. dla odróżnienia od drugiego Witkowa pojawia się n. zestawiona *Witkowo-Milaki*, z drugim członem rodowym od im. *Milak* (właściciel wsi w XV w.), w l. mnogiej. Lit.: SHGPI 329; ZMaz 380. UW

Milaki (2), wś, elbl., gm. Lelkowo, 11 km na płn. od Pieniężna: *Mingen* 1789 Goldb I 135; *Müngen* 1796–1802 MpSchröt X; *Müngen* 1820 Wald 113; *Müngen* 1885 SG VI 797; *Müngen* 1920 MpHAPr I; *Muengen* — *Minie* 1946 Ley I 106; *Müngen* — *Milaki*, -k, *mitacki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milaki*, -lak 1981 WUN II 453. — Nazwa trudna do objaśnienia. Wieś leży w otoczeniu innych wsi o niem. nazwach. Ze względu na brak starszych zapisów z dużą ostrożnością można przyjąć, że niem. *Müngen* stanowi przekształcenie starszej n. prus. **Ming-ein*-, zob. objaśnienie n. *Mingajny*. Forma *Minie* jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną n. niemieckiej. Po 1945 r. ustalono nazwę *Milaki*. RP

Milakowo, wś, dawniej mto, olszt., gm. Miłakowo, 14 km na płn.-wsch. od Morąga: in *Liebenstadt* ... in *Liebstadt* (1315)XVI, *stadt Libenstadt* ... *zczur Libenstad* (1323)XV PrUr II 87, 300–1; *zczur Lybenstat* (1350)XIV PrUr IV 538–9; *ciuitas Libenstat* 1402–08 GermerSied 251; *Liebenstad* 1416 GZ 3; in *Libenstadt* 1416, *czu Lybenstad* 1421 MWrm V 523, 571; *Lienbenstadt* 1445–49 GermerSied 251; *Li(e)bstadt* 1504 Font LIX 127, 131; *Liebstadt* ok. 1550 MWrm III 439; *Liebestadt* 1579 GermerSied 251; *Libenstadt* 1611 MWrm III 262; *Liebstadt* 1755

MpEnd; *Libsztat*, niem. *Liebstadt* 1884 SG V 206; *Libsztat* — *Liebstadt*, mto 1941 Choj 110; *Liebstadt* — *Milakowo*, -a, *milakowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Milakowo*, -wa 1981 WUN II 453. — Nazwę *Liebstadt* należy łączyć z nazw. krzyżaka Heinricha von *Liebenzell*, który w 1302 r. założył tu zamek i podgrodzie; jako n. miasta występuje od 1323 r. Istnieje hipoteza o związku etymologicznym nazwy z n. rz. *Liwna* (dziś *Milakówka*), która wypływa z jez. *Mildzie*, por. *Liwna* 1884 SE V 206, *Liebe* 1920 MpHAPr I, *Milakówka* 1959 Ley II 144–5. Na podstawie formy *Liwna* (nigdzie historycznie niepoświadczonej) nazwę zestawiono z inną n. *Liwa*/*Liwna*, o etymologii staropruskiej, zob. n. m. *Liwa*, też *Górniewicz*, HE I 17–8, *Bioli*, HE V 30 Ley II 246, 322. Niemieckie *Liebstadt* przejęto do j. pol. fonetycznie jako *Libsztat*; po 1945 r., sugerując się niem. członem *Lieb* (: *lieb* 'miły, kochany'), ustalono urzędową n. *Milakowo*. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu II 130; *GermerSied* 251–2; *RospSEMIG* 227; *RymNmiast* 151. RP

Milaków (1), wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 10 km na wsch. od Bełchatowa: *Milacow* 1393 SHGŁecz I 203; *Milakowo* 1394 Hb 70, nr 117; *Milacow* 1511 ŻDz XIII 197; *Mylakow* 1511–23 ŁLB II 219; *Milakow* 1552 ŻDz XIII 256; *Milaków* 1827 Tabella II 22; *Milaków* 1885 SG VI 432; *Milaków*, -kowa, *milakowski* 1974 UN 46, 46. — Od n. os. *Milak* (: *Miłosław*) SSNO III 511, z suf. -ów, w XIV w. także -owo. Lit.: SHGŁecz I 203; *Nieckula*, -ov- 132. EB

Milaków (2), wś, rad., gm. Gowarczów, 11 km na płn.-wsch. od Korških: *Milyakow* 1470–80 DB I 371; *Mylakow* 1508 ŻDz XV 480; *Mylakow* 1511–23 ŁLB I 695; *Milakow* 1577 ŻDz XIV 284; *Milaków* 1827 Tabella II 22; *Milaków* 1885 SG VI 432; *Milaków*, -kowa, *milakowski* 1966 UN 24, 15. Lit.: KSand 125; *KopRad* 327; *Nieckula*, -ov- 132. IN

Milaków (3), wś, ziel., gm. Nowe Miasteczko, 3 km na pld.-wsch. od Nowego Miasteczka: *Myglov* (!) 1299 SUr VI 373; *Milakaw*, *Milakow*, *Milacow*, *Mylacow* ok. 1300 CdSil XIV 57, 152; *Milakow* 1397, *Milko* 1442, *Milcke* 1505, *Milkau* 1511 CdSil XXIV 165, 177, 193, 82; *Milke* 1580, *Milckau* 1670, *Milckaviensem* 1687/88 J III 22, 79, 614; *Milkau* 1791 Z X 161; *Milkau* 1845 K 411; *Milakowo*, *Milkowo* — *Milkau* 1896 D 73; *Milkau*, *Milkowo* 1941 Wrzosek 37; *Milkau* — *Milaków*, -owa, *milakowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Milaków*, -kowa 1981 WUN II 453. — Nazwę zniem-

czono jako *Milcke*, *Milkau*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono postać *Milaków*. Lit.: SNGŚI VIII 19. JCh

Milawa, wś, bydg., gm. Trzemeszno, 8 km na pld.-wsch. od Trzemeszna: *Milawa* et *Ostrowite* (1397)1666 KW III 702; in *Mylawa* 1511/12 VisitGn 450; *Mylawa*, villa 1511–23 ŁLB I 199; *Mylavy* 1534 SHGKI(ASK 12, 394v); *Mylawy* 1535 SHGKI(ASK 12, 487); wieś *Milawa* 1564–65 Luwlkp I 260; *Mielawa* 1580 ŻDz XII 162; wieś *Mielawa* 1789 MKI(Tab 36, 144); *Milawa* 1846 KsP 502; *Milawa* 1885 SG VI 432; *Milawa*, -wy, *milawski* 1972 UN 181, 34. — Zapewne od n. os. **Mil* (: *Miłosław*, *miły*), por. *Mila* SSNO III 505, z suf. -ewa; dopiero w wyniku przejścia 'e' > 'a' powstałaby nowa forma *Milawa*. W ten sposób zatarł się pierwotny charakter dzierżawczy, podobnie jak w n. m. *Warszawa*. Nazwa uległa zapewne wtórnej adideacji do przym. *miły*. Nie można jednak wykluczyć, że jest to n. topograficzna, z suf. -awa, od jakiejś n. wodnej, trudnej jednak do wyjaśnienia. Odnotowana też forma *Mielawa* powstała w wyniku przejścia -il- > -el-. ZZ

Milawczewo zob. **Milaczewek**

Milawczowo zob. **Milaczew** (2)

Milawczów zob. **Milaczew** (2)

Milawczyce, wś, kiel., gm. Czarnocin, 19 km na pld.-zach. od Pińczowa: de *Milowicz* 1382, 1404, de *Milawcice* 1399 Krak nr 1404, 8707; *Mylawczyce*, *Milawczicze* 1470–80 DB I 409, II 418; *Mylawczyce* 1508 ŻDz XV 487; *Milawczyce* 1529 LR 129; *Milawczyce* 1579 ŻDz XIV 217; *Milawczyce* 1827 Tabella II 22; *Milawczyce* 1885 SG VI 433; *Milawczyce*, -czyc, *milawski* 1966 UN 22, 38; gw. *mielafcyce*, -yc, *mielaski*. — Od n. os. **Milawiec* (: *miły*, *Miłosław*), z suf. -ice. W formie gw. rozszerzenie i > e przed L. Lit.: KSand 125; *KopKiel* 243. IN

Milchów zob. **Mełchów**

Milcz, wś, wroc., gm. Wołów, 5 km na płn.-wsch. od Wołowa: *Arnoldi villa* 1291 Reg nr 2197; *Arnenszdorf* (1466) K 12; *Arnsdorf* 1787 Z VII 241; *Arnsdorf* 1845 K 12; *Arnsdorf* 1941 Wrzosek 23; *Arnsdorf* — *Milcz*, -a, *milecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milcz*, -cza 1981 WUN II 453. — Pierwszy łac. zapis kancelaryjny *Arnoldi Villa* od n. os. *Arnoldus* + villa 'wieś'. Potem w formie niem. *Arnoldsdorf*, *Arnsdorf*, od n. os. *Arnold*, *Am Bach* I 58 i *Dorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Milcz*. Lit.: SNGŚI VIII 19. JCh

Miłki, wś, suwał., gm. Miłki, 11 km na pld.-wsch. od Giżycka: Jan Milken Schulzen zu *Damerau* 1475 BiałOsad 56–7; *Milken* 1481 MWrm III 370; *Milkenn* 1507 Ger 99; *Millus* (sic *Milkis* oder *Milken*) ok. 1550 MWrm III 406, przyp. 96; *Milken*, wś 1785 Goldb III 129; *Milcken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Milken* — *Milki* 1879 KętN 155; *Milken* (niem.), al. *Milki* 1885 SG VI 427, 433; *Milken* — *Milki*, -*tek*, *milecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Milki*, -*tek* 1981 WUN II 453. — Nazwa utrwała nazw. sołtysa Jana *Milkena* wymienionego w nadaniu z 1475 r. Wieś powstała (jak wynika z pierwszego zapisu) przy jakiejś *dąbrowie*. KętL 488 wywodzi błędnie sołtysa *Milka* z Kamionek (= Steindamerau). Kętrzyński i Rospond uznają n. za polską, Gerullis za staropruską. Wieś zamieszkiwała pierwotnie ludność niem., por. KętL 238, może więc jest to n. niem., od n. os. *Milke* Gott 352. Lit.: GórnrWRm 206; RospSEMig 227; BiałOsad 11, 26, 56–7, przyp. 6; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 163, 204–5. RP

Miłki zob. Czaplice-Miłki

Miłkowa, wś, nowosąd., gm. Korzenna, 13 km na pln.-wsch. od Nowego Sącza: *Milcouauola* 1362 ZDK I 86; *Myłcova* 1379 KMłp I 409; *Milkowa* 1470–80 DB II 245; *Myłkow* 1529 LR 295; *Milkowa* 1581 ŻDz XIV 134; *Milkowa* 1680 Rej 216; *Milkowa* wyżna i *Milkowa* niżna, dwie wsi 1885 SG VI 434; *Milkowa*, -*wej*, *miłkowski* 1964 UN 9, 142; gw. *miuuk^uovă*, -*y*, *miuuk^uoski*. — Dawniej *Milkowa Wola*, od n. os. *Milek* SSNO III 511, w formie przym. dzierżawczego na -*ow-* i od ap. *wola*. Wtórnie elipsa członu *Wola*. W XV w. występuje także wariant *Milków*. W SG zanotowano dwie wsi: *Milkową Wyżną* i *Niżną*; człony odróżniające od przym. wyżni 'wyższy, górny' i niżni 'niższy, dolny'. Lit.: PSąd I 71–2; Nieckula, -*ow-* 132. IN

Miłkowa Niżna zob. **Miłkowa**

Miłkowa Wola zob. **Miłkowa**

Miłkowa Wyżna zob. **Miłkowa**

Miłkowice (1), wś, koniń., gm. Dobra, 9 km na pld.-wsch. od Dobrej: de *Milcowicz* 1374 KW III 408; *Milkowicze* 1390 SHGŁęcz I 203; *Milkowice* 1496, *Myłkowice* 1511 ŻDz XIII 174, 184; *Milkowicze*, *Myłkowicze* 1511–23 ŁLB I 390, 405; *Milcowicze* 1553 ŻDz XIII 225; *Milkowice* 1827 Tabella II 22; *Milkowice* 1885 SG VI 434; *Milkowice*, -*wic* 1981 WUN II 453; gw. *miuukovice*, -*vic*, *miuukoski*. — Od n. os. *Milek* SSNO III 511, z suf. -*owice*. Lit.: SHGŁęcz I 203. EB

Miłkowice (2), wś, legn., gm. Miłkowice, 9 km na pln.-zach. od Legnicy: *Arnoldisdorf* (1349), *Arnoldi villa* (1360), *Anisdorff* (1418) K 12; *Anisdorf* 1789 Z VIII 162; *Anisdorf* 1845 K 12; *Anisdorf* 1941 Wrzosek 34; *Anisdorf* — *Milkowice*, -*ic*, *miłkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Milkowice*, -*wic* 1981 WUN II 453. — Dawna n. niem. od n. os. *Arnold* i od skróconej formy tego im. *Am(o)* Gott 91 + -*dorf*. W XIV w. występuje wariant zlatynizowany *Arnoldi Villa*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Milkowice*. Lit.: SNGŚI VIII 20. JCh

Miłkowice-Janki, wś, biał., gm. Drohiczyn, 8 km na pln. od Drohiczyzna: imenie *Milkowiczy* 1520–22 Kond 126; in Bonis *Myłkowicze* 1524, pro Bonis *Milkowice* 1526 HalBiał I 118; *Мицьковичи* 1528 Kond 126; *Milkowiczy* 1528 ŻDz XVII/1, 185; *Мицьковичи Янковичи* 1567 Kond 126; *Milkowicze*, z *Milkowic*, z *Milkowicz*, *Milkowice Jankowice*, z *Milkowic Jankowic* 1569 UPL 269, 278, 288; *Milkowicze Jankowicze* 1580 ŻDz XVII/1, 8; *Milkowice Janki* 1676 Kond 126; *Milkowice*, *Milkowice Janki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Milkowice Janki* 1795 MpPerPd; *Milkowice* al. *Milkowicze* 1885 SG VI 427; *Milkowice Janki* 1902 SG XV/2, 335; *Milkowice-Janki* 1921 Sk V 24; *Milkowice-Janki*, -*wic* -*ków* 1981 WUN II 453; gw. *miłkoviće janki*, -*vic* -*nek*, *jankoski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Milek*, *Milko* SSNO III 511, por. też brus. n. os. *Milko* (: im. cerk. *Milij*) BiryłBA I 120, z suf. -*owiczy*, -*owicze*/-*owice*. Człon drugi od im. *Janek* (: *Jan*), por. Christof niegdy *Janusow* i *Jan* (z tej wsi) 1580 ŻDz XVII/1, 8, z suf. -*owicze*/-*owicze*, wtórnie w l. mnogiej. W obrębie okolicy szlacheckiej *Milkowice* leżały wsie: *Milkowice-Janki*, *Milkowice-Maćki*, *Milkowice-Paszki*, *Milkowice-Stawki*, które zamieszkiwał drobnoszlachecki ród *Milkowskich*. Lit.: Kond 126; HalBiał I 118. EB

Miłkowice-Maćki, wś, biał., gm. Drohiczyn, 7 km na od Drohiczyzna: selo *Мицьковичи Руское* 1567 Kond 126; *Milkowicze ruskie*, z *Milkowicz ruskich* 1569 UPL 275; *Milkowicze Ruskie*, z *Milkowicz Ruskich*, z *Milkowicze Ruskich*, z *Milkowicz Ruskich* 1580 ŻDz XVII/1, 9, 10; *Milkowicze Ruskie* 1600, *Milkowice Ruskie* 1676 Kond 126; *Milkowice Macki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Milkowice Marki* (!) 1795 MpPerPd; *Milkowice Maćki* 1902 SG XV/2, 335; *Milkowice-Maćki* 1921 Sk V 24; *Milkowice-Maćki*, -*wic* -*ków* 1981 WUN II 453. — Człon drugi od im. *Maciek*, *Maćko* (: *Maciej*), w l. mnogiej. Wieś zamieszkiwali chłopci ukraińscy, stąd dawny

człon odróżniający *Ruskie*. Lit.: Kond 126–7; Hal-Biał I 118; GórRPd 63. EB

Miłkowice-Paszki, wś, biał., gm. Drohiczyń, 8 km na płn. od Drohiczyń: *Мишковичи Пашковичи* 1567 Kond 127; *Miłkowice Paszkowicze*, z *Milkowicz Paskow* 1569 UPI. 278; *Milkowicze Paszkowicze*, z *Milkowicz Paskowicz* 1580 ŻDz XVII/1, 8, 9; *Milkowicze Paszkowicze* 1600 HalBiał I 118; *Milkowice-Paszki* 1676 Kond 127; *Milkowice Paszki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Milkowicze Paszki* (!) 1795 MpPerPd; *Milkowice Paski* al. *Paszki* 1902 SG XV/2, 335; *Milkowice-Paszki* 1921 Sk V 24; *Milkowice-Paszki*, -wic -ków 1981 WUN II 453; gw. *paški*, -*šek*, *paškowski*. — Człon drugi od n. os. *Paszek*, *Paszko* (: *Paweł*) SSNO IV 196, por. też Nobili Christopho Miłkowski olim *Pauli* Filio de *Milkowicze Paszkowicze* haeredi 1600 HalBiał I 118, z suf. -*owiczyl/-owicze*, wtórnie w l. mnogiej. Lit.: Kond 127; HalBiał I 118. EB

Miłkowice Ruskie zob. **Miłkowice-Mački**

Miłkowice-Stawki, wś, biał., gm. Drohiczyń, 9 km na płn.-zach. od Drohiczyń: *Milkowice trinum Stawki* 1552 HalBiał I 118; *Мишковичи Ставку* 1567 Kond 127; *Milkowicze Trinum* 1604 HalBiał I 118; *Milkowice-Stawki* 1676 Kond 127; *milkowice Stawki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Milkowice Stawki* 1795 MpPerPd; *Milkowice Stawki* 1902 SG XV/2, 335; *Milkowice-Stawki*, -wic -wek 1981 WUN II 453; gw. *miłkowice stafki/stafki*, -*vek*, *stavečki*. — Człon drugi od n. os. *Stawek* (*Stawko*) SSNO V 203 lub od ap. *stawek* (: *staw*), w l. mnogiej. Lit.: Kond 127; HalBiał I 118. EB

Miłkowo (1), wś, elbl., gm. Orneta, 14 km na płn.-wsch. od Ornety: *das dorf zu Mynnenberg* (1338) MWrm I 480; *de Mynnenberg* 1383, *Mildenberg* 1399, *Mynnenberg* 1403 MWrm V 115, 313, 376; *Mildenbergk* XV MWrm I 479–80, przyp. 1; *Millenberg* 1517 Locationes 89; in *Mildenberg* 1536 ZGAE XXIII 860; *Mildenberg* 1578 SHGWrm(Arch. Gött. Schiebl. XXV 56); *Millenberg* 1615 RŁWrm 264; *Millenberg* 1718 Wijaczka 425; *Millenberg* 1789 Goldb I 141; *Millenberg* 1820 Wald 145; *Millenberg* 1885 SG VI 428; *Millenberg* — *Miłkowo* 1946 Ley I 13; *Millenberg* — *Miłkowo*, -a, *miłkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miłkowo*, -wa 1981 WUN II 453. — Wcześniej n. zapisano w formie *Minnen-/Mildenberg*. Do członu *Minnen-* por. śrwniem. *minne* 'miłość' Gott 352; n. z tym wyrazem uznaje się w toponimii niem. za tzw. życzenio-

we Bach II/2, 232. Oboczność -*nn-* : -*ld-* wskazuje, że wcześniejszą formą mógł być *Mildenberg* (: śrwniem. *mildi*, śrwniem. *multi* 'szczodry, hojny, miłosierny' Bach II/2, 506). Według Rosponda podstawą nazwy *Millen-/Millen-berg* jest niem. ap. *Mühl* 'młyn' > *Mil*, por. n. *Milbach* = *Mühlbach* Bach II/2, 534 + *Berg* 'góra, wzniesienie'. Swoje wywody oparł on jednak na XV-wiecznej, zapisanej przez Kopernika fonetycznej postaci nazwy. Po 1945 r. ustalono postać *Miłkowo*. Lit.: Rospond, OSG VIII 33. RP

Miłkowo (2), os., dawniej wś, kosz., gm. Czaplinek, 9 km na pld.-wsch. od Czaplinka: *Milkow* 1884 Zeit XXXIX 50; *Milkow* (niem.), tak zowią dobra *Brocz* 1885 SG VI 427; *Milkow*, vorher *Broctzen B* 1912 Bär 77; *Milkow* — *Miłkowo*, -wa, *miłkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miłkowo* — *Milkow*, os. 1951 Rosp 191; *Miłkowo*, wś 1967 SM 697; *Miłkowo*, -wa 1981 WUN II 453. — Nazwa ponowiona z n. zaginionej wsi *Miłków* (4). W 1884 r. część dóbr *Broczyno*, oznaczona jako *Broczyno B*, wskutek starań historyka, a zarazem właściciela *Broczyna* Gustawa Brünmera, otrzymała n. *Miłkowo*. Lit.: HWAł 335. BCz

Miłkowo (3), wś, pil., gm. Lubasz, 10 km na pld.-zach. od Czarnkowa: *Mylcowo* 1493 SHGPn III 163; *Myłkowo* 1500 Koz II 465; villa *Mikowo*: in toto deserta, mutata in nemora 1510 NKs 82; *Mielkow Sthare et Mlade* 1565 Koz II 465; *Milkowo* 1622–24 PPozn 189; *Mielkowo* 1789 PPozn(Tab 6, 92v); *Milkowo* 1885 SG VI 434; *Miłkowo*, niem. *Milkowo* 1921 Sk X 11, 147; *Miłkowo*, -wa, *miłkowski* 1967 UN 76, 14. — Od n. os. *Milek* SSNO III 511, z suf. -*owo*. W XVI i XVIII w. wystąpiła w n. zmiana -*il-* > -*el-*. W 2. połowie XVI w. przejściowy podział na dwa obiekty o nazwach z członami odróżniającymi od przym. *stary*, *mlody*. Lit.: SHGPn III 163; Nieckula, -*ov-* 132; PPozn 189. ZZ

Miłkowo zob. **Miłaków** (3), **Miłków** (5), **Wola Miłkowska**

Miłkowo-Ołędry zob. **Miłkówko**

Miłkowska Karczma, wś, kiel., gm. Kunów, 9 km na pld. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Milkowska karczma* 1877 Zin I 388; *Milkowska karczma*, wś 1883 SG IV 434; *Milkowska Karczma* 1921 Sk III 79; *Milkowska Karczma*, -*kiej* -*my*, *miłkowski* 1966 UN 27, 23. — Od ap. *karczma* i zapewne od nazw. *Miłkowski* lub od n. wsi *Miłków* (3), choć ta leży w pewnym oddaleniu. Lit.: KopKiel 130. IN

Miłkowska Wola zob. Wola Miłkowska, Żminne

Miłków (1), dziś Miłków i Miłków-Kolonia, dwie wsi, biał., gm. Siemień, 5 km na zach. od Parczewa: *Milkow* 1409 ZLub nr 294; *Milcow* 1416 LKP 142; *Milkow* (1433) ZDM VII 410; *Myłkow* 1470–80 DB II 548; *Myłkow* 1529 LR 442; *Milkow* 1531 ŻDz XIV 350; *Milkow* 1626 RPobLu 27; *Milków* 1676 ŻDz XV 36a; *Milkow* 1787 Spis 438; *Milków* 1827 Tabella II 22; *Milków*, wś i folw. 1885 SG VI 433; *Milków*, wś i kol. 1921 Sk IV 90; *Milków*, wś, *Milków*, kol. 1952 UW 148; *Milków*, -kowa, *miłkowski*, *Kolonia*, -nii, cz. wsi *Milków* 1971 UN 117, 28; *Milków*, -kowa, *Milków-Kolonia*, -kowa -nii 1981 WUN II 453. — Od n. os. *Milek*, z suf. -ów. Współcześnie dwie wsi *Milków* i *Milków-Kolonia*, człon drugi od ap. *kolonia*, nawiązujący do pierwotnego charakteru obiektu. Lit.: SHGLu III 153; KosLu 67. IN

Miłków (2), wś, jel., gm. Podgórzyn, 3 km na płn. od Karpacza: *Arnoldi villa* ok. 1300 CdSil XIV 138; in pago *Arnsdorff* 1668, *Arnsdorffischen* 1687 J IV 43, 284; *Arnsdorf* 1786 Z VI 363; *Arnsdorf* 1845 K 11; *Arnsdorf* 1941 Wrzosek 31; *Arnsdorf* — *Milków*, -a, *miłkowski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Milków*, -kowa 1981 WUN II 453. — Dawna n. niem. od n. os. *Arnold*, *Arn(o)* Gott 91 i -dorf. Pierwszy zapis *Arnoldi Villa* to łac. kalka n. niemieckiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Milków*. Lit.: SNGŚI VIII 20. JCh

Miłków (3), wś, kiel., gm. Bodzechów, 4 km na płd. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Milcow* 1378 KMłp III 315; *Milkow* 1396, *Myłkow* 1411 Sand nr 22, 524; *Milkow* 1424 CdP III 387; *Myłkow* 1508 ŻDz XV 463; *Myłkow* 1511 Matr IV/1, nr 1270; *Milkow*, *Myłkow* 1529 LR 32, 374; *Myłkow* 1564–65 Lusand 331; *Milkow* 1578 ŻDz XIV 185; *Milkow* 1787 Spis 415; *Milków* 1827 Tabella II 22; *Milków* 1885 SG VI 433; *Milków*, -kowa, *miłkowski* 1966 UN 27, 12. — Nazwa od n. os. *Milek*, z suf. -ów. Lit.: KSand 125; KopKiel 193; Nieckula, -ov- 133. IN

Miłków (4), wś zaginiona, leżała w pobliżu Machlin i Broczyna, kosz., gm. Czaplinek: *villas ... Milekow* (1361) 1621 KW III 187. — Wieś uległa zniszczeniu w 1368 r. Lit.: SHGPn III 163; HWAł 335; Nieckula, -ov- 133; PPozn 189. ZZ

Miłków (5), wś notowana do 1966 r., przem., gr. Oleszycy, 17,5 km na płn.-zach. od Lubaczowa: *Milkow* 1618–1764 Tarpogl 44; *Milkow* 1681–

–82 Rejbets 55; *Milków* 1751 Tarszel 157; *Milkowo* 1787 MJ 19, XIX, 167, 140; *Milkow* 1794 Ga Bb2; *Milków*, rus. *Myłkiw* 1885 SG VI 433; *Milków*, -kowa, *miłkowski* 1966 UN 63, 29. Lit.: CzChełm 181. BCZ

Miłków zob. Komarne, Miłkowa, Wola Miłkowska

Miłków-Kolonia zob. Miłków (1)

Miłkówko, cz. Miłkowa, dawniej wś, pil., gm. Lubasz: *Milkowo*, Ol. 1846 KsP 453; *Milkowo*, wś, olędry 1885 SG VI 434; *Milkówko*, niem. *Milkowo Hld* 1902 MycPn 174; *Milkówko*, niem. *Milkowo-hauland*, wś 1921 Sk X 11, 147; *Milkówko*, -ka 1967 UN 76, 14. — Dawniej *Milkowo Olędry*; człon pierwszy ponowiony z n. m. *Milkowo* (3), człon drugi wskazuje na typ osady, por. *Holendry*. Wtórnie *Milkówko*; uniwerbizacja za pomocą suf. -ko. ZZ

Miłniw zob. Michnów

Miło zob. Mielno (6)

Miłobądz, wś, gdań., gm. Tczew, 6 km na płn.-zach. od Tczewa: *Milobandze* (1250) 1611, *Mylobanz* 1256 Perl 111, 137; *Milobanz* 1283, *Mylobandze* 1286, *Milobancz* (1299) Perl 328, 362, 523; *Mylovancz* (1320), *Milobancz* 1321 PrUr II 215, 245; de *Milebancz* 1326/27, *Milobandz* (1334) PrUr II 383, 572; *Milbancze* 1379 MWrm V 646; *Milebancz* 1402–15 Krie 85; *Melevancz* 1412 AMH 68; *Millebantcz* 1484 Font XLI 222; *Milobądz* 1534 Inwwloc 118; do *Millobądz* 1565 Lupom 127; *Mielebantz* 1570 ŻDz XXIII 114; *Milobądz* 1582, *Milobącz* 1583 Font I–III 118, 62; *Milobądz* 1682 Font V 75; *Mihlbantz* od *Milobądz* 1789 Goldb II 146; *Miihlbantz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Milobądz*, niem. *Miihlbantz* 1885 SG VI 434; *Milobądz*, niem. *Miihlebantz* 1921 Sk XI 55, 81; *Miihlbantz* — *Milobądz*, -a, *miłobądzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Milobądz*, -dza 1981 WUN II 453; gw. *miłobonc*, -bonza, *miłoboncki*. — Nazwa od n. os. **Milobądz*, por. *Milobor*, *Milobrat* oraz *Wszebądz*, *Zdziebądz* SSNO III 512, VI 216, 300, z suf. -jt-, -je. Zapisy z wygłosowym -dz są wynikiem adideacji do rozkaznika *bądz*. Nazwa niem. jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. ustalono n. *Milobądz*. Lit.: Bugalska, PMT VI 67. WK

Miłobądz zob. Małobądz

Miłobędzkie Piaski zob. Piaski Miłobędzkie

Miłobędzyn, wś, płoc., gm. Sierpc, 4 km na płd.-zach. od Sierpca: *Milobandzino* 1418 KkM

Milobratowo

163; *Mylobądzino* 1455 ZHer nr 125; *Milobandzino* (1458) Ploc I nr 169; *Mylobandyno* 1462 KkM nr 212; *Mylobandzino* 1482 Ploc I nr 220; *Milobandzino* 1538 ACPloc I 182; *Milobendzino* 1578 ŻDz XVI 38; *Milobędzyn* 1784 MpPerPl; *Milobędzyń* 1827 Tabella II 22; *Milobędzin* 1885 SG VI 436; *Milobędzin* 1885 SG VI 436; *Milobędzyn*, -na 1981 WUN II 453. — Od n. os. **Milobądz*, z suf. -ino, później -in. Do n. os. por. imiona typu *Milosław*, *Wszębądz*, *Zdziebądz*. Lit.: SHGP I 191; ZMaz 261. UW

Milobratowo, os. zaginiona, leżała w okolicy Otusza i Turkowa, pozn., gm. Buk: *Milobrathowo* 1435 SHGPn III 163; *Milobrathowo* 1473, *Milobrathowo* 1475 Koz II 466. — Od n. os. *Milobrat* SSNO III 512, z suf. -owo. Lit.: SHGPn III 163; Nieckula, -ov- 133; PPozn 189. ZZ

Milochńewice, wś, skiern., gm. Głuchów, 11 km na zach. od Rawy Mazowieckiej: *Mylochńewicze* (1340) XVI VisitGn 177; *Milochńyevicze* (1359) XVI KW III 132; *Milochńewicze* 1400 KW V 1; *Mylochńyevycze*, *Mylochńyovycze* 1511–23 ŁLB II 301, 328; *Milochńiowicze* (1531) VisitGn 685; *Milochńewice* 1579 ŻDz XVI 179; *Milochńewice* 1792 MpPerRw; *Milochńewice* 1827 Tabella II 22; *Milochńewice* 1885 SG VI 436; *Milochńewice*, -wic 1981 WUN II 453. — Od n. os. **Milocheni* (: *Milochi* SSNO III 512), z suf. -ewice, też -owice. Lit.: SHGŁow II/2, 11; TaszyckiPatrMz 55. UW

Milochowice, wś, wroc., gm. Milicz, 3 km na pld. od Milicza: *Milohoviczi* ok. 1300 CdSil XIV 60; *Melochowiz* 1787 Z VII 414; *Melochwitz* 1845 K 404; *Milochowice* — *Melochwitz* 1896 D 73; *Melochwitz* (*Milochowice*) 1900 Myc 73; *Mühlhagen*, *Milochowice* 1941 Wrzosek 15; *Mühlhagen* — *Milochowice*, -wic, *milochowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Milochowice*, -wic 1981 WUN II 453. — Od n. os. *Milochi* SSNO III 512, z suf. -owice, zniemczone jako *Melochwitz*. Nazwa niem. *Mühlhagen* została nadana przez władze hitlerowskie. Lit.: SNGŚI VIII 20. JCh

Milochowo zob. **Milachówek**

Milochów, wś, wałb., gm. Świdnica, 3 km na wsch. od Świdnicy: *Gerhartsdorph*, villa 1279 SUR IV 237; *Nova villa Gerhardi* ok. 1300 CdSil XIV 86; in *Gerhardi villa* 1318, *Gerhartsdorph*, *Gerhartsdorph* 1324 Reg nr 3801, 4347, 4371; *Gerhartsdorph* (1368) K 155; *Niedergirsdorff* 1651/52, *Niedergirsdorff* 1666/67 J I 255, 716; *Giersdorff* 1743 SNGŚI VIII 21; *Giersdorf*, *Nieder* 1785 Z V

431; *Giersdorf*, *Nieder* 1845 K 155; *Nieder Giersdorf* 1941 Wrzosek 20; *Nieder Giersdorf* — *Milochów*, -owa, *milochowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Milochów*, -chowa 1981 WUN II 453. — Dawna n. niem. od n. os. *Gerhard* i jej formy skróconej *Ger Gott* 206 + -dorf. W źródłach XIV-wiecznych zapisy łac.: *Nova Villa Gerhardi*, *Gerhardi Villa*. Od XVII w. n. występuje z członem odróżniającym *Nieder* 'dolny'. Nazwa *Milochów* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 20. JCh

Milocice (1), wś, krak., gm. Słomniki, 3 km na zach. od Słomnik: *Miloczicze* 1503 Matr III nr 814; *Milocziani* (!) 1564 Lukrak I 112; *Miloczice* 1581 ŻDz XIV 22; *Milocice* 1629 RPobKr 119; *Milocyce* 1680 Rej 118; *Milocice* 1827 Tabella II 22; *Milocice* 1885 SG VI 436; *Milocice*, -cic, *milocki* 1964 UN 7, 46. — Od n. os. *Milota* (: *Milobor*, *miły*) SSNO III 515, z suf. -ice. Odnotowana też forma hiperpoprawna *Miloczyce* (chęć uniknięcia mazurzenia). Lit.: RKrak 104. IN

Milocice (2), wś, słup., gm. Miastko, 6 km na pld.-zach. od Miastka: *Falkenhagen* XIV Kr-Rum 126; *Falkenhagen* 1784 Brügl II 790; *Falkenhagen* 1789 MpGillyPom; *Falkenhagen* — *Milocice*, -ic, *milocicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milocice*, -cic 1981 WUN II 453. — Dawna n. niem. *Falkenhagen*, od *Falke* 'sokół' + -hagen (por. *Hagen* 'gaj, ogrodzenie, żywopłot'). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. nową *Milocice*. BCz

Milocice (3), wś, wałb., gm. Przeworno, 11 km na pld. od Strzelina: *Habirdorf* (1368) K 197; *Habendorff* 1743 SNGŚI VIII 21; *Habendorf* 1783 Z I/1, 56; *Habendorf* 1845 K 197; *Habendorf*, *Kaczkowice* 1941 Wrzosek 20; *Habendorf* — *Milocice*, -cic, *milocicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Milocice*, -cic 1981 WUN II 454. — Dawna n. niem. od n. os. *Habe Gott* 229 + -dorf. Najstarszy zapis wskazuje na n. złożoną *Haferdorf*, od n. os. *Haber* = *Hafer Gott* 228, z obocznością *b* : *f*(v) + -dorf. Nazwę *Milocice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 21. JCh

Milocice (4), dziś *Milocice* i *Milocice Małe*, dwie wsi, wroc., gm. Laskowice Oławskie, 16 km na zach. od Namysłowa: *Milecic* 1205 Reg nr 722; *Milatschitz* 1266 SUR III 346; *Milotsitz* 1266 Reg nr 1221; *Miloschicz* (1382) K 421; *Miloschicz* 1595 CdSil XXXV 253; *Ober u. Nieder Mulatschiitz* 1743 SNGŚI VIII 21; *Mühlatschütz* 1785 Z IV 290; *Mühlatschütz*, *Gross a. Mittel*, *Nieder u. Ober*, *Klein Myloszyce* 1845 K 421; *Mühlatschütz* — *Milocice*, -cic,

miłocicki 1946 MPol XXV nr 142; *Klein Miihlatschiitz* — *Milocice Male*, -ic -ych, *miłocicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Milocice*, -cic, *Milocice Male*, -cic -tych 1981 WUN II 454. — Nazwa od n. os. *Milota*, z suf. -ice, ziemczona jako *Mulatschiitz*. Okresowo z członami odróżniającymi *Gross* 'wielki', *Mittel* 'środkowy', *Nieder* 'dolny', *Ober* 'górny' i *Klein* 'mały'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Milocice*. Lit.: SNGŚI VIII 21. JCh

Milocice (5), wś zaginiona, leżała koło Strzelina, wroc.: *Miloticz* ok. 1350 LandB 101; *Miloticz* ok. 1350 LandB 156. JCh

Milocice zob. *Miłotki*

Miłowięta zob. *Gadomiec-Miłowięta*

Miłowcin (1), wś, gdań., gm. Cedry Wielkie, 9 km na wsch. od Pruszcza Gdańskiego: *Hersberg* 1402–15 Krie 105; *Herczperk* 1534 InwWloc 123; *Hertzberg* 1796–1802 MpSchröt IX; *Herzberg* 1882 SG III 68; *Herzberg* — *Milocin*, -a, *miłowciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Milocin* 1952 UW 190; *Milocin*, -na 1981 WUN II 454. — Pierwszy człon n. niem.: *Hers-*, *Hercz-*, *Hertz-*, *Herz-* może pochodzić od średniem. *herte* 'jeleni', *herte* 'serce', *hert* 'twardy', ale też *herschi* 'pański' Lübben 143, 142 + -berg. Najbardziej prawdopodobne wydaje się połączenie *Hertes-berg* 'jelenia góra'. Nazwa pol. nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Bugalska, PMT VI 43, 68; Łuszczzyńska, PMT V 58. WK

Miłowcin (2), wś, lub., gm. Jastków, 18 km na ptn.-zach. od Lublina: *Milocin*, kol. i folw. 1933 SkBy 1053; *Milocin*, -na, *miłowciński* 1972 UN 114, 24; *Milocin*, -na 1981 WUN II 454. Od nazw. *Milota*, z suf. -in. IN

Miłowcin (3), wś, lub., gm. Wojciechów, 7 km na pld.-wsch. od Nałęczowa: *Miloczin* 1442 SHGLu III 153; *Miloczin* 1580 RPobLu 775v; *Milocin* 1626 RPobLu 120; *Mielocin* 1663 RPobLu 114; *Milocin* 1676 ŻDz XV 2a; *Milocin* 1787 Spis 454; *Milocin* 1885 SG VI 436; *Milocin* 1921 Sk IV 68; *Milocin*, -na, *miłowciński* 1969 UN 104, 12. — Od n. os. *Milota* SSNO III 515, z suf. -in. W XVII w. także *Mielocin*, ze zmianą -il- > -el-. Lit.: SHGLu III 153; KosLu 67. IN

Miłowcin (4), wś, rzesz., gm. Głogów Małopolski, 4,5 km na ptn.-zach. od Rzeszowa: *Milocin* 1646 ADP 15, 182; *Miloczyn* 1794 Ga Bb2r; *Milocin* 1885 SG VI 436; *Milocin*, -na 1981 WUN II 454; gw. *miłowcin*, -a, *miłowciński*. Lit.: MakPrz 171. BCz

Miłowcin zob. *Gorzuchów* (2)

Miłowcyce zob. *Milocice* (1)

Miłodroź, wś, płoc., gm. Stara Biała, 12 km na ptn.-zach. od Płocka: *Myldrosch* 1455 SHGPi 192; *Milodrosz* 1578 ŻDz XVI 13; *Miłodroź* 1784 MpPerPi; *Miłodroź* 1827 Tabella II 23; *Miłodroź* 1885 SG VI 437; *Miłodroź*, -roża 1981 WUN II 454. — Od n. os. **Miłodrog*, z suf. -j- Do n. os. por. imiona dwuczłonowe *Miłosław*, *Drogomir*. Lit.: SHGPi 192. UW

Miłowaj, wś, włoc., gm. Topólka, 6 km na ptn.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Miłowaj*, os. 1827 Tabella II 23; *Miłowaj* 1885 SG VI 437; *Miłowaj*, -ja, *miłowajowy* 1971 UN 182, 37. — Nazwa w formie złożenia, od przym. *miły* + *gaj*, z interfiksem -o-. AG

Miłowostowice, wś, legn., gm. Kunice, 10 km na ptn. od Legnicy: *Schonborn* ok. 1300 CdSil XIV 119; *Schoenborn* (1396) K 602; *Schönborn* 1789 Z VIII 243; *Schönborn* 1845 K 602; *Schönborn* 1941 Wrzosek 35; *Schönborn* — *Milogostowice*, -ic, *miłowostowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milogostowice*, -wic 1981 WUN II 454. — Dawna n. niem. *Schönborn*, od *schön* 'piękny' + *śrwniem*. *born* 'studnia, źródło, źródło'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Milogostowice*. Lit.: SNGŚI VIII 21–2. JCh

Miłowoszcz (1), wś, kosz., gm. Będzino, 19 km na zach. od Koszalina: *Hohenfelde* 1628 PMT XIII 49; *Hohenfelde* 1789 MpGillyPom; *Hohenfelde* 1819 PMT XIII 49; *Hohenfelde* — *Miłowoszcz*, -czy, *miłowoski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miłowoszcz*, -czy 1981 WUN II 454. — Dawna n. niem. *Hohenfelde*, od *hohen* 'wysoki, wysoko położony' i *Feld* 'pole'. Po 1945 r. wprowadzono n. *Miłowoszcz*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 49. BCz

Miłowoszcz (2), wś, legn., gm. Rudna, 12 km na ptn. od Ścinawy: *Myłowoszcz* ok. 1300 CdSil XIV 163; *Melegast* (1382) K 422; in villa *Milogoscze* 1580 J III 5; *Miihlkast* 1638 J I 143; *Miihlkast* 1670 J III 105; *Miihlkast* 1791 Z X 421; *Miihlkast* 1845 K 422; *Milogoszcz*, *Miihlkast* 1896 D 72; *Miihlkast*, *Milogoszcz* 1941 Wrzosek 24; *Miihlkast* — *Miłowoszcz*, -a, *miłowoski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miłowoszcz*, -czy 1981 WUN II 454. — Nazwa od n. os. *Milogost* SSNO III 512, z suf. -j-, też -je, ziemczona jako *Miihlkast*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Miłowoszcz*. Lit.: SNGŚI VIII 22; Nieckula, RKJWr V 102. JCh

Miłowoszcz (3), wś, pil., gm. Tucznó, 6 km na pld.-wsch. od Tucznó: *Malogoszcz* (1245) KW I 210, fals. XVI; *Myłkast* 1331 SchDK 97; *Mille-*

Miłogórze

gosch 1337 SHGPn III 163; *Melagosth* 1532 Matr IV/2, nr 16277; *Melgast* 1560, *Mellegasth* 1563, *Milogoszcz* 1577 SHGPn III 163; *Milogoszcz* 1759 Der I 407; *Milogoszcz*, niem. *Mehlgast* 1885 SG VI 437; *Mehlgast* — *Milogoszcz*, *-czy*, *miłogoski* 1947 MPol XXV nr 111; *Milogoszcz*, *-cza* 1981 WUN II 454. — Dawniej *Małogoszcz*, od n. os. **Małogost*, z suf. *-ju*. Formy zniemczone *Mylgast*, *Milegosch* i inne oddają już postać *Milogoszcz*, która powstała drogą adideacji do n. os. *Milogost*. Lit.: SHGPn III 163–4; Nieckula, RKJWr V 102; Rospond, *-ju* 93; PPozn 180. ZZ

Miłogórze, wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 8 km na pld.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: *Libenberg* (1364) MWrm II 364; *Libenberg* (1426) MWrm IX 151; *Liewenberg* 1488, *Libenberg* 1568 MWrm II 364, przyp. 2, i 101, przyp. 2; *Libenberg* (*Loewenberg*) (1591)1722 SHGWrm(Arch. Gött., Urkunden XXV, nr 31); *Libenberg* 1615 RLWrm 279; *Libenberg* 1718 Wijaczka 422; *Libenberg* 1755 MpEnd; *Liwenberg* 1789 Goldb I 128; *Libenberg* 1796–1802 MpSchröt XI; *Liewenberg* 1820 Wald 155; *Liewenberg* 1884 SG V 223; *Liewenberg* — *Liwno*, *Miłogórze* 1946 Ley I 37, 175; *Liewenberg* — *Miłogórze*, *-a*, *miłogórski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miłogórze*, *-rza* 1981 WUN II 454. — Nazwa niem. należy do typu nazw nadawanych w celu przyciągnięcia osadników, por. *Liebe* 'miłość', średniem. *lève*, przym. *lieb*, średniem. *lef* 'miły, kochany' Lübben 204 + *Berg* 'góra', por. Bach II/2, 522. Ludność miejscowa przejęła n. jako *Liwno*; po 1945 r. nadano wsi n. *Miłogórze*. Jest to kalka n. niemieckiej. RP

Miłowia Góra zob. *Cibory-Chrzczony*

Milolas, wś, biał., gm. Kąkolewnica Wschodnia, 15 km na płn. od Radzyna Podlaskiego: *Milolas* 1952 UW 148; *Milolas*, *-su*, *miłolaski* 1970 UN 119, 19; *Milolas*, *-su* 1981 WUN II 454. — Nazwa w formie złożenia, od przym. *miły* i od ap. *las*, z interfiksem *-o-*. IN

Miłomłyn, wś, dawniej mto, olszt., gm. Miłomłyn, 11 km na płn.-zach. od Ostródy: *Lebmehil* (1335)XVI, stat *Libemule* (1335)XV, *Libemmole* (1337) XV PrUr III 7, 25, 92; *Lybenmöl* (1338) XV, *czu der Libemmole*, stat *Libemmule*, *Libemmül*, *Lybenmuele* (1341)XV PrUr III 121, 280–1; in *Liebmihuel* (1344)XVI, *Libemmöl* (1345)XV PrUr III 578, 609; *Lybenmöl* (1351)XIV PrUr IV 597; *Lybenmiol*, *Liebmöl* (1417) GZ 7; *Libemmole* 1431 MWrm IX 406; *Libemmolen*, *Libemmole* die stat, *Libemmol* 1437

GZ 32, 37; *Libemmole* 1454 Hart 319; *Libemmöl* 1454 SRP IV 139; *Milemlin* XV KętL 103; in *Libemöl* 1500 Woel 602; *Luebemuel* 1520 Zeit XLII 166; *Liebemühl* 1572–80, *Libemolan* 1594–95 MWrm VIII 396; *Libemühl* 1789 Goldb I 119; *Liebemühl*, poln. *Miłomłyn* 1820 Wald 201; *Liebemühl*, pol. *Miłomłyn*, *Mylomlin* 1858 PMT X 96; *Liebemühl* — *Liwski młyn*, *Miłomłyn* al. *Miłomłynick* 1879 KętN 203; *Liebemmuehl* — *Liwski Młyn*, *Miłomłyn* al. *Jominek*, mto 1946 Ley I 77; *Liebemühl* — *Miłomłyn*, *-a*, *miłomłynski* 1946 MPol XXV nr 142; *Miłomłyn*, *-na* 1981 WUN II 454; gw. *miłogomyniek* al. *myłogyniek* NitschPis III 320. — Nazwa niem. *Liebemühl*; w członie pierwszym zniemczona n. rz. *Liebe* (< stprus. **Liw-a*), dziś *Liwa*, odnoga Kanału Elbląskiego, por. *Lywa* 1259, *Lyue* 1320, *Libe* 1438 (objaśnienie zob. pod n. *Liwa*) + *Mühle*, średniem. *mole*, *molle* 'młyn' Lübben 234. Nazwa spolonizowana już w XV w.; używano też formy *Liwski Młyn*. Przytoczona postać *Jominek* jest przekształceniem n. *Miłomłynick*, dokonany przez miejscową ludność. Lit.: Biolik, PMT X 95–6; RymNmiast 151; RospSEMiG 227–8; PrzybBalt 177. RP

Miłowice, wś, płoc., gm. Krośnice, 4 km na pld.-zach. od Krośnic: *Milovice* (!) 1357 KW III 70; *Milonice* 1388, *Milonicze* 1398, *Milowice* 1399 Łęcz I nr 997, 5606, 5978; *Mylonice*, *Mylonice* 1511–23 ŁLB II 467, 468; *Milonicze* 1576 ŻDz XIII 82; *Milonice* 1792 MpPerRw; *Milonice* 1793 MpPerŁęcz; *Miłowice* 1827 Tabella II 23; *Milonice* 1885 SG VI 438; *Milonice*, *-nic*, *miłowicki* 1974 UN 41, 22; gw. *mieyonicie*, *-iic*, *mieyoniński*. — Pierwszy zapis *Miłowice* zapewne błędny. Nazwa *Miłowice* od n. os. **Miłowia*, por. *Milon*, *Miłow* RymSEN II 101, z suf. *-ice*. W formie gw. *Mielonice* obserwujemy przejście *-il-* > *-el-*. Lit.: SHGŁęcz I 204. EB

Milonin, wś zaginiona, leżała w par. Czermin, w dawnym pow. mieleckim, rzesz.: *Milonin*, villa sub parochia de Czyrmin, *Mylonyn* 1470–80 DB II 404, III 128; *Milonyn* 1529 LR 78; *Milonin* 1579, *Mylonin* 1581 ŻDz XIV 235, 255; *Milonin* 1794 Ga Bb2. — Od n. os. **Miłowia* (: *Miłowia*, *miły*), z suf. *-in*. Lit.: OPilz 93; Nieckula, *-ov-* 288. IN

Miłowice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 11 km na pld.-wsch. od Trzebnicy: *Ober*, *Nieder Malgau* 1743 SNGŚI VIII 22; *Maljau*, *Ober*, *Nieder* (!) 1785 Z IV 368, 369; *Mahliau Nieder* und *Ober*, auch *Maliau* 1845 K 390; *Mahliau* 1900 Myc 72; *Mahliau* 1941 Wrzosek 22; *Mahliau* — *Miłowice*,

-ic, *miłonowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milono-wice*, -wic 1981 WUN II 454. — Prawdopodobnie dawniej *Malejów* od n. os. *Malej* (: *mały*) SSNO VII 142, z suf. -ów. Nazwę zniemczono jako *Malgau*, *Maljau*, *Mahliau*. Człony odróżniające: *Nieder* 'dolny', *Ober* 'górny'. Nazwę *Milono-wice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 22. JCh

Milónów, wś, wroc., gm. Olawa, 6 km na zach. od Olawy: *Milonovo* 1253 SUr III 89; *Stiftsgüter Milenowe* 1285 SUr V 196; zu *Milianow* 1331, v. *Mylnaw* 1338, *Mylnow* 1338 Reg nr 5067, 6070, 6111; *Millenawf* (villa) 1579, *Melno* 1666/67 J I 80, 518; *Möllenau* 1743 SNGŚI VIII 22; *Mellenau*, *Meilen* 1783 Z I/3, 62; *Mellenau*, *Mielinów* 1845 K 404; *Mellenau*, *Mielnów* 1941 Wrzosek 18; *Mellenau* — *Milónów*, -owa, *miłono-wski* 1948 MPol XXV nr 14; *Milónów*, -nowa 1981 WUN II 454. — Dawniej *Milonowo* lub *Milanowo*, później *Milanów*, od n. os. *Milon*, *Milan* RymSEN II 101, z suf. -owo; n. zniemczona jako *Mellenau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Milónów*. Lit.: SNGŚI VIII 22. JCh

Milónów zob. **Mionów**

Milony, wś, ciech., gm. Różan, 3 km na płn.-zach. od Różana: *Miluni* 1387, 1513 SHGMz(Ep. 6, 408); *Myluni* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 23v); *Milvny*, *Miluny* 1426 Mkm I nr 391; in *Myluny*, *Jacobo Myluna*, *Alberto, Johanni et Paulo*, germanus de *Mylyny*, de *Myluny* (1446) 1456 SHGMz(MK 3, 333); de *Mylun* 1471 SHGMz(MK 5, 151); *Miluny* 1479 SHGMz(MK 6, 115a); *Mylvny* 1510 ZHer nr 887; *Mylony* 1514 SHGMz(Ep. 149, 207v); *Myluny* 1517 SHGMz(Ep. 149, 254); pode wsią *Milonie* (1565) Lumaz II 131; *Miluni* 1582 ŻDz XVI 387; *Miluny* 1783 MpPerMz; *Miluny* 1827 Tabella II 23; *Miluny* 1885 SG VI 443; *Milony* 1952 UW 15; *Milony*, -lon, *miłoński* 1971 UN 129, 36. — Od n. os. *Miluna* (: *Miłostaw*, *miły*), w l. mnogiej, por. zapis z XV w. Forma *Milony* powstała w wyniku przejścia -uN- > -oN-. Lit.: ZMaz 262. UB

Miłodadowo zob. **Miroladowo**

Miłodadz, wś, elbl., gm. Miłodadz, 8 km na płd.-zach. od Malborka: *Miloradesdorp* 1282, *Mylo-radestorpli* 1283, *Miloradesdorf* (1283) Perl 292, 308, 309; *Melencz* (1321) 1405, *Milencz* (1323) PrUr II 266, 296; *Mylencz* 1343 PrUr III 506; *Melencz* ok. 1399 ZHM 22; *Melncz* 1413 AMH 114; *Melentcz* 1458 Matr I nr 494; *Melencz*, *Melentz* 1510–29 Font

XIV 3, 4; *Milencz*, z *Mylencziem*, z *Milenczem*, z *Milenczem* 1565 Lumalb 8, 11, 33, 61; z *Milenczym* 1570 Lumalb 32; *Melencz* 1582 ŻDz XXIII 94; *Milencz*, z *Milenczem* 1590 Font XLVIII 6, 44; *Milenc* 1641 Woel 1028; *Milenc*, *Milęc* 1647 Font IV 105, 106; *Mielenc* 1682 Font V 34; *Milentz*, z *Milentza*, z *Milentau* 1711 Font LXII 68, 174, 180; *Mielentz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mielenz* al. *Milenz* 1885 SG VI 339; *Miłęc* — *Mielenz* 1941 Choj 175; *Mielenz* — *Miloradz*, -a, *miłoradzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miloradz*, -dza 1981 WUN II 454; gw. *mijilevo*, -a, *mijilefski*. — Nazwa hybrydalna: podstawa pol. od n. os. **Milorad*, drugi człon niem. -dorf. Zapewne wcześniej n. pol. od n. os. **Milorad*, z suf. -j, por. *Miło-gost*, *Rado-mir* SSNO III 512, IV 421. Od XIV w. nowa n. *Mielenz*. Górniewicz uważa, że jest to kontynuacja pierwotnej n. *Miloradz*, powstała na skutek haplologii -ora-, dodania -en- i zastąpienia wygłosowego -z niem. fonemem -ts > -z. Może to jednak *Milęc*, od n. os. *Milęta* SSNO III 509, z suf. -j, i zmianą -il- > -el-. Forma gw. od *Mił*, z suf. -ewo. Po 1945 r. przywrócono zrekonstruowaną na podstawie pierwszych zapisów n. *Miloradz*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 103–4; Rospond, -j, 93–4; RospSEMig 228. WK

Miłodadzice, wś, legn., gm. Lubin, 9 km na płd.-wsch. od Lubina: *Miloradici* 1267 SUr IV 14; *Myłozazicz* 1298 SUr VI 338; *Milredicz*, *Mil-diradicz* (1418) K 422; *Muehlraedliz* 1789 Z VIII 238; *Mühlrädltz* 1845 K 422; *Miloradzice*, *Mühl-rädltz* 1896 D 72; *Mühlrädltz*, *Miloradzice* 1941 Wrzosek 36; *Mühlrädltz* — *Miloradzice*, -ic, *mi-loradzicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miloradzice*, -dzic 1981 WUN II 454. — Od n. os. **Milorad*, z suf. -icy, -ice, zniemczone jako *Mühlrädltz*. Po 1945 r. zatwierdzono n. *Miloradzice*. Lit.: SNGŚI VIII 22. JCh

Miłosin zob. **Miłosze** (1)

Miłostaw (1), kol., dawniej wś, chełm., gm. Ruda Huta, 16 km na płn.-wsch. od Chełma: *Miłosław* 1952 UW 135; *Miłosław*, -wia, *miłosławski*, wś 1970 UN 108, 22; *Miłosław*, -wia 1981 WUN II 454; gw. *miłostaw*, -va, *miłostawski*. — Od n. os. *Miłosław* SSNO III 513, na wzór starych nazw z suf. -j. Lit.: Rospond, -j, 94; CzChelm 181. BCz

Miłostaw (2), mto, pozn.: de *Myloslave* (1314) 1556, de *Miloslave* 1318 KW II 314, 340; *Miłosław* 1375 KW III 441; *Miłosław* 1392 Lek II nr 230; *wniłoslawu* 1400, de *Miłoslawia* 1402 RWlkp nr

Miłosławice

120, 180; de *Miloslaw* 1418, de *Miloslawya* 1438 RWlkp II nr 514, 1161; de *Myloskawy* 1457 SHG-KI(PG 5, 55); in opido *Miloslaw* 1510 NKs 71; *Mieloslaw* opp., *Mieloslaw* 1578 ŻDz XII 205, 220; *Mieloslaw* 1789 MKI(Tab 47, 77); *Miloslaw* 1846 KsP 399; *Miloslaw* 1885 SG VI 439; *Miloslaw*, -wia 1981 WUN II 454; gw. *miuśuaf*, -*va*, *miuśuafski*. — Od n. os. *Miloslaw*, z suf. -*je*, -*ja*. Pierwotnie n. miała formę rodzaju nijakiego, od 2. połowy XIV w. konsekwentnie wykazuje postać rodzaju męskiego. Zapisy z XVI i XVIII w. świadczą o przejściowej zmianie -*il* > -*el*-. Lit.: Nieckula, RKJWr V 117; RospSEMiG 228; Rym-Nmiast 152; ZierNmiast 95-6. ZZ

Miłosławice (1), wś, pozn., gm. Mieścisko, 10 km na pln.-zach. od Klecka: *Milosławice* 1427 Koz I 175; *Myloszlawycze*, villa 1511-23 ŁLB I 81; *Mielosławice* 1580 ŻDz XII 149; *Mielosławice* 1618-20 PKal 200; wieś *Mielosławice* 1789 MKI(Tab 34, 277); *Milosławice* 1846 KsP 530; *Milosławice* 1885 SG VI 440; *Milosławice*, -wic 1981 WUN II 454. — Od n. os. *Miloslaw*, z suf. -*ice*. W zapisach od 2. połowy XVI w. do XVIII w. obserwujemy przejściową zmianę grupy -*il* > -*el*-. ZZ

Miłosławice (2), wś, wroc., gm. Milicz, 6 km na pld.-zach. od Milicza: *Mislawitz* 1666/67 J I 459; *Mislawiz* 1787 Z VII 430; *Mislawitz*, *Mieśławice* 1845 K 413; *Milosławice*, *Mislawitz* 1896 D 73; *Schwertfelde*, *Milosławice* 1941 Wrzosek 15; *Schwertfelde* — *Milosławice*, -*ic*, *miłosławicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milosławice*, -*wic* 1981 WUN II 454. — Dawniej *Milosławice*, zniemczone jako *Mislawitz*. Nazwa niem. *Schwertfelde* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono n. *Milosławice*. Lit.: SNGŚI VIII 23. JCh

Miłosławie zob. *Miloslaw* (2)

Miłosna (1), wś, elbl., gm. Godkowo, 12 km na pln.-wsch. od Pastłeka: *Lybenow* 1402-08, *Lybenaw* 1426-51, *Liebenaw* 1531, *Liebna* 1539, *Libenaw* 1543, *Liebenaw* 1578, 1652 GermerSied 250; *Libenau* 1755 MpEnd; *Liebenau* 1820 Wald 177; *Liebenau* 1884 SG V 220; *Liebenau* — *Miłosna* 1946 Ley I 83; *Liebenau* — *Miłosna*, -*ej*, *miłośnianiski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miłosna*, -*nej* 1981 WUN II 454. — Nazwa niem. od *lieb* 'miły, drogi' + -*au* (: *Aue* 'podmokła łąka, zagłębienie terenu, teren nisko położony nad wodą' Kluge 36). Po 1945 r. ustalono n. *Miłosna*, na podstawie n. niemieckiej. Lit.: GermerSied 250. RP

Miłosna (2), wś, legn., gm. Lubin, 7,5 km na pln.-zach. od Prochowic: Vw *Jischerei* 1824 Mp-UMbl 2701; *Ischerey* 1900 Myc 65; *Ischerey* 1941 SOV 156; *Ischerey* — *Miłosna*, -*ej*, *miłośnianiski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Miłosna*, -*nej* 1981 WUN II 454. — Dawna n. niem. od n. os. *Ische*, gen. *Ischer* (skrótowa postać n. os. od stwniem. *isan* 'żelazo', np. *Isanhart* = *Eisenhart*) Gott 170. Nazwa może na wzór ap. z -*ei*, np. *Hollenderei*, *Försterei*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miłosna*. Lit.: SNGŚI VIII 23. JCh

Miłosna (3), wś, ploc., gm. Krośniewice, 5,5 km na pld.-wsch. od Krośniewic: *Miłosna*, os. karcz. 1885 SG VI 440; *Miłosna*, wś 1921 Sk I 50; *Miłosna*, -*nej*, *miłośnianiski* 1974 UN 41, 22; gw. *miuśno*, -*ny*. — Od przym. *miłosny* 'pełen miłości; miły, przyjemny' SW II 984. EB

Miłosna (4), dziś Stara *Miłosna*, cz. Warszawa, dawniej wś: *Myloszina* (1416)1456 SHG-Mz(MK 3, 9); *Mylossino* 1502 SHGMz(MK 18, 151v); *Myloszyno* 1517 SHGMz(MK 32, 2v); *Volja Mylosschina* 1526 SHGMz; *Miłosina* 1580 ŻDz XVI 255; *Miłosna* 1783 MpPerMz; *Miłosna* 1827 Tabella II 23; *Miłosna* 1885 SG VI 440; *Miłosna*, wś 1921 Sk I 194; *Miłosna Stara*, os. m. 1967 SM 698; *Stara Miłosna*, -*rej* -*nej* 1982 WUN III 290. — Dawniej *Miłoszyna*, od n. os. *Miłocho* lub *Miłosza* SSNO III 512, z suf. -*ina*, też -*ino*. Forma *Miłosna* powstała wskutek mazurenia, zaniku samogłoski sufiksальной -*y*- oraz upodobnienia do nazw z suf. -*na*. Lit.: BarMorf 140. UB

Miłostajki, os., dawniej wś, ciech., gm. Lidzbark, 6 km na wsch. od Lidzbarka: *Miłostaie* od. *Miłostaja*, wś 1789 Goldb II 146; *Miłostaj* 1796-1802 MpSchröt XXII; *Miłostaj*, niem. *Miłostai* 1885 SG VI 440; *Miłostaj*, fr. *Miłostaja*, *Miłostayki* 1912 Bär 77; *Miłostajki*, niem. *Miłostary* 1921 Sk XI 4, 82; *Miłostaj* (*Miłostai*) 1925 Krzep 73; *Miłostajki*, -*jek* 1981 WUN II 454. — Nazwa od n. os. **Miłostaj* (por. *Miłost* oraz *Domaj*, *Lubaj*, *Miłaj*), wtórnie od **Miłostajek*, w l. mnogiej. WK

Miłostowicy, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. tureckim lub poddębickim, sier.: *Miłostowici* (1136) KW I 12. — Nazwa od n. os. *Miłost* SSNO III 514 (: *Miłodziad*, *Miłogost*), z suf. -*owicy*. Lit.: SHGŁecz I 204. EB

Miłostowo (1), wś, pozn., gm. Kwilcz, 14 km na pld.-wsch. od Międzychodu: de *Miłostowo* (1257)1650, *Miłostow* (1259)XVII, *Miłostovo* 1260

KW I 312, 337, 339; *Mylostowo* 1400 Lek II nr 2533; *Milostowo* 1418 RWlkp I nr 962; *Milostowo* 1510 NKs 171; *Mielostowo* 1577 SHGPn III 164; *Mielustowo* 1580 ŻDz XII 29; *Milostowo* 1622–24 PPozn (Tab 1, 15); *Milostowo* 1885 SG VI 440; *Milostowa*, -wa 1981 WUN II 454; gw. *miyostowo*, -ova, *miyostowski*. — Od n. os. *Milost*, z suf. -owo. Odosobniona postać *Mielustowo* wykazuje przejście -il- > -el- oraz pochylenie o > u. Lit.: SHGPn III 164–6; Nieckula, -ov- 133; PPozn 189. ZZ

Milostowo (2), niezidentyfikowana posiadłość joannitów w Wielkopolsce: *Milostowo*, *Mylostowo* (1170) XV SHGPn III 164; *Milostowo* 1218, *Milostou* 1255 SŻr IX 56, 58; *Milostowo* 1238 KW I 181. — Nie należy utożsamiać n. tego *Milostowa* z n. cmentarza na ul. Głównej w Poznaniu, która została nadana po 1945 r. przez geodetę Ignacego Kaczmarka. Lit.: SHGPn III 164. ZZ

Milostów, wś zaginiona, leżała koło Pucka, gdań.: *Milostowo* (1277), *Miloststouo* 1283 Perl 245, 328; *Milestowo* 1283 CdP II 625; *Melostow* 1399 PrUr III 198; *Melescow* 1339, *Mylostow* 1342 Lor X 139, 141. Lit.: Kęsikowa, PMT II 100; Treder, PMT III 54. WK

Miłosze, kol., dawniej wś, lub., gm. Ułęż, 10 km na pld.-wsch. od Ryk: *Miłosze* 1877 Zin I 389; *Miłosze* 1885 SG VI 440; *Miłosze*, wś 1901 Przew I 382; *Miłosze*, wś 1921 Sk IV 26; *Miłosze*, wś 1933 SkBy 1054; *Miłosze*, wś 1967 SM 698; *Miłosze*, -szów, cz. Korzeniowa 1972 UN 142, 30; *Miłosze*, -szów 1981 WUN II 454. — Od n. os. *Miłosz* RymSEN II 101, w l. mnogiej. IN

Miłoszewiec, wś, ciech., gm. Czernice Boro-we, 9 km na zach. od Przasnysza: *Miłoszewiec* 1398 SHGMz (Vis. 267, 176–177); *Miłoszeuicz* (1422) 1456 SHGMz (MK 3, 86v); *Miłoschewo* 1426 MkM I nr 297; *Myłoschewyecz* (1437) 1456 SHGMz (MK 3, 199); *Miłoschewyecz* 1474 SHGMz (MK 6, 53); *Miłoschewyecz minor* 1511 SHGMz (PT 1, 412v); *Milosewicz Wielki*, *Milosewicz Mały* 1567 ŻDz XVI 341; *Miłoszewiec kmiecie* 1827 Tabella II 23; *Miłoszewiec Kmiecy* 1839 MpKwat IV 2; *Miłoszewiec Kmiecy* 1885 SG VI 440. *Miłoszewiec Kmiecy* 1921 Sk I 127; *Miłoszewiec* 1952 UW 30; *Miłoszewiec*, -wca, *miłoszewicki* 1972 UN 140, 13. — Od n. os. *Miłosz* (: *Miłosław*) SSNO III 514, z suf. -ewiec, w XV w. odnotowano także wariant *Miłoszewo*. W XVI w. dwa obiekty o nazwach: *Miłoszewiec Wielki* i *Mały*; człony odróżniające od przym. *wielki*, *mały*/flac. *minor*. W XIX–XX w.

Miłoszewiec-Kmiecie/Miłoszewiec *Kmiecy*, por. *kmieć* 'rolnik, włościanin, chłop' SW II 376. Lit.: Rze-telska-Feleszko, SFPS 16, 95. UB

Miłoszewiec-Kmiecie zob. *Miłoszewiec*

Miłoszewiec Kmiecy zob. *Miłoszewiec*

Miłoszewiec Mały zob. *Miłoszewiec*

Miłoszewiec-Ostafieje zob. *Ostafieje*

Miłoszewiec-Toki zob. *Toki* (1)

Miłoszewiec Wielki zob. *Miłoszewiec*

Miłoszewo (1), wś, gdań., gm. Linia, 15 km na pln.-zach. od Kartuz: *Mylosow*, *Myloschow* 1323 CdP II 681; *Miloschaw* 1399 Zeit XII 16; *mileschow* 1416 Zeit IV 16; *Miliessewo* 1555 Matr V/2, nr 7118; *Millosewo*, wsi *Milloseua* 1565 Lupom 87, 88; *Miłoszewo* 1570 ŻDz XXIII 260; *Miłoszewo* 1583, *Miłoszewo* 1599 Font I–III 36, 470; *Miłoszewo* 1664 Font XXXII 385; *Miłoszewo* 1720 Font XVI–XIX 531; *Millosewo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Miłoszewo*, niem. *Miloschewo* 1885 SG VI 441; *Miłoszewo*, niem. *Miloschewo* 1921 Sk XI 67, 82; *Miłoszewo* 1952 UW 196; *Miłoszewo*, -wa 1981 WUN II 454; gw. *miłoszewo* Lor 63. — Od n. os. *Miłosz* SSNO III 514, z suf. -ów, -ewo. Lit.: Treder, PMT XIV 67; Kęsikowa, PMT II 100. WK

Miłoszewo (2), os. zaginiona, leżała w okolicy wsi Studzieniec i Grzybowo, pil., gm. Rogoźno, lub pozn., gm. Skoki: *Milossovo*, *Melosseno* (! = *Melosseuo*) (1225) XVII Templ nr 1. — Od n. os. *Miłosz*, z suf. -owo, -ewo. W postaci *Mieloszewo* występuje przejście -il- > -el-. W zapisie *Melosseno* zaznaczył się być może wpływ substytucyjny języka niemieckiego dotyczący samogłoski -i-. ZZ

Miłoszewo zob. *Miłoszewiec*

Miłoszewy zob. *Mileszewy*

Miłoszowice, wś, tarnob., gm. Bogoria, 17,5 km na pld.-zach. od Opatowa: de *Meloschouicz*, de *Miloschouicz* (1382) KMtp III 345, 346; *Milossouicze* 1407 ZDM I 346; de *Miłoszewo* (1408) ZDM V 80; *Myłoszowicze* 1470–80 DB II 328; *Myłoschowycze* 1508 ŻDz XV 462; *Myłoschowicze*, *Miłoschowycze* 1529 LR 190, 370; *Myłoszowice* 1564–65 Lusand 327; *Miłoszowycze* 1578 ŻDz XIV 175; *Miłoszowice* 1787 Spis 380; *Miłoszowice* 1885 SG VI 441; *Miłoszowice*, -wic, *miłoszowicki* 1970 UN 33, 41; gw. *miyosowice*, -ic, *miyosowski*. — Od n. os. *Miłosz*, z suf. -owice, okresowo też -ów. W XIV w. także wariant *Mieloszowice*, z przejściem -il- > -el-. Lit.: KSand 125. IN

Miłoszowo zob. *Miłoszewo* (2)

Miłoszów, wś, jel., gm. Leśna, 5 km na pld.-zach. od Leśnej; *Hartmanni villa* 1268 CdSil II 163; *Hartmannsdorf* 1460, *Hartmannsdorff* 1500, *Hartmannsdorf* 1551 KOL 65; *Hartmannsdorff* 1540 J III 743; *Hartmannsdorf* 1845 K 209; *Hartmannsdorf* 1941 Wrzosek 33; *Hartmannsdorff* — *Miłoszów*, -szowa, *miłoszowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Miłoszów*, -szowa 1981 WUN II 454. — Pierwszy zapis łac. *Hartmani Villa*; n. niem. od n. os. *Hartmann* Gott 236 + -dorf. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Miłoszów*. Lit.: SNGŚI VIII 24. JCh

Miłoszów zob. *Miłoszewo* (1), *Miłoszowice*, *Siedzina* (1)

Miłoszówka, wś, lub., gm. Józefów, 15 km na pln.-zach. od Lublina; *Miłoszówka* 1870 Cat 16; *Miłoszówka* 1885 SG VI 441; *Miłoszówka* 1921 Sk IV 84; *Miłoszówka*, -ki, *miłoszowski* 1970 UN 116, 12. — Od n. os. *Miłosz*, z suf. -ówka. IN

Miłoszyce, wś, wroc., gm. Laskowice Oławskie, 21 km na pld.-wsch. od Wrocławia; *Olezci* 1245 SUr II 287; *Olesche...* alio nomine *Mileschiti* ok. 1300 CdSil XIV 51; *Melaschitz* (1333) K 404; *Myleschicz* 1336 Reg nr 5717; *Melaschicz* 1337 H 110-1; *Melashicz* 1337 Reg nr 5875; *Meleschitz* (1360) K 404; *Miloschicz* 1444 H 110-1; in villa *Mileschitz* 1638, *Miesleschitz* 1651/52 J I 139, 180; *Meleschwitz* 1743 SNGŚI VIII 24; *Meleschwitz* 1795 Z XII 195; *Meleschwitz* 1845 K 404; *Olesie* — *Meleschwitz* 1896 D 175; *Fiinfteichen*, *Milaszowice* 1941 Wrzosek 9; *Fiinfteichen* — *Miloszyce*, -yc, *miłoszycki* 1946 MPol XXV nr 142; *Miloszyce*, -szyc 1981 WUN II 455. — Pierwotnie *Oleszycy/Olesze*, od n. os. *Olesz* (: *Aleksander*) SSNO IV 116, z suf. -icy oraz bez sufiksu w l. mnogiej. Od XIV w. poświadczona jest n. *Mileszycy* lub *Miloszycy*, od n. os. *Miesz* lub *Młosz* SSNO III 508, 514, z suf. -icy. Nazwa zniemczona jako *Meleschwitz*. Nazwa niem. *Fiinfteichen* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono n. *Miloszyce*. Lit.: SNGŚI VIII 24; DomWr 86. JCh

Miłoszyna zob. *Miłosna* (4)

Miłość, wś, częst., gm. Koziegłowy, 10 km na pln.-zach. od Myszkowa; *Miłość* 1877 Zin I 389; *Miłość* 1885 SG VI 439; *Miłość*, wś 1921 Sk III 4; *Miłość*, -ci 1981 WUN II 455. — Od ap. *miłość*; n. ma charakter żartobliwy. Lit.: RSiew 16. IN

Miłotki, wś, ciech., gm. Szreńsk, 22 km na pld.-zach. od Mławy; *Myloczycze* 1404, *Miloczicze* 1424 Se 373, 378; *Miloczicze* 1453 SHGPI(MK

337, 86v); *Miłotki* 1578 ŻDz XVI 53, 63; *Miłotki* 1784 MpPerPl; *Miłotki* 1827 Tabella II 23; *Miłotki* 1885 SG VI 442; *Miłotki*, -ków, *miłotkowski* 1972 UN 131, 26. — Od n. os. *Miłota* SSNO III 515, z suf. -ice. Od XVI w. *Miłotki*; n. przeszła do kategorii n. rodowych przy równoczesnej zmianie formy antroponimu w podstawie na deminutywną, por. *Miłotka*. Lit.: SHGPI 192; ZMaz 261. UW

Miłowa Góra zob. *Cibory-Chrzczoney*

Miłowanów zob. *Mionów*

Miłowce zob. *Malinka*

Miłowczyce zob. *Miławczyce*

Miłowice (1), wś, kal., gm. Dziadowa Kłoda, 20 km na wsch. od Oleśnicy; in *Meleyoviz* 1286 Reg nr 1956; *Milowiz* 1288 SUr V 367; *Ober, Nieder Mühlwitz* 1743 SNGŚI VIII 24; *Mühlwitz* (Mylwicz) 1785 Z IV 290; *Mühlwitz, Nieder, Ober* 1845 K 423; *Milowice, Mühlwitz* 1900 Myc 37; *Mühlwitz, Miłowice* 1941 Wrzosek 17; *Mühlwitz* — *Milowice*, -ic, *miłowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Milowice*, -wic 1981 WUN II 455. — Dawniej *Milejowice*, od n. os. *Milej* (*Milobor*, *Miłosław*, *miły*), SSNO III 507, z suf. -owice; wtórnie *Milowice* (ściągnięcie grupy -ejo- > -o-). Nazwa zniemczona jako *Mühlwitz*. Okresowo z członami odróżniającymi *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny'. Lit.: SNGŚI VIII 25. JCh

Miłowice (2), wś, opol., gm. Biała, 9 km na pln. od Prudnika; *Melinsdorff* 1379, *Melindorff* 1384, *Mielssdorff* 1589 CdSil XXXIII 139, 141, 52; ex villa *Milowitz* 1679 J II 178; *Muhlsdorff* 1743 SNGŚI VIII 24; *Mühlsdorf* 1784 Z III 108; *Mühlsdorf, Miclowice* 1845 K 422; *Milowice* (*Mühlsdorf*) 1939 Prus 51; *Mühldorf* — *Milowice*, -wic, *miłowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Milowice*, -wic 1981 WUN II 455. — Nazwa zniemczona jako *Mühlsdorf*. Lit.: SNGŚI VIII 24; BorGŚI 177. JCh

Miłowice (3), cz. wsi Polska Cerekiew, dawniej wś, opol., gm. Polska Cerekiew; *Mileienich* (1262) K 412; *Milowitz* 1743 SNGŚI VIII 24; *Milowiz* 1783 Z II 307; *Millowitz, Miłowice* 1845 K 412; *Milowice* (*Millowitz*), wś 1939 Prus 51; *Milowitz* — *Milowice*, -ic, *miłowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Milowice*, -wic 1981 WUN II 455. — Pierwotnie *Milejewice*, od n. os. *Milej*, z suf. -ewice, wtórnie *Milowice*, od XIX w. *Miłowice* (ściągnięcie grupy -eje-). Nazwę zniemczono jako *Millowitz*. Lit.: SNGŚI VIII 24; BorGŚI 177. JCh

Miłowice (4), wś, ziel., gm. Żary, 7 km na pld.-zach. od Żar; *Mildennawe* 1381, *Myldinnawe*

1457, *Mildenaw* 1494 Le II 376; *Mildenau* 1845 MpUMbl 2478; *Mildenau* 1928 Muka III 161; *Mildenau* — *Miłowice*, -ic, *miłowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Miłowice*, -wic 1981 WUN II 455; dłuż. *Miłowice*, -ojc, przym. *miłowski* Muka III 161. — Dawna n. luż. *Miłowice*, stłuż. *Miłowice*, od n. os. **Mil*, wcześniej zgermanizowana jako *Mildenau* Muka III 161. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miłowice*. Lit.: Muka III 161. JCh

Miłowice zob. *Mielnik* (2), *Milejowice* (3), *Miłowice*, *Milsko*, *Milonice*

Miłowidz zob. *Małowidz*

Miłowo (1), wś, gdań., gm. Przywidz, 13 km na pñ.-zach. od Skarszew: *Szenbuk* 1682 Font V 98; *Szenbek* (1765) SG XI 895; *Schönbeck* 1796–1802 MpSchröt IX; *Szenbek*, niem. *Schoenbeck* 1890 SG XI 895; *Szenbek* (*Schoenbeck*) 1925 Krzep 116; *Szenbek* — *Schoenbeck* 1941 Choj 177; *Schönbeck* — *Miłowo*, -a, *miłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miłowo*, -wa 1981 WUN II 455. — Pierwotnie n. niem. *Schönbeck*, od przym. *schön* 'piękny, ładny, miły' i dniem. *beck* 'potok'. Nazwę pol. nadano po 1945 r., nawiązując do pierwszego członu n. niemieckiej. Lit.: Bugalska, PMT VI 68, 91; Kęsikowa, PMT II 100; CzNiem 136. WK

Miłowo (2), wś, szczec., gm. Stepnica, 19 km na pñ.-zach. od Goleniowa: *Flacke* 1743 Krkam 154; *Flacke* 1789 MpGillyPom; *Flacke* 1827 MpUMbl 961; *Flacke* — *Miłowo*, -wa, *miłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Miłowo*, -wa 1981 WUN II 455. — Dawna n. niem. *Flacke* ponowiona z n. ter. *Flacke*, ta zaś zapewne od słów. *włoka* 'miara gruntu'; por. jednak średniem. *vlak* 'płaski, równy' *Lübben* 482. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono nową n. *Miłowo*. BCz

Miłowo zob. *Malinka*

Miłów, wś, ziel., gm. Maszewo, 16,5 km na zach. od Krosna Odrzańskiego: *Mühlow* 1844 MpUMbl 2187; (*Mühlow*) *Koloniemühle* 1945 Le II (mapa); *Mühlow* — *Miłów*, -owa, *miłowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miłów* 1952 UW 217; *Miłów*, -łowa 1981 WUN II 455. — Od ap. *Mühle* 'młyn' + -ow, tożsame znaczeniowo i funkcyjnie z suf. -ów. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miłów*. JCh

Miłowka zob. *Miłowka* (2)

Miłowki zob. *Miłowka* (1)

Miłuki (1), wś, olszt., gm. Pasym, 19 km na pñ.-zach. od Szczytna: *Meluken* 1411/19, *Mylucken* 1419 Ger 97; *Melucken* 1429 KętL 397; *Milukken* 1789 Goldb I 135; *Millucken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Milukken* 1820 Wald 228; *Milucken*, *Milukj* ok. 1850 SzcześTeka 122; *Miluki* al. *Nituki*, niem. *Milucken* 1885 SG VI 443; *Miluki* — *Milucken* 1941 Choj 114; *Milucken* — *Miluki*, -uk, *miłucki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Miluki*, -luk 1981 WUN II 455; gw. *miłuki*. — Nazwa prus. **Milnk-ai*, od prus. n. os. *Myluke* TAP 59, por. lit. n. os. *Milukas* (: *Milius*, *Mil-butas*), też lit. (*pa*)*milti* 'polubić, pokochać' Lpvž II 238, 240 246. Andrzej *Miluk*, zdanem Kętrzyńskiego, był Polakiem, co nie jest jednak tak oczywiste; określenie *Miluk* (*Milucken*) było wśród Prusów znane, zwłaszcza w 2. połowie XIV w.; warto wspomnieć Prusa *Mituka* z Wielkiego Patraha, odbiorcę nadania z 1389 r. obejmującego 10 włók na zach. brzegu jez. Kalwa, odnowionego w 1429 r. W formie *Nituki* utrwalono gw. mazurską wymowę *m* > *mū* > *ń*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 78; BiałOsad 44–5; GórnRWrm 220; PrzybBalt 177. RP

Miluki (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Sorkwity, 12 km na pñ.-zach. od Mrągowa: *Melucken* 1414 ZGAE XXIV 145; *Melwken* 1437 GZ 74; *Mhel-nicken* 1449–51 HAPr V 96; *Melucken* 1470 KętL 406; *Mhehnick* 1536/37 HAPr V 96; *Millucken* ok. 1780 HAPr IV 307; *Milucken*, wś 1785 Goldb III 129; *Milucken*, *Miluki*, -uk ok. 1850 SzcześTeka 34; *Miluki*, niem. *Millucken*, wś 1885 SG VI 442–3; *Millucken* — *Miluki*, -uk, *miłucki* 1949 MPol XXVII nr A-92, poz. 1105; *Miluki*, -luk 1981 WUN II 445; gw. *miłuki*. — Nazwa genetycznie prus., zob. *Miluki* (1); w zapisach *e* w miejscu etymologicznego *i*. W 1379 r. Winrich v. Kniprude sporządził nadanie dwóch wielkich posiadłości; w obrębie jednej z nich znalazły się dobra szlacheckie *Miluki*. Zapis *Mhelnick* można odczytać jako *Mielniki*, por. stp. *miełnik* 'młynarz' Sstp IV 226. Nazwa współczesna kontynuuje pierwotną n. pruską. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 190; GórnRWrm 220; PrzybBalt 177–8; Toeppen, Historia Mazur 1998, 117–8, 192. RP

Miluki (3), dziś *Miluki*, wś, suwał., gm. Elk, 6 km na pñ. od Elku: *Milucken* 1574 KętL 464; *Millucken*, wś 1785 Goldb III 129; *Mylucken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Miluk*, *Lehndorf*, *Milukj*, -ow oder *Miluk* ok. 1850 SzcześTeka 155; *Miluki*, niem. *Milucken* al. *Mylucken* 1885 SG VI 443; *Milucken* — *Miluki*, -ów, *miłucki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Miluki*, -luk 1981 WUN II 455;

Miłuki

Miłuki, po zmianie *Miluki*, -uk, *milucki* 2002 DzU nr 8, poz. 79; gw. *niłuki*, od *niłuk*. — O etymologii, zob. wyżej. W Miłukach odkryto ślady osadnictwa z okresu średniowiecza, może osada istniała wcześniej niż pierwsza o niej wzmianka źródłowa. Lit.: GórniRWrm 220; PrzybBalt 178; BiałPrzem 43–4. RP

Miłuki zob. *Jurki* (6)

Miłuny zob. *Milony*

Miłusy zob. *Miłusze* (1)

Miłusze (1), wś, suwał., gm. Prostki, 9,5 km na płn.-zach. od Grajewa: *Milosch* 1479 BiałKol 84; *Milussen* 1546 KętL 463; *Milosin* 1795 MpPerPd; *Millusen*, wś 1785 Goldb III 129; *Millusen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Milusin* 1839 MpKwat V 1; *Mylussen* — *Milusze* 1879 KętN 162; *Milusy* al. *Milusze*, niem. *Milussen* 1885 SG VI 431; *Milusy* — *Milussen* 1938, *Mylussen* 1941 Choj I 126; *Milussen* 1935, *Mylussen* — *Milusy* al. *Milusze* 1946 Ley I 126; *Milussen* — *Milusze*, -usz, *miluski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Milusze*, -łusz 1981 WUN II 455; gw. *niłusi*. — Od n. os. *Milosz*/*Milusz* SSNO III 514, 516 lub od *Milus* RymSEN II 101, w l. mnogiej. Wariant *Milosin* utworzony na wzór formacji z suf. -in. *Milusy*/*Milusze*, *Milusy* to adaptacje graficzno-fonetyczno-fleksyjne zmienionej postaci nazwy. Wieś istniała już w 1479 r., z obowiązkiem służby oraczowskiej; przywilej lokacyjny otrzymała znacznie później, w latach 1482–85. Pewna jest wzmianka o wsi w 1539 r. Lit.: BiałPrzem 23, 88, 221; BiałKol 84, 104, 108. RP

Miłusze (2), wś zaginiona, leżała w dawnym starostwie zelkowskim, suwał.: *Miliischer* ..., *Miluschner* grenz 1499 BiałKol 125; *Milioschen*, *Milluchen* 1517, 1519, 1526 BiałPrzem 29; *Millosen*, Adl Gut 1785 Goldb III 129. — Zdaniem Białuńskiego wieś powstała przed 1525 r. i wspomniana została jako dobra w przywileju lokacyjnym z 1499 r. dla Skomacka Wielkiego, a potem w 1540 r. Zasadźcami wsi byli Polacy, por. *Milosch* 1517, *Mylloße*, *Alt Mylusch*, *Myllusch* 1519 (mieszkający w Zelkach i Miłuszach). Lit.: BiałPrzem 29, 31–2, 93–4; BiałKol 17, 125–6 (przyp. 111, 112), 128, 160. RP

Miłuwki zob. *Miłówka* (1)

Miłuzza zob. *Młynary* (1)

Minauten zob. *Morzewo*

Minawtendorf zob. *Morzewo*

Minczewo, wś, biał., gm. Drohiczyn, na płn.-zach. od Drohiczyzna, 5,5 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Mincewo* 1542 AWAK XXXIII 37;

Минчево, з *Миньчева* 1567 Kond 127; *Minczewo* 1569 UPL 267; *Minczewo* 1580 ŻDz XVII/1, 8; *Minczewo* 1676 CzRkps nr 1099; *Minczewo* 1793 SHGPd(Regof 12, 2); *Minčzew* 1902 SG XV/2, 336; *Minczewo* 1921 Sk V 24; *Minczewo*, -wa 1981 WUN II 455; gw. *miničewo*, -a, *miničeski*. — Nazwa od n. os. **Mincza* (: im. cerkiewnego *Minie*) Biryła-BA I 120, Petrovskij 158, z suf. -ewo, okresowo -ew. Lit.: Kond 127. EB

Minetten(s)ruh zob. *Usypisko*

Mingajny, wś, elbl., gm. Orneta, 10 km na płn.-wsch. od Ornety: in *Mynnen* (1310) MWrm I 272; *Mynien* 1311 Ger 99; *Mynienynen* (1326) MWrm I 389; *Minien* 1334 Ger 99; ville *Mingen* (1344)XIV PrUr III 538; *Meynegen* 1363 Ger 99; *Mynnegen* 1363, *Mynngeyn* 1374 MWrm II 357, de *Mynden* (!) 1377 MWrm 24, 537; *Mynien* 1376, *Mingen* 1379 Ger 99; *Myngein* 1393 MWrm V 241; *Meynghein* ... zcu *Myngheym* 1446 SHGWrm(Arch. Gött. Urkunden, Schield, XXV 48); in *Minnigein* 1484, *Myngeyn* 1485 MWrm III 375, 380; *Mynngeien* ok. 1550 MWrm III 431; *Miniein* (1555) SHGWrm(Arch. Gött. E. M. 31 d, nr 2, k. 5–6); *Mingein* 1587 SHGWrm(ADWO, AB, C 68, k. 15); villa *Minigein* 1596, 1605 ZGAE XIII 970, XXII 712–4); *Mingeinen* 1615 RŁWrm 266; *Megeynen* 1718 Wijaczka 424; *Mingen* 1755 MpEnd; *Migelmen* 1789 Goldb I 141; *Migelmen* 1885 SG VI 390; *Migeny* — *Migelmen* 1941 Choj 114; *Migelmen* — *Minie*, *Mingajny* 1946 Ley I 13, 175; *Migelmen* — *Mingajny*, -jn, *mingajński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mingajny*, -gajn 1981 WUN II 455. — Nazwa genetycznie prus. **Minijein-s*, od n. os. *Mine*, por. *Minate*, *Mynawthe* TAP 60, 146, lit. n. os. *Mineikis*, *Min-gāila* (: *miñti* 'pamiętać, przeżywać', *mintis* 'myślenie, przemyśliwanie') Lpvž II 248–9, z suf. złożonym -ij-ein-. Na podstawie zapisów *Mingen*, *Meynegen* możliwa jest rekonstrukcja n. **Meng-ein*- od n. os. **Mengis* lub **Menk-ein*-, por. lit. *Meñkas* (: *meñkas* 'zły, słaby, bezsilny, głupi') Lpvž II 209, przy założeniu wahanía k : g. Adaptacje niem. poświadczają regularne wahania i : ei, ng : nd, suf. -ein- : -elni- oraz grafem y, g zamiast i (j). Nazwę spolonizowano też jako *Migeny*, *Minie*; po 1945 r. ustalono postać *Mingajny*, bliższą n. pruskiej. Lit.: Ger 99; PrzybBalt 178. RP

Mingfen zob. *Miętkie* (1)

Mingfy zob. *Miętkie* (1)

Mingosy, wś, siedl., gm. Kotuń, 16 km na zach. od Siedlec: *Choyeczno* alias *Myngosy*, *Myngosy* 1519

SHGMz(MK 32, 52v); *Mingossi* 1563 ŻDz XVI 415, 416; *Mingosy* 1783 MpPerMz; *Mingosy*, os. 1827 Tabella II 23; *Mingosy*, folw. 1885 SG VI 446; *Mingosy* 1921 Sk IV 115; *Mingosy*, -gos 1981 WUN II 455. — Dawniej *Chojeczno-Mingosy*; o członie pierwszym zob. *Chojeczno-Cesarze*, człon drugi od n. os. **Mingos*, w l. mnogiej. Do n. os. por. nazw. pochodzenia niem. *Minga*, *Minge* RymSEN II 102. Lit.: GórniRWlkp 152–3. UB

Mingosy zob. *Dmochy-Mingosy*

Mingwy zob. *Miętkie* (1)

Miniaty zob. *Miaty*

Minichowice zob. *Miechowice* (4, 5, 6)

Minie zob. *Milaki* (2), *Mingajny*

Minieny zob. *Mieniany*

Miniewicze, wś, biał., gm. Zabłudów, 6,5 km na pld.-zach. od Zabłudowa: *Miniewicze* 1674 Kond 127; *Miniewicze* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 69–74); *Miniewicze* 1902 SG XV/2, 337; *Miniewicze*, -wicz 1981 WUN II 455; gw. *mieńewičy*, -*vič*, *mieńewicki*. — Od brus. n. os. *Minia* (: im. cerkiewnego *Miniej*) BiryłaBA I 120, z suf. -*ewicze*. Lit.: Kond 127. EB

Miniewo zob. *Młyniewo*

Minięta (1), wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 4 km na pld. od Dzierzgonia: *Meynotin* (1312)XV, *Meinethin* (1312)XVI PrUr II 37; *Myniten* ok. 1400 Sm III 7; *Menethen*, *Menetem* 1526 Matr IV/1, nr 4978, 5015; *Meinten* 1582 ŻDz XXIII 83; *Mienięta* 1624 LuPrus 102; *Minięta* 1633 Sm III 58; *Minięta* 1647 Font IV 143; *Mingenta*, *Mienięta* 1664 Font XXXII 411, 419; *Mięnięta* 1682 Font V 45; *Mienięta*, *Mienięta* 1764 Font XXXIV 296, 227; *Menthen* 1789 Goldb II 144; *Minięta*, niem. *Menthen* 1885 SG VI 447; *Menthen*, fr. *Mönten*, *Meinten*, *Minięta* 1912 Bär 77; *Menthen* — *Minięta*, -*et*, *minięcki* 1948 MPol XXV nr 14; *Minięta*, -*nięta* 1981 WUN II 455; gw. *miinińnta*, -*ńnt*, *miinińnicki*. — Nazwa prus. **Meindt-ai*, od n. os. *Meynote*, por. lit. n. os. *Mainius* lub *Meñius*, deminutywnej od prus. n. os. typu *Git-meyne* TAP 57, 143, według wydawców Lpvž II 134, 200 od ap. *mañnius* 'zmieniacz', *Meñnius* (może od niem. *Meyn*). Zniemczenia z -*in*, -*en*. Nazwa pol. jest substytucją fonetyczno-morfologiczną n. prus. z suf. -*ęta* (typ mazowiecko-podlaski). Lit.: Górnowicz, PMT IV 101–2. WK

Minięta (2), dziś *Nowe Minięta*, os., dawniej wś, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie, 12 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Mynithen* 1385, *Mynyten*

1399 Sm III 58; *Meynithen* 1418, *Mienthen* 1526 Sm II 136; z *Niemithami*, z *Minięty* 1570 Lumalb 59, 75; *Meinten* 1582 ŻDz XXIII 72; *Minięta szenwieska* 1595 KetL 216; *Minięta* 1647 Font IV 143; *Mienięta* 1682 Font V 51; *Minięta* 1690 Font XXXIV 296; *Mienięta* 1692 Font XXXIV 227; *Mienten*, wś 1789 Goldb II 146; *Minięta*, niem. *Mienten*, folw. 1885 SG VI 447; *Mienthen*, fr. *Menetten*, *Minięta* 1912 Bär 77; *Minięta* — *Mienthen* 1941 Choj 114; *Minięta Szlachackie*, -*et* -*ich* — *Mienthen* 1951 Rosp 192; *Nowe Minięta*, -*wych* -*nięta* 1981 WUN II 572; gw. *miinińnta*, -*ńnt*, *miinińnicki*. — Nazwa prus. **Minlt-ai*, od n. os. *Mynito*, formy deminutywnej od n. os. typu *Mynne-gayle*, *Po-mynne* TAP 60, 146, por. lit. *Min-gāila* (: *miñti*, *menü* 'pamiętać') Lpvž II 249. Nazwa *Minięta* to pol. adaptacja n. pruskiej. Współcześnie dodano człony: *Szlachackie*, *Nowe* w celu odróżnienia od n. wsi *Minięta* (1). Lit.: Górnowicz, PMT IV 104. WK

Minikowo (1), wś, bydł., gm. Lubiewo, 12 km na pld.-wsch. od Tucholi: *Nenekove* 1353 Lor X 145; *Nynko* 1402–09 Krie 58; *Nynnekaw* 1430 Lor X 145; *Nyemykowo* 1526 Matr IV/2, nr 14635; *Nenykowo* 1534 Inwwołc 122; *Niemjekowie* 1570 ŻDz XXIII 200; *Niemechowo* 1583, *Niemikowo* 1584, *Niemekowo* 1597 Font I–III 88, 141, 373; *Minikowo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Minikowo* 1885 SG VI 447; *Minikowo* 1921 Sk XI 61; *Minikowo*, -*wa* 1981 WUN II 455. — Od n. os. *Ninek* (: *Ninogniew*), por. też *Nieniek* SSNO IV 66, 51, lub od kasz. *nēnka* (: *nēna* 'matka') SGSych III 206, z suf. -*owo*. W nagłosie i w drugiej sylabie mieszanie *ń* z *ni* w związku z kociewską i borowiacką asynchroniczną wymową *ni* (a może na skutek adideacji do n. os. *Miniek*?). Lit.: Kęsikowa, PMT II 103; Milewska, PMT XV 44, 46. WK

Minikowo (2), wś, bydł., gm. Nakło nad Notecią, 10 km na wsch. od Nakła nad Notecią: *Minikowo* 1885 SG VI 447; *Minikowo*, niem. *Sittigseichen*, os. 1921 Sk X 6, 147; *Minikowo*, os. 1967 SM 699; *Minikowo*, -*wa* 1981 WUN II 455. — Od nazw. *Minik* (: *Minigniew*, *mina*) RymSEN II 101, z suf. -*owo*. UB

Minikowo (3), cz. Poznania, dawniej wś: *vil-lam* ... *Nincovo* 1235, *Nyenchow* (1253) KW I 159, 286; *Nynkowo* 1411 RWlkp I nr 838; *Nynkowo* 1446 Koz II 511; *Ninkowo* 1580 ŻDz XII 13; *Ninkowo* 1619 PPozn(Tab 2, 17v); *Minkowo* 1622–24 PPozn 206; *Ninkowo* 1789 PPozn(Tab 6, 28v); *Minikowo* 1846 KsP 345; *Minikowo*, wś 1885 SG VI

447; *Minikowo*, wś 1921 Sk X 74; *Minikowo*, -wa 1966 UN 93, 6. — Dawniej *Ninkowo*, od n. os. *Ninek* SSNO IV 66, z suf. -owo, też *Nienków*, z przejściem -iN- > -eN-. Forma *Minkowo* jest wynikiem dysymilacji *ni-ni* > *ni-n* w sąsiednich sylabach; zmiana na *Minikowo* powstała wskutek częstego zaniku -i- w tej pozycji jako wynik hiperpoprawności. Lit.: SHGPn III 290–2; Nieckula, -ov- 143; PPOzn 206. ZZ

Minin zob. **Mnin**

Minino zob. **Mnin**

Ministrówka, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Miączyn, 28 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Ministrówka*, folw. 1839 MpKwat VII 9; *Ministrówka*, kol. 1921 Sk IV 31; *Ministrówka*, wś 1952 UW 136; *Ministrówka*, -ki, *ministrowiecki*, wś 1970 UN 109, 19; *Ministrówka*, -ki 1981 WUN II 455. — Od ap. *minister* 'urzędnik naczelny, zarządzający pewnym wydziałem państwa, oficjalista' SW II 990, z suf. -ówka. Lit.: CzChelm 181. BCz

Miniszew, wś, kal., gm. Żerków, 9 km na pld.-wsch. od Żerkowa: *Mirziszewo* (!) 1392, *Meniszewo* 1393 Lek II nr 217, 317; *Mniszewo*, *Miniszewo* 1394 Lek I nr 1773, 1779; *Myenyszewo* 1420 RWlkp II nr 653; *Myenyszewycze* 1417 RWlkp IV nr 552; *Myenyschow* 1474 Matr I nr 1213; *Myenyssewo* 1511–23 ŁLB II 24; *Minisewo* 1579 ŻDz XII 128; *Miniszewo* 1674 MKI(ASK 74, 136); *Miniszew* 1846 KsP 321; *Miniszew*, wś 1885 SG VI 448; *Miniszew*, -wa 1981 WUN II 455; gw. *miniśef*, -eva, *miniśeski*. — Od n. os. **Mienisz* (por. n. os. *Mień*, *Mieniak* SSNO III 447, 474), z suf. -ewo, -ew, też -ewice, -ów. Już od końca XIV w. obserwujemy przejście -eN- > -iN-, które utrwaliło się w n. od 2. połowy XVI w. Efemeryczna forma z zanikiem -i- w pierwszej sylabie powstała może w związku ze zmianą akcentu inicjalnego na paroksytoniczny przy jednoczesnej adideacji do przym. *mniszy*. Lit.: Nieckula, -ov- 130. ZZ

Miniszewo, wś, bydż., gm. Janowiec Wielkopolski, 4,5 km na pld.-wsch. od Janowca Wielkopolskiego: *Meniszewo* 1402 Piek nr 379; *Mienyszowo* 1512 Matr IV/1, nr 1784; *Myenyschewo* 1511–23 ŁLB I 87; *Myenyschewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 478); wieś *Miniszewo* 1789 MKI(Tab 34, 281); *Mieniszew* 1802–03 MpGillyPr; *Miniszewo* 1846 KsP 531; *Miniszewo* 1885 SG VI 448; *Miniszewo*, -wa, *miniszewski* 1971 UN 192, 16; gw. *miniśewo*/*miniśewo*, -eva, *miniśeski*/*miniśeski*. — Od n. os. **Mienisz*, z suf.

-ewo, -owo, -ew. Postać *Miniszewo* jest wynikiem przejścia -eN- > -iN-, zaś efemeryczna forma *Mniszewo* wykazuje zanik samogłoski -i-. Nieckula za pierwotną uważa postać *Mniszewo*. Lit.: Nieckula, -ov- 135. ZZ

Miniszewo zob. **Mniszew**

Minken zob. **Minkowice Oławskie**

Minkenow zob. **Minkowice Oławskie**

Minkowce, wś, biał., gm. Szudziałowo, 16 km na pld.-wsch. od Sokółki: *Minkowce* 1744 SDV 95; *Minkowce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007); *Minkowce* 1902 SG XV/2, 337; *Minkowce* 1921 Sk V 76; *Minkowce*, -wiec 1981 WUN II 455; gw. *minkaŭcy*, -caŭ, *minkaŭski*. — Od brus. n. os. *Minko*, *Minko* (: im. cerkiewnych *Mina*, *Miniej*) BiryłaBA I 120, z suf. -owce, brus. -aŭcy. EB

Minkowice (1), wś, gdań., gm. Krokowa, 13 km na zach. od Władysławowa: *Minkwitz* (1292)XVI Perl 435; *Mniscowice* (!) 1339 Lor X 141; *Myrkowicz* (!), *merkowitz* (!), *Meynkowicz* 1410 Zeit IV 39, 126, 124; *Menkowitz* (1438) GZ 126; *Menkowitz* 1453 Lor X 141; *Mienkowicze* 1534 Inwłoc 116; *Minkowiczu* 1570 ŻDz XXIII 280; *Muenkowicz* 1596 Font I–III 308; *Menkewitz* 1796–1802 MpSchröt IV; *Minkowice*, niem. *Menkewitz* al. *Menkwitz* 1885 SG VI 450; *Minkowice*, niem. *Menkewitz* 1921 Sk XI 39, 82; *Minkowice*, -wic 1981 WUN II 455; gw. *mienk^oojce*, *mink^oojce* Lor 63. — Od n. os. **Mieniek*, por. *Minek* (: *mieniē* 'zmieniać' lub *Minigniew*, *mina*) SSNO III 517, z suf. -owice. Nazwa przejęta przez Niemców fonetycznie jako *Minkwitz*, *Menkwitz*. Lit.: Treder, PMT III 54; Siciński, OSG VIII 67. WK

Minkowice (2), dziś **Minkowice**, wś, **Minkowice Dolne**, **Minkowice Górne**, dwie cz. wsi Minkowice oraz **Minkowice-Kolonia**, kol., dawniej trzy wsi, lub., gm. Melgiew, 14 km na pld.-wsch. od Lublina: *Menkowicze* (1398)1585 ZDM IV 313; *Menkowicze* 1409 ZLub nr 40; *Mankowicze* 1414, *Maior*, *Magnum M.* 1415, *Mencowicze*, *Minor Mencowicze* 1427 SHGLu III 152; *Menkowicze* 1443 LKP 1; *Myenkowycze* 1470–80 DB II 551; *Myenkowycze* ... in *Maiori Myenkowycze* 1529 LR 436; *Minkowicze* 1580 RPdm 15v; *Mienikowicze* 1580 Kosł.u 67; z *Minkowicami* 1661 Lulu 135; *Mienkowice* 1676 ŻDz XV 31a; *Miękowice* (!) 1827 Tabella II 19; *Minkowice Dolne*, *Minkowice Górne*, wś 1885 SG VI 450; *Minkowice*, folw., *Minkowice Dolne*, *Minkowice Górne*, dwie wsi 1933 SkBy 1055; *Minkowice* 1952 UW 143; *Minkowice*, -wic, *Minkowice-Kolonia*,

-wic -nii, *minkowicki*, dwie wsi, *Minkowice Dolne*, *Minkowice Górne*, -wic -nych, dwie cz. wsi 1972 UN 114, 15, 18; *Minkowice*, -wic, *Minkowice Dolne*, *Minkowice Górne*, -wic -nych, *Minkowice-Kolonia*, -wic -nii 1981 WUN II 455. — Od n. os. **Mieniek*, z suf. -owice. Zmiana *Mienkowice* > *Minkowice* odzwierciedla przejście -eN- > -iN-; okresowo też *Mienikowice*. Wieś uległa podziałowi, co znalazło wyraz w członach odróżniających: od łac. przym. *magnus* 'wielki', *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', pol. *dolny*, *górny* i od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 152; KośLu 67. IN

Minkowice Oławskie, wś, wroc., gm. Laskowice Oławskie, 14 km na płn.-wsch. od Olawy: *Minkovitz* 1266 SUR III 552; *Minkenowe* 1279 SUR IV 368; *Dorf Minkenow* 1282 Reg nr 1729; *Minkenow* 1283 SUR V 75; *Minkenow* 1391 LandbSch II nr 887; *Minken* 1783 Z I/3, 45; *Minken*, *Miękinów* 1845 K 412; *Minken*, *Minkowice* 1900 Myc 37, 73; *Minken*, *Miękinów* 1941 Wrzosek 18; *Minken* — *Minkowice Oławskie*, -ic -ich, *minkowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Minkowice Oławskie*, -wic -kich 1981 WUN II 455. — Pierwszy zapis wskazuje na formę *Minkowice*, od n. os. *Minek* SSNO III 517, z suf. -owice. Późniejsze przemawiają jednak za formą *Miękinów*, od n. os. *Miękina* SSNO III 480, z suf. -ów. Rospond odczytuje n. jako *Miękowice*, od n. os. *Mięki(i)* RymSEN II 94. Nazwa zniemczona jako *Minken*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Minkowice* z członem odróżniającym *Oławskie*. Lit.: SNGŚI VIII 25. JCh

Minkowice zob. Minkówka

Minkowo zob. Minikowo (3)

Minkowskie, wś, opol., gm. Namysłów, 12 km na pld. od Namysłowa: *Mikoffzka* ok. 1300 CdSil XIV 173; *Dorf Mikoffsky* 1329 Reg nr 4836; *Mikowska*, villa 1666/67 J I 499; *Miinkowsky* 1743 SNGŚI VIII 26; *Minkowsky*, *Minkowskie* 1845 K 412; *Minkowskie* 1900 Myc 37; *Seydlitzruh*, *Minkowskie* 1941 Wrzosek 15; *Seydlitzruh* — *Minkowskie*, -ego, *minkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Minkowskie*, -kiego 1981 WUN II 455. — Według Borka n. zestawiona *Minkowska Wieś*, od n. os. *Mi(e)nek* SSNO III 517 (: *mienić* 'zmieniać' lub *Minigniew*, *mina*) i ap. *wieś*; później *Minkowskie*. Według Rosponda pierwotnie *Mikowsko*, od n. os. *Mik*, *Mika* SSNO III 481–2, z suf. -owsko, wtórnie -owskie (odmiana złożona). Niemiecka n. *Seydlitzruh* nadana przez władze hitlerowskie. Lit.: Rospond, -usk- 183; SNGŚI VIII 26; BorOp 111. JCh

Minków zob. Minkówka, Ninków

Minkówka, przys., okresowo wś, biał., gm. Narewka, 15 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *до Минкович уходов* 1592 AWAK III 320; na *Minkowie* 1792, w *Minkowce* 1795 Kond 127; z osadą *Minkówką* 1895 SG XIV 189; *Minkówka*, os. 1921 Sk V 9; *Minkówka*, wś 1967 SM 699; *Minkówka*, -ki 1981 WUN II 456; gw. *minkôuka/łeh'uki*, -*ki/ł-ou*, *minkôuski*. — Od n. os. *Minko* (: im. cerkiewnego *Mina*) BiryłaBA I 120, początkowo z suf. -owice, następnie -ów, -ówka. Lit.: Kond 127. EB

Minkówka zob. Mikówka

Minkówlas zob. Mikówiec

Minkwitz zob. Minkowice (1), Minkowice Oławskie

Minnenberg zob. Miłkowo (1)

Minoga, wś, krak., gm. Skała, 4 km na wsch. od Skały: *Mlynoga*, *Mlinoga* 1262 KMłp I 69, 71, fals. XIV; *Mlinoga* 1325–27 MVat I 121; *Minoga* (1367) 1596 KMłp III 211; *Mlinoga* 1381, *Mninoga* 1397 Krak nr 617, CCXVIII(4); *Mlinoga* 1409, *Mlynoga* 1415 Hel II nr 1186, 1399; *Mlinoga* 1443, *Mlynoga* (1445) DKrak 214, 220; *Mlynoga*, *Mninoga* ... in flumine *Mninoga* 1470–80 DB I 148, III 332, 333; *Mnygnoga*, *Mlynoga* (!) 1490 ŻDz XV 437; de *Mnyngoy* 1497, *Minoga* 1509 Ku nr 116, 668; *Mlynoga* 1529 LR 115; *Minoga* 1581 ŻDz XIV 24; *Minoga* 1680 Rej 15; *Minoga* 1787 MpPerKr; *Minoga*, *Mninoga* al. *Mlinoga* 1885 SG VI 450; *Minoga* 1921 Sk III 76; *Minoga*, -gi, *minocki* 1964 UN 11, 63; gw. *mīnoga*, -i, *mīnocki*. — Nazwa niejasna. Może ponowiona z n. rz. *Minoga* (mimo późniejszych zapisów), dziś *Minóżka*, dopływu Dłubni, por. in flumine *Mninoga* 1470–80 DB III 332. Nazwa rzeki związana z ide. *mīn-/*mējn-/*mojn-*, zob. *Mienia*. Babik wywodzi ją od niepoświadczonej n. młyna **Mlyni Noga*. Forma *Mlynoga* mogła być wtórna, a postać *Minoga* powstała pod wpływem ap. *minóg* 'ryba podobna nieco do węgorza' Sstp IV 278. Lit.: RKrak 104; Babik 458–9. IN

Minor Bolów zob. Bolowiec

Minor Boturzyn zob. Boturzynek

Minor Czarnków zob. Czarkowy

Minor Łekawa zob. Łekawka

Minor Łowców zob. Łowcówówek

Minor Niemojewo zob. Barcice (1)

Minostowice, wś, kiel., gm. Chmielnik, 8 km na płn.-zach. od Chmielnika: *Nostowice* 1346–58 MVat II 197; de *Mnostowicz* 1386 Krak nr 3948; *Ninostowice* 1391 ZDM I 252; *Nynostowice* 1433

Sand nr 1111; *Nynostowycze* 1482, *Ninoschovicze* 1483, *Nynosowicze* 1525 SHGSd(AOV 6566, 418, 425, 357); *Nienostowicze* 1540 ŻDz XV 589; *Mynosthowicze* 1529 LR 264; *Minostowicze* 1573 ŻDz XIV 271; *Minostowice* 1787 Spis 405; *Milostowice* (!) 1827 Tabella II 23; *Minostowice* 1877 Zin I 389; *Minostowice* 1885 SG VI 451; *Minostowice* 1952 UW 109; *Minostowice*, -wic, *minostowicki* 1966 UN 19, 57. — Dawniej *Ninostowice*, od n. os. **Ninost*, z suf. -owice, por. stp. n. os. *Ninogniew*, *Ninomysł* SSNO III 66–7 oraz n. os. z suf. -ost, np. *Ciechost*, *Dobrost*, *Radost*. Forma *Nienostowice* powstała w wyniku przejścia -iN- > -eN-, zaś forma *Minostowice* w wyniku pomieszanja *m* i *n*, por. gw. *miedźwiedź*/*niedźwiedź*, *Mieniec*/*Nieniec*. Lit.: KSand 137; KopKiel 243. IN

Minten zob. Miętno (2), Minty

Mintowizna zob. Mintowo

Mintowo, os., olszt., gm. Srokowo, 21 km na płn.-zach. od Węgorzewa: *Myntewayen* Wiese 1395 Błażenie II 302; *Myntweße* 1437 GZ 68; Kurowscy w ... *Mintwiese* po 1584 Kętl. 583; *Mintwiese* ok. 1780 HAPr IV 308; *Mintwiese*, folw. 1885 SG VI 483; *Mintwiese* — *Mintowizna*, dw. 1946 Ley I 23; *Mintwiese* — *Mintowo*, -a, *mintowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mintowo* — *Mintwiece* (!), os. 1951 Rosp 192; *Mintowo*, -wa 1981 WUN II 456. — Nazwa od prus. n. łąki **Mintvajas*, oddana przez niem. *Mint-wiese* (spolonizowana jako *Mintowizna*); człon pierwszy por. z n. *Minty* + niem. *Wiese*, śrdniem. *wese* 'łaka' Lübben 577. Nazwa pol., ustalona po 1945 r., jest adaptacją graficzno-słotowórczą n. *Mintwiese*, z dostosowaniem do typu nazw na -owo. Lit.: Ketrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 38; Błażenie II 302–3. RP

Mintwiese zob. Mintowo

Minty, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 7 km na pld. od Bartoszy: *deutschesdorf ... Güntersdorf* (1332–37) XVII PrUr III 94; *Myntthen* 1419 Ger 99; *Myntiin*, *Myntthen* 1437 GZ 42, 66; *Mynten* 1490 MWrm VIII 18; *Minthen* 1570, 1623–24 HAPr V 36; *Minten* (XVII) PrUr III 94; *Minten*, wś 1789 Goldb I 135; *Minten* 1796–1802 Mp-Schröt XI; *Minten* 1820 Wald 92; *Minten* 1885 SG VI 483; *Minten*, *Myntthen* — *Minty* 1946 Ley I 9; *Minten* — *Minty*, *Mint*, *mincki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Minty*, *Mint* 1981 WUN II 456. — Starsza n. niem. *Günthersdorf* upamiętnia soltyśa tej wsi *Günthera*, zob. PrUr III

94, z członem *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Minty* genetycznie prus., od n. os. **Minte*, por. *Myntete*, *Mintutz* TAP 60, 146, lit. *Mintas*, *Minčiukas* (: *Nor-mintas*, z *mintis* 'myśl') Zinkevičius 177, Lpvž II 248. Z dużą ostrożnością można łączyć n. z podstawą apelatywną **mint-* (: lit. *minti* 'deptać, miętosić, miedlić len; rozdeptywać'), potwierdzoną w n. jez. *Minta*, n. łąki *Minty*, por. *Mintwaye* 1395, *Mintewayen* 1407 Ley II 113, 172, HE V 97. Nazwa spolonizowana w typowej dla regionu formie l. mnogiej. Wieś lokowano w 1320 r., jednak dokument nie zachował się. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142; Przybalt 178. RP

Miny, wś, częst., gm. Secemin, 10 km na wsch. od Koniecpola: *Miny* 1877 Zin I 389; *Miny*, os. i pustk. 1885 SG VI 483; *Miny* 1921 Sk III 143; *Miny*, *Min*, *miński* 1971 UN 35, 10. — Od nazw. *Min* (: *Minigniew*, *minąć*, *mina*) RymSEN II 101, w l. mnogiej. IN

Mińce, wś, biał., gm. Choroszcz, 6,5 km na pld.-wsch. od Choroszczy: *Mincze* 1550, w *Mincach* 1676 Kond 127–8; *Minve* 1744 SDV 148; *Mince*, *Mińce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 55–56); *Mińce* 1885 SG VI 443; *Mińce*, -niec 1981 WUN II 456; gw. *mińcy*, -ou, *mińcouški*. — Od brus. n. os. *Miniec* (: im. cerkiewnego *Mina*) BiryłaBA I 120, w l. mnogiej. Forma *Mińce* pod wpływem fonetyki białoruskiej. Lit.: Kond 127–8. EB

Mińczew(o) zob. Minczewo

Mińkowce zob. Minkowce

Mińkówka zob. Mikówka

Mińsk Mazowiecki, mto, siedl.: *Mensko* 1415 Czer nr 278; *Myensko* (1420) 1456 SHGMz(MK 3, 5); *Myensko* 1468 SHGMz(MK 5, 104v); *Minsko* (1468) 1556 Matr V/2, nr 7571; opidum *Myensko* 1471 SHGMz(MK 5, 53v); *Myensko* 1474 Płoc I nr 201; *Myensk* 1474 SHGMz(MK 6, 54v); opidum *Myensko* 1476 Kkm 274; *Mynsko* 1498 RSW nr 439; in opido *Mynsk* 1530 Matr IV/1, nr 5742; *Mynsko*, civitas 1577 ŻDz XVI 248; *Minsk* 1783 MpPerMz; *Minsk* 1827 Tabella II 23; *Minsk* 1839 MpKwat V 4; *Mińsk*, *Nowo-Mińsk* 1885 SG VI 451; *Mińsk Mazowiecki*, mto 1921 Sk I 78; *Mińsk Mazowiecki* 1952 UW 15; *Mińsk Mazowiecki*, -ka -kiego 1981 WUN II 456. — Pierwotnie *Mieńsko*, od n. rz. *Mieni*, por. *Myenya* 1446 SHGMz(WD 2, 1040), z suf. -sko (o n. rz. zob. *Mienia*). Od 1867 r. w pismach urzędowych używano formy *Nowo-Mińsk*. Od 1919 r. jest w obiegu dzisiejsza nazwa. Zmiana *Mieńsko* >

Mińsko nastąpiła w wyniku przejścia *e > i* przed spółgłoską nosową. Lit.: Rospond, -*isk*- 182; Rosp-SEMiG 228; RymNmiast 152. UB

Mińska Huta zob. **Huta Mińska**

Miodary (1), wś, opol., gm. Świerczów, 9 km na pld. od Namysłowa: *Hongern* (1382), *Honigerdorf* (1395) K 234; (pago) *Miodarii* 1679 J II 144; *Hönigern*, *Polonisch Meyeder* 1739 SNGŚI VIII 26; *Hönigern* 1795 Z XII 41; *Hönigern*, *Miedary* 1845 K 234; *Miedary*, *Hönigern* 1885 SG VI 328; *Hönigern*, *Miedary* 1900 Myc 65; *Hönigern*, *Miedary* 1941 Wrzosek 15; *Hönigern* — *Miodary*, -ar, *miodarski* 1947 MPol XXV nr 124; *Miodary*, -dar 1981 WUN II 456. — Zapewne n. pol. *Miodary*, zob. *Miedarska Huta*. Nazwa niem. *Hönigern* jest kalką n. polskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Miodary*. Lit.: SNGŚI VIII 26; BorGŚI 201; Domański, Onom XIX 23. JCh

Miodary (2), wś, wroc., gm. Dobroszyce, 9 km na pln. od Oleśnicy: *Modare* (?) 1267 Reg nr 1257; *Medar* 1288 SUr V 367; *Henigern* 1666/67 J I 500; *Hoeningern* 1743 SNGŚI VIII 26; *Hönigern* 1785 Z IV 282; *Hönigern* 1845 K 235; *Hönigern*, *Miedary* 1900 Myc 65; *Hönigern* 1941 Wrzosek 17; *Honigern* — *Miodary*, -ar, *miodarski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miodary*, -dar 1981 WUN II 456. Lit.: Domański, Onom XIX 23. JCh

Miodary zob. **Miedary** (1, 2), **Niedary** (1)

Miodarze zob. **Miodary** (2)

Miodnica, wś, ziel., gm. Żagań, 10 km na pln. od Żagania: *Mednicza* ok. 1300 CdSil XIV 148; *Medenicz* 1333 Reg nr 5273; *Medenycz* 1352, *Medenicz* 1433 CdSil XXIV 162, 132; *Medenitz* 1495 CdSil XXXII 60; Pago *Medenitz* 1580, *Mednitz* 1679, *Mednicii*, *Mednicensis* 1687/88 J III 22, 292, 670, 696; *Mättniz* oder *Medniz* 1787 Z VII 103; *Mednitz*, *Mittel*, *Ober* und *Nieder* 1845 K 403; *Miednik* vel *Miodnik*, *Mednitz* 1896 D 108; *Mednitz*, *Miodnik* 1900 Myc 37; *Mednitz*, *Miedonice* 1941 Wrzosek 37; *Mednitz* — *Miodnica*, -cy, *miodnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miodnica*, -cy 1981 WUN II 456. — Stara n. łużycka *Mědnica*, od łuż. *měd* 'miód', z suf. -*nica*, zniemczona jako *Mednitz*, *Medenitz*. Współczesna n. *Miodnica*, nawiązująca do dawnej łużyckiej, została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VII 26. JCh

Miodowa zob. **Lachowa**

Miodowica zob. **Niedźwiedziska**

Miodowice, wś, szczec., gm. Przybiernów, 22 km na pln.-zach. od Goleniowa: *Medevitz*

1301 PU VI 29; *Medewitz* 1540 PomKirch II 25; *Medevitz* 1618 Mplub; *Medewitz* 1789 MpGillyPom; *Medewitz* 1834 MpUMbl 865; *Medewitz* — *Miodowice*, -ic, *miodowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Miodowice*, -wic 1981 WUN II 456. — Na podstawie zniemczonych zapisów nie można jednoznacznie określić dawnej struktury nazwy; od ap. *miód*, z suf. -owica lub -owice, -owiec. Lit.: LorSNH 71; TrautmElb II 88; RzDuma II 140. BCz

Miodówko, wś, olszt., gm. Stawiguda, 9 km na pln.-wsch. od Olsztynka: *Miodowko* 1598, 1625 PospWrm 99; *Mniadowo* XVII Oblak 561; *Miodowko* 1658–66, *Mniadowko* 1690 PospWrm 99; *Miodowka* 1755 MpEnd; *Mniadowko* 1789 Goldb I 141; *Mniadowko* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Miodowko* 1820 Wald 167; *Miodówko*, niem. *Mniadowko* 1885 SG VI 484; *Miodówko* — *Honigswalde* 1908, *Mniadowko* 1941 Choj 114; *Honigswalde* — *Miodówko*, -a, *miodówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Miodówko*, -ka 1981 WUN II 456; gw. *miodółko*, -a, *miodółski*. — Od ap. *miód* (gw. *míut*, z asynchroniczną warmijską wymową *iu > iui*), z suf. -ówko, przejściowo -owo, -ówka, z elementem -k wprowadzonym zapewne na zasadzie analogii do licznych na Warmii nazw z tym elementem. Nazwa związana zapewne z zajęciem mieszkańców. Lit.: PospWrm 99. RP

Mioduńskie, wś, suwal., gm. Ryn, 10 km na pln.-wsch. od Mikołajek: *Mniodunsken* 1582 BiałOsad 166; *Mniodunsken*, dobra 1785 Goldb III 131; *Miedunsken* — *Mioduńskie* 1879 KętN 178; *Mioduńskie*, niem. *Mniodunsken* al. *Miedunsken*, dobra 1885 SG VI 484; *Mioduńskie* — *Immenhagen* 1929, *Miodunsken* 1941 Choj 114; *Mioduńskie*, wś 1951 Rosp 193; *Immenhagen* — *Mioduńskie*, -ich, *mioduński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mioduńskie*, -kiego 1981 WUN II 456; gw. *noduńsk*. — Wieś istniała już przed 1582 r. Nazwa od ap. *miód*, z suf. -uńsk, który być może pochodzi z pierwotnego -ańsk (-ońsk, w którym o zbliżone jest artykulacyjnie do u). W zapisie *Miedunsken* adideacja do lit. *medius* 'miód'. Zapisy historyczne i gwarowe poświadczają mazurską wymowę *iu* jak *mii > ii*. W 1929 r. wieś otrzymała urzędowo n. niem. *Immenhagen*. Lit.: BiałOsad 166 i in. RP

Miodusy (1), wś, płoc., gm. Gozdowo, 9 km na pln.-zach. od Bielska: *Mioduszy* 1363 CdP II 737; *Myoduschy* 1404 Se 379; *Myodusy* 1513 AC

Miodusy

III nr 368, 369; *Mioduszi* 1578 ŻDz XVI 30; *Miodusy* 1784 MpPerPl; *Miodysy* 1827 Tabella II 23; *Miodusy* 1885 SG VI 484; *Miodusy*, -*dus* 1981 WUN II 456. — Od n. os. *Miodusz* (: *miód*) SSNO III 519, w l. mnogiej. Forma *Miodusy* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: SHGP I 192. UW

Miodusy (2), kol., dawniej wś, wloc., gm. Wielgie, 11,5 km na pld.-wsch. od Lipna: *Miodusy* 1827 Tabella II 23; *Miodusy* 1839 MpKwat II 2; *Miodusy* 1885 SG VI 484; *Miodusy*, wś 1967 SM 699; *Miodusy*, -*sów* 1981 WUN II 456. — Od n. os. *Miodus* RymSEN II 103, w l. mnogiej. UB

Miodusy zob. **Miodusy Wielkie**

Miodusy-Dworaki, wś, łomż., gm. Perlejewo, 16,5 km na pln.-zach. od Drohiczyzna: *мидусы Богуславы* 1567 Kond 128; *Mioduszy Bogusławy* 1569 UPL 268; *Miodusy-Dworaki* 1676 Kond 128; *Miodusy-Dworaki* 1793 SHGPd(Regof 9); *Miodusy Dworaki* 1795 MpPerPd; *Miodusy-Dworaki* 1885 SG VI 484; *Miodusy-Dworaki*, -*dus* -*ków* 1981 WUN II 456; gw. *ńiodusy dworaki*, *ńiodus* -*kuf*, *dworakoski*. — Dawniej *Miodusy-Bogusławy*; człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*. Dawny człon drugi od im. *Bogusław*, w l. mnogiej. Nazwa *Dworaki* od n. os. *Dworak* SSNO III 542 lub od ap. *dworak* 'pozostający w służbie dworskiej' Sstp II 240, w l. mnogiej. Lit.: Kond 128; GórniRPd 37. EB

Miodusy-Inochy, wś, łomż., gm. Perlejewo, 15 km na pln.-zach. od Drohiczyzna: *Miodusi, ĩnochi*, z *ĭnochów* 1580 ŻDz XVII/1, 45; *Miodusy-ĭnochy* 1676 Kond 128; *Miodusy ĭnochy* 1793 SHGPd(Regof 5, 8); *Miodusy ĩnochy* 1795 MpPerPd; *ĭnochy* 1839 MpKwat VI 7; *Miodusy-ĭnochy* 1885 SG VI 484; *Miodusy-ĭnochy* 1921 Sk V 28; *Miodusy-Inochy* 1952 UW 167; *Miodusy-Inochy*, -*dus ĩnoch* 1981 WUN II 456; gw. *ńiodusy inořil/ńioři*, *inoř*, *inořoski*. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od n. os. *ĭnoch* SSNO II 500, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *ĭnoch* 'młodzieniec dziarski, młodzian, junak' SW II 186. Postać współczesna *Inochy* powstała w wyniku przejścia nagłosowego *ĭu* -> *ĭi* -> *i*-. Lit.: Kond 128; GórniRPd 26, 37. EB

Miodusy-Koprzywne zob. **Miodusy-Pokrzywne**

Miodusy-Litwa, wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 8 km na pln.-zach. od Wysokiego Mazowieckiego: *Miodusy Litwa* 1793 SHGPd(Regof); *Miodusy Litewka* 1795 HalBiał I 119; *Miodusze litwa* 1827 Tabella II 23; *Miodusy-Litwa* 1838 SHGPd

(ADŁ, a. par. Jabłonka, I, 25, 2); *Miodunki* (!) *Litewka* 1839 MpKwat V 3; *Miodusy Litwa* 1885 SG VI 484; *Miodusy-Litwa* 1921 Sk V 114; *Miodusy-Litwa*, -*dus* -*wy*, *litewski* 1974 UN 165, 102. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*; człon drugi określa zapewne ludzi pochodzących z Litwy etnicznej lub z dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego; przejściowo też *Litewka* — forma zdrobniła od *Litwa*. Lit.: HalBiał I 119. EB

Miodusy-Michałowieta zob. **Michałowieta**

Miodusy-Perki, cz. wsi Miodusy Wielkie, dawniej wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie: *Miodusy Perki* 1793 SHGPd(Regof); *Mioduszy Perki* 1795 HalBiał I 119; *Miodusze perki* 1827 Tabella II 23; *M. Perki* 1839 MpKwat V 3; *Miodusy Perki* 1885 SG VI 484; *Miodusze-Perki* 1875 SHGPd(ADŁ, a. Kol. Lit. N nr 4); *Miodusy-Perki*, wś 1921 Sk V 114; *Miodusy-Perki*, -*dus* -*rek* 1974 UN 165, 103. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od n. os. *Perek*, *Perka* SSNO IV 213, 402, w l. mnogiej. Do n. os. por. gw. *perka* 'ziemniak', też *perkać* 'warzyć, gotować' SGPKar IV 74. Lit.: HalBiał I 119. EB

Miodusy-Piotrowięta zob. **Piotrowięta**

Miodusy-Pokrzywne, wś, łomż., gm. Perlejewo, 16,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Мидусы Копрывне* 1567 Kond 128; *Miodusy Koprzywne*, z *Miodusow Koprzywnych* 1569 UPL 276; *Miodusy Pokrzywne* 1676 Kond 128; *Miodusy Pokrzywne* 1793 SHGPd(Regof 5, 9); *Miodusy Pokrzywne* 1795 MpPerPd; *Miodusy-Pokrzywne* 1885 SG VI 484; *Miodusy Pokrzywne* 1921 Sk V 28; *Miodusy-Pokrzywne*, -*dus* -*nych* 1981 WUN II 456; gw. *ńiodusy pokrywne*, -*dus* -*yx*, *ńioduřeski*. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od przym. *koprzywny*, *pokrzywny* (: stp. *koprzywa*, *pokrzywa*) SpXVI, XXVI 373. Lit.: Kond 128; GórniRPd 37. EB

Miodusy-Stasiowieta, wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 10 km na pln.-zach. od Wysokiego Mazowieckiego: *Miodusy Stasiowieta*, *Stasiowieta* 1783 SHGPd(Regof); *Miodusy Stasiowieta* 1795 HalBiał I 119; *Miodusze stasiowieta* 1827 Tabella II 23; *Miodusy Stasiowieta* 1839 MpKwat V 3; *Miodusze-Stasiowieta* 1875 SHGPd(ADŁ, a. kol. Lit. N nr 4); *Miodusy Stasiowieta* 1885 SG VI 484; *Miodusy-Stasiowieta*, -*dus* -*wiąt*, *stasiowski* 1974 UN 165, 103. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od im. *Stas* (: *Stanisław*), z suf. -*owieta*, por. *Stanisłai de Miodusy* 1471 HalBiał I 119. Lit.: HalBiał I 119. EB

Miodusy-Stok, wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 11 km na zach. od Wysokiego Mazowieckiego: *Miodusy Stok*, z *Miodusow*, z *Stoku*, z *Miodusow Stok* 1569 UPL 285, 294; *Miodusi Sthok*, ze *Stoku* i *Miodusów* 1580 ŻDz XVII/1, 56; *Miodusy Stok* 1793 SHGPg(Regof); *Mioduszy Stok* 1795 HalBiał I 119; *Miodusze stok* 1827 Tabella II 23; *Stok* 1839 MpKwat V 3; *Miodusy Stok* 1885 SG VI 484; *Miodusze-Stok* 1875 SHGPd(ADŁ, a. kol. Lit. N. nr 4); *Miodusy-Stok* 1921 Sk V 114; *Miodusy-Stok*, -*dus* -*ku*, *stokowski* 1974 UN 165, 103. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od ap. *stok* 'strumyk, ściek, źródło'. Wieś leży nad ciekim wodnym. Lit.: HalBiał I 119; GórnrPd 37. EB

Miodusy-Szczepanowięta, wś dziś nieistniejąca, leżała w okolicy szlacheckiej *Miodusy*, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie: *Szczepanowiętha Miodusi* 1580 ŻDx XVII/1, 71; *Miodusy Szczepanowięta* 1795 HalBiał I 119. — Człon pierwszy zob. *Miodusy Wielkie*, człon drugi od im. *Szczepan*, z suf. -*owięta*. Lit.: HalBiał I 119; TaszyckiPatrMz 15. EB

Miodusy Wielkie, wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 10,5 km na zach. od Wysokiego Mazowieckiego: de *Miodusy* 1471 HalBiał I 119; *Miodusy* 1493 SHGPd(ADŁ, a. par. Jabłoń 1, 25, 2); *Miodusy*, z *Miodusow* 1569 UPL 292; *Miodusi*, *Stara Wieś* 1580 ŻDz XVII/1, 56; de *Mioduszy* 1594 HalBiał I 119; *Miodusy Wielkie* 1793 SHGPd(Regof); *Mioduszy Wielkie* 1795 HalBiał I 119; *Miodusze wielkie* 1827 Tabella II 23; *Miodusze Wielkie* 1875 SHGPd(ADŁ, a. kol. Lit. N nr 4); *Miodusy Wielkie* 1885 SG VI 484; *Miodusy Wielkie*, -*dus* -*kich*, *mioduszewski* 1974 UN 165, 103. — Od n. os. *Miodus(z)*, w l. mnogiej, por. Johannes dictus *Myodusch* 1404 HalBiał I 119; Andrzej *Miodus* z tej okolicy szlacheckiej 1569 UPL 276. W tzw. okolicy szlacheckiej *Miodusy*//*Miodusze* leżały wsi: *Miodusy Wielkie*, *Miodusy-Dworaki*, *Miodusy-Inochy*, *Miodusy-Litwa*, *Miodusy-Perki*, *Miodusy Pokrzywne*, *Miodusy-Stasiowięta*, *Miodusy-Stok*. Lit.: Kond 128; HalBiał I 119; GórnrPd 37. EB

Miodusze-Perki zob. *Miodusy-Perki*

Miodusze-Stasiowięta zob. *Miodusy-Stasiowięta*

Miodusze-Stok zob. *Miodusy-Stok*

Miodusze Wielkie zob. *Miodusy Wielkie*

Mioduszy zob. *Miodusy* (1)

Miodynia zob. *Medynia Głogowska*

Mionów, wś, opol., gm. Głogówek, 6 km na pln.-zach. od Głogówka: *Milowanow* 1217 KŚl II 161; *Polonisschim Melwayn* (1405) K 423; *Milwan* (1410)XVI CdSil VI 29; *Milwano polonical* (1416) K 423; z *Milowanowa* (1455)XVI CdSil VI 76; *Polnisch Müllmen*, *Milowan*, pol. *Mielonów* 1845 K 423; *Milonów* (*Polnisch Müllmen*) 1939 Prus 51; *Niederrode b. Neustadt* 1941 Wrzosek 46; *Niederrode* — *Mionów*, -*owa*, *mionowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mionów*, -*nowa* 1981 WUN II 456. — Dawniej *Milowanów*, od n. os. *Milowan* (: *miłować*) SSNO III 515, z suf. -*ów*. Nazwa wtórnie skrócona: *Milonów*//*Mielonów*//*Mionów*, znieszczone jako *Müllmen*. Okresowo z członem odróżniającym *Polnisch* 'polski'. Nazwa niem. *Niederrode* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mionów*. Lit.: SNGŚl VIII 26–7. JCh

Miowa Wola zob. *Wola Michowa*

Mirachowo, wś, gdań., gm. Kartuszy, 12 km na pln.-zach. od Kartuz: *Mirochowo* (1348)XVII PrUr IV 338; *Merchaw* 1384 GA 683; von *mirchow* 1400, *Mirchaw* ok. 1400 Zeit XII 18, 7; *Mirchaw* 1407, *Mirscha* 1416, *Mirchow* 1418 GA 690, 695, 697; *Marichew* (*Mirichaw*) 1476 Matr I nr 1398; in districtu *Marcheviens*. 1480, *Mirchowssche gebitte* 1482, in *mirchawschen gebitte* 1484, *mirchauschem gebiete* 1492 Font XLI 65, 155, 215, 366; *merichowes gebittes* 1507 Font LXIV 100; *Mirchow* 1512 Matr IV/1, nr 1443; *Mirakow* 1565 Lumalb 141; od *Mirakowa*, z *Mirakowem* 1565 Lupom 84, 85; *Mirrachaw* 1570 ŻDz XXIII 261; *Mirechow*, *Myrchow*, *Mirochow* 1583 Font I–III 34, 35, 36; *Mirchowo* 1584, *Mirachow* 1599 Font I–III 203, 470; *Mirachowo*, od *Mierachowo* 1664 Font XXXII 375, 380; *Mirchau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mirachowo*, niem. *Mirchau*, *Mirchow* 1885 SG VI 488; *Mirachowo*, niem. *Mirachau* 1925 Krzep 73; *Mirachowo* 1952 UW 191; *Mirachowo*, -*wa* 1981 WUN II 456; gw. *mirox^uow^o*, *niirax^uow^o*, *merax^uow^o* Lor 64. — Od n. os. **Miroch*, por. *Mirocha* (: *Miroslaw*) SSNO III 523, 521, z suf. -*owo*. Forma *Mirachowo*, z *a* zamiast *o*, jest wtórna, pojawia się dopiero w XVI w. Nazwa znieszczone jako *Mirchau*, *Mirchow*, *Mirachau*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 100–1, 110. WK

Miracin zob. *Mirocin* (1)

Miradau zob. *Miradowo*

Miradowo, wś, gdań., gm. Zblewo, 10 km na pld.-zach. od Stargardu Gdańskiego: *Nerad* 1402–

-15 Kric 57; *Nieradowo* 1534 Inwwloc 115; *Nieradowa* 1570 ŻDz XXIII 126; *Nieradowo* 1583 Font I-VI 49; *Nieradowo* 1682 Font V 92; *Nieradowo* 1710, *Nieradowo* 1750 PMT VII 50; *Gr. Miradowo*, dobra 1789 Goldb II 147; *Gr. Miradai* — *Miradowo* 1879 Kętn 34; *Miradowo*, niem. *Miradai* 1885 SG VI 490; *Miradowo (Miradai)*, *Nieradowo* ob. *Miradowo* 1925 Krzep 73, 78; *Miradowo*, -wa 1981 WUN II 456; gw. *mīradovo*, -a, *mīradofski*. — Od n. os. *Nierad* SSNO IV 53, z suf. -owo. W formach z nagłosowym *Mi-* ko-ciewskie mieszanie *iū* i *ii*. Gwarowe *Mi-* jest wynikiem asynchronicznej wymowy *iū*. Nazwa zmieniona jako *Miradai*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 50; Kęsikowa, PMT II 104. WK

Miradz, os., dawniej wś, pil., gm. Człopa, 10 km na płn.-zach. od Człopy: *Gruneberg* (1245) SHG-NM, fals. XVI; *Grunebergk*, nowa wieś 1587 SHG-NM(Ost 105); *Ruttingsdorf* 1608 SHG-NM(Schm-NS 41); *Grinberg* 1833 MpUMbl 1415; *Grineberg* — *Miradz*, -dza, *miradzki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Miradz* (!), -dza 1981 WUN II 456. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. ter., ta zaś od *grün* 'zielony' i *Berg* 'góra'. W średniowieczu istniała w tym miejscu wieś o takiej nazwie, potem zaginęła. Jej ślad pozostał w n. części lasu Wedlów z Drawna, położonego na lewym brzegu Drawy aż po Płociczno. W 1587 r. powstała tu nowa wieś. Oboczna n. niem. *Ruttingsdorf* od im. założyciela *Riidigera* v. Wedel + -dorf. Nazwa *Miradz* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: HWal 335. BCz

Miradze, wś notowana do 1967 r., płoc., gm. Rataje, 9 km na pld.-zach. od Gostynina: *Miradze*, rumunek 1827 Tabella II 23; *Miradze* 1839 MpKwat II 3; *Miradze* al. *Mieradze* 1885 SG VI 491; *Miradze* 1921 Sk I 31; *Miradze* 1967 SM 699. — Być może od wyrażenia *mi rad(e)* (np. miejsce) lub od im. *Mirad* (< *Milorad*), z suf. -je. UW

Mirahnen zob. **Mirowice** (2)

Mirakowo (1), cz. wsi Rywałdzik, dawniej wś, tor., gm. Biskupiec, 13,5 km na pld.-wsch. od Łasina: *Merkau* ok. 1400 Zeit XVI 29; *Merkaw* ok. 1423-24 DK 102; *Mirkaw*, *Nirkaw* 1516 Woel 670, 672; *Mirakowo* 1885 SG VI 491; *Mirakowo* 1925 Krzep 73; *Mirakowo*, -wa 1971 UN 171, 16. — Od n. os. *Mirek*, *Mirak* (: *Mirolaw*) SSNO III 520, z suf. -owo, niem. -au. Lit.: SHGCh 79. WK

Mirakowo (2), wś, tor., gm. Chelmża, 5 km na pld.-wsch. od Chelmży: *Mirchie*, *Mirzhe* (1222)

PrUr I/1, 29; *Mercchow* 1285 MT 376; *Merkaw* (1390) Woel 301; *Merkaw* ok. 1423-24 DK 96; von *Ademerkaw* 1440 AST II 166; *Merkow* (1489), *Miracouo* 1569 Woel 578, 916; *Mirakowo* 1570 ŻDz XXIII 45; *Mirakowo* 1647 Font IV 28; pod *Mirakowo* 1769 Font XXIII 72; *Mirakowo* 1796-1802 Mp-Schröt XXI; *Mirakowo* 1885 SG VI 491; *Mirakowo* 1952 UW 57; *Mirakowo*, -wa, *mirakowski* 1972 UN 187, 6. — Od n. os. *Mirek*, *Mirk*, wtórnie *Mirak*, z suf. -owo, niem. -au. W substytucji niem. *i* > *e*. Lit.: SHGCh 79. WK

Mirany zob. **Mirowice** (2)

Miratyn zob. **Mirocin** (1)

Mirawno, os. zaginiona, leżała koło Ołoboku, kal., gm. Sieroszewice: *Mirawno* usque *Bicoviam* (1253)1641 KW I 277. — Może to jakaś n. topograficzna, por. *mirzwa*, *mirwa*, *mierwa* 'słoma targana, gnój' SW II 960, też *mierzwa* 'zgnieciona słoma używana (głównie) jako ściółka dla bydła' SpXVI, XIV 71. ZZ

Mirachau zob. **Mirachowo**, **Strysza Buda**

Mirau zob. **Mirowo** (1), **Mirowo Duże**

Mirauerwalde zob. **Mirówko**

Mirchau zob. **Mirachowo**

Mirchow zob. **Mirachowo**

Mircz zob. **Mirzez**

Mircze, wś, zamoj., gm. Mircze, 17 km na pld. od Hrubieszowa: *Mircze* (1411)1596 ZDM V 122; de *Mircz* 1472 Rejlan 41; *Mircze*, *Miercze* 1603 CzChelm(Insc. Ter. Horodl. Nr 6, k. 177); *Mircze* 1751 Tarszel 158; *Mircze* 1827 Tabella II 23; *Mircze* 1885 SG VI 492; *Mircze*, -cza 1981 WUN II 457; gw. *mīrče*, -ča, *mīrecki*. — Od n. os. *Mirek* SSNO III 520, z suf. -je, też -jb. Według Rosponda od ukr. *mirka* 'miarka', z suf. -'e. Lit.: RospSEMiG 228; CzChelm 181. BCz

Mirek zob. **Czartki** (3)

Mireń, wś, rad., gm. Pionki, 6 km na pld. od Pionek: *Orane Myronyche* 1508 ŻDz XV 477; *Mironyche*, *Mironicze* 1529 LR 28, 368; *Myronyche* 1564-65 Lusand 236; *Myronicze* 1569 ŻDz XIV 324; *Mironice* 1787 Spis 420; *Miroń* 1827 Tabella II 23; *Miroń* 1885 SG VI 495; *Mireń* 1952 UW 119; *Mireń*, -nia, *mireński* 1970 UN 25, 22. — Początkowo n. zestawiona: *Orane Mironice*. Człon pierwszy ponowiony z n. wsi *Orane*, dziś *Oromie*, człon drugi od n. os. *Miroń* SSNO III 523, z suf. -ice; wtórnie elipsa członu pierwszego. Od XIX w. forma skrócona *Miroń*, dziś *Mireń*, z redukcją sufiksu patronimicznego. Lit.: KSand 126; KopRad 361-2. IN

Mireslawendorf zob. Mirosławy

Miritz zob. Miryce

Mirkau zob. Mirków (2)

Mirkowice (1), wś, kiel., gm. Bodzechów, 7 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Mircouice* 1400 Krak nr 10613; *Mirkowice* 1470–80 DB I 464; *Myrkowycze* 1508 ŻDz XV 460; *Myrkowycze*, *Mirkowycze* 1529 LR 374, 460; *Myrkowice* 1564–65 Lusand 331; *Mirkowice* 1578 ŻDz XIV 188; *Mirkowice* 1787 Spis 413; *Mirkowice* 1885 SG VI 493; *Mirkowice*, -wic, *mirkowicki* 1966 UN 27, 59. — Od n. os. *Mirek*, z suf. -owice. Lit.: KSand 125; KopKiel 243. IN

Mirkowice (2), wś, pozn., gm. Mieścisko, 7 km na pln.-zach. od Janowca Wielkopolskiego: *Mirkowice* 1398 Lek II nr 1117; de W. *Myrkowice* 1463 SHGKI(PG 6, 166); *Maiori Myrkowycze* 1498 Bob nr 616; *Myrkowycze maior* 1511–23 ŁLB I 141; *Myerkowycze* 1577 ŻDz XII 182; *Mirkowice* 1618–20 PKal 244; *Mirkowice* 1789 MKI(Tab 41, 9); *Mirkowice Wiel(kie)* 1846 KsP 534; *Mierkowice* 1867 MKI(LPR 123/2); *Mierkowice Wielki* al. *Mirkowice* 1885 SG VI 352; *Mirkowice*, niem. *Gross Mirkowitz* 1921 Sk X 108, 147; *Mirkowice*, -wic 1981 WUN II 457; gw. *mirkoŭice*, -víc, *mirkoŭicki*. — Od n. os. *Mirek*, z suf. -owice. W n. obserwujemy przejście -ir- > -er- (od 2. połowy XVI w. do 2. połowy XIX w.). W XV w. n. z łac. członem dyferencyjnym *Maiori*, a w XIX w. — z pol. *Wielki*. W 2. połowie XIX w. formant przejściowo zmieniony na -ec — *Mierkowice*; może był to przejaw singularyzacji. ZZ

Mirkowice (3), wś, ziel., gm. Jasień, 5 km na pld.-wsch. od Lubka: *Miirstoerff* 1381 Le II 375; *Meiersdorf* 1845 MpUMbl 2405; *Meiersdorf* — *Mirkowice*, -ic, *mirkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mirkowice*, -wic 1981 WUN II 457. — Dawna n. niem. z obszaru dolnołużyckiego *Miirstoerff*/*Miirstoerff*/*Meiersdorf*, od niem. n. os. *Meier* Gott 346 + -dorf. Nazwa pol. *Mirkowice*, nawiązująca brzmieniowo do n. niem., została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 27. JCh

Mirkowice zob. Mierkowice, Mirków (2),

Mirocice (1), Naczkowy-Mirkowice

Mirkowice Małe zob. Mirkowiczki

Mirkowice Wielkie zob. Mirkowice (2)

Mirkowiczki, przys., dawniej wś, pozn., gm. Mieścisko, 6,5 km na pln.-zach. od Janowca Wielkopolskiego: *Mirkowice Minor* 1475 SHGKI(PZ 20,

29); *Myerkowycze minor*, quandam villa, nunc vero haereditas deserta 1511–23 ŁLB I 142; *Mirkownicki* (!) 1674 MKI(ASK 74, 234); *Mierkowiczki* 1775 MKI(Tab 37, 53); *Mirkowiczki* 1789 MKI(Tab 41, 9); *Mirkowice male* 1846 KsP 534; *Mierkowice Mały* 1885 SG VI 352; *Mirkowiczki*, niem. *Klein Mirkowitz*, wś 1921 Sk X 108, 147; *Mirkowiczki*, -czek 1981 WUN II 457. — Dawniej *Mirkowice Minor*/*Male*; człon pierwszy zob. *Mirkowice* (2), człon drugi od łac. *minor* 'mniejszy', pol. *mały*. Forma *Mirkowiczki* jest wynikiem uniwersalizacji za pomocą suf. -ki. ZZ

Mirków (1), wś, kal., gm. Wieruszów, 2,5 km na pln. od Wieruszowa: *Mirkowo* 1266 SHGWiel 117; *Myrkow*, villa 1511–23 ŁLB II 147; *Myrkow* 1553 ŻDz XIII 306; *Mirków*, wś 1885 SG VI 493; *Mirków*, kol. 1921 Sk II 130; *Mirków*, -kowa, *mirkowski* 1974 UN 53, 20. — Od n. os. *Mirek*, z suf. -owo, -ów. Lit.: SHGWiel 117; Nieckula, -ov- 133. EB

Mirków (2), wś, wroc., gm. Długoleka, 11 km na pln.-wsch. od Wrocławia: *Mierkowicz* 1295 Reg nr 2385; *Myrkaw* (1346), *Mirco* (1351), *Mirkowicz* (1403) K 412; pagus *Mirkow* 1670 J I 765; *Mirkau* 1743 SNGŚI VIII 27; *Mirkau* 1785 Z IV 290; *Mirkau* 1845 K 412; *Mirkowice*, *Mirkau* 1900 Myc 73; *Mirkau*, *Mirków* 1941 Wrzosek 17; *Mirkau* — *Mirków*, -owa, *mirkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mirków*, -kowa 1981 WUN II 457. — Dawniej *Mi(e)rkowice*, od n. os. *Mirek*, z suf. -owice. W XIV w. i w XVII n. występuje jako *Mirków*, ze zmianą suf. -owice na -ów. Najstarszy zapis *Mierkowice* uwarunkowany jest pozycją samogłoski przed r. Nazwa niemiecka jako *Mirkau*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mirków*. Lit.: SNGŚI VIII 27. JCh

Mirochowo zob. Mirachowo

Mirocice (1), wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 25 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: de *Miroczicz* 1368 Kkk II 32; *Mirocice* (1401), *Miroczyce* (1439) KMlp IV 74, 336; *Miroczicz* 1450 ZDM III 350; *Myroczyce* 1470–80 DB II 490; *Myroczyce*, *Mirocice* 1529 LR 350, 351; *Myrkowice* 1564–65 Lusand 329; *Miroczicz* 1578 ŻDz XIV 194; *Mirocice* 1787 Spis 399; *Mirocice* 1885 SG VI 493; *Mirocice*, -cic, *mirocicki* 1966 UN 23, 55. — Od n. os. *Mirota* (: *Miostaw*) SSNO III 526, z suf. -ice. W XVI w. też *Mirkowice*. Lit.: KSand 125; KopKiel 243. IN

Mirocice (2), wś notowana do 1948 r., kosz., gm. Kołobrzeg, 2 km na pld.-wsch. od Kołobrze-

gu: *Bullenwinkel* 1400 PMT XIII 49; *Bullenwinkel* 1618 MpLub; *Bullenwinkel* 1789 MpGillyPom; *Bullenwinkel* 1819 PMT XIII 49; *Bullenwinkel* 1835 MpUMbl 521; *Bullenwinkel* — *Mirocice*, -ic, *mirocicki* 1948 MPol XXV nr 14. — Dawna n. niem. *Bullenwinkel* od średniem. *bulle* 'byk' i *winkel* 'kąt'. Po 1945 r. wprowadzono n. *Mirocice*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 49. BCz

Mirocin (1), wś, przem., gm. Przeworsk, 5,5 km na pld.-wsch. od Przeworska: *Miratin* (1387)1427 KMlp IV 19; *Myraczin* 1447 AGZ XIII nr 3449; *Myrzaczyn* 1448 ZDM III 265; *Miraczin* 1589 ŻDz XVIII/1, 6; *Miraczyn* 1606 ADP 31, k. 207; *Miroczin* 1794 Ga Bb2; *Miratin* 1851, *Mirotin*, *Myrotyn* 1860 Sch 45, 47; *Mirocin*, rusk. *Miratin* 1885 SG VI 493; *Mirocin*, -na 1981 WUN II 457; gw. *mirocin*, -a, *infraci*. — Od ukr. n. os. **Mir'ata* (pol. *Mirzeta* SSNO III 527), z suf. -in. W formie *Mirocin* wyrównanie do n. os. *Mirota* SSNO III 536. Lit.: MakPrz 171. BCz

Mirocin (2), cz. wsi Runowo Sławieńskie, dawniej wś, slup., gm. Kobylnica: *Annaburg* 1863 PMT XI 16; *Annaburg* — *Mirocin*, -na, *mirociński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mirocin* — *Annaburg*, os. 1951 Rosp 193; *Mirocin*, wś 1967 SM 700; *Mirocin*, -na 1981 WUN II 457. — Dawna n. niem. od n. os. *Anna* + -burg. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mirocin*. Lit.: Iwicki, PMT XI 16. BCz

Mirocin (3), dziś *Mirocin Dolny*, *Mirocin Górny* i *Mirocin Średni*, trzy wsi, ziel., gm. Kozuchów, 12 km na wsch. od Nowej Soli: *Herczogwald* ok. 1300 CdSil XIV 151; *Nieder Herzogswaldau* 1317, v. *Herczoinwalde* 1321 Reg nr 3647, 4128; zu *Herczoginwalde* 1419 CdL II/1, 13; *Hertigswalde* 1580, *Mittel et Nieder Hertogswaldau*, *Ober Hertogswaldau* 1670, villa *Hertogswalde* 1679 J III 21, 73, 76, 209; *Superiori Hertogswaldau*, *Niederhertogswalde*, *Inferiori Hertogswaldensibus*, *Ober et Nieder Hertogswaldau* 1687/88 J III 595, 578, 591, 597; *Hertogswaldau*, *Mittel*, *Nieder und Ober* 1845 K 229; *Nieder Hertogswaldau*, *Ober Hertogswaldau*, *Mittel Hertogswaldau* 1941 Wrzosek 28; *Nieder Hertogswaldau* — *Mirocin Dolny*, -a -ego, *mirociński* 1947 MPol XXV nr 124; *Ober Hertogswaldau* — *Mirocin Górny*, -a -ego, *mirociński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mittel Hertogswaldau* — *Mirocin Średni*, -a -niego, *mirociński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mirocin Dolny*, *Mirocin Górny*, -na -ego, *Mirocin Średni*, -na -niego 1981 WUN II 457. — Dawna n. niem. od ap. *Herzog* 'książe' + *Walde* 'las'. Człony odróżniające

od przym. niem. *nieder* = pol. *dolny*, *ober* = *górny*, *mittel* = *średni*, łac. *inferior* 'dolny', *superior* 'górny'. Nazwę *Mirocin* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 27. JCh

Mirogonice zob. **Mirogonowice**

Mirogoniewice zob. **Mirogonowice**

Mirogoniowice zob. **Mirogonowice**

Mirogoniów zob. **Mirogonowice**

Mirogonowice, przys., dawniej wś, kiel., gm. Waśniów, 17 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Mirogonowice* 1404 ZDM I 320; *Mirogonowice* 1411 ZDM V 120; *Mirogonowice* (1418), *Mirogonowice* 1421 KMlp IV 167, 187; *Mirogonow* 1424 Inscr nr 432; *Myrogonowice* 1470-80 DB II 473; *Myrogonowice* 1508 ŻDz XV 461; *Mirogonowice* 1529 LR 369; *Mirogonowice* 1564-65 Lusand 330; *Mirogonowice* 1578 ŻDz XIV 195; *Mirogonowice* 1827 Tabella II 23; *Mirogonice* al. *Mirogonowice* al. *Mirogoniewice*, folw. 1885 SG VI 495; *Mirogonowice*, folw. 1933 SkBy 1057; *Mirogonowice*, -wice, cz. wsi Wronów 1966 UN 27, 54; *Mirogonowice*, -wice 1981 WUN II 475; gw. *mirogonowice*, -víc, *mirogonowski*. — Dawniej *Mirogon(i)owice*, od n. os. **Mirogon*/**Mirogoń* (: *Mirogniew*, *Mirogod* SSNO III 521-2), z suf. -owice/-owice, też -ice, -ów. Lit.: KSand 126; KopKiel 243. IN

Miroladowo, os. zaginiona, leżała koło wsi Mieszyń, pozn.: haereditates *Miroladowo* (1283) 1539 Matr IV/3, nr 19497. — Od n. os. **Milorad*, por. *Milo-gost*, *Rado-mir* SSNO III 512, IV 421, z suf. -owo. W zapisie występuje metateza -lora- > -rola. Lit.: BKanc 348. ZZ

Miromino, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. leńskim, gdań.: *Miromino* 1378 Trautmlb I 174; *Miromino*, wś już nieistniejąca 1885 SG VI 495. — Od n. os. **Miroma* (: *Miromil*, *Miromysl*), z suf. -ino. Według Trautmanna n. niejasna. Lit.: LorSNH 73; Trautmlb I 174. BCz

Mironice, wś, gorz., gm. Kłodawa, 7 km na pln. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Loci celi* 1326 CdB A XVIII 379; monasterio *Loci celi* 1326 PU VII 491; *Hemelstede* 1406 CdB A XVIII 418; *Himmelstätt* 1784 Froese 127; *Himmelstätt* 1822 MpUMbl 1704; *Himmelstätt* — *Mironice*, -ic, *miroński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mironice*, -nie 1981 WUN II 457. — Początkowo wieś nosiła n. niem. *Creversdorp* (zob.). Obocznie w dokumentach pojawia się n. łac. *Locus Celi*, od łac. *locus* 'miejsce' i *caelum* 'niebo', na określenie klasztoru, który powstał w tym miejscu, a także niem. tłumacze-

nie *Himmelstadt*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mironice*. BCz

Mironice zob. Mieronice (1, 2), Mireń

Mironiowice zob. Mieronice (2)

Mironowice zob. Mieronice (2)

Mironowo zob. Mierzynówka

Miroń zob. Mireń

Mirolawen zob. Mirolawy

Mirolawitz zob. Mirolawice (1)

Mirolaw (1), wś, pil., gm. Ujście, 3,5 km na pln.-zach. od Ujścia: *Mirolawe* 1403 KW V 39; *Myrolawe* 1419, *Myrolawycze* 1450 SHGPn III 167; *Mirolaw* 1508 SHGPn (ASK 3, 23); *Mirolawy* 1510 NKs 94; *Mirolawice* 1563 SHGPn III 167; *Mirolawice* 1580 ŻDz XII 39; *Mirolaw* 1622-24 PPozn 190; *Mirolaw* 1885 SG VI 497; *Mirolaw*, *Mirolaw Nowy*, niem. *Mirolaw*, *Neu Mirolaw*, dwie wsi 1921 Sk X 8, 147; *Mirolaw*, -wia, *mirolawski* 1967 UN 75, 22. — Nazwa od n. os. *Mirolaw* SSNO III 523-4, z suf. -je (neutrum); w XVI w. uległa maskulinizacji (*Mirolaw*). W XV i XVI w. występowała przejściowo z suf. -ice (*Mirolawice*), a w XX w. — z członem dyferencyjnym od przym. *nowy*. Lit.: SHGPn III 167; Nieckula, RKJWr V 117; Rospond, -ju 94; PPozn 190. ZZ

Mirolaw (2), wś, ploc., gm. Borowiczki, 8 km na wsch. od Płocka: *Myrolawe* (1305) XV Kuj 301; *Myrolaw* 1485-86 SHGPn (Kap. P 50, 35v); *Mirolaw* 1578 ŻDz XVI 10; *Mirolaw* 1784 MpPerPł; *Mirolaw* 1827 Tabella II 23; *Mirolaw* 1885 SG VI 491; *Mirolaw*, -wia 1981 WUN II 457. Lit.: SHGPn 193; ZMaz 262. UW

Mirolaw Nowy zob. Mirolaw (1)

Mirolawice (1), wś, bydż., gm. Strzelno, 8 km na pld.-wsch. od Strzelna: *Mirolavici* 1145 CdP II 590; *Mirolawe* 1220 Kuj 121; *Mirolawice* 1439 Koz I 177; *Mirolawice* 1527 Vlad XI 55; z *Mirolawic* 1659 ZKuj II 93; *Mirolawice* 1796-1802 MpSchröt XXV; *Mirolawice*, dom. 1885 SG VI 497; *Mirolawice*, niem. *Mirolawitz*, os. 1921 Sk X 84, 147; *Mirolawice*, -wic, *mirolawski* 1972 UN 181, 37. — Od n. os. *Mirolaw*, z suf. -icyll/-ice. W XIII w. przejściowo w formie dzierżawczej z suf. -je. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. polskiej. AG

Mirolawice (1a), cz. wsi Mateuszew, dawniej wś, ploc., gm. Bedlno: *Mirolawice* 1386, *Mirolawice* 1387 Łęcz I nr 45, 486; *Mirolawice* 1393, *Mirolawice* 1397, *Mirolawice* 1399 Łęcz

II nr 4614, 401, 557; *Myrolawice* 1511-23 Ł.B II 490; *Mirolawice* 1576 ŻDz XIII 107; *Mirolawice* 1793 MpPerŁęcz; *Mirolawice* 1827 Tabella II 23; *Mirolawice* 1885 SG VI 497; *Mirolawice*, -wic, *mirolawicki*, wś 1974 UN 41, 8; *Mirolawice*, -wic 1981 WUN II 457; gw. *mirolawice*, -vic, *mirolawicki*. — Od n. os. *Mirolaw*, z suf. -ice. Lit.: SHGPn I 204. EB

Mirolawice (2), wś, sier., gm. Lutomiersk, 5 km na zach. od Konstantynowa Łódzkiego: de metis *Mirolawiensibus* (1343) XV KMłp III 53; *Mirolawice* 1357 KW III 70; *Mirolawice* (1399) 1473 CdP II 350; *Myrolawice* 1511/12 VisitGn 216; *Mirolawice* 1576 ŻDz XIII 52; *Mirolawice* 1793 MpPerŁęcz; *Mirolawice* 1827 Tabella II 23; *Mirolawice* 1885 SG VI 497; *Mirolawice*, -wic 1981 WUN II 457. Lit.: SHGPn I 205. EB

Mirolawice (3), wś, szczec., gm. Trzebiatów, 2 km na pld. od Trzebiatowa: *Gumminshof* 1789 MpGillyPom; *Gumminshof* 1834 MpUMbl 602; *Gumminshof* — *Mirolawice*, -ic, *mirolawicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mirolawice*, -wic 1981 WUN II 458. — Dawna n. niem. *Gumminshof*, od zgermanizowanej n. pobliskiej wsi *Gummin*, dziś *Gabin* (zob.) + -hof. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono nową n. *Mirolawice*. BCz

Mirolawice (4), wś, wroc., gm. Sobótka, 5 km na pln. od Sobótki: *Mirolawice* (1371) K 416; *Mirolawice* 1385, *Mirolawice* 1395 LandbSch II nr 20, 159; *Mirolawice* 1522 CdSil XXXV 147; *Mirolawice* (pagus) 1666/67 J I 438; *Mirolawice* 1743 SNGŚl VIII 28; *Mirolawice* 1785 Z V 469; *Mirolawice* 1845 K 416; *Mirolawice*, *Mirolawice* 1900 Myc 37; *Rosenborn*, *Mirolawice* 1941 Wrzosek 10; *Rosenborn* — *Mirolawice*, -wic, *mirolawicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Mirolawice*, -wic 1981 WUN II 458. — Od n. os. *Mirolaw*, z suf. -ice. Nazwę zmieniono jako *Mirolawice*. Nazwa niem. *Rosenborn* nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mirolawice*. Lit.: SNGŚl VIII 28. JCh

Mirolawice zob. Mirolaw (1), Mirolawki (2), Morany

Mirolawicy zob. Mirolawice (1)

Mirolawiczki, przys., dawniej wś, wroc., gm. Sobótka, 3 km na pln. od Sobótki: zu *Rosenthal* 1264, in *Rosenthal* 1322, *Rosenthal* 1324 Reg nr 1192, 4201, 4352a; *Rosenthal* 1572 CdSil XXXV 181; dominum *Rosenthal* 1666/67 J I 396; *Rosenthal* 1785 Z V 482; *Rosenthal*, wś 1845 K 557;

Mirowsławie

Rosenthal 1941 SOV 315; *Rosenthal* — *Mirowsławiczki*, -czek, *mirowsławicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mirowsławiczki*, -czek 1981 WUN II 458. — Dawniej n. niem. *Rosenthal*, od niem. ap. *Rose* 'róża' + *Tal* 'dolina'. Nazwa *Mirowsławiczki* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 28. JCh

Mirowsławie zob. **Mirowsław** (1, 2), **Mirowsławice** (1)

Mirowsławiec, mto, pil.: inter *Fridlandiam*, et *Fridlandiam* (1251) KW I 260, 261, fals. XV; no-
stre civitati *Nuve Vredeland*, *Nuve Fredeland* 1314 KW II 310-1; *Vredelant* (1349) XV KW II 616; *Fredeland* 1400 SHGPn I 443; *Vredelande* 1415 CdB A XVIII 172; *Frydlanthek* 1462, *Fredelanth*, *Fredladel* (!), *Fradlande*, *Fredland* 1509 SHGPn I 443; *Friedlandt* 1538 CdB A XVIII 502; *Fredelande* 1539 PomKirch I 231; *New Frideland* 1565, *Friedlandek* 1577 SHGPn I 443; *Frydlant*, opp. 1622-24 PPozn (Tab 1, 44); *Frydląd Marchijski*, niem. *Märk. Friedland*, mto 1881 SG II 418; *Märkisch Friedland* — **Mirowsławiec**, -wca, *mirowsławicki* 1946 MPol XXV nr 142; **Mirowsławiec**, -wca 1981 WUN II 458. — Początkowo miasto nosiło n. niem. *Friedland*, *Nuve Friedland*, *Märkisch Friedland*. Zapisywano ją w formie średniem. *Vrēdeland(e)*. Na-
wa zapewne przeniesiona przez kolonistów

Meklemburgii, o czym świadczą człony *Nuve*, *Märkisch* (także w celu odróżnienia od *Preussisch Friedland*, dziś *Debrzno*, zob.), pojawiające się w zapisach historycznych. W XV w. odnotowana fonetyczno-słowotwórcza substytucja *Frydlandek*, później *Frydląd Marchijski* (za niem. *Märkisch*). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nazwę **Mirowsławiec**. Lit.: SHGPn I 442-5; PPozn 81-2; RospSEMIG 228-9; RymNmiast 153; CzNiem 89; ZierNmiast 96. ZZ

Mirowsławki (1), os. zaginiona, leżała koło Rogaczewa, pozn., gm. Brodnica: *Mirowsławki* 1524 SHGPn III 167; des. *Myrowslawky* 1540 Koz II 468; puste dziedziny ... *Mirowsławki* 1599, Folwark Suchorzewo na dawniejszych *Mirowsławkach* wystawiono przed r. 1650 Cieplucha 255. — Od n. os. ***Mirowsławek** (: *Mirowsław*), w l. mnogiej. Może pierwotnie n. patronimiczna (od n. os. *Mirowsław*), która przeszła do kategorii n. rodowych. Lit.: SHGPn III 167; Cieplucha, Z przeszłości ziemi kościarskiej, 1930, 255; GórnRWlkp 41. ZZ

Mirowsławki (2), wś, pozn., gm. Stęszew, 6 km na pln.-zach. od Stęszenia: *Mirowsławice* 1411 SHG-

Pn III 167; *Mirowslawycze* (1423) 1488-92 NKs 38; *Myrowslawki* 1499 SHGPn III 167; *Willa Mirowslawki* 1510 NKs 38; *Mirowsławice* 1580 ŻDz XII 38; *Mirowslawki* 1622-24 PPozn (Tab 1, 36); *Mirowsławki*, wś 1885 SG VI 497; *Mirowsławki*, -wek 1981 WUN II 458; gw. *mirowsławki*, -ek, *mirowsławceki*. — Dawniej *Mirowsławice*, od n. os. *Mirowsław*, z suf. -ice. W XVI w. n. przeszła do kategorii n. rodowych: suf. -ice zastąpiono suf. -ki. Lit.: SHGPn III 167-8; GórnRWlkp 15; PPozn 190. ZZ

Mirowsławy, wś zaginiona, elbl., gm. Dzierżon, przyłączona do Moran: *Mirslokirsiten* 1274 Ger 100; *Mirowslawy* 1303 PrUr I/2, 505; bona *Mirowslawen* (1323) XV PrUr II 293; *Merislawendorff*, *Mireslawendorff* (1343) XV PrUr III 423; *Mirslokirsiten* 1392 PrUr I/2, 217; *Mirslawkirsiten*, *Myrsaukirsiten* ok. 1400 Ger 100; *Mirslaukirsiten* 1401, *Mirsslaw*, *Kleine Kirsiten* 1431, *Kirsitten* 1509 Sm III 59. — Od n. os. *Mirowsław*, por. Gunther i Jacob *Mirsslaw* (z tej wsi) 1396, 1397 Sm III 59, w l. mnogiej; niem. substytucja z końcówką l. mnogiej -en, obocznie z członem -dorf. Nazwa *Kirsitten* — drugi człon w n. *Mirslaukirsiten* — prawdopodobnie ponowiona z n. pola, por. campos *Kersiten* 1303 PrUr I/2, 505; o etymologii zob. *Kiersity* (1). Kętl. 213, za nim w SG VI 497-8 bezpodstawnie zrekonstruowano n. jako ***Mirowsławki**. Lit.: Ger 100; Górnwicz, PMT IV 104-5, 199; GórnRPom 109-10. WK

Mirowsłowie, dziś **Mirowsłowie Dolne** i **Mirowsłowie Górne**, dwie wsi, ziel., gm. Żary, 7,5 km na pld. od Żar: *Ulrichsdorf* 1350, *Nedir Ulristerff*, *Obir Ulristerff* 1381, *Nydem Ullerstorff* 1508, *Obern Ullerstorff* 1510 Le II 426, 427; *Nieder Ullersdorf* — **Mirowsłowie Dolne**, -ic -ych, *mirowsłowski*, *Obern Ullersdorf* — **Mirowsłowie Górne**, -ic -ych, *mirowsłowski* 1947 MPol XXVI nr 37; **Mirowsłowie Dolne**, **Mirowsłowie Górne**, -wic -nych 1981 WUN II 458. — Dawna n. niem. *Ulrichsdorf*, *Ullersdorf* od niem. n. os. *Ulrich*, *Uhl* Gott 372 + -dorf. Człony odróżniające: *Nieder* = pol. *Dolne* i *Obern* = *Górne*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. **Mirowsłowie Dolne** i **Mirowsłowie Górne**. Lit.: SNGŚI VIII 28. JCh

Mirowsy zob. **Długoleka-Mirowsy**

Mirowszew zob. **Mirowszów**

Mirowszewice, wś, płoc., gm. Daszyna, 10,5 km na pln.-zach. od Łęczycy: **Mirowszewice** 1386, **Mirowszeuice** 1387, de **Mirosszeuicz**, **Mirosszeuice** Łęcz I nr 45, 288, 2133; **Mirowszeuice** 1391, **Mirowszeuice**

1392, *Miroszewice* 1394, *Miroszowice* 1398, *Miroszonice* 1399 Łęcz II nr 3859, 4240, 5088, 5977, 6384; *Myroschovice Cipri*, *Myroschovice Ssathanek*, *Myroschovice Basylya*, *Myroschewice Cipri*, *Myroschewice Szathanek*, *Miroschewice tertia Basilia* 1511–23 ŁLB II 465, 466; *Mirossewice*, *Mirosewice* 1576 ŻDz XIII 73, 131; *Miroszewice* 1793 MpPerŁęcz; *Miroszewice* 1827 Tabella II 23; *Miroszewice* 1885 SG VI 498; *Miroszewice* 1921 Sk II 54; *Miroszewice*, -wic, *miroszewicki* 1972 UN 43, 18; gw. *mirosevice*, -*vic*, *miroseski*. — Od n. os. *Mirosz* (: *Mirosław*) SSNO III 525, z suf. -ewice, -owice. Człony odróżniające w n. zestawionych: od n. os. *Bazyli* SSNO I 112, od n. os. *Cyper* (: niem. *Zipper* < *Cyprianus*) RymSEN I 105 oraz od n. os. *Szatanek* (: *szatanek* 'złośliwy duszek, diablik') RymSEN II 524. Lit.: SHGŁęcz I 205. EB

Miroszewice-Bazyli zob. *Miroszewice*
Miroszewice-Cypri zob. *Miroszewice*
Miroszewice-Szatanek zob. *Miroszewice*
Miroszewicz zob. *Miroszowice*

Miroszewko, wś zaginiona, leżała koło Siedlemina, kal., gm. Jarocin: *Myroszewo*, des. 1525 Koz II 468; *Miroschewo* 1529 Koz VIII 69; Roszkowo et *Miroszewko* ... *Miroszewko* 1613–16, *Miroszewko* des. 1621 Koz V 35. — Od n. os. *Mirosz*, z suf. -ewo. Być może n. *Miroszewko* pochodziła od n. m. *Miroszewo* i odnosiła się do późniejszej notowanej osady o tej nazwie, która zachowała się dłużej niż osada pierwotna. W n. nastąpiło przejście -ir- > -er-. Lit.: Nieckula, -ov- 133. ZZ

Miroszewo zob. *Miroszewko*

Miroszka, wś, pozn., gm. Niechanowo, 5 km na płn. od Witkowa: *Myroschyno* al. *Zaboczreky* 1453 Koz I 437; *Miroszka* 1476 KoP II 675; *Myroschka* 1511–23 ŁLB I 21; *Miroszka* 1564 SHG-KI(ASK 12, 544); *Miroszka* 1580 ŻDz XII 151, *Miroszka* 1674 MKI(ASK 74, 210); Wś *Miroszka* 1789 MKI(Tab 36, 50); *Miroszka*, folw. 1885 SG VI 498; *Miroszka*, -ki, *miroszewski* 1967 UN 77, 18; gw. *miroszka/hieroška*, -ki. — Dawniej *Miroszyno*, od n. os. **Mirosza*, z suf. -ino, por. *Mirosz*, wtórnie z suf. -ka, por. też n. os. *Miroszka* SSNO III 525, 526. W n. obserwujemy przejście -ir- > -er-. Oboczna n. *Żabokrzeki* od n. os. *Żabokrzek* SSNO VI 349, w l. mnogiej. ZZ

Miroszowice, wś, legn., gm. Lubin, 1 km na pld. od Lubina: *Mirosewici* 1267 SuR IV 14; *Mokinberg* (1366) K 420; *Mockenberg* 1410 SNGŚI VIII 28; *Muckendorf*, Ober u. *Nieder* 1845 K 420; *Miro-*

szowice, *Muckendorf* 1896 D 73; *Muckendorf*, *Miroszowice* 1941 Wrzosek 36; *Muckendorf* — *Miroszowice*, -ic, *miroszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Miroszowice*, -wic 1981 WUN II 458. — Od n. os. *Mirosz*, z suf. -ewicy, -owice. W XV w. wsi nadano niem. n. *Muckendorf*, od n. os. *Muckel/Mocke* Gott 356 + -dorf. Po 1945 r. zatwierdzono n. *Miroszewice*. Lit.: SNGŚI VIII 28. JCh

Miroszowice zob. *Miroszewice*, *Miroszów*

Miroszowice-Bazyli zob. *Miroszewice*

Miroszowice-Cypri zob. *Miroszewice*

Miroszowice-Szatanek zob. *Miroszewice*

Miroszowy, cz. Kolonii Gidelskiej, dawniej wś, częst., gm. Nowa Brzeźnica: *Miroszowy*, wś 1921 Sk II 81; *Miroszowy*, wś 1967 SM 700; *Miroszowy*, -wego 1981 WUN II 458. — Od n. os. *Mirosz*, z suf. -owy. EB

Miroszów, wś, kiel., gm. Raclawice-Pałecznicza, 18 km na wsch. od Miechowa: *Mirosschow* (1366)1445, *Mirossow* (1367) Kkk I 308, II 27; *Mirosow* 1376 Krak nr 200; de *Miroschowice* 1398, *Miroschow* 1400 Krak nr 7499, 10738; *Miroszow* 1434 Inscr nr 695; *Miroschow* 1529 LR 209; *Miroszow* 1581 ŻDz XIV 16; *Miroszow* 1680 Rej 148; *Miroszew* 1748–49, *Miroszów* 1790 SHGKrMat 184; *Miroszów* 1787 Spis 335; *Miroszów* 1827 Tabella II 24; *Miroszów* 1866 Miech 33; *Miroszów* 1885 SG VI 498; *Miroszów*, -szowa, *miroszowski* 1964 UN 7, 65. — Od n. os. *Mirosz*, z suf. -ów, też -ew, -owice. Forma *Miroszów* powstała w wyniku przejścia -ir- > -er-. Lit.: RKrak 104; KopKiel 193; Nieckula, -ov- 133. IN

Miroszyno zob. *Miroszka*

Mirotken zob. *Mirotki*, *Miryce*

Mirotki, wś, gdań., gm. Skórcz, 4,5 km na pld.-wsch. od Skórcza: *Myrothikj* 1507, *Mirotliky* 1520 Matr IV/1, nr 55, 3248; *Mirotiki* 1534 Inw-włoc 115; *Mirotki* 1570 ŻDz XXIII 178; *Nierutiki* 1584, *Mierotki* 1596, *Mierotki* 1598 Font I–III 164, 304, 431; *Merotki* 1648 RP 177; *Mierotki* 1664 Font XXXII 178; *Nierotki* 1682 Font V 58; *Mirotki* 1710 PMT VII 48; *Mirotki*, kasz. *Mjrotki*, niem. *Mirotken* 1885 SG VI 498; *Mirotki*, niem. *Mirotken* 1921 Sk XI 45, 82; *Mirotki* 1952 UW 194; *Mirotki*, -tek 1981 WUN II 458; gw. *miŕyrotki*, -tek//kűf, *miŕyrocki*. — Od n. os. *Mirola* (: *Mirosław*) SSNO III 526, z suf. -ki, spotykanym od Pomorza po Podlasie. Okresowo formy ze zmianą -ir- > -er- i kociewskim mieszaniami nagłosowego *ih* z *ih*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 48; GórnRPom 117. WK

Mirotki zob. Miryce

Mirowice (1), wś, bydż., gm. Pruszcz, 16 km na wsch. od Koronowa: *Mrocino* 1349 KW II 619; *Mrocino* 1423 Koch nr 3422; *Mroczyino* 1489 Lupbrz 180; de *Mrocino*, de *Mrocino* 1424 Koch nr 3507, 3543; *Mrocino* 1534 Inwwloc 121; *Mrocino* 1583 ŻDz XII 256; *Mruczin* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mruczyn*, niem. *Friedlingen* 1885 SG VI 770; *Mirowice* przedtem *Mruczyn* 1922 Koz V 35; *Mirowice*, -wic, *mirowicki* 1971 UN 186, 30; gw. *mirowijce*, -vjic, *mirowijcki*. — Dawniej *Mroczyino*, od n. os. **Mrocza* (: *Mroczyślaw* SSNO III 565), z suf. -ino, -in. Górniewicz odczytuje n. jako *Mroczo*, od ap. *mrok*, z suf. -mno. Zmiana *Mroczyin* > *Mruczyn* w wyniku adideacji do *miniczeć* lub gw. pochylenia *o* > *u*. Niemiecka forma *Friedlingen*, od im. *Frieda*, na wzór n. m. z członem -ingen. Po I wojnie światowej urzędowo zmieniono n. na *Mirowice*. Lit.: Górniewicz, Olewniczak, GSJ II 56; Nieckula, -ov- 289; Jakus-Borkowa, PMT VIII 69–70; Łuszczńska, PMT V 60–1. WK

Mirowice (2), wś, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie, 7 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Myrowicz* 1236, *Merenowicz* 1242 VPr I 45, 51; *Merane* (1334)XV PrUr II 573; *Myran* ok. 1399 ZHM 47; *Meran*, *Myran* 1400 MKB 32; *Miran* 1409 Kętl. 211; *Myran* 1472 Matr I nr 941; *Myran* 1498 Matr II nr 1334; *Myrany* 1519 Matr IV/1, nr 3073; *Mirany* 1545 Matr IV/3, nr 22157; *Meiranen* 1582 ŻDz XXIII 79; *Mirany* 1682 Font V 50; *Miranen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mirany* al. *Mirowice*, niem. *Miralmen* 1885 SG VI 491; *Mirowice* — *Miralmen* 1941 Choj 114; *Miralmen* — *Mirowice*, -ic, *mirowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mirowice*, -wic 1981 WUN II 458; gw. *miirini*, -riin, *miirajski*/*miirnijski*. — Nazwa od n. os. *Mir* (: *Mirowsław*, *Mirowniew*) SSNO III 518, z suf. -owice. Od XIV w. *Mirany* — n. powstała w wyniku redukcji sufiksu i adideacji do prus. n. os. **Meruns*, zob. *Maruny* (1). Po II wojnie światowej ustalono *Mirowice*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 104, 105; Górnpom 120. WK

Mirowice (3), wś, rad., gm. Grójec, 7 km na pln.-wsch. od Grójca: *Mirouice* (1361)1487 KMaz III 67; *Mirowice* 1407 SHGMz(AG 5840); *Mirowyce* 1429 Mkm I nr 786; *Myrowska* granicza (1440) 1456 SHGMz(MK 3, 240^{a-v}) *Mirouice* 1479 ZHer nr 546; *Myrouice* 1520 SHGMz(MK 32, 85); *Vola Myrowska* 1523 SHGMz(MK 32, 150); *Mirowice*, *Mirowska Wola* 1580 ŻDz XVI 299; *Mirowice*, *Mi-*

rowska Wieś 1783 MpPerMz; *Mirowska wieś* 1827 Tabella II 24; *Mirowice*, folw., *Mirowskawieś* 1839 MpKwat IV 4; *Mirowice* i *Mirowska Wieś* 1885 SG VI 499; *Mirowice*, kol. 1921 Sk I 42; *Mirowice* 1952 UW 12; *Mirowice*, -wic, *mirowicki* 1971 UN 127, 24. — W XVI w. dwie wsi: *Mirowice* i *Wola Mirowska*/*Mirowska Wola*; w XVIII–XIX w. *Mirowice* i *Mirowska Wieś*. Nazwa *Mirowska Wola*/*Mirowska Wieś* pochodzi od n. m. *Mirowice*, w formie przymiotnika o charakterze lokacyjnym, i od ap. *wola*, później *wieś*. Po XVI w. określenie *wola* 'osada zwolniona z płacenia podatków' niekiedy stawało się równoznaczne z terminem *wieś* i było używane wymiennie. Lit.: AtMz 68; TaszyckiPatrMz 55; KopRad 379. UB

Mirowice zob. Mieronice (2)

Mirowo (1), wś, elbl., gm. Nowy Staw, 3 km na pln.-wsch. od Nowego Stawu: *Myrowe* (1318) 1405 PrUr II 144; *Myrow* ok. 1399 ZHM 29; *Myrow* 1399, *Myraw* 1409 MKB 4, 223; *Mirau* 1510 Font XLV 34; z *Mirowem*, *Mirau* alias *Mirowo* 1565 Lumalb 31, 36; *Mirav* alias *Mirowo*, wsi *Mirova* 1570 Lumalb 16; *Mirowo* 1590 Font XLVIII 16; *Mirowo* 1649 Font LII 65; *Mirowo* 1682 Font V 36; *Mierau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mirowo*, niem. *Mirau* 1885 SG VI 499; *Mierau* — *Mirowo*, -a, *mirowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mirowo*, -wa 1981 WUN II 458. — Nazwa od n. os. *Mir* SSNO III 519, z suf. -owo, niem. -au. Lit.: Górniewicz, PMT IV 105. WK

Mirowo (2), cz. wsi Konstantynowo, dawniej wś, pil., gm. Chodzież: Ciszew et *Mirowo* 1640 Koz II 468; *Mierowo* 1674 MKI(ASK 74, 233); *Mirowo*, folw. 1846 KsP 439; *Mirowo*, folw. 1885 SG VI 499; *Mirowo*, folw. 1921 Sk X 10; *Mirowo*, -wa 1967 UN 75, 7. — W 2. połowie XVII w. w n. obserwujemy przejście -ir- > -er-. ZZ

Mirowo (3), wś, szczec., gm. Moryń, 4,5 km na pln. od Morynia: *Waltersdorf* 1260 CdB A XIII 210; *Woltdorp* 1270 PU II 235; *Wolterstorp* 1272 CdB A XIII 214; *Woltersdorf* 1833 MpUMbl 1558; *Woltersdorf* — *Mirowo*, -wa, *mirowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mirowo*, -wa 1981 WUN II 458. — Dawna n. niem. od im. *Walter*//*Wolter* Gott 515 + -dorf. Nazwa *Mirowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Mirowo Duże, wś, gdań., gm. Skarszewy, 8 km na pln.-wsch. od Skarszew: *parvum Milchaw* (1336)XVII PrUr III 32; *Myraw* (1437/38) GZ 119; *Miraw* 1437 GA 730; *Myraw* 1526 Matr

IV/1, nr 4997; *Mirraw* 1570 ŻDz XXIII 141; *Mirau* 1597 Font I–III 322; na wsi *Mirowie* 1624 Prus 245; *Mirowo* 1664 Font XXXII 310; *Mirowo* 1682 Font V 69; *Mirau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mirowo*, niem. *Gross Mirau* al. *Mierau* 1885 SG VI 499; *Mirowo*, niem. *Gross Mierau* 1921 Sk XI 34, 82; *Mirowo* 1952 UW 192; *Mirowo*, po zmianie *Mirowo Duże*, -wa -ego 1953 MPol nr A-92, poz. 1240; *Mirowo Duże*, -wa -żego 1981 WUN II 458. — Pierwszy zapis sugeruje wcześniejszą n. *Milechowo*, od n. os. *Milech* (: *Milobor*, *miły*) RymSEN II 101, z suf. -owo, zniemczone -aw, -au. Człon odróżniający *Gross* = *Duże* w stosunku do *Klein Mierau*, późniejszego *Mirówka*, wybudowania należącego do wsi, dziś os. *Mirowo Małe*. Lit.: Breza, PMT I 82–3; Kęsikowa, PMT II 101. WK

Mirowo zob. *Mirów* (2)

Mirowska Wieś zob. *Mirowice* (3)

Mirowska Wola zob. *Mirowice* (3)

Mirowski Bór zob. *Mirówko*

Mirowski Las zob. *Mirówko*

Mirowszczyzna, kol., dawniej wś, częst., gm. Rudniki, 13,5 km na wsch. od Praszki: *Mirowszczyzna* 1877 Zin I 390; *Mirowszczyzna* 1885 SG VI 499; *Mirowszczyzna*, -ny, *mirowszczyński*, wś 1974 UN 52, 38; *Mirowszczyzna*, -ny 1981 WUN II 458. — Nazwa od nazw. *Mirowski* RymSEN II 104, z suf. -izna. EB

Mirów (1), cz. Częstochowy, dawniej wś: de *Mirowa* 1383, *Mirow* 1399 Krak nr 2091, 8216; *Mirow* 1439 Hel II nr 2796; *Mirow* 1470–80 DB III 156; *Mirzow* 1523 Matr IV/1, nr 4231; *Mirow* 1529 LR 345; *Mierow* 1545 Matr IV/1, nr 7379; *Mirow* 1581 ŻDz XIV 77; *Mierowa* 1598 RKrak 104; *Mirow* 1680 Rej 179; *Mirow* 1787 Spis 350; *Mierow* 1789 SHGKrMat 185; *Mirów*, wś 1885 SG VI 498; *Mirów*, wś 1933 SkBy 1058; *Mirów*, -rowa 1981 WUN II 458; gw. *niiruf stary*, -ova -ygo, *niiroski*. — Nazwa od n. os. *Mir*, z suf. -ów, też -owa. W formie *Mierów* obserwujemy przejście -ir- > -er-. W zapisie gw. człon odróżniający od przym. *stary*. Lit.: RKrak 104. IN

Mirów (2), wś, częst., gm. Niegowa, 11 km na pñ.-wsch. od Myszkowa: *Myrow* (1220)XV, villam *Mirawam* (1234)1776 KMłp II 27, 54; pro *Mirou* 1250 Hae 51; *Mirow* (1349)1564 ZDM I 73; villa nostra *Myrowo*, ville *Mirow* 1405 KMłp IV 100; *Myrow* 1490 ŻDz XV 436; in *Mirowo* 1529 LR 95; *Mirow* 1581 ŻDz XIV 71; *Mirow* 1680 Rej 165; *Mirów* 1783 SHGKrMat 185; *Mirów*

1827 Tabella II 24; *Mirów* 1885 SG VI 498; *Mirów* 1952 UW 259; *Mirów*, -rowa 1981 WUN II 458; gw. *niiruf*, -ova, *niiroski*. — W XV–XVI w. występuje wariant *Mirowo*. Lit.: RKrak 104; Nieckula, -ov- 133. IN

Mirów (3), wś, krak., gm. Alwernia, 16 km na pñ.-wsch. od Chrzanowa: *Mirow* 1787 Mp-PerKr; *Mierow* 1803 RKrak 104; *Mirów* 1875 Kolb-Kr 351; *Mirów*, dw. 1885 SG VI 499; *Mirów*, -rowa, *mirowski* 1964 UN 4, 7. — W XIX w. odnotowana forma *Mierów*, ze zmianą -ir- > -er-. Lit.: RKrak 104. IN

Mirów (4), dziś *Mirów Nowy* i *Mirów Stary*, dwie wsi, rad., gm. *Mirów*, 17 km na pñ. od Starachowic: *Myrow* 1470–80 DB II 488; *Myrow* 1508 ŻDz XV 478; *Mirow* 1529 LR 25; *Myrow* 1564–65 Lusand 190; *Mirow* 1569 ŻDz XIV 322; *Mirow* 1787 Spis 412; *Mirów* 1827 Tabella II 24; *Mirów Nowy*, *Mirów Stary* 1885 SG VI 498; *Nowy Mirów*, -wego -rowa, *Stary Mirów*, -rego -rowa, *mirowski* 1970 UN 34, 25; *Nowy Mirów*, po zmianie *Mirów Nowy*, -rowa -wego, *mirowski*, *Stary Mirów*, po zmianie *Mirów Stary*, -rowa -rego, *mirowski* 1996 MPol nr 79, poz. 714. — Od XIX w. dwie wsi: *Mirów Stary* i *Mirów Nowy*; człon odróżniający od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: KSand 126; KopRad 327; RospSEMIG 229. IN

Mirów Nowy zob. *Mirów* (4)

Mirów Stary zob. *Mirów* (1, 4)

Mirówek, wś, rad., gm. *Mirów*, 19 km na pñ.-zach. od Starachowic: *Mirowek*, folw. 1787 Spis 412; *Mirówek*, folw. 1885 SG VI 499; *Mirówek*, kol. i folw. 1933 SkBy 1058; *Mirówek* 1952 UW 127; *Mirówek*, -wka, *mirówczyński* 1970 UN 34, 24. — Nazwa od n. m. *Mirów* (4), z suf. -ek. Lit.: KopRad 464. IN

Mirówko, wś notowana do 1951 r., elbl., gm. Nowy Staw, 3,5 km na pñ.-wsch. od Nowego Stawu: *Mirowski Las* vulgo *Mirawelwaldt* (1644)1711 Font LXII 131; *Mirowski las* 1707 Font LVIII 253; *Mirowenwald* 1771 Font LXII 146; *Mierauervalde*, wś 1789 Goldb II 146; *Mierauervalde* al. *Mirauervalde* 1885 SG VI 351; *Mirowski Bór* — *Mierauervalde* 1941 Choj 175; *Mierauervalde* — *Mirówko*, -a, *mirówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mirówko* — *Mirauervalde* 1951 Rosp I 193. — Dawniej *Mirowski Las*/*Mirowski Bór*, od n. m. *Mirowo* (1), w formie przymiotnika, i od ap. *las*, *bór*. Nazwa niem. jest kalką polskiej. Po 1945 r. urzędowo wprowadza-

dzono n. *Mirówko*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 105. WK

Mirsk, mto, jel.: cum oppido nostro *Friedberg* 1337 KOL 68; by *Fredeberg* 1433 CdL II/2, 477; *Friedenberg* 1507 KOL 68; *Friedeberg* 1535 CdSil XXXIII 87; *Friedeberg* 1651 J I 227; *Friedenberg* am Queiss 1651, oppido *Frideberg* 1668, *Fridberg* ad Quisum 1677 J IV 9, 53, 144; *Fridbergae* 1687/88 J III 584; *Friedeberg* am Queis 1786 Z VI 238; *Friedeberg* am Queis 1845 K 816; *Friedberg* a Qu. 1928 CdSil XXXIII 98; *Friedeberg* 1941 SOV 90; *Friedeberg* — *Mirsk*, -a, *mirski* 1946 MPol XXV nr 16; *Mirsk*, -ka 1981 WUN II 458. — Dawna n. niem. *Friedberg*, od *Friede(n)* 'pokój' i *Berg* 'góra'. Nazwa *Mirsk*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje znaczeniowo do n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI VIII 29; RymNmiast 152. JCh

Mirslaukirsiten zob. Mirosławy

Mirsyn zob. Mierzynko

Mirucie zob. Mierucie

Mirucino, wś zaginiona, leżała koło wsi Ciszkowo, pil., gm. Czarnków: *Mirucino* 1398 Lek I nr 2749; *Myruczyno* 1424 Koz II 468; *Miruczino* 1445 SHGPn (PG 2, 113). — Nazwa od n. os. *Miruta* SSNO III 527 (: *Mirolaw*, *Mironieg*), z suf. -ino. Lit.: SHGPn III 168; PPozn 190. ZZ

Mirucino zob. Mierucin (1, 2)

Miruciny zob. Mierucin (2)

Miryce, wś, gdań., gm. Skórcz, 4 km na pld.-wsch. od Skórcza: *Miriz* (1354) XVI PrUr V 164; *Nyrzicz* 1402–15 Krie 106; *Myritz* (vor 1416) GZ 14; *Mirotki*, niem. *Mirotken*, dobra 1885 SG VI 498; *Miryce*, niem. *Miritz* 1921 Sk XI 45, 82; *Miryce*, -ryc 1981 WUN II 459; gw. *miŕyryce*, -ric, *miŕyricki*. — Pierwsze zapisy odnoszą się również do wsi *Mirotki* (zob.), z którą *Mir(z)*yce tworzyły do XIX w. całość jako wieś i dobra. Nazwa od n. os. *Mir* lub *Mirz* SSNO III 519, 527, z suf. -ice. Dzisiejsza n. pod wpływem niem. substytutu *Miritz*. W XV w. kościelne pomieszanie *m* z *n*. Gwarowe *miŕ-* na skutek asynchronicznej wymowy *ni*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 48. WK

Mirzanowice zob. Mierzanowice

Mirzanowo zob. Mierzanowo

Mirzawa zob. Mierzawa

Mirzawy zob. Mierzawy

Mirzec, wś, kiel., gm. Mirzec, 10 km na płn. od Starachowic: in *Monachia* (!) 1260 Kkk I 79; *Merech* 1275 KMłp II 137; de *Mirtia* 1325–27 MVat I 168; *Mirzec* (1427) 1559 ZDM II 67; *Myercz*,

Myrcz, *Myrzecz* 1470–80 DB II 479, III 414; *Myrcz* 1529 LR 355; *Myercz* 1564–65 Lusand 197; *Miercz* 1569 ŻDz XIV 308; *Mirzec* 1827 Tabella II 24; *Mirzec* 1885 SG VI 500; *Mirzec*, wś 1921 Sk III 23; *Mirzec*, -ra, *mirzecki* 1966 UN 20, 22. — Dawniej *Mierzec*, od n. os. *Mirz* (: *Mirolaw*) SSNO III 527, z suf. -ec i przejściem -ir- > -er-. Forma *Mierzecz* hiperpoprawna, a postaci *Mircz*, *Miercz* z zanikiem *e* sufiksalnego pod wpływem przypadków zależnych. Lit.: KSand 124; KopKiel 166; NalSand 121–2; RospSEMig 229. IN

Mirzec-Malcówki zob. Malcówki

Mirzejewo zob. Borowce (2), Mirzejowo

Mirzejewo-Borowce zob. Borowce (2)

Mirzejewo-Janczyki zob. Janczyki

Mirzejewo-Janki zob. Janki (3)

Mirzejowo, os. zaginiona, leżała w dawnym pow. kutnowskim, płoc.: *Mirzeyuo* 1392, *Mirzeyowo* 1393 Łęcz I nr 2595, 2662. — Nazwa od n. os. **Mirzej*, por. *Mirz* (: *Mierzeja*, *Mirolaw* SSNO III 475), z suf. -ewo, -owo. Lit.: SHGŁęcz I 206. EB

Mirzeny zob. Mierzeń

Mirzeń zob. Mierzeń

Mirzeszewo zob. Mierzewo

Mirzewa zob. Mierzawa

Mirzewice zob. Mierzejowice

Mirzew(o) zob. Mierzawy, Mierzewo, Mierzejewo (1), Mierzewo, Mierzów

Mirzęcice zob. Mierzęcice

Mirzęcino zob. Mierzęcín (4), Niemiry (1), Rostki-Piotrowice

Mirzonowice zob. Mierzanowice

Mirzonowo zob. Mierzanowo

Mirzowice zob. Mierzejowice

Mirzów zob. Mierzejewo (1), Mierzów, Mirow (1)

Mirzwino zob. Mierzwin (2)

Mirzwino-Jakszowięta zob. Mierzwin (1)

Mirzyce zob. Mierzyce, Miryce

Mirzyn zob. Mierzeń, Mierzwin (4), Mierzyn (4)

Mirzynice zob. Mierzeń

Mirzyniec zob. Mierzeniec

Mirzyniec Maior zob. Mierzeniec

Mirzyniec-Śmirdzigrochy zob. Mierzeniec

Mirzyńc zob. Mierzeniec

Mirzyńska Wola zob. Osiek-Wólka

Mirzyszewo zob. Mierzewo

Mischau zob. Miszewko (1), Miszewo (2)

Mischischewitz zob. Mściszewice

Mischke zob. Mniszek (1, 4, 6)

Mischlewitz zob. Myśliwiec

Mischline zob. Myślina

Mischlitz zob. Myślęta

Misdow zob. Mzdowo

Misdroy zob. Międzyzdroje

Misedel zob. Krzywińskie (1)

Miselwitz zob. Myśliwiec

Miserau zob. Mizerów

Misiadla, wś, ploc., gm. Szczawin Kościelny, 14 km na płn. od Żychlina: *Misiadla* 1921 Sk I 34; *Misiadla* 1952 UW 10; *Misiadla*, -li, *misiadlewski* 1971 UN 125, 34. — Nazwa niejasna. Być może od ap. **mszadla* (por. *mszeć* 'mchem porastać' SL III 176), w l. mnogiej. Forma *Misiadla* z wstawnym *i* i *ś* (w wyniku mieszania szeregów). Niewykluczona postać **Myszadla*, od ap. *mysz*, z suf. -*dla*, w l. mnogiej, choć sufiks ten z reguły nie tworzył derywatów odrzeczownikowych. UW

Misie, wś, bial., gm. Międzyrzec Podlaski, 7,5 km na pld.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Misie* 1662 AWAK XXXIII 486, 487; *Misie* 1676 SHGPd(Regpog); *Misie* 1827 Tabella II 24; *Misie* 1885 SG VI 501; *Misie*, *Miś*, *misiowski* 1970 UN 119, 14. — Od n. os. *Miś* (: *miś* 'niedźwiedź; grubas') RymSEN II 106, w l. mnogiej. EB

Misie-Romany, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Romany Górskie*, ostroł., gm. Krzynowłoga Mała: *Missie Romany* 1532 AtMz; *Misie Romani* 1567 ŻDz XVI 344; *Romany Mysie* AtMz. — Nazwa zestawiona; człon drugi ponowiony, zob. *Romany Górskie*. UB

Misiuki zob. Mieszuki

Miskén zob. Myszk (3)

Miski, wś zaginiona, leżała w par. Radziłów, łomż.: *Misky* 1497 Matr II nr 948; *Miski* 1532 ZHer nr 1024; *Miski* 1577 ŻDz XVI 359. — Od n. os. *Misk*, w l. mnogiej. Antroponim to derywat od im. *Mikołaj* z północnopolskim -*k* zamiast -*ek* i zmazurzonym -*sz*. *Mikołaj Misk* z Korzeńca (Nicolaus dictus Myssk de Corzenyecz) otrzymał w 1473 r. od księcia Kazimierza III pole i łąki nad rz. Wisłą, por. SHGMz(MK 5, 37v). Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej..., 1994, 207–8; ZMaz 264. UB

Misławitz zob. Miłosławice (2)

Misów zob. Nieszawa (1)

Mispelsee zob. Jemiółowo

Mispelwalde zob. Jamielnik (3)

Missow zob. Miszewo (4), Myśleszewo

Mistabia zob. Nieslabin

Misterwald zob. Opalenie

Mistitz zob. Miejsce Odrzańskie

Mistiz zob. Mście

Mistów, wś, siedl., gm. Jakubów, 6,5 km na płn.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Nyestowe* 1471 SHGMz(MK 5, 153v); *Nysthowe* 1472 SHGMz(MK 5, 167); *Nysthove* 1540 Czer 8 dod.; *Nistowe* 1576 ŻDz XVI 223; *Mistów* 1783 MpPerMz; *Mistów* 1827 Tabella II 24; *Mistów* 1885 SG VI 504; *Mistów*, -towa 1981 WUN II 459. — Dawniej *Niestowe*, od n. os. *Niesta* SSNO IV 55, z suf. -owe. Forma *Mistów* jest hiperpoprawna, w związku z gw. wymową typu *miasto* > *niasto*. UB

Mistrowice zob. Mistrzowice

Mistrzejowice, od 1951 r. cz. Nowej Huty w Krakowie, dawniej wś: de villa, que *Mistrevich* dicitur (1270) XV MPH IV 791; *Mistrzowice* 1371–74 MVat II 466; *Mistrzowice* 1398, *Mistrzowice* 1409 KIn 180, 220; *Mysztrawice*, *Mystrzowice*, *Mistrzowice* 1470–80 DB I 78, 79, 479; *Mystrzowice* 1490 ŻDz XV 437; *Mystrowice* 1529 LR 294; *Mistrzowice* 1564 Lukrak II 77; *Mistrzowice* 1581 ŻDz XIV 20; *Mistrzowice* 1629 RPobKr 12; *Mistrzowice* 1787 MpPerKr; *Mistrzejowice* 1855 Stup 134; *Mistrzowice* al. *Mistrzejowice*, wś 1885 SG VI 504; *Mistrzowice* 1886 Bigo 122; *Mistrzejowice* 1921 Sk XII 18; *Mistrzejowice*, -wic 1963 UN 1, 8; gw. *miśczęjowice*, -ic, *miśczęjowicki*. — Dawniej *Mistrzewice*, *Mistrzowice*, od ap. *mistrz*, z suf. -ewice, -owice. Zmiana *Mistrzowice* > *Mistrzejowice* to przejaw upodobnienia do licznych toponimów na -*ejowice*, -*ejowice*, np. *Budziejowice*, *Młodziejowice*. Lit.: RKrak 104–5; BariMorf 130. IN

Mistrzewice, dziś *Stare Mistrzewice* i *Nowe Mistrzewice*, dwie wsi, skiern., gm. Młodzieszyn, 10 km na płn. od Sochaczewa: *Mistrevo* (1241) XIV KMaz I 486; *Mistreu* 1257, *Mijstreu* 1328 KkM 21, 44; *Mystrzewice* 1521 SHGRw; z *Mistrzewicz* 1564 Luraw 146; *Mistrzewice* 1579 ŻDz XVI 203; z ... *Mistrzewicami* 1661 Luraw 184; *Mistrzewice* 1792 MpPerRw; *Mistrzewice* 1827 Tabella II 24; *Mistrzewice* 1885 SG VI 504; *Mistrzewice* 1921 Sk I 183; *Mistrzewice Nowe*, *Mistrzewice* 1952 UW 38; *Nowe Mistrzewice*, -wych -wic, *Stare Mistrzewice*, -rych -wic 1981, 1982 WUN II 572, III 316. — Od ap. *mistrz* 'człowiek wykształcony, uczony, nauczyciel' Sstp. IV 287, z suf. -ewo. W XVI w. przejście do kategorii n. z suf. -ewice. Lit.: TaszyckiPatrMz 55. UW

Mistrzowice, wś, kiel., gm. Opatowiec, 13 km na wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Mistrzowice* 1379 KMłp III 330; *Mistrzowice* 1397 Sand nr 131; *Mystrzowycze* 1470–80 DB I 404; *Mysthrowycze* 1508 ŻDz XV 486; *Mistrzowice* 1529 LR 257; *Mistrowice* 1579 ŻDz XIV 214; *Mistrzowice* 1787 Spis 373; *Mistrowice* 1877 Zin I 390; *Mistrzowice* al. *Mistrowice* 1885 SG VI 504; *Mistrzowice*, -wic, *mistrzowicki* 1966 UN 22, 40. — Od ap. *mistrz*, z suf. -owice. Lit.: KSand 126; KopKiel 243. IN

Mistrzowice zob. **Mistrzejowice**, **Mistrzów**

Mistrzów, wś zaginiona, leżała w par. Zawichost, tarnob.: *Mistrowicy* (1276) XVI ZDM IV 14; *Mistrowice* (1284) KMłp I 126; *Mistrzonice* 1417 ZDM VI 439; *Mystrzowycze* 1470–80 DB I 329; *Mistriowice* 1578 ŻDz XIV 177; *Mistrzów* 1662 ŻDz XV 55a. — Od ap. *mistrz*, z suf. -owicy, -owice, wtórnie -ów. Lit.: KSand 126. IN

Miswalde zob. **Myślice**

Miszczewice zob. **Niszczewice**

Miszczowice zob. **Niszczewice**

Miszek zob. **Mniszek** (1, 9)

Miszewko (1), wś, gdań., gm. Żukowo, 13 km na pln.-wsch. od Kartuz: *Parvum Mnischow* (1342) PrUr III 359; *Cleyne Mnychow* (1438) GZ 122; *Mniszewo minor* 1534 Inwwłoc 114; *Klein Mniszaw* 1570 ŻDz XXIII 252; *Minor Mniszewo* 1597 Font I–III 532; *Mniszewo male* 1682 Font V 92; *Mniszewo male* (1717) SG VI 841; *Kl. Mnischau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Kl. Mischau* — *Mniszewko* al. *Miszewko* 1879 Kętn 13; *Myszewko* al. *Mniszewko*, niem. *Kl. Mischau* 1885 SG VI 841; *Mniszewko* in. *Miszewko* (*Kl. Mischau*) 1925 Krzep 74; *Miszewko*, -ka 1981 WUN II 459; gw. *mīševko*, *male mīševko* (*mīševko*) Lor 64. — Od n. m. *Mniszewo*, dziś *Miszewo* (2), z członem dyferencyjnym łac. *Parvum*, *Minor*, niem. *Klein*, pol. *Male*, później uniwerbizacja za pomocą suf. -ko. Zmiana *Mnisz-* > *Mysz-*, *Misz-* taka sama jak w n. wsi *Miszewo* (2). WK

Miszewko (2), wś, ploc., gm. Bodzanów, 20 km na pld.-wsch. od Płocka: *Myszewo* 1319 KkM 41; *Miszewo* (*Mysschewo*) (1319) XVI Matr IV/3, supl. nr 110; *Mischewo* (1440) Płoc I 129; *Mischewo*, *Mysszewo* (1442) XVI Matr IV/3, supl. nr 763, 774; *Mysschewo* (1442) Płoc I nr 131; *Meschewo* 1446 UAC nr 365; *Mysschewo* 1454 Płoc I nr 165; *Mysschewo* 1463 Płoc I 254; *Mischewo* 1471 KkM 254; *Mnisewo* Vysski 1495, *Mnysschewo* Vyszkye 1520 SHGP I 193; *Mniszewo Garwaskie*, *Mniszewo Minor* 1578 ŻDz

XVI 8, 9; *Miszewko Garwackie* 1784 MpPerPl; *Miszewo garwackie* 1827 Tabella II 24; *Miszewo-Garwackie* 1885 SG VI 506; *Miszewo garwackie* 1902 SG XV/1, 340; *Miszewo*, kol. 1921 Sk I 113; *Miszewko* 1952 UW 26; *Miszewko*, przys., *Miszewko* (*Garwackie*) 1967 SM 701; *Miszewko*, -ka 1981 WUN II 459. — *Miszewo* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, z której wyodrębniło się kilka samodzielnych wsi. Nazwa pochodzi od n. os. *Misz*, *Miszo* SSNO III 529 (: *Michał*, *Mikołaj*), z suf. -ewo. Forma *Mniszewo* jest rezultatem gw. wymowy typu *mīasto* (*mī* > *mni*) zamiast *miasto*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przydomka Mikołaja *Miszewskiego*, zwanego też *Wiskim* (był kasztelanem wiskim), od nazw. Jana *Garwaskiego* herbu Grzymała, cześnika plockiego, właściciela *Miszewa*, por. SHGP I 193–4, i od łac. *minor* 'mniejszy'. Od XIX w. n. występuje w formie deminutywnej *Miszewko*. Lit.: SHGP I 193–4; ZMaz 264–5. UW

Miszewko Garwackie zob. **Miszewko** (2)

Miszewko-Stefany, wś, ploc., gm. Borowiczki, 10 km na wsch. od Płocka: *Miszewo Pruthenorum* 1388 KkM 105; *Stephano de Mischewo* (1439) Płoc I nr 127; *Stephano de Mijschewo* 1441, *Stephano de Mijschewo* 1458 KkM 227; *Mniszewo Stephani* 1578 ŻDz XVI 9; *Miszewko Stefany* 1827 Tabella II 24; *Miszewko-Stefany*, *Miszewko dolne* al. *Stefany* 1885 SG VI 505; *Miszewko-Stefany*, -ka -nów 1981 WUN II 459. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od im. właściciela wsi *Stefana*, w formie pluralnej (por. zapisy XV-wieczne). Pierwszy zapis może się także odnosić do *Miszewka Strzałkowskiego*, ponieważ w tej wsi również mieszkała szlachta herbu *Prus*. Lit.: SHGP I 194; ZMaz 264. UW

Miszewko Strzałkowskie, wś, ploc., gm. Borowiczki, 11 km na wsch. od Płocka: *Mysschewo* 1434 SHGP I 195; *Martino Sleczech de Mysschewo* 1437 Zakr II nr 2850; *Martino dicto Sleczech de Mysschewo* (1439), *Martino Szleczech de Mysschewo* (1458) Płoc I nr 126, 169; *Mysschewo sledziewo* 1483 SHGP I 195; *Nicolai Slyedz de Mischewo* 1497 Matr II nr 887; *Mniszewo Strzałkowskie* 1578 ŻDz XVI 9; *Miszewo Sledziowe* 1784 MpPerPl; *Miszewko Strzałkowskie* 1827 Tabella II 24; *Miszewko Strzałkowskie*, *Miszewko-Strzałkowskie* al. *Edzin* 1885 SG VI 505; *Miszewko Strzałkowskie* 1921 Sk I 102; *Miszewko Strzałkowskie*, -ka -kiego 1981 WUN II 459. — Dawniej *Miszewo-Śledziowe*, z drugim członem od nazw. właściciela *Śledzia*, z suf. -ewo, por. zapisy z XV w. Później zmiana

n. na *Miszewo Strzałkowskie*, z członem odróżniającym od nazw. późniejszego właściciela, por. *Strzałkowski* dziedzic z *Miszewa Śledziowego* 1538 SHGPI 195. W XIX w. oboczna n. *Edzin*, od zdrobnienia *Edzio*, *Edzia* (: *Edward*, *Edwarda*), z suf. *-in*. Lit.: SHGPI 195; ZMaz 264. UW

Miszewo (1), dziś *Miszewo B* i *Miszewo Wielkie*, dwie wsi, ciec., gm. Nowe Miasto, 15 km na wsch. od Pioriska: *Mniszewo* 1400 Se 375; *Mnischewo* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 105v–106); *Mnyschewo* 1425 MkM I nr 130; *Mnyschewo* (1458) 1517 SHGMz(Kap. P 50, 17); *Mnyschewo Minor*, *Mnyschewo Maior* (1461) 1473 SHGMz(MK 6, 44v); *Mainus Myschewo*, *Minus Myschewo* (1466) 1517 SHGMz(Kap. P 50, 21v); *Mnyschewo* 1468, 1470 SHGMz(MK 5, 13v); *Mnyschow* (1473) 1528 SHGMz(Z 29, 258–259v); *Maior Mnyschewo*, *Minor Mnyschewo* 1484 SHGMz(MK 18, 15v–16); *Mnyschewo Magna et Parva* 1511, 1539 SHGMz(MK 60, 230–231v); *Parva Mniszewo* 1515 SHGMz(PT 1, 248v); *Mnyschewo Maior*, *Mnyschewo minor* 1518 SHGMz(MK 32, 17); *Mnyschewo media*, *Mnyschewo parwa* 1541 SHGMz(Z 20, 1023v); *Mniszewo media*, *Mniszewo magna*, *Mniszewko* 1544 SHGMz(Z 14, 361v); *Mnyszewo Maior* 1576, *Mnyszewo media* 1576, *Mnyszewo Małe* 1567 ŻDz XVI 313, 320, 325; *Miszewo średnie*, *Miszewo wielkie* 1827 Tabella II 24; *Miszewo Średnie*, *Miszewo Wielkie* 1839 MpKwat IV 2; *Miszewo*, wś, *Miszewo-Wielkie*, folw. 1885 SG VI 505; *Miszewo*, *Miszewo Wielkie* 1921 Sk I 118; *Miszewo B*, *-wa B*, *Miszewo Wielkie*, *-wa -kiego* 1981 WUN II 459. — Od n. os. *Misz* SSNO III 529, z suf. *-ewo*. Forma *Mniszewo* powstała w wyniku gw. mazowieckiej wymowy *ni* jak *niń*. Wieś w średniowieczu była wprawdzie własnością szlachecką, ale chyba nie można wykluczyć związku z przym. *mniszy* (: *mnich*), por. też n. os. *Mnisz* RymSEN II 109. Forma *Miszewo* byłaby w tym wypadku hiperpoprawna. Od XV w. *Mniszewo Magna* (= *Wielkie*), *Media* (= *Średnie*) i *Parva* (= *Małe*)/*Mniszewko*, współcześnie *Miszewo B* i *Miszewo Wielkie*. Lit.: ZMaz 265. UB

Miszewo (2), wś, gdań., gm. Żukowo, 12 km na płn.-wsch. od Kartuz: *Mnyschow* (1339) PrUr III 198; *Magnum Mnischow* 1342, *Mnyskow*, *Mniskow*, *Mniscow* (1342) XIV, XV PrUr III 359; *Gr. Mnischow* 1400 Zeit XII 7; *Grose Muyschow* (!) (1438) GZ 121; *Mnyschewo* 1526 Matr IV/1, nr 5089; *Mnysso* 1534 Inwwloc 113; *Grosz Mniszaw* 1570 ŻDz XXIII 245; *Myszowo* 1583, *Mni-*

ssewo 1597 Font I–III 25, 409; *Mniszewo* 1648 RP 172; *Mniszewo wielkie* 1682 Font V 92; *Mniszewo* 1749 Font XVI–XIX 136; *Gr. Mischau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr. Mischau* — *Mniszewo* al. *Miszewo* 1879 KętN 13; *Myszewo* al. *Mniszewo Wielkie*, niem. *Gr. Mischau* 1885 SG VI 841; *Mniszewo* in. *Miszewo* (*Gr. Mischau*) 1925 Krzep 74; *Miszewo* 1952 UW 191; *Miszewo*, *-wa* 1981 WUN II 459; gw. dawniej *nińšewo* (*nińšewo*) Lor 64. — Początkowo *Mniszów*, też *Mniszków*, zapewne od ap. *mniszka*, z suf. *-ów*, *-ewo*, *-owo*; w sąsiednim Żukowie był klasztor norbertanek, może więc wieś była jego własnością. Prawdopodobne też pochodzenie od n. os. *Mnisz* RymSEN II 109, *Mniszek* SSNO III 540. Wtórnie *Miszewo*, pod wpływem n. os. *Misz*. Lit.: TrautnElb II 100; Kęsikowa, PMT II 101. WK

Miszewo (3), dziś *Miszewo Murowane* i *Nowe Miszewo*, dwie wsi, płoc., gm. Bodzanów, 17 km na pld.-wsch. od Płocka: *Misschova* 1401 SHGPI 195; Clyments *Misschova* (1410–11) Bi 706; *Missewo* (1418) Ploc I nr 95; *Mischewo Omnium Sanctorum* 1442 SHGPI 195; *Mischewo Omnium Sanctorum* 1452 UAC nr 387; *Mischwo* 1497 Matr II nr 887; *Mniszewo Murata* 1578 ŻDz XVI 8, 16; *Miszewo Murowane* 1784 MpPerPl; *Miszewo Murowane* 1827 Tabella II 24; *Miszewo-Murowane* 1885 SG VI 505; *Miszewo Murowane* 1921 Sk I 113; *Miszewo Murowane*, *-wa -nego*, *Nowe Miszewo*, *-wego -wa* 1981 WUN II 459, 572. — Nazwa łac. *Mischewo Omnium Sanctorum* od kościoła pod wezwaniem Wszystkich Świętych; parafia najprawdopodobniej powstała w *Miszewie Murowanym* już pod koniec XIV w. W XVI w. pojawia się oboczna n. *Miszewo Murata*/Murowane, która przetrwała do dziś. Lit.: SHGPI 195; ZMaz 264–5. UW

Miszewo (4), wś, słup., gm. Trzebielino, 11,5 km na wsch. od Kępic: *Missow* 1527, *das wüste Feld Miissow* 1533 KrRum; *Missow* 1755 RzDuma I 68; *Missow* oder *Misdow* 1784 Brüß II 798; *Missow* 1789 MpGillyPom; *Missow* 1804 RzDuma I 68; *Missow* — *Miszewo*, *-wa*, *miszewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Miszewo*, *-wa* 1981 WUN II 459. — Od n. os. *Misz* lub *Mysz* (: *Mikołaj*, *Milobor*) SSNO III 56, 529, z suf. *-ow*. Może to n. ponowiona z n. ter., por. zapis z 1533 r. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Miszewo*. Lit.: LorSNH 74; RzDuma I 68. BCz

Miszewo zob. *Miszewko* (2), *Miszewko Strzałkowskie*, *Miszewko-Stefany*, *Trynisze-Moszewo*
Miszewo B zob. *Miszewo* (1)

Miszewo-Cztanowo zob. Stanowo

Miszewo Garwackie zob. Miszewko (2)

Miszewo Omnium Sanctorum zob. Miszewo (3)

Miszewo Pruskie zob. Miszewko-Stefany

Miszewo Sancti Vincenci zob. Święcieniec

Miszewo-Stefany zob. Miszewko-Stefany

Miszewo-Śledziewo zob. Miszewko Strzałkowskie

Miszewo Śledziowe zob. Miszewko Strzałkowskie

Miszewo Średnie zob. Miszewo (1)

Miszewo Wielkie zob. Miszewo (1)

Miszkieńniki, dziś *Miszkieńniki* *Małe*, kol., dawniej wś, *Miszkieńniki Wielkie*, wś, biał., gm. Szudziałowo, 13,5 i 15 km na pld.-wsch. od Sokółki: *Mieszkiniki* seu *Zbroskowszczyzna* 1744 SDV 95; *Mieszkiniki* albo *Brozkowszczyzna* panów Kmitów, *Mieszkiniki* okoliczka kilku p. Jehnatowiczów 1784, *Kmity*, *Mieszkiniki* 1808, *Miszkieńniki* 1878–86 KondBał 52; *Miszkieńniki*, dwie wsi 1902 SG XV/2, 340; *Miszkieńniki Małe*, *Mieszkiniki Małe*, *Miszkieńniki Wielkie*, *Mieszkiniki Wielkie*, wś 1962 SkBiał 93; *Miszkieńniki Małe*, *Miszkieńniki Wielkie* 1963 Mp-25 (Sokółka); *Miszkieńniki Małe*, *Miszkieńniki Wielkie*, dwie wsi 1967 SM 702; *Miszkieńniki Małe*, -nik -łych, *Miszkieńniki Wielkie*, -nik -kich 1981 WUN II 489; gw. *miškińiki*, -iik, *miškińicki*, *kniłi*/h*miškińiki*, -t*uyl*/iik, *kničanski*/h*miškińicki*. — Od zeslawizowanej n. os. **Mieszkinik* < lit. **miškiūnikas* (: lit. *miškiūnikas*, *miškininkas* 'mieszkaniec lasu; gajowy, leśnik, leśniczy') lub od lit. n. os. *miškiūnis* (: lit. *miškiūnis* 'mieszkaniec lasu; duch puszczy' Zinkevičius 175), w l. mnogiej. Nazwa wsi mogła zostać przeniesiona z wcześniej poświęconej n. osady na terenie Grodzieńszczyzny. Oboczna n. *Zbros(z)kowszczyzna* od n. os. *Zbroszek* (: *Zbrosław*) RymSEN II 732, z suf. -owszczyzna. Zmiana na *Bros(z)kowszczyzna* wskutek potraktowania nagłosowego Z- jako przyimka. Nazwa *Kmity* od nazw. *Kniłtów*, właścicieli wsi, por. zapis z 1784 r. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *wielki*. Lit.: KondBał 51–2.

EB

Miszki zob. Mniszki (3)

Miszki Nowe zob. Mniszki (3)

Miszkowice, wś, jel., gm. Lubawka, 10 km na pld. od Kamiennej Góry: *Michelsdorf* 1289 SUR V 426; *villa Michaelis* ok. 1300 CdSil XIV 139; *Michelsdorff*, *villa* 1666/67 J I 699; *Michelsdorf* 1785 Z V 111; *Michelsdorf* 1845 K 409; *Mi-*

chelsdorf 1941 Wrzosek 33; *Michelsdorf* — *Miszkowice*, -ic, *miszkowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Miszkowice*, -wic 1981 WUN II 459. — Zapis łac. z 1300 r. *Villa Michaelis* wskazuje na pierwotną n. *Michałowice* lub *Michałów*, od n. os. *Michał*, z suf. -owice, -ów. Nazwę zniemczono jako *Michelsdorf*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Miszkowice*. Lit.: SNGŚI VIII 29.

JCh

Miszkowice zob. Myszkowice (1)

Miszlicken zob. Myśliki

Miszory, wś, warsz., gm. Tułowice, 11 km na pld.-wsch. od Wyszogrodu: *Myszory* 1827 Tabella II 37; *Myszory* 1839 MpKwat III 3; *Myszory* 1885 SG VI 844; *Myszory* 1921 Sk I 185; *Miszory* 1952 UW 39; *Miszory*, -szor 1981 WUN II 459. — Od n. os. *Myszor* SSNO III 591 lub od gw. *myszora* 'mysia dziura' SW II 1085, w l. mnogiej. Współcześnie *Miszory*, z miękkim nagłosem.

UW

Miszowa zob. Nieszawa (1)

Miszów zob. Mniszów

Misztale zob. Białe-Misztale

Miszuki zob. Mieszuki

Miśle zob. Mysłowo

Miśtał zob. Mikstat

Mitelki zob. Śródka (1)

Mitken zob. Nitki

Mitki zob. Nitki

Mitłasze zob. Mikłasze

Mitręga, wś, kat., gm. Łazy, 9 km na pld. od Zawiercia: *Mitręga*, karczma 1783 SHGKrMat 185; *Mitręga*, os. 1885 SG VI 510; *Mitręga*, wś 1901 Przew I 384; *Mitręga*, kol. 1921 Sk III 8; *Mitręga*, -gi 1981 WUN II 460. — Nazwa początkowo określająca karczmę, później osadę, pochodzi od n. os. *Mitręga* RymSEN II 107 lub od ap. *mitręga* 'bieda, niedostatek' SpXVI, XIV 325; por. też n. rz. *Mitręga*, dopływu Przemszy: *Mitranga* 1459 HE IX 70. Lit.: Rymut, HE IX 70.

IN

Mitschkowken zob. Mieczkówka

Mitschullen zob. Miczuły

Mittel (= Średnie) — pierwszy człon w złożonych n. niemieckich, zob. pod członem podstawowym, np. *Mittel Friedrichsberg* zob. *Friedrichsberg*. Tu umieszczono tylko odsyłacze od n. niemieckich pochodnych od pierwotnych zestawień.

Mittelau zob. Iwiny (1)

Mitteldorf zob. Międzychód (2)

Mittelfelde zob. Żołędowo (3)

Mittelgut zob. Śródka (1)

Mittelhagen zob. Łowiska, Rogozina

Mittelhäuser zob. Motyle

Mittellinie zob. Ściechów

Mittelwald(e) zob. Mięcierzyn, Międzybórz (1),
Międzylesie (8)

Mittenheide zob. Turośl (2)

Mittenwald zob. Łazy (31)

Mittenwalde zob. Dąbrowa (3), Jamka (1)

Mittlau zob. Iwiny (1)

Mittwald(e) zob. Międzylesie (8, 9)

Mizary, wś, siedl., gm. Stoczek Łukowski, 3 km na pld.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Myssary* 1513 AC I nr 1043; *Messerj* episcopi 1540 Czer 5 dod.; *Miseri* 1576 ŻDz XVI 221; *Mizary* 1827 Tabella II 24; *Mizary* 1839 MpKwat V 5; *Mizary* 1885 SG VI 512; *Mizary*, -rów, *mizarski* 1970 UN 115, 27. — Od n. os. *Mizera* SSNO III 534, w l. mnogiej. Forma *Mizary* nawiązuje zapewne do nazw typu *Konary*, *Piekary*. Lit.: GórniRWlkp 138. UB

Mizerka, wś, skiern., gm. Nowa Sucha, 10 km na pld. od Sochaczewa: *Miseria* 1511/12 VisitGn 71, 74; *Miserin* 1579 ŻDz XVI 139; *Mizerka* 1792 MpPerRw; *Mizerka* 1827 Tabella II 24; *Mizerka* 1885 SG VI 513; *Mizerka Stara*, *Mizerka Nowa* 1921 Sk I 181; *Mizerka Stara* 1952 UW 38; *Mizerka Stara* 1967 SM 702; *Mizerka*, -ki 1981 WUN II 460. — Nazwa od ap. *mizeryja* (od łac. *miseria*) 'nieszczęście, niedola, nędza, zmartwienie, kłopot' SpXVI, XIV 332, przejściowo z suf. -in. Od XVIII w. nazwa z suf. -ka. W XX w. okresowo człon odróżniający od przym. *stary*. UW

Mizerna, wś, nowosąd., gm. Czorsztyn, 19 km na wsch. od Nowego Targu: *Mizerna* 1674 ŻDz XV 53a; *Mizerna*, wś 1885 SG VI 513; *Mizerna*, -nej, *mizerski* 1964 UN 10, 61. — Nazwa od przym. *mizerny* 'nędzny, biedny' SL III 130. Wieś leży nad potokiem o n. *Mizeranka*, dawniej *Mizerna*, por. *Mizerna* 1855 HE XIII 150. Lit.: LKrak 95; Rymut, Majtán, HE XIII 150. IN

Mizerów, wś, kat., gm. Żory, 12 km na zach. od Pszczyny: na *Mizerowie* 1626, *Miserai* 1743 SNGŚI VIII 30; *Miserai* 1783 Z II 100; *Mizerów*, *Miserai* 1900 Myc 37; *Mizerów* (*Miserai*) 1920 PrusŚG 50; *Mizerów* 1952 UW 257; *Mizerów*, -rowa 1981 WUN II 460. — Nazwa od n. os. *Mizera*, z suf. -ów, zniemczona jako *Miserai*. Lit.: SNGŚI VIII 30. JCh

Mizery zob. Mizary

Mizlebur zob. Myślibórz

Mkolno zob. Mąkolno (1)

Mładz (1), wś, jel., gm. Mirsk, 5 km na pld.-wsch. od Mirska: *Mühlisdorf* 1786 Z VI 147; *Mühl-dorf* 1845 K 422; *Mühlldorf* 1887 SNGŚI VIII 31; *Mühlldorf* 1941 SOV 240; *Mühlldorf* — *Mładz*, -a, *mładzki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mładz*, -dza 1981 WUN II 460. — Dawna n. niem. *Mühlldorf* od *Mühle* 'młyn' i *Dorf* 'wieś'. Nazwę *Mładz* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 31. JCh

Mładz (2), cz. Otwocka, dawniej wś, warsz.: *Mładz* (1242) KMaz I 503, fals.; *Mliadz* (1399) 1557 Matr V/2, nr 7836; *Mlanecz* (1416) 1456 SHGMz (MK 3, 117); *Milancz* 1423 Mkm I nr 570; *Mlandz* 1425 SHGMz(W 1, 178v); *Mlanecz* 1432 Mkm II nr 418; *Mlyandz* 1456 ZHer nr 1077; *Mliancz*, *Mliencz* (1483) 1546 Matr IV/1, nr 7660; *Mlanecz* 1502 SHGMz(MK 18, 147v); *Młacz* 1518 ZHer nr 950; *Mliadz* 1576 ŻDz XVI 226; *Mładz* 1783 MpPerMz; *Mładz* 1827 Tabella II 24; *Mładz* 1885 SG VI 517; *Mładz*, -dza 1981 WUN II 460. — Nazwa niejasna. Stieber łączy ją z południowosłowiańską n. plemienną *Μιληγγοί*. Babik uważa n. za przed-słowiańską, może starogermarską, z suf. *-inga (> -ędzin). W 1957 r. Mładz został włączony do Otwocka DzU nr 39, poz. 176. Lit.: Stieber, Wiener Slavistisches Jahrbuch XVII, 1972, 278–9; Babik, Onom XLVII 210. UB

Mlecewo zob. Mleczewo

Mlecz zob. Mleczna (2), Mleczno

Mlecz, wś, koniń., gm. Orchowo, 14,5 km na pld.-zach. od Strzelna: wieś *Mlicze* 1789 MKI(Tab 34, 209); wieś *Mlecz* 1789 MKI(Tab 36, 123); *Mlicze*, folw. 1846 KsP 499; *Mlecz*, folw. 1885 SG VI 518; *Mlecz*, *Mlecz*, *mlecki*, wś 1972 UN 181, 22; gw. *młyče*, *młyč*, *młycki*. — Nazwa pamiątkowa utworzona od nazw. właścicieli pobliskiej wsi *Osowiec* (2) *Mlickich* Koz III 675. W nazwie występuje wahanie i : 'e w związku z gw. pochyleniem e w ap. *mlecz*. ZZ

Mleczewo, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Targ, 6 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Milecz* 1401, *Mylecz* 1402 MKB 38, 64; *Mileczen* 1411 Sm I 94; *Mileczen* 1414, potem *Leczen*, *Lötzen*, *Mlotzen* [bez daty], *Mletcz* 1490 Kętl 195, 214; *Leczen* 1491, 1498, *Leczen* 1505, *Mleczewo* 1605 Sm I 94; *Mleczewo* 1674 Font IV 147; *Mlecewo* 1664 Sm I 93; *Mlecewo* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mlecewo*, niem. *Mleczewo*, *Mletzewo* 1885 SG VI 518; *Mlecewo* fr. *Mlötzen*, *Mlietzen*, *Lötzen*, *Leczen* 1912 Bär 78; *Mleczewo* — *Heinrode*, *Mlecewo* 1941 Choj 114;

Heinrode — *Mleczewo*, -a, *mleczewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mleczewo*, -wa 1981 WUN II 460; gw. *młycevo*, -a, *młycefski*. — Nazwa bezformantowa *Milec* może od n. os. *Milec* (: *Milobrat*) SSNO VII 154, którą nosił wolny Prus, por. Jacob *Melecz* czy też: *Myleecz* freier Preuße 1408 TAP 57. Substytucje niem. *Leczem*, *Lötzen* z redukcją nagłosowego *ih* i rozszerzeniem nazwy przez -en. Od XVII w. *Mleczewo*, pol. substytucja fonetyczno-morfologiczna z adideacją do ap. *mleko*, z suf. -ewo. Lit.: Górniewicz, PMT IV 103. WK

Mleczkowo, wś, byd., gm. Dąbrowa Biskupia, 12 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Mlehcouo* 1250 Kuj 187; *Mlyczkowo* 1489 Lupbrz 167; *Mlieczkowo* 1527 Vlad XI 10, 12; *Mleczkowo* 1598 Inwłoc 75; *Mlieczkowo* 1604 Inwłoc 13; *Mleczkowo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Mleczkowo* 1885 SG VI 518; *Mleczkowo*, -wa 1981 WUN II 460. — Nazwa od n. os. *Mleczko* SSNO III 534, z suf. -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 133. AG

Mleczków, wś, rad., gm. Zakrzew, 9 km na pln.-zach. od Radomia: *Mleczkow* (1317)1618 ZDM IV 39; *Mleczkow* 1330 KMlp II 275; *Mleczkow* 1470–80 DB I 444; *Mleczkowo* 1488 Matr I nr 1950; *Mleczkow* 1529 LR 382; *Mlyczkow*, *Mlyczkow* 1564–65 Lusand 183, 174; *Mlieczkow* 1569 ŻDz XIV 300; *Mleczkow* 1787 Spis 407; *Mleczków* 1827 Tabella II 24; *Mleczków* 1885 SG VI 519; *Mleczków*, -kova, *mleczkowski* 1970 UN 31, 14; gw. *młickuf*, -ova, *młickoski*. — Nazwa od n. os. *Mleczko*, z suf. -ów, też -owo. Gwarowa forma zmazurzona *Mliczków*, ze zmianą barwy samogłoski *e* > *i*/y, por. *mleko* > *mli*ko, *mly*ko. Lit.: KSand 126; KopRad 327; Nieckula, -ov- 133. IN

Mleczna (1), przys., dawniej wś, rad., gm. Jedlińsk, 4 km na pln.-wsch. od Pionek: *Mleczna* 1877 Zin I 391; *Mleczna*, wś 1885 SG VI 519; *Mleczna*, wś 1901 Przew I 384; *Mleczna*, wś 1933 SkBy 1061; *Mleczna*, -nej, cz. wsi Józefów 1970 UN 31, 49; *Mleczna*, -nej 1981 WUN II 460. — Od n. rz. *Mleczna*, prawego dopływu Radomki, por. ad fluvium dictum *Mleczna* 1387 ZDM VI 34. Nazwa rzeki od przym. *mleczny* (: *mleko*), może na określenie koloru wody. Lit.: Borek, -m- 142; KopRad 459; Rymut, HE XVI 88–9. IN

Mleczna (2), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 25 km na wsch. od Świdnicy: *Mlesco* 1288 SUr V 367; *Mlietsch* 1743 SNGŚI VIII 31; *Mlietsch* 1783 Z I/3, 41; *Mlietsch* 1845 K 413; *Mlecz* — *Mlietsch* 1896 D 175; *Mlietsch*, *Mlecz* 1900 Myc 73; *Lohetal*,

Mlecz 1941 Wrzosek 19; *Lohetal* — *Mleczna*, -nej, *mleceński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mleczna*, -nej 1981 WUN II 460. — Wielość wariantów fonetycznych utrudnia ustalenie pierwotnej n. polskiej, zniemczonej jako *Mlietsch*. Nazwa niem. *Lohetal* została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mleczna*. Lit.: SNGŚI VIII 31. JCh

Mleczno, wś, legn., gm. Rudna, 10 km na pln. od Lubina: *Mleczno* 1327 Reg nr 4615; *Mlecz* 1376, *Mleczsch* 1399 SNGŚI VIII 31; villa *Mlezo* 1580, *Melitz* 1580 J III 3, 21; *Mlietsch* 1787 Z VII 329; *Mlietsch* 1845 K 414; *Mlecz* — *Mlietsch* 1896 D 175; *Mlietsch*, *Mlecz* 1941 Wrzosek 36; *Mlietsch* — *Mleczno*, -a, *mleceński* 1947 MPol XXV nr 124; *Mleczno*, -na 1981 WUN II 460. — Dawniej n. **Mleczno*, od *mleczny* (: *mleko*), zniemczona jako *Mlietsch*. Potwierdzone też w zapisach postaci *Mlecz*, *Mlecz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Mleczno*. Lit.: SNGŚI VIII 31. JCh

Mleczówka, wś, ciech., gm. Lubowidz, 16 km na zach. od Żuromina: *Mleczowka* 1789 Borucki 43; *Mleczewka* 1827 Tabella II 24; *Mleczowka* 1885 SG VI 519; *Mleczówka*, -ki 1981 WUN II 460. — Nazwa od ap. *mlecz* 'roślina jednoroczna lub bylina z rodziny złożonych, przeważnie chwast polny, ogrodowy lub łąkowy' SpXVI, XIV 334, z suf. -ówka, też -ewka. UB

Mlekitki, wś zaginiona, leżała w pow. grójcekim, w par. Jasieniec, rad.: *Mlekythky* 1469 SHG-Mz(MK 5, 121v); n. Joh. *Mlekythka* ... in bonis *Mlekythky* 1487 SHGMz(MK 18, 26); *Mlekidki* 1576 ŻDz XVI 238; ze wsi *Mlekitek* 1603 ŁukOp 262. — Od n. os. *Mlekitka*, w l. mnogiej. UB

Mlezwewo zob. *Mleczewo*

Mlewiec, wś, tor., gm. Kowalewo, 12 km na pld.-wsch. od Chełmży: *Leuiz*, *Leviz*, *Lenis* (1222) PrUr I/1, 29; *Levin* 1381, *Lewen* 1407 GA 427, 431; *Mlewiec* 1400, *Lewen der Hof* 1414 MT 294; *Leben* 1418, *Lewen* 1422, *Leben* 1433 GA 436, 438, 446; *Lewen* 1437 GZ 94; *Leben* 1489 Font XLIII 113; *Lewen* 1513 Woel 655; *Leven* 1517, *Leben* 1527 Matr IV/2, nr 11298, 15151; *Mlewiec* 1647 Font IV 28; *Mlewiec* 1667–72 Font VI–X 71; *Mlewitz* od. *Hofleben* 1789 Goldb II 147; *Mlewiec*, niem. *Hofleben* 1885 SG VI 519; *Mlewiec*, niem. *Mlewietz* 1921 Sk XI 64, 82; *Mlewiec* (*Hochleben*) 1925 Krzep 73; *Mlewiec* 1952 UW 59; *Mlewiec*, -wca 1981 WUN II 460. — Pierwotnie prawdopodobnie *Lewice*, od n. os. *Lew*,

Lewa SSNO III 252–3, z suf. *-icy, -ice*, zob. *Lewice* (1). Nazwa osobowa od przym. *lewy*, por. też im. *Leon* i ap. *lew*. Nazwa miejscowa została przejęta do j. niem. jako *Lewen, Leben*. Repolonizacja w postaci substytucji fonetycznej z wtórnym *M-*. *Mlewiec*, n. sporadycznie zapisana w 1400 r., pojawia się regularnie od XVII w., może być ponowiona z sąsiedniej wsi *Mlewo*, niem. *Lewen, Gross Lewen, Gross Leben* (ale zapisy *Mlewo* późniejsze niż *Mlewiec*), lub od ap. *mlewo*, stp. *mliwo* 'zmelte zboże, mąka z otrębami' Sstp IV 291, z suf. *-ec*. W XIX w. wtórna n. niem. *Hofleben*, por. *Hof* 'dwór' + *Leben* (z historycznych zapisów) i *Hofleben* 'życie dworskie, dworszczyzna'. Lit.: SHGCh 79; Siciński, OSG VIII 64. WK

Mlewko zob. Milewko

Mlewo, wś, tor., gm. Kowalewo, 10 km na pld.-wsch. od Chelmży: *Leben* 1414 Br 158; *Lewen* 1417 Font LXIII 67; *Lebin, Lawwen* 1436 Font LXIII 207, 209; *Lowen* 1433 Płoc I 178; *Lewen* 1437 GZ 93; *Groszeleben* 1472 Matr I nr 957; *Lewen* XV KętL 72; *Mlyewo, Mlewo* 1511 Matr IV/2, nr 9928, 10107; *Lewen* seu *Mlewo* 1517 Matr IV/2, nr 11298; *Leben* 1664 Font XXXII 65; *Mlewo* 1667–72 Font VI–X 70; *Gross- -Leben* 1718, *Dorf Leben* 1748 MT 380; *Mlewo* od. *Dorfleben* 1789 Goldb II 147; *Mlewo* 1885 SG VI 520; *Mlewo* (Gr. *Leben*) 1925 Krzep 73; *Mlewo* 1952 UW 59; *Mlewo, -wa* 1981 WUN II 460. — Z chronologii zapisów wynika, że n. wsi została ponowiona z sąsiedniej wsi *Lewen* (*Leben*), pol. *Mlewiec* (zob.); wtórnie występuje z członem dyferencyjnym od *gross* 'wielki'. Od XVI w. n. spolonizowana w postaci substytucji fonetycznej *Mlewo*, zob. *Mlewiec*. Lit.: SHGCh 79–80. WK

Mlewo zob. Milewko, Milewo (2)

Młęcianka zob. Wólka Młęcka

Młęcin, wś, siedl., gm. Dobre, 11 km na pln.-wsch. od Kałuszyna: *Blanczyno* 1470 SHGMz(MK 5, 133v); *Mlanczino* 1471, 1570 SHGMz(BOZ 1603, IV, 329); *Mlanczino* 1473 SHGMz(MK 9, 33); *Blanczyno, Blanczino* 1474 SHGMz(MK 9, 45v–46); *Blanczino* 1482 SHGMz(AG 6712); *Mliqino* (1482) 1539 Matr IV/1, nr 6427; ... z *Młęczinem* (1565) Lumaz II 193; *Mlecziin* 1580 ŻDz XVI 254; *Młecin* 1783 MpPerMz; *Młecin* 1827 Tabella II 24; *Młecin* 1839 MpKwat V 4; *Młecin* 1885 SG VI 520; *Młecin, -na* 1981 WUN II 460. — Pierwotnie *Błęczyno*, od n. os. *Błęka, Błęk* (: *błąkać, błękać się* 'błądzić, wa-

łęsać się') RymSEN I 41, z suf. *-ino*. Forma *Młęcino* powstała w wyniku adideacji do *mleć*. UB

Młęcińska Wólka zob. Wólka Młęcka

Młęcka Wólka zob. Wólka Młęcka

Mlice zob. Łęg Kasztelański, Mlice-Jarluty, Mlice-Kostery, Mlice-Koziki

Mlice-Arnoldy zob. Mlice-Jarluty

Mlice-Grabia zob. Łęg Kasztelański

Mlice-Jarluty, wś nieistniejąca, leżała w par. Łęg, płoc., 5 km na pln.-wsch. od Bielska: *Mlyce* 1478 SHGPł 196; *Mlicze Arnoldi* 1578 ŻDz XVI 21; [*Mlice-Arnoldy* (*Jarnuty*)] XVI AtMz 194; *Mlice Jarluty* 1784 MpPerPł; *Mlice iarluty* 1827 Tabella II 24; *Łęzek-Mlice-Jarluty*, folw. 1884 SG V 668; *Mlice Jarluty* 1885 SG VI 520. — Nazwa tzw. okolicy szlacheckiej *Mlice* niejasna. Być może od n. os. *Mleko*, z suf. *-je*, lub od n. os. *Mlecz* RymSEN II 108, w l. mnogiej. Forma *Mlice* powstałaby w wyniku zmiany barwy samogłoski, por. *mleko* > *mliko* i mazużenia. Człon odróżniający w n. zestawionej od im. *Arnold*, pochodzenia germanckiego, które było zapożyczane do j. pol. w różnych wariantach fonetycznych. Lit.: SHGPł 196; ZMaz 265. UW

Mlice-Kostery, wś, płoc., gm. Drobin, 6 km na pln.-wsch. od Bielska: *Mlicze* 1407 Płori nr 913a; bona Iohannis Costira de *Mlicze* 1497 Matr II nr 899; *Mlicze Kostiri, Mlicze Kosteri* 1578 ŻDz XVI 21, 31; *Kostery Mlice* 1784 MpPerPł; *Mlice Kostery* 1827 Tabella II 24; *Mlice Kostery*, folw. 1885 SG VI 520; *Mlice-Kostery* 1921 Sk I 112; *Mlice-Kostery, Mlic -ter* 1981 WUN II 460. — Człon odróżniający od nazw. pierwszego właściciela *Kostyra*, por. zapis z 1497. Zmiana *Kostyry* > *Kostery* wywołana sąsiedztwem spółgłoski *r*. Lit.: SHGPł 196–7; ZMaz 265. UW

Mlice-Koziki, wś nieistniejąca, leżała w par. Łęg, płoc., 6 km na pln.-wsch. od Bielska: *Mlycze* 1439 SHGPł 197; Iosepho de *Mlicze* 1497 Matr II nr 899; Ioseph Cozyk de *Mlycze* 1511, *Mlycze* 1517 AC III nr 329, 399; *Koziki Mlice* 1784 MpPerPł; *Mlice Koziki* 1827 Tabella II 24; *Mlice Koziki* 1885 SG VI 520. — Nazwa *Koziki-Mlice* powstała w XVIII w.; człon *Koziki* ma charakter rodowy i został utworzony od nazw. właściciela wsi, por. zapis z 1511 r. Lit.: SHGPł 197. UW

Mlicków zob. Mleczków

Mlicze zob. Mleczce

Mliczków zob. Mleczków

Mlietsch zob. Mleczna (2)

Mietzen zob. Mieczewo

Mlinicken zob. Młynik (6), Młyniki
 Mliniec zob. Młyniec (2)
 Mlinke zob. Młynek (4a)
 Mlinoga zob. Minoga
 Mlinsk zob. Młynek (4a), Młyński (2)
 Mlitsch zob. Mleczno
 Młoduczyn zob. Mołodutyn
 Mlötzen zob. Mleczewo
 Mlynick zob. Młynik (6)
 Mlynkowo zob. Młynkowo (1)
 Mlynowo zob. Młynowo
 Mlynsker Hauland zob. Młyńsko (2)

Mława, mto, ciech.: *Mława* 1426, *mława* 1472 KkM 170, 256; *Mława* 1498 Luploc 158; oppidum *Mława*, *Mława* 1502 KkM 322; in oppidum *Mława* 529 ACPloc nr 75; *Mława* 1565 Luploc 32; *Mława*, oppidum 1578 ŻDz XVI 124; *Mława* 1616 *Mława* (1765) Luploc 77, 123; *Mława* 1784 MpPerPl; *Mława* 1827 Tabella II 24; *Mława* 1885 SG VI 522; *Mława*, -wy, *mławski* 1972 UN 131, 5. — Rospond opowiada się za słowiańskim pochodzeniem nazwy i zestawia ją z serbsko-chorwackim ap. *mláva* 'słabo, wolno płynąca rzeka' i ukr. *mlávyj* 'słaby, waty'. Hipotezę tę zakwestionował Babik, uznając n. za „w zasadzie niemotywowaną na gruncie rekonstruowanego późnoprastłowiańskiego systemu leksykalno-, słowo- i nazwotwórczego”. Opoowiada się on za starogermańską (choć dostrzega słabość tej hipotezy z braku pragermańskich morfemów *mil-, *mül- względnie *mel- w znaczeniu topograficznym) lub przedgermańską genezą nazwy. Lit.: SHGPł 197–9; ZMaz 265; RospSEMig 229; RymNmiast 153; Babik, Onom XLVIII 138–50.

UW

Mławka, wś, ciech., gm. Iłowo-Osada, 4 km na płn.-zach. od Mławy: *Mławka* (1413) MPH V 928; *Mławka* (1432) XVI Matr IV/3, supl. nr 662; *Mławka* 1498, *Mławka* 1565 Luploc 158, 33; *Mławka* 1578 ŻDz XVI 68; *Mławka* 1616 Luploc 79; *Mławka* (1765) Luploc 124; *Mławka* 1827 Tabella II 24; *Mławka* 1885 SG VI 531; *Mławka*, -ki, *mławkowski* 1972 UN 131, 6. — Nazwa od n. m. *Mława*, z suf. -ka. Por. też n. rz. *Mławka*, pierwotnie *Mława* (*Mława* 1425 SHGPł 200), która płynie przez wieś. Lit.: SHGPł 199–200.

UW

Młochów, wś, warsz., gm. Nadarzyn, 12 km na pld.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Młochowo* 1411 Czer nr 2054; *Młochowo* 1430 MkM II nr 216; *Młochowo* 1472, 1494 SHGMz(MK 18, 77v); *szmlochova* 1497 Warsz nr 1794; *Młochowo*

1520 SHGMz(MK 32, 83v); *Młochowo* 1580 ŻDz XVI 289; *Młochow* W. 1783 MpPerMz; *Młochów* 1827 Tabella II 25; *Młochów* 1839 MpKwat IV 4; *Młochów* 1885 SG VI 531; *Młochów*, -chowa 1981 WUN II 461. — Od n. os. *Młoch* (: *młody*) SSNO III 535, z suf. -owo.

UB

Młochów Antiqua zob. Rozalin (7)

Młochów Mały zob. Rozalin (7)

Młochówko zob. Rozalin (7)

Młociny, cz. Żoliborza w Warszawie, dawniej wś: *Młoczini* (1367) KMaz III 105; *Młoczini* (1450) 1456 SHGMz(MK 3, 106v); *Młocziny* 1473 SHGMz(MK 9, 34v); *Młocziny* (1565) Lumaz I 28; *Młociny* 1580 ŻDz XVI 270; *Młociny* 1619–20 Lumaz I 242; *Młociny* 1783 MpPerMz; *Młociny* 1827 Tabella II 25; *Młociny* 1885 SG VI 531; *Młociny*, wś 1921 Sk I 191; *Młociny*, -cin, cz. mta 1964 UN 37, 24; *Młociny*, -cin 1981 WUN II 461. — Nazwa od n. os. *Młoto* SSNO III 537 lub od ap. *mloto* 'odpadowy produkt otrzymywany przy warzeniu piwa (tzw. słodziny), przy wyrobie wina, przy młóceniu zboża' SpXVI, XIV 366–7, z suf. -iny. W 1951 r. wieś została włączona do Warszawy.

UB

Młock, wś, ciech., gm. Ojrzeń, 14 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Młoczsko* 1436 Zakr II nr 2073; *Młoczko* 1468 ZHer nr 302; *Młocz* 1578 ŻDz XVI 115; *Młock* 1784 MpPerPl; *Młock* 1827 Tabella II 23; *Młock* 1885 SG VI 532; *Młock*, -ka, *młocki* 1971 UN 123, 37. — Nazwa od psl. **molka* (por. stp. *mlōka* 'moczar, bagno' SEBr 340, *mlaka* 'bagnisko, mokradło' SW II 1007), z suf. -sko; por. też n. os. *Młoka* SSNO III 537. Forma *Młoczko* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -čsk- > -čk-, a postać *Młocko* wskutek mazurzenia. Lit.: SHGPł 200; ZMaz 265; Rospond, -isk- 63, 185, 316.

UW

Młock-Kopacze, wś, ciech., gm. Ojrzeń, 10 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Młock-Kopacze*, folw. 1921 Sk I 20; *Młock-Kopacze*, -ka -czy, *młocki* 1971 UN 123, 37; *Młock-Kopacze*, -cka -czy 1981 WUN II 461. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. wyżej, człon drugi od nazw. *Kopacz* RymSEN I 436, w formie pluralnej.

UW

Młockie Brody zob. Brody Młockie

Młodasko, wś, pozn., gm. Kaźmierz, 13,5 km na płn. od Buku: super *Młodawsko* 1387, *Młodaszko* 1396 Lek I nr 141, 2219; *Młodawsko* 1483 SHGPn(PG 9, 172); *Młodawskie* 1505 SHGPn III 172; *Młodawsko* 1510 NKs 172; *Młodawsko* 1580 ŻDz XII 3; *Młodawsko* 1622–24 PPozn(Tab 1,1); *Młoda-*

wsko 1789 PPozn(Tab 6, 122v); Młodawsko 1885 SG VI 532; Młodawsko, niem. *Mlodasko* 1921 Sk X 88, 147; *Mlodasko*, -ka 1981 WUN II 461. — Rospond wywodzi n. od ap. **młodawa* (< psl. **mold* 'coś ciekłego, wilgotnego'), z suf. -isko. Podlawska uważa, że toponim pochodzi od n. rz. Młodawa i jest utworzony również przy użyciu suf. -isko. Prawdopodobna jest też n. dzierżawcza, por. comes *Mlodola* filius quondam *Mlodole* (de *Mlodavsko*) 1260 KW I 339 oraz n. os. *Młodzawa* SSNO III 536, nazw. *Młodawa* RymSEN II 108. Lit.: SHGPn III 172–4; Rospond, -isk- 185–6; PPozn 191. ZZ

Młodatyn zob. **Mołodutyn**

Młodawin, dziś *Młodawin Dolny* i *Młodawin Górny*, dwie wsi, sier., gm. Zapolice, 5 km na pld. od Zdurskiej Woli: *Mlodauino* 1393, *Młodawin* 1401 SHGŁęcz I 206; *Młodawin* 1511 ŻDz XIII 193; *Młodawyn podborem*, *Młodawyn Byenkovskyego*, *Młodavyn duplex* 1511–23 ŁLB I 482, 483; *Młodawyn Can.*, *Młodawyn*, *Młodawyn Nysmyerow* 1553 ŻDz XIII 241, 242, 248; *Młodawin dolny*, *Młodawin górny*, *Młodawin wygielzów* 1827 Tabella II 25; *Młodawin-Dolny*, folw., *Młodawin-Górny*, wś, *Młodawin-Wygielzów*, wś 1885 SG VI 532–3; *Młodawin Dolny*, *Młodawin Górny*, *Młodawin Wygielzów*, trzy wsi 1901 Przew I 384, 385; *Młodawin Dolny*, *Młodawin Górny*, -na -nego, *młodawiński* 1974 UN 42, 39. — Nazwa od n. os. *Młodawa* (: *młody*) RymSEN II 108, z suf. -ino, -in. Człony odróżniające w n. zestawionych od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, od n. os. *Bieńkowski* RymSEN I 36, w formie dopełniacza, od n. os. *Niezmir* SSNO IV 61 (: *nie zmierzyc* lub *miara*, *mir* z negacją), z suf. -ów, oraz od przym. *dolny*, *górny* i od n. m. *Wygielzów* (5). Lit.: SHGŁęcz I 206; Nieckula, -ov- 289. EB

Młodawin Bieńkowskiego zob. **Młodawin**

Młodawin-Nieśmierów zob. **Młodawin**

Młodawin pod Borem zob. **Młodawin**

Młodawin-Wygielzów zob. **Młodawin**

Młodawsko, os. niezidentyfikowana, należąca do dóbr klasztoru w Paradyżu, ziel., gm. Świebodzin: *Mlodavsko* (1257)XIV KW I 312, fals.; *Mlodavsko* 1260 KW I 339. — Być może zapisy odnoszą się do wsi *Młodasko* (zob.). Lit.: SHGPn III 172. ZZ

Młodawsko zob. **Młodasko**

Młodkowice zob. **Młotkowice**

Młodkowo zob. **Młotkowo**

Młodkówko zob. **Młotkówko**

Młodnice zob. **Młódnice**

Młodnicy zob. **Młódnice**

Młodnik, wś, opol., gm. Murów, 12 km na pld.-zach. od Kluczborka: *Sßßenrode*, eine Kolonie 1784 Z III 85; *Siissenrode* 1789 SNGŚI VIII 32; *Siissenrode*, *Syserod* 1845 K 670; *Syserod*, *Siissenrode* 1900 Myc 85; *Syseröd* (*Siissenrode*) 1939 Prus 70; *Siissenrode* — *Młodnik*, -a, *młodnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Młodnik*, -ka 1981 WUN II 461. — Była to kolonia założona 1770–73 i nazwana od nazw. pruskiego urzędnika *Siissenbacha*, ze zmianą drugiego członu na -rode. Adaptacja postaci wschśmiem. **Sise(n)rode* dokonała się przez przejęcie *i* (< śrwniem. *ii*) jako *y*, zanik -en na granicy morfologicznej i wygłosowego -e. W formie spolonizowanej *Sysenröd* wzdłużenie *o* > *ó*. N. *Młodnik* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 32; BorGŚI 243; CzNiem 54. JCh

Młodochowo, dziś *Nowe Młodochowo*, wś, i *Stare Młodochowo*, cz. wsi *Nowe Młodochowo*, dawniej wś, ciech., gm. Raciąż, 7 km na pld.-zach. od Raciąży: *Młodochovo* dimidium ok. 1240 KMaz I 345; *Młodochowo* (1299) Kuj nr 23; *Młodochowo* 1455 ZHer nr 125; *Młodochowo* 1509 AC III nr 299; *Młodochowo* 1533 ACPlóc nr 109; *Młodochowo* 1570, *Młodochowo Capituli* 1578 ŻDz XVI 126, 87; *Młodochowo* 1784 MpPerPł; *Młodachowo* 1827 Tabella II 25; *Młodochowo* al. *Młodachowo* 1885 SG VI 533; *Młodochowo* 1921 Sk I 109; *Młodochowo*, *Młodochowo Nowe* 1952 UW 26; *Młodochowo*, *Młodochowo Nowe*, dwie wsi 1967 SM 703; *Nowe Młodochowo*, -wego -wa, *Stare Młodochowo*, -rego -wa 1981, 1982 WUN II 572, III 316. — Od n. os. *Młodoch* RymSEN II 108, z suf. -owo, por. n. os. *Młody*, *Młód* SSNO III 536, przym. *młody*. Człony odróżniające od przym. *stary* i *nowy*. Lit.: SHGPi 200–1. UW

Młodochów, wś, rzesz., gm. Tuszów Narodowy, 15 km na ptn.-wsch. od Mielca: *Młodochów* 1662 ŻDz XV 55a; *Młodochów*, wś 1885 SG VI 533; *Młodochów* 1921 Sk XII 21; *Młodochów*, -chowa, *młodochowski* 1966 UN 65, 30. — Nazwa od n. os. *Młodoch*, z suf. -ów. IN

Młodocin (1), wś, bydż., gm. Barcin, 6 km na zach. od Barcina: *Młodczino* ... *Młodoczino* 1398 Lek II nr 1091; *Młodoczino* (!) 1452 AC II nr 490; *Młodoczyn* 1511/12 VisitGn 301; *Młodoczynno*, villa 1511–23 ŁLB I 151; *Młodoczino* 1577 ŻDz XII 183; *Młodocina* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Młodocin* 1846 KsP 516; *Młodocin* 1885 SG VI 533; *Młodocin*, -nia, *młodociński* 1971 UN 185, 7. — Od n. os. *Młodota*

Młodocin

(: *mlody*) SSNO III 536, z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 289. ZZ

Młodocin (2), wś zaginiona, leżała koło Chrobrza, kiel., gm. Złota: *Młodoczyn* 1508 ŻDz XV 489. Lit.: KSand 127. IN

Młodocin (3), dziś *Młodocin Mniejszy* i *Młodocin Większy*, dwie wsi, rad., gm. Kowala i Wołanów, 10,5 i 11 km na pld.-zach. od Radomia: *Młodoczin* 1417 Sand nr 761; *Młodocin* (1441) 1588 ZDM VIII 59; *Młodoczyno* 1448 ZDK II 540; *Młodoczin Minor*, *Młodoczin Maior* 1470–80 DB II 520; *Młodeczyn uterque*, de *Młodoczyn Stari*, de *Młodoczyn Abrae* 1508 ŻDz XV 472; utraque *Młodoczyn*, *Młodocyni Maior*, *Młodyczyn Minor* 1529 LR 409, 410, 458; *Młodoczyn Abrahamae*, *Młodoczyn Stary* 1564–65 Lusand 189; *Młodoczin Abraamow alias Magna*, *Młodoczin Sthary* 1569 ŻDz XIV 306; *Młodocin mniejszy*, *Młodocin większy* 1787 Spis 408; *Młodocin mniejszy*, *Młodocin większy* 1827 Tabella II 25; *Młodocin mniejszy*, kol., *Młodocin większy* 1877 Zin I 391; *Młodocin Mniejszy*, wś i kol., *Młodocin Większy*, wś i folw. 1885 SG VI 533; *Młodocin*, kol., *Młodocin Większy*, folw. 1901 Przew I 385; *Młodocin Mniejszy*, wś i kol., *Młodocin Większy*, wś i folw. 1933 SkBy 1062; *Młodocin* 1952 UW 126; *Młodocin Mniejszy*, *-na -szego*, *mlodociński*, *Młodocin Większy*, *-na -szego*, *mlodycki* 1970 UN 31, 28, 46; gw. *mlodoćin*, *-a*, *mlodoćinek*, *-nka*. — Od XVI w. *Młodocin Minor* (= *Mniejszy*), też *Stary*, oraz *Młodocin Maior* (= *Większy*), również z członem od łac. *magnum* 'wielki' i od n. os. *Abram* (: *Abraham*), z suf. *-ów*. W gwarze na określenie wsi *Młodocin Mniejszy* używana zuniwersalizowana n. z suf. *-ek*. Lit.: KSand 127; KopRad 296; Nieckula, *-ov-* 289. IN

Młodocin-Abramów zob. *Młodocin* (3)

Młodocin Stary zob. *Młodocin* (3)

Młododrzewo zob. *Modrzerzewo*

Młodojewo, wś, koniń., gm. Słupca, 4,5 km na pln.-wsch. od Słupcy: *Młodzegevo*, *Młodujevo* 1339 KW II 521–2; *Młodzegewo* 1399 RWlkp II nr 100; *Młodugewo* (1369) 1469 KW III 332; *Młodujevo* (!) 1415 AC II nr 38; *Młodujevo* 1511–23 ŁLB I 303; *Młoduiewo* 1578 ŻDz XII 206; *Młodoiewo* 1618–20 PKal 161; *Młodojewo*, wś, folw. i os. młyn. 1885 SG VI 533; *Młodojewo*, *-wa* 1981 WUN II 461. — Od n. os. **Młoduj* (: *mlody*), z suf. *-ewo*. W nazwie od początku występowało wahanie związane za-

pewne z używaniem dwu n. os. **Młoduj* i *Młodziej* SSNO III 536 na określenie tej samej osoby. Od XVII w. *Młodojewo*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 134. ZZ

Młodojewice zob. *Młodziejewice*

Młodolice, os. zaginiona, leżała zapewne na wsch. od Wielichowa, pozn.: *Młodolicze* 1396 Lek II nr 1904; *Młodolicz* 1405 SHGPn III 174. — Od n. os. *Młodoła* (: *mlody*), z suf. *-ice*, por. Wincenty *Młodoła* z tej wsi. Lit.: SHGPn III 174. ZZ

Młodoszowice, wś, opol., gm. Grodków, 9 km na pln. od Grodkowa: *Młodossouiz* 1189, *Młodoseuiz* 1203 KŚI I 155, 235; *Młodoscurch* 1203 KŚI II 310, fals.; *Czindel* 1317, in *Cindal* 1318, *Cindato* 1324, *Cindelo* 1335 Reg nr 3671, 3842, 4393, 5409; *Zindel* 1743 SNGŚI VIII 33; *Zindel* (*Zindel*) 1783 Z I/V, 100; *Zindel* 1845 K 776; *Zindel*, *Cyndal* 1941 Wrzosek 11; *Zindel* — *Młodoszowice*, *-ic*, *mlodoszowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Młodoszowice*, *-wic* 1981 WUN II 461. — Od n. os. *Młodosz* SSNO III 536, z suf. *-owicy/-owice*. Od XIV w. n. niem. *Zindel*, od n. os. *Zindel* Gott 546. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Młodoszowice*. Lit.: SNGŚI VIII 33; BorOp 73–4. JCh

Młodoszów, wś notowana do 1951 r., opol., gm. Kluczbork: *Ulrici villa* 1253 SUr III 51; *Ulrichsdorf* 1297 SUr VI 254; *Villa Ulrici* 1282 SUr V 495, fals.; *Ulrici villa* ok. 1300 CdSil XIV 170; *Ulrichsdorf* 1783 Z I/II, 62; *Ulrichsdorf* 1845 K 705; *Ulrichsdorf*, *Ulrichsdorf* 1939 Prus 74; *Ulrichsdorf* — *Młodoszów*, *-owa*, *mlodoszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Młodoszów* — *Ulrichsdorf* 1951 Rosp 193. — Nazwa niem. *Ulrichsdorf*, też w formie łac., od n. os. *Ulrich* (: *Udarlich*) Gott 372 + *Dorf* 'wieś', łac. *villa*. Nazwę *Młodoszów* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 33; BorOp 143; BorGŚI 232. JCh

Młodowice, wś, przem., gm. Fredropol, 11 km na pld. od Przemyśla: *Młodowice* 1437 AGZ XIII nr 342; *Młodowice* 1589 ŻDz XVIII/1, 8; *Młodowice* 1636 ADP 62, k. 108; *Młodowice* 1794 Ga Bb2; *Młodowici* 1851 Sch 37; *Młodowice*, rusk. *Mołodowiczi* 1885 SG VI 535; *Młodowice*, *-wic*, *mlodowicki* 1966 UN 67, 13; *Walterów* 1977 MPol 21, poz. 112; *Młodowice*, *-wic* 1981 MPol 7, poz. 61; gw. *mlodoŭice*, *-ŭic*, *mlodofski*. — Od n. os. *Młod* SSNO III 536, ukr. **Mołod*, z suf. *-owice*. Do n. os. por. przym. pol. *mlody*, ukr. *mołodyj*. W 1977 r. urzędowa zmiana n. na *Walterów*. Nazwę historyczną przywrócono w 1981 r. Lit.: MakPrz 172. BCz

Młodowo zob. Śniadowo (1)

Młodów (1), wś, nowosąd., gm. Piwniczna, 17 km na pld. od Nowego Sącza: *Młodow* (1348) AGZ III 4; *Młodow* 1564 Lukrak I 174; *Młodow* 1581 ŻDz XIV 129; *Młodzow* (!) 1629 RPobKr 200; *Młodow* 1680 Rej 205; *Młodów* 1885 SG VI 534; *Młodów* 1933 SkBy 1062; *Młodów*, -dowa, *młodowski* 1964 UN 9, 121; gw. *myoduf*, -ova, *myodofski*. — Od n. os. *Młod* SSNO III 536, z suf. -ów. Lit.: PSąd I 72; Nieckula, -ov- 134 IN

Młodów (2), wś, przem., gm. Lubaczów, 2,5 km na wsch. od Lubaczowa: *Młodow* 1503 AGZ XIX nr 2670; *Młodow* 1578 ŻDz XVIII/1, 209; *Mołodow* 1681–82 Rejbełs 56; *Młodow* 1794 Ga Bb2; *Młodów*, rusk. *Mołodiw* 1885 SG VI 534; *Młodów*, -dowa 1981 WUN II 461; gw. *mloduf*, -ova, *mlodofski*. — Forma *Mołodow* z ukr. pełnogłosem. Lit.: CzChelm 181. BCz

Młodujewo zob. Młodojewo

Młody Niedróż zob. Niedróż

Młodynie, dziś *Młodynie Dolne* i *Młodynie Górne*, dwie wsi, rad., gm. Radzanów, 11 i 10,5 km na pld.-wsch. od Wyśmierzyc: *Młodynye* 1508 ŻDz XV 473; *Młodynye* 1511–23 ŁLB I 662; *Młodryne* (!) 1564–65 Lusand 192; *Młodinie* 1569 ŻDz XIV 312; *Młodynie dolne*, *Młodynie górne* 1827 Tabella II 25; *Młodynie* 1877 Zin I 391; *Młodynie*, wś, *Młodynie Górne* i *Dolne*, folw. 1885 SG VI 535; *Młodynie*, wś, *Młodynie Dolne*, *Młodynie Górne*, dwie kol. 1921 Sk III 115; *Młodynie Dolne*, *Młodynie Górne*, -dyń -nych, *mlodyński* 1964 UN 18, 12; gw. *myodynie*, -yń, *myodyński*. — Nazwa od n. os. *Młodynia* (: *mlody*) RymSEN II 108, w l. mnogiej. Od XIX w. *Młodynie Dolne* i *Młodynie Górne*; człony odróżniające od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: KSand 127; KopRad 399 IN

Młodynin, dziś *Młodynin Mały*, wś, i *Młodynin Wielki*, cz. wsi *Młodynin Mały*, dawniej wś, ciech., gm. Szydłowo, 10 km na pld.-wsch. od Mławy: *Młodinino* 1405–08 Płor nr 947, 1031; *Młodinino* 1411 Płor nr 1650; *Młodinino* 1497 Matr II nr 894; *Młodinino Joannis* 1531 SHGP I 201; *Młodinino Magna*, *Młodzino Tcze* 1578 ŻDz XVI 69, 72; *Młodynino większe*, *Młodynino mniejsze* 1784 MpPerPł; *Młodynino małe*, *Młodynino wielkie* 1827 Tabella II 25; *Młodynin Mały*, *Młodynin Wielki* 1885 SG VI 535; *Młodynin Wielki* 1921 Sk I 88; *Młodynin Mały*, -na -łego, wś, *Młodynin Wielki*, -na -kiego, cz. wsi 1971 UN 131, 20. — Nazwa od n. os. *Młodynia*, z suf. -ino,

później -in. W XVI w. kilka działów: *Młodynino Joannis*, *Młodynino Magna* i *Młodzino* (!) Tcze, które są identyfikowane z *Młodyninem Wielkim* i *Małym*. Człony odróżniające od łac. *magnus* 'wielki', *Joannis* 'Janowe' i od przym. *mały*. Człon Tcze niejasny. UW

Młodynino-Jeże zob. Jeże (1)

Młodynino-Łabędy zob. Żmijewo-Łabędy

Młodynino Mniejsze zob. Młodynin

Młodynino Większe zob. Młodynin

Młodynino-Trzpioły zob. Trzpioły (2)

Młodzawy (1), cz. Skarżyska-Kamiennej, dawniej wś, kiel.: *Młodzawy* 1877 Zin I 391; *Młodzawy*, wś 1885 SG VI 535; *Młodzawy*, wś 1901 Przew I 385; *Młodzawy*, wś 1921 Sk III 43; *Młodzawy*, -dzaw 1966 UN 23, 101. — Zapewne n. ponowiona, zob. *Młodzawy* (2). Lit.: KopKiel 193. IN

Młodzawy (2), dziś *Młodzawy Duże* i *Młodzawy Małe*, dwie wsi, kiel., gm. Pińczów, 6,5 km i 8 km na pld. od Pińczowa: de *Młodzow* 1325–27 MVat I 153; *Młodzowi* (1385)1530, *Młodzowy* 1393 ZDM I 226, 259; de *Młodzowe* 1397 Pot nr 11; *Młodzowy* 1406 Sand nr 403; *Młodzawy* (1423)XV ZDM VII 122; *Młodzewi*, *Młodzowi*, *Młodzowy Maior*, *Młodzowy Minor* 1470–80 DB I 109, 427, 465, 466; *Młodzevi* 1504 Matr III nr 1942; *Młodzowy*, in villa *Młodzowa* 1529 LR 193, 396; *Młodzawy magna*, *Młodzawy parva* 1579 ŻDz XIV 217, 218; *Młodzowy*, *Młodzawy* 1787 Spis 377; *Młodzowy duże*, *Młodzowy małe* 1827 Tabella II 25; *Młodzowy wielkie* 1877 Zin I 391; *Młodzowa al.* *Młodzowy (Małe i Wielkie)*, wś i folw. 1885 SG VI 536; *Młodzowy Małe*, *Młodzowy Wielkie*, dwie wsi 1901 Przew I 385; *Młodzowy Duże*, *Młodzowy Małe* 1921 Sk III 100; *Młodzawy Duże*, *Młodzawy Małe* 1952 UW 124; *Młodzawy Duże*, -dzaw -zych, *Młodzawy Małe*, -dzaw -lych, *mlodzawski* 1969 UN 29, 26, 27; gw. *muzawy*, *muzaf*, *muzoski*. — Od ap. *mlodz* 'potraw, młoda trawa' SGPKar III 173, 'młody pęd roślinny', 'młody las' SGPREi(kartoteka), z suf. -ów, -ewy, -owy. Od XV w. pojawia się forma *Młodzawy* z hiperpoprawnym przejściem -e- > -a-. Człony odróżniające od przym. łac. *magnus*, *parvus*, pol. *duży*, *wielki*, *mały*. Lit.: KSand 127; KopKiel 193; Nieckula, -ov- 134. IN

Młodzewy zob. Młodzawy (2)

Młodzianowo (1), wś, ciech., gm. Nasielsk, 5 km na pld. od Nasielska: *Młodzianowo* 1827 Tabella II 25; *Młodzianowo* 1839 MpKwat IV 3; *Młodzianowo* 1885 SG VI 535; *Młodzianowo*, -wa

Młodzianowo

1981 WUN II 461. — Od n. os. *Młodzian* (: *młodzian*) RymSEN II 108, z suf. -owo. UB

Młodzianowo (2), wś, ostroł., gm. Płoniawy-Bramura, 5 km na płn.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Młodzianowo* 1376 SHGMz(Vis. 5, 266, 465–466); *Młodzanowo* 1426 Mkm I nr 261; *Młodzonowo* 1430, *Młodzanowo* 1433 Mkm II nr 568, 469; *Młodzonowo* 1434 SHGMz(MK 3, 139); *Młodzanowo* 1471 SHGMz(MK 5, 151v); *Młodzyonowo* 1482 SHGMz(Ep. 10, 218); *Młodzyanowo* 1517 SHGMz(PT 1, 482); *Młodzianowo* 1567 ŻDz XVI 349; *Młodzianowo* 1783 MpPerMz; *Młodzianów* 1827 Tabella II 25; *Młodzianowo* 1885 SG VI 535; *Młodzianowo*, -wa, *młodzianowski* 1971 UN 129, 50. — W nazwie przejściowo w XV–XVI w. obserwujemy zmianę -aN- > -oN-, por. *Młodzionowo*, a w formach *Młodzanowo*, *Młodzonowo* — wtórna dyspalatalizacja. Lit.: ZMaz 266. UB

Młodzianowo zob. Jankowo-Młodzianowo, Okurowo

Młodzianów (1), wś, koniń., gm. Kawęczyn, 1,5 km na zach. od Dobrej: *Młodzianów* 1921 Sk I 116; *Młodzianów* 1952 UW 83; *Młodzianów*, -nowa 1981 WUN II 461. — Od nazw. *Młodzian* RymSEN II 108, z suf. -ów. EB

Młodzianów (1a), cz. Radomia, dawniej wś: *Młodzianów* 1827 Tabella II 25; *Młodzianów* 1877 Zin I 391; *Młodzianów*, os. 1885 SG VI 535; *Młodzianów*, kol. 1901 Przew I 385; *Młodzianów*, kol. 1933 SkBy 1062; *Młodzianów*, -nowa 1970 UN 31, 5. Lit.: KopRad 327. IN

Młodzianów (2), wś, wroc., gm. Milicz, 9 km na wsch. od Milicza: *Idahof* 1887 SNGŚI VIII 33; *Idahof* 1908, *Idahof* 1941 SOV 116, 155; *Idahof* — *Młodzianów*, -nowa, *młodzianowski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Młodzianów*, -nowa 1981 WUN II 461. — Nazwa niem. *Idahof*, od n. os. *Ida*, *Ido* Gott 268 + -hof 'majątek, dwór'. Nazwę *Młodzianów* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 33. JCh

Młodziatyczne zob. Mołodiatyczne

Młodzice zob. Mołodycz

Młodziejewice, wś, koniń., gm. Strzałkowo, 8 km na zach. od Słupcy: *Młodzeyewo* 1390 Lek II nr 39; *Młodzeiucze* 1398 RWlkp II nr 81; *Młodzyeyevyche* 1497, *Młodzyevyche* 1498 Bob nr 436, 532; *Młodzyovycze*, *Młodzyeovycze* 1511–23 ŁLB I 315; *Młodzieiowicze* 1576 SHGKI(ASK 12, 622); *Młodzieiowicze* 1578 ŻDz XII 201; *Młodzieiowice* 1674 SHGKI(ASK 74, 186); wieś *Mło-*

dojewice 1789 MKI(Tab 47, 32); *Młodziejewice* 1846 KsP 397; *Młodziejewice* 1885 SG VI 536; *Młodziejewice*, -wic 1981 WUN II 462; gw. *myożiēvice*, -vīc, *myożiēvicki*. — Początkowo *Młodziejewo*, od n. os. *Młodziej* (: *Młody*) SSNO III 536, z suf. -ewo, później *Młodziejewice*, z suf. -ewicell/-owice. Na przełomie XV i XVI w. przejściowo pojawiła się forma ze ściągnięciem grupy -eje-: *Młodziejewice*. Może jest to przejaw unikaniania postaci nieściągniętych, odczuwanych jako dialektalne, albo wpływ pisarza pochodzącego z Małopolski, o czym dodatkowo mogłoby świadczyć występowanie -o- < -e- (*Młodziowice*). Postać *Młodojewice* z końca XVIII w. jest wynikiem wyrównania morfologicznego na wzór złożeni z pierwszym członem imiennym zakończonym na -o-. ZZ

Młodziejewo zob. Młodojewo, Młodziejewice

Młodziejowice, wś, krak., gm. Michałowice, 11 km na płn. od Krakowa: *Młoczeiow* (1355)XVII KMłp I 285; de *Młoczeowicz* 1359 KMłp III 132; *Młodzow* 1386 Krak nr VIII(4); de *Młodzeyonitcz* 1386, *Młodzeow* 1399 Krak nr 4067, 9488; de *Młodzyeonice* 1400 Krak nr 9714; *Młodzeiowicze* 1433 KMłp IV 278; de *Młodzowa* 1460 SHGKr(TP 18, 104); *Młodzyeowycze* 1470–80 DB II 49; *Młodzyewicze* 1529 LR 176; *Młodzieiowicze* 1566 Matr V/1, nr 3429; *Młodzieiowicze* 1581 ŻDz XIV 21; *Młodzieiowice* 1680 Rej 12; *Młodziejowice* 1787 Spis 332; *Młodziejowice* 1885 SG VI 536; *Młodziejowice*, -wic, *młodziejowicki* 1963 UN I, 45; gw. *myożējovice*, -ic, *myożējowski*. — Dawniej *Młodziejów*, od n. os. *Młodziej*, z suf. -ów, wtórnie -owice. W XIV–XVI w. doszło do ściągnięcia grupy -ejo- > -o-, stąd formy *Młodzów*, *Młodziewice*. Lit.: RKrak 105. IN

Młodziejowice zob. Młodziejewice

Młodziejowo, os. zaginiona, prawdopodobnie włączona do wsi Młyny koło Strzelna, bydłg.: *Młodeiowo* 1147 KW I 21; *Młodeiowo* 1216 KW I 82; *Młodyowo* 1361 KW III 184. — Od n. os. *Młodziej*, z suf. -owo. Forma *Młodziowo* powstała w wyniku ściągnięcia grupy -ejo- > -o-. Lit.: Nieckula, -ov- 134. AG

Młodziejów, wś, lub., gm. Piaski, 25 km na pld.-wsch. od Lublina: pole na *Młodziejowie* 1748 WPar 175; *Młodziejów* 1780 Cat 47; *Młodziejów* 1885 SG VI 536; *Młodziejów* 1921 Sk IV 66; *Młodziejów*, -jowa, *młodziejowski* 1972

UN 114, 21. — Od n. os. *Młodziej*, z suf. -ów. Lit.: KosLu 67; Nieckula, -ov- 134. IN

Młodziejów zob. **Młodziejowice**, **Pilaszkowice**

Młodzieska Wola, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi wyszogrodzkiej koło Młodzieszyna, skiern.: in *Młodzieska Vola* (1414–25)1456 SHG-Wy(MK 3, 53). — Od n. wsi *Młodzieszyn* i od ap. *wola*. Lit.: SHGWy 34. UW

Młodzieszyn, wś, skiern., gm. Młodzieszyn, 9 km na pld. od Wyszogrodu: *Młodzieszyno* 1289, *Młodzessino* (1349)XV, *Młodzessino* 1379 KkM 30, 60, 92; *Młodzeschino*, *Młodzessino* (1414–25)1456 SHGWy(MK 3, 11 i 53v); *Młodzesino* 1496 KkM nr 262; *Młodzyeschym*, *Młodzieschin* 1504 Matr III nr 1373, 1427; *Młodzieszyn*, *Młodzieszyn* 1564 Luraw 145; *Młodziesin* 1579, *Młodzieszin* 1576 ŻDz XVI 205, 301; *Młodzieszyn* 1661 Luraw 183; *Młodzieszyn* 1792 MpPerRw; *Młodzieszyn* 1885 SG VI 536; *Młodzieszyn*, -na 1981 WUN II 462. — Od n. os. **Młodziesza* (: *młody*), z suf. -ino, później -in. Lit.: SHGWy 34; ZMaz 266. UW

Młodzieszynek, wś, skiern., gm. Młodzieszyn, 5 km na pld. od Wyszogrodu: *Młodzieszynek* 1827 Tabella II 25; *Młodzieszynek* 1839 MpKwat III 3; *Młodzieszynek*, kol. 1885 SG VI 536; *Młodzieszynek* 1921 Sk I 183; *Młodzieszynek*, -nika 1981 WUN II 462. — Od n. m. *Młodzieszyn*, z suf. -ek. UW

Młodziewice zob. **Młodziejewice**, **Młodziejowice**

Młodzieżówka zob. **Wietlik**

Młodzikowice, wś, pozn., gm. Krzykosy, 6 km na pln.-zach. od Książa Wielkopolskiego: *Młodzikowskie huby* 1912 ZierNMały 51; *Młodzikowice*, niem. *Landau* 1921 Sk X 103, 147; *Młodzikowice*, przedtem *Młodzikowo Huby* 1922 Koz V 37; *Młodzikowice*, -wic 1981 WUN II 462; gw. *młodzikowice*/huby, -víc/-buf. — Dawniej *Młodzikowskie Huby*/Młodzikowo-Huby; człon pierwszy od n. m. *Młodzikowo*, człon drugi od ap. *huba* 'osada poza zwartym obszarem wsi'. Nazwę *Młodzikowice* wprowadził Kozierowski, por. Koz V 37. Lit.: ZierNMały 50–2. ZZ

Młodzikowo, os., dawniej wś, pozn., gm. Krzykosy, 6 km na pln. od Książa Wielkopolskiego: *Młodzikowo* 1474 SHGKI(PG 9, 19); *Młodzykowo* 1499 Koz II 471; *Villa Młodzikowo* 1510 NKs 66; *Młodzykowo* 1511–23 ŁLB II 22; *Młodzykowo* 1578 ŻDz XII 212; *Młodzikowo* 1618–20

PKal 171; *Młodzikowo*, wś 1885 SG VI 536; *Młodzikowo*, -wa 1981 WUN II 462; gw. *młodzikowo*, -ova, *młodzikowski*. — Od n. os. *Młodzik* RymSEN II 108, z suf. -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 134. ZZ

Młodzikowo-Huby zob. **Młodzikowice**

Młodzikowo-Ołędry zob. **Młodzikówko**

Młodzikowskie Huby zob. **Młodzikowice**

Młodzikówko, wś, pozn., gm. Krzykosy, 8 km na pln. od Książa Wielkopolskiego: *Młodzikowo Ol.* 1846 KsP 356; *Młodzikowo*, ołędry 1885 SG VI 536; *Młodzikówko*, niem. *Moldau*, wś 1921 Sk X 103, 147; *Młodzikówko*, dawniej *Młodzikowo Ołędry* 1922 Koz V 37; *Młodzikówko*, -ka 1981 WUN II 462. — Od n. m. *Młodzikowo*, z członem *Ołędry*. Następnie nazwa uległa uniwersyfikacji — *Młodzikówko*. ZZ

Młodzinino-Łabędy zob. **Żmijewo-Łabędy**

Młodzino zob. **Młudzyn**

Młodzino Tcze zob. **Młodynin**

Młodzionowo zob. **Młodzianowo** (2)

Młodziowice zob. **Młodziejewice**

Młodziowo zob. **Młodziejowo**

Młodzowa, wś zaginiona, leżała koło Kalkowa i Nietuliska, w par. Kunów, tarnob.: fluuium ... *Młodzyoua* inter ... villam, quam similiter *Młodzyoua* (1368) Kkk II 29. — Od n. rzeki *Młodzowa*, por. zapis z 1368 r., lub od ap. *młodz* 'potraw, młoda trawa' SGPKar III 173, 'młody pęd roślinny; młody las' SGPREi(kartoteka), z suf. -owa. Lit.: KSand 127. IN

Młodzowa zob. **Młodzawy** (2)

Młodzowy zob. **Młodzawy** (2)

Młodzów zob. **Młodzawy** (2), **Młodziejowice**

Młogolice, wś zaginiona, leżała w par. Bejsce, w dawnym pow. pińczowskim, kiel.: *Mnogolicze* (1063) ZDK I 4; de *Mlogouicz* 1382, *Mlogolicz* 1384 Krak nr 1429, 1626; *Mlogolicze* 1450 Matr I nr 85; *Mlogolicze* 1470–80 DB II 146; *Mlogolicze* 1579 ŻDz XIV 216. — Pierwotna n. brzmiała **Mnogolice*, od n. os. **Mnogola* lub **Mnogola* (: *mnoği*), z suf. -ice, lub od n. os. **Mnogolicy* ('mający wiele twarzy'), w l. mnogiej. Forma *Młogolice* powstała wskutek asymilacji na odległość *n-l > l-l*. Lit.: KSand 127. IN

Młogoszyn, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 13 km na pld.-wsch. od Kutna: *Mnogoszino* 1390 Łęcz I nr 1617; *Mnogoschyn* 1511–23 ŁLB II 489; *Mnogossino* 1576 ŻDz XIII 108; *Młogoszyn* 1877 Zin I 391; *Młogoszyn* 1885 SG VI 537; *Młogoszyn*

Młokicie

1921 Sk I 51; *Młogoszyn*, -na, *młogoszyński* 1974 UN 41, 27; gw. *myogodyn*, -na, *myogoski*. — Początkowo *Mnogoszyn(o)*, od n. os. **Mnogosza* (: *mnogi*), z suf. -in(o). Od XIX w. *Młogoszyn*, forma powstała w wyniku asymilacji na odległość *n-l* > *l-l*. Lit.: SHGŁęcz I 206; Nieckuła, -ov- 289. EB

Młokicie, wś, opol., gm. Wilków, 4 km na pld.-wsch. od Bierutowa: *Widnawia* (?) ok. 1300 CdSil XIV 52; *Weidenbach* 1743 SNGŚl VIII 34; *Weidenbach* 1785 Z IV 304; *Weidenbach* 1845 K 727; *Weidenbach* 1941 Wrzosek 17; *Weidenbach* — *Młokicie*, -cia, *młokicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Młokicie*, -cia 1981 WUN II 462. — Dawna n. niem. *Weidenbach* od *Weiden*- 'wierzbowy' i *Bach* 'potok'. Nazwę *Młokicie* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 34. JCh

Młosyły zob. **Musuly**

Młoszewo zob. **Mołożew**

Młoszowa, wś, kat., gm. Trzebinia, 6 km na .sch. od Chrzanowa: de *Mlosszowa* 1393 PNZK nr 261; de *Mlossowa* 1397, de *Mlossow* 1398 Krak nr 6059, 6772; de *Mloschowy*, de *Mloschonicz* 1400 Krak nr CCCLIV(23), CCCLVI(10); *Mloschowa* 1401 Hel II nr 826; de *Mloszow* 1412 Inscr nr 203; de *Mloszawa* 1422 Kkk II 487; de *Mlossow* 1434 Inscr nr 687; *Mloschowa* 1465 Sng II 202; *Mlossowa* 1470–80 DB II 45; *Mloszowa* 1490 ŻDz XV 433; *Mloschowa* 1529 LR 175; *Mloszowa* 1564 Lukrak II 74; *Mloszowa* 1581 ŻDz XIV 37; *Mloszowa* 1680 Rej 38; *Mloszowa* 1885 SG VI 537; *Mloszowa*, -wej, *młoszowski* 1964 UN 4, 30; gw. *myośowa*, -y, *myośoski*. — Od n. os. *Mlosz* (: *młody*) SSNO III 537, z suf. -owa. W n. poświadczono wahania formantów. Lit.: RKrak 105; Nieckuła, -ov- 134. IN

Młoszów, wś, piotr., gm. Wolbórz, 10 km na pld.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Młoszów* 1827 Tabella II 25; *Młoszów* 1877 Zin I 391; *Młoszów*, kol. 1885 SG VI 537; *Młoszów*, wś 1901 Przew I 385; *Młoszów*, -szowa, *młoszowski* 1974 UN 46, 51. — Od n. os. *Mlosz*, z suf. -ów. EB

Młoszów zob. **Młoszowa**

Młoteczno, os., dawniej wś, elbl., gm. Braniewo, 4 km na pln.-wsch. od Braniewa: *Hamirsdorff* (1348) PrUr IV 275; *Hamiysdorf* 1349 MWrm II nr 395; *Hamirsdorff*(f) 1374 MWrm II 521–2; de *Hamme* (!) 1374 MWrm II 536 (tu?); Claus de *Hamersdorp* 1408 MWrm IX 39; Petrus *Hammersdorf* 1431 MWrm VIII 594; *Hamersdorf* 1528, 1575, 1602–04 HAPr V 28; *Hamersdorff* 1755 MpEnd;

Hammersdorf, wś 1789 Goldb I 76; *Hammersdorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Hammersdorf*, dw. 1920 MpHAPr I; *Hammersdorf* — *Młoteczno*, dw. 1946 Ley I 105; *Hammersdorf* — *Młoteczno*, -a, *młoteczeński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Młoteczno*, -na 1981 WUN II 462. — Nazwa niem. *Hammersdorf* od ap. *Hammer* i *Dorf*, średniem. *dorp* 'wieś' Lübben 82. Wieś musiała już istnieć między 1305 a 1313 r., kiedy Günter i Walburg otrzymali nadanie, por. *ubicunque et quibuscunque villis habuerit* (= *Rossen und Hammersdorf*) 1347 PrUr IV 200, przyp. 7, 10. Nazwa polska *Młoteczno*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do niem. ap. *Hammer* 'młot, młotek'. RP

Młotkowice, wś, kiel., gm. Radoszyce, 16 km na pld.-zach. od Końskich: *Młotkowycze* 1470–80 DB I 370; *Młotkowycze* 1508 ŻDz XV 482; *Młotkowycze* 1511–23 ŁLB I 598; *Młotkowycze* 1529 LR 388; *Młotkowice* 1577 ŻDz XIV 290; *Młotkowice* 1827 Tabella II 25; *Młotkowice* 1877 Zin I 391; *Młotkowice* al. *Młotkowice* 1885 SG VI 533; *Młotkowice* 1901 Przew I 384; *Młotkowice* 1921 Sk III 50; *Młotkowice*, -wic, *młotkowicki* 1966 UN 24, 29; gw. *motkoviće*, -víc, *motkoski*. — Dawniej zapewne *Młotkowice*, od n. os. *Młodek* (: *młody*) RymSEN II 108, z suf. -owice. Forma *Młotkowice* powstała w wyniku ubezdźwięcznienia -dk- > -tk-, a utrwaliła się pod wpływem wtórnego skojarzenia z n. os. *młotek* i ap. *młotek*. Lit.: KSand 127; KopKiel 243–4. IN

Młotkowo, wś, pil., gm. Wysoka, 4 km na pln.-wsch. od Wysokiej: Michael *Młotkowski* 1412 RWkp I nr 876; *Młotkowo* 1427 Koz I 178; *Młotkowo* 1428 RWkp IV nr 721; *Młotlikowo* 1497 Bob nr 283; *Młotlikowo Maius* 1511/12 VisitGn 332; *Młotlikowo* 1534 SHGKI(ASK 12, 411v); *Młotkowo* 1578 ŻDz XII 174; *Młotkowo* 1618–20 PKal 284; *Młotkowo* 1629 MKI(Tab 42, 20); *Młotkowo* 1653 Font XII 298; *Młotkowo*, niem. *Kaisersdorf* 1885 SG VI 538; *Młotkowo*, -wa, *młotkowski* 1972 UN 190, 28; gw. *myotkovo*, -ova, *myotkoski*. — Od n. os. *Młodek*, z suf. -owo. W XV i XVI w. pisownia przez -t- miała swe źródło w ubezdźwięcznieniu grupy spółgłoskowej -dk- > -tk-. W XVI w. występuje także wariant *Młotkowo Maius* (= *Wielkie*) w odróżnieniu od n. *Młotkowo Minus*, dziś *Młotkówko*. Nazwa niem. *Kaisersdorf* wprowadzona przez władze pruskie. Lit.: Nieckuła, -ov- 134. ZZ

Młotkowo Małe zob. **Młotkówko**

Młotkowo Wielkie zob. **Młotkowo**

Młotkowo-Wieś, wś, piotr., gm. Zawidz, 10 km na płd.-wsch. od Sierpca: *Młotkowio* 1446 UAC nr 96; *Młotkowo* 1578 ŻDz XVI 42; *Młotkowo* 1784 MpPerl¹; *Młotkowo* 1827 Tabella II 25; *Młotkowo* 1885 SG VI 537; *Młotkowo-Wieś*, -wa Wsi 1981 WUN II 462. — Od n. os. *Młotek* (: *młotek*) lub *Młodek* RymSEN II 108, z suf. -owo, zob. też *Młotkowo*. Współcześnie n. zestawiona *Młotkowo-Wieś*, z członem odróżniającym od ap. *wieś*, w opozycji do n. kolonii — *Młotkowo-Kolonia*. Lit.: SHGP I 201; ZMaz 266. UW

Młotkówko, wś, pil., gm. Wyrzysk, 6 km na płn.-zach. od Wyrzyska: dziedzic *M. Młotkowa* 1446 SHGKI(NG 1, 47); w *Małym Młotkowie* 1455 SHGKI(NG 1, 67v); *Młotkowko* 1511/12 VisitGn 331; *Młotkowko* (!) *minus* 1548 MKI(B 143, 209); *Młotkowo* 1578 ŻDz XII 169; *Młotkowko* 1629 MKI(Tab 42, 19); *Młotkowko* 1673 MKI(ASK 74, 103); *Młotkówko*, niem. *Seeburg* 1885 SG VI 537; *Młotkówko*, niem. *Seeburg* 1921 Sk X 122, 147; *Młotkówko*, -wka, *młotkówecki* 1972 UN 190, 11. — Od n. m. *Młotkowo* (dziś *Młotkowo*), z łac. członem *Minus*, pol. *Małe*. Nazwa uległa uniwersalizacji — *Młotkówko*, przy użyciu suf. -ko. Nazwa niem. *Seeburg* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Młoty (1), os., dawniej wś, pil., gm. Sypniewo, 13 km na płn.-zach. od Więcborka: *Hamer*, villa 1618–20 PKal 293; *Hamer* 1629 MKI(Tab 42, 18); *Hamer*, mol. 1673 MKI(ASK 74, 100); *Molendinum Hamer* 1766 MKI(E 42, 560); *Hamer*, posiadłość z młynem, niem. *Hammermühl* 1882 SG III 22; *Młoty* 1967 SM 703. — Dawniej n. *Hamer*, od ap. *hamer* 'huta żelaza, kuźnica' SpXVI VIII 287 (por. niem. *Hammer*), przejściowo z członem *Mühl* 'młyn'. Nazwa *Młoty* jest kalką niem. *Hammer*. ZZ

Młoty (2), wś, walb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 7 km na zach. od Bystrzycy Kłodzkiej: *Hammerstadt* (!) 1571, *Hammer* 1582 KGL 43; *Hammer* 1655 CdSil VIII 34; *Hammer* 1789 Z IX 302; *Hammer* 1845 K 202; *Hammer* 1887 SNGŚI VIII 34; *Hammer* 1928 CdSil XXXIV 35; *Hammer* 1941 Wrzosek 25; *Hammer* — *Młoty*, -ów, *młocki* 1947 MPol XXV nr 124; *Młoty*, -tów 1981 WUN II 462. — Dawniej n. niem. *Hammer*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Młoty*, nawiązując do znaczenia n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI VIII 34. JCh

Młoty (3), przys., dawniej wś, wroc., gm. Wińsko, 6 km na płn.-wsch. od Ścinawy: *Ham-*

mer 1787 Z VII 248; *Hammer*, wś 1845 K 203; *Hammer* 1941 SOV 129; *Hammer* — *Młoty*, -ów, *młocki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Młoty*, wś 1967 SM 703; *Młoty*, -tów 1981 WUN II 462. Lit.: SNGŚI VIII 34. JCh

Młożów zob. Mołożów

Młódnice, wś, rad., gm. Przytyk, 18 km na płn.-wsch. od Przysuchy: *Młodnicy* (1191) KMłp I 5; in *Młodnicz* 1397 ZDM I 277; *Młodnicze* (1406) ZDM V 58; *Młodnicze* 1418 Sand nr 1900; *Młodnicze* 1470–80 DB I 307; *Młodnicze* 1508 ŻDz XV 475; *Młodnicze* 1529 LR 390; *Młodnicze* 1564–65 Lusand 194; *Młodnicze* 1569 ŻDz XIV 318; *Młódnice* 1787 Spis 408; *Młódnice* 1827 Tabella II 25; *Młódnice* 1877 Zin I 391; *Młódnice* al. *Młódnice* 1885 SG VI 533; *Młódnice* 1901 Przew I 385; *Młódnice* 1921 Sk III 114; *Młódnice* 1952 UW 127; *Młódnice* 1967 SM 703; *Młódnice*, -nic, *młódnicki* 1970 UN 31, 41. — Dawniej *Młodnicy*, *Młodnice*, od n. os. **Młodzien*, z suf. -icy, -ice. Do n. os. por. struktury typu *Bożen*, *Milen*, *Sobien* SSNO I 239, III 508, V 136. Formy *Młódnice*, okresowo *Młudnice*, powstały wskutek zmiany grupy nagłosowej *młō-* > *młó-/młu-*. Lit.: KSand 126; KopRad 379. IN

Młudzyn, wś, ciech., gm. Żuromin, 6 km na płd. od Żuromina: *Młodzino* 1578 ŻDz XVI 40; *Młodzyń* 1827 Tabella II 25; *Młudzyn* albo *Młódzyn* 1885 SG VI 538; *Młudzyn* 1921 Sk I 173; *Młudzyn*, -na 1981 WUN II 462. — Od n. os. **Młodza* (por. przym. *młody*), z suf. -ino, -in. Forma *Młudzyno* powstała w wyniku zmiany grupy nagłosowej *młō-* > *młu-*. Przejście *Młodzino* > *Młodzyń* można wyjaśnić zmianą paradygmatu (nijakiego na męski) i dysymilacyjną dyspalatalizacją *z-n* > *z-n*. UW

Młyn, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi bieckiej, w gm. Chorkówka, krośn.: pro *Clanczany* et pro *Młyn* et pro *Cobilanca* 1400 Krak nr 9725. — Od ap. *młyn*. Lit.: RBiecz 33. IN

Młyn zob. Młyniec (2), Młyny (1, 4)

Młyn Berski zob. Brda Stara

Młyn Białobrzegi zob. Białobrzeg (1)

Młyn Borowy zob. Borowy Młyn (1)

Młyn Kleszczewski zob. Starosty

Młyn Kopermelski zob. Kopernica

Młyn Krępski zob. Krępina

Młyn Polny zob. Polny Młyn

Młyn Rokicki zob. Młynek (3)

Młynarska Wola, wś, elbl., gm. Młynary, 15 km na płn. od Pasłęka: de *Herendorff* (1329) XV PrUr II

437; *Herndorf* 1344 PrUr III 525; *Herrendorf* 1344 GermerSied 205; in *Herndorf* (1359)XIV PrUr V 403; de *Herendorf* 1374 MWrm IX 14; Czu *Herrendorf* (1384) MWrm V 131; *Herendorp* 1384 MWrm IX 23; *Herndorf* 1402–08, *Herendorf* 1426–51 GermerSied 205; *Herndorff* 1543 HAPr V 57; *Herrendorff* 1578, *Hernsdorf* 1600 GermerSied 205; *Herndorff* 1652 GermerSied 206; *Herrndorf* (*Hernsdorf*) ok. 1780 HAPr IV 247; *Herrendorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Herrendorf* 1882 SG III 67; *Hernsdorf* — *Młynarska Wola* al. *Pańska Wola* 1946 Ley I 82; *Herndorf* — *Młynarska Wola*, -ej Woli, *młynarski* 1947 MPol XXV nr 111; *Młynarska Wola*, -kiej -li 1981 WUN II 463. — Dawniej n. niem. *Herrendorf*, por. *Herr* 'pan', *Herren-* 'pański' + *Dorf*, środkiem. *dorp* 'wieś' Lübben 82. Nazwę przetłumaczono jako *Pańska Wola*, po 1945 r. ustalono urzędowo nową n. *Młynarska Wola*, od n. m. *Młynary* + *wola* zamiast niem. -*dorf*. Lit.: GermerSied 205–6. RP

Młynary (1), wś, dawniej mto, elbl., gm. Młynary, 15,5 km na płn. od Pasłęki: *Molhausen* (1329) XV PrUr II 437; *civitas Molhusen* 1338 PrUr III 138; zu *Muhlhausen* (1348)1588 *Mollhusen* 1349 PrUr IV 326, 376; zcu *Molehusen* (1354)XV PrUr V 140; *Civitas Molhusen* 1402–08 GermerSied 278; *Mallhusen* 1416 GZ 3; *Ciuitas Molehusen* 1445–49 GermerSied 278; *Moelhawsen* 1429 Font LXIII 153, nr 1378; *Molhwssen* 1440 AST II 177; in *Mallhusen* 1465, *Molhauszen* 1486 MWrm III 304, 369; *Melhawsem* 1511 Font LXVI 73; *Molhausem* 1531, *Mulhawsen* 1539 GermerSied 278; *Molhausen*, *Mölhausen* ok. 1550 MWrm III 409, 423; *Mulhausen* 1578, *Mühlhausen* 1600 GermerSied 278–9; *Mühlhausen* ok. 1780 HAPr IV 311; *Muehlhausen* — *Młynary* al. *Miluzza* 1879 KętN 220; *Młynary* — *Muehlhausen* 1941 Choj 114; *Mühlhausen* — *Młynary*, -r, *młynarski* 1946 MPol XXV nr 142; *Muehlhausen* — *Młynary* al. *Miluzy*, mto 1946 Ley I 83; *Młynary*, -nar 1981 WUN II 463. — Dawna n. niem. od *Mühle*, środkiem. *mole*, *molle*, średniem. *mül* 'młyn' + *-haus*, średniem. *hūs* 'dom' Kluge 293, 490, Lübben 154, 234. Nazwa pol. przystosowana do typu nazw z suf. -ary, natomiast ludność miejscowa przekształciła n. niem. fonetycznie w *Miluzza*, *Miluzy*. Brak uzasadnienia dla hipotezy o pierwotnej nazwie staropruskiej. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu II 131; GermerSied 278–9; Rym-Nmiast 152; RospSEMig 230. RP

Młynary (2), wś, pil., gm. Margonin, 2 km na płn. od Margonina: *Müllerfelde* 1875 WM II 28;

Muellerowo, folw. 1885 SG VI 796; *Mylerowo*, niem. *Müllersfelde* 1902 MycPn 262; *Młynary*, -nar, *młynarski*, wś 1967 UN 75, 13. — Dawniej n. niem. *Müllerfelde*, od nazw. *Müller* + *-feld* 'pole'. Postać *Myllerowo* to adaptacja fonetyczna i morfologiczna n. niemieckiej. Po 1918 r. Kozierowski zaproponował n. *Młynary*, por. Koz V 612, co zatwierdzono urzędowo. ZZ

Młynary (3), wś, piotr., gm. Wolbórz, 13 km na płn.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: cum *Molendino* (1273)1280 CdlP II 100; *Młynary* (1362) XVI–XVII Kuj 255; *Młynari* 1511 ŻDz XIII 199; *Młynarj* 1511–23 ŁLB II 175, 177; *Mlinary* 1534 Inwwłoc 73, 60; *Młynari* 1552 ŻDz XIII 267; *Młynary* 1827 Tabella II 26; *Młynary*, kol. i os. 1885 SG VI 539; *Młynary*, wś 1921 Sk II 68; *Młynary*, -nar, *młynarski* 1974 UN 46, 51; gw. *młynory*, -nor, *młynorski*. — Pierwszy zapis łac., od ap. *molendinum* 'młyn'; później *Młynary*, od *młynarz* 'właściciel młyna, ten kto się zawodowo zajmuje młynarstwem' Sstp IV 297, w l. mnogiej. Nazwa określała pierwotnie ludzi zajmujących się młynarstwem. Lit.: SHGŁęcz I 206. EB

Młynarze (1), wś, ostrol., gm. Różan, 6 km na płn. od Różana: *Syelnskye mlyny* 1526 SHGMz(Ep. 204, 298); *Młynarze* 1537/38 SHGMz(Siel. 1–2, 246, 1538 I); *Mlinarze* 1582 ŻDz XVI 389; *Młynarze* 1783 MpPerMz; *Młynarze* 1827 Tabella II 26; *Młynarze* 1885 SG VI 540; *Młynarze*, -rzy, *młynarski* 1971 UN 129, 25. — Dawniej *Sieluńskie Młyny*, od n. pobliskiej wsi *Sieluń* i od ap. *młyn*, w l. mnogiej. Wtórnie *Młynarze*, od ap. *młynarz*, w l. mnogiej. UB

Młynarze (2), wś, ostrol., gm. Zabrodzie, 9 km na pld.-zach. od Wyszkowa: *Młynarze* 1783 MpPerMz; *Młynarze* 1827 Tabella II 26; *Młynarze* 1839 MpKwat IV 3; *Młynarze* 1885 SG VI 540; *Młynarze*, -rzy 1981 WUN II 464. UB

Młynarze (3), cz. wsi Kiezie, dawniej wś, siedl., gm. Sterdyń: *Młynarze* 1744 SDV 149; *Młynarze* 1793 SHGPd(Regof); *Młynarze* 1827 Tabella II 26; *Młynarze* 1890 SG XI 331; *Młynarze*, wś 1967 SM 704; *Młynarze*, -narz WUN II 464. — Nazwa od ap. *młynarz*, w l. mnogiej. W XVI w. w okolicznych dobrach Sterdyń znajdowało się 6 młynów. Lit.: ŻDz XVII/1, 69; XVII/3, 165–6. EB

Młynarze zob. **Mielniki**

Młynek (1), wś, częst., gm. Gidle, 17,5 km na pld.-wsch. od Radomska: *Młynek* 1877 Zin I 372; *Młynek*, wś 1880 SG I 701; *Młynek*, os. 1885 SG VI 541; *Młynek*, wś 1901 Przew I 386; *Młynek*

1967 SM 704; *Młynek*, -nka, *młyński* 1972 UN 48, 121. — Od ap. *młynek* 'niewielki młyn' Sstp IV 297. EB

Młynek (2), wś, częst., gm. Poczesna, 10,5 km na pld. od Częstochowy: *Młynek* 1877 Zin I 392; *Młynek*, folw. 1885 SG VI 541; *Młynek*, folw. 1933 SkBy 1063; *Młynek*, wś 1952 UW 259; *Młynek*, -nka 1981 WUN II 464. IN

Młynek (3), cz. wsi Wólka Oludzka, dawniej wś, częst., gm. Szczekociny: *Rokicki młyn* 1783–84, *Młyn rokicki* 1791 SHGKrMat 186; *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek rokicki* 1877 Zin I 393; *Młynek-Rokicki*, wś 1885 SG VI 541; *Młynek*, wś 1901 Przew I 386; *Młynek*, wś 1933 SkBy 1063; *Młynek*, -nka 1981 WUN II 464; gw. *młyn*, -ynka. — Dawniej *Młyn Rokicki*, od ap. *młyn*, z członem odróżniającym od n. leżącej w pobliżu wsi *Rokitno*. Wtórnie *Młynek Rokicki* i *Młynek* — deminutywizacja przy użyciu suf. -ek i elipsa członu odróżniającego. Lit.: RKrak 105. IN

Młynek (4), cz. wsi Grodzisko, dawniej wś, częst., gm. Żytno: *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek* 1877 Zin I 392; *Młynek*, os. 1885 SG VI 541; *Młynek*, wś 1901 Przew I 386; *Młynek* 1921 Sk II 93; *Młynek*, -nka, *młyński*, wś 1972 UN 48, 121; *Młynek*, -nka 1981 WUN II 464. EB

Młynek (4a), cz. wsi Kczewo, dawniej wś, gdań., gm. Przodkowo: *ratione molendini* (1599) SG VI 542; *Młynek* 1645 KK 229; do *Młynika*, wś 1664 Font XXXII 351; z *Młynków* 1762 WAPG 55; *Mehlke* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mühlchen* — *Młynek* 1879 Kętn 14; *Młynek*, niem. *Mlinsk* al. *Mlinke* 1885 SG VI 542; *Mehlken*, fr. *Młyńsk* 1912 Bär 76; *Młynek* (*Mehlkau*) 1925 Krzep 73; *Młynki* (!) 1967 SM 706; *Młynek*, -nka 1981 WUN II 464; gw. *młyn*, -ka, *młynk⁴efšči*. — Od ap. *młynek*, gw. kasz. *młink* 'niewielki młyn' SGSych III 87, obocznie w formie l. mnogiej, sporadycznie *Młyńsk* (*młyn* + -sk). *Mühlchen*, *Mlinke*, *Mlinsk*, *Mehlkau* to formy zgermanizowane. WK

Młynek (5), wś, kiel., gm. Brody, 9 km na wsch. od Starachowic: *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek* 1877 Zin I 393; *Młynek* 1885 SG VI 541; *Młynek* 1921 Sk III 26; *Młynek*, -nka, *młyn-czański* 1966 UN 20, 22. Lit.: KopKiel 115. IN

Młynek (6), wś, koniń., gm. Osiek Mały, 5 km na pln.-zach. od Koła: *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek*, kol. 1885 SG VI 540; *Młynek*, wś 1921 Sk II 23; *Młynek*, -nka, *młynkowski* 1970 UN 82, 34. ZZ

Młynek (7), wś, koniń., gm. Sompolno, 7 km na pld. od Sompolna: *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek*, wś 1921 Sk II 31; *Przybyłów-Młynek* 1924–38 Mp-100; *Przybyłów Młynek* 1961 Mp-25(Sompolno); *Młynek*, -nka, *młynkowski* 1970 UN 82, 28. — Przejściowo n. zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Przybyłów* (4). ZZ

Młynek (8), cz. wsi Michałowek, dawniej wś, łódz., gm. Stryków: *Młynek* 1921 Sk II 7; *Młynek*, -nka, *młynkowski*, wś 1974 UN 40, 40; *Młynek*, -nka 1981 WUN II 464. EB

Młynek (9), wś, piotr., gm. Ujazd, 11 km na pld.-wsch. od Koluszek: *Młynek* 1885 SG VI 540; *Młynek* 1921 Sk I 150; *Młynek*, -nka, *młynkowski* 1974 UN 40, 46. UW

Młynek (10), wś, piotr., gm. Żarnów, 23 km na zach. od Korńskich: *Młynek* 1827 Tabella II 26; *Młynek* 1885 SG VI 541; *Młynek* 1921 Sk III 92; *Młynek*, -nka, *młynecki* 1969 UN 28, 64. IN

Młynek (11), wś, włoc., gm. Koneck, 9 km na pld. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Młynek*, folw. 1867 KolbKu 305; *Młynek* 1885 SG VI 540; *Młynek* 1921 Sk I 106; *Młynek*, -nka, *młyński* 1971 UN 172, 9. AG

Młynek zob. *Młynik* (4), *Młynka*, *Młynki* (1, 2)

Młynek Janiszewski, cz. Radomia, dawniej wś: *Janiszowski młynek* 1827 Tabella I 169; *Janiszowski młynek* 1882 SG III 405; *Młynek*, wś 1901 Przew I 386; *Janiszowski Młynek*, wś 1921 Sk III 114; *Młynek Janiszewski*, -nka -kiego 1970 UN 31, 5. — Od ap. *młynek* i od n. leżącej w pobliżu wsi *Janiszew* (dawniej *Janiszów*). Był tu młyn wodny. Lit.: KopRad 211. IN

Młynek Nieświński, wś, kiel., gm. Korńskie, 5 km na pln.-wsch. od Korńskich: *Kuźnia Nieświńska* 1791 MpPerSd; *Nieświński młynek* 1827 Tabella II 46; *Kuźnia Nieświńska* 1839 MpKwat IV 3; *Młynek* 1877 Zin I 392; *Młynek Nieświński* 1886 SG VII 123; *Nieświński Młynek* 1921 Sk III 45; *Młynek Nieświński*, -nka -kiego, *młynecki* 1966 UN 24, 56. — Od ap. *kuźnia*, *kuźnica*, później *młynek*. Człon odróżniający od n. wsi *Nieświn*, leżącej w pobliżu. Lit.: KopKiel 115, 124. IN

Młynek Rokicki zob. *Młynek* (3)

Młynica, wś, wroc., gm. Łagiewniki, 9 km na pld. od Sobótki: *villa Molendorff* 1666/67 J I 735; *Mellendorf* 1785 Z V 174; *Mellendorff* 1743 SNGŚI VIII 37; *Mellendorf oder Möllendorf* 1845 K 404; *Mellendorf* 1941 SOV 232; *Mellen-*

dorf — *Mlynica*, -cy, *młynicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mlynica*, -cy 1981 WUN II 465. — Dawna n. niem. *Mollendorf*, *Mellendorf* od średniem. *mole*, *molle* 'młyn' (z obniżeniem *o > e*), z członem *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mlynica* nawiązującą do znaczenia n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI VIII 37. JCh

Młynice, wś, bydż., gm. Strzelno, 4 km na pld.-wsch. od Strzelna: *Młyny*, niem. *Mühlgrund* 1885 SG VI 551; *Młynice*, niem. *Mühlgrund* 1921 Sk X 83; *Młynice* przedtem *Młyny* Kol. 1922 Koz V 38; *Młynice*, -nic, *młynicki* 1972 UN 181, 27. — Wieś była pierwotnie kolonią wsi *Młyny*, stąd n. *Młyny* Kolonia, po I wojnie światowej urzędowo zmieniono n. na *Młynice*. Nazwa niem. wprowadzona urzędowo. AG

Młyniec (1), wś, biał., gm. Biała Podlaska, 8 km na pld.-zach. od Białej Podlaskiej: *Młyniec*, folw. 1885 SG VI 543; *Młyniec*, folw. 1921 Sk IV 3; *Młyniec*, wś 1952 UW 131; *Młyniec*, -ńca, *młyniecki* 1966 UN 105, 11. — Od gw. *młyniec* 'młyn' SGPKar III 176. EB

Młyniec (2), dziś *Młyniec Pierwszy* i *Młyniec Drugi*, dwie wsi, tor., gm. Lubicz, 14 km na pld.-wsch. od Torunia: *Młyn* 1252 CdP II 598; *Młyn* 1258, *Mlin* 1262 Kuj nr 20, 28; *Młyniec* 1321 CdP II 229; *Leyn* 1382 Font XXXIII 284; *Mliniecz* 1409 Cruc III 41; *Mliniecz* 1413 Cruc II 281; *zum Leyne* 1431 Font XXXIII 448; *Leyne* 1450 LXIII 299; *Leynen* 1507 Font LXIV 82; *Mliniecz* 1534 Inwłoc 44; *Mliniecz* 1564 ŻDz XII 331; *Aus dem Gut Legem* 1570 ŻDz XXIII 65; *Mliniecz* 1609 MT 382; *Mliniecz* 1784 MpPerPl; *Mlynietz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mlyniec* 1827 Tabella II 26; *Mlyniec*, niem. *Mliniecz*, wś 1885 SG VI 543; *Mlyniec* (*Mlynietz*) 1925 Krzep 73; *Mlyniec Drugi*, *Mlyniec Pierwszy*, -ńca -ego, *młyniecki* 1972 UN 187, 11. — Nazwa od ap. *młyn*, wtórnie z suf. -ec. Nazwa niem. jest adaptacją fonetyczną n. pol.: (*Młyn* > *Leine* albo n. oboczną, od *Lein* 'len' lub *Leine* 'linia'. Lit.: SHGCh 80. WK

Młyniewo, os., dawniej wś, pozn., gm. Grodzisk Wielkopolski, 3 km na pld.-wsch. od Grodziska Wielkopolskiego: *Minewo* 1396, *Mynewo* 1397 Lek II nr 1923, 2008; *Minewo* 1404, *Mlyniewo* 1436 Koz II 466; *Myenyewo* 1475, *Mlyniewo* 1530 SHGPn III 174; *Mliniewo* 1580–81 ŻDz XII 68; *Mlyniewo* 1622–24 PPozn (Tab 1, 70); *Mlyniewo*, os. 1885 SG VI 543; *Mlyniewo*, niem. *Siidhof*, folw. 1921 Sk X 21, 147; *Mlyniewo*, kol.

1967 SM 705; *Mlyniewo*, -wa 1981 WUN II 465. — Dawniej *Miniewo*, od n. os. *Min* SSNO III 517 (por. im. typu *Mini-gniew*, *minąc* lub im. *Michał*, *Mikolaj*), z suf. -ewo. Już w XV w. widać w nazwie adideację do ap. *młyn*. Być może taką adideację umożliwiło brzmienie *Myniewo* oraz wymowa *l* jak *u*. Lit.: SHGPn III 174–5; *Nieckula*, -ov- 133; PPozn 189–90. ZZ

Młynik (1), wś, kal., gm. Sośnie, 8 km na pld.-zach. od Odolanowa: *Mlyniki*, os. 1791 Koz VIII 198; *Mlynik* al. *Mlyniki*, wś 1885 SG VI 543; *Mlynik*, niem. *Mlynik* 1921 Sk X 61, 147; *Mlynik* 1967 SM 705; *Mlynik*, -ka 1981 WUN II 465. — Od ap. *młynik* 'mały młyn, żarna' SW II 1014, początkowo w l. mnogiej. JCh

Młynik (2), wś, koniń., gm. Olszówka, 6 km na pld.-wsch. od Dąbia: *Mlynik* 1827 Tabella II 26; *Mlynik* 1885 SG VI 543; *Mlynik* 1921 Sk II 25; *Mlynik*, -ka, *młynicki* 1970 UN 82, 15. EB

Młynik (3), przys., dawniej wś, legn., gm. Przemków, 6 km na pld.-zach. od Przemkowa: *Ludovici villa* ok. 1300 CdSil XIV 57, 151; *pago Ludwigs mühl* 1670 J III 62; *Ludwigs mühl*, też *Ludwigsdorf* 1845 K 386; *Ludwigs mühl* 1887 SNGŚI VIII 38; *Ludwigs mühl* 1941 SOV 224; *Ludwigs mühl* — *Mlynik*, -a, *młynicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mlynik*, -a 1981 WUN II 465. — W XIV w. forma łacińska *Ludovici Villa*, później niem. *Ludwigs mühl*, od n. os. *Ludwig* Gott 344 i łac. *villa* 'wieś', niem. *Mühle* 'młyn'; okresowo *Ludwigsdorf*, z członem -dorf. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mlynik*. Lit.: SNGŚI VIII 38. JCh

Młynik (4), dziś *Mlynik* i *Mlynik-Dwór*, dwie wsi, łomż., gm. Śniadowo, 12 km na pld. od Nowogrodu: *Mlynik* 1783 MpPerMz; *Mlynik* 1827 Tabella II 26; *Mlynik* 1885 SG VI 543; *Mlynik* 1967 SM 705; *Mlynik*, -ka, *Mlynik-Dwór*, -ka *Dworu* 1981 WUN II 465. — Współcześnie dwie wsi *Mlynik* i *Mlynik-Dwór*; człon drugi od ap. *dwór* 'dom właściciela majątku ziemskiego' SW I 598. UB

Młynik (5), wś, olszt., gm. Sorkwity, 9 km na zach. od Mrągowa: *Lasken* ok. 1780 HAPr IV 286; *Lassken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Lasken*, *Ulasek*, -ku, *Lasek*, -ku, adl. Df ok. 1850 Szczes-Teka 34, 35; *Lassken* — *Mlynik* 1870 KętN 177; *Lasken* al. *Mlynik* 1884 SG V 83; *Mlynik*, niem. *Las(s)ken* 1885 SG VI 543–4; *Lasken*, wś 1920 MpHAPr I; *Lasken* — *Mlynik* al. *Leskowo* 1946 Ley I 56; *Lasken* — *Mlynik*, -ika, *młynicki* 1948

MPol XXVI nr 59; *Młynik*, -ka 1981 WUN II 465. — Zniemczona n. *Lasken* może pochodzić od n. os. *Laska*, *Leska* lub ap. *lasek*, *laska* 'leszczyna', w l. mnogiej (niem. -en); w XIX w. też *Lasek/Ula-sek*, później *Leskowo*. Nazwa *Młynik* wskazuje, że wieś była osadą młyńską, którą źródła wymieniają już w 1450 i 1651 r. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 188. RP

Młynik (6), przys., przejściowo wś, suwał., gm. Elk, 9 km na płn. od Elku: *Klein Plociczna* XVII BiałKal 127; *Klein Plocitznen* od. *Młynick*, maj. 1785 Goldb III 158; *Młynik*, niem. *Klein Plocitznen* al. *Plocitznen*, wś 1885 SG VI 543; *Plociczno* *Małe* al. *Młynik* 1887 SG VIII 285; *Klein Plotzitznen*, *Mlinicken* — *Młynik*, os. 1946 Ley I 124; *Klein Plotzitznen* — *Młynik*, -a, *młynicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Młynik* 1967 SM 705. — Nazwa ponowiona z n. jeziora i wsi *Plociczno*, z członem odróżniającym od niem. *Klein* = *Mały*. Oboczna n. *Młynik*. Osada powstała w XVII w. przy młynie, który został wybudowany przed 1486 r. Lit.: BiałKol 127-8, 161, 164-5. RP

Młynik zob. **Młyńcysko** (1)

Młynik-Dwór zob. **Młynik** (4)

Młyniki, kol., dawniej wś, suwał., gm. Górne, 13 km na pld.-wsch. od Goldapi: *Razinsky* przed 1565, później *Mlinicken*, *Melniken*, *Mliniken* BiałKol 184; *Mlinicken* 1565, vor 1719 PMT XII 159; *Mlynigken* (*Mlinicken*), wś ok. 1780 HAPr IV 308; *Mlinicken* 1796-1802 MpSchröt XII; *Mliniken*, adl. Df, *Młyniki*, do *Mlinik* ok. 1850 Szcześćeka 167; *Mlinicken* 1885 SG VI 544; *Młyniki* — *Buschbach* 1938, *Mlinicken* 1941 Choj 114; *Buschbach* (*Mlinicken*) — *Młyniki*, -ków, wś 1946 Ley I 130; *Buschbach* — *Młyniki*, -ów, *młynicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Młyniki* 1967 SM 705; gw. dawniej *młyniki*/*mlyniki*; też *młyniki* PMT XII 159. — Od ap. *młynik*, w l. mnogiej. Według Białurkiego wieś miała wcześniej n. *Razinsky* (może to pierwotny **Różyńsk*, n. ponowiona z nazw wsi *Różyńsk* *Mały* i *Wielki*, położonych na zach. od *Młyników*). W 1938 r. wieś otrzymała nową n. niem. *Buschbach*. Lit.: Sześciński, PMT XII 159; BiałKol 183-4, 209; BiałPrzem 57, 242. RP

Młyniki zob. **Młynik** (1)

Młyniska (1), wś, gorz., gm. Dębno, 6 km na płn.-wsch. od Kostrzyna: *Mühlhenfünftel*, przys. 1944 SHGNM; *Mühlhenfünftel* — *Młyniska*, -isk, *młyniski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Młyniska*, -nisk 1981 WUN II 465. — Dawna n. niem. *Mühlhenfünftel*

od *Mühle* 'młyn' i *Fünftel* 'piąta część'. Nazwa *Młyniska*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do znaczenia n. niemieckiej. Lit.: Rymar, Czopek, OSG XVIII 80. BCZ

Młyniska (2), cz. wsi Wygoda, dawniej wś, kal., gm. Lisków: *Młyniska* 1877 Zin I 393; *Młyniska*, wś, *Młyniski*, folw. 1885 SG VI 545; *Młyniska*, wś 1921 Sk II 19; *Młyniska*, wś 1967 SM 705; *Młyniska*, -nisk 1971 UN 80, 30. — Od ap. *młynisko* 'miejsce, gdzie uprzednio znajdował się młyn lub dogodne do zbudowania młyna' Sstp IV 297, w l. mnogiej. Nazwa przejściowo uległa singularyzacji. ZZ

Młyniska (3), wś, koniń., gm. Przykona, 8 km na pld.-wsch. od Turku: *Młynisko* 1877 Zin I 393; *Młynisko*, kol. 1901 Przew I 386; *Młynisko*, wś i os. 1967 SM 706; *Młyniska*, -nisk 1981 WUN II 465. — Początkowo *Młynisko*, potem n. w l. mnogiej. ZZ

Młyniska (4), wś, lub., gm. Michów, 19 km na płn.-zach. od Lubartowa: *Młyniska* 1781 WPar 404; *Młyniska* 1787 Spis 439; *Młyniska* 1885 SG VI 544; *Młyniska* 1921 Sk IV 57; *Młyniska*, -nisk, *młyniski* 1969 UN 113, 19. — Wieś powstała na miejscu rudy *Rudno*, por. *Rudno* ... officina mineraria 1531 ŻDz XIV 349. Lit.: SHGLu IV 89; KosLu 67. IN

Młynisko (1), wś, kal., gm. Koźminek, 15 km na płn.-wsch. od Kalisza: *Młynisko*, kol. 1877 Zin I 393; *Młynisko*, wś 1885 SG VI 545; *Młyniska*, wś 1921 Sk II 15; *Młynisko*, -ka, *młyniski* 1971 UN 80, 25. — Od ap. *młynisko*. ZZ

Młynisko (1a), cz. wsi Smólniki Racięckie, dawniej wś, koniń., gm. Osiek Mały: *Młynisko* 1827 Tabella II 26; *Młynisko* 1877 Zin I 393; *Młynisko*, kol. 1885 SG VI 545; *Młynisko*, wś 1921 Sk II 31; *Młynisko*, -ka 1970 UN 82, 33. ZZ

Młynisko (2), wś, siedl., Strachówka, 8,5 km na pld. od Łochowa: *Warniaki*, czyli budy *Młynisko* 1839 MpKwat V 4; *Młynisko* 1885 SG VI 545; *Młynisko* 1921 Sk I 146; *Młynisko* 1952 UW 43; *Młynisko*, -ka 1981 WUN II 466. — Oboczna n. *Warniaki* ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Warniaki*. UB

Młynisko (3), wś, sier., gm. Biała, 11 km na płn.-zach. od Wielunia: *Młnijsko* (!) 1433 SHGWiel 117; *Młynsko* (*Młynysko*) 1511 ŻDz XIII 211; *Młynsko* 1511/12 VisitGn 391; *Młynysko* 1511-23 ŁLB II 152; *Młinsko* 1552 ŻDz XIII 300; *Młynisko* 1927 Tabella II 26; *Młynisko*, wś i folw. 1877 Zin I 393; *Młynisko*, wś i folw. 1885 SG VI 545; *Młyniska*, wś

Młynisko

i folw. 1901 Przew I 386; *Młynisko* 1921 Sk II 130; *Młynisko*, *Młynisko* cz. I 1952 UW 107; *Młynisko*, -ska, *młyniszczariski* 1974 UN 52, 7; gw. *młyniśko*, -ka, *młyniśki*. — Forma *Młynisko* powstała wskutek zaniku i oraz adideacji do *młyniśki*. Lit.: SHGWi 117. EB

Młynisko zob. **Huby** (2), **Młyniska** (2, 3), **Stasiopole**

Młynka, wś, krak., gm. Zabierzów, 9 km na wsch. od Krzeszowic: de *Młynki* 1418 SHGKr(GZ 2, 43); *Mlinka* 1529 LR 181; *Młynka* 1553 RKrak 105; *Mlinka* 1581 ŻDz XIV 33; *Młynka* 1680 Rej 33; *Młynka* 1787 Spis 364; *Młynek* 1792 SHGKrMat 186; *Młynka* 1827 RKrak 105; *Młynka* 1885 SG VI 546; *Młynka* 1921 Sk XII 10; *Młynka*, -ki, *młynecki* 1964 UN 4, 39; gw. *młynka*, -ki, *młyńceki*. — Od ap. *młynika* 'sztuczny rów doprowadzający wodę do młyna lub tartaku, młynówka' SGPRei(kartoteka). W XVIII w. zanotowano formę *Młynek*. W XIX w. płynęła w pobliżu rz. *Młynka*, lewy dopływ Krzeszówki, dziś obiekt bez nazwy. Lit.: Krak 105; Rymut HE XVI 89. IN

Młynki (1), wś, bydż., gm. Więcbork, 6 km na płn.-wsch. od Więcborka: in loco *Młynek* 1766 MKI(E 42, 680); *Młynki*, dobra 1885 SG VI 546; *Młynki*, -ków, *młynkowski*, wś 1971 UN 184, 19; gw. *młynki*, -kóf. — Zapewne od ap. *młynek* 'niewielki młyn' Sstp IV 297. Według SG VI 546 dobra należały do młyna w Jastrzębcu. W XIX w. toponim uległ pluralizacji. ZZ

Młynki (1a), os., przejściowo wś, elbl., gm. Kwidzyn, 11 km na pld.-zach. od Kwidzyna: *Neu Mühlbach* 1587 ZeitM XXXV 51; *Neumühlbach* 1789 Goldb II 160; *Neumühlbach* 1796–1802 MpSchröt XV; *Muehlbach* 1885 SG VI 793; *Neu Mühlbach*, wś 1920 MpHAPr I; *Młynki* — *Neu Mühlbach* 1951 Rosp I 624. — Nazwa niem. z członem dyferencyjnym *Neu* 'nowy' i członem *Mühlbach* (z n. potoku), ponowionym z niem. n. wsi *Ruda*. Nazwę *Młynki*, będącą kalką niem. *Mühl*-, wprowadzono po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 107, 112, 256. RP

Młynki (1b), os., dawniej wś, gdań., gm. Lubichowo: *Neumühl*, młyn 1789 Goldb II 160; *Neumühle* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neumühl* — *Młynki* 1879 KętN 35; *Młynki*, niem. *Neumühl-Königlich* 1885 SG VI 546; *Młynki*, niem. *Neumühl* 1921 Sk XI 45, 82; *Młynki*, -ków 1981 WUN II 466. — Nazwa niem. od *neu* 'nowy' + *Mühle* 'młyn'. Lit.: Górniewicz, PMT VII 49. WK

Młynki (2), wś, lub., gm. Końskowola, 4 km na wsch. od Puław: *młini* 1453 LKP 74; *Mlinki* 1455 AKH V 128; *Młynki* 1470–80 DB II 572; *Młynki* 1529 LR 435; *Mlinek* 1565 Lulu 41; *Młynki* 1626 RPobLu 138; *Młynki* 1676 ŻDz XV 25a; *Młynki* 1787 Spis 446; *Młynki* 1885 SG VI 546; *Młynki*, -nek, *młyniśki* 1971 UN 118, 26. — Od ap. *młynek* 'niewielki młyn' Sstp IV 297. Wahania między formą l. pojedynczej i mnogiej: *Młynki* // *Młynek*. Lit.: SHGLu III 153–4; KosLu 67. IN

Młynki (3), wś, lub., gm. Poniatowa, 4 km na płn.-wsch. od Poniatowej: *Młynki Kracze* 1877 Zin I 393; *Młynki Kracze* 1885 SG VI 546; *Młynki Kracze* 1899 Cat 22; *Młynki Kracze* 1921 Sk IV 82; *Młynki*, *Młynki Kracze* 1967 SM 706; *Młynki*, -ków, cz. Poniatowej 1970 UN 116, 14; *Młynki*, -ków 1981 WUN II 466. — Człon odróżniający od n. pobliskich *Kracze*. Lit.: SHGLu IV 89–90. IN

Młynki (4), wś, piotr., gm. Szczerców, 15 km na płn.-wsch. od Pajęczna: *Młynki* 1827 Tabella II 26; *Młynki* 1885 SG VI 546; *Młynki* 1921 Sk II 69; *Młynki*, -ków, *młynecki* 1972 UN 39, 9. EB

Młynki (5), wś, siedl., gm. Wodyniec, 14 km na płn.-wsch. od Stoczka Łukowskiego: Kolonia i *Młynki* 1827 Tabella I 219; *Młynki* 1839 MpKwat V 5; *Młynki*, wś i folw. 1885 SG VI 546; *Młynki*, -ków 1981 WUN II 460. UB

Młynki (6), cz. wsi Marianów, dawniej wś, tarnob., gm. Iwaniska: *Młynki* 1877 Zin I 393; *Młynki*, wś 1885 SG VI 346; *Młynki* 1921 Sk III 84; *Młynki*, wś 1933 SkBy 1065; *Młynki*, -ków, cz. wsi 1966 UN 27, 39; *Młynki*, -ków 1981 WUN II 466. IN

Młynki zob. **Młynki Wronowskie**

Młynki Kracze zob. **Młynki (3)**

Młynki Kracze zob. **Młynki (3)**

Młynki Kracze zob. **Młynki (3)**

Młynki Piekarskie zob. **Młyny Piekarskie**

Młynki Poniatowskie zob. **Młynki Wronowskie**

Młynki Skęczniewskie zob. **Skęczniewskie Młyny**

Młynki Wronowskie, cz. Poniatowej, dawniej wś, lub.: *Młynki* 1676 ŻDz XV 13a; *Młynki Poniatowskie* 1738–39 WPar 182; *Młynki* 1786 MpPerLu; *Młynki wronowskie* 1877 Zin I 393; *Młynki Wronowskie*, wś 1885 SG VI 546; *Młynki Wronowskie*, os. mł. 1921 Sk IV 80; *Młynki Wronowskie*, kol. 1967 SM 706; *Młynki Wronowskie*,

-nek -kich 1969 UN 104, 17. — Człony odróżniające od n. pobliskiego miasta *Poniatowa* i wsi *Wronów*. Lit.: SHGLu IV 90; KosLu 67. IN

Mlynkowo (1), wś, pil., gm. Polajewo, 11 km na pld. od Czarnkowa: *Mlyncowo* (1343) KW VI 146, fals. XVI; *Mlynkowo* 1403 KW V 39; *Mlynkowo* 1476 SHGPn(PG 9, 41v); *Mlynkowo* 1510 NKs 33; *Mlynkowo* 1580 ŻDz XII 10; *Mlynkowo* 1622-24 PPOzn(Tab 1, 10); *Mlynkowo* 1789 PPOzn(Tab 6, 182v); *Mlynkowo* 1885 SG VI 547; *Mlynkowo*, niem. *Mlynkowo*, *Mühlhingen* 1921 Sk X 56, 58, 147; *Mlynkowo*, -wa, *mlynkowski* 1967 UN 76, 16. — Od n. os. *Mlynek* SSNO III 537 lub od ap. *mlynek*, z suf. -owo. Lit.: SHGPn III 176-7; Nieckula, -ov- 134; PPOzn 195. ZZ

Mlynkowo (2), wś, poznań, gm. Duszniki, 13 km na pln.-zach. od Buku: *Mlinkowo* 1415 SHGPn III 176; in *Mlynkowo* (1423) 1510, in *Mlynkowo* 1510 NKs 33; villa *Mlinkowo* 1564 Inw-BPOzn 280; *Mlynkowo* 1622-24 PPOzn(Tab 1, 37); *Mlynkowo* 1885 SG VI 547; *Mlynkowo*, niem. *Mühlort*, *Mlynkowo*, niem. *Augustenhof*, wś i obszar dw. 1921 Sk X 86, 88, 147; *Mlynkowo*, -wa 1981 WUN II 466. Lit.: SHGPn III 176; Nieckula, -ov- 134; PPOzn 195. ZZ

Mlynkowo (2a), wś niezidentyfikowana, leżała w historycznym woj. poznańskim: Mik. *Mlynkowskiego* 1493, *Mlinkowo* 1499 SHGPn III 176. — Według SHGPn zapisy te być może odnoszą się do wsi *Mlynkowo* (2). Lit.: SHGPn III 176. ZZ

Mlynkowo (3), wś, ziel., gm. Bojadła, 12 km na pln.-wsch. od Nowej Soli: *Waldmühlhäuser* 1845 K 493; *Waldmühl* 1887 SNGŚl VIII 39; *Waldmühl* 1941 SOV 392; *Waldmühl* — *Mlynkowo*, -a, *mlynkowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mlynkowo*, -wa 1981 WUN II 466. — Nazwa niem. *Waldmühlhäuser* od *Wald* 'las', *Mühle* 'młyn' i *Häuser* 'domy'. Nazwę *Mlynkowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 39. JCh

Mlynkowo zob. Namuły

Mlynków, cz. Dębina, dawniej wś, lub.: *Mlynków* 1877 Zin I 393; *Mlynków*, wś 1885 SG VI 546; *Mlynków*, wś 1921 Sk IV 24; *Mlynków*, wś 1933 SkBy 1065; *Mlynków*, os. m. 1967 SM 706; *Mlynków*, -kowa 1981 WUN II 466. — Nazwa od n. os. *Mlynek* SSNO III 537 lub od ap. *mlynek*, z suf. -ów. IN

Mlynne, wś, nowosąd., gm. Limanowa, 5 km na pln. od Limanowej: *Mlinne* 1402 SHGKr(TCz 1, 53); *Mlinne* 1446 Hel II nr 3253; *Mlynne* 1470

SHGKr; *Mlynne* 1529 LR 8; *Mlynne* 1581 ŻDz XIV 131; *Mlynne* 1680 Rej 210; *Mlynne* 1885 SG VI 547; *Mlynne*, -nego, *mlyniański* 1964 UN 6, 23; gw. *mlynne*, -ygo, *mlyniański*. — Nazwa od przym. *mlynny* 'mający związek z młynem, dotyczący młyn, używany we młynie' Sstp IV 298, w rodzaju jakim. Lit.: LKrak 96; PSąd I 72. IN

Mlynoga zob. Minoga

Mlynowiec, wś, walb., gm. Stronie Śląskie, 3 km na pld. od Środy Śląskiej: *Mühlbach* um 1580, früher auch *Buchdörfel* genannt, *Mühlbach* 1631 KGL 50; *Mühlbach* 1743 SNGŚl VIII 40; *Mühlbach* 1789 Z IX 334; *Mühlbach* Gross u. Klein 1845 K 421; *Mühlbach* 1928 CdŚl XXXIV 12; *Mühlbach* 1941 Wrzosek 26; *Mühlbach* — *Mlynowiec*, -wca, *mlynowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mlynowiec*, -wca 1981 WUN II 467. — Nazwa niem. od *Mühle* 'młyn' i *Bach* 'potok'. Wcześniej poświadczona n. niem. *Buchdörfel*, od ap. *Buche* 'buk, buczyna' i *Dörfel* 'wioska'. Nazwa *Mühlbach* była zatem pierwotnie n. potoku, przeniesioną na osadę *Buchdörfel*. Nazwę *Mlynowiec* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 40. JCh

Mlynowięta zob. Kłoski-Mlynowięta

Mlynowo, wś, olszt., gm. Mrągowo, 3 km na pln. od Mrągowo: *Mühlental* (*Mlynowo*), młyn 1817 Gause 83; *Muehlenthal*, dobra i młyn 1885 SG VI 795; *Mlynowo* — *Muehlenthal*, *Mlynowo* 1941 Choj 114; *Muehlenthal* — *Mlynowo*, dw., młyn 1946 Ley I 56; *Mühlenthal* — *Mlynowo*, -a, *mlynowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mlynowo* — *Mühlenthal*, os. 1951 Rosp 195; *Mlynowo*, -wa 1981 WUN II 467. — Wieś była osadą młynską, powstała jeszcze w okresie krzyżackim i nazwaną *Mlynowo*; w 1817 r. wprowadzono n. niem. *Mühlenthal*. Nazwa od ap. *mlyn*, niem. *Mühle*, z suf. -owo, w n. niem. zastąpionym przez *T(h)al* 'dolina'. W odnowionym przez wielkiego mistrza Konrada von Erlichshausen przywileju dla miasta Mrągowo z 1444 r. jest wspomniany tartak (*sneydemole*), a w 1450 i 1651 młyn wodny. W 1871 r. nastąpił podział wsi na dwie odrębne osady, określane jako *Mlynowo I* (pozostaje przy Mrągowie) i *Mlynowo II*, też przed 1939 r. *Mlynowo Górne*, niem. *Ober Mühlenthal* (przyłączone do Popowa). Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 169. RP

Mlynożyce, os. zaginiona, leżała w dawnej ziemi sieradzkiej: *Mlinosicze* 1386, de *Mlinozicz*, *Mlinosicz*, *Mlinozicze* 1392 SHGLęc I 206. — Od

Młynów

n. os. **Młynóż*, z suf. *-ice*. Lit.: SHGŁęcz I 206–7. EB

Młynów (1), os., dawniej wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 9 km na płn.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Mlinow* yandrzeyewy 1420 RWlkp II nr 638; *Mlynowo* 1498 Bob nr 474; *Mlynowo* 1511–23 ŁLB II 46; *Mlinowo* 1579 ŻDz XII 130; *Mlynowo* 1618 PKaI 48; *Mlynowo* 1674 MKI(ASK 74, 136); Wieś *Mlynow* 1789 MKI(Tab 22, 254a); *Młynów* 1885 SG VI 547; *Młynów*, wś 1967 SM 706; *Młynów*, *-nowa* 1981 WUN II 467; gw. *myynuf*, *-owa*, *myynowski*. — Od ap. *mlyn*, z suf. *-owo*, *-ów*. Raczej wątpliwa wydaje się dzierżawcza geneza nazwy od n. os. **Młyn*, por. *Mlynek*, *Mlyiko* SSNO III 537. Lit.: Nieckula, *-ov*- 134. ZZ

Młynów (2), wś, płoc., gm. Piątek, 17 km na płn.-wsch. od Ozorkowa: *Młynów*, fabryka cukru 1877 Zin I 393; *Młynów*, os. fabr. 1885 SG VI 547; *Młynów*, wś 1901 Przew I 387; *Młynów*, os. fabr. 1921 Sk II 55; *Młynów*, os. 1967 SM 706; *Młynów*, *-nowa*, *młynowski* 1972 UN 43, 28. — Początkowo n. określała fabrykę cukru, później przeniesiona została na osadę. EB

Młynów (3), wś, wałb., gm. Kłodzko, 6 km na płn. od Kłodzka: *Moldorf* 1360, *Mühlendorf* 1406, *Millen und Müllendorf* (!) 1631 KGL 31; *Mühlendorf* 1743 SNGŚI VIII 40; *Müldorf* 1789 Z IX 334; *Mühlendorf* 1845 K 421; *Mühlendorf* — *Młynów*, *młynowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Młynów*, *-nowa* 1981 WUN II 467. — Od niem. *Mühle*, średniem. *möle* 'młyn' + *-dorf*. Nazwę *Młynów*, nawiązującą do n. niemieckiej, wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 40. JCh

Młyny (1), wś, bydg., gm. Strzelno, 4 km na pld. od Strzelna: *Mlyn* 1258 Kuj 193; *Mlin* 1358 KW III 106; *Mlynny* 1489 Lupbrz 151; *Mlyn* 1527 Vlad XI 56; *Mlini* 1577 Vlad XVII 60; *Mlynny* 1634 Rpodbrz 231; *Mlynny* 1674 Rpog 154; *Mlynny* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Mlynny* 1885 SG VI 551; *Mlynny*, *-nów*, *młynski* 1972 UN 181, 37. — Pierwotnie *Mlyn*, od ap. *mlyn*; od XV w. pluralizacja nazwy. AG

Młyny (2), wś, częst., gm. Rudniki, 9 km na wsch. od Praszki: *Mlynny* 1628–32 Luwlkp II 224; *Mlynny* 1827 Tabella II 26; *Mlynny*, kol. 1885 SG VI 550; *Mlynny*, wś 1901 Przew I 387; *Mlynny* 1921 Sk II 132; *Mlynny*, *-nów*, *młynski* 1974 UN 52, 38. — Od ap. *mlyn*, w l. mnogiej. EB

Młyny (3), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 9 km na płn. od Buska-Zdroju: *Mlynny* 1348 MPH III

369; *Mliny* (1355), *Mlynny* 1361 ZDM I 100, 127; *Mlini* 1396, *Mliny* 1400 Krak nr 5728, 9681; *Mlini* 1470–80 DB II 379; In *Mlin* (!) XV MPH V 998; *Mlynny* 1508 ŻDz XV 487; *Mliny* 1529 LR 68; *Mlynny* 1579 ŻDz XIV 223; *Mlynny* 1787 Spis 405; *Mlynny* 1885 SG VI 551; *Mlynny*, *-nów*, *młynski* 1966 UN 19, 88. Lit.: KSand 127; KopKiel 115. IN

Młyny (3a), os. zaginiona, leżała koło wsi Brenno, leszcz., gm. Włoszakowice: *Mlynny* 1434, *Mlynny* 1482, *Mlynny* Pf. Włoszakowice 1683–85 Koz II 473. Lit.: PPozn 195. ZZ

Młyny (4), os. zaginiona, pozna., gm. Kórnik, 7,5 km na pld.-zach. od Kórnika: de *Mliny* 1348 MVat III 320; Bogusław *Młynski* (1359) XVI KW III 771; de *Mlini* 1417, de *Mlin* 1423 RWlkp II nr 490, 738; de *Mlynii* 1443 Koz II 473; de *Mlin* 1444 RWlkp II nr 1194; villam *Mlynny* 1497 Bob przed nr 286; *Mlynny*, de tribus rotis aquaticis molendini 1507 SHGKI(ASK 3, 19); Villa *Mlynny* 1510 NKs 59; *Mlynny* 1599 Koz II 473. — Przejściowo w I. połowie XV w. nazwa w formie singularnej. ZZ

Młyny (5), wś, przem., gm. Radymno, 16,5 km na wsch. od Radymna: [*Mlynny*] XVII MakPrz 173; *Mlynny* 1744 ADP 165, k. 163; *Mlynny* 1794 Ga Bb2; *Mlynny* 1851 Sch 29; *Mlynny*, wś 1885 SG VI 551; *Mlynny*, *-nów*, *młyniański*, wś 1965 UN 57, 34; *Mlynny*, *-nów* 1981 WUN II 467. Lit.: MakPrz 173. BCz

Młyny (5a), cz. Przysuchy, dawniej wś, rad.: *Mlynny* 1662 ŻDz XV 57a; *Mlynny* 1827 Tabella II 26; *Mlynny* 1877 Zin I 393; *Mlynny*, wś 1885 SG VI 551; *Mlynny*, wś 1933 SkBy 1066; *Mlynny* 1952 UW 123; *Mlynny*, *-nów* 1970 UN 30, 5. Lit.: KopRad 211. IN

Młyny (6), wś, szczec., gm. Pyrzyce, 7 km na płn.-zach. od Pyrzyc: *Möllendorf* 1775 ZPyrz I 169; *Möllendorf* 1789 MpGillyPom; Col. *Möllendorf* 1833 MpUMbl 1327; *Möllendorf* — *Mlynny*, *-nów*, *młynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mlynny*, *-nów* 1981 WUN II 467. — Dawna n. niem. *Möllendorf* od nazw. pruskiego generała Wicharda Joachima v. *Möllendorf* (1724–1816). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mlynny*, nawiązującą do znaczenia pierwszego członu nazw. niemieckiego. Lit.: Rymar, ZPyrz I 169. BCz

Młyny zob. Kuby-Młyny, Miłaczewskie Młyny, Młynice

Młyny Bieleckie zob. Bieleckie Młyny

Młyny Cieklińskie zob. Cieklińsko

Młyny Miłaczewskie zob. Miłaczewskie Młyny

Młyny Piekarskie, wś, koniń., gm. Dobra, 7 km na pld.-zach. od Uniejowa: *Młyny piekarskie* 1827 Tabella II 26; *Młyny piekarskie* 1877 Zin I 394; *Młynki* (!) *Piekarskie*, *Młyny-Piekarskie*, kol. 1885 SG VI 546, 551; *Młyny Piekarskie*, kol. 1901 Przew I 384; *Piekarskie Młyny* 1921 Sk II 119; *Młyny Piekarskie* 1952 UW 82; *Młyny Piekarskie, -nów -kich* 1981 WUN II 467. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. sąsiedniej wsi *Piekary*, w formie przymiotnika. Okresowo człon utożsamiający w postaci zdrobniałej *Młynki*. EB

Młyny Skęczniewskie zob. **Skęczniewskie Młyny**

Młyny Strachockie, wś, koniń., gm. Dobra, 7 km na pld.-wsch. od Dobrej: *Młyny-Strachockie* 1885 SG VI 550; *Strachockie Młyny* 1921 Sk II 119; *Strachockie Młyny* 1933 SkBy 1630; *Młyny Strachockie* 1952 UW 82; *Młyny Strachockie, -nów -kich* 1981 WUN II 467. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Strachocice*, w formie przymiotnikowej. EB

Młyniczyska, wś, nowosąd., gm. Łukowica, 22 km na zach. od Nowego Sącza: *Mlinczyska* 1520 (?), *Mlinczyska* 1674 PŚad I 72; *Młniczyska* (!) 1779–82 MpMieg; *Mlinczysko* 1794 Ga Bb2; *Młyniczyska* 1885 SG VI 540; *Młyniczyska, -czysk, młynczyński* 1964 UN 6, 25; gw. *młynczyńska, -sk, młynczyński*. — Od ap. *młynek* 'mały młyn' Sstp IV 297, z suf. *-isko*, w l. mnogiej, okresowo też pojedynczej. Nazwa określała miejsce, gdzie uprzednio były młyny. Lit.: LKrak 95; PŚad I 72. IN

Młyniczysko (1), os., przejściowo wś, olszt., gm. Kolno, 12 km na pln. od Biskupca (Reszelskiego): viro *Lodewyco* ... successoribus molendini *Kurken*, w nadpisie na dok.: Litera super molendino dicto *Lodwigsmole* ... molendini dicti *Ludwigsmoell* (1346) XIV PrUr IV 108; versus *Kurken* 1365 MWrm II 399; molendini dicti *Ludwigsmoell* 1480 MWrm II 80, przyp. 1; *Ludwichsmühl* 1718 Wijaczka 423; *Ludwigsmühle* (*Mühlchen*, *Teistimmen Mühle*), maj., folw. ok. 1780 HAPr IV 297; *Ludwigsmühle* od. *Mühlchen*, maj., folw. 1789 Goldb I 128; *Ludwichsmühle* 1796–1802 MpSchröt XI; *Ludwigsmühl* (*Mühlche*), wś szlach. 1820 Wald 161; *Ludwigsmühle* 1868–69 PospWrm 90; *Ludwigsmühl* — *Młynik*, folw. 1946 Ley I 98; *Ludwigsmühl* — *Młyniczysko, -ka, młynczyński* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Młyniczysko, -a* — *Ludwigsmühl*, os. 1951 Rosp 195; *Młyniczysko* 1967 SM 707. — Pierwotna n. młyną

przypuszczalnie prus. **Kurk*-(*ai*), o etymologii jak n. *Kurki* (1); postać zniemczona *Kurken*. Osada otrzymała n. niem. *Ludwigsmühl(e)*, od n. os. *Ludwig, Ludwich* Gott 334, por. pierwszy zapis i ap. *Mühle*, średniem. *möle* 'młyn'. Przejściowe n. niem.: *Mühlche(n)* = n. pol. *Młynik*, a także *Teistimmen Mühle*, w której człon pierwszy pochodzi od niem. n. pobliskiej wsi *Tejstymy*. Po 1945 r. ustalono dla osady n. *Młyniczysko*. Lit.: PospWrm 90. RP

Młyniczysko (2), przys. Zapolie, dawniej wś, piotr., gm. Kodrąb: *Mlinczysko* 1877 Zin I 392; *Mlinczysko* 1885 SG VI 540; *Mlinczysko*, wś 1921 Sk II 83; *Młyniczysko*, przys. 1967 SM 707; *Młyniczysko, -ka*, cz. wsi Zapolice 1972 UN 48, 56; *Młyniczysko, -ka* 1981 WUN II 467. — Od ap. *młynek* 'mały młyn' Sstp IV 297, z suf. *-isko*. EB

Młyniczysko zob. **Młyniczyska**

Młynisk (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 4,5 km na pld.-wsch. od Płońska: *Młynisk* 1921 Sk I 125; *Młynisk* 1952 UW 29; *Młynisk, -ka* 1981 WUN II 468. — Od ap. *młyn*, z suf. *-sk*. UW

Młynisk (2), wś, gdań., gm. Kaliska, 20 km na pld.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Mlinsk* 1640 St II 81; *Młyn Młyński* 1664 Font XXXII 227; *Młynisk* 1682 Font V 59; *Mlinsk* 1796–1802 MpSchröt XV; *Młynisk*, niem. *Mlinsk* 1885 SG VI 549; *Młynisk* (*Mlinsk*) 1925 Krzep 74; *Młynisk* 1936–39 Ar 1073; *Młynisk, -ka* 1981 WUN II 468; gw. *młynisk, -ska, młyniński*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 49. WK

Młyniskie, wś zaginiona, leżała w par. Janowiec Kościelny, w dawnym pow. mławskim, 8 km na pld.-wsch. od Nidzicy: *Młynisko* 1493 SHGPi 201; *Mlinskie* 1578 ŻDz XVI 77. — Nazwa od ap. *młyn*, z suf. *-sko, -skie*. Lit.: SHGPi 201. UW

Młyniskie Oleńdy zob. **Młynisko** (2)

Młynisko (1), wś, jel., gm. Gryfów Śląski, 6 km na pld. od Gryfowa Śląskiego: *Meseiffen* (pagus) 1668, *Mühlseiffen*, *Mühlseiffen* 1677 J IV 56, 148, 151; *Mühlseiffen* 1786 Z VI 125; *Mühlseiffen* 1845 K 422; *Mühlseiffen* 1941 Wrzosek 35; *Mühlseiffen* — *Młynisko, -a, młyniski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Młynisko, -ka* 1981 WUN II 468. — Dawna n. niem. *Mühlseiffen* była n. terenową, por. *Mühle* 'młyn' i *-seiffen* 'wawóz z (przepluwającą) strugą' Bach II/1, 297, II/2, 385. Nazwę *Młynisko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 44. JCh

Młynisko (2), cz. wsi Nowe Tłoki, dawniej wś, ziel., gm. Wolsztyn: *Młyniskie* al. *Borowe Oleńdy* XVII–XVIII Rusiński 127; *Młyniskie Oleńdy* 1846 KsI 186; *Młyniskie oleńdy*, niem. *Mlynisker Hauland* 1885

Młynisko

SG VI 550, 147; *Młynisko*, niem. *Mühlental*, ws 1921 Sk X 115, 147; *Młynisko* (!), -ka 1981 WUN II 468. — Dawniej *Młyńskie Olędry*, od n. m. *Stary Młyn* lub *Nowy Młyn* (dziś tylko *Nowy Młyn*, przys., ziel., gm. Wolsztyn), z członem *Olędry*, zob. *Holendry* (1). Obocznie także *Borowe Olędry*. Wtórnie doszło do uniwersyfikacji nazwy w postaci *Młyńsko*, por. też Koz V 612. ZZ

Młyńsko zob. **Młynisko** (3)

Mnich (1), ws, biel., gm. Chybie, 15 km na płn.-zach. od Bielska-Białej: ves Zablati a zbozy *Mnicha*, ze *Mnicha* 1621 Mrózek 118; villa *Mnich* 1652 J II 26; Bey zablatz aufum *Mnichu* gennant 1657; auf Chybi und *Mnich* 1736, *Mnich*, pohl-nisch *Mnicha* 1804 Mrózek 118–19; *Mnich* 1921 Sk XII 3; *Mnich*, -cha 1981 WUN II 468. — Od ap. *mnich* 'urządzenie służące do regulowania stanu wody w stawie rybnym' SpXVI, XIV 377, też 'wydrążony kłoc drzewa albo rura drewniana do spuszczenia wody ze stawu' SW II 1015. Być może również n. dzierzawcza, od ap. *mnich* 'człowiek zgromadzenia zakonnego, zakonnik' Sstp IV 298 lub od n. os. *Mnich* SSNO III 538. Lit.: SNGŚI VIII 45; Mrózek 119. JCh

Mnich (2), dziś *Mnich-Osrodek*, *Mnich-Południe*, *Mnich-Probostwo*, trzy wsi, ploc., gm. Oporów, 5 km na płn.-wsch. od Kutna: *Mnich* 1407 Łęcz II nr 1359; *Mnich* 1416 SHGRw(ADP); *Mnych* 1446 SHGRw(MK 4, 35v); *Mnych* 1487 SHGRw (Ep. 10, 497–498); *Mnych* 1511–23 ŁLB II 485; *Mnich* 1579 ŻDz XVI 194; z *Mnichem* 1661, z *Mnichem* 1789 Luraw 202, 211; *Mnich* 1792 MpPerRw; *Mnich* 1827 Tabella II 27; *Mnich* 1885 SG VI 551; *Mnich*, -chu 1981 WUN II 468; *Mnich*, po zmianie *Mnich-Osrodek*, -chu -dka, *Mnich-Południe*, -chu -dnia, *Mnich-Probostwo*, -chu -twa, *mnichowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. UW

Mnichowice (1), ws, kal., gm. Bralin, 7,5 km na pld.-zach. od Kępna: *Chosno* 1250 SUr II 251; *Chosnowe*, *Chosneve* 1276 SUr IV 274; *Chosno*, *Chosno* 1290 SUr V 448; *Koschno* (1372), *Münchwitz*, *Mnichowice* (*Mönchsdorf*) 1845 K 423; *Mnichowice*, niem. *Muenchwitz* 1885 SG VI 552; *Mnichowice*, niem. *Minchwitz* 1921 Sk X 31, 147; *Mnichowice*, -wic 1981 WUN II 468. — Dawniej *Choszczno*, od ap. *choszcz* 'gatunek skrzypu' SESI I 82–3, z suf. -no, okresowo *Choszcznów*. W n. nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -ščn- > -šn-. W XIX w. *Münchwitz*/*Mönchsdorf*, od niem. *Mönch* 'mnich' i *Dorf*; por. też niem. n. os. *Münch* Gott 454. Po

1945 r. wprowadzono urzędowo n. pol. *Mnichowice*. Lit.: Borek, -m- 82. JCh

Mnichowice (2), ws, wroc., gm. Żórawina, 15 km na pld. od Wrocławia: *Monchsdoiff* 1353, *Monchsdoiff* 1425 DomWr 123; *Monchsdoiff* (1429) K 423; *Monchsdoiff* 1450 H 113; *Monschedoiff* (1460) K 423; *Munchwitz* 1630 H 113; *Minchwitz* 1638 J I 384; *Mnichowice* 1661 H 113; *Münchwitz* 1743 SNGŚI VIII 45; *Münchwitz* 1795 Z XII 196; *Münchwitz* 1845 K 423; *Minchau*, *Mnichowice* 1941 Wrzosek 10; *Münchwitz* — *Mnichowice*, -ic, *mnichowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mnichowice* — *Minchau* (*Münchwitz*) 1951 Rosp 195; *Mnichowice*, -wic 1981 WUN II 468. — Dawniej *Monchsdoiff*, od średniem. *monch* (łac. *monachus* 'mnich') lub od średniem. *münnech*, *münch* 'mnich' + -dorf; wieś stanowiła własność rycerzy krzyżowych. Po 1945 r. urzędowo nadano n. pol. *Mnichowice*. Lit.: CzNiem 65; SNGŚI VIII 45. JCh

Mnichowice zob. **Miechowice** (4, 5)

Mnichowiec zob. **Mnichykat**

Mnichowo (1), ws, olszt., gm. Reszel, 2 km na pld. od Reszla: et circa villam *Vlize* (1361) XIV sub a. 1345–48 PrUr IV 282; (und dem Dorf) *Vlize* (1361) XIV PrUr V 550–1; ville *Hoeborn* in illa parte agrorum dictorum *Hofacken* ..., nadpis na kopii: Litera ville *Hoeborn* alias *Mingendorf* (1368), dörfen *Mingensdorf* 1370 MWrm II 432, 441; Dorf *Myngensdorf* (1389) MWrm V 202; *Monchsdoiff* 1533 ZGAE XXIII 639; *Munchstorf* 1579 Schmauch 217; *Mönchsdorf* 1608 KM-W 178; *Munchsdorf* 1615 RŁWrm 177; von *Munchsdorf* 1617 ZGAE XXIII 645; *Mönchsdorf*, *Münchsdorf* 1656 Kolberg 269; *Minchsdorf* 1688 Birch 219; *Munchsdorf* 1718 Wijaczka 428; *Minchsdorff* 1755 MpEnd; *Mönsdorf* 1789 Goldb I 111; *Gr. Moensdorf* 1796–1802 Mp-Schröt XI; *Moensdorf* Gross 1885 SG VI 577; *Gross Moensdorf* — *Mnichowo* 1946 Ley I 96; *Gross Mönsdorf* — *Mnichowo*, -a, *mnichowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mnichowo*, -wa 1981 WUN II 468. — Nazwa wsi, jak liczne na tym terenie, wykazuje duże zmiany. Z zapisów źródłowych można wydobyć pięć nazw: *Fliesse*, *Hofacken*, *Höh(en)born* oraz **Mijnijens*/**Minijens*-dorf i *Mönchsdorf*. Nazwę niem. *Fliesse* zapisano w formie średniem. *Vlise* (= rzeka). Nazwa *Höh(en)born* pochodzi od niem. *hoh* 'wysoki' i *Born* 'źródło; studnia' i nawiązuje do topografii terenu, tzn. licznych tutaj źródeł rz. Sajny. Forma *Hofacken* występuje efemerycznie i pochodzi od *Hof* 'dwór' i *Ack* (< *Ecke* 'kąć, zakątek') Gott

254. W kolejnej nazwie, z niem. członem *Dorf* 'wieś', za pruski można uznać człon **Minijens-* lub **Minijens-*, o etymologii takiej jak n. *Majne*, *Mingajny* (-s może być końcówką pruską lub niem. wykładnikiem gen. singularis odmiany mocnej). Niemotywowany człon pierwszy uległ przekształceniu, z widoczną adideacją fonetyczną do *Mönch*, śrwniem. *münch* 'mnich', stąd n. *Mön(ch)sdorf*, od XVIII w. zapisywana z członem *Gross* 'wielki'. Nazwa *Mnichowo*, nadano urzędowo po 1945 r., za przekazem Leydinga. Lit.: PospWrm 59, 98–9, 161; Biolić, HE VIII 106–7; PrzybBałt 178–9; Bogdan, Polak, KM-W, 1995, 178. RP

Mnichowo (2), wś, poznań, gm. Gniezno, 5 km na pld.-zach. od Gniezna: *Mnichowo* 1335 KorPrał I 1 (druga paginacja); *Mnichovo* 1357 KW III 70; *Mnichowo* 1408, *Mnynchewo* 1424 KW V 141, 394; villa *Mnynchowo*, prepositurae Gnesnensis 1511–23 ŁLB I 12; *Mnichowo*, spirituale 1580 ŻDz XII 156; wies *Mnichowo* 1789 MKI(Tab 36, 17); *Mnichowo* 1885 SG VI 553; *Mnichowo*, -wa, *mnichowski* 1967 UN 77, 24. — Od ap. *mnich*, z suf. -owo. W XVI w. wieś była własnością duchowną. Lit.: Nieckula, -ov- 134. ZZ

Mnichowo zob. **Mnichówko**

Mnichowy Kąt zob. **Mnichykąt**

Mnichów (1), wś, kiel., gm. Jędrzejów, 8 km na pln.-wsch. od Jędrzejowa: *Michowo* 1153, *Michowo* 1210 KMłp II 1, 20; *Michow* 1353 KMłp III 91; *Mnichow* 1386 KMłp IV 9; *Mychovo* 1399 MPH III 82; *Mnichow* 1415 KMłp IV 152; *Mychow*, *Mychowo* 1470–80 DB III 362, 374; *Mychow*, *Michow* 1529 LR 107, 251; *Mychow* 1540 ŻDz XV 558; *Michow* 1564–65 Lusand 315; *Michow* 1573 ŻDz XIV 272; *Mnichów* 1787 Spis 339; *Mnichów* 1827 Tabella II 27; *Mnichów* (właściwie *Michów*) 1885 SG VI 552; *Mnichów* 1921 Sk III 27; *Mnichów*, -chowa, *mnichowski* 1966 UN 21, 22. — Dawniej zapewne *Mnichowo*, od ap. *mnich*, z suf. -owo; wieś płaciła dziesięciny klasztorowi cystersów w Jędrzejowie. Formy *Michowo*, *Michów* powstały wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -mm- > -m-. Lit.: KSand 131; KopKiel 193; Nieckula, -ov- 130. IN

Mnichów (2), wś, opol., gm. Ozimek, 7,5 km na pln.-wsch. od Ozimka: *Münchhausen* 1784 Z III 79; Collonie *Münchhausen* 1789 SNGŚl VIII 45; *Münchhausen* 1845 K 423; *Mnichus*, *Münchhausen* 1920 PrusŚG 50; *Münchhausen*, *Mnichus* 1941 Wrzosek 47; *Münchhausen* — *Mnichów*, -owa, *mnichowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mnichów*,

-chowa 1981 WUN II 468. — Według Kuhna osada powstała ok. 1770–73 jako kolonia frydrycjańska i otrzymała n. od nazw. pruskiego ministra von *Münchhausen*a. Nazwa *Mnichus* (pótczna) jest fonetyczną adaptacją gw. postaci śląskiej **Mnichhuse(en)*; pierwszy człon adaptowany z wyrównaniem do ap. *mnich*, człon drugi, od gw. *hūs* (< *Haus* 'dom'), jako pol. -us. Nazwa, choć późno przejęta, wykazuje stare sposoby adaptacji i opiera się na gw. wymowie niemieckiej. Nazwę *Mnichów* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Kuhn, Siedlungsgeschichte Oberschlesiens, 1954, 204; SNGŚl VIII 45; CzNiem 53. JCh

Mnichów (3), wś, sier., gm. Sieradz, 4 km na pln. od Sieradza: *Mnynchowo* (1413)1478 KW V 208; *Mnynchow* 1511 ŻDz XIII 177; *Mnynchow* 1511–23 ŁLB I 429, 431; *Mnynchow* 1553 ŻDz XIII 215; *Mnichow* 1564–65 Luwlkp II 13; *Mnichow* 1628–32 Luwlkp II 84, 87; *Mnichów* 1827 Tabella II 27; *Mnichów* 1885 SG VI 552; *Mnichów*, -chowa, *mnichowski* 1972 UN 50, 49. — Od n. os. *Mnich* SSNO III 538 lub od ap. *mnich*, z suf. -owo, -ów. Lit.: SHGŁęcz II 215; Nieckula, -ov- 134. EB

Mnichów zob. **Michów** (2), **Mników** (1), **Mychów**

Mnichów Kąt zob. **Mnichykąt**

Mnichówko, cz. **Mnichowa**, dawniej wś, poznań, gm. Gniezno: *Mnichower* Hol. 1802–03 MpGillyPr II; *Mnichowo*, oledry 1885 SG VI 553; *Mnichówko*, przys. 1967 SM 708; *Mnichówko*, -ka 1967 UN 77, 24. — Od n. m. *Mnichowo* (2), wtórnie z suf. -ka. ZZ

Mnichus zob. **Mnichów** (2)

Mnichy, wś, gorz., gm. Międzychód, 9 km na pld.-wsch. od Międzychodu: *Mnichli* 1403 KZPozn nr 1569; *Mnichy* 1439 KW V 622; *Mnynchy* 1466 SHGPn III 177; *Mnynchy* 1508 SHGPn(ASK 3, 9v); *Mnichy* 1580 ŻDz XII 18; *Mnichy* 1622–24 PPozn(Tab 1, 19); *Mnichy* 1789 PPozn(Tab 6, 131v); *Mnich wiel.* 1846 KsP 256; *Mnichy Wielkie*, niem. *Grossmünche* 1885 SG VI 553; *Mnichy*, niem. *Gross Münche* 1921 Sk X 48, 147; *Mnichy*, *Mnich* 1981 WUN II 468; gw. *mniix*, *mniix*, *mniixoski*. — Prawdopodobnie od ap. *mnich*, w l. mnogiej. Wieś na początku XV w. należała do klasztoru cystersów w Paradyżu (dziś Gościkowo). W XIX w. pojawił się człon odróżniający *Wielkie* oraz oboczna n. niem., nadana urzędowo, Lit.: SHGPn III 177–8; PPozn 195. ZZ

Mnichy zob. **Mnisztwo**

Mnichy Małe

Mnichy Małe zob. Mniszki (1)

Mnichy Wielkie zob. Mnichy

Mnichyką, os. nieistniejąca, leżała w par. Winna Góra, gm. Środa Wielkopolska, pozn.: *Mnychowkanth* (1393)XVI Koz II 473; *Mnichow kant* cum insula Ossyke prope Pyantkowo (1398) XVI Matr IV/3, supl. nr 397; Starkowicz, *Mnichowkqth*, des. 1574 Koz II 473; *Mnichowy Kąt* s. *Mnichowiec* 1777 Koz V 39; *Mnichyką* 1821 Koz II 473. — Dawniej *Mnichów Kąt*/*Mnichowy Kąt*, od n. os. *Mnich* lub od ap. *mnich*, w formie przymiotnika na -owy, z członem *Kąt*, określającym oddaloną, ustronną, końcową część terenu Sstp III 263. W XVIII w. odnotowano formę *Mnichowiec*, która powstała w wyniku uniwerbizacji za pomocą suf. -ec, a w XIX w. *Mnichyką*. Ta ostatnia forma, o ile nie jest błędna, mogła być rezultatem skrócenia o jedną sylabę zrostu *Mnichowykąt*. Nie można wykluczyć związku pierwszego członu nazwy z ap. *mnich* w znaczeniu 'wydrążony kłoc drzewa albo rura drewniana do spuszczenia wody w stawie, upust' SW II 1015. ZZ

Mniechen zob. Miechy

Mniechowice zob. Mniszków (2)

Mniedzichów zob. Miedzechów

Mnieradowo zob. Miradowo

Mnierzynek zob. Mierzyn (6)

Mieszewo zob. Mniszew

Mniewice zob. Mniewo

Mniewo, wś, koniń., gm. Olszówka, 9 km na płn.-wsch. od Dąbia: *Mnevice* 1284 KW I 499; *Mnevo*, *Mneuo* 1387, *Mniewo* 1399 Łecz I nr 521, 596, 1486; *Mnew*, *Mnow* 1391 Łecz II nr 3956, 3959; *Mnyewo* 1511/12 VisitGn 269; *Mnyevo*, *Mnyewo* 1511–12 ŁLB II 438, 439; *Mnievo* 1576 ŻDz XIII 75; *Mnievo* 1793 MpPerŁecz; *Mniewo* 1827 Tabella II 27; *Mniewo* 1885 SG VI 553; *Mnievo*, -wa, *mniewski* 1970 UN 82, 15; gw. *mńevo*, -eva, *mńieski*. — Według Nieckuli n. prawdopodobnie topograficzna, od *mijać*, *minąć*. Może jednak n. pochodzi od n. os. *Mień* SSNO (: *mień*, *mnia* 'mietus' SEBań II), z suf. -ewice, -ewo. Lit.: SHGŁecz I 207; Nieckula, -ov- 134. EB

Mniewsz zob. Mniewszcz

Mniewszcz, os. zaginiona, leżała w dawnym pow. konińskim: in *Nyewsch* 1448 SHGKI(PG 3, 31v); na całych polach wsi *Myewsza* (?) 1483 SHGKI(PG 9, 186v); *Myeyusche* 1488 SHGKI(PG 10, 90v); *Mnyeszk* 1496 SHGKI(PG 7, 1100); *Mnyewsch*

1505 SHGKI(PG 13, 75); *Mnyewsch* 1506 SHGKI(PG 13, 89–90). — Etymologia n. niejasna. Może od n. os. **Niewsz*, por. *Niewsza* SSNO IV 61 (: *Niewstrop*, *Niewstep*, *Wszebąd*, *Wszemit* IV 58–61, SSNO VI 58–61, 216, 220), lub może n. topograficzna, od wyrażenia *nie* + *wsz* 'niecały', por. zachslow. **vršn* 'wszystek, każdy'. Wahania w sylabie nagłosowej *Nie-//Mie-* związane były, być może, z niezadką wymiennością *ń* - *m*, por. choćby n. os. *Nikołaj*/*Mikołaj* i jej liczne formy pochodne. Podobny proces w n. m. *Niedzianowo* > *Miedzianowo*. Postaci z *Mnie*, *Mniej* może wykazują wtórne skojarzenie z wyrazami *mnie*, *mniej* itp. Wygłosowa grupa spółgłoskowa -wszcz powstała zapewne w wyniku wpływu toponimów zakończonych na -szcz lub w rezultacie dążenia do wzmocnienia grupy spółgłoskowej -wsz przez dodatkowe zwarcie. ZZ

Mnierczeiwen zob. Mierzejewo (2)

Mnijów zob. Mniów

Mnikołajki zob. Mikołajki (4), Mikołajki Pomorskie

Mników (1), wś, krak., gm. Liszki, 16,5 km na zach. od Krakowa: *Mnicow* 1383 Mog 80; *Mnychow* 1398 Krak nr 7407; *Mikow* (!) 1423, *Mnykow* (1436) DKrak 172, 199; de *Mnykowa* 1467 Kacz nr 7018; *Mnikow* 1470–80 DB II 44; *Mnykow* 1490 ŻDz XV 432; *Mnykoff*, *Mnykow* 1529 LR 165, 265; *Mnikow* 1581 ŻDz XIV 37; *Mnichow* 1680 Rej 40; *Mnikow* 1787 MpPerKr; *Mników* 1885 SG VI 553; *Mnichów* 1909 RKrak 105; *Mnichów* 1921 Sk XII 18; *Mników* 1952 UW 264; *Mników*, -kowa, *mnikowski* 1963 UN 1, 42. — Dawniej *Mnichów*, od ap. *mnich*, z suf. -ów. Wieś należała do klasztoru tynieckiego. Forma *Mników* powstała w wyniku przejścia -ch- > -k-, polegającego na wzmocnieniu artykulacji głoski przez zwarcie. Lit.: RKrak 105; Nieckula, -ov- 135. IN

Mników (2), wś, wałb., gm. Przeworno, 7 km na płn.-wsch. od Ziębic: *Münchhof* 1743 SNGŚI VIII 45; *Münchhof* 1785 Z IV 70; *Münchhof* 1845 K 423; *Münchhof* 1941 Wrzosek 21; *Münchhof* — *Mników*, -owa, *mnikowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mników*, -kowa 1981 WUN II 468. — Nazwa niem. od n. os. *Münch* Gott 354 lub od ap. *Münch* 'mnich' + *Hof* 'majątek, dwór'. Nazwę *Mników* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 46. JCh

Mniłomłyn zob. Miłomłyn

Mnin, wś, kiel., gm. Łopuszno, 21 km na płn.-wsch. od Włoszczowy: *Mnyno* (1347) ZDK I 68;

Mninino, *Minino* 1397, 1398 Krak nr CCXXXI(36), CCXLII(73); *Mynyn* 1423 Sand nr 984; *Mynno* 1470–80 DB I 596; *Mynyn* 1508 ŻDz XV 484; *Mynyn* (1492) XVI VisitGn 369; *Mynyn* 1511–23 ŁLB I 594; *Mynno* 1529 LR 238; *Mynyn* 1540 ŻDz XV 561; *Mynyn* 1573 ŻDz XIV 275; *Mnin* 1827 Tabella II 27; *Mnin* 1885 SG VI 553; *Mnin* 1952 UW 117; *Mnin*, -na, *nniński* 1966 UN 24, 32. — Może wcześniej *Minino*, od n. os. *Minia* (: *Minigiew*, *minąc*) RymSEN II 101, z suf. -ino, wtórnie -in. Forma *Mnino* powstała wskutek zaniku *i* nieakcentowanego. Lit.: KSand 128; KopKiel 174; Babik 172–3; Nieckula, -ov- 288. IN

Mninoga zob. *Minoga*

Mniodowko zob. *Miodówko*

Mniodowo zob. *Miodówko*

Mniodówko zob. *Miodówko*

Mniodunsken zob. *Mioduńskie*

Mniów, wś, kiel., gm. *Mniów*, 19 km na płn.-zach. od Kielc: *Mnow* 1397 Sand nr 129; *Mnijow* 1440 Hel II nr 2822; *Mnyow* 1448 Inser nr 910; *Mnyow* 1508 ŻDz XV 485; *Mnyow* 1511–23 ŁLB I 591; *Mnyow* 1540 ŻDz XV 574; ... i *Mniowem* 1789 Lusand I 130; *Mniów* 1885 SG VI 554; *Mniów* 1952 UW 115; *Mniów*, -niowa, *nniowski* 1966 UN 23, 46. — Może pierwotnie **Mniejów*, od n. os. **Mniej* (: psł. **mnjēti*, pol. *pomnieć*, *zapomnieć*), z suf. -ów. Lit.: KSand 128; KopKiel 193; RospSEMIG 230–31; Nieckula, -ov- 135. IN

Mnischau zob. *Miszewko* (1)

Mniska Łączna zob. *Stara Wieś* (12)

Mniska Wieś zob. *Chojnata*

Mniszek (1), wś, bydg., gm. *Dragacz*, 9 km na zach. od Grudziądza: we wsi *Mniszku* Adamus *Miszek* 1668 PMT VIII 68; *Mniszek* 1682 Font V 116; *Mniszek* 1749 Font XVI–XIX 209; z *Miszka*, *Miszek*, *Mniszek* 1754 PMT VIII 68; *Mischke* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mischke* — *Mniszek* 1879 KętN 109; *Mniszek* al. *Mniszki*, *Miszek* al. *Myszka*, niem. *Mischke* 1885 SG VI 556; *Mniszek*, niem. *Muschke* 1921 Sk XI 50, 82; *Mniszek* 1952 UW 57; *Mniszek*, -szka, *nniszkowski* 1971 UN 186, 9; gw. *nnišek* al. *njišek*, -ška, *nniškofski*. — Zapewne od ap. *nniszek* (: *nnich*); według SG wieś za czasów krzyżackich należała do komturstwa radzyńskiego. Jakus-Borkowa wiąże n. m. z n. os. *Miszek* (: *Mikołaj*, *Michał*) SSNO III 530, a formę *Mniszek* uznaje za wariant będący rezultatem dialektalnej wymowy *ni* jako *nni*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 68–9. WK

Mniszek (2), wś, kiel., gm. *Małogoszcz*, 10 km na pld. od Małogoszcza: versus *Mnyszek* prope Nydam situm 1470–80 DB III 372; *Mniszek* 1673 ŻDz XV 57a; *Mniszek* 1827 Tabella II 27; *Mniszek*, *Mniszek-dziadowo* 1877 Zin I 394; *Mniszek* i *Mniszek-Dziadowo*, wś 1885 SG VI 555; *Mniszek* 1901 Przew I 387; *Mniszek-Dziadowo* 1933 SkBy 1067; *Mniszek* 1952 UW 114; *Mniszek*, -szka, *nniszcecki* 1966 UN 21, 72; gw. *nnišek*, -a. — Wieś należała do klasztoru cystersów w Jędrzejowie. Przejściowo w formie zestawienia; człon drugi od ap. *dziad*, z suf. -owo. Lit.: KSand 128; KopKiel 226. IN

Mniszek (3), cz. wsi *Kobyłata*, dawniej wś, ko- niń., gm. *Kłodawa*: *Mniszek* 1827 Tabella II 27; *Mniszek* 1877 Zin I 394; *Mniszek*, kol. 1885 SG VI 554; *Mniszek* 1921 Sk II 27; *Mniszek*, -szka, *nniszcecki*, wś 1970 UN 82, 22; *Mniszek*, -szka 1981 WUN II 468. — Nazwa wieloznaczna; może od n. os. *Mniszek* SSNO III 540, por. też ap. *nniszek* 'bylina z rodziny liliowatych i jaskrowatych, lecznicza i trująca' SpXVI, XIV 392. Część nazw w tej grupie (zwłaszcza określających obiekty położone w pobliżu stawów lub rzek) wiązać można z ap. *nnich* (w formie deminutywnej z suf. -ek) 'urządzenie służące do regulowania stanu wody w stawie rybnym' SpXVI, XIV 377; 'wydrążony kłoc drzewa a. rura drewniana do spuszczenia wody ze stawu' SW II 1015. EB

Mniszek (4), os., dawniej wś, pil., gm. *Wieleni*, 4,5 km na płn.-zach. od Wielenia: mol. *Mniszek* 1726–28 Koz II 474; *Myszki*, niem. *Mischke* 1846 KsP 451; *Mniszek*, niem. *Mischke*, wś 1885 SG VI 556; *Mischke* — *Mniszek*, -szka, *nniszcecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mniszek* — *Miszke*, wś 1951 Rosp 196; *Mniszek*, wś 1952 UW 78; *Mniszek*, -szka 1981 WUN II 468. — Nazwa od n. stawu *Mniszek*, por. stagnum *Mnyszek* 1726–28 Koz II 474, por. też lacus in silvis dictus *Starego Mniszka* 1696 Koz II 474. Postać *Myszki* jest wynikiem repolonizacji niemieckiej postaci *Mischke*. O etymologii n. stawu zob. *Mniszek* (3). ZZ

Mniszek (5), cz. wsi *Kielpieniec*, dawniej wś, płoc., gm. *Gostynin*: *Mniszek*, młyn XVI AtMz 195; *Mniszek*, mł. 1792 MpPerRw; *Mniszek*, wś 1827 Tabella II 27; *Mniszek*, mł. i kol. 1839 MpKwat III 3; *Mniszek*, znajduje się w tej wsi młyn wodny 1885 SG VI 554; *Mniszek* 1921 Sk I 34; *Mniszek*, wś 1967 SM 708; *Mniszek*, -ka, cz. wsi 1971 UN 125, 34; *Mniszek*, -szka 1981 WUN II 468. — Od n. wsi *Mnich* (2), z suf. -ek. UW

Mniszek (6), cz. wsi Jastrzębsko, okresowo wś, pozn., gm. Nowy Tomyśl: *Mnyssek*, *Mnyszek* 1545, *Mniszek*, *Mniski* 1571 SHGPn III 178; mł. *Mniszek* 1633 Koz II 474; *Mniszek*, mł. 1846 KsP 200; *Mniszek-Bobrowko*, wś, folw., niem. *Mischke* 1885 SG VI 556; *Mniszek*, niem. *Mischke*, folw., os. mł. 1921 Sk X 55, 147; *Mniszek*, -szka 1981 WUN II 468. — Od n. stawu *Mniszek*, por. stagna *Mnyszek*, Czarny ... w par. Wyto-myśl 1545 Koz II 474. Nazwa stawu od ap. *mnich*, zob. *Mniszek* (3). Człon *Bobrowko* od n. pobliskiego *młyna*. Według wydawców SHG-Pn niesłusznie Koz II 424 odniósł zapis z 1497 r. do *Mniszka*. Lit.: SHGPn III 178–9. ZZ

Mniszek (7), wś, rad., gm. Wolanów, 17 km na wsch. od Przysuchy: in *Mnyscouauola* (1335) KMłp I 201; *Mniszek* (1443) KMłp IV 409; *Mnyszek* 1470–80 DB I 307; *Mnyschek*, *Mnyszek* 1529 LR 458; *Mnyszek* 1564–65 Lusand 194; *Mnissek* 1569 ŻDz XIV 317; *Mniszek* 1787 Spis 408; *Mniszek* 1885 SG VI 554; *Mniszek* 1952 UW 127; *Mniszek*, -szka, *mniszkowski* 1970 UN 31, 33; gw. *mnisek/łnisek*, -a, *mniskoski*. — Dawniej *Mniszkowa Wola*, od ap. *mniszek* (zdrobnienie od *mnich*), w formie przymiotnika na -owa + wola. Wtórnie *Mniszek* — uniwerbizacja przez elipsę członu drugiego i części sufiksальной członu pierwszego. Wieś należała najpierw do klasztoru benedyktynów na Łysej Górze (Świątym Krzyżu), potem do klasztoru cystersów w Sulejowie i Wąchocku. Lit.: KSand 128; NaISand 123; KopRad 245. IN

Mniszek (8), wś, tarnob., gm. Gościeradów, 6 km na pln.-wsch. od Zawichostu: *Tucina* 1257 KMłp I 53; *Mniszek* 1373 KMłp I 379; *Mnyschek* (1425) KMłp IV 221; *Mnyschek*, quae olim *Thuczyna* vocabatur ... ad sanctimoniales Sancti Andreae de Cracovia pertinet 1470–80 DB II 505; *Mnisek*, *Mnysek*, *Mnysszek* 1529 LR 35, 399, 454; *Mnissek* 1531 ŻDz XIV 375; *Mniszek*, ... ze wsi *Mniszka* 1626 RPobLu 93; *Mniszek* 1787 Spis 440; *Mniszek* 1885 SG VI 555; *Mniszek* 1952 UW 140; *Mniszek* 1967 SM 708; *Mniszek*, -szka, *mniszczaiński* 1970 UN 112, 17. — Dawniej *Tuczyna*, od n. rz. *Tuczyna*, dziś *Tuczyni*, dopływ Sanny, por. in fluuiio dicto *Tuczyna* 1425 KMłp IV 221. Nazwa, od ap. **tuik* 'tłuszcz', z suf. -ina, określa rzekę obfitującą w ryby. Wtórnie zmiana n. na *Mniszek*. Wieś należała do zakonu klarysek zawichojskich przy kościele św. Andrzeja w Krakowie. Lit.: SHGLu III 154, IV 90; KosLu 67; Mól, HE VI 41. IN

Mniszek (9), cz. wsi Stare Rybitwy, dawniej wś, włoc., gm. Szpetal Górny: *Miszek* 1789 Borucki 37; *Mniszek*, młyn 1827 Tabella II 27; *Mniszek* 1839 MpKwat II 2; *Miszek*, wś 1885 SG VI 505; *Miszek*, -szka, cz. wsi 1972 UN 180, 8; *Mniszek*, -ka 1981 WUN II 469. — O etymologii zob. *Mniszek* (3). UB

Mniszek zob. *Chałupska*, *Mniszek-Parcele*

Mniszek-Bobrowko zob. *Mniszek* (6)

Mniszek-Dziadowo zob. *Mniszek* (2)

Mniszek-Parcele, dziś łąki we wsi Dzierawy, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Mnyschek* 1476 Matr I nr 1351; villae ... *Mnyschek* 1511–23 ŁLB 1249; *Mniszkow* 1674 MKI(ASK 74, 164); *Mniszek*, Folwark 1789 MKI(ASK 109, 370); *Mniszek* 1859 MpChrz; *Mniszek*, dw. 1885 SG VI 554; *Mniszek*, folw. 1901 Przew I 387; *Mniszek-Parcele*, -szka -cel, łąki 1970 UN 82, 23. — O etymologii zob. *Mniszek* (3). ZZ

Mniszew, wś, dawniej mto, rad., gm. Magnuszew, 10 km na pln.-wsch. od Warki: *M(n)esevo* (1252) KMaz II 13; *Mnesewo* 1382 KkM 98; *Mneszewo* 1407, *Mnisewo* 1424 Czer nr 38, 1697; *Mneszewo* 1425 MkM I nr 54; *Mnyschewo* (1439) 1456 SHGMz(MK 3, 227v); *Mnyschewo* 1470, 1488 SHGMz(MK 18, 28v); *Mniszewo* 1511/12 VisitGn 345; *Mnisewo* 1576 ŻDz XVI 241; *Mniszów* 1783 MpPerMz; *Mniszew* 1827 Tabella II 27; *Mniszew* 1885 SG VI 556; *Mniszew*, -szewa, *mniszewski* 1970 UN 25, 26. — Pierwotnie zapewne *Mieszewo*, od n. os. *Miesz* (: *mieszać*) SSNO III 476, z suf. -ew. Forma *Mnieszewo* to wynik gw. przejścia *ih* > *mi*, a *Mniszewo* powstała może na skutek adideacji do *mnich*, przym. *mniszy*. Miasto lokowane było w 1382 r. na gruntach wsi Rozniszew, należącej niegdyś do zakonu zwierzynieckiego. Lit.: RymNmiast 152; KopRad 327. UB

Mniszewko zob. *Miszewko* (1), *Miszewo* (1)

Mniszewo zob. *Miniszew*, *Miniszewo*, *Miszewko* (2), *Miszewo* (1, 2), *Staniszewo*

Mniszewo Garwaskie zob. *Miszewko* (2)

Mniszewo Małe zob. *Miszewko* (1), *Miszewo* (1)

Mniszewo Minor zob. *Miszewko* (2)

Mniszewo Strzałkowskie zob. *Miszewko Strzałkowskie*

Mniszewo Średnie zob. *Miszewo* (1)

Mniszewo Wielkie zob. *Miszewo* (1, 2)

Mniszewo Wiski(e) zob. *Miszewko* (2)

Mniszki A zob. Mniszki (2)

Mniszki B zob. Mniszki (2)

Mniszki (1), wś, gorz., gm. Międzychód, 9 km na pld.-wsch. od Międzychodu: *Mnichy Male* 1846 KsP 256; *Mnichy Male*, niem. *Klein-Muenche*, dom. 1885 SG VI 553; *Mniszki* 1902 MycPn 83; *Mniszki*, niem. *Klein Münche*, folw. 1921 Sk X 48, 147; *Mniszki*, -szek 1981 WUN II 469. — Od n. m. *Mnichy*, z członem dyferencyjnym *Male*. Nazwa w XX w. uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ki. ZZ

Mniszki (2), dziś *Mniszki A*, wś, oraz *Mniszki B*, cz. wsi Mniszki A, koniń., gm. Skulsk, 14 km na pln. od Ślesina: fossa magna *Mniszki* nuncup. 1766 Koz V 39–40; *Mniszki*, dwie leśn. 1885 SG VI 557; *Mniszki*, os. 1921 Sk II 112; *Mniszki* 1952 UW 72; *Mniszki A*, -ków A, *Mniszki B*, -ków B 1981 WUN II 469. — Nazwa od n. rowu (por. Koz V 39), ta od ap. *mniszek*, por. ap. *mnich* 'urządzenie służące do regulowania stanu wody w stawie rybnym' SpXVI, XIV 377 oraz 'wydrążony kłoc drzewa albo rura drewniana do spuszczenia wody ze stawu, upust składający się z części pionowej, czyli właściwego mnicha, i koryta poziomego połączonego z mnichem' SW II 1015, w l. mnogiej. AG

Mniszki (3), wś, płoc., gm. Łęczycza, 7 km na pld.-zach. od Łęczycy: *Miski*, *Misky*, in *Miskij* 1386 Łęcz I nr 81, 84; *Misski* 1394, *Miszki* 1399 Łęcz I nr 3377, II nr 6342; *Myszki*, *Mysseczki* 1511/12 VisitGn 210, 211; *Myskj*, *Myski* 1511–23 ŁLB II 361, 388; *Misky* 1576 ŻDz XIII 70; *Mniszki* 1827 Tabella II 27; *Mniszki*, wś i folw. 1877 Zin I 394; *Mniszki*, właściwie *Miszki*, *Myszki*, wś i folw., *Miszki Nowe*, wś 1885 SG VI 556; *Mniszki* 1921 Sk II 58; *Mniszki*, -szek, *mniszeczki* 1972 UN 43, 17; gw. *miński*, -sek. — Od n. os. *Miszek* lub *Myszek* SSNO III 530, w l. mnogiej. Od XIX w. *Mniszki*; forma powstała w wyniku gw. przejścia *ni* > *mi*. Lit.: SHGŁęcz I 207. EB

Mniszki zob. Mniszek (1)

Mniszkowa Wola zob. Mniszek (7), Nieszkowice Male

Mniszkowice zob. Mniszków (2), Nieszkowice (1)

Mniszkowo zob. Mniszków (2)

Mniszków (1), wś, jel., gm. Janowice Wielkie, 9 km na pln.-zach. od Kamiennej Góry: *Walthersdorf* 1337 Reg nr 6020; *Walthersdorf* (1370) K 718; *Waltersdorff* 1666/67 J I 696; *Waltersdorf* 1786 Z VI 399; *Waltersdorf* 1845 K 718; *Waltersdorf* 1941 SOV 395; *Waltersdorf* — *Mniszków*, -owa, *mnisz-*

kowski 1947 MPol XXV nr 124; *Mniszków*, -kowa 1981 WUN II 469. — Od n. os. *Walther Bach* I 36 + *Dorf* 'wieś'. Nazwę *Mniszków* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 46. JCh

Mniszków (2), wś, piotr., gm. Mniszków, 16 km na zach. od Opoczna: *Mnyechowicze* (!) 1308 KMłp II 213; *Mniskow* (1378) KMłp III 373; *Mnyskow* 1408 ZDM I 353; de *Mniszcouice* 1413 KSand 128; *Mniskow* 1420 Sand nr 868; *Mnyschkowo* 1470–80 DB I 505; *Mnyskow* 1508 ŻDz XV 480; *Mnyskowo* 1511–23 ŁLB I 633; *Mnyskow* 1529 LR 300; *Mniskow* 1577 ŻDz XIV 292; *Mniszków* 1827 Tabella II 27; *Mniszków* 1885 SG VI 557; *Mniszków*, -kowa, *mniszkowski* 1969 UN 28, 38. — Dawniej *Mniszkowice*, od ap. *mniszek* (: *mnich*), z suf. -owice, -ów, też -owo. Wieś należała do klasztoru cystersów w Sulejowie. Lit.: KSand 128; RospSEMiG 231; Nieckula, -ov- 135. IN

Mniszków zob. Miszewo (2), Mniszek-Parcele, Nieszkowice (1)

Mniszów, dziś *Mniszów* i *Mniszów-Kolonia*, dwie wsi, krak., gm. Nowe Brzesko, 8 km na pld.-wsch. od Proszowic: *Missow* (1276) 1358 KMłp I 108; *Missow* 1374 Krak nr 10; *Miszow* 1414 Hel II nr 1353; *Mischow* 1427 ZDM II 80; *Mniszow* (1441) XVIII KMłp IV 384; *Mischow* 1470–80 DB I 76; *Myszow* 1490 ŻDz XV 443; *Mychow* 1503 Matr III nr 831; *Mnischow*, *Mischow*, *Myschow* 1529 LR 53, 126, 179; *Missow* 1553 Matr V/2, nr 6111; *Mniszow* 1564 Lukrak I 47; *Mniszow* 1581 ŻDz XIV 8; *Mniszow* 1680 Rej 100; *Mniszów* 1787 Spis 341; *Mnisów* 1839 MpKwat IV 5; *Mniszów* 1877 Zin I 394; *Mniszów* 1885 SG VI 557; *Mniszów* 1886 Miech 29; *Mniszów*, wś i kol. 1921 Sk III 64; *Mniszów*, *Mniszów*, kol. 1952 UW 266; *Mniszów*, -szowa, *Mniszów-Kolonia*, -szowa -nii, *mniszowski* 1964 UN 13, 64, 44; gw. *mišuf*, -ova, *miłoski*. — Dawniej *Miszów*, od n. os. *Misz* (: *Miłostaw*, *Mirogniew*), z suf. -ów. Przejście *Miszów* > *Mniszów* zaszło pod wpływem ap. *mniszka*, *mnich*. Wieś należała do zakonu norbertanów w Hebdowie. Człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: RKrak 105; SHGKrMat 186; Nieckula, -ov- 133. IN

Mniszów zob. Miszewo (2)

Mnisztwo, cz. Cieszyna, dawniej wś, biel.: na *Mnystwie* 1577, folwark slope *Mnižsky* 1650, *Moenchhof* oder *Moennich*- auch *Minichhof* 1804, *Mönichhof* slavisch ... *Mnisztwo* 1836 Mrózek 119; *Mnichy*, *Mniszewo* (!), niem. *Moenichhof* 1885 SG VI 553; *Mnichy* 1900 Mrózek 119; *Mnisztwo* 1921

Mnogolice

Sk XII 4; *Mnisztwo* 1952 UW 253; *Mnisztwo*, -wa 1981 WUN II 469. — Od ap. *mnich* 'członek zgromadzenia, zakonnik' Sstp IV 298, z suf. -stwo (rzadki w toponimii; tworzył n. dzierżawcze, w n. pospolitych rzeczowniki zbiorowe typu *chłopsztwo*, *hrabstwo*, *probostwo*); występuje też forma *Mnichy*. Osada była własnością dominikanów cieszyńskich. W XIX w. pojawiają się formy niem. *Mönichhof*, *Minichhof*. Lit.: SNGŚI VIII 46; Mrózek 119. JCh

Mnogolice zob. **Młogolice**

Mnogoszyn(o) zob. **Młogoszyn**

Mocarze, wś, łomż., gm. Jedwabne, 10 km na wsch. od Jedwabnego: Troianus de *Mocarze* 1478 SHGMz(Ep. 13, 156); Troiani de *Mocarze* 1519, *Mocarze Zabłotne* 1533 ZHer nr 959, 1030; *Dziubiele Moczarze*, *Mocarze Samelki*, *Mocarze Trojanki* 1577 ŻDz XVI 358–9; *Mocarze Dziubiele*, *Zabłotne* 1589, *Mocarze Zabłotne* 1604 HMil 282; *Mocarze* 1783 MpPerMz; *Mocarze dziubele* 1827 Tabella II 27; *Mocarze Dziubiele* 1839 MpKwat V 2; *Mocarze-Dziubiele* 1885 SG VI 557; *Mocarze*, *Mocarze-Dziubiele* 1967 SM 708; *Dziubiele*, -li, cz. wsi *Mocarze*, *Mocarze*, -rzy 1980, 1981 WUN I 403, II 469. — Książę Janusz I w 1417 r. nadał Janowi i Maciejowi (ławnikowi wiskiemu) 30 włók o n. *Mocarzewo*, między lasem Brzostowo i rz. Kamionką. W 1435 r. książę Władysław potwierdził to nadanie, zob. HMil 280. Na obszarze tym powstało kilka osad o n. z członem *Mocarze*. W 1436 r. książę nadał 12 włók, zwanych *Mocarzewo-Pole*, Bartłomiejowi z Kucz — powstały tu *Mocarze-Bartki*, inaczej *Mocarze Stare*, dziś *Bartki* (2). W XVI w. odnotowano: *Mocarze-Budne*, dziś *Budne* (1), *Mocarze-Dziubiele* oraz *Mocarze-Samelki*, *Mocarze-Zabłotne* — identyfikowane przez historyków jako *Mocarze-Dziubiele*. Nazwy *Mocarzewo*, *Mocarze* wywodzą się od n. os. *Moc(z)arz* (: *mocarz* 'człowiek mocny, silny'), por. Mathias *Moczarz* de *Mocarze* Nyemyrovycz 1486 ZHer nr 657, początkowo z suf. -ewo, potem w l. mnogiej. Człony drugie — od n. os. *Samelko* (: *Samuel*) RymSEN II 394, *Trojanek* (w 1478 r. odnotowany został *Trojan*, syn Michała z *Mocarzy*), w l. mnogiej; od wyrażenia przymkowego *za błotem* (-ami), z suf. -ne, oraz od n. os. *Dziubiel*, *Dziubiela* RymSEN I 174, w l. mnogiej. Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej..., 1994, 208; ZMaz 266. UB

Mocarze Antiqua zob. **Bartki** (2)

Mocarze-Bartki zob. **Bartki** (2)

Mocarze-Budne zob. **Budne** (1)

Mocarze-Dziubele zob. **Mocarze**

Mocarze-Dziubiele zob. **Mocarze**

Mocarze-Samelki zob. **Mocarze**

Mocarze-Trojanki zob. **Mocarze**

Mocarze Zabłotne zob. **Mocarze**

Mocarzewo, wś, płoc., gm. Sanniki, 11,5 km na pld.-wsch. od Gąbina: *Mocarzewo*, os. 1967 SM 708; *Mocarzewo*, -wa, *mocarzewski*, wś 1971 UN 125, 22; *Mocarzewo*, -wa 1981 WUN II 469. — Od nazw. *Mocarz* RymSEN II 109, z suf. -ewo. UW

Mocarzewo zob. **Bartki** (2)

Mocha, przys., dawniej wś, kiel., gm. Raków, 15 km na pln.-zach. od Staszowa: *Mocha* 1877 wś, młyn i tartak 1877 Zin I 394; *Mocha*, os. młyńska i tartak 1885 SG VI 557; *Mocha*, wś 1901 Przew I 387; *Mocha*, wś 1921 Sk III 87; *Mocha*, -chy, cz. wsi Janowo 1966 UN 27, 51; *Mocha*, -chy 1981 WUN II 469. — Nazwa od n. os. *Moch*, *Mocha* (od im. na *Mo-*, typu *Mojstaw*, *Modlibog*) SSNO III 540, RymSEN II 109. Lit.: KopKiel 226. IN

Mochalla zob. **Mochała**

Mochała, wś, częst., gm. Herby, 9 km na pln.-wsch. od Lublińca: *Mochalla* 1783 SNGŚI VIII 46; *Móchalla* 1845 K 106, 414; *Mochalla* 1886 SNGŚI VIII 46; *Mochalla* 1900 Myc 37; *Mochała* (*Mochalla*) 1920 PrusŚG 50; *Mochała* 1931 SNGŚI VIII 46; *Mochała*, -ly 1981 WUN II 469. — Od nazw. *Mochala* lub *Mochala* RymSEN II 109 (na Śląsku oboczność formantu -ala/-ała w nazwiskach). Nazwę zniemczono w formie *Mochalla*. Lit.: SNGŚI VIII 46; BorGŚI 156. JCh

Mochau zob. **Mochów**, **Muchów**, **Muchówek**

Mochbern zob. **Muchobór**

Mochel zob. **Mochle** (2, 3)

Mocheln zob. **Mochle** (2)

Mochetek, os., dawniej wś, bydż., gm. Złotniki Kujawskie, 12 km na pln. od Pakości: *Mochle* 1489 Lupbrz 174; *Mochlie minor* 1527 Vlad XI 60; *Mochielek* 1583 ŻDz XII 259; *Mochellek* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Mochielek* al. *Mocholek*, olędry 1885 SG VI 558; *Mochielek* 1922 Koz V 40; *Mochielek* 1967 SM 708. — Miejscowość powstała jako osada filialna zaginionej dziś wsi *Mochle* (3) i od niej wzięła swą n. w formie zestawienia, z członem odróżniającym od łac. przym. *minor* 'mniejszy'; wtórnie n. w postaci zuniwerbizowanej, z suf. -ek. AG

Mochle (1), wś zaginiona, leżała koło Kamienia Krajeńskiego i Dużej Cerkwicy, bydż.: *Mochle* (1236), *Machle* (!) 1268, *Mochle* 1273, *Machle* 1284 Perl 50, 187, 210, 341; *Mochle* 1344 PrUr III 371. — Według Górnowicza n. od n. jez. *Mochel*, nad którym leżała wieś, por. *lacus Mochel* 1512 Koz V 40, *Mochel* See 1796–1802 MpSchröt XIV, w l. mnogiej. Nazwa jez. od ap. *mech* (z wokalizacją *u > o*), z suf. *-el*, lub od n. os. *Mochel* (: *Moch* od im. na *Mo*- typu *Mojslaw* + *-el*) RymSEN II 110. Lit.: Lor X 142; Koz V 40; Górnowicz, HE I 108.

WK

Mochle (2), wś, bydż., gm. Sicienko, 13 km na płn.-zach. od Bydgoszczy: *Mochle* 1489 Lupbrz 179; *Mochel* 1527 Vlad XI 66; *Mochle* 1583 ŻDz XII 257; *Mocheln* 1796–1802 MpSchröt XX; *Mochel*, niem. *Mocheln* 1885 SG VI 558; *Mochle*, niem. *Mocheln* 1921 Sk X 4, 147; *Mochle*, *-la*, *mochelski* 1972 UN 174, 20. — Od n. os. *Mochel*, w l. mnogiej. W XVIII i XIX w. występowała zniemczona postać n. *Mocheln*.

AG

Mochle (3), os. zaginiona, leżała koło Lisewa Kościelnego, bydż., gm. Złotniki Kujawskie: *Mochle* 1362 KW III 196 (tu?); Item alia *Moche* (!) in toto est deserta 1489 Lupbrz 174; *Mochle* 1530 ŻDz XII 259; *Mochlie* 1534 Inwvlac 111; *Mochel* 1583 ŻDz XII 259; z *Mochlem* 1604 Inwvlac 28. — W zapisach nazwy dają się zauważyć wahania rodzaju gramatycznego.

AG

Mochle zob. **Mochelek**

Mochnaczka, dziś **Mochnaczka Niżna** i **Mochnaczka Wyżna**, dwie wsi, nowosad., gm. Krynica-Zdrój, 4,5 i 4 km na płn.-wsch. od Krynicy-Zdroju: soltysowi *mochnackiemu* 1597 Ord 63; *Machniaczka* (!) 1629 RPobKr 234; *Mochnacka* 1674 ŻDz XV 54a; *Mochnacka* 1680 Rej 249; z *Mochnaczki Niżni* 1683 Musz 24; *Mochniaczka Niższa*, *Mochniaczka Wyższa* 1794 Ga Bb2; *Mochnaczka niżna*, *Mochnaczka wyżna* 1885 SG VI 558; *Mochnaczka Niżna*, *Mochnaczka Wyżna* 1886 Bigo 123; *Mochnaczka Niżna*, *Mochnaczka Wyżna*, *-ki* *-nej*, *mochnacki* 1964 UN 9, 87, 88; gw. *moxnacka* *niżni*/*moxnacka*, *moxnacka* (*-c*) *vyžni*, *-i* *-ij*, *moxnacki*; łemk. *Muchnaczk* *Niżnia*, *Muchnaczk* *Wyżnia*. — Od ap. ukr. *moch* 'mech', por. przym. *mochnatj* 'kosmaty' SŁ I 32; por. też ap. *mochnatka* 'gatunek pszenicy' SW II 1021. Wsi leżą w dolinie potoku *Mochnaczki*, dopływu Muszynki. W XVIII-wiecznych zapisach spółgłoska *n* uległa zmiękczeniu. W postaciach gwarowych występuje mieszanie nagłosowych

spółgłosek *m* i *b*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *niżny*, *niższy*, *wyżny*, *wyższy*. Lit.: PSąd I 72–3; Rieglemk 195; Rymut, Majtán, HE XIII 153–4.

IN

Mochnate, wś, biał., gm. Hajnówka, 9,5 km na płd.-zach. od Hajnówki: *Mochnate*, *Mochnathe* 1576 Lupodl 130, 134, 135; *Mochnate* 1577 ŻDz XVII/1, 173; *Mochnate* 1616, *Mochnate* 1772 Kond 128; *Mochnata* 1902 SG XV/2, 344; *Mochnata* 1952 UW 158; *Mochnata* 1967 SM 708; *Mochnate*, *-tego* 1981 WUN II 469; gw. *moxnate*, *-oho*, *moxnacki*. — Od brus. gw. *mochnaty* 'porośnięty mchem, włosami, kosmaty', w formie neutrum. Okresowo n. występowała w rodzaju żeńskim. Wieś, położona nad bagnem, istniała już przed 1570 r. ŻDz XVII/2, 192. Lit.: Kond 128.

EB

Mochnatka zob. **Machnatka**

Mochniaczka Niższa zob. **Mochnaczka**

Mochniaczka Wyższa zob. **Mochnaczka**

Mochocice zob. **Mąchocice**

Mocholek zob. **Mochelek**

Mochowiec zob. **Mchówko**

Mochowo, dziś **Mochowo**, **Mochowo-Parcele** i **Mochowo Nowe**, trzy wsi, ploc., gm. Mochowo, 13 km na płd.-zach. od Sierpca: *Machowo* 1475 SHGPł 201; *Machowo* 1490 KkM nr 257; *Machowo* 1578 ŻDz XVI 38; *Machowo* 1784 Mpl'perl; *Machowo* 1827 Tabella II 27; *Machowo* albo *Machowo* 1885 SG VI 559; *Machowo*, wś i folw. 1901 Przew I 398; *Machowo*, *Machowo-Parcele*, *Nowe Machowo* 1952 UW 37; *Machowo*, *-wa*, *Machowo-Parcele*, *-wa* *-li*, *Nowe Machowo*, *-wego* *-wa* 1981 WUN II 469, 572; *Nowe Machowo*, po zmianie *Machowo Nowe*, *-a* *-ego*, *machowski* 2002 DzU nr 233, poz. 1964. — Początkowo *Machowo*, od n. os. *Mach* SSNO III 351 (: *Maciej*), z suf. *-owo*. Następnie *Machowo*, z podwyższeniem artykulacji samogłoski *a > o*, por. też n. os. *Moch* (: *Mojmir*, *Morzysław*) SSNO III 540. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *parcela* w l. mnogiej oraz od przym. *nowy*. Lit.: SHGPł 201–2; ZMaz 266.

UW

Mochowo zob. **Mchów** (2)

Mochów, wś, opol., gm. Głogówek, 1 km na zach. od Głogówka: *Mochow* (1358) K 414; *Mochow* (1376)XVI, von *Mochaw* (1399)XVI CdSil VI 13, 20; *Machaw* 1414 CdSil XXXIII 147, z *Machowa* (1497)XVI CdSil VI 143; *Mochau*, *Mochaw* 1571 Urb III 42; villa *Mochow* 1679 J II 174; *Mochau* 1743 SNGŚI VIII 47; *Machau* 1784 Z III 108; *Mo-*

Mochty

chau 1845 K 414; *Mochów*, niem. *Mochau* 1885 SG VI 559; *Mochau* 1900 Myc 73; *Mochów* (*Mochau*) 1939 Prus 51; *Mochau* — *Mochów*, -owa, *mochowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mochów*, -chowa 1981 WUN II 469. — Od im. *Moch*, z suf. -ów, znieszczone jako *Mochau*, *Machau*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mochów*. Lit.: SNGŚl VIII 47; BorGŚl 133. JCh

Mochty, wś, warsz., gm. Zakroczym, 6 km na zach. od Zakroczymia: *Mochty* 1424 Zakr I nr 591; *Mochthi* 1429 Mkm II nr 29; *Mochti* 1469 ZHer nr 309; *Mochty* 1509 AC III 738; *Mochty* 1576 ŻDz XVI 309; *Mochty* 1827 Tabella II 27; *Mochty* 1885 SG VI 559; *Mochty*, -tów 1981 WUN II 469; *Mochty*, po zmianie *Mochty-Smok*, -ów -ka, *mochtowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od n. os. **Mochta*, w l. mnogiej. Do n. os. por. im. *Mojmir*, *Modlibor*, n. os. *Moch*. Lit.: ZMaz 266–7. UB

Mochy, wś, dziś *Mochty-Smok*, leszcz., gm. Przemęt, 13 km na pld.-wsch. od Wolsztyna: *Mochi* 1210 KW I 64; hereditatem nostram *Moch* 1290 KW II 34; de *Moch* 1379 KW III 481; *Moche* 1424 SHGPn III 179; *Mochy* 1580–81 ŻDz XII 81; *Mochy* 1622–24 PPozn (Tab 1, 83); *Mochy* 1789 PPozn (Tab 8, 12); *Mochy*, niem. *Mauche* 1885 SG VI 559; *Mochy*, niem. *Mauche* 1921 Sk X 115, 147; *Mochy*, *Moch* 1981 WUN II 469. — Od n. os. *Moch* SSNO III 540 (: *Mojmir*, *Morzysław*, *Modlibóg*), w l. mnogiej. Niemiecka nazwa *Mauche* stanowi adaptację fonetyczną n. *Mochy*. Lit.: SHGPn III 179–80; PPozn 195; GórnrWlkp 33. ZZ

Mochyrzyno, os. niezidentyfikowana, leżała może w dawnym pow. kościańskim, leszcz.: *Mochyrzino* 1510 AC II nr 1665. — Według SHGPn zapis zniekształcony lub źle odczytany. Nazwa może od n. os. **Mochyra*, por. *Mochera* (od niem. n. os. *Mocher*) RymSEN II 110, z suf. -ino. Lit.: SHGPn III 180. ZZ

Mociesz, wś, biał., gm. Jaświły, 11 km na pln.-wsch. od Moniek: *Maciesz*, *Mociesz* 1561 KondBał 52–3; *Maciesz* 1569, *Mociese* 1573 SHGPd (Inwknysz 4. 30, 46); *Mociesz* 1576 Lupodl 76; *Mocielse* (!) 1602, *Mociesz* 1616 KondBał 52; *Maciesz* 1676 CzRkps nr 1099; *Moćiesz* 1744 SDV 147; *Mociesz* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6009, 25–27); *Matieszi*, *Motieszi* 1878–86 KondBał 52; *Maciesz* 1902 SG XV/2, 289; *Maciesz* 1921 Sk V 12; *Maciesz* 1967 SM 647; *Mociesz*, -ciesz 1981 WUN II 469; gw. *moćesy*, -ceś, *moćesowski*. — Od n. os. *Maciesz* (: *Maciej*) RymSEN II 48, por. brus.

n. os. *Maciesz* BiryłaBA I 118, III 248, lub od lit. n. os. *Macēš-as*, *Maciēšas* (: pol. *Maciesz*) Lpvž II 122. Na możliwość łączenia n. z antroponimami litewskimi wskazują nazwania chłopów zamieszkujących tę wieś w XVI w. (w 1565 r. włościanie: Szupiet, Pobrinkielis, Mielvid, Pieczkielis, Kyrwietis ŻDz XVII/3, 234). Wahania w wymowie samogłoski *o* lub *a* również wskazują na bałtyckie pochodzenie n. wsi. Postaci *Matieszi*, *Motieszi* powstały pod wpływem fonetyki rosyjskiej. Lit.: KondBał 52–3. EB

Mockelkeim zob. **Mokielkajmy**

Mockenwald zob. **Dębowa Łąka**

Mocker zob. **Mokra** (6), **Mokre** (10, 12, 17)

Mocker-Lona zob. **Mokre Łany**

Mockerau zob. **Mokra** (4, 6), **Mokre** (3)

Mockernitz zob. **Mokiernica**

Mockrau zob. **Mokre** (3, 18)

Mocówka, wś, zamoj., gm. Łabunie, 9 km na wsch. od Zamościa: *Mocówka*, folw. (1874) 1885 SG VI 560; *Mocówka*, wś 1952 UW 152; *Mocówka*, -ki, *mocowiecki* 1967 UN 122, 19; gw. *mocufka*, -ki, *mocuveckí*. — Od n. os. *Moc* (od podstawy *moc-*, por. *moc* 'siła', *mocny*) RymSEN II 109, z suf. -ówka. Lit.: CzChelm 181. BCZ

Mocadło zob. **Mocadła** (2)

Mocadła (1), cz. wsi Szyszłowo, dawniej wś, koniń., gm. Ostrowite: Glinki et *Mocadła* 1784 Koz V 40; *Mocadła*, os. 1877 Zin I 394; *Mocadła*, os. 1885 SG VI 560; *Mocadła*, wś 1901 Przew I 388; *Mocadła*, wś 1921 Sk II 110; *Mocadła*, -del 1981 WUN II 469; gw. *močadŭa*, -uŭf. — Od ap. *mocadło* 'moczar, bagno, trzęsawisko' SW II 1023, w l. mnogiej. ZZ

Mocadła (2), wś, tor., gm. Brodnica, 5 km na pld. od Brodnicy: *Moozadło* (!) od. *Mocadło* 1789 Goldb II 149; *Mocadło* 1796–1802 Mp-Schröt XXII; *Mocadła*, niem. *Mocadło* 1885 SG VI 560; *Mocadła*, niem. *Mocadło* 1921 Sk XI 4, 82; *Mocadła*, -del 1981 WUN II 469. — Początkowo n. w l. pojedynczej, od XIX w. w l. mnogiej. WK

Mocadła (3), wś, włoc., gm. Skępe, 4 km na wsch. od Skępego: *Mocadła* 1839 MpKwat II 2; *Mocadła* 1885 SG VI 560; *Mocadła*, kol. 1901 Przew I 388; *Mocadło*, kol. 1921 Sk I 65; *Mocadło*, kol. 1933 SkBy 1068; *Mocadła*, wś 1967 SM 708; *Mocadła*, -del, *mocadleński* 1972 UN 180, 44. — Okresowo n. występowała w l. pojedynczej. EB

Moczałec, wś, kal., gm. Brzeziny, 11 km na płn.-wsch. od Grabowa nad Prosną; pod uroczyskiem antiq. denominato pod *Moczelem* ... *Moczelem* 1629–70 Koz V 40; *Moczulec* 1827 Tabella II 27; *Moczałec* 1877 Zin I 394; *Moczulec*, folw. 1885 SG VI 562; *Moczałec*, kol. 1901 Przew I 388; *Moczałec*, wś 1952 UW 67; *Moczałec*, -lca, *moczalski* 1971 UN 80, 11. — Dawniej *Moczel*, od ap. **moczel* 'mokradło' (por. topiel), wtórnie z suf. -ec. Następnie n. przybierała formanty -alec i ulec. Wieś leży nad dopływem Kielbaśnicy. ZZ

Moczalnia, dziś Nowa Moczalnia i Stara Moczalnia, dwie wsi, biał., gm. Sokółka, 10 km na pld.-zach. od Sokółki: *Moczalnia Stara* i *Nowa*, dwie wsi 1902 SG XV/2, 345; *Moczalnia Nowa* i *Moczalnia Stara* 1921 Sk V 21; *Moczalnia Nowa* i *Moczalnia Stara* 1967 SM 708; *Nowa Moczalnia*, -wej -ni i *Stara Moczalnia*, -rej -ni 1981, 1982 WUN II 548, III 291; gw. *nova močalnia*, -vaj -lñi, *staraja močalnia*, -roi -lñi, *mačalniański*. — Nazwa zestawiona. Człon pierwszy od czasownika *moczyć*, z suf. -alnia, por. też przym. *moczalny* 'przeznaczony do moczenia, w którym coś się moczy' SpXVI, XIV 539. Człony drugie od przym. *nowy*, *stary*. W postaciach gwarowych widoczny wpływ fonetyki białoruskiej (akanie). Wieś *Stara Moczalnia* leży w pobliżu cieku wodnego. EB

Moczarne, os., dawniej wś, krośn., gm. Cisna, 36 km na pld.-zach. od Ustrzyk Dolnych: *Moczarne*, wś 1618, *Moczarne* 1629 Fast 174; *Moczarnia* 1665 Lurus I 278; *Moczarne*, las we wsi Wetlina 1966 UN 61, 18; *Moczarne*, -nego 1981 WUN II 469. — Od ap. pol. *moczar* 'grunt bagnisty, pokryty roślinnością wodną, mokradło, bagno, trzęsawisko' SW II 1023, ukr. *močar*, z suf. -nie. W formie *Moczarnia* — wymiana na częsty wśród rzeczowników suf. -nia. Lit.: MakSk 110; Riegłemk 195; RiegSan 105; Borek, -m- 145. BCz

Moczarnia zob. Moczarne

Moczary, wś, krośn., gm. Ustrzyki Dolne, 8 km na pld.-wsch. od Ustrzyk Dolnych: *Moczary* 1589 ŻDz XVIII/1, 9; z *Moczary* 1607 RZl 164; *Moczary* 1794 Ga Bb2; *Moczary* 1851 Sch 141; *Moczary* 1885 SG VI 561; *Moczary*, -czar, *moczarski* 1965 UN 74, 15. — Od ap. *moczar*, w l. mnogiej. Lit.: MakPrz 173. BCz

Moczel zob. Moczałec

Moczele, os., dawniej wś, gorz., gm. Dobiegniew, 16 km na płn.-wsch. od Dobiegniewa: *Marzelle* ok. 1752 SHGNM(Berg 18, I 15); *Coll. Marzelle*

1833 MpUMbl 1494; *Marzelle* — *Moczele*, -la, *moczelski* 1948 MPol XXV nr 14; *Moczele*, -la 1981 WUN II 470. — Dawna n. niem. *Marzelle*, od n. rz. *Marzellfluss*, dziś *Moczel*, pierwotnie *Motczele* 1310 SHGNM, ta zaś od słow. *moczyć* (niem. n. rz. stanowi adaptację n. słow., z adideacją do n. os. *Marzell* = *Marceli*). Nazwa *Moczele*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do historycznego zapisu n. wodnej. BCz

Moczkowo, wś, gorz., gm. Barlinek, 3 km na pld.-zach. od Barlinka: *Tobellhof* 1608 SHGNM(SchulNS 107); *Tobellhof* XVIII SHGNM; *Tobellhof* — *Moczkowo*, -wa, *moczkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Moczkowo*, -wa 1981 WUN II 470. — Dawna n. niem. *Tobellhof* od nazw. założyciela Veita v. *Tobell* + -hof. Do n. os. por. **tobel* 'leśny parów', słow. *toból* Gott 493. Nazwa *Moczkowo* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Moczudły zob. Dąbrowa-Moczudły, Moczydły (1, 2), Moczydły-Kukielki, Moczydły Lachowskie

Moczudły-Pidaje zob. Moczydły-Dubiny

Moczulec zob. Moczałec

Moczydelki zob. Gąsówka-Moczydełki, Moczydły Lachowskie

Moczydlanie zob. Moczydło (1)

Moczydle zob. Moczydły (3)

Moczydlnica, dziś Moczydlnica Dworska i Moczydlnica Klasztorna, dwie wsi, wroc., gm. Wołów i Wińsko, 7 km na płn. od Wołowa: *Motsidliza* 1202 KŚl I 215; *Mocidlhuza* 1218 KŚl II 207; *Mocidlhuice* 1227 KŚl III 182; *Mocidlmitz* (1281)XVI SUr IV 313; *Mochidlmitz* 1284, *Motshidelnitz* (1288) XVII SUr V 96, 316; *Mochidehiz* 1295 SUr VI 145; *Mazuthowicz* ok. 1300 CdSil XIV 159 (tu?); *Muschilniz* (!) (1304) Reg nr 2778, fals.; *Motschelniz* (1360), *Monche Motzidlinitz* (1443) K 227, 416; *Mönchmotschelniz*, *Herrmotschelniz* 1787 Z VII 255, 250; *Herrmotschelnitz*, *Mönchmotschelnitz* 1845 K 227, 416; *Moenchmotschelnitz*, wś i folw. 1885 SG VI 576; *Herrmotschelnitz*, *Mönchmotschelniz* 1900 Myc 37, 38; *Herrmotschelnitz*, *Moczydlnica Ziemiańska*, *Mönchmotschelniz*, *Moczydlnica Klasztorna* 1941 Wrzosek 23, 24; *Herrmotschelnitz*. — *Moczydlnica Dworska*, -y -ej, *moczydlnicki*, *Mönchmotschelniz*. — *Moczydlnica Klasztorna*, -cy -ej, *moczydlnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Moczydlnica Dworska*, -cy -kiej, *Moczydlnica Klasztorna*, -cy -nej 1981 WUN II 470. — Od ap. *moczydło* 'staw albo sztu-

Moczydła

cznie wykopany dół z wodą do moczenia konopi, lnu' Sstp IV 315, z suf. *-ica*, *-nica*. Od XV w. n. z członami odróżniającymi od niem. *Herni-* 'pariski, dworski' i *Mönch-* 'mnisi', co przetłumaczono jako człony pol. *Ziemiańska*, potem *Dworska* oraz *Klasztorna*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Moczydlnica Dworska* i *Moczydlnica Klasztorna*. Lit.: SNGŚI VIII 48. JCh

Moczydła (1), przys., dawniej wś, częst., gm. Nowa Brzeźnica, 19 km na pld.-wsch. od Pajęczna: *Moczydło* 1827 Tabella II 27; *Moczydło*, pustk. 1839 MpKwat II 6; *Moczydła*, wś 1885 SG VI 563; *Moczydła* 1921 Sk II 81; *Moczydła*, wś 1967 SM 709; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. — Od ap. *moczydło*; wtórnie n. w formie l. mnogiej. Przysiółek leży nad jeziorami, blisko rz. Warty. EB

Moczydła (2), wś, koniń., gm. Dobra, 3 km na pln.-wsch. od Dobrej: *Moczydła*, kol. 1921 Sk II 116; *Moczydła*, kol. 1933 SkBy 1068; *Moczydła*, wś 1952 UW 82; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. — Od ap. *moczydło* w l. mnogiej. EB

Moczydła (3), wś, koniń., gm. Osiek Mały, 9 km na pln. od Koła: *Moczydła* 1961 Mp-25(Koło); *Moczydła*, kol. 1967 SM 709; *Moczydła*, -del, cz. wsi Felicjanów 1970 UN 82, 32; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. ZZ

Moczydła (4), wś, pil., gm. Drawsko, 5 km na pln.-zach. od Krzyża Wielkopolskiego: *Spinnerei* — *Moczydło*, -dla, *moczydelski* 1948 MPol A-78; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. — Dawna n. niem. od ap. *Spinnerei* 'przędzalnia'. Nazwa pol. nadana urzędowo po 1945 r. ZZ

Moczydła (5), przys., dawniej wś, piotr., gm. Kodrąb, 12 km na pln.-wsch. od Radomska: *Moczydła Kodrąbskie*, wś 1885 SG VI 563; *Moczydła* 1921 Sk II 83; *Moczydła*, wś 1933 SkBy 1068; *Moczydła*, kol. 1967 SM 709; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. — Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Kodrąb*, w formie przymiotnika. EB

Moczydła (6), wś, siedl., gm. Jakubów, 6 km na zach. od Kałuszyna: *Mocizdli* 1405 Czer nr 50 (tu?); *Mocizdło* 1540 Czer 8 dod.; *Moczydła* 1576 ŻDz XVI 223; *Moczydła* 1783 MpPerMz; *Moczydła*, huta 1827 Tabella II 27; Huta *Moczydła* 1839 MpKwat V 4; *Moczydła* 1877 Zin I 394; *Moczydła* 1885 SG VI 562; *Moczydła*, -del 1981 WUN II 470. — W XVI w. występują wahania liczby i rodzaju gramatycznego nazwy. UB

Moczydła (7), dziś *Nowe Moczydła* i *Stare Moczydła*, dwie wsi, tarnob., gm. Batorz i Szastarka,

16 i 15 km na pld.-zach. od Kraśnika: *Moczydła* 1806 WPar 150; *Moczydło* 1827 Tabella II 27; *Moczydła* 1877 Zin I 394; *Moczydła* 1885 SG VI 563; *Moczydło nowe i stare* 1899 Cat 51; *Moczydła* 1901 Przew I 388; *Moczydła Nowe*, *Moczydła Stare*, dwie wsi 1921 Sk IV 35; *Nowe Moczydła*, -wych -del, *nowomoczydlański*, *Stare Moczydła*, -rych -del, *starmoczydlański* 1970 UN 112, 26, 27. — Okresowo n. w l. pojedynczej. Członki odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Według wydawców SHG-Lu osady powstały na miejscu *Jamnego Gruntu* (zob.). Wsi leżą na terenach podmokłych, zabagnionych. Lit.: SHGLu IV 61. IN

Moczydła zob. **Moczydło** (1, 4, 5)

Moczydła Kodrabskie zob. **Moczydła** (5)

Moczydła Nowe zob. **Moczydła** (7)

Moczydła Stare zob. **Moczydła** (7)

Moczydło (1), wś, częst., gm. Niegowa, 12 km na pln.-wsch. od Myszkowa: *Mochidlane* (1257) XIV, *Mochidlane* (1262) XIV KMłp I 53, 71, fals.; *Mochidlo* 1322 Kkk I 125; *Modzillo* 1376, *Mocizdło* 1389 Krak nr 264, 5263; in *Mocizdla* 1400 Krak nr 10116; *Moczydła* 1487 Matr I nr 1878; *Mocizdla* 1529 LR 157; *Moczydła* 1564 Łukrak II 91; *Moczydło* 1629 RPobKr 164; *Moczydła* 1787 MpPerKr; *Moczydło* 1827 Tabella II 27; *Moczydło* 1885 SG VI 563; *Moczydła* 1921 Sk III 6; *Moczydło* 1952 UW 259; *Moczydło*, -la 1981 WUN II 470; gw. *močyduā*, -deu, *močydelski*. — Dawna n. *Moczydlanie*, określająca pierwotnie ludzi mieszkających nad moczydłami; n. od ap. *moczydło*, z suf. *-anie*. Od XIV w. *Moczydło*; postać *Moczyło* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-*. W ciągu wieków widoczne są zmiany w zakresie liczby gramatycznej. Ostatecznie ustaliła się n. w l. pojedynczej. Lit.: RKrak 106. IN

Moczydło (2), wś, gorz., gm. Barlinek, 9,5 km na pld.-wsch. od Barlinka: *Mückenburgh* 1587 SHGNM(Kaplick, Jagd 95); *Mückenburgh* 1833 MpUMbl 1563; *Mückenburgh* 1934 SHGNM(PiepsolKr); *Mückenburgh* — *Moczydło*, -la, *moczydelski* 1947 MPol XXV nr 111; *Moczydło*, -la 1981 WUN II 470. — Wieś istniejąca z pewnością już w średniowieczu, założona na terenie opuszczonej wsi *Brunnecke* (zob.) Był tu pałacyk myśliwski elektorów brandenburskich. Od XVI w. wieś nosiła n. *Mückenburgh*, od niem. *Mücke* 'komar' + *-burg*. Niektórzy (Rymar, SHGNM) łączą n. z niem. *Mönch* 'mnich', co chyba mało prawdopodobne,

gdyż w śr. niem. jest *mon(n)ik*, *mon(n)ek*, *monk* 'mnich' Lübben 234 i nie mogło to dać zapisów *Mücken(burg)*. Nazwa *Moczydło* została ustalona urzędowo po 1945 r.

BCz

Moczydło (3), cz. Libiąża, dawniej wś, kat.: *Moczydło* 1885 SG VI 563; *Moczydło*, wś 1921 Sk XII 9; *Moczydło*, wś 1952 UW 263; *Moczydło*, -ła, cz. Libiąża Małego 1964 UN 4, 28; *Moczydło*, -ła 1981 WUN II 470; gw. *moćdyło*, -a, *moćdylajski*. — Od ap. *moczydło*. Lit.: RKrak 106.

IN

Moczydło (4), wś, kiel., gm. Książ Wielki, 17 km na płn.-wsch. od Miechowa: *Mochidło* 1322 Kkk I 125; *Modzillo* 1376 Krak nr 113; *Moczidła* (1385) 1387 ZDM I 223; *ville Mocydla* (1390) ZDM VI 82; *Moczydło* 1404, *Moczidła* 1450 Hel II nr 1057, 3423; *Moczidło* 1470–80 DB II 86; *Mocydla* 1490 ŻDz XV 439; *Moczydło* 1529 LR 240; *Moczidło* 1523 Matr IV/1, nr 4269; *Mocydla* 1564 Lukrak II 80; *Moczidła* 1581 ŻDz XIV 84; *Moczydło* 1629 RPobKr 126; *Moczydło* 1877 Zin I 394; *Moczydło* 1885 SG VI 563; *Moczydło*, -ła, *mocydłowski* 1964 UN 7, 39; gw. *moćdyło*, -a, *moćdyłowski*. — Postać n. oscylowała między l. pojedynczą i mnogą. Forma *Moczyło* powstała wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-*. Lit.: RKrak 105; KopKiel 115.

IN

Moczydło (5), cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Moczidła* 1580 ŻDz XVI 261; *Moczydło* 1783 MpPerMz; *Moczydło* 1827 Tabella II 27; *Moczydło*, folw. 1839 MpKwat IV 3; *Moczydło* 1885 SG VI 563; *Moczydło*, -ła, cz. mta 1964 UN 37, 6; *Moczydło*, -ła 1981 WUN II 470. — Wtórnie nastąpiła singularyzacja nazwy.

UB

Moczydło zob. *Mocydła* (1, 4, 6, 7), *Moczydłów*

Moczydło Nowe zob. *Mocydła* (7)

Moczydło Stare zob. *Mocydła* (7)

Moczydłów, wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 1 km na płn. od Góry Kalwarii: *Moczidli* 1407 Czer nr 50; *Moczidlowo* (1450) 1456 SHGMz(MK 4, 114–114v); *Moczydlowo* 1469 Tym 135, przyp. 508; *Moczydły* 1476 SHGMz(MK 9, 68v); *Moczydlowo* 1576 ŻDz XVI 213; *Moczydło* 1783 MpPerMz; *Moczydłów* 1827 Tabella II 27; *Moczydłów* 1885 SG VI 563; *Moczydłów*, -łowa, *mocydłowski* 1971 UN 136, 13. — Od ap. *moczydło*, w l. mnogiej, później z suf. *-owo*, *-ów*. Okresowo też w postaci *Moczydła*.

UB

Moczydły (1), dziś *Stare Moczydły*, wś, biał., gm. Siemiatycze, 12 km na płn.-zach. od Siemia-

tycz: Selo *Moczydłowe* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 216; *Мочидлы Смарое* 1567 Kond 129; *Moczudly Starawieś*, z *Moczudl*, z *Starejwsi* 1569 UPL 269; *Moczidli Stare*, z *Mocydl Starych* 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Moczydły Stara Wieś* 1676 Kond 129; *Moczydły Stare* 1902 SG XV/2, 345; *Moczydły* 1921 Sk V 24; *Moczydły* 1952 UW 166; *Moczydły Stare* 1967 SM 709; *Stare Moczydły*, -rych *-del* 1982 WUN III 316; gw. *moćdyły*, *-del*, *moćdyłowski*. — Od ap. *moczydło*, w l. mnogiej. W postaci *Moczudły* nastąpiło przejście *y* > *u*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary* oraz od wyrażenia *stara wieś*. Lit.: Kond 129.

EB

Moczydły (2), dziś *Stare Moczydły*, wś, łomż., gm. Perlejewo, 13 km na płd.-wsch. od Ciechanowca: Selo *Moczidłowe* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 214; *Мочыдла Ховенска* 1567 Kond 130; *Moczidli*, *Moczudly Starawieś*, z *Moczudl*, z *Starej wsi* 1569 UPL 252, 267; *Moczidli Stare*, z *Mocydl Starych* 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Moczydły Stare* 1676, *Moczydły Stare* 1794 Kond 130; *Moczydły Stare*, al. *Chowiażyły* 1885 SG VI 563; *Moczydły Stare* 1921 Sk V 28; *Moczydły* 1952 UW 167; *Moczydły Stare* 1967 SM 709; *Stare Moczydły*, -rych *-del* 1982 WUN III 316; gw. *moćdyły stare*, *-del* *-yx/loxąsły*, *-uf*, *xoąsłowski*. — Dawniej *Moczudła Chowieńska*, później *Moczydły Chowiażyły*. Człon pierwszy od ap. *moczydło* w l. mnogiej (wieś leży nad małym jeziorkiem). Człon drugi *Chowiażyły* (w postaci przymiotnikowej też *Chowieńska*) od n. os. **Chowiażło*, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *chowiażsła* 'kraźel u kadzieli' Sstp I 252. W tzw. okolicy szlacheckiej *Moczydły* leżały wsi: *Moczydły Stare* albo *Chowiażyły*, *Moczydły-Dubiny*, *Moczydły-Jakubowięta*, *Moczydły-Kukielki*, *Moczydły-Lachowskie*, *Moczydły-Pszczółki*, *Moczydły-Stanisławowięta*. Lit.: Kond 129–30.

EB

Moczydły (3), wś, suwał., gm. Raczeki, 18 km na płd.-zach. od Suwałk: *Moczydle* 1734 SHG-Pd(AugMetr — ks. ur. 554); *Moczydły* 1744 SDV 106; *Moczydły* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 29–30); *Moczydły* 1827 Tabella II 27; *Moczydły* 1885 SG VI 563; *Moczydły*, *-del* 1981 WUN II 470; gw. *moćdyły*, *-dey*, *moćdyłenski*. — Od ap. *moczydło*, w l. mnogiej, z wtórną zmianą paradygmatu. Wieś leży nad rz. Głęboką, lewym dopływem Rospudy.

EB

Moczydły zob. *Dąbrowa-Moczydły*, *Moczydłów*

Moczydły-Dubiny

Moczydły-Dubiny, wś, łomż., gm. Perlejewo, 11 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Мочидлы Иуды* 1567 RIB XXXIII 904; *Moczudly Pidaje*, z *Moczudl*, z *Pidajow*, *Moczydly Pidaje*, z *Moczudl Pidajow* 1569 UPL 276, 287; *Moczydly-Dubiny* 1676 CzRkps nr 1099; *Moczydly-Dubiny* 1794 Kond 128; *Moczydly-Dubiny* 1885 SG VI 563; *Moczydly-Dubiny*, -*del* -*bin* 1981 WUN II 470; gw. *dubiny*, -*bin*, *dubinoski*. — Dawna n. zestawiona *Moczydly-Pidaje*; człon pierwszy od ap. *moczydlo*, człon drugi od n. os. *Pidaj* (od im. *Teodor* w postaci ukraińskiej), por. *Stanisław Pidaj* w Drohiczyń 1520 Kond 129; obie n. w l. mnogiej. W postaci *Moczudly* okresowa zmiana *y > u*. Od XVII w. *Moczydly-Dubiny*, z członem drugim od brus. ap. gw. *dubina* 'las dębowy', w l. mnogiej. Lit.: Kond 128–9. EB

Moczydły-Jakubowięta, wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja, 9 km na pld.-wsch. od Wysockiego Mazowieckiego: *Moczydly iakubowięta* 1827 Tabella II 27; *Moczydly jakubowięta* 1877 Zin I 395; *Moczydly Jakubowięta* 1885 SG VI 563; *Moczydly-Jakubowięta* 1921 Sk V 114; *Moczydly-Jakubowięta*, -*del* -*wiąt*, *moczydłowski* 1974 UN 165, 85. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Moczydly* (2), człon drugi od im. *Jakub*, z suf. -*owięta*. EB

Moczydły-Kukielki, wś, łomż., gm. Perlejewo, 13 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Мочидлы Кукелки* 1567 Kond 129; *Moczudly Kukielki*, z *Moczudl*, z *Kukielk*, z *Kukielk Moczudl* 1569 UPL 276, 295; *Moczidli ... Kukielky* 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Moczydly Kukielki* 1676 Kond 129; *Moczydly Kukielki* 1793 SHGPd(Regof); *Moczydly-Kukielki* 1885 SG VI 563; *Moczydly-Kukielki*, -*del* -*lek* 1981 WUN II 470; gw. *močydly kukielki*, -*del* -*lek*/kukielk, *mocydlowski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Moczydly* (2), człon drugi od n. os. *Kukielka*, w l. mnogiej, por. *Matej Kukielka* z tej wsi 1567 RIB XXXIII 910. Do n. os. por. ap. *kukielka* (: *kukla* 'rodzaj podłużnego pieczywa, zwęzającego się na końcu jak klin, kukielka' Sstp III 460, też 'lalka, manekin' SESI III 328–9). W postaci *Moczudly* zmiana *y > u*. Lit.: Kond 129. EB

Moczydły Lachowskie, cz. wsi Stare Moczydły, dawniej wś, biał., gm. Siemiatycze: *Мочидлы Ляховские* 1567 Kond 129; *Lachowka Moczudly* 1569 UPL 268; *Moczidli*, *Lachówka* 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Lachówka* 1794 Kond 129; *Moczydly Lachowskie* al. *Moczydelki* 1902 SG XV/2,

345; *Moczydly* 1921 Sk V 28; *Moczydly Lachowskie* 1967 SM 709; *Moczydly Lachowskie*, -*del* -*kich* 1981 WUN II 470; gw. *laxoske*, -*kex*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Moczydly* (1), człon drugi w formie przymiotnikowej od nazw. *Lachowskich*, właścicieli tej wsi. W XVI w. też *Lachówka-Moczudly*; człon pierwszy z suf. -*ówka*, w członie drugim przejście samogłoski *y > u*. Następnie okresowo jeden z członów zanikł, a podstawą postaci zuniwerbizowanej stał się najpierw człon *Lachówka*, potem człon *Moczydly*. Okresowa n. oboczna *Moczydelki* w formie deminutywnej. Lit.: Kond 129. EB

Moczydły-Pidaje zob. **Moczydły-Dubiny**

Moczydły-Pszczółki, wś, łomż., gm. Perlejewo, 12,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Мочидлы Пчоло.ку* 1567 Kond 129; *Moczidli*, *Pszczulki*, z *Moczył*, ze wsi *Pszczółki* 1580 ŻDz XVII/1, 46; *Moczydly-Pszczółki* 1676 Kond 129; *Moczydly Pszczółki* 1793 SHGPd(Regpob k. 2, 4); *Moczydly-Pszczółki* 1885 SG VI 563; *Moczydly-Pszczółki*, -*del* -*lek* 1981 WUN II 470; gw. *pščulki*, -*lek*, *pščulkoski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Moczydly* (2), człon drugi od n. os. *Pczółka* SSNO IV 208, *Pszczółka* RymSEN II 318, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *pszczółka* (: *pszczoła*). Lit.: Kond 129. EB

Moczydły-Stanisławowięta, wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja, 9 km na pld.-wsch. od Wysockiego Mazowieckiego: *Moczydly Sthankowiętha* 1580 ŻDz XVII/1, 97; *Moczydly Stanisławowięta* 1795 MpPerPd; *Moczydly stanisławowięta* 1827 Tabella II 28; *Moczydly stanisławowięta* 1877 Zin I 395; *Moczydly Stanisławowięta* 1885 SG VI 563; *Moczydly Stanisławowięta* 1901 Przew I 388; *Moczydly-Stanisławowięta* 1921 Sk V 114; *Moczydly-Stanisławowięta*, -*del* -*wiąt*, *moczydłowski* 1974 UN 165, 85. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Moczydly* (2), człon drugi od n. os. *Stanek*, *Stanisław* SSNO VI 173, 178, z suf. -*owięta*, -*ęta*, por. *Stanisław Petrowicz* z *Moczydl* 1528 ŻDz XVII/1, 214. EB

Moczydółki zob. **Gąsówka-Moczydelki**

Moczyłki, wś, kosz., gm. Białogard, 7 km na pld.-wsch. od Białogardu: *Springkrug* 1784 Brüß II 635; *Springkrug* 1789 MpGillyPom; *Springkrug* — *Moczyłki*, -*lek*, *moczyłcki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Moczyłki*, -*lek* 1981 WUN II 471. — Dawna n. niem. *Springkrug* od *Spring* 'źródło' i *Krug* 'karczma'. Po 1945 r. została wprowadzona urzędowo n. pol. *Moczyłki*. BCZ

Moczyło zob. **Moczydło** (1, 4)

Moczyły, wś, szczeć., gm. Kolbaskowo, 13,5 km na pld.-zach. od Szczecina: *Scyldersdorp*, *Scildersdorp* 1322 PU VI 119, 122; *Schilderstorp* (1323) PU VI 199; *Scyldersdorp* 1327 PU VII 87; *Schilderstorp* (1333) PU VIII 166; *Schillersdorp* 1618 MpLub; *Schillersdorf* 1789 MpGillyPom; *Schillersdorf* 1827 MpUMbl 1239; *Schillersdorf* — *Moczyły*, -yl, *moczyłski* 1947 MPol XXV nr 111; *Moczyły*, -czył 1981 WUN II 471. — Dawna n. niem. *Schildersdorf* od średnim. n. os. *Schilder* (: *Schilder* 'ten, kto na tarczach maluje herby') BahlowNdN 411 i średnim. dorp 'wieś'. W zmianie *Schildersdorf* > *Schillersdorf* — asymilacja *ld* > *ll*, wsparta późną analogią do n. os. *Schiller*. Nowa n. *Moczyły* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Moczysko, leśn., przejściowo wś, olszt., gm. Nidzica, 11 km na pln.-wsch. od Nidzicy: *Adlersbude* 1789 Goldb I 4 (tu?); Krug *moczisko* 1796–1802 MpSchrödt XVII; *Moczisko*, wś 1820 Wald 218; *Mozisko*, *Moczysko* ok. 1850 Szcześ-Teka 50; *Moszisko* — *Moczysko* 1879 KętN 189; *Adlershorst* 1920 MpHAPr I; *Adlershorst* — *Moczysko*, leśn. 1946 Ley I 67; *Adlershorst* — *Moczysko*, -ka, *moczyłski* 1950 MPol nr A-8; *Moczysko*, -ka 1981 WUN II 471; gw. *mocisko*. — Początkowo n. niem. *Adlersbude*, od n. os. *Adler* (: *Adalhari* lub ap. *Adler* 'orzeł' Gott 83) + -bude, zniemczony pol. ap. *buda*, zob. *Budy* (1). Później *Moczysko*, od ap. *moczysko* = *mocz* 'grunt bagnisty, pokryty roślinnością wodną, mokradło, bagno, trzęsawisko' SW II 1023. Miejsco-wość położona jest w pobliżu jez. Koniuszyn. Na początku XX w. urzędowo wprowadzono niem. n. *Adlershorst*, nawiązującą do dawnej n. niem. *Adlersbude*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 122, 207; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 329. RP

Modarowa zob. **Moderówka**

Modelkau zob. **Módlki**

Modderpfuhl zob. **Modropole**

Moddersin zob. **Niedarzyno**

Modderwiese zob. **Grotów** (1)

Moddraw zob. **Modrzejewo**

Modecin, wś, siedl., gm. Dobrze, 17,5 km na pln. od Kaluszyńska: *Drupia*, inaczej *Modesin* 1881 SG II 166; *Modesin* 1885 SG VI 564; *Modesin* 1921 Sk I 146; *Modecin* 1952 UW 41; *Modecin*, -na 1981 WUN II 471. — Od im. *Modest*, por. też nazw. *Modes* RymSEN II 110, z suf. -in. O dawnej n. obocznej zob. *Drupia*. UB

Model, wś, płoc., gm. Pacyna, 12,5 km na pld. od Gębina: *Model*, folw. 1877 Zin I 395; *Model*, folw. i os. fabryczna 1885 SG VI 564; *Model*, os. (folw.) 1921 Sk I 30; *Model*, wś 1967 SM 709; *Model*, -la, *modelski* 1971 UN 125, 20. — Od ap. *model* 'wzór, forma' SW II 1025 lub od n. os. *Model* (popularnej w średniowieczu) RymSEN II 110. Folwark został utworzony w 1825 r., zob. SG VI 564. UW

Modelsdorf zob. **Modlikowice**

Modelka, wś, ciech., gm. Ciechanów, 12 km na pln.-zach. od Ciechanowa: *Modla Minor* 1517 SHGPI 202; *Modla Minor* 1578 ŻDz XVI 114; *Modelka* 1784 Luploc 260; *Modelka* 1827 Tabella II 28; *Modelka* 1885 SG VI 564; *Modelka*, -ki, *modelkowski* 1971 UN 123, 6. — Pierwotnie n. zestawiona, z łac. członem odróżniającym *minor* 'mniejszy', najprawdopodobniej później zastąpionym polskim odpowiednikiem. Człon utożsamiający zob. *Modla* (1). W wyniku uniwersalizacji formy zestawionej powstała postać *Modelka*. Lit.: SHGPI 202. UW

Modelkowice zob. **Modlikowice**

Moderki zob. **Tymianki-Moderki**

Moderow zob. **Modrzewo**

Moderówka, wś, krośn., gm. Jedlicze, 12,5 km na pln.-zach. od Krosna: *Modorowka* (1382) KTn 161; *Moderowka* 1407 Gol nr 3; *Moderowca* 1415, *Moderowka* 1431 SHGSd(TB IA 33, 39; TP 21, 224); *Modarowa* 1424 Gol nr 301; *Modorowka* (1426) 1634 KTn 239; *Modrowka* (!) 1429, *Modorowka* 1448 SHGSd(TP 3, 224; TP 3, 39); *Moderowka* 1470–80 DB III 209; *Moderowka*, *Modorowka* 1529 LR 45, 71; *Moderowka* 1765 Żyd 426; *Moderowka* 1794 Ga Bb2; *Moderówka* 1885 SG VI 564; *Moderówka*, -ki, *moderówecki* 1965 UN 60, 23; gw. *moderufka*, -ki, *moderowski*. — Od n. os. *Modor*, *Moder* (od niem. n. os. *Moder* Gott 433, ta od ap. *Moder* 'próchno, zgnilizna') RymSEN II 110, z suf. -ówka. W XV w. odnotowana została postać *Modarowa*, powstała wskutek wyrównania do popularnych n. m. z tym sufiksem. Lit.: OPilz 40. IN

Moderówka zob. **Chrzastówka**

Moderstrantz zob. **Mokry Dwór** (1)

Moderz zob. **Modrze**

Moderzyn zob. **Niedarzyno**

Modesin zob. **Modecin**

Modgarben zob. **Modgarby**

Modgarby, wś, olszt., gm. Barciany, 11 km na pln.-wsch. od Korsz: in campo *Mudegarben*

1339 PrUr III 179; *Modegarben* 1402, *Modegraben* (!) 1419 Ger 102; *Modegraben* (!) 1422, *Modegarben* 1437 GZ 29, 67; *Modegrabe* (!) 1458 SHG-Wrm(Regesta I, 15043); *Modegarben* 1533, 1586/87, 1600/01 HAPr V 33; *Modgarben*, wś 1789 Goldb I 136; *Modgarben* 1796–1802 Mp-Schröt XI; *Modgarben* 1829 Wald 132; *Modgarben* 1885 SG VI 564; *Modgarben* — *Zagórek*, *Modgarby* 1946 Ley I 33, 176; *Modgarben* — *Modgarby*, -rb, *modgarbski* 1947 MPol XXV nr 111; *Modgarby*, -garb 1981 WUN II 471. — Według Gerullisa n. genetycznie stprus. **Mode-l/*Mude-garbis*, od n. os. *Mode*, *Mōde* (: n. os. *Lut-modus*, *Modotli*, bez jasnej etymologii) TAP 53, 61 + **garbis* 'góra, wzniesienie'. Człon *Mode-* być może ten sam, co w stprus. n. m. *Modien* (< **Mudins*, dziś Niekrasowo w obwodzie kaliningradzkim), w prus. n. jez. *Modis*, w kurskich n. *Moden*, *Moden-strowe*, *Moditten*. Do nazw por. też lit. *modai* 'namól, błoto', *maudā*, *māudas*, jak w n. m. *Majdy*, *Matyty* (zob.). Wariant pol. *Zagórek* utworzony został na wzór nazw od wyrażań przymikowych ('za górą') i nawiązuje do znaczenia członu drugiego n. pruskiej. Nazwa niem. i pol. odpowiednik są adaptacjami fonetyczno-fleksyjnymi n. staropruskiej. Lit.: Ger 100, 102; Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 207; Przybalt 179; PētVV 254; Toporov Prus V 421.

RP

Modien zob. *Mojtyny* (1)

Modla zob. *Modla* (10)

Modlainen zob. *Modliny*

Modlau zob. *Modla* (5, 6)

Modle(h)nen zob. *Modliny*

Modleszewo zob. *Modliszewo*

Modlęcin (1), wś, wałb., gm. Strzegom, 6 km na ptn. od Świebodzic: *Vlrichsdorff* (1374) K 704; ex *Ullersdorff* 1651/52 J I 287; *Ullersdorff* 1743 SNGŚI VIII 50; *Ullersdorff* 1785 Z V 240; *Ullersdorff* 1845 K 704; *Ullersdorff* 1941 Wrzosek 20; *Modlęcin*, -na 1981 WUN II 471. — Dawna n. niem. od n. os. *Ulrich/Uller* Gott 372 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Modlęcin*. Lit.: SNGŚI VIII 50.

JCh

Modlęcin (2), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, wałb., gm. Walim, 12 km na wsch. od Dzierżoniowa: villa *Friedersdorff* 1666/67 J I 727; *Friedersdorff* 1743 SNGŚI VIII 50; *Friedersdorff* 1785 Z V 429; *Friedersdorff* — *Modlęcin*, -na, *modlęciński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Modlęcin* 1967 SM 709. — Dawna n. niem. od n. os. *Frieder* (: *Friedrich*)

Gott 191 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Modlęcin*. Lit.: SNGŚI VIII 50.

JCh

Modlibogowice, wś, koniń., gm. Rychwał, 6,5 km na ptn.-zach. od Rychwała: *Modlibogowo* 1396 RWlkp II nr 25; *Moglibogowicze* 1423 Koz V 41; *Modlybogowycze* 1511–23 L.I.B I 285; *Modlibogowicze* 1579 ŻDz XII 227; *Modlibogowice* 1618–20 PKal 106; *Modlibogowice* 1885 SG VI 565; *Modlibogowice*, -wic 1981 WUN II 471. — Początkowo *Modlibogowo*, od im. złożonego *Modlibog* SSNO III 542, z suf. -owo, od XV w. na wzór n. z suf. -owice.

ZZ

Modlibogowo zob. *Modlibogowice*

Modliborek, cz. wsi *Modlibórz*, dawniej wś, włoc., gm. Lubień Kujawski: *Modliborek* 1827 Tabella II 28; *Modliborek* 1885 SG VI 565; *Modliborek*, wś 1967 SM 709; *Modliborek*, -rka 1981 WUN II 471. — Od n. wsi *Modlibórz* (zob.), z suf. -ck. AG

Modliborzyce (1), wś, bydż., gm. Dąbrowa Biskupia, 12 km na wsch. od Inowrocławia: *Modliboszcz* 1399 Koz V 42; *Modliboszcz* 1420 CdP II 392; *Modliboszcz* 1489 Lupbrz 162; *Modliboszcz* 1527 Vlad XI 61; *Modliboszcz* 1583 ŻDz XII 252; *Modliborzyce* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Modliborzyce*, niem. *Modliboritz* 1885 SG VI 567; *Modliborzyce*, -rzyce 1981 WUN II 471. — Od n. os. *Modlibog* SSNO III 542, z suf. -ice. W XVIII w. nastąpiła zmiana pisowni -ż- > -rz-.

AG

Modliborzyce (2), wś, tarnob., gm. Baćkowice, 8 km na pld.-zach. od Opatowa: de *Modlibossicz* 1325–27 MVat I 165; *Modliboszcz* 1346–58 MVat II 198; *Modborzyce* (!) (1402), *Modliborzyce* (1416) KMłp IV 81, 159; *Modliboszcz* 1427 ZDM II 71; *Modliboszcz* (1442) CdP III 419; *Modliborzyce* (1449) KMłp IV 491; *Modlyboszcz* 1470–80 DB I 624; *Modliboszcz*, *Modliborzyce* 1529 LR 350, 366; *Modliboszcz* 1564–65 Lusand 328; *Modliboszcz* 1578 ŻDz XIV 186; *Modliborzyce* 1787 Spis 381; *Modliborzyce* 1827 Tabella II 28; *Modliborzyce*, właśc. *Modlibożyce* 1885 SG VI 565; *Modliborzyce* 1901 Przew I 388; *Modliborzyce*, -rzyce, *modliborzycki* 1966 UN 27, 40; gw. *molbożyce*, -yc, *molbożki*. — W zapisach n. występuje mieszanie ż i rz. W formach gwarowych nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -dl- > -l-. Lit.: KSand 128–9; Kreja, Onom XXIX 79–93.

IN

Modliborzyce (3), wś, dawniej mto, tarnob., gm. Modliborzyce, 7,5 km na ptn.-zach. od Janowa Lubelskiego: *Modliborzyce* Oppidum ..., z mias-

teczka *Modlibożyc* 1663 RPobLu 78; *Modlibożyc* XVII WPar 143–5; *Modliborzyce* 1676 ŻDz XV 78; *Modliborzyce* 1787 Spis 442; *Modliborzyce* 1827 Tabella II 28; *Modliborzyce*, os. 1877 Zin I 395; *Modliborzyce*, os. miejska, przedtem mko 1885 SG VI 565; *Modliborzyce* 1921 Sk IV 38; *Modliborzyce*, -rzyc, *modliborski* 1971 UN 110, 14. — Miasto lokowane w 1642 r. na podstawie przywileju Władysława IV. Lit.: KosLu 67; RymNmias 153; RospSEMig 231. IN

Modliboże, os. zaginiona, leżała pod Radziejowem, włoc.: *Modliborze* 1475 AC I nr 1230; *Modliboże* 1527 Vlad XI 51; *Modliboże* 1582–83 Koz V 42. — Od n. os. *Modlibog*, z suf. -je. AG

Modlibożyc zob. *Modliborzyce* (1, 2, 3)

Modlibóg zob. *Ołobok* (1)

Modlibórz, wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 11 km na pld.-wsch. od Kowala: *Modlibosz* 1418 Koch nr 521; *Mydlybosz* (!) 1489 Lupbrz 118; *Modlibosz* 1527 Vlad XI 27; *Modliborz* 1598 Vlad XX 56; *Modlibosz* 1634 Rpodbrz 225; *Modlibosz* 1674 Rpog 146; *Modliborz* 1796 PerOpis IX; *Modliborz* 1827 Tabella II 28; *Modlibórz* 1885 SG VI 565; *Modlibórz*, -borza 1981 WUN II 471. — Od n. os. *Modlibog*, z suf. -jr, z późniejszym wyrównaniem do nazw na -borz. AG

Modlica (1), wś, koniń., gm. Pyzdry, 4,5 km na pld.-zach od Pyzdr: *Modlice* 1827 Tabella II 28; *Modlica*, os. 1877 Zin I 395; *Modlica*, wś 1885 SG VI 567; *Modlica*, -cy 1981 WUN II 471; gw. *modlico*, -cy. — Początkowo *Modlice*, może od nazw. *Modlicki* albo od n. m. *Modla*; wtórnie n. z suf. -ica. Związek z ap. *modla* 'modlitwa, prośba; oddanie czci; bałwan, bożyszcze; ofiara całopalna' Sstp IV 321 wydaje się mało prawdopodobny, gdyż brak w XIX w. jakichkolwiek śladów leksykalnych, które mogłyby motywować tę nazwę. ZZ

Modlica (2), wś, piotr., gm. Tuszyń, 3 km na pln. od Tuszyń: *Modlica* 1827 Tabella II 28; *Modlica*, kol. 1885 SG VI 567; *Modlica*, wś 1901 Przew I 388; *Modlica* 1921 Sk II 63; *Modlica*, -cy 1981 WUN II 471. — Od rdzenia **modl-* (zob. *Modla* (1)), określającego 'teren wilgotny, podmokły', z suf. -ica. EB

Modlica zob. *Modlnica*, *Modlniczka*

Modlice zob. *Modlica* (1)

Modlikowice, wś, legn., gm. Zagrodno, 8 km na pld.-zach. od Chojnowa: *Modelconici* 1253, *Modlicovic* 1264 SUR III 67, 319; *Modlici villa* 1335

Reg nr 5409; *Medeligisdorf* (1353), *Modlainsdorff* (1410), *Nemodleinsdorff* (1420) K 415; *Modelsdorff* 1687 J IV 397; *Modelsdorf* 1789 Z VIII 283; *Modelsdorf* 1845 K 415; *Modelsdorf* 1885 SG VI 564; *Modelsdorf*, *Modelkowice* 1941 Wrzosek 30; *Modelsdorf* — *Modlikowice*, -wic, *modlikowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Modlikowice*, -wic 1981 WUN II 471. — Dawniej *Modelkowice*, *Modlikowice*, od n. os. *Modlek*, *Modlik* SSNO III 542, 541 (od podstawy *modl-*, *modlić się*, *modla* 'część oddawana Bogu', *Modlibog*, por. też stp. *modlek* 'ten, który się czegoś domaga'), z suf. -owice. Nazwę adaptowano do niem. jako *Modelsdorf* (z adideacją do ap. *Modell* 'wzór'). Okresowo *Niemodlikowice*, zniemczone jako *Nemodleinsdorff*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Modlikowice*. Lit.: SNGŚI VIII 50; Domarński, Polskie nazwy miejscowe powiatu złotoryjskiego, Szkice Legnickie III 164. JCh

Modlimowo (1), wś, szczec., gm. Karnice, 10 km na pln.-zach. od Gryfic: *Moddelmouwe* 1364 LorSNH 76; *Muddelmow* 1547 PomKirch II 214; *Muddelmow* 1618 MpLub; *Muddelmow* 1789 MpGilly-Pom; *Muddelmow* 1834 MpUMbl 687; *Muddelmow* 1885 SG VI 792; *Muddelmow* — *Modlimowo*, -wa, *modlimowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Modlimowo*, -wa 1981 WUN II 471. — Nazwa słow. od n. os. **Modlim*, por. *Modlik*, *Modlisz* SSNO III 542, z suf. -ow(o). Nazwa niem. *Muddelmow* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po r. 1945 ustalono urzędowo formę *Modlimowo*. Lit.: LorSNH 76; Rzduma II 44. BCz

Modlimowo (2), wś, szczec., gm. Ploty, 8 km na pln.-wsch. od Plotów: *Muddelmow* 1479 Trautml-Elb I 176; *Muddelmo* 1628 LorSNH 76; *Muddelmow* 1789 MpGillyPom; *Muddelmow* 1834 MpUMbl 774; *Muddelmow* 1885 SG VI 792; *Muddelmow* — *Modlimowo*, -wa, *modlimowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Modlimowo*, -wa 1981 WUN II 471. — Może n. przeniesiona z n. m. *Muddelmow*, dziś *Modlimowo* (1). Lit.: LorSNH 76; Rzduma II 43–4. BCz

Modlin, dziś Nowy Modlin, wś, Stary Modlin i *Modlin-Twierdza*, części Nowego Dworu Mazowieckiego, warsz., gm. Pomiechówek i Nowy Dwór Mazowiecki, 2,5 km na pln.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Mogilno* 1240 KMaz I 343; *Mogilno* 1426 Tym 254, przyp. 161; *Mogilno* 1430 Mkm II nr 213; *Mogilno*, *Mogilno* 1436 Zakr II nr 1773, 1777, 1818, 1987; *Modlno* (1466) 1500 SHGMz(Cim. 71, 29–32); *Mogilno* (1478) 1508 SHG-Mz(T 5, 325–325v); *Mogilno* 1576 ŻDz XVI 309;

Moglna 1617 Lumaz I 26; *Modlino* 1783 MpPerMz; *Modlin*, kolonia, *Modlin*, twierdza 1827 Tabella II 28; *Modlin*, kol., T. Nowo-georgiewsk 1839 MpKwat IV 3; *Modlin stary*, *Modlin*, Nowo Georgiewsk (*Modlin*), fort 1877 Zin I 395, 423; *Modlin-Nowy*, kol., *Modlin-Stary*, wś, *Modlin*, urzędowo Nowo-georgiewsk, forteca nad Wisłą 1885 SG VI 567–8; *Modlin Nowy*, kol., *Modlin Stary*, kol., Nowo-georgiewsk (*Modlin*), forteca 1901 Przew I 388, II 20; *Modlin Nowy*, kol., *Modlin Stary*, *Modlin twierdza* 1921 Sk I 193; *Modlin Nowy*, kol., *Modlin Stary*, os. 1967 SM 710; *Nowy Modlin*, -wego -na, *nowomodliński*, wś, *Stary Modlin*, -rego -na, cz. mta, *Modlin-Twierdza*, -na -dzy, cz. mta 1971 UN 132, 5, 11; *Nowy Modlin*, -wego -na, *Stary Modlin*, -rego -na, *Modlin-Twierdza*, -na -dzy 1981 WUN II 471, 595, III 331. — Borek wiąże n. z rdzeniem **modl-* 'teren wilgotny' (< ide. **mad-/mod-* 'mokry, cieć, ociekać'), z suf. -no. Zierhoffer dopuszcza również związek n. ze stp. ap. *modla* w znaczeniu 'figura, posąg bóstwa pogańskiego; miejsce kultu, składanie ofiary, akt prośby' Sstp IV 321–2. Forma *Moglna* powstałaby w wyniku dysymilacji *d-l > g-l*, a *Modlin(o)* przez dodanie samogłoski -i-. Najstarszy zapis wskazuje jednak na postać *Mogilno* jako pierwotną, związaną z ap. *mogila* 'kopiec, pagórek, kurhan' Sstp IV 324. Człony odróżniające od ap. *kolonia*, *twierdza* oraz od przym. *nowy*, *stary*. Fortyfikacje obronne budowane były w Modlinie od VII w.; najpierw przez Szwedów, później w okresie wojen napoleońskich i w czasie Królestwa Kongresowego. W 1834 r. Rosjanie przemianowali twierdzę na Nowo-georgiewsk. Lit.: ZMaz 267; Borek, -ni- 145; BariMorf 129.

UB

Modlinek (1), wś, ostroł., gm. Wąsewo, 11 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Modlin v. Nowy rynek* 1877 Zin I 395; *Modlin al. Nowy Rynek*, wś 1885 SG VI 568; *Modlin vel Nowy Rynek*, *Modlinek*, wś 1901 Przew I 388; *Modlinek-Grodzisk* 1921 Sk V 64; *Modlinek*, wś 1967 SM 710; *Modlinek*, -nka, cz. wsi Trynosy 1981 WUN II 471; *Modlinek*, -nka, *modlinkowski* 2002 DzU nr 8, poz. 796. — Nazwa *Modlin* zapewne ponowiona; wtórnie z suf. -ek. Wariant *Nowy Rynek* od n. sąsiedniej wsi *Rynek*, z członem odróżniającym *Nowy*. W 1921 r. odnotowany został także człon *Grodzisk*.

UB

Modlinek (2), wś, stóp., gm. Ustka, 5 km na pld.-zach. od Ustki: *Muddel Strand* 1780 PMT XI 77; *Muddelscher Strand* 1779–85 RzDuma I 17;

Muddelstrand — *Modlinek*, -nka, *modlinecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Modlinek*, -nka 1981 WUN II 471. — Dawna n. niem. ponowiona z n. ter. (*Muddelscher Strand* 1789 MpGillyPom), ta zaś od zgermanizowanej n. pobliskiego jez. *Mudel See*, dziś *Modla* albo od n. wsi *Muddel*, dziś *Modla* (11) (zob.) i od ap. *Strand* 'plaża'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Modlinek*. Lit.: RzDuma I 17; Iwicki, PMT XI 77.

BCz

Modlinek-Grodzisk zob. *Modlinek* (1)

Modliny, wś, olszt., gm. Jeziorany, 5 km na płn.-zach. od Jezioran: *Madeleyn* 1384 Ger 93; *Madeleynen* (1404) MWrm V 383; bona [*Modlehen*] 1409 MWrm V 449; Gregorii de *Muddlelein* 1484 MWrm III 375; *Modleinen* 1615 RLWrm 275; *Modleinen* 1656 Kolberg 279; *Modlengen* (!) 1718 Wijaczka 420; *Modlengen* (!) 1755 MpEnd; *Madlenen* oder *Modlenen* 1789 Goldb I 140; *Modlehen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Modlainy*, niem. *Modlehen* 1885 SG VI 565; *Modlainen* — *Modlajny* 1946 Ley I 98; *Modlainen* — *Modliny*, -in, *modliński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Modliny*, -lin 1981 WUN II 471; gw. *modlajny*, -ńf, *modlajski*. — Pierwotna n. stprus. **Madelein-s/f*/**Madelein-ai*. Według Röhricha n. od n. os. osadzonego w Jezioranach Prusa *Madeleth*, z suf. -ein- (lub -m-), po uproszczeniu podstawy o cząstkę -et-. Do n. os. por. lit. *modas* 'moczar, bagno, mul'. Nie można wykluczyć, że w podstawie jest rdzeń **mād-*, por. lit. *madioti* 'ratować; umieć; płacić; próbować; badać', lit. n. os. *Mādelis* (choć niewykluczone, że jest to derywat od niem. n. os. *Mades* : *Mathäus*) Lpvž II 131, por. także objaśnienie członu *Mod-* w n. m. *Modgarby*. W substytucie niem. wahanie *a* : *o*, -ehm-/-ain- zamiast prus. -ein-, zakończenie -en. Nazwę spolonizowano jako *Modlajny*, a po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Modliny*. Lit.: Röhrich, ZGAE XIV 241; Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 18, 32; Ger 68; PospWrm 93; PrzybBalt 179.

RP

Modliszewice, wś, kiel., gm. Korńskie, 3,5 km na płn.-zach. od Korńskich: *Modliseuici* 1222 Mog 2; *Modlischeuicze* (1367), *Modliszewicze* 1369 KMłp III 207, 231; *Modlyschowycze* 1470–80 DB I 346; *Modlyszowycze* 1508 ŻDz XV 481; *Modliissovica* 1529 LR 469; *Modliszowicze* 1577 ŻDz XIV 285; *Modliszewice* 1827 Tabella II 28; *Modliszewice* 1885 SG VI 568; *Modliszewice*, -wic, *modliszewicki* 1966 UN 24, 34. — Od n. os. *Modlisz* SSNO III 542 (od im. złożonego typu *Modlibag*),

z suf. -ewicy, -ewice, też -owice. Lit.: KSand 129; KopKiel 244. IN

Modliszewko, wś, pozn., gm. Gniezno, 10 km na płn. od Gniezna: *Modliszewo* 1403 Piek 623; dziedzic *Mn. Modliszewa* 1451 SHGKI (PG 4, 26v); *Modliszewo Cyrlewnie* (!) 1460 AC II nr 567; w *Modliszewie Kościelnym* 1466 SHGKI (PG 7, 243a v); sub parochiali ecclesia in *Modlischewo* 1511–23 ŁLB I 52; *Modliszewko* 1534 SHGKI (ASK 12 387v); *Modliszewo*, Alia minor 1580 ŻDz XII 150; *Modliszewko* 1580 SHGKI (ASK 13 680); Par. *Modliszewko ecclesiastica* 1618–20 PKal 201; *Modliszewko*, dom. 1885 SG VI 568; *Modliszewko*, -ka, *modliszewiecki* 1967 UN 77, 24. — Dawniej n. zestawiona, z członem utożsamiającym od n. sąsiedniej wsi *Modliszewo*. Członów odróżniające od przym. łac. *minor*, pol. *mniejszy*, oraz od stp. *cyrkiewny* 'kościelny' Sstp I 219, potem od nowszego *kościelny*. Nazwa uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -ko w 2. połowie XVI w. ZZ

Modliszewo, wś, pozn., gm. Gniezno, 8 km na płn. od Gniezna: *Modlizevo* 1316 KW II 325; *Modliszevo* 1352 KW III 21; *Modliszevo* 1391 Lek I nr 1022; in *Modleszewo* 1397 Lek II nr 625; *Modliszowo* 1444 SHGKI (PG 2, 2v); in *Modlischewo* 1497 Bob nr 312; in *Modlischewo*, *Modlischewo vylkye*, in *maiori Modlischewo* 1511–23 ŁLB I 96; *Modliszewo* 1580 ŻDz XII 150; *Modliszewo*, dawniej *Modliszewo Wielkie*, dom. 1885 SG VI 568; *Modliszewo*, -wa, *modliszewski* 1967 UN 77, 25. — Nazwa od n. os. *Modlisz* (: *Modlibog*) SSNO III 542, z suf. -ewo, -owo. Występująca w końcu XIV w. postać *Modleszewo* jest wynikiem wpływu morfologicznego imion z suf. -esz. Nazwa okresowo z członami dyferencyjnymi *Wielki*, łac. *maior*. Lit.: Nieckula, -ov- 135. ZZ

Modliszewo Cyrkiewne zob. Modliszewko

Modliszewo Kościelne zob. Modliszewko

Modliszewo Wielkie zob. Modliszewo

Modliszewice zob. Modliszewice

Modliszowo zob. Modliszewo

Modliszów, wś, wałb., gm. Świdnica, 10 km na pld.-zach. od Świdnicy: *Gerardi villa* (1318), *Geirhartsdorff* (1324), *Hoengenisdorff* (1332) K 155; *villa Gerardi* 1335 Reg nr 5409; *Hohegiirsdorff* 1666/67 J I 711; *Giersdorf*, *Hoch* 1845 K 155; *Hohgiersdorf* 1941 Wrzosek 19; *Hohgiersdorf* — *Modliszów*, -owa, *modliszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Modliszów*, -szowa 1981 WUN II 471. — Pierwszy zapis łaciński. Nazwa od niem. n. os. *Gerhard*

i form pochodnych *Gerard*, *Gierhard*, *Gier* Gott 206–7 + łac. *villa* 'wieś', niem. -dorf, też z członem *hoch* 'wysoki'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Modliszów*. Lit.: SNGŚl VIII 51. JCh

Moldken zob. Mólki

Modlna, wś, łódz., gm. Ozorków, 6 km na płn.-wsch. od Ozorkowa: *Modlna* 1392 Łęcz I nr 2638; *Modlna* 1511–23 ŁLB II 351, 380; *Modlna* 1564–65 Luwlkp II 140; *Modlna* 1576 ŻDz XIII 61; *Modlna* 1628–32 Luwlkp III 14; *Modlna* 1793 MpPerŁęcz; *Modlna*, wś i folw. 1885 SG VI 568; *Modlna*, wś 1901 Przew I 388; *Modlna-Probostwo*, wś, i *Modlna*, folw. 1921 Sk II 53; *Modlna* 1952 UW 92; *Modlna*, -nej, *modleński* 1972 UN 43, 34; gw. *modlna*, -ny. — Nazwa od rdzenia *modl- (< ide. *mad-/*mod-), określającego teren wilgotny, bagnisty, z suf. -na. Człon odróżniający w okresowej n. zestawionej od ap. *probostwo* 'plebania, dom mieszkalny proboszcza; gospodarstwo proboszcza' SW IV 1004. Lit.: SHGŁęcz I 207; Borek, -m- 145. EB

Modlna zob. Modła (4, 10), Molna

Modlna-Probostwo zob. Modlna

Modlnica, wś, krak., gm. Wielka Wieś, 12 km na płn.-zach. od Krakowa: *Modlnica* (1254)1445 Kkk I 53; *Modlitsa* (!) 1325–27 MVat I 123; *Modlnica* 1364 KMlp I 323; *Modlnica* 1377, *Modlicza* 1387, *Modlnica* 1388 Krak nr 443, LV(21), 4682; *Modlnica* 1393 PNZK nr 188; *Modlnica* 1398 Kacz nr 914; *Modlnica maiori* 1399 SHGKr(ZK 276, 2); *Modlicza* 1411 PNZK nr 2712; *Modlynica* 1412 KMlp IV 134; *Modlnica* (1434)XVI, *Magna Modlynica* (1446) DKrak 192, 226; *Magna Modlnica* 1448 Hel II nr 3330; de *Modlnica maiori* 1449 Inscr nr 923; *Modlnica Maior* 1470–80 DB II 28; *Maior Modlnica*, *Modlynica* 1529 LR 321, 470; *Modnica* 1564 Lukrak I 39; *Modlnica* 1581 ŻDz XIV 28; *Modlica* 1620 AS IV 72; *Modlnica Wielka* 1629 RPobKr 23; *Modlnica* 1783 SHGKrMat 187; *Modlnica* al. *Modlnica Wielka* 1885 SG VI 568–70; *Modlnica* 1921 Sk XII 18; *Modlnica*, -cy, *modlnicki* 1963 UN 1, 47. — Nazwa utworzona za pomocą suf. -ica od rdzenia *modl-, określającego teren wilgotny, podmokły, bagnisty. Nie można też wykluczyć pochodzenia nazwy od przym. *modlny* (: *modla* 'modlitwa, prośba; oddanie czci; bałwan, bożyszcze; ofiara całopalna; miejsce kultu (ołtarz, świątynia, gaj) pogańskiego' Sstp IV 321, 351), por. także ap. *modlnica* 'miejsce, gdzie się modlą, dom modlitwy' SW II 1027. W postaci *Modlica*

Modlniczka

nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej *-dlh-* > *-dl-*, a w formie *Modlnica* — uproszczenie *-dlh-* > *-dn-*. W XV–XVI w. n. z członami odróżniającymi od łac. przym. *magius* 'wielki', *maior* 'większy'; w XVII i XIX w. z członem od przym. *wielki*. Lit.: RKrak 106; BańMorf 44, 142. IN

Modlniczka, wś, krak., gm. Wielka Wieś, 10 km na płn. od Krakowa: *Modlnica* 1256 CdP III 33; *Modlnica* (1286) 1487 ZDM I 17; de *parua* *Modlnicza* 1388, *Modlnicza* 1397, *Parua* *Modlnicza* 1400 Krak nr CVII(14), 5790, 10726; in *minori* *Modlnicza* 1408 Hel II nr 1151; *Parua* *Modlicza* 1426 Kacz nr 3858; de *minori* *Modlnicza* ... de *Parua* *Modlnicza* 1446 Hel II nr 3250; de *Modlnicza* *minori* 1447 Inscr nr 875; *Modlnicza* *Minor* 1470–80 DB I 202; *Minor* *Modlnicza*, *Modlnyczka* 1529 LR 49; *Modlnica* 1581 ŻDz XIV 28; in villa *Modlnica* *Minore* 1599 DKrak 20; *Modlnica* *Mniejsza* 1629 RPobKr 23; *Modlnica* *Mała* 1680 Rej 22; *Modlniczka* *Mała* 1783, *Modlniczka* 1787, *Modlnica* 1789 SHGKrMat 187; *Modlnica* *Mała* v. *Modlniczka* 1875 KolbKr 350; z *Modlniczka* al. *Modlnicą* *Małą* 1885 SG VI 568–70; *Modlniczka* 1921 Sk XII 18; *Modlniczka*, *-ki*, *modlnicki* 1963 UN 1, 47. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Modlnica* (zob.), człony odróżniające od przym. łac. *parvus* 'mały', *minor* 'mniejszy' oraz od pol. *mały*, *mniejszy*. Wtórnie n. uległa uniwerbizacji przy użyciu suf. *-ka*. Lit.: RKrak 106; BańMorf 44, 142. IN

Modlno zob. Modlin

Modła (1), wś, ciech., gm. Ciechanów, 12 km na zach. od Ciechanowa: *Modla* 1399 SHGP I 202; *Modla* 1404, *Mogla* 1410 (tu?), *Mothla* 1411, *Modla* 1412 Płor nr 444, 1532, 1704, 1735; *Modla* 1422 KkM 166; *Modla* MkM II nr 75, 79; *Modla* *Maior* 1578 ŻDz XVI 114; *Modla* 1784 MpPerPł; *Modla* 1827 Tabella II 28; *Modla* 1885 SG VI 570; *Modla* *Szlachecka*, *Modla* *Włościańska*, *-ły* *-kiej*, *modłowski*, dwie wsi 1971 UN 123, 6; *Modla* *Szlachecka*, cz. *Modły* *Włościańskiej*, *Modla* *Włościańska*, *-ły* *-kiej*, wś 1980 WUN II 472; *Modla* *Szlachecka*, cz. *Modły* *Włościańskiej*, i *Modla* *Włościańska*, wś, po zmianie *Modla*, *-y*, *modłowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Nazwa jest niejednoznaczna; może pozostawać w związku z rdzeniem **modl-*, określającym teren wilgotny, podmokły, bagnisty, albo z ap. *modla* 'modlitwa, prośba; oddanie czci; bałwan, bożyszcze; ofiara całopalna' Sstp IV 321 i nazywać miejsce związane niegdyś z kultem reli-

gijnym. Nazwy *Modla* mogą być też związane z rdzeniem **mrd-*, por. ros. *modleti* 'topnieć, gnić, wiotzczeć' (Vasmer łączy ten czasownik z scs. *mrditi* 'mieszkac' i pol. *mdleć*, *mdły*). Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. *maior* 'większy' oraz od przym. *szlachecki*, *włościański*, wskazują na rodzaj własności. Lit.: SHGP I 202–3; ZMaz 267; Vasmer, Etimologičeskij slovar' russkogo žyzyka, t. II 636. UW

Modła (2), wś, ciech., gm. Wiśniewo, 3 km na pld. od Mławy; et *Modlani* 1319 KkM nr 53; *Mogla* 1410 Płor nr 1532 (tu?); *Modla* 1449 WS 304; *Modla* 1498 Luploc 159; *Molda* 1510, *Modla* 1530 Matr IV/1, nr 965, 5572; *Modla* 1578 ŻDz XVI 68; *Modla* 1616, *Modla* (1765) Luploc 80, 124; *Modla* 1784 MpPerPł; *Modla* 1827 Tabella II 28; *Modla* 1885 SG VI 570; *Modla*, *-ły*, *modelski* 1972 UN 131, 39. — Postać *Mogla* powstała wskutek mieszania grup spółgłoskowych *-dl-* i *-gl-*. W formie *Molda* nastąpiła przestawka grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-ld-*. Lit.: SHGP I 202. UW

Modła (3), wś, kal., gm. Opatówek, 5,5 km na wsch. od Opatówka: de *Modla* 1338 KW II 503; de *Modla* 1414 Kal nr 463; *Modla* 1511–23 ŁLB II 9; *Modla* nobilium 1579 ŻDz XII 126; *Modla* 1618–20 PKal 91; *Modla*, wś 1885 SG VI 570; *Modla*, *-ły*, *modleński* 1971 UN 80, 36; gw. *modua*, *-uy*, *modelski*. ZZ

Modła (4), wś, koniń., gm. Rzgów, 9 km pld.-zach. od Goliny: *Modla* 1388 (?), *Modla* 1398 Koz V 42; *Modla* 1403 RWlkp II nr 196; *Modlna* 1403, *Modla* 1412 Koz V 43; *Benedicto* de *Modla* 1426 KW V 446; *Benassio* de *Modlna* 1428 AC II nr 230; *Modla* *Benedicti* 1507 ŻDz XII 236; *Modla* 1511–23 ŁLB I 284; *Modla* *Bienna* 1579 ŻDz XII 236; *Modla* *bienna* 1827 Tabella II 28; *Modla* al. *Wydyrka* 1885 SG VI 570; *Modla*, *-ły* 1981 WUN II 471. — W XV w. odnotowana jest także postać *Modlna*. Człony odróżniające: od im. właściciela wsi Benedykta, łac. *Benedictus* (w formie dopełniacza), por. zapis z 1426 r., oraz w formie przymiotnika, od stp. skrócenia tego imienia *Bieni* SSNO I 57. Nazwa oboczna *Wydyrka* od ap. *wyderka* 'suma lokowana na majątności; zastaw, odkup' SW VII 841, gw. 'dożywocie' SGPrei(kartoteka), ze zmianą *er* > *yr*. ZZ

Modła (5), wś, legn., gm. Gromadka, 20 km na płn.-wsch. od Bolesławca: *Modil* (1408) K 415; *Modlau* 1666/67 J I 334; *Modlaw* 1687 J

IV 383; *Modlau* 1786 Z VI 147; *Modlau* vulgo *Model* 1845 K 415; *Model*, niem. *Modlau*, wś 1885 SG VI 564; *Modlau* 1900 Myc 73; *Modlau*, *Model* 1941 Wrzosek 27; *Modlau* — *Modla*, -y, *modelski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Modla*, -ły 1981 WUN II 471. — Nazwę zniemczono jako *Modlau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Modla*. Lit.: SNGŚl VIII 51. JCh

Modla (6), wś, legn., gm. Jerzmanowa, 6 km na pld. od Głogowa: villa *Modlonow* 1580, *Modlau* 1670 J III 6, 56; *Modlau* 1791 Z X 278; *Modlau*, wś 1845 K 415; *Modlau* 1900 Myc 73; *Hahenfeld* NS, *Modlin* 1941 Wrzosek 28; *Hahenfeld-Modlau* — *Modla*, -y, *modelski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Modla*, -ły, przys. 1981 WUN II 471; *Modla*, przys., po zmianie *Modla*, -ły, *modelski*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawniej *Modlów* (*Modl[on]ow* — nadwyżka graficzna -on-) lub *Modlonów*, od n. os. *Modla* RymSEN II 110 lub *Modlo* SSNO III 541, z suf. -ów. Nazwę *Hahenfeld-Modlau* wprowadziła administracja hitlerowska, por. *Hahenfeld*, dziś *Kurowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Modla*. Lit.: SNGŚl VIII 50. JCh

Modla (7), os. zaginiona, leżała prawdopodobnie koło wsi Zakrzewo, leszcz.: *Modla* 1423 Koz II 477. — O etymologii zob. *Modla* (1). Lit.: SHGPn III 180; PPozn 196. ZZ

Modla (8), cz. wsi Helenów, dawniej wś, ploc., gm. Szczawin Kościelny: *Modla* 1419 SHGRw(ADP perg. 175); *Modla* 1430 SHGRw(ADP perg. 205); *Modla* 1451 SHGRw(MK 335, 49); *Modla* 1579 ŻDz XVI 196; *Modla* 1827 Tabella II 28; *Modla* 1839 MpKwat III 3; *Modla* 1885 SG VI 570; *Modla* 1921 Sk I 30; *Modla*, wś 1967 SM 710; *Modla*, -ły, cz. wsi 1971 UN 125, 32. — Wieś leży nad rz. Przyśową; w przeszłości na tym obszarze występowały bagna. UW

Modla (9), cz. wsi Stojanów, dawniej wś, sier., gm. Goszczanów, 11 km na pln.-wsch. od Błazek: Johannes *Modla* 1405 RWlkp IV nr 133; *Modla* 1410 Kal nr 13; *Modla* 1511–23 ŁLB II 60; *Modla* 1579 ŻDz XII 112; *Modla* 1618–20 PKal 66; *Modla*, wś 1885 SG VI 570; *Modla*, wś 1967 SM 710; *Modla*, -ły 1981 WUN II 471. ZZ

Modla (10), wś, skiern., gm. Słupia, 16,5 km na pld.-zach. od Skierniewic: *Modla* (1334)1415 KW II 460; *Modla* (1359)XV KW III 132; *Modla* 1511–23 ŁLB II 336; *Modla* 1531 VisitGn 687; Przybysice cum *Modlna* 1579 ŻDz XVI 163; *Modla* 1792 MpPerRw; *Modla* 1827 Tabella II 28;

Modla 1877 Zin I 395; *Modla* al. *Modla* 1885 SG VI 570; *Modla* 1901 Przew I 388; *Modla*, -ły 1981 WUN II 471. — W XVI w. odnotowana została też postać *Modlna*, a w XVIII i XIX w. — *Modla*. Lit.: SHGŁow II/2, 16. UW

Modla (11), kol., dawniej wś, słup., gm. Ustka, 5 km na pld.-zach. od Ustki: *Muddel* 1482 RzDuma I 17; *Muddell* 1539 PomKirch I 134; *Muddel* 1618 MpLub; *Muddel* 1789 MpGillyPom; *Muddel* 1885 SG VI 792; *Muddel* — *Modla*, -del (!), *modelski* 1948 MPol XXV nr 14; *Modla*, -ły 1981 WUN II 471. — Nazwa ponowiona ze zgermanizowanej n. pobliskiego jez. *Muddel See*, dziś *Modla* (*Muddel See* 1618 MpLub), ta zaś w związku z bazą **modl-* 'teren wilgotny, bagnisty', zob. *Modla* (1). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. jez. i n. wsi jako *Modla*. Lit.: RzDuma I 17; Belchnećowska, HE VII 104; Iwicki, PMT XI 76. BCZ

Modla zob. *Królewska Modla*

Modla Benedicti zob. *Modla* (4)

Modla Bienna zob. *Modla* (4)

Modla Królewska zob. *Królewska Modla*

Modla Księża zob. *Księża Modla*

Modla Mała zob. *Księża Modla*

Modla Minor zob. *Modelka*

Modla Plebanalis zob. *Księża Modla*

Modla Plebani zob. *Księża Modla*

Modla Regalis zob. *Królewska Modla*

Modla Szlachecka zob. *Modla* (1)

Modla Wielka zob. *Królewska Modla*

Modla Włościańska zob. *Modla* (1)

Modłowo, os. nieistniejąca, leżała w par. Czermin, kal., gm. Czermin: *Modłowo* 1417 Kuj 273, *Modłowo* in districtu Calisiensi sita 1424 Kuj 275; *Modłowo* 1473 Koz III 677; *Modłowa* 1511–23 ŁLB II 27; *Modłowa*, wś 1628–32 Luwlkp I 147; des. *Modłowo* 1766 Koz V 43. — Od n. os. *Model*, *Modlo* SSNO III 541, z suf. -owo, ta zaś od podstawy *modl-*, por. *modlić się*, *modla* 'cześć oddawana Bogu', im. złożone typu *Modlibog*. Lit.: Niećkula, -ov- 135. ZZ

Modłów zob. *Modla* (6)

Modnica zob. *Modlnica*

Modorówka zob. *Moderówka*, *Chrzastówka*

Modrakowo, os. zaginiona, leżała koło Sierakowa, pozn.: *Modrakowo* 1450 SHGPn III 181; des. *Modrakowo* 1450–51 Koz II 477; [*Modrakowo*] 1495 SHGPn III 181; *Modrakowo* 1502 Koz VIII 70. — Od n. os. *Modrak* SSNO III 543, z suf.

-owo. Do n. os. por. ap. *modrak* 'bławatek' Sstp IV 322. Lit.: SHGPn III 181; PPozn 196. ZZ

Modritz zob. Modrzyca

Modrolas, os., dawniej wś, kosz., gm. Tycho-
wo, 13 km na pld.-wsch. od Białogardu: *Mandelatke* 1577 RzDuma I 222; *Mandelatze* 1618 Mp-
Lub; *Mantatzke* 1645, *Mandlatzk*, *Mandlatzke* 1679
RzDuma I 222; *Mandelatz* 1789 MpGillyPom; *Mand-
delatz* 1804 RzDuma I 222; *Mandelatz* — *Modrolas*,
-su, *modroleski* 1948 MPol XXV nr 14; *Modrolas*,
-su 1981 WUN II 472. — Etymologia n. niejasna.
Może od n. os. *Madlena*, *Mandarena*, *Magdalena* lub
Mendela, *Mędala* SSNO III 363, 438, 444, z suf.
-sk(o). Według Lorentza n. od n. os. **Modraki*.
(; *Mądrolas*). Nazwa niem. *Mandelatz* jest fonetycz-
ną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędo-
wo została ustalona n. *Modrolas*. Lit.: RzDuma I
222; LorSNH 70. BCz

Modropole, wś, gorz., gm. Drezdenko, 9 km
na pln.-wsch. od Drezdenka: *Modderphul* 1832
MpUMbl 1637; *Modderpfuhl*, przys. 1905 SHG-
NM(GemLex); *Modderpfuhl* — *Modropole*, -la, *mo-
dropolski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Modropole*,
-la 1981 WUN II 472. — Dawna n. niem. *Mod-
derpfuhl*, zapewne ponowiona z n. terenowej, ta
ż od *Modder* 'bloto' i *Pfuhl* 'bagno'. Nazwa
Modropole, wprowadzona urzędowo po 1945 r.,
nawiązuje do brzmienia n. niemieckiej. BCz

Modrowshorst zob. Bolesławowo (1)

Modrynec, wś, zamoj., gm. Mircze, 12 km
na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Modryn* 1472
Rejlan 40; *Modrynec*, *Mały Modrin* seu *Modry-
niec* 1645 LSB 601, 607; *Maiori modrin* et
minori modrin 1722 LGB 13; *Modrynec* 1827
Tabella II 28; *Modrynec*, dawniej *Modryń Mały*
1885 SG VI 572; *Modrynec*, -ńca, *modryniecki*
1970 UN 109, 20. — Początkowo wieś nosiła
n. *Modryń* i *Modryń Mały*. O etymologii zob.
niżej. Od XVII w. n. w formie zuniwerbizowa-
nej *Modrynec*. Sufiks -ec pełni tu tę samą funk-
cję co przym. *mały*. Lit.: CzChelm 181. BCz

Modryń, dziś *Modryń*, wś, i *Modryń-Kolonia*,
kol., dawniej wś, zamoj., gm. Mircze, 14,5 km na
pld.-zach. od Hrubieszowa: *Modryn* 1439, *Modrin*,
Mudrin 1476, *Minori Modryn* 1489, *Modrzyń* 1490
AGZ XIX nr 1775, 1971, 2120, 2151; *Modrin* 1564
ŻDz XVII/1, 187; *Modryn* 1638 AWAK XXIII 154;
maiori modrin et *minori modrin* 1722 LGB 45;
Modryń 1827 Tabella II 28; *Modryń Wielki* 1839
MpKwat VII 9; *Modryń*, dawniej *Modryń Wielki*

1885 SG VI 572; *Modryń*, wś i folw. 1901 Przew
I 389; *Modryń* i *Modryń-Kolonia*, dwie wsi 1967
SM 710; *Modryń*, -nia, *modryński*, wś 1970 UN 109,
21; *Modryń*, -nia i *Modryń-Kolonia*, -nia -ni 1981
WUN II 472. — Od n. os. *Modryń* SSNO III 543
lub od przym. *modry*, z suf. -yń. W n. zestawionych
człony odróżniające od przym. łac. *maior* 'więk-
szy', pol. *wielki* (w celu odróżnienia od n. sąsied-
niej wsi *Modrynec* al. *Modryń Mały*) oraz od ap.
kolonia 'osada'. Lit.: CzChelm 181. BCz

Modryń Mały zob. Modrynec

Modryń Wielki zob. Modryń

Modrzany, wś, kiel., gm. Koszyce, 12 km na
pld. od Kazimierzy Wielkiej: *Modrelanc* 1198, *Mo-
drenich* 1234 KMlp II 14, 55; *Modrzany* (1363) 1517
KTn 136; de *Modrzani* 1387, *Modrzany* 1399 Krak
nr 4315, 8163; *Modrzani* 1431 Inscr nr 610; *Mo-
drzany* 1456 KTn 407; *Modrzani* 1470-80 DB II 167;
Modrzany 1529 LR 149; *Modrzany* 1564 Lukrak II
71; *Modrzani* 1581 ŻDz XIV 9; *Modrzany* 1629
RPobKr 100; *Modrzany* 1827 Tabella II 28; *Modrza-
ny* 1885 SG VI 573; *Modrzany*, -rzani, *modrzański*
1966 UN 22, 36; gw. *możany*, -an, *możyński*. — Opie-
rając się na pierwszych zapisach historycznych,
nazwę można odczytywać jako **Modry Łąg*, od
przym. *modry* i ap. *łąg* 'las, zagajnik, pole, łąka,
pastwisko, najczęściej położone nad rzeką lub za-
lewane wodą' Sstp IV 107, oraz **Modrzenice*, od
przym. *modry*, z suf. -(e)vice. Od XIV w. już *Mo-
drzany*, n. z suf. -any, określająca pierwotnie ludzi
mieszkających w miejscu lub pochodzących
z miejsca, które jest charakterystyczne ze względu
na kolor *modry*, tj. niebieski (por. też *modrak* 'bła-
watek' Sstp IV 322 oraz gw. *modrzaki* 'kartofle
wewnątrz niebieskawe' SGPKar III 179). W posta-
ciach gwarowych nastąpiło uproszczenie grupy
spółgłoskowej -drz- > -ż-. Lit.: RKrak 106; KopKiel
273; BariMorf 19. IN

Modrzany zob. Modrzewie (2)

Modrze, wś, pozn., gm. Stęszew, 8,5 km na
pld.-zach. od Stęsiewa: in *Moder* 1246 CdP I 54;
in *Moder* 1257 KW I 311; *Moderz*, *Modierz* (1265)
XIV-XV SHGPn III 181; *Modrze* 1298 KW II 140;
in *Modrze* 1376, de *Moderz* 1385 KW III 451,
564; *Modrze* 1397 RWlkp I nr 333; *Modze* 1400
Lek II nr 2528; *Modrza* 1420 SHGPn III 181;
Moderz 1437 AC II nr 1070; *Moderzsch* 1490 SHG-
Pn III 181; *Moderz* 1510 NKs 99; *Modrzecz* (!)
1523 Matr IV nr 4180; *Modrze* 1580-81 ŻDz XII
77; *Modrze* 1622-24 PPozn(Tab 1, 78); *Modrze*

1775 P^{Pozn} (Tab 7, 78); *Modrze* 1885 SG VI 573; *Modrze*, -rza, *modrzański* 1966 UN 93, 35; gw. *możże*, -ża, *możżeski*. — Według Podlaskiej n. od ide. bazy **mad-/*mod-* 'być mokrym, ciec, ociekać', z archaicznym suf. -er-. Nazwa wykazuje wahanie rodzaju gramatycznego. Ostatecznie utrwaliła się forma neutrum. Do n. por. też gw. *modry* 'niebieski', *modrzyć się* 'świecić się niebiesko' SGP^{Kar} III 179, 180. Lit.: SHGPⁿ III 181–6; P^{Pozn} 195; Bań^{Morf} 66. ZZ

Modrzejewice zob. **Modrzewie** (3)

Modrzejewo, wś, ślup., gm. Tuchomie, 10 km na zach. od Bytowa: *M(odddrow)* 1345 Pr^{Ur} III 606–7; *Muderaw* 1385 SHGP^G (Cramer II 27–28); *Moddrow* (1438) GZ 135; *Muddlerow* 1515 PMT IX 41; *Muddlerow* 1618 Mp^{Lub}; *Modrzewo* 1686 Font XIII 847; *Modrzewo* 1710 PMT IX 41; *Modddrow* 1747/48 Font XLVI 174; *Modddrow* 1789 Mp^{GillyPom}; *Modddrow* — *Modrzejewo*, -wa, *modrzejewski* 1947 MP^{Pol} XXVI nr 37; *Modrzejewo*, -wa 1981 WUN II 472; gw. *n^oModfiew^o* Lor 142. — Nazwa słow. od przym. *modry*, z suf. -ow, -ewo. W wyniku dysymilacji na odległość tematyczne -w- > -j-. W zapisach niem. widoczna haplologia całej sylaby -je-. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Modrzejewo*. Lit.: Surma, PMT IX 41–2. BCz

Modrzejowice, wś, rad., gm. Skaryszew, 6 km na pld. od Skaryszewa: de *Modreonic* 1228 KM^{lp} II 39; *Modrzejowicze* 1372 ZDM I 177; *Modrzejowycze* 1470–80 DB III 416; *Modrzejowicze* 1497 Matr II nr 840; *Modrzejowycze* 1529 LR 369; *Modrzejowycze*, *Modrzewycze* 1564–65 Lusand 196, 198; *Modrzewicze* 1569 ŻDz XIV 299; *Modrzeiowice* 1787 Spis 419; *Modrzeiowice* 1827 Tabella II 28; *Modrzejowice* 1877 Zin I 395; *Modrzejowice* al. *Antonów* 1885 SG VI 573; *Modrzejowice* 1901 Przew I 389; *Modrzejowice*, -wic, *modrzejowicki* 1970 UN 31, 34; gw. *modževíce*, -víc. — Nazwa wykazuje wahanie w podstawie. Może pierwotnie była to **Modrzejowica*, a na skutek wymiany interwokalicznego -w- > -i- powstała forma **Modrzejowica*, potem *Modrzejowice*. Nazwa od przym. *modrzewiowy* (: *modrzewowy* 'z modrzewiem związany, z modrzewia pochodzący' Sstp IV 323), z suf. -ica, wtórnie -ice. W okolicy płynie rzeczka *Modrzejowianka*, dopływ Iżanki. Na uwagę zasługuje fakt, że wzdłuż *Modrzejowic* biegnie pld. granica obszaru występowania *modrzewia* polskiego. Na-

zwa oboczna od n. os. *Anton* (: *Anton*) RymSEN I 9, z suf. -ów. Lit.: KSand 129; KopRad 107–8; NaISand 124–5; Rymut, HE XVI 91–2. IN

Modrzejowa Wólka zob. **Wólka Modrzejowa**

Modrzejów zob. **Modrzewek** (3)

Modrzerzewo, przys., dawniej wś, koniń., gm. Kleczew, 3,5 km na pld.-wsch. od Kleczewa: *Modrzerzew* praed. 1811 Koz V 43; *Modziszewo* 1827 Tabella II 29; *Modrzerzewo* 1877 Zin I 396; *Modrzerzewo*, kol. 1885 SG VI 576; *Modrzerzew*, os. 1921 Sk II 37; *Modrzerzewo* 1935 Mp-100; *Modrzerzewo* 1960 Mp-25 (Konin); *Modrzerzewo*, wś 1967 SM 711; *Modrzerzewo*, -wa 1981 WUN II 472; gw. *my^odołżewo*, -eva, *my^odołżeski*. — Zapisy źródłowe potwierdzają formę *Modrzerzewo*. Etymologia n. niejasna, może od niem. n. os. *Moder* (: *Mutter* Gott 353 lub *Moser* < *Moos*, *Mus*, jüd. *Moses* Gott 355), z suf. -ewo. Forma *Modziszewo* jest wynikiem analogii do n. m. zakończonych na -iszewo. Postać *Modrzerzewo* utworzona została może pod wpływem etymologii ludowej. Forma gw. powstała wskutek wymowy -o- jak -uo- oraz wtórnego skrajzenia nazwy z wyrażeniem *mlode drzewo*. ZZ

Modrzew (1), cz. Bałut w Łodzi, dawniej wś: *Modrzewye* 1511–23 ELB II 386, 388; *Modrzewie* 1576 ŻDz XIII 98; *Modrzew* 1877 Zin I 395; *Modrzew*, wś i os. leśna 1885 SG VI 574; *Modrzew* 1921 Sk II 64; *Modrzew*, os. m. 1967 SM 710; *Modrzew*, -wia 1981 WUN II 472; gw. *modžef*, -v^a, *modžeski*. — Od ap. *modrzew*, początkowo z suf. -e; wtórnie zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHGŁęcz II 231. EB

Modrzew (2), wś, piotr., gm. Opoczno, 7,5 km na pld.-zach. od Opoczna: *Modrzwie* 1406, *Modrzwie* 1412 Sand nr 408, 557; *Modrzwie* 1434 Inscr nr 683; *Modrzwie* 1508 ŻDz XV 478; *Modrzwie* 1511/12 VisitGn 351; *Modrzwie* 1511–23 ELB I 637; *Modrzwie* 1577 ŻDz XIV 281; *Modrzew* 1789 Lusand I 189; *Modrzew* 1827 Tabella II 28; *Modrzew* al. *Modrzewie* 1885 SG VI 574; *Modrzew* 1921 Sk III 92; *Modrzew*, -wia, *modrzewski* 1969 UN 28, 34; gw. *možžef*, -v^a, *možžeski*. Lit.: KSand 129; Bań^{Morf} 54. IN

Modrzew (3), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 9 km na pld.-wsch. od Gostynina: *Modrzewie* 1827 Tabella II 28; *Modrzewie* 1839 Mp-Kwat III 3; *Modrzew* 1877 Zin I 395; *Modrzew* al. *Modrzewy* 1885 SG VI 574; *Modrzewie*, kol. 1892 SG XII 474; *Modrzew* 1901 Przew I 389; *Modrzew*,

Modrzew

wś 1921 Sk I 34; *Modrzew, -wia, modrzewski* 1971 UN 125, 34. — W XIX w. występowała obocznie forma w l. mnogiej *Modrzewy*. UW

Modrzew (4), wś, siedl., gm. Zbuczyn Poduchowny, 18 km na pld.-wsch. od Siedlec: *Modrzewy* 1508 SHGLu III 154; *Modrzewy* 1529 LR 416; *Modrzew* 1531 ŻDz XIV 383; *Modrzew ... Modrzewski* z *Modrzewa* 1620 RPobLu 175; *Modrzew* 1787 Spis 431; *Modrzew* 1827 Tabella II 28; *Modrzew* 1885 SG VI 574; *Modrzew, -wia* 1981 WUN II 472. Lit.: SHGLu III 154; KosLu 67. IN

Modrzew zob. *Modrzewek* (2, 3), *Modrzewie* (2a)

Modrzewek (1), wś, piotr., gm. Opoczno, 9 km na pln.-zach. od Opoczna: *Modrzewek* 1827 Tabella II 28; *Modrzewek* 1885 SG VI 574; *Modrzewek, -wka, modrzewiecki* 1969 UN 28, 34; gw. *możżewek, -ka, możżeski*. — Nazwa od n. m. *Modrzew* (2), z suf. *-ek*. Lit.: KSand 129. IN

Modrzewek (2), wś, piotr., gm. Wolbórz, 12 km na pld.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Modrzew* deserta 1511 ŻDz XIII 198; *Modrzew, Modrzewy* 1511–23 ŁLB II 175, 177; *Modrzew* 1534 Inwwloc 61; *Modrzeowek (!)* 1791 MpPerSd; *Modrzewek* 1827 Tabella II 28; *Modrzewek, właściwie Modrzewie* 1885 SG VI 574; *Modrzewek* 1921 Sk II 70; *Modrzewek, -wka, modrzewkowski* 1974 UN 46, 51; gw. *możżewek, -efka, możżeski*. — Nazwa od ap. *modrzew*, wtórnie w formie zdeminutywizowanej za pomocą suf. *-ek*, okresowo z suf. *-e* oraz w l. mnogiej. Wieś leży w pobliżu lasu. EB

Modrzewek (3), wś, piotr., gm. Żelechlinek, 12 km na wsch. od Kuluszek: *Modrzewy* 1511–23 ŁLB II 324; Wegrzinowice, Pars *Modrzewski* 1578 ŻDz XVI 165; Z *Modrzewiem*, z ... *Modrzeiowem* 1661 Luraw 143; z *Modrzeiowem*, ku wsi *Modrzewiu* 1789 Luraw 31, 37; *Modrzewie* 1792 MpPerRw; *Modrzewek* 1827 Tabella II 28; *Modrzewek* 1885 SG VI 574; *Modrzewek* 1921 Sk I 150; *Modrzewek, -wka* 1981 WUN II 472. — Nazwa od ap. *modrzew*, z suf. *-e*. W XVII–XVIII w. dwie oboczne n.: *Modrzew* i *Modrzejów*, z suf. *-ów*. Ostatecznie ustaliła się forma z suf. *-ek*. UW

Modrzewice zob. *Modrzejowice*

Modrzewie (1), wś, jel., gm. Wleń, 3 km na pld.-wsch. od Wlenia: *Giesshiibel* 1677 J IV 120; *Giesshiibel* 1687 J IV 308; *Giesshiibel* 1786 Z VI 116; *Gieshiibel* 1845 K 156; *Giesshiibel* — *Modrzewie, -wi, modrzewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Modrzewie, -wia* 1981 WUN II 472. — Daw-

na n. niem. *Gießhiibel* określała miejsce czasowo oblane Bach II 182. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Modrzewie*. Lit.: SNGŚI VIII 52. JCh

Modrzewie (2), wś, kiel., gm. Pawłów, 13 km na pld. od Starachowic: *Modrzewy* 1470–80 DB I 474; *Modrzewie* 1497 Matr II nr 1080; *Modrzewy* 1508 ŻDz XV 457; *Modrzewy* 1529 LR 353; *Modrzany* 1564–65 Lusand 330; *Modrzewie* ŻDz XIV 192; *Modrzewie* 1827 Tabella II 28; *Modrzewie* 1885 SG VI 574; *Modrzewie, -wia, modrzewski* 1966 UN 20, 10. — Nazwa od ap. *modrzew*, z suf. *-e*. W XVI w. odnotowana została także forma *Modrzany*. Lit.: KSand 192; KopKiel 56. IN

Modrzewie (2a), cz. wsi Konieczno, dawniej wś, kiel., gm. Włoszczowa: *Modrzew* 1357 KW III 70; villae nostrae *Modrzewie* (1364) ZDM IV 123; *Modrzewy* (1387) 1512 ZDM IV 229; *Modrzewy* 1511/12 VisitGn 363; *Modrzewy* 1511–23 ŁLB I 546; *Modrzewie* 1540 ŻDz XV 571; *Modrzew*, normenkl. dóbr Kluczewsko 1885 SG VI 594; *Modrzewie, -wia* 1971 UN 35, 26. — Początkowo, a także okresowo w XIX w., *Modrzew*. Lit.: KSand 129; NaISand 124. IN

Modrzewie (3), wś, pil., gm. Damasławek, 8 km na pln.-zach. od Janowca Wielkopolskiego: Drogomir Moderski... *Modrzewski* 1391 Koz V 43; Troyan de *Modrewe* 1403 Koz I 181; de *Modrzewie* 1405 KZPozn nr 2352; de *Modrzewee* 1434 SHGKI(GZ V 12 v); *Modrzewy* 1511–23 ŁLB I 141; *Modrzewie* 1577 ŻDz XII 182; *Modrzejewice* deserta antiquitus 1618–20 PKal 244; *Modrzewie* 1674 MKI(ASK 74, 231); *Modrzewie*, folw. 1885 SG VI 574; *Modrzewie*, folw. 1921 Sk X 111; *Modrzewie*, os. 1967 SM 711; *Modrzewie, -wia* 1981 WUN II 472; gw. *mođżyve* (*stympuxoske, pırše*), *-va*. — W przejściowej postaci *Modrzejewice* w wyniku dysymilacji na odległość tematyczne *-w- > -j-*; n. z suf. *-ewice*. Współcześnie notowane też *Modrzewie, -wia*, cz. wsi Stępuchowo. Człony odróżniające w postaciach gw. od n. wsi *Stępuchowo* oraz od liczebnika porządkowego *pírşy* 'pierwszy'. Istnienie dwu obiektów potwierdzają zapisy gwarowe. ZZ

Modrzewie (4), wś, płoc., gm. Szczutowo, 11 km na pln.-zach. od Sierpca: *Modrzewie*, wś 1877 Zin I 396; *Modrzewie*, kol. 1885 SG VI 574; *Modrzewie*, kol. 1921 Sk I 159; *Modrzewie* 1952 UW 36; *Modrzewie*, kol. 1967 SM 711; *Modrzewie, -wia* 1981 WUN II 472. EB

Modrzewie (5), wś, szczec., gm. Goleniów, 5 km na płn.-zach. od Goleniowa: *Grünhorst* — *Modrzewie*, -wia, *modrzewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Modrzewie*, -wia 1981 WUN II 472. — Do końca II wojny światowej wieś nosiła n. niem. *Grünhorst*, od *grün* 'zielony' i *Horst* 'las, zagajnik'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Modrzewie*. BCz

Modrzewie (6), kol., dawniej wś, włoc., gm. Skępe, 3 km na wsch. od Skępego: *Modrzywie*, wś 1885 SG VI 575; *Modrzewie*, kol. 1901 Przew I 389; *Modrzewie*, kol. 1921 Sk I 65; *Modrzewie*, -wia, *modrzewski*, wś 1972 UN 180, 44; *Modrzewie*, -wia 1981 WUN II 472; gw. *modrzywie*, -wia. — Nazwa pierwotna oraz gwarowa *Modrzywie*. EB

Modrzewie zob. *Modrzew* (1, 2, 3, 4), *Modrzewek* (2, 3)

Modrzewiec (1), wś, kosz., gm. Rąbino, 12 km na płn.-wsch. od Świdwina: *Heyde* 1784 Brüß II 636; Vw. *Heide* 1839 MpUMbl 779; *Heyde* — *Modrzewiec*, -wca, *modrzewiecki* 1949 MPol nr A-76; *Modrzewiec*, -wca 1981 WUN II 473. — Dawna n. niem. *Heide*, od ap. *Heide* 'bór; wrzosowisko'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono nową n. *Modrzewiec*. BCz

Modrzewiec (2), wś, piotr., gm. Kleszczów, 14 km na pld.-zach. od Bełchatowa: *Modrzewice* 1827 Tabella II 28 (tu?); *Modrzewiec* 1877 Zin I 396; *Modrzewiec*, folw. 1885 SG VI 574; *Modrzewiec*, kol. 1901 Przew I 389; *Modrzewiec*, wś 1921 Sk II 72; *Modrzewiec*, -wca 1981 WUN II 473. — Od ap. *modrzew*, z suf. -*ec*. Wieś jest położona w sąsiedztwie lasu. EB

Modrzewina (1), wś włączona do Elbląga: *Lärchwalde* 1920 MpHAPr I; *Lärchwalde* — *Modrzewina*, -y, *modrzewiński* 1946 MPol XXV nr 142; *Modrzewina* 1952 UW 189; *Modrzewina* 1964 Mp-25(Elbląg). — Dawniejsza n. niem. od *Lärche* 'modrzew' i *Wald* 'las'. Nazwa pol., wprowadzona urzędowo po 1945 r., to kalka n. niemieckiej. Wieś powstała w 1877 r. z połączenia kilku odrębnych dworków i posiadłości. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 250-2. WK

Modrzewina (2), wś, kiel., gm. Stąporków, 11,5 km na pld.-wsch. od Korńskich: *Modrzewina* 1885 SG VI 574; *Modrzewina*, kol. 1901 Przew I 389; *Modrzewina*, kol. 1921 Sk III 87; *Modrzewina*, wś 1952 UW 117; *Modrzewina*, -ny, *modrzewiński* 1966 UN 24, 51. — Od ap. *modrzewina* 'mały

modrzew', także 'niewielkie zgrupowanie modrzewi', też 'drzewo, drewno modrzewia' SW II 1029, lub od ap. *modrzew*, z suf. -*ina*. Lit.: KopKiel 56. IN

Modrzewina (3), wś, rad., gm. Goszczyn, 7 km na płn.-wsch. od Mogielnicy: *Modrzewina*, os. włośc. 1885 SG VI 574; *Modrzewina*, kol. 1921 Sk IV 36; *Modrzewina*, wś 1952 UW 14; *Modrzewina*, -ny, *modrzewiński* 1971 UN 127, 15. Lit.: KopRad 99. IN

Modrzewo, wś, szczec., gm. Suchań, 11,5 km na płn.-zach. od Recza: *Moderow Johanniterorden* 1493 TrautmElb II 39; *Moderow* 1628 LorSNH 74; *Modrzewo* 1648 RP 199; *Moderow* 1789 MpGillyPom; *Modero* 1834 MpUMbl 1245; *Moderow* — *Modrzewo*, -wa, *modrzewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Modrzewo*, -wa 1981 WUN II 473. — Nazwa może słow., od ap. *modrzew*, określająca miejsce, gdzie rosną modrzewie. Według Lorentza n. od n. os. *Modry* (od *modry* 'niebieski'), por. RymSEN II 111, z suf. -*ewo*. *Moderow* — to niem. substytucja fonetyczna n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Modrzewo*. Lit.: LorSNH 74; TrautmElb II 39. BCz

Modrzewo zob. *Modrzejewo*

Modrzewy zob. *Modrzew* (3), *Modrzewek* (2)

Modrzyca, wś, ziel., gm. Otyri, 3 km na płn. od Nowej Soli: Apud *Modritz* 1286, in *Modericz* 1288 Reg nr 1946, 2063; *Modrsicza* ok. 1300 CdSil XIV 152; *Modericz* (1426) K 415; *Modritz* 1516 CdSil XXIV 100; *Moderitz* 1569 CdSil XVII 98; pogo *Modritz* 1670 J III 77; *Modritz* 1791 Z X 161; *Modritz* 1845 K 415; *Modritz*, *Modrzyce*, wś 1885 SG VI 571; *Modritz* 1900 Myc 38; *Modritz*, *Modrzyce* 1941 Wrzosek 28; *Modritz* — *Modrzyca*, -y, *modrzycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Modrzyca*, -cy 1981 WUN II 473. — Od rdzenia **modr-*, z suf. -*ica*. Nazwa zniemczona jako *Modritz*. Po 1945 r. urzędowo przywrócono n. w formie *Modrzyca*. Lit.: SNGŚl VIII 52; Taborska 110. JCh

Modrzyca zob. *Rycice* (1)

Modrzyce zob. *Rycice* (1)

Modrzyno, wś zaginiona, leżała w dawnym woj. plockim, gm. Gozdowo: *Modrzyno* (1305) 1509 AC III nr 284; *Modrzyno Dzięgieliewskie* 1578 ŻDz XVI 28. — Od przym. *modry* 'niebieski', z suf. -*ino*, por. też (notowaną w XVII w.) n. os. *Modry* RymSEN II 111. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. wsi *Dzięgielewo*, w formie przymiotnika. UW

Modrzywie zob. Modrzewie (6)

Modtkken zob. Módlki

Modzele (1), wś, łomż., gm. Grajewo, 10 km na pld. od Grajewa: Nicolaus Modzel de Skalisz-kawadolu 1497 Bar nr 368; *Modzele* 1505 Matr III nr 2248; *Lipniki Modzele* 1577 ŻDz XVI 364; *Modzele wądolowo* 1783 MpPerMz; *Modzele wądolowo* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Wądolowo* 1885 SG VI 576; *Modzele* 1921 Sk V 90; *Modzele, -li, modzelski* 1973 UN 155, 10. — W 1472 r. książę Kazimierz III sprzedał Maciejowi, Mikołajowi i Pawłowi z *Modzeli* (w ziemi ciechanowskiej) 6 włók zwanych *Wądoly-Lipnik*. Nazwa pochodzi od ap. *wądół* 'wąski dół, parów, dolina' Sstp X 54, w l. mnogiej, i od ap. *lipnik* 'gaj lipowy' SW II 747. W 1497 r. odnotowany jest Mikołaj *Modzel* z *Kaliska-Wadolu*. Człon *Kalisko* od ap. *kalisko* 'błoto, kałuża' Sstp III 227. W XVI w. używano n. *Modzele*, *Lipniki-Modzele*, później *Modzele-Wądolowo*, współcześnie tylko *Modzele* — n. ponowiona z n. wsi, skąd pochodzili nabywcy gruntów. Lit.: WiśnGraj 45; Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej..., 1994, 208. UB

Modzele (2), wś, łomż., gm. Wąsosz, 8,5 km na pld. od Szczuczyna: *Modzele* 1487, granicies *Modzelowskye* 1490 SHGMz(MK 6, 254); Johannes Modzel de *Byelino* 1497 Bar nr 105; *Modzele Bielno* (!) 1540 ZHer nr 662, 1065; *Modzele Bielino* 1577 ŻDz XVI 362; *Modzele bielino* 1783 MpPerMz; *Modzele bielino* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Bielino* 1885 SG VI 576; *Modzele* 1921 Sk V 94; *Modzele, dzel, modzelski* 1973 UN 155, 31. — Wieś powstała po 1468 r., kiedy Piotr Żelazo z *Modzeli-Żelazów* nabył grunty w Grędzicach. Początkowo zwała się *Bielino* — n. ponowiona z *Bielina*, z którego pochodził poprzedni właściciel Grędzic, później *Modzele-Bielino*; człon pierwszy również ponowiony. Lit.: WiśnGraj 71, 147; Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej..., 1994, 208; ZMaz 268. UB

Modzele (3), wś, ostroł., gm. Różan, 10,5 km na pln.-wsch. od Różana: *Modzele* 1471 SHGMz(MK 6, 7); *Modzele* 1474 SHGMz(MK 6, 59v); *Modzelye* 1506 SHGMz(Ep. 149, 81v); *Modzelle* 1582 ŻDz XVI 389; *Modzele* 1783 MpPerMz; *Modzele* 1827 Tabella II 29; *Modzele, -dzel, modzelewski* 1971 UN 129, 25. — Nazwa od n. os. i heral. *Modzel* SSNO III 543–4, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *modzel* 'zgrubiałość skóry, nagniotek, odcisk' Sstp IV 323. UB

Modzele zob. Cichawy, Dąbrowa-Modzele, Wyrzyki (3), Zakliczewo

Modzele-Bartłomieje, kol., dawniej wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 15,5 km na pln.-zach. od Nasielska: *Modzele* 1402 HMil 285; *Modzele* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 92v); *Modzele* (1414–29) 1456 SHGMz(MK 3, 63v); *Modzele* 1426 MkM I nr 305; nobili Bartholomeo Victorovicz de *Modzele* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 98); *Modzele* 1512 SHGMz(Ep. 7, 139v); *Modzelye-Victorovice* 1525, 1527 SHGMz(Z 27, 406–407); *Modzele Wiktory* 1567 ŻDz XVI 324; *Modzele Bartłomieje* 1609 AtMz; *Modzele bartłomieie* 1827 Tabella II 29; *Bartłomieje* 1839 MpKwat IV 2; *Modzele-Bartłomieje* 1885 SG VI 575; *Modzele-Bartłomieje, -li -jów* 1981 WUN II 473. — Dawniej *Modzele*, od n. os. *Modzel* SSNO III 543–4, w l. mnogiej. W XVI w. *Modzele-Wiktrowice/Wiktory*, człon drugi od im. Wiktor (por. zapis z 1449 r.), z suf. *-owice* oraz w l. mnogiej. Wtórnie *Modzele-Bartłomieje*, z członem odróżniającym od im. *Bartłomiej*, w l. mnogiej. Okresowo też tylko *Bartłomieje*. Osada powstała zapewne w końcu XIV w. nad rz. Piaseczną. Jej właściciele rozszerzali swoje posiadłości wzdłuż obu brzegów rzeki, odkupując część działów sąsiedniego Jurzyna i Bylic. W ten sposób obok pierwotnych *Modzeli-Bartłomiejów* powstawały sąsiednie *Modzele-Kubice* i *Modzele-Białokozy*, na drugim brzegu rzeki — *Modzele-Pisarki*, *Modzele-Raki*, dalej — *Modzele-Żelazy*, a u źródeł Piaseczny — *Modzele Bielne*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 78; ZMaz 268. UB

Modzele-Białokozy zob. Cichawy

Modzele-Bielino zob. **Modzele (2)**

Modzele Bielne, kol., dawniej wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 14 km na pln.-zach. od Nasielska: Jacobo Bylim (!) de *Modzele* 1486 SHGMz(Ep. 10, 460); Jacob. Byelny de *Modzele* 1487 SHGMz(MK 18, 25); Andr. Byelnycz de *Modzele* 1512 SHGMz(C 53, 303); *Modzele Byelne* 1525 ZHer nr 1003; *Modzele Bielne* 1538 SHGMz(Z 4, 4); *Modzele Bielne* 1567 ŻDz XVI 324; *Modzele bielne* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Bielne* 1885 SG VI 575; *Modzele Bielne*, folw. 1901 Przew I 389; *Modzele Bielne* 1967 SM 711. — O członie *Modzele* zob. *Modzele-Bartłomieje*. Człon drugi nawiązuje do n. bagna; w 1426 r. odnotowano „paludinem dictam *Byel*” MkM I nr 256, por. też nazw. właściciela. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 78. UB

Modzele-Cichawy zob. Cichawy

Modzele-Gałązki zob. Jurzynek

Modzele-Górki, ws, łomż., gm. Rutki, 16 km na płn. od Wysokiego Mazowieckiego: *Gorky* alias *Modzelye* 1475 ZHer nr 470; *Gorki Poniklistok et Modzelie* 1578 ŻDz XVI 379; [*Modzelew*] XVI AtMz 195; *Modzele górki* 1827 Tabella II 29; *Modzele* 1839 MpKwat VI 5; *Modzele górki* 1877 Zin I 396; *Modzele-Górki* 1885 SG VI 575; *Modzele-Górki, -li -rek* 1981 WUN II 473. — Nazwa *Modzele* zapewne ponowiona. W XVI w. występuje wariant z suf. *-ewo*. Od XIX w. n. zestawiona; człon *Górki* ponowiony z n. sąsiedniej wsi, zob. *Górskie-Ponikły Stok*. Lit.: ZMaz 268. UB

Modzele-Kubice zob. Kubice (1)

Modzele-Kurzyny, ws zaginiona, wchłonięta prawdopodobnie przez *Raki*, ciech., gm. Nowe Miasto: *Kurzyny* 1567, *Modzele Kurzyny* 1573 ŻDz XVI 324. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Modzele-Bartłomieje*, człon drugi od n. os. *Kurzyna* RymSEN I 493, w l. mnogiej. UB

Modzele-Pisarki, ws zaginiona, wchłonięta prawdopodobnie przez *Modzele-Bartłomieje*, ciech., gm. Nowe Miasto: in *Modzele et Pyssarky* 1517, 1518 SHGMz(PT 1, 492); *Modzelye*, Victorovice, *Pyssarky* 1525, 1527 SHGMz(Z 27, 406–407); *Bartolomeo ... de Modzele Pysarky* 1526 SHGMz(MK 41, 111v). — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Modzele-Bartłomieje*, człon drugi od ap. *pisarek* 'pomocnik urzędnika w kancelarii, osobisty sekretarz, pisarz' SpXVI, XXIV 272, w l. mnogiej. Nazwa związana zapewne z Jakubem z Modzeli — pisarzem konsystorza pultuskiego lub z Mikołajem — pisarzem wyszogrodzkim. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 78; ZMaz 268. UB

Modzele-Raki zob. Raki (1)

Modzele-Skudosze, ws, łomż., gm. Łomża, 15 km na pld.-wsch. od Łomży: *Modzele Skudosze* 1573 AtMz; *Modzele Skudose* 1578 ŻDz XVI 370; *Modzele Skudosze* 1783 MpPerMz; *Modzele skudosze* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Skudosze* 1885 SG VI 575; *Modzele-Skudosze, -li -dosz* 1981 WUN II 473. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Modzele Stare*, człon drugi od n. os. **Skudosz*, w l. mnogiej. Antroponim zapewne od ap. *szkud*, *skud* 'dawna jednostka monetarna', *skudzić* 'marudzić', por. też nazw. *Skud*, *Skuda* RymSEN II 539. Lit.: ZMaz 268. UB

Modzele-Sokolaląka zob. *Modzele Stare*

Modzele Stare, dziś *Stare Modzele*, ws, łomż., gm. Łomża, 13 km na pld.-wsch. od Łomży: *Joannes Dux Masoviae ... Nicolai haeris de Modzele, ...* 20 mansos nemoris Sokolaląka dicti, prope Łomzam jacentes perpetuo dando contulit Privilegium 1402, de *Sokolaląka* 1411 HMil 285; *Modzele* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 100 i 114v); *Modzele* alias *Sokolalanka* 1426 MkM I nr 232; *Modzel de Modzele ... in Modzele alias Sokolalanka* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 44); *Modzele* 1468 SHGMz(MK 337, 29v); *Modzele* 1504 ZHer nr 832; *Modzelie Antiqua* 1578 ŻDz XVI 370; *Modzele Stara wieś* 1783 MpPerMz; *Modzele stara wieś* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Starawieś* 1885 SG VI 575; *Modzele Stare* 1921 Sk V 53; *Stare Modzele, -rych -li* 1982 WUN III 316. — W 1402 r. książę Janusz I nadał w lesie *Sokolaląka* 20 włók Mikołajowi z Modzeli w ziemi ciechanowskiej oraz 10 włók Ściborowi. Powstały tu wsie: *Modzele Stare*, *Modzele-Skudosze*, *Modzele-Wypychy*. Nazwa *Modzele* została ponowiona (zob. *Modzele-Bartłomieje*), także człon *Sokolaląka* ponowiony z n. lasu, ta od przym. *sokoli* (: *sokół*) i od ap. *ląka*. Od XVI w. n. zestawiona *Modzele Antiqua*, *Modzele Stare* lub *Modzele-Stara Wieś*; człon odróżniające od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary* i od wyrażenia *stara wieś*. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 roku, 1999, 96; ZMaz 268. UB

Modzele-Wiktorowice zob. *Modzele-Bartłomieje*

Modzele-Wiktory zob. *Modzele-Bartłomieje*

Modzele-Wygoda zob. Wygoda (11)

Modzele-Wypychy, ws, łomż., gm. Łomża, 15 km na pld.-wsch. od Łomży: *Modzele* 1531, *Wypychy* 1541 AtMz; *Modzelie Wipichii* 1578 ŻDz XVI 370; *Modzele Wypychy* 1783 MpPerMz; *Modzele wypychy* 1827 Tabella II 29; *Modzele-Wypychy* 1885 SG VI 575; *Modzele-Wypychy, -li -pych* 1981 WUN II 473. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Modzele Stare*, człon drugi od n. os. *Wypych* SSNO VI 228, w l. mnogiej, lub od zbiorowego przezwiska *wypychy* 'ludzie mieszkający daleko od środka wsi'. Lit.: ZMaz 268. UB

Modzele-Żelazy, folw., dziś nieistniejący, dawniej ws (?), ciech., gm. Nowe Miasto: *Zelazowska* via 1520 SHGMz(Z 24, 204); in *Modzele Zeliasy* 1544 SHGMz(Z 14, 363); *Modzele Zielazowice* 1567 ŻDz XVI 325; *Modzele zelaży* (!) 1827 Tabella II 29; *Modzele-Żelazy*, folw. 1885 SG VI 575; *Modzele Żelazy*, folw. 1901 Przew I 389. — Nazwa zesta-

Modzelewo

wiona; człon pierwszy zob. *Modzele-Bartłomiej*,
człon drugi od n. os. *Żelazo*, por. Jan *Żelazo* Modzel
1434 Zakr II nr 647, w l. mnogiej oraz z suf.
-owice, Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziem
ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 78; ZMaz
268. UB

Modzelewo zob. *Modzele-Górki*

Modzerowo (1), wś, włoc., gm. Izbica Kujaw-
ska, 10 km na pld. od Izbicy Kujawskiej: *Modzu-
rowo* (1399) CdP II 812; *Modzurowo* 1418 Koch
nr 40; *Modzurowo* 1489 Lupbrz 128; *Modzurowo*
1527 Vlad XI 46; *Modzurowo* 1557 ŻDz XIII 21;
Modzurowo 1634 Rpodbrz 229; *Modzurowo* 1674
Rpog 152; *Modzerowo* 1796 PerOpis VI; *Modze-
rowo* 1885 SG VI 576; *Modzerowo*, -wa, *modze-
rowski* 1970 UN 82, 12. — Początkowo **Modzu-
rowo*, od n. os. **Modzur*, *Mozur* (: niem. n. os.
Moser, ta od średniem. *moser* 'moździerz' lub od
mozer 'bęben') RymSEN II 117, z suf. -owo. Wtór-
nie *Modzerowo* — w wyniku przejścia -ur- > -er-.
Lit.: Nieckula, -ov- 136. AG

Modzerowo (2), wś, włoc., gm. Włocławek,
8 km na pld.-wsch. od Włocławka: *Mozurowo*
1250 Kuj 187; *Modzurowo* 1489 Lupbrz 116; *Mo-
dziurow* 1534 InwWłoc 8; *Modzerowo* 1598 Inw-
włoc 41; *Modzurowo* 1634 Rpodbrz 222; *Modzu-
rowo* 1674 Rpog 143; *Modzerowo* 1796 PerOpis
IX; *Modzerowo* 1885 SG VI 576; *Modzerowo*, -wa
1981 WUN II 473. — Dawniej *Mozurowo*; później
Modzurowo, *Modzurów*, *Modzerowo*, etymologia
jak wyżej. AG

Modzrzew zob. *Modzrzewo*

Modzrzewo zob. *Modzrzewo*

Modziszewo zob. *Modzrzewo*

Modzurowo zob. *Modzerowo* (1, 2)

Modzurów, wś, kat., gm. Rudnik, 8 km na
płn.-zach. od Raciborza: *Mozorow* 1274, *Mozurow*
1278 Reg nr 1475, 1570; *Mazorav* (1358), *Mozu-
raw* (1415) K 419; *Modzeraw* 1418 Ng 196; *Mo-
zurow* (1532) K 419; *Mosarow* 1567 Urb I 243;
in villa *Mezerow* 1679, pago *Maurow* 1687/88 J
II 157, 469; *Mossura* 1743 SNGŚI VIII 52; *Moserau*,
Mozurau, poln. *Mozurow* 1783 Z II 307; *Mosurau*
1845 K 419; *Mozurów*, niem. *Mosurau*, wś 1885
SG VI 754; *Mosurau* 1900 Myc 36; *Mosern* 1936
SNGŚI VIII 52; *Mozurów* (*Mosurau*) — *Mosern*
1939 Prus 52; *Mosern* — *Modzurów*, -rowa, *mo-
dziurowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Modzurów*,
-rowa 1981 WUN II 473. — Dawniej *Mozurów*
lub *Mazurów*, od n. os. *Mozur* zob. *Modzerowo* (1)

lub od n. os. *Mazur* SSNO III 431, z suf. -ów,
zniemczone jako *Mosurau*. Nazwa niem. *Mosern*
została wprowadzona przez władze hitlerowskie.
Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Modzurów*. Lit.:
SNGŚI VIII 52; BorGŚI 133. JCh

Modzurów zob. *Modzerowo* (2)

Moeckendorf zob. *Korzekwice*

Mogielany zob. *Mogilany*

Mogielka zob. *Mogilka*

Mogielnica (1), wś, płoc., gm. Drobin, 19 km
na pld.-wsch. od Sierpca: omnes *Mogylnicza* 1309
AC III 146; *Mogelnicza* 1402, *Mogilnicza* 1403 Płor
nr 226, 312; *Mogylnicza* 1454 KkM nr 201; *Mo-
gylnicza* 1466 AS I 185; *Prussy* 1481 SHGP I 204;
Pruschy Prochenki 1508 SHGP I 204; *Mogylnicza-
Biedrzych*, *Mogylnicza Prochyeniky*, *Pruszy*, *Mogylni-
cza Ubysz* 1531 SHGP I 203-4; *Mogielnica Biedrzych*,
Mogilnica Prochenki, *Mogielnica Ubysz*, *Pruszy* (?)
1578 ŻDz XVI 21, 31; *Mogielnica* 1784 MpPerPł;
Mogielnica 1827 Tabella II 29; *Mogielnica* 1885,
Mogielnica 1902 SG VI 578, XV/2, 346; *Mogielnica*,
-cy 1981 WUN II 473. — Dawniej *Mogilnica*, od
przym. *mogilny* (: *mogila* 'pagórek, kopiec' Sstp IV
324), z suf. -ica. Zmiana na *Mogielnica* nastąpiła
wskutek obniżenia samogłoski i przed l. Wszystkie
wsi o wspólnej n. *Mogielnica* istniały jako samo-
dzielne osady już na początku XIV w., por. zapis
z 1309 r. Drugie człony nazw pojawiają się w do-
kumentach w XVI w., z wyjątkiem n. *Prusy Pro-
chenki*, znanej od XV w. Człony odróżniające po-
chodzą najprawdopodobniej od przydomków
właścicieli poszczególnych wsi: od n. os. *Biedrzych*
SSNO I 139 (: im. niem. *Friedrich*), od im. pisarza
dworu księcia Janusza II w latach 1478-85 *Ubysza*
(: *Ubysław*), od n. os. *Prus* SSNO IV 352 (od n. et-
nicznej, też n. heral.) oraz od n. os. *Prochenka* (od
proch) RymSEN II 298, w l. mnogiej. Lit.: SHGP I
203-4; ZMaz 269. UW

Mogielnica (2), mto, rad.: villam ... quae
vulgariter *Moguelinicia* nuncupatur 1249, *Mi-
gilnica* 1313, videlicet *Mogilniciam* 1317 KkM
339, 340; circa ... *mogilniczam* 1340 KkM 52;
de Civitate *Mogylnicia* 1350 KkM 431; *Moggl-
nicia* 1411 Czer 353 nr 1065; *Mogylnicza* 1446
SHGRw(MK 336, 7v); *Moghilnicza* 1462 SHG-
Rw(Ep. 5, 125); opido *Mogilnicza* 1469 SHGRw
(AG perg. 3585); *Mogilnicza* 1475 SHGRw; *Mo-
gylnicza* 1511-23 ŁLB II 294; w *Mogilniczy* 1564
Luraw 6; *Mogilnica* (oppidum) 1579 ŻDz XVI
191; w *Mogilnicach* 1602 Luraw 39; *Mogielnica*

1792 MpPerRw; pod *Mogienicą* (!) 1809 Font LX 21; *Mogielnica* 1827 Tabella II 29; *Mogielnica*, os. miejska, dawniej mko 1885 SG VI 578; *Mogielnica*, mko 1902 SG XV/2, 346; *Mogielnica*, -cy, *mogielnicki* 1971 UN 127, 27. — Miejscowość leży nad rz. *Mogielnicą*, por. *fluvici dicti Mogilynycza* 1475 SHGRw. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55; RymNmiast 153; RospSEMiG 231-2; Duma, HE XIV 50. UW

Mogielnica (3), wś, rzesz., gm. Boguchwała, 10 km na pld.-zach. od Rzeszowa: *Mogilnica* 1885 SG VI 580; *Mogielnice* (!) 1952 UW 285; *Mogielnica*, -cy, *mogielnicki* 1966 UN 70, 12. — Wieś leży nad rz. *Mogielnicą*, por. *RiegSan* 105. BCz

Mogielnica (4), wś, siedl., gm. Korczew, 6 km na pld.-zach. od Drohiczyzna: *Mogilnica* 1569 UPL 292; *Mogielnica* 1580 ŻDz XVII/1, 38, 87; *Mogilnica* 1620 SHGPd(ADS, D. nr 149 k. 349); *Mogielnica* 1793 SHGPd(Regof 12, 2); *Mogielnica* 1795 MpPerPd; *Mogielnica* 1827 Tabella II 29; *Mogielnica* 1839 MpKwat VI 7; *Mogilnica* al. *Mogielnica* 1885 SG VI 580; *Mogielnica* 1921 Sk IV 100; *Mogielnica*, -cy, *mogielnicki* 1971 UN 128, 13. — O etymologii n. zob. pod *Mogielnica* (1). Wieś leży nad Bugiem. EB

Mogielnica zob. *Mogilnica*, *Mogilnice*, *Mogiłka*

Mogielnica-Biedrzych zob. *Mogielnica* (1)

Mogielnica-Ubysz zob. *Mogielnica* (1)

Mogielniczka, cz. wsi *Mogielnica*, dawniej wś, płoc., gm. Drobin: *omnes Mogilynycza* 1309 AC III 146; *Mogilynycza Leonardy* 1531 SHGPi 204; *Mogilnica (Leonardi)* 1578 ŻDz XVI 31; *Mogielniczka* 1827 Tabella II 29; *Mogielniczka* 1877 Zin I 396; *Mogielniczka*, *Mogielniczka Leonardy*, folw. 1885 SG VI 578; *Mogielniczka*, folw. 1901 Przew I 389; *Mogielniczka*, os. 1967 SM 711; *Mogielniczka*, -ki 1981 WUN II 473. — Dawniej n. zestawiona *Mogilnica-Leonardy*. Człon pierwszy od n. m. *Mogielnica* (1), człon drugi od im. właściciela *Leonarda*, zob. SHGPi 204; n. w l. mnogiej. Od XIX w. *Mogielniczka* — wskutek deminutywizacji nazwy przy użyciu suf. -ka oraz rozszerzenia artykulacji samogłoski *i* > *e* przed *l*. Lit.: SHGPi 204. UW

Mogielno zob. *Mogilno* (1)

Mogiela zob. *Mogiła*

Mogielka zob. *Mogiłka*

Mogilany, wś, krak., gm. Mogilany, 15 km na pld. od Krakowa: *villam nomine Mogilani*

1231, *Mogilanj* 1234 KMłp I 20, 21; *Mogulani* (ca 1234?) XVI ZDM IV 8; in *Mogilan* 1253-58 Ktn 43; *Mogylanj* 1254, *moghilanj* 1255 KMłp I 45, 49; *Mogylan* 1325-27 MVat I 127; *Mogilani* 1400 Krak nr 10586; *Mogilany* 1470-80 DB I 196; *Mogylany*, *Mogilyany* 1529 LR 136, 160; *Mogielany* 1564 Lukrak I 33; *Mogielany* 1564 Matr V/1, nr 2887; *Mogiliani* 1581 ŻDz XIV 43; *Mogielany* 1599 DKrak 34; *Mogilany* 1680 Rej 64; *Mogilany* 1885 SG VI 579-80; *Mogilany*, -lan, *mogilański* 1963 UN I, 52. — Nazwa określająca pierwotnie mieszkańców górzyńskiej okolicy, od ap. *mogiła* 'pagórek, kopiec' Sstp IV 324, z suf. -any. Forma *Mogielany* powstała w wyniku przejścia -il- > -el-. Lit.: LKrak 96; RospSEMiG 232. IN

Mogilica, os., dawniej wś, szczec., gm. Dolicie, 26 km na ptn.-wsch. od Pyrzyc: *Neven Hoff* 1581, *Nigenhof* 1600 ZPyrz I 169; *Neuhof* 1789 MpGilly-Pom; *Vw Neuhof* 1833 MpUMbl 1410; *Neuhof* — *Mogilica*, -cy, *mogilicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mogilica*, -cy 1981 WUN II 473. — Dawna n. niem. *Neuhof*, od wyrażenia *neu Hof* 'nowy dwór, posiadłość szlachecka'. Nazwa *Mogilica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 169-70. BCz

Mogilna zob. *Mogilno* (1)

Mogilnica, wś, chełm., gm. Siedliszcze, 9 km na ptn. od Rejowca Fabrycznego: *Mogilnica* 1430 CzChelm 181; *Mohilnica* 1481 Chelm 13; *Magna Mogilynycza* 1484, *Nowa* alias *Magna Mogilnica* 1487 CzChelm 181; *Mogilnica Dux* 1564 ŻDz XVIII/1, 180; w *Mogilnicy* 1676 AWAK XXIII 311; *Mogielnica* 1786 MpPerLu; *Mogielnica* 1827 Tabella II 29; *Mogilnica* 1877 Zin I 396; *Mogilnica* 1885 SG VI 580; *Mogilnica*, -cy, *mogilnicki* 1970 UN 108, 28. — Od przym. *mogilny* (: *mogiła* 'pagórek, kopiec' Sstp IV 324), z suf. -ica. Forma *Mohilnica* z ukraińskim wpływem gwarowym (ukr. -h- zamiast pol. -g-). W zapisach historycznych pojawiają się formy z członami odróżniającymi od łac. *magius* 'wielki', *dux* 'wódz, książę' oraz od pol. *nowy*. Postać *Mogielnica* jest wynikiem przejścia -il- > -el-. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mogilnica zob. *Mogielnica* (1, 2, 3, 4), *Mogilnice*, *Mogiłka*

Mogilnica-Biedrzych zob. *Mogielnica* (1)

Mogilnica-Dux zob. *Mogilnica*

Mogilnica-Leonardy zob. *Mogielniczka*

Mogilnica-Prochenki zob. *Mogielnica* (1)

Mogilnica-Ubysz zob. *Mogielnica* (1)

Mogilnice

Mogilnice, wś, suwał., gm. Sztabin, 25 km na zach. od Dąbrowy Białostockiej: *Mogilnice* 1744 SDV 97; *Mogilnica* ok. 1760 WiśnAug 271; *Mogielnica* 1783 SHGPd(KośćZest 88-93); *Mogilnica* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 38-41); *Mogielnica* 1795 MpPerl'd; *Mogilnica* 1827 Tabella II 29; *Mogilnice* 1839 MpKwat VI 4; *Mogilnice* 1881, *Mogilnica* al. *Mogielnica* 1885 SG II 28, VI 580; *Mogilnice* 1921 Sk V 2; *Mogilnice*, -nic, *mogilnicki* 1971 UN 151, 31. — Od przym. *mogilny* (: *mogila*), z suf. -ica, wtórnie -ice. Okresowo forma *Mogielnica*. Lit.: WiśnAug 271. EB

Mogilnickie zob. Mogilka

Mogilno (1), mto, bydż.: in *Mogilna* (1065) XIII, in *Muglyn* (1103)XIII KW I 4, 40; in *Mogylno* 1179 KW I 31; *Moggilno*, de *Mogelin* 1179, de *Mogylna* 1277, in *Mogilna* 1285 KW I 30, 407, 518; in *Mogilno* 1331 MVat III 279; de *Mogilno* 1399 Lek II nr 1222; *Mogylno* 1465 AC II nr 603; *Mogylno*, oppidum 1511-23 ŁLB I 188; *Mogilno* 1580 ŻDz XII 150; *Mogielno* 1591 SHGKI(ASK 11 1684); *Mogilno*, oppidum 1618-20 PKal 235; *Mogilno*, mto 1885 SG VI 583; *Mogilno*, -na, *mogileński* 1971 UN 181, 5; gw. *mogilno*, -na, *mogilyjski/mogilejski*. — Od ap. *mogila* 'pagórek, kurhan' Sstp IV 324, z suf. -no. Starsze zapisy potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. W XVI w. okresowo pojawiło się w nazwie przejście -il- > -el-. Miasto położone jest na wąskim półwyspie wciskającym się w głąb jez. *Mogileńskiego*, w okolicy pagórkowatej. Lit.: Borek, -in- 146; RymNmiast 154; RospSEMig 232; ZierNmiast 96-7. ZZ

Mogilno (2), wś, nowosąd., gm. Korzenna, 10 km na pln.-wsch. od Nowego Sącza: ad *mogilnam* 1299 KMlp I 160; *Mogilno*, *Mogylnow* 1325-27 MVat I 144, 306; *Mogilno* (1388)1734 ZDM I 243; *Mogilno* 1470-80 DB II 304; *Mogylno* 1493 SHGKr(TCz 5, 295); *Mogilno* 1501 Kacz nr 9134; *Mogilno* 1529 LR 282; *Mogilno* 1581 ŻDz XIV 134; *Mogilno* 1629 RPobKr 208; *Mogilno* 1885 SG VI 582; *Mogilno* 1921 Sk XII 14; *Mogilno*, -na, *mogilski* 1964 UN 9, 91. — Wieś leży na szczycie wzgórza. Lit.: Borek, -in- 146; PSąd I 73. IN

Mogilno (3), dziś *Mogilno Duże* i *Mogilno Małe*, dwie wsi, sier., gm. Dobroń, 5 km i 7 km na wsch. od Łasku: *Mogilno* 1593, *Mogilno* XVIII Koz VI 278; *Mogilno* 1827 Tabella II 29; *Mogilno*, kol. i os. leśna 1885 SG VI 582; *Mogilno* 1921 Sk II 48;

Mogilno 1952 UW 90; *Mogilno Duże*, *Mogilno Małe*, dwie wsi 1967 SM 711; *Mogilno Duże*, -na -żego, *Mogilno Małe*, -na -łego, *mogileński* 1974 UN 42, 12. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. Lit.: Borek, -in- 146. EB

Mogilno (4), wś, sier., gm. Warta, 10 km na zach. od Szadku: *Mogilno*, kol. 1885 SG VI 582; *Mogilno*, kol. 1921 Sk II 97; *Mogilno*, wś 1952 UW 104; *Mogilno*, -na, *mogileński* 1972 UN 50, 38. Lit.: Borek, -in- 146. EB

Mogilno zob. Modlin

Mogilno Duże zob. Mogilno (3)

Mogilno Małe zob. Mogilno (3)

Mogila, cz. Nowej Huty w Krakowie, dawniej wś: *Mogila sive Tumba* 1222 Mog 2; *Clara Tumba* 1228, *Mogila*, *Mogyla* (1328) ZDK I 9, 43; *Mogilla* 1334 Mog 47; *Mogila* seu *Clara Tumba* 1353 ZDM I 94; *Mogila* 1374 KMlp III 275; *Mogila* 1396 Kacz nr 555; de *Clara Tumba* alias de *Mogila* (1401)XVIII ZDM V 7; de *Mogila* alias de *Claratumba* 1405 ZDM I 337; villae *Mogyla* monasterii *Clarae Tumbae* 1470-80 DB I 107; Abbacia *Clara Tumbe* alias in *Mogila* 1529 LR 236; *Mogila* 1581 ŻDz XIV 5; *Mogilla* 1629 RPobKr 6; *Mogila* 1680 Rej 6; w *Mogiele* 1728 U I nr 3807; *Mogila*, po łac. *Clara Tumba*, wś 1885 SG VI 585-90; *Mogila*, wś 1921 Sk XII 18; *Mogila*, -ły, cz. Nowej Huty 1963 UN 1, 8; *Mogila*, -ły 1981 WUN II 473. — Nazwa od ap. *mogila* (łac. *tumba*), mająca związek ze znajdującym się na terenie osady prehistorycznym kopcem (*mogila*) Wandy. W 1222 r. biskup krakowski Iwo Odrowąż nadal wieś zakonowi cystersów. W XIII-XVI w. określana była wymiennie pol. n. *Mogila* i łac. *Clara Tumba* (= Jasna Mogiła). Forma *Mogiela* powstała w wyniku przejścia -il- > -el-. Lit.: RKrak 106-7. IN

Mogila zob. Mogiły

Mogilka, cz. wsi Orla, dawniej wś, kal., gm. Koźmin: Koźmin ... item *Mogilnickie* i staw Głogowko v Lipowcza 1618-19 Koz V 44; mol. *Mogielnica* 1683-85, *Mogielka* 1772 Koz II 478; Pustkowie *Mogilnica* 1789 MKI(Tab 47, 47); *Mogilka*, folw. 1846 KsP 247; *Mogielka* (!) 1859 MpChrz; *Mogielka* (!), wś 1884 SG V 895; *Mogielka* 1902 MycPn 73; *Mogielka*, niem. *Mogielka*, folw. 1921 Sk X 39, 147; *Mogilka*, os. 1967 SM 711; *Mogilka*, -ki 1981 WUN II 474. — Zapis z 1677 r. wskazuje, że pierwotnie była to n. młyna, zaś zapis *Mogilnickie* może wskazywać, iż pierwotnie była to

n. jeziora. Nazwa od ap. *mogila* lub od przym. *mogilny*, z suf. *-(n)ica*. W nazwie nastąpiła wymiana formantu *-(n)ica* na *-ka* oraz przejście *-il-* > *-el-*. Forma *Magietka* — zniekształcona. ZZ

Mogily, cz. wsi Jasionna, dawniej wś, kiel., gm. Jędrzejów: *Mogila* 1827 Tabella II 29; *Mogila* 1877 Zin I 396; *Mogila*, wś 1885 SG VI 585; *Mogila* 1901 Przew I 390; *Mogily*, wś 1921 Sk III 32; *Mogily*, *-gil*, cz. wsi 1966 UN 21, 47; *Mogily*, wś 1967 SM 712; *Mogily*, *-gil* 1981 WUN II 474. — Od ap. *mogila*, wtórnie w l. mnogiej. Lit.: KopKiel 146. IN

Mogily zob. Joachimów-Mogily

Mogłęcino zob. Szczuki (2)

Moglno zob. Modlin

Mogowo, wś, ciech., gm. Nasielsk, 4 km na pld.-zach. od Nasielska: *Mogowo* 1885 SG VI 925; *Mogowo* 1952 UW 32; *Mogowo*, *-wa* 1981 WUN II 390. — Może od nazw. *Moga* (: *mogę*, *móc*) RymSEN II 111, z suf. *-owo*. UB

Mogwitz zob. Makowice (1)

Mohilnicza zob. Mogilnica

Mohnau zob. Maniów (3)

Mohntal zob. Makowczyce

Mohrau zob. Morawa (1), Morów

Mohrin zob. Moryń

Mohrow zob. Morowo

Mohrunen zob. Morąg

Mois zob. Mojesz

Moisch zob. Mojusz

Moischerhütte zob. Mojuszewska Huta

Moisdorf zob. Myślibórz (3)

Moithienen zob. Chmielówka (3), Mojtyny (1, 2)

Moitzelfitz zob. Mysłowice (2)

Moitzlin zob. Myślino

Moitzow zob. Mojszewo

Mojańcice zob. Mojęcice

Mojcza zob. Mójcza

Mojdy zob. Majdy

Mojesz, wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 2 km na pld. od Lwówka Śląskiego: *Mogez* 1215 Reg nr 175; *Mogez* (1217) XV KŚI II 157; *Vyazd*, *Vyazda* (1241) XIV SUr II 126; *Mitgez* 1261 SUr III 236; *Vyazd* (1281) 1527 SUr IV 312; *paruum Moyes* (1307) K 417; *Mois* 1666/67 J I 348; *villa Vgaz*, *villa Uiazd* 1687 J IV 324, 325; *Mois*, *Ober*, *Nieder* 1786 Z VI 125; *Mois* *Nieder*, *Ober* 1845 K 417; *Mois górne* i *dolne*, niem. *ober* i *nieder* 1885 SG VI 617; *Mois* 1900 Myc 73; *Nieder*,

Ober *Mois* 1941 Wrzosek 35; *Nieder* *Mois* — *Mois* *Ober* — *Mojesz Górny*, *-a* *-ego*, *mojeski* 1947 MPol XXV nr 124; *Mojesz Dolny*, *-a* *-ego*, *mojeski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mojesz*, *-sza* 1981 WUN II 474. — Początkowo n. od niem. n. os. *Mois*, *Moy* *Gott* 354. Od XVIII w. n. zestawiona z członami odróżniającymi od niem. przym. *ober* 'górný' i *nieder* 'dolný'. Obocznie funkcjonowała n. pol. *Ujazd*, od ap. *ujazd* 'znak graniczny w polu; obszerna przestrzeń podmiej-ska, zwykle nad rzeką położona, przeznaczona na użytek publiczny; część kraju, obwód, dziel-nica' SW VII 253. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. w formie *Mojesz Dolny* i *Mojesz Górny*, póź-niej *Mojesz*. Lit.: SNGŚI VIII 53. JCh

Mojęcice, wś, wroc., gm. Wołów, 3 km na pld.-zach. od Wołowa: *Moiansitz*, *Moyansitz* 1202 KŚI I 216, 218; *Moyancici* 1218 KŚI II 204; *Mo-iancice* 1227 KŚI III 181; *Moyanociczci* 1300 CdSil XIV 164; *Moianschitz* (1302) K 418; *Monschitz* 1322, *Moyenczicz* 1323, *Menczicz* 1333 Reg nr 4233, 4297, 5200; *Moyenczicz* 1376 Ng 195; *Man-schitz* (1469) K 418; *Montschitz* 1666/67 J I 409; *Mondschiitz* 1787 Z VII 255; *Mondschiitz* 1845 K 418; *Mondschiitz* 1900 Myc 38; *Mondschiitz*, *Mo-jańcice* 1941 Wrzosek 24; *Mondschiitz* — *Mojęcice*, *-ic*, *mojęcicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mojęcice*, *-cic* 1981 WUN II 474. — Dawniej prawdopo-dobnie *Mojęcicie*, od n. os. **Mojęta* (por. n. os. *Mojek*, *Mojko* SSNO III 544), z suf. *-ice*, zniem-czone jako *Mondschiitz*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. w formie *Mojęcice*. Lit.: SNGŚI VIII 53. JCh

Mojęcin, cz. wsi Suszki, dawniej wś, jel., gm. Bolesławiec, 6 km na pld. od Bolesławca: *Carls Vw* 1823 MpUMbl 2758; *Karlshof*, folw. 1845 K 273; *Karlshof* — *Mojęcin*, *-a*, *mojęciński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mojęcin*, wś 1967 SM 712; *Mojęcin*, *-na* 1981 WUN II 474. — Dawna n. niem. od niem. im. *Karl* *Gott* 281 i ap. *Vorwerk* 'folwark', następnie n. *Karlshof* z członem *Hof* 'dwór'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mojęcin*. Lit.: SNGŚI VIII 53. JCh

Mojka zob. Majków (3)

Mojki, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzyny, 10 km na pln.-wsch. od Wysokiego Mazowiec-kiego: *Moyki* 1551 HMił 289; *Moyki* 1569 UPL 255; *Moyki* 1580 ŻDz XVII/1, 105; *Moyki* 1604 HMił 289; in *Moykow* (!) 1634 HalBiał I 122; *Moyki* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 112 i 114

v); *Moyki* 1827 Tabella II 34; *Moyki* 1839 MpKwat VI 5; *Mojki* 1877 Zin I 396; *Mojki* 1885 SG VI 617; *Mojki*, -jek, *mojkowski* 1974 UN 165, 38; gw. *mojki*, *mojk*, *mojkoski*. — Od n. os. *Mojek*, *Mojko* (: *Mojmir*) SSNO III 544, w l. mnogiej, okresowo z suf. -ów. Lit.: HalBiał I 122. EB

Mojkowa zob. **Majkowice** (3)

Mojkowice, wś zaginiona, leżała w dekanacie sławkowskim, w pow. bedzińskim, kat.: de *Moycovicz* 1334–42 MVat I 370; de *Moycovicz* 1350–51 MVat II 343, 381. — Od n. os. *Mojek* SSNO III 544, z suf. -owice. Lit.: RKrak 107. IN

Mojkowice zob. **Majkowice** (1, 2, 3)

Mojkowo, wś, elbl., gm. Gronowo Elbląskie, 4 km na pld.-wsch. od Elbląga: *Tannhaeuser* (1557), *Riekenhof* (XVI) SG VI 577; *Möskenberg*, wś 1789 Goldb II 148; *Möskenberg* 1796–1802 MpSchröt X; *Moeskenberg* al. *Meskenberg* 1885 SG VI 577; *Möskenberg* — *Mojkowo*, -a, *mojkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mojkowo*, -wa 1981 WUN II 474. — Nazwa niem. *Tannhäuser* od ap. *Tann* 'las, bór z drzew szpilkowych', por. też *Tanne* 'jodła' i od ap. *Haus* 'dom', w l. mnogiej. Kolejna n. niem. *Riekenhof* od nazw. burmistrza Jakuba *Rieke* zob. SG VI 577 + *Hof* 'dwór'. Nazwa *Möskenberg* od n. os. *Möske* (: *Mösch* 'mosiadź') Gott 356 i *Berg* 'góra'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mojkowo*. WK

Mojkowo zob. **Majki** (3), **Majków** (1, 3)

Mojków zob. **Majkowice** (1), **Majków** (1, 3)

Mojnowo, wś, ciech., gm. Lutocin, 15 km na pln.-wsch. od Sierpca: *Moynowo* 1435 SHGP I 204; *Moynowo* 1520 Matr IV/2, nr 12727; *Moynowo* 1531 SHGP I 205; *Moinowo* 1578 ŻDz XVI 40; *Moynowo* 1784 MpPerPł; *Maynowo* (!) 1827 Tabella II 12; *Mojnowo* 1877 Zin I 396; *Mojnowo* 1885 SG VI 617; *Mojnowo* 1921 Sk I 167; *Mojnowo*, -wa 1981 WUN II 474. — Od n. os. *Mojna* RymSEN II 111, z suf. -owo. Do n. os. por. podstawę *mój-* i im. złożone typu *Mojmir*. UW

Mojsic(z)e zob. **Mojsiki**

Mojsiki, wś, łomż., gm. Sokoły, 12 km na pln.-zach. od Łap: *Moysicze* 1646 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 146v–147v); *Musicze* (!) 1680 SHGPd(Kapiciana 42, 74–75); *Moysice* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 144); *Moszki* (!) 1795 MpPerPd; *Moysiki* 1839 MpKwat VI 5; *Mojsiki* 1877 Zin I 396; *Mojsiki* 1885 SG VI 618; *Mojsiki*, -sik, *mojsicki* 1973 UN 158, 41. — Początkowo *Mojsic(z)e*, od n. os. *Mojsicz*, por. nazw. *Mojsiczyn* (od im. *Mojżesz*) RymSEN II 112, w l. mnogiej. Od XIX w.

wtórna zmiana n. na *Mojsiki*. Postać *Moszki* — wskutek skojarzenia z n. os. *Moszek*. EB

Mojsławice, dziś **Mojsławice** i **Mojsławice-Kolonia**, dwie wsi, zamoj., gm. Uchanie, 12 km na pln.-zach. od Hrubieszowa: *Moysławycze* (1446) ZDM III 208; *Moysszlawycze* 1472 Rejłan 35; *Mojsławice* 1578 ŻDz XVIII/1, 231; *moysławycze* (!) 1601 CzChelm(Inscr.Ter.Horodl. nr 6, 23); *Mojsławice* 1603 CzChelm(Inscr.Ter.Horodl. nr 6, 128); *moysławice* 1751 Tarszel 157; *Moysławice* 1827 Tabella II 34; *Mojsławice* 1877 Zin I 396; *Mojsławice*, wś i folw. 1885 SG VI 618; *Mojsławice*, wś i kol. 1921 Sk IV 34; *Mojsławice*, -wic i *Mojsławice-Kolonia*, -wic -nii, *mojsławicki*, dwie wsi 1970 UN 109, 22; *Mojsławice*, -wic, *Mojsławice-Kolonia*, -wic -nii 1981 WUN II 474; gw. *mojsławice*, -vic, *mojsławicki*/mojsławski, *kolonja mojsławice*, -nii -skej. — Od stp. n. os. *Mojsław* SSNO III 545, z suf. -ice. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. W gwarze na określenie *Mojsławice-Kolonia* funkcjonuje postać *Kolonja-Mojsławice*. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mojszewo, os., dawniej wś, szczec., gm. Karnice, 13 km na pld.-zach. od Trzebiatowa: *Moysonwe* 1364 LorSNH 75; *Mytzw* 1547 PomKirch II 200; *Moizow* 1618 MpLub; *Meitzow* 1628 LorSNH 75; *Meizow* 1789 MpGillyPom; *Moitzow* 1834 MpUMbl 601; *Moitzow* 1885 SG VI 617; *Gross Moitzow* — *Mojszewo*, -wa, *mojszewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mojszewo*, -wa 1981 WUN II 474. — Nazwa słow. od n. os. *Mojsza* (od im. złożonych typu *Mojmir* lub od im. *Mojżesz*) RymSEN II 111, z suf. -ow(o). Według Trautmanna n. od ap. *mysz* lub od n. os. *Mysz*. Nazwa niem. *Moitzow* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Od XX w. n. niem. z członem odróżniającym od przym. *gross* 'wielki' (od XIX w. notowany na mapach przys. *Neu Moitzow* 1834 MpUMbl 601, po 1945 r.: *Mojszewko*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. w formie *Mojszewo*. Lit.: LorSNH 75; TrautmElb II 57; RzDuma II 44. BCz

Mojteyny zob. **Mojtyny** (1)

Mojtyn zob. **Mojtyny** (1, 2)

Mojtyny (1), wś, olszt., gm. Biskupiec, 13 km na pld.-wsch. od Biskupca: *Modien* 1601–02 Kętl. 398–9; [Mojtyny] 1648 Toeppen 159; *Moythienen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Moyteyny*, -n ok. 1850 SzczesTeka 111; *Moythienen* — *Mojtyn* 1879 Kętl. 178; *Mojtyn*, niem. *Moithienen* al. *Moythienen* 1885 SG VI 564, 618; *Mojtyn* — *Moithienen*

1941 Choj 114; *Moythienen* — *Mojtyny* 1946 Ley I 56; *Moythienen* — *Mojtyny*, -yn, *moytyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mojtyny*, -tyn 1981 WUN II 474. — Wieś powstała po 1468 r. Nazwa genetycznie strpus. **Modijs* lub **Modijeins*; etymologia związana z rdzeniem **mod-*, por. lit. *modas* 'moczar, bagno', *modai* 'namuł, bagno', n. jez. *Modis* Ger 100; zob. też objaśnienie n. m. *Modgarby*. Trudna do wyjaśnienia zmiana nazwy, zapisanej w XVIII w. w formie zniemczonej *Moythienen*, spolonizowanej jako *Mojtejny*, *Mojtyn*. Być może jest to n. przeniesiona (derywowana) z n. jez. *Mojtynek* (stpus. **Mutingis*/**Motingis*), dziś bagna położone między wsiami Stanclewo i Bredynki (12 km na płn. od Mojtyn), albo jest to utrwalenie n. bliżej niezlokalizowanego jez., zapisanego jako *Stromkei-notin* 1388 Ger 175. Objasnienia i etymologię zob. też pod *Mojtyny* (2). Po 1945 r. ustalono n. wsi *Mojtyny*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 85, 90–1; Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 8, 32, 34, 41, 214; Biolik 149–50, 217; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 159, 299; Przyb-Balt 179–80.

RP

Mojtyny (2), wś, olszt., gm. Piecki, 15 km na płn.-zach. od Rucianego-Nidy: *Maudinen* (1400) ZGAE XXIV 143; *Moten*, *Montingen* 1422 KęL 413; *Moythienen*, maj. ok. 1780 HAPr IV 310; *Moitienen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Moythienen*, maj., folw. 1820 Wald 229; *Moythienen*, Kölm. Df, *Moityny*, do *Moityn* ok. 1850 SzczęTeka 39; *Moithienen* — *Mojtyn* 1879 KęN 215; *Mojtyn*, niem. *Moythienen* 1885 SG VI 617, 618; *Mojtyń* — *Moithienen* 1938, *Moythienen* 1941 Choj 114; *Moithienen* — *Mojtyny*, -yn, *moytyński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mojtyny*, -tyn 1981 WUN II 474; gw. *majtyni*. — Nazwa wsi ponowiona z n. jez. *Mojtyn* (< **Motingis*), prus. **Motins*, por. *Motyn* 1388 Ger 102, *Moythiener* S. 1925, *Mojtyn*, *Mojtyńskie Jez.* 1927, *Mojtyn* 1959 Ley II 170. Nazwa jez. motywowana rdzeniem **mōt-*, **mut-*, por. lit. *mutulas* 'pęcherzyki, bąble (w gotującej się wodzie)', łot. *mutulis* 'zdrój, wir, pieniawa'; zob. też objaśnienie n. jez. *Mojtynek* HE VIII 160–1. Pojawienie się w substytucyjnych zapisach niem. oraz w adaptacji polskiej -oi- w podstawie nie ma fonetycznego uzasadnienia na gruncie staropruskim. Być może jest rezultatem wpływu fonetyki niemieckiej. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 169–70; Przyb-Balt 180.

RP

Mojtyń zob. **Mojtyny** (1, 2)

Mojusz, wś, gdań., gm. Sierakowice, 14,5 km na zach. od Kartuz: wieś albo pustkowie *Moisz* 1664 Font XXXII 383; *Moisz* 1749 Font XVI–XIX 227; *Moisz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mojusz*, niem. *Moisz* 1885 SG VI 618; *Moisch*, fr. *Mojusz* 1912 Bär 79; *Mojusz*, niem. *Moisch* 1921 Sk XI 26, 82; *Mojusz* in. *Mojsz* (*Mausch*) 1925 Krzep 74; *Mojusz*, -sza 1981 WUN II 474; gw. *m^hojś*, *m^hojś* Lor 66. — Nazwa pochodzi prawdopodobnie od n. os. *Mojsza* (: *Mojmir* lub *Mojżesz*) RymSEN II 111 i utworzona wskutek zmiany paradygmatu. Możliwe też jednak, że n. jest ponowiona z n. jez., nad którym leży wieś, por. *Mausz-See* 1819 MpEng (: niem. *Maus* 'mysz'), zaadaptowana do j. pol. jako *Mojsz*, *Mojusz*. Lit.: Breza, Nazwy miejscowości gminy Sierakowice, 1999, 35.

WK

Mojuszewska Huta, wś, gdań., gm. Sierakowice, 15 km na zach. od Kartuz: *Huta Moiuszewska* 1749 Font XVI–XIX 227; *Moiszewskahutta* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mojuszewska huta*, niem. *Moiszewskahutta* 1885 SG VI 619; *Moischerhütte*, fr. *Mojuszewskahuta* 1912 Bär 79; *Mojuszewska Huta*, niem. *Moischerhütte* 1921 Sk XI 26, 82; *Mojuszewska Huta*, -kiej -ty 1981 WUN II 474; gw. *m^hojśevsko heta*, *m^hojśko heta*, *m^hojśevsko heta*, *m^hojśevsko hēta* Lor 66. — Nazwa od n. m. *Mojusz* (zob.), z drugim członem od ap. *huta*. Lit.: Breza, Nazwy miejscowości gminy Sierakowice, 1999, 36–7.

WK

Mojżeszów, wś, piotr., gm. Przedbórz, 12,5 km na pld.-wsch. od Przedborza: *Mojżeszów* 1877 Zin I 396; *Mojżeszów* 1885 SG VI 619; *Mojżeszów* 1921 Sk III 46; *Mojżeszów*, -szowa, *mojżeszowski* 1966 UN 24, 18. — Od im. *Mojżesz* RymSEN II 112, z suf. -ów.

IN

Mokainen zob. **Mokiny**

Mokajmy, wś, elbl., gm. Rychliki, 3 km na płn.-wsch. od Dzierzgonia: *Mokaym* 1355 Ger 100; velde *Mokaym* (1355) XVI PrUr V 214; das dorf *Storchisnest* (!) 1437 GZ 34; *Storchnest*, wś 1789 Goldb I 219; *Storchnest* 1796–1802 MpSchröt X; *Storchnest*, folw. 1820 Wald 175; *Storchnest* 1920 MpHAPr I; *Storchnest*, *Mokaym* — *Mokujny*, folw. 1946 Ley I 85; *Storchnest* — *Mokajmy*, -jm, *mokajnski* 1950 MPol nr A-52; *Mokajmy*, -kajm 1981 WUN II 474. — Nazwa genetycznie prus. **Mok(e)-kaimis*, od n. os. *Moke* TAP 61, 143 + **kaimis* 'wieś'. Do n. os. por. lit. n. os. *Makys*, *Mokaitis*

(: *mākas* 'ten, kto chodzi z podniesioną głową; niezgrabiasz', *makēti* 'brnąć, błoczyć nogi, buty', *makāti* 'brnąć po błocie; iść, biegnąć dumnie') Lpvž II 136, 138. Nazwa prus. została zastąpiona n. niem. *Storchnest* = *bocianie gniazdo*. Po 1945 r. ustalono postać *Mokajny*, która nawiązuje do starszej n. pruskiej; Leyding przytacza formę *Mokajny* (według typu na *-ain-*). Lit.: Przyb-Balt 180. RP

Mokajny zob. **Mokajmy**

Mokas, wś, skiern., gm. Sochaczew, 7 km na płn.-wsch. od Sochaczewa: *Mokas* 1877 Zin I 397; *Mokos* al. *Mokas* 1885 SG VI 621; *Mokas* 1921 Sk I 178; *Mokas* 1952 UW 38; *Mokas*, -su 1981 WUN II 474. — Od nazw. *Mokas*, *Mokos* (od podstawy *mok-*, por. *moknąć*, *mokry*) RymSEN II 112. UW

Mokaym zob. **Mokajmy**, **Mokiny**

Moker zob. **Mokra** (6)

Mokiehnen zob. **Mekiny**

Mokielkajmy, dziś może cz. Prosnej, dawniej wś, olszt., gm. Korsze, 5 km na pld.-wsch. od Sępopola: *Mockelkajm*, *Muckelkajm* 1419 Ger 100; *Mockelkajm* das dorf ... *Muckelkajm* 1437 GZ 72; *Mockelkeim*, folw. 1780 HAI'r IV 309; *Mockelkeim*, folw. 1789 Goldb I 136; *Mockelkeim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Mockelkeim*, folw. 1820 Wald 136; *Mockelkeim*, folw. 1885 SG VI 560; *Mockelkeim* — *Moklikajny*, folw. 1946 Ley I 33; *Mokielkajmy* 1967 SM 712. — Według Gerulisa n. od prus. n. os. *Mokil* TAP 61 (por. *Mokajny*) + **kainis* 'wieś'. Nie można wykluczyć pierwotnej postaci n. os. **Mukil* (wobec wahania *u* : *o*), por. prus. n. os. *Mucko*, *Mucke* TAP 62, n. niem. *Mucken*, dziś *Mokiny*, lit. i. os. *Mukulys*, **Mokulys* (: *mūkulis*, *mākalas* 'niepokojny człowiek, modniś, gaduła, papla') Lpvž II 136, 279, lit. n. m. *Mokolaĩ*, *Mukuliaĩ*. Nazwa zniemczona jako *Mockelkeim*; forma spolonizowana to *Moklikajny*, po 1945 r. *Mokielkajmy*. Lit.: Ger 100. RP

Mokiernica, wś włączona do Czarnego, słup.: *Muckeniitze* 1411, Dorf *Mockeniitz* 1413 HKS nr 162, 168; z *Mokiernicą* 1565 Lupom 32; *Mockernicz* 1570 ŽDz XXIII 229; *Mokiernica* 1648 RP 189; *Mukiernic* 1664 Font XXXII 464; *Mokiernica* 1682 Font V 148; *Mockeniitz* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Mockeniitz* — *Mokiernica* 1879 KętN 77; *Mokiernica*, niem. *Mockeniitz* 1885 SG VI 619. — Prawdopodobnie wcześniej **Mokrznica*, od n. błota, por. das bruch *Mockeniitz* 1395 HKS nr 152, lub od n. rzeki, por. das Fließ *Mockeniitz* 1413 HKS nr 168. Nazwa

rzeki i błota od przym. *mokry*, z suf. *-nica*. W nazwie utrwalone zostały niem. elementy substytucyjne. WK

Mokiny, wś, olszt., gm. Barczewo, 5,5 km na pld. od Barczewa: *Mucken* 1338 Ger 102; Dorfes *Grünemwald*, nadpis na kopii: *Mockin* (1364), villa *Grünemwald* (1367) MWrm II 368, 427; villa *Mokyn* 1384, villa *Mukyn* (1388), das *Mokynem* 1388 MWrm V 117–8, 178; *Muckyn* 1394, *Mokynen* 1395, *Muckeyn* 1419, *Muckern* (!) 1513 Ger 102; *Mokeinen* 1615 RLWrm 274; *Mokainy* XVII Oblak 562; *Mokeinen* 1656 Kolberg 260; *Mokainen* 1788 Wijaczka 419; *Mokainen* 1755 MpEnd; *Mockeinen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Mokeinen* 1820 Wald 173; *Mokainen* — *Mokiny* 1879 KętN 196; *Mokiny*, niem. *Mokainen* 1885 SG VI 619–20; *Mokainen* — *Mokiny*, -n, *mokiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mokiny*, -kin 1981 WUN II 474; gw. *mokiny*, -łif, *mokiński*. — Nazwa genetycznie prus. **Muk-ĩn-s*, potem **Muk-ein-s*, od n. os. *Mucko*, *Mucke* TAP 62, z suf. *-ĩn-*, który w kancelaryjnych zapisach niem. zastąpiono przez *-ein-* lub *-ain-*. Do n. os. por. lit. n. os. *Mukaitis*, *Mukas* (: *mūkti* 'mknąć, sunąć; wynurzać się; poruszać się; spadać; uciekać, umykać', *mūkis* 'dryblas, tłuszczoch') Zinkevičius 175, Lpvž II 279. Zapisy źródłowe poświadczają przejściową n. niem. *Grünemwald* (*grün* 'zielony' + *Wald* 'las'). Polski wariant *Mokainy* nawiązuje do postaci zniemczonej; po 1945 r. ustalono formę *Mokiny*, która kontynuuje stprus. n. **Mokins*. Lit.: Schmauch, ZGAE XXIII 668, 672; Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 62, 65, 69, 178; PospWrm 99–100; Przyb-Balt 180–1. RP

Mokkenwald zob. **Mokry Las** (2)

Moklikajny zob. **Mokielkajmy**

Mokliszów, os. zaginiona, leżała w par. Żoń, gm. Margonin, pil.: villas duas Oporino et *Moklisov* 1232 KW I 124. — Od niepoświadczonej n. os. **Moklisz*, z suf. *-ów*. Do n. os. por. czasownik *moknąć*, imiesłów *podmokły*. ZZ

Mokobody, dziś **Mokobody**, wś, dawniej mto i **Mokobody-Kolonia**, wś, siedl., gm. Mokobody, 15,5 km na płn.-zach. od Siedlec: *Makobodi* 1442 SHGPd(MK nr 3, 278v); *Mukobody* 1510 SHGPd(Aktylitrus I nr 125, 142–144); *Makobody* 1539 SHGPd(ADS, D. nr 149 k. 223–223v); *Makobodi*, *Makobody*, z *Makobód* 1580 ŽDz XVII/1, 2, 72, 83; *Makobody* 1664 SHGPd(ADS, D. nr 149 k. 10v); *Makobody* 1795 MpPerPd; *Moko-*

body, mko 1827 Tabella II 29; *Mokobody* 1839 MpKwat V 4; *Mokobody*, os. 1877 Zin I 396; *Mokobody*, *Makobody*, *Monkobody* i *Mąkowody* (!), os. miejska od 1867 r., przedtem mko 1885 SG VI 620; *Mokobody*, os. 1901 Przew I 390; *Mokobody*, os. miejska 1921 Sk IV 95; *Mokobody*, wś 1952 UW 35; *Mokobody* i *Kolonia-Mokobody* 1960 Mp-25(Siedlce); *Mokobody* 1967 SM 712; *Mokobody*, -bód, *Mokobody-Kolonia*, -bód -nii 1981 WUN II 474. — Od przezw. zbiorowego **Mąkobody* (od pol. ap. *męka*, brus. i ros. *muka*, oraz od czasownika *bóść*, *bodę*). W XIX w. odnotowana została także postać *Mąkowody*. Forma językowa nazwy z denazalizacją jest wtórna. Człon pierwszy w n. zestawionej od ap. *kolonia* 'osada'. W 1496 r. into *Mąkobody* uzyskało prawo chełmińskie. Lit.: RymNmiast 153; RospSEMIG 232-3. EB

Mokolino zob. **Mąkolno** (1)

Mokos zob. **Mokas**

Mokoszyn, wś, tarnob., gm. Dwikozy, 2,5 km na płn. od Sandomierza: *Mankoszyn* (1303) KMłp I 162; *Mankoszyn* 1470-80 DB I 387; *Makossyn* 1512 Matr IV/1, nr 1727; *Mąkoschyn*, *Mankoschin* 1529 LR 240, 262; *Makoszyn* (!) 1787 Spis 386; *Mąkoszyn*, wsi *Mokoszyna* 1789 Lusand I 7, 26; *Mokoszyn* 1827 Tabella II 29; *Mąkoszyn* 1885 SG VI 218; *Mokoszyn* 1921 Sk III 120; *Mokoszyn*, -na, *mokoszyński* 1970 UN 32, 17; gw. *mokosyn*, -a, *mokosyński*. — Od n. os. *Mąkosza* SSNO III 445, z suf. -in, ta zaś od podstawy *mąk-*, por. *mąka*. Wtórnie zaznaczył się w nazwie od w. XVIII północnomalopolski zanik rezonansu nosowego q. Lit.: KSand 121. IN

Mokoszyn zob. **Mąkoszyn** (3)

Mokotów, dz. Warszawy, dawniej wś: *Mothocow* (!) (1367) KMaz III 165; *Mokotowo* 1422 AKPr VI nr 24; *Mocothowo* 1428 SHGMz(W 2, 220); *Mokothowo* 1431 MkM II nr 307; *Mokothowo* 1470 SHGMz(MK 5, 137); villa *Mokotow* 1498 RSW 81; *Mokothowo* 1504, 1505 SHGMz(MK 18, 234v); do *mokothowa* 1513 Warsz nr 2084; *Mokothow* 1530 Matr IV/1, nr 5607; *Mokotowo* 1580 ŻDz XVI 262; *Mokotow* 1619-20 Lumaz I 241; *Mokotow* 1783 MpPerMz; *Mokotów* 1827 Tabella II 29; *Mokotów* al. *Monkotów* 1885 SG VI 621; *Mokotów*, -towa, *mokotowski* 1964 UN 37, 5. — Od n. os. *Mokot* KozN 43, por. n. os. *Mok* SSNO III 546; n. z suf. -owo, -ów. W 1916 r. wieś przyłączono do Warszawy. UB

Mokowo (1), os., dawniej dział przyległy do wsi Grodnica, leszcz., gm. Borek Wielkopolski: sortem que *Maccovo* nominatur (1258) KW I 326. — Pochodzenie n. niepewne, może od czasownika *moknąć* lub przym. *mokry* (por. n. lasu *Mokow* koło Witkowa); mniej prawdopodobny jest związek n. z n. os. *Mok* (od im. typu *Modli-bor* lub niem. n. os. *Mok*, *Mock* Gott 353). Nazwa z suf. -owo. Lit.: PPozn 196. ZZ

Mokowo (2), wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 8,5 km na płn.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Macouici* 1215, in *Mokowe* 1233 KkM 175, 379; *Mokova* (1304)1504 CdP I 168; de *Mocow* (1306) 1335 VPr II 63; *Mokowo* (1347-52), *Makowo* 1349 Kuj 315, 318; *Mokowo* (1349) CdP I 202; *Mochow* (1350)1543, *Mokowo* 1351 CdP II 714, 715; *Mocouo* 1388 KMaz IV 105; *Mocowo* 1423 Koch nr 3156; *Mokowo* 1434 CdP II 860; *Mokowo* 1564 ŻDz XII 279; *Mokowo* 1825 Gawarecki 153; *Makowo* 1827 Tabella II 3; *Mokowo* 1839 MpKwat II 1; *Mokowo* 1885 SG VI 622; *Mokowo*, -wa, *mokowski* 1972 UN 180, 9. — Początkowo *Makowice*, potem *Mokowo*, *Makowo*, od n. os. *Mak* (: ap. *mak*) lub *Mok* RymSEN II 57, 112, z suf. -owice, -owo; okresowo n. z suf. -ów. EB

Moków, wś zaginiona, leżała koło Słupcy, koniń., gm. Słupca: wieś *Mokow* 1564-65 Luwłkp I 242. — Od n. lasu *Mokow*, por. in silvam *Mokow* (1400)XIX SHGKI(Hock II 308). Nazwa lasu od rdzenia **mok-*, por. też pol. *moknąć*, *mokry*. ZZ

Mokówko, wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 7 km na płn.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Mokowko* 1564 ŻDz XII 279; *Mokowko* 1784 MpPerPl; *Mokowko* 1789 Borucki 54; *Makowko* (!) 1825 Gawarecki 153; *Mokówko* 1839 MpKwat II 1; *Mokówko* 1885 SG VI 622; *Mokówko* 1921 Sk I 59; *Mokówko*, -ka, *mokówczyński* 1972 UN 180, 10; gw. *mokufko*, -fka, *mokufczyński*. — Od n. pobliskiej wsi *Mokowo* (2), z suf. -ko. EB

Mokra (1), wś, częst., gm. Miedźno, 7 km na płn. od Kłobucka: *Mokra* 1400 Krak nr 10608; *Mokrsko* 1428, de *Macza* (!) 1429 Koz VI 279; *Mokra* (1445)XVIII ZDM VIII 303; in *Mohra* (!) 1448 KMłp IV 487; z *Mokrej* 1501 AGAD or 6747; *Mokra* 1529 LR 326; *Mokra* 1564 Lukrak II 93; *Mokra* 1680 Rej 184; *Mokra* 1877 Zin I 397; *Mokra*, kol. i folw. 1885 SG VI 623; *Mokra*, wś 1901 Przew I 390; *Mokra*, -rej 1981 WUN II 475; gw. *mokro*, -y. — Od przym. *mokry* 'wilgotny'

Mokra

Sstp III 324, w rodzaju żeńskim; okresowo z suf. -sko. Lit.: RKrak 107. IN

Mokra (2), wś, kiel., gm. Staporków, 4,5 km na pld. od Staporkowa: *Mokre* 1577 ŻDz XIV 286; *Mokra* 1877 Zin I 397; *Mokra* al. *Mokre* 1885 SG VI 623; *Mokra* 1901 Przew I 390; *Mokra* 1921 Sk III 45; *Mokra*, -rej, *mokrzeński* 196 UN 24, 24; gw. *mokre*, -ego. — Początkowo *Mokre*, od przym. *mokry*, w rodzaju nijakim, później żeńskim. Lit.: KSand 129; KopKiel 74. IN

Mokra (3), leśn., dawniej wś, koniń., gm. Kazimierz Biskupi, 7 km na ptn.-wsch. od Golin: *Mokrow* 1400 Koz VIII 198; *Mokrow*, villa 1405 Lud 77; *Mokra* 1507 ŻDz XII 229, przyp. 4; *Mokra*, villa 1511–23 ŁLB I 234; *Mokre* 1565 SHGKI(ASK 13, 13); *Mokra* 1576 SHGKI(ASK 12, 609); *Mokre* 1674 MKI(ASK 74, 163); pod *Mokra* 1782 Koz V 45; *Mokre* 1877 Zin I 397; *Mokre*, folw. 1885 SG VI 626; *Mokre*, os. 1967 SM 713; *Mokra*, -rej 1981 WUN II 475; gw. *mokra*, -ry. — Dawniej *Mokrów*, od ap. *mokro* 'słota' SpXVI, XIV 610, lub od przym. *mokry*, z suf. -ów. Od XVI w. *Mokra* i *Mokre* — z wahaniami formy w rodzaju żeńskim i nijakim; ostatecznie utrwaliła się forma żeńska. ZZ

Mokra (4), wś, opol., gm. Biała, 10 km na pld.-wsch. od Korfantowa: *Mockra* 1384 CdSil XXXIII 141; *Mokri*, *Mockry* 1574 Urb III 170, 177; *Mokre* 1679 J II 180; *Mockerau* 1743 SNGŚI VIII 54; *Mockerau* 1784 Z III 108; *Mokrau*, *Mokra* 1845 K 417; *Mokra*, niem. *Mockrau*, *Mokrau* 1885 SG VI 624; *Nassau* OS. 1936 SNGŚI VIII 54; *Mokra* (*Mokrau*) — *Nassau* OS. 1939 Prus 51; *Nassau* OS. — *Mokra*, -ej, *mokrzański* 1947 MPol XXV nr 124; *Mokra*, -rej 1981 WUN II 475. — Od przym. *mokry*; n. zniemczona jako *Mockerau*, *Mokrau*. Nazwę niem. *Nassau* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mokra*. Lit.: SNGŚI VIII 54; BorGŚI 50. JCh

Mokra (5), dziś *Mokra Lewa* i *Mokra Prawa*, dwie wsi, skiern., gm. Skierniewice, 4,5 km na ptn.-zach. od Skierniewic: *Mokra* (1347)XVI VisitGn 144; *Mocra* (1359)XV, *Mocra* 1374 KW III 132, 412; *Mokra* (1445)XVI VisitGn 144; *Mocra* 1511–23 ŁLB II 274; *Mokra* (1531) VisitGn 681; *Mokra* 1579 ŻDz XVI 179; *Mokra* 1792 MpPerRw; *Mokra* 1827 Tabella II 29; *Mokra* 1839 MpKwat III 4; *Mokra lewa*, *Mokra prawa* 1877 Zin I 397; *Mokra Lewa* i *Prawa* 1885 SG VI 622; *Mokra Lewa*, kol., *Mokra Prawa*, wś 1901 Przew I 392; *Mokra*

1902 SG XV/2, 348; *Mokra Lewa*, *Mokra Prawa* 1921 Sk I 177; *Mokra Lewa*, *Mokra Poduchowna*, *Mokra Prawa*, trzy wsi 1967 SM 712; *Mokra Lewa*, *Mokra Prawa*, -rej -wej 1981 WUN II 475. — Miejscowość leży nad rz. Skierniewką (dawniej Łupia), po obu jej stronach, stąd w nazwie człony odróżniające *Lewa*, *Prawa*. Okresowy człon *Poduchowna* wskazuje na rodzaj własności. Lit.: SHG-Łow II/2, 17–20. UW

Mokra (6), cz. Wrocławia, dawniej wś, wroc.: *Mocran* (1289)XVII SUR V 330; *Mocre* 1300 CdSil XIV 135; *Mockir* (1333) K 420; *Mockir* 1337 CdSil XXXIX 180; *Mocra* 1338 Reg nr 6180; *Mokere* 1353 Ng 196; *Mockere* (1360) K 420; *Mocker* 1366 Ng 196; *Mucker* 1425 Sob VIII 254; *Mokra* 1428, *Moker* 1509 SNGŚI VIII 54; pagus *Mockerau* 1666/67 J I 303; *Muckerau* 1743 SNGŚI VIII 54; *Muckerau* 1795 Z XII 77; *Muckerau* 1845 K 420; *Mokra*, niem. *Muckerau* 1885 SG VI 624; *Muckerau* 1900 Myc 74; *Muckerau*, *Mokre* 1941 Wrzosek 16; *Muckerau* — *Mokra*, -ej, *mokrzański* 1947 MPol XXV nr 124; *Mokra*, -rej 1981 WUN II 475. — Od przym. *mokry*; n. zniemczona jako *Mocker*, *Mockerau*, *Mucker(au)*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mokra*. Lit.: SNGŚI VIII 54. JCh

Mokra (7), wś, ziel., gm. Lubsko, 7 km na ptn.-wsch. od Lubska: *Makraw* 1381, *Mockern* 1509 Le II 377; *Gross Muckrow* 1928 Muka III 162; *Muckrow* — *Mokra*, -ej, *mokrzański* 1948 MPol XXV nr 14; *Mokra*, -rej 1981 WUN II 475; dłuż. *Mokro* Le II 377, *Mokrow*, *mokrojski* Muka III 168. — Dawna dłuż. n. *Mokrow*, od dłuż. *mokry*/*mnokry*, głuz. *mokry*. Adaptacja niem. jako *Muckrow*, okresowo z członem odróżniającym od niem. przym. *gross* 'wielki'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mokra*. Lit.: SNGŚI VIII 54; Muka III 162. JCh

Mokra zob. **Mokre** (2, 6, 9, 16, 18), **Mokra Strona**, **Mokra Wieś** (2)

Mokra Dąbrowa zob. **Mokra Wieś** (1, 2)

Mokra Lewa zob. **Mokra** (5)

Mokra Niwa, dziś *Osiny-Mokra Niwa*, wś, kiel., gm. Mirzec, 16 km na ptn. od Starachowic: *Mokre Niwy*, wś 1921 Sk III 23; *Mokra Niwa*, -rej -wy, cz. wsi *Osiny* 1966 UN 20, 22; *Mokra Niwa*, -rej -wy 1981 WUN II 475; *Mokra Niwa*, po zmianie *Osiny-Mokra Niwa*, -in -ej -wy, *osiński* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Nazwa zestawiona. Człon pierwszy od przym. *mokry*, człon drugi od ap. *niwa* 'pole uprawne, niekiedy zapewne okre-

ślonej wielkości, też pole po wykarczowaniu, nowina' Sstp V 274, początkowo w l. mnogiej. W 2000 r. urzędowa zmiana n. na *Osiny-Mokra Niwa*. Lit.: KopKiel 77. IN

Mokra Poduchowna zob. **Mokra** (5)

Mokra Prawa zob. **Mokra** (5)

Mokra Rzeczyca zob. **Rzeczyca** (8)

Mokra Strona, cz. Przeworska, dawniej wś, przem.: *Mocra* 1445, *Mokre* 1460 AGZ XIII nr 2602, 4634; *Mokrastrona* 1471 Matr IV/3, nr 1031, supl.; suburbio ... *Mokrastrona* 1473 AGZ VII 129; suburbium *Mokre* 1496 AGZ XIX nr 581; *Mokra Strona* 1589 ŻDz XVIII/1, 5; *Mokra Strona* 1678 ADP 155, k. 98; *Mokra Strona* 1794 Ga Bb2; *Mokra strona* 1885 SG VI 623; *Mokra Strona*, wś 1921 Sk XIII 34; *Mokra Strona*, os. m. 1967 SM 712; *Mokra Strona*, -rej -ny 1981 WUN II 475. — Od wyrażenia *mokra strona*. Okresowo zanik członu *Strona*. *Mokra/Mokre* — wahanie rodzaju gramatycznego. Może n. ma związek z przepływającą przez Przeworsk rz. Mleczką. Lit.: MakPrz 174. BCz

Mokra Strona zob. **Przedmieście Przeworskie**

Mokra Wieś (1), wś, nowosąd., gm. Podegrodzie, 7 km na płn.-zach. od Starego Sącza: *Dubrowa Mokra* (1280), *Dabrowa mokra* (1283), *Dubroue Mokre* (1292), *Mokra dabrowa* 1307, *Mokra Dambrowa* (1313) KMłp II 145, 187, 210, 228; *Mokra Dąbrowa* 1406 KMłp IV 106; *Mokra Dambrowa* 1470–80 DB III 342; *Mocra Dambrowa* 1529 LR 45; *Dąbrowa Mokra*, *Dąbrowa Molna* (!) 1564 Lukrak I 168, 172; *Mokra Dąmbrowa* 1680 Rej 202; *Mokra wes* 1779–82 MpMieg; *Mokra wieś*, dawniej *Mokra Dąbrowa*, wś 1885 SG VI 625–6; *Mokra wieś* 1921 Sk XII 26; *Mokra Wieś*, -rej Wsi, *mokrański* 1964 UN 9, 125; gw. *mokrāvēš*, *mokrefši*, *mokšājski*. — Dawna n. zestawiona *Mokra Dąbrowa*, od przym. *mokry* i od ap. *dąbrowa* 'niezagospodarowany las liściasty lub zarośla z przewagą dębów' Sstp I 12. Od XVIII w. *Mokra Wieś*, z drugim członem od ap. *wieś*. Lit.: SHGKr I 512–3; LKrak 96. IN

Mokra Wieś (2), wś, ostrol., gm. Tłuszcz, 6 km na płn.-wsch. od Tłuszcza: *Mokra* 1468 SHGMz (MK 5, 89); *Mokra* (1471) 1570 SHGMz (BOZ 1603, IV, 329); de *Dabrowy* 1477 SHGMz (Ep. 13, 87v); *Mokra dambrowa* 1481 SHGMz (MK 9, 130); *Mokra Dambrowa* 1504 SHGMz (MK 18, 205); *Mokradambrowa* alias *Mokra wyessz* 1526 SHGMz (MK 41, 128); z *Mokrem*, pod *Mokrą Wolą* (1565) Lumaz

II 203; *Mokrawiesz* 1578 ŻDz XVI 409; *Mokra* 1783 MpPerMz; *Mokra wieś* 1827 Tabella II 29; *Mokra Wieś* 1839 MpKwat V 4; *Mokra-wieś* 1885 SG VI 622; *Mokra Wieś*, -rej Wsi 1981 WUN II 475. — Dawniej *Mokra*, od przym. *mokry* 'wilgotny' Sstp IV 324. Później *Mokra Dąbrowa*, obocznie zwana *Mokrą Wolą*, *Mokrą Wsią*. Utrwaliła się ta ostatnia nazwa. UB

Mokra Wieś zob. **Nowa Wieś Notecka**

Mokra Wola zob. **Mokra Wieś** (2), **Mokre** (11)

Mokracz, wś, piotr., gm. Belchatów, 7 km na pld.-wsch. od Belchatowa: *Mokracz* 1605 Koz VI 279; *Mokracz* 1791 MpPerSd; *Mokracz* 1827 Tabella II 29; *Mokracz* 1885 SG VI 624; *Mokracz* 1921 Sk II 75; *Mokracz*, -cza, *mokracki* 1972 UN 39, 16. — Od przym. *mokry*, z suf. -acz, por. też nazw. *Mokracz Snazw* VI 425. Wieś leży w pobliżu rzeczki. EB

Mokradki, cz. Puław, dawniej wś, lub.: *Mokradki* 1786 MpPerLu; *Mokradki*, cz. Włostowie 1801 SHGLu IV 90; *Mokradki* 1877 Zin I 397; *Mokradki*, wś 1885 SG VI 624; *Mokradki* 1901 Przew I 390; *Mokradki*, os. m. 1967 SM 712; *Mokradki*, -dek 1981 WUN II 475. — Od ap. *mokradło* 'moczar; niski, mokry grunt, miejsce mokre' SW II 1031, z suf. deminutywnym -ki oraz z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -dl- > -d-. *Mokradki* leżą w dolinie nadwiślańskiej. Lit.: SHGLu IV 90; KosLu 67. IN

Mokradle, wś, kiel., gm. Raków, 22,5 km na pld. od Bodzentyna: *Mokradle*, kol. 1921 Sk III 36; *Mokradle*, -la, cz. wsi Ocieski 1966 UN 23, 19; *Mokradle*, kol. 1967 SM 712; *Mokradle*, -la 1981 WUN II 475. — Od ap. gw. *mokradle* 'mokra rola' SGPKar III 181. Lit.: KopKiel 74. IN

Mokrany, dziś **Nowe Mokrany** i **Stare Mokrany**, dwie wsi, biał., gm. Zalesie, 10 i 12 km na płn.-zach. od Terespolu: *Mokrany* 1775 SHGPD (Reg-of); *Mokrany* 1795 MpPerPd; *Mokrany* 1827 Tabella II 29; *Mokrany nowe* i *stare* 1877 Zin I 397; około ... *Mokran*, *Mokrany-Nowe*, *Mokrany Stare*, dwie wsi 1880, 1885 SG I 169, VI 625; *Mokrany Nowe* i *Stare* 1901 Przew I 390; *Mokrany Nowe* i *Mokrany Stare* 1921 Sk IV 45; *Mokrany Nowe* i *Mokrany Stare* 1952 UW 131; *Nowe Mokrany*, -wych -ran, *mokrański*, *Stare Mokrany*, -rych -ran, *starmokrański* 1966 UN 105, 6, 33. — Od przym. *mokry*, z suf. -any. Nazwa określała zapewne ludzi mieszkających na podmokłych terenach, nad

wodą. Wieś *Stare Mokran* leży nad rz. Krzną. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy, stary*. EB

Mokratz zob. *Mokrawica, Mokrzyca* (3)

Mokrau zob. *Mokra* (4), *Mokre* (6, 18)

Mokrawica, wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 5 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Mukravitz* 1324 PU VI 202; *Mucravisce* 1335, *Mockravitz* 1369 TrautmElb II 29; *Mocratc* 1618 MpLub; *Mocrat* 1789 MpGillyPom; *Mocrat* 1834 MpUMbl 686; *Mokratz* — *Mokrawica*, -cy, *mokrawicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mokrawica*, -cy 1981 WUN II 475. — Nazwa słow. od przym. *mokry* 'wilgotny', z suf. *-avica. Niemieckie *Mokratz* jest substytucją fonetyczną n. słowiańskiej, ze skróceniem suf. o sylabę *-vi- od XVII w. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Mokrawica*. Lit.: LorSNH 75; TrautmElb II 29; RzDuma II 140. BCz

Mokre (1), wś, biał., gm. Łomazy, 19,5 km na pld.-zach. od Białej Podlaskiej: *Mokre*, kol. 1921 Sk IV 3; *Mokre*, wś 1952 UW 132; *Mokre*, -rego, *mokrowski* 1966 UN 105, 35. — Od przym. *mokry*, w formie neutrum. Nazwa określa teren nizinny, mokry, bagnisty. Wieś leży w odległości 2,5 km od rz. Żarnicy (prawego dopływu Krzny). EB

Mokre (2), wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 7 km na pld. od Bielska Podlaskiego: *Mokre* 1577 ŻDz XVII/1, 182; z *Mokrego* 1616 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 108v); *Mokra* 1676 CzRkps nr 1099; *Mokre* 1790, *Mokre* 1878–86 Kond 130; *Mokre* 1902 SG XV/2, 349; *Mokre*, -rego, *mokrzański* 1972 UN 153, 44; gw. *mokre*, -olio, *mokreński*. — Okresowo nazwa w rodzaju żeńskim. W postaciach gwarowych widoczny jest wpływ fonetyki i fleksji białoruskiej. Lit.: Kond 130. EB

Mokre (3), wś, bydż., gm. Czersk, 5 km na pln. od Czerska: *Nuckir* (1330)1400 PrUr II 468; *Mucker*, *Muckir* (1330)1400, *Muckrow* 1399–1431 UKT 7–8, 136; *Mokre* 1534 Inwwłoc 120; *Mokri* 1570 ŻDz XXIII 209; *Mokre* 1584 Font I–III 238; *Mokre* 1664 Font XXXII 265; *Mokre* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mokre*, niem. *Mockrau* 1885 SG VI 628; *Mokre*, niem. *Mockrau* 1921 Sk XI 12, 82; *Mokre* 1952 UW 49; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 475. — Nazwę *Mokre* adaptowano do j. niem. jako *Mucker*, *Muckrow*, *Mockrau*. WK

Mokre (4), wś, bydż., gm. Dąbrowa, 10 km na pld. od Barcina: *Mokrzco* 1357, *Mokre* (1392) 1587

KW III 70, 648; *Mokre* 1511/12 VisitGn 299; *Mokre* 1511–23 ŁLB I 173; *villam Mokra* 1534 VisitGn 501; *Mokre* 1577 ŻDz XII 181; na *Mokrym* 1655–69 Koz V 45; *Mokre* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Mokre*, wś 1885 SG VI 627; *Mokre*, -rego, *mokierski* 1972 UN 181, 20; gw. *mokre*, -ygo, *mokerski*. — Początkowo zapewne *Mokrsko*, od przym. *mokry*, z suf. -sko. Od końca XIV w. n. w rodzaju nijakim *Mokre*; okresowo w rodzaju żeńskim ZZ

Mokre (5), os. nieistniejąca, leżała w dawnym pow. bydgoskim, bydż., gm. Dobrcz: *Mocre* 1368 SHGKu(Dk 102); *Mokre* 1527 Vlad XI 66; *Mokre* 1598 Inwwłoc 61; *Mokre* al. *Mokro*, os. ogrodnicza 1885 SG VI 627. — Nazwa od przym. *mokry* w neutrum; obocznie w postaci *Makro*. AG

Mokre (6), cz. Mikołowa, dawniej wś, kat.: *Mocre* 1337 BorGŚl 50; de *Mokre*, *Mocre* 1346–58 MVat II 173, 298; *Mokra* 1422 SNGŚl VIII 55; na *Mokrem* 1520 BorGŚl 50; zue *Mokre* 1566, *Mockrau* 1577 SNGŚl VIII 55; *Mokra* 1693, *Mokrem* 1734 Kat 119, 146; *Mockrau* 1743 SNGŚl VIII 55; *Mokrau* 1783 Z II 116; *Mokrau*, *Mokra*, *Mokre* 1845 K 418; *Mokre* 1927 SNGŚl VIII 55; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 475. — Mogła to być pierwotnie n. zestawiona **Mokre* (np. *Pole*); później nastąpiła elipsa drugiego członu. W XIX w. n. także w rodzaju żeńskim. Nazwę zniemczono jako *Mocker*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mokre*. Lit.: SNGŚl VIII 55; BorGŚl 50. JCh

Mokre (7), cz. wsi Mnin, dawniej wś, kiel., gm. Łopuszno: *Mokre* 1827 Tabella II 30; *Mokre* 1877 Zin I 397; *Mokre*, os. 1885 SG VI 626; *Mokre*, wś 1901 Przew I 390; *Mokre*, wś 1921 Sk III 49; *Mokre*, -rego 1966 UN 24, 32. — Od przym. *mokry*, w formie neutrum. Lit.: KopKiel 74. IN

Mokre (8), wś, kiel., gm. Szydłów, 3,5 km na wsch. od Szydłowa: *Mokre* 1787 Spis 370; *Mokre* 1827 Tabella II 29; *Mokre* 1877 Zin I 397; *Mokre* 1885 SG VI 626; *Mokre* 1921 Sk III 132; *Mokre*, -rego, *mokrzański* 1970 UN 33, 57. Lit.: KopKiel 74. IN

Mokre (9), wś, koniń., gm. Grodziec, 9,5 km na pld.-zach. od Rychwała: *Mokre* 1446 SHGKI(PG 2, 202) (tu?); *Mokre* 1511–23 ŁLB I 279; *Mokra* 1565 SHGKI(ASK 13, 10); *Mokra* 1579 ŻDz XII 226; *Mokre* 1618–20 PKal 105; *Mokra* 1802 Koz V 45; *Mokre* 1827 Tabella II 29; *Mokre*, wś 1885 SG VI 626; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 476; gw. *mokre*, -ygo. — Zapisy historyczne potwierdzają wahania rodzaju gramatycznego nazwy. ZZ

Mokre (10), wś, kosz., gm. Sianów, 15 km na wsch. od Koszalina: *Mocre* 1287 PU III 20; *Mucro* 1335 PU VIII 470; *Mocre* 1425 PMT XIII 50; *Moker* 1618 MpLub; *Mocker* 1789 MpGilly-Pom; *Mocker* — *Mokre*, -ego, *mokrzański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 476. — Nazwa słow. od pom. **mokry*, pol. *mokry*. Niemieckie *Mocker* stanowi fonetyczną substytucję n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Mokre*. Lit.: RzDuma I 32; Belcherowska, PMT XIII 50. BCz

Mokre (11), wś, krośn., gm. Zagórz, 12 km na pld. od Sanoka: in *Mrochow*, *Wola* et Wysockany 1467, *Mrochowska Wola* 1468, *Mrochowa Wola* 1483, in *Mokra Wola* 1488 AGZ XVI nr 369, 439, 1589, 1896; z *Mokrego* 1597 RZl 127; *Mokre* 1678 AGZ XXII nr 39; wsi *Mokrego* 1787 MJ 19, XV, 77, 70; *Mokre* 1851 Sch 117; *Mokre* 1885 SG VI 627; *Mokre*, -rego, *mokrzański* 1965 UN 71, 75. — Początkowo *Wola Mrochowska* (*Mrochowa*) — n. zestawiona, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym i od n. sąsiedniej wsi *Mrochów*, dziś *Morochów* (zob.). Pod koniec XV w. pojawia się nowa n. z obocznym członem odróżniającym od przym. *mokry*; później elipsa członu utożsamiającego. Lit.: SHGSK II 143–5; MakSk 110; Rieglęmk 195. BCz

Mokre (12), dziś *Mokre* i *Mokre-Kolonia*, dwie wsi, opol., gm. Głubczyce, 10,5 km na pld.-wsch. od Głubczyc: *Mokre* 1337 Drz I 125; *Möckern* 1743 SNGŚl VIII 55; *Mocker* 1784 Z III 224; *Mocker* 1845 K 414; *Mocker* 1900 Myc 38; *Mokre* (*Mocker*) 1939 Prus 51; *Mocker* — *Mokre*, -ego, *mokrzański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mokre*, -rego, wś, i *Mokre-Kolonia*, -ego -*nii*, przys. 1981 WUN II 476; *Mokre-Kolonia*, -ego -*nii*, *mokrzański*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Nazwę zniemczono jako *Mocker*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mokre*. Lit.: SNGŚl VIII 55; BorGŚl 50. JCh

Mokre (13), wś, sier., gm. Siemkowice, 12 km na ptn.-zach. od Pajęczna: *Mokre orzęgów* 1827 Tabella II 30; *Mokre* 1877 Zin I 397; *Mokre* i *Mokre-Orzęgów*, dwie wsi 1885 SG VI 626; *Mokre*, wś 1901 Przew I 390; *Mokre* 1921 Sk II 133; *Mokre* 1952 UW 107; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 476. — Człon drugi w okresowej n. zestawionej od n. m. *Ożęgów* (zob.). EB

Mokre (14), cz. wsi Dąbrówka Sieradzka, dawniej wś, sier., gm. Sieradz: *Mokre* 1827 Tabella II 30; *Mokre*, wś i os. karcz. 1885 SG VI 626; *Mokre*,

folw. 1901 Przew I 390; *Mokre* 1921 Sk II 95; *Mokre* 1952 UW 106; *Mokre*, kol. 1967 SM 713; *Mokre*, -rego, cz. wsi Dąbrówka Sieradzka 1972 UN 50, 19; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 476. EB

Mokre (15), wś, szczec., gm. Maszewo, 17 km na pld.-wsch. od Nowogardu: *Schönenwalde* 1784 Brüg II 318; *Schönenwalde* 1789 MpGilly-Pom; *Schoenwalde* 1834 MpUMbl 1061; *Schönwalde* — *Mokre*, -ego, *mokrzański* 1947 MPol XXV nr 111; *Mokre*, -rego 1981 WUN II 476. — Dawna n. niem. *Schön(en)walde*, od *schön* 'piękny' i *Wald(e)* 'las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Mokre*. BCz

Mokre (16), wś, tarn., gm. Żyraków, 11 km na ptn.-zach. od Dębicy: *Mokre*, *Mokra* 1414 SHG-Sd(TC 378, 14; TB 1A, 10); *Mokra* 1428 SHGSD(TC 378, 30); *Mokre* 1471 SHGSD(TC 8, 240); *Mokre* 1508 ŻDz XV 466; *Mokre* 1529 LR 267; *Mokre* 1581 ŻDz XIV 247; *Mokre* 1885 SG VI 627; *Mokre* 1921 Sk XII 31; *Mokre*, -rego, *mokrzański* 1965 UN 55, 53; gw. *mokre*, -ego, *mokśański*. — Od przym. *mokry*. Lit.: OPilz 40. IN

Mokre (17), cz. Torunia, dawniej wś: *Mockir*, *Mokry*, *Molery* (!) (1258)XVIII, *Mokry*, *Mucowar* (1258), *Mocri* 1293, de *Muckera* 1295 PrUr I/2, 41, 53, 382, 401; *Muckere* 1350 PrUr IV 496; *Mocker* 1358 PrUr V 398; *Mockir* 1403 Woel 350; *Mucker* 1411, *Mocker* 1427 Font LXIII 49, 120; *Muckeraw*, die grosse und die kleine *Mückern* 1455, *Mockra* 1500 MT 384; *Mokora* (1505) Woel 624; *Mokre* 1598 Font XXXVI 61; *Mokre*, *Mockra* 1667–72 Font VI–X 201, 232; die *Grosse* und *Kleine Mockra* 1793 MT 384; *Mocker* 1796–1802 Mp-Schröt XXI; *Mokre Stare*, niem. *Alt Mocher*, *Mokre Nowe*, niem. *Neu Mocher* 1885 SG VI 628; *Mokre stare* (*Mocker*), *Mokre nowe* (*Schönwalde*) 1925 Krzep 74; *Mokre*, -rego 1972 UN 187, 23. — Nazwa zniemczona jako *Mocker*, *Mockni*, *Mucker*(aw). Członny odróżniające w n. zestawionych od przym. niem. *gross* 'wielki' i *klein* 'mały' oraz od pol. *nowy*, *stary*. Wieś leży nad strugą o n. *Mokra*, zob. SG VI 628. WK

Mokre (18), wś, tor., gm. Grudziądz, 6 km na ptn. od Grudziądza: in *Muckera* 1319, von der *Mucker* (1323), ad villam *Mockere* 1324 PrUr II 165, 312, 335; de *Muckera*, de *Muckhera* (1335)XV, von der *Mockir* (1336)1505 PrUr III 2, 37; *Mockir* 1384 VPr IV 34; *Mockeraw* 1438 GZ 98; *Mockeraw*, *Mokraw* XV Kętl 81; *Mocker* 1510 Font LXV 317; z *Mokreni*, do *Mokrej*, *Mokra*, wsi *Mokrei* 1565 Lu-

malb 120, 124; *Moker* 1570 *ŻDz* XXIII 19; *Mokre* 1624 *LuPrus* 49; *Mokre* 1664 *Font* XXXII 88; *Mokrau* 1796–1802 *MpSchröt* XV; *Mokre*, niem. *Mokrau* al. *Mokrau* 1885 *SG* VI 628; *Mokre*, niem. *Mockrau* 1921 *Sk* XI 20, 82; *Mokre*, -rego, *mokrski* 1971 *UN* 178, 10. — Do XVI w. nazwa w formach zniemczonych; w XV w. z dodanym członem -au. W pol. postaciach nazwy występują wahania rodzaju gramatycznego. Wieś leży na terenach bagnistych, w pobliżu ujścia rz. Osy do Wisły. *WK*

Mokre (19), wś, warsz., gm. Radzymin, 2 km na płn. od Radzymina: *Mokre* 1481 *SHGMz*(MK 9, 137v); *Mokre* 1518 *SHGMz*(MK 32, 7v); *Mokre* 1580 *ŻDz* XVI 257; *Mokre* 1783 *MpPerMz*; *Mokre* 1827 *Tabella* II 30; *Mokre* 1839 *MpKwat* IV 3; *Mokre* 1885 *SG* VI 626; *Mokre*, -rego 1981 *WUN* II 475. *UB*

Mokre (20), wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 6 km na płn.-zach. od Dobrzynia nad Wisłą: *Mokre*, -rego, cz. wsi *Glewo* 1972 *UN* 180, 18; *Mokre*, -rego 1981 *WUN* II 476. *EB*

Mokre (21), wś, zamoj., gm. Zamość, 5 km na pld.-zach. od Zamościa: *Mokre* 1564 *ŻDz* XVIII/1, 199; *Mokre* 1827 *Tabella* II 30; *Mokre* 1885 *SG* VI 626; *Mokre*, -rego, *mokrzański* 1967 *UN* 122, 21; gw. *mokrè*, -ego, *mokšejski*. — W pobliżu wsi przepływa rz. Topornica. Lit.: *CzChełm* 181. *BCz*

Mokre zob. **Jadowniki** **Mokre**, **Jaroszewice** (2), **Mokra** (2, 3, 6), **Mokra Strona**, **Mokre Wojśławskie**, **Słaboszewo**

Mokre Dokowo zob. **Dakowy Mokre**

Mokre Góry zob. **Góry Mokre**

Mokre Jadowniki zob. **Jadowniki Mokre**

Mokre Lipie zob. **Mokrelipie**

Mokre Łany, cz. Strzelec Opolskich, dawniej wś, opol.: *Mokrololna* 1436 *BorGŚl* 99; *Deutsch Lahn* (1534) K 418; *Mocker-Lona*, deutsch *Nas-Lona* 1783 Z II 264; *Mokrolona* 1845 K 418; *Mokrolona*, *Mokrelany* al. *Mokrolów* 1885 *SG* VI 631; *Mokrololna* 1900 *Myc* 38; *Mokre Łany* (*Mokrololna*), wś 1939 *Prus* 51; *Wiesengrund* — *Mokre Łany*, -ych -ów, *mokrolański* 1948 *MPol* XXVI nr 59; *Mokre Łany*, -rych -nów 1981 *WUN* II 476; gw. *mokroułny*. — Nazwa zestawiona, od przym. *mokry* i ap. *lan*, zniemczona jako *Mokrololna*, *Mocker-Lona* oraz *Lahn*, z członami od przym. *deutsch* (niemiecki), *nass* = *mokry*. Nazwa niem. *Wiesengrund* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mokre Łany*. Lit.: *SNGŚl* VIII 55–6; *BorGŚl* 99. *JCh*

Mokre Niwy zob. **Mokra Niwa**

Mokre Nowe, wś, płoc., gm. Nowy Duninów, 7,5 km na płn. od Gostynina: *Mokre niemieckie* 1827 *Tabella* II 30; *Mokre Niemieckie* 1839 *MpKwat* III 3; *Mokre-Niemieckie*, kol. 1885 *SG* VI 626; *Mokre Niemieckie*, wś 1901 *Przew* I 390; *Mokre Niemieckie*, wś 1921 *Sk* I 27; *Mokre Nowe* 1967 *SM* 713. — Nazwa zestawiona; człon odróżniający *Niemieckie* (wobec n. *Mokre Polskie*) zmieniony na *Nowe*. Wieś została założona przez kolonistów niemieckich. *UW*

Mokre Nowe zob. **Mokre** (17)

Mokre Polskie, wś, płoc., gm. Nowy Duninów, 7,5 km na płn. od Gostynina: *Mokre polskie* 1827 *Tabella* II 30; *Mokre Polskie* 1839 *MpKwat* III 3; *Mokre-Polskie*, kol. 1885 *SG* VI 626; *Mokre Polskie*, wś 1901 *Przew* I 390; *Mokre Polskie*, wś 1921 *Sk* I 27; *Mokre Polskie* 1967 *SM* 713. — Nazwa zestawiona; człon odróżniający od przym. *polski* (w opozycji do n. sąsiedniej wsi z członem *Niemieckie*). *UW*

Mokre Sokolniki zob. **Sokolniki** (9a)

Mokre Stare zob. **Mokre** (17)

Mokre Wojśławskie, wś, sier., gm. Sieradz, 6 km na płn.-wsch. od Sieradza: *Mokre* 1827 *Tabella* II 29; *Mokre* al. *Włochyniec*, folw. 1885 *SG* VI 626; *Mokre*, folw. 1901 *Przew* I 390; *Mokre Wojśławskie*, kol. 1921 *Sk* II 103; *Mokre Wojśławskie*, wś 1952 *UW* 104; *Mokre Wojśławskie*, -krego -kiego, *mokrski* 1972 *UN* 50, 49. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. pobliskiej wsi *Wojśławice*. Oboczna n. *Włochyniec* od gw. ap. *włochynia* 'gatunek borówki' *SGPKar* III 74, z suf. -ec. *EB*

Mokrelipie, wś, zamoj., gm. Radechnica, 10,5 km na płn.-zach. od Szczepieszyna: *villa Lipie* (1403) 1609 *ZDM* V 21; *Lipie* (1435) 1612 *ZDM* II 212; *Mokre Lippie* 1601 *CzChełm* 181; *Lipie* 1611 *CzChełm*(Terrestr.Crasn. nr 17/19845, k. 165); *Mokrelipie* 1618 *CzChełm*(Castr.Chełm 1/20238, k. 28); *Mokrelipie* 1786 *MpPerLu*; *Mokre lipie* 1827 *Tabella* II 30; *Mokre-Lipie* al. *Mokrelipie* 1885 *SG* VI 627; *Mokrelipie*, *Mokregolipia*, *mokrolipski* 1967 *UN* 122, 27. — Początkowo wieś nosiła n. *Lipie*, od ap. *lipie* 'miejsce, gdzie rosną lipy; zbiorowisko lip'. Wtórnie *Mokre Lipie* — n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *mokry*. Wieś leży nad rzeką. *Mokre Lipie* > *Mokrelipie* — przejście złożenia w zrost. Lit.: *CzChełm* 181. *BCz*

Mokritz zob. **Mokrzec** (1)

Mokro zob. **Mokre** (5)

Mokrodaniec zob. Daniec

Mokrolohna zob. Mokre Łany

Mokrolów zob. Mokre Łany

Mokronos (1), wś, kal., gm. Koźmin, 6,5 km na pld.-zach. od Koźmina: *Mokronos* (1318) 1577 KW II 337; *Mocronos* 1390 Lek II nr 75; *Mokronos* (1407) 1539 Matr IV/3, nr 19552; *Mokronosz* 1412 RWlkp II nr 348; *Mokronos* 1510 NKs 140; *Mokronos* 1578 ŻDz XII 206; *Mokronos*, wś 1885 SG VI 631; *Mokronos*, -sa 1981 WUN II 476; gw. *mokrōnos*, -sa, *mokronoski*. — Według Górnowicza n. od n. os. *Mokronos* SSNO III 546. Forma l. pojedynczej może wynikać z manieri graficznej wielkopolsko-śląskich kancelarii. Według Kozierowskiego jest to n. określająca prawdopodobnie bagna, a może raczej osadę wśród bagien, od *mokry* i *nosić*, por. *Nos*, n. półwyspu na jez. Białym w Potęgowie, słup. SGSych III 218. Lit.: Górn-RWlkp 29; Koz I 182. ZZ

Mokronos (2), dziś *Mokronos Dolny* i *Mokronos Górny*, dwie wsi, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 8 km na zach. od Wrocławia: *Mocronos*, *Mocronoz* 1253 SUr III 51, 53; *Mocronozi* 1267 Reg nr 1257; *Mocronoz* 1277 SUr IV 208; *Mocronoz* 1283 SUr V 59; *Mocronos* 1301, minus *Muckernios*, *Mocronoz* 1314, Allod *Mocronos* 1331, *Muckirnicz* 1339 Reg nr 2623, 3409, 3410, 5047, 6226; *Nieder-Mokrinnoz*, *Ober-Mockirnoz* (1345), *Homockirnik* (!) (1360) K 446, 454; *Mokimutz* 1381 SNGŚI VIII 56; *Mockernicz* 1425 Sob VIII 247; *Oberhof* 1446 SNGŚI VIII 56; *Niederhoff* (1449), *Mochimiz* (1530) K 446; *Niederhoff*, *Oberhoff* 1666/67 J I 443; *Niederhof*, *Oberhof* 1743 SNGŚI VIII 56; *Niederhof*, *Oberhoff* 1795 Z XII 199; *Niederhof*, *Oberhof* 1845 K 446, 454; *Niederhof*, *Oberhof* 1886 SG VII 55, 321; *Niederhof*, *Mokronos Dolny*, *Oberhof*, *Mokronos Górny* 1941 Wrzosek 10; *Oberhof* — *Mokronos Górny*, -a -ego, *mokronoski* 1947 MPol XXV nr 124; *Niederhof* — *Mokronos Dolny*, -a -ego, *mokronoski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mokronos Górny*, *Mokronos Dolny*, -sa -nego 1981 WUN II 476. — Od n. os. *Mokronos*, w XIII w. też w l. mnogiej, a także z suf. -nica. Od XV w. występują n. niem. *Niederhof* i *Oberhof*, od przym. *nieder* 'dolny', *ober* 'górny' i *Hof* 'dwór, zagroda'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. pol. *Mokronos*, z członami odróżniającymi *Dolny* i *Górny*. Lit.: SNGŚI VIII 56; DomWr 85. JCh

Mokronosy, wś, pil., gn. Damasławek, 13,5 km na pld. od Kcyni: *Mochronoz* ... *Mocronoz* 1153 KW I 24; *Mucronos* 1218, *Mocronoz* (1222) 1426

KW I 92, 549; in *Mocronosy* ... in Thurza ac in *Mokronosy* (1356) KW III 57, 58; *Mokronosy*, villa ok. 1500 SŽr III 120; *Mokronoschy* 1511–23 ŁLB I 139; *Mokronosy* 1577 ŻDz XII 192; *Mokronosy* 1846 KsP 534; *Mokronos*, wś 1885 SG VI 632; *Mokronosy*, niem. *Mokronos* 1921 Sk X 108, 147; *Mokronosy*, -sów 1981 WUN II 476; gw. *mokronosy*, -os, *mokronoski*. — Dawniej *Mokronos*, od n. os. *Mokronos*; od XIV w. w l. mnogiej. ZZ

Mokronosy zob. **Mokronos** (2)

Mokrosek, wś, rad., gm. Jedlińsk, 16 km na pln.-zach. od Radomia: *Mocrossank* 1411, *Mokrosancz* 1417 Sand nr 518, 764; *Mokrosszak* 1508 ŻDz XV 473; *Mokrosank* 1511/12 VisitGn 350; *Mokrosang* 1511–23 ŁLB I 676; *Mokroszqk* 1564–65 Lusand 191; *Mokrosek* 1569 ŻDz XIV 310; *Mokroseki* 1827 Tabella II 30; *Mokrosek* 1877 Zin I 397; *Mokrosek* 1885 SG VI 632; *Mokrosek* 1901 Przew I 390; *Mokrosek Nowy*, *Mokrosek Stary*, dwie wsi 1921 Sk III 108; *Mokrosek* 1952 UW 126; *Mokrosek*, -ku, *mokrosecki* 1970 UN 31, 22; gw. *mokrosyijk*, -a, *mokrosyński*. — Nazwa w formie złożenia, od przym. *mokry* i ap. *sęk* lub czasownika *sęczyć/siękać*, określająca ziemię przesiąkniętą wodą z racji dawnego środowiska usytuowania na podmokłym terenie. Okresowo n. w l. mnogiej. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 129; KopRad 81. IN

Mokrosz zob. **Mokrzysz**

Mokrosze, os., okresowo wś, sier., gm. Wieluń, 6 km na zach. od Wielunia: *Mokros* 1827 Tabella II 30; *Mokrosze*, pustk. 1877 Zin I 397; *Mokrosze*, os. 1885 SG VI 632; *Mokrosze*, wś 1901 Przew I 390; *Mokrosze*, leśn. 1921 Sk II 127; *Mokrosze*, os. 1967 SM 713; *Mokrosze*, -szów, *mokroski*, wś 1974 UN 52, 45; *Mokrosze*, -szów 1981 WUN II 476. — Od n. os. *Mokros*, *Mokrosz* (od przym. *mokry*) RymSEN II 113, wtórnice w l. mnogiej. EB

Mokrow zob. **Mokra** (7)

Mokrów zob. **Mokra** (3)

Mokrsko (1), dziś *Mokrsko Dolne* i *Mokrsko Górne*, dwie wsi, kiel., gm. Sobków, 11 i 11,5 km na pln.-wsch. od Jędrzejowa: de *Mokrsco* 1306 Kkk I 149; *Mokrsco* (1313) CdP II 191; *Mokresco* 1325–27 MVat I 131; *Mocrsco* 1331 ZDK I 54; *Morsco* 1335–42 MVat I 381; *Mokrzko* (1365) KMip I 329; *Mokrsko* (1372) Kkk II 41; *Mokrsko*, *Morsko* 1376, *Moczsko* 1396 Krak nr 291, 303, 5786; *Mokrzko* 1396 Sand nr 40; *Mokrzesco* 1397 Krak nr CCXXIX(72);

Mocrsko 1406, *Mocrzsko* 1411 Sand nr 399, 499; *Mokrzsko*, *Mokrzko* 1470–80 DB I 242, 318; *Mokrzko* 1508 ŻDz XV 483; *Gonie Mokrsko*, de *Superiori Mokrsko* 1509 Matr IV/1, nr 600, IV/2, nr 8852; *Morsko* 1527 Kniaz nr 247; *Mokrsko*, *Mokrzko Inferior*, *Mokrsko Gonie* 1529 LR 107; *Mokrzko* 1564–65 Lusand 314; *Mokrsko* 1581 ŻDz XIV 87; *Mokrsko* 1680 Rej 132; *Mokrzko Dolne* 1787 Spis 339; *Mokrzko dolne*, *Mokrzko górne* 1827 Tabella II 30; *Mokrsko dolne*, *Mokrzko górne* 1877 Zin I 397; *Mokrsko*, *Mokrzsko*, *Mokrzko górne i dolne*, dwie wsi 1885 SG VI 634; *Mokrzko Dolne*, *Mokrzko Górne*, dwie wsi 1901 Przew I 391; *Mokrsko Dolne*, *Mokrsko Górne* 1921 Sk III 32; *Mokrzko Dolne*, *Mokrzko Górne* 1952 UW 113; *Mokrsko Dolne*, *Mokrsko Górne*, -ka -nego, *mokrski* 1966 UN 21, 26, 27; gw. *mokško dolne*, *mokško gurne*, -a -ego, *mokški*. — Nazwa określająca teren podmokły, obfitujący w wodę, od przym. *mokry*, z suf. -sko. Wsi leżą nad rz. Nidą. Zmiana *Mokrsko* > *Mokrzsko* spowodowana wstawieniem samogłoski -e- w śródgłosie, zaś przejście *Mokrzsko* > *Mokrsko* nastąpiło w wyniku wtórnej dyspalatalizacji. Uproszczenie grupy spółgłoskowej -kr(z)sk- > -rsk- spowodowało zmianę *Mokr(z)sko* > *Morsko*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *inferior*, *superior*, pol. *dolny*, *górny*. Lit.: RKrak 107; KSand 129; KopKiel 75. IN

Mokrsko (2), dziś *Mokrsko* i *Mokrsko Rządowe*, dwie wsi, sier., gm. Mokrsko, 7 km na pld.-zach. od Wielunia: de *Magre* 1273 KW I 399 (tu?); *Mokrzsko* 1357 KW III 70; *Mokrsko* 1413 Koz VI 279; *Mokrzisko*, de sorte dne palatatine, *Mokrzisko*, de sorte Pothoczki 1511 ŻDz XIII 210; *Mokrsko* 1511/12 VisitGn 389; *Mokrsko* (!) 1518 ŻDz XIII 210; *Mokrsko* 1511–23 ŁLB II 139; *Mokrsko* 1552 ŻDz XIII 291; *Mokrsko*, folw. 1564–65 Luwlkp I 74, 80; *Mokrsko* 1628–32 Luwlkp II 191; *Mokrsko* 1827 Tabella II 30; *Mokrsko rządowe*, *Mokrsko szlacheckie*, dwie wsi i dwa folw. 1877 Zin I 397; *Mokrsko rządowe* i *Mokrsko szlacheckie* 1885 SG VI 633; *Mokrsko Poduchowne*, wś, *Mokrsko Rządowe*, wś, *Mokrsko Szlacheckie* (Witornik), wś i folw., *Mokrsko Szlacheckie Zbieńk*, wś i folw. 1901 Przew I 390, 391; *Mokrsko*, kol., *Mokrsko-Myzy*, wś, *Mokrsko-Rządowe*, wś 1921 Sk II 130; *Mokrsko*, folw., *Mokrsko Rządowe*, wś 1952 UW 107; *Mokrsko*, wś i kol., *Mokrsko Poduchowne*, kol., *Mokrsko Rządowe*, wś 1967 SM 713; *Mokrsko*, -ka, *Mokrsko Rządowe*, -ka -wego, *mokrski* 1974 UN 52, 20; gw. *mokrsko*, -ska, *mokrški*. — Człony

odróżniające w n. zestawionych od n. os. *Myz* (od *myza* 'rodzaj potrawy; osoba wścibska') RymSEN II 130, w l. mnogiej, oraz od przym. *poduchowny*, *rządowy*, *szlachecki*, wskazujących na rodzaj własności. Nazwy oboczne prawdopodobnie od nazw właścicieli, od n. os. *Witor* (im. Wiktor) RymSEN II 681, z suf. -nik oraz od n. os. *Zbieńk*, por. nazw. *Zbieńkowski* (zapewne od n. os. *Bien*, z wtórnym nagłosowym Z-) RymSEN II 731. Lit.: SHGWiel 117; Rospond, -isk- 185. EB

Mokrsko zob. *Mokra* (1), *Mokre* (4), *Mokrzsk*, *Morsko* (1, 2)

Mokrsko Dolne zob. *Mokrsko* (1)

Mokrsko Górne zob. *Mokrsko* (1)

Mokrsko-Myzy zob. *Mokrsko* (2)

Mokrsko Poduchowne zob. *Mokrsko* (2)

Mokrsko Rządowe zob. *Mokrsko* (2)

Mokrsko Szlacheckie zob. *Mokrsko* (2)

Mokrus (1), wś, kat., gm. Ogrodzieniec, 12 km na wsch. od Zawiercia: *Mocrus* 1422 SMGKr(TC 378, 57); *Mocrusz* 1444 Inscr nr 807; *Mogrnvsh* 1529 LR 149; *Mokrusz* 1581 ŻDz XIV 75; *Mokrus* 1629 RPobKr 171; *Mokrusz* 1680 Rej 173; *Mokrus* 1827 Tabella II 30; *Mokrus* 1885 SG VI 634; *Mokrus* 1921 Sk III 75; *Mokrus*, -sa 1981 WUN II 476; gw. *mokrus*, -a, *mokruski*. — Dawniej *Mokrusz*, od przym. *mokry*, z suf. -usz. Forma *Mokrus* jest postacią zmazurzoną. Lit.: RKrak 107; BańMorf 85. IN

Mokrus (2), wś, ostrol., gm. Obryte, 15 km na wsch. od Pułtuska: *Mokrus* 1921 Sk I 137; *Mokrus* 1952 UW 32; *Mokrus*, -sa 1981 WUN II 474. UB

Mokrusz zob. *Mokrus* (1)

Mokry Bór, wś, kiel., gm. Mniów, 20 km na pln.-zach. od Kielc: *Mokry Bór*, kol. 1921 Sk III 38; *Mokry Bór* 1952 UW 115; *Mokry Bór*, -rego *Boru*, *borski* 1966 UN 23, 31; *Mokry Bór*, -rego -ru 1981 WUN II 476. — Od wyrażenia *mokry bór*. Lit.: KopKiel 50, 77. IN

Mokry Dwór (1), wś, gdań., gm. Pruszcz Gdański, 7 km na pln.-wsch. od Pruszcza Gdańskiego: *Moderstrantz* (1336) 1584 PrUr III 49–50; *Mutterstrenz*, *Modirstrancz* (1347) 1584 PrUr IV 215; *Mirdirstancz* (!) 1381 Font XXIX 19; *Nassenhoffe* 1570 ŻDz XXIII 244; *Mokrydwór* 1648 RP 1172; *Mokry dwór* 1682 Font V 92; *Nassenhuben* 1749 Font XVI–XIX 488; *Nassenhuben* 1796–1802 MpSchröt IX; *Mokry Dwór*, niem. *Nassenhuben*, dawniej *Muenstersteuer* al. *Nassenhof* 1885 SG VI 634; *Nassenhuben* — *Mokry Dwór*, -ego *dworu*, *mokrodworski*

1947 MPol XXV nr 111; *Mokry Dwór*, -rego -ru 1981 WUN II 477. — Etymologia n. *Moderstrantz*, *Mutterstrenz* niejasna; może n. pochodzi od śrdniem. *mod(d)er*, śrdniem. *mutter* 'pleśń, bagno' Lübben 232, Kluge 483 i śrdniem. *strunze* 'pniak' Gott 557. Bugalska i Lorentz sądzą, że jest to niejasna n. pruska. Nazwa niem. *Nassenhof*, potem *Nassenhubben*, od *nass* 'mokry' i *Hof* 'dwór', obocznie od *Hube* 'włóka', w l. mnogiej. Od XVII w. funkcjonuje n. pol. *Mokry Dwór*, kalka n. niem. *Nassenhof*. Lit.: Bugalska, PMT VI 69; Lorentz, *Preussische Ortsnamen und Appellative in Namen in Raume links der unteren Weichsel*, *Zeitschrift für Slavistik* XI, 1966, 243–50. WK

Mokry Dwór (2), wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 5 km na pld.-wsch. od Wrocławia: *lelanou* 1253 SUr III 67 (tu?); *antiqua curia* (1286) XVI SUr V 204; *Aldinhof* 1340, *Aldinhoff* 1353 DomWr 121; *Aldinhoff* (1360) K 5; *Aldenhoff* 1425 DomWr 121; *Altenhof* 1579, *Althoff* 1666/67 J I 63, 378; *Althof*, *Nas-* 1845 K 5; *Althofnass*, *Mokry Dwór* 1941 Wrzosek 9; *Althofnass* — *Mokry Dwór*, -ego -u, *mokrodworski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mokry Dwór*, -rego -ru 1981 WUN II 477. — Pierwszy zapis niejasny. Najstarsze zapisy łac. od przym. *antiquus* 'stary, dawny' i ap. *curia* 'kuria, gmach senatu'. Następnie niem. *Althof* od przym. *alden*, *alt* 'stary' + *Hof* 'dwór', co stanowi tłumaczenie n. łaciriskiej. Od XIX w. n. z członem *nass* 'mokry', w celu odróżnienia od n. pobliskiej wsi *Althofiliirr*, dziś *Suchy Dwór*. Człon *nass* jest częstym określeniem miejscowości nadwodnych, por. *Mokry Dwór* nad rz. Oławą. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mokry Dwór*. Lit.: SNGŚl VIII 57; DomWr 121. JCh

Mokry Grunt zob. **Zembrzus-Mokry Grunt**

Mokry Las (1), wś, rad., gm. Stromiec, 6 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Mokry Las*, -rego -su, *mokrolaski* 1964 UN 18, 21; *Mokry Las*, -rego -su 1981 WUN II 477. — Nazwa od przym. *mokry* i od ap. *las*. Lit.: KopRad 97, 127. UB

Mokry Las (2), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 7,5 km na pld.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Mokkenwald* ok. 1400 Zeit XVI 30; *Mokrilas*, Nsaß 1789 Goldb II 148; *Mokrilass* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Mokrilas* — *Mokry las*, *Nasswald* — *Mokrylas* 1879 Kętn 57; *Mokry las*, niem. *Mokrilass* 1885 SG 634; *Nasswald* seit 1877, früher *Mokrylas* 1912 Bär 81; *Mokrylas*, niem. *Mokrylass* 1921 Sk XI 64, 82; *Mokrylas* (*Nasswald*) 1925 Krzep 74; *Mokry Las*

SM 713; *Mokry Las*, -rego -su 1981 WUN II 477. — Nazwa *Mokkenwald* może od niem. n. os. *Mock*, por. śrdniem. *macke* 'bryła; człowiek niezgrabny' Bahlow 344, lub od prus. n. os. *Moke* TAP 61 i *Wald* 'las'. Adaptacja pierwszego członu do j. pol. z adideacją do przym. *mokry*; drugi człon skalkowany. Nazwa niem. *Nasswald* jest urzędowym tłumaczeniem n. polskiej. WK

Mokry Ług, cz. Pragi-Południe w Warszawie, dawniej wś: *Mokryług* 1877 Zin I 397; *Mokryług*, wś 1885 SG VI 634; *Mokry Ług* 1921 Sk I 192; *Mokry Ług*, -rego -gu, cz. mta 1964 UN 37, 15; *Mokry Ług*, -rego -gu 1981 WUN II 477. — Od przym. *mokry* i od ap. *lug* 'mokradło, bagno, jezioro' Sstp IV 128. UB

Mokrylas, wś, ostrol., gm. Wąsewo, 17 km na pld.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Mokrylasz* 1488 SHGMz(Ep. 11, 60v); *Mogrilass* 1489 SHGMz(Ep. 10, 690); *Mokrilasz* 1578 ŻDz XVI 403; *Mokry Las* 1783 MpPerMz; *Mokry las* 1827 Tabella II 30; *Mokrylas* 1885 SG VI 634; *Mokrylas Szlachecki*, *Mokrylas Włościański* 1921 Sk V 64; *Mokrylas Szlachecki*, -su -kiego, *Mokrylas Włościański*, -su -kiego, *mokrolaski* 1971 UN 134, 35; *Mokrylas Szlachecki*, -su -kiego, *Mokrylas Włościański*, -su -kiego, dwie wsi 1981 WUN II 477; *Mokrylas*, -su, *mokrolaski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od wyrażenia *mokry las*, w formie zrostu, okresowo zestawienia. Człony *Szlachecki*, *Włościański* związane są z dawnymi stosunkami własnościowymi. UB

Mokrz zob. **Mukrz**

Mokrzec (1), wś, gorz., gm. Międzychód, 5 km na pld. od Międzychodu: *Mokrzec* 1846 KsP 257; *Mokrzec*, niem. *Steinhuebel*, leśn. 1885 SG VI 636; *Mokrzec*, niem. *Mokritz*, *Steinhübel*, wś 1921 Sk X 46, 48, 147; *Mokrzec*, -rzca 1981 WUN II 477. — Od przym. *mokry*, z suf. -ec; por. *Mokrzec* — częsta n. lasów Koz II 481. Nazwa niem. *Steinhübel* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Mokrzec (2), wś, rad., gm. Potworów, 17,5 km na pld.-wsch. od Przysuchy: *Mokrzecz* 1420 Sand nr 845; *Mokrzecz* 1508 ŻDz XV 474; *Mokrzecz* 1511/12 VisitGn 349; *Mokrzecz* 1511–23 ŁLB I 660; *Mokrzec* 1564–65 Lusand 192; *Mokrzecz* 1569 ŻDz XIV 313; *Mokrzec* 1827 Tabella II 30; *Mokrzec* 1885 SG VI 636; *Mokrzec* 1921 Sk III 113; *Mokrzec*, -krzca, *mokrzeczki* 1970 UN 30, 26. — Nazwa ma związek z podmokłym terenem, na którym leży wieś. Lit.: KSand 130; KopRad 127. IN

Mokrzec

Mokrzec (3), wś, tarn., gm. Pilzno, 3 km na wsch. od Pilzna: *Mokrzecz* (!) 1428, *Mocrzec* 1436 SHGSd(TP 21, 296, 303); in *Mokrzecz*, *Mokrzec* 1444 SHGSd(TP 3, 24; 24, 164); *Mocrzecz* 1489 AGZ XVIII nr 1888; *Mokrzec* 1493 Matr II nr 273; *Mokrzecz* 1529 LR 64; *Mokrzecz* 1581 ŻDz XIV 243; *Mokrzec* 1885 SG VI 636; *Mokrzec* 1921 Sk XII 31; *Mokrzec*, -*krzca*, *mokrzecki* 1965 UN 55, 32. — Wieś leży na prawym brzegu Wisłoka, w podmokłej, mulistej dolinie. Lit.: OPilz 40. IN

Mokrzeka zob. Mokrzysz, Mokrzyska

Mokrzeka Wola zob. Wola Mokrzeka

Mokrzeko zob. Mokrsko (1), Mokrzyska

Mokrzysz, wś, częst., gm. Mstów, 15 km na wsch. od Częstochowy: *Matrzcassa* (!) (1220) XV KMłp II 27; *Mocresa* 1250 Hae 51; de *Mokrzesse* (1341) XVII ZDM VIII 347; *Mocrzesa* 1388 KIJ 29; *Mokrzesco*, *Mokrzysz* 1397 Krak nr 229, CCXXXIX(2); *Mocressza* 1425 Inscr nr 479; *Mokrzeschia* 1470–80 DB II 216; *Mokrzessa*, *Mokrzosscha* 1529 LR 342, 344; *Mokrzessa* 1564 Lukrak II 93; *Mokrzecza* (!) 1581 ŻDz XIV 77; *Mokrzyska* 1629 RPobKr 177; *Mokrzeka* 1680 Rej 180; *Mokrzysz* 1765 Żyd 417; *Mokrzessa* 1839 MpKwat IV 6; *Mokrzysz* al. *Mokrosz* 1885 SG VI 636; *Mokrzysz* 1901 Przew I 391; *Mokrzysz*, -*sza* 1981 WUN II 477; gw. *mokšes*, -*y*, *mokšeski*. — Od przym. *mokry*, z suf. -*esz(a)*. Wieś leży nad rz. Wiercią. Formy *Mokrzyska*, *Mokrzeka* powstały pod wpływem skojarzeń z ap. *mokrzy-ska* 'mokrądko' SW II 1032. W zapisach poświadczono wahanie rodzaju gramatycznego: *Mokrzessa*/*Mokrzysz*. Lit.: RKrak 107. IN

Mokrzysz zob. Lgota (2a)

Mokrzessa zob. Lgota (2a), Mokrzysz

Mokrzyszowo, wś zaginiona, leżała między dzisiejszą Czarną Wodą a Bystrzycą, wroc.: *partem ville, que dictur Mocressouo sitam inter Les-nich et Pilauam* 1208 KŚI II 48, 190. — Od n. os. *Mokrysz*, *Mokrzysz* (: *mokry*) RymSEN II 113, z suf. -*owo*. Lit.: SNGŚI VIII 57; Domański, Zaginione osady na Śląsku, Sobótka LIV 28. JCh

Mokrzyszów, wś, wałb., gm. Świdnica, 4 km na wsch. od Świebodzic: *Cuncendorf* 1228 SUr I 292; *Cuncendorf* (1267) 1301, *Cūncendorf* 1268 SUr IV 33, 297; *Cuncendorphi* ok. 1300 CdSil XIV 85; in *Cuncendorph* 1318, *Conczendorff* 1337 Reg nr 3761, 5882; *Cuncendorph* (1346) K 337; *Cunczindorf* 1386, *Kunzendorf* 1394 LandbSch II nr

37, 1165; *Cuntzendorff* 1420 CdSil XXXIII 85; *Kuntzendorff* 1666/67 J I 680; *Nieder Cuntzendorff*, *Ober Kunzendorf* 1743 SNGŚI VIII 57; *Kunzendorf*, *Ober und Nieder* 1785 Z V 456; *Kunzendorf*, *Nieder u. Ober* 1845 K 337; *Kunzendorf* 1941 Wrzosek 19; *Kunzendorf* — *Mokrzyszów*, -*owa*, *mokrzyszowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mokrzyszów*, -*szowa* 1981 WUN II 477. — Dawna n. niem. od n. os. *Kunz* Gott 311 + -*dorf*, okresowo z członami odróżniającymi od przym. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mokrzyszów*. Lit.: SNGŚI VIII 57. JCh

Mokrzyszów zob. Mokrzyska, Mokrzyszów

Mokrzewska Wola zob. Wola Mokrzewska

Mokrzek, wś, ploc., gm. Drobin, 19 km na pld.-zach. od Raciąża: *Mogrzsko* 1309 AC III nr 308; *Mocrsko* 1450 SHGPł 205; *Mokrzko* 1531 SHGPł 205; *Mokrzek* 1578 ŻDz XVI 21; *Mokrzek* 1784 MpPerPl; *Mokrzek* 1827 Tabella II 30; *Mokrzek*, *Mokrzek nowy* 1877 Zin I 397; *Mokrsk* 1884, *Mokrzek* 1885 SG V 654, VI 637; *Mokrzek*, folw. 1901 Przew I 391; *Mokrzek*, -*ku* 1981 WUN II 477. — Od przym. *mokry*, z suf. -*sko*. W wyniku uproszczeń fonetycznych i zmiany rodzaju gramatycznego powstała forma *Mokrzek*. Człon odróżniający w przejściowej n. zestawionej od przym. *nowy*. Lit.: SHGPł 205; ZMaz 269; Rospond, -*ask*- 185. UW

Mokrzko zob. Mokrsko (1), Mokrzek, Mor-sko (1)

Mokrzko Dolne zob. Mokrsko (1)

Mokrzko Górne zob. Mokrsko (1)

Mokrzsko zob. Mokrsko (1, 2)

Mokrzyca (1), cz. wsi Młodów, dawniej wś, leżąca w pow. cieszanowskim, przem.: *Mokrzyca* 1681–82 Rejbels 57; *Mokrzyce*, wś 1751 Tarszel 158; osiadłości *Mokrzyca*, y *Mokrzycy* 1787 MJ 19, XIX, 90, 177; *Mokrzyce* al. *Mokrzyca* 1885 SG VI 637. — Od przym. *mokry*, z suf. -*ica*. W formie *Mokrzyce* pluralizacja nazwy, spowodowana być może rozczłonkowaniem obiektu. Lit.: CzChelm 181; BariMorf 49–52. BCz

Mokrzyca (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Chociwiel, 4 km na ptn.-zach. od Chociwla: *Al-bertinenihof* 1834 MpUMbl 1153; *Albertinenihof* — *Mokrzyca*, -*cy*, *mokrzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mokrzyca*, -*cy* 1981 WUN II 477. — Dawna n. niem. *Albertinenhof* od n. os. *Albertine* (: *Adalbrecht* Gott 81) i *Hof* 'dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. nową *Mokrzyca*. BCz

Mokrzyca (3), dziś Mokrzyca Mała i Mokrzyca Wielka, dwie wsi, szczec., gm. Wolin, 4,5 km na płn.-zach. od Wolina: *Magnum*, *Parvum Mokriz* 1301 PU IV 15; *Groten Mocratz* 1547 PomKirch II 243; *Gr. Moiken* (!), *L. Mokerow* 1618 MpLub; *Gross Mokratz*, *Kl. Mocratz* 1789 MpGillyPom; *Gr., Kl. Mokratz* 1829 MpUMbl 770; *Klein Mokratz* — *Mokrzyca Mała*, -cy -ej, *małomokrzycki*, *Gross Mokratz* — *Mokrzyca Wielka*, -cy -kiej, *wielkomokrzycki* 1947 MPol XXV nr 111, XXVI nr 37; *Mokrzyca Mała*, -cy -lej, *Mokrzyca Wielka*, -cy -kiej 1981 WUN II 477; *Mokrzyca Mała*, os., po zmianie *Mokrzyca Mała*, -cy -lej, *mokrzycki*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa słow. od przym. *mokry*, z suf. -ica, efemerycznie -ow. Niemieckie *Mokratz* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. łac. *magnum*, *parvum*, niem. *gross*, *klein*, pol. *wielki*, *mały*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mokrzyca Mała*, *Mokrzyca Wielka*. Lit.: LorSNH 74; TrautmElb II 29; RzDuma II 140. BCz

Mokrzyce, dziś Mokrzyce Dworskie i Mokrzyce Włościańskie, dwie wsi, ciech., gm. Nasielsk, 6 km na zach. od Nasielska: *Mokrzyce* (1386) Kuj 345; *Moxicze* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 50); *Moxice* 1424 Zakr I nr 765; *Szmokxycz* 1470 Warsz nr 2993; *Moxycze* 1500 SHGMz(MK 18, 110); *Moxycze* 1576 ŻDz XVI 313; *Mokrzyce* 1827 Tabella II 30; *Mokrzyce*, *Mokrzyce awelin* 1877 Zin I 397, 398; *Mokrzyce* 1885 SG VI 637; *Mokrzyce*, wś i folw. 1901 Przew I 391; *Mokrzyce-Dwór*, *Mokrzyce Włościańskie* 1921 Sk I 136; *Mokrzyce Dworskie*, *Mokrzyce Włościańskie* 1952 UW 32; *Mokrzyce Dworskie*, -szyc -kich, *Mokrzyce Włościańskie*, -szyc -kich 1981 WUN II 477. — Dawniej *Moksice*/*Mokszyce*, od n. os. *Moks(z)a* SSNO III 547, z suf. -ice. Zmiana na *Mokrzyce* wynika zapewne z hiperpoprawności. Człony odróżniające w n. zestawionych: *Dwór*, *Dworskie*, *Włościańskie* są związane z dawnymi stosunkami własnościowymi. Człon *Awelin* może od im. zdrobniałego *Awela* (: *Ewelina*), z suf. -in. Lit.: ZMaz 269; TaszyckiPatrMz 55. UB

Mokrzyce zob. Mokrzyca (1)

Mokrzyce-Awelin zob. Mokrzyce

Mokrzyce Dworskie zob. Mokrzyce

Mokrzyce-Dwór zob. Mokrzyce

Mokrzyce Włościańskie zob. Mokrzyce

Mokrzyn, wś, słup., gm. Bytów, 6 km na pld.-wsch. od Bytowa: *Petersdorf* 1774 PMT IX 49; *Petersdorf* 1789 MpGillyPom; *Petersdorf* 1886

SG VII 22; *Petersdorf* — *Mokrzyn*, -na, *mokrzyński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mokrzyn*, niem. *Petersdorf*, przejściowo *Piotrowice* 1972 Mazur II 144; *Mokrzyn*, -na 1981 WUN II 477; kasz. *péterzdërp* PMT IX 49. — Dawna n. niem. *Petersdorf* od im. właściciela *Petera* Georga von Putkamer auf Gersdorf + *Dorf*. Przejściowo po 1945 r. funkcjonowała n. *Piotrowice*, będąca adaptacją n. niemieckiej, następnie urzędowo wprowadzono nową n. *Mokrzyn*. Lit.: Surma, PMT IX 49. BCz

Mokrzyska, wś, dawniej mko, tarn., gm. Brzesko, 5 km na płn. od Brzeska: *Commutatio villae Mokreszow regalis, nunc vero Mokreska vocitatae* (1364) Sng II 42; *Mocriska* 1380 ZDM I 205; *Mokreska* 1382, *Mokresco* 1397 SHGKr(CB 8, 22); *Mokrzyska* 1398 Sng II 89; *Mokreska* (1436) XVIII ZDM V 372; *Mokreszka*, villa 1470–80 DB II 269; *Mokrzyska* (1503) Sng II 89; *Mokreska* 1529 LR 17; *Mokreska* 1581 ŻDz XIV 57; *Mokrzyska* 1680 Rej 257; *Mokrzecka* (!) 1765 Żyd 422; *Mokrzyska*, wś, dawniej mko 1885 SG VI 637; *Mokrzyska* 1921 Sk XII 7; *Mokrzyska*, -ki, *mokrzycki* 1964 UN 3, 23. — Dawniej *Mokreszów*, od ap. **mokresz*, por. *mokrzec* (: *mokry*) SGPrei(kartoteka), *mokrz* 'moczyć' Sstp IV 325, też 'cieczyć, płyn' SL III 153, z suf. -ów, potem -isko// -iska. Forma l. mnogiej *Mokrzyska* powstała pod wpływem ap. *mokrzyska* 'mokrądko'. Wieś leży na terenie podmokłym, nad potokiem Łętownią. Lit.: LKrak 96; Nieckula, -ov- 135; Bań-Morf 133–4. IN

Mokrzyska zob. Mokresz

Mokrzyszów, cz. Tarnobrzegu, dawniej wś: *Mokreschow* 1470–80 DB II 358; *Mokreszow* 1529 LR 357; *Mokrzyszow* 1564–65 Lusand 116; *Mokreszow* 1578 ŻDz XIV 198; *Mokrzyszow* 1794 Ga Bb2; *Mokrzyszów*, wś 1885 SG VI 688; *Mokrzyszów*, wś 1921 Sk XIII 50; *Mokrzyszów* 1952 UW 287; *Mokrzyszów*, -szowa, *mokrzyszowski*, wś 1966 UN 73, 83; *Mokrzyszów*, -szowa 1981 WUN II 477. — Początkowo *Mokreszów*, następnie *Mokrzyszów*; o etymologii zob. pod *Mokrzyska*. Wieś leży na nadwiślańskiej równinie nad potokiem *Mokrzyszówką*. Lit.: OPilz 78; Rymut, HE XV 878. IN

Moksice zob. Mokrzyce

Mokszyce zob. Mokrzyce

Molawica zob. Malawicze

Molawica Dolna zob. Malawicze

Molawica Górna zob. Malawicze

Molawice zob. Malawicze

Molberg zob. Nielbark
 Molborzyce zob. Modliborzyce (2)
 Molditinen zob. Małdyty
 Molditten zob. Moldyty
 Moldsen zob. Molza
 Moldyty zob. Moldyty
 Moldzie zob. Mołdzie
 Moldzien zob. Mołdzie
 Mole zob. Omule
 Molendy zob. Mołedy (1, 2)

Molestowice, wś, opol., gm. Niemodlin, 6 km na płn.-zach. od Niemodlina: *Mullwitz* 1451, *Molestowiz* 1534 BorGŚl 177; *Molestowitz* (1534) K 424; *Mullwitz* 1743 SNGŚl VIII 58; *Muhwiz* 1783 Z II 35; *Mullwitz* 1845 K 424; *Mullwitz*, wś i dobra 1885 SG VI 802; *Mullwitz* 1900 Myc 74; *Mullwitz*, *Molestowice* 1941 Wrzosek 40; *Mullwitz* — *Molestowice*, -wic, *molestowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Molestowice*, -wic 1981 WUN II 477. — Od n. os. *Molesta* (od *molestować* 'nękać, prosić') RymSEN II 113, z suf. -owice; n. zniemczona jako *Mullwitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Molestowice*. Lit.: SNGŚl VII 58; BorGŚl 177. JCh

Mołedy (1), cz. wsi Kłobukowo, dawniej wś, włoc., gm. Tłuchowo: *Kłobukowo Molendi* 1564 ŻDz XII 276; *Kłobukowo mulendy* 1789 Borucki 51; *Kłobukowo Molendy* 1825 Gawarecki 153; *Kłobukowo molendy* 1827 Tabella I 213; *Kłobukowo-Mołedy*, *Kłobukowo-Molendy*, wś 1883 SG V 178; *Mołedy*, -lęd 1972 UN 180, 48; gw. *molendy*, -duf, *molenci*. — Dawna n. zestawiona *Kłobukowo-Molendy*; człon pierwszy zob. *Kłobukowo*, człon drugi od n. os. *Molenda*/*Mołeda* SSNO III 548 (od łac. *molendinator* 'młynarz'), w l. mnogiej. Współcześnie nastąpiła elipsa członu pierwszego. EB

Mołedy (2), dziś *Molendy*, wś, rad., gm. Garbatka-Letnisko, 9 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Mołedy* 1787 Spis 416; *Molendy* 1827 Tabella II 30; *Molendy* 1877 Zin I 398; *Molendy* 1885 SG VI 640; *Molendy* 1921 Sk III 57; *Molendy* 1952 UW 119; *Mołedy*, -lęd, *mołedowski* 1970 UN 25, 8; *Mołedy*, po zmianie *Molendy*, -end, *molendzki* 2002 DzU nr 8, poz. 79. Lit.: KopRad 399. IN

Molkenhaus zob. Skrzekowo
 Mollendorf zob. Młynica
 Mollna zob. Molna
 Mollwitten zob. Molwity
 Mollwitz zob. Małujowice
 Molmotki zob. Mołomotki

Molna, wś, częst., gm. Ciasna, 12 km na płn. od Lublina: *Mollna* 1743 SNGŚl VIII 58; *Molna* 1783 Z II 158; *Mollna* 1845 K 418; *Mollna*, folw. 1885 SG VI 640; *Mollna* 1886, *Waldwiesen* 1936 SNGŚl VIII 58; *Molna* (*Mollna*) — *Waldwiesen* 1939 Prus 51; *Waldwiesen* — *Molna*, -y, *mołński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Molna*, -nej 1981 WUN II 477. — Prawdopodobnie dawniej **Modlna*; o etymologii zob. pod *Modlna*. Nazwa została zniemczona jako *Mollna*. Nazwę niem. *Waldwiesen* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Molna*. Lit.: SNGŚl VIII 58; BorGŚl 51. JCh

Molsen zob. Królewsko (3), Molza
 Molstow zob. Mołstowo (1, 2)
 Molt(h)einen zob. Mołtajny
 Moltetal zob. Brochocin (5)
 Moltow zob. Mołtowo

Molwity, os., dawniej wś, olszt., gm. Bartoszyce, 14 km na płn.-wsch. od Bartoszy: in campo *Molvitten*, *Molvitten* (1321) XVI PrUr II 261; *Molowyten*, *Molewyten* ok. 1400, *Molwiten* 1423 Ger 100; *Molbitten* 1584/85, 1600, 1624–25 HAPr V 76; *Molvitten* ok. 1780 HAPr IV 309; *Molvitten*, wś 1789 Goldb I 137; *Molvitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Molvitten*, maj. 1820 Wald 104; *Molvitten* 1885 SG VI 640; *Molvitten* — *Molvity* 1946 Ley I 27; *Molvitten* — *Molvity*, -it, *molwicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Molvity*, -wit 1981 WUN II 478. — Nazwa genetycznie prus. **Mulw-it-ai*, motywowana rdzeniem **mulv-*, por. ap. *mulv* 'błoto, muł, szlam', też lit. n. m. *Mulvyčiai*, *Molvingiai* (: *mulvynė* 'błoto, zamulisko'), z suf. -it-. Wieś leży nad strumieniem, lewym dopływem Bezledy. W substytucyjnych zapisach niem.: wahanie w : b, geminata tt, zakończenie -en. Nazwa *Molvity*, ustalona po 1945 r., kontynuuje zniemczone postaci stprus. nazwy. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 311–2; Przybalt 181; PētVV 255, 257. RP

Molza, wś, olszt., gm. Łukta, 10 km na płn.-wsch. od Ostródy: by Warpunen und *Sandirs* grenizce 1349 PrUr IV 388 i przyp. 5; *Sandirsdorf* 1402–08 GermerSied 275; *molsen* 1410 Hart 377; *Molsen* adder *Sandersdorff* 1448, *Malsenn* 1540 GermerSied 275; *Mulsenn* ist preussisch 1543 Hart 378; *Molsen* 1578, *Molsen* 1660, 1699 GermerSied 275; *Moldsen* 1789 Goldb I 136; *Moldsen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Moldsen* 1820 Wald 202; *Moldfen*, *Molzy*, *Moldsen*, Df *Mölza*, -y ok. 1850

SzcześTeka 67, 81; *Moldzen* — *Molza* 1879 KętN 204; *Moldsen* al. *Moldzen*, *Molza* 1885 SG VI 639, 641; *Moldsen* — *Molza*, -y, *molziański* 1947 MPol XXV nr 111; *Molza*, -zy 1981 WUN II 478. — Nazwa genetycznie stprus. **Mals-* lub **Muls-*/**Mulz-ai*; por. inne prus. n.: *Molseyn*, *Malseyne*, *Mulsey* (niem. *Molsehn*, dziś Kosmodemjanskoje), lit. n. *Mulželiai*, dziś *Muldželiai* (niem. *Muldßelen*, dziś Medvedevka w obwodzie kaliningradzkim) oraz oboczną n. wsi *Królewo* (3) — *Molsen*. Podstawa n. może być wieloznacznie interpretowana; do **Mals-* por. lit. *malšyti* 'uspokoić, uspakając' (może od lit. *malšti* 'łagodnieć, stawać się delikatnym'); do **Muls-*/**Mulz-* por. bałt. rdzeń **mul-d-*/**mal-d-* (lit. *miulti* 'stawać się brudnym, pocić się', *miūlinas* 'grzaski' lub lit. *maĩdas* 'sitowie' — tu rozszerzony elementem -s-). Wieś miała przejściowo n. *Sanders*, *Sandersdorf*; w której utrwalone jest imię Prusa *Sandersa* + niem. *Dorf* 'wieś'. Na możliwość identyfikowania jej z *Molsen* wskazuje zapis z 1448 r. Po 1945 r. ustalono notowaną już w XIX w. postać *Molza*. Lit.: Ger 100; Biolik, PMT X 96; Błażenie 97; PrzybBałt 181; Mažiulis Prus III 101; PétVV 256, 257. RP

Mołczany, wś, notowana do 1967 r., dawny pow. hrubieszowski, gm. Dołhobyczów, zamoj., 25 km na pld.-wsch. od Hrubieszowa: Kar. *Mołczany* 1839 MpKwat VI 9; *Mołczany*, folw. 1877 Zin I 398; *Mołczany*, wś i folw. 1885 SG VI 642; *Mołczany*, folw. 1901 Przew I 391; *Mołczany* 1967 SM 714; gw. *mołčany*, -čan, *mołčajski*. — Nazwa ponowiona z n. karczmy *Mołczany*, ta zaś od ukr. czasownika *movčati* 'milczeć'. Lit.: CzChełm 181. BCz

Mołdawa, przys., dawniej wś, rad., gm. Rzecznów, 13 km na pld.-wsch. od Iłży: *Moldawa*, wś 1921 Sk III 24; *Mołdawa*, -wy, cz. wsi Wólka Modrzejowa-Kolonia 1966 UN 20, 14; *Mołdawa*, -wy 1981 WUN II 478. — Od n. os. *Moldawa* (od n. kraju *Moldawa*, *Moldawia*) RymSEN II 114. Lit.: KopRad 362. IN

Moldawin, wś, szczec., gm. Radowo Małe, 9 km na pld.-zach. od Reska: *Maldevin* (1284) PU II 525; *Malvin* 1618 MpLub; *Maldevin* 1789 MpGillyPom; *Maldevin* 1834 MpUMbl 869; *Maldevin* — *Moldawin*, -na, *mołdawiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Moldawin*, -na 1981 WUN II 478. — Częste zapisy l jako *ld* na Pomorzu uprawniają do odczytania n. jako **Malevin-* lub **Malovin-*

(: n. os. *Mal*, *Mał*, *Mały* < *Małomir* SSNO III 386, 384). Nazwa z suf. -(ow)in. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Moldawin*. Lit.: LorSNH 69; RzDuma II 79–80. BCz

Moldawinek, wś, szczec., gm. Radowo Małe, 11 km na pld.-zach. od Reska: *Malvin* 1618 MpLub; *Neu Maldewin* 1834 MpUMbl 966; *Neu Maldewin* — *Moldawinek*, -nka, *mołdawinecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Moldawinek*, -nka 1981 WUN II 478. — Dawna n. niem. *Neu Maldewin*. Nazwa od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Maldewin*, dziś *Moldawin* (zob.), z członem odróżniającym od przym. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Moldawinek*. BCz

Mołdyty, os., dawniej wś, olszt., gm. Bisztyn, 5,5 km na zach. od Reszla: honestis viris ... et *Molditen* ... locacionem ville ... Jure hereditario contulimus possidendos que villa *leyenberg* debet nunccupari (1339) MWrm I 486; viris Pansdoproten et *Molditen* ... heredibus ... ville ... que debetnunccupari *Leynberg* (1348)XIV PrUr IV 332–3; *Molditinen* 1395 Ger 100; von *Melditen* 1476 SHGWrm(Arch. Gött., Schiebl. XXV, 103); *Molditten* 1656 Kolberg 268; *Molditten* 1755 Mp-End; *Molditten* 1820 Wald 162; w *Mołdytach* 1882 KętL 563; *Mołdyty*, niem. *Molditten*, dobra 1885 SG VI 639; *Molditten*, *Molditinen* — *Mołdyty*, dw. 1946 Ley I 98; *Molditten* — *Mołdyty*, -yt, *mołdycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mołdyty*, -dyt 1981 WUN II 478. — Dawniej n. niem. *Leimberg*, od *Lehne*, śrwniem. *leim(e)* 'głina, il' Kluge 431 i *Berg* 'góra'. Nazwa zastąpiona przez stprus. n. **Molditiin-ai*, później w formie zniemczonej *Molditten* (synkopa suf. -in- ze względu na sąsiednie -en). Nazwa od im. Prusa *Molditen*, wymienionego w nadaniu z 1339 r., z suf. -in-. Do n. os. por. stprus. *maldai* 'młody' lub lit. *maldus* 'pobożny', *maldyti* 'utulać, uspakając; prosić o modlitwę, wypraszać', n. os. prus. *Malde*, *Maldenne* TAP 54, lit. *Māldis*, *Maldeikis* Lpvž II 144, poświędzone w toponimach. N. spolonizowana jako *Mołdyty*; po 1945 r. ustalono postać *Mołdyty*. Lit.: Ger 100; Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 195; PospWrm 87, 93–4; Mažiulis Prus III 101; PrzybBałt 181; PétVV 237; Błażenie 88–9. RP

Moldzie, wś, suwał., gm. Elk, 8,5 km na zach. od Elku: (*Molsen*, *Mulden*) 1476 KętL 453; *Molzschenn* 1476, *Mulde* 1483 BiałKol 84, 86; *Moldzien*, wś 1785 Goldb III 131; *Moldszien* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Moldzien*, mal. Df, *Mol-*

dzie, -ow ok. 1850 SzczesTeka 155; *Moldzien* — *Moldzie* 1879 Kętn 162; *Moldzie*, niem. *Moldzien* 1885 SG VI 639–40; *Moldzien* 1920 MpHAPr I; *Moldzie* — *Mulden* 1938, *Moldzien* 1941 Choj 114; *Mulden* — *Moldzie*, -a, *moldziański* 1946 MPol XXV nr 142; *Moldzie* (!) 1952 UW 160; *Moldzie*, -dzia 1981 WUN II 478; gw. *molże*, *molżęski* NitschPis III 287. — Nazwa genetycznie prus. **Mald-ij*-(is), od **mald-* (: **mul-d*), o etymologii tej samej co n. m. *Molza*, *Moldyty* (zob.). W substytucyjnych zapisach niem. zastąpienie rdzennego *a* przez *o* lub *u*, a także zakończenie -en. Zapisy *Moldszien*, *Moldzien* utrwalają już spolonizowaną postać n. struskiej. Kętrzyński odczytał ją jako n. pluralną (zapewne odosobową, por. jedną z etymologii n. *Moldyty*), natomiast po 1945 r. ustalono brzmienie w neutrum. Trudno stwierdzić, z jakich przyczyn od 1952 r. jest w użyciu postać *Moldzie* (z twardym *l*). Lit.: Kętn 453; Przybalt 181–2; BiałPrzem 51, 221, 225; BiałKol 84, 86, 108.

RP

Molki, cz. wsi Bukowa, dawniej wś, zamoj., gm. Biłgoraj: *Malki* 1781–82 WPar 551; *Malki*, os. 1877 Zin I 367; *Malki* 1885 SG VI 33; *Malki*, os. mł. 1921 Sk IV 108; *Molki*, -ków, cz. Bukowej 1967 UN 106, 7; *Molki*, -ków 1981 WUN II 478. — Dawniej *Malki*, od n. os. *Malek* (: *mały*) RymSEN II 61, w l. mnogiej. Zmiana *Malki* > *Molki* pod wpływem gwary. Lit.: KosLu 67.

IN

Molmotki zob. **Molomotki**

Moloczki, wś, biał., gm. Boćki, 18,5 km na d. od Bielska Podlaskiego: *Moloczki* 1528 SHG-d(ADS, D. nr 152 k. 95v–96); *Moloczki* 1577 ŻDz XVII/1, 182; *Moloczki* 1676, *Moloczki* 1878–86 Kond 130; *Moloczki* 1902 SG XV/2, 350; *Moloczki*, -czek, *moloczkowski* 1972 UN 153, 56; gw. *mołočki*, -uły, *mołočkuśki*. — Od n. os. *Moloczko* RymSEN II 108, por. też brus. n. os. *Maloczka*, *Moloczkw* BiryłBA II 270, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. brus. *maloczko*, ros. *moloczko* 'mleczo'. W postaciach gwarowych widoczny jest wpływ fonetyki i fleksji białoruskiej. Lit.: Kond 130; Wawrz 30.

EB

Molodiatyczne, wś, zamoj., gm. Trzeszczany, 14,5 km na zach. od Hrubieszowa: *Mlodathicze* 1429 CzChelm 181; *Mlodaticze* 1596 LSB 39; z *Młodziatycz* 1744 AWAK XXVII 334; *Molodzia-tyczne* 1827 Tabella II 30; *Molodjadyczne* (!) 1877 Zin I 398; *Molodziatyczne* al. *Molodiatyczne* 1885 SG VI 649; *Molodiatyczne* 1901 Przew I 391; *Mo-*

lodiacyjne 1952 UW 137; *Molodiatyczne*, -tycz, *molodiatycki* 1970 UN 109, 25; gw. *molodiatyće*, -tyć, *molodiatyjski*. — Od n. os. ukr. **Molodiata* (pol. *Młodzieta*), z suf. -yze. Do n. os. por. ukr. przym. *molodyj* (pol. *młody*). W formach *Mlodaticze*, *Młodziatyczne* — fonetyczny wpływ polski: brak pełnogłosu, pol. -dź- w miejsce ukr. -d-. Lit.: CzChelm 181.

BCz

Molodow zob. **Młodów** (2)

Molodowiczi zob. **Młodowice**

Molodutyn, wś, chelm., gm. Chelm, 12 km na pld.-wsch. od Chelma: *Mloduczyn* (1434)1610 ZDM V 350; *Mlodathin* 1478 Chelm nr 18, 8; *Mloduczyn* 1505 Matr III nr 2033; *Mloduczyn* 1564 ŻDz XVIII/1, 179; *Molodutyn* 1661 Lurus III 218; *Moloduszyn* 1827 Tabella II 30; *Molodutin* 1839 MpKwat VII 8; *Molodutyn* 1877 Zin I 398; *Molodutyni* 1885 SG VI 649; *Molodutyn* 1901 Przew I 391; *Molodutyni* 1921 Sk IV 17; *Molodutyn* 1952 UW 136; *Molodutyn*, -na, *molodutyński* 1970 UN 108, 10; gw. *molodutyn*, -na, *molodutyjski*. — Od n. os. ukr. **Molodiata* (pol. *Młodzieta*), z suf. -yn. Wahanie sufiksu -ata/-uta dość częste w j. ukr. Forma *Mloduczyn* z pol. wpływem fonetycznym: brak pełnogłosu, pol. *ć* zamiast ukr. -t-. W zapisie *Molodutyni* miękkość wygłosowego -ii- pod wpływem polskim. Zapis *Malodutin* — zniekształcony; być może adideacja do *mało*. Lit.: CzChelm 181.

BCz

Molodycz, wś, przem., gm. Wiązownica, 17 km na pld.-wsch. od Sieniawy: *Molodycz* 1785 ADP 244, 10; wsi *Molodycza* 1787 MJ 19, XIX, 178, 205; *Molodyc* 1851 Sch 24; *Molodycz* 1885 SG VI 649; *Molodycz*, -cza, *molodycki* 1965 UN 57, 44; *Młodzice* 1977 MPol 21, poz. 112; *Molodycz*, -cza 1981 MPol 7, poz. 61. — Od ukr. przym. *molodyj*, pol. *młody*, z suf. -ycz. Według tradycji jest to n. upamiętniająca wcześniej zmarłych synów wojewodziny Anny Ostrogskiej, założycielki wsi w XVII w. W 1977 r. urzędowa zmiana na *Młodzice*. Nazwę historyczną przywrócono w 1981 r. Lit.: MakPrz 175.

BCz

Molodziatyczne zob. **Molodiatyczne**

Molomotki, dziś **Molomotki** i **Molomotki-Dwór**, dwie wsi, siedl., gm. Repki, 14 km na wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Molmotki* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 186; *Momotki*, z *Momotek* 1569 UPI. 294, 295; *Momotki*, z *Molmotek* 1580 ŻDz XVII/1, 18, 72; *Momotki* 1676 CzRkps nr 1099; *Molmotki* 1827 Tabella II 30; *Molmotki*, folw. 1877 Zin I 398; *Molmotki* al. *Molomotki* 1885 SG VI 645; *Mol-*

motki, folw. 1901 Przew I 391; *Mołomotki* 1921 Sk IV 102; *Mołomotki* 1952 UW 40; *Mołomotki*, *-tek* i *Mołomotki-Dwór*, *-tek -ru* 1981 WUN II 478. — Pierwotnie zapewne *Momotki*, od n. os. i heral. *Momot* SSNO III 548–9, z suf. *-ki*. Do n. os. por. ap. gw. *momot* 'niedolega' SGPKar III 182. Następnie *Mołmatki*, z wstawną spółgłoską *-l-*, od n. os. *Mołmotek* w l. mnogiej, por. *Mołmotki* ziemiane z ziemi drohickiej 1528 ŻDz XVII/1, 186. Wtórna forma *Mołomotki* z wstawną samogłoską *-o-* na wzór wschł. pełnogłosu. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *dwór*. EB

Mołowiste, wś, suwał., gm. Płaska, 19 km na płn.-wsch. od Augustowa: *Małowiste* 1763 SHG-Pd(Ks.śl. 506); *Małowiste* 1827 Tabella II 6; *Małowiste* 1885, *Małowiste* (!) 1887 SG VI 79, VIII 544; *Małowiste* 1921 Sk V 69; *Małowiste* 1967 SM 662; *Mołowiste*, *-tego* 1981 WUN II 478; gw. *mołowiste*, *-tego*, *mołowiścański*. — Dawniej *Małowiste*, od brus. gw. ap. *małowisty* 'mulisty', w formie neutrum. Wieś leży nad jez. Serwy. Postać współczesna i gwarowa z hiperpoprawną wymianą samogłoski *a > o* w sylabie nagłosowej. EB

Mołożew, dziś *Mołożew-Dwór* i *Mołożew-Wieś*, dwie wsi, siedl., gm. Jabłonna Lacka, 11 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Młożewo* 1569 UPL 275; *Młożewo*, Z *Młożewa* 1580 ŻDz XVII/1, 17, 38, 71; *Młoszewo* 1795 MpPerPd; *Mołożewo* 1827 Tabella II 30; *Mołożewo* 1877 Zin I 398; *Mołożewo*, wś i folw. 1885 SG VI 652; *Mołożewo* 1901 Przew I 391; *Mołożew* i *Mołożew-Dwór*, dwie wsi 1967 SM 714; *Mołożew-Dwór*, *-wa -ru*, *Mołożew-Wieś*, *-żewa Wsi* 1981 WUN II 478. — Dawniej *Młożewo* (w XVIII w. *Młoszewo*), od n. os. **Mlož(a)*, por. n. os. *Młosz* (od *młody*) RymSEN II 108, z suf. *-ewo*. Od XIX w. *Mołożewo* — ze wschł. pełnogłosem; wtórnie n. z suf. *-ew*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *dwór* i *wieś*. EB

Mołożów, dziś *Mołożów* i *Mołożów-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Mircze, 23,5 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: de *Molozow* (1411)1596 ZDM V 122; *Młozow* 1472 Rejtan 40; *Młozow* 1531, *Mołożow* 1578 ŻDz XVIII/1, 242, 213; *Mołożow* 1681–82 Rejbets 57; *Mołożow* 1751 Tarszel 158; *Mołożów*, wś i folw. 1885 SG VI 652; *Mołożów*, wś i kol. 1921 Sk IV 33; *Mołożów*, *-żowa*, *Mołożów-Kolonia*, *-żowa -nii*, *mołożowski* 1970 UN 109, 23; gw. *mołożuf*, *-żewa*, *mołożujski*; Ukraińcy mówią: *mlŭlŭżiu*, *-żowa*, *mołożujski*. — Być może od ukr. n. os. **Moloča*, z suf. *-ów*. Do n. os. por. ukr.

moločavyj 'młodo wyglądający'. W formie *Młożów* polski wpływ fonetyczny: brak pełnogłosu. Zapis *Molozow* zniekształcony. W dopełniaczu formy gw. regularne występowanie *-e-* po spółgłosce miękkiej. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChelm 181. BCz

Mołstowo (1), os., dawniej wś, szczec., gm. Brojce, 13 km na płn.-wsch. od Gryfic: *Malstowe* (1224)XVI, *Malztow* (1227)XVI PU I 271, 301; *Molzsto* (1269)1310 PU II 210; *Molstow* 1535 PomKirch III 26; *Molstow* 1618 MpLub; *Molstow* 1789 MpGillyPom; *Molstow* 1836 MpUMbl 689; *Molstow* 1885 SG VI 641; *Molstow* — *Mołstowo*, *-wa*, *mołstowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mołstowo*, *-wa* 1981 WUN II 478. — Nazwa zapewne ponowiona z n. rz. *Molstowa* (*Moltzstowe* 1310 HE IV 62), przepływającej w pobliżu. Do n. rzeki por. **mālst* (w ros. w znaczeniu 'wilgotna pogoda', por. też n. os. **Malost* RzDuma II 21), choć formy bez metatezy **tālt > tlot* na Pomorzu są rzadkie. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mołstowo*. Lit.: LorSNH 75; RzDuma II 21; Duma, HE IV 62–3. BCz

Mołstowo (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Resko, 10,5 km na wsch. od Reska: *Molztow* 1618 MpLub; *Molstow* 1784 Brügg II 342; *Molstow* 1789 MpGillyPom; *Molstow* 1834 MpMbl 870; *Molstow* 1885 SG VI 641; *Molstow* — *Mołstowo*, *-a*, *mołstowski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Mołstowo*, *-wa* 1981 WUN II 478. — Dawna n. niem. *Molstow* ponowiona ze zgermanizowanej n. rz. *Molstow*, dziś *Mołstowa*. Etymologia n. rz. jak wyżej. Według Lorentza n. od n. os. **Malost*. Lit.: LorSNH 75; RzDuma II 21. BCz

Moltajny, wś, olszt., gm. Barciany, 19,5 km na płn.-wsch. od Korsza: *Molteyn* 1374/79, *Malteinen* 1384, *Multen* 1419 Ger 100; *Molteynen*, *Multen* 1437 GZ 59, 65; *Molteyn* 1486, *Molteynen* ok. 1550 MWrm III 382, 416; *Multeinen* 1576 HE VIII 4; *Molteynen* 1586/87 HAPr V 52; *Multenen* 1763 HE VIII 4; *Molthenen* 1780 HAPr IV 309; *Moltheinen* 1789 Goldb I 137; *Molthenen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Moltheinen* 1820 Wald 125; *Malteinen*, *Molthainen* 1885 SG VI 23, 641; *Molteinen* 1938, *Molthainen* — *Moltajny*, *Moltajny* 1946 Ley I 23, 176; *Molteinen* — *Moltajny*, *-jn*, *moltajński* 1946 MPol XXV nr 142; *Moltajny*, *-tajn* 1981 WUN II 478. — Nazwa wsi ponowiona z prus. n. jez. **Malteins*, por. *Molteyn* 1373, 1374–79 AF VI 229, dziś *Arklickie Jezioro* HE VIII 3. Nazwę jez. por. z łot. n. *Malteni*, n. w. *Māltā*,

lit. n. w. *Mált-upis* (< *Molt-upis*) — może od lit. *málti* 'rozdrabniać, młec ziarno na mąkę', łot. *malt* 'młócić, kręcić, obracać'. Nie można wykluczyć związku ze stwniem. *molta, multa* 'ziemia'. W zapisach niem. widoczne wahanie substytucyjne suf. *-ein-*. Zdaniem historyków wieś istniała już w XIV w. Po 1945 r. ustalono n. *Moltajny*. Lit.: Ger 100; Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 207–8; Biolik, HE VIII 3–4; PrzybBalt 182. RP

Mółtwo, wś, kos., gm. Gościno, 16 km na pld.-wsch. od Kołobrzegu: *Multow* (1260) PU VI 341; *Moltowe* 1276 PU II 320; *Moltow* 1429 PMT XIII 50; *Maltow* 1554 PomKirch II 364; *Maltow* 1618 MpLub; *Moltow* 1789 MpGillyPom; *Moltow* 1836 MpUMbl 605; *Moltow* — *Moltowo*, *-wa*, *moltowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Moltowo*, *-wa* 1981 WUN II 478. — Nazwa słow. od im. **Molt*, pol. n. os. *Młot* SSNO III 537, z suf. *-ow*. Zapisy oddają pomorski rozwój grupy **tält*. Według Rzetelskiej i Dumy nie jest wykluczone pochodzenie nazwy od przym. *mały*, z grupą *-lt-* zamiast *-l-* w substytucji niemieckiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Moltowo*. Lit.: RxDuma I 67; Belchnerowska, PMT XIII 50. BCz

Momajny, wś, olszt., gm. Barciany, 17 km na pln.-wsch. od Korsza: *Momeyn* 1370–74 Ger 101; *Momeynen*, *Momeyne* das dorf 1437 GZ 59, 65; *Mommeyn* 1486 MWrm III 364; *Momainen* XV Ger 101; *Momainen* ok. 1550 MWrm III 415; *Momeynen* 1586/87 HAPr V 52; *Momelnen* 1789 Goldb I 137; *Momelnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Momennnen* (!) 1820 Wald 125; *Momelnen* al. *M. Neuhof* 1885 SG VI 652; *Momelnen* — *Momin*, *Momajny* 1946 Ley I 23, 176; *Momelnen* — *Momajny*, *-jn*, *momajński* 1947 MPol XXV nr 111; *Momajny*, *-majn* 1981 WUN II 478. — Nazwa genetycznie stprus. **Mämei-ai* lub **Mämain-ai*, od lit. *momā* 'matka' (?), por. lit. n. m. *Momačičiai*, lub raczej od **mām-* jak lit. n. w. *Mamavys*, *Mamavičā*, *Mamėnas*, łot. *Mamoni-purvs* (: lit. *mamōti* 'jeść chciwie, łapczywie', *at-mamōti* 'jeść odcinając (kawałki)', *mamonā*, *mamōnas* 'ktoś, kto je długo, chciwie, łapczywie, kęsami', też lit. *monuō*, *monuonys*, *mōmfinē* 'ciemie, czubek (głowy) u małego dziecka, który jest mięki'). Nazwa o charakterze metaforycznym, z suf. *-ein-* (lub *-ain-*). Po 1945 r. ustalono postać *Momajny*, natomiast Leyding przytacza wariant *Momin*. SG podaje oboczną n. niem. *Momelnen Neuhof* 'nowy dwór'. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 209 i in.; PrzybBalt 182. RP

Mombrunsdorf zob. Broniszewo (2)

Momehnen zob. Momajny

Momin zob. Momajny

Momina, wś, kiel., gm. Waśniów, 13 km na pln.-zach. od Opatowa: *Manina*, *Mamina* (1282) XIV ZDM IV 19, 20; *Manina* 1325–27 MVat I 169; *Manina* (1398) 1577, *Manyna* 1401 ZDK I 237, 270; de *Manino* 1418 Inscr nr 1421; *Manina*, *Manyna* 1470–80 DB I 441, 643; *Manina* 1529 LR 460; *Manyna* 1564–65 Lusand 331; *Manina* 1579 ŻDz XIV 187; *Momina* 1827 Tabella II 30; *Momina*, *Monina* al. *Manina* 1885 SG VI 652–3; *Mamina* 1901 Przew I 362; *Momina* 1921 Sk III 79; *Momina*, *-ny*, *moniński* 1966 UN 27, 42. — Dawniej *Manina*, od n. os. *Mania*, por. też *Mana*, *Man//Mań* SSNO III 390–1, z suf. *-ina*. Antroponim od podstawy *Man-*, por. im. złożone typu *Manomir*, też gw. ap. *mania* 'leworęki'. Okresowo *Mamina*. Zmiana *Manina* > *Momina* wskutek zwięźnienia artykulacji *-aŋ-* > *-oŋ-* oraz upodobnienia na odległość *m-n* > *m-m*. Lit.: KSand 120; KopKiel 174; Nieckula, *-ov-* 285. IN

Momocicha, wś, kiel., gm. Radoszyce, 20 km na pld.-zach. od Koriskich: *Momocicha* 1827 Tabella II 30; *Momocicha* 1877 Zin I 398; *Momocicha* 1885 SG VI 635; *Momocicha* 1921 Sk III 47; *Momocicha*, *-chy*, *momociski* 1966 UN 24, 73. — Od żeńskiej n. os. *Momocicha*, ta od n. os. *Momot* SSNO III 548–9 (: stp. *momot* 'jąkała') + suf. *-icha*. Por. n. m. *Kowalicha*. Lit.: KopKiel 226. IN

Momotki zob. Mołomotki

Momoty, dziś *Momoty Dolne* i *Momoty Górne*, dwie wsi, tarnob., gm. Janów Lubelski, 10 i 12 km na pld. od Janowa Lubelskiego: *Momoty* 1781–82 KosLu 67; *Mamoty* (!) 1786 MpPerLu; *Momoty* 1827 Tabella II 30; *Momoty* i *Momoty nowa osada* 1877 Zin I 398; *Momoty*, wś i folw. 1885 SG VI 653; *Momoty Dolne* i *Momoty Górne*, dwie wsi 1921 Sk IV 6; *Momoty Dolne*, *Momoty Górne*, *-mot* *-nych*, *momocki* 1971 UN 110, 14, 15; *Momoty Dolne*, *Momoty Górne*, *-motów* *-nych* 1981 WUN II 478. — Od n. os. *Momot* RymSEN II 114, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *momot/hmamot* 'człowiek mówiący z trudnością, jąkała; niemy, niemowa' SW II 1034. Człony odróżniające w n. zestawionych od wyrażenia *nowa osada* oraz od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: CzChelm 182; KosLu 67. IN

Momoty zob. Mamoty

Momoty Dolne zob. Momoty

Momoty Górne zob. Momoty

Momoty-Nowa Osada zob. Momoty

Monaster, wś zaginiona, leżała pod Żurawicą, przem.: tres villas nostras Żurawicze et quartam Monaster ad Magnam Żurawicze pertinentem (1387) XVII ZDM IV 22. — Od ukr. i pol. ap. *monaster* (< *monastyr*) 'klasztór'. Lit.: MakPrz 175.

BCz

Monasterzec, dziś *Manasterzec*, wś, krośn., gm. Lesko, 6 km na płn. od Leska: *Monastirz* 1436 AGZ XIII nr 83; *Manastir* 1441 AGZ XI nr 1370; *Manastirz* 1515 ŻDz XVIII/1, 147; *Manastherzec* 1521 AGZ XIX nr DCCXCIV; *Manasterz* 1589 ŻDz XVIII/1, 57; *Monasterecz* 1699 ADP 155, 56; *Monasterzec* 1794 Ga Cc1; *Manasterec* 1851 Sch 136; *Manasterz* (także *Monasterz*) 1885 SG VI 89; *Monasterzec*, -ca, *monasterski* 1965 UN 61, 30; *Manasterzec* 1968 MPol 6, poz. 34; *Monasterzec*, -ca 1981 WUN II 478; *Monasterzec*, po zmianie *Manasterzec*, -ca, *manasterski* 2006 nr 240, poz. 1746; gw. *monastyżec*, -sterca, *monastyński*. — Dawniej *Monastyr*, *Monastyrz*, por. *Monaster*; n. wtórnie de-rywowana za pomocą suf. -ec. W części zapisów *o > a*. W 1968 r. urzędowa zmiana n. na *Manasterzec*. W 1981 r. powrócono do formy historycznej. Lit.: MakSk 110; RiegSan 106. BCz

Monasterzysko, dziś *Nowe Monasterzysko* i *Stare Monasterzysko*, dwie wsi, elbl., gm. Młynary, 16 km na pld.-wsch. od Fromborka: ad villam *Monsterberch* (1320) XV, in villa *Monsterberg* (1321) MWrm I 352, 360; in *monsterberg* (1323) MWrm I 122(R); *Monsterberg* 1402–08, *Monsterberg* 1426–51, *Neumünster* 1531, *Neu Münsterbergk* 1578 GermerSied 287; *Münsterberk* 1615 RŁWrm 260; *Münsterberg* 1718 Wijaczka 427; *Alt, Neii Münsterberg* 1755 MpEnd; *Münsterberg*, *Alt Münsterberg*, dwie wsi 1789 Goldb I 141; *alt, neu Münsterberg* 1796–1802 MpSchröt X; *Alt-, Neu-Münsterberg*, dwie wsi 1820 Wald 141, 183; *Muensterberg-Alt, M.-Neu* 1885 SG VI 798; *Alt Münsterberg* — *Stary Owczarek*, *Neu Münsterberg* — *Nowy Owczarek*, *Nowe Monasterzysko*, dwie wsi 1946 Ley I 11, 84, 179, 209; *Neu Münsterberg* — *Nowe Monasterzysko*, -ego -ska, *nowomonasterzyski* 1947 MPol XXV nr 111; *Alt Münsterberg* — *Stare Monasterzysko*, -ego -ska, *monasterzyski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowe Monasterzysko*, -wego -ska, *Stare Monasterzysko*, -rego -ska 1981, 1982 WUN II 572, III 316. — Nazwa niem. *Münsterberg*, od *Münster*, śrdniem. *monster*, pożyczka słow. *monastyr* + *Berg*, śrdniem. *berch*

'góra' Kluge 66, 493. W wyniku rozwoju i podziału wsi przy nazwie występowały niem. człony *Alt*, *Neu* = pol. *Stary*, *Nowy*. Leyding przytacza pol. n. wsi *Owczarek* (może od nazw. *Owczarek*, odnotowanego w 1792 r., por. RymSEN II 191), zapewne używaną przez miejscową ludność. Po 1945 r. urzędowo ustalone zostały n. *Nowe Monasterzysko* i *Stare Monasterzysko*. Lit.: ZGAE XIII 978. RP

Monasterzysko Wielkie, os., dawniej okresowo dwie wsi, elbl., gm. Stary Dzierżgór, 8 km na pld. od Dzierżgonia: *dorfes Münsterberg* (1312) XV PrUr II 37; *Münsterberg* (1323) XV MWrm I 367; *Monsterberg* (1417), *Monsterberg* 1437 GZ 8, 31; *W Münsterberg* 1601 Kętl. 572; *Münsterberg*, *Gross*, *Klein*, dwie wsi ok. 1780 HAPr IV 311; *Neu Münsterberg*, *Groß Münsterberg*, dwie wsi 1789 Goldb I 139; *Gr. Münsterberg* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Münsterberg*, folw. 1820 Wald 185; *Muensterberg Gross* 1885 SG VI 798; *Gross Münsterberg* — *Monasterzysko Wielkie* al. *Domaszkowo*, dw. 1946 Ley I 46; *Gross Münsterberg* — *Monasterzysko Wielkie*, -a, *monasterski* 1946 MPol XXV nr 142; *Monasterzysko Wielkie*, -ka -kiego 1981 WUN II 478; gw. *niistembark*, -barka. — O etymologii n. niem. *Münsterberg* zob. wyżej. W XIII w. n. z niem. członem odróżniającym *Gross*, pol. *Wielkie*, w opozycji do n. osady *Klein Münsterberg* = *Monasterzysko Małe*. Wykazy odnotowują spolonizowaną formę *Münsterberg*; gw. postać utrwała natomiast przejście *m > ii* oraz adaptację -berg jako -bark. Leyding przytacza oboczną n. *Domaszkowo*, od nazw. jednego z mieszkańców wsi Benedykta *Domaszko*, wymienionego w księgach czynszowych z 1601 r. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Monasterzysko Wielkie*. RP

Monastirz zob. Manasterz (2)

Monastyrek zob. Kalinówka (6)

Monastyrz zob. Manasterz (1), Monasterzec

Monbrunsdorf zob. Broniszewo (2)

Monchgut zob. Kamionka (27)

Monchsdorf zob. Mnichowice (2)

Monczen zob. Mącze

Mondrzyny zob. Mędrzyny

Mondschütz zob. Mojęćce

Mondtken zob. Mątki (2)

Monethen zob. Monety (1, 2)

Monetiten zob. Pielgrzymowo (1)

Monety (1), wś, suwał., gm. Biała Piska, 15 km na płn.-wsch. od Białej Piskiej: *Monethi* 1474 Kętl.

435; *Monethen* 1481, *Moneth* 1519, zu *Moneten* 1543 BiałKol 46–7, przyp. 204; *Monety* 1783 Mp-PerMz; *Monethen*, wś 1785 Goldb III 131; *Monethen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Monethen* — *Monety* 1879 KętN 149; *Monety*, niem. *Monethen*, dok. *Monetki* 1885 SG VI 660; *Monethen* — *Monety*, -et, *monecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Monety*, -net 1981 WUN II 479; gw. *mōneti*. — Białuński przytacza za historykiem niem. Rielem pogląd, że n. wsi pochodzi od prus. (albo lit.) n. os. *Monete* (nigdzie niepotwierdzonej); por. zatem prus. n. os. *Manix*, *Manike*, *Manyoth* TAP 55, lit. *Manėkis*, *Monėika* (: *manyti* 'myśleć, sądzić', *manius* 'dobrze pamiętający; pomysłowy') l.pvż II 151, 267. Założyciele wsi pochodzili z Pawrociny w pow. piskim. Na gruncie j. polskiego nawiązano do n. os. *Moneta* (: łac. *moneta* 'pieniądz') SSNO III 549, w l. mnogiej. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 171; BiałPrzem 18, 41, przyp. 9, 83; BiałKol 46–7. RP

Monety (2), wś, suwał., gm. Kowale Oleckie, 12 km na płn.-zach. od Olecka: *Monethen* 1564 KętL 522; zu *Monetta* 1564, *Maneto* 1581, *Moneta* 1601 BiałKol 158; *Monethen* 1616 KętL 522; *Monethen* 1785 Goldb III 131; *Monethen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Monethen* — *Monety* 1879 KętN 167; *Monety* 1885 SG VI 660; *Moneten* — *Monety*, -et, *monecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Monety*, -net 1981 WUN II 479; gw. *mōneti*. — Od n. os. *Moneta*, w l. mnogiej. Zapewne n. przeniesiona przez osadników mazowieckich lub w wyniku tzw. kolonizacji wewnętrznej. Lit.: Szczęśniak, PMT XII 51–2; BiałPrzem 31; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 311; BiałKol 156, 158–9, 164. RP

Monety zob. Golubie (3), Konopki-Monety
Moniaczkowice zob. Muniaczkowice, Muniakowice

Moniaki, wś, lub., gm. Urzędów, 15 km na płn.-zach. od Kraśnika: *Moniaki* 1592, *Moniaki* 1603 SHGLu IV 90–1; *Moniaki* 1650 ŻDz XIV 375; *Boby Mniejsze* seu *Moniaki* 1663 SHGLu IV 91; *Moniaki* 1676 ŻDz XV 6a; *Muniaki* 1748 SHGLu IV 91; *Moniaki* 1787 Spis 449; *Moniaki* 1827 Tabella II 30; *Moniaki* 1885 SG VI 660; *Moniaki*, -niak, *moniacki* 1970 UN 112, 21. — Od n. os. *Moniak* (od podstawy *mon-*, por. gw. *monia*, *munia* 'człowiek leniwy', niem. n. os. *Mon*, *Mohn*) RymSEN II 114–5, w l. mnogiej. W postaci *Muniaki* nastąpiło przejście -oN- > -uN-. Wieś powstała z części wsi *Boby* (2), stąd okresowa oboczna n. zestawiona *Boby Mniejsze*, z członem od-

różniającym od przym. *mniejszy*. Lit.: SHGLu IV 90–1; KosLu 67. IN

Moniaki zob. Majdan Moniacki

Moniakowice zob. Muniaczkowice, Muniakowice

Moniakowicy zob. Muniakowice

Moniatycze, dziś *Moniatycze* i *Moniatycze-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Hrubieszów, 8 km na płn.-zach. od Hrubieszowa: *Moniatycze* (1394) 1431 ZDM IV 276; *Monyathicze* 1472 Rejtan 35; *Moniatycze* 1531 ŻDz XVIII/1, 252; *Moniatycze* 1607 CzChelm(Inscr. Ter. Horodl. nr 6, k. 273); *moniatycze* 1751 Tarszel 157; *Moniatycze* 1827 Tabella II 30; *Moniatycze*, wś i folw. 1885 SG VI 661; *Moniatycze*, -tycz i *Moniatycze-Kolonia*, -tycz -nii, *moniatycki*, dwie wsi 1970 UN 109, 22; *Moniatycze*, -tycz i *Moniatycze-Kolonia*, -tycz -nii 1981 WUN II 479; gw. *mōiatyčē*, -tyč, *mōiatyjski*/mōiatycki. — Nazwa od ukr. n. os. **Moniata* (pol. **Monięta*, por. n. os. *Monieta* SSNO III 550, od podstawy *mon-*), z suf. -yčze. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChelm 182. BCz

Monice, wś, sier., gm. Sieradz, 3 km na pld.-wsch. od Sieradza: *Manina* (1136) KW I 12; *Manicze* 1347 KW II 582; *Manycze* 1508 Matr IV/1, nr 303; *Manyce* 1511 ŻDz XIII 177; *Manycze* 1511/12 VistGn 393; *Monycze*, *Manycze* 1511–23 ŁLB I 429, 430; *Manycze* 1553 ŻDz XIII 215; *Manicze* 1564–65 Luwlkp I 58; *Manicze*, *Manice*, ze wsi *Manicz*, we wsi *Manicach* 1628–32 Luwlkp II 85, 86; *Monice* 1827 Tabella II 31; *Monice* 1885 SG VI 661; *Monice* 1921 Sk II 95; *Monice*, -nic, *monicki* 1972 UN 50, 36. — Od n. os. *Mania*, *Mań* SSNO III 390–1 (od im. złożonych typu *Manomir*, por. też gw. *mania* 'leworeki') lub *Monia* (od podstawy *mon-*) RymSEN II 114, początkowo z suf. -ina, następnie -ice. Lit.: SHGLęc I 208. EB

Moników, wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 8 km na pld.-wsch. od Bełchatowa: *Moników* 1877 Zin I 398; *Moników* 1885 SG VI 661; *Moników* 1921 Sk II 75; *Moników*, -kowa, *monikowski* 1974 UN 46, 46; gw. *muńikuf*, v *muńikove*. — Od im. *Monika*, z suf. -ów. W formach gw. nastąpiło przejście -oN- > -uN-. EB

Monina zob. Momina

Moniochy, wś, rad., gm. Głowaczów, 17,5 km na pld.-wsch. od Warki: *Moniochy* 1885 SG VI 661; *Moniochy* 1921 Sk III 56; *Maniochy* 1952 UW

118; *Moniochy*, -*nioch*, *moniochoski* 1970 UN 25, 9. — Zapewne od n. os. **Monioch*, w l. mnogiej. Nazwa osobowa od podstawy *mon-*, por. gw. ap. *monia* 'człowiek leniwy'. Postać *Maniochy* powstała w wyniku adideacji do zdrobniałego im. żeńskiego *Mania* (: *Maria*). Lit.: KopRad 399. UB

Moniuszeczek, wś, biał., gm. Mońki, 2 km na pld. od Moniek: *Moniuski* 1580 ŻDz XVII/1, 117; *Moniuszeczek*, os. m. 1967 SM 715; *Moniuszeczek*, -*czek* 1981 WUN II 479; *mońušečki*, -*šek*, *mońuškowski*. — Dawniej *Moniuszki*; etymologię n. zob. niżej. Współcześnie *Moniuszeczek*, zapewne w celu odróżnienia od wsi *Moniuszki* w gm. Jaświły. Lit.: HalBiał I 122. EB

Moniuszki, wś, biał., gm. Jaświły, 13 km na pln.-wsch. od Goniądza: *Moniuszki* 1546 HMil 287; *Moniuski* 1569 UPL 262; *Moniuski* 1591 ŻDz XVII/1, 155; *Moniuszki Kuczyno* 1676 CzRkps nr 1099; *Moniuszki Magna* 1678, *Moniuszki* 1682 HalBiał I 122; *Moniuszki* 1744 SDV 146; *Moniuszki* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6009); *Moniuszki* 1885 SG VI 662; *Moniuszki*, -*szek* 1981 WUN II 479; gw. *mońuški*, -*šek*, *mońuškowski*. — Od n. os. *Moniuszko*, w l. mnogiej, por. Petrum *Moniuszko* z tych dóbr 1529 HMil 287. Nazwa osobowa od podstawy *mon-*, por. pol. gw. *monia* 'człowiek leniwy', brus. *monia* 'brzuch, kałdun', dziecięce 'mleko', por. też brus. *monić* 'wolać, zawołać'. Człony odróżniające w przejściowych n. zestawionych od n. m. *Kuczyn* (1) oraz od przym. łac. *magnus* 'wielki'. Lit.: HalBiał I 122. EB

Moniuszki zob. Jaświłki, *Moniuszeczek*

Monken zob. Mąki

Monkenkaymen zob. Mąki

Monki zob. Mąki

Monkobody zob. Mokobody

Monowice, cz. Oświęcimia, dawniej wś, biel.: de *Monowicz* (1429) 1763, ville *Monowicz* (1437) ZDM II 104, 257; z *Manowic* (1442) XVII ZDM III 28; *Monowicze* 1457 GrMark II 608; *Monyowicze* 1470–80 DB II 225; *Manowicze* 1529 LR 294; *Manowicze* 1581 ŻDz XIV 97; *Moniowice* 1765 Żyd 419; *Monowice* 1779–82 MpMieg; *Monowice*, wś 1885 SG VI 662; *Monowice* 1921 Sk XII 29; *Monowice* 1952 UW 272; *Monowice*, wś 1967 SM 715; *Monowice*, -*wic* 1964 UN 12, 5. — Od n. os. *Mon* (od podstawy *mon-*) RymSEN II 115, z suf. -*owice*; por. też n. os. *Monek* SSNO III 549 (od niem. n. os. *Mönch* Gott 354, ta od śrwniem. *Mön(n)ich* 'mnich'). W XV i XVI w.

w nazwie wtórne *a* niejasnego pochodzenia (może pod wpływem n. os. od podstawy *Man-* lub ap. *manowce*). Lit.: LKrak 96. IN

Mons Aureus zob. Złotoryja

Mons Sancti Adalberti zob. Święty Wojciech (4)

Mons S[ancti] Iodoci zob. Just

Monsanz zob. Mazanki (2)

Montasek zob. Mątaski

Montau zob. Mątawy, Mątowy

Montauerweide zob. Mątowskie Pastwiska

Montibus zob. Góry Miechowskie

Montig zob. Mątyki

Montikengut zob. Mątki (2)

Montitten zob. Mątyty

Montken, miejscowość zaginiona, leżała na pln.-wsch. od Morąga, olszt.: *Montig* 1517, *Muntogk* 1578, *Mundtken* 1647, *Mundtken* 1699 GermerSied 276. — Zapewne n. genetycznie stprus. **Mantiks*, o etymologii jak *Mątki* (1). W substytucyjnych zapisach niem. rdzenne *a* oddane jako *o* (: *u*), suf. -*ik* jako -*ig*, końcówka -*en*. Lit.: GermerSied 276. RP

Montken zob. Mątki (1, 2)

Montkendorf zob. Mątki (2)

Montki zob. Mątki (2)

Montowo zob. Mątowo (2)

Montwice zob. Mącice

Montwitz zob. Mącice

Montyki zob. Mątyki

Montyty zob. Pielgrzymowo (1)

Montzen zob. Mącze

Mońki, mto, biał.: *Mońki* 1545 HalBiał I 122; *Monki* 1569 UPL 264; *Monki* 1580, *Monki* 1591 ŻDz XVII/1, 116, 156; *Mońki* 1633, *Moniki* (!) 1647, Bonorum *Monki* 1671 HalBiał I 122; *Mońki* 1795 MpPerPd; *Mońki* 1885 SG VI 662; *Mońki*, wś 1952 UW 156; *Mońki*, mto 1964 DzU nr 42, poz. 286 (uchwała wchodzi w życie 1 I 1965 r.); *Mońki*, -*niek*, mto i *Mońki-Wieś*, -*niek* Wsi, wś 1981 WUN II 479; gw. *mońki*, -*niek*, *mońkowski*. — Od n. os. *Moniek* lub *Mońko* (od brus. *Mojzij*) RymSEN II 115, w l. mnogiej. Okresowo występowała n. zestawiona *Mońki-Wieś*, określająca wieś wchłoniętą później przez miasto *Mońki*. Lit.: HalBiał I 122; RymNmiast 153; RospSEMig 233. EB

Mońki zob. Mąki, Walochoy-Mońki

Mońki-Walochoy zob. Walochoy-Mońki

Mońki-Wieś zob. Mońki

Moorschutz zob. Mroczeń

Moorwies zob. Łączki (2)

Mooschnen zob. Możne

Moosdorf zob. Mechnice (2)

Moracz, wś, szczec., gm. Przybiernów, 24 km na płn. od Goleniowa: *Moratz* 1308 PU IV 316; *Moratz* 1535 PomKirch III 28; *Morats* 1618 MpLub; *Moratz* 1789 MpGillyPom; *Moratz* 1834 MpUMbl 866; *Moratz* 1885 SG VI 667; *Moratz* — *Moracz*, -*cza*, *moracki* 1948 MPol XXV nr 14; *Moracz*, -*cza* 1981 WUN II 479. — Nazwę należałoby odczytywać jako **Morawica* lub **Morawiec*. Nazwa od ap. **morawa* 'mokre, trawiaste miejsce', z suf. -*ica* lub -*ec*, por. *Morasko*. W formie zgermanizowanej *Moratz*, z opuszczeniem -*vi*/-*ve*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Moracz*. Lit.: LorSNH 75; KrKam 287; Rzduma II 140–1. BCz

Moraczewo (1), wś, leszcz., gm. Rydzyna, 3 km na pld.-wsch. od Rydzyny: *Moraczew* (1310) 1608 KW II 275; *Morawczino* 1391, de *Moraffszczewo*, de *Morafszcewa* 1395 Lek II nr 1459, 1742, 1752; *Morafszczewo* 1397, de *Moraczewo*, *Morawczew* 1400 Lek II nr 1969, 2742, 2721; *Parvum Moraczewo* 1413 SHGPn III 191; *Minor Morawczewo* 1422 RWlkp III nr 949; *Morawczewo Minor* 1438 SHGPn III 191; *Morawczewo* 1476 SHGPn (PG 9, 54); *villa Moraczewo* 1510 NKs 110; *Moraczewo* 1580–81 ŻDz XII 83; *Moraczewo* 1622–24, *Moraczewo* 1775 PPozn (Tab 1, 84 i 7, 12); *Moraczewo* 1885 SG VI 666; *Moraczewo*, niem. *Lindenau* 1921 Sk X 43, 44, 147; *Moraczewo*, -*wa* 1981 WUN II 479. — Od n. os. *Morawiec* SSNO III 552 (od n. regionu *Morawy* lub od ap. **morawa* 'mokre, trawiaste miejsce'), z suf. -*ew*, -*ewo*. Obocznie w XIV w. pojawiła się n. z suf. -*ino*. W nazwie wystąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -*wcz* > -*cz*-. Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *parvus* 'mały' i *minor* 'mniejszy'. Nazwa niem. *Lindenau* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 187–91; PPozn 196; Nieckula, -*ov*- 135. ZZ

Moraczewo (2), wś, pozn., gm. Łubowo, 5,5 km na płn.-wsch. od Pobiedzisk: *Moraczewo*, wś 1885 SG VI 666; *Moraczewo* 1921 Sk X 13; *Moraczewo*, -*wa*, *moraczewski* 1967 UN 77, 13. — Od nazw. *Moraczewski* RymSEN II 115 lub n. ponowiona z n. m. *Moraczewo* (1). ZZ

Moraczyno, os. zaginiona, leżała koło wsi Żabiczyn, pozn., gm. Mieścisko: *Zabicino et Moracino* (1216) XVIII KW I 83. — Od n. os. *Moracz* lub *Morak* (od podstawy *mor*-, por. *mór*

'zaraza', *mor* 'czarny', *mora* 'chorobliwy odór', *morzyć*; por. też im. złożone typu *Morzysław*), z suf. -*ino*. ZZ

Morainen zob. Morany

Morakowo, wś, pil., gm. Golańcz, 4 km na pld.-wsch. od Golańczy: *Moracovo* 1153, *Morachowo* (1222) 1426 KW I 24, 549; *Moracowo* 1375 KW III 435; *Morakowo* 1417 AC II nr 76; *Morakowo* 1511–23 ŁLB I 138; *Morakowo* 1577 ŻDz XII 180; *Morakowo*, wś 1885 SG VI 666; *Morakowo*, -*wa* 1981 WUN II 479. — Od n. os. *Morak* RymSEN II 115, z suf. -*owo*. Do podstawy n. por. n. os. i n. heral. *Mora* SSNO III 551 oraz n. os. *Morzysław*. Lit.: Nieckula, -*ov*- 135. ZZ

Moraków, wś, ploc., gm. Góra Świętej Małgorzaty, 13 km na wsch. od Łęczycy: *Moracovo* 1357 KW III 70; *Morawkow* (!) 1400 Łęcz II nr 6708; *Morakow* 1511–23 ŁLB II 415; *Morakov* 1576 ŻDz XIII 53; *Morakowo* 1793 MpPerŁęcz; *Moraków* 1827 Tabella II 31; *Morakow*, kol. i folw. 1885 SG VI 666; *Moraków*, wś 1901 Przew I 391; *Moraków* 1921 Sk II 59; *Moraków*, -*kowa*, *morakowski* 1972 UN 43, 20. — Od n. os. *Morak* RymSEN II 115, z suf. -*owo*, -*ów*. Lit.: SHGŁęcz I 208; Nieckula, -*ov*- 135. EB

Morakówko, wś, pil., gm. Golańcz, 2,5 km na pld.-wsch. od Golańczy: *Morakówko*, niem. *Morkau*, os. 1921 Sk X 108, 147; *Morakówko*, wś 1967 SM 715; *Morakówko*, -*ka* 1981 WUN II 479; gw. *morakufko*, -*ka*. — Od n. pobliskiej wsi *Morakowo*, z suf. -*ko*. Nazwa zniemczona jako *Morkau*. ZZ

Morantow zob. Marantów

Morany, wś, elbl., gm. Dzierzgori, 5 km na pld.-zach. od Dzierzgonia: *Moreyn* 1274, 1296 PrUr I/2, 217, 413–4; *Moreyne* 1303 PrUr I/2, 505; *Moreyn* 1343 PrUr III 424; *Moreyne* 1388 Sm III 61; *Moryn* 1398, *Morein* 1406 MTB 1, 382; *Moreyn*, *Moryn* (1417), *Moreyn* 1437 GZ 7, 10, 34; *Morainen* 1526 Matr IV/1, nr 5015; *Moreinen* 1582 ŻDz XXIII 71; *Morainy* 1647 Font IV 134; *Morayny* 1682 Font V 52; *Morainen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Morainen* — *Mirowsławice* al. *Morany* 1879 KętN 116; *Morany* al. *Mirowsławice*, niem. *Morainen* 1885 SG VI 667; *Morinen*, fr. *Meraunen*, *Maraem*, *Mirowsławice* 1912 Bär 79; *Mirowsławice* — *Morainen* 1941 Choj 114; *Morainen* — *Morany*, -*an*, *morański* 1948 MPol XXV nr 14; *Morany*, -*ran* 1981 WUN II 479, gw. *murajni*, -*rajn*, *murajski*. — Nazwa prus., wg Gerulisa od prus. n. os. **Mareins* lub **Marains* (: *Mars* TAP 55, z suf. -*ein*- lub -*ain*-). W substytucji niem. -*a*- za-

miast prus. -a-. Adaptacje pol. *Morajny*, *Morany* to substytucje fonetyczne z przystosowaniem do typu n. rodowych. Oboczna n. *Mirowsławice* to skutek błędnego utożsamienia przez Kętrzyńskiego z tą wsią zaginionej wsi *Mirowsławy* (zob.). Lit.: Ger 101; Górniewicz, PMT IV 98, 104-5; GórnRPom 118; Błażenie 11 372.

WK

Morasko, cz. Poznania, dawniej wś: *Morawsko* 1388 Lek I nr 392; in *Morawsko* 1420, de *Morawsko* 1443 RWkp I nr 1076, 1626; *Morawsko* 1510 NKs 40; *Morawsko* 1580-81 ŻDz XII 10; *Morawsko* 1622-24 PPozn(Tab 1, 9); *Morasko* 1789 PPozn 196; *Morasko* al. *Morawsko*, dom. 1885 SG VI 667; *Morasko*, niem. *Nordheim i. Posen*, wś 1921 Sk X 74, 147; *Morasko*, -ka, *moraski* 1966 UN 93, 36; *Morasko*, -ka 1981 WUN II 479; gw. *morasko*, -ska, *moraschański*. — Od ap. **morawa* 'teren podmokły, porośnięty trawą, ług' ESSJ XIX, 214, z suf. -sko. Jest to częsta n. miejscowości nizinnych, mokrych, łąk i łęgów, szczególnie u Słowian zachodnich i południowych, por. n. regionu *Morawy*. Samo pochodzenie ap. **morawa* niewyjaśnione do końca. Część językoznawców opowiada się za słowiańskim rodowodem, współcześnie wiąże się jego pochodzenie z ide. rdzeniem **mor-* 'woda'. W nazwie wystąpiło w XVIII w. uproszczenie grupy spółgłoskowej -wsk- > -sk-. Nazwa niem. *Nordheim i. Posen* wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: SHGPn III 192-6; PPozn 196-7; Rospond, -usk- 186; Rozwadowski, Studia nad nazwami wód słowiańskich, 1948, 297.

ZZ

Morasy (1), os., dawniej wś, bydż., gm. Mogilno, 10 km na płn.-zach. od Mogilna: *Morhardberg*, kol. 1846 KsP 501; *Morhardsberg*, os. 1875 WM II 28; *Morhardsberg*, wś 1885 SG VI 678; *Morzyczyn*, niem. *Morhardsberg*, os. 1921 Sk X 50, 148; *Morasy* 1964 Mp-25(Mogilno); *Morzyczyn*, os. 1967 SM 717; *Morasy*, -sów, cz. wsi Niestronno 1972 UN 181, 13; *Morasy*, -sów 1981 WUN II 479. — Pierwotnie n. niem. *Morhard(s)berg*, od n. os. *Morhard*, *Morhart* Gott 355 + *Berg* 'góra'. Nazwa *Morzyczyn* zaproponowana przez Kozierowskiego po 1918 r., por. Koz V 612. Nazwa *Morasy*, nadana urzędowo, jest zapewne miejscową adaptacją n. *Morhardsberg*.

ZZ

Morasy (2), wś, sier., gm. Klonowa, 12 km na płn.-zach. od Złoczewa: *Morasy* pustki 1877 Zin I 398; *Morasy* 1885 SG VI 667; *Morasy*, pustk.

1921 Sk II 99; *Morasy*, os. 1967 SM 715; *Morasy*, -sów, *morasowski*, wś 1972 UN 50, 32; *Morasy*, -sów 1918 WUN II 479. — Od gw. ap. *moras* 'błoto' SGPREi(kartoteka), por. niem. *Morast* 'błoto', też n. os. *Moras* (od podstawy *mor-*) RymSEN II 115, w l. mnogiej.

EB

Morathen zob. **Morzęty**

Morathkehmen zob. **Morzęty**

Moraty zob. **Morzęty**

Moratyn zob. **Muratyń**

Moratz zob. **Moracz**

Morawa (1), dziś *Nowa Morawa* i *Stara Morawa*, dwie wsi, wałb., gm. Stronie Śląskie, 6 i 3 km na pld. od Stronia Śląskiego: *Moraw* 1346 Klem 49; *Altmohrau* 1588, *Neumohrau* 1596 KGL 49; *Neu Mohrau* 1743 SNGŚI IX 14; *Mohrau*, *Neu-* 1789 Z IX 333; *Mohrau Alt-* und *Neu-* 1845 K 417; *Alt Mohrau*, *Neu Mohrau* 1941 Wrzosek 25, 26; *Alt Mohrau* — *Stara Morawa*, -ej -wy, *staromorawski*, *Neu Mohrau* — *Nowa Morawa*, -ej -wy, *nowomorawski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Morawa*, -wej -wy, *Stara Morawa*, -rej -wy 1981, 1982 WUN II 548, III 291. — Od ap. **morawa* 'mokre, trawiaste miejsce', por. *Morasko*. Nazwę zniemczono jako *Mohrau*; od XVI w. n. zestawiona z członami odróżniającymi od niem. przym. *alt* 'stary' i *neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Morawa* i *Stara Morawa*. Lit.: SNGŚI IX 14. JCh

Morawa (2), wś, wałb., gm. Strzegom, 3 km na pld. od Strzegomia: *Moraw* (1266)XVI SUr III 347; *Moraw* 1318, *Morowe* 1325 Reg nr 3732, 4418; *Dorfe Morow* 1327 CdSil XXXII 18; *Dorfe Morow* 1335 Reg nr 5429; *Morow* 1387 LandbSch II nr 404; *Muhrau* 1651/52 J I 257; *Muhrau* 1743 SNGŚI VIII 59; *Muhrau* 1785 Z V 231; *Muhrau* 1845 K 423; *Muhrau* 1885 SG VI 799; *Muhrau* 1900 Myc 74; *Muhrau*, *Morów* 1941 Wrzosek 20; *Muhrau* — *Morawa*, -wy, *morawski* 1947 MPol XXV nr 124; *Morawa*, -wy 1981 WUN II 479. — Według Domańskiego od n. rzeki **Morawa*, niem. *Striegau Wasser*, dzisiaj *Strzegomka*. Do n. rz. por. *Morasko* i *Morawa* (1). Nazwę zniemczono jako *Muhrau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Morawa*. Lit.: SNGŚI VIII 59; Domański, Onom XVII 95. JCh

Morawa zob. **Maruny**, **Morawka**, **Morów**

Morawce (1), wś, płoc., gm. Krośniewice, 2 km na pld. od Krośniewic: *Morawconice* (!) 1389 Łęcz I nr 1132; *Morawconicze*, de *Morawczow*, de *Morawczicz*, de *Morawicz* 1391 Łęcz I nr 2135, II nr 3618, 3639, 3646; de *Morawczecz*, de *Morawczuicz*,

Morawce, *Morawce* 1393 Łęcz I nr 3033, 3034, II nr 4816, 4821; *Morawce*, *Morawka*, *Morawce* 1394 Łęcz II nr 4929, 4873, 4875; de *Morawcowi*, *Morawce* 1395 Łęcz I nr 3593, II nr 5137; *Morawce* (!) 1397 Łęcz II nr 5618; *Morawce*, *Morawce* 1398 Łęcz I nr 5369, II nr 5658, 5661; *Morawce* 1399 Łęcz II nr 6316; *Morawce*, *Morawce* 1511–23 ŁB II 470, 471; *Morawce* 1576 ŻDz XIII 135, 136; *Morawce* 1793 MpPerŁęcz; *Morawce* 1827 Tabella II 31; *Morawce* 1885 SG VI 667; *Morawce*, -wiec, *morawiecki* 1974 UN 41, 22; gw. *morafce*, -cuf, -ŕec, *morafkoski*, *morafski*. — Od n. os. *Morawka* lub *Morawiec* SSNO III 552, 553 (: n. os. i heral. *Morawa*, może też 'pochodzący z *Moraw*'), z suf. -ice, -owice, -ewice, przejściowo -owy. W XIV w. odnotowana także forma *Morawka*. Od XVI w. ustalila się postać *Morawce*. Lit.: SHGŁęcz I 208–9. EB

Morawce (2), os. zaginiona, leżała koło wsi Żodyń, ziel., gm. Siedlec: *Morawce* 1262 KW I 351; *Zodyn cum adiacente quadam sorte que Morawce* (1431) 1620 KW V 510. — Może od n. os. *Morawiec* SSNO III 552, w l. mnogiej. Według Podlaskiej jest to n. etniczna (od n. mieszkańców pochodzących z *Moraw*). Lit.: PPozn 196. ZZ

Morawcowa zob. *Morawczyna*

Morawc(z)ewice zob. *Morawce* (1)

Morawczewo zob. *Moraczewo* (1)

Morawc(z)owice zob. *Morawce* (1)

Morawczyna, wś, nowosąd., gm. Nowy Targ, 6,5 km na zach. od Nowego Targu: *Villa nova Morawczyna* 1564 Lukrak I 147; *Morawczyna* 1629 RPobKr 228; *Morawcowa* 1680 Rej 240; *Morawczyna* 1885 SG VI 667; *Morawczyna* 1921 Sk XII 28; *Morawczyna*, -ny, *morawczyński* 1964 UN 10, 102. — Od n. os. *Morawka* SSNO III 553, z suf. -ina, przejściowo -owa. Do n. os. por. n. regionu *Morawy*. Lit.: LKrak 96. IN

Morawczyno zob. *Moraczewo* (1)

Morawianki, wś, kiel., gm. Bejsce, 12 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Minori Morawany* 1423 Sand nr 913; *Morawyany Minor* 1470–80 DB II 411; *Morawyany Minor* 1529 LR 280; *Morawyani parva* 1579 ŻDz XIV 215; *Morawianki* 1787 Spis 373; *Morawianki* 1827 Tabella II 31; *Morawianki* 1885 SG VI 669; *Morawianki* 1921 Sk III 99; *Morawianki*, -nek, *morawianecki* 1966 UN 22, 7. — Od n. m. *Morawiany* (zob.), początkowo z członami odróżniającymi od przym. łac. *minor* 'mniejszy' i *parvus* 'mały'. W XVIII w. nastąpiła

uniwerbizacja za pomocą suf. -ki. Lit.: KSand 130; KopKiel 273. IN

Morawiany, wś, kiel., gm. Bejsce, 10,5 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Morawiani* 1396, *Morawiani* 1398 Sand nr 41, 195; *Morawany* 1398 Krak nr 7789; *Morawiany* (1419) Kkk II 454; *Morawiany* 1423 Sand nr 913; *Morawiany* (1418) KMłp IV 483; *Morawyany Magna* 1469 Hel II nr 3945; *Morawiani Maior* 1470–80 DB II 411; *Morawyany utraque* 1508 ŻDz XV 490; *Morawyany Maior* 1529 LR 280; *Morawyany* 1564–65 Lusand 48; *Morawyani magna* 1579 ŻDz XIV 215; *Morawiany* 1787 Spis 373; *Morawiany* 1827 Tabella II 31; *Morawiany* 1885 SG VI 669; *Morawiany* 1921 Sk III 99; *Morawiany*, -wian, *morawiański* 1966 UN 22, 7. — Nazwa z suf. -any, określająca ludzi pochodzących z *Moraw*. Członem odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *magnus* 'wielki' i *maior* 'większy'. Lit.: KSand 130; KopKiel 300. IN

Morawiany zob. *Morawin* (1)

Morawica (1), wś, kiel., gm. Morawica, 10 km na pld. od Kielc: *Morawica* (1408), *Morawicza* 1420 Kkk I 328, 466; de *Morawicza* ZDM V 330; *Morawicza* 1470–80 DB II 394; *Morawicza* 1508 ŻDz XV 485; *Morawicza* 1529 LR 24; *Morawicza* 1549 ŻDz XIV 485; *Morawica* 1573 ŻDz XIV 270; *Morawica* 1787 Spis 396; *Morawica* 1827 Tabella II 31; *Morawica* 1885 SG VI 669–70; *Morawica* 1921 Sk III 38; *Morawica*, -cy, *morawicki* 1966 UN 23, 50. — Od n. rz. *Morawica* (dziś *Morawka*, dopływ Nidy), nad którą leży wieś, por. *Morawicza* 1391 ZDM I 253. Nazwa rzeki od ide. rdzenia **mor-* 'woda', por. też ap. **morawa* 'mokre, trawiaste miejsce', zob. *Morasko*. Lit.: KSand 130; KopKiel 296; NałSand 125; RospSEMiG 233; Rymut, HE XVI 92–3. IN

Morawica (2), dziś *Morawica*, wś, Duża *Morawica* i Mała *Morawica*, dwie cz. wsi *Morawica*, dawniej wsi, krak., gm. Liszki, 10 km na zach. od Krakowa: de *morawich* 1238 KMłp I 28; de *Morawica* ok. 1252 MPH IV 294; *Morawicia* 1273 Mog 26; *Morawitza* 1325–27 MVat I 130; *Morawicia* 1357 KTn 124; *Morawica* 1366 KMłp I 343; de *Morawicz* 1384, *Morawicza* 1389 Krak nr 2279, 5100; *Morawicza* 1395 KTn 177; de *Morawicze* 1401 Kacz nr 1177; *Morawica* (1421) KMłp IV 187; *Morawicza* 1469 Hel II nr 3957; *Morawicza Maior*, villa sub parochia de *Minori Morawicza* sita 1470–80 DB II 43; *Morawicza Maior*, *Mora-*

wyca *Parva* 1490 *ŽDz* XV 432; *Moravicza*, *Morawicza* 1529 *LR* 5, 265; *Morawczyzna* (!) 1564 *Lukrak* II 73; *Morawicza* 1581 *ŽDz* XIV 37; *Morawica* 1629 *RPobKr* 40; *Morawica* 1787 *MpPerKr*; *Morawica Wielka* i *Mała* 1855 *Stup* 136; *Morawica Wielka* i *Mała* 1885 *SG* VI 670; *Morawica Mała* i *Wielka* 1866 *Bigo* 124; *Morawica* 1921 *Sk* XII 18; *Morawica*, -cy, *morawicki*, *Duża Morawica*, -żej -cy, *Mała Morawica*, -łej -cy 1963 *UN* 1, 20. — Od ap. **morawa*, z suf. -ica, zob. *Morasko* i *Morawa* (1). Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *maior* 'większy', *parvus* 'mały', *minor* 'mniejszy' i pol. *duży*, *wielki*, *mały*. Przejściowo n. przybierała formę l. mnogiej. Lit.: *RKra* 107–8; *BarMorf* 50. IN

Morawicka Wola zob. **Wola Morawicka**

Morawin (1), wś, kal., gm. Ceków-Kolonia, 12,5 km na pld.-wsch. od Stawiszyna: *Morawino* 1402 *RWlkp* IV nr 62; *Morawino* 1411 *Kal* 40; *Moykowo cum Morawyno* (1439) *XV KW* V 616; *Morawiany* 1509 *Matr* IV/2, nr 9092; *Morawyno* 1511–23 *ŁLB* II 82; *Morawino* 1579 *ŽDz* XII 134; *Morawino* 1674 *MKl* (ASK 74, 136); *Wies Morawin* 1789 *MKl* (Tab 22, 370); *Morawin*, wś i folw. 1885 *SG* VI 670; *Morawin*, -na, *morawiński* 1971 *UN* 80, 25; gw. *moravīn*, -ina, *moravījski*. — Od n. os. i heral. *Morawa* SSNO III 551–2 (: n. regionu *Morawy*), z suf. -ino, później -in; okresowo też -any. Lit.: *Nieckula*, -ov- 289. ZZ

Morawin (2), wś, kal., gm. Doruchów, 10 km na pld.-wsch. od Grabowa nad Prosną: *Morawin*, dom. 1885 *SG* VI 671; *Morawin*, obszar dworski 1921 *Sk* X 68; *Morawin*, wś 1967 *SM* 715; *Morawin*, -na 1981 *WUN* II 479. EB

Morawinek zob. **Rejowiec**

Morawka, wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek, 12,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Noroua* (!) 1254 *KMaz* II 19 (tu?); *Muravi* (1414–25) 1456 *SHGMz* (MK 3, 98); *Muravi* (1418) 1456 *SHGMz* (MK 4, 104); *Murawy* 1425 *MkM* I nr 65; *Muraw* 1462 *SHGMz* (Ep. 9, 35); *Morawa* 1476 *SHGMz* (Ep. 13, 31v); *Murawa* 1512 *SHGMz* (C 53, 16v); *Gogole alias Muravi* 1513 *SHGMz* (Ep. 7, 203v); *Morawi* 1524 *AS* II 224; *Murawy Gąsiorki*, *Murawa Kmieca* 1567 *ŽDz* XVI 328; *Morawka* 1783 *MpPerMz*; *Murawka* 1827 *Tabella* II 35; *Murawka* 1885 *SG* VI 808; *Morawka* 1952 *UW* 5; *Morawka*, -ki, *morawkowski* 1971 *UN* 123, 12. — Od ap. *murawa* 'przestrzeń pokryta niską, gęstą trawą' *SpXVI*, *XV* 185, w l. mnogiej. W XV w. występuje forma *Morawy*,

z przejściem -ur- > -or-. W XVI w. n. zestawione *Murawy-Gąsiorki* i *Murawa Kmieca*; człony drugie od n. os. *Gąsiorek* SSNO II 93, w l. mnogiej, i od przym. *kmięcy* (: *kmięć*). Od XVIII w. *Morawka*//*Murawka*, z suf. -ka. *Murawy*//*Morawy* to skupisko kilku osad nad rz. Soną, zob. też *Morawy-Bachy*, *Morawy-Kafasy*, *Morawy-Kopcie*, *Morawy-Laski*, *Morawy-Wicherki*. Lit.: *Borkiewicz-Celińska*, *Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku*, 1970, 43; *ZMaz* 271. UB

Morawka zob. **Morawce** (1), **Morawki**

Morawki, dziś **Morawki**, wś, i **Morawki-Paulinowo**, cz. **Morawek**, dawniej wś, sier., gm. Błaszki, 7 km na pln.-wsch. od Błaszek: *Morawki* 1398 *Koz* VII 362; *Morawky* 1410 *Kal* 29; *Morawka* 1410 *RWlkp* IV 316; *Morawki* 1497 *Bob* nr 443; *Morawky* 1511–23 *ŁLB* II 60; *Morawki* 1579 *ŽDz* XII 111; *Morawki* 1827 *Tabella* II 31; *Morawki*, wś i dwa folw. 1885 *SG* VI 671; *Morawki A. i B.*, wsie i folw. 1901 *Przew* I 392; *Morawki*, wś i *Morawki-Paulinowo*, kol. 1967 *SM* 715; *Morawki*, -wek, *morawski* i *Morawki-Paulinowo*, -wek -wa, *morawski*, dwie wsi 1971 *UN* 80, 24; *Morawki*, -wek i *Morawki-Paulinowo*, -wek -wa 1981 *WUN* II 480; gw. *morafki*, -fkuf, *morafski*. — Od n. os. *Morawka* SSNO III 553 (: n. os. i n. heral. *Morawa* SSNO III 551–2), w l. mnogiej, przejściowo w l. pojedynczej. Człony odróżniające w n. zestawionych od liter *A* i *B* oraz od im. *Paulina*, z suf. -owo. ZZ

Morawskie zob. **Murawskie Nadbużne**

Morawsko, wś, przem., gm. Jarosław, 6,5 km na pld.-wsch. od Jarosława: *Morawsko* (1424) *ADP* 1, k. 9; *Morawsko* 1589 *ŽDz* XVIII/1, 22; *Morawsko* 1648 *AGZ* XXI nr 10; *Morawsko* 1794 *Ga* Cc1; *Morawsko* 1851 *Sch* 24; *Morawsko* 1885 *SG* VI 671; *Morawsko*, -ka, *morawski* 1965 *UN* 57, 35; gw. *morafsko*, -a, *morafski*, też *morawsko*. — Od ap. **morawa*, z suf. -sko, por. *Morasko*. Lit.: *MakPrz* 176. BCz

Morawsko zob. **Morasko**

Morawy (1), wś, ciech., gm. Stupsk, 14 km na pld.-wsch. od Mławy: *Ostrów Morawy* 1886 *SG* VII 701; *Morawy* 1921 *Sk* I 92; *Morawy* 1952 *UW* 18; *Morawy*, -raw, *morawski* 1972 *UN* 131, 7. — Początkowo n. zestawiona *Ostrów-Morawy*; człon pierwszy od ap. *ostrów* 'wyspa', człon drugi jest być może n. ponowioną z n. wsi *Morawy Wielkie* (zob.). UW

Morawy (2), wś, włoc., gm. Dobrze, 10 km na pln.-wsch. od Radziejowa: *Morawy* 1921 *Sk* I

Morawy

105; *Morawy*, -raw, *morawski* 1971 UN 182, 13. — Być może pierwotnie *Murawy*, od ap. *murawa* 'gesta, niska trawa'. Wieś położona na terenach podmokłych, bagiennych. Zmiana na *Morawy* mogła być ucieczką od domniemanego dialektyzmu. Istnieje też prawdopodobieństwo, iż n. jest nadana urzędowo. AG

Morawy zob. *Mary*

Morawy-Bachy, wś zaginiona, leżała w par. Ciemniewko, ciech.: *Bachy* 1567, *Murawy Bachy* 1573 ŻDz XVI 328; *Morawy Bachy* 1783 MpPerMz. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Morawka*, człon drugi od n. os. *Bach* SSNO I 75, w l. mnogiej. UB

Morawy-Kafasy, cz. wsi Smosarz-Dobki, dawniej wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek: *Murawy Jadamki*, *Murawy Grize* 1532, *Murawy Gembicze* 1573, *Murawy Przewłoczki*, *Murawy Tworki* (et *Ziemli*), *Murawy Ziembli* 1576, *Murawy Przewłoczki* (*Gebicze*), *Morawi Ziembli* 1577, *Murawy Kopcze* 1674, *Gryze* 1694 AtMz; *Murawy Ziębły* 1567 ŻDz XVI 328; *Morawy kafasy* 1783 MpPerMz; *Murawy kufassy* (!) 1827 Tabella II 36; *Murawy kafary* 1877 Zin I 403; *Murawy Kafary*, folw. 1885 SG VI 809; *Murawy Kafasy*, wś 1901 Przew I 396; *Murawy-Kafary*, wś 1921 Sk I 19; *Morawy-Kafasy*, -raw -sów, cz. wsi 1971 UN 123, 14; *Morawy-Kafasy*, -raw -sów 1981 WUN II 480. — W XVI w. kilka działów lub wsi o n. zestawionych (które identyfikowane są przez historyków z *Morawami-Kafasami* lub *Morawami-Kopciami*); człon pierwszy zob. *Morawka*, człony drugie od n. os. *Gęba*, z suf. -ice oraz od n. os. *Gryz*, **Przewłoczek* (: *Przewłoka*), *Tworek*, **Ziębła* (: *Ziębła*) RymSEN I 229, 275, II 310, 631, 741, w l. mnogiej. Człon *Kafasy*, *Kafary* może od ap. *kafar* 'przrząd mechaniczny do wbijania pali w ziemię' SW II 200, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 271. UB

Morawy-Kalisze, cz. wsi Morawy Wielkie, dawniej wś, ostrol., gm. Krzynowłoga Mała: Dux donavit 10 mansos Kaliska nuncupatos circa granicies Loyewskye, Lanyantha Slawkovi heredi in Crasne (1438) 1456 SHGMz(MK 3, 217); 10 mansos ... Caliska (1442) 1456 SHGMz(MK 3, 278); *Morawi Kalisie* 1567 ŻDz XVI 345; *Morawy Kalisze* 1783 MpPerMz; *Murawy kalisze* 1827 Tabella II 35; *Murawy kalisze* 1877 Zin I 404; *Morawy Kalisze* 1885 SG VI 671–2; *Murawy Kalisze*, wś 1901 Przew I 396; *Morawy-Kalisze*, przys. 1967 SM 715; *Morawy-Kalisze*, -raw -lisz, cz. wsi 1972 UN 140, 26; *Morawy-*

-Kalisze, -raw -lisz 1981 WUN II 480. — Wieś powstała na włókach *Kaliska*. Nazwa od ap. *kalisko* 'błoto, kałuża' Sstp III 227, w l. mnogiej. Od XVI w. n. zestawiona *Morawy-Kalisze*, w XIX w. też *Murawy-Kalisze*; o członie pierwszym zob. *Morawy Wielkie*, człon drugi albo nawiązuje do n. pierwotnej (zapewne uproszczony z *Kaliszcze*), albo pochodzi od n. os. *Kalisz*, w l. mnogiej. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 83–5; ZMaz 271. UB

Morawy-Kopcie, cz. wsi Smosarz-Dobki, dawniej wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek: *Murawy kopcie* 1827 Tabella II 36; *Murawy Kopcie*, folw. 1885 SG VI 809; *Murawy Kopcie*, wś 1901 Przew I 396; *Morawy-Kopcie*, -raw -ci, cz. wsi 1971 UN 123, 14; *Morawy-Kopcie*, -raw -pci 1981 WUN II 480. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Morawka*, człon drugi od n. os. *Kopeć* (od *kopeć* 'dym z sadzą') RymSEN I 436, w l. mnogiej. UB

Morawy-Laski, cz. wsi Smosarz-Dobki, dawniej wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek: Stephanus de Moravi 20 mansos Laskovoblone prope a Muravi (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 9v–10); Stephanus de *Murawy* 1426 MkM I nr 279; *Murawi Lasky* 1512 SHGMz(C 53, 204v); *Murawy Lasky* 1567 ŻDz XVI 328; *Murawy laski* 1827 Tabella II 36; *Murawy Laski* 1885 SG VI 809; *Murawy-Laski*, wś 1967 SM 724; *Morawy-Laski*, -raw -sek, cz. wsi 1971 UN 123, 14; *Morawy-Laski*, -raw -sek 1981 WUN II 480. — Na włókach o n. *Laskowo-Błonie* powstała wieś *Murawy-Laski*. O członie pierwszym zob. *Morawka*, człon drugi związany z n. os. *Laska*, por. nob. Petri *Laska* (z tej wsi) 1472 SHGMz(MK 6, 13v). Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 80; ZMaz 271. UB

Morawy-Słiwki, cz. wsi Morawy Wielkie, dawniej wś, ostrol., gm. Krzynowłoga Mała: *Morawi Sliwki* 1567 ŻDz XVI 345; *Murawy sliwki* 1827 Tabella II 36; *Morawy Sliwki* 1839 MpKwat IV 1; *Murawy sliwki* 1877 Zin I 404; *Morawy-Słiwki* 1885 SG VI 672; *Murawy Słiwki*, wś 1901 Przew I 396; *Morawy-Słiwki*, przys. 1967 SM 715; *Morawy-Słiwki*, -raw -wek, cz. wsi 1972 UN 140, 26; *Morawy-Słiwki*, -raw -wek 1981 WUN II 480. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Morawy Wielkie*, człon drugi od n. os. *Słiwka* SSNO V 365, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 271. UB

Morawy-Wicherki, cz. wsi Smosarz-Dobki, dawniej wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek: pariete *Mu-*

rawska (1452)1456 SHGMz(MK 4, 131-131v); 20 ingro in *Murawy* ... nob. Johannis Wycher 1472 SHGMz(MK 6, 13v); *Mvra* Vycherky 1512 SHGMz(C 53, 77); Johannis Wycherk de *Mvrawy* 1514 SHGMz(Ep. 2, 36); de *Morawy* Wichorki (!) 1515 SHGMz(Ep. 2, 62); *Murawy* Wicherki 1567 ŻDz XVI 328; *Morawy* wicherki 1783 MpPerMz; *Murawy* wicherki 1827 Tabella II 36; *Murawy-Wicherki*, folw. 1885 SG VI 809; *Murawy* Wicherki, wś 1901 Przew I 396; *Murawy-Wicherki*, kol. 1967 SM 724; *Morawy-Wicherki*, -raw -ków, cz. wsi 1971 UN 123, 14; *Morawy-Wicherki*, -raw -ków 1891 WUN II 480. — O n. *Murawy*//*Morawy* zob. *Morawka*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. os. *Wicherek* SSNO VI 52, w l. mnogiej. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 80; ZMaz 271. UB

Morawy Wielkie, wś, ostroł., gm. Krzynowłoga Mała, 11 km na pln.-zach. od Przasnysza: *Murawy* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 124); *Murawy* 1428 MkM II nr 70; *Muravi* 1477, *Morawi* 1480 SHGMz(Ep. 13, 140v i 279); *Murawi* Wielkie 1567 ŻDz XVI 345; *Morawy* w. 1783 MpPerMz; *Murawy* wielkie 1827 Tabella II 36; *Murawy* wielkie 1877 Zin I 404; *Morawy-Wielkie* 1885 SG VI 672; *Murawy* Wielkie 1901 Przew I 396; *Morawy* Wielkie 1967 SM 716; *Morawy* Wielkie, -raw -kich, *morawski* 1972 UN 140, 26. — Od ap. *murawa*, w l. mnogiej. Od XVI w. n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *wielki*. W formie *Morawy* — przejście -ur- > -or-. Lit.: ZMaz 271. UB

Morąg, mto, olszt.: *Mörungen* 1327 SRP I nr 612; de *Morungen* (1328)XV, in *Morungen* (1334) XVI PrUr II 396, 558; *Morunge* (1337)1394 PrUr III 84; *Morungen* 1340 Ger 101; *Morunge* (1350) XV PrUr IV 542; *Morung* (1354)XV PrUr V 140; *Marungen* 1364 Ger 101; *Morungen* 1400 VPr V 155; Civitas *Morung* 1402-08 GermerSied 274; *Morungk* ... castrum et oppidum *Morang* (1410) DO XIII 63, 74; *Morung* 1415 GZ 3; *Morunge* 1425 Font XXIX 351; *Morung* 1498 Font LIV 33; *Moringk* 1512 Font LXVI 157; *Morungk* 1540 GermerSied 274; *Mohrungen* 1543, 1599/1600 HAPr V 70; *Morungen* Stadt 1789 Goldb I 137; *Mohrungen* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Morąg*, niem. *Mohrungen* al. *Morungen*, dok. *Moring*, *Maronis*, *Moryngk* 1885 SG VI 672; *Morungen* — *Morąg*, -ąga, *morąski* 1946 MPol XXIV nr 14; *Morąg*, -ga 1981 WUN II 480. — Nazwa genetycznie stprus. **Marangis* (> **Marungis*), przejęta

zapewne z n. jez. o tej samej nazwie, osuszonego w 1865 r., dziś to *Morąskie Łąki* Ley II 145. Nazwa jeziora o etymologii takiej samej jak n. *Maróz*, *Marózek*. Nie można też wykluczyć, że n. została przeniesiona z n. jez. *Morąg* (położonego 6 km na pld.-wsch. od Moraga), o starej dokumentacji źródłowej, por. *Marunge*, *Marung* 1346, *Marung* 1348, *Marang* 1378 Ley II 244. Mażiulis rekonstruuje na podstawie tej nazwy balt. ap. **marangan* (jak **ezeran*, lit. *ežeras*, prus. *assarau*) w znaczeniu 'zawierający słabe migotanie'. Lit.: Ger 101; *Morąg*. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 96-113; GermerSied 273-5; Mażiulis Prus III 149-51; RymNmiast 154; RospSEMig 233; PrzybBalt 182-3. RP

Morązy zob. *Maróz*

Morcków zob. *Morszków*

*Morczy*no zob. *Murczyn*

*Morczy*ny, kol., dawniej wś, tor., gm. Chelmska, 8 km na pld.-wsch. od Chelmska: *Mortschin* (1279), *Mortschyn* 1285 Woel 62, 67; *Mortschen* ok. 1446, *Morczi*n 1560, 1569 Woel 467, 897, 916; *Morczy*ny 1570 ŻDz XXIII 4; *Morczy*ny 1647 Font IV 28; *Morczy*ny, *Morszten* (!) 1667-72 Font VI-X 71; *Morczy*ny 1796-1802 MpSchröt XXI; *Morczy*ny, niem. *Morczi*n, *Morczy*n 1885 SG VI 674; *Morczy*ny (*Mortschin*) 1925 Krzep 74; *Morczy*ny, -czyn, cz. wsi Mirakowo 1972 UN 187, 6; *Morczy*ny, -czyn 1981 WUN II 480. — Dawniej *Morczy*n, od n. os. *Morka* (: psl. **mora* 'zmora; mara' lub stp. *mora* 'sykomor, morwa', *morku*ć 'mruczeć') SSNO III 555, z suf. -in, wtórnie -iny. *Mortschin*, *Mortschen* to niem. substytucje fonetyczne n. polskiej. Lit.: SHGCh 81. WK

Mordarka, wś, nowosąd., gm. Limanowa, 20 km na pln.-zach. od Nowego Sącza: *Mordarka* 1488 SHGKr(ZCz 4, 23); *Mordarka* 1529 LR 42; *Mordarka* 1581 ŻDz XIV 131; *Mordarka* 1680 Rej 209; *Mordarka* al. *Morderka* 1885 SG VI 674; *Mordarka* 1921 Sk XII 20; *Mordarka*, -ki, *mordarecki* 1964 UN 6, 57; gw. m^l*ordārka*, -ki, m^l*ordāški*. — Od n. os. *Mordar*, por. *Morder* SSNO III 554, niem. n. os. *Morder* Gott 355, suf. -ka. Wieś leży nad potokiem *Mordarka*. Lit.: LKrak 96-7; PSąd I 74; Rymut, Majtān, HE XIII 155-6. IN

Mordele zob. *Godzieszi*

Morderka zob. *Mordarka*

Mordy, mto, siedl.: *Mordy* 1408, *Mordi* 1488 SHGPd(kartoteka); *Mordli*, *Mordy*, mko 1580 ŻDz XVII/1, 2, 82; *Mordy* 1827 Tabella II 31; *Mordy*,

os. miejska, przed 1867 r. mko 1885 SG VI 675; *Mordy*, mto 1921 Sk IV 2; *Mordy*, -dów 1981 WUN II 480. — Nazwa od n. os. *Morda* (od *mord*, *mordować* 'męczyć, zabijać', *morda* 'pysk zwierzęcia', też od żydowskiego im. biblijnego *Mordokai*) RymSEN II 116, w l. mnogiej. Miasto lokowane w 1488 r.; w l. 1867–1919 czasowo utraciło prawa miejskie. Lit.: RymNmiast 154; RospSEMig 233–4. EB

Mordyle zob. **Godzieszki**, **Mordele**

More, wś zaginiona, leżała nad Odrą: *More* 1351 CdB A XIX 23; *More* 1491 CdB A XIX 55; *More*, wś opuszczona 1499 CdB A XIX 57. — Nazwa słow. od **mor-* 'wielka woda' lub od *morzyć*, być może z suf. *-e*. BCz

Moreinen zob. **Morany**

Morgen zob. **Kumielsk**

Morgengrund zob. **Suczki** (1)

Morgenstern zob. **Jutrzenka**

Morgi (1), wś, biał., gm. Suchowola, 7 km na wsch. od Suchowoli: *Morgi* 1963 Mp-25 (Dąbrowa Białostocka); *Morgi* 1967 SM 716; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481; gw. *murę*, -gów, *murgowski*. — Od ap. *morg* 'jednostka miary powierzchni — około 5600 m²; pole tej wielkości' SpXVI, XV 12, *morga* 'miara powierzchni, trzydziesta część włóki' SW II 1042, w l. mnogiej. W postaci gw. przejście *-o-* > *-u-* wskutek podwyższenia artykulacji; widoczny także wpływ fonetyki i fleksji białoruskiej. EB

Morgi (2), wś, bydż., gm. Kruszwica, 4,5 km na zach. od Radziejowa: *Morgi* 1961 Mp-25 (Radziejów); *Morgi* 1967 SM 716; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481. AG

Morgi (3), wś, bydż., gm. Nowe, 2 km na pld.-zach. od Nowego: *Morgi* 1664 Font XXXII 96; *Morgowo* 1677 Font XXXIV 324; *Morgowizn* 1682 Font V 57; *Morgi* 1749 Font XVI–XIX 514; *Unterberg* 1789 Goldb II 262 MpSchröt XV; *Unterberg* 1835 MpEng; *Morgi* 1912 Bär 79; *Morgi* (*Unterberg*) 1925 Krzep 74; *Morgi* 1952 UW 57; *Morgi*, wś, *Morgi Dolne*, kol. 1967 SM 716; *Górnice Morgi* 1971 UN 186, 24; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481. — Nazwa pol. w l. mnogiej, sporadycznie też z suf. *-owo* oraz *-izna*. Nazwa niem. *Unterberg* od *unter* 'pod' i *Berg* 'góra'. Członny odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny* i *górny*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 69. WK

Morgi (4), wś, ciech., gm. Nasielsk, 5,5 km na pld.-zach. od Nasielska: *Pyesciroy* alias *Morgy* 1509 SHGMz(Z 22, 60v); *Pyesciroy* alias *Morgy* *Pyesci-*

roskye 1514 SHGMz(Z 20, 448); *Morgy* 1542 SHGMz(ZG 2, 255); *Pyesczyroy* *Morgy* 1576 ŻDz XVI 314; *Morgi* 1783 MpPerMz; *Pieścirogi morgi* 1827 Tabella II 88; *Morgi* 1839 MpKwat IV 3; *Morgi* 1885 SG VI 677; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481. — Dawniej n. zestawiona *Pieścirogi-Morgi*; o członie pierwszym zob. *Pieścirogi*, o członie drugim zob. *Morgi* (1). Lit.: ZMaz 295. UB

Morgi (5), cz. wsi Bolechowice, dawniej wś, krak., gm. Zabierzów: *Morgi* 1787 Spis 330; *Morgi* 1827 Tabella II 31; *Morgi*, wś 1885 SG VI 677; *Morgi*, wś 1921 Sk III 62; *Morgi*, *Mörg*, cz. wsi 1963 UN 1, 25; *Morgi*, *Mörg* 1981 WUN II 481. IN

Morgi (6), cz. wsi Mianowo, dawniej wś, łomż., gm. Andrzejewo: *Mianowo-Morgi* 1921 Sk V 67; *Mianowo-Morgi*, wś 1967 SM 681; *Morgi*, -gów, cz. wsi 1971 UN 134, 32; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481. — O członie pierwszym zob. *Mianowo*. UB

Morgi (7), wś, sier., gm. Dobroń, 8,5 km na pld.-wsch. od Łasku: *Morgi* 1921 Sk II 48; *Morgi* 1952 UW 90; *Morgi*, -gów, *morgowski* 1974 UN 42, 12. EB

Morgi (8), wś, suwał., gm. Przzerośl, 13 km na pln.-zach. od Suwałk: *Morgi* 1784 SHGPd(Opis-par rkps I nr 6010, s. 37–38); *Morgi* 1827 Tabella II 31; *Morgi* 1885 SG VI 677; *Morgi* 1921 Sk V 86; *Morgi*, -gów 1981 WUN II 481; gw. *morgi*, -gof, *morgofski*. EB

Morgi (9), wś, zamoj., gm. Józefów, 25 km na wsch. od Biłgoraja: *Morgi* 1921 Sk IV 123; *Morgi*, -gów, *morżański* 1967 UN 106, 26; gw. *morgi*, -uf, *morżański*. BCz

Morgi zob. **Dereźnia**, **Kołaki-Morgi**, **Mieszki-Morgi**, **Zagrody Dąbrowickie**

Morgi-Cyganka, dziś *Cyganka* i *Morgi*, dwie wsi, wś, skiern., gm. Wiskitki, 6,5 km na pln.-zach. od Żyrardowa: *Morgi* 1952 UW 11; *Cyganka*, *Morgi*, dwie wsi 1967 SM 176, 716; *Morgi-Cyganka*, -gów *-ki*, *morgocygański*, wś 1971 UN 126, 20; *Morgi-Cyganka*, -gów *-ki* 1981 WUN II 482; *Morgi-Cyganka*, po zmianie *Cyganka*, *-ki*, *cygański*, oraz *Morgi*, -gów, *morgowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Początkowo *Morgi*. Współcześnie n. zestawiona; o członie drugim zob. *Cyganka* (1). UW

Morgi Rząsawskie, wś, piotr., gm. Bełchatów, 7,5 km na pld.-zach. od Bełchatowa: *Rząsawskie Morgi*, wś 1921 Sk II 75; *Morgi Rząsawskie* 1962 Mp-25(Bełchatów); *Rząsawskie Morgi*, kol. 1967 SM 1001; *Morgi Rząsawskie*, -gów *-kich*, cz.

wsí Rzasawa 1972 UN 39, 17; *Morgi Rzasawskie*, -gów -kich 1981 WUN II 482. — Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi Rzasawa. EB

Morgi Zawadowskie, wś, piotr., gm. Belchatów, 6 km na pld.-wsch. od Belchatowa: *Zawadowskie Morgi* 1921 Sk II 75; *Zawadowskie Morgi* 1967 SM 1340; *Morgi Zawadowskie*, -gów -kich, *zawadowski* 1972 UN 39, 16. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi Zawadów. EB

Morgow zob. **Margowo**

Morgowniki, wś, łomż., gm. Nowogród, 1,5 km na pld.-zach. od Nowogrodu: *Morgowniki* 1783 MpPerMz; *Morgowniki* 1827 Tabella II 31; *Morgowniki* 1885 SG VI 678; *Morgowniki*, -ków 1981 WUN II 482. — Od ap. *morgownik* 'zagrodnik obowiązany do robocizny; najemnik do koszenia zboża, płatny od morga' SW II 1043, w l. mnogiej. UB

Morgowo, wś, tor., gm. Ciechocin, 13,5 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Morgowo* 1527 Vlad XI 10; *Morgowo* 1784 MpPerPl; *Morgowo* 1802-03 MpGillyPr; *Morgowo* 1825 Gawarecki 153; *Morgowo* 1827 Tabella II 31; *Morgowo*, rum. 1877 Zin I 399; *Morgowo*, kol. 1885 SG VI 678; *Morgowo*, kol. 1901 Przew I 392; *Morgowo*, wś 1952 UW 52; *Morgowo*, -wa 1981 WUN II 482. — Od n. os. *Morg* SSNO III 555, z suf. -owo. Do n. os. por. ap. *morg*. EB

Morgowo zob. **Morgi** (3)

Morhard(s)berg zob. **Morasy** (1)

Morin zob. **Murzynko**, **Murzynno**

Morischau zob. **Morzyszów**

Moritzfelde zob. **Morzyczyn** (3)

Moritzruhe zob. **Budy** (11)

Morka zob. **Mórka**, **Mórkowo**

Morkau zob. **Morakówko**

Morkiszke zob. **Markiszki**

Morkowo zob. **Mórkowo**

Morliny, os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 3 km na pld.-zach. od Ostródy: *Oerlyn* (1332)XIV PrUr II 497; uf dem *Orlein* (1348)1633 PrUr IV 312-4, przyp. 8, 17; von *Orleyn* (1351)XV PrUr IV 644-5; *Orleyn*, *Morleyn* 1351 Kętl 362; *Orleyn* 1437 GZ 78; *Mörten*, folw. 1789 Goldb I 136; *Moerten* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Mörten*, folw. 1820 Wald 207; *Moerten*, *Marliny*, *Mörten*, Vorw., *Marliny*, *Marlin* ok. 1850 SzczesTeka 67, 79; *Morlen* — *Morliny* 1879 Kętn 204; *Orliny* al. *Morliny* 1882 Kętl 362; *Morliny*, niem. *Moerten* 1885 SG VI 680; *Mörten* — *Marliny*, dw. 1946 Ley I 77; *Mörten* — *Morliny*, -lin, *morliński* 1950 MPol nr

A-8, poz. 76; *Morliny*, -lin 1981 WUN II 482; gw. *marlini*. — Nazwa genetycznie strpus., ponowiona z n. jez. o n. prus. **Arel-in-s*/**Erl-in-s*. Nazwa jez. od rdzenia **arel-*, por. prus. *arelis* 'orzeł', z suf. -in- (okresowo też -ein-). Być może n. motywowana jest rdzeniem **arl-* (< **erl-*, jak w lit. ap. *erlos* 'skoszona świeżo trawa', por. też n. w. *Erla*) w znaczeniu metaforycznym. Nagłosowe **A-* oddano w zapisach niem. jako O, E, Ö; proteza *M-* ze ściągnięcia *im Orleyn*. Postać pluralna n. pol. pod wpływem niem. końcówki -en. Lit.: Ger 10; Biolik, PMT X 96-7; Przybalt 183; Toporov Prus I 101-2. RP

Mornen zob. **Murzynowo** (1)

Mornischen Hollander zob. **Gościnowo**

Mornow zob. **Murzynowo** (1)

Morochów, wś, krośn., gm. Zagórz, 10 km na pld. od Sanoka: De *Morochowa* 1402 AGZ VII 46; De *Mrochowa*, *Morochow* 1424 AGZ XI nr 55, 63; *Mrvchow* 1465, *Antiqua Mrochow* 1469, in *Mrokowa* 1472 AGZ XVI nr 275, 603, 862; *M(r)okowa* 1504 Matr III nr 1428; *Mrochow* 1589 ŻDz XVIII/1, 51; z *Mrochowa* 1608 RZl 175; *Morochow* 1787 MJ 19, XV, 77, 1; *Morachów* 1851 Sch 117; *Morochów* 1885 SG VI 680; *Morochów*, -chowa, *morochowski* 1965 UN 71, 76; *Mroczków* 1977 MPol 21, poz. 112; *Morochów*, -chowa 1981 MPol 7, poz. 61. — Od ukr. n. os. *Morochi*, pol. **Mrochi*, por. *Mrochna* SSNO III 565 (: *Mroczyślaw*) lub od n. os. ukr. **Morok*, pol. *Mrok* (lub *Mroczek*), z suf. -ów. Do n. os. *Morochi* por. ukr. ap. *morochi* 'pleśń, mech' Hrin II 446. Według Stieberta i Riegera może w związku z n. os. *Mroczek* (właściciel wsi w 1481 r.). W 1977 r. urzędowa zmiana n. na *Mroczków*. Do n. historycznej powrócono w 1981 r. Lit.: SHGsk II 145-8; MakSk 111; RiegŁemk 195; RiegSan 106; SŁ I 32-3. BCz

Moroczyn zob. **Mroczyń**

Morownica, wś, leszcz., gm. Śmigiel, 4,5 km na pld.-zach. od Śmigla: villam ... *Morofniica* 1296 KW II 126; *Morounicza* 1409 SHGPn III 196; *Morawnicza* (!) 1420 RWlkp III nr 759; *Morownyce* 1503 SHGPn III 197; villa *Morowniczu* 1510 NKs 130; *Morownicza* 1580-81 ŻDz XII 86; *Morownica* 1622-24, *Morownica* 1775 PPozn(Tab 1, 87 i 7, 10); *Morownica*, niem. *Murkwitz* 1885 SG VI 682; *Morownica*, niem. *Murkwitz* 1921 Sk X 95, 148; *Morownica*, -cy 1981 WUN II 482. — Od ap. **morownica*, spokrewnionego z ap. **morawa* 'mokre, trawiaste miejsce', por. *Morasko*. *Morawnica* — może w wyniku adideacji do ap. *morawa*. Nazwa niem.

Murkowitz jest n. urzędową. Lit.: SHGPn III 196-7; PPozn 197. ZZ

Morowo, wś, kosz., gm. Siemyśl, 17 km na pld.-zach. od Kołobrzegu: *Mohrow* 1572, *Mohrow* 1628 PMT XIII 50; *Mohrhof* 1784 Brüg II 493; *Mohrow* 1789 MpGillyPom; *Mohrow* 1836 MpUMbl 603; *Mohrow* — *Morowo*, -wa, *morowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Morowo*, -wa 1981 WUN II 482. — Nazwa słow. od pom. **Mor(a)*, por. pol. *Mor(a)* SSNO III 551, por. n. *Mory* (1), z suf. -ów. W formie zniemczonej adideacja do niem. *Moor* 'bagno'; wokół występują n. tereny z członem *Moor(e)*. Lit.: Rzduma I 67; Belchnerowska, PMT XIII 50. BCz

Morozowice zob. Mrożewice

Morów, wś, opol., gm. Nysa, 6 km na pld.-zach. od Nysy: *Moravia* 1249 Reg nr 705; *Morow* (1284)XIV SUR V 93; *Morov* 1294 SUR VI 114; *Morow* ok. 1300 CdSil XIV 32; v. *Morau* 1316, v. *Mohrau* 1323, de *Morow* 1334 Reg nr 3571, 4247, 3571; *Morow* (1367) K 417; *Murau* (!) 1638 J I 120; *Mohrau* 1743 SNGŚl VIII 60; *Mohrau* 1784 Z III 364; *Mohrau* 1845 K 417; *Mohrau*, wś 1885 SG VI 594; *Mohrau*, *Morów* 1941 Wrzosek 45; *Mohrau* — *Morów*, -owa, *morowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Morów*, -rowa 1981 WUN II 482. — Pierwszy zapis *Moravia* zlatynizowany. Nazwa od ap. *morawa*, zob. *Morawa* (1). Według Rosponda n. pochodzi od n. os. *Mor* (: *Morzysław*) SSNO III 558, z suf. -ów; zniemczona jako *Mohrau* (por. niem. *Moor* 'błoto, bagno'). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Morów*. Lit.: SNGŚl VIII 61; BorGŚl 51; Rospond, RKJWr II 55. JCh

Morow zob. Murów

Morren zob. Murzynowo (1)

Morrn zob. Murzynowo (1)

Morroschin zob. Morzeszczyn

Morsk, wś, bydż., gm. Świecie, 4 km na pln.-wsch. od Świecia: *Morsk* 1415, *Morschk*, *Morschli* 1419, *Moersky* 1423 Lor X 143; *Morske* 1438 GZ 102; *Morsz* 1450 Lor X 143; *Morsko* 1472 Matr I nr 961; *Morskye* 1496 Font L 248; *Morsk* 1534 Inwwłoc 121; z *Morskiem* 1565 Lupom 165; *Morsz* 1570 ŻDz XXIII 184; *Mursk* 1583, *Morsk* 1597 Font I-III 81, 341; *Morsk* 1664 Font XXXII 251; *Morski* 1749 Font XVI-XIX 204; *Morsk* 1796-1802 MpSchröt XV; *Morsk* 1885 SG VI 683; *Morsk* 1921 Sk XI 53; *Morsk*, -ka, *morski* 1971 UN 186, 32; gw. *młrsk*, -ska,

młrski. — Nazwa od przym. *mokry*, z suf. -sk i uproszczeniem grupy spółgłoskowej -krsk > -rsk. Możliwe też powiązanie n. z rdzeniem **mor-*, por. gw. *morze* 'duża woda'. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 69; Rospond, -rsk- 186; Górnowicz GSJ III 82. WK

Morsko (1), wś, częst., gm. Włodowice, 7,5 km na pln.-wsch. od Zawiercia: *Mokrsko* (1220)XV KMlp II 27; *Morsco* 1250 Hae 51; *Morszko* (1327)XV KMlp II 262; *Morsko*, *Mokrsko* 1470-80 DB II 211, III 151; *Mokrsko*, *Mokrzko* 1529 LR 344; *Morsko* 1581 ŻDz XIV 74; *Morsko* 1680 Rej 172; *Morska* 1787, *Morzko* 1789 SHGKrMat 190; *Morsko* 1827 Tabella II 32; *Morsko* 1885 SG VI 684; *Morsko* 1921 Sk III 4; *Morsko*, -ka 1981 WUN II 482; gw. *morsko*, -a, *morski*. — Nazwa od przym. *mokry*, z suf. -sko. Forma *Morsko* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -krsk > -rsk-. W XVIII w. odnotowana n. w l. mnogiej oraz postać *Morzko*. Lit.: RKrak 108. IN

Morsko (2), wś, kiel., gm. Koszyce, 7,5 km na pld.-wsch. od Ćmielowa: *Morsco* (1332)1445, *Morsco* 1336 Kkk I 165, 204; *Morzsko* 1397, *Mocrsko* 1398, *Morsco* 1399 Krak nr CCXXX(70), 6365, 8335, 8460; *Mokrsko* 1413 KMlp IV 143; *Mokrsko* (1428) ZDK II 134; *Morszko* 1470-80 DB II 173; *Morsko* 1529 LR 54; *Morsko* 1564 Lukrak II 84; *Morsko* 1629 RPobKr 102; *Mokrsko* 1680 Rej 102; *Morsko* 1787 MpPerKr; *Morsko* 1827 Tabella II 31; *Morsko* 1885 SG VI 684; *Morsko* 1921 Sk III 103; *Morsko*, -ka, *morski* 1966 UN 22, 31. — Nazwa od przym. *mokry*, z suf. -sko, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -krsk > -rsk-. Wieś leży nad Wisłą. Lit.: RKrak 108. IN

Morsko (3), os. zaginiona, leżała koło wsi Czyżew, koniń., gm. Rychwał: *Morsko* (1145)1795, *Moscho* (1261) KW I 16, 347; Swencza ... inter Zoreuo et Cizeuo et adiacens ville, nomine *Morsco* 1263, *Morscho* 1280 Kuj 355, 357. ZZ

Morsko zob. Mokrsko (1)

Morszaków, wś, siedl., gm. Jabłonna Łacka, 13 km na pln.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Moczko* (!) 1795 MpPerPd; *Morzaków* 1827 Tabella II 32; *Morzków* (!) 1839 MpKwat V 4; *Morzaków* 1885 SG VI 690; *Morzaków* 1901 Przew I 392; *Morzaków* 1952 UW 39; *Morszaków*, -kowi 1981 WUN II 482. — Dawniej *Morzaków*, od n. os. *Morzek*, z suf. -ów. Nazwa osobowa od podstawy *mor-*, por. *mór* 'zaraza', *mor* 'czarny', *mora* 'chorobliwy odór', *morzyć* RymsEN II 115. Zapisy z map zniekształcone

Współczesna postać *Morszków* oddaje gw. wymowę i rozwój $\tilde{r} > \tilde{i} > r\tilde{z}$ (rsz). EB

Morsztynowizna, wś, suwał., gm. Filipów, 17 km na płn.-wsch. od Olecka: *Morsztynowiszczyna* 1669 AWAK VII 582; *Morsztynowizna* 1744 SDV 106; *Morsztynowizna* 1827 Tabella II 32; *Marsztynowizna* (!) 1880 SG I 877; *Morsztynowizna* 1921 Sk V 81; *Morsztynowizna* 1967 SM 716; — Od nazw. *Morsztynów*, właścicieli dóbr na początku XVII w.; n. z suf. -owszczyzna, -owizna. Nazw. *Morsztyn* od niem. n. os. *Morstein*, ta od n. m. *Morstein* RymSEN II 117. Lit.: Safarewiczowa, -izna 29. EB

Mortangen zob. **Mortęgi**

Mortag, wś, elbl., gm. Stary Dzierzgorń, 12 km na pld.-zach. od Zalewa: *Mortegen*, na kopii: *Mortek* (1332)XV PrUr II 507; in *Morteke*, *Morteg* (1350)XV PrUr IV 501-2; *Morteck* (1354)XIV, *Morteke* (1697) PrUr V 148; czu *Mortecke* (1355)XV PrUr V 220; *Mortek* 1434 Ger 101; *Morteg* 1437 GZ 31; Ludewich von *Mortangen* 1515 Zeit XLII 163; Ludwigen von *Mortangen* 1524, 1526-37, 1594 MWrm VIII 479, 442; *Mortung*, wś 1789 Goldb I 137; *Mortung* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Mortung* — *Mortag* 1879 KętN 185; *Mortag*, niem. *Mortung* 1885 SG VI 685; *Mortung*, *Mortek* — *Mortęgi* 1946 Ley I 49; *Mortung* — *Mortag*, -aga, *mortąski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mortag*, -ga 1981 WUN II 482. — Nazwa może stprus. **Murtikis*, od XVI w. **Murt-ang-s*, z suf. -ik, później -ang-, zmienionym na niem. -ung- (zob. Ger 247). Podstawa nazwy być może od rdzenia **murt-*, por. lit. *miūti*, *miūsti* 'moknąć, stawać się mokrym, błotnistym', *miūrtas* 'przemoknięty, rozmoczony, rozmiękczony'. Brak materiału porównawczego wschodniobałtyckiego; por. też etymologię n. *Mortęgi*. Druga zrekonstruowana postać nazwy stała się podstawą pol. adaptacji *Mortęgi* i zatwierdzonej po 1945 r. formy *Mortag*. Lit.: Sm IV 68 i n.; PrzybBalt 183. RP

Mortęgi, wś, olszt., gm. Lubawa, 4,5 km na pld.-wsch. od Lubawy: *Morthagghen* 1326 Woel 156; bona ... *Mortangen* (1338) PrUr III 129; *Mortangen* 1423/24 DK 105; von *Mortangen* 1450 AST III 192; van *Mortang* (1452) Woel 483; vonn *Mortangen* 1480 Font XLI 6; *Mortęgi* 1572 ŻDz XXIII 27; z *Mortang* 1615 LuPrus 250; *Mortęgi*, *Mortęgi* 1667-72 Font VI-X 345, 358; *Mortęgi* 1682 Font V 20; *Mortung* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Mortęgi*, niem. *Mortung* 1885 SG VI 686; *Mortęgi*, niem. *Mortung* 1921 Sk XI 36, 82; *Mortęgi*, -tag, *mortęski*

1971 UN 171, 5. — Początkowo n. niem., prawdopodobnie od średniem. *mōr* 'bagno' i od *tange* 'piaszczysty grzbiet między bagnami' Lübhen 234, 398-9, przyswojona do j. pol. w XVI w. jako *Mortęgi* (substytucja fonetyczno-słotowtórca). Por. też etymologię n. *Morąg*. Lit.: SHGCh 81. WK

Mortung zob. **Mortag**, **Mortęgi**

Mortzfeld zob. **Cichogrąd**

Morungen zob. **Morag**

Moruny, os., dawniej wś, olszt., gm. Barciany, 7 km na płn. od Kętrzyna: *Kremen* 1423 Ger 72; *Maraunen*, folw. ok. 1780 HAPr IV 300; *Maraunen* 1789 Goldb I 135; *Cromonen* (*Maraunen*), adl. Vorw. 1820 Wald 139; *Maraunen* al. *Cromonen*, wś 1885 SG VI 103; *Maraunen* — *Maruny*, folw. 1946 Ley I 33; *Maruny*, os. 1967 SM 671; *Moruny*, -rui 1981 WUN II 482. — Pierwotna stprus. n. **Krīmōn-is* (**Kremōn-is*), o ile identyfikacja nazw prawidłowa. Nazwa motywowana rdzeniem **krīm-* (**kremi-*), poświadczonym w lot. **krime* 'grzyb' (: *krīm-eles*), n. m. *Krimi*, *Krims*, *Krimuonas*, prawdopodobnie w prus. n. m. *Krymlawki*, *Krzemity* (zob.); z terenu Inflant n. m. *Kremen*, *Kremona* SG VI 662, n. *Cremitten* (dziś Łozowoje w obwodzie kaliningradzkim). Zapis *Cromonen*, o ile nie poświadcza substytucyjnego wahania i : e (e : o), zob. Ger 214-5, może utrwałać postać **Krīmōn-*, od **kram-* (*kram-*), por. lot. *kramis* (?) 'krzemień' (*krāms* 'kram, rupiecie, graty; drobiazg, bagatelka') albo lit. *krāmas* 'strup, pryszcz; parch; niegodziwiec', por. też lit. n. m. *Kramava*, niem. *Craam*, *Kraam*, n. jez. *Kromowin*. Nazwa wsi utworzona za pomocą suf. -on-, zob. Ger 254. O n. *Moruny* zob. objaśnienie pod *Manuy*. Lit.: Ger 72; Biolik 116; Błażienė 69, 71; PētVV 196; PrzybBalt 183. RP

Morusy (1), wś, biał., gm. Krypno, 10,5 km na pld.-zach. od Knyszyna: *Moruszy*, folw. 1616 SHGP'd(Lustr k. 120v, 88); *Morusy* 1795 MpPerPd; *Morusy*, os. 1921 Sk V 15; *Morusy*, wś 1962 SkBiał 95; *Morusy*, -rus 1981 WUN II 482. — Od n. os. *Morus* RymSEN II 117, w l. mnogiej. Do n. os. por. gw. ap. *morus* 'brudas; wół czerwony z czarną pręgą na głowie' SGPKar III 184. EB

Morusy (2), przys., dawniej wś, kat., gm. Ogrodzieniec, 6 km na pld. od Zawiercia: *Morusy* 1877 Zin I 399; *Morusy*, wś 1901 Przew I 392; *Morusy*, wś 1921 Sk III 74; *Morusy*, -sów 1981 WUN II 482. IN

Mory (1), wś, ciech., gm. Pokrzywnica, 10,5 km na pld. od Pultuska: *Mory* (1377)XV KMaz III

209; *Mori* 1425 MkM I nr 87; *Mori* (1451)1456 SHGMz(MK 4, 122); Abraham Mora de *Mory* 1512 SHGMz(Ep. 7, 29); *Mori* 1514, *Mory* 1534 SHGMz(Z 11, 648v i 22, 276v); *Mory Obrąp*, *Obrąp Smolki* 1542 AtMz; *Mory* 1576 ŻDz XVI 319; *Mory* 1827 Tabella II 32; *Mory* 1839 MpKwat IV 2; *Mory* 1885 SG VI 686; *Mory*, -rów 1981 WUN II 482. — Od n. os. i heral. *Mora* SSNO III 551 (: psl. **mora* 'zmora, mara' lub *mora* 'sykomor lub morwa', por. też niem. ap. *Mohr*, *Maur* 'Murzyn, Maur'), w l. mnogiej. W XVI w. oboczna n. zestawiona *Obrąp-Smolki*; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Obrąp* (zob.), człon drugi od n. os. *Smolka* SSNO V 130, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 270. UB

Mory (2), wś, warsz., gm. Ożarów Mazowiecki, 4 km na pln. od Piastowa: *Mori* 1400 SHGMz(T. Zakrz. 8057, IV, 136); *Mori* (1414-25)1456 SHGMz(MK 3, 108v); *Mori* 1425 MkM I nr 162; *Mori*, *Mory* 1430 MkM II nr 182; *Mory* 1445, *Mori* 1492 ZHer nr 38, 714; *smor* 1517, w *morach* 1527 Warsz nr 2201, 2394; *Mory* 1580 ŻDz XVI 265; *Mory* 1783 MpPerMz; *Mory* 1827 Tabella II 32; *Mory* 1885 SG VI 686; *Mory*, *Mor* 1981 WUN II 482. Lit.: GórnrWlkp 125. UB

Moryca, cz. Piotrkowa Trybunalskiego, dawniej wś, piotr.: *Moryc*, kol. 1887 SG VIII 188; *Moryc* 1901 Przew I 392; *Moryc*, wś 1921 Sk II 74; *Moryca* 1961 Mp-25(Piotrków Trybunalski); *Moryca*, os. n. 1967 SM 717; *Moryca*, -cy 1981 WUN II 482. — Od n. os. *Moryc* (: niem. n. os. *Moritz*, ta od im. *Mauritius*) RymSEN II 117; por. też n. stawu *Moryc* Koz VI 280. Wtórnie nastąpiła zmiana rozkładu gramatycznego nazwy. EB

Morycówka zob. *Budy* (11)

Moryń, dziś *Moryń*, mto, i *Moryń-Dwór*, os., zczec., gm. *Moryń*: *Morin* (1263)1323, de *Morin* (1265) PU II 103, 127; *Morin* 1306 CdB A XIX 68; *Moryn* (1331) PU VIII 32; *Moryn* (1401)1452 VPr V 156; *Mohrin* 1833 MpUMbl 1629; *Mohrin*, *Gut* — *Moryń*, -nia, *moryński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Moryń* — *Mohrin*, *Moryń* — *Mohrin Gut* 1951 Rosp 198; *Moryń*, mto 1967 SM 717; *Moryń*, -nia, *Moryń-Dwór*, -nia *Dworu* 1981 WUN II 482. — Nazwa słow. od n. jez. *Moryń*, dziś *Morzycko* (por. *Morin* 1306 HE VII 105), obie w związku z psl. **mor*- 'woda'. Pierwotna forma nazwy trudna do ustalenia, gdyż ulegała wpływom niem.; może z suf. -*in* lub -*yn* (< -*ynia*). Według Trautmanna n. od n. os. *Mora* SSNO III 551. W n. osa-

dy człon odróżniający od niem. *Gut* 'majątek', pol. *dwór*. Niemiecka n. *Mohrin* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Moryń*. Lit.: TrautmElb I 93; Rosp-SEMig 234; RymNmias 154; Belchnerowska, HE VII 105. BCz

Morza, os. zaginiona, leżała w par. Kajew, gm. Gołuchów, kal.: *Morza* 1396 KW III 685; *Morza* 1405 KW V 75; de *Morza* 1411 Kal 190; in bonis Barkowo et *Morza*, districtus Calissiensis 1473 Matr I nr 1057; *Morza* 1511/12 VisitGn 397; *Morza* 1511-23 LLB II 48; *Morza* 1579 ŻDz XII 109; *Morza* 1618-20 PKal 62. — Nazwa prawdopodobnie ponowiona z n. rzeki *Morza*, lewego dopływu Prosnę, por. Kaewo super *Morza* rivo 1450 Koz I 183. Do n. rz. por. **mor*- 'woda stojąca'. Zapis *Morza* oddaje wielkopolski sposób wymawiania -rz- (> rż). Lit.: Babik 463; Wolnicz-Pawłowska, Nazwy wodne dorzecza Warty 2006, 111-2. ZZ

Morze (1), wś, biał., gm. Czyże, 15 km na pld.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Morze*, w siele *Morzu* 1576 Lupodl 130; *Morze* 1616, *Morze* 1772 Kond 130; *Morze* 1902 SG XV/2, 354; *Morze*, -rza 1981 WUN II 482; gw. *more*, -a, *morani*ski. — Nazwa prawdopodobnie przeniesiona z n. wsi *Morze* (2). Wieś założona przed 1570 r., zob. ŻDz XVII/2, 192. Lit.: Kond 130. EB

Morze (2), wś, biał., gm. Grodzisk, 12 km na pln.-zach. od Siemiatycz: *Morze* 1528 ŻDz XVII/1, 186; *Morrie* 1528 SHGPd(RIB XXXIII 124); *Morze* 1551 Semk 250; *Mazyry* *Mope* 1567 Kond 130; *Morze* 1569 UPL 276; *Morze* 1580 ŻDz XVII/1, 49; *Morze-Mazury* 1615, *Morze* 1676 Kond 130; *Morze* 1793 SHGPd(Regof 6, 12); *Morze Starawieś* 1795 MpPerPd; *Morze* 1902 SG XV/2, 354; *Morze*, -rzów 1981 WUN II 482; gw. *może*, -żuf, *możeski*. — Od n. os. i heral. *Mora* SSNO III 551, z suf. -*e*, por. Jakub i Maciej in *Morze* herbu *Mora* 1551 Kond 130; Jan *Morze* z tej wsi 1580 ŻDz XVII/1, 49. Według Halickiej n. pochodzi od psl. **mor*- 'woda'. Do dziś mieszka we wsi ród drobnoszlachecki o nazw. *Morzy*, dawniej *Morze*, który przybył z Mazowsza, stąd człon *Mazury* w przejściowej n. zestawionej (od gw. *Mazur* 'przybysz z Mazowsza', w l. mnogiej). W XVIII w. n. z członem odróżniającym od wyrażenia *stara wieś*. Lit.: Kond 130; HalBiał II 52. EB

Morzeszczyn, wś, gdań., gm. Morzeszczyn, 9 km na zach. od Gniewu: *Leuthmari villa* (1316)

XV PrUr II 115; *Morzenczin* 1423 Font XVI–XIX 329; *Merdersdorff* 1565 Lupom 148; *Morziszczino* 1583, *Morzyszczino* Font I–III 74, 163; *Morzescino* 1597, *Morsczino* (!) 1599 Font I–III 326, 446; *Moroszin* 1789 Goldb II 149; *Morreschin* 1796–1802 MpSchröt XV; *Morzyszczyn*, niem. *Morroschin* 1885 SG VI 688; *Morzyszczyn*, niem. *Morroschin* 1921 Sk XI 45, 82; *Morzyszczyn* 1952 UW 195; *Morzyszczyn*, -na 1981 WUN II 483; gw. *możeścyn*, -na, *możeścyski*. — Pierwszy zapis nazwy zlatynizowany, od niem. n. os. *Lothmar*, *Luthmar* Gott 334, w formie dopełniacza + *villa* 'wieś'. Sporadycznie występująca n. niem. *Mörderdorf* od n. os. *Mörder* Bahlow 346 + *-dorf*. Nazwa pol. *Morzęcin* od n. os. *Morzęta* SSNO III 558, z suf. -in, -ino. Zmiana na *Morzyszczyno*, *Morzyszczyn* niejasna. Może to odrębna n. od n. os. **Morzyszka*, por. *Morzysz*, *Morzyszek* RymSEN II 116. Lit.: Bugalska, PMT VI 68–9; Kreja, Ze studiów nad toponomastyką Kociewia, Rocznik Gdański XXVIII 130–1. WK

Morzewiec, wś, bydż., gm. Koronowo, 10 km na pld.-zach. od Koronowa: *Morzewiec*, niem. *Marthashaussen*, folw. 1885 SG VI 689; *Morzewiec*, niem. *Marthashaussen*, os. 1921 Sk X 5, 148; *Morzewiec*, wś 1933 SkBy 1080; *Morzewiec*, wś 1967 SM 717; *Morzewiec*, -wca, cz. wsi Trzyszczyń 1972 UN 174, 29; *Morzewiec*, -wca 1981 WUN II 483. — Od podstawy *morz-*, por. gw. *morzenie*, *morzyć* 'dusić, trapić', *morz* 'mróz', *morzeń* 'modrzew' SGP-Kar III 185, SW II 1045, lub od n. os. *Morz* Koz I 183, z suf. -ewiec. Nazwę *Marthashaussen* nadały wsi władze zaboru pruskiego. AG

Morzewko, os., dawniej wś, olszt., gm. Morąg, 6 km na pld.-zach. od Morąga: *Maraw* 1402–08, *Maraw* (Prussisches Dorf) 1448, *Maraw* 1505, *Maraw* 1539, *Maraw* 1577, *Marau* 1600, *Maraw* 1652 GermerSied 262–3; *Mahrau*, maj., folw. 1780 HAPr IV 299; *Mahrau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mahrau*, adl. Etabl. 1820 Wald 194; *Mahrau* 1882 Kętl 586; *Mahrau*, wś 1884 SG V 907; *Mahrau* b. M. — *Marewko*, folw. 1946 Ley I 48; *Mahrau* b. *Morungen* — *Morzewko*, -wka, *morzeveck* 1950 MPol nr A-92; *Morzewko*, -wka 1981 WUN II 483. — Nazwa genetycznie stprus. **Maraw-s*. Osada położona jest nad ciekim wodnym, dlatego bardziej prawdopodobny jest związek nazwy ze stprus. **māri* (*mary*) 'zatoka', lit. *mārė*, *mārės* 'morze, zatoka, jezioro' (też bałt.-słow. znaczenie 'błoto'), z suf. -aw-; por. podob-

nie etymologizowane n. *Mary* PMT IV 100, 255, *Morąg*. Inaczej objaśnia n. *Morzewo* (o podobnych zapisach) Gerulis (Ger 94). Nazwa spolonizowana jako *Marewko*; po 1945 r. ustalono postać *Morzewko*. Lit.: GermerSied 262–3; Mažiulis Prus III 110. RP

Morzewo (1), wś, elbl., gm. Pasłęk, 11,5 km na pld. od Pasłęka: *Maraw* 1386, *Minautendorf* 1387 GermerSied 263; *Minawtendorf* 1427, *Mynawthendorff* adder *Maraw* 1448, *Marll* (!) 1647, *Mahr* (!) 1699 GermerSied 263–4; *Mahrau*, wś ok. 1780 HAPr IV 299; *Mahrau* 1796–1802 MpSchröt X; *Mahrau*, wś 1820 Wald 191; *Mahrau bei S.*, *Maraw* — *Marewo* 1946 Ley I 48; *Mahrau b. Sanrodt* — *Morzewo*, -wa, *morzewski* 1950 MPol nr A-52; *Morzewo*, -wa 1981 WUN II 483. — Nazwa genetycznie stprus. **Maraws*, wg Gerulisa od n. os. *Mars*, z suf. -aw-. Do n. os. por. *Moricke* TAP 62, lit. n. os. *Marėnas* (: lit. *mañnti* 'tępić, zamećzać; morzyć') Zinkevičius 170. Zapisy źródłowe potwierdzają oboczną stprus. n. wsi **Minaut-ai*, w formie zmienionej *Minautendorf* (z *Dorf* 'wieś'). W podstawie jest prus. n. os. **Minaut-is*, por. *Mynaute* z 1267 r. w komornictwie Pasłęk TAP 60, 181, też lit. *Minėtkis* (: *miñti* 'pamiętać, przeżywać', *minėti* 'wspominać') Lpvž II 248, Zinkevičius 174. Substytut niem. *Mahrau* stał się podstawą n. pol. *Marewo*; po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Morzewo*. Lit.: GermerSied 263–4; Przybalt 183–4. RP

Morzewo (2), wś, pil., gm. Kaczory, 11 km na pln.-zach. od Chodzieży: *Morzewo* 1455 Koz V 48; *Morzewo* 1480 Koz I 438; *Morzewo* 1511/12 VisitGn 331; *Morzewo* 1548 MKI(B 143, 208); *Morzewo* 1578 ŻDz XII 171; *Morzewo*, wś 1885 SG VI 689; *Morzewo*, -wa, *morzewski* 1967 UN 75, 9. — Od n. os. *Morz*, *Morza* (od podstawy *mor-*, por. też im. złożone typu *Morzysław*) RymSEN II 115, z suf. -ewo. Lit.: Nieckula, -ov- 135. ZZ

Morzęcin, dziś *Morzęcin Mały* i *Morzęcin Wielki*, dwie wsi, wroc., gm. Oborniki Śląskie, 4 km na pln. od Obornik Śląskich: *Marabschino* 1218 KŚI II 191; *Morantino* 1245 SUr II 287; *Moranthino* ok. 1300 CdSil XIV 54; *Moranshino* 1319 GrMark II 11; *Moranshino* 1332 Reg nr 4184; *Gross Maritsch*, *Klein Maritsch* 1743 SNGŚI VIII 61; *Muritsch*, *Gross Muritsch*, *Klein* 1785 Z IV 371, 372; *Muritsch*, *Gross*, *Klein* 1845 K 424; *Gross Muritsch*, *Wielkie Murzyce*, *Klein Muritsch*, *Małe Murzyce* 1941 Wrzosek 21–2; *Gross Muritsch* — *Morzęcin Wielki*, -a -kiego, mo-

Morzęcino

rzęciński, *Klein Muritsch* — *Morzęcino Mały*, -a -ego, *morzęciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Morzęcino Mały*, -na -lego, *Morzęcino Wielki*, -na -kiego 1981 WUN II 483. — Dawniej *Morzęcino*, od n. os. *Morzęta* SSNO III 558, z suf. -ino. Od XVIII w. n. z członami odróżniającymi od niem. przym. *gross* 'wielki' i *klein* 'mały'. Nazwę zniemczono jako *Maritsch*, później *Muritsch*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Morzęcino Wielki* i *Morzęcino Mały*. Lit.: SNGŚI VIII 61. JCh

Morzęcino, wś, wroc., gm. Żmigród, 4 km na pld. od Żmigrodu: *Vorwerk Monshetzing* (!) 1322 Reg nr 4184; *Ex Marzencin* 1666/67 J I 452; *Marentschine* (*Marsencinno*) 1787 Z VII 403; *Marentschine*, *Marzencino* 1845 K 396; *Marentschine* 1900 Myc 72; *Mansdorf*, *Marzęcin* 1941 Wrzosek 15; *Mansdorf* — *Morzęcino*, -na, *morzęciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Morzęcino*, -na 1981 WUN II 483. — Dawniej n. *Marzęcino*, może też *Marzęcin*, od n. os. *Marzęta* SSNO III 114, z suf. -ino, -in, lub *Morzęcino*, od n. os. *Morzęta* SSNO III 558, z suf. -ino, zniemczona jako *Marentschine*. Nazwę niem. *Mansdorf* wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Morzęcino*. Lit.: SNGŚI VIII 61. JCh

Morzęcino zob. **Morzęcino**

Morzęty, cz. wsi Barkowo, dawniej wś, suwał., gm. Goldap: *Meretty*, *Meratten* 1584 PétVV 255; *Morathen* XVII–XVIII Froese 144; *Morathkehlen* 1756 PMT XII 163; *Morathen*, wś 1785 Goldb III 131; *Morathen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Morathen* al. *Morathen* 1885 SG VI 667; *Marathen* 1890 PMT XII 163; *Bergesruh* 1934, *Marathen* — *Moraty*, wś 1946 Ley I 129; *Bergesruh* — *Morzęty*, -et, *morzęcki* 1948 MPol XXVII nr A-78; *Morzęty*, -rzet 1981 WUN II 483; gw. *możęty*, *bezmorgi*. — Nazwa wsi jest różnie objaśniana. Najstarsze zapisy można odczytać jako prus. **Marait-ai* (-aj-?), por. prus. n. m. *Moreynie*, *Moriten*, *Morren* Ger 101, też n. os. *Mors*, *Moricke*, lub lit. *Moraiciiai*, od n. os. *Morjys* (: lit. *morjys* 'próżność; próżniak, leniuch' albo od niem. n. os. *Morris*) Lpvž II 270. Możliwe, że n. związana jest z lit. *mīras* 'mór, dżuma, cholera'. Przejściowo n. odnotowana z niem. -*kelmen* < prus. **kaimis*, lit. *kaimas* 'wieś' (*kiemas* 'dwór') TAP 55, 62. Nazwa spolonizowana jako *Moraty*; po 1945 r. ustalono postać *Morzęty*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 163; PétVV 255. RP

Morzko zob. **Morsko** (1)

Morzków zob. **Morszków**

Morzyca, wś, szczec., gm. Dolice, 19 km na pln.-wsch. od Pyrzy: *Blomberge* 1456 ZPyrz I 170; *Blomberge* 1534 PomKirch III 10; *Blomberge* 1618 Mplub; *Blumberg* 1789 MpGillyPom; *Blumberg* 1833 MpUMbl 1328; *Blumberg* — *Morzyca*, -cy, *morzycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Morzyca*, -cy 1981 WUN II 483. — Dawna n. niem. *Blum(en)berg*, od *Blume*, średniem. *blome* 'kwiat', z członem strukturalnym -*berg*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Morzyca*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 170. BCz

Morzyce (1), dziś *Stare Morzyce*, wś, i *Morzyce-Bujanowo*, cz. wsi *Stare Morzyce*, dawniej wś, korniń., gm. Babiak, 10 km na zach. od Izbicy Kujawskiej: *Morzyce* 1382 SHGKu(RA 65v); *Morzyce* 1489 Lupbrz 148; *Morzyce* 1527 Vlad XI 44; *Morzyce* 1557–66 ŻDz XIII 33; *Morzyce* 1674 Rpog 164; *Morzyce* 1796 PerOpis IX; *Morzyce* 1827 Tabella II 32; *Morzyce Stare* 1885 SG VI 690; *Morzyce*, wś i folw. 1901 Przew I 392; *Morzyce Stare*, *Morzyce-Bujanowo*, dwie wsi 1967 SM 717; *Stare Morzyce*, -rych, -rzyc, *morzycki*, *Morzyce-Bujanowo*, -rzyc -wa, *morzycki*, dwie wsi 1970 UN 82, 9; *Stare Morzyce*, -rych -rzyc, *Morzyce-Bujanowo*, -rzyc -wa 1981 WUN II 483, III 316. — Od n. os. i heral. *Mora* SSNO III 551, z suf. -ice. W XIX w. do n. dodano człon *Stare*, w celu odróżnienia od innych wsi o tej nazwie na Kujawach. Do n. osady filialnej dodano człon *Bujanowo*, od nazw. *Bujan* (: *bujan* 'zawadiaka') RymSEN I 61, z suf. -owo. AG

Morzyce (2), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 5 km na pld.-wsch. od Lubienia Kujawskiego: *Morzyce* 1839 MpKwat II 3; *Morzyce* 1885 SG VI 690; *Morzyce*, -rzyc 1981 WUN II 483. — Od nazw. *Morzyckich*, właścicieli licznych majątków kujawskich, zob. Borucki 356, 362. AG

Morzyce (3), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 9 km na pld.-wsch. od Radziejowa: *Morzyce* (1358)1585, *Morzyce* 1433 CdP II 728, 852; *Morzyce* 1489 Lupbrz 142; *Morzyce* 1527 Vlad XI 43; *Morzyce* 1577 Vlad XVII 66; *Morzyce* 1634 Rpodbrz 237; *Morzyce* 1796 PerOpis IX; *Morzyce* 1827 Tabella II 32; *Morzyce Bielawy* 1885 SG VI 690; *Morzyce* 1901 Przew I 392; *Morzyce*, -rzyc, *morzycki* 1971 UN 182, 18. — Od n. heral. *Mora* SSNO III 551, por. Sandek de Morzyce h. *Mora* 1412 Koz V 48; n. z suf. -ice. Przejściowo w XIX w. n. zestawiona; człon *Bielawy* od ap. *bielawa* 'łaka błotna'; dziś we wsi istnieją pola *Bielawy* 1971 UN 182, 18. AG

Morzyce zob. **Rzeżowo**

Morzyce-Bujanowo zob. Morzyce (1)

Morzychna, wś, tarn., gm. Żabno, 4 km na pld.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Morzychna* 1885 SG VI 690; *Morzychna*, -ny, *morzychniański* 1964 UN 5, 22. — Nazwa niejasna, może ma związek z *morzyć* 'głodzić, dręczyć, trapić, nękać, męczyć; zadawać komu śmierć, zabijać' SW II 1046 lub z n. os. **Morzych*, z suf. -na. IN

Morzyczyn (1), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 7 km na pln.-zach. od Sompolna: *Morzyczyn* 1882 Borucki 370; *Morzyczyn* 1885 SG VI 690; *Morzyczyn* 1921 Sk I 103; *Morzyczyn*, -na, *morzyczyński* 1971 UN 182, 14. — Od nazw. *Morzyckich*, właścicieli licznych majątków kujawskich, zob. *Morzyce* (2); n. na wzór n. m. z suf. -in. AG

Morzyczyn (2), dziś *Morzyczyn Włościański* i *Morzyczyn-Włoki*, dwie wsi, siedl., gm. Sadowne, 20 km na pln.-wsch. od Łochowa: *Morzaczino* (!), *Morziczino* 1429 Mkm II nr 793; *Manrzcizino*, *Morzyczyno* 1430 Mkm II nr 212; *Morziczin* (1438) 1456 SHGMz(MK 3, 217v); *Morzyczino* 1452 SHGMz(Ep. 5, 64v); *Morzyczyno* 1481 SHGMz(MK 9, 139); *Morzyczyn* 1578 ŻDz XVI 406; *Morzyczyn* 1783 MpPerMz; *Morzyczyn* 1827 Tabella II 32; *Morzyczyn* 1885 SG VI 690; *Morzyczyn* 1921 Sk IV 113; *Morzyczyn Włościański*, *Morzyczyn-Włoki* 1952 UW 42; *Morzyczyn Włościański*, -na -kiego, *Morzyczyn-Włoki*, -na *Włók* 1981 WUN II 483. — Od n. os. **Morzyca* (por. *Morzyce* RymSEN II 117), z suf. -ina, wtórnie -in. W XX w. *Morzyczyn Włościański* i *Morzyczyn-Włoki*; człony drugie od przym. *włościański* i od ap. *włoki* 'pastwiska', też 'miara powierzchni' SW VII 660. UB

Morzyczyn (3), wś, szczec., gm. Kobylanka, 8 km na zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Moritzfelde* 1752 Froese 131; *Moritzfelde* 1789 MpGillyPom; *Moritzfelde* 1834 MpUMbl 1242; *Moritzfelde* — *Morzyczyn*, -na, *morzyczyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Morzyczyn*, -na 1981 WUN II 483. — Dawna n. niem. *Moritzfelde*, od n. os. *Moritz Gott* 355, z członem strukturalnym -felde. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Morzyczyn*, nawiązując fonetycznie do pierwszego członu n. niemieckiej. BCz

Morzyczyn zob. Morasy (1)

Morzyczyn Włościański zob. Morzyczyn (2)

Morzyczyn-Włoki zob. Morzyczyn (2)

Morzyki, os. zaginiona, leżała koło wsi Parlin, bydż., gm. Dąbrowa: ku *Morzykom* ... ku Dąbrowie y Mokremu 1748 Koz V 49. — Od n. os.

Morzyk (od podstawy *mor-*, por. n. os. typu *Morzysław*) RymSEN II 115, w l. mnogiej. ZZ

Morzykobyła, wś, sier., gm. Mokrsko, 8 km na pld. od Wielunia: *Morzykobyła* 1827 Tabella II 32; *Morzykobyła*, os. 1885 SG VI 690; *Morzykobyła*, pustk. 1921 Sk II 134; *Morzykobyła*, wś 1967 SM 717; *Morzykobyła*, -ły, *morzykobyłski* 1974 UN 52, 20. — Nazwa w formie złożenia, od czasownika *morzyć* 'głodzić; męczyć; zabijać' SW II 1046 i od ap. *kobyła* 'samica konia, klacz'; por. n. *Morzywól*. EB

Morzyna, wś, wroc., gm. Wińsko, 16 km na zach. od Żmigrodu: *Morsina* ok. 1300 CdSil XIV 158; *Mersine* 1787 Z VII 255; *Mersine*, Ober u. *Nieder* 1845 K 405; *Mersine* 1900 Myc 73; *Mersine*, *Maibach* 1941 SOV 467; *Maibach* — *Morzyna*, -ny, *morzyński* 1948 MPol XXV nr 14; *Morzyna*, -ny 1981 WUN II 483. — Od n. rzeki **Morzyna*, w zapisie *Morina* (1269-73) GHenr I 252, 253, lub od n. os. *Morza* (: *Morzysław*) SSNO III 558, z suf. -ina. W zapisach historycznych utrwalona wymowa *ř > rs* (ślaska cecha gwarowa). Nazwę niem. *Maibach* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Morzyna*. Lit.: SNGŚI VIII 61. JCh

Morzyno zob. Zawady (25)

Morzysław, cz. Konina, dawniej wś, koniń.: *Conin cum parte Morislave* (1328) KW II 420; *Morzisław* (1359) 1457 AC II nr 538; in *Morzislave* (1364) 1436 KW III 241; in *Morzysław* 1461 AC II nr 580; *Morzysław* 1511-23 ŁLB I 236; *Morzysław* 1579 ŻDz XII 233; *Morzysław* 1618-20 PKal 122; *Morzysław* 1674 MKI(ASK 74, 163); *Morzysław*, wś, folw. i os. karcz. 1885 SG VI 690; *Morzysław*, wś i kol. 1967 SM 717; *Morzysław*, -wia 1981 WUN II 483; gw. *możysław*, -wa, *możysławski*. — Od n. os. *Morzysław* SSNO III 558, z suf. -je, -ja. Lit.: Rospond, -ja 95. ZZ

Morzyszków, wś, walb., gm. Kłodzko, 8 km na pln.-wsch. od Kłodzka: zum Dorfe *Marischau* 1334 Reg nr 5375; *Morschow* 1349, *Marischaw* 1410 KGL 30; *Morischaw* 1410 CdSil XXXIV 78; *Marischau* 1571, *Morischaw* 1625 KGL 30; *Morischau* 1743 SNGŚI VIII 62; *Mohrischau* 1789 Z IX 333; *Morischau* XVIII Urb II 20; *Morischau* 1845 K 419; *Morischau* 1900 Myc 73; *Neisstal* 1937 SNGŚI VIII 62; *Neisstal*, *Morzysów* 1941 Wrzosek 25; *Neisstal* — *Morzyszków*, -owa, *morzyszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Morzyszków*, -szowa 1981 WUN II 483. — Od n. os.

Morzysz (: *Morzysław*) SSNO III 558, z suf. -ów. Przewaga zapisów z -a- w nagłosowej sylabie wskazuje na ich charakter substytucyjny. Nazwę zniemczono jako *Morischau*. Nazwę niem. *Neisstal* wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Morzyszów*. Lit.: SNGŚl VIII 62. JCh

Morzywół, wś, rad., gm. Gowarczów, 7,5 km na płn. od Korńskich: *Morzywół* 1827 Tabella II 32; *Morzywół* 1885 SG VI 690; *Morzywół* 1921 Sk III 46; *Morzywół*, -wołu, *morzywołski* 1966 UN 24, 16. — Nazwa w formie złożenia, od czasownika *morzyć* 'męczyć; zabijać' SW II 1046 i ap. *wół*, może związana z miejscem uboju zwierząt rzeźnych, por. n. m. typu *Krowodrza*, *Oblekoń*, *Ryczywół*, lub od nazw. *Morzywół*, por. *Morzywolek* Snazw VI 452. Lit.: KopRad 221. IN

Mosaki zob. **Mosaki-Stara Wieś**, **Muszaki**

Mosaki-Gać zob. **Godacze** (1)

Mosaki-Godacze zob. **Godacze** (1)

Mosaki **Ilowe** zob. **Ilówko**

Mosaki **Ilowo** zob. **Ilówko**

Mosaki **Ilówko** zob. **Ilówko**

Mosaki-Księdze, wś (?) zaginiona, dziś prawdopodobnie *Kurówko* (1), ciech., gm. Krasne: *Mosaki Księdze* 1567 ŻDz XVI 345; *Mosaki Księdze* 1577 AtMz. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Mosaki-Stara Wieś*, człon drugi od ap. *ksiądz*, w l. mnogiej. UB

Mosaki-Łączka zob. *Kurówko* (1)

Mosaki-Łyżkowo zob. *Łyżkowo*

Mosaki-Rukle, wś, ciech., gm. Krasne, 11 km na płn.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Mossaki Rukle* 1535 SHGMz(Siel. 1-2, I 158); *Obrambiecz* alia *Rukle* 1542 AtMz; *Mossaki Rukle* 1567 ŻDz XVI 346; *Mosaki Rukle* 1580 AtMz; *Mosaki Rukle* 1783 MpPerMz; *Mossaki rukle* 1827 Tabella II 33; *Mossaki* al. *Mossaki-Rukle* 1885 SG VI 710; *Mossaki Rukle* 1901 Przew I 393; *Mosaki-Rukle*, -sak -li, *rukłowski* 1971 UN 123, 19. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Mosaki-Stara Wieś*, człon drugi od n. os. pochodzenia niemieckiego *Rukiel* SSNO IV 515, w l. mnogiej. UB

Mosaki-Skuczki, wś (?) zaginiona, może to dziś *Kurówko* (1), ciech., gm. Krasne: *Skuczki Mosaki* 1567 ŻDz XVI 346; *Mosaki Skuczki* 1577 AtMz. — Człon *Skuczki* od n. os. **Skuczek*, w l. mnogiej; por. nazw. *Skucz*, *Skucza*, czasownik *skuczyć* 'narzekać, skomleć' RymSEN II 441. UB

Mosaki-Stara Wieś, wś, ciech., gm. Krasne, 10 km na płn.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Moschaky* 1430 MkM II nr 197; *Mosschaky* 1470 SHGMz(MK 5, 129); *Mosaky* 1482 SHGMz(Ėp. 11, 272v); *Moschaky* 1509 SHGMz(Ėp. 149, 119v); *Mossaki Antiqua* 1512 SHGMz(C 53, 171); *Mossaki Starawiesz* 1567 ŻDz XVI 346; *Mosaki Stara wieś* 1783 MpPerMz; *Mossaki stare* 1827 Tabella II 33; *Mossaki stara wieś* 1877 Zin I 401; *Mossaki* al. *Mosaki-Starawiesz* 1885 SG VI 710; *Mosaki-Stara Wieś* 1921 Sk I 25; *Mosaki-Stara Wieś*, -sak -rej Wsi, *mosakowski* 1971 UN 123, 19. — Dawniej *Moszaki*, od n. os. *Moszak* (: *Modlibog*) SSNO III 559, wtórnice *Mosaki*. Od XVI w. *Mosaki Stare*//*Mosaki-Stara Wieś*. *Mosaki* — to tzw. okolica szlachecka, na obszarze której powstały: *Mosaki-Godacze* (1426 r.), zob. *Godacze* (1); *Mosaki-Ilówko* (1436 r.), zob. *Ilówko*; *Mosaki-Łączka*, zob. *Kurówko* (1); *Mosaki-Łyżkowo* (1459 r.), zob. *Łyżkowo*; *Mosaki-Księdze*, *Mosaki-Rukle*, *Mosaki-Skuczki*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV w., 1970, 85; ZMaz 270. UB

Mosancz zob. **Mazanki** (1)

Mosanczendorf zob. **Marzęcice** (2)

Mosantz zob. **Mazanki** (2)

Mosau zob. **Mozów**

Moschczenitz zob. **Moszczenica** (2)

Moschen zob. **Moszna** (2)

Moschendorf zob. **Muszczyzna**

Moschin zob. **Mosina** (3)

Moschiska zob. **Mościska** (6)

Moschnen zob. **Możne**

Moschnitz zob. **Mosznica**

Moschwitz zob. **Muszkowice**

Moscisk zob. **Mościska** (7)

Mosdzehnen zob. **Możdżany**

Moselache zob. **Śmiechowice**

Mosens zob. **Mazanki** (1)

Mosern zob. **Modzurów**

Mosgau zob. **Mózgowo**

Mosgront zob. **Witkowice** (1)

Mosgrunt zob. **Witkowice** (1)

Mosiądz zob. **Mazanki** (1)

Mosiębrza, cz. wsi Józefów, dawniej wś, płoc., gm. Bedlno: *Moszóbrza* 1398, *Mosóbrza* 1400, *Moschambrza* 1410 Łęcz II nr 420, 655, 656, 1909; *Mossabrza*, *Mossyabrza* 1511-23 ELB II 490, 491; *Mosiębrza* 1576 ŻDz XIII 107; *Mosiększe* (!) 1793 MpPerŁęcz; *Mosiębrza* al. *Mo-*

siembrza 1885 SG VI 702; *Mosiębrza*, wś i folw. 1901 Przew I 393; *Mosiębrza*, -rzy, cz. wsi 1974 UN 41, 10; *Mosiębrza*, -rzy 1981 WUN II 483; gw. *mośembżo*, -ży. — Nazwa niejasna; może od n. os. *Nasiębor* + -ja, z zagadkową zmianą *Na-* > *Mo-*. Drugą część nazwy można też odczytać jako **zobra*, od **zobrŭ* 'żubr' SEBor 757 + -ja; związek z przym. *mosiężny* (: *mosiądz*) raczej wątpliwy. Lit.: SHGŁęcz I 209. EB

Mosina (1), wś, gorz., gm. Witnica, 6 km na płn. od Witnicy: *Massyn* 1299 CdB A XVIII 371; *Mazzin* 1334 CdB A XXIV 20; *Massin* 1337 SHG-NM(Landb 22); *Massyn* 1345 CdB A XXIV 37; *Massowe* 1354 CdB A XVIII 297; *Massin* 1833 MpUMbl 1702; *Massin* — *Mosina*, -ny, *mosiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Mosina*, -ny 1981 WUN II 483. — Nazwa słow., zapewne pierwotnie **Maszyn*, od n. os. *Masz(o)* SSNO III 416, z suf. -in. Może też pierwotnie **Mššin* od **mšx* 'mecz' (wówczas *o* < **h* pod wpływem sąsiedniej spółgłoski wargowej oraz *o* > *a* na zasadzie substytucji). Formę *Mosina* wprowadzono urzędowo po 1945 r., być może w nawiązaniu do n. m. *Mosina* (4). *Massin* — niem. substytucja fonetyczna n. słowiańskiej. Lit.: TrautnElb I 122. BCz

Mosina (2), wś, kosz., gm. Szczecinek, 7 km na pld.-zach. od Szczecinka: *Mossin* 1532 LorSNH 75; *Mossin* 1628 TrautnElb II 49; *Mossin* 1789 MpGillyPom; *Mossin* 1885 SG VI 710; *Mossin* — *Mosina*, -ny, *mosiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mosina*, -ny 1981 WUN II 483. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Mossin*, pol. *Mosino*. Do n. jeziora por. *Mosina* (1). Niemieckie *Mossin* jest fonetyczno-graficzną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mosina*. Lit.: LorSNH 75; Rzduma I 128. BCz

Mosina (3), mto, pozn.: *Mossina* 1298, civitatem ... *Mossinam* ... *Mossina* ... *Mossin* (1302)XVII KW II 140, 205; *Mossina* 1358 KW III 113; in *Mosszyna* 1387, de *Mossino* 1394 Lek I nr 234, 1813; *Moszina* 1398 Lek II nr 2057; in *Mossynam* (1406) KW VII 328; s *Mosiny* 1424 RWlkp I nr 1186, 1187; *Mosyna* 1428 SHGPn III 198; *Moszyna* (1429)XVII KW IX 191; *Moschina* (1432) KW V 527; *Moszyna*, *Mossyna* 1504 Matr III nr 1253, 1648; in *Mossyna* 1508 Matr IV/2, nr 8829; *Mossina* 1510 NKs 103; *Mossina*, oppidum 1580 ŹDz XII 77; *Mosina*, niem. *Moschin* 1885 SG VI 702; *Mosina*, niem. *Moschin* 1921 Sk X 97, 148; *Mosina*, -ny 1981 WUN II 483. — Zapewne od n. rz. *Mosinki*

(dawniej *Mosina*, por. fluvium *Mosinam* 1292 KW II 65), nad którą leży miasto. Nazwa wodna, od psł. **mchlŭ* (por. pol. *mecz*), określała rzekę płynącą przez mchy. Pierwotnie n. rz. i n. m. brzmiały zapewne *Moszyna*, wtórnie przybrały postać *Mosina* w wyniku adideacji do częstych nazw na -in(a). Lit.: SHGPn III 197–200; RymNmiast 155; RospSEMiG 234; ZierNmiast 97–9. ZZ

Mosina (4), wś, szczec., gm. Dobrzany, 9 km na pld. od Chociwla: *Mossin* 1538 LorSNH 74; *Marsin* (!) 1618 MpLub; *Messin* 1628 LorSNH 74; *Mössin* 1789 MpGillyPom; *Mössin* 1834 MpUMbl 1245; *Mössin* — *Mosina*, -ny, *mosiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mosina* (Pomorska) — *Mössin*, os. 1951 Rosp 199; *Mosina*, -ny 1981 WUN II 483. — Nazwa późno zaświadczone, więc zapisy mogą być zniekształcone. Może n. słowiańska, od psł. **mchlŭ* lub od n. os. *Mosz*, z suf. -in(a). *Mössin* — niem. substytucja n. słowiańskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mosina*. Lit.: LorSNH 74; TrautnElb II 49; Rzduma II 80. BCz

Mosiny, wś, słup., gm. Człuchów, 7 km na pld. od Człuchowa: *Massin*, *Massyn* 1352 HKS nr 38; *Massin* (1352)1397 PrUr V 23; *Massyn* 1410 RegO I nr 1245; *Mošin* 1426 HKS nr 174; *Massien* 1437 GZ 112; *Mošien* 1474 Font XXVIII 2; *Moschyino* 1476 Matr I nr 1344; *Moschyina* 1495 Matr II nr 532; *Moszyna* 1504 Matr III nr 1253; *Mossyny* 1511/12 VisitGn 335; *Mossina*, wsi *Mossini*, z *Moszyna* 1565 Lupom 59, 60, 66; *Mossin* 1570 ŹDz XXIII 218; *Moszyna* 1624 LuPrus 188; *Moszyna* 1682 Font V 137; *Moszyn* 1749 Font XVI–XIX 467; *Mossin* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Mosiny* al. *Moszyna*, niem. *Mossyn* 1885 SG VI 703; *Mossin* — *Mosiny*, -in, *mosiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mosiny*, -sin 1981 WUN II 483. — Od n. os. *Mosz* SSNO III 559 lub od ap. *mchl/moch*, z suf. -ino, od XIX w. w l. mnogiej. WK

Moskale, os. nieistniejąca, leżała na płn.-zach. od wsi Kolnica, suwał.: *Moskule* (1795–1800)1808 WiśnAug 281. — Nazwa prawdopodobnie od n. osadników, należących do sekty starowierców, zwanych w źródłach XVIII-wiecznych *Moskalami*. Lit.: WiśnAug 281. EB

Moskale zob. *Głuszyn* (1), *Przysiółek*

Moskarnia zob. *Moskurnia*

Moskarzew zob. *Moskorzew*

Moskarzów zob. *Moskorzew*

Moskiewce, wś, biał., gm. Orla, 16 km na pld.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Moskowce* 1676

CzRkps nr 1099; *Moskiewce* 1790 Kond 131; *Moskiewce* 1795 MpPerPd; *Moskiewce* 1885 SG VI 706; *Moskowce* 1902 SG XV/2, 355; *Moskiewce* 1921 Sk V 19; *Moskiewce*, -wiec, *moskiewiecki* 1972 UN 153, 29; gw. *moskućci*, -ćiw, *moskućskij*. — Od brus. n. os. *Moska*, *Moska* (od im. cerkiewnego *Moisiej*; por. też ap. ros. *moska* 'mops') BiryłaBA II 287, III 85, z suf. -owce, -ewce. Lit.: Kond 131. EB

Moskole zob. Moskule

Moskornia zob. Moskurnia

Moskorzew, wś, częst., gm. Moskorzew, 7,5 km na wsch. od Szczekocin: *Moscorsow* 1334–42 MVat I 201; *Moscorzow* 1354–55 MVat II 435; *Moscorzow* 1374, de *Moscorsow* 1376 Krak nr 1, 82; *Moskorzow* (1381) KMłp I 425; *Moszczorzow* 1385 KMłp III 362; *Moskorow* 1386 Inscr nr 1193; *Moskorzew* (1387) 1497 ZDM V 29; *Moskorzow* 1391, *Moscorzow* 1393 Kkk II 155, 179; *Moskorzow* (1399), *Moskorzow* 1406 KMłp IV 65, 104; *Moschorzow* 1407 Sng II 111; *Moskorzow* 1428 SHGKr(ZK 146, 160); *Moskorzow* 1470–80 DB I 21; *Moskorzow* 1529 LR 199; *Moskorzow* 1629 RPobKr 163; *Moskorzów* 1684 Inwkrak 238; *Moskarzow* 1765 Żyd 418; *Moskorzow* 1787 MpPerKr; *Moskarzów* 1827 Tabella II 32; *Moskarzew*, *Moskorzew* al. *Moskorzów* 1885 SG VI 705–6; *Moskarzów* 1901 Przew I 393; *Moskarzew* 1921 Sk III 141; *Moskorzew*, -rzewa, *moskorzewski* 1971 UN 35, 43; gw. *moskażef*, -eva, *moskażeski*. — Od n. os. *Moskorz* SSNO III 558, z suf. -ów. Forma *Moskarzów* hiperpoprawna. Od XIX w. *Moskorzew*, z wtórnym przejściem -'ow > -'ew (związanym z formami urzędowymi w zaborze rosyjskim, które się później upowszechniły). Nie można wykluczyć pochodzenia n. od psl. **mosk*-, **mozg*- 'wilgoć'. Zmiana suf. -ów > -ew pod wpływem gwar mazowieckich. Lit.: RKrak 108, 228; Nieckula, -ov- 135; RospSEMig 235. IN

Moskorzyn (1), wś, legn., gm. Polkowice, 4 km na płn. od Polkowic: villa *Moschornio* 1580, *Mosternig* 1679 J III 2, 132; *Musternik* 1780 CdSil XXVIII 245; *Musternick* 1791 Z X 279; *Musternick* olim *Muskersen* u. *Maskertzin* 1845 K 424; *Musternick*, wś 1885 SG VI 815; *Musternik* 1900 Myc 38; *Herzogtal* 1937 SNGŚl VIII 62; *Herzogtal*, *Muskierzyn* 1941 Wrzosek 29; *Herzogtal* — *Moskorzyn*, -a, *moskorzyński* 1947 MPol XXV nr 124; *Moskorzyn*, -na 1981 WUN II 484. — Dawniej *Moskorzyno*, od n. os. *Moskorz*, z suf. -ino, zniemczone jako *Musternik*, *Muskersen*, *Maskertzin*. Na-

zwę niem. *Herzogtal* wprowadziła administracja hitlerowska. Wrzosek rekonstruował n. jako *Muskierzyn*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Moskorzyn*. Lit.: SNGŚl VIII 62. JCh

Moskorzyn (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Dolice, 16,5 km na płn.-wsch. od Pyrzyce: *Muscherin* 1441 TrautmElb I 146; *Muscherin* 1500, *Muscherin* 1508 LorSNH 76; *Muscherin* 1539 PomKirch I 174; *Musgerin* 1618 LorSNH 76; *Muscherin* 1789 MpGillyPom; *Muscherin* 1833 MpUMbl 1409; *Muscherin* 1885 SG VI 814; *Muscherin* — *Moskorzyn*, -na, *moskorzyński* 1947 MPol XXV nr 111; *Moskorzyn*, wś 1967 SM 717; *Moskorzyn*, -na 1981 WUN II 484. — Częste wahania o : a pozwalają na odczytanie n. jako **Močarin*. Do n. por. *moczar*, *moczary*, też n. os. *Moc(z)arz* SSNO III 541 (: stp. *mocarz* 'człowiek o wielkiej sile lub władzy'). W nazwie częsta na Pomorzu zmiana ar > er. Po 1945 r. urzędowo ustalono brzmienie *Moskorzyn*. Lit.: LorSNH 76; Rymar, ZPyrz I 170; Rzduma II 80. BCz

Moskorzyno zob. Moskorzyn (1)

Moskowce zob. Moskiewce

Moskule, dziś *Nowe Moskule*, wś, i *Stare Moskule*, cz. Łodzi, dawniej wś, łódz., gm. Stryków, 8,5 km na płn. od Łodzi: *Moscole* 1388, *Moskole* 1391 Łęcz I nr 899, 1021, 2046; *Moskole* 1417 Łęcz II nr 2871; *Moskolye* 1511–23 ŁLB II 395; *Moskolie* 1576 ŻDz XIII 92; *Moskule* 1793 MpPerŁęcz; *Moskule*, *Moskule małe* 1827 Tabella II 32; *Moskule*, *Moskuliki* 1877 Zin I 400; *Moskule-Nowe*, *Moskule-Stare*, *Moskuliki*, trzy wsi 1885 SG VI 707; *Moskule Nowe* i *Stare*, dwie wsi, *Moskuliki*, wś i folw. 1901 Przew I 393; *Moskule Nowe*, *Moskule Stare*, *Moskuliki*, trzy wsi 1921 Sk II 7; *Moskule Nowe* 1952 UW 87; *Moskule Nowe*, *Moskule Stare* 1961 Mp-25(Łódź); *Nowe Moskule*, -wych -li, *moskulski*, wś 1974 UN 40, 41; *Nowe Moskule*, -wych -li, *Stare Moskule*, -rych -li 1981, 1982 WUN II 572, III 316; gw. *moskole*, -li, *moskolski*, *nove moskule*, -yx -li, *moskulski*. — Dawniej *Moskole*, od n. os. *Moskol* (od *Moskal* 'mieszkaniec Moskwy; Rosjanin', stp. *moskal* 'żarłok; rodzaj placka') RymSEN II 118, w l. mnogiej. Od XVIII w. *Moskule* — w wyniku podwyższenia artykulacji samogłoski o > u przed spółgłoską l. Postać *Moskuliki* z suf. deminutywnym -ki. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: SHGLęcz I 209; BańMorf 40. EB

Moskurnia, wś, kal., gm. Koźminek, 13 km na płn.-zach. od Błaszek: de *Gacz* 1410–72 Koz IV 210;

Moskorzno ...*Gacz* 1410–72 SHGKI(TICaI 52); *Moszkurna* 1474, *Gacz*, *Moskornia* 1475 Matr I nr 1224, 1323; *Moskurnagacz*, *Moszkurna* 1497 Bob nr 188, 221; *Gacz Maior* decima pariter *Mosskurna*, quia pro una villa habentur, *Gacz Mosskurna* 1511/12 VisitGn 394, 395; *Gacz Moskurna* 1511–23 ŁLB II 64; *Gacz masztwnia* (!) 1535 SHGKI(ASK 12 430); *Villa Gacz cum Moskurna* 1548 MKI(B 143, 360); *Gacz Moskura* (!) 1596 SHGKI(ASK 12, 596); *Gacz Moskurna* 1579 ŻDz XII 119; *Gac Powężowa moszkurnia* 1618–20 PKaI 77; *Gac Moskurnia* 1620 MKI(Tab 11 47); *Gac moskurnia* 1674 MKI(ASK 74, 130); *Moskornia* 1827 Tabella II 32, *Moskurnia*, folw. 1877 Zin I 400; Folw. *Gac Moskarnia* z wsią *Moskarnia* 1881 SG II 433; *Moskornia* albo *Moskarnia*, wś i kol. 1885 SG VI 707; *Moskurnia*, wś, kol. 1921 Sk II 114; *Moskurnia*, -ni, *moskurniański* 1971 UN 80, 27. — Pierwotnie *Gac*, od ap. *gać* 'grobla umocniona faszyną, droga moszczona faszyną' Sstp II 374. Człon dodatkowy i obecna n. prawdopodobnie od n. os. *Moskorz* SSNO III 558. Trudno rozstrzygnąć, czy pierwotna jest forma z -or-, czy z -ur-; spółgłoska -r- oddziaływała na barwę poprzedzającej samogłoski, z tym że -a- pojawiło się wtórnie i efemerycznie dopiero w XIX w. Nie można wykluczyć pochodzenia n. od psl. **mask*-, **mozg*- 'wilgoć' (zob. *Mozgawa*). ZZ

Moskwa, wś, łódz., gm. Nowosolna, 6,5 km na płn.-zach. od Brzezina: de *Moskew* 1417 łącz II nr 2948; *Moskyew* 1511/12 VisitGn 215; *Moskyew* 1511–23 ŁLB II 397; *Moskyew* 1576 ŻDz XIII 91; *Moskwa* 1793 MpPerłącz; *Moskwa* 1827 Tabella II 32; *Moskwa* 1885 SG VI 707; *Moskiew* 1921 Sk II 8; *Moskwa* 1952 UW 87; *Moskwa*, -wy, *moskiewski* 1974 UN 40, 29. — Dawniej *Moskiew*, od psl. **moskw*, -ъve (**mosk*-, zob. *Moskurnia* SEBaI 213–3), też ESSJ XX 19–20; wtórnie *Moskwa* (zmiana paradygmatu). Lit.: BańMorf 78, 82. EB

Moskwina, wś, biał., gm. Wyszki, 10,5 km na płn.-wsch. od Brariska: Selo *Moskwino* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 193; *Moscznino* (!) 1569 UPL 239; *Moskwino Topczewo* 1676, *Topczewo Moskwino* 1790 Kond 131; *Moskwino*, okol. 1902 SG XV/2, 355; *Moskwina* 1921 Sk V 29; *Moskwina*, -na, *moskwiniński* 1972 UN 153, 61; gw. *moskfina*, -a, *moskfaiński*. — Od n. os. *Moskwa*, z suf. -ino, -in. Nazwa oboczna od n. sąsiedniej wsi *Topczewo*. Lit.: Kond 131. EB

Mosna, wś, bydż., gm. Czersk, 6,5 km na płd.-wsch. od Czerska: *Mozna*, Nsaß 1789 Goldb II

149; *Moszna* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mosna* al. *Mosno*, niem. *Mossna* 1885 SG VI 710; *Mosna* 1921 Sk XI 11; *Mosno* in. *Mosne* (*Mossna*) 1925 Krzep 75; *Mosna*, -ny, *mosieński* 1972 UN 176, 16. — Od ap. *mech* lub od ap. *most*, z suf. -na i uproszczeniem grupy spółgłoskowej -szczy- > -s(z)n-; por. też n. os. *Moszna*, *Mosna* (: *moszna* 'worek, miech') RymSEN II 120. Lit.: Borek, -yn- 149–50. WK

Mosnitz zob. *Moszczenica* (1)

Mossek zob. *Osieczek* (3), *Osiek* (7)

Mossin zob. *Mosina* (2), *Mosiny*

Mosswitz zob. *Moszwice*

Most zob. *Mosty* (3), *Mosty Małe*

Mostek, wś, krak., gm. Golcza, 9 km na płd.-wsch. od Wolbromia: *Mostek* 1399 Krak nr 9283; *Mosthek* 1470–80 DB II 36; *Mosthek* 1529 LR 116; *Mostek* 1581 ŻDz XIV 26; *Mostek* 1680 Rej 150; *Mostek* 1827 Tabella II 33; *Mostek* 1885 SG VI 711; *Mostek* 1921 Sk III 73; *Mostek*, -tka, *mostkowski* 1964 UN 7, 79. — Od ap. *mostek* 'mały most, kładka przez wodę, może też i mały bród umocniony na stałe kamieniami' Sstp III 330. Zob. też *Mostki* (1a). Lit.: RKrak 108. IN

Mostek zob. *Mostki* (6)

Mostki (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Ryjewo, 10 km na wsch. od Gniewu: *Hammer* 1622 Sm I 61; z *Hanru* 1707 Font LVIII 256; *Hammerkrug*, Wirthhaus 1789 Goldb II 79; *Hammer Krug* 1796–1802 MpSchröt XV; *Hamer*, niem. *Hammerkrug*, wś 1882 SG III 22; *Hammerkrug* — *Mostki*, -stek, *mosteckie* 1950 MPol nr A-134; gw. *xamerkrutx*. — Nazwa niem. od *Hammer* 'kuźnica', później z członem od *Krug* 'karczma'. Nazwę *Mostki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 61. WK

Mostki (1a), kol., okresowo wś, częst., gm. Rudniki, 9 km na płn.-zach. od Krzepic: *Mostki*, kol. 1877 Zin I 401; *Mostki*, os. leśna 1885 SG VI 711; *Mostki*, wś 1901 Przew I 394; *Mostki*, kol., *Mostki Miroszczańskie*, kol. 1921 Sk II 132; *Mostki-Miroszczyzna*, wś 1952 UW 107; *Mostki* i *Mostki Miroszczańskie*, dwie kol. 1967 SM 718; *Mostki*, -ków, *mosteckie*, wś 1974 UN 52, 38; *Mostki*, -ków 1981 WUN II 484. — Od ap. *mostek* 'mały most, kładka przez wodę, może też mały bród, umocniony na stałe kamieniami' Sstp IV 330, w l. mnogiej. Liczne wsi o tej nazwie położone są nad rzekami. O członach drugich w okresowych n. zestawionych zob. pod *Mirowszczyzna*. EB

Mostki

Mostki (2), wś, kal., gm. Kobyla Góra, 7 km na pld.-zach. od Ostrzeszowa: *Mostki* 1885 SG VI 712; *Mostki* 1921 Sk X 67; *Mostki, -ków* 1981 WUN II 484. EB

Mostki (3), wś, kiel., gm. Suchedniów, 5,5 km na pln.-wsch. od Suchedniowa: *Mostki* 1827 Tabella II 33; *Mostki* 1885 SG VI 712; *Mostki* 1921 Sk III 27; *Mostki, -tek, mosteckie* 1966 UN 20, 24. Lit.: KopKiel 132. IN

Mostki (4), dziś *Mostki* i *Mostki Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Babiak i Sompolno, 5 km i 6,5 km na pld.-wsch. od Sompolna: *Mostliky* 1399–1407 Koz V 50; *Mostki* 1476 SHGKI(PG 9, 60 v-61); *Moszyty, Moszthky* 1511–23 ŁLB I 213; *Mostki* 1565 SHGKI(ASK 13, 18); *Mostki* 1579 ŻDz XII 234; *Mostki* 1827 Tabella II 33; *Mostki*, wś i folw. 1885 SG VI 711; *Mostki*, wś, folw. i kol. 1901 Przew I 394; *Mostki, -tek, Mostki Kujawskie, -ków -kich* 1981 WUN II 484; *Mostki*, po zmianie *Mostki-Kolonia, -ków-Kolonii, Mostki Kujawskie*, po zmianie *Mostki, -ków, mosteckie* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. regionu *Kujawy*. Wsi leżą w pobliżu Jez. Mostkowskiego. ZZ

Mostki (5), wś, nowosąd., gm. Stary Sącz, 2,5 km na pld.-zach. od Starego Sącza: *Mostliky* 1470–80 DB III 340; *Mstliky* (!) 1529 LR 44; *Mostki* 1564 Lukrak I 169; *Mostki* 1581 ŻDz XIV 128; *Mostki* 1885 SG VI 712; *Mostki* 1921 XII 26; *Mostki, -tek, mostkowski* 1964 UN 9, Lit.: PŚad I 74. IN

Mostki (6), os., dawniej wś, pil., gm. Golańcz, km na pln. od Golańczy: *Mostek* 1370 KW 345; Smogulec z folwarkami Budki y *Mostki* /07–08, Pread. *Mostki* 1751–53 Koz V 50; *Mostki* 1846 KsP 527; *Mostki*, folw. 1885 SG VI 712; *Mostki, -ków* 1981 WUN II 484. — Początkowo *Mostek*. ZZ

Mostki (7), wś, rad., gm. Zwolera, 3,5 km na zach. od Zwolenia: *Mostki* 1827 Tabella II 33; *Mostki* 1885 SG VI 711; *Mostki* 1921 Sk III 60; *Mostki, -tek, mostkowski* 1970 UN 36, 25. Lit.: KopRad 234. IN

Mostki (8), wś, sier., gm. Zduńska Wola, 6 km na pln. od Zduńskiej Woli: *Mostki* al. *Chodzierady*, folw. i kol. 1885 SG VI 711; *Mostki*, wś 1901 Przew I 394; *Mostki* 1921 Sk II 40; *Mostki, -ków* 1981 WUN II 485. — Okresowo n. złożona *Chodzierady*, zapewne o charakterze żartobliwym, od *chodzić* i od *radę* 'zadowolony' SW V 461. EB

Mostki (9), wś, tarnob., gm. Jarocin, 14,5 km na pld. od Janowa Lubelskiego: *Mostki* 1855 Stup 137; *Mostki* 1885 SG VI 711; *Mostki* 1921 Sk XIII 31; *Mostki, -ków, moszczajski* 1966 UN 66, 20; gw. *mostki, -uf, moścąjski*. IN

Mostki (10), wś, tarnob., gm. Staszów, 7 km na pln.-wsch. od Staszowa: *Mostki* 1787 Spis 381; *Mostki leśne* 1827 Tabella II 33; *Mostki* 1877 Zin I 401; *Mostki* 1855 SG VI 712; *Mostki* 1921 Sk III 129; *Mostki, -tek, mosteckie* 1970 UN 33, 23. — Człon odróżniający od przym. *leśny* (: *las*). IN

Mostki (11), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Łażniew*, warsz., gm. Błonie: *Moschky* (!) 1428 MkM I nr 633; *Mostky* 1490, 1524 SHGMz(MK 32, 214); *Mostliky* 1504 SHGMz(MK 18, 178v); *Mostki* 1580 ŻDz XVI 276. UB

Mostki (12), wś, włoc., gm. Włocławek, 13 km na wsch. od Włocławka: *Mostki hollendry* 1827 Tabella II 33; *Mostki* 1885 SG VI 711; *Mostki, -ków* 1981 WUN II 485. AG

Mostki (13), wś, ziel., gm. Lubrza, 10 km na zach. od Świebodzina: *Möstichen* 1670, *Möstichen* 1679, *Möstichen* 1687/88 J III 96, 265, 630; *Möstchen* 1822 MpUMbl 2055; *Möstchen* — *Mostki, -ków, mosteckie* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mostki, -ków* 1981 WUN II 485. — Dawniej *Möstichen, Möstchen*, forma hybrydalna od pol. ap. *most* + niem. człon deminutywny *-chen*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mostki*. JCh

Mostki zob. *Mosty* (2), *Powązki* (3)

Mostki Kujawskie zob. *Mostki* (4)

Mostki Leśne zob. *Mostki* (10)

Mostkowo (1), wś, gorz., gm. Barlinek, 8 km na pld.-wsch. od Lipian: *Conradesdorff* 1296 CdB A XVIII 7; *Conradesdorff* (1313) PU V 159; *Conradesdorp* 1337 SHGNM(Landb 18); *Conradesdorp* 1350 CdB A XVIII 79; theutunicae *Conradesdorp* 1354 CdB A XVIII 81; *Curtstorp* 1368 CdB A XIX 249; *Cunrsdorp* 1393 SHGNM(KurzeQ 112); *Kusttorp* (!) 1449 CdB A XXIV 205; *Conerstorp, Conrestorp* 1486 SHGNM; *Kurstorff* 1572 SHGNM(Ost 81); *Chursdorf, Altchursdorf* 1731 SHGNM(SchulNS 106); *Chursdorf* 1833/34 MpUMbl 1562; *Chursdorf* — *Mostkowo, -wa, mostkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mostkowo, -wa* 1981 WUN II 485. — Dawna n. niem. *Conradesdorf*, od im. *Conrad*, które nosił margrabia lub jakiś rycerz oraz jego form skróconych *Curt, Kurt, Chur, Cunr* FöotPN 373 + *-dorf*, średniem.

dorp 'wieś' Lübben 82. Nazwa *Mostkowo* — nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Mostkowo (2), wś, olszt., gm. Łukta, 13 km na pld.-wsch. od Morąga: *Bruckendorf* 1384 Hart 52; *Bruckendorf* 1402–08, *Brugendorff* 1427, *Bruckendorff* 1448, *Bruckendorff* 1540 GermerSied 153; *Bruckendorf* 1576 PMT X 97; *Bruckendorff* 1578, *Bruckendorff* 1660, 1666 GermerSied 154; *Brückendorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Brückendorf* (*Mostkowo*), wś 1820 Wald 201; *Bruckendorf*, *Mostkowo* ok. 1850 SzczęTeka 66; *Mostkowo*, niem. *Brueckendorf* 1885 SG VI 712–3; *Brückendorf* — *Mostkowo*, -a, *mostkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Mostkowo*, -wa 1981 WUN II 485. — Dawna n. niem. *Brückendorf*, od *Brücke* 'most' + *Dorf* 'wieś', w XIX w. przetłumaczona jako pol. *Mostkowo*, które jest niedokładną kalką niem. *Brückendorf*. Nazwę tę urzędowo zatwierdzono po 1945 r. Lit.: GermerSied 153–4; Froese 145; Biolik, PMT X 97. RP

Mostkówka zob. *Mostówka* (1)

Mostno, wś, gorz., gm. Dębno, 4,5 km na wsch. od Dębna: *Kerstenbrügge*, os. 1771 SHG-NM(SchulNS 68); *Kerstenbruck* 1833, *Kerstenbrügge* 1857 MpUMbl 1701, 1703; *Kerstenbrügge* — *Mostno*, -na, *mościeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mostno*, -na 1981 WUN II 485. — Dawna n. dniem. *Kerstenbrügge*, od n. os. *Kerst* (: *Christianus*) Gott 286 + *Brügge* 'most'. Nazwa *Mostno*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do drugiego członu n. niemieckiej. BCz

Mostolten zob. *Mostolty*

Mostolty, wś, suwal., gm. Elk, 11 km na pld.-zach. od Elku: *Monstet* [1479] BiałKol 88, przyp. 103; *Monstuth* 1519 BiałPrzem 23; *Mostolten*, wś 1785 Goldb III 132; *Mostolten* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Mostolten*, mal. Df, *Mostolty*, -ow ok. 1850 SzczęTeka 155; *Mostolty*, niem. *Mostolten* 1885 SG VI 713; *Mostolty* — *Mostolten* 1941 Choj 115; *Mostolten* — *Mostolty*, -ów, *mostolcki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mostolty*, -tów 1981 WUN II 486. — We wsi poświadczane są litewskie n. os., por. Jhan *Samaithien* 1519 BiałPrzem 52; należy więc uznać, że wieś założyli osadnicy litewscy (por. dwuczłonową lit. n. os. *Māstautas* (< **Māstautas*) Lpvž II 175). Do członu *Mas-*, jak w n. os. *Mas-vilā*, *Mañst-vilas*, por. lit. *mąstyti* 'myśleć, dumać', *mąstis* 'myśl, zamysł', a do członu *-taut-* — lit. *tautā* 'naród, nacja', prus. *tauto* 'brzeg, kraj', n. os. *Taū-ginas* Lpvž II 1028, też im. Litwina *Monstolda* 1413 DO V 145, a także *Mostowt*, *Mo-*

stoft 1591 Būga 258, n. m. *Mastautai*. Najstarszy zapis n. wykazuje wyrównanie do nazw z suf. *-ūt-*, natomiast pozostałe zmienione zapisy źródłowe potwierdzają regularną adaptację lit. *-taut-* jako *-tolt-* (w n. spolonizowanej z twardym *l > Ń*), por. Witold. Lit.: Būga, Rinkiniai raštai, t. I, 258, 266; BiałPrzem 23, 52; BiałKol 88, 98, 108. RP

Mostow zob. *Mosty* (3)

Mostowe Błota zob. *Moście Błota*

Mostowice, wś, walb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 12 km na zach. od Bystrzycy Kłodzkiej: *Langenbrück* (1331)XVI CdSil VI 3; *Langenbrück* 1596 KGL 47; *Langenbrück*(ck) 1657 CdSil XXXIV 10; *Langenbrück* 1743 SNGŚI VIII 63; *Langenbrück* 1789 Z IX 322; *Langenbrück* 1845 K 348; *Langenbrück* 1941 Wrzosek 26; *Langenbrück* — *Mostowice*, -ic, *mostowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mostowice*, -wic 1981 WUN II 485. — Dawna n. niem. *Langenbrück* od niem. *lang* 'długi' + *Brücke* 'most'. Nazwa *Mostowice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. nawiązuje do drugiego członu n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI VIII 63. JCh

Mostowlany, wś, biał., gm. Gródek, 37 km na pln.-wsch. od Zabłudowa: *Królowy Most* 1634 Kond 131; *Mostowlany* 1744 SDV 122; *Mostowlany* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6006, 17–20); *Mostowlany* 1885 SG VI 713; *Mostowlany* 1921 Sk V 33; *Mostowlany-Wieś* 1962 SkBiał 96; *Mostowlany* 1967 SM 718; *Mostowlany*, -lan 1981 WUN II 485; gw. *mastaŭlany*, -an, *mastaŭlanski*. — Dawna n. zestawiona *Królowy Most*, od przym. *królówy* (: *król*) + ap. *most*. Nazwa *Mostowlany* od przym. *mostowy* (: *most*), z brus. *-wl-* oraz z suf. *-any*. Człon odróżniający w okresowej n. zestawionej od ap. *wieś*. Miejscowość leży nad rz. Świsłoczą. Lit.: Kond 131. EB

Mostowo (1), wś, ciech., gm. Szreńsk, 14 km na wsch. od Żuromina: *Mosthowe* 1481, *Mosthowo* 1494 SHGPi 205; *Mostowo* 1578 ŻDz XVI 53; *Mostowo* 1784 MpPerPi; *Mostowo* 1827 Tabella II 33; *Mostowo* 1885 SG VI 713; *Mostowo*, -wa, *mostowski* 1972 UN 131, 26. — Od ap. *most*, z suf. *-owe*, *-owo*. Wsi o takich nazwach położone są nad rzekami. Lit.: SHGPi 205. UW

Mostowo (2), wś, ostrol., gm. Olszewo-Borki, 14,5 km na zach. od Ostrołki: *Mostowo* 1877 Zin I 401; *Mostowo* 1885 SG VI 714; *Mostowo* 1921 Sk I 78; *Mostowo*, -wa 1981 WUN II 485. UB

Mostów, wś, biał., gm. Huszlew, 12 km na pld.-wsch. od Łosic: *Mosthowo* 1580 ŻDz XVII/1,

67; *Mostow* 1623 SHGPd(MK nr 170 k. 516–518); *Mostowo* 1655 AWAK XXXIII 393; *Mostów* 1795 MpPerPd; *Mostów* 1827 Tabella II 33; *Mostów* 1885 SG VI 713; *Mostów, -towa, mostowski* 1971 UN 128, 15. — Od ap. *most*, z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*. EB

Mostówek, wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 16,5 km na zach. od Ostrołki: *Mostówko* 1877 Zin I 401; *Mostówko* 1885 SG VI 713; *Mostówek* 1921 Sk I 78; *Mostówek, -wka* 1981 WUN II 485. — Od n. sąsiedniej wsi *Mostowo* (2), z suf. *-ko, -ek*. UB

Mostówka (1), wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 9 km na pln. od Tłuszcz: *Mostowka* 1578 ŻDz XVI 408; *Mostówka* 1827 Tabella II 33; *Mostkówka* 1877 Zin I 401; *Mostkówka* 1885 SG VI 712; *Mostkówka* 1901 Przew I 394; *Mostówka, -ki* 1981 WUN II 485. — Od ap. *most/mostek*, z suf. *-ówka*. Lit.: Nieckula, RKJWr VII 261. UB

Mostówka (2), wś, warsz., gm. Wołomin, 3,5 km na pld.-wsch. od Wołomina: *Mostówka* 1839 MpKwat IV 3; *Mostówka* 1885 SG VI 713; *Mostówka, -ki* 1981 WUN II 485. — Od ap. *most*, z suf. *-ówka*. UB

Mostówko zob. **Mostówek**

Mosturzyn, wś zaginiona, leżała koło Pucka, gdań.: *Musturyn* 1285, *Musturin* 1288 Perl 358, 388; *Mostryn* 1302, *Musturin* 1303 Perl 537, 541; *Musthrin* (1323)1342 CdP II 679; *Musteryn* 1333 PrUr II 523; *Mustrin* 1342 PrUr III 362. — Od ap. **mostur* (: *most* — forma z suf. zgryzającym *-ur*, jak w *kocur, kostur*, o znaczeniu 'ościsko') lub od n. os. *Mostura* RymSEN II 9, z suf. *-in*. Lit.: Treder, PMT III 56; Łuszyńska, PMT V 60. WK

Mosty (1), dziś *Mosty* i *Nowe Mosty*, dwie wsi, biał., gm. Podedwórze, 22 km na pln.-zach. od Włodawy: *Съ ... Моствоу* 1521 (1760) AWAK III 9; *Mosty* 1795 MpPerPd; *Mosty* 1827 Tabella II 33; *Mosty* 1885 SG VI 714; *Mosty, -tów, mostowski* 1967 UN 121, 10; *Mosty, -tów*, wś i os. 1981 WUN II 485; *Mosty*, os., po zmianie *Nowe Mosty, -ych, -ów, mostowski*, wś 1999 DzU nr 112, poz. 132. — Od ap. *most* w l. mnogiej. Liczne wsi o takich nazwach położone są nad rzekami. Lit.: Wawrz 56. EB

Mosty (2), wś, częst., gm. Żytno, 14 km na pln.-zach. od Włoszczowy: *Mostky* 1511–23 ŁLB II 210; *Mosty* 1827 Tabella II 33; *Mosty* 1885 SG VI 714; *Mosty* 1921 Sk II 87; *Mosty, -tów, mostowski* 1972 UN 48, 69. — Początkowo *Mostki*. EB

Mosty (3), wś, gdań., gm. Kosakowo, 7 km na pln.-wsch. od Rumi: *Most* 1224, *Mosci* (1245), *Moszcino* (1249), *Mosci* (1253) Perl 21, 79, 110, 132; *Most* 1281, *Mosci* 1282, *Moszcino* (1295) Perl 280, 300, 475; *Mosth* (1323)1342 CdP II 678; *Most* 1342 PrUr III 362; in *Ponte* 1474 MPH VI 370; *Brucken* 1490 Font XLIII 203; *Mosty* 1583 Font I–III 20; *Most* 1637, *Brück* 1653 Font XX 278, 322; *Most* 1659 MpLangau; *Mosty* 1749 Font XVI–XIX 159; *Mosty*, niem. *Mostow* (!) al. *Brück* 1885 SG VI 721; *Mosty*, niem. *Brück* 1921 Sk XI 39, 82; *Mosty* 1952 UW 196; *Mosty, -tów* 1981 WUN II 485; gw. *m^uostē* Lor 66. — Od ap. *most*, obocznie w l. mnogiej, sporadycznie z suf. *-ino*. Zapis łac. in *Ponte* (= w Moście) i n. niem. *Brück* to tłumaczenia n. polskiej. Lit.: Treder, PMT III 56. WK

Mosty (4), wś, kiel., gm. Chęciny, 5 km na pld.-zach. od Chęcin: *Trzy Mostki* 1791 MpPerScd; *Mosty* 1827 Tabella II 33; *Mosty* 1877 Zin I 401; *Mosty* 1885 SG VI 714; *Mosty* 1921 Sk III 37; *Mosty, -tów, mostowski* 1966 UN 23, 16. — Początkowo n. zestawiona *Trzy Mostki*, od *trzy mostki*; wtórnie *Mosty*, od ap. *most*, w l. mnogiej. Lit.: KopKiel 132. IN

Mosty (5), dziś *Ksawerów Nowy*, wś, rad., gm. Stromiec, 12,5 km na wsch. od Białobrzegów: *Mosty, -tów, mostowski* 1964 UN 18, 21; *Mosty, -tów* 1981 WUN II 485; *Mosty*, po zmianie *Ksawerów Nowy, -owa -ego, ksawerowski* 1998 DzU nr 156, poz. 1026. — Współcześnie urzędowa zmiana n. na *Ksawerów Nowy*, zob. *Ksawerów* (11). Lit.: KopRad 235. UB

Mosty (6), wś, szczec., gm. Goleniów, 9 km na pln. od Goleniowa: *Specken* (1302) PU IV 38; *Specke* 1539 PomKirch I 25; *Specke* 1618 MpLub; *Speck* 1789 MpGillyPom; *Speck* 1834 MpUMbl 1059; *Speck* — *Mosty, -ów, mostowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mosty, -tów* 1981 WUN II 485. — Dawna n. niem. *Speck* należała do tzw. genetivische Namen: an dem *Specken* > *Speck(e)*, od śrdniem. ap. *specke* 'droga zbudowana w terenie podmokłym z gałęzi, ziemi i trawy' Lübben 365, 'most z wikliny' FörstON II 834. Wieś leży między dwiema rzekami *Kupfer Bach* i *Guben Bach*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mosty*, nawiązującą do znaczenia n. niemieckiej. BCz

Mosty (7), wś, ziel., gm. Przewóz, 8 km na pld.-zach. od Żagania: *Windisch Mustau* 1624 CdSil

XXXII 71; *Wendisch Moske* 1679, *Wendischmoscau* 1687/88 J III 288, 687; *Wendischmusta* 1787 Z VII 115; *Musta*, *Wendisch-*, *Möst* 1845 K 424; *Musta* *Wendisch*, al. *Möst* 1885 SG VI 815; *Birkfähre* 1936 SNGŚI VIII 64; *Wendish Musta*, j. *Birkfähre* 1941 SOV 497; *Birkfähre* — *Mosty*, -ów, *mościanśki* 1948 MPol XXV nr 14; *Mosty* 1952 UW 223. — Pierwotnie n. łużycka *Musta*, od dłuż. *möst* 'most'. Następnie n. z niem. członem *Windisch*, *Wendisch*, od przym. *wendisch* 'łużycki'. Nazwę niem. *Birkfähre* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mosty*. Lit.: SNGŚI VIII 64; Muka III 162. JCh

Mosty zob. **Mostki** (4), **Mosty Małe**

Mosty Małe, wś, dawniej mto, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 20 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *mosth* 1534 LGB 57; *Mosty* 1578 ŻDz XVIII/1, 207; *Mosty* 1681–82 Rejbels 23; Miasteczko *Mosty* nowej lokacyj 1751 Tarszel 157; *Mosty małe* 1786 MJ 19, XIX, 263, 99; *Mosty-Małe*, mko 1885 SG VI 715; *Mosty Małe*, wś 1921 Sk XIII 36; *Mosty Małe*, -tów -tych, *mostowski* 1970 UN 120, 12. — Od ap. *most*. Później pluralizacja n., spowodowana rozczłonkowaniem obiektu lub chęcią odróżnienia od apelatywu. W n. zestawionej człon odróżniający od przym. *W mały*. Lit.: CzChelm 182; RymNmias 154. BCz

Mosurau zob. **Modzurów**

Moszaki zob. **Mosaki-Stara Wieś**

Moszczanica (1), cz. Żywca, dawniej wś, biel.: z *Moszczenicze* ... w *Moszczenicy* (1447) XVII ZDM III 238; *Moszczenicyca*, villa 1470–80 DB II 290; *Moszczenicze* 1513 SHGKr(TL 13, 173); *Moszczenicyca* 1529 LR 294; *Moszczenica* 1581 ŻDz XIV 106; *Mościanice*, *Moszczanica*, wś 1885 SG VI 691; *Moszczanica* 1921 Sk XII 41; *Moszczanica* 1952 UW 274; *Moszczanica*, -cy, *moszczanicki*, wś 1964 UN 17, 55; *Moszczanica*, -cy 1981 WUN II 485. — Od ap. *mostek*, z suf. -enica/-anica, lub od imiesłowu *moszczony* (: *mościć* 'budować mosty, kłaść drogę dylami' SpXVI, XV 39), z suf. -ica. W pobliżu płynie rz. *Moszczanka* (dawniej *Moszczanica*). Efemerycznie n. z podwojoną spółgłoską -n-. W XIX w. odnotowana forma *Mościanice*. Lit.: LKrak 97; Rymut, HE IX 73–4. IN

Moszczanica (2), wś, przem., gm. Stary Dziaków, 17,5 km na zach. od Cieszanowa: *Moszczenica* 1787 MJ 19, XIX, 67, 140; *Moszczanica* 1794 Ga Cc2; *Moszczanica* 1885 SG VI 727; *Moszczanica*, -cy, *moszczanicki* 1966 UN 63, 8. — Wieś

leży między dwiema rzekami: Wirową i Wiejskim Potokiem. Lit.: CzChelm 182. BCz

Moszczanica zob. **Moszczenica** (4, 7)

Moszczanica Niższa zob. **Moszczenica** (5)

Moszczanica Wyższa zob. **Moszczenica** (5)

Moszczaniec, os., dawniej wś, krośn., gm. Komaricza, 26,5 km na pld.-zach. od Sanoka: *Moszczaniec* 1526, *Moszczenicze* 1548 SHGsk II 149; *Moszczaniec* (!) (1548–49) XVIII RiegSan 107; w *Moszczanicy* 1595 RZl 113; *Moszczaniec*, *Moszczenice* 1665 Lurus I 245, 248; *Moszczaniec* 1794 Ga Cc1; *Moszczanyczi* 1851, *Moszczaniec* 1860 Sch 134, 121; *Moszczaniec*, wś 1885 SG VI 727; *Moszczaniec*, -ica, obszar dawnej wsi, dziś niezamieszkały 1965 UN 71, 24; *Moszczaniec*, -ica 1981 WUN II 485. — Od n. rz. *Moszczaniec* notowanej od 1447 r., por. *Moszczanycze* AGZ XI nr 2511. Nazwa wodna od imiesłowu *moszczony* z suf. -ec, także wariant z suf. -ice. Wieś otrzymała przywilej lokacyjny w 1526 r., por. nowo założona na karczunku leśnym nad potokiem *Moszczaniec* wieś *Moszczaniec* otrzymuje granice SHGsk II 149. Lit.: SHGsk II 149; MakSk 111–2; RiegSan 107; RiegŁemk 195; SŁ I 33; Rieger, HE III 47–8. BCz

Moszczanka (1), wś, kal., gm. Raszków, 1,5 km na wsch. od Raszkowa: *Moszczanka*, niem. *Raschwage*, wś 1921 Sk X 61, 148; *Moszczanka*, -ki 1981 WUN II 485. — Może od n. rz., por. *Moszczanka* 1403–71 Koz V 51 oraz *Moszczanka*, lewy dopływ Ołoboku, albo od *moszczony* (: *mościć*), z suf. -ka. Nazwa niem. *Raschwage* wprowadzona w okresie zaborów. Lit.: Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy wodne dorzecza Warty 94–5. ZZ

Moszczanka (2), wś, lub., gm. Ryki, 3 km na pld.-wsch. od Ryk: villam *Medzilessie* 1424 ZDM VII 145; *Moszczenicyca* 1440 ZDM II 346; *Moszczenicyca* 1505 Matr III nr 2126; *Moszczenicyca* 1529 LR 418; *Moszczenicyca* 1564–65 Lusand 203; *Moszczenicyca* 1569 ŻDz XIV 331; *Moszczonka* 1787 Spis 421; *Moszcząka* 1789 Lusand I 234; *Moszczanka* 1827 Tabella II 33; *Moszczanka* 1885 SG VI 727; *Moszczanka* 1921 Sk IV 81; *Moszczanka*, -ki, *moszczynski* 1972 UN 142, 16; gw. *moscanka*, *moscunki*, *moscūński*. — W 1424 r. król Władysław Jagiello nadał Marciszowi z Zalesic 30 włók dąbrowy należącej do wsi Ryki nad rzeką *Moszczenica*, zezwalając na założenie wsi *Miedzylesie* na prawie niemieckim. Nazwa wsi od wyrażenia przyimkowego *miedzy lasami*, z suf. -e. Wydawcy ZDM identyfikują tę wieś z *Moszczenicą*, dziś *Moszczanką*. Na-

zwa *Moszczenica* ponowiona z n. rz., por. fluvii *Moszczenica* 1424 ZDM VII 145, ta od *moszczony*, z suf. *-ica*. Od XVIII w. n. wsi w formie *Moszczonka*/*Moszczanka* — wymiana suf. *-ica* na *-ka*. Lit.: KStęż 96; BańMorf 101; Mól, HE VI 25. IN

Moszczanka (3), wś, opol., gm. Prudnik, 6,5 km na pld.-zach. od Głogówka: *Longoponte* 1321, de *longo ponte* 1331 Reg nr 4126, 5027; *Longus Pontus* (1390) K 348; *Longbroch* 1408, *Longbrücke* 1448, *lange bruckin* 1481 CdSil XXXIII 30, 34; ex *Longoponte* 1651/52 J I 215; in villa *Langebrück* 1679, in pago *Langebrücke* 1687/88 J II 175, 540; *Langenbrücke* 1743 SNGŚl VIII 64; *Langenbrück* 1784 Z II 106; *Langenbrück* 1802 SNGŚl VIII 64; *Langenbrück* 1845 K 348; *Langenbrüch*, wś i folw. 1884 SG V 76; *Langenbrück* 1941 SOV 209; *Langenbrück* — *Moszczanka*, *-ki*, *moszczanecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Moszczanka*, *-ki* 1981 WUN II 485. — Pierwsze łacińskie zapisy od przym. *longus* 'długi' i *pons*, *-tis* 'most, kładka'. Od XV w. n. w tłumaczeniu niem. *Langbrücke*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Moszczanka*. Lit.: SNGŚl VIII 64; BorGŚl 232. JCh

Moszczanki, cz. wsi Hyżne, dawniej wś, rzesz., gm. Hyżne: *Futhomyna*, *Moszczenica*, *Włownicza* 1436 AGZ XIII nr 87; *Mościanka* al. *Moszczanki*, abudowania 1885 SG VI 691; *Moszczanki*, *-nek*, z. wsi 1966 UN 70, 22; *Moszczanki*, *-nek* 1981 WUN II 485. — Od n. rz. *Moszczenica*, por. ad flumen alias *Moszczeniczam* influentibus 1461 AGZ XI nr 3610. Nazwa rz. od *moszczony* (: *moście*), z suf. *-ica*. Wtórnie w n. m. wymiana suf. *-ica* na *-ka*, także *-ki*. Forma *Mościanka* z nawiązaniem do czasownika *mościć*. Lit.: SHGŚl II 148; MakSk 112; RiegSan 107; Rieger, HE III 48. BCz

Moszczany (1), os., dawniej wś, przem., gm. Radymno, 7 km na pln.-wsch. od Radymna: *Moschczani*, *Moschczona* 1439 AGZ XIII nr 1021, 1166; *Moszczona* 1515 Matr IV/1, nr 2603; *Moszczana* 1589 ŻDz XVIII/1, 5; *Moszczany* 1657 AGZ XXI nr 120; *Moszczany* 1794 Ga Cc1; *Moszczany-Łazy*, folw. 1885 SG VI 727; *Moszczany*, *-czan*, cz. wsi Łazy 1965 UN 57, 21; *Moszczany*, *-czan* 1981 WUN II 485. — Od ap. *most*, z suf. *-any*, n. określająca zapewne pierwotnie ludzi mieszkających w pobliżu mostu. W formie *Moszczona* wyrównanie do imiesłowu *moszczony*. Okresowo n. zestawiona z członem drugim od n. sąsiedniej wsi *Łazy*. W pobliżu płynie rz. *Mutwica*, dopływ Sanu. Lit.: MakPrz 176. BCz

Moszczany (2), wś zaginiona, leżała w par. Zagórzany, w dawnym pow. gorlickim, nowosąd.: *Moszczani* 1382 SHGKr; *Moszczany* 1470–80 DB III 201; *Moszczany* 1477 Gol nr 876; *Moszczany* 1529 LR 246; *Moszczany* 1564–65 Lusand 54; *Moszczany* 1581 ŻDz XIV 111; wsi poddanych Zagórzan także *Moszczan* 1594 U nr 4213. Lit.: RBiecz 34. IN

Moszczany zob. *Moszczona* (2)

Moszczenica (1), wś, bydż., gm. Chojnice, 7 km na pld.-zach. od Chojnic: [*Mosnitz*] (1323)1400 PrUr II 289; *Mosnitz* 1339 UKT 14; *Mosnütz* (1350) 1397 PrUr IV 489; *Mussenitz* 1372 HKS nr 95; *Mosnütz* (1437) GZ 111; *Moszczenica* 1511/12 VisitGn 336; z *Moszczenicą* 1565 Lupom 55; *Moszczenicza* 1570 ŻDz XXIII 217; w *Moszczenicach* 1618 Font XI–XV 144; *Moszczenica* 1648 RP 187; *Moszczenica* 1749 Font XVI–XIX 470; *Mosnitz* 1796–1802 Mp-Schröt XIV; *Moszczenica*, niem. *Mosnitz* 1885 SG VI 728; *Moszczenica*, niem. *Mosnitz* 1921 Sk XI 12, 82; *Moszczenica*, *-cy*, *moszczenicki* 1972 UN 176, 13. — Od n. górnego biegu rz. Kamionki, dopływu Brdy, por. rivulus *Mosnitz* (1350)1397, *Mussenicz* 1372 PrUr IV 489, przyp. 6. Nazwa rzeki od imiesłowu *moszczony* (: *moście*), a więc 'rzeka, której brzegi połączono mostem', z suf. *-ica*. Lit.: Górnowicz, *-ica* 71; Górnowicz, Onom XX 67. WK

Moszczenica (2), cz. Jastrzębia Zdroju, dawniej wś, kat.: *Moschenicza* ok. 1300 CdSil XIV 109; In villa *Moschenice* 1652, *Moszczenice* 1679 J II 35, 244; ex villa *Moszczenica* 1679, in pago *Moszczenica* 1687/88 J II 249, 446; *Moschzenitz* 1743 SNGŚl VIII 64; *Moschtscheniz* 1783 Z II 131; *Moschzenitz*, *Mościenice* 1845 K 419; *Moszczenica*, niem. *Moszczenitz* 1885 SG VI 728–9; *Moszczeniec* 1900 Myc 38; *Moszczenica* (*Moschzenitz*), wś 1920 PrusŚG 50; *Moszczenica*, *-cy* 1981 WUN II 486. — Od *moszczony*, z suf. *-ica*. Nazwę zniemczono jako *Moschzenitz*. W pobliżu płynie dopływ Szotkówki. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Moszczenica*. Lit.: SNGŚl VIII 64; BorGŚl 100. JCh

Moszczenica (3), wś, łódz., gm. Zgierz, 10 km na pln.-wsch. od Zgierza: *Moszczenica* 1877 Zin I 401; *Moszczenica*, kol. 1885 SG VI 728; *Moszczenica*, wś 1901 Przew I 394; *Moszczenica* 1921 Sk II 4; *Moszczenica*, *-cy* 1981 WUN II 486. — Od n. rz. *Moszczenica*, nad którą leży wieś, por. in fluvio *Moszczenica* (1350)XVI Matr IV/3, supl. nr 167. Lit.: Duma, HE XIV 51. EB

Moszczenica (4), wś, nowosąd., gm. Gorlice, 10 km na płn. od Gorlic: *Moscenitia* 1325–27 MVat I 145; Nos Kazimirus ... rex ... damus locare villam in fluvio, qui Moszczenyca dicitur (1348) 1584, in villa *Moszczenyca* (1399) 1584 ZDM I 70, 285; *Moszczenyca* 1400 Krak nr 10129; de *Moszczenyca theutonicali seu superiori* 1402 SHGKr(CB I, 96); *Moszczenyca polska* 1404 Hel II nr 1053; de *Moszczenyca polonicali* videlicet *inferiori* 1424, de *Moszczenyca superiori* 1426 SHGKr(CB 2, 149, 208–9); *Moszczenyca* 1442 SHGKr(TB 1, 64); *Moszczenyca* 1470–80 DB III 201; *Moszczenyca Polonorum*, *Moszczenyca*, *Moszczenyca Almanorum* 1529 LR 37, 115; *Moszczenyca Polska*, *Moszczenyca Niemiecka* 1581 ŻDz XIV 110; *Moszczenyca Polska Dolna*, *Moszczenyca Niemiecka* 1680 Rej 281, 282; *Moszczenyca* 1765 Żyd 425; *Moszczenyca* albo *Moszczenyca* 1885 SG VI 726; *Moszczenyca* 1921 Sk XII 12; *Moszczenyca*, -cy, *moszczani* 1965 UN 56, 28. — Od n. rz. *Moszczenyca*, dziś *Moszczanka*, por. fluvio, qui *Moszczenyca* dicitur (1348) ZDM I 70. W XV–XVII w. wieś uległa podziałowi; odnotowano wtedy n. z członami odróżniającymi od łac. *inferior* 'niżny', *superior* 'wyżny', *polonicali*, *teutonicalis*, *almanicus*, także *polski*, *niemiecki*. Efemerycznie *Moszczenyca*, z podwojoną spółgłoską -n-, oraz *Moszczanica*. Lit.: RBiecz 33–4; BariMorf 126; Rymut, HE XV 88–9. IN

Moszczenyca (5), dziś *Moszczenyca Niżna* i *Moszczenyca Wyżna*, dwie wsi, nowosąd., gm. Stary Sącz, 9 i 11,5 km na pld.-zach. od Nowego Sącza: ad villam *Moszczenic* (1276) XVII KMłp II 139; *Moszczenyca* 1301 ZDM I 19; *Moszczenyca* (1341) XVII KMłp III 42; *Moszczenyca* 1325–27 MVat I 145; *Moszczenyca*, *Moszczenyca* 1346–58 MVat II 185, 195; *Moszczenyca* (1378) KMłp III 322; villam dictam *Nova Moszczenyca ultra Antiquam Moszczenicam* 1394 ZDM I 260; de *Moszczenyca* 1412, *Moszczenyca* 1415 KMłp IV 134, 147; *Moszczenyca Inferior*, *Moszczenyca Superior* 1470–80 DB II 236, 250; *Moszczenyca* 1503 Mog 146; *Moszczenyca utraque*, *Moszczenyca* 1529 LR 44, 275; *Moszczenyca* 1564 Lukrak I 169; *Moszczenyca Niższa*, *Moszczenyca Wyższa* 1581 ŻDz XIV 129; *Moszczenyca Wyższa* 1629 RPobKr 199; *Moszczenyca* 1794 Ga Cc1; *Moszczanica Niższa*, *Moszczanica Wyższa* 1885 SG VI 726; *Moszczenyca niżna*, *Moszczenyca wyżna* 1886 Bigo 125; *Moszczenyca Niżna*, *Moszczenyca Wyżna* 1921 Sk XII 26; *Moszczenyca Niżna*, *Moszczenyca Wyżna*, -cy -nej,

moszczeni 1964 UN 9, 147; gw. *mośczeni* *niżni*/wyżni, -y -i, *mośczeni*. — Wsi leżą nad rz. *Moszczenyca*. Efemerycznie *Moszczenyca*, z podwojoną spółgłoską -n-. Członki odróżniające od łac. przym. *antiquus* 'stary', *novus* 'nowy', *inferior* 'niżny', *superior* 'wyżny' i od pol. *niższy*, *niżny*, *wyżny*, *wyższy*. Lit.: PSąd I 74–5; Rymut, Majtán, HE XIII 157; BariMorf 126. IN

Moszczenyca (6), dziś *Moszczenyca*, wś, i *Moszczenyca Poduchowna*, cz. wsi *Moszczenyca*, dawniej wś, piotr., gm. *Moszczenyca*, 10 km na płn. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Moszczenyca* (1392) SHGŁęc I 210; *Moszczenyca* 1417, *Moszczenyca* 1418, *Moszczenyca* 1419 Łęc II nr 2863, 2995, 3449; *Moszczenyca* 1511 ŻDz XIII 198; *Moszczenyca* 1511–23 ŁLB II 173; *Moszczenyca* 1552 ŻDz XIII 266; *Moszczenyca* 1827 Tabella II 33; *Moszczenyca*, wś, os. karcz. i kol. 1885 SG VI 728; *Moszczenyca* i *Moszczenyca Poduchowna*, dwie wsi 1921 Sk II 68; *Moszczenyca*, -cy, *moszczeni*, wś, i *Moszczenyca Poduchowna*, -cy -nej, cz. wsi 1974 UN 46, 24, 25; *Moszczenyca*, -cy, *Moszczenyca Poduchowna*, -cy -nej 1981 WUN II 486; gw. *mośczeni*, -cy, *mośczeni*. — Od n. rzeki *Moszczenyca* (dziś *Moszczanka*), por. *Moszczowica* 1357, *Moszczenyca* (1362) HE XIV 51. Członki odróżniające w n. zestawionej, od przym. *poduchowny*, wskazuje na rodzaj własności. Lit.: SHGŁęc I 210; Duma, HE XIV 51–2. E'

Moszczenyca (7), wś, tarn., gm. Bochnia, 6 km na zach. od Bochni: *Moszczenyca* 1354 KMłp III 9. in *Moszczenyca* sub parochia ecclesiae de Cheln prope Rabam 1470–80 DB I 53; *Moszczenyca* 1529 LR 185; *Moszczenyca* 1581 ŻDz XIV 62; *Moszczanica* 1779–82 MpMieg; *Moszczanica* 1885 SG VI 726–7; *Moszczenyca* 1921 Sk XII 4; *Moszczenyca*, -cy, *moszczeni* 1963 UN 2, 34; gw. *mośczeni*. — Od *moszczony*, z suf. -ica. W XVIII–XIX w. też *Moszczanica*. Wieś leży na prawym brzegu Raby. W formie gw. przejście -en- > -yn-. Lit.: LKrak 97. IN

Moszczenyca zob. *Moszczanica* (1, 2), *Moszczanka* (2), *Moszczanki*, *Możdżenica*

Moszczenyca Niemiecka zob. *Moszczenyca* (4)

Moszczenyca Niżna zob. *Moszczenyca* (5)

Moszczenyca Niższa zob. *Moszczenyca* (5)

Moszczenyca Poduchowna zob. *Moszczenyca* (6)

Moszczenyca Polska zob. *Moszczenyca* (4)

Moszczenyca Polska Dolna zob. *Moszczenyca* (4)

Moszczenica Wyżna

Moszczenica Wyżna zob. Moszczenica (5)

Moszczenica Wyższa zob. Moszczenica (5)

Moszczenice zob. Moszczaniec

Moszczenicka Wola zob. Wola Moszczeni-cka

Moszczennica zob. Moszczanica (1), Moszczanka (2), Moszczenica (4, 5)

Moszczona (1), dziś *Moszczona Królewska* i *Moszczona Pańska*, dwie wsi, biał., gm. Mielnik i Nurzec-Stacja, 10 km na pld.-wsch. i 10 km na pln.-wsch. od Siemiatycz: we wsi *Moszczoniej* (1541) *ŻDz* XVII/3, 103; *Moszczona* 1576 *Lu-podl* 88; *Moszczona* 1576 *SHGPd*(MK nr 114 k. 309–309v); *Moszczona*, *Moszczona* 1580 *ŻDz* XVII/1, 62, 76; *Moszczona* 1616 *Kond* 131; *Moszczona Porzecze* 1662 *AWAK* XXXIII 521, 522; z *Moszczony* 1676, *Moszczona* 1794 *Kond* 131, 132; *Moszczona Skarbowa* al. *Królewska*, *Moszczona Wielka*, dwie wsi, *Moszczona Sycze*, wś i dobra 1902 *SG* XV/2, 357; *Moszczona* i *Moszczona Pańska*, dwie wsi 1921 *Sk* V 26; *Moszczona Królewska* i *Moszczona Pańska* 1962 *SkBiał* 5; *Moszczona Królewska*, -ny -kiej i *Moszczonańska*, -ny -kiej 1981 *WUN* II 486; gw. *moščona*, *moščona pańska*, -y -oj, *moščeniški*. — Nazwa I n. rz. *Moszczona* (prawy dopływ Bugu), nad którą leżą obie wsi, por. młyny na rece Kajancy i Moščoncy (1431) 1786 *AWAK* II 2. Do n. rz. por. imiesłów *moszczony*. Człony odróżniające: *Królewska*, *Skarbowa* i *Pańska* wskazują na dawną przynależność wsi do dóbr królewskich, do skarbu państwa i wielkich dóbr prywatnych, pańskich. Człon *Sycze* od n. os. *Sycz* *RymSEN* II 513, w formie I. mnogiej. Nazwa osobowa od podstawy *sycz-*, por. *sycz* 'gatunek sowy', *syczeć*. Człon *Porzecze* od ap. *porzecze* 'teren położony nad rzeką' *Sp* XVI, XXVII 427. Lit.: *Kond* 131–2; *Bilut*, *HE* X 106–7. *EB*

Moszczona (2), wś zaginiona, leżała w pobliżu wsi Hajowniki i Wysokie, zamoj.: *Moszczona* (1436) 1525 *ZDM* V 366; *Moszczany* 1553, *Moszczone* 1554, *Moszczona* *AGB* III 495, 593, 604; *Moszczona* 1555 *AGB* IV 59. — W formie *Moszczany* adideacja do nazw na -any. Lit.: *CzChelm* 182. *BCz*

Moszczona zob. *Moszczany* (1), *Polcie*, *Rabiany*

Moszczona Królewska zob. *Moszczona* (1)

Moszczona Pańska zob. *Moszczona* (1)

Moszczona-Polcie zob. *Polcie*

Moszczona-Porzecze zob. *Moszczona* (1)

Moszczona Skarbowa zob. *Moszczona* (1)

Moszczona-Sycze zob. *Moszczona* (1)

Moszczona Wielka zob. *Moszczona* (1)

Moszczoniec zob. *Moszczaniec*

Moszczonka zob. *Moszczanka* (2)

Moszczonne, wś, włoc., gm. Kikół, 12 km na pln. od Lipna: *Moszczone* (1363) 1512, *Moszczzone* 1434 *CdP* II 741, 860; *Moszczona* 1472 *Matr* I nr 807; *Moszczone* 1564 *ŻDz* XII 324; *Moszczonne* 1784 *MpPerPl*; *Moszczonne* 1827 *Tabella* II 33; *Moszczonne* 1839 *MpKwat* II 2; *Moszczonne* 1885 *SG* VI 729; *Moszczonne*, -nego, *moszczeński* 1972 *UN* 180, 26. — Nazwa od *moszczony*. Obok wsi jezioro o tej samej nazwie, por. *Moszczone* 1885 *SG* VI 729. Od XVIII w. *Moszczonne* — forma z podwojonym -n- interwokalicznym. Lit.: *BarłMorf* 125. *UB*

Moszczony Młode zob. *Polcie*

Moszczony Stare zob. *Polcie*

Moszenki, wś, lub., gm. Jastków, 16 km na pln.-zach. od Lublina: *Minor Moschna* 1469 *SHG-Lu* III 155; *Moschin* (!) *Minor* 1470–80 *DB* II 542; *Mossny Minori* 1529 *LR* 444; *Moszni male* 1563, *Moszni Mnieisze* 1580 *RPobl.u* 413v, 742v; *Moszenki male* 1603 *WPar* 613; *Moszny Mnieysze* 1626 *RPobl.u* 13; *Moszenki Mniejsze* 1674 *RPgl* 36; *Moszenki* 1676 *ŻDz* XV 17a; *Moszny Male* 1787 *Spis* 445; *Moszenki* 1827 *Tabella* II 33; *Moszenki* 1855 *SG* VI 729–30; *Moszenki*, -nek, *moszenkowski* 1972 *UN* 114, 23. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Moszna* (1), z łac. członem odróżniającym *Minor* (= pol. *Mała*, *Mniejsza*). W XVI–XVII w. nastąpiła wtórna pluralizacja nazwy — *Moszny Minor*, *Moszny Male*. W XVII w. pojawiła się forma zuniwerbizowana *Moszenki*, która się utrzymała. Lit.: *SHGLu* III 155, IV 91; *KosLu* 67; *BarłMorf* 50. *IN*

Moszewo zob. *Trynisze-Moszewo*

Moszgrund zob. *Witkowice* (1)

Moszki zob. *Mojsiki*

Moszkowice, wś zaginiona, leżała w par. Domaniew, w dawnym pow. sieradzkim, sier.: *Moszcovice* 1392, *Moskowice*, *Moszcovice*, *Moszcovicze* 1399 *Łęcz* I nr 2342, 5881, 6159, 6182; *Moszkowice* duplex 1511–23 *ŁLB* II 369; *Moskovicze* 1576 *ŻDz* XIII 68; *Moszkowice* (dziś nieznana) 1885 *SG* VI 731. — Od n. os. *Moszek* *SSNO* III 560 (od im. na *Mo-*, typu *Mojsław*, lub od im. *Mojżesz*), z suf. -owice. Lit.: *SHGŁęcz* I 210–11. *EB*

Moszkowice zob. *Muszkowice*

Moszna (1), wś, lub., gm. Jastków, 16 km na płn.-zach. od Lublina: *Moschna* 1392 ZDM VI 97; de *Mosny* 1409 ZLub nr 6; de *Mosin* 1416 LKP 148; *Maior Moszni* 1468 SHGLu III 155; *Moschin Maior* 1470–80 DB II 542; in *Mossny Antique*, in *Mossny Maiori* 1529 LR 444; *Mosni Wielkie* 1563 RPobLu 414v; *Moszni wienthsze* 1580 RPdm 11v; *Moszny Wielgie* 1603 WPar 613; *Moszny Więtsze*, ... ze wsi *Moszen Więtszych* 1626 RPobLu 19; *Moszny Wielkie* 1676 ŻDz XV 17a; *Moszny Wielkie* 1787 Spis 445; *Moszna* 1827 Tabella II 33; *Moszna* 1885 SG VI 731; *Moszna*, -ny, *moszeński* 1972 UN 114, 23. — Od przym. **mosyna* (od **mosch*, 'mech', z suf. -yna i wokalizacją *h > o*) lub może od ap. *moszna* 'mieszek, torba, worek' Sstp IV 331, w znaczeniu topograficznym 'wglębie, dolina', wtórnie w l. mnogiej; por. też n. os. *Moszna* SSNO III 560. W XVI–XVIII w. n. zestawiona z członami odróżniającymi od łac. *antiquus* 'stary', *maior*, pol. *wielki*, *większy*. Od XIX w. n. w formie singularnej. Lit.: SHGLu III 155–6, IV 91; Borek, -in- 149; KosLu 67; BariMorf 50. IN

Moszna (2), wś, opol., gm. Strzeleczy, 14 km na płn.-zach. od Głogówka: *Muschczyn* (!) 1382 CdSil XXXIV 100; in pago *Moschna*, in pago *Mossna* 1687/88 J II 533, 472; *Moschna* 1743 SNGŚl VIII 65; *Moschen* 1784 Z III 108; *Moschen*, *Moszna* 1845 K 419; *Moszna*, niem. *Moschen*, dobra i wś 1885 SG VI 731; *Moschen*, *Moszna* 1900 Myc 38, 73; *Mośna* (*Moschen*) 1939 Prus 52; *Moschen* — *Moszna*, -ej, *moszeński* 1947 MPol XXV nr 124; *Moszna*, -nej 1981 WUN II 486. — Dawniejsza n. pol. *Moszna* zniemczona jako *Mossna*, *Moschen*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Moszna*. Lit.: SNGŚl VIII 65; BorGŚl 51. JCh

Moszna (3), dziś *Moszna-Parcela* i *Moszna-Wieś*, dwie wsi, warsz., gm. Brwinów, 3 km na zach. od Pruszkowa: *Mchoszanowice* (!) (1333) Łuk-Op 289; *Moszni*, *Mosny* 1417 SHGMz(WD 1, 191v); *Mosiny* 1424 HMil 289; *Moszny* 1425 MkM I nr 159; *Moszny* 1442 ZHer nr 30; *moszen* 1480 Warsz nr 1483; *Mosny* 1510 ZHer nr 889; *Mosny* 1580 ŻDz XVI 274; *Moszna* 1827 Tabella II 33; *Moszna* 1839 MpKwat IV 3; *Moszna* 1885 SG VI 731; *Moszna-Wieś*, -ny-Wsi, *Moszna-Parcela*, cz. *Moszej-Wsi* 1981 WUN II 486; *Moszna-Parcela*, -ny-Parceli, *moszeński*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Od przym. **mosyna* lub może od ap. *moszna*, w l. mnogiej. Nazwa ma wtórnie od XIX w. postać singularną, a współcześnie dodano do n. pierwot-

nej określenie *Wieś*. Lit.: Borek, -in- 149; BariMorf 54. UB

Mosnzen zob. Moźne

Mosznica, wś, ciech., gm. Działdowo, 8 km na pld.-wsch. od Dąbrówna: *Mosnitzs* 1579 HAPr V 55; *Moschnitz*, wś 1789 Goldb I 138; *Moschnitz* 1796–1902 MpSchröt XVI; *Mosznica*, niem. *Moschnitz* 1885 SG VI 732; *Mosznica* — *Moschnitz* 1941 Choj 115; *Moschnitz* — *Mosznica*, -y, *mosznicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mosznica*, -cy 1981 WUN II 486; gw. *mośnica*. — Zniemczono n. *Mosnitzs*, *Moschnitz* są substytucjami pol. n. *Mosznica*, a ta zapewne od przym. **mosyna* lub od ap. *moszna*, z suf. -ica. R⁷

Mosznin zob. Moźne

Moszny zob. Moszna (1, 2, 3)

Moszny Male zob. Moszenki

Moszny Mniejsze zob. Moszenki

Moszny Wielkie zob. Moszna (1)

Moszny Większe zob. Moszna (1)

Moszowice, wś, legn., gm. Kotla, 6 km na płn. od Głogowa: *Mosswitz* 1444 CdSil XXVIII 87; villa *Massentzilt* (!) 1580, *Mowiz* 1670 J III 6, 35; *Moswitz* 1679, *Moswitzensis* 1687/88 J III 171, 376; *Moschwitz* 1791 Z X 278; *Mosswitz*, olim *Möslitz* 1845 K 420; *Mosswitz* 1900 Myc 73; *Brückenfeld* 1936 SNGŚl VIII 65; *Brückenfeld*, *Myślice* 1941 Wrzosek 28; *Brückenfeld N.S* — *Moszowice*, -wic, *moszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Moszowice*, -wic 1981 WUN II 486. — Od n. os. *Mosz* (: *Modlibog*, *Mojżesz*) SSNO III 559, z suf. -owice, zniemczono jako *Mosswitz*. Nazwę niem. *Brückenfeld* wprowadziła administracja hitlerowska. Wrzosek zrekonstruował n. błędnie jako *Myślice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Moszowice*. Lit.: SNGŚl VIII 65. JCh

Moszowo zob. Mazów

Moszów zob. Nieszawa (1)

Mosztern zob. Jutrzenka

Moszyce (1), os. zaginiona, leżała koło Kalisza: ab antiqua civitate sicut aqua transit usque in *Moszyce*, a *Moszyce* usque in Vinar (1298) XVII KW II 164. — Od n. os. *Mosz*, z suf. -ice. ZZ

Moszyce (2), wś, wroc., gm. Twardogóra, 1 km na wsch. od Twardogóry: *Moslicze* ok. 1300 CdSil XIV 64; *Moschlitz* (pagus) 1666/67 J I 463; *Mutschelwitz* 1743 SNGŚl VIII 65; *Muschliz* 1787 Z VII 161; *Muschlitz*, *Muszllice* 1845 K 424; *Muschlitz* 1900 Myc 74; *Muschlitz*, *Muślice* 1941 Wrzosek

13; *Muschlitz* — *Moszyce*, -yc, *moszycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Moszyce*, -szyc 1981 WUN II 486. — Dawniej *Maślice* od n. os. *Masło* SSNO III 415, z suf. -ice. W wyniku przejścia samogłoski *a* > *o* > *u* powstała forma *Muszllice*, zniemczona jako *Moschlitz*. Możliwe jest też odczytanie **Moszllice*, od n. os. *Moszel* (: *Mojżesz*) SSNO III 560. Wrzosek zrekonstruował n. jako *Muślice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Moszyce*. Lit.: SNGŚl VIII 65. JCh

Moszyn, wś, ciech., gm. Pułtusk, 3 km na zach. od Pułtusa: *Mossijno* 1240 KMaz I 343; *Moschini* (1443) 1517 UAC nr 346; *Moszyno* 1474 SHGMz(MK 5, 49); *Moszyn* 1474 Luploc 243; *Moszyno* 1515 SHGMz(PT 1, 219); *Moszyno* 1576 ŻDz XVI 316; *Mosino* 1783 MpPerMz; *Moszyno* 1827 Tabella II 33; *Moszyn* 1885 SG II 740; *Moszyn*, -na 1981 WUN II 486. — Od n. os. **Mosza*, por. *Mosz* SSNO III 559, z suf. -ino, -iny, wtórnie -in. Lit.: ZMaz 270. UB

Moszyna zob. **Mosina** (3), **Mosiny**

Moszyń, wś, tarnob., gm. Bogoria, 12,5 km płn.-wsch. od Staszowa: *Moszyń* 1787 Spis 3; *Moszyń* 1827 Tabella II 33; *Moszyń* 1877 n I 401; *Moszyń*, folw. 1885 SG VI 740; *Moszyń*, wś 1901 Przew I 394; *Moszyń*, -szyn, *moszyński* 1970 UN 33, 7. — Zapewne od n. os. **Mosza*, z suf. -iny, por. też n. os. *Moszyna* (: *Modlibog*) SSNO III 561. IN

Mościanice zob. **Moszczanica** (1)

Mościanka zob. **Moszczanka**

Mościbrody, wś, siedl., gm. Wiśniew, 6 km na pld. od Siedlec: *Marsczybrody* 1474 Matr I nr 1229; *Marsczybrody* 1496 LKP 116; *Marsczybrody* 1529 LR 417; *Marsczybrody* 1552, *Maszczybrody* 1580 ŻDz XIV 395, 414; *Maszczybrody*, z *Maszczybrod* ... z *Maszczybrody* 1620 RPobLu 172; *Maszczybrody* 1787 Spis 431; *Mościbrody* 1827 Tabella II 32; *Maszczybrody* 1870 Cat 82; *Mościbrody* 1885 SG VI 692; *Maścibrody* 1933 SkBy 1017; *Mościbrody*, -bród 1981 WUN II 486. — Od n. os. typu przezwiskowego **Marszczybroda* (od *marszczyć* + *broda*), w l. mnogiej, por. n. os. *Marszczybrzuch* KozN 120. Forma *Maszczybrody* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -rż- > -ż-, potem *Maścibrody* w wyniku mieszania szeregów spółgłoskowych. Zmiana w *Mościbrody* nastąpiła przez skojarzenie z *mościć*. Lit.: SHGLu III 148; KosLu 67. IN

Mościce (1), wś, gorz., gm. Witnica, 4 km na pld.-wsch. od Witnicy: *Blumenberc* 1295 CdB

A XIX 9; *Llumenberg*, *Blumenberg* 1337 SHGNM (Landb 20, 30); *Blumenberghe* 1350 CdB A XVIII 293; *Blumberg* 1822 MpUMbl 1773; *Blumberg* — *Mościce*, -ic, *mościcki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mościce*, -cic 1981 WUN II 486. — Zapewne od n. os. *Blumenberg*, por. Dietrich de *Blumenberch*, wymieniony jako świadek przy fundacji Frankfurtu nad Odrą w 1253 r. (CdB A XXII 2). Do n. por. średniem. *blōme*, niem. *Blume* 'kwiat' i niem. *Berg* 'wzgórze, góra'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mościce*. BCz

Mościce (2), cz. wsi Klice, dawniej wś, ciech., gm. Regimin: *Mościce* 1885 SG VI 692; *Mościce* 1921 Sk I 24; *Mościce*, -cic, *mościcki*, wś 1971 UN 123, 32; *Mościce*, -cic 1981 WUN II 486. — Od ap. *most*, z suf. -ice. W pobliżu płynie rz. Łydynia. UB

Mościce zob. **Mościska** (18)

Mościce Dolne, wś, biał., gm. Ślawatycze, 25,5 km na płn.-wsch. od Włodawy: *Nejbrow*, kol. (1857) 1885 SG VI 949; *Nejbrow*, kol. 1921 Sk VIII 3; *Mościce Dolne* (*Nejbrow*), kol. 1933 SkBy 1086; *Mościce Dolne* 1963 Mp-25(Włodawa); *Mościce Dolne*, kol. 1967 SM 719; *Mościce Dolne*, -cic -nych, *mościcki*, wś 1967 UN 10, 12; *Mościce Dolne*, -cic -nych 1981 WUN II 486. — Dawniej *Nejbrow*, fonetyczna adaptacja n. niem. *Neubrich* 'świeżo wykarczowany grunt'. Była to kolonia zamieszkała przez Holendrów. W 1933 r. zmiana n. na *Mościce Dolne*, w opozycji do leżącej dziś na Białorusi wsi *Mościce Górne* (dawniej *Neudorf*). Wieś leży nad Bugiem. EB

Mościcha, wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 8,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Mościska*, folw. 1884 SG V 935; *Mościcha*, dobra 1885 SG VI 692; *Mościcha*, wś 1902 SG XV/2, 354; *Mościcha* 1921 Sk V 76; *Mościcha*, -chy 1981 WUN II 486. — Pierwotnie zapewne *Mościska*, od ap. *mościsko* 'miejsce, gdzie stał niegdyś most' SW II 1049, w l. mnogiej; wtórnie n. z suf. -icha. EB

Mościczewo zob. **Mościszewo**

Mościczki, wś, gorz., gm. Witnica, 4 km na zach. od Witnicy: *Blumberger Bruch*, przys. 144 SHGNM; *Blumberger Bruch* — *Mościczki*, -czek, *mościczecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mościczki*, -czek 1981 WUN II 486. — Nazwa niem. *Blumberger Bruch* zapewne ponowiona z n. ter., ta zaś od *Bruch* 'łęg, bagno' i od n. sąsiedniej wsi *Blumberg*, dziś *Mościce* (1). Nazwa *Mościczki* wprowadzona urzędowo po 1945 roku. BCz

Moście Błota, wś, gdań., gm. Puck, 6,5 km na płn.-wsch. od Rumi: *moczary Mostowe* 1888 SG IX 584-5; *Bricksches Bruch* 1908, *Mostowe Błoto* 1931 PMT XII 131; *Mostowe Błoto* 1936-39 Ar 1183; *Mostowe Błoto* 1960 PMT XII 131; *Mostowe Błota*, po zmianie Moście Błota, -ich Błot, blocki, wś 2004 DzU nr 229; gw. *m^uestowy błota*, lub *m^uescy błota*. — Był to teren podmokły między Redą a szosą Gdańsk-Wejherowo. Nazwa od przym. *mostowy* lub **mości* (: *most*) i od ap. błoto. Lit.: Treder, PMT III 131. WK

Mościejewe, wś, pozn., gm. Kwilcz, 9 km na pld.-wsch. od Sierakowa: *Mosszetyewo* 1419 SHG-Pn III 206; *Moszczegewo* 1423 KW VIII 276; *Moszczigewo*, *Mosczyewo* 1445, *Mosczyegewo* 1448, *Moszegewo* 1474, *villam Mosczyeyewo* 1508 SHG-Pn III 206; *Mosczyeyewo* 1510 NKs 222; *Moszczieiewo* 1580 ŻDz XII 8; *Moszczieiow* 1590 SHGPn III 206; *Moszczieiewo* 1622-24, *Moszczieiewo* 1789 PPozn(Tab 1, 7 i 6, 126v); *Mościejewe* 1885 SG VI 692; *Mościejewe*, niem. *Moschiejewo* 1921 Sk X 46, 148; *Mościejewe*, -wa 1981 WUN II 486; gw. *mościejevo*, -eva, *mościejeski*. — Od n. os. **Mościej*, z suf. -ewo. Do n. os. por. n. os. i heral. *Mościc* oraz n. os. *Mościsz* SSNO III 561-3. Grupa spółgłoskowa wykazuje w XV w. uproszczenie -ś- > -(ś)ś-. Lit.: SHGPn III 206-7; Nieckula, -ov- 136; PPozn 198. ZZ

Mościejewe zob. Mościszewo

Mościenica, cz. wsi Skrzyńki, dziś Mościenica, wś, pozn., gm. Kórnik, 3 km na płn.-zach od Kórnik: *Mościenica*, os. 1967 SM 719; *Mościenica*, -cy, cz. wsi Skrzyńki 1981 WUN II 486; *Mościenica*, cz. wsi Skrzyńki, po zmianie Mościenica, -y, *mościenicki*, wś 2004 DzU nr 229, poz. 2312. — Nazwa zapewne od ap. *most*, z suf. -enica, por. *Mościce* (2). ZZ

Mościeszki zob. Mościszki

Mościeszycze zob. Mościszki

Mościeszycy zob. Mościszki

Mościno zob. Mosty (3)

Mościska (1), wś, biał., gm. Kąkolewnica Wschodnia, 15 km na wsch. od Łukowa: *Moszyńska* (1418) 1598 ZDM I 422; *Moszcziska* 1428 SHGLu III 156; de *Moschczisk* 1435, de *Moszczisk* 1464, *Mosczyńska* 1487 Kacz nr 4673, 6825, 8340; *Moszyńska* 1529 LR 423; *Sokolne Moszcziska* ... z *Moszczisk Starych* i *Sokolnego* ... *Moszcziska Stare* 1620 RPobLu 182-3; *Moszcziski* 1683 WPar 71; *Mościska* 1787 Spis 429; *Mościska sokule*, *Mościska stare* 1827 Ta-

bella II 32; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1970 UN 119, 19. — Od ap. *mościsko*, może 'wielki most', też 'stary, zniszczony most' Sstp IV 331, 'miejsce, gdzie stał niegdyś most' SW II 1049, w l. mnogiej (liczne wsi o takich nazwach położone są nad rzekami). Człony drugie od n. wsi *Sokole*, dziś *Sokule* (2) i od przym. *stary*. Efemeryczna forma *Mościski* powstała pod wpływem licznych toponimów na -ki. Lit.: SHGLu III 156; KosLu 67; BariMorf 73. IN

Mościska (2), wś, biał., gm. Michałowo, 14,5 km na płn.-wsch. od Zabłudowa: *Kupunob-Mocm*, *Cnap-Mocm* 1878-86 Kond 132; *Mościska* 1921 Sk V 16; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486; gw. *mościska*, -ou, *mościskojski*. — Dawniej n. zestawiona *Kirilow Most*, od brus. n. os. *Kiryło* (: im. cerkiewnego *Kirill*) BiryłaBA I 97, z suf. -ow. Obocznie *Star Most*, od wyrażenia *stary most*. W XX w. utrwaliła się n. *Mościska*. Lit.: Kond 132. EB

Mościska (3), kol., dawniej wś, chełm., gm. Dorohusk, 25 km na pld.-wsch. od Chełma: *Chabowa Wola* czyli *Moszciska* 1839 MpKwat VII 8; *Mościska*, wś 1885 SG VI 692; *Mościska*, wś 1952 UW 135; *Mościska*, wś i kol. 1967 SM 719; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486; gw. *majdani*, -nu, *majdański*, urzędowo: *mościska*. — Pierwotnie wieś nosiła n. *Chabowa Wola*, od ap. *wola* i od n. os. **Chab*, por. *Chabior*, *Chebda*, *Chabda* SSNO I 306, 312. Obocznie n. *Mościska*; w gw. funkcjonuje również n. *Majdan*, od ap. *majdan* 'osada leśna'. Lit.: CzChełm 182. BCz

Mościska (4), wś, chełm., gm. Sosnowica, 17 km na pld.-wsch. od Parczewa: *Mościska* 1921 Sk IV 120; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1971 UN 117, 32; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486; gw. *mościska*, -isk, *mościski*. Lit.: CzChełm 182. BCz

Mościska (5), wś zaginiona, leżała w par. Krzynowłoga Wielka, koło Świnar, ciech.: *Moszciska* (1445) 1456 SHGMz(MK 3, 325); parte *Mosczyńska* 1502 SHGMz(MK 18, 133v). — Wieś powstała z nadarń w 1437 i 1439 r. dla Jana z Ojrzenia, który w 1445 r. sprzedał całą swoją posiadłość, liczącą 24 włóki. Miejscowość wzmiankowana jeszcze w 1502 r., później zanika. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 85. UB

Mościska (6), wś, gdań., gm. Lubichowo, 13 km na pld.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Moszciska* 1750 PMT VII 49; *Moszcziska* 1796-1802 MpSchröt XV; *Mościska*, niem. *Moschiska* 1885 SG VI 701;

Mościska, niem. *Moschiska* 1921 Sk XI 45, 82; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486; gw. *mościska*, -isk, *mościski*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 49. WK

Mościska (7), cz. wsi Zabrzeg, dawniej wś, kat., gm. Czechowice-Dziedzice, 15,5 km na płn. od Pszczyny: *Mosciska* 1679 J II 275; *Mosciska* 1736, *Moslitzka* (!) 1836, *Mościska* 1900 Mrózek 120; *Mościska* (*Moscisk*), kol. 1920 PrusSG 50; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486. — Nazwa zniemczona jako *Moscisk*. Lit.: SNGŚI VIII 65; BorGŚI 100; Mrózek 120. JCh

Mościska (8), dziś *Mościska*, *Mościska Duże* i *Mościska Małe*, trzy wsi, kiel., gm. Radoszyce, 14,5 km na pld.-zach. od Korńskich: *Mosciska* 1791 MpPerSd; *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska* 1921 Sk III 47; *Mościska* 1952 UW 117; *Mościska*, -cisk, *mościski*, wś, *Mościska Duże*, -cisk -zych, *Mościska Małe*, -cisk -lych, cz. wsi *Mościska* 1966 UN 24, 53; *Mościska Duże*, cz. wsi *Mościska*, po zmianie *Mościska Duże*, -sk -ych, *mościski*, wś, *Mościska Małe*, cz. wsi *Mościska*, po zmianie *Mościska Małe*, -sk -ych, *mościski*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*. W pobliżu płynie rz. Czarna. Lit.: KopKiel 132. IN

Mościska (9), przys., dawniej wś, kiel., gm. Włoszczowa, 5,5 km na pld.-zach. od Włoszczowy: *Mościska* 1877 Zin I 400; *Mościska*, wś 1885 SG VI 692; *Mościska*, wś 1901 Przew I 393; *Mościska*, wś 1921 Sk III 143; *Mościska*, -cisk, cz. wsi Czarnca 1971 UN 35, 9; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. IN

Mościska (10), wś, ostrol., gm. Rzewnie, 9 km na pld. od Różana: *Mościska* 1877 Zin I 400; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska* 1921 Sk I 70; *Mościska* 1967 SM 720. UB

Mościska (11), wś, ostrol., gm. Zabrodzie, 6 km na płn. od Tłuszcza: *Mosczyzka* 1446 SHGMz(WD I, 137) (tu?); *Mosczyzka* 1481 SHGMz(MK 9, 130); *Mosczyzka* 1504 SHGMz(MK 18, 205); *szmosczyzsk* 1508 Warsz nr 2045; *Mosczyzka* 1578 ŻDz XVI 411; *Moscisk* 1783 MpPerMz; *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mosciska* 1839 MpKwat V 4; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. UB

Mościska (12), wś, pil., gm. Wysoka, 6 km na zach. od Wysokiej: de *Mosczyzka* 1429 Koz I 184; de *Mosczyzka* (!) 1456 Matr I nr 326; villae *Mosczyzka* 1498 Bob nr 629; *Mosczyzka* 1541 SHGKI(NGR

5, 191); *Mosczyzka* 1578 ŻDz XII 171; *Mościska* 1618–20 PKal 277; *Mościska* 1846 KsP 544; *Mościsko*, niem. *Moschuetz* 1885 SG VI 701; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1972 UN 190, 29. — Zapis z 1429 r. należy może czytać *Mościszczce*. ZZ

Mościska (13), cz. wsi Poplacin, dawniej wś, płoc., gm. Nowy Duninów: Błoto *Mosciska* 1839 MpKwat III 3; *Mościska* 1881 SG II 713; *Mościska*, wś 1885 SG VI 692; *Mościska*, os. 1967 SM 720; *Mościska*, -cisk, cz. wsi 1971 UN 125, 19; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. — Pierwotnie n. ter., wtórnie n. wsi, od ap. *mościsko*, w formie pluralnej. UW

Mościska (14), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 7 km na pld.-wsch. od Gostynina: *Mościsko* 1885 SG VI 692; *Mościska* 1921 Sk I 34; *Mościska* 1952 UW 10; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1971 UN 125, 34; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. — Dawniej *Mościsko*, wtórnie pluralizacja nazwy. UW

Mościska (15), wś, płoc., gm. Szczutowo, 9 km na płn.-zach. od Sierpca: *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. UB

Mościska (16), wś, rzesz., gm. Mielec, 4 km na wsch. od Mielca: *Mościska* 1855 Stup 137; *Mościska*, przys. 1885 SG VI 692; *Mościska*, wś 1921 Sk XIII 29; *Mościska* 1952 UW 282; *Mościska*, -cisk, *mościszczkański* 1966 UN 65, 16. IN

Mościska (17), wś, siedl., gm. Trojanów, 15 km na pld.-wsch. od Łaskarzewa: *Mościska* 1877 Zin I 400; *Mościska*, drobna osada lub pustk. 1885 SG VI 692; *Mościska*, kol. 1901 Przew I 393; *Mościska*, kol. 1967 SM 720; *Mościska*, -cisk, cz. wsi Kruszyna 1972 UN 142, 33; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. IN

Mościska (18), wś, skiern., gm. Jeżów, 10 km na płn.-wsch. od Kuluszek: *Mosczyzka* 1511–23 ŁI.B II 333; *Mosczyzka* 1579 ŻDz XVI 189; *Mosczyzka* (1609) 1882 SG III 584; *Mościce* 1827 Tabella II 32; *Mościce* 1885 SG VI 692; *Mościska*, kol. 1921 Sk II 11; *Mościska* 1952 UW 92; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1974 UN 40, 20; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. — Najprawdopodobniej dawniej n. rodowa, od n. os. *Mościc*, używanej w rodzie Ostojów, ówczesnych właścicieli wsi. Według Taszyckiego n. pochodzi od n. os. *Mośc*, z suf. -ice; wtórne przejście w *Mościska*, por. *mościsko*. Lit.: TaszyckiPatrMz 56; Wolff, Onom I 79, II 75. UW

Mościska (19), wś, warsz., gm. Grodzisk Mazowiecki, 5 km na płd. od Grodziska Mazowieckiego: *Mosciska* 1839 MpKwat IV 4; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska* 1921 Sk I 9; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1971 UN 126, 9. UW

Mościska (20), wś, warsz., gm. Stare Babice, 10 km na płn.-zach. od centrum Warszawy: *Mościska* 1526 SHGMz(Pob. 27, 451); z *Mosciskami* (1565) Lumaz I 28; *Mosciska* 1580 ŻDz XVI 264; *Moscisk* 1783 MpPerMz; *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mosciska* 1839 MpKwat IV 3; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 486. UB

Mościska (21), wś, włoc., gm. Brzuze, 8 km na zach. od Rypina: *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1971 UN 183, 10. UB

Mościska (22), wś, włoc., gm. Skrwilno, 16,5 km na płn. od Sierpca: *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mościska* 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk, *mościski* 1971 UN 183, 24; *Mościska*, -cisk 1981 WUN II 487. UB

Mościska (23), dziś *Mościska*, wś, i *Mościska-Kolonia*, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Rudnik, 22 km na płd.-zach. od Krasnegostawu: de *Mościska* (1436) ZDM V 373; *Mostzyska* 1460 Chelm nr 3, 3; *Mosszcziska* 1460 AWAK XIX 3; *Moszcziska* 1564 ŻDz XVIII/1, 196; *Mosciska* 1786 MpPerLu; *Mościska* 1827 Tabella II 32; *Mościska*, wś i folw., 1885 SG VI 692; *Mościska*, -cisk i *Mościska-Kolonia*, -cisk -nii, *mościski*, dwie wsi 1970 UN 111, 28; *Mościska*, -cisk i *Mościska-Kolonia*, -cisk -nii 1981 WUN II 487; gw. *mościska*, -cisk, *mościski*. — W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChelm 182. BCz

Mościska zob. Galkowo, Ksawerów (1), Mościcha, Wilcze (3)

Mościska Duże zob. Mościska (8)

Mościska Małe zob. Mościska (8)

Mościska-Sokole zob. Mościska (1)

Mościska-Sokule zob. Mościska (1)

Mościska Stare zob. Mościska (1)

Mościski zob. Mościska (1)

Mościsko, wś, wałb., gm. Dzierżoniów, 8 km na płn.-zach. od Dzierżoniowa: *Putrido Ponte* 1268 SUr IV 49; *villam Wilebrucke, Fawlbroke* (1290) XIV SUr IV 345; *Putridus Pons* ok. 1300 CdSil XIV 87; *Putrido Ponte* 1332, *Putrido Ponte* 1335 Reg nr 5146, 5409; *Wlbruch* (1341), *Fulenbrücke* (1370) K 127; *Fowlenbrücke* 1385, *Foulen-*

broken 1390 LandbSch II nr 122, 966; *Faulen Brukh* 1596, *Faulenbrück* 1596 CdSil XXXIII 110, 117; in *Faulbrück* (villa) 1666/67 J I 717; Ober u. *Nieder Faulbrück* 1743 SNGŚl VIII 66; *Faulbrücke*, Ober, Mittel, *Nieder* 1785 Z V 166; *Faulbrück*, Mittel u. Ober 1845 K 127; *Faulbrück*, *Zgnily Most* 1941 Wrzosek 18; *Faulbrück* — *Mościsko*, -a, *mościski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mościsko*, -ka 1981 WUN II 487. — Pierwsze zapisy łac.; *Putridus Pons* od przym. *putridus* 'zgniły, zbutwiał' i od ap. *pons*, -tis 'most, kładka'. Nazwa niem. *Faulenbrück* jest tłumaczeniem n. łac., por. *faulen* 'gnić, próchnieć' i ap. *Brücke* 'most', okresowo z członami odróżniającymi Ober 'górnny', Nieder 'dolny' i Mittel 'środkowy'. Wrzosek notuje pol. odpowiednik n. niem. *Zgnily Most*. W pobliżu płynie rz. *Pilawa*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mościsko*. Lit.: SNGŚl VIII 66. JCh

Mościsko zob. Mościska (12, 14)

Mościszczce zob. Mościska (12), Wilcze (3)

Mościszewo, cz. Wenecji, dawniej wś, bydg., gm. Żnin: *Mosciszewo* (1357) XVII KW III 77; in *Mosciszewo* (1357) 1462 AC II nr 586; in *Moszczisewo* (1392) 1587 KW III 648; *Moszczisewo* 1420 Koz I 184; *Moszczysewo* 1511/12 VisitGn 307; Godawa et *Moszczisewo*, villae, *Moszczyszewo* 1511–23 ŁLB I 175, 178; *Moszczieiwo* 1535 SHGKI(ASK 12, 486); *Mosciszewo* 1548 MKI(B 143, 246); *Mościszewo*, folw. 1846 KsP 518; *Mościszewo*, folw. 1885 SG VI 702; *Mościszewo*, niem. *Welkenhof*, folw. 1921 Sk X 128, 148; *Mościszewo*, -wa 1971 UN 192, 31. — Od n. os. *Mościsz* (: *Most*) SSNO III 563, z suf. -wo. Nazwa *Mościszewo* jest, być może, wynikiem adideacji do n. heral. *Mościc(z)* SSNO III 562, zaś *Mościejewo* nawiązywać może do n. os. **Mościej*. Lit.: Nieckula, -ov- 136. ZZ

Mościszki, wś, leszcz., gm. Krzywiń, 8 km na płn.-zach. od Dolska: inter *Mostesich*, *Mostesichici* (1181) 1258 KWlp 66; *Mostezsici* 1246, *Mostezsici*, inter *Mostesich* 1258 KW I 216, 328; *Moscessice* 1324 KW II 372; in *Moszcziszcz* 1400, de Martinus *Moszczeschky*, *Moszczeschycze* 1442 KW V 5, 657; villa *Mosczyeschicze* 1510 NKs 108; *Moszczesky* 1580 ŻDz XII 76; *Moszcziszki* 1789 PPOzn(Tab 8, 12 v); *Mościszki* 1885 SG VI 702; *Mościszki*, -szek 1981 WUN II 487; gw. *mościski*, -šek, *mościski*. — Zapisy z XII i XIII w. przekazują pierwotną postać *Mościeszycy*, potem *Mościeszycze*. Nazwa pochodzi od n. os. **Mościesz* (por. *Mościsz*

SSNO III 563), z suf. *-icy, -ice*. Od XVI w. postać *Mościeszki*, z wymianą suf. *-ice* na *-ki*; utrwaliła się forma *Mościszki*. Lit.: PPozn 198; BańMorf 102. ZZ

Mośkowce zob. Moskiewce

Mośna zob. Moszna (2)

Mo(ś)siejewo zob. Mościejewo

Motaniec, wś, szczec., gm. Kobylanka, 13,5 km na pñ.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Spaldingsfelde* 1771 Froese 131; *Spaldingsfelde* 1789 MpGillyPom; Col. *Spaldingsfelde* 1834 MpUMbl 1242; *Spaldingswelde* — *Motaniec, -ńca, motaniecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Motaniec, -ńca* 1981 WUN II 487. — Dawniej wieś nosiła n. niem. *Spaldingsfelde*, od n. os. *Spalding* Gott 465, z członem *-felde*. Po 1945 roku wprowadzono urzędowo n. *Motaniec*. BCz

Motary, os. zaginiona, leżała koło wsi Jarząbkowo, pozn., gm. Jarząbkowo: hereditates desertae Czerqinsko, *Motary* 1598 Koz III 680. — Nazwa od ap. **motarz*, w l. mnogiej, por. *motać* 'nawijać na mota, układać w motek' SW II 1050, w odniesieniu do przedsiębiorstwa. ZZ

Motarzewo, wś, kosz., gm. Czaplinek, 14 km na zach. od Sypniewa: *Nina Wal* (!) 1619 SchDK 342; *villa Wallbruk* (1724) SG XII 916; *Wallbruch* 1789 MpGillyPom; *Wallbruch* 1892 SG XII 916; *Wallbruch* — *Motarzewo, -wa, motarzewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Motarzewo, -wa* 1981 WUN II 487. — W XVII w. był tu domek myśliwski założony przez Goltzów; od XVIII w. znany pod nazwą *Wallbruch*. Nazwa niem. od *Wall* 'mur' + *Bruch* 'błoto' (dwór był zbudowany z muru pruskiego). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Motarzewo*. Lit.: HWał 336; SchDK 342. BCz

Motarzyn, wś, kosz., gm. Tychowo, 22 km na pld.-wsch. od Białogardu: *Mutterin* 1364 TrautnElb I 146; *Muttrin* 1364 RzDuma I 128; *Mutteryn* ok. 1400 LorSNH 76; *Miitteryn* 1407, *Miitteryn* 1435, *Muttryn* 1493 RzDuma I 128; *Mutterin* (1537), *Muttrin* 1540 PomKirch I 112, 59; *Muttrin* 1618 MpLub; *Muttrin* 1789 MpGillyPom; *Muttrin* 1839 MpUMbl 780; *Muttrin* — *Motarzyno, -na, motarzyński* 1947 XXV nr 111; *Motarzyn, -na* 1981 WUN II 487. — Nazwa niejasna. Może od n. os. **Motra*, z suf. *-in*; por. n. os. *Motriona*, *Motriona* SSNO III 563, związane z łac. *mater*. W n. wczesna adideacja do niem. *Mutter*. Po 1945 roku ustalono n. *Motarzyn(o)*. Lit.: RzDuma I 128; LorSNH 76; TrautnElb I 146. BCz

Motarzyno, wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 20,5 km na pñ.-zach. od Bytowa: *Muttrin* 1418, *Muttrin* 1523 PMT IX 42; *Muttrin* 1618 MpLub; *Motierzyno* (!) 1710 PMT IX 42; *Muttrin* 1789 MpGillyPom; *Muttrin* 1885 SG VI 820; *Muttrin* — *Motarzyno, -na, motarzyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Motarzyno, -na* 1981 WUN II 487. — Według Surmy n. od. n. os. **Motarz*, z suf. *-ino*. Lit.: Surma, PMT IX 42. BCz

Motchowice zob. Motkowice

Motchów zob. Motkowice

Motel zob. Motyl (1)

Motelewo zob. Motylewo (2)

Motelmühle zob. Motyl (1)

Mothalen zob. Matule

Motieszi zob. Mocieszce

Motitten zob. Matyty

Motkowice, wś, kiel., gm. Imielno, 10 km na pñ.-zach. od Pińczowa: de *Motcouicz* 1361 Sng II 26; de *Motchouicz* 1376 Krak nr 27; de *Mothchow* 1399, de *Motconicz* 1400 Krak nr 8563, 9695; *Mothcouice* 1457, *Mothkoucice* 1460 Inscr nr 1006, 1055; *Mathkovicze* (!) 1470–80 DB II 67; *Mothcowycze* 1490 ŻDz XV 439; *Mothkovicze* 1529 LR 190; *Motkowicze* 1564 Lukrak II 79; *Motkowice* 1629 RPobKr 133; *Motkowice* 1827 Tabella II 33; *Motkowice* 1885 SG VI 740–1; *Motkowice* 1921 Sk III 28; *Motkowice, -wic, motkowicki* 1966 UN 21, 28; gw. *motkoviće, -ic, motkoski*. — Dawniej *Motchowice*, od n. os. **Motech*, z suf. *-owice*, też *-ów*; por. n. os. *Mota* SSNO III 563 (: *motać* 'zwijać, skręcać'), *Motak*, *Motko* RymSEN II 119. Na zmianę n. na *Motkowice* mogło mieć wpływ wtórne skojarzenie z ap. *motek* 'nici nawinięte na motowidło i związane w pęczek' SW II 1050. Lit.: RKrak 108; KopKiel 244. IN

Motoga, wś, lub., gm. Baranów, 21 km na pld.-zach. od Kocka: *Motoga* 1921 Sk IV 86; *Motoga* 1952 UW 146; *Motoga, -gi, motoski* 1971 UN 118, 9. — Od nazw. *Motoga* (: *motać*) RymSEN II 119. IN

Motolewice, wś zaginiona, leżała koło jez. Mórka i wsi Jeleńczewo, pozn., gm. Śrem, 9 km na pñ.-zach. od Dolska: *Motholevici atterminis illius lacus* 1246(1252?) KW I 216; *Motholevici* 1278 KWlp 101; *Motholeuo* (1294) KWlp 108, fals. 1302; *Motholewo* 1366, cum sorte *Mothlewo* 1372 KW III 287, 391; *Mocholenice* (!) 1633 SHGPn(APP Kl. Lubin. CXVII 12). — Nazwa od n. os. *Motol*, *Motola* (: *motać*) RymSEN II 119, z suf. *-ewicy*,

-ewice. W XIII–XIV w. notowana postać z suf. -ewo. Według tradycji klasztoru w Lubiniu wieś wraz z Dębicami została wchłonięta przez wieś Mórka. Lit.: SHGPn III 209–10; PPozn 198. ZZ

Motolewo zob. Motolevice

Motschelniz zob. Moczydlnica

Mottelken zob. Módlki

Motule, dziś Nowe Motule i Stare Motule, dwie wsi, suwał., gm. Filipów, 19 km na pñ.-zach. od Suwałk: *Motule* 1827 Tabella II 33; *Motule*, wś i folw. 1877 Zin I 401; *Motule*, wś i folw. 1885 SG VI 750; *Motule*, wś, folw. i kol. 1921 Sk V 81; *Motule Nowe* i *Motule Stare*, dwie wsi 1967 SM 720; *Nowe Motule*, -wych -tul, *Stare Motule*, -rych -tul 1981 WUN II 572, III 316; gw. *motule nove*, -tul -vex, *motule stare*, -tul -rex, *motulski*. — Nazwa od n. os. *Motul*, *Motula* RymSEN II 119, w l. mnogiej. Do n. os. por. lit. n. os. *Mōtulas Mātulas* (: *Mātas* 'Maciej' + -ul-) Lpřz II 275, 178, por. też n. m. *Matul-iaī*. Biolik wiąże n. os. z lit. *motilē*, *motitē* 'matula', *mōtē*, *mōters* 'matka'. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: Biolik, HE XX 110. EB

Motułka, wś, suwał., gm. Sztabin, 12 km na pñd.-wsch. od Augustowa: *Motułka* 1877 Zin I 401; *Motułka* 1885 SG VI 750; *Motułka* 1921 Sk V 7; *Motułka*, -ki, *motulski* 1971 UN 151, 89. — Od n. os. *Motula* RymSEN II 119, z suf. -ka. EB

Motwica, wś, biał., gm. Sosnowka, 25 km na pñ.-zach. od Włodawy: *Mutwica* 1775, *Motwica* 1786 MpPerLu; *Motwica* 1790 SHGPd(Regof); *Mutwica* 1795 MpPerPd; *Mutwica* 1827 Tabella II 36; *Motwica*, *Mutwica* al. *Mątwica* 1885 SG VI 750; *Motwica* 1921 Sk IV 118; *Motwica*, -cy, *motwiski* 1967 UN 121, 13. — Dawniej *Mutwica* (z fonetyką brus.) lub *Mątwica*, wtórnie *Motwica* (z przejściem *q > p* i denazalizacją), od wschłów. **mutwa*, pol. *mątwą* 'mętna woda', z suf. -ica. Do n. por. pśl. **mōty*, -hve ESSJ XX 148–9, też n. m. *Mątwica*. Wieś leży nad prawym dopływem Zielawy. EB

Motycz, dziś Motycz, wś, Motycz-Józefin, kol., przejściowo wś, i Motycz Leśny, wś, lub., gm. Koponica, ok. 14 km na zach. od Lublina: *Motycz* (1317)1618 ZDM IV 39; *Mothicz* (1330) KMłp II 275; *Moticz* 1409 ZLub nr 362; de *Mothicze* (1414) KMłp IV 145; *Motycz* (1423)1626 ZDK II 72; *Mothicze* 1470–80 DB II 536; *Mothycz* 1529 LR 436; *Motycz*... ze wsi *Motycza* 1626 RPobLu 7; *Motycz* 1827 Tabella II 33; *Motycz* 1885 SG VI 750; *Motycz*,

wś, *Motycz-Józefin*, kol., *Motycz Leśny*, kol. 1921 Sk IV 63; *Motycz*, -cza, *Motycz-Józefin*, -cza -na, *Motycz Leśny*, -cza -niego, *motycki*, trzy wsi 1972 UN 114, 11; *Motycz*, -cza, *Motycz-Józefin*, -cza -na, *Motycz Leśny*, -cza -niego 1981 WUN II 488. — Nazwa od n. os. *Motyka* SSNO III 564 (: ap. *motyka*), z suf. -jś, też -je. Człony drugie w n. zestawionych od im. *Józefa*, z suf. -in, oraz od przym. *leśny*. Lit.: SHGLu III 156; KosLu 67; BańMorf 61. IN

Motycza zob. Motycze Poduchowne

Motycze zob. Motycz, Motycze Poduchowne, Motycze Szlacheckie

Motycze Duchowne zob. Motycze Poduchowne

Motycze Dziekańskie zob. Motycze Poduchowne

Motycze Księskie zob. Motycze Poduchowne

Motycze Poduchowne, wś, tarnob., gm. Gorzyce, 7,5 km na wsch. od Sandomierza: de *Maiori Moticze* 1411 ZDM V 120; *Mothycze Maior* 1470–80 DB II 355; In *Mothicza* 1529 LR 391; *Motyce* 1564–65 Lusand 323; *Moticze* 1578 ŻDz XIV 197; [*Motycze Dziekańskie*] XVI AtSd 148; *Motycze Xienskie* 1794 Ga Cc1; *Motycze Duchowne* 1855 Stup 137; *Motycze poduchowne* 1885 SG VI 750; *Motycze Poduchowne*, -czy -nych, *motycki* 1966 UN 73, 60; gw. *motyče duże*, -a -ego, *motycki*. — Od ap. *motyka* lub od n. os. *Motyka*, z suf. -je, też -ja, z członem odróżniającym od łac. *maior* 'większy'. Wieś należała do kościoła sandomierskiego, stąd człony odróżniające od przym. *duchowny*, *dziekański*, *księski*, *poduchowny*, gw. też *duży*. Lit.: OPilz 78. IN

Motycze Szlacheckie, wś, tarnob., gm. Zaleszany, 8 km na wsch. od Sandomierza: *Moticze* 1372 ZDM IV 164; *Parwam Moticze* 1411 ZDM V 120; *Moticze* 1415 ZDM I 396; *Motycze* 1453 SHG-Sd(TerrCrac 151, 185); *Mothicze* 1427 ZDM V 304; *Mothicze Minor* 1470–80 DB II 355; *Mothicze* 1529 LR 366; *Mothycze* 1508 ŻDz XV 460; *Motycze Szlacheckie* 1794 Ga Cc1; *Motycze szlacheckie* 1885 SG VI 750; *Motycze Szlacheckie*, -czy -kich, *motycki* 1966 UN 73, 130; gw. *motyče małe*, -a -ego, *motycki*. — Człony odróżniające od łac. *parvus*, *minor* 'mały, mniejszy'. Wieś w XV w. stanowiła własność prywatną, stąd człon odróżniający od przym. *szlachecki*, w gw. *mały*. Lit.: OPilz 78. IN

Motyczkowa Góra zob. Góra Motyczna

Motyczno, wś, kiel., gm. Włoszczowa, 4 km na pñ. od Włoszczowy: de *Mothyczno* 1488

Hel II nr 4338; *Mothiczo* (1434) 1520 VisitGn 361; *Motyczno* 1511–23 ŁLB I 609; *Motyczno* 1540 ŻDz XV 571; *Moticzno* 1573 ŻDz XIV 273; *Motyczno* 1827 Tabella II 33; *Motyczno* 1885 SG VI 750; *Motyczno*, wś 1921 Sk III 140; *Motyczno*, -na, *motycznański* 1971 UN 35, 75; gw. *motyczno*, -a. — Może pierwotnie *Motyczyno*, od n. os. *Motyka*, z suf. -ino i z wtórnym zanikiem samogłoski sufiksальной -i-. Borek, Kamińska i Koptowska uznają nazwę za odapelatywną, od *motyka*, z suf. -yno. Forma gw. zmazurzona. Lit.: Borek, -yn- 148; KSand 130; KopKiel 288; BariMorf 140. IN

Motyczyn, wś, legn., gm. Prochowice, 13 km na pln.-wsch. od Legnicy: *Motticht* 1789 Z VIII 181; *Möttig* 1845 K 416; *Möttig* 1900 Myc 74; *Möttig* 1941 Wrzosek 34; *Möttig* — *Motyczyn*, -a, *motyczynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Motyczyn*, -na 1981 WUN II 488. — Nazwa niem. *Möttig* od n. os. *Möttig* Gott 440. Po 1945 r. wprowadzono pol. n. urzędową *Motyczyn*. Lit.: SNGŚl VIII 66. JCh

Motyczyna Góra zob. *Góra Motyczna*

Motygi zob. *Matygi*

Motyka, wś, łomż., gm. Piątnica, 12 km na pln.-wsch. od Łomży: *Motyka* 1827 Tabella II 33; *Motyka* 1839 MpKwat V 2; *Motyka* 1885 SG VI 750; *Motyka*, -ki 1981 WUN II 488. — Od ap. *motyka*, zapewne w związku z karczowaniem terenu, lub od n. os. *Motyka* SSNO III 564. UB

Motyl (1), os. dawniej wś, bydż., gm. Gostycyn, 15 km na pln.-zach. od Koronowa: *Motel* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Motelmühle* — *Motyła* al. *Motyl* 1879 KctN 128; *Motyl* al. *Motyła*, niem. *Motillamuehle* al. *Motelmuehle* 1885 SG VI 751; *Motyl* 1928 Pelp 697; *Motyl*, wś 1967 SM 720; *Motyl*, -la 1981 WUN II 488. — Nazwa od nazw. *Motel*, wariantu n. os. *Motyl* RymSEN II 120, prawdopodobnie tak nazywał się właściciel młyna, por. drugi człon n. niem. -mühle 'młyn'. Lit.: Milewska, PMT XV 44. WK

Motyl (2), wś, sier., gm. Mokrsko, 8 km na pln. od Praszki: *Motyl*, kol. 1921 Sk II 134; *Motyl*, kol. 1967 SM 720; *Motyl*, -la, *motylski*, wś 1974 UN 52, 20; *Motyl*, -la 1981 WUN II 488. — Nazwa od ap. *motyl* lub od n. os. *Motyl* RymSEN II 120. EB

Motyle, wś, legn., gm. Gromadka, 6 km na zach. od Chocianowa: *Mittelhäuser*, kol. 1845 K 213; *Bunzlauer Mittelhäuser* 1941 SOV 47; *Motyle* 1962 Mp-25(Bolesławiec); *Motyle* 1967 SM 720; *Motyle*, -li 1981 WUN II 488. — Nazwa niem.

Mittelhäuser od mittel 'średni' i Häuser 'domy', później z członem *Bunzlauer*, od niem. nazwy miasta *Bolesławiec*. Dla n. *Mittelhäuser* ustalono urzędowo n. Łużki (1950 MPol nr A-8), którą Rospond notuje jako n. osady, SM — przysiółka. Według informacji z gminy n. Łużki nie funkcjonuje; może osada była częścią wsi *Motyle*. Nazwę *Motyle* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 66. JCh

Motylewo (1), wś, gorz., gm. Bogdaniec, 10 km na wsch. od Witnicy: [przys. domeny mironickiej] 1701 SHGNM; [nowa kolonia] 1730 SHGNM(KaplickKrLands 133); *Friedrichsberg* 1746–50 SHGNM (Kunstdenkmalerrl. 66); *Colonie Friedrichsberg* 1822 MpUMbl 1775; *Friedrichsberg* — *Motylewo*, -wa, *motylewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Motylewo*, -wa 1981 WUN II 488. — Dawna n. niem. *Friedrichsberg* od im. późniejszego króla *Fryderyka* II (1746–50 następcy tronu) + -berg. Nazwa *Motylewo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Motylewo (2), wś, pil., gm. Ujście, 6 km na pld. od Piły: *Mothilyewo* 1498 SHGPn III 210; *Mothilyewo* 1510 NKs 78; *Motilewo* 1564/65, *Motheliowo*, *Moteliwo* (1571) 1598 SHGPn III 210; *Mothilewo* 1580 ŻDz XII 27; *Motikowo* (!) (1596/7) 1598 SHGPn III 210; *Motilewo* 1622–24 PPozn 198; *Motelowo* 1659–65 Luwlkp I 78; *Motylewo*, wś 1885 SG VI 751; *Küddowtal* — *Motylewo*, -wa, *motylewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Motylewo*, -wa 1981 WUN II 488; gw. *motylewo*, -va, *motyleski*. — Nazwa od n. os. *Motyl* (: ap. *motyl*) SSNO III 564, z suf. -ewo-, -owo. W XVII w. nazwa wykazuje przejście -yl- > -el-. Niemiecka urzędowa n. *Küddowtal* nawiązuje do położenia wsi nad rz. Gwdą, niem. *Küddow*. Lit.: SHGPn III 210; Nieckula, -ov- 136; PPozn 198. ZZ

Moethienen zob. *Mojtyny* (1, 2)

Mozelice zob. *Mozolice*

Mozgawa, wś, kiel., gm. Pińczów, 8 km na pld. od Pińczowa: *Moschawa* (1241–43) KMlp I 31; in pro uilis ... *Moscauam* 1242 KMlp II 64; *Mosgaua* 1365 KMlp III 187; *Mozgawa* 1389 Krak nr CLIX(8); *Mosgawa* 1396, *Mozgawa* 1399 Sand nr 69, 259; *Mossgawa* 1399 ZDM I 291; *Mosgawa* 1418, *Moszgawa* 1438 Hel II nr 1586, 2746; *Moszgawam* 1470–80 DB III 298; *Mosgow* 1508 ŻDz XV 489; *Mozgawa* 1579 ŻDz XIV 218; *Mozgawa parva* 1674 ŻDz XV 56a; *Mozgawa* 1787 Spis 375; *Mozgawa* 1827 Tabella II 34; *Mozgawa* 1885 SG

VI 752; *Mozgawa*, -wy, *mozgawski* 1969 UN 29, 27. — Nazwa zapewne ponowiona z n. rz.; wieś leży nad *Mozgawką*, dopływem Nidy, notowaną od XVIII w. Nazwa rz. związana z ide. rdzeniem **mask-*, **mozg-* 'zanurzać się, moknąć', por. słow. *mōzga* 'kałuża', pol. *mozga* 'roślina z rodziny traw' SW II 876, stp. *mozg*. Efemerycznie forma *Mozgów*, w XVIII w. z łac. członem od przym. *parvus* 'mały'. Lit.: Lehr-Splawirski, O pochodzeniu i praojczyźnie Słowian, 1946, 78; Vasmer, Russisches etymologisches Wörterbuch II 161-2; KSand 130; KopKiel 296; NaISand 126; Rymut, HE XVI 93-4. IN

Mozgolice, os. zaginiona, leżała koło wsi Wołków, kal., gm. Koźmin: inter *Mosgolicze* et agrum plebani Borzanczicensis 1513, *Mozgolyce* 1519 Koz II 487. — Od n. os. **Mozgoła*, por. *Mozgowiec*, *Mozgowy* SSNO III 564, z suf. -ice. Lit.: Rymut, Słownikotwórstwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem *-(ov)itjo- na tle zachodniosłowiańskim, 1973, 88. ZZ

Mozgowina, wś, bydł., gm. Dąbrowa Chełmińska, 12 km na pń.-wsch. od Bydgoszczy: *Mosgowin* — *Mozgowina* 1879 KętN 66; *Mozgowina*, niem. *Mosgowin* 1885 SG VI 753; *Mozgowina*, niem. *Mosgowin* 1921 Sk XI 8, 82; *Mozgowina*, -ny, *mozgowiński* 1971 UN 175, 7. — Od n. os. *Mozgowy* SSNO III 564, z suf. -ina. Nazwa os. od przym. *mozgowy* (: stp. *mozg* 'mózg' Sstp IV 360). WK

Mozgowo, wś, olszt., gm. Zalewo, 12 km na pld.-wsch. od Zalewa: von *Nosgowicz* (1346)XV, de *Nosgewicz* (1349)XIV PrUr IV 4, 446; *Nozewitz* 1421 Font LXIII 84; *Nosgowiten* 1437 GZ 35; *Nusewitz* 1543, 1573 HAPr V 65; *Nosewitz* (*Nasewitz*, *Nesiwitz*) ok. 1780 HAPr IV 318; *Nossewitz* 1789 Goldb I 148; *Noswitz*, adl. Etabl. 1820 Wald 192; *Nosswitz* (w dok. *Nosgewitz*) — *Noskowice* (?) 1879 KętN 186; *Mozgowo* (*Nossewitz*) 1882 KętI. 568; *Mozgowo*, *Noskowice*, niem. *Nosewitz*, *Nosswitz*, folw. 1885 SG VI 753; *Nosewitz*, *Nosgowithen* — *Mozgowo*, dw. 1946 Ley I 49; *Nosewitz* — *Mozgowo*, -wa 1981 WUN II 448. — Według Sicińskiego n. od n. os. **Noz(e)g*, **Nozga* (o niejasnej etymologii), z suf. -owice, za czym przemawiają konsekwentne zapisy z -g-. Kętrzyński odczytał ją jako *Noskowice* (?), później jednak jako *Mozgowo* i w takiej formie n. wsi została zatwierdzona po 1945 r. Możliwy też związek n. z zawołaniem *Moz-*

gawa, jakie przyjęła jedna z gałęzi mazowieckiej szlachty herbu *Gozdawa*, zob. Semkowicz, MHER I 98-104. Lit.: Siciński, OSG VIII 69. RP

Mozgów zob. *Mozgawa*

Mozgrunt zob. *Witkowie* (1)

Mozolice, dziś *Mozolice Duże* i *Mozolice Małe*, dwie wsi, rad., gm. Sieciechów, 10,5 i 9 km na pld.-wsch. od Koźmien: *Mosolicze* (1252) Kkk I 42; *Moszołycze* 1470-80 DB III 262; *Mozołycze* 1508 ŻDz XV 478; *Mozołycze*, *Modzołycze* 1529 LR 406, 413; *Mozelice* 1564-65 Lusand 197; *Mozelice* 1569 ŻDz XIV 322; *Mozolice* 1787 Spis 416; *Mozolice* 1827 Tabella II 34; *Mozolice*, wś i os. leśna 1885 SG VI 754; *Mozolice Duże*, *Mozolice Małe*, dwie wsi 1921 Sk III 52; *Mozolice Duże*, -lic -zych, *Mozolice Małe*, -lic -lych, *mozołicki* 1970 UN 25, 5. — Od n. os. *Mozoła* RymSEN II 120 (: *mozół* 'trud, wysiłek, mordęga', *mozoła* 'ts.', *mozołić* się 'trudzić się'), z suf. -ice. Efemerycznie forma *Mozelice*, por. *Mozel*, *Mozela* RymSEN II 120. Lit.: KSand 130; KopRad 379-80. IN

Mozów, wś, ziel., gm. Sulechów, 3 km na zach. od Sulechowa: *Mohse*, *Mose* [bez daty] Mucke 276; *Mohsai* 1823 MpUMbl 2191; *Mosau* — *Mozów*, -owa, *mozowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mozów*, -zowa 1981 WUN II 488. — Na podstawie zebranych zapisów Muka zrekonstruował n. słow. **Moče*, wtórnie *Močava*, łącząc ją z psl. **močъ* 'wilgoć' SEBor 334. Nazwa zniemczona jako *Moshau*, *Mosau*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mozów*. Lit.: Mucke, Abhandlungen und Beiträge zur Sorbischen Namenkunde, Leipzig 1984, 275. JCh

Mozurowo zob. *Modzerowo* (2)

Mozurów zob. *Modzurów*

Moździerz, wś, płoc., gm. Nowy Duninów, 14 km na pń.-zach. od Gostynina: *Moździerz* Tartak 1839 MpKwat III 3; *Moździerz* 1865, 1881 SG II 713; *Moździerz*, os. fabryczna 1885 SG VI 753; *Moździerz* 1967 SM 720. — Nazwa ponowiona z n. tartaku, ta od ap. *moździerz* 'naczynie do tłuczenia' SW II 1053. UW

Moźnica Łąka zob. *Bogumiłów* (3)

Możdżanowo, wś, słup., gm. Ustka, 10,5 km na pld.-zach. od Ustki: *Miitzenow* 1325 RzDuma I 68; *Miitzenow* 1618 MpLub; *Mutzenow* 1628 LorSNH 76; *Mutzenow* 1789 MpGillyPom; *Miitzenow* — *Możdżanowo*, -wa, *możdżanowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Możdżanowo*, -wa 1981 WUN II 488. — Opierając się na zgermanizowanych zapisach

Miitzenow, n. można odczytać jako **Możdżanowo*, od n. os. *Możdżen*, por. *Możdżeń* SSNO III 564 (: *możdżeń* 'kołek' SEBr 346, pol. gw. *możdżeń* 'modrzew' SEBr 335), albo **Moczenowo*, od **močъnъ* 'wilgotny' z suf. *-ow-*, ale n. takie są nieliczne. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w brzmieniu *Możdżanowo*. Lit.: TrautnElb II 19; LorSNH 76; Boryś, JPol XLVI 173–7; Rzduma I 68; Iwicki, PMT XI 74.

BCz

Możdżanów, wś, kal., gm. Sośnie, 10 km na płd. od Sulmierzyc: *Możdżanów*, niem. *Modzenowo*, os. 1921 Sk X 61, 148; *Możdżanów*, os. 1967 SM 720; *Możdżanów*, *-nowa* 1981 WUN II 488. — Nazwa może od nazw. *Możdżan* RymSEN II 121, z suf. *-ów*. O pochodzeniu n. os. zob. wyżej *Możdżanowo*.

ZZ

Możdżany, wś, suwał., gm. Kruklanki, 17 km na płn.-wsch. od Giżycka: *Moselmen* 1522 (?) BiałPrzem 47; von *Mosonen* 1540, *Jeger*, *Jegern* 1568, *Mosenen*, *Moselmen* [bez daty] BiałKol 177, przyp. 85; *Moselmen* i *Neu Moselmen* 1613, *Borken*, wś 1617 Toeppen 181, 197; *Borcken* oder *Mosdelmen* 1785 Goldb III 24; *Mosdzehnen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Modzelmen*, *Borken* 1818 HE VIII 163; *Mosdzehnen*, kölm Df, *Mosdzany*, *-n* ok. 1850 SzcześTeka 139; *Mosdzehnen* — *Mozdzany* 1879 KętN 171; *Mozdzany*, niem. *Mosdzehnen*, dawniej *Borken* 1885 SG VI 753; *Mozdziany* — *Borkenwalde* 1930, *Mosdzehnen* 1941 Choj 115; *Borkenwalde* 1938, *Mosdzehnen* — *Możdżany* 1946 Ley I 117; *Borkenwalde* — *Możdżany*, *-an*, *możdżański* 1947 MPol XXV nr 111; *Możdżany*, *-dżan* 1981 WUN II 488. — Na podstawie najstarszych zapisów n. można odczytać jako **Mazh-in-is*, o etymologii takiej jak *Mażany* (lit. *mažas* 'mały'), z suf. *-in-* lub *-ein-/l-ain-* (oddanym w niem. urzędowej formie jako *-elm-en*). Od XVIII w. wykazy niem. notują n. w formie *Mosd(z)ehnen*, która może być zapisem spolonizowanej n. staropruskiej, z adideacją do n. os. *Możdżan* RymSEN II 121. Oboczna n. *Borek* lub *Borki*, od ap. *borek*, l. mn. *borki*, zniemczona jako *Borken*. Białuński przytacza również przejściową n. wsi *Jeger(n)*, od niem. *jagen* 'polować', *Jäger* 'myśliwy, łowca', w związku z obowiązkiem polowania, spoczywającym na właścicielu majątku. Z najnowszych badań nad osadnictwem tego regionu wynika, że załączkiem wsi był maj. myśliwski z ok. 1519, ale przywilej wystawiono dopiero w 1522 r. Lit.: BiałPrzem 36, 47–8, 111 i in.; BiałKol 177–8, 206–7, 209. RP

Możdże, wś zaginiona, leżała między wsiami Chojno i Słupia Kapitulna, leszcz., gm. Miejska Górka i Rawicz: *alveus Kaltberk*, *villa Mozdzie*, *ri-vulus Zabrodnicza* 1591–1609 Koz II 487. — Być może od n. lasu *Możdże*, por. *silva Mozdzie* 1591–1609 Koz II 487, chociaż możliwe, że n. lasu od n. wsi. Nazwa *Możdże* prawdopodobnie od psł. **mosk-*, **mozg-* 'zanurzać się, moknąć', por. słow. *mōzga* 'kałuża', z suf. *-je*, lub może związana z ap. *możdżeń* 'kołek' SEBr 346. Lit.: SHGPn III 210.

ZZ

Możdżenica, os. zaginiona, leżała w par. Staw, koniń., gm. Strzałkowo, dziś w tym miejscu wś *Katarzynowo* (1) albo *Janowo* (11), 8 km na płn.-zach. od Słupcy: *de Moszczenicza* 1415 Koz I 184; *opole inter Brudzewo et Moszczenicza* 1423 Koz III 680; *Moszczyenyca* 1511–23 ŁLB I 323; *Moszczenyca* *deserta* 1535 SHGKI(ASK 12, 466); *via vulg. d. Mozdzeniczka* 1583 Koz V 52; *Folwark Możdżenica* 1789 MKI(Tab 37, 15). — Prawdopodobnie nazwa od psł. **mosk-*, **mozg-*, por. słow. *mōzga* 'kałuża', z suf. *-je + nica*, por. też n. wsi i rz. *Mozgawa* (także n. rz. *Moskawa*, prawego dopływu Warty), lub może od ap. *możdżeń* 'kołek' SEBr 346, też gw. *możdżeń* 'modrzew' SEBr 335, z suf. *-ica*. Rieger wiąże n. rz. *Moszczenica* z ap. *moszczenie* (: *mościć*), zob. *Moszczanica* (1). Lit.: Rieger, *Wolnicz-Pawłowska*, *Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty*, 1975, 95; *Rzetelska-Feleszko*, *Rozwój i zmiany toponimicznego formantu -ica...*, 1978, 64.

ZZ

Możdżenie zob. *Grądy-Możdżenie*

Możne, wś, suwał., gm. Olecko, 1,5 km na wsch. od Olecka: *Moszen* 1564 KętL 521; *Moschna* 1601 BiałKol 157; *Maaschen* 1717 PMT XII 70; *Moszen* 1785 Goldb III 132; *Mosznien* 1796–1802 MpSchröt XII; *Mosznin* 1839 MpKwat VI 3; *Moßnen*, *Możnie*, *-a* ok. 1850 SzcześTeka 189; *Moszen* — *Możne* 1879 KętN 167; *Możne*, niem. *Moszen* 1885 SG VI 761; *Możne* — *Moschnen* 1938, *Moschnen* 1941 Choj 115; *Moschnen* — *Możne*, *-nych*, *możeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Możnie* 1951 PMT XII 69; *Możne*, *-nego* 1981 WUN II 488; gw. *możnel/możnen*; też *można*. — Od nazw. odbiorcy nadania z 1564 r., Michała *Możny* lub *Można* (Michael *Moßna*) BiałKol 156. Nazwa wsi ma postać przymiotnika w neutrum (wskazującego na przynależność) i odmianę przymiotnikową (też rzeczownikową, por. *Możnie*, *-a*), a nie formę l. mnogiej, jakiej można by się spodziewać na tym terenie i jaką urzędowo ustalono. Lit.: Szcześniak,

PMT XII 69–70; BiałPrzem 31, 163; BiałKol 156–7, 164. RP

Moźnie zob. Moźne

Módlki, wś, olszt., gm. Nidzica, 8 km na wsch. od Nidzicy: *Mottilkau* 1436/37 KętL 347; *Modilkaw* 1437 GZ 85; *Modilkau* 1437/38 Döhr 46; *Mottelken*, *Molcken* 1498, 1565, *Motylki* 1600 KętL 347; *Moldken*, wś 1789 Goldb I 136; *Modlken* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Modtken* (!) 1820 Wald 218; *Modlken* 1839 MpKwat IV 1; *Modtken*, *Modtki* (!) ok. 1850 SzczesTeka 50; *Modlken* — *Módlki* 1879 KętN 189; *Módlki*, niem. *Modtken*, *Modlken* 1885 SG VI 570; *Módlki* — *Moddelkau* 1938, *Modlken* 1941 Choj 115; *Moddelkau* — *Módlki*, -dtek, *módllecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Módlki*, -dtek 1981 WUN II 488; gw. *motki*, -kuf. — Może pierwotnie **Modl-ik-au*, od **modl-* (ide. **mad-/*mod-* 'mokry teren'), por. n. *Modlna*, *Modlnica* i in. W najstarszych ziemczonych zapisach wstawne -i-/-e- w grupie spółgłoskowej -dl-, suf. -ik- (-k-) oraz suf. -au- (: niem. *Aue* 'podmokła łąka' Kluge 36), -en. Mniej pewne jest łączenie nazwy, na podstawie zapisów *Mottilkau*, *Mottelken*, z n. os. *Motyl* lub *Motylek*. Nazwa *Módlki*, od XVIII w. zapisywana w niem. formie *Modlken*, powstała przez nawiązanie fonetyczne do n. os. *Modlek* SSNO III 543 (: *modlek* 'ten, który się czegoś domaga' SpXVI, XIV 567), w l. mnogiej. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Moddelkau*, po 1945 r. ustalono n. *Módlki*. Lit.: GórnrWrm 203. RP

Mójca, wś, kiel., gm. Daleszyce, 5,5 km na pld.-wsch. od Kielc: de *Moyca* (1400) Kkk II 243; *Moyca* 1470–80 DB I 448; *Moyca* 1529 LR 467; *Moyca* 1540 ŻDz XV 584; *Moicza* 1573 ŻDz XIV 277; *Moyca* 1787 Spis 397; *Moyca* 1827 Tabella II 34; *Mojca* 1885 SG VI 617; *Mojca*, -czy, *mojecki* 1966 UN 23, 90; *Mójca*, -czy 1981 WUN II 488. — Od n. os. *Mojek*, *Mojko* SSNO III 544 (: *Mojmir*, *Mojstlaw*), z suf. -ja. Lit.: KSand 129; KopKiel 166. IN

Mórka, wś, pozn., gm. Śrem, 7,5 km na pln.-zach. od Dolska: de *Morka* (1351) XV–XVII KWlp 128; de *Morca* 1371, *Morka* (1375) 1528 KW III 365, 439; de *Morki* 1393 Lek II nr 1480; *Morka* 1395 RWlkp III nr 75; *Morka* 1424 KW V 387; *Morcza* (!) 1489 SHGPn III 210; *Morka* 1510 NKs 121, 192; *Morka* 1580–81 ŻDz XII 77; *Morka* 1622–24, *Morka* 1775 PPozn (Tab 1, 78 i 7, 10); *Mórka*, wś, dom. 1885 SG VI 679; *Mórka*, -ki 1981 WUN II 488; gw. *murka*, -ki, *murecki*. — Może

od ap. **morka* 'miejsce wilgotne, błotniste, mokradło', por. *Pomorka*, bagnisko po prawej stronie Welny Koz II 483, też n. *Morzyce*, las i dolina na Lubiniu Koz II 484. Koło wsi *Mórka* znajduje się jez. *Mórka*, notowane w XIII w. jako *Golenzewo* (= *Jeleńczewo*) 1246–52 KW I 216, zatem dzisiejsza n. jeziora pochodzi od n. wsi. Nie można wykluczyć, że n. wsi pochodzi od n. os. *Mora* SSNO III 551, z suf. -ka. Lit.: SHGPn III 210–12; PPozn 197. ZZ

Mórkowo, wś, leszcz., gm. Lipno, 8 km na pln.-zach. od Leszna: *Morkowo* (1362) 1504, *Morkowo* 1388 KW III 204, 609; *Morcowo* 1403 Koz II 483; *Morka* 1406 KW V 89; in *Morkowo* 1442 AC II nr 1142; *Morkowo* 1510 NKs 134; *Morkowo* 1580–81 ŻDz XII 76; *Morkowo* 1622–24, *Morkowo* 1775 PPozn (Tab 1, 78 i 7, 10); *Morkowo*, niem. *Morke*, wś, dom. 1885 SG VI 680; *Morkowo*, niem. *Morke*, *Neu Murke*, wś 1921 Sk X 43, 148; *Mórkowo*, -wa 1981 WUN II 488; gw. *murkovo*, -va, *murkoski*. — Nazwa od n. os. *Morka* SSNO III 555, z suf. -owo. Okresowo też w formie *Morka*. Lit.: SHGPn III 214; Nieckula, -ov- 135; PPozn 197. ZZ

Mózgowo, wś, olszt., gm. Iława, 12 km na zach. od Iławy: feldes *Nosgowicz* (1323) XVI PrUr II 304; *Nosgwicz*, *Nosowicz* 1393, *Noswitz* XV KętL 214, 88; *Noswitz* ok. 1400 Zeit XVI 30; *Nosewicz* 1421 Font LXIII 84; *Noszwicz* 1434, *Nosewicz* 1438, *Nosewicz* 1446 GA 370, 371, 375; praedio in *Nosgowo* 1472 Matr I nr 860; *Mosgowo* 1647 Font IV 78; *Mozgowo* 1667–72 Font VI–X 485; *Mosgau* 1789 Goldb II 149; *Mosgau* — *Mozgowo* 1879 KętN 100; *Mozgowo*, niem. *Mosgau* 1885 SG VI 753; *Mozgau* — *Mózgowo*, -a, *mózgowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mózgowo*, -wa 1981 WUN II 488. — Według Sicińskiego n. wsi o takiej samej etymologii jak *Mozgowo* (zob.) i w takiej postaci występuje od XVII w. Od XVIII w. notowana jest niem. postać *Mosgau*, po 1945 r. ustalono brzmienie *Mózgowo*. Lit.: SHGCh 81–2; Siciński, OSG VIII 69. RP

Möckendorf zob. Korzekwice

Möhlten zob. Gorzuchów (2)

Möhnernsdorf zob. Jaskulin

Möhringen zob. Mierzyn (5)

Möllen zob. Mielenko (2), Mielenko Gryfińskie, Mielno (4), Mielno Pyrzyckie

Möllendorf zob. Młyny (6), Wymysłowice

Mönchengraben zob. Mukrz

Mönchengrebin zob. Grabiny (1)

Mönchengut zob. Mańki

Mönchenhof zob. Siedliczki
 Mönchgrund zob. Mechowo (2)
 Mönchgut zob. Kamionka (27)
 Mönchhof zob. Gądków (1)
 Mönchkappe zob. Żabnica (2)
 Mönchmotschelnitz zob. Moczydlnica
 Mönchsdorf zob. Mnichowice (1)
 Mönichhof zob. Mnisztwo
 Mönsdorf zob. Mnichowo (1)
 Mörchelwitz zob. Mirosławice (4)
 Mörken zob. Mierki
 Mörleinstal zob. Marlinowo
 Mörlen zob. Morliny
 Mösen zob. Meszno (3)
 Möskenberg zob. Mojkowo
 Mösländ zob. Międzyłęż
 Mössin zob. Mosina (4)
 Möstchen zob. Mostki (13)
 Möttig zob. Motyczyn
 Mövenau zob. Trzonki
 Möwengrund zob. Pruszwice
 Mrągowo, mto, olszt.: *Segensburg* 1393–1407
 Kętl 410; czy *Seynsburg* 1409 Toeppen 105, przyp.
 157; *Seynsburg*, *Sensburg* 1437, Die stad *Segensburg*
 1437 GZ 30, 74; *Seinszburg* XV Ger 154; in *Sens-*
dorf (!) 1484, in *Senszburg* 1486, *Szyensburgk* ok.
 1550 MWrm III 376, 379, 401; *Seesburck* (1527)
 Mrągowo 70; *Sensburg* 1576 HE VIII 31; *Sensburg*
 1796–1802 MpSchröt XVII; *Ządzbork*, niem. *Sens-*
burg, właściwie *Segensburg* 1895 SG XIV 508; *Sens-*
burg — Mrągowo al. *Ządzbork* (Sędzibórz) 1946 Ley
 I 59; *Sensburg* — Mrągowo, -a, *mrągowski* 1946
 MPol XXIV nr 44; *Mrągowo*, -wa 1981 WUN II
 489; gw. *ządzbork*, do *złńsbork'a* NitschPis III 260;
 też *zancbork/zóncbork*, -rka. — Wśród historyków
 są rozbieżności co do daty pierwszej wzmianki
 nazwy: 1321 (*Seinszburg*), 1338 i 1397 r. W 1348 r.
 powstała drewniana strażnica krzyżacka między
 jez. Czos i Juno, gdzie 1393–1407 (lub 1404–07)
 wielki mistrz krzyżacki Konrad von Jungingen
 lokował miasto. W tej okolicy mieszkała jeszcze
 ludność staropruska. Nazwa niem. *Segensburg*, póź-
 niej *Seinsburg*, *Sensburg*, z drugim członem *Burg*
 'zamek', stała się podstawą pol. formy *Ządzbork*.
 Człon *Segen-* (*Sein-*, *Sen-*) jest niejednoznacznie
 interpretowany. Może tu być zachowany rdzeń
 bałt. **sein-*, potwierdzony w lit. n. w. *Seinā* (: *at-*
sainis 'związły, wolny, powolny'), n. jez. *Sajno*
 (: ide. **sei-*, **sai-* 'cieć, kopać, płynąć, wilgotnieć').
 Nie można jednak wykluczyć, że cała n. jest niem.,

por. średniem. *sagene*, *seine* 'duża sieć do ryb; włók
 denny' albo szwabskie *siegen* (n. m. *Segenhagen*
 k. Essen), dniem. *sege* 'wilgotne zagłębienie; blo-
 tniście miejsce' Bach II/1, 296, 398, co ma uzasad-
 nienie w położeniu miasta pośród jezior. Wykazy
 notują okazjonalnie n. *Sędzibórz*, po 1945 r. usta-
 lono n. *Mrągowo* na cześć Krzysztofa C. *Mrągo-*
wiusza (1764–1855), obrońcy języka i polskości
 Warmii i Mazur. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta
 i okolicy, 1989, 63–111; RymNmiast 154; Rosp-
 SEMiG 235; CzNiem 164; Toeppen, Historia Ma-
 zur, 1998, 100, 115–9, 161 i in. RP

Mrihołód zob. Mrzyglód (2)

Mrochowa Wola zob. Mokre (11)

Mrochowska Wola zob. Mokre (11)

Mrochów zob. Morochów

Mrocza, mto, bydż.: *Mroschia* 1288 KW II 2;
Mrocza (1393) 1523 KW III 661; in *Mrocza* (1432)
 1433 AC II nr 265; in *Mrzoths* 1470 Koz V 52;
Mrocza, oppidum 1565 SHGKI(ASK 5, 306); *Mro-*
cza, opp. 1578 ŻDz XII 178; *Mrocza* 1653 Font
 XII 259; Praepositus *Mrotecensis* (sive in *Mrocza*)
 (1764) 1819 Font XIII 544; *Mrocza*, niem. *Mrot-*
schen 1885 SG VI 762; *Mrocza*, -czy, *mročki* 1972
 UN 190, 15; gw. *mroča*, -čy, *mrotecki*. — Nazwa
 prawdopodobnie od n. os. **mrok*, z suf. -ja, por.
 n. os. *Mroczek*, *Mroczk* SSNO III 565, albo od n. os.
Mrotek, por. Koz V 52. Nie można jednak wyklu-
 czyć, że *Mrocza* to n. związana pośrednio z ap.
mrok 'ciemność', przym. *mroczy* 'ciemny', pod wa-
 runkiem, że była to pierwotnie n. rzeki i od niej
 pochodzi n. osady. Miasto leży nad rz. Rokitką,
 której n. jest poświadczona już od 1492 r. Łaciński
 przym. *mrothensis* i współczesny gw. *mrotecki* ra-
 czej nie pozostają w związku z formą *Mrotsza*
 (: n. os. *Mrotek*), ale są prawdopodobnie derywo-
 wane od przym. *mročki*. Nie przekonuje, niestety,
 etymologia Rosponda, łącząca n. ze stp. ap. **mro-*
ka w hipotetycznym znaczeniu 'mokrądlą, bag-
 no', por. ros. *mereča* 'błoto', ukr. *morokva* 'bagnó,
 mokradło' oraz n. m. *Merecz* na Litwie, który od-
 nosi autor do psł. rdzenia **merk-*, **mork-* 'wilgot-
 ność'. Lit.: RospSEMIG 235; RymNmiast 155; Zier-
 Nmiast 99–100. ZZ

Mrocza zob. Mrocza

Mroczenko, wś, tor., gm. Grodziczno, 8 km
 na pld.-wsch. od Nowego Miasta Lubawskiego:
kleine Moschen 1414 Br 161; *Klein-Mrotschno*
 1435 Kętl 90; *Klein Mroczeno* 1570–27 ŻDz XXIII
 291; *Mroczenko* 1614 Font XXII 58; *Mroczenko*,

z *Mrocenka* 1646 Font XL 29, 31; *Mroczenko* 1647 Font IV 98; *Mrozenko* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Mroczenko* 1885 SG VI 762; *Mroczenko* 1921 Sk XI 36; *Mroczenko*, -ka, *mroczenkowski* 1971 UN 171, 18. — Nazwa od n. m. *Mroczenio*, z członem od niem. *klein* 'mały', w XVII w. zastąpionym pol. suf. -ko. W pierwszym zapisie pominięte -r- i niem. substytucyjne -en- zamiast pol. -no. Lit.: SHGCh 82. WK

Mroczeń, dziś *Mroczeń*, wś, i *Nowy Mroczeń*, cz. wsi *Mroczeń*, dawniej wś, kal., gm. Baranów, 7,5 km na płd. od Kępna: bonorum *Mroczyń* 1719, praed. *Mroczyń* 1779–82 Koz V 53; *Mroczeń* 1885 SG VI 762; *Mroczeń*, niem. *Mrotschen*, *Mroczeń Nowy*, niem. *Moorschutz*, dwie wsi 1921 Sk X 31, 148; *Mroczeń* 1952 UW 68; *Mroczeń Nowy* i *Mroczeń Stary*, dwie wsi 1967 SM 721; *Mroczeń*, -cznia, *mroczeński*, wś i *Nowy Mroczeń*, -wego -cznia, cz. wsi 1971 UN 81, 10; *Mroczeń*, -cznia i *Nowy Mroczeń*, -wego -cznia 1981 WUN II 489, 595. — Nazwa od ap. *mrok* lub od n. os. *Mrok* RymSEN II 122, z suf. -in (-yn), wtórnie -eń. Nazwy niem. *Mrotschen*, *Moorschutz* nadane przez władze zaboru pruskiego. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. EB

Mroczuki (1), dziś *Mroczuki Wielkie* i *Mroczuki Małe*, dwie wsi, kal., gm. Szczytniki i sier., gm. Błaszki, 8,5 i 7 km na płn. od Błaszek: Johannes *Mroczkowski* 1402 RWlkp IV nr 73; Johannes de *Mroczkowicze*, Johannes de *Mroczkovo* 1412 RWlkp II nr 336, 399; *Mroczkowicze* 1414, *Mroczyki* 1415 Kal nr 464, 644; in *Mroczuki M.* 1446 SHGKI (PG 2, 143) (= *M. Małe*); de *Min Mroczyki* 1483 Koz VII 362; *Mroczyki* utraque 1511–23 ELB II 65; *Mroczuki maior*, *Mroczuki nob. minor* 1579 ŻDz XII 130; *Mroczuki majus*, *Mroczuki minus* 1618–20 PKal 49, 48; Wieś *Mroczuki Wielkie*, *Mroczuki duże* 1827 Tabella II 34; *Mroczuki Wielkie*, *Mroczuki Małe*, dwie wsi 1885 SG VI 763; *Mroczuki Wielkie*, -czek -kich, *Mroczuki Małe*, -ków -lych, *mroczkowski* 1971 UN 80, 38; gw. *mročki* (*velke*), -kuf -ix, *mročki małe*, -kuf -yx. — Nazwa od n. os. *Mroczek* (: *Mrocześlaw*) SSNO III 565–7, z suf. -owice, -owo, wtórnie w l. mnogiej. Człony odróżniające od łac. *maius*, *minus*, pol. *duży*, *wielki*, *mały*. ZZ

Mroczuki (2), wś, łomż., gm. Jedwabne, 11 km na wsch. od Stawisk: Miczko, qui sedet super Ca-

myonistok 1422 SHGMz (Mk 3, 91v); Nicolaus de *Kamoustok* (1414–25) 1456 SHGMz (MK 3, 24); nobis per *Mroczkonem filium Helconis* ... 13 mansos mensurae Culmensis, videlicet 12 agrorum super flumine Kamiennystok dicto 1436 HMil 290; *Camyonistok* (1437) 1456 SHGMz (MK 3, 208v); *Camyonisthok* (1451) 1456 SHGMz (MK 4, 126); *Camyonistok* 1453, 1491 SHGMz (MK 6, 266v–267); Petri *Mroczkowycz de Camyonsthok* 1486 SHGMz (MK 6, 188); *Mroczyki* 1497 Bar nr 223; *Mroczyki Camyonni Stok*, *Mroczyki Camyonmistok* 1514, *Mroczyki Camyennyi stok* 1514 ZHer nr 924, 926; *Mroczyki* 1577 ŻDz XVI 359; *Mroczyki* 1618 HMil 291; *Mroczyki Kamienny Stok* 1783 MpPerMz; *Mroczyki kamienny stok* 1885 SG VI 763; *Mroczyki* 1921 Sk V 46; *Mroczyki*, -czek 1981 WUN II 489. — Z początkami wsi związane jest nadanie ok. 1420 r. 10 włók nad *Kamionstokiem* Mikołajowi z Bębnowa. W nieznany czasie ziemie te przeszły w ręce *Mroczyki*, syna Kiełcza, który w 1436 r. występuje jako właściciel 13 włók nad *Kamiennym Stokiem*, por. HMil 290. Pierwotna n. wsi *Kamionstok*, *Kamionystok* ponowiona z n. strumienia, a ta od stp. przym. *kamion(y)* (: *kamień*) Sstp III 230 + *stok* 'strumień, potok' Sstp VIII 447. Pod koniec XV w. pojawia się n. *Mroczyki*, od nazw. właściciela, w l. mnogiej; od XVI w. w dokumentach wieś określano jako *Mroczyki-Kamienny Stok*. Współcześnie występuje n. jednoczłonowa *Mroczyki*. Lit.: WiśnGraj 56–7; ZMaz 270; Biolik, HF XIX 76. UJ

Mroczyki (3), wś, łomż., gm. Trzciannę, 9 km na płd.-zach. od Moniek: *Mroczyki* ... et *Kamionk* 1529, *Mroczyki de Camionka* 1545 HalBiał I 122–3; *Mroczyki* 1569 UPL 263; *Mroczyki Kamionka* 1580 ŻDz XVII/1, 119; *Mroczyki* 1591 ŻDz XVII/1, 155; *Mroczyki* 1674 HMil 176; *Mroczyki* 1744 SDV 146; *Mroczyki* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6009, 59–061); *Mroczyki* 1902 SG XV/2, 359; *Mroczyki*, -czek 1981 WUN II 489. — Początkowo *Kamionki*, *Kamionka*, od ap. *kamionka*, por. n. *Kamionka* (3), potem *Mroczyki*, od n. os. *Mroczyki*, w l. mnogiej, por. Nicolai *Mroczyki* 1501 SHGPd (KodWil nr 479), *Mroczyki* (z tej wsi) 1576 Lupodl 143. W XVI w. n. zestawiona *Mroczyki-Kamionki*. Lit.: HalBiał I 122–3. EB

Mroczyki (4), wś zaginiona, leżała w par. Nie-trzanowo, na początku XX w. miejsce koło wsi Pierzchno, pozn., gm. Środa Wielkopolska: de *Mroczkowicz* (1381) XV KW III 504; de *Mroczkovo* 1384 Koz II 487; de *Mroczkovo* 1396 RWlkp

Mroccki

II nr 33; de *Mroccki* 1396 RWlkp I nr 313; de *Mroczkouicze* 1399, de *Mroccky* 1418 RWlkp II 85, 539; *Mroczkow* 1436 Koz II 488; De villa *Mroccki* deserta 1510 NKs 76; *Mroccki* molen-dinum 1583 SHGKI(ASK 11, 1307); Zdzycho-wice cum molendino *Mroccki* 1674 MKI(ASK 74, 194). — Nazwa z suf. -owice, -owo, także w formie pluralnej, od n. os. *Mroczek*. Lit.: Koz III 487–8. ZZ

Mroccki (5), wś, siedl., gm. Kaluszyn, 3,5 km na pln.-wsch. od Kaluszyna: *Mroccki* 1535 AtMz; *Mroccki* 1563 ŻDz XVI 417; *Mroccki Łopuchy* cum *Klekty* 1578, *Mroccki et Klekty* 1673 AtMz; *Mroccki* 1783 MpPerMz; *Mroccki klekty*, *Mroccki łopuchy* 1827 Tabella II 34; *Mroccki Klekty*, *Mroccki Łopuchy* 1839 MpKwat V 4; *Mroccki klekty*, *Mroccki łopuchy* 1885 SG VI 763; *Mroccki-Klekty*, *Mroccki-Łopuchy* 1921 Sk I 79; *Mroccki* 1952 UW 16; *Mroccki*, -czek 1981 WUN II 489. — *Mroccki* powstały z podziału wsi *Kaluszyno-Mroccki*; n. ponowiona. Już w XVI w. wyróżniano *Mroccki-Klekty* i *Mroccki-Łopuchy*; człon-y drugie od n. os. *Klekta* (: *klektać* 'klekotać') i *Łopuch* (: *łopuch* 'łopian') RymSEN I 406, II 41, w l. mnogiej. Lit.: Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 288. UB

Mroccki (6), wś, siedl., gm. Wiśniew, 15 km na pld. od Siedlec: *Iastrzbye dicta Mroccki* 1507 SHGLu III 90; *Mroccki* 1531, *Iastrzambie Mroccky* 1552, *Iastrzbye Mroccki* 1580 ŻDz XIV 377, 392, 409; *Iastrzbye Mroccky* ... z *Mroczkow* 1620 RPobLu 164; *Iastrzbye Mroccki* 1787 Spis 426; *Iastrzbye-Mroccki* 1882 SG III 502; *Mroccki* 1901 Przew I 395; *Iastrzbye-Mroccki* 1921 Sk IV 93; *Mroccki* 1952 UW 33; *Mroccki*, -czek 1981 WUN II 489. — Nazwa od n. os. *Mroczek*, w l. mnogiej. Po-czątkowo wieś stanowiła dział wsi *Iastrzbye* (10). Nazwę wsi pisano jako *Mroccki* i obocznie w for-mie zestawienia *Iastrzbye-Mroccki*. Lit.: SHGLu III 90, IV 91. IN

Mroccki zob. Borkowo-Mroccki, Kaki-Mro-ccki, Kałuszyno-Mroccki, Mieszki-Leśniki, Pol-ków-Mroccki, Przeddziecko-Mroccki, Szuma-nie-Pejory

Mroccki Bliższe zob. *Mroccki-Rębiszewo*

Mroccki Dalsze zob. *Mroccki-Kawki*

Mroccki Duże zob. *Mroccki* (1)

Mroccki-Kamienny Stok zob. *Mroccki* (2)

Mroccki-Kamionka zob. *Mroccki* (3)

Mroccki-Kawki, wś, ostrol., gm. Rzewnie, 7 km na pld. od Różana: *Mroccki Dalse* 1582 ŻDz XVI

387; *Mroccki Kawki* 1783 MpPerMz; *Mroccki kawki* 1827 Tabella II 34; *Mroccki Kawki* 1885 SG VI 763; *Mroccki-Kawki*, -czek -wek, *mroczkowski* 1971 UN 129, 39. — W XVI w. *Mroccki Dalsze*; człon drugi od przym. *dalszy*, związany zapewne z od-ległością od parafii (w opozycji do *Mroczków Bliż-szych*, dziś *Mroccki-Rębiszewo*, zob.), później zastą-piony n. *Kawki*, od n. os. *Kawka* SSNO II 555, w l. mnogiej. UB

Mroccki-Klekty zob. *Mroccki* (5)

Mroccki-Łopuchy zob. *Mroccki* (5)

Mroccki Małe zob. *Mroccki* (1)

Mroccki-Pegry, wś zaginiona, dziś prawdopo-dobnie *Mroccki-Rębiszewo*, ostrol., gm. Różan: *Pągri* 1564, *Mroccki Pegrowe* 1567 AtMz; *Mroccki Pegri* 1582 ŻDz XVI 387. — Człon drugi niejasny. UB

Mroccki-Rębiszewo, wś, ostrol., gm. Różan, 3 km na pld. od Różana: *Ranbischewo* (1414–25) 1456; *Ranbyschewo* (1434) 1456 SHGMz(MK 3, 100 i 130v); bonorum *Ranbische* (1490) 1497 SHG-Mz(MK 18, 8v); *Mroccki* 1518 SHGMz(PI 1, 348v); *Ranbyszewo Mroccky* 1528 SHGMz(Siel. 1–2, I 62); *Mroccky* 1582 SHGMz(Roż. 3, 191v); *Mroccki Blisse* 1582 ŻDz XVI 387; *Mroccki Rembiszewo* 1783 Mp-PerMz; *Mroccki rembiszewo* 1827 Tabella II 34; *Mroccki Rębiszewo* 1885 SG VI 763; *Mroccki-Rębi-szewo*, -czek -wa, *rębiszewski* 1971 UN 129, 36. — Dawniej *Rębiszewo*, też *Rębisze*; n. ponowiona z n. wsi (dziś zaginionej) *Rębiszewo* w par. Płońsk. Później *Mroccki*, od n. os. *Mroczek*, w l. mnogiej. W XVI w. *Rębiszewo-Mroccki*, też *Mroccki Bliższe*, w opozycji do n. *Mroccki Dalsze*, dziś *Mroccki-Kawki* (zob.). UB

Mroccki-Stylongi, kol., dawniej wś, łomż., gm. Szumowo, 14 km na pln.-wsch. od Ostrowi Ma-zowieckiej: *Mroccek* alias *Lubyewo* 1449 SHGMz (Ep. 5, 32); *Mroccek* 1485 SHGMz(Ep. 10, 388); filios *Mroczełai de Stilangy* 1470 ZHer nr 324; *Steliagy Mroccky* 1578 ŻDz XVI 404; *Mroccki Stelągi* 1579 AtMz; *Mroccki Stelągi* 1783 MpPerMz; *Mroccki stylągi* 1827 Tabella II 34; *Mroccki stylongi* 1885 SG VI 763; *Mroccki-Stylągi* (!), wś 1967 SM 721; *Mroccki-Stylongi*, -czek -gów 1981 WUN II 489. — Na-zwa *Mroccek*/*Mroccki* od n. os. *Mroczek*, ostatecznie w l. mnogiej. Człon *Stylągi* może od n. os. **Sztyłąg*, w l. mnogiej. Do n. os. por. ap. *szttyłąg* 'układ, poza figury malowanej' SW VI 680. UB

Mroccki Wielkie zob. *Mroccki* (1)

Mroczkowa, wś, opol., gm. Skoroszyce, 12 km na pln. od Nysy: *Ekebrechczshye* ok. 1300 CdSil

XIV 22; v. *Eckimbrechtsheim* 1336, v. *Eckbrechtsheim* 1337 Reg nr 5548, 5838; *Eckbrechtsheyde* (1372) K 113; *Eckwertsheide* (villa) 1651/52, *Eckwertsheide* 1666/67 J I 196, 637; *Eckwertsheide* 1743 SNGŚl VIII 67; *Ekwertsheide* 1784 Z III 347; *Eckwertsheide* 1845 K 113; *Eckwertsheide* 1941 Wrzosek 42; *Eckwertsheide* — *Mroczkowa*, -ej, *mroczkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Mroczkowa*, -wej 1981 WUN II 489. — Dawna n. niem. *Ekebrechtsheide* od n. os. *Ekebrecht* Gott 244, też *Ekwart Bach* I 493, i od *Heide* 'gaj, zagajnik, pustkowie, wrzosowisko', przejściowo -*heim*. Nazwę *Mroczkowa* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 67; BorGŚl 232. JCh

Mroczkowa Wola zob. *Henryków* (11)

Mroczkowice (1), wś, jel., gm. Mirsk, 4,5 km na pld.-zach. od Mirska: *Egilsdorf* 1394 LandbSch II nr 1172; *Eglynsdorff* (1396) K 113; *Egelsdorf* 1443 CdL IV 263; *Egelsdorff* (pagus) 1668, *Ögelsdorff* 1687 J IV 53, 348; *Egelsdorf* 1786 Z VI 115; *Egelsdorf*, *Eichelsdorf* 1845 K 113; *Egelsdorf* 1941 Wrzosek 35; *Egelsdorf* — *Mroczkowice*, -ic, *mroczkowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mroczkowice*, -wic 1981 WUN II 489. — Nazwa niem. *Egelsdorf*, od n. os. *Egel*, *Ögel*, *Eichel* (: niem. n. os. z *Ecke*-) Gott 165-7 + -*dorf*. Nazwę *Mroczkowice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 67. JCh

Mroczkowice (2), wś zaginiona, leżała w dawnej par. Łowicz, w pobliżu Piątku, ploc.: *deserta Mrozkowice*, *Mrozkowice* 1511-23 ŁLB II 419, 510; *des. Mroczkowice* 1512 Koz VI 283. — Początkowo może *Mros(z)-kowice*, od n. os. *Mrozek*/*Mroźek* SSNO III 571, z suf. -*owice*. Odnotowany też zapis *Mrokwice*, następnie *Mroczkowice*, od n. os. *Mrok*, *Mroczek* SSNO III 565, z suf. -*owice*. EB

Mroczkowice (3), wś, skiern., gm. Cieladź, 13 km na pld.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Mroczoowice* 1393 Łęcz I nr 2744; *Mroczkowycze* 1449 SHGRw(MK 337, 70v); *Mroczkowicze*, *Mroczkowycze* 1511/12 VisitGn 203; *Mroczkowycze* 1511-23 ŁLB II 305; *Mroczkowice* 1579 ŻDz XVI 175; *Mroczkowice* 1792 MpPerRw; *Mroczkowice* 1837 Tabella II 34; *Mroczkowice* 1839 MpKwat III 5; *Mroczkowice* 1885 SG VI 763; *Mroczkowice*, -ic. — Od n. os. *Mroczek*, z suf. -*owice*. Lit.: TaszyckiPatrMz 56. UW

Mroczkowice zob. *Mroczi* (1, 4)

Mroczkowizna zob. *Liśnik*

Mroczkowo, dziedzina niezidentyfikowana, leżała zapewne koło wsi Modrze, pozn., gm. Stęszew: *Mroczkowo* 1437 SHGPn III 214. — Od n. os. *Mroczek*, z suf. -*owo*. Lit.: SHGPn III 214. ZZ

Mroczkowo zob. *Mroczi* (1, 4)

Mroczkowszczyzna zob. *Liśnik*

Mroczków (1), wś, kiel., gm. Bliżyn, 12 km na pld.-zach. od Skarżyska-Kamiennej: *Mroczkow* 1415 Sand nr 649; *Mroczkow* 1508 ŻDz XV 479; *Mroczkow* 1511-23 ŁLB I 695; *Mroczkow* 1577 ŻDz XIV 281; *Mroczków* 1827 Tabella II 34; *Mroczków* 1885 SG VI 763; *Mroczków*, -kowa, *mroczkowski* 1966 UN 24, 35; gw. *mrockuf*, -*owa*. — Od n. os. *Mroczek*, z suf. -*ów*. Forma gw. zmaurzona. Lit.: KSand 130; KopKiel 193. IN

Mroczków (2), dziś *Mroczków Gościmny* i *Mroczków Duży*, dwie wsi, piotr., gm. Opoczno, 8 i 10 km na wsch. od Opoczna: *Mroczkow* 1405 KMlp IV 96; *de Mroczkow* 1421 AKH IV 17; *Mroczkow Maior*, *Mroczkow Minor* 1470-80 DB I 359; *Mroczkoff Minor*, *Mroczkoff* 1529 LR 469; *Mroczkow ślepii* 1577 ŻDz XIV 284; *Mroczków goście*, *Mroczków ślepy* 1827 Tabella II 34; *Mroczków* 1877 Zin I 402; *Mroczków gościmny*, folw., *Mroczków Ślepy*, wś 1885 SG VI 763; *Mroczków Gościmny*, folw., *Mroczków Ślepy*, wś 1921 Sk III 91; *Mroczków Gościmny*, -kowa -*nego*, *Mroczków Ślepy*, -kowa -*pego*, *mroczkowski* 1969 UN 28, 29; *Mroczków Ślepy*, po zmianie *Mroczków Duży*, -*owa* -*ego*, *mroczkowski* 1998 DzU nr 156, poz. 1026. — Człony odróżniające od łac. przym. *parvus* 'mały', *maior* 'wyższy', pol. *duży*, *gościmny*, *ślepy* w znaczeniu 'niewidoczny, ukryty' SW VI 528. Lit.: KSand 130-31. IN

Mroczków zob. *Morochów*

Mroczków Duży zob. *Mroczków* (2)

Mroczków Gościmny zob. *Mroczków* (2)

Mroczków Ślepy zob. *Mroczków* (2)

Mroczo, wś, tor., gm. Grodziczno, 10 km na pld.-wsch. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Mroczo* (1335)1537, *Moroczno*, *Mroczo* 1338, *Mroczin* 1347 Woel 187, 200, 219; *große Moschen* 1414 Br 161; *Gross Mrotschno* 1435, *Moschen* XV Kętl. 90; *Gross Mroczno* 1570 ŻDz XXIII 291; *Mroczno*, z *Mroczna* 1646 Font XL 28, 33; *Mroczno* 1647 Font IV 97; *Mroczno* 1723 Font XLII 232; *Mroczno* 1796-1802 MpSchröt XXII; *Mroczno* 1885 SG VI 764; *Mroczno* 1921 Sk XI 36; *Mroczno*, -na, *mrocznowski* 1971 UN 171, 18. — Od przym. *mroczny*, ze zmianą rodzaju gramatycznego, lub od ap. *mrok*, z suf. -*na*, wtórnie -*no*, też -*ni*. W zapisach *Moschen* pominię-

te -r-. Borek uważa suf. -no za wtórny, na podstawie błędnie zidentyfikowanego z tą wsią zapisu *Mrocchino*, który odnosi się do wsi *Mirowice* (1). Lit.: SHGCh 82; Borek, -m- 282. WK

Mroczo zob. *Mirowice* (1), *Mroczenko*

Mroczyń, dziś *Moroczyn*, wś, zamoj., gm. Hrubieszów, 5,5 km na pld.-wsch. od Hrubieszowa: *Mroczyń* 1472 Rejlan 35; *Mruczin* 1531, *Mroczyń* 1578 ŻDz XVIII/1, 251, 231; *Mruczyń* 1601 Cz-Chelm(Insc.Ter.Horodl. nr 6, k. 77); *Mruczyń* 1681–82 Rejbels 23; *Moroczyn* 1751 Tarszel 157; *Moroczyn* 1827 Tabella II 31; *Moroczyn* 1885 SG VI 681; *Moroczyn* 1952 UW 137; *Mroczyń*, -na, *mroczyński* 1970 UN 109, 11; *Mroczyń*, po zmianie *Moroczyn*, -na, *moroczyński* 1996 MPol nr 79, poz. 713; gw. *moročyn*, -na, *morocyjski*. — Od n. os. *Mruk/Mroc* (: *mruk*, *mroczyć*) SSNO III 565, 571, z suf. -in. Forma *Moroczyn* z pełnogłosem ukraińskim. Lit.: CzChelm 182. BCz

Mroczyń(o) zob. *Mirowice* (1)

Mroga (1), cz. wsi Brzozów, dawniej wś, skiern., gm. Bielawy: *Mroga* 1390 Łęcz I nr 1793; *Mroga* 1511/12 VisitGn 193; *Mroga* 1511–23 ŁLB II 427; *Mroga* 1576 ŻDz XIII 100; *Mroga* 1793 MpPerŁęcz; *Mroga bielawska* 1827 Tabella II 34; *Mroga Bielawska*, wś i folw. 1885 SG VI 766; *Mroga*, folw. 1921 Sk I 68; *Mroga*, os. 1967 SM 721; *Mroga*, -gi, *mrogowski*, wś 1973 UN 44, 7; *Mroga*, -gi 1981 WUN II 489; gw. *mroga*, -gi, *mrogoski*. — Od n. rz. *Mroga*, por. *Mroga* 1505 Matr III nr 2250. Hydronim niejasny. Badacze łączyli go z zachodnio- i południowo-europejskimi n. w. z **marg-* w znaczeniu 'granica, pstry, łąka'. Bańkowski i Babik opowiadają się za etymologią słowiańską, prowadząc n. do ap. **morga*, lub **morga* 'łąka nadrzeczna, bagnista'. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Bielawy*, w formie przymiotnika. Lit.: Wilkoń, Onom VIII 98; Duma, HE XIV 52–3; SEBań II 218; Babik 464–5 (tu pełna bibliografia). EB

Mroga (2), dziś *Mroga Dolna* i *Mroga Górna*, dwie wsi, skiern., gm. Rogów, 5 km na pld.-wsch. od Brzezin: *Mroga* 1453 SHGRw(MK 337, 107); *Mroga* 1471 SHGRw(MK 336, 22); *Mroga* 1511–23 ŁLB II 399; *Mroga* 1579 ŻDz XVI 163; *Mroga* 1792 MpPerRw; *Mroga dolna*, *Mroga górna* 1827 Tabella II 34; *Mroga Dolna*, *Mroga Górna* 1885 SG VI 766; *Mroga Dolna*, -gi -nej, *Górna Mroga*, -nej -gi, *mirodzki* 1974 UN 40, 31, 30; *Mroga Dolna*, *Mroga Górna*, -gi -nej 1981 WUN II 489. — Nazwa od n. rzeki *Mroga*, która płynie w pobliżu wsi

(zob. wyżej). Od XIX w. dwie wsi o n. z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: Wilkoń, Onom VIII 98; Duma, HE XIV 52; SEBań II 218; Babik 464–5. UW

Mrokocin, wś, wałb., gm. Kamieniec Ząbkowicki, 4 km na pld.-zach. od Paczkowa: de *Mrococin* 1293, *Brokotensten* 1295 SUR VI 101, 176; *Mrococino* ok. 1300 CdSil XIV 88; *Brokensteyne* (1418) K 61; et *Brucksteinenses* 1666/67 J I 535; *Bruckstein* 1770 SNGŚI VIII 67; *Bruckstein* 1784 Z III 379; *Brucksteine* 1845 K 61; *Brucksteine* 1941 Wrzosek 12; *Brucksteine* — *Mrokocin*, -a, *mrokociński* 1948 MPol XXV nr 14; *Mrokocin*, -na 1981 WUN II 489. — Nazwa pol. od n. os. *Mrokota* SSNO III 568, z suf. -in. Nazwa niem. *Brucksteine* jest adaptacją słow. n. *Mrokocin*. Wydawcy SUR i CdSil różnie przyporządkowują zapisy do *Mrokocina* lub *Brochocina* (3). JCh

Mrokocin(o) zob. *Brochocin* (3)

Mrokowa zob. *Morochów*, *Mrukowa*

Mrokowice zob. *Mroczkowice* (2)

Mrokowo-Mikołajewo, wś zaginiona, dziś *Wólka Kosowska*, warsz., gm. Lesznówola: *Mykolaiewo* 1453, 1469, 1565 SHGMz(Knap. N. 401–403); *Mikołajewo* 1523 SHGMz(MK 32, 157); *Mrokowko*, *Micolaiewo* 1524 Matr IV/1, nr 4443; *ymyenyia Mykolaiewka*, Imienia *Mykolaiewa* 1540 Warsz 2651; *Mrokowo Mikołajewo*, *Mikołajewko* alias *Wólka Mrokowska* 1580 ŻDz XVI 286. — Dawniej dwa obiekty: *Mikołajewo* (n. od n. os. *Mikołaj*, z suf. -ewo), obocznie *Mrokowo-Mikołajewo* (człon pierwszy od n. m. *Mrokowo*, dziś *Mroków* (2), też *Mrokówko-Mikołajewo* (do członu pierwszego dodano suf. -ko) i *Wólka Mrokowska* (od ap. *wólka*, z członem odróżniającym od n. m. *Mrokowo*), obocznie *Mikołajewko* (od n. m. *Mikołajewo*, z suf. -ko). UB

Mrokowska Kolonia, wś, warsz., gm. Lesznówola, 12 km na pld.-zach. od Piaseczna: *Mrokowska Kolonia*, -kiej -nii, cz. wsi *Mroków* 1971 UN 136, 16; *Mrokowska Kolonia*, -kiej -nii 1981 WUN II 489; *Mrokowska Kolonia*, po zmianie *Kolonia Mrokowska*, -nii -kiej, *mrokowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Mroków* (2), człon drugi od ap. *kolonia*. UB

Mrokowska Wola zob. *Wola Mrokowska*

Mroków (1), wś, siedl., gm. Trojanów, 15 km na pld.-wsch. od Łaskarzewa: *Mroków* 1877 Zin I 402; *Mroków*, wś 1885 SG VI 767; *Mroków* 1901 Przew I 395; *Mroków* 1921 Sk IV 24; *Mroków*,

-kowa, mrokowski 1972 UN 142, 15. — Od n. os. Mrok (: Mrocześław, mrok) RymSEN II 122, z suf. -ów. *IN*

Mroków (2), wś, warsz., gm. Lesznówola, 11 km na zach. od Piaseczna: Mrokowo, Mrocowo 1407 Czer nr 46, 37; Mrokowo 1428 MkM I nr 627; Mrokowo 1445 ZHer nr 39; s mrokowa 1470, do Mrokowa 1492 Warsz nr 1276, 1728; Mrokow 1505 Matr III nr 2187; minor Mrokowo 1523, 1526, Mrokowo 1525 SHGMz(MK 41, 170 i 37v); Mrokowo 1580 ŻDz XVI 288; Mroków 1827 Tabella II 34; Mroków 1839 MpKwat IV 4; Mroków 1885 SG VI 767; Mroków, -kowa, mrokowski 1971 UN 136, 16. *UB*

Mrokówko zob. Mrokowo-Mikołajewo

Mrossen zob. Mrozy (4)

Mroszczyzna zob. Liśnik

Mrotschen zob. Mrocza, Mroczeń

Mrotschno zob. Mroczenko, Mroczo

Mrowa zob. Mrowla

Mrowcza Górka, miejscowość nieistniejąca, włączona do Kochłowic, dziś cz. Rudy Śląskiej, kat.: Mrowietznagorka 1886, Mrowietznagorka 1887, Mrowcza Górka też Mrowieczna Górka, niem. Ameisenberg 1939 SNGŚI VIII 67. — Od ap. mrowiec 'owad błonkoskrzydły z rodziny mrówkowatych' SpXVI, XV 148, w formie przymiotnika + górka. Nazwa niem. Ameisenberg jest kalką n. polskiej. Lit.: SNGŚI VIII 68. *JCh*

Mrowiczna, wś, sier., gm. Poddębice, 4 km na póln.-wsch. od Poddębic: Mrowiczna, kol. 1827 Tabella II 34; Mrowiczna, kol. 1885 SG VI 767; Mrowiczna, wś 1901 Przew I 395; Mrowiczna 1921 Sk II 56; Mrowiczna, -ny, mrowiczański 1973 UN 47, 21. — Od ap. mrowica (: mrowca a. mrowiec 'owad błonkoskrzydły z rodziny mrówkowatych' SpXVI, XV 148), z suf. -na. Lit.: Borek, -yn- 147. *EB*

Mrowieczna Górka zob. Mrowcza Górka

Mrowieniec zob. Mrowiniec (2)

Mrowin zob. Mrowino

Mrowina, dziś Mrowina i Mrowina-Kolonia, dwie wsi, piotr., gm. Kluczewsko, 9,5 km na pld. od Przedborza: Mrouina 1412 Sand nr 553; Mrowyna 1511–23 ŁLB I 614; Mrowyna 1540 ŻDz XV 581; Mrowina 1573 ŻDz XIV 274; Mrowinia (!) 1827 Tabella II 34; Mrowina 1877 Zin I 402; Mrowina 1885 SG VI 767; Mrowina, wś i kol. 1921 Sk III 45; Mrowina, wś i Mrowina, kol. 1952 UW 130; Mrowina, -ny, mrowiński, Mrowina-Kolonia, -ny -iii, koloński 1971 UN 35, 14. — Od n. os. Mrowa (: ap.

*mrowa, stp. mrowka 'mrówka') SSNO III 569, z suf. -ina. Współcześnie dwie wsi: Mrowina i Mrowina-Kolonia; człon drugi od ap. kolonia. Lit.: KSand 131; Nieckula, -ov- 289. *IN*

Mrowinice zob. Mrowiniec (1)

Mrowiniec (1), os., dawniej wś, bydł. gm. Tuchola, 12,5 km na póln.-zach. od Tucholi: Mrowinitz, Neusaß 1789 Goldb II 150; Mrowinitz 1796–1802 MpSchröt XIV; Mrowinitz — Mrówiniec 1879 KętN 128; Mrówieniec Wielki i Mały al. Mrowiniec, niem. Mrowinitz 1885 SG VI 767; Mrowinitz Groß, fr. Mrowienietz 1912 Bär 79; Mrówiniec, niem. Seehof 1921 Sk XI 63, 82; Mrowienice (Mrownitz) 1925 Krzep 75; Mrowinice 1963 Mp-25(Tuchola); Mrowiniec, -ńca, mrowiński 1971 UN 188, 22; gw. mrowińńiec, -ńca, mrowińńiński. — Od ap. mrowie 'gniazdo mrówek, kopiec mrówczy' SW II 1059, mniej prawdopodobne od n. os. Mrowa, z suf. -iniec (okresowo też -ice); por. też ap. mrowiniec 'lebiódka, macierza duszka' SL III 172, nazw. Mrowiński, Mrówiński RymSEN II 122. W formie gw. adideacja do przym. morowy (: mór 'zaraza') lub do mrować. Lit.: Milewska, PMT XV 44; Górniewicz, -ec 31. *WK*

Mrowiniec (2), os., dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec, 7 km na wsch. od Wągrowca: de Mrowienca (1387) XVIII KW III 594; de Mrowino 1391, de Mrowinecz 1399 Lek II nr 101, 1328; de Mrowino 1401, Mrowynecz 1424 RWlkp II nr 160, 773; in Mrowyniecz 1498 Bob 509; Mrowyniecz, villa sub eadem parochiali ... in Lekna 1511–23 ŁLB I 108; Mrowyniecz 1577 ŻDz XII 186; Mrowiniec 1618–20 PKal 252; Mrowieniec 1789 MKI(Tab 3' 7); Mrowinice 1846 KsP 534; Mrowiniec, wś i fol 1885 SG VI 768; Mrowiniec 1967 SM 721; g. mrowińńiec, -ńca. — Na przełomie XIV i XV występowała obocznie forma z suf. -in(o). *Z*

Mrowinitz zob. Mrowiniec (1)

Mrowino, wś, pozna., gm. Rokietnica, 15 km na póln.-zach. od Poznania: de Mrouino 1404, de Mrowini 1409 RWlkp I nr 565, 787; de Mrowino 1451 SHGPn(PG 4, 38 v); Mrowyno 1498 SHGPn III 214; Mrowino 1510 NKs 37; Mrowino 1580 ŻDz XII 9; Mrowino 1622–24, Mrowin 1789 PPozn(Tab 1, 8), 198; Mrowino al. Mrowin, niem. Joachimsfeld, wś 1885 SG VI 768; Mrowino, -na, mrowiński 1966 UN 93, 31. — Od n. os. Mrowa, z suf. -ino. Postać Mrowiny jest albo formą dopełniacza, albo postacią pluralną. W XVIII w. n. przejściowo przyjęła formę rodzaju męskiego. Lit.: SHGPn III 214–6; Nieckula, -ov- 289; PPozn 198. *ZZ*

Mrowino zob. Mrowiniec (2)

Mrowiny, wś, walb., gm. Żarów, 12 km na płn. od Świdnicy: *Conradeswalde* 1213 KŚI II 301, fals.; *Conradiswalde* 1297 SUr VI 257; *Conradiswalde* 1385, *Cunradswalde* 1395 LandbSch II nr 3, 1437; *Conradswalde* 1666/67 J I 676; *Conradswaldau* 1743 SNGŚI VIII 68; *Konradswalde* 1785 Z V 453; *Konradswaldau* 1845 K 304; *Konradswaldau* 1941 Wrzosek 19; *Konradswaldau* — Mrowiny, -in, mrowiński 1946 MPol XXV nr 142; Mrowiny, -win 1981 WUN II 490. — Dawna n. niem *Conrad(e)s-/Konradswalde* od im. *Konrad* i -wald, też -waldau. Nazwę Mrowiny wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 68JCh

Mrowiny zob. Mrowino, Mrówna

Mrowiska, wś, warsz., gm. Halinów, 6 km na wsch. od Sulejówka: *Mrowiska* 1839 MpKwat IV 3; *Mrowiska* 1885 SG VI 768; *Mrowiska* 1921 Sk I 79; *Mrowiska Duże*, -wisk -zych, *Mrowiska Małe*, -wisk -łych, mrowiski, dwie wsi 1966 UN 135, 9; *Mrowiska*, -wisk, wś, *Mrowiska Duże*, -wisk -zych, cz. wsi Mrowiska, *Mrowiska Małe*, -wisk -łych, cz. wsi Mrowiska 1981 WUN II 490. — Nazwa od ap. mrowisko 'gniazdo mrówek, kopiec mrówczy' SW II 1059, w l. mnogiej. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. UB

Mrowiska zob. Rowiska

Mrowiskie Budy zob. Mrowiskie Kąty

Mrowiskie Kąty, wś notowana do 1885 r., w dawnym pow. nowomińskim, w gm. Dębe Wielkie, w par. Długa Kościelna, warsz.: *Mrowiskie Budy* 1783 MpPerMz; *Mrowiskie kąty* 1827 Tabella II 34; *Kąty Mrowiskie* 1839 MpKwat IV 3; *Mrowiskie Kąty* 1885 SG VI 768. — Dawniej *Mrowiskie Budy*; człon pierwszy od n. m. *Mrowiska*, w formie przymiotnikowej, człon drugi od ap. *budy* 'osady leśne, które po wykarczowaniu lasu przekształcały się w osady rolnicze' Zier-NMały 59. Później *Mrowiskie Kąty*; człon drugi od ap. *kąt*, w l. mnogiej, zob. *Kąty* (1). UB

Mrowisko (1), cz. wsi Pomiarzy, dawniej wś, częst., gm. Strzelce Wielkie: *Mrowisko* 1877 Zin I 402; *Mrowisko*, kol. 1901 Przew I 395; *Mrowisko* 1921 Sk II 93; *Mrowisko*, wś 1967 SM 721; *Mrowisko*, -ka 1981 WUN II 490. — Nazwa od ap. mrowisko. EB

Mrowisko (2), cz. wsi Baranowiec, dawniej wś, konin., gm. Dąbie: *Mrowisko* 1827 Tabella II 34; *Mrowisko*, kol. 1885 SG VI 768; *Mrowisko*, kol. 1901 Przew I 395; *Mrowisko* 1921 Sk II 27;

Mrowisko, wś 1967 SM 721; *Mrowisko*, -ka, mrowiski, wś 1970 UN 82, 37; *Mrowisko*, -ka 1981 WUN II 490. EB

Mrowken zob. Mrówki (3)

Mrowla, wś, rzesz., gm. Świlcza, 10 km na płn.-zach. od Rzeszowa: nos Kazimirus ... rex ... Domaslao siluam ... ad locandam villam super fluuium Mrowa ... dedimus ... nomen ville Mrowa inponendo 1352, *Mrowa* 1367 KMlp III 84, 206; *Mrowla* 1475 Matr I nr 1330; *Mrowla* 1513 Matr IV/1, nr 1919; in *Morawla*, *Mrowlya* 1529 LR 40, 66; *Mrowlia* 1581 ŻDz XIV 252; *Mrówla* 1885 SG VI 768; *Mrowla* 1921 Sk XIII 39; *Mrowla*, -li, mrowelski 1966 70, 44; gw. mrowla, -i, mrof-ski/mrowelski. — Nazwa od n. rzeki *Mrowa* (potem *Mrowla*, *Mrówla*, dziś *Mrówka*), nad którą lokowano wieś, por. super fluuium *Mrowa* 1352 KMlp III 84, *Mrowla* (1849–54) HE III 48. Do n. rz. por. ap. *mrówka* i n. os. *Mrowa* SSNO III 569. Zmiana *Mrowa* > *Mrowla* nastąpiła w XV w., być może pod wpływem ruskim (l epentetyczne). Lit.: OPilz 40–1; Rieger, HE III 48–9; Karpluk, Onom IX 37, 42; Babik 465–6. IN

Mrownitz zob. Mrowiniec (1)

Mrozewice zob. Mrozewice

Mrozowa Wola, wś, siedl., gm. Stoczek, 13 km na płn.-wsch. od Łochowa: villa *Volya* 1521, villa *Mros* 1527 AKPr VI/2, nr 26, 46; *Ugoszcza* 1535 ACPloc nr 122; z *Mrozową Wolą* (1565) Lumaz II 155; *Ugoszcza* 1578 ŻDz XVI 407; *Mrozowa Wola* 1783 MpPerMz; *Mrozowa wola* 1827 Tabella II 34; *Mrozowawola* 1839 MpKwat V 4; *Mrozowa wola* 1885 SG VI 768; *Mrozowa Wola*, -wej -li 1981 WUN II 490. — Dawniej *Wola*, *Mrozowa Wola*, od ap. *wola* i od n. os. *zasadźcy* — *Mroza*. W XVI w. obocznie występuje n. *Ugoszcza*, od n. os. **Ugost*, z suf. -ja; por. też n. rz. *Ugoszcz(a)*, notowaną od 1515 r. Utrwaliła się n. *Mrozowa Wola*. Lit.: Bilut, HE X 178. UB

Mrozowice zob. Mrozewice

Mrozowo, wś, bydż., gm. Sadki, 8 km na wsch. od Wyrzyska: Tucholka de *Brozowo* (!) 1412 Koz VII 363; *Mrosewo* 1430 Koz I 186; *Mroszowo* al. Dombrowka Johannis Tucholka 1432 Koz VII 363; *Mroszowo* 1511/12 VisitGn 331; *Mrozevo* 1548 MKI(B 143, 207); *Mroszowo* 1578 ŻDz XII 172; *Mrozevo* 1673 MKI(ASK 74, 103); de *Mrozowo* 1744 MKI(K 16, 125); *Mrozowo*, dom. 1885 SG VI 770; *Mrozowa*, -wa, mrozowski 1972 UN 190, 24. — Od n. os. **Mroź* (: *Ambroży* SSNO I

32), z suf. -owo. Zapewne także n. os. *Mroz SSNO* III 570-1 należy czytać jako *Mroź*, por. n. os. *Mrozek*, *Mrożek*, *Mrozko*, *Mrożko SSNO* III 571. Na formę *Mroź*- jako podstawę nazwy wskazuje suf. -owo, który do XVII w. występuje obocznie z -owo, co może świadczyć o adideacji do ap. *mroz*. Zapis *Brozowo* potwierdzać może związek n. *Mroź* z n. os. *Ambroży*, por. *Brożak*, *Brożek*, *Brożko SSNO* I 255. Lit.: Nieckula, -ov- 136. ZZ

Mrozowo-Milewo zob. **Milewo-Ruszczyń**

Mrozów (1), wś zaginiona, leżała w okolicy Żarek, w dawnym pow. myszkowskim, częst.: *Mroszow* 1399 Krak nr 9468; *Lijessnow et Mroszow* 1440, *Mrossow* 1441 Hel II nr 2802, 2962; *Mroszow*, villa sub parochia de Mirow sita 1470-80 DB II 194; *Mrozow* 1490 ŻDz XV 436; *Mroczow* (!) 1510, *Mrozow* 1518 Matr IV/2, nr 9599, 11652. — Od n. os. *Mroz SSNO* III 570, z suf. -ów. Lit.: RKrak 108. IN

Mrozów (2), wś, wroc., gm. Miękinia, 13 km na wsch. od Środy Śląskiej: Dorf *Nepfrin* (1277) 1487 SUr IV 213; *Neperin* (1293) XIV SUr VI 84; *Nipperin* (1319) K 450; *Nypperin* 1319, *Neperin* 1329 Reg nr 3943, 4870b; v. *Nepperyn* 1336, Dfe *Nypperin* 1338 Reg nr 5640, 6175; *Nyperin* (1360) K 450; *Nipperin* 1385, *Nipperin* 1423 SNGŚl VIII 68; *Nipperin* 1425 Sob VIII 254; in *Nipperin* 1666/67 J I 307; *Nipperin* 1743 SNGŚl VIII 68; *Nipperin* 1795 Z XII 78; *Nipperin* 1845 K 450; *Nipperin* 1886 SG VII 154; *Nipperin* 1900 Myc 75; *Nipperin* 1941 SOV 270; *Nipperin* — *Mrozów*, -owa, *mrozowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mrozów*, -zowa 1981 WUN II 490. — Dawna n. niem. *Nippen* od n. os. *Nieper* (: *Nidperth*) Gott 364, w formie tzw. nazwy genetywnej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mrozów*. Lit.: SNGŚl VIII 68. JCh

Mrozy (1), wś, gdań., gm. Sierakowice, 12 km na zach. od Kartuz: *Mrozy* 1710 MKart; *Mrozy*, *Mroze* 1749 Font XVI-XIX 223, 530; *Mroze* 1796-1802 MpSchröt IX; *Mrozy*, niem. *Mroze*, wybudowanie do Sierakowic należące 1885 SG VI 770; *Mrozy* (*Mroze*) 1925 Krzep 75; *Mrozy*, os. 1967 SM 722; *Mrozy*, -zów 1981 WUN II 490; gw. *mroza* Lor 66. — Od n. os. *Mroz*, w l. mnogiej. Lit.: GórnRPom 127-8. WK

Mrozy (1a), przys., dawniej wś, ostroł., gm. Rzewnie, 7 km na pld.-zach. od Różana: *Mrozy* 1488 SHGMz(Ep. 11, 155v); *Mrozi* 1578 ŻDz XVI 386; *Mrozy* 1783 MpPerMz; *Mrozy* 1827 Tabella II 34; *Mrozy* 1885 SG VI 770; *Mrozy*,

wś 1967 SM 722; *Mrozy*, -zów 1981 WUN II 490. UB

Mrozy (2), wś, siedl., gm. Mrozy, 4,5 km na pld. od Kaluszyńska: *Mrozy* 1783 MpPerMz; *Mrozy* 1827 Tabella II 34; *Mrozy* 1839 MpKwat V 4; *Mrozy* 1885 SG VI 770; *Mrozy*, -zów 1981 WUN II 490. Lit.: RospSEMig 236. UB

Mrozy (3), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 6,5 km na pld.-zach. od Żyrardowa: *Budy Mrozowe* 1789 Luraw 118; *Budy Mrozy* 1827 Tabella I 53; *Budy Mrozowe* 1839 MpKwat III 4; *Budy Mrozy* 1880 SG I 442; *Mrozy* 1883 SG IV 390; *Mrozy* 1885 SG VI 770; *Mrozy* 1921 Sk I 175; *Mrozy*, -zów 1981 WUN II 490. — Początkowo n. w formie zestawienia *Budy Mrozowe*, wótnie *Budy-Mrozy*; człon pierwszy od ap. *budy* 'osady leśne, które po wykarczowaniu lasu przekształcały się w osady rolnicze' ZierNMały 59, człon drugi zapewne od n. os. *Mroź*, w formie przymiotnikowej, później pluralnej. UW

Mrozy (4), dziś *Mrozy Wielkie*, wś, i *Mrozy Małe*, cz. *Mrozów Wielkich*, okresowo wś, suwał., gm. Elk, 4 km na pld.-wsch. od Elku: *Butzschil* 1473 BiałKol 81; *Mrosen* 1473 KętL 451; *Merosen* 147^c BiałPrzem 58; *Butschil*, *Butzschil* 1484, *Meros* 1519 BiałKol 89, 82; *Groß Mroszen*, *Klein Mrosz* od. *Andres Korzep*, dwie wsi 1785 Goldb III 13 *Mrozy* 1795 MpPerPd; *Mrosen Gr.*, Kölm. Df, *Mrozy -ow*, *Mroßen Klein*, Gut ok. 1850 SzczęTeka 155; *Gr.*, *Kl. Mrosen* — *W.*, *M. Mrozy* 1879 KętN 162; *Mrozy Wielkie*, niem. *Gr. Mrosen*, wś, *Mrozy Małe*, niem. *Kl. Mrosen*, maj. 1885 SG VI 770-1; *Mrozy Małe* — *Klein Mrosen*, *Mrozy Wielkie* — *Schoenhurst* 1938, *Mrossen* 1941 Choj 115; *Schoenhurst* 1938, *Mrossen*, *Gross-*, *Klein Mrossen* — *Mrozy*, wś, leśn. 1946 Ley I 127; *Schönhorst* — *Mrozy Wielkie*, -zów -kich, *mrozowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mrozy Wielkie*, -zów -kich, *Mrozy Małe*, -zów -lych 1981 WUN II 490; gw. *mrozi*. — Założycielem wsi był niejaki *Budził* (*Butschilen*) i może wtedy wieś nosiła n. *Budziły*. Nazwa *M(e)rosen* pochodzi zapewne od nazw. osadnika *Marusa*, *Morusa* 1479 BiałPrzem 58, w l. mnogiej; zapis z pełnogłosem wskazuje na udział Rusinów w kolonizacji wsi. Przejściowo niem. człony *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*, *Małe*. Notowana w XVIII w. oboczna n. *Andres Korzep* (na określenie Małych Mrozów) zapewne przeniesiona z Mazowsza, por. *Korzybie* (1, 2). W 1938 r. wieś otrzymała niem. n. *Schönhorst*. Po 1945 r. ustalono n. w formie *Mrozy Wielkie* i *Małe*. Lit.:

GórnrWrm 210; BiałPrzem 22, 44, 58, przyp. 209; BiałKol 81–2, 89. RP

Mrozy zob. Dmochy-Mrozy

Mroźewice, wś, łódz., gm. Parzęczew, 8 km na zach. od Ozorkowa: *Mrozovice* 1357 KW III 70; *Mrosouicze*, *Mrozouicze* 1386, *Mroseuicze* 1393, *Mrozowicze* (!) 1399 Łęcz I nr 54, 2904, 6084; *Mroszowicze* 1511/12 VisitGn 213; *Mroszovice* 1511–23 ŁLB II 357; *Mrozovicze* 1576 ŻDz XIII 51; *Mrozewice* 1793 MpPerŁęcz; *Mrozowice* 1827 Tabella II 34; *Mrozowice*, kol. i os. 1885 SG VI 768; *Mrozowice* 1921 Sk II 58; *Mroźewice*, -wic, *mroźewicki* 1972 UN 43, 23; gw. *mrozoŭice*, -ŭic, *mrozoski*. — Od n. os. *Mroz*/*Mroź* SSNO III 570, RymSEN II 122, z suf. -owice, -ewice. Lit.: SHGŁęcz I 211. EB

Mrożewo zob. Mrozowo

Mrożowo zob. Mrozowo

Mrówczak, wś, częst., gm. Przystajń, 8 km na pld.-zach. od Krzepic: *Mrówczyk*, kol. 1885 SG VI 767; *Mrówczak*, kol. 1921 Sk III 16; *Mrówczak*, kol. 1933 SkBy 1090; *Mrówczak*, wś 1952 UW 256; *Mrówczak*, -ka 1981 WUN II 490. — Od ap. *mrówka* lub od n. os. *Mrówka* RymSEN II 122, początkowo z suf. -ik, następnie -ak. EB

Mrówczewo, wś, płoc., gm. Starożreby, 18 km na pln.-wsch. od Płocka: *Mrówczewo*, kol. 1921 Sk I 110; *Mrówczewo* 1952 UW 25; *Mrówczewo*, -wa 1981 WUN II 490. — Od nazw. **Mrówek* (: *Mrówa*, *Mrówka* RymSEN 122) lub bezpośrednio od ap. *mrówka*, z suf. -ewo. UW

Mrówczyk zob. Mrówczak

Mrówki (1), przys., dawniej wś, koniń., gm. Wilczyn, 14,5 km na pld.-wsch. od Kleczewa: Olendry *Mrowki* do teyże części Kopca należące 1789 MKI(Tab 34, 111); *Mrówki* 1827 Tabella II 34; *Mrówki*, os. włośc. 1885 SG VI 768; *Mrówki*, wś 1967 SM 722; *Mrówki*, -wek 1981 WUN II 490; gw. *mrufki*, -kuf, *mrufceki*. — Od n. strumienia *Mrówki*, łączącego Jez. Kownackie z Jez. Wilczyńskim, zob. SG VI 768. Nazwa strumienia od ap. *mrówki* (l. mnoga). ZZ

Mrówki (2), wś, łomż., gm. Wizna, 7,5 km na pld. od Jedwabnego: *Mrowki* 1473, *Mrówka* 1564/65 AtMz; *Nielawicze Mrowka* 1577 ŻDz XVI 357; *Mrówki Nielawicze* 1581, *Mrówki* 1598 AtMz; *Mrowki* 1783 MpPerMz; *Mrowki* 1839 MpKwat V 2; *Mrówki* 1921 Sk V 49; *Mrówki*, -wek 1981 WUN II 490. — W XVI w. n. zestawiona *Nielawice-Mrówki*; człon pierwszy zob. *Nielawice*, człon drugi od n. os. *Mrówka*, por. Sebastianus, Jacobus

Mrowkowie 1577 ŻDz XVI 357 (z tej wsi). Lit.: ZMaz 277. UB

Mrówki (3), wś, suwal., gm. Ryn, 6 km na pld.-zach. od Rynu: *Affen Zoge* (= *Alte Zoge*) 1431 BiałOsad 33; *Moroffken* 1431 Kętl. 469; *Mrowken*, wś 1785 Goldb III 132; *Mrowken* 1796–1802 MpSchröt XI; *Mrowken* — *Mrówki* 1879 Kętl. 156; *Mrówki*, niem. *Mrowken* 1885 SG VI 768; *Mrówki* — *Neuforst* 1929, *Mrowken* 1941 Choj 115; *Neuforst* — *Mrówki*, -wek, *mrówecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mrówki*, -wek 1981 WUN II 491. — Według Białuńskiego wieś miała starszą n. niem. *Alte Zoge*, może od przezwiska, por. niem. *alt* 'stary' i *Ziege*, śrdniem. *sege* 'koza' Kluge 884. Nazwa *Mrówki* od n. os. *Mrówka* (: *mrówka*) SSNO III 570, w l. mnogiej. W 1929 r. wieś otrzymała n. niem. *Neuforst*. Po 1945 r. ustalono n. *Mrówki*. Lit.: BiałOsad 33, 42. RP

Mrówla zob. Mrowla

Mrówna, wś, sier., gm. Wartkowice, 11 km na pln. od Poddębic: *Mrovyny* 1511–23 ŁLB II 415; *Mrownia* 1827 Tabella II 34; *Mrownia*, folw. 1885 SG VI 768; *Mrówna*, folw. 1901 Przew I 395; *Mrówna*, folw. 1921 Sk II 51; *Mrówna*, os. 1967 SM 722; *Mrówna*, -ny, *mrówniański* 1973 UN 47, 28. — Początkowo *Mrowiny*, od ap. *mrówa* 'mrówka', z suf. -iny, od XIX w. *Mrówna*, z suf. -na. Lit.: Borek, -ln- 147. EB

Mruczyn zob. Mirowice (1), Mroczyń

Mrukowa, wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 16,5 km na pld. od Jasła: *Mrocawa* (! pro *Mrocowa*) (1421) AGZ I 22; *Mrocowa* 1422, *Mrokowa* 1451, *Mrukowa* 1465 SHGKr(TB 1A, 255; 1, 142; TP 21, 285); *Mrokowa* 1494 Matr II nr 421; *Mrvkowa* (!) 1529 LR 69; *Mrukowa* 1680 Rej 305; *Mrukowa* al. *Mrokowa* 1885 SG VI 770; *Mrukowa* 1921 Sk XII 17; *Mrukowa*, -wej, *mrukowski* 1966 UN 58, 166. — Dawniej *Mrokowa*, od n. os. *Mrok* (: *Mroczesław*, *mrok*) SSNO VII 159, z suf. -owa. Zmiana *Mrokowa* > *Mrukowa* nastąpiła pod wpływem skojarzenia z ap. *mruk*. Por. też n. os. *Mruk* SSNO III 571, z którą łączy n. m. Lubaś. Lit.: Lubaś, Studia z dziejów Jasła i powiatu jasielskiego, 1964, 584; RBiecz 34; Nieckuła, -ov- 136. IN

Mrzegędy zob. Milewo-Brzegędy, Tyszki-Brzegędy

Mrzezino, wś, gdań., gm. Puck, 6 km na pld. od Pucka: *Merezina* 1178 Perl 4; *Mersina* 1178 SRP V 595; *Mresynam* 1283, *Mresino* 1296 Perl 328, 492; *Mressino* 1315 KW II 319; *Mresin* 1395,

Mrzecin (!) ok. 1400 Lor X 139; *Mrzosin* (1438) GZ 127; *Brezin* 1534 Inwwloc 116; *Brzezino*, folw. *Mrzezno*, folwarku *Mrzezna* 1565 Lupom 112, 119, 121, 123; *Mrzieszino* 1570 ŻDz XXIII 271; *Brzezino* 1583, *Brzezno* 1599 Font I-III 10, 476; *Mrzezno*, wsi *Mrzezna* 1627, *Brzezno* 1678 Font XXXIX 13, 82; *Bresin* od. *Brzezino* 1789 Goldb II 17; *Mrzezin*, niem. *Bresin* 1885 SG VI 771; *Mrzezino*, niem. *Bresin* 1921 Sk XI 40, 82; *Mrzezin* in. *Brzeźno* (*Bresin*) 1925 Ktzepp 75; *Brzezino*, *Brzezno*, *Mrzezino* 1936-39 Ar 821, 823; *Mrzezino* 1952 UW 196; *Mrzezino*, -na 1981 WUN II 491; gw. *mřeżano* (*břeżano*) Lor 66, przym. *mřeżinsci*. — Dawniej *Mrzeżyno*, od stp. ap. *mrzeża* 'mała sieć dwu- lub trzywarstwowa' Sstp IV 361, z suf. -ina, -ino. Postać *Mrzezino* powstała wskutek dysymilacji *ż-ż* > *ż-ż*. W wielu zapisach, zwłaszcza substytucyjnych niem., mieszanie nagłosowego *M-* z *B-*, może pod wpływem ap. *brzoza* lub *brzeg*, a także suf. -ino z -no. Lit.: Treder, PMT III 56-7; Łuszczzyńska, PMT V 61. WK

Mrzeżno, wś zaginiona, leżała koło Piechowic, gdań., gm. Dziemiany-Lipusz: *Mresino* 1296 Perl 492. — Od stp. ap. *mrzeża*, z suf. -no. Lit.: Breza, PMT I 83-4. WK

Mrzeżyno, os., dawniej wś, szczec., gm. Trzebiatów, 9 km na płn. od Trzebiatowa: *Depe* 1547 PomKirch II 217; *Deep* 1618 MpLub; *Treptowsche Deep* 1789 MpGillyPom; *Ost Deep* 1834 MpUMbl 519; *Deep* — *Mrzeżyno*, -na, *mrzeżyński* 1946 MPol XXV nr 142; *Mrzeżyno*, -na 1981 WUN II 491. — Dawna n. niem. *Deep* od śrdniem. *dep* 'rzeka, kanał' Lübben 76; wieś leży u ujścia Regi. Okresowo n. z członami odróżniającymi od zgermanizowanej n. mta *Treptow* (*Trzebiatów*), przym. *ost* 'wschodni', w celu odróżnienia od innych podobnych nazw. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mrzeżyno*. BCz

Mrzeżyno zob. *Mrzezino*

Mrzyglódek zob. *Mrzyglódka*

Mrzyglód (1), wś, dawniej mto, częst., gm. Włodowice, 7 km na płn.-zach. od Zawiercia: *Mrziglód* (1437) 1586 ZDM II 235; *Mrziglód*, *Mrzyglód*, oppido 1470-80 DB II 217; *Mrzyglód* 1529 LR 203; *Mrzyglód* 1581 ŻDz XIV 74; *Mrzyglód* 1680 Rej 197; *Mrzyglód* 1765 Żyd 418; *Mrzyglód* 1787 MpPerKr; *Mrzyglód* 1827 Tabella II 34; *Mrzyglód*, os. 1877 Zin I 403; *Mrzyglód*, os. m. 1885 SG VI 771; *Mrzyglód*, -łodu 1981 WUN II 491; gw. *mryżguot*, -odu, *mryżguocki*. — Nazwa ponowiona z wsi *Mrzyglód*, dziś

Mrzyglódka. Pod koniec XIV w. Otton z Pilicy założył obok wsi prywatne miasto. Lit.: RKrak 108; RospSEMiG 236; RymNmiast 155-6. IN

Mrzyglód (2), wś, dawniej mto, krośn., gm. Sanok, 8 km na płn.-wsch. od Sanoka: *civitas Tirawa* 1425 ZDM VII 191; oppidi *Thirawensis* 1435 AGZ XI 750; *Tirawa*, opidum 1515 ŻDz XVIII/1, 150; miasteczko *Mrziglód* 1616 Fast 109; in oppido *Tirawa dicto Mrzyglód* 1646 ADP 64, 216; opido *Tirawa vulgariter Mrzyglód dicto* 1747 ADP 72, 69; y miasteczka *Mrzyglóda* 1787 MJ 19, XV, 346, 142; *Mrzyglód*, po rus. *Mriholod*, mko 1885 SG VI 771; *Mrzyglód*, -łodu, *mrzyglódzki* 1965 UN 71, 51; *Mrzyglód*, -łodu 1981 WUN II 491. — W 1425 r. król powierzył niejakemu Matiaszowi założenie na terenie wsi *Tirawa* (dziś *Tirawa Solna*) miasta na prawie niemieckim. Nazwa miasta ponowiona z n. wsi. Od XVII w. *Mrzyglód*, n. również ponowiona z n. miejscowości *Mrzyglód* (1), stanowiącej siedzibę rodową Pileckich, właścicieli Tyrawy (SG VI 772). W zapisach historycznych potwierdzona ukr. postać n. *Mriholod*. Lit.: SHGSK III 202-5; MakSk 112. BCz

Mrzyglódka, wś, częst., gm. Włodowice, 9 km na płn.-zach. od Zawiercia: *Mrzyglód*, villa sub parochia de *Mrzyglód* oppido sita 1470-80 DB II 217; *Antiqua Mrzyglód* 1529 LR 203; *Mrzyglód* 1564 Lukrak II 92; wieś *Mrzyglódzka* 1782-83 SHGKrMat 191; *Mrzyglódek* 1827 Tabella II 34; *Mrzyglódka* 1839 MpKwat IV 5; *Mrzyglódka*, wś 1885 SG VI 772; *Mrzyglódka*, -ki 1981 WUN II 491; gw. *mryżguotka*, -ki. — Dawniej *Mrzyglód*, od ap. *mrzyglód* 'głodomorek, skąpiec' SW II 1062; n. żartobliwa określająca biedną wieś; por. też n. os. *Mrzyglód* SSNO III 571. Pierwotnie była to osada rybaków, węglarzy i smolarzy, położona nad Wartą, w puszczy zwanej Cisówka. Po założeniu miasta o tej samej nazwie (zob. *Mrzyglód* (1)) wieś określano jako *Antigua Mrzyglód*, z członem pierwszym od łac. przym. *antiquus* 'stary'; wtórnie *Mrzyglódka* — dyferencjacja za pomocą suf. -ka. Lit.: RKrak 108; RospSEMiG 236; RymNmiast 156. IN

Mschanna zob. *Mszana* (1)

Msiczyno zob. *Mszczyczyn*

Mstowo, wś, włoc., gm. Chodecz, 2 km na pld.-wsch. od Chodcza: *Wstowo* 1411 Pot nr 30; de *Wsta* (!) 1418 Koch nr 706; *Wsthowo* 1489 Lupbrz 130; *Usthowo* 1527 Vlad XI 41; *Wstowo* 1557-66 ŻDz XIII 24; *Wstowo* 1634 Rpodbrz

230; *Wstowo* 1674 Rpog 153; *Stowo* 1796 PerOpis IX; *Mstowo* 1827 Tabella II 35; *Mstowo* 1885 SG VI 780; *Mstowo*, -wa 1981 WUN II 491. — Pierwotnie zapewne *Ustowo*, od n. os. **Ust*, por. *Ustal* SSNO V 531 (: im. *Uściwoj*, psl. **ustiti* 'pobudzać'), z suf. -owo. Dzisiejsza postać nawiązuje do czasownika *mścić*. Lit.: Nieckula, -ov- 216; Koz VII 406. AG

Mstowo zob. *Mstów* (2)

Mstów (1), wś, dawniej mto, częst., gm. *Mstów*, 12 km na wsch. od Częstochowy: *Mstow* 1129 GrMark II 39; *Mstou* (1193)1435 KŚI I 71; *Mstliow* (1220)XV KMłp II 27; *Mstov* (1263)XV KMłp I 79; *Mistow* 1325–27 MVat I 139; *Mstliow* 1425 ZDK II 93; *Mstow* 1434 Inscr nr 682; *Mstliow* 1511 ŻDz XIII 206; *Mstow* oppidum 1564 Lukrak II 93; *Mstow* 1629 RPobKr 189; *Mstow* 1827 Tabella II 35; *Mstow*, os. miejska (do 1867 r. mto) 1885 SG VI 779; *Mstów*, wś 1952 UW 254; *Mstów*, -towa 1981 WUN II 491. — Od n. os. *Msta* lub *Miest* (: *Mieścislaw*) SSNO III 572, z suf. -ów. Lit.: RKrak 108–9; Nieckula, -ov- 136; RospSEMiG 236; RymNmiast 156. IN

Mstów (2), wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 17 km na płn.-zach. od Limanowej: partem hereditatis sue in *Mstow* 1405 Kkk II 300; *Mstowo* (1409) KMłp IV 117; *Mstow* 1427 Inscr nr 529; *Mstow* 1436 Hel II nr 2687; *Mstliow* 1529 R 87; *Mstow* 1581 ŻDz XIV 52; *Mstow* 1680 Rej 84; *Mstów* 1885 SG VI 780; *Mstów*, -towa, *mstowski* 1964 UN 6, 9. — Zapisy źródłowe potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego. Lit.: LKrak 97; Nieckula, -ov- 136. IN

Mstyczów, wś, kiel., gm. Sędziszów, 7,5 km na pld.-zach. od Sędziszowa: *Mstichov* 1224 Kkk I 19; *Mystichov* 1315 Mog 38; *Mistyczow* 1325–27, *Msticzow* 1335–42 MVat I 147, 374; *Msticow* 1382 Krak nr 1600; *Msticzow* 1394 ZDM I 265; *Msticzow* 1408 Hel II nr 1163; *Mstlichow* 1529 LR 199; *Mstyczow* 1564 Lukrak II 78; *Mstyczow* 1680 Rej 137; *Mstyczow* 1765 Żyd 415; *Mstyczów* 1827 Tabella II 35; *Mstyczów* 1885 SG VI 780; *Mstyczów*, -czowa, *mstyczowski* 1966 UN 21, 40; gw. *mstycuf*, -ova, *mstycoski*. — Od n. os. **Mstycz*, z suf. -ów. Nazwa osobowa pozostaje w związku z n. typu *Mścigniew*, *Mścislaw*, por. też *Msta* SSNO III 572. Forma gw. zmazurzona. Lit.: RKrak 109; KopKiel 193; Nieckula, -ov- 136. IN

Mszadla (1), dziś *Mszadla Dolna*, *Mszadla Nowa*, *Mszadla Stara*, trzy wsi, rad., gm. Przylęk,

13 i 13,5 km na zach. od Zwoleń: et *Mschadl* 1361 ZDM VI 450; in *Mszadl* 1422 ZDM II 13; *Mschadl* 1504 Matr III nr 1318; in ... *Mshadl*, *Mssadlya* 1529 LR 27, 428; *Mssad* (!) 1564–65 Lusand 195; *Mszadla* 1787 Spis 393; *Mszadla* 1827 Tabella II 35; *Mszadla*, wś i folw. 1885 SG VI 780; *Mszadla Nowa*, kol., *Mszadla Stara*, wś 1921 Sk III 57; *Mszadla Nowa*, *Mszadla Stara* 1952 UW 118; *Stara Mszadla*, -rej -li, *Mszadla Dolna*, -li -nej, *Nowa Mszadla*, -wej -li, *mszadzki* 1970 UN 36, 12, 16; *Nowa Mszadla*, po zmianie *Mszadla Nowa*, *Stara Mszadla*, po zmianie *Mszadla Stara*, -i -ej, *mszadzowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Może dawniej *Mszadl*, od ap. **mszadło* (por. *mszyć* 'odprawiać mszę' SpXVI, XV 162, *mszeć* 'mchem porastać' SI. III 176, SEBar II 221–2), ze zmianą rodzaju gramatycznego. Wyraz podstawowy utworzony podobnie jak ap. *mokradło*, *moczadło*. Człony odróżniające od przym. *dolny*, *nowy*, *stary*. Lit.: KopRad 45–6. IN

Mszadla (2), wś, rad., gm. Szydłowiec, 6 km na płn. od Szydłowca: *Mszadla* 1921 Sk III 51; *Mszadla*, wś 1952 UW 127; *Mszadla*, -li, cz. wsi Jankowice 1970 UN 34, 29; *Mszadla*, -li 1981 WUN II 491. Lit.: KopRad 45–6. IN

Mszadla (3), wś, skiern., gm. Lipce, 18 km na pld.-wsch. od Skierniewic: *Mschalth* (1361)XVI VisitGn 191; *Mschadl* 1511–23 ELB II 337; *Msadl* (1531) VisitGn 687; *Missadla* 1564 Luraw 11; *Msadlna* 1579 ŻDz XVI 179; *Mszadla* 1792 MpPerKw; *Mszadla* 1827 Tabella II 35; *Mszadla* 1839 MpKwat III 4; *Mszadla* 1885 SG VI 780; *Mszadla* 1921 Sk I 177; *Mszadla* 1952 UW 105; *Mszadla*, -del 1981 WUN II 491. — Początkowo n. w l. pojedynczej, później w l. mnogiej; przejściowo też z suf. -na. Lit.: SHGŁow II/2, 20; Borek, -m- 150. UW

Mszadla Dolna zob. *Mszadla* (1)

Mszadla Nowa zob. *Mszadla* (1)

Mszadla Stara zob. *Mszadla* (1)

Mszadla zob. *Mszadla* (1, 2, 3)

Mszadla Nowa zob. *Mszadla* (1)

Mszadla Stara zob. *Mszadla* (1)

Mszalnica, wś, nowosąd., gm. Kamionka Wielka, 7,5 km na wsch. od Nowego Sącza: de *Mszalnicze* 1389 AGZ IX 4; *Mzadlnicza* (1402) XVIII KMłp IV 79; *Mschalnicza* 1412 PNZK nr 2985; *Msalnicza* 1529 LR 44; *Mszalnica* 1680 Rej 214; *Mszalnica* 1765 Żyd 421; *Mszalnica* 1885 SG VI 780–1; *Mszalnica*, -cy, *mszalnicki* 1964 UN 9, 36; gw. *msdlnica*/*mszalnica*, -y, *msdłski*. — Może

od ap. **mszadlo*, z suf. *-nica* (zob. *Mszadla*). Zmiana *Mszadlnica* > *Mszalnica* zaszła w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-*. W pobliżu płynie rz. *Mszalnica*. Lit.: PSąd I 75; SŁ I 33; Rymut, Majtan, HE XIII 159. IN

Mszana (1), wś, kat., gm. Mszana, 5 km na płn.-zach. od Jastrzębia-Zdroju: *Msana* ok. 1300 CdSil XIV 109; *Mischna* (*Mschanna*) 1447 Ng 196; *Mschana* (1470) K 420; in villa *Mszana* 1652, in villa *Mssana* 1679 J II 36, 244; in pago *Mzana*, in pago *Msana* 1687/88 J II 447, 572; *Ober Mschanna*, *Mschanna* 1743 SNGŚI VIII 70; *Mschanna* 1783 Z II 131; *Mschanna*, *Nieder u. Ober, Mszana* 1845 K 420; *Ober Mschanna* 1886 SNGŚI VIII 70; *Mszana* — *Mschana* 1896 D 108; *Mszana* (*Mschanna*) 1920 PrusŚG 50; *Mschanna* 1928 CdSil XXXIV 120; *Mszana*, *-ny* 1981 WUN II 491. — Nazwa od przym. **mszany* 'porośnięty mchem' (: *mech*); zniemczona jako *Mschanna*, okresowo z członami *Ober* 'górną' i *Nieder* 'dolną'. Po 1945 r. ustalono n. *Mszana*. Lit.: SNGŚI VIII 70; RospSEMiG 236; BorGŚI 71. JCh

Mszana (2), wś, krośn., gm. Dukla, 7 km na pld.-zach. od Dukli: *Msana* 1366 AGZ III 37; circa fluium dictum *Mssana* ... locanda, nomen eidem uille similiter *Mssana* (1369) XVIII KMłp I 359; *Mschana* 1412 KMłp IV 133; *Mssyena* 1437 AGZ XI nr 1005; *Mszana* 1581 ŻDz XIV 116; *Mszana* 1680 Rej 290; *Mszanna* 1855 Stup 138; *Mszanna* 1885 SG VI 785; *Mszana* 1921 Sk XIII 19; *Mszana*, *-ny*, *mszański* 1965 UN 60, 66. — Od n. rz. *Mszana*, dziś *Mszanka*, nad którą leży wieś, por. circa fluium dictum *Mssana* (1369) KMłp I 359, *Mszanka* 1855 HE XV 89. Hydronim od przym. **mszany*. Forma *Mszena* bez przegłosu *ě* > *a* przed *T*; przym. *niżny* to wpływ j. ukraińskiego; w postaci *Mszanna* nastąpiło podwojenie spółgłoski *n*. Lit.: RBiecz 34; Riegłemk 195; BarńMorf 125; Rymut, HE XV 89; SŁ I 33. IN

Mszana zob. **Mszanna (2)**

Mszana Dolna, mto, nowosąd.: *Mschena* ... qui fluit in *Mschena* 1254 KMłp I 45; *Mszana* (1365) 1606 ZDM I 149; *Mszana* 1402 AKPr X nr 1188; *Mschana* 1416 ZDM VI 414; Vill(am) *Mszyna* 1470–80 DB III 438; *Mschana Inferior* 1524 Matr IV/2, nr 13873; *Mshana Nowa*, *Inferiori Mshana* 1529 LR 8, 60; Villa *Mszana Dudna* 1564 Lukrak I 149; *Mszana niższa* 1581 ŻDz XIV 49; *Mszana Nizna* 1680 Rej 77; *Mszana Dolna* 1779–82 MpMieg; *Mszana dolna*, mko 1885 SG VI 781–2; *Msza-*

na Dolna 1921 Sk XII 20; *Mszana Dolna*, mto 1952 DzU nr 27, poz. 186; *Mszana Dolna*, *-ny* *-nej*, *mszański* 1964 UN 6, 28. — Od n. rz. *Mszana* (dziś *Mszanka*, dopływ Raby), która przepływa przez miasto, por. pierwszy zapis. Rzeka płynie wśród *mszanych* lasów, tj. z podściółką mchu. Forma *Mszena* bez przegłosu. Od XVI w. n. z członem odróżniającym od przym. łac. *inferior* 'niższy', później pol. *dolny*, *niżny*, *niższy*, *nowy*. W członie *Dudna* obserwujemy gw. przejście *-al-* > *-ul-*. *Mszana Dolna* otrzymała prawa miejskie w 1952 r. Lit.: LKrak 97; RospSEMiG 237; RymNmiast 156; Rymut, HE XII 122; SŁ I 33. IN

Mszana Górna, wś, nowosąd., gm. Mszana Dolna, 3 km na pld.-wsch. od Mszany Dolnej: *Mszana* 1402 AKP X nr 1188; Vill(am) *Mszyna* 1470–80 DB III 438; *Mschana Parva* ca 1490, *Mschana Minor*, *Mschana Parva* 1498–99 SHGKr(TCz 4, 6, 28); *Mshana Gorna*, *Minori Mshana* 1529 LR 8, 60; *Mszanagorna* 1564 Lukrak I 149; *Mszana wyższa* 1581 ŻDz XIV 49; *Mszana Wyższa* 1680 Rej 78; *Mszana Gorna* 1779–82 MpMieg; *Mszana górna* 1885 SG VI 782; *Mszana Górna* 1921 Sk XII 20; *Mszana Górna*, *-ny* *-nej*, *mszański* 1964 UN 6, 40. — Dla odróżnienia od miasta wieś otrzymała człony odróżniające od przym. łac. *parvus* 'mały', *minor* 'mniejszy', potem od pol. *górną*, *wyższą*. Lit.: LKrak 97; Rymut, HE XII 122. IN

Mszanek zob. **Mszonek**

Mszaniec zob. **Moszczaniec**

Mszanka (1), wś, chełm., gm. Wola Uhruska 24 km na pld. od Włodawy: *Mszanka* 1827 Tabel. II 35; *Mszanka* 1885 SG VI 785; *Mszanka*, *-ki*, *mszański* 1967 UN 121, 26; *Mszanka*, *-ki* 1981 WUN II 491; gw. *mśanka*, *-ki*, *mśajski*. — Od n. pobliskiej wsi *Mszanna (2)*, z suf. *-ka*. Lit.: CzChelm 182. BCz

Mszanka (2), wś, nowosąd., gm. Łużna, 5 km na płn. od Gorlic: *Mszanka* (1383) AGZ I 8; *Mschanka* 1418, *Mschanka* 1424 SHGKr(CB 2, 98; 2, 152); *Msanka* (1429) ZDM VII 271; *Mszanka* 1470–80 DB III 201; *Mischanka* (!) 1497 Matr II nr 750; *Msanka*, *Mshanka* 1529 LR 37, 115; *Mszanka* 1680 Rej 281; *Mszanka* 1765 Żyd 426; *Mszanka* 1885 SG VI 785; *Mszanka*, *-ki*, *mszański* 1965 UN 56, 26; gw. *mśonjka*, *-ki*, *mśajski*. — Od n. m. *Mszana (2)*, z suf. *-ka*. Wieś leży nad potokiem *Mszanka*, dopływem Monczanki. Lit.: RBiecz 34; Rymut, HE XV 89. IN

Mszanna (1), wś, biał., gm. Olszanka, 6,5 km na pld.-wsch. od Łosic: *Mszany* 1590 SHGPd(MK nr 135 k. 754–757, 785, 830v–831); *Mszany* 1591 ŻDz XVII/1, 181; *Mszana*, *Mszane* 1635 AWAK XXXIII 284; *Mszana*, *Mszane*, we wsi *Mszany* 1662 AWAK XXXIII 427–9; *Mszana* 1676 CzRkps nr 1099; *Mszany* 1795 MpPerPd; *Mszanna* 1827 Tabella II 35; *Mszanna* 1885 SG VI 785; *Mszanna*, -ny, *mszański* 1971 UN 128, 15. — Nazwa od przym. **mszany*, z wahaniami rodzaju. W formie *Mszanna* nastąpiła wtórna derywacja przez podwojenie -nn-.

EB

Mszanna (2), dziś *Mszanna* i *Mszanna-Kolonia*, dwie wsi, chełm., gm. Wola Uhruska, 25 km na pld. od Włodawy: *Mszana wielka* i *mała* 1796 PerOpis I 163; *Mszanna* 1827 Tabella II 35; *Mszanna*, wś, i *Mszanna*, folw., 1839 MpKwat VII 7; *Mszanna* 1885 SG VI 785; *Mszanna*, -ny, *mszański* 1967 UN 121, 26; *Mszanna*, -ny, *Mszanna-Kolonia*, -ny -nii 1981 WUN II 491; gw. *mśanna*/*mśana*, -ny, *myśyjski*/*mśyjski*. — Człony odróżniające od ap. *kolonia* 'osada' oraz od przym. *wielki* i *mały*. W gwarze oboczna postać przymiotnika *myśyjski*, być może w wyniku adideacji do *mysz*. Lit.: Borek, -ni- 150, 438; CzChelm 182; BańMorf 125. BCz

Mszanna zob. *Mszana* (2)

Mszanno zob. *Mszano* (1, 2)

Mszano (1), wś, bydż., gm. Lniano, 20 km i pln.-zach. od Świecia: *Imtschen* przed 1416, *itschen* 1438 GZ 17, 103; *Impschen* 1430 Lor X 114; *Mschano* 1526 Matr IV/2, nr 14617; *Msshano* 1534 Inwwłoc 122; ze *Mszanem* 1565 Lupom 169; *Msziano*, *Marienfheldt* 1570 ŻDz XXIII 188, 240; *Mszano* 1583, *Mssano* 1597 Font I–III 90, 357; *Mszano* 1627 Font XXXIV 324; *Mszanowo* 1648 RP 180; *Mszano* 1682 Font V 114; *Mszanno* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mszano*, niem. *Marienfelde* 1885 SG VI 787; *Mszano*, niem. *Marienfelde* 1921 Sk XI 53, 82; *Mszano* 1952 UW 57; *Mszano*, -na, *mszański* 1971 UN 186, 21; gw. *mśanno*, -nnia. — Od przym. **mszany*, z konwersją rodzaju na wzór licznych n. na -no; w XVII w. z suf. -owo. W pierwszych zapisach nagłosowe /-/, powstałe zapewne na skutek błędnej dekompozycji wyrażenia *in Mszane*. W formie gw. podwojone -nn-. O n. niem. *Marienfeld* zob. *Myśli-goszcz*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 70. WK

Mszano (2), wś, tor., gm. Brodnica, 4 km na pld.-zach. od Brodnicy: *Missenov* 1319 PrUr II 166 (tu?); villarum *Schene* (1340) 1605 PrUr III

225; *Schen*, *Schene* 1379 Woel 279, 278; *Scheyne* 1416 Font XXIX 203; *Scheen* 1445 Woel 462; *Schammen*, *Schene*, *Scheen*, *Scheine* XV KęTL 86; *Mssano* 1570 ŻDz XXIII 294; *Mszano* 1647 Font IV 55; *Mszano*, teut. *Schene* 1667–72 Font VI–X 16; *Mszano* od. *Mschanno* 1789 Goldb II 150; *Mszano*, niem. *Mszanno* al. *Schoengrund* 1885 SG VI 786; *Mszano*, niem. *Mszanno* 1921 Sk XI 4, 82; *Mszano* 1952 UW 47; *Mszano*, -na 1981 WUN II 491. — Jeśli pierwszy zapis dobrze zidentyfikowany, może pierwotnie *Mszanowo*, od przym. **mszany*, z suf. -owo. Nazwa przejęta do j. niem. z pominięciem nagłosowego M- i suf. -ow, jako *Schen*, *Schene*, *Scheine*, odtworzona w XVI w. w formie *Mszano*. Możliwe też pierwotne *Schen(e)*, n. niem. od *schön* 'piękny', por. też *Schein* 'błysk, połysk' (wieś leży nad Drwęcą). Od XVI w. n. pol. *Mszano*. Nazwa niem. *Schoengrund* wprowadzona urzędowo. Lit.: SHGCh 82.

WK

Mszanowo, os., dawniej wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 2 km na pln.-wsch. od Nowego Miasta Lubawskiego: hereditibus quedam bona, *Wipsanow* 1327 Woel 156, przyp. 1; *Wypsanow* 1328 KęTL 90 (tu?); *Waipschenau* ok. 1400 Zeit XVI 35; *Weipczenow* (1414) Woel 392; *Weitzenau* 1414 Br 162; *Weizenau* (*Weidenau*?) XV KęTL 90; bonis ... *Wipsanow*, *Wipsanou* 1546, *Wipszenaw* 1554 Woel 821, 822, 863–4; w *Mszanowie*, z *Mszanowa* 1605 Font XXIII 2, 8; *Mszanow* 1667–72 Font VI–X 461; z *Mszanowem* 1723 Font XLII 165; *Mśanowo* 1789 Goldb II 150; *Weidenau* — *Mszanowo* 1879 KęTN 97; *Mszanowo*, niem. *Weidenau*, maj. 1885 SG VI 787; *Mszanowo*, -wa, cz. wsi *Bratian* 1971 UN 171, 19; *Mszanowo*, -wa 1981 WUN II 491. — Do XVII w. zapewne n. prus. **Wipsanów*, zapisana w formach zniemczonych. W podstawie rdzeń **wips-*, potwierdzony w n. m. *Wipso* (zob.), ta od n. jez. **Wipsówis*, **Wips-awe*, dziś *Wipsowskie Jezioro*. Podstawa jest zestawiana z prus. *wipis* 'gałąź, konar, garb' i **sówis* 'jezioro' (Przybalt 331; HE VIII 289–90). Nazwa **Wipsanów* — może też być odantroponimiczna, od n. os. prus. **Wipsan-is* (: ide. **ueib-*, **ui-m-b-*, lot. *viebt* 'zmieniać twarz, robić grymasy', lit. *vypsóti*, *vėpti* 'gapić się', *vėpti* 'nadać usta' PospWrm 170, z suf. -an-, zob. TAP 167). Formy *Weit(t)zenau*, *Weidenau* są wtórne; powstały wskutek adideacji fonetycznej do niem. *Weizen* 'pszenica' i *Weide* 'pastwisko'.

Nazwa *Mszanowo* powstała zapewne wskutek fałszywej dekompozycji n. *Wipszenaw*. Lit.: SHGCh 82.

Mszanowo zob. Mszano (1, 2)

Mszczaniec zob. Moszczaniec

Mszczęcin, cz. Niepołomice, dawniej wś, krak.: ville, que *Mschecimno* nuncupatur 1242 KMłp II 68; *Mszencin* 1349, *Mscecin* 1354 KMłp III 78, 93; *Mszancin* 1364, *Mscencino* 1376 KMłp III 176, 296; in *Mszenczino* (1382) ZDM I 216; *Mszanczyn*, villa 1470–80 DB II 164; *Mszczyączin*, *Mszczyczin* 1529 LR 185, 193; *Mszczecin* 1581 ŻDz XIV 63; *Mszczecin* 1680 Rej 89; *Mszęcin*, przys. 1885 SG VI 789; *Mszczęcin*, -na 1963 UN 2, 45. — Nazwa od n. os. *Mścięta* (: *Mścibor*) SSNO III 576, z suf. -ino, -in. Postać *Mszczęcin* powstała w wyniku wymiany grupy spółgłoskowej miękkiej -śc- na funkcjonalnie miękką -sz-. Zmiana *Mszczęcin* > *Mszęcin* nastąpiła w wyniku uproszczenia grupy -sz- > -ś-. Lit.: LKrak 97; Nieckula, -ov- 290. IN

Mszczonowskie Budy zob. Budy Mszczonowskie

Mszczonów, mto, skiern.: *Mussonow* 1245 KkM 552; *Mszonow* 1324 KW III 763; *Mszonovo* 1380 KW III 507; *Mszczonovo* ... *Mszczonov* 1436 Sng II nr 130; *Mczonowo* (1443) 1456 SHGRw(MK 3, 284); civitatilens *Mszonow* 1451 KkM 215; *Mschczonow* 1489 Matr I nr 2060; *Mszonowo* 1505 Matr III nr 2188; *Musczonow* 1518 Matr IV/1, nr 2864; *Mszonowo* 1520 SHGRw(MK 32, 64v); do *Mszonowa* 1564 Luraw 50; *Mszonow* 1579 ŻDz XVI 159; *Mszonow* 1661 Luraw 166; *Mszczonów* 1789 Luraw 169; *Mszczonow* 1792 MpPerRw; *Mszczonów* 1827 Tabella II 35; *Mszczonów* 1885 SG VI 787; *Mszczonów*, -nowa, *mszczonowski* 1971 UN 126, 17; *Mszczonów*, -nowa 1981 WUN II 491. — Od n. os. *Mszczon* SSNO III 573, z suf. -ów/-owo. Do n. os. por. *mścić*, *mszczony*. *Mszczonów* otrzymał prawa miejskie w 1377 r. Lit.: RymNmiast 155. UW

Mszczony-Półcie Małe zob. Półcie

Mszczony-Półcie Stare zob. Półcie

Mszczujów zob. Mściów

Mszczyczyn, wś, poznań, gm. Dolsk, 6 km na póln.-wsch. od Dolska: *Szdzichna Mszcziczinska* 1405 Koz II 489; *Mszcziczino* 1421; *Mschyczyno*, *Mschycino* 1428, *Mszczyczyno*, *Mschyczyno*, *Mszyczy-no*, *Mszyczy-no*, *Mszyczy-no*, *Mszyczy-no* 1470, *Mszyczy-no* 1471 SHGPn III 216; *Mszyczy-no* 1475, *Mszyczy-no* (!) 1488 SHGPn(PG 9, 22 i 10, 99v); *Mszyczino* 1503 SHGPn III 216;

Mszcziczino 1507 SHGPn(PG 13, 111 v); *Mszyczino* 1514 SHGPn III 216; *Mszyczino* 1580–81 ŻDz XII 64; *Mščicizino* 1619, *Mščyczizino* 1775 PPozn (Tab 2, 85 i 7, 10); *Mščyczyn* 1885 SG VI 788; *Mščyczyn*, -na 1981 WUN II 491; gw. *mšyčyn*, -na, *mšyčyjski*. — Od n. os. **Mščica* (: *Mščigniew*, *Mšči(w)uj*), z suf. -in(o). Postać *Mščyczino* jest wynikiem uproszczenia grupy spółgłoskowej *Mšč-* > *Mš-*. Dzisiejsza forma, ustalona w XVIII w., powstała w wyniku asymilacji na odległość grupy spółgłoskowej *šč-č* > *šč-č*. Forma rodzaju męskiego ustaliła się w XIX w. Lit.: SHGPn III 216–8; Nieckula, -av- 289; PPozn 199. ZZ

Mszena zob. Mszana (2), Mszana Dolna

Mszęcin zob. Mszczęcin

Mszonek, os. dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Dziadkowo, poznań, gm. Mieleszyn, 10 km na póln.-zach. od Gniezna: *Głęboczek*, *Mszanek* 1593–96 Koz III 681; *Mszonek* 1846 KsP 465. — Nazwa od n. jez., por. jez. *Mszanek* 1474 SHGKI(PG 9, 7), ta od przym. **mszany* (: *mech*). Postać *Mszonek* wykazuje oboczność suf. -anek/-onek na wzór podobnej oboczności -an(y)/-on(y). ZZ

Mścice, wś, kosz., gm. Będzino, 7 km na póln.-zach. od Koszalina: *Mistiz* (1227) PU I 302; *Chvden*, *Ghvden* 1294 PU III 198, 199; *Chuden* (1301) 1365, *Chyden* (1301) PU IV 27, 31; *Gudenhagen* 1532 PomKirch III 41; *Gudenhagen* 1618 MpLub; *Gudenhagen* 1804 PMT XIII 50; *Giudenhagen* — *Mścice*, -ic, *mścicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mścice*, -cic 1981 WUN II 491. — Pierwotnie wieś nosiła n. słow. **Mścice* (< **Msticič*), od n. os. *Msta* SSNO III 572, z suf. -ice. Wieś zaginęła, a na jej miejscu lub w pobliżu powstała nowa o n. *Chuden*, od *chudy* lub od n. os. **Chudy*, z niem. korcówką -en. Od XVI w. n. wsi występuje w formie zgermanizowanej *Gudenhagen*, z członem strukturalnym -hagen na wzór n. typu *Kaltenhagen*, *Borkenhagen*, *Timmelhagen*, *Varchminhagen* w okolicy. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Mścice*. Lit.: RZDuma I 32; Belch-nerowska, PMT XIII 50–1. BCz

Mścichy (1), wś, łomżań, gm. Radziłów, 18 km na zach. od Goniądza: *Jagłowka* 1471, *Jagłowka* 1472 SHGMz(MK 5, 6 i 25); *Mszczychy* 1497 Bar nr 209; *Mszczichi* 1505 Matr III nr 2248; *Mścichy Wierzch Jedlowka* 1524 AtMz; *Msczych de Wyerch Iyodlowka* 1525 SHGMz(MK 41, 21); *Mszczichi* 1537 ZHer nr 1049; *Mscichy* 1577 ŻDz XVI 360; *Mścichy Jagłowka* 1577, *Mścichy Jagłówek* 1598 AtMz; *Mscichy* 1783 MpPerMz; *Mścichy* 1827 Ta-

Mścichy

bella II 35; *Mścichy* al. *M. Jagłówek* 1885 SG VI 773; *Mścichy* 1921 Sk V 92; *Mścichy*, -cich, *mścichowski* 1973 UN 155, 20. — W 1439 r. książę Władysław sprzedał 10 włók nad rz. *Jęglówka* i koło gościńca do Goniądza nad bagnami biebrzańskimi *Mścislawowi* z Gąsiorowa (MK 340, 165v). Powstała tu wieś *Jagłówka*, później określana jako *Mścichy*, *Mścichy-Wierzch-Jedłówka*, *Mścichy-Jagłówek*. Nazwy *Jagłówka*, *Jedłówka*, *Jagłówek* od n. rz. *Jęglówki*, por. *Jęglówka* 1439 SHGMz(MK 340, 165), a ta od przym. *jęglowy* (: *jęgla* 'jodla' z płn.-pol. *g* zamiast *d*), z suf. -ka, -ek. Formy n. m. z nagłosowym *Ja-* są hiperpoprawne. Określenie *Wierzch-Jedłówka* wskazuje na położenie wsi nad tą rzeczką. Nazwa *Mścichy* od zdrobniałej formy im. założyciela wsi *Mścislawa*, czyli *Mścicha*, w l. mnogiej. Lit.: WiśnGraj 115; ZMaz 271; Biolik, HE XIX 68.

UB

Mścichy (2), wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 4,5 km na pld.-zach. od Wysokiego Mazowieckiego: *Dąbrowa Mścichy* 1793 SHGPd(Reg of 13); *Dąbrowa Mscichy* 1795 MpPerPd; *Mścichy* 1839 MpKwat VI 6; *Mścichy* 1885 SG VI 773; *Mścichy*, *Mścich*, *mścichowski* 1974 UN 165, 104. — Początkowo n. zestawiona *Dąbrowa-Mścichy*; człon pierwszy zob. *Dąbrowa Wielka* (1), człon drugi od n. os. *Mścichi*, w l. mnogiej. W XIX w. nastąpiła elipsa członu pierwszego.

EB

Mścichy zob. Brzozowa (5)

Mścichy-Jagłówek zob. *Mścichy* (1)

Mścichy-Wierzch-Jedłówka zob. *Mścichy* (1)

Mściczyno zob. *Mszczyczyno*

Mścięcin zob. *Mszczęcín*

Mścęcino, cz. *Polic*, dawniej wś, szczec.: *Messenty* 1298 PU III 338; *Messentin* 1318 PU V 363; *Messentin* 1351 HKPom I/3, nr 2481; *Messentin* 1535 PomKirch I 32; *Messentin* 1618 MpLub; *Messenthin* 1789 MpGillyPom; *Messenthin* 1827 MpUMbl 1057; *Messenthin* — *Mścęcino*, -na, *mścęciński* 1946 MPol XXV nr 142; *Mścęcino*, -na 1981 WUN II 492. — Nazwa od n. os. **Mstęta*, por. *Mścęta* (: *Mścigniew*, *Mściwuj*) SSNO III 576, z suf. -in, zniemczona jako *Messenthin*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Mścęcino*. Lit.: LorSNH 72; TrautnElb I 148; RzDuma II 80–81.

BCz

Mścęcino zob. *Mszczęcín*

Mściów, wś, tarnob., gn. Dwikozy, 5 km na płn.-wsch. od Sandomierza: *Msczyow* 1421 ZDM V 251; *Msczyow* 1470–80 DB I 375; *Mscziow* (!) 1474 Matr I nr 1121; *Msczyow* 1508 ŻDz XV 460;

Mscziow 1519, *Msczyow* 1521 Matr IV/1, nr 2903, 4010; *Mscziow* 1529 LR 397; *Msczyow* 1564–65 Lu-sand 321; *Msczyow* 1578 ŻDz XIV 165; *Mściów* 1787 Spis 386; *Mściów* 1827 Tabella II 35; *Mściów* 1885 SG VI 773; *Mściów* 1921 Sk III 120; *Mściów*, *Mściowa*, *mściowski* 1970 UN 32, 15. — Dawniej *Mszczujów* albo *Mści(w)ujów*, od n. os. *Mszczuj*, *Mści(w)uj* SSNO III 573, 582, z suf. -ów. Zmiana na *Mściów* polega na ściągnięciu -ujó- > -u-. Lit.: KSand 131; Nieckula, -ov- 136.

IN

Mściska, kol., dawniej wś, lub., gm. Jeziorzany, 10 km na pld.-zach. od Kocka: duplicy *Ostrow* (1447) KMłp IV 461; *Ostrow Minor* ... cuius haeres Msciszek de domo Nowina 1470–80 DB III 251; *Ostrow Mali* albo *Msciski* 1626 RPobLu 23; *Ostrow* seu *Msciszki* 1663 RPobLu 21; *Msciska* 1674 RPgl 48; *Msciszka* 1676 ŻDz XV 25a; *Msciska* 1787 Spis 435; *Mściska* 1827 Tabella II 35; *Mściska*, folw. 1885 SG VI 773; *Mściska* 1967 SM 723; *Mściska*, -cisk, cz. *Krępy* 1970 UN 119, 17; *Mściska*, -cisk 1981 WUN II 492. — Nazwa *Mściska* od im. właściciela, por. zapis z DB III 251, w l. mnogiej. Osada leżała na jednej z licznych wysp na rzece Wieprz, stąd początkowo nosiła n. *Ostrów*, od ap. *ostrów* 'wyspa, kępa na jeziorze, rzece, stawie' Sstp V 675; potem z członem odróżniającym od przym. *mały*, w celu odróżnienia od *Ostrowa Wielkiego*, dziś *Ostrów* (13). W XVI i XVII w. n. *Ostrów* i *Mściska* funkcjonowały obocznie. Lit.: SHGLu IV 92; KosLu 67; BańMorf 75.

IN

Mściska zob. *Badowo*, *Żaboklik-Mściski*

Mściski zob. *Badowo*, *Mściska*, *Żaboklik-Mściski*

Mścislaw, wś zaginiona, leżała w pobliżu Komaszyc i Kłodnicy, prawdopodobnie wchłonięta przez Chodel, lub.: *Mscislaw* 1425–35 KosLu 67; *Mscyzlaw* 1470–80 DB II 546; *Mscyzlaw* 1512 Matr IV/1, nr 1533; *Mscyzlaw* 1515 Matr IV/2, nr 10529. — Od n. os. *Mścislaw* SSNO III 578, z suf. -jś. Lit.: SHGLu III 156, IV 91–2; SHGLuDer 71; KosLu 67.

IN

Mściszewice, wś, gdań., gm. Sulęcino, 17 km na płn.-zach. od Kościerzyny: de *Mestischowitz* 1334 PrUr II 563; von *misczischewitz* 1368–1416, *mi-stischowicz* 1402 Zeit XII 20, 30; *Miczeczizwicz* 1402–15 Kric 101; villam *Misczischewycze* 1526 Matr IV/2, nr 14795; *Msczishewicze* 1534 Inwwłoc 114; *Mscziczewicze* 1570 ŻDz XXIII 268; *Mszczyczewicze* 1583, *Czissowice* 1599 Font I–III 30, 465; wsi *Mściszewicz* 1664 Font XXXII 277; *Mściszewice*

1682 Font V 157; *Msciszewice* 1720 Font XVI–XIX 527; *Mszczewice* 1789 Goldb II 150; *Mściszewice*, niem. *Mischischewitz* 1885 SG VI 778; *Mściszewice*, niem. *Mischischewitz* 1921 Sk XI 26, 82; *Mściszewice*, -wic 1981 WUN II 492; gw. *mcaševice/mcašeice/mnscaševice/mnsceševice* Lor 66. — Od n. os. *Mścisz* (: *Mścigniew*, *Mści(w)uń*) SSNO III 579, z suf. -ewice. W zapisach niemieckich wtórne wstawne i oraz e. Lit.: Siciński, OSG VIII 68. WK

Mściszewo, wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 3 km na płn.-zach. od Murowanej Gośliny: *Mcziszewo* 1388 Lek I nr 392; *Msciszewo* 1406 KZPozn nr 2580; *Mszczyschewo* (1423)1488–92 NKs 27; *Msczyssew* 1500, *Msczischewo* 1508 SHGPn III 218; *villa Msczysschow* 1510 NKs 25; *Msczissewo*, *Msczischewo* 1563 SHGPn III 219; *Mściszewo* 1580 ŻDz XII 13; *Mściszewo* 1622–24, *Mściszewo* 1789 PPozn (Tab 1, 13 i 6, 254 v); *Mściszewo*, niem. *Wilhelmsberg*, wś 1885 SG VI 778; *Mściszewo*, niem. *Wilhelmsberg*, wś 1921 Sk X 57, 148; *Mściszewo* -wa 1981 WUN II 492; gw. *mścišewo*, -va, *mścišeski*. — Nazwa od n. os. *Mścisz*, z suf. -ewo. Postać *Mcziszewo* wynika z uproszczenia grupy spółgłoskowej *Mšč-* > *Mč-*. W XVI w. przejściowo pojawił się w nazwie suf. -owo. Nazwa niem. *Wilhelmsberg* nadana przez władze zaborcze. Lit.: SHGPn III 218–9; Nieckula, -ov- 136; PPozn 199. ZZ

Mściszki zob. *Mściska*

Mściszowo zob. *Mściszewo*

Mściszów, wś, jel., gm. Lubań, 8 km na wsch. od Lubania: *Sifridsdorf* (1233)XVIII SUR II 33; *Sifritstorf* 1254 SUR III 93; *nova villa Sifridi* 1268 Reg nr 1289; *Sifridsdorf* 1271 SUR IV 102; *Syffridi villa* ok. 1300, *Sifridi villa* 1318 CdSil XIV 130, przyp. 188; *Seifridisdorf* 1385 LandbSch II nr 167; *Seiffersdorff* 1666/67 J I 330; in pago *Seiffersdorf* 1668, *Seyfferdorff* 1687 J IV 360; *Seyffersdorff* 1712 CdSil XXXV 260; *Seiffersdorf* 1786 Z VI 150; *Seiffwersdorf* 1845 K 627; *Seiffersdorf* 1889 SG X 415; *Seiffersdorf* 1941 Wrzosek 27; *Seiffersdorf* — *Mściszów*, -owa, *mściszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mściszów*, -szowa 1981 WUN II 492. — Dawna n. niem. od n. os. *Seiffer* (: *Sigifritli*, *Siegfried*(t) Gott 459) i niem. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mściszów*. Lit.: SNGŚI VIII 71. JCh

Mściwojów, wś, legn., gm. Mściwojów, 5 km na wsch. od Jawora: *Prouin* 1251, *Provin* (1258) XV, *Prowin* 1265 SUR III 27, 175, 332; *Prouin* 1283 SUR V 53; *Prowin* 1335 Reg nr 5409; *Provyin*

1352, *Profin* 1387 CdSil XXXV 39, 45; *Profen* 1395 LandbSch II nr 1426; *Proffen* 1456, *Profen* 1594 CdSil XXXV 97, 137, 24; *Proffen* 1677, *Profen* 1687 J IV 201, 217; *Profen* 1786 Z VI 51; *Profen* XVIII Urb II 277; *Profen* 1845 K 514; *Profen* 1888 SG IX 47; *Profen* 1900 Myc 78; *Profen* 1941 Wrzosek 33; *Profen* — *Mściwojów*, -owa, *mściwojowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mściwojów*, -jowa 1981 WUN II 492. — Dawniej zapewne **Probin*, od n. os. **Proba* (por. czes. *Probyl*, *Problud*, stp. *Probus*, *Probalu*), z suf. -in. Zapisy z v, w są wynikiem częstego w dialektach niem. mieszania spółgłosek b oraz w. Autorzy SNGŚI uznają n. za niem., od *Proffen* 'miejsce, gdzie przechowywano wino', zob. też Bach II/2, 522. Respond łączy ją z n. os. *Praw*, *Prawa*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Mściwojów*. Lit.: SNGŚI VIII 71; RospSEMiG 237. JCh

Mściwuje, wś, łomż., gm. Mały Płock, 10 km na płn.-wsch. od Nowogrodu: *Mscziwyje* (1436) 1456 SHGMz(MK 3, 195); *Msczywyje* 1466 ZHer nr 267; *Msczywyje* alias *Pusowstok* 1470 SHGMz(MK 5, 143); *Msczywyje* 1502 SHGMz(Ep. 16, 144v); *Msczywyje* *Puzystok* 1524 SHGMz(AG 753); *Mscziwyje* 1578 ŻDz XVI 374; *Mściwuje* 1827 Tabella II 35; *Mściwuje* 1839 MpKwat V 2; *Mściwuje* 1885 SG VI 778; *Mściwuje*, -wuj 1981 WUN II 492. — W latach 1414–25 Przemysław sprzedał 5 włók nad Puzówstokiem *Mściwujowi* z Karwowa (MK 3, 92). W 1429 r. książę Janusz nadał temuż *Mściwujowi* 10 włók, a w 1438 r. od księcia Bolesława otrzymał on kolejnych 10 włók (MK 3, 164) — powstała tu wieś *Mściwuje*. Nazwa wsi od n. os. *Mściwuj*, w l. mnogiej. Człon drugi *Puzówstok*, *Puzystok* od n. strumienia, por. *Puzystok* (błędnie odczytany przez wydawcę jako *Piczystok*) 1416 CdP I 292, riwuli *Puzowstok dicti* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 195). Nazwa strumienia być może pochodzenia bałtyckiego, por. lit. *pūžas* 'kleni' lub *pūzas* 'mętny, błotnisty' + *stok* 'strumień'. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 r., 1999, 57; SHGPn 118; Pałucki, Onom VII 53; ZMaz 271; Rzetelska-Feleszko, Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych, Studia Slawistyczne 1, 1999, 265. UB

Mucha, cz. wsi Borowiec, dawniej wś, rad., gm. Ciepłówek: *Mucha* 1827 Tabella II 35; *Mucha* 1877 Zin I 403; *Mucha*, os. 1885 SG VI 789; *Mucha*, kol. 1901 Przew I 396; *Mucha*, wś 1921 Sk III 22; *Mucha*, -chy 1966 UN 26, 7. — Nazwa od nazw. *Mucha* (: *mucha*) RymSEN II 124. Lit.: KopRad 362. IN

Mucharz, wś, biel., gm. Mucharz, 8 km na płn. od Wadowic: *Muchaar* (1254) Kkk I 53; *Muchar* (1286) 1487 ZDM I 17; *Mucharz* 1324 Mog 41; *Muchar* 1325–27 MVat I 129; *Muchar* 1335 ZDK I 58; *Mucharz* (1372) XVI ZDM IV 167; *Mucharz* 1470–80 DB III 67; in *Mucharzy* 1484 SHG-Kr(Mp V/p-86); *Mvcharz* 1529 LR 204; *Mucharz* 1581 ŻDz XIV 99; *Mucharz* 1885 SG VI 789–90; *Mucharz* 1921 Sk XII 37; *Mucharz*, -rza, *mucharzski* 1964 UN 16, 46. — Od ap. *muchar* 'komar' SGP-Kar III 195 lub 'muchomor' SW II 1065, pierwotnie może z suf. -e albo -je. Forma *Mucharz* mogła powstać w wyniku zmiany rodzaju. Tendencja do maskulinizacji była częstsza i dokonała się wcześniej u toponimów z formantem -je, por. BariMorf 61–2. Lit.: LKrak 98; RospSE-MiG 237. IN

Mucharzów, dziś *Mucharzew*, wś, tarnob., gm. Osiek, 12 km na pld.-wsch. od Staszowa: *Mucharzów*, wś 1967 SM 723; *Mucharzów*, -rzowa, *mucharzowski* 1970 UN 33, 29; *Mucharzów*, po zmianie *Mucharzew*, -ewa, *mucharzewski* 2001 DZU nr 153, poz. 1772. — Od nazw. **Mucharz*, por. *Muchar*, *Muchor* RymSEN II 124, z suf. -ów, -w lub od nazw. *Mucharzewski*. IN

Muchawka zob. **Muchówka** (2)

Muchenitz zob. **Mechnice** (2)

Muchlin, cz. wsi Obrzębin, dawniej wś, koniń., n. Turek: *Muchnino* (1341) 1552, *Muchnino* 1357 ŁW III 766, 70; *Muchnyno* 1496, *Muchnyno* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Muchnyn* 1511/12 VisitGn 243; *Muchnyno* 1511–23 LBI 262, 265; *Muchnyno* 1553 ŻDz XIII 225; *Muchlin* 1827 Tabella II 35; *Muchlin*, kol., os. i folw. 1885 SG VI 791; *Muchlin*, wś i folw. 1901 Przew I 396; *Muchlin*, wś 1967 SM 723; *Muchlin*, -na 1981 WUN II 492; gw. *muxlin*, -na, *muxliński*. — Dawniej *Muchnino*, od n. os. *Muchna* (: *mucha*, n. os. *Mucha*) RymSEN II 124, z suf. -ino, wtórnie -in. Od XIX w. *Muchlin* — forma powstała w wyniku dysymilacji *n-n* > *l-n*. Lit.: SHGŁecz I 211–2; Nieckula, -ov- 290. EB

Muchnaczk **Niżnia** zob. **Mochnaczka**

Muchnaczk **Wyśnia** zob. **Mochnaczka**

Muchnice, dziś *Muchnice* i *Muchnice Nowe*, dwie wsi, ploc., gm. Strzelce, 9,5 km na płn.-wsch. od Kutna: *Muchnicze* 1406 Łecz II nr 1188; *Muchnice* 1445 SHGRw(ADP perg. 157); *Muchnicze*, *Muchnice*, *Scorzewo* vel *Stare Muchnice* 1416 SHGRw(ADP perg. 164); *Muchnicze Stare* 1448 SHGRw(MK 335, 140v); *Muchnicze*, *Muchnyce*

1453 SHGRw(MK 337, 89, 107); *Muchnijcza* *medictas Skorzewa* 1462 KkM 232; *Muchnyce* 1493 Matr II nr 121; *Muchnicza* 1503 Matr III nr 895; z *Michniczami*, ... pod *Muchnicze* 1564 Luraw 112, 120; *Muchnice Vetus* 1579 ŻDz XVI 193; *Michnice*, o *Muchnicach* 1661 Luraw 209; z *Muchnicami* 1789 Luraw 201; *Muchnice* 1827 Tabella II 35; *Muchnice* al. *Muchnica* 1885 SG VI 791; *Muchnice* 1921 Sk I 55; *Muchnice* 1952 UW 89; *Muchnice*, -nic, *Nowe Muchnice*, -wych -nic 1981 WUN II 492, 572; *Nowe Muchnice*, po zmianie *Muchnice Nowe*, -ic -ych, *muchnicki* 2000 DZU nr 1009, poz. 1163. — Od n. os. *Muchna*, z suf. -ice. Przejściowo n. z członami odróżniającymi od n. *Skórzewa*, dziś *Skórzewa*, i łac. *vetus* 'stary'. Lit.: TaszyckiPatrMz 56; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55. UW

Muchnino zob. **Muchlin**

Muchnów, wś, ploc., gm. Strzelce, 7 km na płn.-wsch. od Kutna: z *Michnowem* (!), ... z *Dmuchanowem* (!) 1564 Luraw 112, 120; *Muchnowo* 1579 ŻDz XVI 194; *Muchnow* 1661 Luraw 202; *Muchnów* 1789 Luraw 211; *Muchow* 1792 Mp-PerRw; *Muchnów* 1827 Tabella II 35; *Muchnów* 1885 SG VI 791; *Muchnów* 1952 UW 89; *Muchnów* 1952 UW 723; *Muchnów*, -nowa 1981 WUN II 492. — Od n. os. *Muchna*, z suf. -ów. UW

Muchobór, dziś *Muchobór Mały* i *Muchobór Wielki*, dwie cz. Wrocławia, dawniej dwie wsi: *Muchobor* 1155, villa *Mochbor*, *Muchobor* 1193 KŚI I 90, 159, 175; *Muchobor* 1209 KŚI II 68; *Muchobor* 1223 KŚI III 52; *Muchobor* 1245 SUr II 173; *Muchobor* 1266 Korn 33; *Muchobor* 1291 SUr VI 112; in *magno Muchebur* 1310, in *magno Muchobor* 1315, *Muchobor majus* 1316 Reg nr 3127, 3538, 3546; *Mechbor* (1356) SG VI 791; *Mochbor* (1360) K 414; *Klein-Mochber* (1388) K 414; *Mochebor minor* 1425 Sob VIII 240; *Klein-Mochber* 1652 J I 277; *Mochbeni*, *Groß*-, *Mochbeni*, *Klein*-, dwie wsi 1845 K 414; *Muchobór Wielki*, niem. *Gross-Mochbern*, *Muchobór mały*, niem. *Klein Mochbern*. 1885 SG VI 791; *Mochbeni*, *Muchobór*, *Lonbrück*, *Wielki Muchobór* 1941 Wrzosek 9, 10; *Lonbrück* — *Muchobór Wielki*, -boru -kiego, *muchoborski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mochbeni* — *Muchobór Mały*, -oru -ego, *muchoborski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Muchobór Mały*, -boru -łego, *Muchobór Wielki*, -boru -kiego 1981 WUN II 492. — Zapewne od niepoświadczonej n. os. **Muchobor* (: **boriti*), z suf. -js. Według Domańskiego od *mucha* i *bór*. Adaptacja niem. jako *Mochbern*.

Od XIV w. dwie wsi o n. z członami odróżniającymi od: łac. *magnus*, niem. *gross* 'wielki', łac. *minor*, niem. *klein* 'mały'. Nazwę niem. *Lonbrück* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Muchobór Wielki* i *Muchobór Mały*. Lit.: DomWr 27. JCh

Muchocin, wś, gorz., gm. Międzychód, 3,5 km na zach. od Międzychodu: *Myhoczino* 1378 KW III 474; *Michoczini*, *Michucino* 1418, *Michuczino* 1419 SHGPn III 111; *Myehoczyni* 1435 RWkp I nr 1549; *Michaczino* 1464, *Miehoczino* 1475 SHGPn III 111; *Myehczino* 1502 Matr III nr 70; *Nychoczino* 1510 NKs 174; *Michoczin* 1532 SHGPn III 111; *Michoczino* 1577 SHGPn(ASK 5, 692 v); *Miehoczino* 1580 ŻDz XII 21; *Michocino* 1591 SHGPn III 111; *Muchocin* 1846 KsP 258; *Muchocin* 1885 SG VI 791; *Muchocin* 1921 Sk X 48; *Muchocin*, -na 1981 WUN II 492; gw. *muxočin*, -ina, *muxočiński*. — Od n. os. *Michota* RymSEN II 88 (: *Michał*, *Mikołaj*), z suf. -in. Przejściowo w XV w. występowała postać pluralna. Forma *Miehocino* pojawiła się może jako wynik adideacji do n. os. typu *Miech*-, a *Michucino* zawiera w podstawie n. os. z wy-miennym w stosunku do -ota formantem -uta. Postać *Muchocin* wykazuje adideację do ap. *mucha*. Lit.: SHGPn III 111; Nieckula, -ov- 287; PPozn 185. ZZ

Muchocinek, przys., dawniej wś, gorz., gm. Międzychód, 7 km na płn.-zach. od Międzychodu: *Miechońskie Ołędry* XVII-XVIII Rusiński 136; *Muchocin* Ol. 1846 KsP 258; *Muchocin*, ołędry 1885 SG VI 791; *Muchocinek*, niem. *Muchocin* *Hauland* 1921 Sk X 46, 148; *Muchocinek*, -nika 1981 WUN II 492. — Od n. m. *Miehocin*, dziś *Muchocin*, z członem *Ołędry*. Nazwa niem. jest adaptacją n. *Muchocin Ołędry*. Wtórnie *Muchocinek* — postać zuniwerbizowana. ZZ

Muchowiec, wś, wroc., gm. Strzelin, 6 km na pld.-wsch. od Strzelina: *Mockendorff* (1442) K 420; *Mückendorff* 1743 SNGŚl VIII 71; *Mückendorff* 1783 Z I/1, 62; *Mückendorff* 1845 K 420; *Mueckendorff*, wś 1885 SG VI 792; *Mückendorff* 1941 Wrzosek 21; *Mückendorff* — *Muchowiec*, -wca, *muchowiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Muchowiec*, -wca 1981 WUN II 492. — Dawna n. niem. od n. os. *Mücke* Gott 437 lub od ap. *Mücke* 'komar' + -dorf. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Muchowiec*, nawiązującą do n. niem. Lit.: SNGŚl VIII 71. JCh

Muchowo (1), cz. wsi Topólno, dawniej wś, ploc., gm. Gąbin: *Muchowo* 1885 SG VI 791; *Muchowo* 1921 Sk I 30; *Muchowo* 1952 UW 9; *Muchowo*, wś 1967 SM 723; *Muchowo*, -wa 1971 UN 125, 11. — Od nazw. *Mucha* RymSEN II 124, z suf. -owo. UW

Muchowo (2), wś notowana do 1962 r., suwal., gm. Jeleniewo, 15 km na płn. od Suwałk: *Muchowo*, kol. 1839 MpKwat VI 3; *Muchowo*, kol. 1885 SG VI 791; *Muchowo*, folw. 1921 Sk V 84; *Muchowo*, wś 1962 SkBiał 96. EB

Muchów, wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na wsch. od Świerzawy: *Muchovo* 1203 KŚl I 119, fals.; *Muchowe* 1283 SUr V 43; de *Muchow* 1329, de *Mochow* 1332 Reg nr 4787, 5082; *Mochaw* 1385, *Mochaw* 1394 LandbSch II nr 19, 1350; *Mochau* 1786 Z VI 48; *Mochau* oder *Hinter Mochau* 1845 K 414; *Mochau*, folw. 1884 SG V 125; *Muchowo*, *Mochau* 1900 Myc 38; *Mochau*, *Muchowo* 1941 Wrzosek 32; *Mochau* — *Muchów*, -chowa, *muchowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Muchów*, -chowa 1981 WUN II 492. — Rospond odczytuje n. jako *Mochów*, od n. os. *Moch* (: *Mojmir*, *Modlibor*), z suf. -ów. Autorzy SNGŚl uważają, że pierwotnie było to *Muchowo* od n. os. *Mucha*, z suf. -owo, -ow, a niem. odpowiednik *Mochau* zawiera suł: stytycyjne -o- zamiast -u-. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Muchów*. Lit.: SNGŚl VIII 72; Rospond, RKJWr III 54. JCh

Muchówek, przys., dawniej wś, jel., gm. Bolków, 8 km na pld.-wsch. od Świerzawy: *Klein Mochau* 1887 SNGŚl VIII 72; *Klein Mochau* 1930 CdSil XXXV 13; *Klein Mochau* 1941 SOV 181; *Klein Mochau* — *Muchówek*, -wka, *muchówecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Muchówek*, wś 1967 SM 723; *Muchówek*, -wka 1981 WUN II 492. — Dawna n. niem. od zniemczonej n. sąsiedniej wsi *Mochau*, dziś *Muchów* (zob.), z członem *Klein*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Muchówek*. Lit.: SNGŚl VIII 72. JCh

Muchówka (1), wś, łódz., gm. Ozorków, 4 km na płn. od Ozorkowa: *Tymienica (Muchówka)* 1921 Sk II 53; *Muchówka*, -ki, *muchówecki* 1972 UN 43, 15; *Muchówka*, -ki 1981 WUN II 492. — Dawna n. od n. sąsiedniej wsi *Tymienica* (zob.). Oboczna n. *Muchówka* od nazw. *Mucha* RymSEN II 124 lub od ap. *mucha*, z suf. -ówka. EB

Muchówka (2), wś, tarn., gm. Nowy Wiśnicz-Lipnica, 12 km na pld. od Bochni: *Muchawka*, przys. 1885 SG VI 790; *Muchówka* 1952 UW 262;

Muchówka, -ki, *muchówecki* 1963 UN 2, 48. — Dawniej *Muchawka*, od ap. *mucha*, z suf. -awka, wtórnie -ówka. Lit.: LKrak 98. IN

Muchtów, wś zaginiona, leżała w par. Turek, koniń.: *Muchtow* 1496, *Muchtow* 1511 ŻDz XIII 173, 184; *Muchtowo* 1512 Koz VI 285; *Muchtow* 1553 ŻDz XIII 224. — Od n. os. **Muchta* (por. gw. *muchtać* 'szukać czego; brać z cudzej własności; wachać' SGPREi(kartoteka), z suf. -ów, -owo. Lit.: Nieckula, -av- 136. EB

Muchy, wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 15 km na wsch. od Grabowa nad Prosną: *Muchy* 1827 Tabella II 35; *Muchy*, kol. 1885 SG VI 792; *Muchy*, wś 1901 Przew I 396; *Muchy* 1921 Sk II 128; *Muchy* 1952 UW 106; *Muchy*, -*Much* 1981 WUN II 492; gw. *muxy*, *mux*, *muxoski*. — Od n. os. *Mucha* (: ap. *nucha*) RymSEN II 124, w l. mnogiej. EB

Muckelkaym zob. **Makielkajmy**

Mucken zob. **Mokiny**

Muckendorf, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Burdajny, między Pastką a Godkowem, elbl.: *Muckendorf* 1448 GermerSied 277. — Nazwa niem. od *Mücke*, *Mucken* (: *Mücke* 'komar') Gott 356 + -dorf. Nie można wykluczyć, że człon pierwszy pochodzi od prus. n. os. *Mucko*, *Mucke*, zob. objaśnienia n. *Mokiny*. RP

Muckendorf zob. **Miroszowice**

Muckerau zob. **Mokra** (4, 6)

Muckrow zob. **Mokra** (7), **Mokre** (3)

Muclino, wś niezidentyfikowana, leżała w okolicy Śremu, pozn., gm. Śrem: in ... villam *Muclino* (1211) XVI KW I 70. — Nazwa niejasna. Lit.: SHG-Pn III 219. ZZ

Muddel zob. **Modła** (11)

Muddelmow zob. **Modlimowo** (1, 2)

Muddelstrand zob. **Modlinek** (2)

Mudegarben zob. **Modgarby**

Muehlthal zob. **Smukała**

Muhlack zob. **Mulawki**

Muhrau zob. **Morawa** (2)

Mukobody zob. **Mokobody**

Mukrz, wś, bydg., gm. Lniano, 24 km na póln.-zach. od Świecia: *Moxzhen* 1434, *Mogcz* 1438 Lor X 143; *Mockschen* 1438 GZ 104; *Mocksche* 1453 AST IV 27; *Muß* od. *Mux* 1789 Goldb II 151; *Mukrz* 1796–1802 MpSchröt XV; *Mukrz* — *Mókrz* 1879 KętN 109; *Mokrz*, niem. *Mukrz* al. *Muksz* 1885 SG VI 635; *Mukrz*, fr. *Mocks*, *Muks*, *Mux* 1912 Bär 80; *Mukrz*, *Mokrz* 1921 Sk XI 50, 109; *Mokrz*

(*Mönchengraben*) 1925 Krzep 74; *Mukrz* 1928 Pelp 694; *Mukrz*, -rza, *mukrzański* 1971 UN 186, 21; gw. *mũkš*, -*kša*. — Początkowo **Mokrzno*, z substytucyjnym niem. -en zamiast pol. -no, wtórnie redukcja sufiksu. Nazwa pochodzi od n. jez., nad którym leży wieś, por. jez. *Mux* 1664 Font XXXII 251, dziś *Mukrz* HE I 109, lub od gw. ap. *mokrz* 'coś mokrego' SGSych III 101. W XVII–XVIII w. zmiana -o- > -u- pod wpływem formy gwarowej. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 69. WK

Muksz zob. **Mukrz**

Mularskie zob. **Jaginty**

Mularz zob. **Mularzów**

Mularze zob. **Jaginty**

Mularzów, wś, kiel., gm. Radoszyce, 19 km na pld.-zach. od Korńskich: *Mularzów* 1789 Lusand I 121; *Mularzów* 1827 Tabella II 35; *Mularz* 1839 MpKwat IV 3; *Mularzów* 1885 SG VI 801; *Mularzów*, -rzowa, *mularzowski* 1966 24, 25. — Od nazw. *Mularz* Snazw VI 486 (: ap. *mularz*), z suf. -ów. Lit.: KopKiel 226. IN

Mulatschütz zob. **Miłocice** (4)

Mulawicze, wś, biał., gm. Wyszki, 13,5 km na póln.-zach. od Bielska-Białej: w *Mołowiczach* (XVI) ŻDz XVII/2, 81; *Moławicze* 1597, *Mulawice* 1676, *Mulawicze* 1790 Kond 132; *Mulawicze* 1902 SG XV/2, 361; *Mulawicze*, -wicz 1981 WUN II 492; gw. *molawičy*, -*vič*, *molawički*. — Początkowo *Mołowicze*, od wschłów. n. os. **Moława*, z suf. -icze. Do n. os. por. *mołowit* 'świecić, zdarzyć się'. W XVII w. *Mulawice*, później *Mulawicze*, zapewne wskutek adideacji do przym. *mulowy* (: *mul* 'il'), ukr. *mulowij* 'ts.' ESSJ XX 184–5, z widocznym wpływem fonetyki białoruskiej (akania). Lit.: Kond 132. EB

Mulawken zob. **Mulawki**

Mulden zob. **Moldzie**

Mulite, wś, kosz., gm. Brzeźno, 7,5 km na pld.-wsch. od Świdwina: [*Barenwinkel*], przys. 1540 SHGNM(SchulBes 112); *Barenwinkel* 1608 SHGNM(Eichstedt 251); *Bahrenwinkel* 1789 MpGilly-Pom; Vw *Barenwinkel* 1834 MpUMbl 871; *Barenwinkel* — *Mulite*, -go, *mulicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mulite*, -tego 1981 WUN II 492. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. terenowej, ta zaś od niem. *Bär* 'niedźwiedź' lub od n. os. *Bär* + *Winkel* 'kąt'. Nazwa *Mulite* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCZ

Mulkenthin zob. **Małkocin**

Mullwitz zob. **Molestowice**

Mulsen zob. Królewsko (3), Molza

Multainy zob. Moltajny

Muławki, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 4 km na pld.-zach. od Kętrzyna: *Mulawken* 1419, *Mawlawken* 1469 Ger 102; *Muhlack* 1789 Goldb I 139; *Muhlack* 1796–1802 MpSchröt XI; *Mulawki*, niem. *Muhlack* 1885 SG VI 804; *Muhlack* — *Mulawki* 1946 Ley I 33; *Muhlack* — *Mulawki*, -wek, *mula-wecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Mulawki*, -wek 1981 WUN II 493. — Według Gerullisa n. stprus. **Mauj-lauks*, por. prus. n. *Mauwe* (niem. *Mauen*), n. jez. *Mawys* (: łot. *mauiju* 'zanurzać się, kąpać się') Ger 96 + *laucks* 'pole'. Podstawa n. związana raczej z rdzeniem **mul-*, w znaczeniu toponimicznym, zob. *Muły* (1). Wieś została założona w 1412 r. na półwyspie na nieistniejącym już jeziorze. Nazwa *Muławki* jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. staropruskiej. Lit.: Ger 102; Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 209; PrzybBalt 184. RP

Mułki, wś, elbl., gm. Płoskinia, 12 km na pld.-wsch. od Braniewa: *Cleyu Maulen* 1533, *Kl. Maulen* 1579, *Klein Maulen* 1586 Schmauch 214, 597; *Kleinmulen* 1615 RŁWrm 261; *Kleinmaulhen* 1688 Birch 147; *Kl. Maulen* 1755 MpEnd; *Kl. Maulen* 1796–1802 MpSchröt X; *Kl. Maulen* 1820 Wald 147; *Kleinmaulen* 1718 Wijaczka 426; *Maulen Klein* 1885 SG VI 179; *Kl. Maulen* 1920 MpHAPr I; *Klein Maulen* — *Mułki* 1946 Ley I 12; *Klein Maulen* — *Mułki*, -lek 1948 MPol XXVI nr A-78; *Mułki*, -lek 1981 WUN II 493. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Muły* (1), z członem odróżniającym od *klein* 'mały'. Nazwa *Mułki*, zatwierdzona urzędowo po 1945 r., jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. niem. do nazw z suf. -ki. Lit.: PrzybBalt 184. RP

Multowo zob. Umultowo

Muły (1), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, elbl., gm. Płoskinia, 10 km na pld.-wsch. od Braniewa: Jakub z *Mulen* 1416 Kętl 575; Fabiano von *Maulen* 1489–1503 MWrm VIII 37; Fabian von *Meulen* 1572–80 MWrm VIII 387; *Maulenhofen* 1579 Schmauch 214; Fabianus de *Maulen* 1594 MWrm VIII 387; *Maulenhof* 1615 RŁWrm 261; *Maulenhof* 1656 Kolberg 191; *Maulenhöuen* 1688 Birch 147; *Grosmaulen* 1718 Wijaczka 426; *Gr. Maulen* 1755 MpEnd; *Gross Maulen*, wś 1789 Goldb II 118; *Gr. Maulen* 1796–1802 MpSchröt X; *Maulen Gross* 1885 SG VI 179; *Gross Maulen* — *Muły*, wś 1946 Ley I 12; *Gross Maulen* — *Muły*, -ów, *mulski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Muły*, -ów

— *Gross Maulen*, os. 1951 Rosp 201; *Muły* 1967 SM 723. — Pierwotna n. stprus. **Mūl-ai* lub **Mōl-ai*, motywowana rdzeniem **mul-* lub **mol-*. Do n. m. por. lit. n. w. *Mūlys* (: lit. *miulti* 'stawać się błotnistym', *miūlinas* 'błoto', łot. *miūla* 'ciemnego koloru', lit. *mulvė* 'błoto, topiel; grzęzawisko'), n. łąki *Mūl-iškės*. Nie można wykluczyć, że w podstawie jest antroponim, por. lit. n. os. *Mūla*, *Mūlys*, *Mūlius* (: lit. *mūlas* 'mocny, wielki, gruby mężczyzna, też 'bez rogów', łot. *muļa* 'duren') Lpvž II 280, 279. W XVII w. n. wsi zapisywano z niem. członem -hof, od XVIII w. z członem *Gross*, pominiętym w n. polskiej. Postać *Maulen* jest fonetyczno-fleksyjną substytucją n. niem., rozszerzona okresowo członem -hof; od połowy XVIII w. n. występuje z członem dyferencyjnym *Gross*. Forma *Muły* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: PrzybBalt 184–5. RP

Muły (2), wś, suwał., gm. Plaska, 6 km na ptn.-wsch. od Augustowa: *Muły* 1827 Tabella II 35; *Muły* 1877 Zin I 403; *Muły* 1885 SG VI 804; *Muły*, -łów, *mulowski* 1971 UN 151, 24. — Nazwa od ap. *mul* 'szlam, błoto', w l. mnogiej. EB

Mundinansdorf zob. Ośno (2)

Muniackowice, wś, krak., gm. Koniusza, 7,5 km na ptn.-zach. od Proszowic: de *Moniaczkowicz* 1382, de *Monakowicz* 1383, de *Monackowicz* 1384 Krak nr 1231, 2003, 2260; *Monackowicz* 1402 CdUC I 44; *Monyackowicze* 1470–80 DB II 152; *Monyackowicze* 1529 LR 273; *Moniaczkowice* 1564 Lukrak II 82; *Moniaczkowice* 1629 RPobKr 114; *Moniatkowice* (!) 1680 Rej 113; *Muniackiewice* (!) 1783 SHGKrMat 189; *Moniaczkowice* 1827 Tabella II 30; *Muniackowice* 1877 Zin I 403; *Moniaczkowice* 1885 SG VI 660; *Muniackowice* 1901 Przew I 396; *Muniackowice* 1921 Sk III 64; *Muniackowice*, -wic, *muniackowicki* 1964 UN 13, 59; gw. *muńockoŭice*/*muńiokoŭice*, -ic, *muńockoski*. — Nazwa od n. os. **Moniaczek*, z suf. -owice. Do n. os. por. n. os. *Monia*, *Moniak* RymSEN II 114, gw. ap. *monia*, *muńia* 'człowiek leniwy i głupi'. Wieś leży blisko Muniakowic, dlatego zapisy nazw obu wsi mieszają się. Zmiana *Moniaczkowice* > *Muniackowice* nastąpiła w wyniku przejścia -oN- > -uN-. Lit.: RKrak 109; BarMorf 46. IN

Muniaki zob. Moniaki

Muniakowice, wś, krak., gm. Słomniki, 6,5 km na ptn.-wsch. od Słomnik: *Monacowici* 1222 Mog 2; *Monatowycze* (!), *Monathowycze* (!) (1242)1464

Munichy

KMłp II 65; in *Moniacowicz* 1356 Mog 61; *Moniacowicze* 1361 ZDM I 127; *Moniacowicze* 1375 DKrak 19; de *Monacowicz* 1377 Krak nr 478; *Monyakowicze*, *Monyaczkowicze* 1470–80 DB II 32, III 421; *Monyakowicze* 1529 LR 236; *Moniakowice* 1581 ŻDz XIV 23; *Moniaczkowice* 1629 RPobKr 120; *Moniatkowice* (!) 1680 Rej 118; *Moniaczkowice* 1787 MpPerKr; *Moniakowice* 1827 Tabella II 35; *Muniakowice* al. *Moniakowice* 1885 SG VI 805; *Moniakowice* 1901 Przew I 391; *Muniakowice* 1921 Sk III 63; *Muniakowice*, -wice, *muniakowski* 1964 UN 7, 58; gw. *muńiakovice*, -ic, *muńiakowski*. — Od n. os. *Moniak*, *Muniak* RymSEN II 115, z suf. -owicy, -owice. Lit.: RKrak 109; BarMorf 46. IN

Munichy, wś zaginiona, położona koło Babrost, suwał., gm. Pisz: *Munnichen* 1579 BiałPrzem 20. — Od nazw. mistrza sieciowego (garnmeistra) piskiego Grzegorza *Munnicha* BiałPrzem 62, w l. mnogiej. Lit.: BiałPrzem 20, 62. RP

Munina, wś, przem., gm. Jarosław, 4,5 km na pld.-wsch. od Jarosławia: *Muniyna* (1424) ADP I, k. 9; *Mwnyna* 1442 AGZ XIII nr 1832; *Moninna* (!) 1448 ZDM III 265; *Munina* alias *Conuchi* 1451 AGZ XIII nr 4315; *Munina* 1589 ŻDz XVIII/1, 4; *Munina* 1660 ADP 46, k. 561; *Munina* 1794 Ga Cc1; *Munina* 1851 Sch 24; *Munina* 1885 SG VI 805; *Munina*, -ny 1981 WUN II 493; gw. *muńina*, -y, *muńiński*. — Od n. os. *Munia* (: *munia* 'człowiek leniwy') RymSEN II 115, *Munio* SSNO III 584, z suf. -ina. W XV w. obocznie: *Koniuchy* — od ap. *koniuch* 'koniarz' w formie liczby mnogiej. Lit.: MakPrz 177–8. BCz

Muntau zob. **Muntowo**

Muntowen zob. **Muntowo**

Muntowki zob. **Mątowy**

Muntowo, wś, olszt., gm. Mrągowo, 5 km na pln.-wsch. od Mrągora: *Montow* 1422 Kętl 413; dorf *Montaw* 1437 GZ 74; *Monntaw* 1508 Ger 101; *Muntowen* XVII–XVIII Froese 145; *Muntowen* 1785 Goldb III 133; *Muntowen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Muntowen*, *Neu-Muntowen* 1818 HE VIII 164; *Alt, Neu Muntowen* — *St.*, *N. Muntowo* 1879 Kętn 178; *Muntowo Stare i Nowe*, niem. *Alt i Neu-Muntowen*, dwie wsi 1885 SG VI 806; *Muntowo* — *Muntau* 1939, *Muntowen* 1941 Choj 115; *Muntau* — *Muntowo*, -a, *muntowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Muntowo*, -wa 1981 WUN II 493; gw. *muntowo/muntowen*. — Nazwa genetycznie strpus. **Mant-aw-s*, od n. os. *Monte* TAP 61, 144, z suf. -aw-. Antroponim motywowany przez **mant-*, po-

dobnie jak w n. m. *Mątki*, *Mątyki*, *Mątyły*, *Mątowo* (2). W adaptacji niemieckiej: wahanie *a* : *o*, *o* : *u*, suf. -aw- : -ow-, zakończenie -en. Przejściowo istniały dwie wsi, stąd przy n. niem. człony *Alt, Neu* = pol. *Stare, Nowe*. Według Toeppena wieś powstała prawdopodobnie w miejscu wcześniej zasiedlonego, ale podczas zakładania Muntowa opuszczonego *Schwarzburga*. Nazwa niem. od *schwarz* 'czarny' i *Burg* 'zamek' (u Kętl. 413 spolonizowana jak *Szwarcemburk*). W 1938 r. urządowo zmieniono n. na niem. *Muntau*. Po 1945 r. ustalono formę *Muntowo*. Lit.: Ger 101; Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 170–1 i in.; PrzybBałt 185; Toeppen, *Historia Mazur*, 1998, 115–6, 137, 139, 149. RP

Muntowy zob. **Mątowy**

Mur zob. **Murzasichle**

Mur-Zasichle zob. **Murzasichle**

Muratyn, dziś *Muratyń* i *Muratyń-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Łaszców, 24 km na pln.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Morathino* 1430 AGZ VI 23; *Morathyn* 1472 Rejtan 39; *Moratin* 1578 ŻDz XVIII/1, 212; *Morstin* 1620 LSB 478; *Moratin* 1751 Tarszel 159; *Moratyń* 1827 Tabella II 31; *Moratyń*, wś i folw. 1885 SG VI 667; *Moratyń*, wś i kol. 1921 Sk IV 107; *Muratyń*, wś i kol. 1952 UW 149; *Muratyń*, -na i *Muratyń-Kolonia*, -na -nii 1981 WUN II 493; gw. *muratyń*, -na, *muratyński*. — Nazwa od n. os. *Murat*, por. brus. *Mypam* (pochodzenia kirgiskiego) BiryłaBA II 289, lub od n. os. **Mor'ata*, por. pol. *Morzęta* SSNO III 558, z suf. -yn. Mieszkańcy tłumaczą nazwę *Moratyń*, wiążąc ją z ap. *moczary*. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChełm 182. BCz

Murawa zob. **Morawka**, **Murawskie-Miazgi**
Murawa Kmieca zob. **Morawka**

Murawiec, wś, biał., gm. Terespol, 5,5 km na pld.-wsch. od Terespoła: cena *Mypasija* 1604 AWAK XXVII 20; *Murawce* 1775 SHGPd(Rej-pogł); *Murawiec* 1827 Tabella II 35; *Murawiec* 1885 SG VI 808; *Murawiec*, -wca, *murawiecki* 1966 UN 105, 14. — Od ap. *murawa* 'przestrzeń pokryta niską, gęstą trawą' SpXVI, XV 185, z suf. -ec. Wieś leży nad Bugiem. EB

Murawka zob. **Morawka**, **Murawki** (2)

Murawken zob. **Murawki** (1)

Murawki (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 10 km na pln.-wsch. od Lidzbarka: *Murawken* ok. 1780

HAPr IV 311; *Murawken*, Adl. Neußas 1789 Goldb I 140; *Murafken* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Murawky* 1839 MpKwat III 1; *Murafken* — *Murawki* 1879 KętN 189; *Murawki*, niem. *Murawken* al. *Marawken*, *Morawskén* 1885 SG VI 809, 103; *Murawki* (*Murawken*) 1925 Krzep 75; *Murawki*, -*wek*, *murawski* 1971 UN 170, 33. — Od n. os. *Murawka* SSNO III 584, w l. mnogiej, por. ap. *murawka* 'trawa zielona, niska i gęsta, pokrywająca jakąś przestrzeń' SW II 1070. Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 342. RP

Murawki (2), cz. wsi Wólka Plebańska, dawniej wś, kiel., gm. Stąporków: *Murawka* 1877 Zin I 403; *Murawka* al. *Murawki*, wś 1885 SG VI 808; *Murawka*, wś 1901 Przew I 396; *Murawki*, wś 1921 Sk III 48; *Murawki*, -*wek* 1966 UN 24, 41. — Od ap. *murawka*, wtórnie w l. mnogiej. IN

Murawskie-Czachy, wś, łomż., gm. Boguty-Pianki, 14,5 km na pñ.-zach. od Ciechanowca: *Murawskie Czachy* 1674 AtMz; *Murawskie czuchy* (!) 1827 Tabella II 35; *Muraskie Czachy* 1839 MpKwat V 3; *Murawskie Czachy* 1885 SG VI 809; *Murawskie-Czachy*, -*kich Czach* 1981 WUN II 493. — Nazwa zestawiona: człon pierwszy zob. *Murawskie-Miazgi*, człon drugi od n. os. *Czach* (: *Czasław*) SSNO I 393, w l. mnogiej. UB

Murawskie-Miazgi, wś, łomż., gm. Boguty-Pianki, 15 km na pñ.-zach. od Ciechanowca: *Murawa* 1485 SHGMz(MK 6, 177); de *Morawy* 1486 SHGMz(Ep. 11, 243v); 2 mansi in Zyelonygrand a graniciebus *Murawskie* 1514, 1521 SHGMz(MK 32, 104v); *Murawskie Zielonygrąd* 1567 AtMz; *Morawa Zielonigrąd* 1578 ŻDz XVI 401; *Morawskie Miazgi* 1693 AtMz; *Murawskie Miazgi* 1783 MpPerMz; *Murawskie miazgi* 1827 Tabella II 35; *Murawskie Miazgi* 1885 SG VI 809; *Murawskie-Miazgi*, -*kich Miazg* 1981 WUN II 493. — Dawniej *Murawy*, też *Murawa*, od ap. *murawa* 'przeźród pokryta niska, gęstą trawą' SpXVI, XV 185, w l. mnogiej. Postać *Morawy* powstała w wyniku przejścia *ur > or*. W XVI w. *Morawa-Zielonygrąd*; człon drugi to pierwotnie n. ter., por. przym. *zielony* i ap. *grąd* 'miejsce wśród bagien wyższe i suche, porośnięte lasem' Sstp II 488. Później *Murawskie-Miazgi*; człon pierwszy uzyskał suf. -*skie*, człon drugi od n. os. *Miazga* SSNO III 448, w l. mnogiej. UB

Murawskie Nadbużne, wś, łomż., gm. Nur, 10 km na pñ.-zach. od Ciechanowca: *Murawi* (1418, 1450)1456 SHGMz(MK 4, 104); *Murawi*

(1449)1456 SHGMz(MK 4, 154v); *Murawa* 1552, *Murawskie* 1563, *Morawa* 1577 AtMz; *Morawskie* Kossaky 1578 ŻDz XVI 387; *Murawskie* 1827 Tabella II 35; *Murawskie Nadbużne* 1839 MpKwat V 3; *Murawskie Nadbużne* 1885 SG VI 809; *Murawskie Nadbużne*, -*kich* -*nych*, *murawski* 1971 UN 134, 22. — Dawniej *Murawy*, wtórnie *Murawskie*. Od XIX w. n. z członem *Nadbużne*, od wyrażenia przyimkowego *nad Bugiem*, określającego położenie wsi, z suf. -*ne*. UB

Murawy, wś, łomż., gm. Piątnica, 8,5 km na pñ. od Łomży: *Murawi* 1428 MkM I nr 610; *Murawi* 1434 ZHer nr 12; *Murawi* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 89); Kisielnicza et *Murawi* 1578 ŻDz XVI 374; *Murawy* 1783 MpPerMz; *Murawy* 1827 Tabella II 35; *Murawy* 1885 SG VI 809; *Murawy*, -*raw* 1981 WUN II 493. — Nazwa od ap. *murawa*, w l. mnogiej. Wieś powstała przed 1428 r. Lit.: Brodzicki, *Ziemia łomżyńska* do 1529 r., 1999, 57–8. UB

Murawy zob. *Morawka*, *Murawskie-Miazgi*, *Murawskie Nadbużne*

Murawy-Bachy zob. *Morawy-Bachy*
Murawy-Gąsiorki zob. *Morawka*
Murawy-Gębice zob. *Morawy-Kafasy*
Murawy-Gryze zob. *Morawy-Kafasy*
Murawy-Kafasy zob. *Morawy-Kafasy*
Murawy-Kalisze zob. *Morawy-Kalisze*
Murawy-Kopcie zob. *Morawy-Kopcie*
Murawy-Kossaki, wś (lub dział) dziś nieistniejąca, leżała w par. Ciemnowko, ciech.: Mroczek [Kossak] de *Murawi* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 9v); de *Cossaky* ... *Murawi* (*Murawa*) 1432 MkM II nr 396; Mroczkoui Kossakoui de *Murawi* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 175v); de *Murawi* alias *Cossaky* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 136v); *Kosaky* 1482 SHGMz(Ep. 11, 256); *Kossaky* 1489 SHGMz(Ep. 11, 54). — O n. m. *Murawy* zob. *Morawka*. Człon *Kossaki* od n. os. *Kossak*, w l. mnogiej. Mroczek *Kossak* był właścicielem tej wsi (lub działu). Lit.: Borkiewicz-Celińska, *Osadnictwo ziem cięchanowskiej* w XV wieku, 1970, 79–80. UB

Murawy-Laski zob. *Morawy-Laski*
Murawy-Przewłoczki zob. *Morawy-Kafasy*
Murawy-Śliwki zob. *Morawy-Śliwki*
Murawy-Tworki zob. *Morawy-Kafasy*
Murawy-Wicherki zob. *Morawy-Wicherki*
Murawy Wielkie zob. *Morawy Wielkie*
Murawy-Ziębły zob. *Morawy-Kafasy*

Murcki, cz. Katowic, dawniej wś: *Emanuelsgen* 1740, *Osieki-Emanuelsgen* 1771, *Emanuelsgen* 1886 SNGŚl VIII 75; *Murcki, Emmanuelsgen* 1900 Myc 38, 61; *Murcki, Emanuelsgen* 1920 PrusŚG 50; *Murcki* 1927 SNGŚl VIII 75; *Murcki* 1952 UW 257; *Murcki, -ków* 1981 WUN II 493. — Nazwa niem. od n. kopalni węgla *Emanuelsgen*, ta od im. *Emanuel* Gott 172 + *Segen* 'szczęście'. Około 1740 r. powstało w pobliżu kopalni, w rejonie zwanym *Osieki*, kilka chałup górników, stąd n. *Osieki-Emanuelsgen*. Od XIX w. *Murcki*, od nazw. *Murcek*, por. *Murcka*, *Murcko* RymSEN II 123, lub od gw. *murcek* 'umorusany', w l. mnogiej, por. też ap. *murcki/murdzki* 'ziemniaki z łupiną czarniawą' SW II 1071. Lit.: SNGŚl VIII 75; BorGŚl 210. JCh

Murczyn, wś, bydg., gm. Żnin, 5 km na płn.-wsch. od Żnina; *villam que Murczino nuncupatur* (1242) XV KW I 195; *Murczino* 1339 KW II 521; *Murzino* 1357 KW III 69; *Murczyno* 1511–23 ŁLB I 150; *Murczino* 1577 ŻDz XII 184; *Murczyno* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Morczyno* 1748 Koz V 55; *Murczyn* 1846 KsP 518; *Murczyn*, wś 1885 SG VI 809; *Murczyn, -na, murczyński* 1971 UN 192, 29; gw. *murčyn, -na, murčyński*. — Nazwa od n. os. *Murcz* (por. gw. *murczyć* 'mruczeć') SSNO III 584, z suf. *-ino*. Mniej prawdopodobne jest łączenie n. m. z n. os. *Morka*, *Murka* SSNO III 555. W XIX w. ustala się postać rodzaju męskiego. W XVIII w. forma z przejściem *ur > or*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 290. ZZ

Murczynek, wś, bydg., gm. Żnin, 5 km na płn.-wsch. od Żnina; *Murczynek*, folw. 1885 SG VI 809; *Murczynek, -nika, murczykowski*, wś 1971 UN 192, 30; *Murczynek, -nika* 1981 WUN II 493. — Od n. m. *Murczyn*, z suf. *-ek*. ZZ

Murgie zob. *Morgi* (1)

Muritsch zob. *Morzecin*

Murkowo, wś, ploc., gm. Mała Wieś, 8 km na płn. od Wyszogrodu; *Mvrkovo* 1240 KMaz I 301; *Morkovo* 1446 SHGWy 34; *Morkovo* 1570, *Murkowo* 1576 ŻDz XVI 130, 304; *Murkowo* 1827 Tabella II 36; *murkowo* 1839 MpKwat III 3; *Morkovo* al. *Mörkovo* 1885 SG VI 679; *Mörkovo* 1921 Sk I 116; *Murkowo, -wa* 1981 WUN II 493. — Od n. os. *Morka*, *Murka* SSNO III 555 (: psl. **mura* 'zmora, mara'), z suf. *-owo*. Postać *Mörkovo* to wariant graficzny. Lit.: SHGWy 34–5; ZMaz 271. UW

Murow zob. *Murów, Zagwiżdzie*

Murowana Goślina, mto, pozn.: *Nicolao Goslinensi* (1355) 1691 KW III 43; *Goslyna* 1387 Lek I nr 218; *Goslina Templi* 1400 Koz II 211; *Magna gosliną* 1403 KZPozn nr 1147; *Coscelna gosliną* 1422 RWlkp I nr 1101; *Goslyna circa templum* (1423) 1488–92 NKs 35, 39; *Coscelnagoslyna* 1483 SHGp'n I 591; *Cosczyelnagoslyna* 1510 NKs 64; *Goslina* 1580 ŻDz XII 12; *Goslyna*, op. 1622–24, *Murowana Goślina* 1789 PPozn(Tab I, 44 i 6, 251); *Murowana Goślina*, mto 1885 SG VI 810; *Murowana Goślina, -nej -ny* 1981 WUN II 493; gw. *murowana goślina, -y -iny, gośliński*. — Od n. os. **Gośla*, por. *Gostek*, *Gostał*, *Gostach* (: *Gościmir*, *Gościrał*) SSNO II 174. Człony odróżniające od łac. *magnus* 'duży' i od przym. *kościelny*; od XVIII w. od *murowany* — podkreślenie miejskiego charakteru osady. Lit.: PPozn 97; Nieckula, *-ov-* 265; RymNmiast 156; RospSEMig 237–8; ZierNmiast 100–1. ZZ

Murowana Wola zob. *Wola Murowana*

Murowane Opatkowice zob. *Opatkowice Murowane*

Murowaniec (1), wś, bydg., gm. Białe Błota, 10 km na pld.-zach. od Bydgoszczy; *Murowaniec* 1751 Koz V 55; *Murowaniec* 1796–1802 MpSchröt XX; *Murowaniec* 1885 SG VI 811; *Murowaniec, -ńca, murowaniecki* 1972 UN 174, 5. — Od ap. gw. *murowaniec* 'dom murowany; karczma' SGP-Kar III 199. AG

Murowaniec (2), cz. Grabiszyc Średnich, dawniej wś, jel., gm. Leśna; *Ziegelhäuser* 1845 K 151; *Ziegelhäuser* 1941 SOV 420; *Ziegelhäuser* — *Murowaniec, -ńca, murowaniecki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Murowaniec*, wś 1967 SM 724; *Murowaniec, -ńca* 1981 WUN II 493. — Od niem. *Ziegel* 'cegła' Gott 545 + *Häuser* 'domy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Murowaniec*, nawiązując do znaczenia n. niemieckiej. Lit.: SNGŚl VIII 75. JCh

Murowaniec (3), cz. wsi Józefina, dawniej wś, kal., gm. Koźminek; *Murowaniecz ... młynem Murowanczem* 1630–38 Koz V 55; *Murowaniec* 1827 Tabella II 36; *Murowaniec*, os. nad rz. Świędrnią 1885 SG VI 811; *Murowaniec, -ńca* 1971 UN 80, 27; gw. *murowaniec, -ca*. — Pierwotnie nazwa odnosiła się do młyna. ZZ

Murowaniec (4), wś, kal., gm. Szczytniki, 11,5 km na płn.-zach. od Białszek; Mł. *Murowaniec* 1839 MpKwat I 3; *Murowaniec* 1877 Zin I 404; *Murowaniec*, wś 1885 SG VI 811; *Murowaniec, -ńca, murowaniecki* 1971 UN 80, 40. — Pierwotnie była to n. młyna. ZZ

Murowaniec (5), cz. Żab, dawniej wś, piotr., gm. Dobryszycze, 11,5 km na płn.-zach. od Radomska: *Murowaniec*, wś 1921 Sk II 83; *Murowaniec*, wś 1967 SM 724; *Murowaniec*, -ńca 1972 UN 48, 26. EB

Murowaniec (6), wś, piotr., gm. Sulejów, 3 km na płn.-zach. od Sulejowa: Młyn *Murowaniec* 1791 MpPerSd; *Murowaniec* (!) 1827 Tabella II 36; *Murowaniec*, młyn 1839 MpKwat III 5; *Murowaniec*, os. 1877 Zin I 40-4; *Murowaniec*, os. młyn. 1885 SG VI 811; *Murowaniec*, os. młynarska 1901 Przew I 396; *Murowaniec*, os. 1967 SM 724; *Murowaniec*, -ńca, cz. wsi Przyglów 1974 UN 46, 41; *Murowaniec*, -ńca 1981 WUN II 494. — Początkowo była to n. młyna, następnie osady. EB

Murowaniec (7), wś, skiern., gm. Baranów, 20 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Murowaniec* 1921 Sk I 13; *Murowaniec* 1952 UW 11; *Murowaniec*, -ńca, *murowaniecki* 1972 UN 126, 7. UW

Murowanka (1), wś, ciech., gm. Pokrzywnica, 6 km na płn. od Serocka: *Murowanka* 1921 Sk I 134; *Murowanka* 1952 UW 32; *Murowanka*, -ki 1981 WUN II 494. — Od *murowany*, z suf. -ka. Nazwa określała wieś, w której domy były murowane. UB

Murowanka (2), wś, rad., gm. Warka, 7 km na płn.-zach. od Warki: *Murowanka* 1885 SG VI 81; *Murowanka*, -ki, *murowański* 1971 UN 127, 30. Lit.: KopRad 235. UB

Murowany Most, wś, suwal., gm. Krasnopol, 11,5 km na płn.-zach. od Sejna: *Murowany Most*, os. 1837 SHGPd(ADŁ, a. reformatorów ze Smolan); *Murowany-Most*, *Murowany most* 1885 SG IV 637, VI 812; *Murowany Most* 1921 Sk V 70; *Murowany Most*, -nego -tu 1981 WUN II 494; gw. lit. *unifra-votas ciltas*, pol. *murowany most*, -nego -stu, *murowanomościanski*. — Nazwa zestawiona, od wyrażenia *murowany most*. Wieś leży nad rz. Czarną (Marychą). Obok pol. formy gw. występuje odpowiednik litewski. Lit.: Buch, Onom VII 225. EB

Murowany Orlów zob. Orlów **Murowany Murowo** zob. Morawka

Murów, wś, opol., gm. Murów, 7,5 km na płn. od Opola: *Murow* 1289 CdSil I 19; *Murow* 1304 BorGŚl 133; *Murow* (1375) XVI CdSil VI 12; in *Murow* 1392 CdSil I 61; *Murow* 1566 Urb I 81; Col. *Murow* 1789 SNGŚl VIII 76; *Murow*, *Murów* 1845 K 424; *Hermannsthal*, kol. 1882 SG III 61; *Murów* 1900 Myc 38; *Murów* (*Murow*) — *Hermannsthal* 1939 Prus 52; *Hermannsthal* — *Murów*, -owa,

murowski 1946 MPol XXV nr 142; *Murów*, -owa 1981 WUN II 494. — Od n. os. **Mur* lub od ap. *muir* (dokumenty mówią o starym grodzie, może murowanym), z suf. -ów. Może pierwotnie **Morów*, od n. os. *Mor* (: *Morzysław*, *Morzysz*) RymSEN II 115, z suf. -ów i zmianą -or- > -ur-. Nazwę zniemczono jako *Murow*. Nazwa niem. *Hermannsthal*, wprowadzona przez władze hitlerowskie, jest ponowiona z n. kolonii koło wsi Murów, założonej w 1789 r. (zob. SG III 61). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Murów*. Lit.: SNGŚl VIII 76; Rosp-SEMIG 238; BorGŚl 133. JCh

Mursk, wś, włoc., gm. Włocławek, 11 km na pld.-wsch. od Włocławka: *Mursk* 1827 Tabella II 36; *Mursk* 1885 SG VI 812; *Mursk* 1921 Sk I 199; *Mursk*, -ku 1981 WUN II 494. — Położenie wsi w lasach wskazywałoby na ap. *murs* 'murszenie, butwienie, gnicie' SW II 1072, gw. *mursz* 'gatunek gruntu dobrego, powstałego z przegniłych liści i próchnicy' SGPKar III 199, jako podstawę nazwy z suf. -sk. AG

Mursy, dziś Nowe Mursy i Stare Mursy, dwie wsi, siedl., gm. Sterdyń, 18 km na płn. od Sokółowa Podlaskiego: *Mursy* 1676 SHGPd(Reg-pogl); *Mursy*, folw. 1839 MpKwat V 4; *Mursy*, wś 1885 SG VI 812; *Mursy* 1921 Sk IV 103; *Mursy Stare*, *Mursy Nowe*, dwie wsi 1952 UW 40; *Mursy Stare* i *Mursy Nowe* 1967 SM 724; *Nowe Mursy*, -wych *Murs*, *Stare Mursy*, -rych *Murs* 1982 WUN II 572, III 316. — Od ap. *muir* 'murszenie, butwienie, gnicie' SW II 1072 w l. mnogiej. EB

Murucin, wś, bydł., gm. Sicienko, 8 km na płn.-zach. od Mroczy: *Murucin*, niem. *Moritzfelde*, wś 1885 SG VI 812; *Murucin*, niem. *Moritzfelde*, wś 1921 Sk X 4, 148; *Murucin*, -na, *muruciński* (! pro *muruciński*) 1972 UN 174, 28; *Murucin*, -na 1981 WUN II 494. — Od żeńskiego im. zdrobniałego **Muruta* (to może od *Maurycja*), z suf. -in. Nazwa niem. *Moritzfelde* nadana przez władze pruskie. Lit.: Siudut, Nazwiska polskie z przyrostkiem -ut, SIOc XIX 389-97. ZZ

Murzasichle, wś, nowosąd., gm. Tatrzańskie, 6,5 km na płn.-wsch. od Zakopanego: *Zasila* 1715, *Zasiele* 1725, de villa *Zasily*, *Zasiely*, *Zasile* 1730, *Zasila* 1733 JPol XVIII 73; *Mur* al. *Mur Zasichle* 1885 SG VI 807; *Murzasichle* 1921 Sk XII 28; *Murzasichle*, -la, *murzasichlański* 1964 UN 10, 210. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego za *sichlą*, w l. mnogiej i z suf. -e, por. *sichla*

'moczar na górze lesistej; torfowisko, mokradło na górze; łąka mokra na górze', też ukr. *syhła* 'gesty, dorodny, wysokopienny las; młody a wysoki las', *syhły* 'gęste mokre lasy, bagno'. Apellatyw *sichla* jest pochodzenia włoskiego, por. gw. rum. *sihla* 'gąszcz', ale też pol. *sikla* 'ziemia mokra, podmokła, łąka', *sikla* 'łąka mokra' SGPRei (kartoteka). Płównia n. w formie *Zasila*, *Zasile* itd. wynika z opuszczenia *-chi-*, co jest spowodowane typową dla gwary góralskiej jego słabą wymową. W XIX w. n. zestawiona *Mur Zasichle*, która powstała z połączenia nazw dwóch niegdyś samodzielnych osad: *Muru* i *Zasichla*. Do II wojny światowej tworzyły one jedną gromadę, po wojnie *Mur* przyłączono do Stasikówki, a *Zasichle* otrzymało dzisiejszą nazwę, w formie zrostu *Murzasichle*. Nazwa *Mur* pochodzi od n. góry *Mur*, zob. SG VI 807. Lit.: LKrak 98; RospSEMIG 444; Zborowski, JPol XVIII, 73–4; Hrabec, Nazwy geograficzne Huculszczyzny, 1950, 49; BariMorf 27. IN

Murzyły zob. Brzozowo-Muzyły

Murzyna zob. Nurzyna

Murzynko, wś, bydł., gm. Gniewkowo, 5 km na pld.-wsch. od Gniewkowa: *Murzynecz* 1435 Vlad XI 7; *Mvryzko* 1489 Lupbrz 160; *Murziniecz* 1527 Vlad XI 25; *Murzinko* 1583 ŻDz XII 249; *Murzymiek* 1796–1802 MpSchröt XXXI; *Murzynek*, niem. *Klein-Morin*, wś i kol. 1885 SG VI 813; *Murzynko* 1952 UW 51; *Murzynko*, *-ka* 1981 WUN II 494. — Od n. sąsiedniej wsi *Murzynno*, z suf. *-ec*, później *-kol/-ek*. N. niem. jest adaptacją fonetyczną n. polskiej z członem *Klein* 'mały'. AG

Murzynno, wś, bydł., gm. Gniewkowo, 7 km na pld.-wsch. od Gniewkowa: *Murine* (1185) Płoc I 7 (tu?); *Murin* 1271 KW I 391; *Murzin* 1338 CdP II 259; *Mvryzno* 1489 Lupbrz 160; *Murzino* 1527 Vlad XI 49; *Murzino* 1583 ŻDz XII 254; *Mursinno* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Murzynno Wielkie*, niem. *Gross Morin* 1885 SG VI 813; *Murzynno* 1952 UW 51; *Murzynno*, *-na* 1981 WUN II 494. — Pierwotnie zapewne *Murzyn*, *Murzyna*. Nazwa może pochodzić od pśl. **mura*/**murh* 'coś ciemnego' SEBor 343, z suf. *-in(o)*. W XVIII w. nastąpiło wyrównanie do nazw na *-no*. Niemiecka forma n. jest substytucją fonetyczną n. polskiej, z członem *Gross* 'wielki'. Lit.: Nieckula, *-ov-* 290; Borek, *-in-* 282. AG

Murzynowiec Leśny, wś, pozn., gm. Krzykossy, 11 km na pld.-wsch. od Środy Wielkopolskiej:

Murzynowo Leśne Ol. 1846 KsP 357; *Murzynowo Leśne*, olędry 1885 SG VI 813; *Murzynowiec Leśny*, niem. *Murwald* 1921 Sk X 103, 148; *Murzynowiec Leśny*, *-wca* *-nego* 1981 WUN II 494; gw. *mużynowiec leśny*, *-fca* *-ygu*. — Od n. m. *Murzynowo Leśne*. Elipsa członu *Olędry* została zrekompen-sowana przez dodanie suf. *-ec*, pełniącego również funkcję różnicującą. Nazwa *Murwald* nadana przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Murzynowo (1), wś, gorz., gm. Skwierzyna, 6 km na pld.-zach. od Skwierzyny: inter *Mornio*, in villis *Mornen* ... ville *Morniensis* (1251)1364 PU I 651, fals. XVI; *Mornowe* 1316 KW II 327; *Mornow* 1359 KW III 140; *Murzynowo* 1499 Koz II 491; *Murzinowo* 1508, *Murzynowo* 1559 SHGPn III 219; *Murzinow* 1564–65 Luwlkp I 169; *Morren* 1571 SHGNM(KittelZan 147); *Murzinowo* regale 1580 ŻDz XII 35; *Murzynowo* 1628–32 Luwlkp I 19; *Morren* 1802–03 MpGillyPr; *Murzynowo* 1885 SG VI 813; *Morm* — *Murzynowo*, *-wa*, *murzynowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Murzynowo*, *-wa* 1981 WUN II 494. — Nazwa niejasna. Może od pśl. rdzenia **mor-*, jak w **moře* 'morze' SEBor 336, z suf. *-no*; tak nazywano obszar dorzecza Noteci i Warty; por. też niem. *Moor* 'bagno'. Nazwa *Murzynowo* byłaby kalką postaci *Mornen*, po skojarzeniu z niem. ap. *Mohr* 'Murzyn'. Nie można wykluczyć, że n. pochodzi od n. os. i heral. *Mora*, której oboczną formą była *Murzynowa Głowa*, z godłem w postaci głowy Murzyna SSNO III 551, 584. Lit.: SHGPn III 219–20; Borek, *-in-* 147; PPozn 197. ZZ

Murzynowo (2), wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 14 km na pld.-zach. od Płocka: *Murine* (1185) Płoc I 7 (tu?); *Mussonow* (!) 1245 KMłp II 76; *Murzinowo* (1329)1554, *Murzynowo* 1457 CdP II 658, 914; *Murzinowo* 1550 Płoc II 327; *Murzynowo* 1564 ŻDz XII 279; *Murzynowo* 1827 Tabella II 36; *Murzynowo* 1885 SG VI 813; *Murzynowo*, *-wa* 1981 WUN II 494. — Może od n. os. *Murzyn* RymSEN II 126, z suf. *-owo*. Określenie *Murzyn* 'człowiek należący do rasy czarnej', znane od XIV w., jest książkowym zapożyczeniem z czeskiego SEBor 343. Lit.: Nieckula, *-ov-* 136. UB

Murzynowo (2a), os., dawniej wś (?), słup., gm. Człuchów, 6 km na pld.-zach. od Człuchowa: *Maversien* 1789 Goldb II 143; *Mauersin* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Mauersin*, dobra 1885 SG VI 179; *Mauersin* — *Murzynowo*, *-wa*, *murzynowski* 1950 MPol A-8, poz. 76; *Murzynowo*, niem.

Mauersin, przejściowo *Marysiewo*, *Marysin* 1972 Mazur II 144; *Murzynowo*, -wa 1981 WUN II 494. — Nazwę odczytywać można jako *Mauerzyn*, od n. os. *Mauer* (: niem. *Mauer* lub *Maurcy*) RymSEN II 78, Gott 344, z pol. suf. -in. Niemiecka n. *Mauersin* to niem. substytucja fonetyczno-graficzna n. polskiej. Po 1945 r. nadano wsi n. *Murzynowo*. WK

Murzynowo zob. *Murzynowo Kościelne*, *Murzynowo Leśne*, *Murzynówko*

Murzynowo Borowe zob. *Murzynówko*

Murzynowo Kościelne, wś, pozn., gm. Dominowo, 5 km na płn.-zach. od Miłosławia: in *Murinov ecclesiae* 1231 KW I 552; *Murzinowo* 1339 KW II 522; in villam *Murzynowo* (1369) KW III 329; de *Murzynowo* 1417 RWkp II nr 484; *Murzynow* 1475 Matr I nr 1318; *Maior murzynowo* alias *Cukyerowo* 1491 Koz II 101; villae regiae *Magna Murzynowo* 1493 Matr II nr 169; in *Murzinowo* 1510 NKs 75; *Murzinowo kościelne*, par. 1578 ŻDz XII 206; Par. *Murzynow* 1789 MKI(Tab 47, 83); *Murzynowo Kościelne* 1846 KsP 360; *Murzynowo Kościelne* 1885 SG VI 813; *Murzynowo Kościelne*, -wa -nego 1981 WUN II 494; gw. *mużyńyowo kyoścylne*, -ova -ygo. — Zapewne od n. os. lub n. heral. *Murzynowa Głowa* SSNO III 594, z suf. -ewo. W XV i XVI w. obocznie do n. *Murzynowo* funkcjonowała n. *Cukierowo*, od n. os. *Cukier*, z suf. -owo, por. Jac. *Czukyer* 1533 Koz II 101. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *magnus* 'wielki', *maior* 'większy' i pol. *kościelny* (wskazujący na rodzaj własności). Lit.: Nieckula, -ov- 137. ZZ

Murzynowo Leśne, wś, pozn., gm. Krzykosy, 8 km na pld.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: de *Murzinovo* 1389 Lek I 673; *Lesznye Murzinowo* 1471, *Murzynowo leszne* 1486 Koz II 387, 491; De villa *Murzinowo Leszne* 1510 NKs 76; bona utraque Słup, medietatem *Lyessne* et *Mvrzinowo* 1524 Matr IV/2, nr 14005; *Mvrzynowo Lyeszne* 1535 SHGKI(ASK 12, 462); *Murzinowo lesne* 1578 ŻDz XII 207; *Murzynowo leśne* 1885 SG VI 813; *Murzynowo Leśne*, -wa -nego 1981 WUN II 494; gw. *mużyńyowo leśne*, -ova -ygu, *mużyńoski*. — Od n. m. *Murzynowo*, zob. wyżej. Człon odróżniający *Leśne* od przym. *leśny*. ZZ

Murzynowo Leśne zob. *Murzynowiec Leśny*

Murzynowo Leśne Olędry zob. *Murzynowiec Leśny*

Murzynowo Polne, os. zaginiona, leżała koło wsi *Murzynowo Kościelne*, pozn., gm. Dominowo: *Murzinowo Polne* 1565 SHGKI(ASK 13, 55). — Od n. m. *Murzynowo (Kościelne)*, z członem odróżniającym od przym. *polny*. ZZ

Murzynów zob. *Murzynowo Kościelne*, *Murzynówko*

Murzynówko, wś, pozn., gm. Krzykosy, 10,5 km na pld.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: de *Murzinovo* 1391 Lek I 1091; z *Murzynowa Borowego* 1431-36 NDz II 367; *Borowe Murzynowo* 1491 Koz II 491; In *Mvrzynowo Borowe*, De Villa *Murzinowo Borowy* 1510 NKs 71, 76; *Murzinowko Borowe* 1540 SHGKI(PG 17, 393-6 v); *Murzinowo Borowe* 1578 ŻDz XII 207; *Murzynowo Borowe* 1674 MKI(ASK 74, 186); Wieś *Murzynow* 1789 MKI(Tab 47, 86); *Murzynowo Borowe*, dom. 1885 SG VI 813; *Murzynówko*, niem. *Eschwalde*, 1921 Sk X 105, 148; *Murzynówko*, -wka 1981 WUN II 495. — Od n. m. *Murzynowo (Murzynowo Leśne)*, z członem odróżniającym od przym. *borowy*. Postać *Murzynówko* pojawiła się w wyniku uniwersalizacji zestawienia *Murzynowo Borowe* za pomocą suf. -ko. Nazwa niem. *Eschwalde* wprowadzona przez władze zaborcze. ZZ

Musaki zob. *Muszaki*

Muschen zob. *Muszaki*

Muscherin zob. *Moskorzyn* (2)

Muschke zob. *Mniszek* (1)

Muschlitz zob. *Moszyce* (2)

Muschowitz zob. *Muszkowice*

Muscowiter zob. *Przerwanki*

Musdorf zob. *Myszewo* (1)

Musików, wś, tarnob., gm. Radomyśl, 7,5 km na płn. od Stalowej Woli: *Muszykow* 1674 RPgl 28; *Muszykow* 1676 ŻDz XV 14a; *Mużyków* (mylnie *Musików*), przys. 1885 SG VI 821; *Musików*, przys. 1921 Sk XIII 49; *Musików*, -kowa, cz. Rzezczyce Długiej 1966 UN 73, 104; *Musików*, -kowa 1981 WUN II 495. — Od n. os. *Muszyk* al. *Musik* (: n. os. *Mus(z)*, *musieć*, *mus*) RymSEN II 127, 226, z suf. -ów. Efemerycznie forma *Mużyków*. Lit.: KosLu 67. IN

Muslatin zob. *Myślęcín* (1)

Mussen zob. *Dmusy*

Mussow zob. *Dmusy*

Musta zob. *Mosty* (7)

Musternick zob. *Moskorzyn* (1)

Mustrin zob. *Mosturzyn*

Musturyn zob. *Mosturzyn*

Musuly

Musuly, wś, skiern., gm. Żabia Wola, 7 km na pld. od Grodziska Mazowieckiego: *Mloszoli* 1422 SHGMz(W 1, 20); *Mlossoli* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 105); *Mlossoly*, *Mlosoly* 1430 MkM II nr 178; *wemlossolach* 1464 Warsz nr 1183; Dambrowka alias *Mlossoly* 1474 SHGMz(MK 9, 47); *Mlosoli* 1520 SHGMz(MK 32, 80); *Mussoly* 1530 Matr IV/1, nr 5504; *Mlosoli* 1580 ŻDz XVI 285; *Musuly* 1792 MpPerRw; *Musuly* 1827 Tabella II 36; *Musuly* 1839 MpKwat IV 4; *Musuly*, folw. 1885 SG VI 815; *Musuly*, folw. 1921 Sk I 9; *Musuly*, -sił, *musulski* 1971 UN 126, 9. — Dawniej *Młosoly*, od n. os. *Młosola* ŻDz XVI 138, w formie l. mnogiej. Do n. os. por. *Młosz*, *Młody* SSNO III 536–7. Forma *Musuly* powstała w wyniku zwężenia *o > u* w pierwszej sylabie, uproszczenia *Mlu-* > *Mu-* oraz przejścia *o > u* pod wpływem *l*. Lit.: GórnrWlkp 118. UB

Musza Góra, przedmieście Poznania, między placem Wolności a placem Cyryla Ratajskiego (dawniej plac Nowomiejski): *Muszińska Góra* 1580 ŻDz XII 43; *Muszyńska Góra* 1583 LuPozn 30; *Musza Góra* 1620 Koz V 599; *Musza Góra*, okolo 'ejez *Muszej Góry* 1659 LuPozn 101; *Musza Góra* (*Muszińska Góra*) 1887 SG VIII 904. — Człon odznaczający *Muszyńska* od żeńskiej n. os. *Muszyna* (: *Mucha* SSNO III 583). Według LuPozn w XVI w. góra była własnością mieszczy *Muszyny*. Postać *Musza* jest derywatem wstecznym w stosunku do formy *Muszyńska*, skojarzonym później zapewne z ap. *mucha* i przym. *muszy*. Według SHGPn III 221 n. być może wiąże się z pobliskim cmentarzem żydowskim (por. ludowe określenie *moški* = Żydzi). Lit.: SHGPn III 220–1; LuPozn 327; PPozn 199. ZZ

Muszaki, wś, olszt., gm. Janowo, 12 km na pln.-wsch. od Nidzicy: dem *Musschaken* (1359) XV PrUr V 440; Petzym von *Muschlake* 1401 Mrągowo 176; *Muschackin* 1411 Toeppen 103; *Moschaken* 1437/38 Döhr 46; *Muschaken* ok. 1780 HAPr IV 311; *Muszkow* 1783 MpPerMz; *Muschaken* 1820 Wald 216; *Muschaken*, *Musaki* ok. 1850 SzczesTeka 50; *Muschaken* — *Muszaki* 1879 KętN 189; *Muszaki*, niem. *Muschaken* 1885 SG VI 816; *Muschaken* — *Muszaki* al. *Mosaki* 1946 Ley I 63; *Muschaken* — *Muszaki*, -k, *muszacki* 1946 MPol XXV nr 142; *Muszaki*, -szak 1981 WUN II 495; gw. *mosaki*, -kuf. — Od n. os. *Muszak* RymSEN II 126, w l. mnogiej. Do n. os. por. *musieć*, też niem. n. os. *Mus*, *Musch*. Leyding przytacza wariant *Mosaki*, por. n. os. *Mosz*,

Moszak SSNO III 559. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 176; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 103, 228. RP

Muszary, wś, rad., dziś cz. wsi Kolonia Sielce, gm. Stromiec, 17,5 km na wsch. od Białobrzegów: *Muszary* 1877 Zin I 404; *Muszary* 1885 SG VI 816; *Muszary*, -szar, *muszarski* 1964 UN 18, 8; *Muszary*, -szar 1981 WUN II 495; *Muszary* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Zapewne od ap. *muszar* 'muchomor' SW II 1065, w l. mnogiej. Lit.: KopRad 100. UB

Muszcza, wś, kiel., gm. Mniów, 16 km na pld. od Korńskich: *Muszcza* 1827 Tabella II 36; *Muszcza* 1877 Zin I 404; *Muszcza*, os. 1885 SG VI 816; *Muszcza*, wś 1901 Przew I 397; *Muszcza*, wś 1921 Sk III 48; *Muszcza*, -rza, cz. wsi Salata 1966 UN 24, 71; *Muszcza*, -rza 1981 WUN II 495. — Od n. os. *Muszcza* (: n. os. *Muszcza*, od podstawy *mus-*, *musz-*, por. *musieć*) RymSEN II 126. Lit.: KopKiel 226. IN

Muszczyzna, cz. wsi Radziechów, dawniej wś, legn., gm. Zagrodno: *Muschkendorf* ok. 1300 CdSil XIV 134; *Moschendorf*, heist auch insgemein *Muschendorf* 1789 Z VIII 284; *Moschendorf*, wś 1845 K 419; *Moschendorf* 1941 SOV 239; *Moschendorf* — *Muszczyzna*, -y, *muszczyński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Muszczyzna*, -ny 1981 WUN II 495. — Od n. os. *Muszka*, *Muszek* SSNO III 586, z członem *-dorf*. W późniejszych wariantach substytucyjnych *-u-* > *-o-*, stąd niem. *Moschendorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Muszczyzna*. Lit.: SNGŚI VIII 76; Domański, Szkice Legnickie III 168. JCh

Muszkowice, wś, wałb., gm. Ciepłowody, 7 km na pln.-zach. od Ziębic: *Muscowicy* (1237) XIII SUR II 90; *Miscovici* (1263) XIII SUR III 295; *Muschnwiz* (1269–73) GHenr I 253; *Muscowize* 1282, *Muscowiz* 1288 SUR V 12, 292; *Muschowitz* 1302 SNGŚI VIII 77; *Muschowitz* po 1310 GHenr II 313; *Muschowicz* 1318, *Musconicz* 1334 Reg nr 3802, 5294; *Muschuwicz* 1336, *Moschwitz*, *Muschnwicz* 1338 Reg nr 5762, 6158; *villam Mossewicz* 1580 J III 2; *Moschnwitz* (villa) 1666/67 J I 552; *Moschwitz*, in alten Urkunden *Muschnwiz*, auch *Muschkowitz* 1785 Z IV 69; *Moschnwitz*, vor Alters *Muschkowitz* 1845 K 419; *Muszkowice*, niem. *Moschwitz* 1885 SG VI 817; *Moschwitz*, *Muszkowice* 1941 Wrzosek 12; *Moschwitz* — *Muszkowice*, -ic, *muszkowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Muszkowice*, -wic 1981 WUN II 495. — Nazwa odczytywana jako *Moszkowicy* lub *Musz-*

kowice, od n. os. *Moszek* (: im. na *Mo-*) lub *Muszek*, *Muszka* (podstawa *mus-*, *musz-*, por. *musieć*, *muszka*) SSNO III 560, 586, z suf. *-owicy*, wtórnie *-owice*. Samogłoska *-u-* przejmowana była do j. niem. jako *-o-*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Muszkowice*. Lit.: SNGŚI VIII 77. JCh

Muszkowo, wś, gorz., gm. Krzeszyce, 12,5 km na pld.-wsch. od Słoriska: *Mauskow*, *Mauschow* (1400) CdB A XXIV 174; *Musikow* 1410, *Muzekow* 1461 MuckeNM 152; *Mauskow* 1822 MpUMbl 1846; *Mauskow* — *Muszkowo*, *-wa*, *muszkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Muszkowo*, *-wa* 1981 WUN II 495. — Od ap. *mucha*, *muszka* lub od n. os. *Mucha*, *Muszka* SSNO III 583, 586, z suf. *-ow*. Nazwa *Mauskow* to niem. substytucja n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Muszkowo*. Lit.: MuckeNM 152. BCz

Muszlice zob. *Moszyce* (2)

Muszyków zob. *Musików*

Muszyna, mto, nowosąd.: *Mussina* 1288, in *Nouaciuitate Muszina* in *Nouaciuitate* (ca 1364) 1391 Kkk I 123, 301, 302; *Castrum Musszina* ... fluuiio *Musszina* (1391) 1445 Kkk II 161; *Mussina* 1400 ZDK I 260; *Muschina* 1468 AGZ IX 101; *Muschina* 1529 LR 46; *Muszina* 1581 ŻDz XIV 148; *Muszyna* 1629 RPobKr 234; *Muszyna*, mko 1885 SG VI 817–8; *Muszyna*, mko 1921 Sk XII 24; *Muszyna*, *-ny*, *muszyński* 1964 UN 9, 92. — Nazwa od n. os. *Mucha* (: *mucha*) SSNO III 583, z suf. *-ina*. W XIV w. używano też określenia *Nowe Miasto Muszyna*, *Nowe Miasto*. Respond opowiada się za związkiem n. m. z n. rz. *Muszyna*, dziś *Muszyńska* i z wyrazem *mech*, *me-szny*, z nieregularnym wokalizmem *much-*. Prawa miejskie otrzymała *Muszyna* przed 1364 r. dzięki Kazimierzowi Wielkiemu. Lit.: PSąd I 75; RiegŁemk 195; Nieckula, *-ov-* 290; RospSEMIG 238; Rymut, Majtán, HE XIII 159; RymNmiast 156; SŁ I 33–4. IN

Muszyńska, wś, nowosąd., gm. Krynica, 10 km na pld.-wsch. od Krynicy: circa fluvium *Mala Muszina* ... nomen villae *Mala Mussina* (1356) XVIII ZDM I 104; *Mvschiinka* 1529 LR 46; *Muszyńska* 1680 Rej 249; *Muszyńska* 1885 SG VI 819; *Muszyńska* 1921 Sk XII 24; *Muszyńska*, *-ki*, *muszyński* 1964 UN 9, 154. — Dawniej n. zestawiona *Mala Muszyna*, od n. mta *Muszyna*, z członem odróżniającym od przym. *malý*. Od XVI w. *Muszyńska* — forma zuniwerbizowana za pomocą suf. *-ka*; por. też n. rz. *Mala Muszyna*, dziś *Muszyńska*, por. fluvium *Mala*

Mussina (1356) ZDM I 104. Lit.: PSąd I 75; RiegŁemk 195; Rymut, Majtán, HE XIII 159. IN

Muszyńska Góra zob. *Musza Góra*

Mutne, wś, biel., gm. Jeleśnia, 8,5 km na pld.-wsch. od Żywca: Wisslisme na chotár dediny *Mutne* nazwanego ... na nov od *Mutneho* ... chotar Mutnansky (1663) SemkMO nr 58; *Mutne* XVII LKrak 98; *Mutnia*, *Biadosciw* 1779–82 MpMieg; *Mutne* XVIII Kom 18; *Mutne*, także *Biadoszków* dawniej zwana wś 1885 SG VI 819; *Mutne* 1921 Sk XII 41; *Mutne*, *-ego*, *mutniański* 1964 UN 17, 19. — Nazwa od n. potoku *Mutne*, dziś *Mutnik*, który płynie przez wieś, por. *Mutne* potok we wsi *Mutne* 1662, *Mutnik* 1786–88 HE IX 74, a ten od słowac. *mutný*, por. pol. *mątny*, *mętny* 'zanieczyszczony mętami, nieklarowny, nieczysty, który się nie ustal, zmącony' SW II 936. W nazwie występuje wahanie rodzaju gramatycznego *Mutne* > *Mutnia*. Przejściowo wieś nazywała się żartobliwie *Biadoszków*, może od ap. *biadaszek* 'biedak', por. też nazw. *Biadosz* (: *biedać*, *biadać* 'narzekać' Sp XVI, III 118) Snazw I 279, z suf. *-ów*. Lit.: LKrak 98; Rymut, H^r IX 74–5; Karaś, Onom IX 67, 72.

Mutowo zob. *Mątwo* (1)

Mutterstrenz zob. *Mokry Dwór* (1)

Muttrin zob. *Motarzyn*, *Motarzyno*

Mużgi, os. notowana do 1885 r., dawniej ws, gm. Szczuczyn, par. Grabowo, łomż.: Bartholomeo de Wierzech *Dobrzyce* 1437 HMil 2; *Dobrzyca* 1472 SHGMz(MK Ep. 10, 20); *Jaszczorska* granicies 1474 SHGMz(MK 6, 53); *Dobrzyca* 1477 SHGMz(MK 5, 68v); *Dobrzyca* 1479 Bar nr 181; *Dobrzyca* 1489, *Jasczerki* 1532, *Dobrzyca Jasczorki* 1535 ZHer nr 686, 1025, 1033; *Dobrzyca Jasczorki* 1577 ŻDz XVI 365; *Dobrzyca-Jasczurki*, *Dobrzyca-Mużgi* 1676 WiśnGraj 50; *Dobrzyca* 1783 MpPerMz; *Dobrzyca*, *Mużgi* 1784 WiśnGraj 50; *Mużgi* 1827 Tabella II 36; *Mużgi*, os. 1885 SG VI 821. — Według Wiśniewskiego dawniej dwie wsi: *Dobrzyca-Jasczorki* i *Dobrzyca-Mużgi*, o których początkach trudno coś powiedzieć. Nazwa *Dobrzyca* od n. rz. *Dobrzyca*, por. *Dobrzyca* (1414–25) 1457 SHGMz(MK 336, 59v), a określenie *Wierzech Dobrzyce* wskazuje na osadę położoną u źródeł rz. *Dobrzyca*. Człony drugie od n. os. *Jasczorka* SSNO II 460 i *Mużg* (: *mózg*) RymSEN II 120, w l. mnogiej. Forma *Mużgi* hiperpoprawna wobec mazurzenia. Lit.: WiśnGraj 50–1; ZMaz 157, 199–200, Rzetelska-Feleszko, Pr XXVIII 50. UB

Mużyków

Mużyków zob. Musików
 Mücken zob. Miken, Myki
 Mückenberg zob. Komorów (14)
 Mückenburg zob. Moczydło (2), Sarbiewo (2)
 Mückendorf, miejscowość zaginiona, leżała w okolicy Brzyda i Kalist, olszt., gm. Świątki: *Mockendorf* 1543 GermerSied 277; *Muckenssdorf* 1579, 1600 GermerSied 277. — Nazwa niem. od *Mücke* 'komar', z członem *-dorf*. RP
 Mückendorf zob. Charzykowy, Muchowiec
 Müggan zob. Migi
 Müggau zob. Migowo Łęborskie
 Müggenhahl zob. Białuń (2), Rokitnica (1)
 Müggenhall zob. Białuń (2), Rokitnica (1)
 Müggenhaym zob. Rokitnica (1)
 Müggenkampe zob. Kępa Rybacka (1)
 Mügwitz zob. Mikowice (2)
 Mühlatschütz zob. Miłocice (4)
 Mühlbach zob. Karpiny, Karsówka, Młynki (1a), Młynowiec
 Mühlberg zob. Przyborze (3)
 Mühlbock zob. Ołobok (1, 3)
 Mühlchen zob. Barzyna (2), Młyniczysko (1)
 Mühlendorf zob. Mieszkowo (2), Mładz (1), Młynów (3)
 Mühlen zob. Mielno (5)
 Mühlenbach O. S. zob. Kępa (6a)
 Mühlebanz zob. Miłobądz
 Mühlenbeck zob. Śmierzdnica
 Mühlendorf zob. Poradz (2)
 Mühlendorf O. S. zob. Leśna (4)
 Mühlenfünftel zob. Młyniska (1)
 Mühlengrund zob. Karmonki, Konopki (5), Kuźnica Myślniewska
 Mühlental zob. Otnoga, Rzędowice (1)
 Mühlenthal zob. Młynowo
 Mühl(en)wald(e) zob. Nowa Wieś Rzeczna
 Mühlgaß zob. Miłogoszcz (2)
 Mühlgrund zob. Młynice, Pakosławsko
 Mühlhagen zob. Miłochowice
 Mühlhausen zob. Młynary (1)
 Mühligen zob. Młynkowo (1)
 Mühlort zob. Młynkowo (2)
 Mühlów zob. Miłów
 Mühlrädltz zob. Miłoradzice
 Mühlrain zob. Maciejowice (4)
 Mühltsdorf zob. Miłowice (2)
 Mühlseiffen zob. Młynisko (1)
 Mühlwald Vw zob. Namuły
 Mühlwitz zob. Miłowice (1)

Mühnitz zob. Mienice
 Müllerfelde zob. Młynary (2)
 Müllersbrück zob. Starosty
 Müllershof zob. Biedaszkowo (1), Kowalik (2)
 Müllmen zob. Wierzch
 Münchau zob. Mnichowice (2)
 Münche zob. Mnichów (1), Mniszki (1)
 Münchendorf zob. Miękowo (2)
 Münchenfelde zob. Miechy
 Münchhausen zob. Mnichów (2)
 Münchhof zob. Mników (2)
 Münschdorf zob. Sarbia (5)
 Münchwitz zob. Mnichowice (1, 2)
 Mungen zob. Miłaki (2)
 Münsterberg zob. Cerkiewnik, Monasterzysko, Monasterzysko Wielkie, Nowa Kościelnica, Stara Kościelnica, Wielichówko (2), Ziębice
 Münsterhof zob. Wojciechowo (7)
 Münster(s)walde zob. Opalenie
 Mürschau zob. Mierzów
 Mürstoerff zob. Mirkowice (3)
 Müskendorf zob. Charzykowy
 Mützelburg zob. Myśliborki, Myślibórz (5)
 Mützenow zob. Możdżanowo
 Mychów, dziś *Mychów* i *Mychów-Kolonia*, dwie wsi, kiel., gm. Bodzechów, 8,5 i 10 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Michow* 1325–27 MVat I 169; *Michow* 1386 ZDM I 233; *Michow* (1407)1633, *Mychow* (1408) ZDM V 71, 80; *Mychow* 1411 Sand nr 499; *Mychow* 1470–80 DB II 486; *Mychow* 1508 ŻDz XV 460; *Michow*, *Mychow* 1529 LR 374; *Michow* 1564–65 Lusand 331; *Michow* 1578 ŻDz XIV 188; *Mychow* 1787 Spis 414; *Mychów* 1877 Zin I 404; *Mychów* al. *Mnichów*, wś i folw. 1885 SG VI 822; *Mychów* (*Mnichów*), wś 1921 Sk III 79; *Mychów*, *Mychów*, kol. 1952 UW 120; *Mychów*, *-chowa*, *Mychów-Kolonia*, *-chowa -ni*, *mychowski* 1966 UN 27, 28, 29. — Dawniej *Michów* lub *Mychów*, od n. os. *Mich* lub *Mych* (: im. *Michał* lub im. typu *Mi(ł)ślaw*) RymSEN II 88, 89, z suf. *-ów*. Forma *Mnichów* powstała przez skojarzenie z ap. *mnich*. Współcześnie dwie wsi: *Mychów* i *Mychów-Kolonia*; człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 131; KopKiel 193. IN

Mychów zob. Mnichów (1)

Mychów-Kolonia zob. Mychów

Mycielewo, kol., dawniej wś, bydż., gm. Kcynia, 6,5 km na pld.-wsch. od Kcyni: *Mycielowo*, wś 1885 SG VI 822; *Mycielewo*, *-wa*, cz. wsi Turzyn 1971 UN 185, 19; *Mycielewo*, *-wa* 1981 WUN II

495; gw. *mičelevo*, -*eva*. — Nazwa pochodzi może od nazw. *Mycielski*, z suf. -owo, wtórnie -*ewo*, lub związana jest z n. m. *Mycielin*. ZZ

Mycielin zob. **Mycielina**

Mycielin (1), os., dawniej wś, kal., gm. Koźmin, 9 km na płn.-zach. od Koźmina: (*Mycielinko*) 1610 CalPyz 31; *Mycielinko* 1674 MKI(ASK 74, 186); Folwark *Mycielinek* 1789 MKI(Tab 47, 11); *Mycielin* 1846 KsP 246; *Mycielin*, folw. 1885 SG VI 822; *Mycielin*, -*na* 1981 WUN II 495; gw. *myćel'in*, -*ina*, *myćel'ijski*. — Od n. m. *Mycielin* (2), z suf. -*ko*/-*ek*. W XVI w. *Mycielscy* dziedziczyli sąsiednie Borzęciczki (zob. SG VI 822, Koz II 491). Forma *Mycielinek* utrzymywała się zapewne tak długo, dopóki uświadamiano sobie jej związek z miejscowością *Mycielin*. ZZ

Mycielin (2), wś, kal., gm. *Mycielin*, 9,5 km na płn.-wsch. od Stawiszyna: *Mynzelino* (!) 1324 KW II 375; de *Miczelino* 1437, ville *Myczelino* 1463 AC II nr 322, 1937; *Myczelino* 1511–23 ŁLB II 10; *Miczelino* 1579 ŻDz XII 114; *Mycielino* 1618–20 PKal 69; *Mycielin* 1827 Tabella II 36; *Mycielin*, wś 1885 SG VI 822; *Mycielin*, -*na*, *mycieliński* 1971 UN 80, 37; gw. *myćel'in*, -*ina*, *myćelski*. — Od n. os. **Myciel(a)*, z suf. -*in(o)*. Do n. os. por. ap. *myciel* 'ten który myje, łaziennik' SW II 1081. Lit.: Nieczkula, -*ov*- 290; RospSEMig 238. ZZ

Mycielin (3), wś, ziel., gm. Niegosławice, 12 km na płn.-wsch. od Szprotawy: Dorfe *Meschelin* (1296) 1646 SUr VI 196; *Metzlin* 1305 CdSil XXIV 70; *Meczlin* 1319, zu *Meczschelin* 1334 Reg nr 3999, 5307; *Metschelin* 1433, *Metschell* 1505 CdSil XXIV 132, 193; *Metzelin* 1580 J III 3; *Metschlau* 1614 CdSil XXIV 113; *Metschel* 1670, *Meschlensis* 1687/88 J III 232, 724; *Metschlau* 1791 Z X 459; *Metschlau* 1845 K 407; *Metschlau* 1900 Myc 73; *Metschlau*, *Moczelin* 1941 Wrzosek 37; *Metschlau* — *Mycielin*, -*na*, *mycieliński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mycielin*, -*na* 1981 WUN II 495. — Zapewne pierwotnie n. **Mycielin*; zniemczona jako *Met-schelin*, potem *Metschlau*; zapisy poświadczają substytucyjną zmianę *y > e*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Mycielin*. Lit.: SNGŚI VIII 77. JCh

Mycielina, cz. wsi Słonawy, dawniej wś, bydg., gm. Szubin: *Mycielin* 1846 KsP 517; *Mycielin* 1859 MpChrz; *Mycielin*, wś 1885 SG VI 822; *Mycielina*, -*ny* 1971 UN 185, 34. — Nazwa prawdopodobnie pozostająca w związku z nazw. *Mycielski* RymSEN II 128 i n. m. *Mycielewo*, z suf. -*in*, -*ina*. ZZ

Mycielinek, wś notowana do 1967 r., kal., gm. Dobrzyca, 12 km na płn.-wsch. od Pleszewa: *Mycielinek* 1827 Tabella II 36; *Mycielinek* 1859 MpChrz; *Mycielinek*, wś i folw. 1885 SG VI 822; *Mycielinek* 1967 SM 725; gw. *myćel'inek*, -*ika*. — Od n. m. *Mycielin* (2), z suf. -*ek*. ZT

Mycielinek zob. **Mycielin** (1)

Mycielinko zob. **Mycielin** (1)

Mycielino zob. **Mycielin** (2)

Mycielowo zob. **Mycielewo**

Myców, wś, zamoj., gm. Dołhobyc.

28 km na pld.-wsch. od Tyszwiec: de *Micze*. 1435 ZDM V 359; de *Myczow* (1435) 1510 ZDM II 209; *Myczow* 1472 Rejlan 46; *Myczów* 1531, *Miczow* 1578 ŻDz XVIII/1, 245, 213; *Micow* 1618–1764 Tarpogl 69; y *Mycowa* 1787 MJ 19, XIX, 26, 58; *Myszcow* (!) 1839 MpKwat VII 9; *Myców*, rusk. *Myciw* 1885 SG VI 822; *Myców* 1952 UW 136; *Myców*, -*cowa* 1981 WUN II 496; gw. *mycuu*, -*cova*, *mycouński*. — Od n. os. *Mic(z)* (: *Mikołaj*) SSNO III 459, z suf. -*ewo*. Później zastąpienie regularnego -*ewo* bardziej produktywnym suf. -*ów*. W formach *Myców*, *Mycowo* wahanie rodzaju. Lit.: CzChełm 182. BCz

Mycyny, wś, olszt., gm. Olsztynek, 6,5 km na płn. od Olsztynka: *Meycz*, *Myecze* 1410 Kętl 377; *Myczeni* 1540 Hart 371; *Meytzen*, Cölm. Df 1789 Goldb I 134; *Meitzen* (*Mycyny*), wś 1820 Wald 203; *Mycyny*, niem. *Meitzen* 1885 SG VI 823; *Meitzen* — *Mycyny*, -*yn*, *myciński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Mycyny*, -*cyn* 1981 WUN II 496; gw. *mićinii*. — Nazwa utrwala nazw. odbiorcy nadania z 1410 r. Piotra *Myca* (pisanego jako *Meicz*), później w zniemczonych formach *Myecze*, *Myczeni*, *Meitzen*. Antroponim może być genetycznie polski, por. n. os. *Micz*, *Mic*, *Mycz* (: *Mikołaj*) RymSEN II 98. Nie można wykluczyć, że nazw. *Myc* na tym obszarze ma związek z komturem ostródzkim (1340–42, 1371–72) Henrykiem von *Meiz* (: *Mag*, śrwniem. *muc* 'krewny', *Magen*, śrdniem. *mage* 'żołądek' Gott 336, FörstPN 1067–8). Już w 1820 r. odnotowana została pol. n. *Mycyny*, zatwierdzona po 1945 r. Lit.: Biolik, PMT X 97. RP

Myczkiwci zob. **Myczkowce**

Myczkowce, wś, krośn., gm. Solina, 7,5 km na pld.-wsch. od Leska: *Miczkowcze*, *Myczkowycze* (1376) 1427 ZDM IV 185; *Miczkowicze* 1436 AGZ XIII nr 83; *Myczkowszcze* (!) 1497 AGZ XVI nr 2407; *Nyczkowycze* (!) 1515, *Miczkowcze* 1589 ŻDz

XVIII/1, 148, 58; *Myczkowce* 1699 ADP 155, k. 55; *Myczkowce* 1794 Ga Cc2; *Miczkiwci* 1860 Sch 122; *Myczkowce* 1885 SG VI 823; *Myczkowce*, -wicc, *myczkowski* 1966 UN 61, 46. — Nazwa od ukr. n. os. *Miczko* (: *Mikola*), z suf. -owce, okresowo -owice, ukr. -iwci. W formie *Nyczkowice* zachwianie repartycji głosek *n* i *m*. W dokumentach historycznych potwierdzona też ukr. postać n. *Myczkiwci*. Lit.: MakSk 112–3; RiegŁemk 195. BCz

Myczków, wś, krośn., gm. Solina, 12 km na pld.-wsch. od Leska: *Miczkow* 1580 Fast 172, p. 794; *Miczkow* 1589 ŻDz XVIII/1, 58; *Miczków* 1678 AGZ XXII nr 39; *Myczkow* 1794 Ga Cc2; *Myczkiw* 1851 Sch 130; *Myczków* 1885 SG VI 823; *Myczków*, -kowa, *myczkowski* 1966 UN 61, 34. — Nazwa od ukr. n. os. *Miczko*, z suf. pol. -ów, ukr. -iw. Lit.: MakSk 113; RiegSan 108; RiegŁemk 195. BCz

Mydlita, wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 20 km na pln.-wsch. od Bytowa: *Buchwalde* 1582 ŻDz XXIII, 78; *Bockwald* 1618 MpLub; *Buchwalde* 1756 PMT IX 16; *Buchwalde* 1789 MpGillyPom; *Buchwalde* — *Buchwald* 1879 PMT IX 16; *Buchwald* 1880 SG I 432; *Mydlita* — *Buchwalde* 1947 PMT IX 17; *Mydlita*, -tej, *mydlicki* — *Buchwalde* 1948 MPol XXV nr 14; *Mydlita* 1952 UW 198; *Mydlita*, -tej 1981 WUN II 496; gw. kasz.: *b^uukolt* (*b^uixwald*) PMT IX 17. — Nazwa niem. *Buchwalde*, od ap. *Buche* 'buk' i *Wald* 'las', spolszczona jako *Buchwald*. Po 1945 r. urzędowo nadano n. *Mydlita*. Lit.: Surma, PMT IX 16–7. BCz

Mydlniki, cz. Krowodrzy w Krakowie, dawniej wś: de *midlnik* (1286)1445 Kkk I 118; *Midlniky* 1470–80 DB II 16; *Mydlniky* 1480 AKH VIII 232; *Mydlniki* 1564 Lukrak II 73; *Mydlniki* 1787 Spis 327; *Mydlniki* 1789–91 SHGKrMat 193; *Mydlnik* 1855 Stup 136; *Mydlnik* v. *Mydlniki* 1875 KolbKr 350; *Mydlniki*, wś 1885 SG VI 823; *Mydlniki* 1921 Sk XII 18; *Mydlniki* 1952 UW 265; *Mydlniki*, -nik, *mydlnicki*, wś 1963 UN I, 53; *Mydlniki*, -nik 1981 WUN II 496. — Nazwa określająca pierwotnie ludzi trudniących się wyrobem mydła dla dworu książęcego, później wieś przez nich zamieszkaną, od ap. *mydlnik* 'wyrabiający mydło lub handlujący mydłem' Sstp IV 371, w l. mnogiej. Wtórna singularyzacja nazwy: *Mydlniki* > *Mydlnik* świadczy o zatarciu się jej pierwotnego znaczenia. Lit.: Buczek 69; Rymut, Onom XX 150; RKrak 109; RospSEMIG 168. IN

Mydlowice zob. *Mydlowiec*

Mydlowiec, cz. wsi *Mydlów*, dawniej wś, tarnob., gm. Iwaniska: de *Midlouicz* (1342) KMłp III 49; de *Midlowecz* 1398 Krak nr 7374; *Mydlowice* 1400 KMłp IV 72; *Mydlowiec* (1403)1635 ZDM V 22; *Midlowecz* 1415 ZDM I 396; *Mydlowycz*, *Mydlowiecz* 1470–80 DB I 384, II 338; *Mydlowycz* 1508 ŻDz XV 462; *Mydlowycz* 1529 LR 379; *Mydlowiecz* 1578 ŻDz XIV 178; *Mydlowiec* 1827 Tabella II 36; *Mydlowiec*, wś 1885 SG VI 824; *Mydlowiec*, wś 1921 Sk III 82; *Mydlowiec*, -wca 1966 UN 27, 49. — Nazwa od n. wsi *Mydlów*, z suf. -ec, przejściowo -ice. Lit.: KSand 131; Nieckula, -ov- 137; BańMorf 39. IN

Mydlów, wś, tarnob., gm. Iwaniska, 8 km na pld. od Opatowa: de *Midlou* 1228 KMłp II 39; de *Medlov* 1303, de *Midlow* 1339 Kkk I 146, 214; *Mydlow* (1403)1635 ZDM V 22; de *Midlow* 1415 Sand nr 653; *Mydlow* (1446)XVII ZDK II 498; *Midlow* 1470–80 DB I 318; *Mydlow* 1508 ŻDz XV 462; *Mydlow* 1529 LR 379; *Mydlow* 1564–65 Lu-sand 328; *Mydlow* 1578 ŻDz XIV 178; *Mydlow* 1787 Spis 381; *Mydlów* 1827 Tabella II 36; *Mydlów*, wś i folw., *Mydlów poduchowny*, wś 1885 SG VI 823–4; *Mydlów* 1921 Sk III 82; *Mydlów*, -towa, *mydlowski* 1966 UN 27, 49. — Nazwa od n. os. *Mydło* (: *mydło*) SSNO III 588, z suf. -ów. Człon odróżniający od przym. *poduchowny* wskazuje na dawną własność kościelną. Lit.: KSand 131; Nieckula, -ov- 137; BańMorf 39. IN

Mydom zob. *Nidom*

Mygowo zob. *Dąbrówka* (12), *Migowo* *Łę-borskie*

Myhnowec zob. *Michniowiec*

Myje, wś, kal., gm. Ostrzeszów, 3 km na pln. od Ostrzeszowa: *Myje* al. *Meja*, niem. *Kamillenthal*, kol. 1885 SG VI 824; *Myje*, niem. *Kamillenthal*, wś 1921 Sk X 67, 148; *Myje* 1952 UW 69; *Myje*, -jów 1981 WUN II 496. — Nazwa od nazw. *Myja*, *Meja* (: *myć* (*się*), *myjać*) RymSEN II 55, 128, w l. mnogiej. Oboczna n. niem. od im. *Kamille* lub od ap. *Kamille* 'rumianek' + *Thal* 'dolina'. EB

Myjomice, wś, kal., gm. Kępno, 5 km na pln.-wsch. od Kępna: *Migemici* 1253 SGHWiel 118; binum *Myiomnicz* (1360)XV KW III 163; *Myjomice* 1437 Koz II 492; *Myjomycze* 1518, *Miomnicze* 1553 ŻDz XIII 213, 306; *Myjomice*, wś 1885 SG VI 824; *Myjomice*, obsz. dw. 1921 Sk X 33; *Myjomice*, -mic, *myjomski* 1971 UN 81, 8. — Od n. os. **Myjem(a)*, **Myjom(a)*, utworzonych od podstawy *myj-* na

wzór n. os. typu *Lubom, Radom, Strzegom*, z suf. -ice.. Lit.: SHGWiel 118–9. EB

Mykanów, wś, częst., gm. Mykanów, 13 km na płn.-wsch. od Częstochowy: *Mitanou* (!) 1262, *Mitanou* (!) 1264 KMlp I 67, 83; *Mikanow* (1396) XVI ZDK I 216; *Mykanow* 1470–80 DB II 101; *Mykanow* 1511 ŻDz XIII 212; *Mykanow* 1511–23 ŁLB I 524; *Mikanow* 1552 ŻDz XIII 303; *Mykanów* 1827 Tabella II 36; *Mykanów* 1885 SG VI 824; *Mykanów* 1952 UW 254; *Mykanów*, -nowa 1981 WUN II 496; gw. *mykanuf*, -nova, *mykanoski*. — Nazwa od n. os. **Mykan*, z suf. -ów. Do n. os. por. nazw. *Myka*, *Mykanik* RymSEN II 128, czasownik *mykać* 'ucho-dzić', też *przemykać*, *umykać*, *zmykać*. Lit.: SHGŁecz II 231; SHGWiel 119; Nieckula, -ov- 137. EB

Myki, wś, olszt., gm. Dywity, 6,5 km na płn.-wsch. od Olsztyna: ad *Mykendorff* (1348) XV PrUr IV 352; *Miken* (1399) MWrm V 314; in *Myken*, *Miken* (1430) MWrm IX 342; *Miken*, *Mica*, *Micken* 1517 OSG VIII 8; *Mica* 1519 Ger 98; *Micken* 1615 RŁWrm 269; *Micken* 1717 GuldWij 67; *Miky* XVII Oblak 560; *Miken* 1755 MpEnd; *Micken*, wś 1789 Goldb I 141; *Micken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Mücken* 1820 Wald 167; *Mückken* — *Myki* 1879 KętN 196; *Myki*, niem. *Miken*, *Micken* 1885 SG VI 825; *Micken* — *Myki* al. *Mejki* 1946 Ley I 70; *Micken* — *Myki*, *Myk*, *mycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Myki*, *Myk* 1981 WUN II 496; gw. *miłi/hnyki*, -*kiłfi/-ń*, *niikoski*. — Nazwa genetycznie stprus. **Mik-a* (por. zapisy z XVI w.), od n. os. *Micke* TAP 58, zapisana w formach ziemczonych *Micken*, *Mückken*, też z członem -*dorf*. Nazwa osobowa jest derywatem od *Mikola*(j) (lit. *Mykolas* lub *Mikolajus*), por. lit. *Mikā*, *Mikas* Lpvž II 225, 228. Nazwa spolonizowana w XVII w. jako *Miki*, później *Myki*, por. n. os. *Myka* 1534 RymSEN II 128. Leyding przytacza n. *Mejki*, do której por. lit. n. os. *Meikis*, *Meikys* (: *meikti* 'być zdolnym; umieć; znać; płacić') Lpvž II 199. Lit.: Ger 98; Rospond, OSG VIII 33; PospWrm 98. RP

Mykossen zob. **Mikosze**

Myków zob. **Mików**

Mylgast zob. **Miłogoszcz** (3)

Mylin, wś, pozn., gm. Chrzypsko Wielkie, 11 km na wsch. od Sierakowa: dominam Han-kam *Melinszka* (!) 1393 Lek I nr 1529; de *Milino* 1401 KZPozn nr 503; *Melino* 1416, *Melyno* 1422 SHGPn III 221; *Melyno* 1422 RWlkp I nr 1120; de *Myelino* 1435 SHGPn (PZ 13, 11v); *Milynowo* (!) 1451, de *Mylyno* 1471 SHGPn III 221; *Miel-*

nio (!) 1563 SHGPn III 221; *Mielino* 1580 ŻDz XII 8; *Milino* 1622–24, *Mielino* 1789 PPozn (Tab 1, 7 i 6, 124v); *Mylin* 1846 KsP 255; *Mylin* 1885 SG VI 825; *Mylin*, -*na* 1981 WUN II 496. — Nazwa od n. os. *Mila*, *Mila* (: *Miłostaw*) SSNO III 505–6, z suf. -*in(o)*. W nazwie występowało przejście -*il-* > -*el-* w XV–XVI i XVIII w. Dzisiejsza postać *Mylin* jest zapewne wynikiem adideacji do czasownika *mylić*. Lit.: SHGPn III 221–4. Nieckula, -ov- 288; PPozn 187. Z

Myłkiw zob. **Miłków** (5)

Myllerowo zob. **Młynary** (2)

Mylonin, wś zaginiona, leżała w par. Radłów tarn.: Villae ... *Milonin*, *Mylonyn*, villa 1470–80 DB II 404, III 128; *Milonyn* 1529 LR 78; *Milonin* 1579 ŻDz XIV 235. — Nazwa może pochodzi od n. os. *Milona* (: *miły*) RymSEN II 101, z suf. -*ino*. Lit.: OPilz 93. IN

Mylejki zob. **Milejki**

Mymoń, wś, krośn., gm. Zarszyn, 5 km na wsch. od Rymanowa: silve *Mymon* 1518 AGZ XIX nr 3120; *Mymon* 1572 Fast 140, 543; *Mymon* 1794 Ga Cc2; *Mymon*, przys. do Milczy 1885 SG VI 826; *Mymoń* 1921 Sk XIII 43; *Mymoń*, -*monia*, *mymoński* 1966 UN 71, 10. — Nazwa od n. os. **Mymon*, z suf. -*ja*. Antroponim może od licznych ap. z *mimo-*, por. *mimochód*, *mimocieć*, *mimojazd*, *mimopław* SL III 118–9. W formie *Mymon* ukr. -*n* < -*ń*. Lit.: SHGsk II 151; MakSk 113; SŁ I 34; Rieglémk 196. BCZ

Myngeyn zob. **Majne**

Mynien zob. **Mingajny**

Mynkuwin zob. **Miętkie** (1)

Mynthen zob. **Minty**

Mynusen, wś zaginiona, leżała między Łubnicą a Rychlikami, elbl., gm. Rychliki: In *Mynusin* ... ville *Mynusen* (1347) XV PrUr IV 169; *Mynuisen*, *Mynussen*, *Mynussen* (!) ok. 1400 Ger 99. — Zapisy n. ziemczone. Nazwa stprus. **Minus-ai* lub **Minuž*, od prus. n. os. *Mine* TAP 60, 146 (ta od im. typu *Mynne-gayle*, lit. *Mingāila* Lpvž II 249), z suf. balt. -*už-* Ger 99, 255, albo może od n. os. **Minuž-is* jak *Lykuse* TAP 180, zob. *Likusy* (1). Lit.: Ger 99; PrzybBalt 185. RP

Myrcha, wś, siedl., gm. Wiśniew, 6 km na płd. od Siedlec: Molendinum *Mercha* 1564 RPobLu 624v; *Myrcha* 1781 WPar 268; *Myrcha* v. *Myrsze* 1786 MpPerLu; *Myrcha* 1787 Spis 432; *Myrchy* 1827 Tabella II 36; *Mircha* 1870 Cat 82; *Myrcha* stok 1877 Zin I 404; *Myrcha* stok 1885 SG VI 826;

Myrcha 1901 Przew I 397; *Myrcha* 1921 Sk IV 97; *Myrcha*, -chy 1981 WUN II 496. — Nazwa od n. os. *Mercha* albo *Myrcha*, por. zapis *Merchowice* *molen*[dinatores] 1552 ŻDz XIV 394; por. też nazw. *Mercha*, *Myrcha* RymSEN II 67, 128, gw. *myrchać* 'guzdrać się, opóźniać się', *merchać*, *myrchać* 'mierzwic, rozrzucać słome; czochrać, w nieład wprowadzać, miąć', *myrcha* 'klacz; zła kobieta; ścierwo' SW II 923, 1084. Przejściowo n. występuje w formie pluralnej, w XIX w. także z drugim członem od ap. *stok*. Lit.: KosLu 67.

Myscowa, wś, krośn., gm. Krempna, 9 km na pld.-zach. od Dukli: *Mylcova* (!) 1379 KMłp I 409; *Mysslczowa* 1421 SHGKr(GB 4, 25); *Miszczowa* 1450 AGZ XI nr 2890; *Myszczowa* 1451 SHGKr(OK 23, 442); *Miszczowa* 1581 ŻDz XIV 123; z *Myscowej* 1643 Klim nr 521; *Myszczowa* 1680 Rej 304; *Myszczowa* 1765 Żyd 425; *Myscowa* 1885 SG VI 826; *Myscowa* 1921 Sk XIII 19; *Myscowa*, -wej, *myscowski* 1965 UN 60, 55. — Dawniej *Myślcowa*, od n. os. **Myślec* (: *Myślibor*, *Myślimir*), z suf. -owa. Zmiana *Myślcowa* > *Myscowa* to wynik uproszczenia grupy spółgłoskowej -ślc- > -sc-. Lit.: RBiecz 34; Riegłemk 196; BańMorf 137.

Mysiadło, wś, warsz., gm. Lesznowola, 2 km na pln. od centrum Piaseczna: *Mysiadło* 1885 SG VI 826; *Mysiadło*, -ła, *mysiadłański* 1971 UN 136, 15. — Nazwa może od czasownika *mszeć* 'mchem porastać' SL III 176, z suf. -adło. Wtórnie nawiązanie do przym. *mysi* (: *mysz*). UB

Mysiakowice, wś, piotr., gm. Poświętne, 7,5 km na pld.-zach. od Nowego Miasta nad ilicą: *Volya Myssyakowa* 1511–23 ŁLB I 647; *Volia Missiakowa* 1577 ŻDz XIV 282; z *Myszaowcem* 1789 Lusand I 192; *Mysakowice* (!) 1827 Tabella II 36; *Mysiakowiec* 1877 Zin I 404; *Mysiakowiec* 1885 SG VI 826; *Mysiakowiec* 1921 Sk III 96; *Mysiakowiec*, -wca, *mysiakowiecki* 1969 UN 28, 58. — Początkowo n. zestawiona *Wola Mysiakowa*; człon pierwszy od ap. *wola*, człon drugi od n. os. *Mysiak* (: *mysi*, *mysz*) RymSEN II 129. Wtórnie uniwerbizacja przy użyciu suf. -ec, przejściowo -ice. Lit.: KSand 229; BańMorf 22.

Mysken zob. *Myszki* (3)

Mysków zob. *Mystków*

Myslatyn zob. *Myślecin* (1)

Myslinenn zob. *Myślina*

Myslowitz zob. *Mysłowice* (1)

Mysłachowice zob. *Mysłachowice*

Mysłacz, wś zaginiona, leżała zapewne w dawnej ziemi sanockiej: Paulus ... heres in *Myslacz* 1425 AGZ XI nr 159. — Od n. os. *Myslak*//*Myślak* (: *Myślibor*, *Myślimir*) SSNO III 589, z suf. -jś. BCz

Mysłaki, dziś *Mysłaki*, wś, i *Mysłaki Małe*, os., dawniej wś, olszt., gm. Miłakowo, 14 km na pln.-wsch. od Morąga: *claz velt Koytebrickyde*, warianty: *Koytebrickide*, *Koytebrickyte* 1305 PrUr 1/2, 525; *Preywasyn* 1411–19 Ger 135; *Prebesyn*, *Plesyn*, *Plebesyn* 1427, *Prewig* (!) 1448, *Grossprebissen* 1472, *Prawsen*, nadpis: *Merten von Gross Prevesen* 1482 *GermerSied* 304; *Grossenpreussen* 1482, *Gross Prebessen*, *Clein Prebessen* 1539, *Grosprobenzen*, *Cleinprobenzen* 1543, *Gros Preissen*, *Gross Preussen* (!), *Kleinn Preussen* 1579 *GermerSied* 304–5; *Gross Preussen* (!), *klein Preussen* (!) 1600 *GermerSied* 305; *Gross Prächsen*, wś, i *Klein Prächsen*, folw. 1789 Goldb I 169; *Gr.*, *Kl. Prächsen* 1796–1802 Mp-Schröt X; *Gr. Prägsen* (*Prächsen*), wś, i *Kl. Prägsen*, folw. 1820 Wald 186; *Praegsdén*, *Gross*, wś, i *Praegsdén*, *Klein*, dobra ryc. 1888 SG IX 12; *Gross Praegsdén*, *Praechsen* — *Praksewo*, wś, i *Klein Praegsdén* — *Praksewo*, dw. 1946 Ley I 46, 47; *Prägsden* — *Mysłaki*, -ak, *myslacki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Gross Prägsden* — *Mysłaki*, -lak, *myslacki*, *Klein Prägsden* — *Mysłaki Małe*, -lak -lych, *malomyslacki* 1950 MPol nr A-52; *Mysłaki*, -lak, *Mysłaki Małe*, -lak -lych 1981 WUN II 496. — Według historyków wieś założono na miejscu prus. osady o n. **Koite-/*Kait-brik-ist*. Gerullis, a za nim Toporov, widzą w niej prus. n. os. *Koyte* TAP 47 (hypokorystykiem od im. typu *Tule-koyte*) + **brik* jako zapożyczenie z niem. *Brücke*, dniem. *broekede* 'most', lub ap. bałtycki bez sprecyzowanego znaczenia, z suf. -It-. Nowo założona wieś otrzymała stprus. n. **Preiweis-ai*, od prus. n. os. *Preyweis* TAP 80; por. lit. n. os. *Prievaišas*, utrwaloną w n. m. *Prievaišiai*, utworzoną na wzór n. os. *Prievėlys*, *Prėvelis* (: prus. **prei*- 'przy, wedle, koło' i **-vais*, jak w lit. *vaišės* 'gościna, goszczenie', *vaišinti* 'gościć', n. os. *Vaiš-noras* Lpvž II 513, 1137). W zniemczonych zapisach regularne wahanie *ei* : *e*, *w* : *b*, *ai* : *o* (*e*, *i*); współcześnie utrwalone *g* zamiast *i* w przymiku **prei* (= *Präg*). Nazwa spolonizowana jako *Praksewo*, *Praksewo*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mysłaki* i *Mysłaki Małe*. Lit.: Ger 68, 135; Toporov Prus III 158, IV 112–3; PrzybBalt 185–6. RP

Mysłakowice (1), wś, jel., gm. Mysłakowice, 7 km na pld.-wsch. od Jeleniej Góry: *Ertmansdorf* 1340 Reg nr 6429; *Erdmannsdorf* 1366, *Ertmansdorf* 1370 SNGŚl VIII 78; *Ertmansdorf* 1390 LandbSch II nr 811; *Ertmansdorf* 1530 CdSil XXXV 251; *Erdmannsdorff* 1673 CdSil XXXIII 93; *Erdmannsdorf* 1786 Z VI 367; *Erdmannsdorf*, *Ober*, *Mittel* und *Nieder* 1845 K 122; *Zillertal Mittel*, *Nieder* i *Hohen* 1895 SG XIV 613; *Zillertal-Erdmannsdorf* 1941 Wrzosek 32; *Zillertal-Erdmannsdorf* — *Mysłakowice*, -ic, *mysłakowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Mysłakowice*, -wic 1981 WUN II 496. — Dawna n. niem. od n. os. *Erdmann* Gott 252 + -dorf. Okresowo z członami odróżniającymi od *mittel* 'środkowy', *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny'. Nazwę niem. *Zillertal-Erdmannsdorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mysłakowice*, nawiązująca do n. wsi zaginionej, zob. niżej. Lit.: SNGŚl VIII 78; RospSEMiG 238; Zych, *Rocznik Jeleniogórski* XXX, 1998, 89–98. JCh

Mysłakowice (2), wś zaginiona, leżała w okolicy Sobótki i Mysłakowa, wroc. lub wałb.: *Myslacowicz* 1253 Reg nr 809. — Od n. os. *Mysłak* (: *Myślbor*) SSNO III 589, z suf. -owice. JCh

Mysłakowice zob. **Mysłaków** (1, 2)

Mysłakowo, wś, włoc., gm. Tłuchowo, 10 km na pld.-wsch. od Skepego: *Mysłakowo* 1564 ŻDz XII 315; *Mysłakowo* 1784 MpPerPl; *Mysłakowo* 1827 Tabella II 37; *Mysłakowo* (*Wielkie*) 1885 SG VI 834; *Mysłakowo*, -wa, *mysłakowski* 1972 UN 180, 34. — Od n. os. *Mysłak*, z suf. -owo. UB

Mysłakowo zob. **Mysłaków** (1), **Mysłakówko**, **Namysłaki**

Mysłakowo Kmiece zob. **Mysłakówko**

Mysłakowo Małe zob. **Mysłakówko**

Mysłaków (1), wś, skiern., gm. Nieborów, 5 km na pld.-wsch. od Łowicza: *Myzlicow* 1297 KkM 33 (tu?); *Mysłakovo* (1339)1511–23 ŁLB II 537; *Mislawkowo* (1359)XV KW III 132; *Mysłakow*, *Mislawkowice* (1365)XVI, *Mysłakow* (1405)XVI VisitGn 74, 3; *Mysłakowice* (1406)1511–23, *Mysłakow*, *Myslkowice* (1446)1511–23, *Myslkowice* (1478)1511–23 ŁLB II 538, 545, 543; *Mislawkow* 1511/12 VisitGn 75; *Mysłakow* 1579 ŻDz XVI 149; *Mysłakow* 1792 MpPerRw; *Mysłaków* 1827 Tabella II 37; *Mysłaków* 1885 SG VI 834; *Mysłaków*, -kowa, *mysłakowski* 1973 UN 44, 30. — Od n. os. *Mysłak*, z suf. -ów, -owo. W XIV i XV w. pojawia się

również wariant patronimiczny z suf. -ice. Lit.: SHGŁow II/2, 21. UW

Mysłaków (2), wś, wałb., gm. Marcinowice, 10 km na wsch. od Świdnicy: *Tczanscowa* 1149/50 SUr I 23; *Cescouici* (1193)1512, *villam Tesech* (1193)1435 KŚl I 160, 177; *Cescouici* (1180–1201) XVI SUr I 35; *Cescouice* 1223 KŚl III 51; *Mislawow* (1250)XVI SUr II 251; *Myslawowicz* 1253 SUr III 79; in *Caldinburne* 1292 SUr VI 53; zu *Caldenborn* 1316, v. *Kaldinburn* 1334 Reg nr 3570, 5301; *Kaldenbrunn* 1638, *Kaltenborn* 1666/67 J I 125, 673; *Kaltenbrunn* 1743 SNGŚl VIII 79; *Kaltenbrunn* 1783 Z V 446; *Kaltenbrunn* 1845 K 266; *Kaltenbrunn* 1900 Myc 21, 66; *Kaltenbrunn*, *Ciężkowice* 1941 Wrzosek 19; *Kaltenbrunn* — *Mysłaków*, -owa, *mysłakowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mysłaków*, -kowa 1981 WUN II 496. — Dawniej prawdopodobnie *Ciężkowa*, *Ciężkowice*, od n. os. *Ciężki* SSNO I 377, z suf. -owa, wtórnie -owice. Później *Mysłaków*, *Mysłakowice*, od n. os. *Mysłak*, z suf. -ów, też -owice. Od XIII w. n. niem. *Kaltenbrunn*, od niem. *kalt* 'zimny' i *brunn* 'potok'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Mysłaków*. Lit.: SNGŚl VIII 79. JCh

Mysłakówko, wś, włoc., gm. Tłuchowo, 11,5 km na pld.-wsch. od Skepego: *Mysłakowo* 1564 ŻDz XII 274; *Mysłakowo Kmiece* 1784 MpPerPl; *Mysłakówko* 1827 Tabella II 37; *Mysłakówko* al. *Mysłakowo małe* 1885 SG VI 834; *Mysłakówko*, -ka, *mysłakówkowski* 1972 UN 180, 34. — Nazwa ponowiona z n. wsi *Mysłakowo*, do której dodano człon odróżniający *Kmiece*, też *Małe*, od przym. *kmiecy*, *mały*. Wtórnie nastąpiła uniwerbizacja przy użyciu suf. -ko. UB

Mysław zob. **Mysłowo**

Mysławczewice zob. **Mysławczyce**

Mysławczyce, wś, krak., gm. Proszowice, 8 km na wsch. od Proszowic: de *Mislawchiz* ca 1252 MPH IV 310; *mislawiciz* 1254 CdP III 57; *Mislawceuice* 1255 KMLp I 47; de *Mislawicz* 1377, in *Mislawicze* 1384 Krak nr 477, 2904; *Mysławczyce* 1470–80 DB I 536; *Mysławczyce* 1529 LR 179; *Mislawice* 1581 ŻDz XIV 11; *Mislawice* 1599 DKrak 5; *Mysławczyce* 1629 RPobKr 105; *Mysławcyce* 1680 Rej 105; *Mysławczyce* 1787 MpPerKr; *Mysławczyce* 1827 Tabella II 37; *Mysławczyce* 1885 SG VI 834; *Mysławczyce* 1921 Sk III 104; *Mysławczyce*, -czyc, *mysławczycki* 1964 UN 13, 37; gw. *mysłowofcyce*, -yc, *mysłowocki*. — Od n. os. **Mysławiec* (: *Mysław* SSNO III 528), z suf. -icy, -ice. W XIII w. odnotowana

Mysławice

też forma *Mysławczewice*, a w XVI *Mysławice*. Lit.: RKrak 109; BańMorf 109. IN

Mysławice zob. Mysławczyce, Mysłowice (1)

Mysławy zob. Mysłowo

Mysłki zob. Mystki (2), Mystki-Rzym

Mysłkowce zob. Mystkówiec Stary

Mysłkowice zob. Mystkowice

Mysłkowiec zob. Mystkowiec-Szczucin, Mystkówiec Stary

Mysłkowiec-Gniewosy zob. Mystkowiec-Szczucin

Mysłkowo zob. Mystki (2), Mystkowo, Mystkówiec Stary

Mysłkowo-Bzury zob. Mystkowo

Mysłkowo-Grzymki zob. Mystkowo

Mysłkowo-Pobudzany zob. Mystkowo

Mysłkowo-Pobożanie zob. Mystkowo

Mysłków zob. Mystków

Mysłogoszcz zob. Wola Rososka

Mysłomin, wś zaginiona, leżała w par. Wilczyńska, dziś prawdopodobnie Dwornia, siedl., gm. Wola Mysłowska: *Mysłomyn* 1569, *Mysłomin* (!) 1580 ŻDz XIV 335; [*Mysłomin*, *Mysłominek*] XVI AtSd 148. — Od n. os. **Mysłoma*, z suf. -in. Odnotowano także formę zdrobniałą z suf. -ek. Nazwa osobowa pochodzi od im. typu *Myślibor*, *Niedomysł* SSNO III 591, IV 38 i została utworzona przy pomocy suf. -oma. Dawniej *Mysłomin* utożsamiany był z wsią *Mysłów* (3). Historycy identyfikują go z wsią Dwornia. Lit.: AtSd 148; KStęz 96; Nieckula, -ov- 137. IN

Mysłominek zob. Mysłomin

Mysłoszów, przys., dawniej wś, wroc., gm. Wińsko, 14 km na zach. od Żmigrodu: *Leopoldshain* 1787 Z VII 254; *Leopoldshain*, kol. 1845 K 361; *Leopoldshain* 1941 SOV 214; *Leopoldshain* — *Mysłoszów*, -owa, *mysłoszowski* 1950 MPol nr A-8; *Mysłoszów*, wś 1967 SM 726; *Mysłoszów*, -szowa 1981 WUN II 496. — Dawna n. niem. *Leopoldshain*, od n. os. *Leopold* Gott 324 + *Hain* 'gaj, las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mysłoszów*. Lit.: SNGŚI VIII 79. JCh

Mysłowa zob. Mysłówka

Mysłowice (1), mto, kat.: *Mysłowie* 1105 Ng 198; *Myleiowiz* (!) (1301) K 425; *Mislowicz* seu *Mislimicz* 1326, *Mislawicz* 1335 Reg nr 4589, 5411; de *Mislimicz*, de *Mislowicz* 1346–58, opido *Mysłowicze* 1360 SNGŚI VIII 79; in *Mysłowicze* 1397, *Mysłowicach* 1414 Kat 41; *Mysłowicze* 1442 GrMark II 632; *Mysłowicze* 1458 CdP IV 92; *Mi-*

sowicze (1474)XVI CdSil VI 97; *Mysłowitz* 1517 GrMark II 404; na *Mysłowicach* 1546 Kat 69; na *Mysłowicach* 1568, *Mislowitz* 1605 SNGŚI VIII 79; *Mysłowice* 1609 Kat 80; *Städtel Misłowitz* 1743 SNGŚI VIII 79; *Mysłowitz* 1783 Z II 92; *Mysłowitz*, *Mysłowice* 1845 K 425; *Mysłowice* (*Mysłowitz*), mto 1920 PrusSG 51; *Mysłowice*, -wic 1981 WUN II 496. — Dawniej *Mysłowie*, od n. os. *Mysł* (: *Myślibor*, *Myślimir*) SSNO III 589, z suf. -owice, wtórnie -owice, zniemczone jako *Mysłowitz*. Obocznie w XIV w. *Myślimice*, od n. os. *Myślim* (: *Myślimir*) SSNO III 592, z suf. -ice. Forma *Mysławice* może mieć charakter substytucyjny lub nawiązuje do n. os. *Mysław*. Lit.: SNGŚI VIII 79; BorGŚI 177; RymNmias 156; RospSEMiG 239. JCh

Mysłowice (2), wś, kosz., gm. Sławoborze, 16,5 km na pñ.-zach. od Świdwina: *Moyselgust* 1408/09 LorSNH 75; *Müzelwice* 1564 TrautMElb I 63; *Moistelwitz* 1618 Mplub; *Moizelwitz* 1789 MpGillyPom; *Moitzelfitz* 1804 Rzduma I 162; *Moitzelfitz* 1836 MpUMbl 776; *Moitzelfitz* 1885 SG VI 617; *Moitzelfitz* — *Mysłowice*, -ic, *mysłowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mysłowice*, -wic 1981 WUN II 496. — Na podstawie pierwszego zapisu n. należałoby odczytać jako **Myśligoszcz*, od n. os. **Myśligost*, z suf. -ja. Wtórnie n. od n. os. *Myśl*//*Myśl* SSNO III 589, z suf. -owice. Nazwa niem. *Moitzelfitz* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Mysłowice*. Lit.: LorSNH 75; TrautMElb I 63; Rzduma I 162; Si-ciński, OSG VIII 68. BCz

Mysłowice (3), wś zaginiona, leżała w par. Irządze, częst.: *Misłouici* 1257 KMłp I 53, fals. XIV; *Misłouichi* 1262 KMłp I 75; de *Misłouicz* 1376, de *Misłouicze* 1394, de *Mislow* 1398 Krak nr 47, 5668, 6772; granicierum ... inter Goluchouice et *Misłouice* ... ordinauerint 1399, z *Misłouicz* 1400 Krak nr 8283, 9772; de *Mislowicz* 1413, *Mislowicze* 1420 Kacz nr 2518, 3354; *Myszłowycze* 1470–80 DB III 325; *Mislowice*, *Mislowicze* 1529 LR 158, 164. — Od n. os. *Mysł* SSNO III 589, z suf. -owicy, -owice, też -ów. Lit.: RKrak 109. IN

Mysłowice zob. Myśliwiec

Mysłowicy zob. Mysłowice (3)

Mysłowie zob. Mysłowice (1)

Mysłownia, dziś Stara Mysłownia, cz. wsi Podgórze, dawniej wś, i Nowa Mysłownia, wś, płoc., gm. Gostynin, 4 km na wsch. od Gostynina: *Pavel Mislofna* 1410 SHGRw; *Misłowna* 1412 SHGRw(ADP, perg. 146); *Mijslovna* 1462 KkM

232; *Mislowiyna, Misslowiyna* 1502 Matr III nr 194, 383; *Myslowiujia* 1509 SHGRw (Ep. 6, 76); *Mislowi-
nia*, w tej ... *Myslowiunie* 1564 Luraw 108, 109; *Mislowi-
nia* 1579 ŻDz XVI 193; *Myslowiunia* 1661 Luraw 206; *Myslowiunia* 1789 Luraw 203; *Myslowi-
nia* 1792 MpPerRw; *Myslowiunia* 1827 Tabella II 38; *Myslowiunia*, folw. 1885 SG VI 836; *Myslowiunia* 1902 SG XV/1, 365; *Myslowiunia Stara, Myslowiunia
Nowa*, dwie wsi 1921 Sk I 29; *Nowa Myslowiunia, -
wej-ni, Stara Myslowiunia, -rej-ni* 1981, 1982 WUN II 548, III 291. — Nazwa od n. os. *Mysł* SSNO III 589, z suf. *-(ow)na, -(ow)nia*. Niewykluczona przynależność do nazw kulturowych, jeśli n. pochodzi od ap. *mysł* lub *słowo* (wtedy z suf. *-na*). W wyniku podziału wsi występują przy n. członcy odróżniające od przym. *stary, nowy*. UW

Mysłowo, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, bydg., gm. Sośno, 10 km na pld.-wsch. Sępólna Krajeńskiego: in *Mysławy* 1453, de *Mysze* 1472 Koz V 56, 57; *Mysławy* 1531, *Misław* 1533 Koz III 681; *Mislawi* 1564 SHGKI(NG 19, 199); *Mysławy* 1591 SHGKI(NG 31, 483); *Mysłowo* 1967 SM 726. — Dawniej *Mysławy*, od n. os. *Misław* lub *Mysław* SSNO III 589, 528 (por. n. os. z członem *Mysł*-, np. *Mysłisław* lub *Mi*-, np. *Milostaw*), w l. mnogiej. Postać *Mysle/Misłe* nawiązuje do n. os. *Mysł*. W XVI w. n. przejściowo uległa singularyzacji, a ostatecznie — wpływowi morfologicznemu nazw z suf. *-owo*. ZZ

Mysłowo zob. *Mysłów* (3)

Mysłowska Wola zob. *Wola Mysłowska*

Mysłów (1), wś, częst., gm. Koziegłowy, 8 km na zach. od Myszkowa: *Mysłow* 1430 ZDM II 132; *Mislow* 1470–80 DB II 193; *Mysłow* 1529 LR 114; *Mysłów* 1787 MpPerKr; *Mysłów* 1827 Tabella II 37; *Mysłów* 1885 SG VI 834; *Mysłów* 1921 Sk III 4; *Mysłów, -łowa* 1981 WUN II 496. — Nazwa od n. os. *Mysł* SSNO III 589, z suf. *-ów*. Lit.: RSiew 17. IN

Mysłów (2), wś, jel., gm. Bolków, 4,5 km na pld.-wsch. od Wojcieszowa: *Sibotendorf* 1203 KŚI I 329, fals.; *Sybotindorf* 1311, *Sybotindorf* 1337 Reg nr 3246, 6020; *Seitendorff* 1353 CdSil XXVII 148; *Seitendorf* 1845 K 631; *Seitendorf* 1941 SOV 350; *Seitendorf* — *Mysłów, -owa, myslowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Mysłów, -łowa* 1981 WUN II 496. — Niemieckie formy od n. os. *Zybot, Sybot* SSNO VI 340 + *-dorf*. Antroponimy pochodzenia niem., od *Sibeth* (: *Sigibald*) Gott 459. Od XIV w. n. niem. *Seitendorf*, być może w wyniku adideacji

do ap. *Seite* 'strona, bok'. Nazwa *Mysłów* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 79. JCh

Mysłów (3), wś, siedl., gm. Wola Mysłowska, 6 km na pln.-wsch. od Żelechowa: *Mysłowo* 1430, *Mislow* 1469 SHGLu III 156; *Mysslow* 1503 Matr III nr 759; *Mysłow* 1512 Matr IV/1, nr 1713; *Mysłow* 1529 LR 415; *Mislow* 1580 ŻDz XIV 430; *Mysłów* 1787 Spis 424; *Mysłów* 1827 Tabella II 37; *Mysłów* 1885 SG VI 834; *Mysłów* 1921 Sk IV 74; *Mysłów, -łowa, myslowski* 1970 UN 115, 42. — Od n. os. *Mysł*, z suf. *-owo, -ów*. Lit.: SHGLu III 156–7; KosLu 68; Nieckula, *-ov-* 137. IN

Mysłów zob. *Mysłowice* (3)

Mysłów-Wola zob. *Wola Mysłowska*

Mysłówka, wś, płoc., gm. Piątek, 12 km na pln.-wsch. od Ozorkowa: *Mislaua* 1393, *Mislowka, Misłowa* 1399 Łęcz I nr 2757, 4687, 6209; *Mysłowka* 1511–23 ŁLB II 415; *Mislovka* 1576 ŻDz XIII 56; *Mysłowka* 1793 MpPerŁęcz; *Mysłówka* 1885 SG VI 836; *Mysłówka, -ki, myslów-
wecki* 1972 UN 43, 41; gw. *mysłufka, -ki, my-
słowski*. — Nazwa od n. os. *Mysł*, z suf. *-owa, -ówka*. Lit.: SHGŁęcz I 212. EB

Mystki (1), wś, gorz., gm. Lubiszyn, 8 km na pln.-wsch. od Barlinka: *Neuscheune*, przys. XVIII SHGNM(Brätting 120); *Neuscheune* 1815 SHGNM(Hoffmann 46); Vw *Neuscheun* 1833 MpUMbl 1632; *Neuscheune* — *Mystki, -tek, mystecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mystki, -tek* 1981 WUN II 497. — Nazwa niem. *Neuscheune* od wyrażenia *neu Scheune* 'nowa stodoła'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Mystki*. BCz

Mystki (2), wś, poznań., gm. Nekla, 8,5 km na pld.-zach. od Wrześni: de *Mislcowo* 1363 KW III 228; super *Myslkowo* 1411, *Myslky* 1427 Koz II 493; *Myszlky* 1535 SHGKI(ASK 12, 460); *Myslki* 1536, *Myslky* 1578, *Myslki* 1583 ŻDz XII 205, przyp. 1; *Mystki* 1618–20 PKal 160; Wieś *Mystki* 1789 MKI(Tab 47, 34); *Mystki*, dom. 1885 SG VI 837; *Mystki*, os. 1921 Sk X 105; *Mystki*, wś 1933 SkBy 1097; *Mystki, -tek* 1981 WUN II 497; gw. *mystki, -tek, mystkoski*. — Nazwa od n. os. *Myslek* (: *Myslibor, Przemysł*) SSNO III 589, z suf. *-owo*. W XV w. przybrała postać l. mnogiej *Myslki*. Forma *Mystki* powstała wskutek ubezdźwięcznienia i asymilacji pod względem miejsca artykulacji grupy spółgłoskowej *-silk-* w *-stk-*. ZZ

Mystki (3), cz. wsi Barczyzna, dawniej wś, poznań., gm. Nekla: *Mystki*, niem. *Rehthal*, kol.

Mystki-Rzym

1885 SG VI 837; *Mystki*, niem. *Relthal*, wś 1921 Sk X 113, 148; *Mystki*, -ków 1981 WUN II 497. — Prawdopodobnie n. ponowiona z n. *Mystki* (2). Nazwa niem. *Relthal* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Mystki-Rzym, wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 2,5 km na pld.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: Selo *Mystiki* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 217; *Mistki* 1551, *Mystki* 1561 HalBiał I 124; *Mislki* 1569 UPL 242; *Myslki* 1580, *Mystki* 1591 ŻDz XVII/1, 96, 149; *Mystki* 1647, *Mystki* Rzym 1668 HalBiał I 124; *Mystki* 1795 MpPerPd; *Mystki rzym* 1827 Tabella II 37; *Mystki Rzym* 1839 MpKwat VI 6; *Mystki-Rzym* 1885 SG VI 837; *Mystki-Rzym*, -tek -mu, *mystkowski* 1974 UN 155, 105. — Pierwotnie *Mystki*, później *Mystki*, por. Mathias *Mistek* (z tej wsi) 1552 HalBiał I 124, Mathias *Mislek* ... de *Mislki* 1569 UPL 243. Człon drugi *Rzym* — to zapewne pierwotnie n. karczmy. Lit.: HalBiał I 124. EB

Mystkowice, wś, skiern., gm. Łowicz, 11 km na zach. od Łowicza: *Mistkowice* (1359) XV KW III 132; *Myslkowycze* (1445), *Myslkowice*, *Myslkowycze* (1456) 1511–23 ŁLB II 248, 247; *Myslkowice* (1478) XVI VisitGn 16; *Myslkowice*, *Mystkovicze* 1511–23 ŁLB II 347; *Mislkowice* 1579 ŻDz XVI 150; *Mystkowice* 1792 MpPerRw; *Mystkowice* 1827 Tabella II 37; *Mystkowice* 1885 SG VI 837; *Mystkowice*, -wic, *mystkowicki* 1973 UN 44, 24. — Od n. os. *Myslek* SSNO III 589, z suf. -owice. Zmiana *Myslkowice* > *Mystkowice* polega na ubezdźwięcznieniu i asymilacji pod względem miejsca artykulacji grupy spółgłoskowej -słk- > -stk-. Lit.: SHGŁow II/2, 23; Taszycki-PatrMz 56. UW

Mystkowiec zob. **Mystkówiec Stary**

Mystkowiec-Gniewosy zob. **Mystkowiec-Szczucin**

Mystkowiec-Kalinówka, wś, ostrol., gm. Zatory, 14 km na zach. od Wyszkowa: *Mystkowiec-Kalinówka* 1921 Sk I 138; *Mystkowiec-Kalinówka*, -wca -ki 1981 WUN II 497. — O członie pierwszym zob. *Mystkówiec Stary*, człon drugi od przym. *kalinowy* (: *kalina*), z suf. -ka. UB

Mystkowiec Stary zob. **Mystkówiec Stary**

Mystkowiec-Szczucin, wś, ostrol., gm. Zatory, 15 km na zach. od Wyszkowa: Gniewoszs de *Myslkowycz* (!) 1494 SHGMz(Ep. 15, 89v–90); Gnyevoss de *Mislkowycz* 1496 SHGMz(Ep. 15, 55v–56); Gniewosium de *Myslkowycz* 1511 ZHer nr 901;

Myslkowiec Gniewosy 1530, *Myslkowiecz Gniewosz* 1542 AtMz; Kozłowo *Mislkowicz* 1578 ŻDz XVI 411; *Mystkowiec Szczucin* 1783 MpPerMz; *Mystkowiec Szczucin* 1827 Tabella II 37; *Mystkowiec Szczucin* 1839 MpKwat IV 2; *Mystkowo* (!) *szczucin* 1885 SG VI 837; *Mystkowiec-Szczucin* 1921 Sk I 138; *Mystkowiec-Szczucin*, -wca -na 1981 WUN II 497. — W XVI w. *Myslkowiec-Gniewosy*; o członie pierwszym zob. *Mystkówiec Stary*, człon drugi od n. os. Gniewos(z), w l. mnogiej (por. pierwsze zapisy). Od XVIII w. *Mystkowiec-Szczucin*; człon drugi od n. os. *Szczuka* SSNO V 294, z suf. -in. UB

Mystkowo, wś, ciech., gm. Baboszewo, 13 km na pln.-zach. od Płońska: *Myszlcow* 1297 KMaz I nr 42; *Mislcowo* 1400, *Miszlkowo* 1405 Płoi nr 14, 628; *Mislkowo*, ... de alio *Mislkowo* 1412, *Mislkowo* 1413, *Mislkowo*, alio *Mislkowo* 1414, *Myslkowo* 1416 Płoi nr 1913, 2106, 2143, 2164, 2627; *Mislcowo* 1435 Zakr II nr 1348; *Myslkowo Pobożany*, alio *Myszkowo Grzymki* 1523 ZHer nr 984; *Mislkowo Bzury*, *Mislkowo Grzymki*, *Mislkowo Pobodżany* 1578 ŻDz XVI 110; *Mystkowo* 1784 MpPerPl; *Mystkowo grzymki* 1885 SG VI 837; *Mystkowo* 1921 Sk I 123; *Mystkowo*, -wa 1981 WUN II 497. — Od n. os. *Myslek*, *Myslk*, z suf. -owo. W XVI w. istniały trzy wsi: *Mystkowo-Bzury*, *Mystkowo-Grzymki* i *Mystkowo-Pobożanie*/Mystkowo-Pobodżany. Człony drugie nazw zestawionych od n. os. i heral. *Bzura* SSNO I 296, od n. os. i heral. *Grzymek* SSNO II 227, w l. mnogiej, oraz od n. heral. *Pobodze*, *Pobożanie*, *Pobożany* SSNO IV 295–6. Forma *Mystkowo* powstała na skutek przejścia -słk- > -stk-. Lit.: SHGPI 205–6; Wolf, Onom II 78–9; ZMaz 272, 300. UW

Mystków, wś, nowosąd., gm. Kamionka Wielka, 6 km na wsch. od Nowego Sącza: *Myslcow* 1325–27 MVat I 144; *Mislcow* (1339) 1445 Kkk I 216; *Mistkow* (1464) 1611 Cdp III 440; *Miszlilkow* 1470–80 DB II 305; *Myslkow* 1529 LR 278; *Misztow* (!), *Myslkow* 1564 Lukrak I 162; *Mislkow* 1618, *Myslkow* 1634 U nr 4101, 4128; *Myslkow* 1680 Rej 214; *Myszków* 1885 SG VI 837; *Myszków* 1921 Sk XII 15; *Myszków*, -kowa, *mystkowski* 1964 UN 9, 38; gw. *mysk[#]łłfl/myskuł*, -owa, *mysk[#]aski*. — Od n. os. *Myslek* SSNO III 589, z suf. -ów. Postać *Mysków* powstała w wyniku uproszczenia -słk- > -sk-, a *Myszków* wskutek asymilacji pod względem miejsca artykulacji grupy spółgłoskowej -słk- > -stk-. Lit.: PŚad I 75–6; Górniewicz, Onom XII 26–7. IN

Mystkówiec Stary, dziś *Stary Mystkówiec*, wś, ostroł., gm. Somianka, 13 km na zach. od Wyszko-
wa: *Miskowiec* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 17v); *Miskowecz* 1424 Zakr I nr 171; *Miskowecz*, *Misla-*
kowecz 1425, *Myslcowcze* 1428 MkM I nr 60, 204,
736; *Mylkowecz* 1429 MkM II nr 125; *Miskowecz*
1434 Zakr II nr 44; *Myslkowycz* (1443)1456 SHG-
Mz(MK 3, 282v); *Mystkowicz* 1476 SHGMz(Ep. 13,
45v); *Myslowycz* 1477 SHGMz(Ep. 13, 139); *Mysl-*
kowycz 1480 SHGMz(Ep. 13, 278); *Myskowiec* 1485
SHGMz(Ep. 11, 110v); *Myszlkowycz* 1488 SHGMz
(Ep. 10, 583); *Myslkowo*, *Myslkowycz* 1489 SHG-
Mz(Ep. 10, 652-653 i 706-707); *Antiqua Misko-*
wiecz 1523 SHGMz(Z. 25, 206); *Myslkowiec Antiqua*
1578 ŻDz XVI 411; *Myslkowiec stary* 1827 Tabella
II 37; *Myslkowiec Stary* 1839 MpKwat IV 2; *Mystko-*
wiec stary 1885 SG VI 837; *Stary Mystkówiec*, -rego
-wca, *mystkowiecki* 1971 UN 149, 21. — Dawniej
Mystkówiec/Myslakowiec, od n. os. *Mystek*, *Myslk*,
także *Myslak* (: *Myslibor*) SSNO III 589, z suf. -owiec
(gw. -ówiec), -owce (l. mn.), też -owo. Forma *Myst-*
kowiec powstała w wyniku ubezdźwięcznienia
i asymilacji pod względem miejsca artykulacji gru-
py spółgłoskowej -*stk-* > -*stk-*. Od XVI w. n. wystę-
puje z członem odróżniającym od łac. *antiquus*,
pol. *stary*. Lit.: ZMaz 271-2; Rzetelska-Feleszko,
SPFS 16, 95. UB

Myszadla, wś, siedl., gm. Jadów, 5,5 km na
płd. od Łochowa: Wieś *Missadla*. Tę wieś p. sta-
rosta łowski Mikołaj Zawisza posadził z serowego
korzenia na lesie *Miszadla* w puszczy łochowskiej
(1565) Lumaz II 165; *Myszadla* 1783 MpPerMz;
Myszadla 1827 Tabella II 37; *Myszadla* 1839 Mp-
Kwat V 4; *Myszadla* al. *Myszadly* 1885 SG VI
839; *Myszadla* 1921 Sk I 141; *Myszadla*, -del 1981
WUN II 497. — Od n. lasu *Myszadla*, którego
n. związana jest z czasownikiem *mszeć* 'mchem
porastać' SL III 176, z wstawnym -y-. UB

Myszaki, wś, piotr., gm. Bełchatów, 4 km na
płn.-wsch. od Bełchatowa: *Myschakj*, *Mysyaki*
1511-23 ŁLB II 219, 220; *Missiaki* 1552 ŻDz XIII
256; *Myszaki*, kol. 1885 SG VI 838; *Myszaki* 1921
Sk II 68; *Myszaki* 1952 UW 96; *Myszaki*, -ków,
myszacki 1972 UN 39, 6; gw. *mysaki*, -kuf. — Od
n. os. *Miszak* (: *Myslibor*) lub *Myszak* (: *Mirowsław*,
Michał) SSNO III 529-30, w l. mnogiej. Trudno
rozstrzygnąć, jak n. brzmiała pierwotnie: *Myszaki*
czy *Miszaki*. Jeśli jej podstawą była n. os. *Miszak*,
to n. m. uległa wtórnej adideacji do ap. *mysz*
lub n. os. *Myszak*. EB

Myszaki zob. Andrzejówka (4)

Myszaków, wś, koniń., gm. Zagórów, 7 km
na pld.-zach. od Zagórowa: de *Misszakowo* 1413
Koz V 58; de *Miszacowo* 1418, de *Myszacowo*
1429 RWlkp II nr 560, 932; *Myszyakowo* 1511-23
ŁLB I 283; *Missakow* 1565 SHGKI(ASK 13, 26);
Myssakow 1579 ŻDz XII 241; *Myszakowo* 1674
MKI(ASK 74, 163); *Myszaków* 1827 Tabella II 37;
Myszaków, wś, folw., młyn 1885 SG VI 838; *My-*
szaków, -kowa 1981 WUN II 497. — Od n. os.
Miszak/Myszak, z suf. -owo, wtórnie -ów. Lit.:
Nieckula, -ov- 137. ZZ

Myszakówek, wś, koniń., gm. Zagórów, 8 km
na pld.-wsch. od Pyzdr: *Myszakowko* 1802-03
MpGillyPr; *Myszakowek* 1859 MpChr; *Mysza-*
kówek, wś 1885 SG VI 838; *Myszakówek*, -wka
1981 WUN II 497; gw. *myśakuwek*, -fka, *myśa-*
koski. — Od n. wsi *Myszaków*, leżącej w pobliżu,
z suf. -ko, -ek. ZZ

Myszczyn, wś, warsz., gm. Ożarów Mazowie-
cki, 7 km na płn.-wsch. od Błonia: *Myszczyno*
1410, 1493 SHGMz(MK 18, 58); *Miszczino* 1425
MkM I nr 122; *Miszczino* 1453 ZHer nr 92; do
myszczina 1480 Warsz nr 1508; *Myszczynska* me-
rica 1471, 1491 SHGMz(MK 9, 192v); *Mischczin*
1495, *Myszcziny* 1497 SHGMz(Ep. 15, 94 i 118v);
Miscino 1580 ŻDz XVI 284; *Myszczyni* 1603 Łuk-
Op 280; *Myszczyni* 1783 MpPerMz; *Myszczyni*
1827 Tabella II 37; *Myszczyni* 1839 MpKwat IV
3; *Myszczyni* 1885 SG VI 839; *Myszczyni*, -na 1981
WUN II 497. — Od n. os. *Miszka/Myszka* SSNO
III 531, z suf. -ino, wtórnie -in. UB

Myszeniec zob. Myszyniec (1)

Myszewko, wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański,
5 km na pld.-wsch. od Nowego Dworu Gdańskie-
go: in *paruo musdorp* (1332) MWrm I 429; von
beidin *Musdorf* 1348 MWrm II 122; *paruum Mus-*
dorp, *Parvo Musdorp* 1359 PrUr V 463, 464; *Cleyne*
mawsdorff (1378) MWrm V 39; *Cleyu Mawsdorff*
1456 SHGWrm(Regesta I 4174); *Minor Musdorf*
1536 Matr IV/3, nr 18279; w *Mustorphie*, z *Mustor-*
phem 1565 Lumalb 25, 34; *Minoris Maudorff* 1661
Font LVIII 17; *Kl. Maudorff* 1796-1802 MpSchröt
X; *Maudorff Kl.* 1885 SG VI 180; *Kleinmausdorf* —
Myszewko, -a, *myszewecki* 1947 MPol XXV nr 111;
Myszewko 1952 UW 190; *Myszewko*, -ka 1981 WUN
II 497. — Nazwa niem. od n. *Mausdorf*, pol. *My-*
szevo (1), lub wprost od nazw. założyciela, zob.
Myszevo (obie wsi powstały w tym samym czasie),
z członem odróżniającym od łac. *parvus*, niem.

Myszewko

klein 'mały'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Myszewko*. WK

Myszewko zob. **Miszewko** (1)

Myszewo (1), wś, elbl., gm. Nowy Staw, 10 km na wsch. od Nowego Stawu: in *maiori villa musdorf* (1332), de villa *vrydewalde*, in villa *vrydenwalde*, *vrydewalt* (1337) MWrm I 428, 474, przyp. 2; von beidin *Musdorf* 1348 MWrm II 122; *Magna Musd[orp]* 1358, *Magno Musdorf* 1359 PrUr V 397, 464; *Grosse mawsdorff* (1378), *grosse Musdorff* (1395) MWrm V 39, 278; *Groszemusdorff* 1400 MKB 37; *Maior Musdorff* 1536 Matr IV/3, nr 18279; *Maioris Mausdorf* 1661 Font LVIII 17; *Gr. Mausdorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Mausdorf Gr.* 1885 SG VI 180; *Gross Mausdorf* — *Myszewo*, -a, *myszewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Myszewo*, -wa 1981 WUN II 497. — Nazwa niem. od n. os. *Mus*, por. *Johanni dicto Mvs* (1332) MWrm I 427–8, któremu rada miasta Elbląga nadała ziemię na założenie wsi, oraz -*dorf*, średniem. -*dorp* Lübben 82. Do n. os. por. niem. *Maus*, średniem. *mūs* 'mysz'. Oboczna n. *Friedewalde*, od n. os. *Fried(e)wald* Gott 191 lub od ap. *Friede*, średniem. *vrede* 'pokój, spokój' Lübben 539 i od *Wald* 'las'. Lit.: Górnowicz, PMT IV 59. WK

Myszewo (2), przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, płoc., gm. Mochowo, 11 km na pld.-zach. od Sierpca: *Mysewo* 1531, *Myschewo-Zulthowo* 1575 SHGPi 354; *Miszewo* 1578 ŻDz XVI 48; *Myszewo*, wś 1885 SG VI 841; *Myszewo*, przys. 1967 SM 726. — Od n. os. *Mysz* SSNO III 590, z suf. -*ewo*. O członie *Żółtowo* zob. *Żółtowo*. Lit.: SHGPi 354; ZMaz 272. UW

Myszewo zob. **Miszewo** (2)

Myszewo-Myszki zob. **Myszki** (1)

Myszewo-Prązki zob. **Myszki** (1)

Myszewo-Żółtowo zob. **Myszewo** (2)

Myszecin, wś, ziel., gm. Szczaniec, 8 km na pln.-wsch. od Świebodzina: *Moscliten* 1670, *Muscliten* 1679, *Moscliten* 1687/88 J III 95, 271, 640; *Muscliten* 1822 MpUMbl 2056; *Muscliten* — *Myszecin*, -na, *myszeciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Myszecin*, -na 1981 WUN II 497. — Nazwa niejasna. Być może to dawna n. *Mosty*, od ap. *most*, w l. mnogiej, zapisana w postaci zgermanizowanej. W okolicy przepływa kilka strug, dopływów Lubnicy. Po 1945 r. nadano urzędowo n. *Myszecin*. JCh

Myszka zob. **Mniszek** (1)

Myszki (1), wś, płoc., gm. Mochowo, 10 km na pld.-zach. od Sierpca: *Myschewo-Myszky*, *My-*

schewo-Prashky 1531 SHGPi 354; *Miski* 1578 ŻDz XVI 48; *Zolthovo-Myski* 1581 SHGPi 354; *Myszki*, wś 1885 SG VI 842; *Myszki*, przys. 1967 SM 726; *Myszki*, -szek 1981 WUN II 497. — O n. *Myszewo* zob. *Myszewo* (2), o n. *Żółtowo* zob. *Żółtowo*. Człony drugie od n. os. *Myszka* SSNO III 590, w l. mnogiej, oraz od ap. *prązek* (: *pręga*, *prąga* 'pas' SW IV 1001), także w l. mnogiej. Lit.: SHGPi 354. UW

Myszki (2), wś, pozn., gm. Kiszewo, 8 km na pld.-zach. od Klecka: de *Myszki* 1407 KZPozn nr 2898; in villa *Mischky* 1438 AC II nr 344; *Myschky* 1511–23 ŁLB I 53; *Miszki* 1580 ŻDz XII 157; *Myszki* 1618–20 PKal 218; *Myszki*, wś i dom. 1885 SG VI 842; *Myszki*, -szek, *myszecki* 1967 UN 77, 26; gw. *myški*, -šek, *myščiyski*. — Od n. os. *Miszek*/*Myszek* (: *Myślibor*, *Miłostaw*) lub *Miszka*/*Myszka*, w formie l. mnogiej. ZZ

Myszki (3), wś, suwał., gm. Biała Piska, 8 km na pln.-wsch. od Białej Piskiej: *Miszken* 1449 Kettl. 426; *Meußen wege* 1465, *Clemicken grentzte Mißken* 1472, *Misck* 1480, *Misker* 1495 BiałKol 35, 457; *Myszky* 1505 Kettl. 426; *Missken* 1785 Goldb III 130; *Mußken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Myskin* 1839 MpKwat V 1; *Mysken* — *Myszki* 1879 KettN 149; *Myszki*, niem. *Mis(z)ken* 1885 SG VI 842; *Misken* 1938, *Mysken* — *Miszki* 1946 Ley I 91; *Misken* — *Myszki*, -szek, *myszecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Myszki*, -szek 1981 WUN II 497; gw. *niiskel/misken*, do *misk*. — Od nazw. odbiorcy nadania z 1449 r. Klimka *Myszki*. W formie zniemczonej *Mis(z)ken*. *Myskin* to postać średniem., z -*in* zamiast -*en*. Według Toeppena akt lokacyjny dla wsi pochodzi z 1448 r. W 1938 r. urzędowo zmieniono n. wsi na niem. *Misken*. Lit.: GórniRWrm 210; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 122; BiałKol 33, 35, 45–7. RP

Myszki zob. **Grochy-Myszki**, **Mniszek** (4), **Mniszki** (3)

Myszkowa, folw. dziś nieistniejący, należał do Glin Małych, rzesz., gm. Borowa: *Myeskowa* 1529 LR 21; *Mieszkoiva* 1564–65 Lusand 325; *Mieszkowa* 1578 ŻDz XIV 203; *Myszkowa* 1794 Ga Cc2; *Myszkowa*, folw. 1885 SG VI 847. — Od n. os. *Mieszek* (: *Mieciślaw* lub *miech*) SSNO III 476, z suf. -*owa*. Zmiana n. na *Myszkowa* nastąpiła wskutek skojarzenia z ap. *mysz*; por. też n. os. *Myszek* SSNO III 530. Lit.: Nieckula, -*ov-* 131. IN

Myszkowice (1), wś, biał., gm. Platerów, 10 km na pln. od Łosic: z *Ruskowa* *Mystkowic* (!) 1528

ŻDz XVII/1, 186; *Myśkowicze*, z *Myśkowicz* 1569 UPL 289; *Myszkowice* 1795 MpPerPd; *Myszkowice* 1839 MpKwat VI 7; *Myszkowice* 1884, *Myszkowice* 1885 SG V 868, VI 843; *Myszkowice*, -wic, *myszkowicki* 1971 UN 128, 20. — Od n. os. *Myszek*, *Myszka* (: *Myślbor*, *Myślimir*) SSNO III 530–31, z suf. -owice, por. też brus. n. os. *Myszka* *Myszko* BiryłaBA II 291. W okresowej postaci *Myszkowice* — adideacja do n. os. *Miszka*. EB

Myszkowice (2), wś, kat., gm. Bobrowniki, 10 km na pld.-zach. od Siewierza: de *Mischowicz* 1374 ZDM IV 176; *Miskowicze* 1443 GrMark II 629; *Myszkowicze* 1470–80 DB III 68; *Myśkowicze* 1529 LR 94; *Myszkowice* 1787 MpPerKr; *Myszkowice* 1827 Tabella II 37; *Myszkowice* 1885 SG VI 843; *Myszkowice*, -wic 1981 WUN II 497. — Od n. os. *Myszek*, *Myszka*, z suf. -owice. Lit.: RSiew 17. IN

Myszkowice zob. *Myszków*

Myszkowice-Łubianki zob. *Łubianki*

Myszkowiec, wś, chelm., gm. Dorohusk, 22 km na wsch. od Chelma: *Myszkowiec* 1885 SG VI 843; *Myszkowiec*, -wca, *myszkowiecki* 1970 UN 108, 35; *Myszkowiec*, -wca 1981 WUN II 497; gw. *myśkoŵec*, -uca, *myśkoŵeck*i. — Od n. os. *Myszek* lub *Myszka*, z suf. -owiec. Lit.: CzChelm 182. BCz

Myszkowo, wś, pozn., gm. Szamotuły, 6 km na pld. od Szamotuł: de *Miszcowo* 1388, *Miscowo* 1389, *Miskowo* 1390 Lek I nr 465, 643, 869; *Miscowo* 1391 RWlkp I nr 258; *Miszcowo* 1406 KZPozn nr 2591; *Miszkwow* 1407 SHGPn III 224; *Myśkwow* 1423 RWlkp I nr 1136; *Myszkowo* 1449 SHGPn III 224; *Myscowo* 1504, *Mischkowno* 1512 SHGPn III 224; *Miskowo* 1580 ŻDz XII 16; *Myskwo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 18); *Myszkowo* 1789 PPozn(Tab 6, 193v); *Myszkowo*, dom. 1885 SG VI 844; *Myszkowo*, -wa 1981 WUN II 497. — Od n. os. *Miszek*//*Myszek* SSNO III 530–1, z suf. -owo. Lit.: SHGPn III 224–5; PPozn 199. ZZ

Myszków, mto, częst.: *Myszków* 1443 ŻDz XV 452; *Mszkwow* (!) 1487 Matr I nr 1878; *Myszków* 1662 ŻDz XV 52a; *Myszków* 1787 Spis 354; *Myszkowice* 1789 SHGKrMat 194; *Myszków* 1827 Tabella II 37; *Myszków*, wś 1885 SG VI 842; *Myszków* 1901 Przew I 398; *Myszków Nowy*, wś, *Myszków Stary*, wś 1921 Sk III 10; *Myszków*, mto 1949 DzU nr 52, poz. 396; *Myszków*, -kowa 1981 WUN II 497; gw. *myśkuf*, -ova, *myśkoski* (dzielnice miasta: *myśkuf nowy*, *myśkuf stary*). — Od n. os. *Myszek*, z suf. -ów, przejściowo też -owice. W XX w.

odnotowano dwie wsi o n. z członami odróżniającymi od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: RKrak 109–10; Nieckula, -ov- 137; RospSEMiG 239; RymN-miast 157. IN

Myszorka zob. *Kaletnik* (1)

Myszowice, wś, opol., gm. Korfantów, 6 km na zach. od Korfantowa: *Myssowitz* ok. 1300 CdSil XIV 103; *Mauschwitz* 1522 CdSil XXXIII 38; *Mauschwitz* 1651/52 J I 206; *Mauswitz* 1743 SNGŚI VIII 79; *Mauschwitz*, polnisch *Myschowice* 1783 Z II 35; *Mauschwitz*, *Myszowice* 1845 K 402; *Myszowice*, niem. *Mauschwitz* 1885 SG VI 844; *Myszowice* (*Mauschwitz*) — *Mauschdorf* 1939 Prus 52; *Mauschdorf* — *Myszowice*, -ic, *myszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Myszowice*, -wic 1981 WUN II 497. — Nazwa od n. os. *Mysz* SSNO III 529, z suf. -owice, zmieniona jako *Mauschwitz*. Nazwa *Mauschdorf* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Myszowice*. Lit.: SNGŚI VIII 80; BorGŚI 177. JCI

Myszowo zob. *Miszewo* (2)

Myszyniec (1), dziś *Stary Myszyniec*, wś, *Myszyniec-Koryta*, wś, i *Myszyniec*, mto, ostrol., gm. *Myszyniec*: *Myszyniec* 1650, w wiosce *Myszyniec* inaczej zwanej *Jezupole* 1718, *Martuny* czyli *Myszyniec Nowy* 1741, *Myszyniec Kościelny* albo *Poświętne* 1774 Paprocka 14–22; *Myszeniec*, *Myszeniec*, *Martuny* 1783 MpPerMz; rzeczona wieś *Myszyniec Nowy* czy *Martuny* 1789 Paprocka 23; *Myszyniec Stary*, *Myszyniec*, mto 1827 Tabella II 37; *Myszyniec Stary*, *Myszyniec* 1839 MpKwat IV 1; *Myszeniec Stary*, *Myszeniec Nowy*, os. 1885 SG VI 839; *Myszyniec Stary*, *Myszyniec*, os. m. 1921 Sk V 75; *Myszyniec Stary*, *Myszyniec* 1952 UW 21; *Koryta*, kol. 1967 SM 515; *Myszyniec*, -ica, *Myszyniec-Koryta*, -ica -ryt, *Stary Myszyniec*, -rego -ica 1981, 1982 WUN II 498, III 331. — Założeniem osady była misja jezuitów, którzy w 1650 r. na jej założenie otrzymali przywilej od króla Jana Kazimierza, potwierdzony w 1654 r. Osada powstała wokół niej zwała się *Myszyniec*. Nazwa zapewne od n. os. *Miszyn*//*Myszyn* (: *Milobor*, *Myślbor*) SSNO III 532, z suf. -ec, lub może od ap. *mysz*, z suf. -(ini)ec. W XVIII w. osadę określano obocznie jako *Jezupole*, w formie złożenia, od *Jezu(s)* + *pole*, w nawiązaniu do nazwy zgromadzenia jezuitów, oraz *Myszyniec Kościelny*, także *Poświętne* — człon odróżniający i n. oboczna wskazywały na własność kościelną (w 1774 r. misję zamieniono na probo-

stwo, a jezuici stali się księżmi diecezjalnymi). W 1741 r. pojawiła się nowa osada określana jako *Myszyniec Nowy* albo *Martuny*. Założycielem tej osady był *Martyn* (*Marcin*) Smolarz. Nazwa od im. pierwszego osadnika, w l. mnogiej. Współcześnie *Myszyniec*, mto, oraz *Stary Myszyniec* i *Myszyniec-Koryta*, dwie wsi. Człon *Koryta* od ap. *koryto*, w l. mnogiej. Lit.: Paprocka, *Myszyniec*, 1993, 14–32; RymNmiast 157. UB

Myszyniec (2), przys., dawniej wś, warsz., gm. Radzymin, 10 km na płn.-zach. od Radzymina: *Myszyniec*, wś 1885 SG VI 845; *Myszyniec*, wś 1967 SM 727; *Myszyniec*, -ńca 1981 WUN II 498. — Od n. os. *mysz*, z suf. -(ini)ec, lub może n. ponowiona. UB

Myszyniec-Koryta zob. *Myszyniec* (1)

Myszyniec Nowy zob. *Myszyniec* (1)

Myszyniec Kościelny zob. *Myszyniec* (1)

Myszyniec Stary zob. *Myszyniec* (1)

Myszyno, wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. plockim, w par. Koziebrody, ciech., 8 km na zach. od Raciąża: *Miszino* 1373 SHGP I 206; *Miszino* 1388 KkM nr 114; *Myssyno* 1408 Se 382; *Miszyno* 1408 HMil 16; *Misino* 1578 ŻDz XVI 90; *Myszyno* 1827 Tabella II 37. — Od n. os. *Misza*/*Mysza* SSNO III 529, z suf. -ino. Lit.: SHGP I 206–7; ZMaz 272. UW

Myślachowice, wś, kat., gm. Trzebinia, 7 km na płn.-wsch. od Chrzanowa: *Mislechowice* 1402 Hel II nr 919; *Myslichowycze* 1473 Matr I nr 1082; *Mislechowycze* 1470–80 DB II 46; *Myslochowycze* 1529 LR 107; *Myslychowycze* ... w *Myslachowyczach* 1553 RKrak 110; *Misliszowycze* 1564 Lukrak II 74; *Myslechowice* 1629 RPobKr 39; *Myslichowice* 1680 Rej 38; *Myślachowice* 1787, *Myślechowice* 1789–90 SHGKrMat 194; *Myślachowice* 1827 Tabella II 36; *Myslachowice* 1850 MpChrz; *Myślachowice* 1855 Stup 139; *Myślachowice* 1885 SG VI 826; *Myślachowice* 1921 Sk XII 9; *Myślachowice*, -wic, *myślachowicki* 1964 UN 4, 33; gw. *myślaxowice*, -ic, *myślaxoski*. — Od n. os. **Myślechi*, **Myślich*, **Myślachi* (: *Myślilibor*, *Myślimir*) SSNO III 572, z suf. -owice. Postać n. nieustabilizowana, wykazuje wahania podstawy (różne formy n. os.). Lit.: RKrak 110; RospSEMig 401. IN

Myślachowice zob. *Bieliny* (5), *Myślakowice*

Myślakowice, dziś *Myślakowice* i *Myślakowice-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Odrzywół, 7,5 i 10 km na zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Myslychowycze* 1508 ŻDz XV 483; *Myslochowycze* 1511–23

ELLB II 311; *Missiachowycze* 1577 ŻDz XIV 282; *Myślakowice* 1789 Lusand I 192; *Myślakowice* 1827 Tabella II 36; *Myślakowice* 1885 SG VI 826; *Myślakowice*, wś i kol. 1921 Sk III 94; *Myślakowice*, -wic, *Myślakowice-Kolonia*, -wic -nii, *myślakowicki* 1969 UN 28, 40. — Od n. os. **Myślich*//**Myślach* (: *Myślilibor*, *Myślimir*), z suf. -owice. Forma *Myślakowice* powstała w wyniku przejścia *ch* > *k*. Współcześnie dwie wsi; człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 132; KopRad 380. IN

Myślatyn, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 22,5 km na płd.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: do *Mislatina* (1419) ZDM V 215; campus dictos *Myślatyn* 1596 LSB 51; *Myślatyn* 1952 UW 149; *Myślatyn*, -na, *myślatyński*, wś 1970 UN 120, 30; *Myślatyn*, -na 1981 WUN II 498; gw. *myślatyn*, -na, *myślatyński*. — Nazwa ponowiona z n. pola *Myślatyn*, zob. SG VI 827, ta zaś zapewne od n. os. **Myślata* (pol. *Myśleta* SSNO III 591), z suf. -yn. Lit.: CzChelm 182. BCz

Myślątkowo, wś, koniń., gm. Orchowo, 13 km na płd.-wsch. od Trzemeszna: et *Misłakowo* (!) (1145) XII CdP II 588; *Mislanthkovo* 1390, *Myslankowo* 1399 Lek II nr 1003, 1255; de *Mislanthicowo*... de *Mislacowo* 1414 Koz V 56; *Myszlyathkovo* 1511–23 ELLB I 196; *Mysluthkovo* 1535 SHGKI(ASK 12, 481); *Myslanthkovo* 1564 SHGKI(ASK 12, 544); *Misladkovo* 1580 ŻDz XII 151; *Myślątkowo* 1618–20 PKal 203; *Myślątkowo*, wś i dom. 1885 SG VI 827; *Myślątkowo*, -wa, *myślątkowski* 1972 UN 181, 22; gw. *myśluntkovo*, -va, *myśluntkoski*. — Od n. os. *Myślęta* (: *Myślilibor*, *Myślimir*) SSNO III 591, z suf. -owo. Następnie podstawa n. uległa rozszerzeniu o formant -k-. Lit.: Nieckula, -ov- 137. ZZ

Myślćowa zob. *Myscowa*

Myśle zob. *Mysłowo*

Myślec, wś, nowosąd., gm. Stary Sącz, 2 km na wsch. od Starego Sącza: *Myslcha* (1280) XVII, *Mislcha* (1283), *Mislcha* (1292) KMłp II 145, 154, 187; de *Mislce* (!) 1301 PSąd I 76; de *Myslcha* (1327) XVII KMłp II 263; *Myszlyecz* 1470–80 DB III 359; *Myslec* 1529 LR 44; *Myslec* 1680 Rej 213; *Myślec* 1885 SG VI 827–8; *Myślec*, -lca, *myślecki* 1964 UN 9, 6. — Dawniej *Myślęca*, też *Myślecz*, od n. os. **Myślec* (: *Myślilibor*, *myśleć*), z suf. -ja, -j-*h*. Forma *Myślec* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: PSąd I 76; BańMorf 136–7. IN

Myślechowice zob. *Myślachowice*, *Myśliszewice*

Myślec zob. Myślec

Myślenice, mto, krak.: de *Mislimich* 1253–58 KTn 43; *Mislinice* 1301 ZDM I 19; *Myślimicze* (1325) KMlp II 259; in villa *Mislinicze*, *Misle-nicze* (1342), *Myślimicze* 1359 KMlp III 50, 51, 129; de *Mysslinicz* 1364 ZDM I 140; *Myślenice* (1414) Kkk II 391; *Mislymicze* 1444, *Mislinicze* 1459 Kacz nr 551, 6476; de *Myślymicze* ... in *Myślemicze* 1466 Proch nr 168; *Mislinicze*. Op-pidum habens in se parochialem ecclesiam ... in *Mislinicze* 1470–80 DB II 178; *Mislinicze*, *Myślimicze* 1529 LR 58, 146; *Mislinicze* 1564 Lukrak II 135; *Myślenicze* 1581 ŻDz XIV 45; *Mislenice* 1599 DKrak 51; *Myślimice* 1680 Rej 52; Miasto *Myślenice* 1765 Lukrak I 75; *Myślenice*, mto 1885 SG VI 828–32; *Myślenice* 1921 Sk XII 23; *Myślenice*, -nic, *myślenicki* 1964 UN 8, 5. — Dawniej *Myślimice*, od n. os. *Myślim* (: *Myślimir*) SSNO III 592, z suf. -ice. Forma *Myślinice* powstała w wyniku dysymilacji na odległość, a *Myślenice* — wskutek przejścia -in- > -en-. Lit.: Galas, Onom VII 102–3; LKrak 98; RospSEMiG 239–40; RymNmiast 157. IN

Myśleszewo, os. zaginiona, leżała między Łagowcem a Bukowcem, gorz., gm. Trzciel, 13 km na pld.-wsch. od Międzyrzecza: de *Myśleszewo* 1416, *Miszleszewo* 1419, *Mysslesszewo* 1424 SHG-Pn III 225; *Missleszewo* 1424 RWlkp I nr 1171; *Myśleschewo* 1436, *Myśleszawo* 1469 SHGPn(PG 8, 16v); *Missow* 1545 Matr IV/3, nr 22027. — Nazwa od n. os. **Myślesz*, por. *Myślisz* SSNO III 592 (: *Myślibor*, *Myślimir*), z suf. -ewo. Postać niemiecka *Mis-sow* wykazuje uproszczenie sylaby -ślisz- > -sz-. Lit.: SHGPn III 225; Nieckula, -ov- 137; PPozn 199. ZZ

Myślewice zob. Myśliwiec

Myślęcino (1), wś, elbl., gm. Elbląg, 11 km na pld.-wsch. od Elbląga: *Muslatin* [dem Einwoh-nern zu] *Muslatin* 1387 Ger 103; *Meislatein* vulgo *Meisseltein* 1789 Goldb II 144; *Meislatein* 1796–1802 MpSchröt X; *Meislatein* — *Myślatyn* 1879 KetN 2; *Myślatyn*, niem. *Meislatein* 1885 SG VI 827; *Myślatyn* — *Meislatein* 1941 Choj 115; *Meis-latein* — *Myślęcino*, -na, *myślęciniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Myślęcino*, -na 1981 WUN II 498. — Nazwa prus. **Muislatin*- od n. os. **Moislot* TAP 61, z suf. -in-, zniemczona jako *Muslatin*, *Meis-latein* (regularne -in- > -ein-). W n. os. człon słów. **misł*- (poświadczony w pol. imionach typu *Myślimir*, *Myślęta*), z prus. suf. -at-. Po 1945 r. za-

twierdzono n. pol. w formie *Myślęcino*. Lit.: Ger 103; TAP 191. WK

Myślęcino (2), wś, poznań, gm. Łubowo, 8,5 km na zach. od Gniezna: de *Mislanczino* 1415, *Mys-lanczino* 1444 Koz I 187; *Myślaczyno* 1511–23 ŁLB I 48; *Misliczino* 1580 ŻDz XII 144; *Myślęcino* 1618–20 PKal 188; *Myślencino* 1674 MKI(ASK 74, 211); *Wieś Myślęcino* 1789 MKI(Tab 34, 327); *Myślęcino* 1846 KsP 467; *Myślęcino*, dawniej *Myślęcino*, wś 1885 SG VI 832; *Myślęcino*, -na, *myślęciniński* 1967 UN 77, 14; gw. *myślyńcin*, -ina, *myślęcinijski*. — Nazwa od n. os. *Myślęta* SSNO III 591 (: *Myślibor*, *Myślimir*), z suf. -ino, wtórnie -in, także -ina. Lit.: Nieckula, -ov- 290. ZZ

Myślęcino (3), cz. Zagórza Śląskiego notowana do 1967 r., dawniej wś, wałb., gm. Walim: *Swenkenvelt* 1297, *Schenkendorf* (1299) XIV SUr VI 246, 329; *Svenkendorf* ok. 1300 CdSil XIV 85; *Schenken-dorff* (1372) K 587; *Schenckendorff* 1666/67 J I 705; *Schenkendorff* 1743 SNGŚl VIII 80; *Schenkendorf* 1785 Z V 487; *Schenkendorf*, wś 1845 K 587; *Schen-kendorf* 1941 SOV 330; *Schenkendorf* — *Myślęcino*, -a, *myślęciniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Myślęcino* 1967 SM 727. — Dawna n. niem. *Swenkenvelt*, *Svenkendorf*, od n. os. *Swenke* (: *Schwenke*) + *Feld* 'pole', wtórnie *Dorf* 'wieś'. Antroponim od średniem. swank 'szczupły, drobny' Lübben 394. Późniejsza forma *Schenkendorf* powstała w wyniku adideacji do ap. *Schenke* 'karczmarz, podczaszy, gospodarz'. Nazwa *Myślęcino* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 80. JC

Myślęcino zob. *Myślęcinek*

Myślęcino zob. *Myślęcino* (2)

Myślęcinek, wś, bydż., gm. Osielsko, 5 kr. na pln. od Bydgoszczy: *Misluczin* 1346 SHG-Ku(SLP 24); *Mislaczino* 1448 SHGKu(S 97–100); *Mislanczino* 1489 Lupbrz 181; *Mislaczino* 1583 ŻDz XXI 257; *Myślęcino* 1661 GuldonOpisy 18; *Myślęcinek* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Myślęcinek* 1885 SG VI 832; *Myślęcinek*, -nka, *myślęcinecki* 1972 UN 174, 17. — W XIV w. n. brzmiała *Myślęcino*, od n. os. *Myślęta* SSNO III 591, z suf. -in, później też -ino. Od XVIII w. n. występuje w formie deminutywnej z suf. -ek. Lit.: Nieckula, -ov- 290. AG

Myślęcino (1), wś zaginiona, leżała w pobliżu Żukowa, gdań.: *Mislicyn* (1209), *Mislincino* ok. 1224, *Mislinicino* (ok. 1249) Perl 13, 22, 110; *Mistlicino* 1282 Lor X 142; *Mislicino* (1295) XIII KW II 111. — Od n. os. *Myślęta* SSNO III 591,

Myślęcino

z suf. *-ino*, z kasz. rozwojem *-ę-* > *-i-* > *-i-*. Lit.: Łuszczwińska, PMT V 61. WK

Myślęcino (2), os. zaginiona, leżała koło wsi Psary, kal., gm. Sieroszewice: super aquam Oloboc: *Mislentino* 1136 KW I 13. ZZ

Myślęcino zob. Myślęcín (2), Myślęcinek

Myślęta, os., dawniej wś, ciech., gm. Działdowo, 12 km na płn.-zach. od Działdowa: *Meuslicz* 1544 KęŁ 302; *Meischlitz* ok. 1780 HAPr IV 305; *Meischlitz*, Df 1789 Goldb I 133; *Gr. Meischlitz* 1796–1802 MpSchrot XXII; *Meischlitz* 1820 Wald 221; *Meischlitz*, *Myślęta*, *Myśląt* ok. 1850 SzcześTeka 50; *Gr. Meischlitz* — *Myślęta* 1879 KęŁ 189; *Myślęta* 1882 KęŁ 302, 299; *Myślęta*, niem. *Meischlitz*, dok. *Meuslitz* 1885 SG VI 832, 243; *Myślęta* (*Mischlitz*) 1925 Krzep 76; *Myślęta*, *-lęt*, *myślęcki*, wś 1971 UN 170, 33; *Myślęta*, *-lęt* 1981 WUN II 498. — Dawniej *Myślíce*, od n. os. *Myśl*/*Myśl* (: *Myślbor*, *Myślimir*) SSNO III 589, z suf. *-ice*, oddanym w zapisach niem. przez *-icz*, *-itz*. W XIX w. zmiana n. na *Myślęta*, według wzoru nazw z suf. *-ęta*. Lit.: Taszycki-PatrMz 11, 24. RP

Myślíborki, os., dawniej wś, szczec., gm. Przeglówce, 11,5 km na płn.-wsch. od Lipian: *Mitzlibore* 1238 PU I 422; *Misselburgh* 1337 SHGNM(Landb 19); *Muzelborch* 1564 CdB A XXIV 291; *Mitzelburg* 1572 SHGNM(Ost 87); *Mutzelborg* 1608 SHGNM(Eichstedt 230); *Mutzelborch* 1618 MpLub; *Mützelburg* 1789 MpGillyPom; *Mützelburg* 1833 MpUMbl 1409; *Mützelburg* — *Myślíborki*, *-rek*, *myślíborecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Myślíborki*, *-rek* 1981 WUN II 498. — Pierwotnie *Myślíbory* lub *Myślíbórz*, od im. *Myślíbor*, w l. mnogiej lub z suf. *-j*. Nazwa niem. *Mützelburg* jest substytucją fonetyczną n. słowiańskiej. Dość często n. słów. od imion dwuczłonowych na *-bor* były przejmowane przez Niemców przez dodanie członu *-burg*. Po 1945 r. n. odtworzono w formie *Myślíborki*. Lit.: Trautmielb I 25, 49; LorSNH 76; Rymar, ZPyrz I 170; Rzduma II 120. BCz

Myślíborskie Holendry, wś, koniń., gm. Golina, 3,5 km na płn.-zach. od Golicy: *Myślíbórz hollendry* 1827 Tabella II 36; *Myślíborskie holendry* 1877 Zin I 404; *Myślíborskie Holendry*, kol. 1885 SG VI 832; *Myślíborskie Holendry*, *-kich* *-rów* 1981 WUN II 498; gw. *myślíbórske hólendry*, *-kix* *-ruf*. — Dawniej n. zestawiona *Myślíbórz-Holendry* od n. m. *Myślíbórz* (2), wtórnie w formie przymiotnika i od ap. *holendry*, zob. *Holendry* (1). ZZ

Myślíbory, wś, łomż., gm. Nur, 9,5 km na pld.-zach. od Ciechanowca: *Myślíbory* 1447 SHG-Mz(WD 1, 164v); n. *Mislíborius de Mislíbor* 1476 SHGMz(MK 9, 68v); *Mislíbor* 1578 ŻDz XVI 397; *Myślíbory* 1795 MpPerPd; *Myślíbory* 1827 Tabella II 36; *Myślíbory* 1885 SG VI 832; *Myślíbory*, *-rów*, *myślíborski* 1971 UN 134, 22. — Od n. os. *Myślíbor*, w l. mnogiej, por. zapis z XV w. Lit.: GórnrWlkp 145. UB

Myślíbory zob. Myślíborki

Myślíborz, wś zaginiona, leżała w okolicy Kołobrzegu, kosz.: *Mizlebur* 1276 PU II 320. — Od n. os. *Myślíbor*, z suf. *-j*. Lit.: Rzduma I 174; Belchnerowska, PMT XIII 51. BCz

Myślíborze zob. Myślíbórz (2, 4)

Myślíborzyce (1), dziś *Myślíborzyce* i *Kolonia Myślíborzyce*, dwie wsi, gorz., gm. Myślíbórz, 3 km na pld.-wsch. od Myślíborza: *Miezelfelde* 1298, *Mittelweld*, *Mistenwald* 1334 CdB A XVIII 443, 449; *Misselweld* 1337 SHGNM(Landb 19); *Mietzfeldel* 1833 MpUMbl 1561; *Mietzfeldel* — *Myślíborzyce*, *-yc*, *myślíborzycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Myślíborzyce*, *-rzyc*, *Myślíborzyce-Kolonia*, *-rzyc* *-nii* 1981 WUN II 498; *Myślíborzyce-Kolonia*, wś, po zmianie *Kolonia Myślíborzyce*, *-nii* *-yc*, *myślíborski* 2000 DzU nr 109, poz. 1169. — Do 1945 r. wś nosiła n. niem. *Mietzfeldel*, od zgermanizowanej n. rz. *Mietzel*, dziś *Myśla* (*Mizla* 1232 CdB A XIX 1–2) + *Felde* 'pole'. Hydronim łączony z psl. **myti*, a według Babika z n. os. *Myśl*. Nazwa *Myślíborzyce* nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Duma, HE IV 64–5; Babik 468–9 (z wcześniejszą literaturą). BCz

Myślíborzyce (2), wś, opol., gm. Lubsza, 5 km na płn. od Brzegu: *Luisenthal* 1773 SNGŚl VIII 80; *Luisenthal* 1845 K 409; *Luisental* 1885 SG VI 314; *Luisental* 1941 Wrzosek 11; *Luisental* — *Myślíborzyce*, *-yc*, *myślíborzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Myślíborzyce*, *-rzyc* 1981 WUN II 498. — Dawna n. niem. od im. *Louise* + *Thal* 'dolina'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Myślíborzyce*. Lit.: SN-GŚl VIII 80; BorGŚl 243. JCh

Myślíborzyce (3), wś, ploc., gm. Brudzeń Duży, 8,5 km na wsch. od Dobrzyń nad Wisłą: *Myślíborzyce* 1564 ŻDz XII 278; *Myślíborzyce* 1784 MpPerPł; *Myślíborzyce* 1885 SG VI 833; *Myślíborzyce*, *-rzyc* 1981 WUN II 498. — Od n. os. *Myślíbor* SSNO III 591, z suf. *-ice*. UB

Myślíborzyce zob. Myślíbórz (2)

Myślíborzyce-Kolonia zob. Myślíborzyce (1)

Myślibórz (1), mto, gorz.: civitate ... *Soldin* 1260 PU II 70; *Soldyn* 1298 PU III 336; *Soldine* 1309 CdB B I 284; *Soldyn* 1323 PU VI 196; *Szoldin* 1350 CdB A XVIII 464; *Soldyn* (1466) 1800 Brüg 13; *Soldin* (1540) PomKirch II 76; *Soldin* 1833 MpUMbl 1561; *Soldin* — *Myślibórz*, -a, *myśliborski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Myślibórz*, -borza 1981 WUN II 498. — Miasto lokowane było w 2. połowie XIII w. i otrzymało n. *Soldin*. Prawdopodobnie to pierwotne **Solno*, n. ponowiona zapewne z niezapisanej n. jez., od ap. *sól*, z suf. -*no*. W substytucjach niem. słowiańskie -*l*- było często zapisywane jako -*ld*-, zaś suf. -*no* jako -*in*. Niewykluczone, że n. może mieć związek z ap. *siolo*, *siodło*. Po 1945 r. urzędowo nadano n. *Myślibórz*. Lit.: RospSEMig 240; RymNmiast 157; Trautmelb I 158.

BCz

Myślibórz (2), wś, koniń., gm. Golina, 2,5 km na pld.-zach. od Goliny: *Mislibore* 1288, *Misliborz* 1340 KW II 12, 530; *Misliborz* 1395 RWlkp II nr 15; de *Misliborze* 1399 Lek II nr 822; *Misliborzs* 1438 AC II nr 341; de *Misliborzcze* 1501 Matr III nr 38; *Myszlyborz*, villa 1511–23 ELB I 235; Par. *Misliborzs* 1576 SHGKI(ASK 12, 610); *Myliborz* 1579 ŻDz XII 233; *Myliborz* 1673 MKI(ASK 74, 163); *Myślibórz* 1827 Tabella II 36; *Myśliborz*, wś i os. młyn. 1885 SG VI 832; *Myśliborz*, -borza 1981 WUN II 498; gw. *myśl'ibuś*, -oża, *myśl'iborski*. — Od n. os. *Myślibor* SSNO III 591, z suf. -*je*, wtórnie -*js*. Przejściowo występował wariant z suf. -*ice*. Lit.: Nieckula, RKJWr V 99; Rospond, -*js*- 96.

ZZ

Myślibórz (3), wś, legn., gm. Paszowice, 6 km na pld.-zach. od Jawora: *Mislibersdorf* (1256) XV–XVI SUr III 131; *Meusilbersdorff* (1389) K 417; *Mevsdorff* 1520, *Meusdorff* 1568 CdSil XXXV 145, 180; *Ober und Nieder Meusdorff* 1677 J IV 73; *Nieder Meusdorff* 1686 CdSil XXXV 186; *Moisdorf*, *Ober*, *Nieder* 1786 Z VI 48; *Moisdorf* *Ober*, *Nieder* 1845 K 417; *Moisdorf* 1885 SG VI 617; *Moisdorf* 1941 Wrzosek 32; *Moisdorf* — *Myślibórz*, -orza, *myśliborski* 1948 MPol XXV nr 14; *Myślibórz*, -borza 1981 WUN II 498. — Od n. os. *Myślibor*, por. Konrad, herzog von Schlesien, giebt dem *Mislibor*, genannt Slup Reg nr 1088, z suf. -*js*. Nazwa zniemczona jako *Meusdorff*; okresowo z członami odróżniającymi od *ober* 'górnny' i *nieder* 'dolny'. Formę niem. *Moisdorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. urzędowo przywrócono n. *Myślibórz*. Lit.: SNGŚI VIII 80.

JCh

Myślibórz (4), wś, piotr., gm. Żarnów, 18 km na pld.-zach. od Opoczna: *Myliborz* (1436) DKrak 196; *Misliborzs* 1458 Matr I nr 483; *Myslyborz* 1470–80 DB I 350; *Myszlyborz* 1508 ŻDz XV 482; *Myslyborz* 1511/12 VisitGn 351; *Myliborz* 1511–23 t.LB I 622; *Myliborz* 1529 LR 391; *Myliborze* 1662 ŻDz XV 58a; *Myślibórz* 1827 Tabella II 36; *Myśliborz* 1877 Zin I 404; *Myśliborz* 1885 SG VI 832; *Myśliborz* 1921 Sk III 92; *Myślibórz* 1952 UW 122; *Myślibórz*, -borza, *myśliborski* 1969 UN 28, 36; gw. *myśl'ibuś*, *myśl'iboża*. — Od n. os. *Myślibor*, z suf. -*js*, przejściowo -*je*. Lit.: KSand 131.

IN

Myślibórz (5), dziś *Myślibórz Mały* i *Myślibórz Wielki*, dwie wsi, szczec., gm. Nowe Warpno, 31 km na ptn.-zach. od Szczecina: *Multzelbork* 1618 MpLub; *Gr.*, *Kl. Mützelburg* 1789 MpGilly-Pom; *Muetzelburg Gross*, *Muetzelburg* 1885 SG VI 799; *Mützelburg* — *Myślibórz*, -orza, *myśliborski* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Mützelburg* — *Myślibórz Wielki*, -orza -ego, *wielkomysłiborski*, *Klein Mützelburg* — *Myślibórz Mały*, -orza -ego, *malomyśliborski* 1947 MPol XXV nr 111; *Myślibórz Mały*, -borza -lego, *Myślibórz Wielki*, -borza -kiego 1981 WUN II 498. — Zapewne **Myślibor*, od n. os. *Myślibor*, z suf. -*js*. Nazwa niem. *Mützelburg* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej, z adideacją do n. m. z członem -*burg*. W n. zestawionych człony odróżniające od niem. przym. *klein*, *gross*, zastąpione pol. *Mały*, *Wielki*. Po 1945 r. urzędowo odtworzono n. jako *Myślibórz*. Lit.: RzDuma II 112.

BCz

Myślibórz zob. *Myśliborki*

Myślibórz-Holendry zob. *Myśliborskie Holendry*

Myślibórz Mały zob. *Myślibórz* (5)

Myślibórz Wielki zob. *Myślibórz* (5)

Myślice, wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 10,5 km na wsch. od Dzierzgonia: *villam Meysilzwalde* (1316) XV PrUr II 110; *villam Meissilswalde* (1347) XV PrUr IV 169; *Meissilswalt* (1354) XIV zwischen den PrUr V 148; *Gütern Miswalde* (1354) MWrm II 212; *Meyselswalt* (1417), *Mey-selswalt* 1437 GZ 78, 31; *Misswalde*, *Mißwalde*, *Miswalde* (XVII) PrUr V 148; *Miswalde* 1789 Goldb I 136; *Miswalde*, wś 1820 Wald 189; w *Mieszwaldzie* 1882 Kęti. 573; *Mieszwald*, niem. *Miswalde* 1885 SG VI 362–3; *Miswalde* — *Myślice* al. *Mieszwald* 1946 Ley I 48; *Miswalde* — *Myślice*, -ic, *myślicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Myślice*, -lic 1981 WUN II 498. — Pierwotnie

Myślice

niem. n. *Meiselswalde*, też *Miswalde*, od n. os. *Meisel* (: *Maus*, *Meise*, *Meißl*) Gott 348 + *-wald*, śrdniem. *-wolde*. Nazwę przejęto do j. polskiego jako *Mieszwald* (podstawą przejęcia była postać skrócona *Miswalde*). Współczesną n. *Myślice* ustalono po 1945 r. Lit.: CzNiem 159–60. RP

Myślice zob. Myślęta

Myślichowice zob. Myślachowice, Myślakowice, Myśliszewice

Myślicino zob. Myślęcino

Myśliczew zob. Myśliwców

Myśliczów zob. Myśliwców

Myśligoszcz, wś, słup., gm. Debrzno, 5,5 km na pln.-wsch. od Debrzna: *Mergenfeld* 1362, *Margenfelde* 1375 HKS nr 78, 112; *Merow* 1382, *Mergenow* 1383 GA 647, 648; *Mergenfeld* 1410 RegO I nr 1245; *Mergenfelde* 1437 GZ 113; *Marienfalt* 1478 Matr I nr 1459; *Marwylth* 1511/12 VisitGn 335; ze wsią *Marwelthem*, ze wsią *Marweldem* 1565 Lupom 50, 70; *Marienfaldt* 1570 ŻDz XXIII 240; *Marveldt* 1619, *Marienfaldt* 1648 Font XI–XV 160; *Margienfeldt* 1682 Font V 148; *Marienfelde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Marienfelde* 1885 SG VI 120; *Marienfelde* — *Myśligoszcz*, -czy, *myśligoski* 1947 MPol XXV nr 111; *Myśligoszcz*, niem. *Marienfelde*, przejściowo *Marianowo* 1972 Mazur II 144; *Myśligoszcz*, -czy 1981 WUN II 498. — Dawna n. niem. *Mergenfeld* od im. *Maria*, odnoszącego się do Matki Boskiej (por. Bach II 190), które używane było także w formie *Merge* Gott 341 + *Feld*, śrdniem. *velt* 'pole' Lübben 473. Nazwy typu *Marienfelde* mogą wskazywać na własność kościelną. Postać *Marfeldt* jest ściągnięciem. Po 1945 r. n. przejściowo spolonizowano jako *Marianowo*, potem urzędowo wprowadzono n. *Myśligoszcz*. Lit.: CzNiem 110. WK

Myśligoszcz zob. Mysłowice (2)

Myśliki, wś, suwał., gm. Biała Piska, 7 km na wsch. od Białej Piskiej: *Miszlicken* 1471 KętL 431; *Mißlicken* 1471 BiałKol 41; *Frölichen*, *Frelichen* II pol. XVI BiałPrzem 62; *Frölichen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Frölichen* 1839 MpKwat V 1; *Frelichy*, -ów, *Frölichen*/*Fröhlichen*, wś ok. 1850 SzczęTeka 100–1; *Frelichy*, niem. *Froehlichen* 1881 SG II 403, 413; *Myśliki* al. *Frelichy* 1882 KętL 431; *Myśliki* al. *Frelichy*, niem. *Miszlicken* al. *Frölichen* 1885 SG VI 833; *Froehlichen* — *Myśliki* al. *Frelichy* 1946 Ley I 88; *Fröhlichen* — *Myśliki*, -ik, *myślicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Myśliki*, -lik 1981 WUN II 498; gw.

frelixi. — Nazwa od n. os. *Myślik* (: *Myślibor*), por. nazw. odbiorcy nadania z 1471 r. Jakuba *Myślika* (Jacup *Mißlicks*) BiałKol 41. Nadanie, według Białuńskiego, dotyczyło osady od dawna istniejącej. Wieś nie utrzymała n. pol., zastąpiono ją n. *Frelichy*, od przezwiska właściciela dóbr Piotra *Frölich*a (Piotter *Frölich*), który wydaje się Polakiem z pochodzenia (potomkiem założyciela dóbr Jakuba *Myślika*). Po 1945 r. urzędowo odtworzono n. *Myśliki*. Lit.: GórniRWrm 206, 221; BiałPrzem 20, 62; BiałKol 36, 41; CzNiem 167. RP

Myślików, wś zaginiona, leżała w par. Książnice, dziś prawdopodobnie *Biały Bór* (2), rzesz., gm. Przecław: *Mislikow* 1581 ŻDz XIV 254. — Od n. os. *Myślik* SSNO III III 592, z suf. -ów. Lit.: AtSd 134. IN

Myślimice zob. Mysłowice (1), Myślenie

Myślimierz, wś, słup., gm. Trzebielino, 11 km na pln.-wsch. od Kępic: *Friederikenhöhe* — *Myślimierz*, -rza, *myślimierski* 1950 MPol nr A-8; *Myślimierz* — *Friederikenhöhe*, os. 1951 Rosp 202; *Myślimierz*, -rza 1981 WUN II 498. — Nazwa niem. *Friederikenhöhe* od n. os. *Friederike*, z członem strukturalnym *-höhe*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Myślimierz*. BCz

Myślin, wś, ciech., gm. Biezuń, 8 km na pld.-zach. od Szreniska: *Myslyno* 1401 SHGP I 207; *Myslyno* 1497 Matr II nr 789; *Mislyno* 1502 AC III/1, nr 212; *Mislyno Wątrópki* 1576 SHGP I 207; *Mislino Magna* 1578 ŻDz XVI 55; *Myślino Wątrubki* 1827 Tabella II 36; *Myślin-Wątróbki* 1885 SG VI 833; *Myślin-Wątróbki* 1952 UW 37; *Myślin*, -na 1981 WUN II 498. — Nazwa od n. os. *Mysl*/*Myśl* (: *Myślibor*) SSNO III 589, z suf. -ino, -in. Człony drugie w n. zestawionych od n. os. *Wątróbka* SSNO VI 40, w l. mnogiej, i od łac. przym. *magnus* 'wielki'. Lit.: SHGP I 207; ZMaz 272. UW

Myślin-Dźwierzno zob. Dźwierzno (1)

Myślin-Kocewo zob. Kocewo

Myślin-Wątróbki zob. Myślin

Myślina, wś, częst., gm. Dobrodzień, 5 km na zach. od Dobrodzienia: *Myslinem* 1574 SNGŚI VIII 80; *Mischline*, *Myślina* 1845 K 413; *Mischline* 1886, *Bachheiden* 1936 SNGŚI VIII 80; *Myślina* (*Mischline*) — *Bachheiden* 1939 Prus 52; *Bachheiden* — *Myślina*, -y, *myśliński* 1946 MPol XXV nr 142; *Myślina*, -ny 1981 WUN II 498. — Nazwa od n. os. *Mysl*/*Myśl* SSNO III 589, z suf. -ina, zniemczona jako *Mischline*. Nazwa niem. *Bach-*

heiden została nadana przez władze hitlerowskie. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Myślina*. Lit.: SNGŚI VIII 80-1; BorGŚI 142; Borek, *Studia Śląskie* XLVII 34; Babik 469-70. JCh

Myślinice zob. **Myślenice**

Myślino, wś, kosz., gm. Gościno, 19 km na pld.-wsch. od Kołobrzegu: *Meslino* 1238 PU I 426; *Moycellyn* 1309 PU IV 373; *Moytzelin* (1312), *Moysselin* (1315) PU V 35, 240; *Moyzelin* (1324) PU VI 211; *Moytzelin* (1335) PU VIII 452; *Moitzelin* 1554 PomKirch II 295; *Moitzlin* 1618 MpLub; *Moitzelin* 1789 MpGillyPom; *Moitzelin* 1804 PMT XIII 51; *Moitzlin* — *Myślino*, -a, *myśliński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Myślino*, -na 1981 WUN II 498. — Nazwa od n. os. *Mysl//Myśl* SSNO III 589, z suf. -in. Od XVI w. w zapisach zgermanizowanych *oj* (< y), które może być refleksem zmian polabskich lub też powstałych na gruncie dialektów niemieckich. Lit.: RzDuma I 128-9; Belchnerowska, PMT XIII 51. BCz

Myślino zob. **Myślin**

Myślino Magna zob. **Myślin**

Myślinów, wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na pld.-zach. od Jawora: *Jegerdorf* (1203) K 245; *Jegerdorf* 1204 Reg nr 93; *Jagerdorf* (1256) XV-XVI SUr III 131; *Jegerdorf* 1278 Reg nr 1560; *Jegirdorpli* 1352, *Jegerdorff* 1460, *Jegendorff* 1560 CdSil XXXV 39, 102, 177; *Jägendorff* 1638 CdSil XXVII 265; *laegendorffensi* 1666/67 J I 607; *Jägendorff* 1677 J IV 73; *Jagendorff* 1743 SNGŚI VIII 81; *Jägendorf* (Ober, Mittel, Nieder) 1786 Z VI 44; *Jägendorf*, Mittel, Nieder und Ober 1845 K 245; *Jägendorf* 1941 Wrzosek 32; *Jägendorf* — *Myślinów*, -owa, *myślinowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Myślinów*, -nowa 1981 WUN II 498. — Dawna n. niem. od n. os. *Jäger* Gott 351 lub od ap. *Jäger* 'myśliwy' + -dorf. Okresowo z członami odróżniającymi od ober 'górnny', nieder 'dolny' i mittel 'środkowy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Myślinów*. Lit.: SNGŚI VIII 81. JCh

Myślistwo zob. **Budy** (13)

Myśliszewice, wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 8 km na wsch. od Radomia: *Misliszeuice* 1411 Sand nr 1646; *Mysslisowicze* 1415, *Myssliszeuice* 1418 Sand nr 659, 803; *Myssszowycze* 1470-80 DB III 264; *Mislischeuice* 1497 Matr II nr 1009; *Myssliszowisze* (!) 1503 Matr III nr 1040; *Mysslysowycze* 1508 ŻDz XV 479; *Myssyszowycze* 1529 LR 404; *Myskowycze* (!), *Myssyszowycze* 1564-65 Lusand 186, 233; *Mislissowicze* 1569 ŻDz XIV 297; *Myssliszowice*

1660-64 Lusand I 83; *Myssliszewice* 1787 Spis 409; *Myssliszowice* 1789 Lusand II 147; *Myssliszowice* 1827 Tabella II 37; *Myssliszewice* 1877 Zin I 405; *Myssliszowice* 1885 SG VI 833; *Myssliszewice* 1921 Sk III 109; *Myssliszewice*, -wic, *myssliszewicki* 1970 UN 31, 19. — Nazwa od n. os. *Myslisz* SSNO III 592, też *Mysl//Myśl* SSNO III 589, **Mysslich*, **Mysslechi*, z suf. -ewice, -owice. Do XVI w. postać n. nieustabilizowana. Lit.: KSand 132; KopRad 380. IN

Myssliszowice zob. **Myślachowice**, **Myssliszewice**

Myssliszów, przys., dawniej wś, walb., gm. Dzierżoniów, 5 km na pld.-wsch. od Bielawy: *Karlswaldau*, kol. 1845 K 728; *Karlswalde* 1887 SNGŚI VIII 81; *Karlswalde* 1941 SOV 171; *Karlswalde* — *Myssliszów*, -owa, *myssliszowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Myssliszów*, wś 1967 SM 727; *Myssliszów*, -szowa 1981 WUN II 499. — Dawniej *Karlswaldau*, od im. *Karl* + *Walde* 'las', okresowo z członem -au. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Myssliszów*. Lit.: SNGŚI VIII 81. JCh

Myssliwczów, wś, piotr., gm. Wielgomłyny, 14 km na pld.-zach. od Przedborza: in *Misliczow* 1400, *Misliczew* 1403 Koz VI 286; *Misliczow* 1511 ŻDz XIII 204; *Myslyczow* 1511-23 ŁLB II 207; *Misliczow* 1552 ŻDz XIII 276; *Myssliwczów* 1827 Tabella II 37; *Myssliwczów* 1885 SG VI 853; *Myssliwczów* 1921 Sk II 92; *Myssliwczów* 1952 UW 100; *Myssliwczów*, -czowa, *myssliwczowski* 1972 UN 48, 107; gw. *mysslifcuf*, -owa, *mysslifcoski*. — Nazwa od n. os. *Mysslicz* (od podstawy *myssl-*) RymSEN II 129, z suf. -ów, -ew. Postać dzisiejsza powstała pod wpływem skojarzenia z ap. *myssliwy*. Lit.: SHGŁęc I 212; Nieckula, -ov- 137-8. EB

Myssliwiec, wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 2 km na pln.-wsch. od Wąbrzeźna: *Mezewicz* 1398 GA 517; *Miselwitz*, *Metzelbitz* 1414 Br 161; *Mezewicz* 1421 GA 520; *Meseuicz* 1438 GZ 97; *Metzelbitz*, *Meselwitz*, *Miselwitz* XV KęL 89; *Mislywecz* 1570 ŻDz XXIII 294; *Myssliwiec* 1647 Font IV 69; *Myssliwiec* 1667-72 Font VI-X 638; *Myssliwiec*, wsi *Myssliwca* 1723 Font XLII 122; *Mischleuicz* 1796-1802 MpSchröt XXI; *Myssliwiec*, niem. *Mislewitz* 1885 SG VI 834; *Myssliwiec*, niem. *Mischleuicz* 1921 Sk XI 64, 82; *Myssliwiec* 1952 UW 59; *Myssliwiec*, -wca 1981 WUN II 499. — Może dawniej **Mysslowice*, **Mysslewice*, od n. os. *Mysl//Myśl* SSNO III 589, z suf. -owice, -ewice. Nazwa przejęta do j. niem. jako *Miselwitz*, *Meselwitz*. Od XVI w. pol. adaptacja fonetyczna form zniemczonych

Misewitz jako *Myśliwiec*, por. n. os. *Myśliwiec* i ap. *myśliwiec* 'myśliwy'. Lit. SHGCh 82; Siciński, OSG VIII 68. WK

Myślniew, wś, kal., gm. Kobyła Góra, 7,5 km na pld.-zach. od Ostrzeszowa: *Misłentino* (!) (1136) KW I 12; *Mislakowo* (!) (1245) XVIII KW I 206; *Misłniowicz* ante 1266 SHGWiel 120; *Mysłnyow* 1518 ŻDz XIII 213; *Mysnyow* 1521 Matr IV/1, nr 4002; *Misłnowo* 1553 ŻDz XIII 306; *Myślniew* 1885 SG VI 834; *Myślniew*, niem. *Myslniew* 1921 Sk X 67, 148; *Myślniew* 1952 UW 69; *Myślniew*, -wa 1981 WUN II 499; gw. *myśńief*, -eva, *myśńieski*. — Pierwotnie zapewne **Myślniowice*, od n. os. **Myśleń* (*Mysl-en* + *-ji*), z suf. -owice. Wtórnie *Myślniów*/*Myślniew*, ze zmianą suf. na -ów/-ev. Postać *Myśniów* powstała w wyniku uproszczenia -śln- > -śn-. Lit.: SHGWiel 120; Nieckula, -ov- 138. EB

Mytarka, wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 12 km na pld. od Jasła: *Parva Mytarza* (1410) 1452, *Mytarka* 1416, *Mala Mytarka*, de *Minori Mytharza* 1481 SHGKr(CB 4, 20; ZCz 2, 334); *Mitharka* 1490 Matr I nr 2130; *Mytharze* utraque 1529 LR 284; *Mytharka* 1581 ŻDz XIV 118; *Mytarka* 1680 Rej 294; *Mytarka* 1885 SG VI 845; *Mytarka*, -ki, *mytarski* 1966 UN 58, 144. — Od n. m. *Mytarz(a)*, z łac. członem odróżniającym od przym. *parvus* 'mały', też w stopniu wyższym. Wtórnie *Mytarka*, w wyniku uniwersalizacji za pomocą suf. -ka, okresowo także z członem *Mały*. Lit.: RBiecz 34–5; BańMorf 38. IN

Mytarz, wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 15 km na pld. od Jasła: de *Vitarza* (!) 1325–28, *Micharza* (!) 1335–42 MVat I 303, 382; villa nostra *Mitharza* (1410) 1599 ZDM VI 329; in bonis villae *Mitarza* (1441) ZDM VIII 116; *Magna Mitharza* 1462 SHGKr(TB 1, 220); *Mytarza* 1470–80 DB II 289; *Magna Mitharza* 1499 SHGKr(TerrCrac 153); *Mitharza* 1529 LR 285; *Mitarza* 1564 Lukrak I 125; *Mikarza* (!) *wielka* 1581 ŻDz XIV 119; *Mytarka Wielka* 1629 RPobKr 269; *Mytarz* 1794 Ga Cc2; *Mytarz* 1885 SG VI 845–6; *Mytarz* 1921 Sk XII 17; *Mytarz*, -rzy, *mytarski* 1966 UN 58, 145; gw. *mytoś*, -oż, *mytaśki*. — Nazwa od ap. **mytarz* 'celnik', por. strus. *mytarz*, stczes. *mytār* SEBań II 234, n. os. *Mytar* RymSEN II 130, z suf. -ja, określała wieś należąca do mytarza. Lubaś interpretuje tę n. jako kulturową, pochodną od ap. *myto* 'miejsce pobierania myta' Sstp IV 378–9. Człon odróżniający od łac. przym. *magius*, pol. *wielki*. W XVII w. prze-

ściowo n. *Mytarka Wielka*. Od XVIII w. *Mytarz* — zmiana paradygmatu. Lit.: Doroszewski, PF XV 2, 297; Lubaś, *Studia z dziejów miasta i pow. jasielskiego*, 1964, 584; RBiecz 35; BańMorf 80. IN

Mytelki zob. Śródka (1)

Myzy zob. Mokrsko (2)

Mzdowo, wś, słup., gm. Kępice, 11,5 km na pln.-zach. od Kępice: *Misdow* 1618 Mplub; *Misdow* 1755 RzDuma I 68; *Puddiger Misdow* 1789 MpGillyPom; *Misdow* — *Mzdowo*, -wa, *mzdowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Mzdowo*, -wa 1981 WUN II 499. — Od n. os. *Msta* SSNO III 572 lub od ap. **mzda*, por. stp. *mzda* 'zapłata' Sstp IV 380, z suf. -ów. Nazwa niem. *Misdow* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Okresowo z członem odróżniającym od zgermanizowanej n. pobliskiej wsi *Puddiger*, pol. *Podgóry* (zob.). Po 1945 r. urzędowo nadano wsi n. *Mzdowo*. Lit.: LorSNH 73; RzDuma I 68. BCz

Mzurki, wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 10 km na pln.-wsch. od Belchatowa: *Msurky* 1398 Koz VI 287; *Mzurek maior*, *Mzurek minor* 1511, *Mzurki maior*, *Mzurki minor* 1518 ŻDz XIII 201; *Msurki*, *Mzurky maior*, *Mzurky maius*, *Mzurky minor* 1511–23 ŁLB I 224, 460, 461; *Msurki maior*, *Mzurki minor* 1552 ŻDz XIII 258; *Mzurki* 1827 Tabella II 37; *Mzurki*, wś i folw. 1885 SG VI 848; *Mzurki* 1921 Sk II 80; *Mzurki*, -rek, *mzurecki* 1974 UN 46, 14; gw. *mzurki*, -rek/-kuf, *mzurski*. — Pierwotnie *Mzurki*, od n. os. *Mzurek* SSNO VII 160, w l. mnogiej, por. n. os. *Mżura*, *Mżuro* (: psl. **mžura* 'zabawa') SSNO III 592, 593. Forma *Mzurki* powstała wskutek mazurzenia. Człon odróżniający w okresowych n. zestawionych od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: SHGŁęcz I 212. EB

Mzurowa, wś, kiel., gm. Sobków, 10 km na pln.-wsch. od Jędrzejowa: *Mszurowa* 1412 Sand nr 553; *Mszurowa* (1417) Kkk II 427; *Mssurowa* 1509 Matr IV/1, nr 600; *Mzvrowa* 1529 LR 251; *Mzurowa* 1540 ŻDz XV 558; *Mzurowa* 1573 ŻDz XIV 272; *Mzurowa* 1827 Tabella II 37; *Mzurowa* 1885 SG VI 848; *Mzurowa*, -wej, *mzurowski* 1966 UN 21, 23. — Dawniej *Mżurowa*, od n. os. *Mżura*, *Mżuro*, z suf. -owa. Zmiana *Mżurowa* > *Mzurowa* nastąpiła w wyniku mazurzenia. Lit.: KSand 132; KopKiel 193–4; Nieckula, -ov- 138. IN

Mzurów, wś, częst., gm. Niegowa, 17 km na pln.-wsch. od Myszkowa: *Mszurowa* 1382, *Smurów* (!pro *Msurow*) 1384 Krak nr 1601, 2772; *Mczurow* (!) 1408, *Mszurow* 1413 PNZK nr 2148,

3270; de *Mszurowa* (1417) XVII Kkk II 427; *Mzurow* 1470–80 DB II 220; *Mzvrow* 1529 I.R 95; *Mzurow* 1564 Lukrak II 91; *Mzurowa* 1581 ŻDz XIV 71; *Msurowa* 1629 RPobKr 163; *Mzurowa* 1680 Rej 165; *Mzurów* 1827 Tabella II 37; *Mzurów* 1885 SG VI 848; *Mzurów* 1921 Sk III 6; *Mzurów*, -rowa 1981 WUN II 499; gw. *mzuruf*, -ova, *mzurowski*. — Od n. os. *Mżura*, z suf. -owa, -ów. Forma *Mzurów* jest postacią zmasurzoną. Lit.: RKrak 110; Nieckula, -ov- 138. IN

Mzyki, wś, częst., gm. Koziegłowy, 18 km na póln.-zach. od Myszkowa: *Mzyki* 1839 MpKwat IV

5; *Mzyki* 1877 Zin I 406; *Mzyki*, os. 1885 SG VI 848; *Mzyki*, wś 1921 Sk III 9; *Mzyki* 1952 UW 259; *Mzyki*, -ków 1981 WUN II 499; gw. *mzyki*, *mzyk*. — Od n. os. *Mżyk* SSNO VII 160, w l. mnogiej. Do n. os. por. *mżyk* 'zabawa dziecinna, ciuciubabka', *mżeć* 'zamykać, mrużyć oczy' SpXVI, XV 299, też *mżyk* 'człowiek o zamkniętych oczach, ślepiec' SEBań II 236. *Mzyki* to forma zmasurzona. Lit.: RSiew 17. IN

Mzurki zob. *Mzurki*

Mzurowa zob. *Mzurowa*, *Mzurów*

Mzurów zob. *Mzurów*

N

Na Kępie zob. Kępa (4a)

Na Łakach zob. Łąka (1d)

Naasdorf zob. Nadziejów (2)

Nabern zob. Oborzany

Nablat zob. Nabłoto

Nabliny zob. Nobliny

Nabłoto, wś, ziel., gm. Brody, 10 km na zach. od Lub ska: *Nablath* 1588, *Nabladt* 1757 Le II 379; *Nablat* 1928 Muka III 163; *Nahberg* 1937 Le II 379; *Nahberg* — *Nablotno*, -ta, *nablocki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nabłoto*, -ta 1981 WUN II 508; dłuż. *Nabłoto*, przym. *nabłotojski* Muka III 163, Le II 379. — Dawniej *Nablat*, zniemczona forma n. dłuż. od wyrażenia przymkowego *na błoto*, wskazującej na miejsce bagniste. Nazwę niem. *Nahberg* wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nabłoto*. Lit.: SNGŚl VIII 109. JCh

Naboków zob. Iwanowice (1)

Naborowie zob. Borowie (2)

Naborowiec, wś, ciech., gm. Żaluski, 10 km na płn.-zach. od Zakrocymia: *Naborowicz* 1470 SHGMz(Z 6, 182v); *Naborowycze* 1484 SHGMz(Ep. 10, 356); *Naborowycz* (1494) AC III 138; *Naborowycz* 1501 SHGMz(Z 15, 476v); *Naborowiec* 1576 ŻDz XVI 310; *Naborowiec* 1827 Tabella II 37; *Naborowiec* 1885 SG VI 850; *Naborowiec*, -wca 1981 WUN II 508. — Od n. m. *Naborowo*, z suf. -'ec. Lit.: ZMaz 272; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 95. UB

Naborowo, wś, ciech., gm. Żaluski, 12,5 km na płn.-zach. od Zakrocymia: *Naborowo* (1390) 1510 SHGMz(Cim. 70, 204–205); *Naborowo* 1411 SHGMz(AG 6562); *Naborowo* 1452 ZHer nr 81; wymyelnv ... *naborowye* 1472 Warsz nr 2973; *Naborowo* 1576 ŻDz XVI 310; *Naborowo* 1827 Tabella II 37; *Naborowo* 1885 SG VI 850; *Naborowo*, -wa 1981 WUN II 508. — Od n. os. *Nabor* (: na + -bor) RymSEN II 131, z suf. -owo. Lit.: ZMaz 272–3. UB

Naborów, wś, wroc., gm. Brzeg Dolny, 4 km na zach. od Brzegu Dolnego: *Neudorf* 1787 Z VII

256; *Neudorf* 1845 K 433; *Neudorf* 1886 SG VII 10; *Neudorf b. Dyhernfurth* 1941 SOV 248; *Neudorf b. Dyhernfurth* — *Naborów*, -owa, *naborowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Naborów*, -rowa 1981 WUN II 508. — Dawniej *Neudorf*, od niem. wyrażenia *neu Dorf* 'nowa wieś'. Człon odróżniający *b. Dyhernfurth* (dziś *Brzeg Dolny*) wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Naborów*. Lit.: SNGŚl VIII 109. JCh

Nabroż, dziś Nabroż, wś, i Nabroż-Kolonia, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Łaszczów, 25 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Nabroz* (1411) 1596 ZDM V 122; *Nabrozsz* 1472 Rejlan 41; *Nabrosz* 1476 AGZ XIX nr 1973; *Nubrusz* 1483 AGZ XV nr 4253; *Nabroz* 1578 ŻDz XVIII/1, 213; *Nabroz* 1681–82 Rejbeł 58; *nabroż* 1751 Tarszel 158; *Nabroż*, wś i folw. 1885 SG VI 850–1; *Nabroż*, wś i kol. 1921 Sk IV 107; *Nabroż*, -roża, *Nabroż-Kolonia*, -roża -nii, *nabroski*, dwie wsi 1970 UN 109, 23; *Nabroż*, -roża, *Nabroż-Kolonia*, -roża -nii 1981 WUN II 508; gw. *nabrōś*, -ża, *nabroski*, ukr. *nabryś*, -ży, *ńabryśki*, *kolonija nabroś*, -iiji *nabroś*, *nabroski*. — Etymologia n. niejasna. Być może w związku z ap. *brōg* (< **borg* 'ochrona, osłona; to co ochrania, osłania, daszek ochronny na dragach' Spśl I 321), por. wyrażenie *na brogu*. W nazwie zestawionej człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: CzChelm 182. BCz

Nabrzezcie zob. Nadbrzezcie

Nabrzeże zob. Nadbrzezcie, Nadbrzeż

Nabwisdorf zob. Kopydlów

Nabycin, os. zaginiona, znajdowała się koło współczesnej wsi Szczepin, dziś przedmieście Wrocławia: *Nabitin* (1175) XV KŚl I 133; *Nabitim* (!) 1175 KŚl I 292, fals. XIV; *Nabitin* 1203 Reg nr 119, fals.; *Nabitin* 1300 DomWr 27–8. — Od n. os. *Nabyt* lub **Nabyta*, por. *nabyty* 'dostany, uzyskany', *nabytek* 'dobytek, własność' RymSEN II 131, SL III 205, z suf. -in. Rekonstrukcje **Nabytyi*, *Nabytyi* mniej prawdopodobne. Lit.: SNGŚl VIII 109; DomWr 27–8. JCh

Nabyszyce, wś, kal., gm. Odolanów, 6 km na płn. od Odolanowa: de *Nabiszice* (1369) 1813 KW III 335; *Naviszicze* (!) 1403, *Nabyschicze* 1406 KW V 41, 101; *Nabyschicze* 1510 NKs 149; *Nabisicze* 1579 ŻDz XII 124; *Nabyszyce* 1618–20 PKal 87; *Nabyszyce* 1659–65 Luwlkp I 105; *Nabyszyce*, niem. *Nabyschitz* 1885 SG VI 851; *Nabyszyce*, -szyc 1981 WUN II 508; gw. *nabyŝyce*, -ŝyc, *nabyŝki*. — Nazwa od n. os. **Nabysz*, por. *Pobysz*, *Przybysz*, *Ubysz* SSNO IV 296, 394, V 515, z suf. -ice. ZZ

Nacesławice, wś, sier., gm. Błaszki, 8,5 km na płn. od Błaszki: de *Naczanslawice* 1393 Koz VII 363; de *Naczęslawice* 1410, de *Nanczeslawice* 1412, de *Naczęslawice* 1414 Kal nr 31, 402, 533; de *Naczęslawicze* 1417 RWlkp IV nr 605; de *Naczanslawicze* 1431 Koz VIII 199; *Naczęslawicze* 1511–23 LLB II 60; *Naczęslawice* 1579 ŻDz XII 111; *Nacesławice* 1618–20 PKal 65; we wsi *Naczęslawicach* ... *Naczęslawicach* 1789 MKI (Tab 22, 385); *Nacesławice* 1827 Tabella II 37; *Nacesławice* 1885 SG VI 851; *Nacesławice* 1921 Sk II 19; *Naczęslawice*, wś 1967 SM 729; *Nacesławice*, -wic, *nacesławicki* 1971 UN 80, 38; gw. *nacesławice*, -víc, *nacesławicki*. — Nazwa od n. os. *Naczęslaw* SSNO IV 3, z suf. -ice. Zapis *Nanczeslawicze*, o ile nie jest błędem, pokazuje przejściowo występujące unosowienie -a-, wynikające z upodobnienia do następnej sylaby. Forma *Nac(z)slawice* związana jest zapewne ze zmianą miejsca akcentu. Postać ze spółgłoską -c- < -č- być może ma związek z mazurzeniem. Trudno powiedzieć, jak długo utrzymywała się forma z -č-; konsekwentna pisownia z -cz- do końca XVI w. nie daje pewności co do brzmienia tego połączenia literowego. ZZ

Nacisławice zob. *Naczęslawice*

Nacisławice Wielkie zob. *Naczęslawice*

Nacisławki zob. *Naczysławki*

Nackel zob. *Nakło* (3, 5)

Nacki, cz. wsi Tubądzin, dawniej wś, sier., gm. Wróblew: *Naczky* 1392 Hb 66, nr 76; *Naczky* deserti 1496 ŻDz XIII 172; *Naczky*, wś 1511–23 LLB I 413, 416; *Naczki* 1576 ŻDz XIII 222; *Nacki*, folw. 1877 Zin I 406; *Nacki*, folw. 1885 SG VI 852; *Nacki*, folw. 1902 Przew II 3; *Nacki*, kol. 1967 SM 729; *Nacki*, -cek 1981 WUN II 508; gw. *nacki*, -cek, *nackoski*. — Od n. os. *Naczek*, *Naczko* (: *Naczęslaw*) SSNO IV 2, w l. mnogiej. Forma *Nacki* powstała w wyniku mazurzenia. EB

Naclaw zob. *Naclaw* (2)

Naclaw (1), wś, kosz., gm. Polanów, 21 km na płn. od Bobolic: *Naslaf* 1413 Cruc III 180; *Natzlaff* 1577 TrautmElb I 47; *Nutzlaff* 1618 MpLub; *Natzlaf* 1789 MpGillyPom; *Natzlaff* (!) 1862 PMT XIII 51; *Natzlaff* — *Naclaw*, -wia, *naclawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Naclaw*, -wia 1981 WUN II 508. — Nazwa od n. os. *Nac(s)law* < *Naczęslaw* SSNO IV 3, z suf. -jś. Nazwa niem. *Natzlaff* stanowi fonetyczną substytucję n. słowiańskiej. Po 1945 r. odtworzono urzędowo n. jako *Naclaw*. Lit.: TrautmElb I 47; LorSNH 77; RzDuma I 174; Belchnerowska, PMT XIII 51. BCz

Naclaw (2), wś, leszcz., gm. Kościan, 2 km na pld. od Kościana: dictam villam *Natslave* (1298) XV KW II 154; *Naczlaw* (1400) 1548 Matr V/1, nr 138; villas *Naczslaw* 1400 Matr IV/3, supl. nr 406; *Naslaw* 1444 KW X 374; *Nadslaw* 1468, *Naczslaw* 1469 SHGPn III 226; *Naczslaw* 1510 NKs 190; *Naczlaw* 1580–81 ŻDz XII 61; *Naclaw* 1622–24 PPozn (Tab 1, 59); *Naclaw* 1775 PPozn (Tab 7, 3); *Naclaw* 1885 SG VI 852; *Naclaw*, niem. *Naclaw* 1921 Sk X 35, 148; *Naclaw*, -wia 1981 WUN II 508; gw. *nacław*, -va, *nacławski*. — Nazwa od n. os. *Nac(s)law*, z suf. -je, -jś. Lit.: SHGPn III 226; Nieckula, RKJWr V 117; Rospond, -jś 97; PPozn 199. ZZ

Naclawie zob. *Naclaw* (2)

Nacmierz (1), wś, słup., gm. Postomino, 14 km na płn.-wsch. od Darłowa: *Natzmershagen* 1394 TrautmElb I 55; *Nasmershagen* 1417, *Naszmershagen* 1470, *Naczemershagen* 1503 RzDuma I 266; *Natzmershagen* (1539) PomKirch I 139; *Natmershagen* 1618 MpLub; *Natzmershagen* 1789 MpGillyPom; *Natzmershagen* — *Nacmierz*, -rza, *nacmierski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nacmierz*, -rza 1981 WUN II 508. — Nazwa niem. *Natzmershagen*, od nazw. rodu v. *Natzmer*, znanego na Pomorzu od XIV w., z członem -hagen. Nazwa rodu słowiańska, może od im. *Naczęmiar*, *Naczęmir* SSNO IV 3. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nacmierz*. Lit.: TrautmElb I 55; LorSNH 77; RzDuma I 266. BCz

Nacmierz (2), dziś *Naćmierz*, os., dawniej wś, szczec., gm. Resko, 10,5 km na płn. od Łobza: *Naczmerstorp* 1447 CdB A XVIII 245; *Natzmersdorp* 1547 CdB A XXIV 308; *Natzmersdorp* 1618 MpLub; *Natzmersdorp* 1789 MpGillyPom; *Natzmersdorp* 1834 MpUMbl 870; *Natzmersdorp* 1885 SG VI 933; *Natzmersdorp* — *Nacmierz*, -rza, *nacmierski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nacmierz*, -rza 1981 WUN II 508; *Nacmierz*, po zmianie *Naćmierz*, -rza 2006 DzU nr

240, poz. 1746. — Nazwa od n. os. *Naczemir*; zapisy zmienione, z niem. członem *-dorf, -dorp*. Nazwę *Nacmierz* ustalono urzędowo po 1945 r., w 2006 r. zmieniono ją na *Naćmierz*. Lit.: TrautnEllb I 55; LorSNH 77; Rzduma II 180. BCZ

Nacpolsk, dziś *Nacpolsk*, os., dawniej wś, i *Nowy Nacpolsk*, wś, ciec., gm. Naruszewo, 14,5 km na pld.-zach. od Płoniska: *Noczpałsko* 1405 Płon nr 636; *Noczpałsko* 1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 87); *Noczpałsko* 1430 Mkm II nr 535; *Noczpałsko* (1444) 1456 SHGMz(MK 3, 297); *Noczpałsko* 1496 SHGMz(MK 18, 84); *Nospalsk* 1522, 1524 SHGMz(MK 32, 230); *Noczpałsk* 1567 ŻDz XVI 353; *Nacpolsk* 1827 Tabella II 38; *Nacpolsk* 1839 Mp-Kwat III 3; *Nacpolsk*, wś 1885 SG VI 852; *Nacpolsk*, *Nacpolsk Nowy* 1952 UW 28; *Nacpolsk*, -ka, *Nowy Nacpolsk*, -wego -ka 1981 WUN II 508, 595. — Zierhoffer uznaje n. za niejasną. Może pierwotnie **Naćpalsko*, od n. os. **Naćpał*, z suf. *-sko*. Nazwa osobowa od czasownika *naćpać* 'objeść się, najeść' SW III 27, z suf. *-ał*, por. inne tego typu: *Namacał*, *Okopciał*, *Wyrwał*, *Ryczał* SSNO Indeks a tergo 166. Postać *Noczpałsk(o)* powstałaby w wyniku przejścia *a > o*, polegającego na podwyższeniu artykulacji, i mieszania *ć* i *c*, a *Nacpolsk(o)* — wskutek przestawki samogłosek. Lit.: ZMaz 280. UB

Nacślaw zob. **Naślaw** (2)

Nacślawice zob. **Nacślawice**

Naczachowo, wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 5 km na pld.-wsch. od Izbicy Kujawskiej: *Naczachowo* 1402 Koz V 59; *Naczachowo* 1420 Koch nr 1460; *Naczachowo Maior* 1489 Lupbrz 129; *Naczachowko (!) maior*, *Naczachowo maior* 1557–66 (*Naczachowo* 1582) ŻDz XIII 21, 23; *Naczachowo Maior* 1634 Rpodbrz 229; *Naczachowo* 1674 Rpog 151; *Naczachow* 1796 PerOpis IX; *Naczachowo* oraz *Naczachówko wielkie*, wś i folw. 1885 SG VI 855; *Naczachowo*, -wa, *naczachowski* 1970 UN 82, 8. — Pierwotnie *Naczachowo*, od n. os. **Naczęch* (: *Naczęślaw*), z suf. *-owo*. Pod koniec XV w. nastąpił zanik nosowości i przejściowe dodanie członu *Maior*, od łac. *maior* 'większy', w celu odróżnienia od n. osady filialnej, por. *Naczachowo Male*. Lit.: Nieckula, -ov- 138. AG

Naczachowo Male, os. zaginiona, leżała w par. Blenna, włoc.: *Naczachowa nyewywedzał* 1489 Lupbrz 124; *Naczachowo minor* 1557–66 ŻDz XIII 25; *Naczachowo Minor* 1634 Rpodbrz

230; *Naczachowo Minor* 1674 Rpog 154. — Od n. m. *Naczachowo*, z członem drugim od n. os. **Niewiedział*, wtórnie *Minor*, od przym. łac. *minor* 'mniejszy', pol. *mały*. AG

Naczachówko Wielkie zob. **Naczachowo**

Naczęślawki zob. **Naczęślawki**

Naczęchowo zob. **Naczachowo**

Naczęślawice, wś, opol., gm. Pawłowiczki, 8 km na pld.-wsch. od Głogówka: *Nacizhlaj* 1223 KŚI III 77; *Nacesslauichi* 1234 SUR II 38; *Nacesslawicze* 1300 CdSil XIV 107; *Naczenślawicz* 1321 Reg nr 4145; z *Naczęślawicz* (1479) XVI CdSil VI 105; *Naczęślawicz* 1488 CdSil II 206; *Naczęślawicz* 1511 Drz III 28; *Naczęślawicz* 1564 CdSil XXXIII 46; *Nimbsdorf* 1574 Urb III 105; z *Naczęślawicz* 1609 SNGŚI VIII 110; *Nacislawiensem* 1666/67 J I 400; ex villa *Nacislawice* 1679, *Gross-Nimbsdorf* vulgo *Nacislawitz*, *Nimbsdorffensis* 1687/88 J II 169, 482, 522; *Gross Nimbsdorf* 1743 SNGŚI VIII 110; *Gross Nimbsdorf*, poln. *Wielki Naczislawice* 1783 Z II 308; *Nimbsdorf*, *Gross*, *Nacislawice* 1845 K 450; *Nacislawice Wielkie*, niem. *Gross Nimbsdorf* 1885 SG VI 852; *Naczęślawice (Nimbsdorf)* 1900 Myc 38; *Naczęślawice* — *Gross Nimbsdorf* 1939 Prus 52; *Gross Nimbsdorf* — *Naczęślawice*, -ic, *naczęślawicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Naczęślawice*, -wic 1981 WUN II 508. — Od n. os. *Naczęślaw* SSNO IV 3, z suf. *-ice*. Nazwa zmieniona jako *Nim(b)sdorf*, okresowo z członem *Gross* 'wielki', w celu odróżnienia od *Nimbsdorf Klein*, dziś *Naczęślawki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Naczęślawice*. Lit.: SNGŚI VIII 110; BorGŚI 177; Nieckula, OSG I 108. JCh

Naczęślawice zob. **Częślawice**, **Nacślawice**, **Niećślawice**

Naczki, os. zaginiona, leżała koło wsi Targowa Górka, pozn., gm. Nekla: de *Naczkuicze* 1406 Koz V 59; de *Naczovicze* 1412 RWlkp IV nr 382; de *Naczky* 1427, *Naczanslav* de *Naczky* 1438 Koz II 495; *Naczky* deserta 1535 SHGKI(ASK 12, 457); Osiagora y *Naczki* dezerty 1775 Koz V 59. — Od n. os. *Naczek* (: *Naczęślaw*) SSNO IV 2, z suf. *-owice*. Od XV w. n. przeszła do kategorii nazw rodowych, w l. mnogiej. ZZ

Naczki zob. **Nacki**

Naczkowic Jelitowo, os. zaginiona, leżała koło wsi Jelitowo (3), pozn., gm. Niechanowo: *Naczkowicz Gyelythowo* 1494 Koz III 682. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Naczek*, w dopełniaczu l. mnogiej, człon drugi *Jelitowo* ponowny z n. m. *Jelitowo* (3). ZZ

Naczkowice zob. Naczki

Naczkowy-Mirkowice, os. zaginiona, leżała koło wsi Mirkowice, pozn., gm. Mieścisko: *Naczkowy Myrkowice* 1493 Koz III 682. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Naczek*, por. *Mirkowski Naczko* 1402 Koz III 682, z suf. *-owy*. Człon drugi *Mirkowice* ponowiony z n. m. *Mirkowice* (2). ZZ

Naczków, przys., dawniej wś, opol., gm. Pałkowice, 10 km na płn.-zach. od Nysy: *Adlersdorf* (!) alias *Naczkom* (!) 1245 BorGŚl 133; *Adlerdorf* alias *Naczkom* (!) 1416 Darst III 244; *Notscka* 1651/52, *Natschke* 1666/67 J I 196, 637; pagum *Neitsch* 1679 J II 155; *Natschke* 1743 SNGŚl VIII 110; *Natschkau*, wś 1784 Z III 364; *Natschkau* vulgo *Natschke* 1845 K 427; *Natschkau* 1941 Wrzosek 45; *Natschkau* — *Naczków*, *-owa*, *naczkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Naczków*, *-kowa* 1981 WUN II 508. — Dawniej *Naczków*, od n. os. *Naczek*, z suf. *-ów*; n. zniemczona jako *Natschke*, *Natschkau*, *Neitsch*. Oboczna n. niem. *Adlersdorf* od n. os. *Adler* Gott 83 + *-dorf*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Naczków*. Lit.: SNGŚl VIII 110; BorGŚl 133; Rospond, RKJ-Wr I 29. JCh

Naczysławice zob. Nacesławice

Naczypirowszczyzna zob. Nikiforowszczyzna

Naczysławice zob. Naczęslawice

Naczysławki, wś, opol., gm. Reńska Wieś, 7 km na pld.-zach. od Kędzierzyna-Koźla: *Klein Nimbsdorf* 1743 SNGŚl VIII 110; *Klein Nimbsdorf*, pohl. *Naczesławki* 1783 Z II 308; *Nimbsdorf*, *Klein*, *Nacislówki* 1845 K 450; *Nacislówki* al. *Małe Nacislawice*, niem. *Klein Nimbsdorf* 1885 SG VI 852; *Naczysławki* (*Klein Nimbsdorf*) 1939 Prus 52; *Klein Nimbsdorf* — *Naczysławki*, *-wek*, *naczysławecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Naczysławki*, *-wek* 1981 WUN II 508. — Dawniej *Klein Nimbsdorf*, od zniemczonej n. sąsiedniej wsi *Nimbsdorf*, dziś *Naczęslawice* (zob.), z członem *Klein*, od *klein* 'mały'. Obocznie n. pol. *Małe Nacislawice* (< *Naczęslawice*), później zuniwerbizowane jako *Nacislawki*, *Naczysławki*. Zmiana *Naczę* > *Naci* > *Naczy* może substytucyjna. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Naczysławki*. Lit.: SNGŚl VIII 110; BorGŚl 218. JCh

Naćmierz zob. Nacmierz

Nad Jeziorem zob. Nadjeziory

Nad Kanałem zob. Nadkanale

Nad Stawem zob. Nadstaw

Nadarzewo zob. Nędzerzew (2)

Nadarzyce (1), wś, pil., gm. Jastrowie, 7,5 km na wsch. od Sypniewa: *Nadoricze* 1590 Koz II 496; *Redritz* 1618 MpLub; *Nadorze* 1619 PPozn 200; *Rederitz* 1672 SchDK 310; *Nadorzyce* al. *Rodrzyca*, niem. *Rederitz* 1885 SG VI 861; *Rederitz* — *Nadarzyce*, *-yc*, *nadarzycki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nadarzyce*, *-rzyc* 1981 WUN II 510. — Od n. os. *Nadar* albo *Nadarza* SSNO IV 4, z suf. *-ic*, *-ice*. Postać *Nadorzyce* jest zapewne wynikiem przejścia *-ar-* > *-or-*. Nazwa niem. *Rederitz* jest rezultatem germanizacji n. polskiej, wskutek czego doszło m.in. do asymilacji *n-r* > *r-r*. Wtórna repolonizacja n. dała formę *Rodrzyca*. Lit.: PPozn 200. ZZ

Nadarzyce (2), wś, pozn., gm. Września, 4 km na pld.-wsch. od Wrześni: *Nadarzice* 1363 KW III 230; *Nadarszicze*, *Nadaszicze* 1392 Lek II nr 216, 233; de *Nadarszidsch* 1393 Lek I nr 1344; in *Naderzicze* 1397 Lek II nr 608; de *Nadarzicze* 1414 Kal nr 513; de *Nadarsszicze* 1415, de alia *Nadarszicze* 1429 RWlkp II nr 421, 1025; de *Nadarschicze* 1441 AC II nr 388; *Nadarzicze maior*, *Nadarzicze minor* nobilium 1578 ŻDz XII 200, 201; *Posrzednie Nadarzyce* seu *Kielbasyce* 1602 Koz II 496; *Nadarzyce majus* 1618–20 PKal 153; *Nadarzyce minus* 1620 MKI(Tab 11, 5); *Nadarzyce maior et minor* 1674 MKI(ASK 74, 7); *Nadarzyce* (!) 1789 MKI(Tab 47, 29); *Nadarzyce* 1846 KsP 395; *Nadarzyce*, wś i dobra 1885 SG VI 855; *Nadarzyce*, *-rzyc* 1981 WUN II 510; gw. *nadażyce*, *-życ*, *nadażycki*. — Od n. os. *Nadar* albo *Nadarza*, *Naderza* SSNO IV 4, z suf. *-ice*. Zapisy z grupą *-rsz-*, *-rssz-*, *-rsch-* oddają frykatywą wymowę *-ř-* (= *rš*), charakterystyczną dla Wielkopolski. W XVI–XVII w. n. występuje z łac. członami *Maior*, *Mauius*, *Minor*, *Minus*. W XVII w. odnotowany też dział *Nadarzyce Pośrednie*, z członem odróżniającym od przym. *pośredni* 'położony pośrodku' Sstp VI 473; obocznie *Kielbasice*, od n. os. *Kielbasa* SSNO II 573–4, z suf. *-ice*. ZZ

Nadarzyce-Kielbasice zob. Nadarzyce (2)

Nadarzyce Maior zob. Nadarzyce (2)

Nadarzyce Minor zob. Nadarzyce (2)

Nadarzyce-Paduchy, os. zaginiona, leżała koło wsi Nadarzyce, pozn., gm. Września: in *Nadarsice* dicto *Paduchowo* 1400 Lek II nr 951; de *Nadarszice* de *Poduchowo* 1401, *Nadarszicze* alias de *Poduchli* 1444 RWlkp II nr 156, 1266; de *Nadar-*

Nadarzyce Pośrednie

szcze *Paduchy* 1450 Koz II 496; we wsi *Padusze Nadarszyce* 1472 SHGKI(PG 8, 142 v); de *Paduchy* 1499, des. *Villa Paduchy* distr. Pysdr. 1602 Koz III 3; *Nadarzyce* dictae *Paduchy* praedium 1618–20 PKal 178. — Nazwa od n. os. *Paduch*, por. *Paduch* de *Nadarzicze* 1443 Koz II 496, z suf. -owo, wtórnie w l. mnogiej. Forma *Poduchowo* jest może wynikiem wpływu przedrostka *po-* lub ap. *poducha*. Człon *Nadarzyce* ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Nadarzyce* (2). ZZ

Nadarzyce Pośrednie zob. *Nadarzyce* (2)

Nadarzyn (1), os., dawniej wś, gorz., gm. Pelczyce, 8 km na pln. od Pelczyc: *Billerbeck* 1337 SHGNM(Landb 27); *Billerbeke* 1539 PomKirch I 176; *Billerbecke* 1618 MpLub; *Billerbeck* 1789 MpGillyPom; *Billerbeck* 1833 MpUMbl; *Billerbeck* — *Nadarzyn*, -na, *nadarzynski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nadarzyn*, -na 1981 WUN II 510. — Nazwa niem. *Billerbeck* od nazw. rodziny rycerskiej *Billerbeck*, przybyłej w te okolice z Westfalii, gdzie na zach. od Münster jest miasteczko *Billerbeck*. Do n. os. por. n. os. *Biller* (: stsaks. *bil* 'miecz') Gott 114 + *Beck* 'rzeka, potok'. Nazwę *Nadarzyn* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 170. BCz

Nadarzyn (2), wś, dawniej mto, warsz., gm. Nadarzyn, 6 km na pld.-wsch. od Podkowy Leśnej: *Nadarzino* 1453, 1469, 1565 SHGMz(Knap. nr 401–403); do *nadarzina* 1455 Warsz nr 1018; *Nadarzin* 1475 SHGMz(MK 9, 56); *Nadarzino* 1477 SHGMz(MK 9, 89); *Snadarzina* 1499 Warsz nr 1837; opidam *Nadarzin* 1517 ZHer nr 947; Oppidum *Nadarzin* 1580 ŻDz XVI 286; *Nadarzyn* 1783 MpPerMz; *Nadarzyn*, mto 1827 Tabella II 38; *Nadarzyn*, mto 1839 MpKwat IV 4; *Nadarzyn*, os. miejska 1885 SG VI 855; *Nadarzyn*, -na 1981 WUN II 510. — Nazwa od n. os. *Nadarza* SSNO IV 4, z suf. -ino, wtórnie -in. Do n. os. por. *nadarzyć* (się). W 1453 r. Nadarzyn otrzymał od księcia mazowieckiego Bolesława IV prawo miejskie chełmińskie. Lit.: RymNmiast 157; RospSEMIG 240. UB

Nadbiel, wś, siedl., gm. Poświętne, 7 km na wsch. od Wołomina: *Nadbiel* 1885 SG VI 856; *Nadbiel* 1921 Sk I 146; *Nadbiel* 1952 UW 43; *Nadbiel*, -li 1981 WUN II 510. — Nazwa powstała w wyniku derywacji fleksyjnej od wyrażenia przymikowego *nad bielą*. Apelatyw *biel* oznacza mokradło, bagno, podmokłą łąkę. UB

Nadborowe Górki, os. zaginiona, leżała koło wsi Brzyskorzystew, bydg., gm. Żnin: Item inter

Gorkam Villam Dni Nadbor et Smoszewski 1548 MKI(B 143, 260); bonis *Nadborowe Gorki* 1615 Koz V 60. — Nazwa od n. os. *Nadbor* SSNO IV 4–5 (w formie przym. dzierżawczego) i od ap. *górką*, w l. mnogiej. ZZ

Nadborowice zob. *Nadborowo*

Nadborowo Minor zob. *Nadborówko*

Nadborowo, wś, bydg., gm. Żnin, 11 km na pld.-wsch. od Kcyni: [de] *Nadborowitz* 1328 KW II 423; de *Nadborowo* 1398 Lek II nr 1138; *Nadborok Nadborowski* 1403 SHGKI(GZ I, 47); Nicolai [pro *Nadbor*] de *Nadborowo* 1498 Bob nr 236; *Nadborowo duplex sub parochiali* ... in Gorzyce 1511–23 ELB I 156; *Nadborowo* 1577 ŻDz XII 184; *Nadborowo* 1802–03 MpGillyPr; *Nadborowo*, niem. *Birkholz* 1885 SG VI 856; *Nadborowo*, niem. *Birkholz* 1921 Sk X 129, 148; *Nadborowo*, -wa, *nadborowski* 1971 UN 192, 10. — Nazwa od n. os. *Nadbor*, z suf. -owice, wtórnie -owo. Forma niem. *Birkholz* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Nieckula, -ov- 138. ZZ

Nadborówko, folw. dziś nieistniejący, dawniej wś, leżała w par. Gorzyce, bydg., gm. Żnin: *Nadborowo duplex* 1511–23 ELB I 156; *Nadborowo minor* 1564 SHGKI(ASK 12, 573); *Nadborowko* 1577 ŻDz XII 184; *Wieś Nadborowko* 1775 MKI(Tab 37, 40); *Nadborówko*, niem. *Clarashof*, folw. 1885 SG VI 856; *Nadborówko*, niem. *Klarashof*, folw. 1902 MycPn 228. — Od n. m. *Nadborowo*, z łac. członem *Minor*. W XVI w. n. uległa uniwersyfikacji przy użyciu suf. -ko. Nazwa niem. *Klarashof* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Nadbory, wś, łomż., gm. Jedwabne, 9,5 km na wsch. od Jedwabnego: *Nadborio de Brzostowo* 1444, filii *Nadborii de Brzostowo* 1485, *Brzostowo Nadborowo* 1519, *Brzostowo Nadborowo* 1553 HMil 26–7; *Brzostowo Nadborowo* 1580, *Brzostowo Nadborowo* 1712 HMil 408, 397; *Nadbory* 1783 MpPerMz; *Brzostowo Nadbory* 1783 HMil 163; *Nadbory* 1795 MpPerPd; *Nadbory* 1827 Tabella II 38; *Nadbory* 1885 SG VI 856; *Nadbory*, -rów 1981 WUN II 510. — W 1436 r. *Nadbor* z Wizny otrzymał od księcia Władysława 30 włók o n. *Brzostowo*. Powstała tu wś *Brzostowo-Nadborowo*/*Nadbory*. Nazwa *Brzostowo* od n. lasu *Brzostowo* (: *brzost* 'gatunek wiazu'), tak również nazywały się dobra książęce. Człon drugi od n. os. *Nadbor*, z suf. -owo, wtórnie w l. mnogiej. Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i zieml wskiej... 1994, 209–10. UB

Nadbory zob. Dzierzega-Nadbory, Tyszki-Nadbory

Nadbór, os., dawniej wś, kosz., gm. Polanów, 20 km na płn. od Bobolic: *Nadebar* 1413 Cruc III 180; *Nadibohr* 1671 RzDuma I 174; *Nadebahr* 1784 Brüg II 578; *Nadebahr* 1789 MpGillyPoin; *Nadebar* 1819 PMT XIII 52; *Nadebahr* Vw. — *Nadbór*, -oru, *nadborski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nadbór*, -boru 1981 WUN II 510. — Pierwotnie *Nadlbórz* od n. os. *Nadbor* (z wtórnym wstawnym -i-, -e-), z suf. -j-. Po 1945 r. ustalono n. *Nadbór*. Lit.: RzDuma I 174; Belchnerowska, PMT XIII 52. BCz

Nadbrzeska Kępa zob. Kępa Nadbrzeska

Nadbrzezcie, cz. Sandomierza, dawniej wś, tarnob.: *Nabrzeze* 1470–80 DB II 357; *Nabrzeze* 1511 Matr IV/2, nr 9987; *Nadbrzezcie* 1529 LR 358; [*Nabrzezcie*] XVI AtSd 147; *Nabrzezcie* 1794 Ga Cc2; *Nadbrzezcie*, wś 1885 SG VI 856–7; *Nadbrzezcie* 1886 Bigo 127; *Nadbrzezcie*, wś 1921 Sk XIII 50; *Nadbrzezcie*, wś 1967 SM 729; *Nadbrzezcie*, -zia 1970 UN 32, 5. — Na podstawie pierwszych zapisów historycznych n. można odczytywać jako *Nabrzezcie*, *Nadbrzezcie* od wyrażenia przyimkowego *na(d) brzezciem* (: *brzezcie* 'lasek brzozywy'), z suf. -'e. IN

Nadbrzeż, wś, warsz., gm. Karczew, 3 km na pld.-zach. od Karczewa: *Nabrzesze* 1410, *Nabrzesze* 1418 Czer nr 206, 1007; *Nybrzesani* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 122); *Nybrzeszani* 1429 MkM II nr 144; *Nabrzeschani* 1468 SHGMz(MK 5, 87v–88); *Nabrzeze* 1474 SHGMz(MK 5, 177); *Nabrzeze* 1576 ŻDz XVI 226; *Nadbrzez* 1827 Tabella II 38; *Nadbrzez* 1839 MpKwat IV 4; *Nadbrzeż* 1885 SG VI 856; *Nadbrzeż*, -ża, *nadbrzeski* 1966 UN 135, 14. — Od wyrażenia przyimkowego *na brzegu*, z suf. -'e; też wariant z suf. -any. Od XIX w. notowana forma *Nadbrzeż* — zmiana rodzaju nijakiego na męski oraz zastąpienie pierwotnego *Na-*, pochodzenia przyimkowego, przez *Nad-*. Postać *Nybrzeżani* z adideacją do n. m. z początkowym *Nie-*, typu *Nieborza*. Wieś leży nad Wisłą. UB

Nadbrzeże, przys., dawniej wś, elbl., gm. Tolkmicko, 8,5 km na pld.-zach. od Tolkmicka: *Reimannsfelde*, folw. 1789 Goldb II 200; *Reimannsfelde*, posiadłość prywatna nad Zatoką Fryską 1888 SG IX 597; *Reimannsfelde*, folw. 1920 MpHAPr I; *Reimannsfelde* — *Nadbrzeże*, -a, *nadbrzeski* 1947 MPol XXVI nr A-78; *Nadbrzeże* — *Reimannsfelde*, wś 1951 Rosp 202; *Nadbrzeże*, -ża 1981 WUN II

510. — Początkiem osady był młyn istniejący już od XIX w., por. *molendinum situm iuxta bona et granicias huius ville Dorrebach ok. 1300 MWrm I 64(R)*; por. też 1347 MWrm II 88. Wcześniejsza n. niem. od n. os. *Reimann* (: *Raginnann* lub *Rheinmann* 'Nadreniczek' Gott 398, 408) + -feld. Nazwa pol. *Nadbrzeże* wprowadzona urzędowo po 1945 r. WK

Nadbużanka, wś, chełm., gm. Wola Uhruska, 25 km na pld. od Włodawy: *Nadbużanka* 1952 UW 151; *Nadbużanka*, -ki, *nadbużański* 1967 UN 121, 26; *Nadbużanka*, -ki 1981 WUN II 510. — Od wyrażenia przyimkowego *nad Bugiem*, z suf. -anka. Wieś leży nad Bugiem. Lit.: CzChełm 182. BCz

Naddawki, cz. wsi Netta Druga, przejściowo wś, suwał., gm. Augustów: *Naddawki* 1827 Tabella II 38; *Naddawki*, os. 1885 SG VI 857; *Naddawki*, wś 1902 Przew II 3; *Naddawki*, wś 1967 SM 729; *Naddawki*, -wek, cz. wsi 1971 UN 151, 52; *Naddawki*, -wek 1981 WUN II 511. — Od ap. *naddawek* 'to, co się daje nad miarę' SW III 34, w l. mnogiej. EB

Nadebahr Vw. zob. Nadbór

Nadelitz zob. Nadolice (2)

Naderzyce zob. Nadarzyce (2)

Nadgórze, wś notowana w XIX w., w gm. i par. Wyszaków, ostrol.: *Nadgorze* 1827 Tabella II 38; *Nadgórze* 1885 SG VI 857. — Od wyrażenia przyimkowego *nad górą*, z suf. -'e. UB

Nadisdorf zob. Nadziejów (2)

Nadithof zob. Nadziejów (2)

Nadziejerie zob. Grabiny (2), Nadjeziory

Nadjeziory, cz. wsi Władysławowo, dawniej wś, bydł., gm. Szubin: *Nad jeziorem* 1846 KsP 515; *Nad jeziorem* 1880 SG I 39; *Nadjeziory* czyli *Zastawem*, niem. *Hinternteich*, kol. 1885 SG VI 858; *Nadjeziory*, niem. *Hinternteich*, wś 1921 Sk X 92, 148; *Nadjezierze*, -rza 1971 UN 185, 27; gw. *nadjeżeże*, -ża, *nadjeżerski*/*nadjeżorski*. — Nazwa, pochodząca od wyrażenia przyimkowego *nad jeziorem*, uległa później substantywizacji i wystąpiła w l. mnogiej, a później z suf. -'e. Oboczna n. *Zastawem* jest kalka urzędowo wprowadzonej niem. n. *Hinternteich*. ZZ

Nadjeziore zob. Grabiny (2)

Nadkanale, przys. dawniej wś, bydł., gm. Szubin, 8 km na płn.-wsch. od Szubina: *Nad-kanalem* 1864 KsP 514; *Nadkanale*, niem. *Am Kanal*, wś 1902 MycPn 201; *Nadkanale*, niem. *Am Kanal*, wś

1921 Sk X 91, 148; *Nadkanale*, -la, cz. wsi Zamość 1971 UN 185, 27; *Nadkanale*, -la 1981 WUN II 511; gw. *natkanale*, -la. — Od wyrażenia przyimkowego *nad kanałem*. Nazwa uległa substantywizacji za pomocą suf. -'e. Miejscowość leży nad Kanałem Noteckim. Urzędowa n. niem., funkcjonująca na początku XX w., stanowi tłumaczenie n. polskiej. ZZ

Nadkole, wś, siedl., gm. Łochów, 8 km na płn.-zach. od Łochowa: *Nadkole* (1565) Lumaz II 154; *Nadkole* 1578 ŻDz XVI 406; *Nadkole* 1783 MpPerMz; *Nadkole* 1827 Tabella II 38; *Nadkole* 1839 MpKwat V 4; *Nadkole* 1885 SG VI 858; *Nadkole*, -la, *nadkolski* 1971 UN 149, 14. — Od wyrażenia przyimkowego *nad kołem*, z suf. -'e. Według E. Kowalczyk n. związana z kołami młyńskimi; wieś położona była między dwoma młynami Głuszek i Koszelanka. Lit.: Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 292. UB

Nadleśnictwo zob. Kościerzyna-Stare Nadleśnictwo

Nadlice zob. Nadolice (2)

Nadlice Małe zob. Nadolice (2)

Nadlice Wielkie zob. Nadolice (2)

Nadlitz zob. Nadolice (2)

Nadma, wś, warsz., gm. Radzymin, 4 km na płn.-zach. od Wołomina: *Nadma* 1580 ŻDz XVI 255; *Madma* 1619–20 Lumaz I 239; *Nadma* 1783 MpPerMz; *Nadma* 1827 Tabella II 38; *Nadma* 1839 MpKwat IV 3; *Nadma* al. *Nodma* 1885 SG VI 859; *Nadma* 1921 Sk I 145; *Nadma*, -my 1981 WUN II 511. — Zapewne od n. lasu *Nadma*, por. in silva *Nadma* 1484 Mznter 107. Do n. lasu por. *duć*, *dmie* 'dmucha'. Forma *Madma* powstała w wyniku upodobnienia na odległość *n-m* > *m-m*. Lit.: Mznter 107. UB

Nadolany (1), wś dziś nieistniejąca, leżała w par. Kościelec, weszła w skład wsi Łekawa, kiel., gm. Kazimierza Wielka: de *Laczaw* (!) *nadolna* 1379, *Lankawa nadolna* 1387 Krak nr 537, 4343; *Lankawa Nadolany* 1403, *Lankawa* alias *Nadolany* 1443, *Lankawi Nadolani* 1460, de *Lankawa Nadolney* 1462, *Lakawa Nadolany* 1464 SHGKr III 911; *Nadolyani* 1470–80 DB II 166; *Nadolany* 1490 ŻDz XV 442; *Lankawa* seu *Nadolany* 1508 Matr IV/1, nr 421; *Nadoliany* 1564 Lukrak II 83; *Lekawa* i *Nadoliani* 1581 ŻDz XIV 11; *Nadolany* 1680 Rej 105; *Łekawa*, czyli *Nadolany* 1790 SHGKrMat 170. — Dawniej *Łekawa Nadolna*; o członie pierwszym zob. *Łekawa* (1),

człon drugi od *nadolny* 'leżący na dole, poniżej (czegoś), niższy' Sstp V 30. Wtórnie zmiana formy *Nadolna* na *Nadolany* na wzór n. m. z suf. -'any oraz elipsa członu pierwszego. IN

Nadolany (2), wś, krośn., gm. Bukowsko, 13 km na pld.-zach. od Sanoka: super toto Nowothanyecz et *suburbii* ad id spectantibus 1446 AGZ XI nr 2150; in *inferiori suburbio* 1486 AGZ XVI nr 1801; *Suburbium Nowothanyecz* 1526, *Przedmyeszie* 1552, *Posada Nowothanyecz* 1577 SHG-Sk II 152; *Wiesz Nadoliany* 1589 ŻDz XVIII/1, 55; *Nadolany* 1699 ADP 291, 610; *Nadolany* 1851 Sch 118; *Nadolany* 1885 SG VI 859; *Nadolany*, -lan, *nadolański* 1965 UN 71, 60; temk. *Nadolani*. — Do 1444 r. *Nadolany* razem z Nagórzanami stanowiły wieś *Nowotaniec* (zob.), a po lokacji miasta Nowotaniec — przedmieście, co uwidoczniło się w nazwie *Przedmieście*, łac. *Suburbium*. Przejściowo n. zestawiona *Posada Nowotaniec*, z członem pierwszym od ap. *posada* 'przedmieście'. Od XVI w. *Nadolany*. Było to dolne przedmieście Nowotańca, por. zapis z 1486 r. Makarski podaje, że n. wprowadzono w celu odróżnienia od Posady Dolnej koło Rymanowa. Lit.: SHGsk II 152–3; MakSk 113–4; Riegł. emk 196. BCz

Nadolce, kol., dawniej wś, zamoj., gm. Łaszczów, 24 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Mazowieckiego: folw. *Nadolce* 1839 MpKwat VII 9; *Nadolce*, folw. 1885 SG VI 859; *Nadolce*, folw. 1921 Sk IV 107; *Nadolce*, wś 1952 UW 149; *Nadolce*, -lec, *nadolski*, wś 1970 UN 120, 14; *Nadolce*, -lec 1981 WUN II 511. — Od wyrażenia przyimkowego *na dołku*, *na dole*, z ukr. suf. -ce. Nazwa określała pierwotnie ludzi mieszkających na terenie położonym niżej niż reszta okolicy, później wieś. Lit.: CzChelm 182. BCz

Nadole (1), wś, gdań., gm. Gniewino, 20 km na płn.-zach. od Wejherowa: *Nadol* (1356) PrUr V 249; *Nadol* 1407 Zeit IV 27; *Nadol* 1438 GZ 127; *Nadole* 1534 Inwwłoc 118; *Nadolie* 1570 ŻDz XXIII 258; *Nadole* 1596 Font I–III 309; z *Nadolem* 1664 Font XXXII 345; z *Nadola* 1749 Font XVI–XIX 75; *Nadolle* 1796–1802 MpSchröt IV; *Nadole*, niem. *Nadolle* 1885 SG VI 860; *Nadole*, niem. *Nadolle* 1921 Sk XI 40, 82; *Nadole* 1952 UW 196; *Nadole*, -la 1981 WUN II 511; gw. *nadoleł/nadoleł/nadoleł* Lor 67, też *nadoleł/nadoleł*, -ęgoll/-all/-ā, *nadolsći*. — Pierwotnie *Nadół*, następnie *Nadole*, od wyrażenia przyimkowego *na dole* charakteryzującego położenie wsi, z odmianą rzeczowniko-

wą (z *Nadola*), a w gwarach — przymiotnikową.
Lit.: Tredler, PMT XIV 69. WK

Nadole (2), miejscowość dziś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. tureckim, w par. Uniejów, koniń.: *Nadole* 1511–23 ŁLB I 340; *Nadole*, ws oddzielna, czy też tylko część wsi Kościelnica 1885 SG VI 859. EB

Nadole (3), ws, krośn., gm. Dukla, 9 km na zach. od Iwonicza-Zdroju: *Nadole* 1794 Ga Cc2; *Nadole* 1885 SG VI 859; *Nadole* 1952 UW 280; *Nadole*, -la, *nadolski* 1965 UN 60, 50. Lit.: RBiecz 35. IN

Nadole (4), ws, piotr., gm. Żarnów, 12 km na pld. od Opoczna: *Nadolye* 1508 ŻDz XV 482; *Nadole* 1511–23 ŁLB I 623; *Nadolie* 1577 ŻDz XIV 290; *Nadole* 1787 Spis 401; *Nadole* 1827 Tabella II 38; *Nadole* 1885 SG VI 859; *Nadole*, -la, *nadolski* 1969 UN 28, 80. Lit.: KSand 132. IN

Nadole zob. Czeliny

Nadolice (1), ws zaginiona, leżała w par. Włodowice, może włączona do Góry Włodowskiej, częśc.: *Nadalicze* [pro *Nadolicze*] 1382 Klj 13; *Nadlowycze* (!) 1490 SHGKr(RP 4, 32); *Nadolicze* 1492 Matr II nr 8; *Nadolicze* 1507 Matr IV/2, nr 8353; *Nadolycze* 1537 Matr IV/3, nr 18909; *Nadolicze*, *Góra* 1564 Lukrak II 91; *Myn-dolice* (!) 1581 ŻDz XIV 73; *Nadolicie* alias *Góra* 1680 Rej 169. — Nazwa od wyrażenia przymkowego *na dole*, z suf. -ice, określająca pierwotnie ludzi mieszkających *na dole*, później osadę przez nich zamieszkiwaną. Oboczna n. *Góra* ponowiona z n. m. *Góra*, dziś *Góra Włodowska*. IN

Nadolice (2), dziś *Nadolice Małe* i *Nadolice Wielkie*, dwie wsi, wroc., gm. Czernica, 12 km na wsch. od Wrocławia: *Nadlic* 1250 SUr II 251; *panum Nadelicz* 1290 SUr V 340; *Magnum Nadlicz*, *Panum Nadlicz* (1291) XVI SUr VI 27; *Nadliczi* sive Sulentino ok. 1300 CdSil XIV 42; *Klein Nadlicz* 1318, *Nadlitz* 1322 Reg nr 3810, 4184; *Nadlicz* 1327, *Nadlicz* 1332, *Nadelicz* 1336 Reg nr 4614, 5150, 5717; *Nadalicz maior*, *Nadlicz* 1353 LandB nr 104, 547; in *magno Nadlitz* 1358 SNGŚI VIII 115; *Nadlicz* alias *Wyslanowicz* (1368) K 426; *wenig Nadlitz* 1417 SNGŚI VIII 114–5; *Nadelicz minor*, *Nadelicz* 1425 Sob VIII 245; *Gross Nadlitz* 1500 SNGŚI VIII 114–5; *Gross Nadlitz*, *Klein Nadlitz* 1651/52 J I 286; *Gross Nadlitz*, *Klein Nädlitz* 1743 SNGŚI VIII 115; *Nädlitz Gross*, *Klein* 1795 Z XII 197; *Nadlice Małe*, niem. *Klein Naedlitz*, *Nadlice Wielkie*, niem.

Gross Naedlitz 1885 SG VI 858; *Kl. Nädlitz* 1900 Myc 38; *Nädlingen*, *Nädlau* 1941 Wrzosek 10; *Nädlingen* — *Nadolice Wielkie*, -ic -kich, *nadolicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nädlau* — *Nadolice Małe*, -ic -ych, *nadolicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nadolice Małe*, -lic -lych, *Nadolice Wielkie*, -lic -kich 1981 WUN II 512. — Dawniej *Nadlice*, od im. **Nadla* (od im. typu *Nadbor*, *Nadmir*) lub niem. n. os. *Nadel* Bach I 132, z suf. -ice, później niem. -au. Nazwę zniemczono jako *Nadlitz*, *Nadelitz*. Człony odróżniające od łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', *parvus* 'mały', niem. *gross* 'wielki', *klein*, *wenig* 'mały'. Knie 426 przytacza oboczną nazwę pol. *Nadolic Małych* — *Wyslanowice*, od n. os. **Wyslau* (por. *Biegan*, *Milowan*), z suf. -owice. Nazwy niem. *Nädlau* i *Nädlingen* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nadolice Małe* i *Nadolice Wielkie*. Lit.: SNGŚI VIII 114–5; DomWr 85–6. JCh

Nadolice Małe zob. **Nadolice** (2)

Nadolice Wielkie zob. **Nadolice** (2)

Nadolle zob. **Nadole** (1)

Nadolna (1), os. dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Pawłowo, pozn., gm. Czerniejewo: *villae dicta Nadolna*, *Villa Nadolna* (1534) VisitGn 498, 499. — Pierwotnie zapewne n. zestawiona *Nadolna Wieś*, od przym. *nadolny* 'leżący na dole, poniżej (czegoś), niższy' Sstp V 30 i ap. *wieś* (łac. *villa*). Późniejsza nazwa jest wynikiem uniwerbizacji poprzez elipsę członu utożsamiającego *Wieś*, por. *Nagórna* (2). ZZ

Nadolna (2), ws, rad., gm. Chlewiska, 11 km na ptn.-wsch. od Szydłowca: *Nadolna* 1787 Spis 407; *Nadolna* 1827 Tabella II 38; *Nadolna* 1885 SG VI 860; *Nadolna* 1921 Sk III 44; *Nadolna* 1952 UW 116; *Nadolna*, -nej, *nadolski* 1970 UN 30, 50. Lit.: KopRad 46. IN

Nadolna (3), dziś *Nadolna* i *Nadolna-Kolonia*, dwie wsi, skiern., gm. Dmosin, 11,5 km na pld.-wsch. od Brzezina: *Nadolna* 1453 SHGRw(MK 337, 90); *Nadolna* 1511/12 VisitGn 192; *Nadolna* 1511–23 ŁLB II 341; *Nadolna* 1579 ŻDz XVI 162; *Nadolna* 1792 MpPerRw; *Nadolna* 1827 Tabella II 38; *Nadolna* 1839 MpKwat III 4; *Nadolna*, ws i folw. 1885 SG VI 860; *Nadolna*, -nej, *Nadolna-Kolonia*, -nej -nii, *nadolski* 1974 UN 40, 17. — W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia*. Lit.: Borek, -m- 151, 343. UW

Nadolna zob. **Blizna** (1), **Dolne Przedmieście**, **Kurowice** (2)

Nadolna Karczma

Nadolna Karczma, wś, bydż., gm. Tuchola, 12 km na płn. od Tucholi: *Karczma Nadolna* albo *Krusin*, w *Karczmie Nadolnej* 1664 Font XXXII 291; *Dolna Karczma* od. *Niederkrug* 1789 Goldb II 45; *Niederkrug* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Nadolna Karczma*, niem. *Niederkrug*, przy wsi *Nadolnej Karczmie* 1888 SG IX 356, 354; *Nadolna Karczma*, niem. *Niederkrug* 1921 Sk XI 63, 82; *Nadolna Karczma* in. *Lutomski-Most* 1925 Krzep 76; *Nadolna Karczma*, -nej -my, *karczemski* 1971 UN 188, 22; gw. *nadółna karćma*, -nyj -mii. — Od stp. przym. *nadołny* 'leżący na dole', też *dolny*, i od ap. *karczma*. Niewykluczone, że n. wsi wiązać można z n. młyna *Nadolnik*, istniejącego tu od XIV w., por. *nedir mole* 1398 UKT 115 oraz: młyn zowią *Nadolnik* 1565 Lupom 16. Oboczna n. *Krusin* od nazw. właściciela, por. *Nadolna Karczma* ..., której jest possessorem Piotr *Krusin* 1664 Font XXXII 291, a n. *Lutomski Most* od n. m. *Lutom* (zob.) i od ap. *most*. Nazwa *Niederkrug* to niem. kalka n. polskiej, por. *nieder* 'dolny' i *Krug* 'karczma'. Lit.: Milewska, PMT XV 45–6. WK

Nadolna-Kolonia zob. Nadolna (3)

Nadolna Wieś zob. Blizna (1), Dolne Przedmieście, Lipnica (10)

Nadolne, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. sąchockim, w sąsiedztwie wsi Boriki, ciech.: *Nadolne* 1416, 1481, *Nadolna* 1421, 1484 SHGMz (MK 6, 170–170v); *Nadołnye*, *Nadolne* 1424 Zakr I nr 205, 869; de *Nadolne* 1426 SHGMz (MK 6, 170v); *Nadołnye* 1427 Mkm I nr 548; *Nadolne* (1449) 1456 SHGMz (MK 4, 156). — Pierwotnie była to chyba n. lasu, później n. osady, por. ad silvam *Nadolne* dictam 1423 SHGMz (MK 6, 170v). Nazwa lasu od przym. *nadołny*. Formę *Nadolnie* uznać można za miękkotematową, por. *nadołni*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 136; BarłMorf 91. UB

Nadolne Janowice zob. Janowice (22)

Nadolnie zob. Nadolne

Nadolnik (1), przys., dawniej wś, częst., gm. Secemin, 9 km na pld.-zach. od Włoszczowy: *Nadolnik* 1877 Zin I 406; *Nadolnik*, os. 1885 SG VI 860; *Nadolnik*, wś 1902 Przew II 3; *Nadolnik*, wś 1921 Sk III 143; *Nadolnik*, -ka, cz. Żeliszew 1971 UN 35, 10; *Nadolnik*, -ka 1981 WUN II 512. — Od przym. *nadołny* 'leżący na dole', z suf. -ik. IN

Nadolnik (2), os., dawniej wś, pil., gm. Wronki, 1 km na wsch. od Wroniek: *Nadolnik*,

młyn 1846 KsP 371; *Nadolnik*, młyn 1885 SG VI 860; *Nadolnik*, nadl. 1921 Sk X 89; *Nadolnik*, wś 1952 UW 80; *Nadolnik*, wś, os. 1967 SM 730; *Nadolnik*, -ka 1981 WUN II 512. — Pierwotnie n. młyna, później przeniesiona na wieś. Wcześniej w tym miejscu istniała być może osada *Czeliny* (zob.). ZZ

Nadolnik (3), cz. wsi Borowo, dawniej wś, ploc., gm. Rościszewo: *Nadolnik* 1827 Tabella II 38; *Nadolnik*, folw. 1885 SG VI 860; *Nadolnik*, os. 1967 SM 730; *Nadolnik*, -ka 1981 WUN II 512. UW

Nadołki zob. Nadołki

Nadorzyce zob. Nadarzyce (1, 2)

Nadratowo, dziś *Stare Nadratowo* i *Nowe Nadratowo*, dwie wsi, ciech., gm. Żuromin, 5 km na płn.-zach. od Szreńska: *Nadrathowo* 1436, *Nadrathowo* 1486 SHGP I 207; *Nadratowo* 1578 ŻDz XVI 63; *Nadratowo* 1827 Tabella II 38; *Nadratowo*, wś i folw. 1885 SG VI 861; *Nadratowo* 1921 Sk I 90; *Nadratowo Stare*, *Nadratowo Nowe* 1952 UW 18; *Stare Nadratowo*, -rego -wa, *Nowe Nadratowo*, -wego -wa 1981, 1982 WUN II 572, III 316. — Nazwa być może od n. sąsiedniej wsi *Ratowo*, z przyimkiem *nad* 'koło'. Niewykluczone pochodzenie od n. os. **Nadrat*, z suf. -owo. Lit.: SHGP I 207. UW

Nadrau zob. Nadrowo

Nadrowo, os., dawniej wś, olszt., gm. Olsztyn, 8 km na pld.-wsch. od Olsztynka: *Nadrow* 1374, von *Naderow* 1405 Hart 404; *Nadraw* 1411–19 Ger 104; *Nadrawen*, *Nadrawsdorf* 1411, 1419 KetL 378; *Nadrawsstorff* 1419, *Naderstorff* 1558, *Nadrawen* 1559 Hart 405; *Nadern* 1576 MpHennen; *Nadrau* 1755 MpEnd; *Nadrau*, wś i folw. 1789 Goldb I 142; *Nadrau* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nadrau* 1820 Wald 198; *Nadrau*, *Nadrowo*, -a ok. 1850 SzcześTeka 72; *Nadrowo*, niem. *Nadrau* 1885 SG VI 862; *Nadrau* — *Nadrowo*, -a, *nadrowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nadrowo* — *Nadrau*, wś 1951 Rosp 202; *Nadrowo*, -wa 1981 WUN II 513; gw. *nodrowo*, też *nárowo* NitschPis III 260. — Nazwa prus. **Nadrawis* lub **Nadrūwis*, od n. os. *Nadraws*, *Nadr(a)uwe* TAP 63–4, por. n. m. *Nadrau* na terenie Sambii. Do n. os. por. przyimek *na-* 'na, nad' i **drav-*, **drūw-*, prus. *druwīt* 'wierzyć', albo lit. *drovėtis* 'wstydzć się, krępować się, być nieśmiałym'. Nie można wykluczyć związku z n. etniczną **Nadruwis* 'mieszkaniec *Nadrowii*', a Mažiulis rekonstruuje prus. ap. **nadruwisnam* 'nadzieja'. Przejściowo n. wsi zapisana z niem. -dorf, -torf, później z -au, co stało się podstawą pol. n. *Nu-*

drowo, zatwierdzonej urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 104; Biolik, PMT X 97–8; Błażenié 99; Przyb-Balt 186; Mažiulis, PKEŽ III 164; PētVV 258; Toporov Prus I 370–1, 384–5. RP

Nadróż, wś, włoc., gm. Rogowo, 6,5 km na pld.-zach. od Rypina: *Nadrosz* 1424 Koch nr 3798; *Nadrosze* 1434 CdP II 86; *Nadrosch* 1502 AC III nr 206; *Nadross* 1564 ŻDz XII 292; *Nadroż* 1784 MpPerPl; *Nadroż* 1827 Tabella II 38; *Nadroż* 1885 SG VI 862; *Nadroż* 1921 Sk I 166; *Nadroż*, -roża, *nadroski* 1971 UN 183, 35. — Pierwotnie *Nadrożne*, od wyrażenia przyimkowego *na drodze*, z suf. -*ne*, później *Nadroże*, z suf. -*e*. Po zmianie paradygmatu z nijakiego na męski utrwaliła się forma *Nadroż*. Niewykluczone pochodzenie od n. os. **Nadrog*, z suf. -*je*; wtedy pierwszy zapis trzeba uznać za zniekształcony. UW

Nadruszcz zob. Radruż

Nadrybie, dziś *Nadrybie-Dwór*, *Nadrybie-Ukazowe* i *Nadrybie-Wieś*, trzy wsi, lub., gm. Puchaczów, 12 km na ptn.-wsch. od Łęcznej: *Nadrib* (1252) 1445 Kkk I 42; *Nathryp* 1470–80 DB III 271; *Nadryp* 1529 LR 405; *Nadryp* 1531 ŻDz XIV 352; *Nadryb* ... wsi *Nadryba* 1626 RPobl.u 146; *Nadrybie* 1663 RPobl.u 143; *Nadryb* 1676 ŻDz XV 42a; *Nadrybie* 1787 Spis 438; *Nadrybie* 1827 Tabella II 381; *Nadrybie* 1885 SG VI 862; *Nadrybie*, wś, kol. i folw. 1902 Przew II 3; *Nadrybie*, wś, *Nadrybie Dwór*, kol., *Nadrybie Nowe*, kol. 1921 Sk IV 10; *Nadrybie*, *Nadrybie-Dwór*, *Nadrybie Ukazowe* 1952 UW 135; *Nadrybie-Dwór*, -*bia Dworu*, *Nadrybie Ukazowe*, -*bia -wego*, *Nadrybie-Wieś*, -*bia Wsi*, *nadrybski* 1972 UN 114, 22. — Nazwa ma związek z n. jez., por. *quinque lacus*, *videlicet Osthwisz*, *Nadrib* ... 1470–80 DB III 267. Nazwa jez. *Nadryb*, dziś *Nadrybie Jezioro*, może w związku z czasownikiem *narybić*, *narybiać* 'napuścić narybku, zarybić' SW III 153 lub z stp. przym. *narybny* 'obfitujący w ryby' SW III 153, z wtórnym *d* na skutek adideacji do n. m. z przyimkiem *nad*, typu *Nadrzeczce*. Człony odróżniające od ap. *dwór*, *wieś* i przym. *ukazowy* (od *ukaz*). Lit.: SHGLu III 157, IV 92–3; KosLu 68; Mól, HE VI 90. IN

Nadrybska Wólka zob. Wólka Nadrybska

Nadrzeczce (1), cz. Bogatni notowana do 1967 r., dawniej wś, jel.: *Gismansdorffensis*, *Gismansdorff* 1669 J I 685, 686; *Giessmannsdorf* — *Nadrzeczce*, -*a*, *nadrzecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nadrzeczce* 1952 UW 241; *Nadrzeczce* 1967 SM 730. — Dawna n. niem. *Giesmansdorf*, od n. os. *Giesman*

Gott 209 + -*dorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nadrzeczce*. Lit.: SNGŚI VIII 115; BenaGŁuż 301. JCh

Nadrzeczce (2), wś, zamoj., gm. Biłgoraj, 7 km na ptn. od Biłgoraja: *Nadrzeczce* 1839 MpKwat VI 9; *Nadrzeczce* 1870 Cat 54; *Majdan Nadrzeczce*, *Nadrzeczce*, dwie wsi 1884, 1886 SG V 910, VI 863; *Nadrzeczce Sędlaki* 1888 SG IX 316; *Nadrzeczce* 1902 Przew II 3; *Nadrzeczce* 1921 Sk IV 8; *Nadrzeczce* (Sędlaki) 1953 Mp-100(Bił); *Nadrzeczce*, -*cza*, *nadrzecki* 1967 UN 106, 10. — Od ap. *nadrzeczce* 'okolica, kraj ponad rzeką położony' SW III 51. Wieś leży nad rzeką Biała Łada. Okresowo n. zestawiona *Majdan Nadrzeczce*, z członem od ap. *majdan* 'osada leśna'. Odnotowano również n. zestawioną *Nadrzeczce Sędlaki*; człon drugi od n. nieistniejącej wsi *Sędlaki*. Lit.: SHGLu IV 93; CzChelm 182. IN

Nadsanie zob. Pralkowce

Nadstaw, wś, leszcz., gm. Jutrosin, 2,5 km na wsch. od Jutrosina: wraz z *Nadstawinem Olendranii* 1789 MKI(Tab 47, 45); *Nadstawy* 1859 MpChr; *Nad Stawem* al. *Nadstawy*, niem. *Nadstawen*, wś 1885 SG VI 863; *Nadstawem*, niem. *Grünweiler* 1921 Sk X 80, 148; *Nad-Stawem* 1933–34 Mp-100(42–24); *Nadstawem* 1967 SM 731; *Nadstaw*, -*wu* 1981 WUN II 513; gw. *natstawem*, *natstański*. — Pierwotnie n. zestawiona *Nadstawin Olendry*, od wyrażenia przyimkowego *nad stawem*, z suf. -*in*, i od n. *Olendry*. W XIX w. n. występuje w dwu wariantach: w postaci bezformantowej *Nadstawem* i w l. mnogiej *Nadstawy*. Nazwa niem. *Grünweiler* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Karaś, Podgóra 5, 105. ZZ

Nadstawek zob. Nadstawki

Nadstawen zob. Nadstaw

Nadstawin Olędry zob. Nadstaw

Nadstawki, wś, kal., gm. Odolanów, 7 km na wsch. od Odolanowa: Pustkowanie za Baryczą ... *Nadstawek* 1683–85 Koz II 498; *Nadstawki* 1846 KsP 294; *Nadstawki*, pustk. 1885 SG VI 863; *Nadstawki*, niem. *Rohrteich*, wś 1921 Sk X 61, 148; *Nadstawki*, -*wek* 1981 WUN II 513; gw. *natstański*, -*vek*, *natstański*. — Nazwa, od wyrażenia przyimkowego *nad stawem* lub *nad stawkiem*, uległa substantywizacji przy użyciu suf. -*ek*, o ile podstawą było wyrażenie *nad stawem*. Od XIX w. n. ma postać l. mnogiej. ZZ

Nadstawy zob. Nadstaw

Nadułki, dziś *Nadułki* i *Nadułki-Majdany*, dwie wsi, płoc., gm. Bulkowo, 20 km na ptn.-zach. od

Wyszogrodu: *Nadolky* 1451 AC III nr 20; *Nadolky* 1490 SHGWy(MK 6, 367); *Nadolky* 1576 ŻDz XVI 305; *Nadulki* 1784 MpPerPl; *Nadulki* 1827 Tabella II 38; *Nadulki* (może *Nadolki*), wś i folw. 1885 SG VI 863; *Nadulki* 1921 Sk I 111; *Nadulki*, -lek, *Nadulki-Majdany*, -lek -dan 1981 WUN II 513. — Od n. os. **Nadolek* lub **Nadółka*, por. *Nagórka* SSNO IV 7, w l. mnogiej. Postać *Nadulki* to utrwalony wariant graficzny. Niewykluczone odtopograficzne pochodzenie nazwy od wyrażenia przyimkowego *na dolkach*. Lit.: SHGWy 35; ZMaz 273. UW *Nadwarcie* zob. Lgota (2a)

Nadwiślanka, wś, lub., gm. Stężyca, 3,5 km na płn.-zach. od Dębina: *Nadwiślanka* 1877 Zin I 407; *Nadwiślanka* 1885 SG VI 864; *Nadwiślanka* 1902 Przew II 4; *Nadwiślanka* 1921 Sk IV 24; *Nadwiślanka*, -ki, *nadwiślański* 1972 UN 142, 26. — Od wyrażenia przyimkowego *nad Wisłą*, z suf. -anka. Wieś leży nad Wisłą. IN

Nadwitnie, cz. Radzyna Podlaskiego, dawniej wś, biał.: *Nadwitnia* 1870 Cat 77; *Nadwitnie* 1877 Zin I 407; *Nadwitnie* 1885 SG VI 865; *Nadwitnie* 1899 Cat 95; *Nadwitnie* 1902 Przew II 4; *Nadwitnie* 1921 Sk IV 87; *Nadwitnie*, wś 1933 SkBy 1105; *Nadwitnie*, -nia 1970 UN 119, 5. — Nazwa może od wyrażenia przyimkowego *nad wita*, por. ap. wic, gw. też *wita* 'przecik smagły, łoża' SW VII 546, z suf. -na, -ne, wtórnie *Nadwitnie*. Lit.: SHGLu IV 73. IN

Nadworów, wś, kiel., gm. Radoszyce, 21 km na pld.-zach. od Korńskich: *Nadworów* 1827 Tabella II 38; *Nadworów* 1885 SG VI 868; *Nadworów* 1921 Sk III 47; *Nadworów* 1952 UW 117; *Nadworów*, -rowa, *nadworski* 1966 UN 24, 74. — Od wyrażenia przyimkowego *na dwór*, z suf. -ów. Lit.: KopKiel 28. IN

Nadzew zob. *Nadzów*

Nadzieja (1), wś, biał., gm. Siemień, 12 km na pld.-zach. od Parczewa: *Nadzieja*, kol. 1877 Zin I 407; *Nadzieja*, kol. 1885 SG VI 869; *Nadzieja*, wś 1902 Przew II 4; *Nadzieja* 1921 Sk IV 89; *Nadzieja*, -dziei, *nadziejski* 1971 UN 117, 10. — Od ap. *nadzieja*. IN

Nadzieja (2), cz. wsi Błogie Szlacheckie, dawniej wś, piotr., gm. Mniszków: *Nadzieia*, kol. 1827 Tabella II 38; *Nadzieja* 1877 Zin I 407; *Nadzieja*, wś 1885 SG VI 869; *Nadzieja*, wś 1921 Sk II 94; *Nadzieja*, -dziei 1969 UN 28, 13. IN

Nadzieja (3), wś, siedl., gm. Wierzbno, 11,5 km na płn. od Kałuszyna: *Nadzieja* 1885 SG VI

869; *Nadzieja* 1921 Sk IV 113; *Nadzieja*, -dziei 1981 WUN II 514. UB

Nadzieja (4), cz. Rawy Mazowieckiej, dawniej wś, skiern.: *Nadzieja*, wś 1885 SG VI 869; *Nadzieja* 1921 Sk I 149; *Nadzieja* 1967 SM 731. UW

Nadziejewki, leśn. i gaj., dawniej wś, gorz., gm. Skwierzyna, 13 km na płn.-wsch. od Skwierzyny: *Nadziejewskie Olędry* a. *Nadziejewki* Koz II 498; *Nadziejewsko*, kol., leśn. 1846 KsP 258; *Nadziejewski*, niem. *Hoffnung* 1875 WM I 24; *Nadziejewki* al. *Nadziejewskie Olędry*, niem. *Hoffnung*, kol., leśn. 1885 SG VI 869; *Hoffnung* — *Nadziejewki*, -wek, *nadziejewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nadziejewki* — *Hoffnung*, wś 1951 Rosp 203; *Nadziejewki*, -wek 1981 WUN II 514. — Od n. os. *Nadziej* SSNO IV 6, *Nadziejewski* (: ap. *nadzieja*, *nadziać się* 'spodziewać się') lub od przym. **nadziejewski* 'pełen nadziei' i ap. *olędry*. W wyniku uniwerbizacji sufiksальной powstały formy *Nadziejewsko* i *Nadziejewki*. Nazwa niem. *Hoffnung* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Nadziejewo (1), os., dawniej wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 5 km na pld. od Środy Wielkopolskiej: *Nadzegewo* 1440 Koz VIII 200; *Nadzeyewo* 1487 Koz II 498; *Nadzieiewo* 1578 ŻDz XII 204; *Nadziejewo* 1618–20 PKal 159; *Nadziejewo* 1846 KsP 357; *Nadziejewo*, dom. 1885 SG VI 869; *Nadziejewo*, -wa 1981 WUN II 514; gw. *nażejevo*, -eva, *nażejeski*. — Od n. os. *Nadziej*, z suf. -ewo, w XIX w. obocznie -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 138. ZZ

Nadziejewo (2), wś, słup., gm. Czarne, 4 km na wsch. od Czarnego: *Hannusfelde* 1374 HKS 116–7; *Hansfelde* (1437) GZ 109; *Hansfelth*, *Hannusfelth* 1502 Matr III nr 81, 95; *Annusfelth*, *Annusfelth* 1504 Matr III nr 1444, 1897; *Hannusfeld*, *Hannusfeldth*, wsi *Hannusfelta* 1565 Lupom 30–3; *Hanszweldt* 1570 ŻDz XXIII 230; do *Hansfeldu*, *Hansfelth*, *Halsfeldt* (!) 1624 LuPrus 213, 217, 220; *Hanswold* 1653 Font XI–XV 89; *Hahnsfeld* 1749 Font XVI–XIX 468; *Hansfelde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Hansfelde* 1882 SG III 28; *Hansfelde* — *Nadziejewo*, -wa, *nadziejewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nadziejewo*, niem. *Hansfelde*, przejściowo *Stary Dwór* 1972 Mazur II 145; *Nadziejewo*, -wu 1981 WUN II 514. — Dawna n. niem. od n. os. *Hannus* (: *Johann*, *Johannes*) Gott 274, 275 + *Feld* 'pole'. W niektórych zapisach pominięte nagłosowe *H-*, odbierane jako proteza. W dokumentach z XVI w. widoczne przyswojenie fleksyjne

n. do j. pol. Po 1945 r. przejściowo używano n. *Stary Dwór*, w 1947 r. urzędowo wprowadzono n. *Nadziejewo*. Lit.: CzNiem 110. WK

Nadziejewskie Olędry zob. Nadziejewki

Nadziejewsko zob. Nadziejewki

Nadziejowo zob. Nadziejewo (1)

Nadziejów (1), wś, kiel., gm. Stąporków, 15,5 km na wsch. od Korńskich: *Nadziejów* 1839 MpKwat IV 5; *Nadziejów* 1877 Zin I 407; *Nadziejów* 1885 SG VI 870; *Nadziejów* 1921 Sk III 48; *Nadziejów* 1952 UW 117; *Nadziejów*, -jowa, *nadziejewski* 1966 UN 24, 36. — Od n. os. *Nadziej* SSNO IV 6, z suf. -ów. Niewykluczone także pochodzenie n. od ap. *nadzieja*. Lit.: KopKiel 194. IN

Nadziejów (2), wś, opol., gm. Otmuchów, 10,5 km na płd.-wsch. od Otmuchowa: *Nadithof* ok. 1300, *Nazegisdorf* 1347, *Nadsicsdorff* 1358 CdSil XIV 34, przyp. 419; *Nadisdorf* (1372) K 425; *Nadisdorf* 1373, *Nadiansdorf* 1382, *Nadiansdorf* 1437 CdSil XIV 34, przyp. 419; *Nasdorff* 1638, *Nassdorff* 1666/67 J I 120, 619; *Naasdorff* 1743 SNGŚl VIII 115; *Naasdorf* 1784 Z III 364; *Naasdorf* 1845 K 425; *Naasdorf*, wś i dobra 1885 SG VI 849; *Naasdorf* 1941 Wrzosek 45; *Naasdorf* — *Nadziejów*, -owa, *nadziejewski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nadziejów*, -jowa 1981 WUN II 514. — Dawniej zapewne *Nadziejów*, od n. os. *Nadziej* SSNO IV 6, z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Nadithof*, z niem. członem *Hof* 'dwór', następnie *Dorf* 'wieś'. Od XVII w. *Naasdorf* z adideacją do niem. przym. *nass* 'mokry'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nadziejów*. Lit.: SNGŚl VIII 116; BorGŚl 133; Nieckula, OSG I 111; Rospond, RKJWr I 29. JCh

Nadziejówka, wś zaginiona, leżała w okolicy Barcic, w pow. nowosądeckim, nowosąd.: Barcicze ... Volicza, *Nadzieiówka*, *Moszczenicza* 1529 LR 44. — Od n. os. *Nadziej*, z suf. -ówka, lub od ap. *nadzieja*, *nadziać się* 'spodziewać się'. IN

Nadzi(e)szów zob. Najdziszów

Nadzieź, wś, kal., gm. Lisków, 8 km na płn.-wsch. od Koźminka: *Nadzieź* 1827 Tabella II 38; *Nadzieź*, kol. 1921 Sk II 19; *Nadzieź*, -ży, *nadzieški* 1971 UN 80, 30. — Nazwa niejasna. Być może od przym. *nadzieźny* 'budzący zaufanie, spełniający pokładane w nim nadzieje' SpXVI, XV 511, por. n. m. typu *Dobramyśl*, *Dobra Nadzieja*. ZZ

Nadzów, wś, kiel., gm. Raclawice-Palecznica, 5 km na płn. od Proszowic: *Nadzow* 1388, de *Nadzew* 1389 Krak nr CXIX(14), 5385; *Nadzow* 1389 Kkk II 137; *Nadzow* 1390, *Nadzow* 1400 Krak

nr CCVIII(18), 10152; *Nadzow* 1436 KMłp IV 311; *Naazow* (!) 1470–80 DB I 130; *Nadzow* 1490 ŻDz XV 441; *Nadzow* 1581 ŻDz XIV 14; *Nadzow* 1680 Rej 112; *Nadzow* 1765 Żyd 416; *Nadzew* 1789, *Nadzów* (!) 1790–92 SHGKrMat 194; *Nadzów* 1827 Tabella II 38; *Nadzów* 1885 SG VI 871; *Nadzów* 1952 UW 267; *Nadzów*, -dzowa, *nadzowski* 1964 UN 13, 72; gw. *nozuf*, -ova, *nozowski*. — Dawniej *Nędzów*, od n. os. *Nędza* (: *nędza*) RymSEN II 146, z suf. -ów, -ew. Zapisy *Nadzów* mogą wskazywać na odnosowanie *ę*, wymawianego jako *q*. Miejscość leży na terenie z wymową beznosówkową. Możliwe też pochodzenie od węgierskiej n. os. *Nagy* (*Nad'i* = Wielki), w związku z poświadczonym wczesnośredniowiecznym osadnictwem węgierskim w tej okolicy. Lit.: RKrak 110; KopKiel 194; Nieckula, -ov- 138; J. Rajman, W. Urban, Die Ungarn bei Krakau im fruhen Mittelalter, Evkōnyve XI., 1995, 261–7. IN

Naffin zob. Nawino

Nagawczyna, wś, tam., gm. Dębica, 3 km na wsch. od Dębicy: *Nogawczina* (1407) XVII ZDM I 345; *Nogawczina* 1441 KMłp IV 394; *Nogawczina* 1470–80 DB II 263; *Nogawczina* 1512 SHGSd(TP 22, 708); *Nogawczina*, *Nogawczin* 1529 LR 45, 289; *Nogawczina* 1581 ŻDz XIV 242; *Nogawczina* 1794 Ga Cc2; *Nagawczyna* 1885 SG VI 871–2; *Nogawczyna* 1921 Sk XII 32; *Nogawczyna* 1952 UW 275; *Nagawczyna*, -ny, *nagawczyński* 1965 UN 55, 57; gw. *nogafćyna*, -y, *nogafćyjski*. — Od n. os. *Nogawka* (: *nogawka*, *noga*) SSNO IV 71, z suf. -ina. W formie *Nagawczyna* hiperpoprawne *a*. W XVI w. odnotowano zmianę rodzaju n.: *Nogawczyna* > *Nogawczyn*. Lit.: OPilz 42. IN

Nagawki, wś, skiern., gm. Dmosin, 7 km na płd.-wsch. od Głowna: *Nogawky* 1454 SHGRw(MK 335, 131); *Nogawki*... *Nogawki* 1511–23 ŁLB II 341, 342; *Nogawki* 1579 ŻDz XVI 162; *Nogawki* 1792 MpPerRw; *Nagawki* 1827 Tabella II 38; *Nagawki* 1885 SG VI 872; *Nagawki*, -wek, *nagawski* 1974 UN 40, 17. — Od n. os. *Nogawka*, w formie pluralnej. Niewykluczony metaforyczny charakter nazwy, związany z kształtem osady. Przejście *Nogawki* > *Nagawki* na podłożu dialektalnym, por. gw. ap. *nagawka* 'nogawka' SW III 404. UW

Nagelschmieden zob. Gwoździany

Nagietki zob. Umienino-Nagietki

Nagladden zob. Nagłady

Nagłady, wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 13,5 km na zach. od Olsztyna: Priv. *Naglanden* super iiii^o

vncis in Campis Gunelauke (1331) MWrm I 423–4; *Naglanden* 1343 Ger 104; *Naglanden* 1383 MWrm V 110; *Naglanden* 1517 Locationes 78; *Naglauden* (!) 1564–80, 1591–1603 PospWrm 100; *Naglauden* (!) 1615 RŁWrm 272; *Naglauden* 1718 Wijaczka 428; *Naglāden* 1755 MpEnd; *Naglanden* 1789 Goldb I 148; *Naglāden* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Naglāden* — *Naglady* 1879 KētN 196; *Naglady*, niem. *Naglāden* al. *Naglādden* 1885 SG VI 872; *Naglāden* — *Naglady*, -ad, *nagladzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Naglady*, -lad 1981 WUN II 514; gw. *nāgladi*, -āt, też *nogłady*, -o, *noglacki*. — Nazwa genetycznie prus. **Nagland-ai*, od im. Prusa wymienionego w nadaniu z 1331 r., por. cuidam Prutheno *Naglande* nomine MWrm I 424. Do n. os. por. przyimek **na-* 'na, nad' i **gland-*, prus. *glands* 'pociecha, otucha, rozsądek', por. n. m. *Glādy* (1, 2), niem. n. *Glandmansdorf*, dziś Zalbki. Postać *Naglauden* może od prus. **Naglaud-es* (: **glaud-* potwierdzone w ap. i n. własnych, por. lit. *glaudis* 'potulny; ścisły', *gliāudyti* 'łuszczyć, łuskać', *gliāudis* 'łatwo dający się łuskać', lit. n. os. *Glaudinis*, *Gliāudys* Lpvž I 681, 682). Forma ta może wynikać jednak z mylnego odczytania i mieszania w źródłach *n* : *u* (TAP 64). Nazwa przejęta do języka niem. w postaci *Naglādden*, spolonizowana jako *Naglady*. Lit.: Ger 104, 228; PospWrm 100; Toporov Prus II 258, 261; Mažiulis, PKEŽ I 377; Przybalt 186. RP

Nagłowice (1), wś niezidentyfikowana, leżała koło Cieszyńska, biel.: *Nageuizi*, villa castellaturae Tessin 1223 CdSil I 1. — Według Rosponda dawniej **Nagawicy*, od n. os. *Nagawa* SSNO IV 6, z suf. -icy. Być może jednak **Nagłowice*, z suf. -owice, od n. os. *Nagły* (: *nagly* 'prędki, gwałtowny, niespodziewany') RymSEN II 134, por. też stp. n. os. *Naglik*, *Naglic* SSNO IV 6. Lit.: SNGŚI VIII 116; Mrózek 200; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 178. JCh

Nagłowice (2), wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 14 km na płn.-zach. od Jędrzejowa: *Nagłowice* (1263)XV KMłp I 79; *Nagłowicz* 1325–27 MVat I 132; *Nagłowice* (1342)XVIII ZDM IV 75; de *Naglowicz* (1369) KMłp I 361; de *Naglowicz* 1381, de *Naglow* 1398 Krak nr 731, 7577; *Nagłowicz* 1416 AKH VIII 253; *Naglowice* (1434) ZDM II 195; *Nagłowicz* 1470–80 DB I 267; *Naglowice* 1545, de *Naglow* (!) 1553, *Nagłowicze* 1570 Kniaz nr 401, 579, 789; *Nagłowicze* 1564 Lukrak II 91; *Nagłowice* 1581 ŻDz XIV 71; *Nagłowice* 1765 Żyd 415; Na-

głowice 1885 SG VI 872–3; *Nagłowice* 1921 Sk III 29; *Nagłowice*, -wic, *nagłowicki* 1966 UN 21, 32; gw. *nagłowice*, -ic, *nagłowicki*. — Nazwa od n. os. *Nagły*, z suf. -owice, też -ów. Od XV w. właścicielami wsi byli Rejowie, a dziedzicem od 1545 r. poeta Mikołaj Rej. Lit.: RKrak 110; KopKiel 244; RospSEMig 240–1; Piszczek, Zdanek, Ślusarek, Dzieje Nagłowic, 2006, 13–41. IN

Nagłów zob. *Nagłowice* (2)

Nagnajów, wś, tarnob., gm. Baranów Sandomierski, 8 km na pld.-zach. od Tarnobrzegu: *Nagnaiow* (1277)1717 KMłp I 110; *Nagnoyow* (1387) XV KMłp IV 18; *Nagnoyow* 1404 Sand nr 312; *Nagnoiow* 1405 KMłp IV 101; *Nagnayow* 1420 ZDM V 245; *Nagnoyow* 1470–80 DB II 359, 383; *Nagnaiow* 1497 Matr II nr 1048; *Nagnoyow*, *Nagnayow* 1529 LR 359; *Nagnoyow* 1564–65 Lusand 324; *Nagnayow* 1578 ŻDz XIV 198; *Nagnajów* 1885 SG VI 873; *Nagnajów* 1921 Sk XIII 50; *Nagnajów*, -jowa, *nagnajowski* 1966 UN 73, 40. — Pierwotnie *Nagnojów*, n. określająca miejsce położone na gnoju, por. *gnój* 'nawóz, gnój, odchody; ropa' Sstp II 442, też 'roślina z rodzaju rozłupu' SW I 861, z suf. -ów. Wahania form *Nagnojów*//*Nagnajów* spowodowane zapewne adiacją do czasownika *nagnąć*. Niewykluczone pochodzenie od n. os. **Nagnaj* (: *nagnaniaē*), por. odczasownikowe n. typu *Czekaj*, *Ruszaj*. Wtedy forma *Nagnojów* z gwarowym *o*. Lit.: OPilz 79; Nieckula, -ov- 138. IN

Nagnojowice, wś zaginiona, leżała w par. Dobczyce, krak.: in *nagnoyowicze* (1340) Kkk I 217; *Nagnoyowicze*, villa sub parochia ecclesiae oppidi Dobschicze 1470–80 DB I 216. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego *na gnoju*, z suf. -owice. Lit.: LKrak 98; TaszyckiRiSP I 210. IN

Nagnojów zob. *Nagnajów*

Nagodowice, cz. Bładacza, dawniej wś, opol., gm. Kluczbork: *Ludwici villa* ok. 1300 CdSil XIV 171; *Ludwigisdurff* (1402) K 386; *Ludwigsdorf* 1743 SNGŚI VIII 116; *Ludwigsdorf*, pohlisch *Nagodowicze*, wś 1783 Z I 55; *Ludwigsdorf*, *Nagodowice* 1845 K 386; *Nagodowice*, niem. *Ludwigsdorf*, wś 1885 SG VI 873; *Nagodowice*, *Ludwigsdorf* 1900 Myc 38; *Nagodowice* (*Ludwigsdorf*) 1939 Prus 52; *Ludwigsdorf* — *Nagodowice*, -ic, *nagodowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nagodowice* 1961 Mp-25 (Kluczbork). — Dawniej może n. **Ludwikowo* lub **Ludwików*, oddane formą łac. *Ludvici villa*, ziemczone jako *Ludwigsdorf*. Od XVIII w. po-

świadczona równolegle pol. n. *Nagodowice*, od n. os. *Nagod* (: *nagodzić* 'ugodzić, nastręczyć') SSNO IV 6, z suf. *-ice*, którą zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 116; BorGŚl 178; Nieckuła, OSG IV 102. JCh

Nagodowo zob. Nagodów (1, 2)

Nagodów (1), wś, płoc., gm. Kutno, 4 km na pld. od Kutna: *Nagodowo* 1511–23 ŁLB II 482; *Nagodowo* 1576 ŻDz XIII 84; *Nagodzewo* 1793 MpPerŁęcz; *Nagodów* 1827 Tabella II 38; *Nagodów* 1885 SG VI 873; *Nagodów* 1902 Przew II 4; *Nagadów* (!) 1921 Sk I 51; *Nagodów* 1952 UW 89; *Nagodów*, *-dowa*, *nagodowski* 1974 UN 41, 32. — Od n. os. *Nagod*, z suf. *-owo*, *-ów*, też *-ewo*. Lit.: Nieckuła, *-ov-* 138. EB

Nagodów (2), wś, płoc., gm. Rataje, 6,6 km na pld.-zach. od Gostynina: *Nagodów* 1827 Tabella II 38; *Nagodow* 1839 MpKwat III 3; *Nagadów*, 1859, 1881 SG II 749; *Nagodowo* 1885 SG VI 873; *Nagodów* 1952 UW 9; *Nagodów*, *-dowa*, *nagodowski* 1971 UN 125, 30. — Nazwa o późnej metryce, niejednoznaczna; może być motywowana przez n. os. *Nagod* lub przez ap. *nagoda* 'powód, okazja' SW III 70, z suf. *-ów*, *-owo*. Niewykluczone, że w podstawie n. tkwi wyrażenie przyimkowe *na gody*. UW

Nagodzewo zob. Nagodów (1)

Nagodzice, wś, walb., gm. Międzyzlesie, 4 km na pld. od Międzyzlesia: *Hertwigiswald* 1358, *Hertwisw.* 1472, *Hertwigsw.* 1479, *Hertzogsw.* 1631 KGL 43; *Herzogswalde* 1743 SNGŚl VIII 116; *Hertzogswaldt* 1750 CdSil XXXIV 138; *Herzogswalde* 1789 Z IX 310; *Herzogswalde* 1845 K 230; *Herzogswalde* 1941 Wrzosek 26; *Herzogswalde* — *Nagodzice*, *-ic*, *nagodzicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nagodzice*, *-dzic* 1981 WUN II 514. — Dawna n. niem. *Hertwigiswald* od niem. n. os. *Hertwig* (: *Härtwig*) Gott 237 i *Wald* 'las'. Późniejsza postać *Herzogswalde* zapewne z wyrównaniem do ap. *Herzog* 'książę'. Nazwę *Nagodzice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 116. JCh

Nagorzyce, przys., dawniej wś, kiel., gm. Waśniów, 13 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Nagorzicze* 1419 Sand nr 815; *Nagorzicze* 1450 ZDM III 365; *Nagorzicze*, villa 1470–80 DB II 474; *Nagorzyce* 1508 ŻDz XV 461; *Nagorzicze* 1578 ŻDz XIV 195; *Nagorzyce* 1787 Spis 415; *Nagorzyce* (!) 1827 Tabella II 47; *Nagorzyce*, folw. 1877 Zin I 407; *Nagorzyce*, folw. 1885 SG VI 876; *Nagorzyce*, folw. 1921 Sk III 79; *Nagorzyce*, *-rzyc*, cz.

Roztylic 1966 UN 27, 42; *Nagorzyce*, *-rzyc* 1981 WUN II 514; gw. *nagożyce*, *-życ*, *nagoški*. — Nazwa o pierwotnym znaczeniu 'ludzie mieszkający na górze', od wyrażenia przyimkowego *na górze* (*górach*), z suf. *-ice*. Lit.: KSand 132; KopKiel 27. IN

Nagoszewka, dziś *Nagoszewka Pierwsza* i *Nagoszewka Druga*, dwie wsi, ostrol., gm. Ostrow Mazowiecka, 8 km na pld.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nagoszewka* 1921 Sk V 66; *Nagoszewka Pierwsza*, *Nagoszewka Druga* 1952 UW 23; *Nagoszewka Pierwsza*, *-ki* *-szej*, *Nagoszewka Druga*, *-ki* *-giej*, *nagoszewkowski* 1971 UN 134, 20. — Od n. m. *Nagoszewo* (zob.), z suf. *-ka*. Człony odróżniające od liczebników *pierwszy*, *drugi*. UB

Nagoszewo, wś, ostrol., gm. Ostrow Mazowiecka, 8 km na pld.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nagossewici* 1240 KMaz I 344; *Nagosschewo* 1487 SHGMz (Ep. 10, 516); *Nagoschewo* 1510 SHGMz (Ep. 6, 161); *Nagoszewo* 1578 ŻDz XVI 407; *Nagoszewo* 1783 MpPerMz; *Naguszewo* 1827 Tabella II 39; *Nagoszewo* al. *Naguszewo* 1855 SG VI 876; *Nagoszewo*, *-wa*, *nagoszewski* 1971 UN 134, 21. — Dawniej *Nagoszewicy* od n. os. *Nagosz* (: *nagi*) SSNO IV 8, z suf. *-ewicy*. Nazwa pierwotnie określała ludzi, potomków lub poddanych *Nagosa*, później miejscowość. Wtórnie n. wsi zmieniła suf. *na -ewo*. Postać *Naguszewo* powstała wskutek zwięzienia *o > u*. Lit.: ZMaz 273. UB

Nagoszyn, wś, tarn., gm. Żyraków, 11 km na pld. od Dębicy: *Nagoszyn* (1337) 1711 ZDK I 60; *Nagossin* 1390 ZDM I 246; *Nagoszin* 1411, *Nagosschin* 1416, *Nagossyn* 1419 ZDM I 370, 398, 429; *Nagosszin* 1434 Sand nr 1114; *Nagoszyn* 1470, 34, *de Nagoschin* 1475 SHGSd (TP 34, 596; 23, 350); *Nagoschin* 1521 Matr IV/1, nr 3860; *Nagosin* 1581 ŻDz XIV 248; *Nagoszyn* 1885 SG VI 877; *Nagoszyn* 1921 Sk XII 32; *Nagoszyn* 1952 UW 276; *Nagoszyn*, *-szyna*, *nagoski* 1965 UN 55, 8. — Od n. os. *Nagosz*, z suf. *-in*. Lit.: OPilz 41; Nieckuła, *-ov-* 290. IN

Nagórczany, cz. Śliwnicy, dawniej wś, gm. Krasiczyn, przem.: *Nahurczany* 1785 ADP 244, 4; *Nahorczany* 1851 Sch 39; *Nahurczany* wieś 1855 Stup 140; *Nahórczany* 1860 Sch 39; *Nahorczany*, al. *Nahurczany*, rus. *Nahirczany*, cz. Śliwnicy 1885 SG VI 879; *Nahurczany*, przys. 1921 Sk XIII 33; *Nagórczany*, *-czan* 1981 WUN II 514. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego, ukr. na *ho(i)rci*, na *ho(i)rkachi*, 'na górze, na górkach', z suf. *-any*. Lit.: MakPrz 179. BCz

Nagórczyna Przystań zob. Kramarzewo (2)
Nagórczyno zob. Kownatki (2), Kramarzewo (2)

Nagórka zob. Krzeczkowo-Nagórka

Nagórki (1), wś, koniń., gm. Grabów, 12,5 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Nagorcicze* 1321 KW II 360; *Nagorcicze, Nagocicze* (!) 1391, *Nagorcicze* 1395 Łęcz I nr 2150, 2154, II nr 5113; *Nagorkj* 1511–23 ŁLB II 437; *Nagorky* 1576 ŻDz XIII 74, 132; *Nagorki* 1793 MpPerŁęcz; *Nagórki* 1827 Tabella II 38; *Nagórki* 1885 SG VI 874; *Nagórki* 1921 Sk II 52; *Nagórki, -rek, nagórecki* 1972 UN 43, 12; gw. *na-gurki, -rek, nagórski*. — Dawniej Nagórczyce, od n. os. *Nagorka* SSNO IV 7, z suf. *-ice*. Od XVI w. potwierdzona forma l. mnogiej *Nagórki*. Lit.: SHG-Łęcz II 1. EB

Nagórki (2), wś, łomż., gm. Piątnica, 8 km na płn. od Łomży: *Nagorky* 1499 ZHer nr 790; *Drozcenczino Nagorki* 1578 ŻDz XVI 373; *Nagorki* 1783 MpPerMz; *Nagórki* 1827 Tabella II 38; *Nagórki* 1885 SG VI 874; *Nagórki, -rek* 1981 WUN II 514. — Przed 1443 r. część Drożęcina nabył Świetosław Nagórski — powstała tu wieś *Drożęcin-Nagórki*, później *Nagórki*. O n. *Drożęcin* zob. *Drożęcin*; człon *Nagórki* utworzony od nazw. założyciela. Lit.: WiśnŁomż 72; ZMaz 273. UB

Nagórki (3), wś, włoc., gm. Osiecin, 13 km na płn.-wsch. od Radziejowa: *Nagorky* 1402 Koz V 60; *Nagorki* 1418 Koch nr 484; *Nagorky* 1489 Lupbrz 136; *Nagorkj* 1527 Vlad XI 47; *Nagorki* 1557–66 ŻDz XIII 13; *Nagorki* 1634 Rpodbrz 222; *Nagorki* 1674 Rpog 143; *Nagorki* 1796 PerOpis IX; *Nagórki* 1885 SG VI 874; *Nagórki, -rek, nagórski* 1971 UN 182, 11. — Od n. os. *Nagórka*, w l. mnogiej. Lit.: GórnRWlkp 36. AG

Nagórki zob. Zamość (7)

Nagórki Dobrskie, wś, płoc., gm. Drobin, 9 km na płd.-zach. od Raciąża: *Nagorki* 1408 HMil 15, 293; *Nagorky* (1408) Se 381; *Nagorky* 1411 Płoi nr 1633; *Nagorki* 1427 Zakr I nr 2947; *Nagorki Dobrskie* 1578 ŻDz XVI 87; *Nagorki Dobrskie* 1784 MpPerPł; *Nagorki dobrskie* 1827 Tabella II 39; *Nagórki Dobrskie* 1885 SG VI 874; *Nagórki Dobrskie* 1921 Sk I 109; *Nagórki Dobrskie, -rek -kich* 1981 WUN II 514. — Nazwa okolicy szlacheckiej, od n. os. *Nagórka*, w formie pluralnej. *Nagórki Dobrskie* — n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. wsi *Dobrska*. Lit.: SHGPł 208. UW

Nagórki-Jabłoń, wś, łomż., gm. Zambrów, 2 km na płn.-zach. od Zambrowa: *Nagorki Jab-*

łoń 1578 ŻDz XVI 377; *Nagorki Jabłoń* 1783 MpPerMz; *Nagórki iabłoń* 1827 Tabella II 38; *Nagorki Jabłoń* 1885 SG VI 874; *Nagórki* 1921 Sk V 50; *Nagórki-Jabłoń, -rek -ni* 1981 WUN II 514. — W 1434 r. książę Bolesław IV nadał Janowi, Jakubowi i Maciejowi z Paslina 20 włók zwanych Kamionowo, które oni zamienili za 10 włók *Jabłonowa* nad rz. *Jabłoń*. Nazwa *Nagórki* zapewne ponowiona z n. m. w ziemi płockiej lub od n. os. *Nagórka*, w l. mnogiej. Człon *Jabłoń* ponowiony z n. rzeczki, por. rywulo *Yablon* 1428 MkM I nr 681. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 r., 1999, 144. UB

Nagórki-Judyce, cz. wsi Nagórki Dobrskie, dawniej wś, płoc., gm. Drobin: *Nagorky Klicze* 1445 SHGPł 208; *Nagórki Judicis* 1578 ŻDz XVI 87; *Nagorki Judice* 1784 MpPerPł; *Nagórki iudyce* 1827 Tabella II 39; *Nagórki Judyce* al. *Sędziowskie*, wś i folw. 1885 SG VI 874; *Nagórki-Judyce* 1921 Sk I 109; *Nagórki-Judyce* 1967 SM 731; *Nagórki-Judyce, -rek -dyc* 1981 WUN II 514. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Nagórki Dobrskie*, człon drugi od łac. ap. *iudicium* 'sąd', stąd też pol. *Nagórki Sędziowskie*; przejściowo *Nagórki Klicze*, z członem drugim od nazw. właściciela Racibora Klickiego. Lit.: SHGPł 208. UW

Nagórki-Olszyny, wś, płoc., gm. Drobin, 10 km na płd.-zach. od Raciąża: *Nagorki Burnak* 1578 ŻDz XVI 87; *Nagorki Olszyny* 1784 MpPerPł; *Nagórki olszyny* 1827 Tabella II 39; *Nagórki Olszyny* 1885 SG VI 874; *Nagórki-Olszyny* 1921 Sk I 109; *Nagórki-Olszyny* 1952 UW 26; *Nagórki-Olszyny, -rek -szyn* 1981 WUN II 514. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. wyżej, człon drugi *Burnak* od n. os. *Burnak* (por. nazw. właściciela tej cz. wsi Alberto *Burnak* de Nagorky 1497 Matr II nr 961), później *Olszyny*, od ap. *olszyna*, w l. mnogiej. Lit.: SHGPł 208. UW

Nagórki Sędziowskie zob. Nagórki-Judyce

Nagórki-Wagi zob. Wagi (2)

Nagórna (1), cz. Koła, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Nagornye Colo* 1476 Matr I nr 1351; *Montana villa* 1477–1500 Koz V 61; *Nagornia Wyesz* 1511/12 VisiGn 261; *Gorna, Nagornia wyeshi, villa* 1511–23 ŁLB I 249, 251; *Kolo Nagornie* 1564–65 Luwlkp I 216; *Nagorna wiesz* 1579 ŻDz XII 224; *Gorna Wies* 1584 Koz V 61; *Gorne, Nagorney* i *Bilizney* 1628–29 Luwlkp I 101, 102; *Kolo Nagornie* 1674 MKI(ASK 74, 157); *Nagornia* 1789 MKI(ASK 109, 354); *Nagórna wieś* 1827

Tabella II 39; *Nagórna wieś*, wś i folw. 1885 SG VI 874; *Nagórna*, -nej 1970 UN 82, 5; gw. *nagurna*, -ny. — Od przym. *nagórny* 'leżący nad czymś, powyżej' Sstp V 45 i n. m. *Koło*, później zlatynizowana forma n. *Montana* (= góraska) *vila*. Przejściowo również postaci n. z członem drugim od przym. *górný*. Ostatecznie ustalil się wariant *Nagórna Wieś*. ZZ

Nagórna (2), wś niezidentyfikowana, leżała w okolicy Miłostowa, Lipnicy, Suchego Lasu, dziś pozn.: de villis ... *Nagorne* 1218 Matr IV/3, supl. nr 5; *Nagome*, *Nagame* (1218) 1544 SHGPn III 228. — Od przym. *nagórny* 'leżący nad czymś, powyżej' Sstp V 45, ze zmianą rodzaju gramatycznego. Lit.: SHGPn III 228. ZZ

Nagórna (3), os. dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Pawłowo, pozn., gm. Czarniejewo: in parte seu villa *Gorna*, in secunda parte villae *Nagornia* (1534) VisitGn 498, 499; Villa *Nagoma* (1554) VisitGn 590. — Postać pierwotna od przym. *górný*, później wyrównanie do formy *nagórny*. ZZ

Nagórna Bończa zob. *Bończa* (2)

Nagórna Wieś zob. *Górna Wieś* (2), *Nagórna* (1)

Nagórnia zob. *Nagórna* (1)

Nagórni(e) Koło zob. *Nagórna* (1)

Nagórnik (1), wś, jel., gm. Marciszów, 7 km na pld. od Bolkowa: *Hohen-Helewigsdorf* (1389) K 220; *Helwigsdorf* 1417, *Helwigsdorff* 1451 CdSil XXXV 60, 92; *Helwigsdorf* 1483, *Langenhellmsdorf* 1579 CdSil XXXV 114, 181; *Hohenhellmsdorff* 1743 SNGŚl VIII 117; *Helmsdorf*, *Hohen* 1785 Z V 105; *Helmsdorf*, *Hohen* 1845 K 220; *Hohenhelmsdorf* 1941 Wrzosek 32; *Hohenhelmsdorf* — *Nagórnik*, -a, *nagórnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nagórnik*, -ka 1981 WUN II 514. — Dawniej niem. n. *Hohen-Helwigsdorf*, od n. os. *Helwig* Bach I 36 + -dorf. W XVI w. poświadczona n. *Helmsdorf*, od n. os. *Helm* (: *Helmwicus*) Gott 246 + -dorf. Człony odróżniające od niem. *lang* 'długi' i *hoch* 'wysoki'. Nazwę *Nagórnik* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 117. JCh

Nagórnik (2), wś, rad., gm. Sieciechów, 6,5 km na pld.-zach. od Dębina: [*Nagórnik*] XVI AtSd 148; *Nagornik* 1674 ŻDz XV 59a; *Nagornik* 1787 Spis 419; *Nagórnik* 1827 Tabella II 39; *Nagórnik* 1885 SG VI 874; *Nagórnik* 1921 Sk III 59; *Nagórnik*, -ka, *nagórnicki* 1970 UN 25, 31. — Nazwa od wyrażenia przymkowego *na górze*, z suf. -*niki*, na oznaczenie ludzi mieszkających na górze, prze-

niesiona na wieś. Później singularyzacja nazwy. Lit.: KopRad 47. IN

Nagórnik zob. *Zagórnik* (2)

Nagórnik zob. *Nagórnik* (2)

Nagórzanki, wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka, 6 km na pld. od Kazimierzy Wielkiej: *Nagorzanki* 1629 RPobKr 107; *Nagorzanki* 1680 Rej 107; *Nagorzanki* 1827 Tabella II 39; *Nagorzanki* 1885 SG VI 875; *Nagórzanki* 1921 Sk III 105; *Nagórzanki* 1952 UW 125; *Nagórzanki*, -nek, *nagórzański* 1966 UN 22, 54; gw. *nogużanki*, -nek, *nogużański*. — Od n. m. *Nagórzany* (1), z suf. -ki. Lit.: RKrak 110; KopKiel 300; BańMorf 46. IN

Nagórzany (1), cz. wsi Łekawa, dawniej wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka: *Lancawa Rosdrana* 1244 Mog 15; *Laczawa Nagorzna* 1386 Krak nr XXVI(15); *Lankawa dicta Nagorzani* 1431, *Nagorzany* alias *Lancawa* 1459 SHGKr III 918; *Nagorzany* 1470–80 DB III 169; *Nagorzany* 1564 Lukrak II 83; *Nagorzani* 1581 ŻDz XIV 11; *Nagorzany* 1680 Rej 105; *Nagorzany* 1789 SHGKrMat 195; *Nagorzany* 1827 Tabella II 39; *Nagorzany*, wś i folw. 1885 SG VI 875; *Nagórzany*, wś 1921 Sk III 105; *Nagórzany* 1952 UW 125; *Nagórzany*, -rzan 1966 UN 22, 54; gw. *nogużany*, -on, *nogurski*. — Początkowo n. zestawiona *Łekawa Rozdr(z)ana*; o członie *Łekawa* zob. *Łekawa* (1), człon odróżniający od n. os. *Rozdrzan*, *Rozdran* (: *rozdrać* 'rozerwać, roztargać') SSNO IV 497. Od XV w. już tylko *Nagórzany*; n. określała pierwotnie ludzi mieszkających na górze. Lit.: SHGKr III 918–9; RKrak 110; KopKiel 273; BańMorf 46. IN

Nagórzany (2), wś, krośn., gm. Bukowsko, 14 km na pld.-zach. od Sanoka: super oppido toto Nowothanyecz et suburbiis ad id spectantibus 1446 AGZ XI nr 2150; in superiori opidi Novothanyecz 1477, Nowothanyecz cum superiori suburbio 1486 AGZ XVI nr 1260, 1801; *Possadu Nowothaniecz* 1577 Fast 136; *Wolia Przedmieszcze Nagorzany* 1589 ŻDz XVIII/1, 55; *Nagorzany* 1699 ADP 155, k. 72; *Nagórzany* 1794 Ga Cc2; *Nahoriany* 1860 Sch 107; *Nagórzany* 1885 SG VI 875–6; *Nagórzany*, -rzan, *nagórzański* 1965 UN 71, 61. — Do 1444 r. osada razem z Nadolanami wchodziła w skład wsi Nowotaniec. Potem stanowiła *Przedmieście Górne* (superior suburbium). Nazwa *Nagórzany*, od wyrażenia *na górze*, ukr. *na gorę*, z suf. -*any*, określała pierwotnie mieszkańców Przedmieścia Górnego. Okresowa n. *Wola Przedmieście Nagórzany* z dodatkowym

członem od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym. Por. też *Nadolany* (2). Lit.: SHGsk II 153–4; Mak-Sk 114; Rieglcmk 196. BCz

Nagórze (1), wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 7 km na pld.-zach. od Lwówka Śląskiego: *Nova villa* (1313) K 441; *Nuendorf, Neuwendorfe* 1385, *Neuwendorfe* 1391 LandbSch II nr 123, 168, 896; *Neundorff, Langneundorff* 1677 J IV 128; *Neundorf* 1786 Z VI 125; *Neundorf, Liebenthalisch, Neundorf* 1845 K 441; *Neundorf-Liebenthal* 1941 Wrzosek 35; *Neundorf-Liebenthal* — Nagórze, -a, nagórski 1948 MPol XXV nr 14; *Nagórze, -rza* 1981 WUN II 515. — Dawna n. *Neuendorf* od niem. *neu Dorf* 'nowa wieś', por. także zapis łac. *Nova villa*. Postać *Neundorf* powstała w wyniku uproszczenia fonetycznego, z możliwą adideacją do niem. li-czebnika *neum* 'dziewięć'. Przejściowo n. z członem odróżniającym od niem. *lang* 'długi'. Od XIX w. z członem lokalizacyjnym *Liebenthalisch*, od n. m. *Liebenthal*, dziś *Lubomierz* (1). Nazwę Nagórze wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 117. JCh

Nagórze (2), przys., dawniej wś, pil., gm. Walcz, 8,5 km na pln.-wsch. od Tucznia: *Ludwigsthal* — Nagórze, -rza, nagórski 1949 MPol XXVII nr A-29; *Nagórze* — *Ludwigsthal*, os. 1951 Rosp 203; *Nagórze, -rza* 1981 WUN II 515. — W 1736 r. w tym miejscu był folwark wsi Rutwica. Nazwa niem. być może od im. *Ludwika* Zimańskiego, który w 1786 r. nabył dobra Rutwica z folwarkiem. Nazwę Nagórze nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Schmitt 235; HistWał 337. ZZ

Nagórzycze, wś, piotr., gm. Tomaszów Mazowiecki, 6 km na pld.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Nagorzycze* (1363) XVI–XVII Kuj 257; *Nagorzycze* 1511 ŻDz XIII 199; *Nagorzycze* 1511–23 ŁLB II 183; *Nagorzycze* 1534 Inwwłoc 68; *Nagorzycze* 1552 ŻDz XIII 268; *Nagorzycze* 1827 Tabella II 39; *Nagórzycze*, kol., trzy os. leśne, karcz. 1885 SG VI 876; *Nagorzycze*, wś 1901 Przew II 4; *Nagorzycze* 1921 Sk II 70; *Nagórzycze* 1952 UW 96; *Nagórzycze, -rzyz, nagórzycki* 1974 UN 46, 43; gw. *naguzycze, -życ, nagurski*. — Pierwotnie n. określała ludzi mieszkających *na górze*, utworzona za pomocą suf. *-ice*; później została przeniesiona na osadę. Lit.: SHGŁcz II 1. EB

Nagórzynek, cz. wsi Kolankowo, dawniej wś, włoc., gm. Lipno: *Nagorzyno* 1564 ŻDz XII 327; *Nagórzynek* 1802–03 MpGillyPr; *Nagórzynek* 1827

Tabella II 39; *Nagórzynek* 1839 MpKwat II 2; *Nagórzynek*, wś 1885 SG VI 876; *Nagórzynek* 1972 UN 180, 1; *Nagórzynek, -nika* 1981 WUN II 515. — Pierwotnie *Nagorzyno*, od wyrażenia przyimkowego *na górze* z suf. *-ino*. Później deminutywizacja n. przez dodanie suf. *-ek*. UW

Nagrodowice, os., dawniej wś, pozn., gm. Kleszczewo, 10 km na pld.-zach. od Kórnika: de *Nagrodnycz* (!) (1268) XIV–XV PDzP VIII 122; *Nagrodowicze* 1385 KW VI 338; *Nagrodowicze* 1387 Lek I nr 122; *Nagrodowice, Nagrodowo* 1389 Lek I nr 650, 723; de *Nagrodowo* 1390, de *Nagrodowicze* 1391, *Nagrodowicz* 1393 Lek I nr 886, 1118, 1637; *Nagradowicze* 1426, *Nagradowice, Grodowicz* (!) 1427 SHGPn III 229; de *Nagradowice, de Nagrodowicze* 1428 RWlkp I nr 1508, 1495; *Villa Nagrodowicze* 1510 NKs 69; *Nagrodowice* 1580 ŻDz XII 16; *Nagrodowice* 1619 PPozn(Tab 3, 9); *Nagradowice* 1802–03 MpGillyPr; *Nagradowice*, dom. 1885 SG VI 877; *Nagradowice*, niem. *Nagradowitz*, os. 1921 Sk X 105, 148; *Nagradowice, -wic* 1981 WUN II 515; gw. *nagradowice, -ic, nagradowicki*. — Nazwa od n. os. **Nagrod*, por. czes. *Nahrad*, pol. *Niegrad, Dziedziogród* (: psł. **groditi* 'grodzić', **grodh* 'gród') lub od wyrażenia przyimkowego *na grodzie*, z suf. *-owice*. W XIV w. występowała obocznie postać z suf. *-owo*. Wahania *-o/-a-* w nazwie wywołane przez adideację do *nagradzać, grad*. Lit.: SHGPn III 229–32; Małec, Onom XXII 57; PPozn 200. ZZ

Nagrodowice zob. Nagradowice

Nagrodowo zob. Nagradowice

Naguszewo, wś, ciech., gm. Rybno, 18 km na pln.-zach. od Działdowa: *Nagoiczaw* 1570 ŻDz XXIII 292; *Nagosczevo* (1609) Woel 979; *Naguszewo* 1646 Font XL 32; *Nagosczevo* 1647 Font IV 91; *Naguszowo* 1667–72 Font VI–X 410; *Naguszewo* 1723 Font XLII 148; *Naguszewo* 1759 Font XLVII 235; *Naguschevo*, dt. *Naguschau* 1789 Goldb II 155; *Naguschevo* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Naguszewo* 1885 SG VI 877; *Naguszewski* 1921 Sk XI 36; *Naguszewo, -wa, naguszewski* 1971 UN 170, 30. — Dawniej może *Nagończewo*, od n. os. *Nagończy* SSNO IV 7, później *Nagosczevo* i *Naguszewo*, od n. os. *Nagosz, Nagusz* (: *nagi*), por. Siciestaw *Nagusz* z Radzyna, wymieniony w 1278 r. w statucie polskim KęL 114, z suf. *-ewo*. WK

Naguszewo zob. Nagosczevo

Nahausen zob. Nawodna

Nahberg zob. Nabłoto, Nabłotowo

Nahirczany zob. Nagórczany

Nahmegeist zob. Śliwice (2)

Nahorajec, wś nieistniejąca, leżała w okolicy Lublińca lub Żukowa, przem.: *Nahoraiecz* 1578 ŻDz XVIII/1, 208. — Nazwa od ukr. wyrażenia przymkowego *na horaju* (pol. *na goraju* 'na miejscu górzystym'), z suf. -ec. Lit.: CzChelm 182.

BCz

Nahorczaany zob. Nagórczany

Nahrten zob. Naratów

Nahur(c)zany zob. Nagórczany

Najatki, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dziergoń, 7 km na pld.-wsch. od Dzierzgonia: *Najetken* od *Steinborn*, wś 1789 Goldb I 142; *Najettken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Najetken*, folw. 1820 Wald 189; *Steinborn* al. *Najettken* — *Najatki* 1879 KętN 186; *Najatki* (*Steinborn*) 1882 KętL 568; *Najatki*, niem. *Najettken* 1885 SG VI 882; *Najadki* — *Najettken* 1941 Choj 115; *Najatki* — *Najettken*, wś 1946 Ley I 49; *Najettken* — *Najatki*, *najatecki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Najatki*, -tek 1981 WUN II 515. — Nazwa niem. *Najettken*, pol. *Najatki*, formalnie ma formę pluralną; por. imiesłów *najety* od *najmować* lub *najadka*, *najadek* 'jedzenie, posiłek' SW III 76 (w substytucie niem. zmiana *d* na *t*, geminata *tt*, zakończenie -en). Przy dubletach nazewniczych nie można wykluczyć, że jest to n. bałt. **Naujet-ac* (: **Naujetis*, por. lit. n. os. *Naujēlis* : *naūjas* 'nowy; młody' Lpvž II 306, z suf. -et- TAP 181). Oboczna lub pierwotna n. niem. *Steinborn* od *stein* 'kamień' + -born. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Najatki*.

RP

Najdaka, os. dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Kurza Góra, leszcz., gm. Kościan: *Naydakowskie* 1518, *Naydaka* 1566 SHGPn III 232; *Naidaka* preadium 1580–81 ŻDz XII 61; *Naydaka* 1620 Koz VIII 74. — Od n. os. *Najdaka*, por. Stan. *Naidaka* in Kurzagora 1644 Koz II 499. Lit.: SHGPn III 232; PPozn 200.

ZZ

Najdy zob. Bajdy (1)

Najdymowo, wś, olszt., gm. Biskupiec, 4 km na pln.-zach. od Biskupca: *Nydem* 1374, *Nedem*, *Neydem* 1389 Ger 108; iuxta villam *Neydyanis*, na kopii: *Neydemis*, *Neidemps*, *Neydemps* (1430) MWrm IX 354–5; *Neydemis* 1494 Ger 108; *Najdimowo* 1597–98 PospWrm 103; *Neydemsz* 1615 RŁWrm 276; *Neidims* 1656 Kolberg 278; *Naydemis* 1718 Wijaczka 420; *Neidims* 1755 MpEnd; *Neudims* 1789 Goldb I 149; *Neudims* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Neudims* — *Najdymowo* 1879 KętN

210; *Najdymowo*, niem. *Neidims* 1885 SG VI 882–3; *Neudims*, *Najdymowo* 1886 SG VII 9; *Neudims* — *Najdymowo*, -a, *najdymowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Najdymowo*, -wa 1981 WUN II 515; gw. *nojdymowo*, -a, *nojdymfiski*. — Nazwa genetycznie strpus. **Neidims*, od n. os. *Naydims*, por. *Neyduse*, *Nyde* TAP 64, 69, 71. Antroponimy zawierają może ide. rdzeń **neid-* 'łżyć kogoś', por. lit. *niėdėti*, lot. *nist* '(po)gardzić, wzgardzić', lot. *naids*, *naĩdus* 'nienawiść', z suf. -im (TAP 166). Zniemczenie nastąpiło przez adideację **nei-* do niem. *neu*; n. spolonizowano przez przystosowanie do nazw z suf. -owo. Lit.: Ger 108; PospWrm 103; PrzybBalt 186.

RP

Najdyszew zob. Najdziszów

Najdziszów, wś, kat., gm. Mierzęcice, 11 km na pln. od Będzina: *Nadeschow* (1224) 1612 ZDM IV 5; in ... territorio Seuerensi ... Ozoronicze, *Nadzesschow* 1357 Kkk I 266; *Nadzyeschow* 1529 LR 94; *Nadziszów*, folw. 1839 MpKwat IV 5; Nowa Wieś al. *Najdyszew*, wś 1886 SG VII 201; *Najdziszów*, kol. 1921 Sk III 5; *Najdziszów* 1952 UW 259; *Najdziszów*, -szowa 1981 WUN II 516. — Dawniej **Nadzieszów*, od n. os. **Nadziesz*, z suf. -ów, też -ew. Do n. os. por. *Nadziej* (: *nadzieja*) SSNO IV 6. Lit.: RSiew 17.

IN

Najettken zob. *Najatki*

Najędorf zob. Nowa Wieś (17)

Najmowo, wś, tor., gm. Zbiczno, 7 km na pln.-zach. od Brodnicy: *Neyme* 1414 Br 160; *Neyman* 1423/24 DK 104; *Neyme*, *Neime* XV KętL 86; *parva Naymowko* 1526, villis ... *Naymowa* 1535 Matr IV/2, nr 14842, 17233; Aus dem Gutt *Naymowka* 1570 ŻDz XXIII 54; *Naimowo* 1647 Font IV 56; *Naymowo* 1664 Font XXXII 55; *Najmowo*, *Naymowo* 1682 Font V 4, 20; *Neumowo*, maj., folw. 1789 Goldb II 160; *Najmowo*, niem. *Naymowo*, dobra ryc. 1885 SG VI 883; *Najmowo*, niem. *Naymowo* 1921 Sk XI 6, 82; *Najmowo* 1952 UW 47; *Najmowo*, -wa 1981 WUN II 516. — Od n. os. *Najme* (: *Najman*, od niem. *Neumann* 'człowiek nowy, przybysz' RymSEN II 146), wtórnie z suf. -owo. W XVI w. notowany też folwark *Najmówko*. Lit.: SHGCh 83.

WK

Najny zob. Nuny

Nakanowice zob. Nėkanowice

Nakanowo zob. Nakonowo

Nakel zob. Nakielno, Nakla, Nakło (3, 4, 5)

Nakiel zob. Nakielno, Nėkla (1, 2)

Nakielna zob. Nakielno

Nakielnica, wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 5 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Nakelnycza* 1507 Matr IV/2, nr 8509; *Nakelnycza* 1511–23 LLB II 377; *Nakielnycza* 1520 Matr IV/3, nr 23203; *Nakielnica* 1576 ŻDz XIII 52; *Nakielnica* 1793 MpPerłęcz; *Nakielnica* 1827 Tabella II 39; *Nakielnica* 1885 SG VI 884; *Nakielnica* 1921 Sk II 64; *Nakielnica*, -cy 1981 WUN II 516; gw. *nakelńica*, -cy, *nakelński*. — Od niepotwierdzonego ap. **nakiel* (< **naklŭ*), który według Nalepy oznaczał piaszczyste namulisko w zakrętach rzecznych, z suf. -nica. Nazwy *Nakiel*, *Nakły* występują jako n. terenowe określające pola, lasy i łąki, por. też czeskie *nákli* 'młode zarosła wiklinowe; miejsce przy wodzie, gdzie krzewi się wierzbina; miejsce bagniste' oraz *nákel* 'podmokłe miejsce, zwłaszcza z niskimi zarosłami wierzbowymi', a także *naklo* 'miejsce przy rzece lub wodzie; miejsce przy rzece do wyładunku towarów'. Lit.: Nalepa, Onom XXXVI 16; V. Machek, Etymologický slovník jazyka českého 388; Smoczyński, Onom XVIII 72–4, 75. EB

Nakielno, wś, pil., gm. Wąlczy, 11,5 km na pld.-zach. od Wąlcza: *Nakel* (1349) XV KW II 616; de *Nakylina* 1462 SHGPn III 232; de ... *Nakyl* 1532 Matr IV/2, 16277; *Nakielno* 1556 SHGPn III 232; *Nakielno* 1579 ŻDz XII 104; *Nakielno* 1622–24 PPozn (Tab 1, 102); *Nakielno*, niem. *Nakel* al. *Nackel*, wś 1885 SG VI 884; *Klein Nakel*, fr. *Nakielno* 1912 Bär 81; *Klein Nakel* — *Nakielno*, -na, *nakielen-ski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nakielno*, -na 1981 WUN II 516. — Dawniej *Nakiel*, od ap. **nakiel*, por. *Nakielnica*. Od 2. połowy XV w. nazwa z suf. -no. W zapisie z 1912 r. występuje człon odróżniający od przymiotnika niem. *klein* 'mały'. Lit.: SHGPn III 232; Borek, -wi- 153; PPozn 200; Smoczyński, Onom XVIII 72–5. ZZ

Nakiel, przys., dawniej i dziś wś, ostrol., gm. Jednorzec, ok. 19 km na pld.-wsch. od Chorzela: *Nakiel* 1839 MpKwat IV 1; *Nakiel*, wś 1885 SG VI 884; *Nakiel*, -kła, cz. wsi Budy Rządowe 1972 UN 140, 22; *Nakiel*, -kła 1981 WUN II 516; *Nakiel*, -kła, *nakielski* 2006 DZU nr 240, poz. 1746. — Od niepotwierdzonego ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*. UB

Nakiel zob. Nakielno, Nakla, Nakło (1), Nakło nad Notecią

Nakijonowo zob. Nakonowo

Nakla, wś, słup., gm. Parchowo, 13 km na wsch. od Bytowa: *Nakle* 1253, *Nakel* 1300 Perl

126, 525; *Nakyl* 1308 Zeit VI 38; *Nakel* 1414 Zeit XII 20; *Nakla*, *Naklo* 1565 Lupom 92; *Naklia* 1570 ŻDz XXIII 263; *Nakla* 1583, *Naklo* 1596, *Naklia* 1599 Font I–III 34, 289, 463; *Nakla* 1664 Font XXXII 274; *Nakla* 1686–87 Font XI–XV 835; *Nackel* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Nackel* — *Naklo* 1879 Kętn 14; *Naklo*, niem. *Nakel* 1885 SG VI 887; *Nakla*, niem. *Nakel* 1921 Sk XI 26, 82; *Nakla* 1952 UW 191; *Nakla*, -li 1981 WUN II 516; gw. *naklo* 1. or 67. — Dawniej *Nakiel*, od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*, ze zmianami paradygmatu: *Nakle*, *Nakla*, *Nakta*, *Naklo*. W 1952 r. zatwierdzono urzędowo formę n. *Nakla*. Lit.: TrautnElb II 25. Lit.: Suma, PMT IX 42–3; Smoczyński, Onom XVIII 69–70, 72–4. WK

Nakle zob. Nakla, Nakło nad Notecią

Naklenie, os. dziś nieistniejąca, trudna do zlokalizowania, leżała w dawnym pow. gnieźnieńskim: *Naklenie* deserta 1674 MKI(ASK 74, 211). — Od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*, z suf. -ni-. W nazwie metateza -el- > -le-. Nazwa można też łączyć z wyrażeniem przymkowym *na klinie*, z przejściem -iN- > -eN-. ZZ

Naklice, wś zaginiona, leżała w pobliżu Piotrowic, Gór i Gutanowa, ok. 10 km na płn.-wsch. od Wąwolnicy, lub.: *Naclicze* 1420 SHGLu III 157; *Naklicze* 1429, 1443, 1494 SHGLu IV 93. — Od ap. **nakiel*, por. *Nakielnica*, z suf. -ice. Lit.: SHGLu III 157, IV 93. IN

Naklickie Zagrody zob. Naklik

Naklik, wś, zamoj., gm. Potok Górny, 26 km na pld.-zach. od Biłgoraja: *Naklik* 1827 Tabella II 9; *Naklik* 1885 SG VI 885; *Naklik* i *Naklickie Zagrody*, dwie wsi 1921 Sk IV 8; *Naklik*, -ka 1981 WUN II 516; gw. *naklik*, -ka, *naklicki*. — Od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*, z suf. -ik. W 1921 r. istniała też wieś *Naklickie Zagrody*. Nazwa zestawiona; przym. *naklicki*, od n. wsi *Naklik*, i od *zagrody*. Lit.: MakPrz 179. BCz

Nakło (1), wś, częst., gm. Lelów, 9 km na płn.-zach. od Szczekocin: in *Nakel* (1268) XIII MPH III 49; *Nakel* 1325–27 MVat I 138; de *Nakel* 1372 Kkk II 49; de *Nacel* 1376 Krak nr 25; de *Nakel* 1389 Inscr nr 1221; de *Nackel* 1429 Kacz nr 4237; de *Nakyl* (1432) DKrak 189; *Nakyl* 1470–80 DB II 218; *Naclo* 1490 ŻDz XV 434; *Naklo*, *Nakyl* 1529 LR 145, 146; *Naklo* 1564 Lukrak II 91; *Naklo* 1629 RPobKr 165; *Naklo* 1765 Żyd 417; *Naklo* 1827 Tabella II 39; *Naklo* 1885 SG VI 885; *Naklo* 1952 UW 130; *Naklo*, -la, *nakielski* 1971 UN 35, 45; gw. *nakuo*,

-ua, *nokelski*. — Dawniej *Nakiel*, od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*. W XV w. zmiana rodzaju na nijaki: *Nakiel* > *Nakło*. Wieś leży w pobliżu rz. Pilicy. Lit.: RKrak 110–1; RymNmias 158; BariMorf 65; Nalepa, Onom XXXVI 16; Machek, Etymologický slovník jazyka českého 1968, 388; Smoczyński, Onom XVIII 69, 72–4.

IN

Nakło (2), wś, kat., gm. Świerklaniec, 2 km na pld.-wsch. od Tarnowskich Gór: z *Nakla* (1481)XVI CdSil VI 110; *Nakło* XVI, *Nakło* 1653, *Nakło* 1724, *Nakler* 1736, *Nacklo* 1743 SNGŚI VIII 117; *Nakło* 1783 Z II 236; *Nakel* XVIII Urb III 76; *Nakło*, *Nakło* 1845 K 426; *Nakło* 1900 Myc 38; *Nakło Śląskie* 1927 SNGŚI VIII 118; *Nakło* 1952 UW 253; *Nakło*, -la 1981 WUN II 516. — Dawniej też n. *Nakiel*, zniemczona jako *Nackler*, *Nakel*. Okresowo z członem *Śląskie*, od przym. *śląski*, w celu odróżnienia od *Nakla* (3). Utrwaliła się n. *Nakło*. Lit.: SNGŚI VIII 117–8; BorGŚI 51.

JCh

Nakło (3), wś, opol., gm. Tarnów Opolski, 18 km na pld.-wsch. od Opola: *Nakel* 1232, *Nachel* 1234 SUr II 9, 43; bei *Nakel* 1290 Reg nr 2165; *Nakla* (1293)XVII, *Naklo* (1297)1729 SUr VI 107, 254; *Nakel* (1361), *Nadlic* (1469) K 426; dorf *Nacklo* 1567 Urb I 97; *Nackel* 1605 SNGŚI VIII 117; in villa *Naklo* 1679, *Noklo* (!) 1686 J II 67, 610; *Nocklo* (!) 1742, *Nacklo* 1743 SNGŚI VIII 117; *Nakło* 1784 Z III 79; *Nackel* 1845 K 426; *Nakel*, *Nakło* 1900 Myc 38; *Nakło (Nakel)* 1939 Prus 52; *Nakel* — *Nakło*, -a, *nakielski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nakło*, -la 1981 WUN II 516. — Dawniej *Nakiel*, od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*. Od XVIII w. zmiana paradygmatu: *Nakiel* > *Nakło*. Formy zniemczone: *Nackel*, *Nakel*, *Nacklo*. Po II wojnie światowej zatwierdzono urzędowo n. *Nakło*. Lit.: SNGŚI VIII 118; BorGŚI 51.

JCh

Nakło (4), wś, przem., gm. Stubno, 16 km na pln.-wsch. od Przemyśla: *Naklo* (1358)XVIII KMłp I 296; *Nakel* 1426 AGZ III 95; de *Nakel* 1451 Matr I nr 135; *Naklo* 1462 AGZ XIII nr 4920; *Nakło* 1589 ŻDz XVIII/1, 22; *Nakło* 1647 ADP 40, k. 191; *Nakło* 1794 Ga Cc2; *Nakło* 1851 Sch 19; *Nakło* 1885 SG VI 885; *Nakło*, -la 1981 WUN II 516; gw. *nakło*, -a, *naklejski*. Lit.: MakPrz 179–80; Rudnicki, Onom IX 200; Kosyl, JPol LI 137–9; Smoczyński, Onom XVIII 69, 72–4.

BCz

Nakło (5), os., dawniej wś, słup., gm. Kępice, 2,5 km na pld. od Nożyna: *Nackel* 1628 LorSNH 77; *Nackel* 1789 MpGillyPom; *Nakel* 1863 PMT

IX 43; *Nackel* — *Nakło* 1879 Kęt N 231; *Nakło*, niem. *Nackel* 1885 SG VI 887; *Nakel* — *Nakło Szupskie*, -la -ego, *nakielski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nakło Szupskie* 1967 SM 732; *Nakło*, -la 1981 WUN II 516. — Dawniej n. *Nakiel*, zniemczona jako *Nackel*, *Nakel*. Od XIX w. zmiana paradygmatu męskiego na nijaki. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Nakło Szupskie*, z członem odróżniającym od n. mta *Szupsk*, dziś *Nakło*. Lit.: LorSNH 77; Surma, PMT IX 43.

BCz

Nakło zob. *Nakla*

Nakło nad Notecią, mto, byd., gm. *Nakło*: castrum *Nakel* [1091] Gall 66–7; de *Nakel* 1136 KW I 11; in castro nostro *Nakel* (1224)XV KW III 746; de *Nakel* (1225)XIII, de *Nacle* 1233, de *Nakel* 1278 KW I 105, 128, 423; de *Nakel* 1357 KW III 69; in *Nakło* 1425 WuSP 217; *Nakyl* 1445 AC II nr 413; oppido *Nakyl* 1473 Matr I nr 1059; *Nakyl* 1535 SHGKI(ASK 12, 504); *Nakiel*, opp. 1578 ŻDz XII 167; de *Naklo* 1578 SHGKI(NG 25, 47); *Nakiel* 1629 MKI(Tab 42, 5); Oppidum *Naklo* 1653 Font XII 345; *Nakel* 1802–03 MpGillyPr; *Nakło*, niem. *Nakel*, mto 1885 SG VI 885; *Nakło nad Notecią*, -la nad *Notecią*, *nakielski* 1972 UN 190, 17. — Pierwotnie *Nakiel*, od ap. **nakiel*, zob. *Nakielnica*, później zmiana rodzaju: *Nakiel* > *Nakło*; n. zestawiona z członem odróżniającym w formie wyrażenia przyimkowego *nad Notecią* (: *Notec*). Lit.: RymNmias 158; RospSEMiG 241; ZierNmias 101–3; Nalepa, Onom XXXVI 16; Machek, Etymologický slovník jazyka českého 388; Smoczyński, Onom XVIII 68, 72–4.

ZZ

Nakło Szupskie zob. *Nakło* (5)

Nakło Śląskie zob. *Nakło* (2)

Nakły, wś, ostrol., gm. Olszewo-Borki, 3 km na zach. od Ostrołęki: *Nakli* 1578 ŻDz XVI 382; *Nakly* 1783 MpPerMz; *Nakły* 1827 Tabella II 39; *Nakly* 1885 SG VI 887; *Nakły*, -kiel 1981 WUN II 516. — Od ap. **nakiel*, w l. mnogiej.

UB

Nakol, wś, tarnob., gm. Osiek, 8 km na pln.-zach. od Baranowa Sandomierskiego: *Nakolie lasz* 1578 ŻDz XIV 169; *Nakol* 1787 Spis 385; *Nakol* 1827 Tabella II 39; *Nakol* 1885 SG VI 887; *Nakol* 1921 Sk III 127; *Nakol*, -la, *nakolski* 1970 UN 33, 63; gw. *nakul*, -kola. — Dawniej *Nakole Las*, od wyrażenia przyimkowego *na kole* i ap. *las*; wtórnie elipsa członu *Las*, z równoczesną zmianą paradygmatu. Lit.: KSand 132; BariMorf 62.

IN

Nakole Las zob. Nakol

Nakomady zob. Nakomiady

Nakomiady, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 10 km na pld.-wsch. od Kętrzyna: *Eychmedige* 1402 Biał-Osad 32, przyp. 100; *Eykemedie* 1419, *Ekmediem* 1420 Ger 33; *Eykemedie* 1422, *Eickemedie* das dorf 1437 GZ 30, 71; *Nakomniaden* ok. 1780 HAPr IV 218; *Eichmediem* od. *Nakomniaden* 1785 Goldb III 47, 133; *Eichmediem* 1796–1802 MpSchröt XI; *Eichmediem*, *Nakomiady*, -ad ok. 1850 SzczesTeka 33; *Nakomiady* al. *Nakomady*, niem. *Eichmediem* 1885 SG VI 887; *Nakomiady* — *Eichmediem* 1941 Choj 115; *Eichmediem* — *Nakomiady*, -d, *nakomniadzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nakomiady*, -miad 1981 WUN II 516; gw. *nakñniadi*. — Nazwa stprus. **Eikmedian*, z członem *median* 'las'. Niejednoznaczne jest pochodzenie członu **Eik*, może to być dniem. *eike*, *Eiche* 'dąb' albo prus. **eik* (: **ei*-, rozszerzone przez -k-, lit. *eī-ti* 'iść', por. prus. n. os. *Ey-kant*, *Ey-kint* według Toporowa). Zapis *Nakomniaden* oraz forma dialektalna poświadczają gw. przejście *m* > *mñ* > *ñ* (jak *miasto* > *ñasto*). Wieś według historyków powstała w l. 1392–96, wznowienie przywileju nastąpiło w 1402 r. Lit.: Ger 33; Toporov Prus II 19–20; Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 209–11; Przybalt 186–7; BiałOsad 32–3, 46–9, 119–25 i in. RP

Nakonowo, dziś *Nakonowo* i *Stare Nakonowo*, dwie wsi, włoc., gm. Kowal, 6 i 7 km na pln.-zach. od Kowala: *Nakonowo* 1307 CdP II 179; *Nakonowo* 1423 Koch nr 3232; *Nakonowo* 1489 upbrz 92; *Nakonowo* 1557–66 ŻDz XIII 8; *Nakonowo* 1674 Rpog 166; *Nakonowo* 1796 PerOpis IX; *Nakonowo* al. *Nakonowo*, al. *Nakijono*-wo, wś i folw. 1885 SG VI 883; *Nakonowo Stare* 1921 Sk I 206; *Nakonowo Stare* 1952 UW 61; *Nakonowo*, -wa i *Stare Nakonowo*, -rego -wa 1981, 1982 WUN II 516, III 316. — Nazwa od n. os. *Nakon* SSNO IV 10, z suf. -owo. Do n. os. por. psł. **konu* // **konu* 'linia krańcowa, początek' ESSJ XXII 135. W XX w. urzędowo dodano człon *Stare* w celu odróżnienia n. os. filialnej. Wahania *Nakonowo*, *Nakanowo*, *Nakunowo* wywołane przez spółgłoskę sonorną. Lit.: Nieckula, -ov-, 138. AG

Nakonowska Wola, dziś *Wola Nakonowska*, wś, włoc., gm. Chocień, 4,5 km na zach. od Kowala: *Volja regali* 1346 CdP II 273; *Wola Regali* 1435 Vlad XI 8; *Wola regalis* 1489 Lupbrz 117; *Volia Regalis* 1527 Vlad XI 26; *Wolia Nakonowska*

1557–66 ŻDz XIII 15; *Wola Nakonowska* 1674 Rpog 166; *Wola Nakonowska* 1893 SG XIII 792; *Nakonowska Wola*, -kiej -li 1981 WUN II 516; *Nakonowska Wola*, po zmianie *Wola Nakonowska*, -li -kiej, *nakonowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa zestawiona, z członem podstawowym od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas' i początkowo z łac. członem odróżniającym od *regalis* 'królewski' (osada była własnością królewską); od połowy XVI w. z członem *Nakonowska* od n. m. *Nakonowo*. Miejscowość powstała na polach wsi *Nakonowo Stare*. AG

Nakory, wś, siedl., gm. Suchożebry, 12 km na pld.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Nakory* 1793 SHGPd(Regof 12); *Nakory* 1795 MpPerPd; *Nakory* 1827 Tabella II 39; *Nakory* 1885 SG VI 888; *Nakory*, -kor 1981 WUN II 516. — Nazwa od n. os. **Nakor*, w l. mnogiej. Do antroponimu por. gw. ap. *nakorenek* 'ród, źródło, początek czegoś' SGPKar III 238. EB

Nakwasin (1), dziś *Stary Nakwasin* i *Nowy Nakwasin*, dwie wsi, kal., gm. Koźminek, 14 km na pln.-wsch. od Kalisza: *Naquassino* (1369)1813 KW III 335; de *Nakwaschyno* 1434 AC II nr 295; *Naquassino* 1515 Matr IV/1, nr 2460; *Nakwaschyno* 1511–23 ŁLB II 9; *Naquassino* 1579 ŻDz XII 112; *Nakwasino* 1674 MKI(ASK 74, 137); *Nakwasin*, wś, dwie kol., folw. 1885 SG VI 888; *Nakwasin*, wś, *Nakwasin Stary*, kol., *Nakwasin Nowy*, kol. 1921 Sk II 16; *Stary Nakwasin*, -rego -na, *Nowy Nakwasin*, -wego -na, *nakwasini*ski 1971 UN 80, 28, 27; gw. *stary nakvasin*, *nowy nakvasin*, -ego -ina, *nakvasi*ski. — Nazwa od n. os. **Nakwasza* (: *nakwasieć*), por. mieszczka z Lubaczowa *Naquassa* 1528 Matr IV/2, nr 15533 oraz *Nakwas* SSNO IV 10, z suf. -ino, wtórnie -in. Zmiana *Nakwaszyno* > *Nakwasino* nastąpiła zapewne w 2. połowie XVI w.; w n. wspólczesnej człony odróżniające od przym. *stary* i *nowy*. Lit.: Nieckula, -ov- 290. ZZ

Nakwasin (2), wś, płoc., gm. Mała Wieś, 10 km na pln. od Wyszogrodu: *Naquassino* 1363 SHGWy 35; *Naquassino* 1425, *Naquassino*, *Naquasschino* 1428 MkM I nr 886, 623; *Nakwasino* 1476–84 WS 290; *Naquassino* 1495 ZHer nr 748; *Naquaszin* 1576 ŻDz XVI 304; *Nakwasin* 1784 MpPerPt; *Nakwasin* al. *Nakwasino*, wś i folw. 1885 SG VI 888; *Nakwasin*, -na 1981 WUN II 516. Lit.: SHGWy 35; ZMaz 274. UW

Nakwasin Nowy zob. Nakwasin (1)

Nakwasin Stary zob. Nakwasin (1)

Nakwasino zob. Nakwasin (1, 2)

Nakwaszyno zob. Nakwasin (1)

Nalensch zob. Nałęże

Nalentscha zob. Nałęcza

Nalepa, wś, kal., gm. Czastary, 9 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Nalepa*, kol. 1885 SG VI 889; *Nalepa*, wś 1902 Przew II 5; *Nalepa* 1921 Sk II 124; *Nalepa*, -py, *nalepski* 1974 UN 53, 8. — Od n. os. *Nalepa* RymSEN II 136 lub od ap. *nalepa* 'przypiecek, przymurek piecowy, rodzaj kominka; miejsce murowane przed piecem, gdzie się je, gotuje; piec, ognisko' SW III 90.

EB

Nalette, wś dziś nieistniejąca, leżała koło Trzebiatkowej, słup.: *Nalette* 1638, *Nalette* 1747/48 Font XLVI 13, 88, 143; *Nalette* 1787 Brüg II 1057. — Nazwa niem. ponowiona z n. jez. *Naletten-See*, por. *See Nalitten* 1607, ta zaś od nazw. *Nallete*, por. *Katen Nalette* 1780 PMT IX 43. Lit.: Surma, PMT IX 43.

BCz

Nalewajków, wś, kiel., gm. Radoszyce, 15,5 km na pld. od Korńskich: *Nalewaykow* 1789 Lusand I 122; *Nalewaykow* 1791 MpPerSd; *Nalewayków* 1827 Tabella II 39; *Naliwajków* 1877 Zin I 408; *Naliwajków* 1885 SG VI 891; *Nalewajków* 1921 Sk III 47; *Nalewajków* 1952 UW 117; *Nalewajków*, -kowa, *nalewajkowski* 1966 UN 24, 54. — Od n. os. *Nalewajek* RymSEN II 136, z suf. -ów. Do n. os. por. *nalewać*, *nalewajko* 'ten, co nalewa'. Forma *Naliwajków* powstała w wyniku wymowy *ē* jak *i*. Lit.: KopKiel 194.

IN

Nalganow zob. Cienin (2)

Nalikajmy, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 5 km na pln. od Bartoszy: in villa *Nalykaymen* 1339 PrUr III 177-8; *Nalie kaymen* 1419, *Nalage kaym* 1423 Ger 104; *Naylykaym* 1429 MWrm IX 321; *Nalie kaymen* 1437 GZ 38, 42; *Lykaynen* 1483 Ger 88; *Liekeim* (Li(y)ckeim) ok. 1780 HAPr IV 292; *Lykaim* 1796-1802 MpSchröt XI; *Lieckeim* 1820 Wald 87; *Liekeim*, dobra 1884 SG V 222; *Liekeim* — *Likajny*, dw. 1946 Ley I 8; *Liekeim* — *Nalikajmy*, -jmi, *nalikajmski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nalikajmy* — *Liekeim*, wś 1951 Rosp 203; *Nalikajmy*, -kajm 1981 WUN II 516. — Nazwa genetycznie stprus. **Nalige-kainis*/**Nalike-kains*, potem **Lik-kainis* (niem. *Liekeim*). Do nazwy por. prus. *caymis* 'wieść' i n. os. *Nalige* lub *Nalicke* TAP 65, 143 oraz prus. *Ligeyke*, lit. *Ligeikā* (z: *ligā* 'choroba, niedomaganie, niemoc'), albo prus. *Licke*, *Lycayte*, lit. *Likas* (z: prus. *likuts* 'mały', lit. *likas*

'zbędny, niepotrzebny, nieparzysty') TAP 52, Lpvž II 79, 81. Jeżeli identyfikacja zapisu *Lykaynen* jest prawidłowa, to zmiana n. na *Liekeim* nastąpiła na skutek synkopy nagłosowego Na-. Nazwę spolonizowano jako *Likajny*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Nalikajny*. Lit.: Ger 104; Toporov Prus V 245-6; PrzybBalt 187.

Naliwajków zob. Nalewajków

Nallaben zob. Nałaby

Nalumpe zob. Łępno

Nałaby, kol., dawniej wś, elbl., gm. Lelkowo, 8 km na pln. od Pieniężna: campum prutheni *Nalaben* nominati (1336) MWrm I 165(R); *Nalabe* 1374 Ger 104; *Nalaben* 1615 RŁWrm 264; *Nallaben* 1718 Wijaczka 426; *Nalaben* 1755 MpEnd; *Nallaben*, wś 1789 Goldb I 148; *Nallaben* 1796-1802 MpSchröt X; *Nalaben* 1820 Wald 145; *Nallaben* 1885 SG VI 891; *Nallaben* — *Nałaby*, wś 1946 Ley I 13; *Nallaben* — *Nałaby*, -ab, *nałabski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nałaby* — *Nallaben*, os. 1951 Rosp 203; *Nałaby*, -lab 1981 WUN II 516. — Nazwa prus. **Nalab-ai*; według Röhricka w nazwie utrwalone im. Prusa *Nalabe* (TAP 65). Do n. os. por. prus. *na* 'na, nad' i *labs* 'dobry', lit. n. os. *Labeikis*, *Labys* (z: *lābas* 'dobry, sprawiedliwy; uczciwy', lot. *labs* 'dobry') Lpvž II 10. Zarówno n. niem., jak i polska są substytucjami fonetyczno-fleksyjnymi n. pruskiej. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nałaby*. Lit.: Röhrich, ZGAE XIII 751; Ger 104; PrzybBalt 187.

RP

Nałęcin, cz. wsi Marianów, dawniej wś, płoc., gm. Gostynin: *Nalenczyn* 1839 MpKwat III 3; *Nałęcin* al. *Nalencin*, kol. 1885 SG VI 891; *Nałęcin*, wś 1967 SM 732; *Nałęcin*, -na 1971 UN 125, 14. — Może pierwotnie *Nałęczyn*, od wyrażenia *na lęku* (lęk 'lękowate obniżenie terenu'), z suf. -in; na takie objaśnienie n. wskazuje położenie wsi; później zmiana -czyn > -cin.

UW

Nałęcz zob. Sypniewo (3)

Nałęcza, wś, pil., gm. Szamocin, 5 km na pld.-zach. od Szamocina: *Nałęcza*, kol. 1846 KsP 439; *Nałęcza*, niem. *Nalentscha*, kol. 1885 SG VI 892; *Nałęcza*, niem. *Nalentscha*, wś 1921 Sk X 8, 148; *Nałęcza*, -czy, cz. wsi Józefowice 1967 UN 75, 18; *Nałęcza*, -czy 1981 WUN II 516; gw. *naųynča*, -čy, *naųyncki*. — Od wyrażenia przyimkowego *na lęku*, z suf. -ja. Nie można jednak wykluczyć związku n. z n. heral. *Nałęcz* SSNO IV 11. Nazwa zmieniona jako *Nalentscha*.

ZZ

Nałęcz, przys., dawniej wś, ciec., gm. Czer-nice Borowe, 7,5 km na zach. od Przasnysza: *Nalancze* 1464 SHGMz(Ep. 9, 97v); *Nalancze* 1487 SHGMz(Ep. 10, 544-545); nob. Alb. Na-lancz de *Nalancze* 1491 SHGMz(Ep. 15, 8v); *Na-lęcze* 1567 ŻDz XVI 335; *Nałęcz* 1783 MpPerMz; *Nałęcz* 1827 Tabella II 39; *Nałęcz*, wś 1885 SG VI 892; *Nałęcz*, wś 1967 SM 733; *Nałęcz*, -cza, cz. wsi Załogi-Jędrzejki 1972 UN 140, 32; *Nałęcz*, -cza 1981 WUN II 516. — Od n. os. i heral. *Nałęcz*, *Nałęcz* SSNO IV 11, por. Albertus de Carnyewo de armis *Nalancze* 1469 ZHer nr 218. Lit.: GórniRWlkp 143. UB

Nałęczki, os. dziś nieistniejąca, pozn., 6 km na pld. od Gniezna: w dziedzinie *Nalenczky* 1466 SHGKI(PG 6, 221 v). — Od wyrażenia przy-imkowego *na łęczku*, *na łęczkach*, por. łęg 'za-rośla na łąkach błotnistych' SW II 808. ZZ

Nałęczów (1), wś, kiel., gm. Końskie, 6,5 km na pln. od Końskich: *Nałęczów* 1827 Tabella II 39; *Nałęczów* 1885 SG VI 892; *Nałęczów* 1921 Sk III 47; *Nałęczów* 1952 UW 116; *Nałęczów*, -czowa, *nałęczowski* 1966 UN 24, 34. — Od n. herbu *Nałęcz*, używanego w rodzie Małachowskich (właścicieli tych terenów), notowanej od początku XV w., z suf. -ów. Do n. herbu por. stp. *nałęcz* 'łuk, za-krzywienie, tęcza'. Lit.: KopKiel 194; Kowalska, Nazwy heraldyczne, Słownik etymologiczno-moty-wacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. 6, 1995, 36. IN

Nałęczów (2), mto, lub.: *Nałęczów* (1787) Kos-ł 68; *Nałęczów* 1800, wsi Bochoćnicy Kościelnej oraz *Nałęczów* zwaney 1803 WPar 162, 307; *Na-lęczów* 1827 Tabella II 39; *Nałęczów*, st. kol. żel. nadwiślańskiej, zakład kuracyjny i folw. 1885 SG VI 892; *Nałęczów*, folw. 1921 Sk IV 79; *Nałęczów* *Złrój* 1952 UW 147; *Nałęczów*, mto 1963 DzU nr 23, poz. 131; *Nałęczów*, -czowa, *nałęczowski* 1971 UN 118, 33. — Od n. herbu *Nałęcz*, używanego w rodzie Małachowskich, którzy tak nazwali dwór i folwark, założony przez siebie w XVIII w. na gruntach Bochoćnicy. *Nałęczów* od XIX w. rozwija się jako uzdrowisko, od 1963 r. miasto. Lit.: SHGLu IV 31; KosŁu 68; RospSEMig 241; RymNmias 158. IN

Nałęczów zob. Bochoćnica (2)

Nałęże, dziś Jaworze-Nałęże, cz. wsi Jaworze, dawniej wś, biel., gm. Jasienica: *Joschanka* oder *Nalensch* 1804, *Nalensch* 1836, *Jasionki* (*Nalencz*) 1879, *Jasieika* lub *Nałęcz*, czes. *Jasenka* 1885 Mró-

zek 122-3; *Nałęcz*, także *Nałęż*, niem. *Nalensch* 1885 SG VI 891; *Nałęż*, *Nalensch* 1900 Mrózek 123; *Nałęż*, wś 1921 Sk XII 3; *Nałęże*, wś 1967 SM 733; *Jaworze-Nałęże*, -rza -ża 1980 WUN I 643; gw. *nałynży*, *nałynsz*. — Od wyrażenia przy-imkowego *na łęgu*, *na łęku*. Nazwę zniemczono jako *Nalensch*. Oboczna n. *Jasionka*, *Jasionki* od n. rz. *Jasionka*, por. *Joschanka* oder *Jaschunka* 1804, *Jasionka* 1879, dopływu Jasienicy. Lit.: SNG-Śl IV 87; Mrózek 122-3. JCh

Nałogi, wś, gm. Bielski Podlaski, 8 km na pln.-zach. od Bielska Podlaskiego: o nadaniu ziemi *Налогинькой* 1523 Kond 132; *Nałogi*, w *Nałogach* 1576 Lupodl 48, 49; *Nałogi* 1602, *Nałogi* 1772 Kond 132; *Nałogi* 1902 SG XV/2, 369; *Nałogi*, *Nałóg*, *nałogowski* 1972 UN 153, 8. — Od brus. ap. *nałog* 'podatek' Słbgav III 159, w l. mnogiej. Lit.: Kond 132. EB

Namirowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Miko-łajki Pomorskie, 11 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Bongartum* 1521, *Bongart* 1526 Matr IV/1, nr 3731, 5045; *Nameraw* 1527 Kętl 200; *Bongart* 1647 Font IV 146; *Baumgart* 1682 Font V 51; *Baumgarth* 1717 ZeitM IV 32; *Kl. Baumgarth*, poln. *Bongarczik* 1789 Goldb II 7; *Kl. Baumgart* 1796-1802 MpSchröt XVI; *Namirowo*, dziś *Maly Bagart*, niem. *Klein Baumgart*, wś 1885 SG VI 894; *Bagart Maly* — *Klein Baumgart* 1941 Choj 87; *Namirowo* — *Klein Baumgart*, os. 1951 Rosp 203; *Namirowo*, -wa 1981 WUN II 517; gw. *bñgart*, -tu, *bmjgarcki*. — Nazwa niem. od śrdniem. *bōm-garte* 'sad', zaadaptowana do j. pol. fonetycznie jako *Bagart*, wtórnie z członem *Klein* = *Maly*. Od XVI w. oboczna pol. n. *Namirowo*, od n. os. *Namir* SSNO IV 12, z suf. -ów, -owo, zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Górno-wicz, PMT IV 34, 108; CzNiem 113. WK

Namsław zob. Namysłów

Namule, cz. wsi Hutki, dawniej wś, zamoj., gm. Krasnobród: *Naniule* (!) 1839 MpKwat VI 9; *Namule*, wś 1885 SG VI 894; *Namule*, folw. 1902 Przew II 5; *Namule*, -la 1981 WUN II 517; gw. *namule*, -la, *namulański*. — Nazwa od ap. *namul* 'muł, szlam' SW III 105, z suf. -'e (< -tje). Lit.: CzChełm 182. BCz

Namulę, teraz *Młynkowo*, wś, ziel., gm. Bo-jadla, 12 km na pln-zach. od Nowej Soli: *Mühlwald Vw* — *Namulę* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Mühlwald Vw* — *Namulę*, -ów, os. 1951 Rosp 203; *Namulę*, -lów, przys. 1981 WUN II 517; *Namulę*, przys., po zmianie *Młynkowo*, -wa, *młyn-*

kowski, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Dawna n. niem. *Mühlwald* Vw od *Mühle* 'młyn' i *Wald* 'las', z członem *Vorwerk* 'folwark'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Namuty*. W 2001 r. zmieniono n. na *Młynkowo*. JCh

Namysłaki, wś, kal., gm. Sieroszewice, 6,5 km na pñ.-zach. od Grabowa nad Prosną: *Mislacovo* (1213), *Mislakowo* (1245) KW I 78, 206 (tu?); *Mislacovo* 1253, *Mislakowo* 1541, *Myslaki* 1622, 1628 Koz II 492; *Namysłaki* (!), niem. *Deutschhof* 1885 SG VI 894; *Namysłaki*, niem. *Deutschhof* 1921 Sk X 69, 148; *Namysłaki*, -ków 1981 WUN II 517. — Pierwotnie *Myslakowo*, od n. os. *Myslak* SSNO III 589, z suf. -owo. Od XIX w. n. *Namysłaki*, w l. mnogiej, z przyimkiem *na*, jako określenie osady powstałej na miejscu starego *Myslakowa*. Oboczna n. niem. *Deutschhof* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGWiel 120. EB

Namysłowo, os. zaginiona, leżała pod Służewem, włoc.: *Namysłowo* 1489 Lupbrz 165. — Od n. os. *Namysł* (: *Namysław*) SSNO IV 13, z suf. -owo.

Namysłów, mto, opol.: *Namslauian* 1206 KŚI II 272, fals. przed 1305; *Namizlov* 1233 Reg nr 410; *Namislou* (1239)1500, *Namislov* (1249)1500 SUr II 128, 229; *Namislow* (1261)XIV, *Namzlaw* 1264 SUr III 228, 312; *Namslaw* (1267)1301 SUr IV 33; *stadt Namslau* 1281 Reg nr 1680; *Namislow* 1287, *Namezlaw* 1288, *Nampzla* (1290)XIV, *Namslaw* (1290)XVII SUr V 261, 287, 344, 355; *Namslau* (1293)XV SUr VI 92; *Namislaviensis*, *Nampslaviensis* ok. 1300 CdSil XIV 64, 173; *Namslau* 1317, *Namzlaw* 1332 Reg nr 3656, 5071, 5606; *Namslaw* 1395 LandbSch II nr 1424; *Nampsell* 1413 CdSil XXXIV 85; de *Namslauia* (1450)XVI CdSil VI 71; *civitate Namslau* 1651/52, *Namslavia* 1666/67 JI 173, 503; *Stadt Namslau* 1795 Z XII 14; *Namslau*, *Namysłów* 1845 K 877; *Namslau*, *Namysłów* 1941 Wrzosek 15; *Namslau* — *Namysłów*, -owa, *namysłowski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Namysłów*, -łowa 1981 WUN II 517. — Od n. os. *Namysł*, z suf. -ów. Rospond na podstawie zlatynizowanego zapisu *Namslavia* dopuszcza też formę **Namysław*, od n. os. *Namysław*, z suf. -jś. Nazwę ziemczono jako *Namslau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Namysłów*. Lit.: SNGŚI VIII 119; BorGSi 133; RospSEMig 242; RymNmias 158; Ożga, Sob LV 427-32. JCh

Namyślin, wś, gorz., gm. Boleszkowice, 12 km na pld.-zach. od Dębna: *Neue Mühle* 1560 SHG-

NM(WolfNeumühl 74); *Neumühl* 1822 MpUMbl 1772; *Neumühl* — *Namyślin*, -na, *namysłinski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Namyślin*, -na 1981 WUN II 517. — Dawna n. niem. *Neumühl* od wyrażenia *neu Mühle* 'nowy młyn'. Był tu najpierw dworek myśliwski, nadany później przez margrabiego Jana Kostrzyńskiego żonie, z prawem do budowy młyna na rzece *Myśli*. Nazwa polska *Namyślin* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Nandel zob. **Nądnia**

Nanice, dziś *Wejherów-Nanice*, cz. *Wejherowa*, dawniej wś, gdań.: *Nanitz*, *Nanecze* (1343)XV Pr-Ur III 480; *Nanecz*, *Nanets* (1344)XIX Pr-Ur III 480, 577; *Nanitz* ok. 1400 Font LXX 218; *Nanitz* (1438) GZ 126; *Nanetze* 1343, *Nanicz* 1363, *Namicz* 1392, *Nanitze* ok. 1400 Lor X 144; *Naniecz* 1534 Inwwłoc 117; *Nanicza* 1570 ŻDz XXIII 277; *Nanice* 1583, *Nanicz* 1599 Font I-III 15, 482; *Naniecz* 1627 Font XXXIX 21; *Nanitz* 1796-1802 Mp-Schröt IX; *Naniec*, niem. *Nanitz* 1885 SG VI 896; *Nanice* 1928 Pelp 749; *Naniec*, *Wejherowo-Nanice* 1967 SM 733, 1202; *Wejherowo-Nanice*, -wa -nuc 1982 WUN III 525; gw. *nańc* Lor 67, też *neńce*, -a, *neńsć*. — Od n. os. **Nana* (: kasz. *nana* 'matka'), z suf. -ice. Forma *Naniec* powstała na skutek wymiany suf. -ice na -ec. Współcześnie wieś przyłączona administracyjnie do *Wejherowa*, stąd n. zestawiona. Lit.: Treder, PMT XIV 69; Siciński, OSG VIII 68. WK

Naniec zob. **Nanice**

Naniów zob. **Nanowa**

Nanitz zob. **Nanice**

Naniule zob. **Namule**

Nankowo zob. **Jankowo** (12)

Nanków zob. **Jankowo** (12)

Nanowa, cz. wsi Krościenko, dawniej wś, krośn.: *Nanow* (1532) SG VI 897; *Naniów Prossik* 1589 ŻDz XVIII/1, 3; *Nanowa* 1648 AGZ XXI nr 10; *Prasik* (!) alias *Nanowa* 1665 Lurus I 40; *Nanowa* 1794 Ga Cc2; *Nanowa* 1851 Sch 142; *Nanowa*, wś 1885 SG VI 896; *Nanowa*, wś 1921 Sk XIII 9; *Nanowa*, -wej 1965 UN 74, 17. — Dawniej *Nanów*, od n. os. *Nan* SSNO IV 13 (: *nan* 'ojciec' Sp XVI), z suf. -ów, od XVII w. z suf. -owa. Później n. zestawiona *Naniów-Prasik*; człon drugi od ukr. ap. *prasik(a)* 'przesieka' Hrin III 479. W pierwszym członie miękkość *n* w nawłązaniu do ukr. *n'an'ko* 'ojciec' Hrin II 573. Lit.: MakPrz 180-1. BCz

Nansyn zob. **Lędzin**

Nantikow zob. Nętkowo

Napachanie, wś, pozn., gm. Rokietnica, 15 km na pln.-zach. od Poznania: de *Napachana* 1394 Lek I 1840; de *Napachane* 1408 RWlkp I 787; *Napachanye* 1417, *Nepachin* 1423 SHGPn III 234; *Napach(a)nye* 1423 NKs 34; *Napachane* 1424, in *Napachanye* 1466, *Napachany* 1491, *Napachanie* 1501 SHGPn III 234; *Napachanye* 1510 NKs 33; *Napachanie* 1580 ŻDz XII 9; *Napachany* 1802-03 MpGillyPr; *Napachanie* 1885 SG VI 898; *Napachanie*, -nia, *napachaniński* 1966 UN 93, 32. — Od n. os. **Napachian*, z suf. -je. Do n. os. por. *pachać* 'czyścić, działać' Sstp VI 1 (z cytatów wyznika znaczenie 'zle czynić'), też *pachać* 'zle broić' SL IV 13; mniej prawdopodobny wydaje się związek z czasownikiem *pachać* 'orać' SL IV 13, gdyż znaczenie to jest poświadczone tylko w zapisach ze Statutów Litewskich. Lit.: SHGPn III 234-35; PPozn 201.

ZZ

Napeków, wś, kiel., gm. Bieliny, 13,5 km na pld. od Bodzentyna: *Napeków* 1787 Spis 395; *Napeków* 1827 Tabella II 39; *Napeków* 1885 SG VI 898; *Napeków* 1921 Sk III 36; *Napeków* 1952 UW 114; *Napeków*, -kowa, *napekowski* 1966 UN 23, 6. — Od n. os. **Napek*, z suf. -ów. Antroponim od *Pek* (: *Pękosław*) SSNO IV 219, 220 z prepozycją *Na-*, por. np. *Nagod*, *Naczęsław*, *Nawoj* SSNO IV 6, 24. Lit.: KopKiel 194.

IN

Napeków-Górki zob. Górki Napekowskie

Napiekle zob. Niepiekło

Napiekło zob. Niepiekło

Napierken zob. Napierki

Napierki, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 6 km na wsch. od Działdowa: *Domibroffky*, *Domibroszky*, *Dameroffski*, *Dambrowken* między 1371-1411 KęTL 318; in *Nepirk* 1411 Döhr 58; *Dambrosfen* ... *Napyrke* 1437 GZ 83; *Napyrke* 1419 Ger 105; *Napierken* 1499 Döhr 81; *Napierki* 1784 MpPerPl; *Napierken* 1789 Goldb I 142; *Napierkin* 1839 MpKwat IV 1; *Napierken*, *Napierki* ok. 1850 Szczę-Teka 50; *Napierki*, niem. *Napierken* 1885 SG VI 898-9; *Wetzhausen* 1938, *Napierken* — *Napierki* 1946 Ley I 65; *Wetzhausen* — *Napierki*, -rek, *napierecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Napierki*, -rek 1981 WUN II 517; gw. *napśerki*, -pśerk, *napśerske* (pole). — Starsza n. *Dąbrówka* lub *Dąbrówki* (może też *Dąbrowskie*) od ap. *dąbrówka* 'zarośla dębowe' Sstp II 43. Według Gausego pod koniec okresu krzyżackiego wieś opustoszała i została połączona z Napierkami. Białuński przyjmuje, że n. wsi zo-

stała przeniesiona przez osadników z Mazowsza, por. n. *Napiórki*. Według Gerullisa i Trautmana n. wsi utworzona od prus. n. os. *Naperke* (: **Naprik*), por. też prus. n. m. *Nappirgawile*, *Nepper-gauwen* Ger 105, 107 i n. os. *Napirgaw*, *Napper-gauwe*, *Neppirgaw* TAP 66, 147, lit. n. m. *Napreliai*, *Napriai*, łot. n. m. *Napriki*, lit. n. os. *Naprys* Lpvž II 295 (bez etymologii). Możliwe, że nazwa jest złożona z *na* 'na, nad' i **pirk-*, jak w lit. *pirkiū* 'chata, izba'. Zniemczona n. *Napierken* została spolonizowana jako *Napierki*; w gwarze poświadczona mazurska wymowa *p* jak *ps*. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Wetzhausen*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Napierki*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 6, 9, 12-3 i in.; BiałPrzem 78; PrzybBalt 187; Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 122-3.

RP

Napierki zob. Napiórki Butne

Napierki Ciężkie zob. Napiórki Ciężkie

Napierki-Gardziołki zob. Gardziołki

Napierki-Kmotry zob. Napiórki-Kmotry

Napierki Ładne zob. Napiórki Ładne

Napiórki Butne, wś, ostroł., gm. Rzewnie, 6 km na pld. od Różana: *Naperky* (1414-25) 1456 SHGMz(MK 3, 10); *Napyrky* 1427 MkM I nr 533; *Napierky*, *Napyrky* 1430 MkM II nr 615; *Napyrky* 1476 SHGMz(Ep. 13, 10v); *Napyrky* 1522 SHGMz(Ep. 204, 155v); *Napierki Budne* 1564 AtMz; *Napierki Butthne* 1582 ŻDz XVI 388; *Napierki* 1783 MpPerMz; *Napiórki butne* 1827 Tabella II 39; *Napiórki Budne* 1839 MpKwat IV 2; *Napiórki Butne* 1921 Sk II 76; *Napiórki Butne*, -rek -nych, *napiórski* 1971 UN 129, 39. — Od n. os. *Napi(e)rko*, w l. mnogiej. Antroponim zapewne pochodzenia pruskiego; n. os. *Naperke* zob. *Napierki*. Od XVI w. n. zestawiona z członem drugim *Butne*, od n. os. *Butny* SSNO I 287, w l. mnogiej. Postać *Napiórki* powstała w wyniku adideacji do ap. *pióro*. Lit.: ZMaz 274, 46.

UB

Napiórki Ciężkie, wś, ostroł., gm. Rzewnie, 5,5 km na pld. od Różana: *Napierki* alia 1535-42 AtMz; *Napierki Cieżkie* 1582 ŻDz XVI 388; *Napiórki ciężkie* 1827 Tabella II 39; *Napiórki ciężkie* 1839 MpKwat IV 2; *Napiórki Ciężkie* 1885 SG VI 899; *Napiórki Ciężkie*, -rek -kich, *napiórski* 1971 UN 129, 39. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. wyżej, człon drugi od przym. *ciężki*, może w odniesieniu do gleby. Lit.: ZMaz 274.

UB

Napiórki-Gardziołki zob. Gardziołki

Napiórki-Kmotry, wś notowana do 1967 r. pow. Maków Mazowiecki, gm. Rzewnie, ostroł.: *Napierki Kmotri* 1582 ŻDz XVI 388; *Napiórki Kmotry* 1839 MpKwat IV 2; *Napiórki Kmotry* 1885 SG VI 899; *Napiórki-Kmotry* 1967 SM 733. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Napiórki Butne*. Człon drugi od n. os. *Kmotr* SSNO III 29 lub od ap. *kmotr* 'ojciec chrzestny, kum', w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 274. UB

Napiórki Ładne, cz. wsi Napiórki Ciężkie, dawniej wś, ostroł., gm. Rzewnie: *Napierki Ładne* 1582 ŻDz XVI 388; *Napiórki ładne* 1827 Tabella II 39; *Napiórki Ładne* 1839 MpKwat IV 2; *Napiórki Ładne* 1885 SG VI 899; *Napiórki Ładne*, -rek -nych, cz. wsi 1971 UN 129, 39. — Człon odróżniający od przym. *ładny*. Lit.: ZMaz 274. UB

Napirki zob. *Napiórki Butne*

Napiwoda, wś, olszt., gm. Nidzica, 7 km na płn.-wsch. od Nidzicy: *Napiewody*, *Napiwoda* Döhr 128; *Napiwodde* 1436/37 Kętl 347; *Pywode* (!) 1437 GZ 84; *Napiewodda*, *Napiwoden* ok. 1780 HAPr IV 241, 312; *Napiwoda* 1783 MpPerMz; *Napiwoda* 1789 Goldb I 142; *Napiwoda* 1820 Wald 218; *Napivodin* 1839 MpKwat IV 1; *Napiwoda* ok. 1850 SzczęTeka 50; *Napiwoda* 1882 Kętl 347; *Napiwoda* 1885 SG VI 899; *Napiwoda* — *Gruenfluss* 1890, *Napiwoda* 1941 Choj 115; *Grünfluss* — *Napiwoda*, -y, *napiwodzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Napiwoda*, -dy 1981 WUN II 517; gw. *napšivoda*. — Nazwa wsi izolowana na terenie Polski; wieś położona jest na obszarze dawnej puszczy nad niewielkim strumykiem, stąd może człon *woda* (ale por. lit. *voda* 'plama w lesie', *vada* 'ugór w lesie', łot. *vada* 'błotniste miejsce w lesie'). Człon *Napi-* trudny do objaśnienia na gruncie bałtyckim; por. n. z terenu Litwy *Nop-kaimis*, *Nopin-kaimis*, od n. os. *Nuõpenas* (*Nopens*) (: *nuõpenas* 'żarłok', też *niõpenas* 'jad, trucizna' Lpvž II 340), prus. n. os. *Nopynne* TAP 72, łot. n. łaki *Nape*. Nazwa niem. *Grünfluss* zanotowana w 1890 r., por. *grün* 'zielony' i *Fließ* 'rzeka'. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Napiwoda*; forma gw. oddaje mazurską wymowę p' jak ps. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 31–2; Blažienė 103; PétVV 268; L. G. Nevskaa, Slovar' bałtyjskich geografičeskich apellativov, 371, 373. RP

Napole (1), wś, tor., gm. Kijewo Królewskie, 10 km na pld.-wsch. od Chełmna: *Felde* 1405 MTB 346; vom *Felde*, czum *Cleynen Veldechin* 1423/24 DK 90; *Veldechen* 1438 GZ 94; *Felde*, *Feldichen* XV,

vom *Feldchen* 1440, *Weldichin* 1450 Kętl 74, 133, 172; *Napole* 1572 ŻDz XXIII 29; *Napole* 1667–72 Font VI–X 168; *Napól* pod Chełmnem 1682 Font V 20; *Napole* ok. 1700 Font XLVII 68; *Napolle* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Napole*, niem. *Napolle* 1885 SG VI 899; *Napole* (*Napolle*) 1925 Krzep 76; *Napole*, -la 1981 WUN II 517. — Dawna n. niem. od ap. *Feld*, śrdniem. *velt* 'pole' Lübben 473; wariant oboczny od *Feldchen* 'pólko'. Od XVI w. adaptacja polska *Napole*, od wyrażenia *na polu*, z suf. -'e. Lit.: SHGCh 83; SchK 200. WK

Napole (2), wś, tor., gm. Kowalewo, 3 km na wsch. od Kowalewa: *Campo* (1310)XVII, *Campen* (1325)XV PrUr II 4, 340; zu dem *Felde* (1347)1609 PrUr IV 140; *Veltchen* 1423/24 DK 99; vom *Felde* 1450, *Feldichen* 1452 AST III 136, 496; Gutt *Napolie*, Aus dem Dorffe *Napolia* 1570 ŻDz XXIII 42, 51; *Napole* 1647 Font IV 65; *Napole* 1682 Font V 20; *Napolle* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Napole* 1885 SG VI 899; *Napole* 1925 Krzep 76; *Napole*, -la 1981 WUN II 517. — Nazwa niem. od ap. *Feld*, śrdniem. *velt*, obocznie od *Feldchen*, przejęta w XVI w. do j. pol. jako *Napole*, zob. *Napole* (1); w dokumentach łacińskich kalka, por. łac. *campus* 'pole'. Lit.: SHG-Ch 83. WK

Napoleon, wś, częst., gm. Lipie, 7 km na płn.-wsch. od Krzepic: *Napoleon* 1827 Tabella II 39; *Napoleon*, kol. 1885 SG VI 900; *Napoleon*, wś 1901 Przew II 5; *Napoleon* 1952 UW 255; *Napoleon*, -na 1981 WUN II 517. — Zapewne od im. *Napoleona* Bonapartego; n. o charakterze pamiątkowym. EB

Napoleonowo, wś, pozna., gm. Gniezno, 9 km na pld. od Gniezna: *Napoleonowo*, wś 1885 SG VI 900; *Napoleonowo*, wś 1921 Sk X 14, *Napoleonowo*, -wa, *napoleonowski* 1967 UN 77, 25. — Od im. *Napoleona* Sycylijskiego, dziedzica z Modliszewa, z suf. -owo. ZZ

Napoleonów (1), wś, piotr., gm. Kamieńsk, 15 km na pld.-wsch. od Bełchatowa: *Napoleonów* 1827 Tabella II 39; *Napoleonów*, kol. i os. 1885 SG VI 900; *Napoleonów*, kol. 1901 Przew II 5; *Napoleonów*, wś 1921 Sk II 75; *Napoleonów*, -nowa, *napoleoński* 1974 UN 46, 16; gw. *napoleuunuf*, -va. — Od im. *Napoleon*, z suf. -ów. EB

Napoleonów (2), wś, sier., gm. Poddębice, 15 km na pld.-wsch. od Poddębic: *Napoleonów*, os. 1967 SM 733; *Napoleonów*, -nowa, *napoleonowski*, wś 1973 UN 47, 13; *Napoleonów*, -nowa 1981 WUN II 517. EB

Napalle

Napalle zob. Napole (1)

Napól zob. Napole (1)

Nappern zob. Naprom, Napromek

Nappirgawde, miejscowość zaginiona, położona w okolicach jez. Burgle na wsch. od Stari-kowa, elbl., gm. Prabuty: de *Nappergaude* (1340) 1500 PrUr III 212; *Nappirgawde* 1374 Ger 105. — Nazwa od n. os. Prusa, wymienionego w różnych dokumentach. Dokument z (1349)1394 wspomina o nadaniu 4 włók na polu *Pylon* (= *Plohuen*, *Pilona*, gm. Elbląg) dla niejakiego *Nappergauwe* i *Paula* PrUr IV 392. Objaśnienie członu *Napper-/Nappir* zob. *Napierki*, człon *-gaude*, *-gawde* od rdzenia **gaud-*, por. lit. *gaũsti*, *gaũdė* 'huczeć, brzmieć', *gaudus* 'dzwięczny; smutny; lichy', n. m. *Gaudyny*. W toponimach pruskich występuje głównie jako człon drugi. Lit.: PrUr III 212, przyp. 4; Toporov Prus II 174–5; TAP 147, 137. RP

Napratten zob. Napraty

Napraty, wś, olszt., gm. Kiwity, 9 km na płn.-wsch. od Lidzbarku Warmińskiego: *Quinquaginta mansos* [...] in campo *Waldio*, que eciam villa ibidem nuncupata est *Waldow*, na kopii: Priv. ville *Waldow*, ... alias *Napratten* (1337) MWrm I 472–3; *Waldio* 1337, *Napratten* 1362 Ger 193, 105; *Napratien* (1379), *Napratyen* 1382 MWrm V 46, 96; nunc vero *Napratten* dicta 1564 ZGAE XXIII 623, 632; *Napratten* 1615 RŁWrm 279; *Napratten* 1789 Goldb I 148; *Napratten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Napratien* 1820 Wald 155; *Napratten* 1885 SG VI 900; *Napratten* — *Napraty* 1946 Ley I 38; *Napratten* — *Napraty*, *-at*, *napracki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Napraty*, *-prat* 1981 WUN II 517. — Wieś miała starszą prus. n. **Waldij-s* lub **Waldaw-s*/**Waldōw-s*, od n. os. *Waldeo* TAP 114, z suf. *-aw-/ow-*, por. lit. n. m. *Vald-aik-iai*, n. os. *Valdžius* (: *valdyti* 'panować, dominować') Lpvž II 1149. Nazwę *Waldow* zastąpiono inną prus. n. **Naprāt-ai* lub **Naprāt-ij-s*, od n. os. *Napratio* (: prus. *na-* 'na, nad' i *pratin* 'rada, wskazówka') TAP 66, 149. Nazwa niem. *Napratten* jest substytutem fonetyczno-fleksyjnym n. pruskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Napraty*. Lit.: Ger 105, 193; Röhrich, ZGAE XVIII 307; PrzybBalt 187–8. RP

Naprawa, wś, nowosąd., gm. Jordanów, 3 km na wsch. od Jordanowa: *Nangrava* (!) 1529 LR 330; *Naprawa* 1581 ŻDz XIV 46; *Naprawa* 1680 Rej 70; *Naprawa* 1885 SG VI 900; *Naprawa* 1921 Sk XII 22; *Naprawa* 1952 UW 268; *Naprawa*, *-wy*,

naprawski 1964 UN 14, 39. — Etymologia n. niejasna; może od łac. *non gravis* 'nieobciążony, bez obciążeń, np. pańszczyźnianych' lub 'niebrzemienny', czyli 'jałowy', na co wskazywałby pierwszy zapis. W formie *Naprawa* zapewne adideacja do ap. *naprawa*. Lit.: LKrak 98–9. IN

Naprom, wś, olszt., gm. Ostróda, 14,5 km na płn.-wsch. od Lubawy: ego *Napro* Gaylin una cum meo amico Iacobo ... *catulimus viro lane nomine* ... XXXII mansos villam ex novo componendam (1334) XVI PrUr II 552; *Napron* 1347 PrUr IV 202; *Nampirn* (!) 1411–19 Ger 106; *Groß Nappern*, poln. *Napronk* 1789 Goldb I 142; *Gr. Nappern* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Nappern* 1820 Wald 208; *Nappern Gr.*, *Naprom* ok. 1850 SzczesTeka 67, 72; *Gr. Nappern* — *W. Napromek* 1879 KętN 204; *Nappern*, ob. *Napromki*, *Napromki Wielkie*, *Napromek Wielki* al. *Napromi*, niem. *Gross Nappern* 1885 SG VI 900, 901; *Napromek Wielki* — *Gross Nappern* 1941 Choj 32; *Gross Nappern* — *Napromi*, *-a*, *napromski* 1947 MPol XXV nr 111; *Napromi*, *-ma* 1981 WUN II 518; gw. *noprunek*, do *noprunka*. — Nazwa wsi od im. sołtysa, Prusa *Napro* (forma zlatynizowana), może **Naprāms* lub **Naprans*, forma skrócona od n. os. dwuczłonowych *Napra-gaudo*, *Napir-gaw*, *Nappir-dawe* TAP 147, zob. objaśnienie n. *Napierki*. Możliwe, że pierwotna była postać **Pa-nauper-*, por. **Pa-nap(r)*, zapis n. jez. *Ponapry*, ale też lit. n. w. *Nēpēras*, *Nepēra*, *Napiriaĩ*, n. ter. *Nēpras*, *Nieprys*, *Nēpro piēva* (może rdzeń ten sam co w n. w. *Dniepr*, która ma warianty *Niepr*, *Nieper* itd.). Nazwa przejęta przez Niemców w postaci *Napperni*, z członem *Gross* = *Wielki*, spolonizowana jako *Napronek*, *Napromki*. Po 1945 r. ustalono formę *Naprom*. Lit.: Ger 106; Biolik, PMT X 98; PrzybBalt 188; Vanagas, Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas, 1981, 227–8. RP

Napromek, os. i leśn., dawniej wś, olszt., gm. Lubawa, 7,5 km na wsch. od Lubawy: und geben haben dem ... diener *Naproke* von dem *Neuen Napern* XVII huben, na kopii: *Naporn* (1351) XVI, ubir ein frey gut *Clein Napporn* (XVI) PrUr IV 605; *Cleyn Napron* 1515 Döhr 100; seinem gut *klein Nappern* 1557 Hart 156; *Napromek* ... *Naprunek* 1667–72 Font VI–X 366, 406; *Napromek*, wś 1725 Font XL 218; *Klein Nappern*, poln. *Naproneczen* (!) folw. 1789 Goldb I 142; *Kl. Nappern* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Nappern*, folw. 1820

Wald 205; *Napperu Kl.*, *Napromek*, -omka, *Mały Napromek*, folw., *Napromku* ok. 1850 SzczęśTeka 67, 74; *Kl. Napperu* — *M. Napromek* 1879 KętN 204; w *Nowym czyli Małym Napromku* 1882 KętL 361; *Napromek Mały*, niem. *Klein Napperu*, dobra ryc. 1885 SG VI 901; *Napromek*, os. 1967 SM 733; *Napromek*, -mka 1981 WUN II 518; gw. *napromek*. — Nazwa niem. zestawiona, z członem *Neu*, później *Klein Napperu* (*Napporu*) wobec *Gross Napperu* (dziś *Naprom*), spolonizowana jako *Napromek* (*Napruunek*, *Mały Napromek*). Według historyków n. wsi pochodzi od im. Prusa *Naproke*, wymienianego w 1351 r. syna *Napro*, zasadźcy *Napromu*, zob. PrUr IV 605, przyp.1. W n. wsi nastąpiła kontaminacja nazw *Naprom* i *Naproke*, stąd postać *Napromek*. Lit.: Biolik, PMT X 98; PrzybBalt 188. RP

Napromek Wielki zob. *Naprom*

Napromki Wielkie zob. *Naprom*

Naprusewo zob. *Napruszewo*

Napruszewo, dziś *Napruszewo*, wś, koniń., gm. Ostrowite, 16 km na ptn.-wsch. od Słupca: Janusius *Naprusowski* 1399 Lek II nr 1219; contra nobilem Ianussium de *Napruszowo* ... de genealogia ipsius paterna *Pruszow* 1414 Ua nr 114; de *Napruszowo* 1419 SHGKI(GZ 2, 95); de *Napruszowo* 1454 BCh 99; *Napruszowo*, villa 1511–23 ŁLB I 302; *Naproszowo* (1539) VisitGn 546; *Napruszewo* 1580 ŻDz XII 146; *Napruszewo* 1618–20 PKal 191; *Wies Napruszewo* 1789 MKI(Tab 34, 82); *Napruszewo* 1827 Tabella II 39; *Napruszewo* 1877 Zin I 408; *Napruszewo* al. *Naproszewo* 1885 SG VI 901; *Napruszewo*, -wa 1981 WUN II 518; *Napruszewo*, po zmianie *Napruszewo*, -wa, *napruszewski* 1996 MPol nr 79, poz. 713; gw. *napruszevo*, -eva, *napruszefski*. — Prawdopodobnie pierwotna forma **Prus(z)ewo*, od n. os. *Prus* albo od *Prus//Prusz*, lub od n. heral. *Prus* SSNO IV 352–3, z suf. -ewo, wtórnie -ów, -owo. Zaświadczone formy z *Na-*, jak przypuszcza Nieckula, są wynikiem absorpcji przyimka *na* z wyrażenia przyimkowego *na Prus(z)ewo*. Nazwa mogła też ulec adideacji do n. os. *Prosz* lub czasownika *prószyć*. Nie można jednak wykluczyć, iż n. pochodzi od n. os. *Naprosz* (: *napraszać się*), por. n. os. *Nieprosz* SSNO IV 52 i n. m. *Nieproszewo*, dziś *Niepruszewo*. Lit.: Nieckula, -ov- 139. ZZ

Naprusz(ow)ow zob. *Napruszewo*

Narajewo, cz. wsi Gałęzewo, dawniej wś, bydż., gm. Rogowo: ku *Narajewu* 1759 Koz V 63; *Narajewo*, wś 1885 SG VI 901; *Narajewo* 1914 Koz

I 189; *Narajewo*, kol. 1967 SM 733; *Narajewo*, -wa 1971 UN 192, 21. — Od n. os. *Naraj*, por. *Narajko* SSNO IV 14 oraz *Naray* 1534 Inwvloc 19, z suf. -ewo. Antroponim od stp. czasownika *naraić*, *narajać* 'nastreczyć, polecić'. ZZ

Narajty zob. *Narejty*

Narama, wś, krak., gm. Iwanowice, 15 km na ptn. od Krakowa: *Narama* 1388 Krak nr 4625; *Naramna* 1407, *Narama* 1408, *Naramna* 1413, Kkk II 321, 335, 383; *Narama* 1470–80 DB I 61; *Narqma* (!) 1490 ŻDz XV 437; *Naramba* (!) 1497 Ku 178; *Narama* 1564 Lukrak II 76; *Naremba* 1581 ŻDz XIV 27; *Naremba* 1629 RPobKr 20; *Naremba* 1680 Rej 19; *Narema* 1783–84 SHG-KrMat 196; *Narama* 1827 Tabella II 39; *Narama* 1885 SG VI 905; *Narama* 1921 Sk II 62; *Narama*, -my, *naramski* 1964 UN 7, 14. — Etymologia n. niejasna, być może od n. os. *Naram* SSNO IV 15, ze zmianą paradygmatu. Antroponim prawdopodobnie od *na ramo* (= *na ramieniu*), por. też gw. *naramba* 'część koszuli' i *naramek*, *naramka* 'ramiączko' SGPRei (kartoteka), przym. *naramny* 'gwałtowny, ulewny, namiętny', też 'okrywający ramiona' SpXVI, XVI, 160. Lit.: RKrak 111. IN

Naramice, wś, sier., gm. Biała, 13,5 km na ptn.-zach. od Wielunia: *Naramicze* 1395, *Naramicze* (!) 1409 SHGWiel 121; *Naramycze* 1511–23 ŁLB II 153, 154; *Naramicze* 1552 ŻDz XIII 293; *Naramice* 1827 Tabella II 39; *Naramnice* 1877 Zin I 408; *Naramice* al. *Naramnice* 1885 SG VI 905; *Naramnice* 1902 Przew II 5; *Naramice* 1967 SM 733; *Naramice*, -mic, *naramicki* 1974 UN 52, 8. — Od n. os. *Naram*, z suf. -ice. Okresowa postać *Naramnice* powstała w wyniku gw. przejścia *m̃* > *m̃i*. Lit.: SHGWiel 121. EB

Naramnice zob. *Naramice*

Naramowice, cz. dz. Stare Miasto w Poznaniu, dawniej wś: *Naram de Naramowicze* (1336)1519 KW III 277; *Naramowicze* 1388 Lek I nr 392; *Naramowice* 1402, Erasmus *Naramowski* 1404 KZPozn nr 1079, 1845; s *Naramowic* 1420 RWlkp I nr 1050; de *Naramowice* 1485 SHGPn(PG 10, 37); *Naramowicze* 1510 NKs 45; *Naramowice* 1580 ŻDz XII 43; *Naramowice* 1622–24 PPozn(Tab 1, 12); *Naramowickie Olędry* ok. 1760 Rusiński 137; *Naramowice*, *Alte Naramowicer* 1802–03 MpGillyPr; *Naramowice* i *Naramowickie Olędry*, *Stare Olędry Naramowickie*, *Nowe Olędry Naramowickie*, niem. *Alt-Naramowitz Hauland*, *Neu-Naramowitz Hau-*

land, dwie wsi 1885 SG VI 906; *Naramowice*, wś i os. 1921 Sk X 74-5; *Naramowice*, -wic, *Naramowickie Osiedle*, -kiego -dla 1966 UN 93, 7. — Od n. os. *Naram* (por. pierwszy zapis), z suf. -owice. W XVIII-XIX w. nazwy zestawione: *Naramowickie Olędry*, też *Stare/Nowe Olędry Naramowickie*; o członie *Olędry* zob. *Holendry* (1). Nazwę niem. wprowadziła administracja zaboru pruskiego. Lit.: SHG-Pn III 235-40; PPozn 201. ZZ

Naramów, wś, kiel., gm. Łopuszna, 21 km na płn.-wsch. od Włoszczowy: *Naramów* 1827 Tabella II 40; *Naramów*, os. 1877 Zin I 408; *Naramów* 1885 SG VI 906; *Naramów*, os. 1902 Przew II 5; *Naramów*, wś 1921 Sk III 49; *Naramów*, -mowa, cz. Rudnik 1966 UN 24, 33; *Naramów*, -mowa 1981 WUN II 518. — Od n. os. *Naram*, z suf. -ów. IN

Naratów, wś, leszcz., gm. Niechlów, 8 km na płn.-zach. od Góry: *Narathow* 1300 SUR VI 379; *Naratow* 1321 Reg nr 4138; *Narthen* (1463) K 426; *Nartau* 1679, *Narthia* 1687/88 J III 190, 490; *Nahrten* 1845 K 426; *Narty*, niem. *Nahrten*, wś i folw. 1885 SG VI 919; *Narthen*, *Naratów* 1941 Wrzosek 13; *Nahrten* — *Naratów*, -owa, *naratowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Naratów*, -towa 1981 WUN II 518. — Od n. os. **Narat*, z suf. -ów. Antroponim od przyimka *na* + *rat* (: *Racibor*), por. psl. **ratr*, 'wojna, walka', też czes. **Ljutorat*. Nazwa zniesiona jako *Nartau*, *Nahrten*. Wydawcy SG spolszyli n. niem. jako *Narty*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Naratów*. Lit.: SNGŚl VIII 120. JCh

Narayt(h)en zob. *Narejty*

Narejki, wś, biał., gm. Gródek, 36 km na płn.-wsch. od Zabłudowa: *Norejki* 1558 KondBał 54; *Hopetku* 1563 Kond 132; siolo *Nareyki* 1578, *Narejki* 1650 KondBał 54; *Narejki* 1744 SDV 95; *Nareyki* 1784 SHGPd(Opispar rksp I nr 6007, 70-74); *Narejki* 1902 SG XV/2, 370; *Narejki*, -rek 1981 WUN II 518; gw. *narejki*, z *narejak*, *narejkauski*. — Od brus. zeslawizowanej n. os. *Narejka*, *Narejko*, *Norejko* BirytaBA II 297 (: lit. n. os. *Nareikà/No-reikà*), w l. mnogiej. Do n. os. por. lit. *norėti, nōras* 'chcieć, życzyć; chęć, życzenie' Lpvž II 332-3. Lit.: Kond 132; KondBał 54. EB

Narejty, dziś *Narayty*, wś, olszt., gm. Pasy, 15,5 km na płn.-zach. od Szczytna: *Nareyten* 1383-87 Ger 105; *Naraiten* 1414 KētL 397; *Nareythe* 1411-19, *Norrayte* ok. 1420, *Narayte* XV Ger 105; *Narraythen* 1789 Goldb I 142; *Narraythen* 1796-1802 MpSchröt XVII; *Naraythen* 1820 Wald 228;

Narraythen, Df, *Narayty* ok. 1850 SzczęTeka 122; *Narreithen* — *Narejty* 1879 KētN 215; *Narejty*, niem. *Narayten* al. *Naraythen* 1885 SG VI 907; *Nareythen* — *Narejty*, -ejt, *narejcki* 1947 MPol XXV nr 111; *Narejty*, -ejt 1981 WUN II 518; *Narejty*, po zmianie *Narayty*, -ajt, *narajcki* 1999 DzU nr 112, poz. 1321. — Nazwa genetycznie prus., ponowiona z n. jez. *Narejty* < **Nar-ait-e* lub **Nar-eit-e*, por. *Narayte*, *Norrayte* 1369 MWrm III 29, 67; *Narcyten* 1383-87, *Norrayte* ok. 1400, *Nercytthe* 1411-19 HE VIII 167. Nazwa jez. od rdzenia **ner-//nor-* (: lit. *nėrti* 'zanurzać się', *nāras* 'nurek (kaczka)' albo lit. *nāras* 'miejsce, gdzie jest grząsko': idle. **ner-*, **nar-* 'jama, nora'), z suf. -eit- lub -ait- Ger 255-6, por. lit. n. w. *Narañtis*, *Narasā* i niżej *Narusa*. Substytucyjne cechy niemieckie: grafem y zamiast i, j, wzmacniające -li, zakończenie -e, -en. Nazwa pol. jest substytutem fonetyczno-fleksyjnym n. pruskiej. Zatwierdzono ją urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 105; Biolik 155; UdolphStel 173; Biolik, HE VIII 167-8; PrzybBałt 188. RP

Naremicze zob. *Naramice*

Narew, wś, dawniej mto, biał., gm. Narew, 16,5 km na pld.-wsch. od Zabłudowa: miasto „novosaditi po *Narvi* ricce” 1514, w gorodzie *Hapewe* 1528 Kond 132; miasta *Narwi* 1560 AWAK XIV 61, 68; *Narew*, mto 1576 ŻDz XVII/1, 174; *Narew* 1576 Lupodl 68; *Narew* 1580 ŻDz XVII/1, 129, 133; *Narew* 1616, *Narew* 1775-89, *Hapwa* 1878-86 Kond 132; *Narew*, mko 1885 SG VI 909; *Narew*, mto 1921 Sk V 19; *Narew*, wś 1952 UW 159; *Narew*, -rwi 1981 WUN II 518; gw. *narval/harav*, -vy, *narowski*. — Od n. rz. *Narew* (*Navchre* (1065)XIII KW I 3, *Narow* ok. 1251, *Narew*, *Nareff* 1282, *Nara* 1290, *Nare* 1300 Kond 132), nad którą leży wieś. Nazwa rzeki bywa wiązana z rdzeniem **nūr-* 'nora, nurzać itp.'. W przekazach polskich znajdują się tylko formy sprowadzające się do starego **Nary*, -rve. Lit.: Kond 132-3; RymNmiast 158; Babik 180-1; UdolphStel 170-4. EB

Narewka, wś, biał., gm. Narewka, 15,5 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Narewka* 1631 AWAK XVIII 328-30; *Narewka* 1634, *Narewka* 1786, *Narewka* 1796 Kond 133; *Narewka*, mko 1885 SG VI 911; *Narewka* *Mala*, mko 1921 Sk V 9; *Narewka*, wś 1952 UW 159; *Narewka*, -ki 1981 WUN II 518; gw. *naurauka*, -ki, *narowski*. — Od n. rz. *Narewka* (*Naravkoju* rečkoju 1559 Kond 133), lewego dopływu *Narwi*, nad którą leży wieś, powstała na

miejsu osady rudnika Tomasza Wydry, założonej na początku XVII w. w Puszczy Białowieskiej. Lit.: Kond 133; RymNmiast 158. EB

Nareythen zob. Narejty

Narfken zob. Nerwiki

Naril zob. Narol

Narkau zob. Narkowy

Narkiewiczzyzna, cz. wsi Makomazy, dawniej wś, płoc., gm. Zawidz: *Narkiewiczzyzna*, kol. 1921 Sk I 112; *Narkiewiczzyzna* 1952 UW 26; *Narkiewiczzyzna* 1967 SM 733; *Narkiewiczzyzna*, -ny, cz. wsi 1981 WUN II 518. — Od nazw. *Narkiewicz*, por. lit. n. os. *Narkēvičius* Lpvž II 299, z suf. -izna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 29. UW

Narkowo, wś, włoc., gm. Dobrze, 12 km na płn.-wsch. od Radziejowa: *Narkowo*, kol. 1921 Sk I 105; *Narkowo* 1952 UW 46; *Narkowo*, -wa, *narkowski* 1971 UN 182, 13. — Nazwa być może od niejasnej n. os. *Narko* SSNO VII 162, por. lit. n. os. *Narkus*, *Nofkus* (: *nar-*, *norēti*, *nōras*, zob. *Narejki*, też *Narejty*) Lpvž II 299, 297. Nazwa wsi utworzona za pomocą suf. -owo. Niewykluczone, że to n. urzędowa, nadana po I wojnie światowej. AG

Narkowy, wś, gdań., gm. Subkowy, 6,5 km na pld. od Tczewa: *Narkaw* 1353 PrUr V 80; *Narkaw* 1402–15 Krie 97; *Narkaw* (1437/38) GZ 116; *Narkow* 1534 Inwwłoc 120; *Narkowy* 1595, *Markow* (!) 1598, *Narkowy* 1599 Font I–III 292, 441, 451; *Narkau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nurków* (!), z *Narkowa*, *Narkow* 1807 Font XXVI 335, 387, 411; *Narkowy*, niem. *Narkau* 1885 SG VI 911; *Narkowy*, niem. *Narkau* 1921 Sk XI 56, 82; *Narkowy*, -ków, *narkowski* 1972 UN 197, 11. — Nazwa może od n. os. *Narko* SSNO VII 162, z suf. -ów, niem. -aw (-au), wtórnie z pol. suf. -awy. Według Bugalskiej jest to n. prus. od hydronimicznego rdzenia **nar-*, por. objaśnienie n. *Narew*, *Narejty*, z suf. -k-aw-. Lit.: Bugalska, PMT VI 69. WK

Naroczne, os. niezidentyfikowana, leżała w ziemi chełmińskiej: *Narozsne* (1222)1235–43 PrUr I/1, 29. — Od stp. ap. *narok* 'bliżej nieustalona służebność dawnego prawa polskiego' Sstp V 90, z suf. -ne, por. też n. wsi *Naroschinik* (1223)1514 Perl 19 i komentarz Kętrzyńskiego: Tuszino, que *Naroschnik* dicitur, tj. ta część wsi Tuszewo, w której mieszkali narocznicy, ludność wieśniacza wykonująca posługi dla grodu Kętl 58, por. stp. *narocznik* 'człowiek przynależny do książęcej ludności służebnej, zobowiązanej do wykonywania tzw. naroku' Sstp V 87. Lit.: SHGCh 83. WK

Naroczyce, wś, legn., gm. Rudna, 13 km na płn. od Ścinawy: *Nerocziczi* apud Chobenam ok. 1300 CdSil XIV 163; *Nehersitz* (1310) K 426; Dorf *Nerosicz* 1354 CdSil XXVIII 26; *Nerschütz* 1679, *Nerschütz* 1687/88 J III 194, 497; *Nährschütz*, auch *Nelirschütz* 1845 K 426; *Naehrschuetz*, wś i folw. 1885 SG VI 871; *Nährschütz* 1941 Wrzosek 24; *Nährschütz* — *Naroczyce*, -yc, *naroczycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Naroczyce*, -czyc 1981 WUN II 518. — Dawniej zapewne **Nierodzicy*, od n. os. *Nieroda* SSNO IV 54, z suf. -icy, -ice. Od XIV w. n. zapisywana w formach zmienionych fonetycznie *Nelirschütz*, *Nährschütz*, być może wspartych analogią do niem. ap. **nehr*, por. *naerlich* 'biedny' Got 364–5, oraz *Schütz* 'ochrona'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Naroczyce*. Lit.: SNGŚl VIII 121. JCh

Narojczyce zob. Narojki

Narojki, wś, biał., gm. Drohiczyn, 9 km na płn.-wsch. od Drohiczyzna: *Narojčicy* 1508, *Narojcziczi* 1527 KondBał 54; *Narojczyce* 1569 UPL 267; *Narojczicze*, *Naroyki* 1580 ŻDz XVII/1, 9, 71; *Naroiki* 1653 AWAK XXXIII 384; *Naruyki* 1676 Kond 133; *Naroyki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Narojki* 1794 Kond 133; *Narojki* 1902 SG XV/2, 370; *Narojki* i *Narojki Nowe*, dwie wsi 1921 Sk V 24; *Narojki*, wś 1952 UW 167; *Narojki*, -jek 1981 WUN II 518; gw. *narojki*, *narojk*, *narojski*. — Dawniej *Narojczycy*, *Narojczyce*, od n. os. **Narajko*, *Narejko* (zob. n. m. *Narejki*), z suf. -ici, -ice; wtórnie w l. mnogiej *Narojki*, też z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Lit.: Kond 133; KondBał 54; GórnrPp 56. EB

Narok (1), os. dziś nieistniejąca, leżała w par. Godzisz, kal., gm. Godzisz Wielkie, 3 km na pld. od Opatówka: Godzieschowa ... item *Narok*, in qua quilibet cmetho in distincte per unum grossum eidem plebano solvit 1511–23 ŁLB II 54. — Od ap. *narok* 'bliżej nieustalona służebność dawnego prawa polskiego' Sstp V 90. ZZ

Narok (2), wś, opol., gm. Dąbrowa, 12 km na wsch. od Lewina Brzeskiego: *Naroci* 1234 CdSil I 6; *Narok* 1499 CdSil XXXV 249; ex villa *Norok* 1686, *Norok* 1687 J II 617, 284; *Norok* 1845 K 452; *Norok*, wś i dobra 1886 SG VII 177; *Norok*, richtiger *Nurek* — *Norok* 1896 D 185; *Narok* — *Wolfsgrund* 1939 Prus 52; *Wolfsgrund* O.S. — *Narok*, -a, *narocki* 1946 MPol XXV nr 142; *Narok*, -ka 1981 WUN II 518. — O etymologii n. zob. wyżej; n. zaadaptowana do j. niem. jako *Norok*. Nazwę niem. *Wolfsgrund* wprowadziła administracja hitlerowska. Po

1945 r. ustalono urzędowo n. *Narok*. Lit.: SNGŚI VIII 121; BorGŚI 112. JCh

Naroków, przys., dawniej wś, wroc., gm. Wirńsko, 5 km na płn.-wsch. od Wirńska: *Narothowa* ok. 1300 CdŚil XIV 158; *Narakaw* (1455) K 452; *Narakow* 1490 CdŚil XIV 158, przyp. 222; *Norigawe*, vulgo *Norrigawe*, wś 1845 K 452; *Norigawe*, wś i folw. 1886 SG VII 176; *Fichtendorf, Noraków* 1941 Wrzosek 23; *Fichtendorf* — *Naroków*, -owa, *narokowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Naroków*, -kowa 1981 WUN II 518. — Geneza pierwszego zapisu niejasna, może od niem. n. os. *Narrat* Gott 362, z suf. -owo. Następnie *Naroków*, od ap. *narok*, z suf. -ów. Nazwę zniemczono jako *Narakaw, Norigawe*. Administracja hitlerowska wprowadziła formę *Fichtendorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Naroków*. Lit.: SNGŚI VIII 121. JCh

Narol, dziś *Narol* i *Narol-Wieś*, dwie wsi, dawniej mko i wś, przem., gm. Narol, 18,5 km na płn.-wsch. od Cieszanowa: *Narol Nowa* 1578 ŻDz XVIII/1, 207; *Floryanów* (1585) SG II 395; oppidum *Floryanow* 1618–1764 Tarpogł 26; *Floryanow* alias *Narol Miasto* 1681–82 Rejbels 49; *Floryanow* alias *Narol* 1751 Tarszel 153; z Miastem *Narolem* 1787 MJ 19, XIX, 105, 111; wies *Narol* 1788 MJ 19, XIX, 159, 44; *Narol*, opp. *Narol* 1794 Ga Dd; *Narol*, rusk. *Naril*, mko, *Narol Stary* al. *Narol Wieś*, rusk. *Naril Staryj* al. *Naril Selo*, wś 1886 SG VI 914, 916; *Narol Miasto, Narol Wieś* 1952 UW 281; *Narol*, -la i *Narol-Wieś*, -la Wsi 1981 WUN II 518; gw. *narol*, -a, *narol veś*, -a fśi, *narolski*. — Nazwa *Florianów* od im. założyciela miejsczka *Floriana* Łaszczka Nielewskiego, z suf. -ów. Później miasteczko przyjęło n. sąsiedniej wsi *Narol Stary*. Nazwa *Narol* niejasna; według Rosponda pochodzi od wyrażenia przyimkowego *na role*, potem urzeczownikowionego jako *Narol*. W n. zestawionej człon odróżniający od przym. *nowy, stary*, ukr. *staryj*, później z członem od *Miasto, Wieś* (ukr. *selo*). Lit.: CzChelm 182; Rosp-SEMig 242; RymNiniast 158. BCz

Naropieńska Wola zob. Wola *Naropińska*
Naropna, wś, piotr., gm. Żelechlinek, 15 km na pld.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Naropna* 1443 SHGRw(MK 337, 126v); *Naropna* 1483 SHGRw(MK 5, 207v); *Narapna ... Naropna* 1511–23 ŁLB II 326, 327; ku *Naropinui* 1564 Luraw 14; *Naropna* 1579 ŻDz XVI 165; *Naropka* (!) 1792 MpPerRw; *Naropna* 1827 Tabella II 40; *Naropna* 1839 MpKwat III 4; *Naropna*, kol. i os. karcz.

1885 SG VI 916; *Naropna*, wś 1902 Przew II 5; *Naropna*, -nej 1981 WUN II 518. — Nazwa o charakterze topograficznym, określa osadę położoną *na ropie*, por. gwarowy ap. *ropa* 'czarny il' SW V 562, z suf. -na, przejściowo -in. Lit.: Borek, -in- 152, 360. UW

Naroschinik zob. *Naroczne*

Naroschnik zob. *Narożniki* (1)

Narost, wś, szczec., gm. Chojna, 9 km na płn.-wsch. od Morynia: *Barchusen, Narthusen* 1311 CdB A XXIV 10; *Narthusen* 1337 SHG-NM(Landb 16); *Narchusen* 1338 CdB A XIX 73; *Nordhausen* 1833 MpUMbl 1630; *Nordhausen* — *Narost*, -tu, *narościański* 1947 MPol XXV nr 111; *Narost*, -tu 1981 WUN II 518. — Nazwa od n. jeziora *Narost*, por. stagnum *narst* 1247–48 PU I 540; ta może od słow. **naręž* 'wciąć, rowek', por. też pol. *naroście* 'rosnąć, dojrzewać' SEBor 355. Niewykluczone, że n. należy łączyć ze stp. *nart*, zob. *Nart* (1). Od XIV w. wyrównanie do niem. n. z członem -husen//hausen. W formie *Nordhausen* analogia do niem. *Nord* 'północ' i n. m. *Nordhausen* w okręgu Erfrut. Po 1945 r. ustalono n. *Narost* na określenie wsi i jeziora. Lit.: Belchnerowska, HE VII 107. BCz

Naroszczki zob. *Chojny-Naruszczki*

Narożnik zob. *Narożniki* (1)

Narożniki (1), wś, pil., gm. Rakoniewice, 3,5 km na pld.-zach. od Rakoniewic: *Narożnik Mały Ol., Narożnik Wielki Ol.* 1737 Rusiński 127; colonia *Naroznik* 1777 Koz II 501; *Narożnik*, wś i *Narożnik Wielki, Narożnik Mały* 1885 SG VI 918; *Narożnik*, niem. *Naroschnik* 1921 Sk X 115, 148; *Narożniki*, -ków 1981 WUN II 518. — Od ap. *narożnik* 'kopiec węgielny, cypel' SW III 151, w l. mnogiej, lub od wyrażenia przyimkowego *na rogu*, z suf. -nik, później -niki. Człony odróżniające od przym. *mały* i *wielki*. Nazwę zniemczona jako *Naroschnik*. ZZ

Narożniki (2), cz. wsi Osówka, dawniej wś, rad., gm. Sienno: *Narożniki* 1827 Tabella II 40; *Narożniki* 1877 Zin I 409; *Narożniki*, przys. 1885 SG VI 918; *Narożniki*, os. leśna 1902 Przew II 5; *Narożniki*, -ków 1966 UN 26, 20. Lit.: KopRad 47. IN

Narren, miejscowość zaginiona, leżała na pld.-zach. od Pasłęka, koło wsi Kąty, elbl., gm. Pasłęk: *Narren* 1531, 1543, *Narren* 1577 GermerSied 282. — Nazwa zapewne pruska **Nar-ai*, por. n. m. *Narejty, Nanusza*. Lit.: GermerSied 282. RP

Nart (1), wś zaginiona, leżała w okolicy Piwnicznej, nowosąd.: de Mładow et Glembokie, usque in *Narth* (1348) AGZ III 3-4; *Nard* 1564 Lukrak I 171. — Od ap. *nart* 'las wyróżniający się w jakiś sposób ukształtowaniem terenu, dolina leśna' Sstp V 92. Lit.: Kornaszewski, *Nart*, *narty* w polskich nazwach miejscowych i terenowych, SIOcc XVII 101-10. IN

Nart (2), wś, siedl., gm. Jakubów, 8 km na pln.-zach. od Kałuszyna: *Nart* 1877 Zin I 409; *Nart*, os. 1885 SG VI 918; *Nart*, wś 1921 Sk I 86; *Nart*, -tu 1981 WUN II 518. UB

Nart (3), dziś Nowy Nart i Stary Nart, dwie wsi, tarnob., gm. Jeżowe, 15 i 16 km na pln.-zach. od Sokołowa Małopolskiego: *Nart* 1794 Ga Dd1; *Nart* Nowy, *Nart* Stary 1855 Stup 141; *Nart* Nowy i *Nart* Stary, dwie wsi 1885 SG VI 918; *Nart* Nowy, *Nart* Stary 1921 Sk XIII 31; *Nart* Nowy, *Nart* Stary 1952 UW 283; *Nowy Nart*, -wego -tu, *Stary Nart*, -rego -tu, *narciarski* 1966 UN 66, 46, 47. — W n. zestawionych członów odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. IN

Nart Nowy zob. Nart (3)

Nart Stary zob. Nart (3)

Nartau zob. Naratów

Narthen zob. Naratów, Narty (1)

Narthusen zob. Narost

Nartołty zob. Rosochate-Nartołty

Narty (1), wś, olszt., gm. Jedwabno, 14 km na pld.-zach. od Szczytna: *Narty* 1783 MpPerMz; *Narthen* 1789 Goldb I 142; *Narthen* 1796-1802 MpSchröt XVII; *Narthen*, wś 1820 Wald 214; *Narthen*, *Narti*, gen. *Nart*, *Narczin*, *Narcyni* ok. 1850 Szczes-Teka 52, 50; *Narthen* — *Narty* 1879 KętN 189; *Narty*, niem. *Narthen* 1885 SG VI 919; *Narty* — *Narthen* 1941 Choj 115; *Narthen* — *Narty*, -rt, *nartowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518; gw. *nartli*, też *zeimki*. — Od stp. *nart* 'las, wyróżniający się położeniem terenu' Sstp V 92, w l. mnogiej; forma zniemczona *Narthen*. Według historyków wieś została założona w 1571 r. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 121; KętL 350. RP

Narty (2), wś, płoc., gm. Iłów, 12,5 km na pld.-zach. od Wyszogrodu: *Narty* 1877 Zin I 409; *Narty*, os. 1885 SG VI 918; *Narty* 1921 Sk I 180; *Narty* 1952 UW 38; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518. UW

Narty (3), wś, sier., gm. Braszewice, 13 km na pld.-zach. od Błaszek: *Narty*, pust. 1877 Zin

I 409; *Narty*, pustk. 1885 SG VI 919; *Narty*, wś 1902 Przew II 5; *Narty*, pustk. 1921 Sk II 97; *Narty*, *Nart*, *nartowski* 1972 UN 50, 8; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518. EB

Narty (4), cz. Kałuszyna, dawniej wś, siedl.: *Narty*, wś 1921 Sk I 82; *Nart*, wś 1952 UW 16; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518. UB

Narty (5), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4,5 km na pln. od Białej Rawskiej: *Narty* 1579 ŻDz XVI 162; *Narty* 1792 MpPerRw; *Narty* 1827 Tabella II 40; *Narty* 1839 MpKwat IV 4; *Narty* 1885 SG VI 919; *Narty* 1967 SM 734; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518. UW

Narty (6), cz. wsi Józefów, dawniej wś, warsz., gm. Kampinos: *Narty* 1827 Tabella II 40; *Nart* 1885 SG VI 918; *Narty* 1921 Sk I 181; *Narty*, wś 1967 SM 734; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 518. UW

Narty (7), wś zaginiona, leżała, w par. Milanowo albo Powsino, w dawnym pow. warszawskim, warsz.: *Narthy* 1386, 1480 SHGMz(MK 9, 125-125v); *Narthy* (1439) 1456 SHGMz(MK 3, 230v-230a); *Narthy* 1476 SHGMz(Ep. 13, 8); *Narthy* 1505 SHGMz(MK 18, 239v); *Narthy* 1580 ŻDz XVI 261. UB

Narty (8), cz. wsi Przysypka, dawniej wś, włoc., gm. Chodecz: z rumunkami *Narty* 1789 Luwikp III 218; *Narty*, now. osady 1796 PerOpis IX; *Narty* 1827 Tabella II 40; *Narty* Male, *Narty* Duże, dwie wsi 1885 SG VI 919; *Narty* Duże, *Narty* Male 1902 Przew II 5; *Narty*, wś 1921 Sk I 204; *Narty* 1967 SM 834; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 519. — Wieś położona na terenach zalesionych, na tzw. Kuja-wach Borowych. Przejściowo dwie wsi o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *duży*, *mały*. AG

Narty (9), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 3,5 km na pld.-wsch. od Lubienia Kujawskiego: *Narthy* 1418 Koch nr 70; *Narthy* 1489 Lupbrz 119; *Nartii* 1557-66 ŻDz XIII 17; *Narthy* 1634 Rpodbrz 225; *Narty* 1796 PerOpis IX; *Narty* 1885 SG VI 919; *Narty*, -tów 1981 WUN II 519. — Wieś położona na terenach leśnych, na tzw. Kuja-wach Borowych. AG

Narty (10), wś, włoc., gm. Rogowo, 14 km na pln.-wsch. od Skepago: *Narty* 1827 Tabella II 40; *Narty* 1921 Sk I 165; *Narty*, *Nart*, *nartowski* 1971 UN 183, 6; *Narty*, *Nart* 1981 WUN II 519. UW

Narty zob. Florentynowo-Narty, Naratów, Narusa, Rydzewo-Narty

Nartz zob. Narusa

Narusa, wś, elbl., gm. Frombork, 4 km na pld.-zach. od Fromborka: dorffis *Narusch* ... wasser *Narusch* (1328) PrUr II 414-5; *Narusz* 1337 Ger 105; Heyne de *Naritz* 1365 MWrm IX 8; *Narusz* (1394) MWrm V 269; Gyer de *Naricz* 1409 MWrm IX 40; *Narus* (1417) MWrm V 530; Strawbe de *Narcz* 1521 MWrm III 238, przyp. 108; *Naritz* 1755 Mp-End; *Nartz*, folw. 1789 Goldb I 148; *Nartz* 1796-1802 MpSchröt X; *Nartz* 1820 Wald 143; *Narty*, niem., dok. *Narusz*, ... wś *Nartz* 1885 SG VI 919, 920; *Narz* — *Narusz* 1946 Ley I 13; *Narz* — *Narusa*, -y, *naniski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Narusa*, -sy 1981 WUN II 519. — Nazwa pruska **Naruž-e* lub **Nanus-a*, ponowiona z n. strumyka *Narusa*, wpadającego do Zalewu Wiślańskiego, por. *Narusse* 1251, *Nanus* 1306, *Narussa* 1374, *Narusz* 1394, *Naritz* 1576 Ley II 76-7. Nazwa związana z rdzeniem **ner-*, **nor-*, por. objaśnienie n. *Narejty*, tu z suf. -*už-* lub -*us-*. Zapisy n. zmienione jako *Narusch*, *Narus(z)*, później *Nar(i)tz*, pod wpływem zapisów n. rzeki. Przejściowo odnotowano n. *Narty*. Po 1945 r. powrócono do n. o pruskim brzmieniu *Narusz*, ostatecznie *Narusa*. Lit.: Ger 105, 255; Kętl 565, 574; UdolphStell 173, 324; Biolik, HE V 33-4; PrzybBalt 189. RP

Naruszczki zob. Chojny-Naruszczki

Naruszewo, dziś *Naruszewo*, wś, i Nowe *Naruszewo*, cz. wsi *Naruszewo*, dawniej wś, ciech., gm. *Naruszewo*, 10 km na pld. od Płońska: *Narusowo* 1327, *Naruszowo* 1347 KMaz II 188, 289; *Naruszowo* (1358) KMaz III 24; *Narusowo* 1425 MkM I nr 166; *Narussewo* 1426 SHGMz(ADP 195); *Naruschewo* 1466, 1469 SHGMz(MK 5, 119v); *Naruschow* 1472 SHGMz(Ep. 10, 28-29); *Narusowo* 1515 SHGMz(Ep. 149, 214-217v); *Naruszewo* 1567 ŻDz XVI 350; *Naruszewo* 1827 Tabella II 40; *Naruszewo* 1839 MpKwat III 3; *Naruszewo* 1885 SG VI 920; *Naruszewo* 1921 Sk I 119; *Naruszewo*, *Naruszewo* Nowe 1952 UW 28; *Naruszewo*, *Naruszewo* Nowe 1967 SM 732; *Naruszewo*, -wa, Nowe *Naruszewo*, -wego -wa, cz. wsi 1981 WUN II 519, 572. — Od n. os. *Narusz* (: lit. n. os. *Naruša*, *Narušis* Lpvž II 301, por. też pol. *nanuszyć*) RymSEN II 139, z suf. -*owo*, -*ewo*. Lit.: ZMaz 274. UB

Naruszewo Nowe zob. *Naruszewo*

Naruszowo zob. *Naruszewo*

Narutowo, kol., dawniej wś, włoc., gm. Skępe, 10,5 km na pln.-wsch. od Lipna: *Narutowo*, os. 1952 UW 52; *Narutowo* 1967 SM 734; *Narutowo*,

-a, *narutowski*, wś 1972 UN 180, 45; *Narutowo*, -wa 1981 WUN II 519. — Od nazw. *Narut* (: lit. n. os. *Naridis*) RymSEN II 139, por. *Narzým*, z suf. -*owo*. UW

Narwoty zob. *Damięty-Narwoty*

Narz zob. *Narusa*

Narzým, wś, ciech., gm. Howo-Osada, 8 km na pld.-wsch. od Działdowa: die *Menczils* ortgrenicze ist 1350, an *Menczels* ... *Mentzels* (1351) XVI PrUr IV 546, 616; *Menczelsdorf* 1371, 1384, *Narzim* 1437 Kętl 315-6; *Wyldenaw* 1437 GZ 83; Martino de *Narzym* 1449 Pułt 314; *Narzym* 1541/42, 1578 HAPr V 97; *Narzyn* 1784 MpPerł; *Narzim*, wś 1789 Goldb I 142; *Narzym* 1839 MpKwat III 1; *Narzym* — *Narzymie* 1879 KętlN 189; *Menczelsdorf* (dok.) ob. *Narzym*, *Narzym* al. *Narzymie* 1885 SG VI 255, 922; *Narzym*, -*mia*, *narzynski* 1971 UN 170, 21. — W najstarszych zapisach dotyczących dla tej wsi jest mowa tylko o nadaniach dla rycerza *Menzela* (Mieczysława) ze znanej szlacheckiej rodziny niemieckiej *Wildenau*, którego dobra graniczyły ze wsiami *Kisiny* i *Wierzbowo*. Forma *Menczelsdorf* od im. rycerza *Menzela* i niem. *Dorf* 'wieś'. Wydawcy GZ 83 przyjmują, że wieś miała przejściowo n. *Wildenau*, od nazw. wspomnianej rodziny szlacheckiej, zob. Kętl 312. Od początku XV w. występuje na określenie wsi n. *Narzym*, zapewne od prus. n. os. *Narim* (: *Nariko*, *Nariatli*, *Nar-tawte*) TAL' 66, 147, por. też lit. n. os. *Nár-butas* (: *norēti* 'pragnąć, chcieć', *nóras* 'chęć, życzenie') Lpvž II 296, z suf. -*ja*. Okresowo używane też były formy *Narzym* oraz *Narzymie*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 7, 12 i in. RP

Narzymie zob. *Narzym*

Nasaczowice zob. *Naszczołwice*

Nasale (1), wś, opol., gm. Byczyna, 8 km na pld.-wsch. od Byczyny: *Nossadil* (1393), *Nassadel*, *Nasale*, wś, *Nieder Nassadel*, *Dolne Nasale*, kol. 1845 K 427; *Nasale*, niem. *Nassadel* 1885 SG VI 922; *Nasiedle* — *Nassadel* 1896 D 122; *Nasale* — *Nassadel* 1939 Prus 52; *Nassadel* — *Nasale*, -a, *nasalski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nasale*, -la 1981 WUN II 519. — Dawniej *Nasiedle*, od wyrażenia przyimkowego *na siedle* (: ap. *siodło* 'rodzaj zagłębienia między dwoma wzniesieniami' SEBor 548). Nazwa została zmieniona jako *Nassadel*, okresowo z członem odróżniającym *Dolne* (= niem. *Nieder*), od przym. *dolny*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nasale*, która była wcześniej n. oboczna Lit.: SNGŚI VIII 121; BorGŚI 81. JCh

Nasale (2), wś, sier., gm. Wartkowice, 11 km na płn.-wsch. od Poddębic: *Nossalye, Nossalye* duplex 1511–23 ŁLB II 369; *Idzikowice nasale* 1827 Tabella I 178; *Nassale* 1877 Zin I 409; *Drwalewo-Nasale*, folw. 1881 SG II 175; *Nassale*, wś 1902 Przew II 6; *Idzikowice-Nassale*, kol. 1921 Sk II 51; *Nasale*, -li, *nasalski* 1973 UN 47, 28; gw. *nosale*, -li, *nosalski*. — Od n. os. *Nosal*, w l. mnogiej, później *Nasale*. W okresowych n. zestawionych członów odróżniające od n. *Drwalew* (2) i *Idzikowice* (6). EB

Nasalowa zob. Nosalowa

Nascowice zob. Naszczowice

Naseband zob. Nosibady

Naselwitz zob. Naslawice (2)

Nasenaslowe zob. Nosowo (2)

Nasewayn, os. zaginiona, leżała w okolicy wsi Bramka na płn.-wsch. od Bożęcina, olszt., gm. Morąg: von der *Nasewayn* (1349) XV PrUr IV 366. — Nazwa izolowana, może strpus. **Nase-wain-*; por. prus. n. os. *Nose, Noseyns* TAP 72, n. m. *Nasy*, lit. n. os. *Nōselis, Nosys* (: *nōsis* 'nos') oraz **wain-*, lit. n. os. *Vaĩnius, Vaida-vainis*, prus. *Prey-wain* TAP 80 (: lit. *vaina* 'feler, wada, wina', *vain-oti* 'obwiniać, narzekać' Zinkevičius 212) Lpvž II 336–7, 1135, n. m. *Wojnity* Przybalt 334. Nie można wykluczyć związku **nas-* z lit. *našius* 'szybki, bystry, zwinny, gwałtowny', *są-našas* 'coś naniesione przez wodę, zbeltane', por. lit. n. w. *Nāš-upis*, n. łaki *Nāšės*, ale może też z niem. *nass* 'mokry, wilgotny'. RP

Nasiadka zob. Nasiadki

Nasiadki, wś, ostroł., gm. Lelis, 11 km na płn. od Ostrołęki: *Nasiatki* 1783 MpPerMz; *Nasiadki* 1827 Tabella II 40; *Nasiadki* al. *Nasiadka* 1885 SG VI 923; *Nasiadki* 1921 Sk V 57; *Nasiadki*, -dek 1981 WUN II 519. — Od n. os. *Nasiadek* (: *nasiadać, nasiadka* 'kura pragnąca siedzieć na jajkach') RymSEN II 139, w l. mnogiej, okresowo też w l. pojedynczej. UB

Nasiatki zob. Nasiadki

Nasiczna zob. Nasiczne

Nasiczne, os., dawniej wś, krośn., gm. Lutowiska, 28 km na pld. od Ustrzyk Dolnych: w *Nasiecznym* 1618 RZi 212; *Nasiczne* 1745 ADP 172, k. 104; *Naszczynne* (!) 1794 Ga Dd1; *Nasiczne* 1851 Sch 144; *Nasiczne* al. *Nasiczna*, wś 1885 SG VI 923; *Nasiczne*, -nego, *nasiczański*, wś 1965 UN 74, 24; *Nasiczne*, -nego 1981 WUN II 519. — Nazwa od wyrażenia przymkowego ukr. *na sěčy* 'na miejscu wykarczowanym', z suf. -*ne* < -*nie*. W n. ukr.

zmiana *ě* w *i*. Lit.: MakSk 115; Borek, -*mi-* 152; Riegłemk 96. BCz

Nasiechowice, wś, kiel., gm. Miechów, 9 km na pld.-wsch. od Miechowa: de *Nasanchowicz* 1325–27 MVat I 146; de *Nassanchowicz* 1350–51 MVat II 349; de *Nassechouicz* 1357 ZDK I 80; de *Nassanchow* 1362 KTn 133; *Nassachowicze* 1370, in *Naszyechowycz* 1372 KMlp III 244, 257; *Nassanchouicz* 1374 ZDK I 99; de *Nassenchouicz* (1382) Kkk II 90; *Naszachow* 1384 Krak nr 2891; *Nazanchowice* (!) (1389) XVI ZDM I 245; *Naszanchouicze* 1396 Sand nr 69; *Nassanchouicze* 1399, *Nassanchowicze* 1400 Kkk II 241, 245; *Narząchowyce* (!), *Naszechowycze* 1403 ZDK I 279, 280; *Nasanchouicze* 1423 AGZ III 183; *Nassanchowycze* 1470–80 DB II 81; *Naszyechouicze...* *Naschąchowyce* 1504 Inscr nr 1505; *Nassiechowicze* 1529 LR 59; *Nasiechowicze* 1564 Lukrak II 81; *Nasiechowicze* 1581 ŻDz XIV 38; *Nasiechowice* 1680 Rej 149; *Nasieciechowice* (!) 1827 Tabella II 40; *Nasiechowice* 1885 SG VI 923; *Nasiechowice*, -wic, *nasiechowicki* 1964 UN 7, 53; gw. *našexovice*, -ic, *našexoski*. — Dawniej *Nasiechowice*, od n. os. **Nasiech* (: *Nasiebor, Nasiegniew*) SSNO IV 17, 18, z suf. -*owice*; w XIV w. przejściowo z suf. -*ów*. Odnotowano również średniowieczny wariant n. z przejściem *ch* > *k*. Forma współczesna jest wynikiem denazalizacji. Lit.: RKrak 111; Kop-Kiel 244. IN

Nasieczne zob. Nasiczne

Nasiedle, wś, opol., gm. Kietrz, 9 km na pld.-zach. od Kietrza: *Nasile* 1253 Reg nr 29; *Nacidel* (1280) XIV SUr IV 259; de *Nasile* 1283 Reg nr 1745; *Nasil* 1288 SUr V 294; *Nazil* 1294 Drz I 125; *Nascedl* 1297 SUr VI 250; *Nasile* 1335 Ng 200; *Nassidil* 1361, *Nasedil* 1377, *Nasidl* 1451, *Nasyła* 1464, *Nasyle* 1496 Drz I 125; *Nassiedel* 1845 K 427; *Nassiedel*, wś i dobra 1885 SG VI 926; *Nasiele* — *Nassiedel* 1896 D 122; *Nasile* lub *Nasidle* — *Nassiedel* 1939 Prus 52; *Nassiedel* — *Nasiedle*, -a, *nasiełski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nasiedle*, -la 1981 WUN II 519. — Pierwotnie *Nasiedle*, od wyrażenia przymkowego *na siedle* (: *siodło* 'rodzaj zagłębenia między dwoma wzniesieniami') SEBor 518. Zapisy średniowieczne z uproszczeniem *dl* > *l* oraz zmianą *el* > *il*. Nazwę zniemczono jako *Nassiedel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nasiedle*. Lit.: SNGŚI VIII 121–2; BorGŚI 81. JCh

Nasiegniewice, wś zaginiona, leżała w par. Lubotyń, koniń.: *Nassagniewicze* 1388 (?), de *Na-*

szagnewicze 1403, de *Naschonewicz ... Nenaschegnowicz* 1404 Koz V 63–4; *Nasyangnienicze* 1419 Koch nr 1175; *Nassygnicze* 1527 Vlad XI 45; *Nasiegniewicze* 1557–66 ŻDz XIII 24; *Nasieniewice* (!) 1634 Rpodbrz 231; *Nasiegniewice* deserta 1674 Rpog 154. — Pierwotnie *Nasiegniewice*, od n. os. *Nasiegniew* SSNO IV 18, z suf. *-ice*. Od XVI w. nastąpił w n. zanik nosowości. AG

Nasiegniewo, wś, włoc., gm. Szpetal Górny, 7 km na płn.-wsch. od Włocławka: *Naszemowe* (!) 1184 SHGKu; *Nasignew* 1321 CdP II 232; *Nasygniewski* 1503 Matr III nr 1504; *Nasiegniewo* 1564 ŻDz XII 284; *Nasiegniewo* 1784 MpPerPl; *Nasiegniewo* 1827 Tabella II 40; *Nasiegniewo* 1885 SG VI 923; *Nasiegniewo* 1952 UW 53; *Nasiegniewo*, *-wa* 1981 WUN II 519. — Od n. os. *Nasiegniew* SSNO IV 18, z suf. *-ju*, *-je*. Później *Nasiegniewo* utworzone na wzór nazw z suf. *-ewo*. W n. nastąpił zanik nosowości. UW

Nasielsk, mto, ciech.: *Nasilzco* (1065)XIII, *Nasidlz* (1155)XV, *Nosidl* 1230 KMaz I 14, 75, 303; *Noszyłsk* (1254)XV KMaz II 17; *Noszyłsko* (1324) 1500 SHGMz(Cim. 70, 86); *Nosidl* 1361, *Nossidl* 1374 KMaz III 63, 158; opidum *Nosilsko* 1426 MkM I nr 270; *Noszyłsko* 1465, 1468 SHGMz(MK 5, 102); *Nosyelsko*, *Nossyelsko* 1500, 1503 SHGMz(MK 18, 110 i 161v); *Noszyłsk* 1567 ŻDz XVI 313; *Nosielsk* 1783 MpPerMz; *Nasielsk* 1827 Tabella II 0; *Nasielsk* 1885 SG VI 924; *Nasielsk*, *-ka* 1981 VUN II 519. — Nazwa od n. rzeki *Nasielna*, z suf. *-isk*, jak *Płoiisk* od n. rz. *Płoni(i)a*. Hydronim może od **sedlo* 'sioło'. Częste postaci n. z *Nos-* powstały w wyniku adideacji do ap. *nos*. Możliwe też pochodzenie od n. os. *Nosidło*. Lit.: ZMaz 280–81; RospSEMiG 243; RymNmiast 158. UB

Nasierowo, dziś *Nasierowo Dolne*, cz. wsi *Nasierowo Górne*, dawniej wś, i *Nasierowo Górne*, wś, ciech., gm. Gołymin-Ośrodek, 7 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Nasjrowo* 1385 KkM 104; *Nasyrowo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 38v); *Nasirowo* 1428 MkM I nr 525; *Nossyrowo* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 92v); *Nasyrowo* 1482 SHGMz(Ėp. 11, 164v); *Nassyerowo* 1512 SHGMz(C 5, 1v); *Nasierowo Nadolne*, *Nasierowo Góne* 1567 ŻDz XVI 328; *Nasierowo dolne*, *Nasierowo góne* 1783 MpPerMz; *Nasierowo dolne*, *Nasierowo górne* 1827 Tabella II 40; *Nasierowo Dolne*, *Nasierowo Górne* 1885 SG VI 925; *Nasierowo Dolne*, *-wa* *-nego*, *Nasierowo Górne*, *-wa* *-nego*, *nasierowski* 1971 UN 123, 13. — Od n. os. *Nasir* (: od *na* + *sir*, por. psl. **siri-*

'pozbawiony czegoś', n. os. *Siroslaw* i imiona typu *Naslaw*), z suf. *-owo*. Od XVI w. *Nasierowo*, z przejściem *-ir-* > *-er-*. W n. pojawiają się też człony odróżniające (w związku z podziałem osady macierzystej), od przym. *dolny*, *nadolny*, *górný*. Lit.: ZMaz 274. UB

Nasierowo Dolne zob. *Nasierowo*

Nasierowo-Dziurawieniec, wś, ciech., gm. Gołymin-Ośrodek, 9 km na wsch. od Ciechanowa: *Zassonye*, *Nassyrowo* ... circa fluvium Sona (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 142–142v); *Nasierowo Wielkie Kanonice* 1567 ŻDz XVI 328; *Nasierowo Media* 1564, *Nasierowo Durawe* 1567, *Nasierowo Dziurawieniec* 1599 AtMz; *Nasiorowo Dziurawieniec* 1783 MpPerMz; *Nasierowo dziurawieniec* 1827 Tabella II 40; *Nasierowo-Dziurawieniec* 1885 SG VI 925; *Nasierowo-Dziurawieniec*, *-wa* *-ńca*, *dziurawieniec* 1971 UN 123, 13. — O n. *Nasierowo* zob. wyżej. Obocznie *Zasonie*, od wyrażenia przymkowego za (rzeką) *Soną*, z suf. *-e*. W XVI w. *Nasierowo Durawe*, *Nasierowo Media* (= *Srednie*), *Nasierowo Wielkie-Kanonice* — historycy identyfikują te trzy obiekty ze współczesnym *Nasierowem-Dziurawieniem*. Człony drugie: od przym. *durawy* (= *dziurawy*) SpXVI, VI 482, wtórnie od XVIII w. z suf. *-eniec*, od przym. *wielki*, łac. *medius* 'średni' oraz od n. os. *Kanon* SSNO II 530 lub od *kanonik*, z suf. *-ice*. Lit.: AtMz 197; ZMaz 274; TaszyckiPatrMz 79. UB

Nasierowo Górne zob. *Nasierowo*

Nasierowo Nadolne zob. *Nasierowo*

Nasierowo Wielkie-Kanonice zob. *Nasierowo-Dziurawieniec*

Nasiechów zob. *Nasiechowice*

Nasiechowice zob. *Nasiechowice*

Nasiećina, wś zaginiona, leżała koło Oksywia, gdań.: *Senchina* 1224, *Nasencina* 1235, *Nasencina* (1235) XVII Perl 21, 42, 44; *Cessancino* (!) (1245), *Nassincino* (ok. 1249), *Nasucino* (1253) Perl 79, 110, 132; *Nasenchina* 1281, *Slasenchina* (!) 1282, *Nascenchina* 1289 Perl 280, 289, 403; *Nasicino* (1289)XVII, *Nascentina* 1289, *Nassincino* (1295)XVII Perl 404, 412, 475; *Nascentina* 1342 PrUr III 362. — Od n. os. **Nasięta* (: *Nasiegniew* SSNO IV 162), z suf. *-ina*, obocznie *-ino*. Do postaci *Nasucino* por. n. os. *Nasuta* SSNO VII 22–3. W pierwszym zapisie opuszczone nagłosowe *Na-*. Zwracają też uwagę formy z kasz. zmianą *ę* > *j* > *i*. Lit.: Treder, PMT III 58; Łuszczzyńska, PMT V 61. WK

Nasiegniewice zob. Nasiegniewice

Nasiegniewo zob. Wietrzychowice (2)

Nasilowo, wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 8 km na pld.-wsch. od Radziejowa: Clemens Nasylowski 1401, de Naszylowo 1411 Koz V 64; Nasilowo 1418 Koch nr 17; Nassylowo 1489 Lupbrz 142; Nasielowo 1557–66 ŻDz XIII 32; Nasielowo 1674 Rpog 162; Nasčilowo (!) 1796 PerOpis IX; Nasilowo 1885 SG VI 925; Nasilowo, -wa, nasilowski 1971 UN 182, 18. — Od n. os. Nasil SSNO IV 19, z suf. -owo, później -ów. Antroponim od stp. nasilić 'nacierać, atakować', por. nasilny 'gwałtowny' RymSEN II 140. Lit.: Nieckula, -ov- 139. AG

Nasilów (1), wś, lub., gm. Janowiec, 3 km na ptn. od Kazimierza Dolnego: Naszylow (1252) Kkk I 42; Naszylow 1470–80 DB III 266; Nasylow 1529 LR 404; Nassylow, Nasylow 1564–65 Lusand 197, 255; Nassilow 1569 ŻDz XIV 321; Nasilów 1827 Tabella II 40; Nasilów 1885 SG VI 925; Nasilów 1921 Sk IV 96; Nasilów, -lowa, nasilowski 1971 UN 118, 21. — Od n. os. Nasil, z suf. -ów. Lit.: KSand 132. IN

Nasilów (2), wś, siedl., gm. Paprotnia, 12 km na ptn.-zach. od Mordów: Nasilowo, z Nasilowa 1569 UPL 290; Nasilowo, z Nasielowa (!) 1580 ŻDz XVII/1, 16; Nasilow 1793 SHGPd(Regof 6); Nasilow 1795 MpPerPd; Nasilów 1827 Tabella II 40; Nasilów 1885 SG VI 925; Nasilów, -lowa 1981 WUN II 519. EB

Nasirowo zob. Nasierowo

Naslawa Łąka, os. niezidentyfikowana, leżała w Wielkopolsce: hereditatem Naslava lanka 1376, in dicta hereditate Naslava lanka (1376) KW III 450, 452. — Od n. os. Naslaw SSNO IV 19 (w formie dopełniacza) i od ap. Łąka. ZZ

Naslawice (1), wś, tarnob., gm. Klimontów, 15 km na zach. od Sandomierza: Naslawice (1364) XVI, Naslawice (1368) XVI ZDM IV 129, 144; Naszlawicze 1470–80 DB II 335; Naslawycze 1508 ŻDz XV 462; Naslawice 1529 LR 11; Naslawycze 1508 ŻDz XV 462; Maslawice (!) 1564–65 Lusand 326; Naslawicze 1578 ŻDz XIV 172; Naslawice 1827 Tabella II 40; Naslawice, wś i folw. 1877 Zin I 409; Naslawice 1885 SG VI 926; Naslawice 1952 UW 128; Naslawice, -wic, naslawicki 1970 UN 32, 58; gw. nasuawice, -víc, nasuawski. — Od n. os. Naslaw, z suf. -ice. Lit.: KSand 132. IN

Naslawice (2), wś, wroc., gm. Sobótka, 4 km na wsch. od Sobótki: Naszłowicz (!) (1312) K 426; Naselwicz 1326 Reg nr 4581; Nasilwicz 1329, Na-

słowicz 1335 Reg nr 4863, 5409; Nasilwicz 1385 LandbSch II nr 50; Nasilwicz 1398 CdSil XXXIII 145; Nazeslawitz 1635 Urb III 55; Naselwicz 1666/67 J I 399; Naselwitz 1743 SNGŚI VIII 122; Naselwiz 1783 Z I 41; Naselwitz 1845 K 426; Naselwitz, wś i dobra 1885 SG VI 923; Naslawice — Naselwitz 1896 D 74; Steinberge, Naslawice 1941 Wrzosek 10; Steinberge — Naslawice, -ic, naslawicki 1947 MPol XXVI nr 37; Naslawice, -wic 1981 WUN II 519. — Nazwa zniemczona jako Naselwitz. Administracja hitlerowska wprowadziła n. Steinberge. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. Naslawice. Lit.: SNGŚI VIII 122. JCh

Nasoczowice zob. Naszczowice

Nass Brockguth zob. Brochocinek (2)

Nassadel zob. Jastrzębie (8), Nasale (1), No-sale

Nassau OS. zob. Mokra (4)

Nasse Brokkut zob. Brochocinek (2)

Nassen zob. Nasy

Nassenheide zob. Rzędziny

Nassenhuben zob. Mokry Dwór (1)

Nasser Danietsch zob. Daniec

Nassglienke zob. Glinki (11)

Nassiedel zob. Nasiedle

Nassow zob. Nosowo (2)

Nassow Bhf zob. Nosówko

Nasswald zob. Mokry Las (2)

Nastajki, os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 9 km na pld.-zach. od Ostródy: ostgrenicz Nestakyn ... Nestakin 1347 PrUr IV 202; Anasteyka 1503 Hart 414; Anastayk 1503 Kętl 362; Anastayka 1503, Nasteicken 1515 Döhr 103; Nasteig 1540, Nasteiken 1577, Nasteicken 1584 Hart 414, 529; Nasteiken, maj. 1789 Goldb I 141; Nasteicken 1796–1802 MpSchröt XVI; Nasteiken, adl. Df, Nasteyki, Nastaiki, -aik ok. 1850 SzcześTeka 67, 72; Nasteiken — Nastajki 1879 Kętn 204; Niestakin (!) 1881 KW IV 218; Nastajki al. Nastejki, niem. Nasteiken, folw. i młyn 1885 SG VI 927; Nastajki (Nastuiken) 1925 Krzep 76; Nastajki — Nasteiken, dw. 1946 Ley I 77; Nasteiken — Nastajki, -jek, nastajecki 1950 MPol nr A-8, poz. 76; Nastajki, -jek 1981 WUN II 519; gw. nastęjki, -tejk. — Nazwa interpretowana dwójako, pozostaje nadal niejednoznaczna. Bardziej wiarygodna jest postać *Nasteik-iai, związana z prus. n. os. *Nasteik-is, *Nastaik-is, por. Nastico TAP 67, 171, lit. n. os. Nastyš (: nōstyli 'leczyć', nōstē 'niegodziwiec, leniuch') albo Nastyš (: Anāstasijus 'Anastazy') LpVz II 302, 337, lub też lit.

n. os. *Nasteikā* < *Masteikā* (od im. złożonych typu *Mast-vilā* lub od *mastyti* 'pleść; wiązać, zaplatywać, nurzać się, hałasować, szumieć') Lpvž II 303, 175, ze zmianą *ni-* > *n-*. Nazwa osobowa zawiera suf. *-eik* lub *-aik* (TAP 171-2); w niem. formie utrwalony suf. *-eik*. Rekonstruowana też była forma **Anasteik-iai*, od prus. n. os. **Anasteikis*, ta od *an-* 'na, w' i **asteik-*, por. prus. n. os. *Asteyko* TAP 14 (: prus. *astin* 'kamień', ide. **ast(li)* 'kość' albo prus. *asmai*, *assai*, *ast*, ide. **es-* 'być') Toporov Prus I 134-5; por. też lit. n. os. *Asteikā*, n. m. *Asteik-iai* (bez etymologii) Lpvž I 128. Nie można wykluczyć, że w tej formie nagłosowe *A-* pochodzi z łac. przyimka *a* 'w'. Po 1945 r. ustalono urzędowo brzmienie *Nastajki*. Lit.: Biolik, ABS XV 284-5; Biolik, PMT X 98. RP

Nastazew zob. Anastazew (2)

Nastazin, wś, szczec., gm. Maszewo, 19 km na pld.-wsch. od Nowogardu: *Hermenstorp* 1539 Pom-Kirch I 180; *Hermensdorf* 1618 Mplub; *Hermelsdorf* 1789 MpGillyPom; *Hermelsdorf* 1834 MpUMbl 1061; *Hermelsdorf* — *Nastazin*, *-na*, *nastazinski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nastazin*, *-na* 1981 WUN II 519. — Dawna n. niem. *Hermelsdorf*, od n. os. *Hermen/Hermel* (: *Hernam*) Gott 242, z członem strukturalnym *-dorf*, *-dorp*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. nową *Nastazin*. BCz

Nasteriten, wś zaginiona, położona koło Klu-ajna, olszt. gm. Kiwity: *Nasteriten* 1315 Ger 106; *ersus villam Nasteriten* (1315)1331 MWrm I 301. — Nazwa stprus. **Nast(e)rit-ai*; do n. por. prus. n. ter. *Noster-pelk*, a tę do n. jez. *Nastr-ayn*; n. utworzona za pomocą suf. *-it*. Nazwy nawiązują do lit. ap. *nasrai*, gw. *nastrai* 'paszcza, gardziel', por. lit. n. m. *Nastrėnai*, niem. *Nestrehnen*, w dok. *Nast-rayn*, *Nastrahim*, *Nastren*. Według Pēteraitisa w podstawie może być rdzeń **nast-r* (: **nad-s-t-r* : ide. **nod-* 'mokry; strumień'). Lit.: Ger 106, 109; PetVV 260. RP

Nastole-Ruszek zob. Ruszek (2)

Nastyczówka, wś, skiern., gm. Kowiesy, 10 km na pld.-zach. od Białej Rawskiej: *Nastyczówka* 1921 Sk I 176; *Nastyczówka* 1967 SM 734; *Nastyczówka*, *-ki* 1981 WUN II 519. — Od wyrażenia *na styku*, czyli 'na przecięciu, zetknięciu się (np. dróg)', z suf. *-ówka*. UW

Nasucino zob. Nasięcino

Nasuta zob. Nasuty

Nasutowo, wś, kosz., gm. Białogard, 9,5 km na pld.-zach. od Białogardu: *Natikow* (!) 1336,

Natzentow 1445 LorSNH 77; *Nacentow* 1537 Pom-Kirch I 110; *Nastow* 1618 Mplub; *Natztow* 1628 LorSNH 77; *Natzslow* 1780 RdDuma I 68; *Natztow* 1789 MpGillyPom; *Natztow* 1885 SG VI 933; *Natztow* — *Nasutowo*, *-wa*, *nasutowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nasutowo*, *-wa* 1981 WUN II 519. — Nazwa słow., którą należałoby odczytać jako **Naczętowo*, od n. os. **Naczęta*, por. pol. n. os. typu *Naczęśław* SSNO IV 3, z suf. *-ow-*. Nazwa niem. *Natzow* jest fonetyczną substytucją n. słow. Forma *Natzslow* jest zniekształcona. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nasutowo*. Lit.: LorSNH 77; RdDuma I 68. BCz

Nasutów, wś, lub., gm. Niemce, 12 km na pld. od Lublina: *Nassuthow* 1417 SHGLu III 157; *Nasutow* 1426 KosLu 68; *Nasuthow* 1529 LR 432; *Nassutow* 1531 ŻDz XIV 348; *Nassuthów* 1565 Lulu 36; *Nasutow* ... ze wsi *Nasutowa* 1626 RPobLu 12; *Nassutow* 1787 Spis 433; *Nasutów* 1827 Tabella II 40; *Nasutów* 1885 SG VI 929; *Nasutów* 1921 Sk IV 57; *Nasutów*, *-towa*, *nasutowski* 1969 UN 113, 15. — Od n. os. *Nasut*, *Nasuta* SSNO IV 22, z suf. *-ów*. Do n. os. por. stp. *nasuty* 'napelniony przez sypanie', *nasuic* 'nasypać'. Lit.: SHGLu III 157; KosLu 68; Nieckula, *-ov-* 139. IN

Nasuty, wś, suwał., gm. Gołdap, 12 km na pld. od Gołdapi: *Nossuten*, *Nosuty* 1574 BiałKol 202; *Nossuten* 1719, *Nossuten* (1748/49) PMT XII 52; *Nossuten* ok. 1780 HAPr IV 318; *Nosutten*, maj., folw. 1785 Goldb III 139; *Nosuta* — *Nosutten* 1879 KętN 144; *Nosuta* al. *Nossuten* 1886 SG VII 187; *Nasuta* — *Nassuten* 1941 Choj 115; *Nossuten* — *Nasuty*, dw. 1946 Ley I 134; *Nosutten* — *Nasuty*, *-ut*, *nasucki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nasuty* — *Nossuten*, os. 1951 Rosp 204; *Nasuty*, *-sut* 1981 WUN II 519. — Nazwa genetycznie prus. **Nasut-ai*, od prus. n. os. *Nassute* TAP 67, por. lit. n. os. *Nosaitis*, *Nosys* (: lit. *nosis* 'nos') Lpvž II 337, 178, w l. mnogiej (niem. zakończenie *-en*). Przejściowo odnotowane spolonizowane formy *Nasuta*, *Nosuta*. Zdaniem Białuńskiego dobra w Nasutach powstały w latach 60. XVI w.; zachował się jedynie odnowiony przywilej księcia Albrechta Fryderyka z 1574 r. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Nasuty*. Lit.: Przybalt 189; Szczesniak, PMT XII 52; BiałPrzem 37, 55-6, 139; BiałKol 201-2. RP

Nasy, os., dawniej wś, olszt., gm. Biskupiec, 5 km na pld.-zach. od Bisztyńka: *Salwin* al. *Nassen* 1526 KętL 549; *Nassa* 1585, *Nassi* 1597-98,

Nassau, *Nassi* 1609 PospWrm 101; *Nassaw* 1656 Kolberg 279; *Nassen* 1718 Wijaczka 420; *Nassau* 1755 MpEnd; *Nassen* 1772/73 HAPr IV 675; *Nassen*, folw. 1789 Goldb I 148; *Nassen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nassen*, folw. 1820 Wald 158; *Nasy* 1882 Kętl. 549; *Nasy*, niem. *Nassen* al. *Salwin*, dobra ryc. 1885 SG VI 929; *Nassen* — *Nasy*, -as, *naski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nasy*, *Nas* — *Nassen*, wś 1951 Rosp 204; *Nasy*, *Nas* 1981 WUN II 519. — Nazwa genetycznie prus. **Nas-ai* lub **Nasaw-s*, od antroponimiczna, por. prus. n. os. *Nasine*, *Nasyn*, *Nasymie* TAP 67, lit. *Nosys*, *Nosaitis* (: *nosis* 'nos') Zinkevičius 178, lit. n. m. *Nös-ai-čiai* lub odapełatywna, por. lit. *naša* 'plon; żniwo, zbiór', *našius* 'płodny, żyzny, urodzajny; obfity, suty, sowity' Fr 485, co może wskazywać na żyzną, urodzajną ziemię. Ze względu na późne zapisy należy ostrożnie podchodzić do zakończenia -aw/-au, nie wiadomo bowiem, czy jest to suf. pruski, czy niemiecki o funkcji adaptacyjnej, zastąpiony z czasem niem. -en. Oboczna, przejściowa n. wsi **Salw-în* lub **Zalw-în* również pruska; por. prus. n. *Salwen* z Sambii, też *Salwiten*, *Salwon*, lit. n. bagna *Sálvīs* lub lit. n. w. *Sálva*, *Salvikas* (: *salvēti* 'cieknąć pomалу, sączyć się; przesączać się, przeciekać, przesiąkać'). Do **Zalw-* por. lit. n. w. *Zálvas*, *Zalvēlis*, *Žalvė*, n. ter. *Žalvės*, łot. n. w. *Zalva*, *Zalvite* (: lit. *žalvas* 'zielonkawy; niedojrzały, zielony'). Po 1945 r. ustalono postać *Nasy*, graficzno-fleksyjny substytut n. *Nassen*. Lit.: Ger 149; PospWrm 101; PrzybBalt 189; Błażenie 138; Błażenie II 324–5. RP

Naszczowice, dziś *Naszczowice*, wś, nowosąd., gm. Podegrodzie, 12 km na pld.-zach. od Nowego Sącza: villas ... *Nossaczouicy* (1280), *Nassoczowice* (1283) KMłp II 145, 154; *Nassachovicy* (1283) KMłp I 121; *Nasocowice* (1289), *Nossaczouici* (1292), *Nosacouic*, *Nasocouice* (1293) KMłp II 175, 187, 191; *Naszocowice* (1353) 1611 ZDM I 98; *Naszacowice* (1397) ZDM IV 302; *Noszaczowycze* (1441) KMłp IV 378; *Noschaczowice* 1448 ZDK II 565; *Nossaczowycze* 1470–80 DB I 549; de *Noszaczowycza* 1486 SHGKr (Tcz 5, 81); *Nazochowice* 1529 LR 281; *Noszaczowice* 1564 Lukrak I 172; *Naszaczowice* 1581 ŻDz XIV 128; *Nasoczowice* 1680 Rej 203; *Naszaczowice* 1885 SG VI 929–30; *Naszaczowice* 1952 UW 269; *Naszczowice* (!), -wic 1981 WUN II 519; *Naszczowice*, po

zmianie *Naszaczowice*, -ic, *naszacowicki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288; gw. *noscovice*/*huścovice*, -víc, *nascoski*. — Dawniej *Nosaczowicy*, od n. os. **Nasacz*, por. *Nosak* (: *nos*) SSNO IV 74, z suf. -owicy, -owice. Zmiana *Nosaczowice* > *Nasoczowice* > *Naszaczowice* nastąpiła wskutek metatezy. Forma gw. *Nasowice* powstała w wyniku ściągnięcia, które nastąpiło pod wpływem wtórnych skojarzeń. Lit.: LKrak 99; PSąd I 78. IN

Naściszowa, wś, nowosąd., gm. Chelmiec, 6,5 km na pln. od Nowego Sącza: *Naściszowa* 1596 ASąd IX 135; *Naścieszowa* 1673 SHGKr (CastrSand 132, 518); *Nasciszowa* 1794 Ga Dd1; *Naściszowa* 1921 Sk XII 25; *Naściszowa* 1952 UW 269; *Naściszowa*, -wej, *naściszowski* 1964 UN 9, 110; gw. *naścisová*, -y, *naścisoski*. — Od n. os. **Naścisz*, **Naściesz*, por. *Naścicip* SSNO IV 24, z suf. -owa. Do n. os. por. *Nast*, *Nasta* (od *nastać* lub od im. *Anastazy*) RymSEN II 140. W okolicy tej wsi znany był w XIV w. potok *Naściszowa*, por. inter rivos *Nascieszowa* (1341) XVII Sng III 166, dziś *Naściszówka*, dopływ rz. Łubinki, może więc n. wsi jest ponowiona z n. wodnej. Lit.: PSąd I 78; Rymut, Majtán, HE XIII 162. IN

Natacz Mały zob. *Natac*

Natacz Wielki zob. *Natac*

Natac, dziś *Natac Mała* i *Natac Wielka*, dwie wsi, olszt., gm. Nidzica, 13,5 km na pln.-wsch. od Łyny: *Nattatsch* 1789 Goldb I 143; *Nattasch* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nattatsch* 1820 Wald 214; *Nattatsch*, *Klein Nattatsch* 1831 Gause 69; *Gr. Nattatch*, *Duża Natac*, -i, *Kl. Nattatsch*, *Mała Natac*, -i ok. 1850 SzczeTeka 70; *Nattasch Gross* i *Klein al. Nattatsch* 1885 SG VI 937; *Natacz Mały*, *Natacz Wielki* — *Kleinseedorf*, *Grossseedorf* 1938, *Klein Nattatsch*, *Gross Nattatsch* 1941 Choj 115; *Grossseedorf* 1938, *Gross Nattatsch* — *Natac Duża*, *Kleinseedorf* 1938, *Klein Nattatsch* — *Natac Mała* 1946 Ley I 62, 63; *Grossseedorf* — *Natac Wielka*, -ci *Wielkiej*, *wielkonatacki*, *Kleinseedorf* — *Natac Mała*, -ci -ej, *małonatacki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Natac Wielka*, -ci -kiej, *Natac Mała*, -ci -lej 1981 WUN II 519, 520; gw. *duża natac*, *mały natac*. — Nazwa wsi ponowiona z prus. n. jez. **Nat-at-is*, por. *Natatz* 1595, *Natacz* 1882, *Natatsch* S. 1922, *Natac* 1923 Ley II 192. Do n. jeziora por. prus. n. m. *Notike*, *Notis*, *Notkaymen* Ger 109–10, lit. n. w. *Notā*, *Nōtē*, *Notijā*, pol. *Noteć*. Hydronimy łączy się z ide. **not-* 'mokry' lub **nat-*, do których por. łac. *nato*,

-ere 'płynąć, przepływać, cieć', grec. *vorios*, *vo-repos* 'mokry, wilgotny', dackie *net-* 'cieć'. Nazwa utworzona za pomocą suf. -at lub -ot, zob. Ger 255. Substytucyjne cechy niem.: geminata tt, zakończenie -sch/-tsch będące wynikiem fonetycznego przekształcenia prus. -tis, w n. pol. -cz/-ć. W 1818 r. powstała wieś *Natać Wielka* (Dłuża), stąd n. niem. z członami *Klein*, *Gross*. W 1938 r. wsi otrzymały urzędowo n. niem. *Kleinseedorf*, *Grosseedorf*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Natać Mała* i *Natać Wielka*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 123; Vanagas, Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas, 1981, 231–2. RP

Natalia (1), wś, koniń., gm. Władysławów, 11 km na pld.-zach od Koła: *Natalia* 1877 Zin I 409; *Natalia* al. *Natalin*, wś i os. karcz. 1885 SG VI 930; *Natalja*, wś 1921 Sk II 39; *Natalia*, -lii 1981 WUN II 520. — Od im. *Natalia*, przejściowo z suf. -in. Lit.: Karpluk 139. ZZ

Natalia (2), cz. wsi Lucin, dawniej wś, siedl., gm. Garwolin: *Natalja*, kol. 1921 Sk IV 18; *Natalia*, -lii, *natalijski*, wś 1971 UN 124, 19; *Natalia*, -lii 1981 WUN II 520. UB

Natalin (1), kol., dawniej wś, chelm., gm. Chelm, 11,5 km na pld.-wsch. od Chelma: *Natalin*, folw. 1885 SG VI 931; *Natalin*, kol. 1921 Sk IV 16; *Natalin*, wś 1952 UW 135; *Natalin*, -na, *nataliński*, wś 1970 UN 108, 10; *Natalin*, -na 1981 WUN II 520; gw. *natalin*, -na, *natalijski*. — Od m. *Natalia*, z suf. -in. Lit.: CzChelm 182.BCz

Natalin (2), kol., dawniej wś, lub., gm. Jastków, 8 km na pln.-zach. od Lublina: *Natalin*, folw. 1902 Przew II 6; *Natalin*, kol. 1921 Sk IV 62; *Natalin*, wś 1933 SkBy 1115; *Natalin* 1952 UW 142; *Natalin*, -na, *nataliński*, wś 1972 UN 114, 9; *Natalin*, -na 1981 WUN II 520. Lit.: Karpluk 127. IN

Natalin (3), wś, lub., gm. Michów, 19,5 km na pld.-zach. od Kocka: *Natalin*, folw. 1885 SG VI 931; *Natalin*, folw. 1902 Przew II 6; *Natalin* 1921 Sk IV 35; *Natalin* 1952 UW 141; *Natalin*, -na, *nataliński* 1969 UN 113, 13. Lit.: Karpluk 127. IN

Natalin (4), wś, lub., gm. Urzędów, 14 km na pln.-zach. od Kraśnika: *Natalin*, folw. 1902 Przew II 6; *Natalin*, kol. 1921 Sk IV 54; *Natalin*, wś 1933 SkBy 1115; *Natalin* 1952 UW 139; *Natalin*, -na, *nataliński* 1970 UN 112, 21. Lit.: Karpluk 127. IN

Natalin (5), wś, ostrol., gm. Wyszaków, 4 km na pln. od Wyszkowa: *Natalin* 1885 SG VI 931; *Natalin*, -na, *nataliński* 1971 UN 149, 22. Lit.: Karpluk 127. UB

Natalin (6), wś, rad., gm. Pniewy, 11,5 km na wsch. od Mszczonowa: *Natalin*, kol. 1921 Sk I 43; *Natalin* 1952 UW 13; *Natalin*, -na, *nataliński* 1971 UN 127, 41. Lit.: KopRad 296. UB

Natalin (7), wś, rad., gm. Zakrzew, 10,5 km na zach. od Radomia: *Natalin* 1877 Zin I 410; *Natalin* 1885 SG VI 931; *Natalin* 1921 Sk IV 72; *Natalin* 1952 UW 128; *Natalin*, -na, *nataliński* 1970 UN 31, 57. Lit.: KopRad 296; Karpluk 127. IN

Natalin (8), wś, siedl., gm. Adamów, 24 km na pln.-wsch. od Dębina: *Natalin* 1877 Zin I 409; *Natalin*, folw. 1885 SG VI 931; *Natalin*, kol. 1921 Sk IV 63; *Natalin*, -na, *nataliński* 1970 UN 115, 40. IN

Natalin (9), wś, tarnob., gm. Annopol, 18 km na pln.-wsch. od Ożarowa: *Natalin* 1877 Zin I 410; *Natalin*, folw. 1885 SG VI 931; *Natalin* 1899 Cat 51; *Natalin*, kol. 1921 Sk IV 35; *Natalin*, wś 1933 SkBy 1115; *Natalin* 1952 UW 139; *Natalin*, -na, *nataliński* 1970 UN 112, 8. IN

Natalin zob. *Atalin*, *Natalia* (1), *Natolin* (1)
Natelfitz zob. *Natolewice*, *Natolewiczki*

Naterki, wś, olszt., gm. Giętrzwald, 9,5 km na pld.-zach. od Olsztyna: fideli nostro *Natur ... ville*, *Natursdorff* (1349) XV, na kopii: *Naturn* (XV) PrUr IV 355; *Natern* (1417) MWrm V 530; Marczien de *Nature* 1502 ZGAE XXIII 187; *Natternen* 1519 Locationes 85; *Natersehe* 1564–80 PospWrm 102; *Nateren* 1615 RŁWrm 270; *Naterky* XVII Obląk 561; *Naterki* 1673–74 Bonk III 440; *Nateren* (1688) XVII PrUr IV 355; *Natren* 1717 GuldWij 62; *Nattern* 1755 MpEnd; *Nattern* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Naterki*, niem. *Nattern* 1885 SG VI 931–2; *Nattern* — *Naterki*, -rek, *natercki* 1946 MPol XXV nr 142; *Naterki*, -rek 1981 WUN II 520; gw. *naterki*, -terk, *naterski*. — Najstarszy zapis hybrydalny, od prus. n. os. *Natur*, zob. pierwszy zapis (też TAP 67) + *Dorf* 'wieś', przejściowo w XVI w. człon *See* 'jezioro' (wieś jest położona nad jez. Świątajno Naterskie). Dal-
sze zniemczenie poprzez zapisy *Naturn*, *Nateren*, *Nattern(en)*, może wskutek skojarzenia z niem. n. os. *Nather*, *Näther* Gott 363, 361, por. jednakże liczne strpus. n. os. *Natere*, *Nathar*, *Natawe*, *Naticke* TAP 67 oraz objaśnienie n. *Natać*. Kon-

sekwentne zapisy przez *Nat-* wskazują rdzeń **nāt-*. Nazwę łączono z prus. *noatis*, łot. *nātre*, słow. *nati* 'pokrzywa' (bez szczególnego uzasadnienia), a nawet z ide. **gñti*, łac. *natiō* 'urodzenie, plemię', por. też lit. *notung-asis* 'ciężki, ociężały człowiek'. Należy dodać, że językoznawcy w zasadzie ograniczają się do wykazania wzajemnych zależności nazw, a procesy substytucyjne utrudniają jednoznaczny etymologię nazwy. Nazwę spolonizowano w postaci *Naterki* już w XVIII w., na wzór nazw z suf. *-ki*, co zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Būga, Rinktiniai raštai III 114; PospWrm 102; Bioliik, HE V 121; Przybalt 190; Rospond, OSG VIII 34; Błażenie 104. RP Natkow(i)ce zob. Hnatkowice

Natolewice, wś, szczec., gm. Ploty, 11 km na wsch. od Gryfic: *Natelvicie* (1320) PU V 528; *Natelfitz* 1547 PomKirch II 208; *Natelvitz* 1618 MpLub; *Natelfitz* 1789 MpGillyPom; *Natelfitz* 1836 MpUMbl 689; *Natelfitz A*, dobra ryc. 1885 SG VI 931; *Natelfitz* — *Natolewice*, *-ic*, *natolewicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Natolewice*, *-wic* 1981 WUN II 520. — Etymologia niejasna. Może n. od n. os. **Natol* (< *Natoldus*? SSNO IV 24) lub od im. *Anatol*, też niem. *Nadel*, *Nadold* Gott 302, z suf. *-ewice*. Nazwę *Natolewice* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 77; RzDuma II 102; Siciński, OSG VIII 68. BCz

Natolewiczki, przys., dawniej wś, szczec., gm. Ploty, 10 km na wsch. od Gryfic: *Natelfitz B*, dobra ryc. 1885 SG VI 931; *Neu Natelfitz* — *Natolewiczki*, *-czek*, *natolewicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Natolewiczki* — *Neu Natelfitz*, wś 1951 Rosp 204; *Natolewiczki*, przys. 1967 SM 735; *Natolewiczki*, *-czek* 1981 WUN II 520. — Nazwa niem. od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Natelfitz*, dziś *Natolewice* (zob.), początkowo oznaczona literą *B*, potem z członem od niem. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Natolewiczki*. BCz

Natolin (1), wś, częst., gm. Lipie, 3,5 km na płn. od Krzepic: *Natalin* 1877 Zin I 409; *Natolin*, kol. i os. leśna 1885 SG VI 932; *Natolin*, wś 1902 Przew II 6; *Natolin* 1952 UW 255; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. — Początkowo *Natalin*, od im. *Natalia*, z suf. *-in*, później zmiana na *Natolin* przez nawiązanie do nazw. *Natola* (: *Anatol*) RymSEN II 141. EB

Natolin (2), wś, łódz., gm. Nowosolna, 9 km na zach. od Brzezina: *Natolin* 1877 Zin I 410; *Natolin*, kol. 1885 SG VI 932; *Natolin*, wś i folw.

1902 Przew II 6; *Natolin* 1921 Sk II 8; *Natolin* 1952 UW 88; *Natolin*, *-na*, *natoliński* 1974 UN 40, 29; gw. *natolin*, *-na*, *natolski*. EB

Natolin (3), wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 4 km na wsch. od Radomia: *Natolin* 1902 Przew II 6; *Natolin* 1921 Sk IV 21; *Natolin* 1952 UW 127; *Natolin*, *-na*, *natoliński* 1970 UN 31, 43. Lit.: KopRad 296; Karpluk 127. IN

Natolin (4), wś, siedl., gm. Cerańów, 14 km na pld.-zach. od Ciechanowca: *Natolin* 1902 Przew II 6; *Natolin* 1921 Sk IV 103; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. EB

Natolin (5), wś, siedl., gm. Mrozy, 6,5 km na pld.-wsch. od Kaluszyzna: *Natolin-Wieża* 1967 SM 735; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. UB

Natolin (6), wś, siedl., gm. Osieck, 7 km na pld.-zach. od Pilawy: *Natolin* 1839 MpKwat IV 4; *Natolin* 1885 SG VI 932; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. UB

Natolin (7), wś, siedl., gm. Wierzbno, 12 km na płn. od Kaluszyzna: *Natolin* 1877 Zin I 410; *Natolin* 1885 SG VI 932; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. UB

Natolin (8), wś, warsz., gm. Grodzisk Mazowiecki, 3 km na płn. od Grodziska Mazowieckiego: *Natolin* 1921 Sk I 9; *Natolin* 1952 UW 10; *Natolin*, *-na*, *natoliński* 1971 UN 126, 9; *Natolin*, *-na* 1981 WUN II 520. UW

Natolin zob. Natolina

Natolin Kiernoski, wś, ploc., gm. Kiernozia, 17 km na płn.-zach. od Łowicza: *Natolin*, kol. 1866, 1883 SG IV 48; *Natolin-Kiernoski* 1885 SG VI 932; *Natolin Kiernoski* 1921 Sk I 28; *Natolin Kiernoski*, *-na* *-ego*, *natoliński* 1973 UN 44, 19. — Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Kiernozia*. UW

Natolin Osiński, cz. wsi Jadzień, dawniej wś, ploc., gm. Kiernozia: *Natolin-Osiński* 1885 SG VI 932; *Natoliń Osiński* 1921 Sk I 29; *Natolin Osiński*, *-na* *-ego*, *natoliński*, wś 1973 UN 44, 19; *Natolin Osiński*, *-na* *-kiego* 1981 WUN II 520. — Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Osiny* (17). UW

Natolina, cz. wsi Konstantynów, dawniej wś, skiern., gm. Rybno: *Natolin*, wś 1921 Sk I 183; *Natolin*, wś 1967 SM 735; *Natolina*, *-ny* 1981 WUN II 520. — Nazwa od im. *Natola* (: *Natalia*) lub od im. *Natol* (: *Anatol*), z suf. *-in*, współcześnie *-ina*. UW

Natschkau zob. Naczków

Natschke zob. Naczków

Nattatsch zob. Natać

Natzlaff zob. Naclaw (1)

Natzmersdorf zob. Nacmierz (2)

Natzmershagen zob. Nacmierz (1)

Natztow zob. Nasutowo

Naudin, wś zaginiona, leżała w komornictwie Miłakowo, olszt.: Dy erste granicze ist cyn vurt an der Passerien, do och Nauden granicze ... *Naudi*, na kopii: *Naudin* (1348) XIV PrUr IV 347–8; *Nauden* 1348 Ger 106; *Naudin* 1351 GermerSied 282; *Naudelaiken* 1411/19 Ger 106. — Nazwa strus. **Naud-ai*, od n. os. **Naude*, por. Michil *Naudyn* TAP 67–8, dalej n. m. *Nawty*. Według zapisu z 1348 r. wieś leżała nad Pasłęką, między Niegławkami a Włodowem. Przejściowo n. z członem *-lauken*, prus. *lauks* 'pole' (o ile identyfikacja jest prawidłowa). Lit.: GermerSied 282. RP

Naugard zob. Nowogardek

Naugardt zob. Nowogard

Naujehnen zob. Nowiny (18)

Naulin zob. Nowielin

Naumburg am Bober zob. Nowogród Bo-brzański

Naumburg am Queiss zob. Nowogrodziec

Nauschuten zob. Dąbrówka (84)

Nauten zob. Nawty

Nawarzyce, wś, kiel., gm. Wodzisław, 14 km na pld. od Jędrzejowa: *Nawarzyce* (1246) XVII KMłp I 34; super uilla *Nauariz* ... uillam *Nauariz* 247 Kkk I 37; *Nauariche* (1256) XVII KMłp I 51; z *Navaricz* 1346–58 MVat II 193; *Nawarzice* 395 Mog 89; de *Nawarzice* 1399 Krak nr 8846; Je *Nawarzowa* (1447) KMłp IV 459; *Navarzice* 1468 Hel II nr 3911; *Nawarzice* 1470–80 DB III 367; *Nawarzycze* 1564 Lukrak II 80; *Nawarzice* 1581 ŻDz XIV 93; *Nawarzyce* 1629 RPobKr 144; *Nawarzyce* 1827 Tabella II 41; *Nawarzyce* 1885 SG VI 936; *Nawarzyce* 1952 UW 113; *Nawarzyce*, -*rzyc*, *nawarzycki* 1966 UN 21, 36; gw. *novażyce*, -*yc*, *novaški*. — Od n. os. *Nawara* SSNO IV 24 (: stp. *nawarzyć* 'ugotować', *nawora* 'to, co się warzy'), z suf. *-ice*. W XV w. odnotowana forma z suf. *-owa*. Lit.: RKrak 111; KopKiel 244. IN

Nawasady zob. Nowosady (3a)

Nawcz, wś, gdań, gm. Łęczycę, 12 km na pld.-wsch. od Lęborka: *Nawsze* 1356 LorSNH 78; *Nafcze* 1356 PrUr V 244; *Nauicz* 1392 LorSNH 78; *Naffcz* 1400 SHGPG(KKG 126); *Nafftze* (1438) GZ 125; *Nawcz* 1648 RP 197; *Nowcze* 1686 LorSNH 78; *Nawitz* 1789 MpGillyPom;

Nawicz al. *Nawcz*, niem. *Nawitz*, dobra ryc. 1885 SG VI 937; *Nawitz* — *Nawcz*, -*cza*, *nawiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nawcz*, -*cza* 1981 WUN II 520. — Nazwę można odczytywać jako **Nawsie* lub *Nowce* (też *Nowice*). W pierwszym wypadku n. byłaby motywowana przez ap. *nawsie* (zob. *Nawsie*); w drugim wypadku — pochodząby od kasz. nazw. *Nowc* (: kasz. *nōwc* 'ktoś nowy' SGSych III 223), w l. mnogiej. *Nawitz* jest niem. substytucją fonetyczną n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono n. *Nawcz*. Lit.: LorSNH 78. BCz

Nawiady, wś, olszt., gm. Piecki, 16,5 km na pld. od Mrągowa: *Aweiden* 1397 Kētl 410; *Aweyden* 1422 GZ 30; *Aweyden* 1426 Powierski I 582; *Weyden* 1484 Toeppen 162; *Weyden* ok. 1550 MWrm III 401; *Aweiden* 1595 Toeppen 162; [*Aweiden*] 1665 Kētl 410; *Aweiden* 1783 MpPerMz; *Aweyden* od. *Nawiadi* 1785 Goldb III 11; *Aweiden* — *Nawiady* 1879 Kētl 173; *Nawiady*, niem. *Aweyden* al. *Weiden* 1885 SG VI 937; *Weiden* al. *Aweiden*, al. *Nawiady* 1893 SG XIII 187; *Aweyden* — *Nawiady*, -*d*, *nawiadzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Nawiady*, -*wiad* 1981 WUN II 520; gw. *naujādī/hažadi*, -*žat*. — Nazwa prus. **Au-waid-* lub **Na-waid-*, przejściowo **Waid-ai*. Do nazw por. prus. n. m. *Aweidin*, niem. *Aweiden*, *Weyden*, niem. *Weidelmen* Ger 14, 198, prus. n. os. *Na-waydyn*, *Weidenme*, *Waidico* TAP 68, 112, 154, lit. n. os. *Vaidas*, *Vaid-ginas* (: lit. *vaidas* 'swar, zwada', *vaidyti* 'klócić, wadzić się', *vaidēntis* 'straszyć, marzyć') Lpvž II 1131. Etymologia n. pozostaje jednak niejasna. Nazwa zawiera może przyimek *au* 'od, u (czegoś, kogoś)' i **waid-*. Peteraitis widzi tutaj rdzeń **av-*, por. łot. *av-nats* 'źródło, krynica, źródło', stindyjskie *avāni* 'ciek, łozysko rzeki, struga' (z suf. *-eid*, TAP 184). W postaci *Weiden* nastąpiło obcięcie nagłosowego *Au-* (**Av-*) lub *Na-*. Nazwa pol. *Nawiady* jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną zrekonstruowanej (odantroponimicznej) formy **Nawaid-ai*; nagłosowe *N-* może też być pol. protezą dodaną do prus. **Au-waid-ai*. Forma l. mnogiej nazwy pod wpływem niem. końcówki *-en*. Lit.: Powierski I 582; PrzybBalt 190; PētVV 62; Toporov Prus I 142; Błażenie 172–3; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 104, 115–8, 161–2. RP

Nawidowo zob. Snowidowo

Nawino, wś, kosz., gm. Białogard, 6 km na pld. od Białogardu: *Navin* 1321 PU VI 29; *Naffin* 1540 PomKirch I 66; *Navin* 1618 MpLub; *Naffin*

1789 MpGillyPom; *Naffin* 1804 RzDuma I 27; *Naffin* — *Nawino*, -*na*, *nowiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nawino*, -*na* 1981 WUN II 520. — Nazwa od ap. *nowina* 'pole uprawiane po raz pierwszy'. Niemieckie *Naffin* jest fonetyczno-graficzną substytucją n. słow. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Nawino*. Lit.: RzDuma I 27. BCz

Nawi(e)ry zob. Nowiny (11)

Nawisk zob. Nienawiszcz

Nawiszcz(e) zob. Nienawiszcz

Nawitz zob. Nawcz

Nawodna, wś, szcze., gm. Chojna, 5,5 km na płn.-zach. od Chojny: *Nahusen* 1244 PU I 506; *Nahusen* 1271 CdB A XIX 174; *Northusen* prope Königsberch 1393 SHGNM(KurzeQ I 71); *Marthusen* (!) 1491 SHGNM(KI 35); *Nawhawseun* 1494 CdB A XIII 433; *Nahusen* 1618 MpLub; *Nahausen* 1718 MpGillyPom; *Nahhausen* 1835 MpUMbl 1485; *Nahausen* — *Nawodna*, -*nej*, *nawodzieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Nawodna*, -*nej* 1981 WUN II 520. — Dawniej n. niem. *Nahausen*, prawdopodobnie od **Nah-hausen*, w formie złożenia od *nah* 'blisko, w pobliżu' i od *Haus* 'dom'. Może chodzi o pobliski zamek w Rurce. Postać *Northusen* z wyrównaniem do *nord* 'północny'. N. *Nawodna* — nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 roku. BCz

Nawodzice, wś, tarnob., gm. Klimontów, 19 km na płn.-zach. od Tarnobrzegu: de *Nawodzycze* 1447 AGZ XIII nr 3840; *Nawodzycze* 1470—80 DB I 395; *Nawodzycze* 1508 ŻDz XV 457; *Nawodzycze* 1511—23 ŁLB I 709; *Nawodzice* 1564—65 Lusand 327; *Nawodzycze* 1578 ŻDz XIV 174; *Nawodzice* 1787 Spis 381; *Nawodzice* 1827 Tabella II 51; *Nawodzice* 1885 SG VI 938; *Nawodzice*, -*dzic*, *nawodzicki* 1970 UN 32, 25; gw. *navožice*, -*żic*, *navocki*. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego *na wodzie*, z suf. -*ice*, określająca pierwotnie ludzi mieszkających nad wodą. Lit.: KSand 133. IN

Nawojewice zob. Nowojewo

Nawojewo (Pole) zob. Nowojewo

Nawojowa, wś, nowosąd., gm. Nawojowa, 6 km na pld. od Nowego Sącza: *Nevoyowa* (!) 1325—27 MVat I 143; *Nawoyowa* 1346—58 MVat II 183; *Magna Nawoyowa* 1390 ZDM I 248; *Nawoyowa* 1396 Hel II nr 30; *Nawoiowa* (1420) KMłp IV 180; *Nawoyowa* (1440) ZDM II 333; *Nawoiowa* (1448) ZDK II 557; *Nawoyowa* 1470—80 DB II 300; *Nawoiowa Gora* 1581 ŻDz XIV

133; *Nawojowa* 1674 ŻDz XV 53a; *Nawoiowa Gora* 1680 Rej 213; *Nawoiowa* 1765 Żyd 421; *Nowaiowa v. Nawojowa* 1794 Ga Dd2; *Nawojowa* 1885 SG VI 938; *Nawojowa* 1921 Sk XII 25; *Nawojowa*, -*wej*, *nawojowski* 1964 UN 9, 104; gw. *nawojowa*, -*y*, *nawojoski*. — Od n. os. założyciela wsi *Nawoja* z Tęczyna, kasztelana krakowskiego, z suf. -*owa*. W XIV w. n. z łac. członem od przym. *magnus* 'wielki'; występuje też wariant *Nawojowa Góra* z członem drugim od ap. *góra*. Lit.: LKrak 99; PSąd I 78; Nieckula, -*ov*- 139; RospSEMIG 243. IN

Nawojowa zob. Nawojowa Góra

Nawojowa Góra, wś, krak., gm. Krzeszowice, 4 km na pld.-wsch. od Krzeszowic: Sengneus *Nawoyouicz* ... de *Gor* 1369 Krzyż nr 454; *Gora*, de *Gori* 1400 Krak nr 9548, CCCIX(9); de *Gorki* 1400 Krak nr 10262; *Nawoyowa gora* 1414 Hel II nr 1347; *Nawogowa Gora* 1415 SHGKr I 827; *Nawojowa Gora* 1438, de *Gora* 1442 Hel II nr 2760, 3110; *Gora* 1470—80 DB II 61; *Gora Nawoyowa* 1496 SHGKr I 827; *Nawoiowa Gora* 1564 Lukrak II 74; *Gora Nawoiowa* 1581 ŻDz XIV 33; *Nawojowa Gora* 1629 RPobKr 34; *Nawoiowa* 1680 Rej 33; *Nawojowa Góra v. Nawojowa* 1875 KolbKr 351; *Nawojowa Góra* 1885 SG VI 938—9; *Nawojowa Góra*, -*wej*, -*ry*, *nawojowski* 1964 UN 4, 24; gw. *novojovo gura*, -*y*, -*y*, *nawojoski*. — Początkowo *Góra*, *Górka*, od ap. *góra*, *górka* (wieś jest położona na górze); od XV w. n. zestawiona *Nawojowa Góra*; człon pierwszy od n. os. *Nawoj* SSNO IV 24 (: *na* + -*woj* 'wojownik', por. *Budziwoj*). W ciągu wieków zmieniała się kolejność członów. Ostatecznie ustaliła się forma *Nawojowa Góra*. Zmiana *Nawojowa Góra* > *Nowojowa Góra* to wynik gwarowego przejścia -*a*- > -*o*-. Lit.: SHGKr I 827—8; RKrak 111. IN

Nawojowa Góra zob. Nawojowa

Nawojowa Wola zob. Wola Filipowska

Nawojowice, wś zaginiona, leżała pod Raszowem, gm. Trzebnica, dziś wroc: *Nauoyonici* 1208, *Nauoiuic* 1218 KŚI II 49, 191. — Od n. os. *Nawoj* SSNO IV 24, z suf. -*owice*. JCh

Nawojowice zob. Nowojowice

Nawojów Łużycki, wś, jel., gm. Lubań, 7 km na płn.-wsch. od Lubania: *Zabuloth* (1233)XVIII Sur II 33; in *Hugisdorff* 1287, *Craas Hugonis* (!) 1291 Reg nr 2052, 2197; *Hawgisdorff*, *Haugisdorff* (1346), *Hugisdorf* 1391 KOL 57; *Huxdorff* 1391 CdL III 177; zu *Haugsdorf* 1426 CdL II/1, 311; von

Hawgesdorff 1431 CdL II/2, 214; *Hugisdorf* 1438, *Hugsdorff* 1454 CdL IV 24, 882; *Haugsdorff* 1454, *Hausdorf* 1507, *Haugsdorff* 1599 KOI.57; *Haugsdorf*, *Ober-Lausitzisch*, früher *Sächsisch*, auch *Hausdorf* 1845 K 211; *Sächsisch Haugsdorf* 1941 Wrzosek 34; *Sächsisch Haugsdorf* — *Nawojów Łużycki*, -owa -ego, *nawojowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nawojów Łużycki*, -jowa -kiego 1981 WUN II 521. — Najstarszy zapis *Zabulotli* niejasny; może jest to n. *Zublotie* (częsta), od ap. *zablotie* 'miejsce położone za błotem'. Oboczna n. niem. *Hugisdorf* od n. os. *Hugo*, *Haug* (: *Hugiwluf*) Gott 264 + *Dorf* 'wieś'. Od XIX w. n. z członem *Sächsisch* 'saksoński' (Łużyce należały wówczas do Saksonii) oraz *Ober-Lausitzisch* 'górnolużycki'. Obecna n. wprowadzono urzędowo po 1945 r., z członem *Łużycki* w celu odróżnienia od *Nawojowa Śląskiego*. Lit.: SNGŚI VIII 122–3. JCh

Nawojów Śląski, wś, jel., gm. Lubań, 5 km na pld.-zach. od Nowogrodzka: *Hugisdorff* (1233) XVIII SUr II 33; *Hugesdorf* 1271 SUr IV 102; *Hugisdorff* 1287 SUr V 284; *Hugsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 132; *Hugonis villa* (1344) K 211; *Haugsdorf* 1654 CdSil XXXV 256; *Niederhausdorf*, villa 1666/67 J I 344; *Haugsdorf* 1786 Z VI 143; *Haugsdorf*, *schles.*, auch *Hausdorf* 1845 K 211; *Schleisch Haugsdorf* — *Nawojów Śląski*, -owa -ego, *nawojowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nawojów Śląski*, *jowa -kiego* 1981 WUN II 521. — Dawniej niem. *Hugisdorff*, zob. wyżej *Nawojów Łużycki*. Od XIX w. i. z członem *Schlesisch* 'śląski', w celu odróżnienia od *Sächsisch Haugsdorf*, dziś *Nawojów Łużycki*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nawojów Śląski*. Lit.: SNGŚI VIII 123. JCh

Nawojówka, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Nowy Sącz, 3 km na pld. od Nowego Sącza: *Nawoyowca* 1389 Krak nr 5124; *Nawoyowka Parva* 1470–80 DB I 562; *Nawoyowka* 1529 LR 287; *Nawoiowka* 1581 ŻDz XIV 127; *Nawoiowka* 1680 Rej 200; *Nowaiowka* 1794 Ga Dd2; *Nawojówka*, przys. do Zawady 1885 SG VI 939; *Nawojówka*, -ki 1964 UN 9, 164. — Nazwa od n. m. *Nawojowa*, z suf. -ka, w XV w. z łac. członem odróżniającym od przym. *parvus* 'mały'. Forma *Nowajówka* powstała w wyniku metatezy -a- > -o- (zapewne też adideacji do *nowy*). Lit.: LKrak 99; PŚd I 78–9. JN

Nawóz, wś, gm. Nielisz, zamoj., 11 km na pld. od Szczębrzeszyna: *Nawosz* 1564 ŻDz XVIII/1, 197; *Nawóz* 1601 CzChelm(Terrestr. Crasn. N. 17/19845, k. 1, 4, 5v); *Nawos* 1676 CzChelm(Rel. Lub. 80/21238, k. 868, 868v); *Nawoz* 1786 MpPerLu; *Nawoz*, wś,

1839 MpKwat VI 9; *Nawóz* 1885 SG VI 939; *Nawóz*, -woza, *nawoski* 1967 UN 122, 23. — Nazwa od ap. *nawóz* 'to, czym zasypuje się doły, rowy, przerwy' SI. III 306. Lit.: CzChelm 182. BCz

Nawra (1), wś, tor., gm. Chelmża, 7 km na pld.-zach. od Chelmży: *Nebere* 1248 PrUr I/1, 143; *Nevir*, *Never*, *Eber* 1250–85, *Ever* 1285 MT 392; in villa *Nyewerowo* 1413 Cruc III 139 (tu?); *Eber* 1423/24 DK 93; *Ebir* 1426 Font I.XIII 108; *Eber* 1438 GZ 96; *Eber* 1445 Woel 463; *Neber*, *Eber* XV Kētl 76; *Nawra*, *Nawry* 1570 ŻDz XXIII 44, 56; *Nawra* 1641 Font XXIV 133; pod *Nawrą* 1759 Font XLVII 90; *Nawra* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nawra* 1885 SG VI 939; *Nawra* 1925 Krzep 76; *Nawra*, -ry, *nawrzański* 1972 UN 187, 6. — Nazwa zapewne od średniem. *never*, *eber* 'płaski statek' Lübben 247. Wiś leży w pobliżu rzeki. Od XVI w. *Nawra*, pol. substytucja fonetyczna niem. formy *Never*. Lit.: SHGCh 83; CzNiem 107, 198. WK

Nawra (2), wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 4 km na pld.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Neber* ok. 1400 Zeit XVI 30; *Neber* 1414 Br 156; *Eber* nach 1418, *Eber* 1437 GZ 24, 86; *Nawra*, z tej wsi *Nawri* 1570 ŻDz XXIII 298; *Nawra* 1664 Font XXXII 449; *Nawra* 1682 Font V 21; *Nawra* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Nawra* 1885 SG VI 941; *Nawra* 1921 Sk XI 36; *Nawra*, -y, *nawrzański* 1971 UN 171, 19. — Etymologia jak wyżej. Lit.: SHGCh 83; CzNiem 111, 198. WK

Nawrocko, wś, gorz., gm. Myślibórz, 4,5 km na pld.-zach. od Myśliborza: *Llibenwolde* 1337 SHGNM(Landb 16); *Leuenweld* 1340 CdB A XVIII 454; *Leuenweld* 1479 CdB A XIX 407; *Libnfeld* 1499 CdB A XVIII 430; *Liebensfelde* 1833 MpUMbl 1560; *Liebensfelde* — *Nawrocko* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nawrocko*, -ka 1981 WUN II 521. — Dawna n. niem. *Liebensfelde* od średniem. lev 'miły, kochany' i *Feld* 'pole'. Być może n. przeniesiona z n. m. *Liebensfelde*, dziś *Liebenwalde* (Niemcy Wschodnie), skąd pochodził wójt margrabiów Henning Botel, związany w początkach XIV w. z Nową Marchią. Nazwa *Nawrocko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Nawsia zob. *Nawsie* (1)

Nawsie (1), cz. Secemina, dawniej wś, częst., gm. Secemin: *Szczekocińskie Przedmiescie* 1581 ŻDz XIV 72; [Nawsie] XVI AtSd 148; *Przedmiescie Szczekocińskie* 1629 RPobKr 164; *Przedmiescie Szczekocińskie* 1680 Rej 166; *przedmiescie szczekocińskie* 1763, *Nawsie* 1789 SHGKrMat 197; *Nawsie* 1827

Tabella II 41; *Nawsie* 1839 MpKwat IV 3; *Nawsia* 1877 Zin I 410; *Nawsia*, wś 1885 SG VI 939; *Nawsia*, wś 1902 Przew II 7; *Nawsie*, kol. 1921 Sk III 76; *Nawsie*, -sia 1971 UN 35, 65; gw. *naſſo*, -i. — Początkowo *Przedmieście Szczekocińskie*, od ap. *przedmieście* i n. m. *Szczekociny*, w formie przymiotnikowej. Od XVI w. nowa n. *Nawsie*, od ap. *nawsie* 'część wsi środkowa lub ciągnąca się wzdłuż drogi, równina, będąca z zasady wspólną własnością, plac wiejski, błonie' Sstp V 131. Okresowo *Nawsia*. Lit.: RKrak 111, 135. IN

Nawsie (2), wś dziś nieistniejąca, leżała koło Jabłonki, Niebocka, Wydrny, dziś krośn.: *Nawsie* 1559 RiegSan 110. Lit.: Rieger, HE III 49. BCz

Nawsie (3), wś, rzesz., gm. Wielopole Skrzyńskie, 13 km na pld. od Ropczyc: *Nawsie* 1794 Ga Dd1; *Nawsie* 1885 SG VI 942; *Nawsie* 1921 Sk XII 33; *Nawsie* 1952 UW 276; *Nawsie*, -sia, *nawsiński* 1966 UN 69, 27; gw. *naſſe*, -ſſo, *naſſiejski*. IN

Nawsie zob. *Nawsie Brzostockie*, *Nawsie Kołaczynie*

Nawsie Brzostockie, wś, tarn., gm. Brzostek, 16 km na ptn. od Jasła: *Nawszye* 1431 Gol nr 402 (tu?); *Nawsie* 1794 Ga Dd1; *Nawsie koło Brzostka* 1855 Stup 141; *Nawsie Brzostockie* 1885 SG VI 942; *Nawsie Brzostockie* 1886 Bigo 128; *Nawsie Brzostockie* 1921 Sk XII 30; *Nawsie Brzostockie*, -wsia -kiego, *nawsiński* 1965 UN 58, 27. — Nazwa od ap. *nawsie*, por. *Nawsie* (1). Później z członem odróżniającym od n. wsi *Brzostek* (5), w formie wyrażenia przymiowego, a następnie przymiotnika. Lit.: RBiecz 35. IN

Nawsie Kołaczynie, wś, krośn., gm. Kołaczynie, 6,5 km na ptn. od Jasła: *Nawsie* 1794 Ga Dd1; *Nawsie koło Kołaczyc* 1855 Stup 141; *Nawsie Kołaczynie* 1885 SG VI 941; *Nawsie Kołaczynie* 1886 Bigo 128; *Nawsie Kołaczynie* 1921 Sk XII 16; *Nawsie Kołaczynie* 1952 UW 278; *Nawsie Kołaczynie*, -sia -kiego, *nawsiński* 1965 UN 58, 116; gw. *naſſe*, -a/naſſe *kołaczycke*, -a -ego, *naſſiejski*. — Nazwa od ap. *nawsie*. Później z członem odróżniającym od n. m. *Kołaczynie* (zob.), w formie wyrażenia przymiowego, a następnie w formie przymiotnikowej. IN

Nawsie koło Brzostka zob. *Nawsie Brzostockie*

Nawsie koło Kołaczyc zob. *Nawsie Kołaczynie*

Nawty, os., dawniej wś, elbl., gm. Godkowo, 13,5 km na wsch. od Pasłęka: dorfe czu *Naudin*, na kopii: *Nauden* (1351)XIV PrUr IV 587–8; *Nonten* 1402–08, *Nonten* 1427, *Dunthen* (!) 1448, *Nauthen* 1539 GermerSied 282–3; *Nauthen* 1543, 1578–79 HAPr V 57; *Nautten* 1600, 1652 GermerSied 283; *Naude* 1755 MpEnd; *Nauthen*, folw. i wś 1789 Goldb I 143; *Nauthen* 1796–1802 MpSchröt X; *Nauten*, folw. 1820 Wald 182; *Nauten*, dobra ryc. 1885 SG VI 935; *Nauten*, *Nawthen* — *Nawty*, dw. 1946 Ley I 83; *Nauten* — *Nawty*, -wt, *nawciński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nawty* — *Nauten*, wś 1951 Rosp 204; *Nawty*, *Nawt* 1981 WUN II 522. — Nazwa genetycznie prus. **Naut-ai* lub **Naud-ai*, od prus. n. os. **Naute*, por. *Nawtil*, *Nawtinte* lub **Naude*, por. *Naudyn* TAP 67–8. W ziemczonych zapisach nazwy regularne wahanie t : d. Do antropimów por. lit. n. os. *Nauteilis* (: prus. *nautin* 'bieda, nędza') Zinkevičius 176 oraz lit. n. os. *Naſdžius*, lot. n. m. *Nauditen* (: lit. *naudá* 'korzyść, zysk; zdobyć') I.pvž II 306. Nazwę spolonizowano w formie *Nawty* (zmiana u > w, l. mnoga pod wpływem zakończenia niem. -en), którą zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 106; Przyb-Balt 190–1. RP

Naw(un)seden zob. *Nowa Wieś Wielka* (3), *Nowosady* (5)

Nädlau zob. *Nadolice* (2)

Nädlingen zob. *Nadolice* (2)

Nädltitz zob. *Nadolice* (2)

Näglack zob. *Nieglawki*

Nądnia, wś, ziel., gm. Zbąszyń, 2,5 km na pld.-zach. od Zbąszynia: de *Naderze* (!) (1311) 1646, de *Nanden* (1320)1650 KW II 291, 357; de *Nandne* 1335, *Nandne* 1338 KW II 471, 512; de *Nöydnio* 1398 Lck I nr 2810; de *Nandno* 1403 KZPozn nr 1430; in *Nandnye* (1408)1468, de *Nyandno* (1424) 1620 KW V 135, 366; *Nyandna* 1424 KW VIII 304; *Nyadne* 1434, *Nadne* 1435, *Nyadno* 1449, *Nyqdnrya* 1450, *Nyqdnra*, *Nyatiye* 1452 SHGPn III 240; *Nadnye* 1510 NKs 162; *Nqdnrye* 1530 SHGPn III 240; *Nqdnrie* 1580–81 ŻDz XII 89; *Nandne* 1622–24, *Nqdnrie* 1775 PPozn(Tab 1, 91 i 7, 10); *Nqdnria*, niem. *Nandel* 1885 SG VI 943; *Nqdnria*, niem. *Nandel* 1921 Sk X 53, 148; *Nqdnria*, -ni 1981 WUN II 522. — Dawniej *Nqdzien*, *Nqdnrie*, *Nqdnria*, od n. os. **Nqdzien* (: przym. *nqdnry/hudny*, por. psł. rdzeń **nqd-//iud-* 'przemoc, bieda, strapienie' SE-Bor 355), z suf. -ja, -je, -ja. Efemerycznie w XV w. wystąpiła postać z suf. -no. Forma *Nqdnria*, utrwa-

Iona w XIX w., jest zapewne wynikiem adideacji do nazw z zakończeniem *-nia*. Nazwa niem. *Nandel* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 240–2; BańMorf 68, 87; PPozn 201; Sławski, Oboczność *o : u* w językach słowiańskich, SLOcc XVIII 265. ZZ

Nądnie zob. Nądnia

Nądno zob. Nądnia

Nądzień zob. Nądnia

Neber zob. Nawra (1, 2)

Neberg zob. Nibork

Neblin zob. Nobliny

Neblin(y) zob. Nobliny

Nebrau zob. Nebrowo

Nebrowo, dziś *Nebrowo Wielkie* i *Nebrowo Małe*, dwie wsi, elbl., gm. Sadlinki, 1,5 i 4 km na wsch. od Nowego: Johannes de *Neber* 1293 VPr II 32; Johannes de *Ever*, miles 1294 KetL 188; Johannes de *Ebere* (1303) Perl 546; czy *Nebrov* 1375, *Nebraw* 1396, czy *Nebra* 1406 UBP 114, 150, 178; *Eber* 1436 ZeitM XXX 10; *Nebrow* 1505 ZeitM XXV 26; *Nebraw* 1586 UBP 369; *Klein Nebrau* 1684 ZeitM XXXIV 32; *Nebrau* 1699 Font XXXIV 326; *Gross Nebrau*, *Klein Nebrau* 1752 ZeitM XXXV 29; Gr., Kl. *Nebrau*, dwie wsi 1789 Goldb II 156; *Nebrau* — *Nebrowo* 1879 KetN 90; *Nebrowo Wielkie*, niem. *Gross Nebrau*, *Nebrowo Małe*, niem. *Klein Nebrau* 1885 SG VI 944; *Gross Nebrau* — *Nebrowo Wielkie*, -a -kiego, *nebrowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Klein Nebrau* — *Nebrowo Małe*, -a *Małego*, *nebrowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nebrowo Wielkie*, -wa -kiego, *Nebrowo Małe*, -wa -łego 1981 WUN II 522. — Według historyków wieś w 1250 r. weszła w skład biskupstwa pomorzańskiego, a w latach 80. i 90. XIII w. była w posiadaniu braci z *Nawry* (1), stąd identyczne z nią zapisy niem. Zdaniem Górnowicza n. od n. os. **Neb(e)r*, będącej kontaminacją pol. n. os. *Niebor* SSNO IV 33 i niem. *Eber* (: im. typu *Eberhart*) Gott 165. W formach ziemczonych -ow, -aw, -au od niem. *Aue* 'teren położony nad wodą' Kluge 36 (wsi leżą nad Wisłą). Do nazwy dodano człon niem. *Gross* = pol. *Wielkie*, po wydzieleniu wsi *Klein Nebrau* = *Nebrowo Małe*. Lit.: Kwidzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1982, 270–2; Górnowicz, PMT IV 108. RP

Nebuzcowe zob. Niebuszewo

Nechlau zob. Niechlów

Necknin zob. Niekanin

Neczynici, os. niezidentyfikowana, leżała prawdopodobnie w okolicy Wągrowca, pil., lub Kcyni, bydż.: de *Neccinia* (!) 1243 KHist XL 192–3; de *Neczynici* 1258 KW I 327. — Wydawcy KW identyfikują ten zapis z wsią *Nieczajna* (1) (zob.), co wydaje się jednak wątpliwe. Na podstawie przytoczonych zapisów trudno ustalić formę nazwy. ZZ

Nedalin zob. Niedalino (1)

Nedejów zob. Nedeżów

Nedeżów, ws, zamoj. gm. Jarczów, 11,5 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Niedezow* (1409) 1614 ZDM V 93; *Niedezow* 1578 ŻDz XVIII/1, 210; *Nedezow* 1618–1764 Tarpoł 53; *Nedeżuw* 1751 Tarszel 158; *Nedezew* 1827 Tabella II 41; *Nedejów* (!) 1839 MpKwat VII 9; *Nedeżów* 1885 SG VI 945; *Nedeżów* 1921 Sk IV 107; *Nedeżów*, -żowa 1981 WUN II 522; gw. *nedeżuf*, -żowa, *niedyżofski*, też *niedyżuf*. — Nazwa od skróconej n. os. **Niediesz* (: *Dzierżysław*, por. *Niedieszowic* SSNO IV 40), z suf. -ów. Ukraińskie wpływy fonetyczne: -de- zamiast pol. -dzie-; w formie *Nedezow* *Ne-* zamiast pol. *Nie-*. Postać *Nedejów* zniekształcona. Lit.: Cz-Chelm 182. BCz

Nedlin zob. Niedalino (1)

Neeberg zob. Nibork

Negrepp zob. Niegrzebja

Nehmen zob. Niemoje, Niemojki (2)

Nehmer zob. Niemierze

Nehringswalde zob. Neryngowo

Nehrybka, ws, przem., gm. Przemyśl, 4 km na pld.-wsch. od Przemyśla: Iacobus de *Niechrebca* ... sitos in litore rivuli dicti *Niechrebca* (1363) ZDM V 436; *Nehrzebka* (1389) 1559 AGZ V 24; *Nerepka* 1426, *Negrzebka* 1443 MakPrz 187; *Nyehrebka* 1474, *Hnyerepka* (!) 1496 AGZ XVIII nr 1049, 2816; *Nyehrybka* 1558 ADP 2, k. 112; *Niechrebka* 1565 Luukr II 81; *Nehrobka* 1633 ADP 143, k. 123; *Nerybka* 1746 ADP 73, k. 153; *Nehrybka* 1851 Sch 19; *Nehrybka* 1885 SG VI 948; *Nehrybka*, -ki, *nehrybecki* 1966 UN 67, 43; *Nehrybka* — *Podgrodzie* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Podgrodzie* — *Nehrybka* 1981 MPol nr 7, poz. 61. — Od n. rz. *Nehrybka*, por. zapis z 1363 r., ta, od ukr. *ne hrebt* 'nie grzebać', oznaczała rzekę o spokojnym nurcie. Rieger wiąże n. z ukr. n. os. **Ni(e)hreb*. Zapisana w 1443 r. postać *Niegrzebka* jest odpowiednikiem polskim n. ukr. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Podgrodzie*, a w 1981 przywrócono n. historyczną. Lit.: MakPrz 181; Rieger, HE XVII 174. BCz

Neidau zob. Nidowo
 Neidenburg zob. Nidzica
 Neidenburg-Littfinken zob. Litwinki (2)
 Neiderer zob. Niedary (2)
 Neides zob. Niedysz
 Neidhof zob. Zazdrość (4)
 Neiditz zob. Niedzica
 Neiheide zob. Bieliszów
 Neime zob. Najmowo
 Neipirkoff zob. Niepierzchowo
 Neissbach zob. Potoczek (4)
 Neisse zob. Nysa
 Neissenfels zob. Ławica (3)
 Neisstał zob. Morzyszków
 Neitzkow zob. Nieckowo
 Nejbrow zob. Mościce Dolne
 Nejdak zob. Ogrodzieniec (1)
 Nejdorf zob. Mościce Dolne

Nejdyki, wś, olszt., gm. Iława, 5,5 km na płn.-zach. od Iławy: *Neuguth* ok. 1780 HAPr IV 315; *Neuguth* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Neuguth* — *Nejdyki* 1879 Kętn 101; *Nejdyki*, niem. *Neuguth* 1885 SG VI 949; *Neuguth* al. *Nejdyki* 1886 SG VII 15; *Nejdyki* — *Neuguth* 1941 Choj 115; *Neuguth* — *Nejdyki*, -yk, *nejdycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nejdyki*, -dyk 1981 WUN II 522. — Dawniej n. niem. *Neugut*, od niem. *neu* 'nowy' + *Gut(e)* 'dobro'. Nazwę polską *Nejdyki* wprowadził Kętrzyński, por. n. os. *Nejdek* SSNO IV 27, w l. mnogiej (ze zmianą suf. -ek > -ik/-yk), co urzędowo zatwierdzono po 1945 r. Nie jest wykluczone, że zaszła tu jakaś zbieżność z n. wsi *Nejdak*, niem. *Neudeck*, dziś *Ogrodzieniec* (1), położonej na zach. od tej miejscowości. RP

Nejgut zob. Nowe Siedlisko
Nekanowice zob. Nękanowice

Nekielka, wś, poznań, gm. Nekla, 11 km na wsch. od Kostrzyna: *Ollendry Nekielskie* 1789 MKI (Tab 47, 84); *Nekla* Ol. 1846 KsP 359; *Nekielskie* Hol. 1859 MpChrz; *Nekla*, olędry 1885 SG VI 949; *Nekielka*, niem. *Nekla Hauland*, wś 1921 Sk X 103, 148; *Nekielka* 1952 UW 81; *Nekielka*, -ki 1981 WUN II 522; — Dawniej n. zestawiona *Ollendry Nekielskie*, od przym. *nekielski* od n. m. *Nekla* (2) i ap. *olendry*, *holendry* (zob. *Holendry* (1)), niem. *Hauland*. Nazwa *Nekielka*, zaproponowana po 1918 r. przez Kozierowskiego, por. Koz V 612., stanowi uniwersalizację wcześniejszego zestawienia. ZZ

Nekielskie Holendry zob. *Nekielka*

Nekla (1), wś, bydż., gm. Dobrcz, 14 km na płn. od Bydgoszczy: de *Nakle* 1358, *Nakiel* 1358 KW III 105, 121; *Nakle* 1376 SHGKu(BR 134); *Nakla* 1489 Lupbrz 181; *Nakla* 1527 Vlad XI 65; *Nekla* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nekla* 1885 SG VI 949; *Nekla*, -li, *nekielski* 1972 UN 174, 30. — Według Smoczyńskiego i Rosponda n. od niepotwierdzonego ap. **nakiel* (< **na-kiln*) 'teren podmokły, zarosnięty wikliną'. Smoczyński tłumaczy rozwój przedrostkowego *Na-* > *Ne-* jako wynik pochylenia *a* > *o*, a następnie dialektalną wymowę *o* jako *ye*. Ta interpretacja kłóci się z faktami historycznymi i językowymi. Rospond wyjaśnia zmianę *Na-* > *Ne-* adideacją do negacji *nie*, *ne*. Przejście *Nakiel* > *Niekla* > *Nekla* jest trudne do objaśnienia. Zapis *Nakiel*, zupełnie odosobniony, jest być może błędem grafii lub odczytu. Lit.: Smoczyński, Onom XVIII 70, 72–4; RospSEMIG 243. AG

Nekla (2), wś, poznań, gm. Nekla, 8 km na pld.-zach. od Czarniejewa: de *Nekla* 1405 Koz V 65; *Nekla* 1435, de *Nyekla* 1437, de *Nyecla*, de *Nakyl* (!) 1449, *Nyekla* 1496, *Nykla* 1509 Koz II 504; *Neklya* ... *Nyeklya* 1510 NKs 60; *Neklia* 1578 ŻDz XII 207; *Nekla* 1618–20 PKal 163; z *Nekli* 1772 InwPozn II 98; *Nekla* 1885 SG VI 949; *Nekla* 1952 UW 81; *Nekla*, -li 1981 WUN II 522; gw. *nekla*, -li, *nekielski*. — Zapis *Nakyl* odosobniony, może być błędem grafii lub odczytu. Lit.: Smoczyński, Onom XVIII 70, 72–4; RospSEMIG 243. ZZ

Neklatz zob. *Niekładz*

Nektainen zob. *Niekwitajny*

Nektajny zob. *Niekwitajny*

Nelau zob. *Nielub*

Nelberg zob. *Nielbark*

Nelep zob. *Nielep*

Nelke zob. *Nialek*

Nielepkowyczi zob. *Nielepkowice*

Nemisch(en)hof zob. *Niemieńsko*

Nemitz zob. *Niemica* (1, 2), *Niemierzyn* (2)

Nemmin zob. *Niemierzyno* (2), *Uniemino*

Nemodleinsdorf zob. *Modlikowice*

Nemrin zob. *Niemierzyno* (1)

Nenadowa zob. *Nienadowa*

Nenkau zob. *Jasień* (1)

Nenkersdorf zob. *Drogomil*

Nensa zob. *Nędza*

Neobschütz zob. *Nieszkowice* (2)

Nepomucenów

Nepomucenów (1), wś, leszcz., gm. Kobylin, 5 km na płn.-wsch. od Kobylina: *Nepomucenowo*, os. 1885 SG VI 954; *Nepomucenów*, niem. *Nepomucenowo*, pustk. 1921 Sk X 38, 148; *Nepomucenów*, -*nowa* 1981 WUN II 522. — Nazwa od im. *Nepomucen* z suf. -*owo*, wtórnie -*ów*. ZZ

Nepomucenów (2), wś, piotr., gm. Żelechlin, 15 km na płn. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Nepomucenów* 1827 Tabella II 41; *Nepomucenów* albo *Nepomucynów* 1885 SG VI 953; *Nepomucenów* 1921 Sk I 150; *Nepomucenów* 1952 UW 101; *Nepomucenów* 1967 SM 736; *Nepomucenów*, -*nowa* 1981 WUN II 522. UW

Ner, wś, sier., gm. Wartkowice, 10,5 km na płn.-wsch. od Poddebic: *Nir* 1392 Łęcz II nr 4387, 4389; *Nyr* 1511 ŻDz XIII 190; *Nyr* 1511–23 ŁLB I 367; *Ner* 1552 ŻDz XIII 234; *Ner* 1827 Tabella II 41; *Ner* 1885 SG VI 954; *Ner* 1921 Sk II 51; *Ner*, -*ru*, *nerski* 1973 UN 47, 28. — Nazwa od n. rz. *Ner*, nad którą leży wieś, por. *Nir* (1136), *Nyr* (1232) XVI KW I 12, 121. Hydronim od ide. **nur-/neur-* (por. pol. *nurzać*). W XVI w. zmiana *y* > *e* przed spółgłoską sonorną *r*. Lit.: SHGŁęcz II 2; Babik 474–5; UdolphStud 175. EB

Nerbotin zob. Witów (10)

Nerdingis, wś zaginiona, leżała pod Straszewem lub na miejscu przys. Wiszary, elbl.: tres villas prutenicas Wadekowicz Stiessewite et hereditatem cuiusdam pruteni *Nerdingis* 1242 VPr I 51. — Nazwa od prus. n. os. *Nerdingis* (: ide. **ner-* 'maż' i **ding-* por. prus. n. os. *Dingo* Po-dynge, San-dinge TAP 70, 135–6, lit. *dingai*, aoryst od *diŋkti* 'gdziekolwiek przebywać, podziać się'). Człon **ner-* występuje też w postaci **nar-* por. n. os. *Nar-taute*, *Nar-wille* TAP 147; por. też n. jez. **Nerdingyn*, dziś Wardąg (: **ner-*, **nar-*, lit. *nierti*, *nār-d-yti* 'nurkować, zanurzać się' HE VIII 276–7). Lit.: Górniewicz, PMT IV 109; Sm I 97; Toporov Prus I 344–5; PrzybBalt 191. RP

Nerepka zob. Nehrybka

Nerki, wś, sier., gm. Pęczniew, 9 km na pld.-wsch. od Dobrej: *Nerki* 1827 Tabella II 41; *Nerki* al. *Nyrki* 1885 SG VI 955; *Nerki* 1902 Przew II 7; *Nerki* 1921 Sk II 117; *Nerki*, -*rek*, *nercki* 1973 UN 47, 17. — Nazwa od n. os. *Nerka*, *Nyrka* (: *nerka*, stp. *nyrka* 'narząd w organizmie człowieka') RymSEN II 144, w l. mnogiej. EB

Nerwigh zob. Nerwik

Nerwik, wś, olszt., gm. Purda, 12,5 km na pld.-wsch. od Barczewa: [Heinrich ... verschreibt] an

Nerweken 12 Hufen (1392) MWrm V 227; *Neruiken* 1615 RLWrm 274; *Nerwicken* 1656 Kolberg 260; *Nerwik* 1688 Birch 231; *Nerwiken* 1718 Wijaczka 419; *Nerwik* 1755 MplEnd; *Nerwick* 1789 Goldb I 149; *Nerwicken* 1795–1857 PospWrm 103; *Nerwick* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nerwik* 1820 Wald 173; *Nerwik*, niem. *Nerwigh* 1885 SG VI 956; *Nerwigh* — *Nerwik*, -*a*, *nerwicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nerwik*, -*ka* 1981 WUN II 522; gw. *nerzik*, -*żiku*. — Nazwa genetycznie prus., od n. os. *Nerwiks* 1358 MWrm II 270, też *Nerwike*, *Nerwicke*, *Nerwyk* TAP 70, 147. Najstarszy zapis dotyczy jeszcze nadania dla Prusa *Nerweken*; n. wsi pojawia się w 1615 r. Podstawa antroponimu niejasna, może ide. **ner-(v)-* 'zanurzać; kryjówka, jaskinia, pieczara', por. lit. *nierti* 'zanurzać, nurkować', *neris* 'bóbr', lub **ner-(t)-* 'siła, żywotność', por. do tego lit. n. os. *Nórbutas*, *Norėika* (: *nóras* 'pragnienie, wola', *norėti* 'pragnąć, chcieć') Zinkevičius 177, Lpvž II 332–3, z suf. -*ik*. Wydawcy SG XI 811 (za nimi Siciński) przytaczają błędnie informacje, że wś nosiła n. *Szawice*. Według PospWrm 153 była to n. młyna *Szawice* al. *Borowo* (zob. KętL 551), dziś nieznanego. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nerwik*, która nawiązuje do pierwotnej n. staropruskiej. Lit.: PospWrm 103; Biolik, HE VIII 276–7; PrzybBalt 191; Siciński, OSG VIII 75; ZGAE 1880, 260. RP

Nerwiki, os., dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 11 km na pld. od Górowa Iławeckiego: *fideli nostra Nerweike viginti et novem mansos in campo Perpelx* 1339 PrUr III 1829 (tu?); *Perpelauken* 1339 Bartoszyce 142; *bona Nerbiken* (1352) PrUr V 9; *Nerwiken*, *Nerweken* 1374 Ger 107; *Nerwyken*, *Nerwyk* 1374 MWrm II 525, 531; *Perpelleken* 1376, *Narwiken* 1389 *Perpelken* 1419 Ger 107, 120; *Perpelke* 1437 GZ 43; *Norbecke* 1584/85, 1624–25 HAPr V 76; *Nerfken* (*Narfken*), maj. ok. 1780 HAPr IV 313, 314; *Nerfken* od. *Narfken* Gut, Mühle 1789 Goldb I 144; *Nerfken* 1796–1802 MpSchröt XI; *Nerfken*, *dobra* 1820 Wald 107; *Nerfken*, *dobra* ryc. 1885 SG VI 955; *Nerfken*, *Narwiken* — *Nerwiki*, dw. 1946 Ley I 27; *Nerfken* — *Nerwiki*, -*ik*, *nerwicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nerwiki* — *Nerfken*, os. 1951 Rosp 204; *Nerwiki*, -*wik* 1981 WUN II 522. — Wieś miała dwie n. pruskie: **Per-pelk-au* (wtórnie może **Per-pel-lauk*, z adideacją do bardziej czytelnego prus. *lauks* 'pole'), potem **Nerweik-ai* (> **Nerwik-ai*), zniemczona jako *Nerfken*, pochodziła od im. odbiorcy nadania z 1339 r. Prusa *Nerweike*. Zapisy niem. nazwy wykazują regularne

substancyjne wahania *e : o : a*, *w : b*, *ei : e : i*, zakończenie *-en*: *-e* (Ger 214, 218, 220, 225). Nazwa **Per-pelk-ai* od prus. *per* 'przez' oraz *pelky* 'trzęsawisko'. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Nerwiki*, zgodnie z tradycją n. w l. mnogiej (odan-troponimicznych) na tym terenie. Lit.: Ger 107, 120; Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142; PrzybBalt 191. RP

Nery, wś, łódz., gm. Andrespol, 9 km na wsch. od Łodzi: *Nery* 1877 Zin I 410; *Nery* 1885 SG VI 956; *Nery* 1921 Sk II 64; *Nery*, *Ner* 1981 WUN II 522. — Od nazw. *Ner* RymSEN II 144, w l. mnogiej. EB

Neryngowo, wś, poznań., gm. Września, 6 km na pld.-wsch. od Wrześni: *Nehringwalde*, dom. 1885 SG VI 948; *Neryngowo*, niem. *Nehringwalde*, dobra 1902 MycPn 154; *Neryngowo*, niem. *Nehringwalde*, obszar dw. 1921 Sk X 120, 148; *Neryngowo*, -wa 1981 WUN II 522. — Dawna n. niem. *Nehringwalde* od nazw. *Nehring* (por. nazw. wybitnego sławisty Władysława *Nehringa*, ur. w 1830 r. w Kłecku) + *-walde*. Nazwę spolonizowano na wzór n. polskich z suf. *-owo*. ZZ

Nesekow zob. Niestkowo

Nesigode zob. Niezgoda (2)

Nesnachow zob. Nieznachowo

Nessau zob. Nieszawka (2)

Nesselgrund zob. Gajewo (2), Pokrzywno (2a)

Nesselwitz zob. Niesułowice (2)

Nessin zob. Nieżyn

Nestempohl zob. Niestępowo (2)

Netsche zob. Nieciszów

Netta, dziś *Netta Druga*, *Netta-Folwark* i *Netta Pierwsza*, trzy wsi, suwał., gm. Augustów, 7,5, 11 i 9,5 km na pld.-zach. od Augustowa: *Mieta* 1564, *Metę* 1565 WiśnAug 134; *Netha* 1576 Lupodl 113; *Neta* 1795 MpPerPd; *Netta* 1827 Tabella II 41; *Netta*, wś i folw. 1886 SG VII 5; *Netta*, wś i folw. 1921 Sk V 4; *Netta*, wś, kol. i folw. 1933 SkBy 1115; *Netta I*, *Netta II*, *Netta Folwark*, trzy wsi 1952 UW 154; *Netta Druga*, -ty -giej, *Netta-Folwark*, -ty -ku, *Netta Pierwsza*, -ty -szej, *necki* 1971 UN 151, 52, 53. — Początkowo *Meta*, potem *Neta*, od n. rz. *Meta/Netta* (per fluvium *Metha* (1358)1434 KkM 72, na rzece *Necznie* 1576 Lupodl 112), przepływającej w pobliżu wsi. Hydronim ma związek z rdzeniem **met-* lub **net-* (< **sna-*, **sna-* 'płynąć; wilgoć'). Falk rekonstruuje n. rz. jako **Met-is* i wiąże

ją z prus. *metis* 'rzut', lit. *mėsti*, *meti* 'rzucić, ciskać; odrzucić coś (daleko) od siebie; stracić'. W nagłosie n. rz. i n. m. nastąpiło przejście *m̃ > (m̃i > Ń >)* *n* pod wpływem gwar mazowieckich. Od XIX w. n. wsi z podwojoną spółgłoską *-t-*. Człony odróżniające od liczebników porządkowych *drugą*, *pierwszą* oraz od ap. *folwark*. Lit.: WiśnAug 134; Falk, ABS X 122-3; Biolik, HE XIX 133-4. EB

Nettkau zob. Nietków

Nettkow Deutsch zob. Nietkowice

Nettkow Polnisch zob. Nietków

Nettkow Schlesisch zob. Nietków

Nettschütz zob. Nieciecz (5)

Netzdorf zob. Niedzica, Wolsko

Netzkow zob. Nieckowo

Neu, Neue, Neuen, Neues (= Nowy, Nowa, Nowe) — pierwszy człon w złożonych n. niemieckich; zob. pod członem podstawowym, np. *Neu Beelitz* zob. *Beelitz*, *Neue Merine* zob. *Merine*. Tu zostawiono odsyłacze od n. niemieckich pochodnych od pierwotnych zestawień dwuwyrzowych oraz odsyłacze, które nie znalazły się w poprzednich tomach.

Neu Amerika zob. Chotyń

Neu Anspach zob. Niegosław

Neu-Bahnau zob. Nowe Banowo

Neu Bertung zob. Owczarnia (3)

Neu Borkow zob. Ciecierzycze (1)

Neu Damerow zob. Dąbrowa (98, 100)

Neu Dessau zob. Kosin (1)

Neu Dieckow zob. Dzikówko

Neu Dischenhagen zob. Dzieszkowo

Neu Dresden zob. Krępiny

Neu Düsterbeck zob. Orzesze (2)

Neu Falkenberg zob. Chabówko

Neu Fischbach zob. Strużnica

Neu Flachenseifen zob. Płoszczynka

Neu Garschau zob. Garzewko

Neu Haus zob. Nowy Dwór (27)

Neu-Hochzeit zob. Nowe Osieczno

Neu Jugelow zob. Gogolewko (2)

Neu Kuddezow zob. Chudaczewko

Neu Kugelwitz zob. Kowalewiczki

Neu Lagow zob. Łagówek

Neu Langkafel zob. Krasnołęka (2)

Neu Lebus zob. Nowy Lubusz

Neu Malzkow zob. Małczkówko

Neu Martinshagen zob. Grabówko (4)

Neu Mecklenburg zob. Zwierzyn (2)

Neu Schiemannen zob. Nowiny (10c)

Neu Ulm zob. Osów (1)
 Neu Walden zob. Bielawy (20)
 Neu Warnsdorf zob. Karłowice (1)
 Neu Werder zob. Korzyścienko, Maliniak (2)
 Neubahnen zob. Nowe Banowo
 Neuberg zob. Nowa Góra (3), Nibork
 Neuherlin zob. Berlinek (2)
 Neubersdorf zob. Nieborowice
 Neubersteich zob. Kuźnia Nieborowska
 Neubork zob. Borek (8)
 Neubraa zob. Brda Nowa
 Neubruch zob. Gaj (27), Zarośle Cienkie
 Neubrück zob. Nowe Mosty, Wartosław
 Neubrücken zob. Niezdrowice
 Neudamerau zob. Dąbrowa (3)
 Neudamm zob. Dębno (3)
 Neudammen zob. Dębno (7)
 Neudeck zob. Dębnowice (15), Jabłonów (1),
 Ogrodzieniec (1), Nowiny (23)
 Neudeich zob. Landzmierz
 Neudims zob. Najdymowo
 Neudorf (1), wś nieistniejąca, leżała wzdłuż
 dzisiejszej ul. Komandorskiej we Wrocławiu:
Noua villa (1350) K 433; *Nouauilla* 1353 LandB
 nr 294, 406; *Newdorf* ok. 1630, *Neudorff* 1743–
 –46, *Dorf Neudorf* 1794 DomWr 51; *Neudorf*
Commende 1845 K 433. — Pierwsze zapisy łac.
Nova Villa, pol. *Nowa Wieś*, od XVII w. niem.
 tłumaczenie *Neudorf*, od *neu Dorf* 'nowa wieś'.
 Człon odróżniający *Commende* pochodzi stąd,
 że wieś ta w latach 1362–1810 pozostawała
 w posiadaniu zakonu joannitów. Lit.: SNGŚI VIII
 126; DomWr 51. JCh
 Neudorf (2), wś dziś nieistniejąca, leżała
 wzdłuż zach. odcinka dzisiejszej ul. Nowowiejskiej
 we Wrocławiu: *Newdorff* (1420) K 435; *New-*
dorf 1430, *Neudorff* 1483, *Neudorff* 1540, *Polnisch*
Neudorf 1794 DomWr 52; *Polnisch-Neudorf* 1845
 K 435. — Nazwa niem. *neu Dorf* 'nowa wieś'.
 Od XVIII w. z członem *Polnisch*, w celu odróż-
 nienia od n. m. *Neudorf* (1), zob. Lit.: SNGŚI VIII
 126; DomWr 52. JCh
 Neudorf zob. Borowa Wieś, Bredynki, Ciec-
 ierzyn (3), Czerwieniec (2), Giżycko, Koście-
 rzyce, Łozice (1), Maszków (1), Naborów, No-
 wa Wieś (2, 3, 4a, 8, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21,
 23, 24, 24b, 37, 38, 40a, 45, 47a, 54, 54a, 65,
 65a, 65d, 65e, 65f, 87, 91a, 96, 97, 98, 99, 100,
 118), Nowa Wieś Chełmińska, Nowa Wieś Elc-
 ka, Nowa Wieś Głubczycka, Nowa Wieś Go-

szczańska, Nowa Wieś Grodziska, Nowa Wieś
 Kartuska, Nowa Wieś Kącka, Nowa Wieś Kłodz-
 ka, Nowa Wieś Królewska (1, 2, 3), Nowa Wieś
 Książęca, Nowa Wieś Kwidzińska, Nowa Wieś
 Legnicka, Nowa Wieś Lęborska, Nowa Wieś
 Lubinińska, Nowa Wieś Mała (1, 3, 4), Nowa
 Wieś Niemczańska, Nowa Wieś Oleska, Nowa
 Wieś Ostródzka, Nowa Wieś Prudnicka, Nowa
 Wieś Przywidzka, Nowa Wieś Reszelska, No-
 wa Wieś Rzeczna, Nowa Wieś Strzelecka, No-
 wa Wieś Szlachecka (1), Nowa Wieś Szropska,
 Nowa Wieś Tworoska, Nowa Wieś Ujska, No-
 wa Wieś Wielka (1, 3), Nowa Wieś Wrocław-
 ska, Nowa Wieś Zbąska, Nowa Wieś Złotoryj-
 ska, Nowa Wioska (1, 2, 3, 6), Nowe Siodło,
 Nowawieś, Nowice (2), Nowina (3), Nowole-
 sie, Polanowo (3), Polska Nowa Wieś, Prosin-
 ko, Przyborze (3), Sitno (7), Strużnica, Zawsie
 Neudorf Adelig zob. Nowa Wieś (98), Nowa
 Wieś Szlachecka (1), Nowa Wieś Szropska
 Neudorf a. Groditzberge zob. Nowa Wieś
 Grodziska
 Neudorf am Berge zob. Nowa Wieś Pod-
 górna
 Neudorf am Rennwege zob. Nowa Wieś
 Złotoryjska
 Neudorf b. Argenu zob. Żyrosławice
 Neudorf b. Bad Dirsdorf zob. Nowa Wieś
 Niemczańska
 Neudorf b. Breslau zob. Nowa Wieś Wroc-
 ławska
 Neudorf b. Kanth zob. Nowa Wieś Kącka
 Neudorf b. Radojewo zob. Nowa Wieś (65d)
 Neudorf b. Schwersenz zob. Nowa Wieś (65e)
 Neudorf b. Steinau zob. Sitno (7)
 Neudorf b. Wronke zob. Nowa Wieś (55)
 Neudorf bei Bernstadt zob. Pielgrzymowi-
 ce (4)
 Neudorf bei Juliusburg zob. Nowosiedlice
 Neudorf-Buden zob. Budy (28)
 Neudorf Culmisch zob. Nowa Wieś Cheł-
 mińska
 Neudorf Deutsch zob. Nowina (3)
 Neudorf Fürstlich zob. Nowa Wieś Książę-
 ca
 Neudorf Gross zob. Nowa Wieś (37a)
 Neudorf Hauland zob. Nowa Wieś (65d)
 Neudorf Karge zob. Nowa Wieś Kargowa
 Neudorf Klein zob. Nowa Wieś (37a), Nowa
 Wieś Mała (3)

Neudorf Königlich zob. Nowa Wieś (96), Nowa Wieś Królewska (1, 2, 3)

Neudorf Kulmisch zob. Nowa Wieś Chelmińska

Neudorf Lednogóra zob. Nowa Wieś Lednogórska

Neudorf-Niechanowo zob. Nowa Wieś Niechanowska

Neudorf Polnisch zob. Nowolesie, Polska Nowa Wieś

Neudorf Schloss zob. Nowa Wieś (118)

Neudorf Sulau zob. Sulimierz (2)

Neudorf (Roth-) zob. Czerwieńiec (2)

Neudorf-Tworóg zob. Nowa Wieś Tworowska

Neudorf von Welczek zob. Nowa Wieś (24b)

Neudorfer Vorwerk zob. Nowa Wieś Zbąska

Neudörfchen zob. Nowa Wioska (2)

Neudörfel zob. Michałowek (3), Nowa Wioska (6, 7, 8)

Neudörfel am Hartenberge zob. Podgórna

Neudörfel am Krähenbusch zob. Wrony (2)

Neue Bernow zob. Barnówko

Neue Krug zob. Chmieliniec (1)

Neue Welt zob. Nowy Świat (5), Siemczyno

Neuedorf zob. Koślinka (1)

Neueiche zob. Dąbrówka (82)

Neuekrug zob. Chmieliniec (1)

Neuen zob. Nowa, Nowiny (28)

Neuen Gärten zob. Nowe Zagrody

Neuen Morren zob. Gościńowo

Neuen Schäferei zob. Glinik (1)

Neuen Schlosse zob. Nowogród Bobrzański

Neuenburg zob. Nowogrodziec, Nowogrodek Pomorski

Neuendorf (1), wś dziś nieistniejąca, położona ok. 13 km na płn.-wsch. od Drezdenka, złączyła się z sąsiednią wsią Przeborowo, gorz.: *Neuendorf* 1608, *Neuendorf* 1673 SHGNM (Neuhaus 10). — Nazwa niem. od *neu Dorf* 'nowa wieś'. BCz

Neuendorf (2), wś zaginiona, leżała w okolicy Szadzka, dziś szczec.: *Nigendorf* 1539 PomKirch I 267; *Neuendorf* 1784 Brüg II 271. BCz

Neuendorf zob. Chrościk, Czarnowo (12), Folwark (1), Gajec, Giżycko, Jabłonowo (6), Nagórze (1), Nowa Wieś (8, 15, 16, 17, 18, 45, 87, 90, 98), Nowa Wieś Elcka, Nowa Wieś Iławecka, Nowa Wieś Kętrzyńska, Nowa Wieś

Kartuska, Nowa Wieś Lęborska, Nowa Wieś Mała (1, 2, 3), Nowa Wieś Przywidzka, Nowa Wieś Wielka (3), Nowa Wioska (2), Nowe Siodło, Nowosadki, Nowosady (5), Ogorzele, Piaseczno (10), Prosinko, Przęsocin, Sumki

Neuendorf a.d. Insel Wollin zob. Wiselka

Neuendorf an der Lubiath zob. Lubiaków (1)

Neuendorf b. Massow zob. Jarosławki (2)

Neuendorf bei Guttstadt zob. Nowa Wieś Mała (1)

Neuendorf bei Heilsberg zob. Nowa Wieś Wielka (3)

Neuendorf Höhe zob. Nowina (1)

Neuendorf (Post Mariensee) zob. Nowa Wieś Przywidzka

Neuendorf-Kämmereidorf zob. Nowinka (5)

Neuenfeld, os. włączona do Brzeżnicy, kosz., gm. Biały Bór: *Nuenfelt* 1397 HKS 153; *Nyenfelde* 1411 SHGPG. — Nazwa niem. od *neu Feld* 'nowe pole'. Lit.: Schnitz, Die Stadt Baldenburg 127. WK

Neuenhagen zob. Czarne (13), Dobiesławiec, Jezierzany (2), Jeżyczki, Niwki (5)

Neuenhof zob. Garbek, Kuchnia (2), Neu-hof, Nowy Dwór (14a), Piaski (5a)

Neuenkirchen zob. Dołuje

Neuenrode zob. Nowa Ruda (2)

Neuensee zob. Ligota Wielka (1)

Neuensorge zob. Glinik (1)

Neuenwalde zob. Nowojowiec

Neuesdorf zob. Zaborowo (9)

Neuewiese zob. Duraczewo

Neufasten zob. Inulec

Neufähr zob. Górki (7)

Neufeld zob. Nowiny (7), Peplówek (2), Trzebiele, Władysławowo (9), Zagony (2)

Neufelde zob. Białskie Pole, Poradów (2)

Neufinken zob. Jabłonki (1)

Neufliess zob. Baranowo (5)

Neuforst zob. Mrówki (3)

Neufuhrwerk zob. Nowy Folwark (7)

Neugarten zob. Nowe Zagrody

Neugarthof zob. Słownkowo

Neugol(t)z zob. Golce (2)

Neugrund zob. Nowieczek

Neugut zob. Bolesławowo (1), Nowa Wieś (40, 41, 88), Nowe Dobra

Neuguth zob. Nejdyki, Nowa Wieś (41, 88), Nowe Siedlisko

Neuguth bei Fraustadt

- Neuguth bei Fraustadt zob. Nowa Wieś (41)
 Neuguth bei Reisen zob. Nowa Wieś (39)
 Neugüthchen zob. Nowe Siedlisko
 Neuahain zob. Gaj (12)
 Neuhammer zob. Jagodzin, Nowa Kuźnia (1, 2, 3)
 Neuhaus, ws. zaginiona, leżała w Nowej Marchii w pobliżu Krosna Odrzańskiego, ziel.: *Neuhaus* 1779 Brügg I 273. — Nazwa niem. od *neu* *Haus* 'nowy dom'. BCz
 Neuhaus zob. Chalupki (8), Nowica (3), Nowiny (28), Nowoszów, Nowy Dwór (11)
 Neuhaus b. Armenheide zob. Sławoszewo (2)
 Neuhausen zob. Łaziska (9)
 Neuheide zob. Nowiny (7a)
 Neuheim zob. Dąbrówka (5), Niewierz (2)
 Neuheit zob. Nowiny (7a)
 Neu-Hochzeit zob. Nowe Osieczno
 Neuhoft lub Neuenhoft, ws. zaginiona, położona na pln.-zach. od Morąga, olszt.: *Neuen Hof* 1475, *Neuhoff*, wüstes, unbesetites Dorf 1540, 1578, *Neuenhof*, Vorwerk 1600, 1647, 1699 *GermerSied* 285. — Nazwa niem. od *neu(en)* 'nowy' i *Hof* 'dwór'. RP
 Neuhoft zob. Biedaszkki (1), Bogdanów (5), Garbek, Józefówek (1), Mogilica, Nowa Wieś Kościerska, Nowęcin, Nowiny (5a), Nowy Dwór (3, 5, 6, 8, 8a, 10, 12, 14a, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21b, 24, 25, 26, 27, 30), Nowy Dwór Bratiański, Nowy Dwór Królewski, Nowy Dwór Prudnicki, Nowy Dwór Wejherowski, Orzeszkowo (4), Osieczce, Pilnik, Zelki, Zwierzyn (2)
 Neuhoft b. Gollnow zob. Łozienica
 Neuhoft b. Wiesegrade zob. Nowoszyce
 Neuhoft Remonteamt zob. Nowielice
 Neuhoft zob. Zelki
 Neuhoftchen zob. Nowy Dworek (3), Nowy Dwór (31)
 Neuhoft zob. Osieczce (1)
 Neuhoftel zob. Nowa Wieś Kościerska
 Neuhoften zob. Nowy Dwór (9)
 Neuhofterfelde zob. Nowiec
 Neuhoft zob. Niewiemko
 Neuhoften zob. Łozice (1), Nowe Huty
 Neukirch zob. Nowa Cerekwia, Nowa Cerekiew (1, 2, 3), Nowy Kościół, Polska Cerekiew, Żerniki (13a)
 Neukirch Deutsch zob. Nowa Cerekwia
 Neukirch Höhe zob. Pogrodzie
 Neukirch Polnisch zob. Polska Cerekiew
 Neukirchen zob. Bełczna, Polska Cerekiew
 Neuklenz zob. Niekłonicie
 Neukretscham zob. Nowa Karczma (3)
 Neukrug zob. Grzybowice (2), Nowa Karczma (1, 2)
 Neuland zob. Niwki (6), Niwnice, Niwniczki, Nowy Świat (13)
 Neuland-Hagendorf zob. Gradów (1)
 Neulaskon zob. Łoskoń
 Neulanghorst zob. Orliniec
 Neulände zob. Potrzebowo (1)
 Neuleese zob. Leśno (3)
 Neuleipe zob. Lipowa (5)
 Neulinden zob. Jurańcice
 Neumalchow zob. Malechówko
 Neumannshof zob. Lubieszewo (1)
 Neumannshöh zob. Większyce
 Neumark zob. Czarnowo (8), Nowe Miasto Lubawskie, Nowica (1)
 Neumarkt zob. Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Targ (1, 2)
 Neumittelwalde zob. Międzybórz (1)
 Neumoithiennen zob. Chmielówka (3)
 Neumühl zob. Czapla (2), Młynki (1b), Namyslin, Nowy Młyn (1a, 3), Rokicie (5)
 Neumühle zob. Ostrowiec (11)
 Neumünsterberg zob. Nowa Kościelnica
 Neundorf zob. Dłużec (1), Nagórze (1), Nowa Wieś (18, 19, 37, 87, 100), Nowa Wieś Mała (3), Nowa Wieś Złotoryjska, Proszówka, Zalesie (62), Złotogłowie
 Neundorf b. Kanth zob. Nowa Wieś Kącka
 Neundorf-Liebenthal zob. Nagórze (1)
 Neundorfer Vorwerk zob. Nowa Wieś Zbąska
 Neunhuben zob. Dziewięć Włók (1, 2, 3)
 Neun(i)(t)z zob. Niwnica
 Neurakitt zob. Rokiciny (2)
 Neurese zob. Unieradz
 Neurode zob. Karczowska, Nowa Ruda (2), Stara Huta (13)
 Neusalz zob. Nowa Sól
 Neusarben zob. Sarbka (1)
 Neusaß zob. Nowa Wieś Hławecka
 Neuscheune zob. Mystki (1)
 Neuschloss zob. Nowe Grodzisko
 Neuschlosshammer zob. Nowy Zamek
 Neuschönfeld zob. Zwierzyn (1)
 Neuschutten zob. Dąbrówka (84)

Neusiedel zob. Karchów
 Neusorge zob. Kłopotnica (1)
 Neustadt zob. Wejherowo
 Neustadt an der Warthe zob. Nowe Mias-
 to nad Wartą
 Neustadt bei Pinne zob. Lwówek (2)
 Neustadt Schloss zob. Wejherowo-Zamek
 Neustädte zob. Bolesławów (8), Nowe Mia-
 steczko
 Neustädter-Ellerwald zob. Gozdawa (2)
 Neustädterwald zob. Gozdawa (2)
 Neustettin zob. Szczecinek
 Neuteich zob. Chelst (1), Nowy Staw (1)
 Neuteicherhinterfeld zob. Kącik (1)
 Neuteichsdorf zob. Stawiec (1)
 Neuvorwerk zob. Brzostówko, Nowy Dwór
 (29), Nowy Dwór Górski, Nowy Folwark
 (2, 4, 5, 6, 7)
 Neuvoelkingen zob. Ochódno
 Neuwaldau zob. Dragowina
 Neuwalde zob. Blizocin (2), Dubiel, Nowy
 Las, Wioska (4)
 Neuwarp zob. Nowe Warpno
 Neuwasser zob. Dąbki (4)
 Neuwedell zob. Drawno, Świąciny
 Neuwehr zob. Broniewiaki
 Neuweide zob. Niepażyce
 Neuwelt zob. Nowy Świat (1)
 Neuwieck zob. Kobyle (2)
 Neuwiese zob. Gutków (3), Nowe Łąki
 Neuwiesen zob. Spaliny
 Neuwitz zob. Nowice (1)
 Neyde(n)borg zob. Niebrzydowo
 Neymannshof zob. Lubieszewo (1)
 Neymanowo zob. Lubieszewo (1)
 Nędza, wś, kat., gm. Nędza, 10,5 km na płn.-
 -wsch. od Raciborza: *Nendza* 1620 Drz II 362;
Naensa 1743 SNGŚI VIII 130; *Nendza* XVIII Urb
 II 386; *Nensa* 1784 Z III 162; *Nendza*, *Nędza* 1845
 K 429; *Nędza*, al. *Bogata Nędza*, wś 1886 SG VII
 29; *Nędza* — *Nendza* 1896 D 131; *Nendza* 1900
 Myc 38; *Nędza* (*Nensa*) — *Buchenau* 1939 Prus
 52; *Buchenau* — *Nędza*, -y, *nędzański* 1946 MPol
 XXV nr 142; *Nędza*, -dzy 1981 WUN II 522; gw.
nynza. — Nazwa od ap. *nędza*; w zapisach niem.
 pol. nosowe *ę* oddane przez *en*. Wieś założona
 w 1620 r. w ubogiej okolicy leśnej i nazwana
Bogata Nędza, w przeciwieństwie do urodzajnej
 okolicy na lewym brzegu Odry. Niemiecką n. *Bu-*
chenau wprowadziła administracja hitlerowska.

Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Nędza*. Lit.:
 SNGŚI VIII 130; BorGŚI 112. JCh

Nędzrzew (1), wś, kał., gm. Opatówek, 2 km
 na wsch. od Kalisza: *Nandzrzewo* (1209)1549
 KW I 45; *Nadzrzewo* 1507 SHGKI(ASK 12, 22);
Nędzrzewo 1511–23 ŁLB II 66; *Nędzrzewo* 1564–
 –65 Luwlkp I 212; *Nędzrzewo* (*Nadzrzewo*) 1579
 ŻDz XII 131; *Nędzrzewo* 1674 MKI(ASK 74, 137);
Nędzrzew 1775 MKI(Tab 19, 3); *Nędzrzów* 1789
 MKI(ASK 108, 14); *Nendzrzew* 1827 Tabella II
 41; *Nędzrzew* 1877 Zin I 410; *Nędzrzew* 1886
 SG VII 29; *Nędzrzew* 1902 Przew II 7; *Nędze-*
szew (!) 1921 Sk II 20; *Nędzrzew* 1952 UW 68;
Nędzrzew, -wa 1981 WUN II 523; gw. *nenzeżef*,
 -eva, *nenzeżeski*. — Nazwa od n. os. **Nędzrz*,
 por. ap. *nędzarz*, też n. os. *Nędzca* (: stp. *nędzca*,
nędzić 'nękać, męczyć, dreczyć, gnębić, trapić'
 Sstp V 137) SSNO IV 30, z suf. -ewo, -ew, przejś-
 ciowo -ów. Forma *Nędzrzewo* powstała w wyni-
 ku przejścia -erz- > -yrz-. Zanotowano też postać
Nędzeszew. Lit.: Nieckula, -ov- 139. ZZ

Nędzrzew (2), wś, ploc., gm. Witonia, 11 km
 na płn.-wsch. od Łęczycy: *Nandzrzewo* 1388,
Nandzrzewo 1390 Łęcz I nr 736, 1699; *Nędzrzewo*
 1396 Łęcz II nr 5362; *Nandzrzewo*, *minori Nadze-*
rzewo 1399 Łęcz I nr 6200, 6236; *Nandzrzewo*
 1409 KW V 163; *Nadarzewo*, *Nedzrzewo* 1511–23
 ŁLB II 487, 488; *Nędzrzewo* 1576 ŻDz XIII 86;
Nędzrzew 1793 MpPerŁęcz; *Nędzrzew* 1827 Ta-
 bella II 41; *Nędzrzew* 1886 SG VII 29; *Nędzrzew*
 1921 Sk II 60; *Nędzrzew*, -wa, *nędzrzewski* 1972
 UN 43, 39; gw. *nynzażef*, -eva, *nynzażeski*. — Nazwa
 wykazuje wahania formantów -owoll/-ewoll/-ew.
 W XIV w. n. występuje z łac. członem odróżnia-
 jącym od przym. *minor* 'mniejszy'. Lit.: SHGŁęcz
 II 2–3; Nieckula, -ov- 139. EB

Nędzrzewo zob. Nędzrzew (1, 2)

Nędzrzów zob. Nędzrzew (1)

Nędzin zob. Łędzin

Nędzrzewo zob. Nędzrzew (1)

Nękanowice, wś notowana do 1967 r., krak.,
 gm. Nowe Brzesko, 10 km na pld.-wsch. od Pro-
 szowic: *Nakanouice* (1276)1358 KMłp I 108; de
Mikanowic (!) (1279)XVII Kkk I 111; *Nakanouice*
 (1331)1358 KMłp I 220; *Nekanowice* (1441)XVIII
 KMłp IV 384; *Nankanowicze* 1449 ZDM III 321;
Lankanowicze (!) 1470–80 DB III 77; *Nankanowycze*
 1498 Matr II nr 1337; *Nakanowicze* 1529 LR 125;
Nakanowicze 1553 Matr V/1, nr 6111; *Nikanowice*
 1581 ŻDz XIV 8; *Nykanowice* 1629 RPobKr 100;

Menkanowice 1680 Rej 100; *Nekanowice* 1783–84 SHGKrMat 197; *Nękanowice* 1787 Spis 341; *Mękanowice* 1789 SHGKrMat 197; *Nękanowice*, ws 1886 SG VII 29; *Nękanowice*, folw. 1902 Przew II 7; *Nękanowice*, -wic, cz. Hebdowa 1964 UN 13, 63; *Nękanowice* 1967 SM 736; gw. *neykanovič/menkanovič*, -ic, *neykanoski/menkanoski*. — Nazwa od n. os. **Nakan*, **Nękan*, z suf. -owice. Do n. os. por. stp. *nękać* 'usiłnie namawiać, nakłaniać, nalegać, przymuszać' Sstp V 139, gw. *nękać* (psl. **nukati*) SEBor 355–6. Późniejsze zmiany postaci nazwy są związane z przekształceniami samogłoski nosowej: *q* > *ę*, wykazują też zanik nosowości. Forma *Mękanowice* jest rezultatem adideacji do ap. *meka*. Lit.: RKrak 111.

IN
Netkowo, os., dawniej ws, gorz., gm. Recz, 5 km na wsch. od Recza: *Na(n)tikow* 1336 CdB A VIII 106; *Nantkow* 1337 SHGNM(Landb 25); *Natikow* 1397, *Mantke* 1524 CdB A XVIII 153, 210; *antke* (!) 1572 SHGNM(Ost 109); *Nandigkow* 1608 SHGNM(Eichstedt 244); *Matcow* (!) 1618 MpLub; *Nantikow* 1789 MpGillyPom; *Nantikow* 1833 MpUMbl 1331; *Nantikow* — Netkowo, -wa, *netkowski* 1947 MPol XXV nr 111; Netkowo, -wa 1981 WUN II 523. — Nazwa od n. os. **Netko* (**Nantko*), por. *Nanker* SSNO IV 13 (: *Nandger* < gockie *nanthian*, stwniem. *nenden* 'ważyć się na coś' FörstPN 1148), z suf. -ow(o). Nazwa niem. *Nantikow* jest substytucją fonetyczną n. polskiej; por. też n. w. *Nantkow* 1350 CdB A XVIII 20. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Netkowo*. BCz

Netne, ws, rad., gm. Stromiec, 9 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Netne*, -nego, cz. wsi Bobrek 1964 UN 18, 21; *Netne*, -nego 1981 WUN II 523. — Nazwa może od *netny* 'ponętny, powabny', na określenie ładnego miejsca, lub od *net* 'przynęta' SW III 247, z suf. -ne. UB

Netno, ws, kosz., gm. Drawsko Pomorskie, 9,5 km na ptn. od Drawska Pomorskiego: *Nothagen* 1388 SHGNM(Sello I nr 293–295); *Nutagen*, *Nutthagen* 1411, *Nothagen* 1413 SHGNM(Repertorium nr 359, 382); *Nuthagen* 1540 SHGNM; *Nothhagen* 1618 MpLub; *Nuthagen* 1789 MpGillyPom; *Nutthagen* 1836 MpUMbl 968; *Nuthagen* — Netno, -na, *nęcieński* 1947 MPol XXV nr 111; Netno, -na 1981 WUN II 523. — Dawna n. niem. od n. os. *Not/Nut* (: *Nodobert*, *Notfred* Gott 369) + -hagen. Niewykluczone, że n. wsi łączyć można z rdzeniem **hnōd-*, por. n. niem. *Nothhausen*, *Nudow*, od n. rz. *Nuthe* (: ide. **ken-* 'drapać, trzeć,

skrobać' stsaks. *hnōa* 'szpara, rowek', stwniem. *hnuo*, *nuoa*, *nuot*, *hnōd* 'rów, dolina'). Wieś leży nad jeziorem, więc takie objaśnienie byłoby możliwe. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Netno* na wzór n. m. z suf. -no, dopatrując się w n. pierwiastka słowiańskiego. Lit.: FörstON II 409–10; Schlimpert, BN III 144–6. BCz

Netrzne zob. Wnetrzne

Nialek, dziś Nialek Wielki, ws, i Nialek Mały, cz. wsi Adamowo, dawniej ws, ziel., gm. Wolsztyn, 2 i 4 km na pld.-zach. od Wolsztyna: *Gelenov Noleho* 1155 SUR I 21; de *nalco* 1237 SUR II 90; de *Nalch* (1238)1560–67 KW I 182; *Nalcho* 1292, *Nalco* 1311 KW II 62, 291; in *Nalek* (1380)1546–47, *Nalke* (1384)XVII KW III 500, 542; *parvo Nalko* 1394 Lek I nr 1763; *Nalek* 1400 RWlkp I nr 436; *Minor Nalko* 1403 KZPozn nr 1523; *Nyalko* 1404, *Nalko Minus* 1408, *Maior Nalko* 1413, *Nyalek* 1420, *Minor Nyalko*, *Minor Nyalek* 1420, *Mainus Nalko* 1421, *Nalki* 1423, *Naleczsko* 1423, *Nialek* 1425 SHGPn III 244, 245; de *Maiori Nyalko* 1426, ... *Maiego Nyaku* (!) 1432 RWlkp III nr 1454, 1168; in *Nyalek* 1440 AC II nr 1084; *Mainus Nyalkowo* 1448, *Minus Nialko* (1456)1646, *Myali Nyalek* 1473 SHGPn III 244, 245; *Nyalek*, in *Minori Nyalek* 1510 NKs 165, 216; *villas Nialek Maiorem et Minorem* (1527)XVII SHGPn(APP Kl. Obra B3, 254–258); *Nialek* 1530 SHGPn III 244; *Nialek* 1580–81 ŻDz XII 78; *Nialek Wielki* 1622–24 PPozn(Tab 1, 79); ze wsią *Nialek Mały* 1632 SHGPn(PP 6, 128–134v); *Nialek Mały*, niem. *Klein Nelke*, folw., *Nialek Wielki*, niem. *Gross Nelke*, ws 1886 SG VII 30; *Nialek*, niem. *Klein Nelke*, ws, *Nialek Wielki*, niem. *Gross Nelke*, folw. 1921 Sk X 117, 148; *Nialek Wielki*, -lka -kiego, *Nialek Mały*, -lka -łego 1981 WUN II 523; gw. *ńauek mały*, -ka -ygo, *ńauek veľki*, -ka -igo, *ńauecki*. — Nazwa od n. pobliskiego jez. *Nialko*, dziś *Nialeckie Jezioro*, por. *Nyalko* 1445 SHGPn(PG 2, 115v), ad finem lacus *Magnus Nyaleczske* 1446, magnum lacus *Nyalek* 1493 SHGPn III 243. Nazwa jez. od przym. *mialki* 'płytki, niegłęboki' SpXVI, XIII 334, ze zmianą nagłosowego *M-* > *ń-*, zapewne pod wpływem -l-, a w n. m. — ze zmianą rodzaju gramatycznego. Człony odróżniające początkowo łac., od przym. *parvus* 'mały', *magnus* 'wielki' (też w stopniu wyższym), potem pol., od przym. *mały*, *wielki* (okresowo niem. *Klein*, *Gross*). Lit.: SHGPn III 244–9; PPozn 177, 201; NDz II 454, 592; BańMorf 64. ZZ

Niankowo zob. Jankowo (12)

Nianków zob. Jankowo (12)

Niborg zob. Nibork

Nibork, wś, olszt., gm. Sorkwity, 11 km na wsch. od Biskupca: *Neeberg* (*Neuberg*) ok. 1780 HAPr IV 313, 314; *Neuberg*, wś 1785 Goldb III 135; *Neuberg* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nehberg*, *Neberg*, *Neberku* ok. 1850 SzczesTeka 34; *Neberg* — *Niborg* 1879 KętN 178; *Neberg*, *Nibory* 1885 SG VI 944; *Niborg*, niem. *Neberg* al. *Neeberg*, wś 1886 SG VII 31; *Niborg* — *Neberg* 1941 Choj 115; *Neberg* — *Nibork*, -a, *niiborski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nibork*, -ka 1981 WUN II 523; gw. *niibork*, *neborck*. — Według historyków wieś powstała ok. 1700 r. Nazwa wsi pochodzi od nazw. dawnego właściciela dóbr sorkwickich von *Groebe*na, czytanego wspak (*Neboerg*). Okresowo używano też n. niem. od przym. *neu* 'nowy' i *Berg* 'góra'. W zapisie *Neeberg* występuje człon *Nee-*, będący wynikiem ściągnięcia formy średnim. *nige*. Nazwę spolonizowano jako *Neberk*, *Niborg*, przejściowo też *Nibory*; po 1945 r. ustalono brzmienie *Nibork*. Człon *-berg* przejęto jako *-bork* (*-borg*), co może świadczyć o mieszaniu się adaptacji członu *-berg* i *-burg*. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 172; CzNiem 160. RP

Nibork zob. Nidzica

Nibork Drugi, wś, olszt., gm. Nidzica: *Nibork Drugi*, -ka -giego 1981 WUN II 523. — Brak innych poświadczeń. Nazwa zestawiona, dyferencyjna wobec n. *Nibork*. RP

Nibory zob. Nibork

Niburg zob. Nidzica

Nicenia zob. Niecenia

Nicgóra zob. Nidzgora

Nichałki zob. Michałki (4)

Nicheln zob. Niechlód

Nichorcz zob. Niechorz

Nichtbrot zob. Owsianka

Nichtsfelde zob. Nicponia

Nicgóra zob. Nidzgora

Niciki zob. Nieckowo

Nick, wś, ciech., gm. Lidzbark, 17 km na zach. od Działdowa: *Nineczsko* (!) 1401, *Niczsko* 1409 Płon nr 65, 1426; *Niczsko* 1413 Cruc III 167; z *Nyczka* (1422) 1616 Lupłoc 70; *Nyczsko* 1426 MkM I nr 549; *Nyczko* 1481 UAC nr 463; *Nyczk* 1498 Lupłoc 159; *Nicz Ecclesiastica*, *Nicz Zaszyny* 1578 ŻDz XVI 56, 65; *Nieck kościelny* 1784 MpPerPl; *Nick* 1827 Tabella II 41; *Nick* 1886 SG VII 32; *Nick* 1952 UW 19; *Nick*, -ka, *nicki* 1971 UN 170, 9.

— Nazwa z suf. *-sk(o)*, od n. rzeki *Nida*, górnego biegu Wkry, od której utworzono też n. mta *Nidzica*. O etymologii n. rzeki zob. *Nida*, *Nidzica*. W wyniku ubezdźwięcznienia (*Nidsko* > *Nicsko* > *Nicko*) i zmiany rodzaju powstała forma *Nick*. W 1. połowie XVI w. wieś została podzielona na dwie części: *Nick-Sasina* i *Nick Kościelny*. Człony odróżniające od im. właściciela działu, por. Dorota żona *Sasina* 1488 SHGPi 209, i od przym. *kościelny*, wskazującego na rodzaj własności. Lit.: SHGPi 209; Rospond, -ask- 191; UdolphStell 182. UW

Nickelhorst zob. Galkowo

Nickelsberg zob. Odoje (2)

Nickelsberg-Försterei zob. Rzeźniki

Nickelsberge zob. Kamionka (27)

Nickelschmiede zob. Kowalice

Nickelsdorf zob. Mikołajki (6), Mikołajki Pomorskie, Mikołajowa, Mikołajowic (1), Mikołajów (6), Mikoszowa, Mikoszków, Mikuszowice Śląskie, Nikielkowo

Nickelshagen zob. Liksajny

Nickelshorst zob. Galkowo

Nickelswalde zob. Mikoszewo

Nickelwerke zob. Szklary (5)

Nickern zob. Niekarzyn

Nicklaucken zob. Mikołajki (2)

Nickl(a)usdorf zob. Mikołajki Pomorskie

Nickla(y)cken zob. Mikołajki (2)

Nicki zob. Kamianki-Nicki

Nickl(a)usdorf zob. Mikołajki Pomorskie

Nicko zob. Nick

Nickolschmiede zob. Kowalice

Niclasdorf zob. Mikołajki (6), Mikołajów (6)

Nicolai zob. Mikołów

Nicolai Villa zob. Mikoszowa, Mikoszków

Nicolaiken zob. Mikołajki (2, 4)

Nicoldorf zob. Niegoszów

Nicponia, wś, gdań., gm. Gniew, 1 km na pld. od Gniewu: *Nicponia*, od *Nitzponie*, wś 1789 Goldb II 162; *Nitzponie* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nicponia* 1879 KętN 88; *Nicponie*, *Nicponin* al. *Nicponia*, niem. *Nichtsfelde* 1886 SG VII 33; *Nicponie*, niem. *Nichtsfelde* 1921 Sk XI 19, 82; *Nicponin* (*Nietzfelde*) 1925 Krzep 77; *Nicponia* 1952 UW 195; *Niecponie* 1964 Mp-25(Tczew); *Nicponia* 1967 SM 737; *Nicponia*, -ni 1981 WUN II 523. — Pierwotnie zapewne n. karczmy *Nicponia*, *Nicponie*, *Nicponin*, a ta od n. os. *Nicpoñ* RymSE II 146 (: *nicpoñ* 'człowiek mało wartościowy; hultaj'). Wariant *Nicponia* może być

wynikiem derywacji fleksyjnej od wyrażenia *do Nicponia*; odmianka *Nicponie* może polegać na pluralizacji nazwy, natomiast *Nicponin* może pochodzić od innej formy nazwy, por. n. os. *Nicponin* RymSE 146 (: *nic po nim*), ze zmianą *n-m > n-n*. Istnieje też hipoteza o topograficznej motywacji nazwy. Nazwa niem. *Nichtsfelde* (: *nichts* 'do niczego' i *Feld* 'pole'). Warianty *Nicponin* i *Nicponia* wykazują różnicę morfologiczną (suf. *-in/-ina*) i paradygmatyczną (końcówka dopełniacza *-a*). Lit.: Smoczyński, JPol LIII 281-2; Treder, JPol LV 196-9; Bugalska, PMT VI 70. WK

Nicponia zob. Chałupy

Nicponie (1), cz. kol. Czerkiesy, dawniej wś, częst., gm. Pajęczno: *Nicpoń* 1877 Zin I 410; *Nicpoń*, kol. 1886 SG VII 33; *Nicpoń*, kol. 1902 Przew II 7; *Nicpoń*, wś 1921 Sk II 89; *Nicponie* 1962 Mp-25(Pajęczno); *Nicponie*, wś 1967 SM 737; *Nicponie*, -ni 1981 WUN II 523. — Początkowo *Nicpoń*, n. o charakterze żartobliwym, zob. *Nicponia*; wtórnie n. w l. mnogiej. Lit.: Smoczyński, JPol LV 281. EB

Nicponie (2), os. notowana do 1951 r., przejściowo wś, położona 3 km na płd.-wsch. od Kwidzyna, elbl.: *Liebenthal*, folw., *Nitzponie*, leśn. 1789 Goldb II 128, 163; Unterförsterei *Nicponie* 1796-1802 MpSchröt XV; *Nicponie* 1839 Mp-Kwat III 1; *Liebenthal* ok. 1850 ZeitM XX 51; *Liebenthal* 1884 SG V 20; *Nicponie* — *Liebenthal* 1941 Choj 115; *Liebenthal* — *Nicponie*, -ni, *nicpoński* 1946 MPol XXV nr 142; *Nicponie* — *Liebenthal* 1951 Rosp 204; gw. *mińuosna*. — Początkowo n. niem. *Lieb(en)thal*, od zniemczonej n. rz. *Liwa* = *Liebe* i *Tal* 'dolina'. Oboczna n. *Nicponie* przejęta z pierwotnej n. leśniczówki, zob. *Nicponia*. Polska gw. n. *Miłosna* jest tłumaczeniem niem. *Lieb(en)*, por. niem. *Liebe* 'miłość', z suf. *-na*. Lit.: Smoczyński, JPol LIII 281; Górniewicz, PMT IV 90, 113. RP

Nicponie zob. Nicponia

Nicponin zob. Nicponia

Nicpoń, cz. wsi Słupczka, dawniej wś, koniń., gm. Kłodawa: *Nicpoń* 1877 Zin I 410; *Nicpoń*, wś 1886 SG VII 33; *Nicpoń* 1921 Sk II 28; *Nicpoń*, -ponia, *nicpoński*, wś 1970 UN 82, 22; *Nicpoń*, -nia 1981 WUN II 523. — Etymologię n. zob. *Nicponia*. Lit. Smoczyński, JPol LIII 281. EB

Nicpoń zob. Nicponie (1)

Nicuschendorf zob. Niegoszów

Nicwałd, wś, tor., gm. Gruta, 9 km na płn.-zach. od Radzyna Chelmińskiego: *Engelswalde* (1341)1650 PrUr III 253; *Engelswalde* 1377 Kętl. 124; *Engelswalde* przed 1416 GZ 15; *Engelswald* 1435 Froel I 229; *Nyswalde* 1521 Matr IV/1, nr 3947; z *Niswaldem* 1565 Lumalb 147; *Niszwald* 1570 ŻDz XXIII 20; *Nisswalde* oder *Engelswald* 1581, *Nicwald* 1650 Froel I 229; *Nicwaldt* 1667-72 Font VI-X 717; *Nitzwalde* 1796-1802 Mp-Schröt XV; *Nicwald*, niem. *Nitzwalde* 1886 SG VII 33; *Nicwald* (*Nitzwalde*) 1925 Krzep 77; *Nicwald* 1952 UW 50; *Nicwald*, -du, *nicwaldzki* 1971 UN 178, 12. — Nazwa niem. *Engelswalde* od n. os. *Engel* (: *Engelhart* lub od *Engel* 'anioł') Brech I 405 + *Wald* 'las'. W XVI w. wymiana pierwszego członu na *Nis*, *Nitz*-, od niem. n. os. *Nis*, *Nitz* (: *Nicolaus* lub *Dionysius*) Gott 366, 155. Nazwa, spolonizowana w XVII w. jako *Nicwald* (substytucja fonetyczna *-walde* jako *-wald*), funkcjonuje do dzisiaj. Lit.: SHGCh 84; CzNiem 132. WK

Nicz zob. Kuźnica Nyczowska

Niczonów, wś, szczec., gm. Karnice, 15,5 km na płn.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Niczenow* 1321 PU VI 58; *Niczenow* 1321 LorSNH 80; *Nitznen* 1618 MpLub; *Nitznow* 1789 MpGilly-Pom; *Nitznow* 1834 MpUMbl 601; *Nitznow* 1886 SG VII 161; *Nitznow* — *Niczonów*, -owa, *niczonowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niczonów* 1952 UW 209; *Niczonów*, -nowa 1981 WUN II 523. — Nazwa pochodzi chyba od n. os. **Niczen*, **Niczon*, por. *Nicz*, *Niczo*, *Niczek* SSNO IV 31 (: *Mikołaj*), z suf. *-ów*. Nazwa niem. *Nitznow* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w brzmieniu *Niczonów*. Lit.: LorSNH 89; RzDuma II 44-5. BCz

Niczsko zob. Nick

Niczyporowszczyzna zob. Nikiforowszczyzna

Nida, wś, kiel., gm. Morawica, 8 km na płd.-wsch. od Chęciny: *Nyda* 1470-80 DB I 453; *Nyda* 1508 ŻDz XV 484; *Nyda*, *Nida*, in villa *Nida* 1529 LR 23, 24, 376; *Nyda* 1573 ŻDz XIV 277; *Nida* 1787 Spis 396; *Nida* 1827 Tabella II 41; *Nida* 1886 SG VII 36; *Nida* 1952 UW 115; *Nida*, -dy, *nidziański* 1966 UN 23, 50. — Od n. rz. *Nida*, lewego dopływu Wisły, por. fluviorum *Nyda* (1135) HE XVI 95, *Nida* (1271) KMłp II 130, a ta od hydronimicznego rdzenia ide. **nejd*-/i/**nīd*- 'płynąć'. Wieś leży nad Czarną Nidą. Lit.: KSand

133; KopKiel 296; Rozwadowski, *Studia nad nazwami wód słowiańskich*, 295; UdolphStell 181–5; Rymut, *HE* XVI 95–6; Babik 181–3 (z wykazem wcześniejszej literatury). IN

Nida zob. Ruciane-Nida

Nida Sobkowska zob. Sobków-Nida

Nidbork zob. Nidzica

Nidecke zob. Windak

Nidek, wś, biel., gm. Wieprz, 8 km na płn.-wsch. od Kęt: de *Nidek* 1325–27 *MVat* I 129; *Nidek* (1364) *XVI ZDM* I 144; Mikolas Vrochna z *Nidku* 1520 *LKrak* 99; *Nidek* 1529 *LR* 9; *Nidek* 1581 *ŽDz* XIV 99; *Nidek* 1765 *Žyd* 419; *Nidek Dolny i Górny*, dwie wsi 1886 *SG* VII 37; *Nidek* 1921 *Sk* XII 36; *Nidek* 1952 *UW* 274; *Nidek*, -dka, *nidecki* 1964 *UN* 16, 77. — Etymologia n. niejasna. Za podstawę należałoby przyjąć n. rz. **Nida* (zob. wyżej), z suf. -ek; wieś leży nad potokiem Wieprzówką oraz drugim bezimiennym, zob. *SG* VII 37. Przejściowo wieś uległa podziałowi na dwie jednostki, stąd w n. zestawionych człony odróżniające od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: *LKrak* 99. IN

Nidenchin zob. Kazimierzów (16)

Niderste Langennaw zob. Długopole (2)

Nidewitz zob. Niedźwiedź (13)

Nidom, wś, pozn., gm. Czarniejewo, 3 km na płn.-wsch. od Czarniejewa: *Nidome* 1239 *KW* I 556; *Nydome* 1329 *KW* II 435; *Nidomow* 1331 *Cruc* I 111; *Nydome* 1357 *KW* III 84; de *Nidome* 1386 *Lek* I nr 78; de *Nidomy* 1449 *KorPrał* II 128; *Nydom* 1459 *AC* II nr 557; *Nydom* 1511–23 *ŁLB* I 38; *Mydom* (1559) *VisitGn* 642; *Nidom* 1580 *ŽDz* XII 153; *Nidom* 1618–20 *PKal* 208; *Nidom* 1802–03 *MpGillyPr*; *Nidom* 1886 *SG* VII 38; *Nidom* 1921 *Sk* X 113; *Nidom*, -mia, *nidomski* 1967 *UN* 77, 6. — Od n. os. **Nidom*, por. *Niedom* (: *Niedomysł*) *SSNO* IV 37, z suf. -je; w XV w. zmiana rodzaju na męski, przejściowo też n. z suf. -ów. Odosobniony zapis *Mydom*, o ile nie jest błędny, wskazuje na asymilację *n-m > m-m*. Lit.: *Koz* I 190, V 66. ZZ

Nidowo, wś, elbl., gm. Nowy Staw, 8 km na wsch. od Nowego Stawu: *Nydow* (1356) 1405 *PrUr* V 235; *Nydow* ok. 1399 *ZHM* 31; *Nydlaw* 1408 *MKB* 214; *Nidau*, z *Nydowem* 1565 *Lumalb* 21, 26; *Neidau* 1582 *ŽDz* XXIII 90; *Nidowo*, wsi *Nidowa* 1590 *Font* XLVIII 18; *Nidowo* 1649 *Font* LII 66; *Nidowo* 1682 *Font* V 38; *Niedau* 1796–1802 *MpSchröt* X; *Nidowo*, niem. *Niedau* 1886 *SG* VII 38; *Niedau* —

Nidowo, -a, *nidowski* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Nidowo*, -wa 1981 *WUN* II 523. — Górniewicz przypuszcza, że w n. tkwi hydronimiczny rdzeń ide. **nejd-//nld-*, por. wyżej *Nida*, a więc n. została utworzona od n. rz. **Nida*, z suf. -owo. Nazwa rzeki, nad którą leży wieś, jest poświadczona jednak dopiero w XIX w., por. *Niedauer Mühlgraben* 1862, *Niedauer Lake* 1902. Może więc n. pochodzi od niem. n. os. *Neid*, *Nied* *Gott* 364 + -ow, -au albo od pol. n. os. *Nid* (: niem. *Nied*) *RymSEN* II 147. Lit.: Górniewicz, *PMT* IV 113, 257. WK

Nidwitz zob. Niedźwiedź (1)

Nidzgora, wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 6 km na pld.-zach. od Szreńska: *Nyzgora* 1497 *Matr* II nr 815; *Nyedźgora* 1519, *Nyczgora* 1531 *SHGP* 208; *Nidzgora* 1578 *ŽDz* XVI 65; *Nizgora* 1784 *MpPerPl*; *Niedźgóra* 1827 *Tabella* II 42; *Nicgóra* 1877 *Zin* I 410; *Nicgóra* 1886 *SG* VII 32; *Nicgóra* 1921 *Sk* I 95; *Nidzgora* 1952 *UW* 19; *Nidzgora*, -ry 1981 *WUN* II 523. — Etymologia n. niejasna. Wydaje się, że pierwotnie mogła to być **Nidziska Góra*, od n. rz. *Nida*, z suf. -ska + *góra*. Postać *Nidzgora* powstała w wyniku elipsy części sufiksальной przymiotnika. We wsi znajduje się stożkowate grodzisko, pochodzące z VI–VII w., położone na wzniesieniu na skraju doliny rz. Milotki, dopływu Nidy. Może n. określała więc miejsce górujące w okolicy nad Nidą. Lit.: *SHGP* 208–9. UW

Nidzica, mto, olszt.: Stat *Nydlburg* 1381 *VPr* III 197; in *Nidemburg* 1389 *VPr* IV 83; per eum *Nydenburg* 1404, in *Nydenwurk ... Nydborg ... Nydwork* 1413 *Cruc* III 93, 158, 159; de civitate *Mambors* (!) 1413 *Cruc* III 164, przyp. 2; de *Nydlburg* 1413 *Cruc* II 165; in *Nydeburg*, in *Nidebrog* 1413, castrum *Nidburg* 1414 *Cruc* III 168, 176, 227; *Nydenburg* 1414 *MWRm* V 499; in *Nyedbork* 1417 *Czer* nr 586; *Nidinburg*, *Nidenburg* 1437 *GZ* 77, 83; *Nydlberk ... Nydlbork* 1472 *KkM* 255; *Neidenburg* 1482, *Neydenburg* 1485 *Font* XLI 141, 334; de *Neydenburgk* 1489–1503 *MWRm* VIII 26; *Neydenburg* 1508 *Font* XIV 326; *Neydenburg* 1526, *Neydenburg*, *Naydenburgum*, *Naydembg* 1594 *MWRm* VIII 202, 355; et indicio *Nidburgensi* 1667–72 *Font* VI–X 428; *Neidenburg* 1783 *MpPerMz*; *Neidenburg* poln. *Nidborg* 1789 *Goldb* I 143; w *Niburgu* 1809 *Font* LVI 286; *Neidenburg*, *Nidborg* ok. 1850 *Szcześ-Teka* 50; *Neidenburg* — *Nibork* al. *Nidbork* 1879 *KętN* 189; *Nibork* (*Nydenburg*) 1882 *KętL* 340; *Nibork*, *Nidbork* albo *Niedzbork*, niem. *Neidenburg* 1886 *SG* VII 31–2; *Neidenburg* — *Nidzica*, -y, *ni-*

dzicki 1946 MPol XXIV nr 44; *Neidenburg* — *Nidzica* al. *Nibork*, *Nidbork*, *Niedzbórz* 1946 Ley I 63; *Nidzica*, -cy 1981 WUN II 523. — Nazwa niem. *Neidenburg*, z członem od *Burg* 'zamek', w n. spolonizowanej -*borg*, -*bork*. Człon *Neiden-* jest ponowiony z niem. n. rz. *Nida* (n. gór. biegu Wkry), por. ad fluvium *Nidam* 1260 Wel 44, *Nyda* 1343, *Nide* 1381, *Neyde* 1420 Ley II 192. Hydronim jest uznawana za pruski, od rdzenia **nejd-/nīd-* 'płynąć', podobnie jak n. jez. *Nidajno* Biolik 156, zob. też *Nida*. Spolonizowana postać zapisana została już w początku XV w. jako *Niedbork*/*Nidbork*, a podstawą przejęcia była zapewne postać z wokalizmem -i-. Wahanie w nagłosie *Nid-/Ni-* wynika z uproszczenia -*db-*. Postaci *Niedzbork*, *Niedzbórz* są dalszą polonizacją n. niem. Nazwa współczesna, ustalona po 1945 r., jest derywatem od n. rz. *Nida*, z suf. -*ica*. Lit.: Ger 108; CzNiem 160; PrzybBalt 192; UdolphStell 182; RospSEMiG 244; RymNmiast 159. RP

Niebensin zob. Niebędzino

Niebędzino, os., dawniej wś, słup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 8 km na ptn.-zach. od Lęborka: villa *Vansyn* (1338?) PrUr III 154; *Ungebansin* 1375, *Unibansino* [1400] SHGPG(KKG 149, 255); *Wubamsino* ok. 1400, *Vuybamsius* 1437 LorSNH 137; *Unybamsino* 1438 GZ 124; *Niebądzino* 1534 Inwwłoc 117; *Wobbensin*, *Nebbenzin* 1608 LorSNH 137; *Nebantzin* 1618 MpLub; *Niebędzino* 1648 RP 197; *Niebensin* 1688, *Niebendzin* 1756 LorSNH 137; *Niebendzin* 1789 MpGillyPom; *Niebędzino*, niem. *Gross Wobensin*, wś, *Niebędzinko*, niem. *Klein Wobensin*, wś 1886 SG VII 38–9; *Wobensin* (*Niebensin*) — *Niebędzino*, -*na*, *niebędzyński* 1948 MPol XXV nr 14; *Niebędzino*, -*na* 1981 WUN II 523. — Początkowo *Uniebądzin*, *Uniebądzino*, od n. os. **Uniebąda*, z suf. -*in(o)*; por. czes. n. m. *Uněbuz*. W XVI w. pojawiła się modyfikacja postaci **Uniebądzin* w formie *Niebądzino*, *Niebędzin*. Nazwa niem. *Wobbensin*, *Niebensin* są fonetycznymi substytucjami n. polskiej. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Niebędzino*. Lit.: LorSNH 137; TrautmElb I 43; Rosppond, -*ja* 143. BCz

Niebyszczany, wś, krośn., gm. Sanok, 7 km na pld.-zach. od Sanoka: *Nyebyszczany* (1376) Fast 118, przyp. 325; *Nyebyszczany* (1398), *Nebiszczani* (1404) ZDM I 280, 326; *Nybyszczany* (!) 1425, *Nebyszczani* 1448 AGZ XI nr 172, 2606; de *Nyebyszczana* 1501 AGZ XVI nr 2791; *Niebyszczany* 1589

ŻDz XVIII/1, 51; w *Niebieszczanach* 1607 RZl 166; z... *Niebieszczanami* 1787 MJ 19, XV, 77, 73; *Niebieszczany* 1851 Sch 117; *Niebieszczany* 1886 SG VII 39; *Niebieszczany* 1952 UW 285; *Niebieszczany*, -*czan*, *niebieszkański* 1965 UN 71, 54; łemk. *Nebeszczany*. — Nazwa z suf. -*any* może określała metaforycznie ludzi mieszkających *pod niebem*, a więc na górze, na terenie wysoko położonym, od przym. *niebieski* 'odnoszący się do nieba, firmamentu' Sstp V 152. W formie *Niebyszczany* ukr. -i- < -e- w sylabie zamkniętej. Według Stieberta etymologia n. niejasna, być może n. określała przybyszów z jakiegoś obszaru **Niebieskie*. Możliwe też pochodzenie jaćwieskie, od n. os. *Nebēst(a)s*, co według Makarskiego niezbyt prawdopodobne na terenie tak odległym od Jaćwieży. Lit.: SHGsk II 154–7; MakSk 115; Riegłemk 196; SŁ I 34. BCz

Niebioso, wś, sier., gm. Brzeźnio, 11,5 km na pld. od Sieradza: *Niebiosa* 1877 Zin I 411; *Niebioso*, os. 1886 SG VII 39; *Niebiosa*, kol. 1902 Przew II 7; *Niebioso*, wś 1921 Sk II 94; *Niebioso*, -*bios*, *niebioski* 1972 UN 50, 6. — Początkowo *Niebiosa*, później *Niebioso*, od ap. *niebiosia*, *niebiosy* 'niebo' SW III 257. EB

Niebyszczany zob. Niebieszczany

Niebo, wś, kiel., gm. Koriskie, 4,5 km na pld. od Koriskich: *Niebo* 1827 Tabella II 41; *Niebo* 1886 SG VII 39; *Niebo* 1902 Przew II 7; *Niebo* 1952 UW 116; *Niebo*, -*ba*, *niebowski* 1966 UN 24, 45. — Nazwa od ap. *niebo* 'pozorne sklepienie nad ziemią, przestworza nad ziemią, firmament, uważane popularnie za siedzibę boga; królestwo niebieskie' Sstp V 156. Być może n. określała metaforycznie miejsce żyzne, urodzajne, pięknie położone. Lit.: KopKiel 44. IN

Niebo zob. Niwy (5)

Niebocko, wś, krośn., gm. Dydnia, 7 km na wsch. od Brzozowa: *Nyeboczko* 1455, *Nyeboczsko* 1457 AGZ XI nr 3239, 3373; villam *Nieboczsko* *Wolia* 1460, *Neboczkwola* 1461 AGZ XI nr 3576, 3604; *Nyevoczsko* 1466, *Nyevodsko* 1484 AGZ XVI nr 309, 1668; *Nyeboczko* 1508 ŻDz XVIII/1, 118; w *Nieboczu* (!) 1562 RZl 67; *Nieboczko* 1589 ŻDz XVIII/1, 53; *Nieboczko* 1645 ADP 64, 18; *Niebocko* 1794 Ga Dd1; *Niebocko* 1860 Sch 106; *Niebocko*, wś 1886 SG VII 39; *Niebocko* 1952 UW 275; *Niebocko*, -*ka*, *niebocki* 1964 UN 54, 41. — Może pierwotnie **Niewodsko* > *Nie(-b)ocsko* (-b- < -v-, w związku z zachwianiem repartycji tych głosek;

-cs- < -ds-) > *Niebocko* (-ck- < -csk-); n. od ap. *woda*, z przeczeniem *nie-* i suf. *-sko*. W n. zestawionej dodatkowy człon od ap. *wola*. Według Riegera n. może pochodzić od n. os. **Niebok*. We wsi notowana w 1542 r. n. potoku *Niebocko*, por. fluviolum *Nieboczko* 1542 AGZ XIX nr 3140. Lit.: SHGsk II 157-9; MakSk 115-6; Rieger, HE III 49. BCz

Nieboczac zob. Strękowa Góra

Nieboczowy, wś, kat., gm. Lubomia, 6 km na pld.-wsch. od Raciborza: *Neboczow*, *Nebozow* (1290)1575 SUr V 396; *Neboczowo* 1416, *Nyebotzow* 1531, *Nebotzuow* 1532 Drz II 363; *Nebotschow* 1567 Urb I 212; *Neboczow* 1652, *Nieboczuw* 1680 J II 4, 648; *Niebotschau* 1743 SNGŚl VIII 131; *Niebotschau* 1784 Z III 162; *Niebotschau*, *Nieboczowe* 1845 K 445; *Nieboczowe*, niem. *Niebotschau* 1886 SG VII 39; *Nieboczowy* (*Niebotschau*) 1920 PrusŚG 51; *Nieboczowy* 1952 UW 258; *Nieboczowy*, -czów 1981 WUN II 523. — Od n. os. **Nieboch* (por. stczes. n. os. *Bocz*, z negacją, lub od *nie boczyc się*), z suf. *-ów*, *-owo*, wtórnie *-owy*. Nazwa zniemczona jako *Niebotschau*. Lit.: SNGŚl VIII 131; Borek, Studia Polonistyczne XIV-XV 56; BorGŚl 133; Stojanowska, RKJWr V 187. JCh

Nieborowice, wś, kat., gm. Pilchowice, 7,5 km na pld. od Gliwic: *Neborowicz* (1407) K 445; *Neborowicze* pusty (1482)XVI CdSil VI 113; *Neborowitze* (1531) K 445; pogo *Nieborowice* 1679, *Nieborowice* 1680 J II 105, 649; ex *Nieborowitz* 1687/88 J II 404; *Nieborowitz* 1743 SNGŚl VIII 131; *Nieborowiz* 1783 Z II 344; *Nieborowitz*, *Nieborowice* 1845 K 445; *Nieborowice*, niem. *Nieborowitz* 1886 SG VII 41; *Nieborowice* (*Nieborowitz*) — *Neubersdorf* 1939 Prus 52; *Neubersdorf* — *Nieborowice*, -ic, *nieborowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nieborowice*, -wic 1981 WUN II 523. — Od n. os. *Niebor*, *Niebor* (: *Borzy-gniew*, z negacją, lub od psl. **ne boriti* 'nie walczyć') SSNO IV 33, z suf. *-owice*. Nazwa zniemczona jako *Nieborowitz*. Nazwę niem. *Neubersdorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieborowice*. Lit.: SNGŚl VIII 131; BorGŚl 178. JCh

Nieborowitzer Hammer zob. Kuźnia Nieborowska

Nieborowo, wś, szczec., gm. Pyrzyce, 8 km na pln.-zach. od Pyrzyce: *Ysingher* (1226)1450 PU I 294; de *Ysingher* (1302) PU IV 63; *Isingen* 1618 MpLub; *Isinger* 1789 MpGillyPom; *Isinger* 1833

MpUMbl 1326; *Isinger* — *Nieborowo*, -wa, *nieborowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nieborowo* 1952 UW 212; *Nieborowo*, -wa 1981 WUN II 523. — Nazwa niem. *Isinger*, od nazw. rodziny niem. *Isinger*, por. n. os. *Itzinger* (: *Isaak*) Gott 270. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Nieborowo*. Lit.: Rz-Duma II 191. BCz

Nieborowo zob. Nieborów (2)

Nieborowska Kuźnia zob. Kuźnia Nieborowska

Nieborów (1), cz. Stąporkowa, dawniej wś, kiel., gm. Stąporków: *Nieborów* 1827 Tabella II 41; *Nieborów* 1877 Zin I 411; *Nieborów* 1886 SG VII 41; *Nieborów*, wś 1902 Przew II 7; *Nieborów*, kol. 1921 Sk IV 10; *Nieborów* 1952 UW 117; *Nieborów*, -rowa 1966 UN 24, 72; *Nieborów*, os. 1967 SM 737; *Nieborów*, -rowa 1981 WUN II 523. — Od n. os. *Niebor* SSNO IV 33, z suf. *-ów*. Lit.: KopKiel 194. IN

Nieborów (2), wś, skiern., gm. Nieborów, 13,5 km na pln.-zach. od Skierniewic: *Nyeborowo* (1414-25)1456 SHGRw(MK 389v-90); *Nyeborow* 1439 SHGRw(ADP perg. 247); *Nyeborowo* 1451 Kkm 216; *Nyeborow* (1458), *Nyeborowo* (1462) Ploc I 240, 251; *Neyborowo* 1470 SHGRw(MK 341, 12-12v); *Nyeborowo*, *Nyeborow* 1511/12 VisitGn 75, 76; *Nyeborow* 1511-23 ŁLB II 270; *Nieborów* 1579 ŻDz XVI 141; w *Nieborowie* 1789 Luraw 154; *Nieborow* 1792 MpPerRw; *Nieborów* 1827 Tabella II 41; *Nieborów* 1839 MpKwat III 4; *Nieborów* 1886 SG VII 40; *Nieborów* 1952 UW 95; *Nieborów*, -rowa, *nieborowski* 1973 UN 44, 30. — Początkowo *Nieborowo*, wtórnie *Nieborów*. UW

Nieborów zob. Niebrów

Nieborza, wś, ziel., gm. Siedlec, 10,5 km na pln.-zach. od Wolsztyna: *Neboriz* (1312)1646 KW II 292; *Neborza* (1380)1546-47 KW III 500; *Neborza* 1388 Lek I nr 370; *Nieborza* (1401)XVI KW VII 10; *Neborza* 1406 SHGPn III 249; *Nyeborze* 1423 Koz II 505; *Nieborza* (1431)1620 KW V 510; *Nyeborza* 1496 Matr II nr 586; *Neborsa* 1510 NKs 166; *Nieborza* 1580-81 ŻDz XII 86; *Nieborza* 1622-24 PPozn(Tab 1, 87); w *Nieborzu* 1670-75 Koz V 66; *Nieborza* 1789 PPozn(Tab 8, 20); *Nieborze* 1886 SG VII 41; *Nieborza* 1921 Sk X 116; *Nieborza* 1952 UW 85; *Nieborza*, -rzy 1981 WUN II 523. — Od n. os. *Niebor* SSNO IV 33, z suf. *-ice*, też *-ja*, *-je*. Lit.: SHGPn III 249-50; PPozn 202. ZZ

Nieborzyce zob. Nieborza, Nieborzyn (3)

Nieborzyn (1), wś, ciech., gm. Grudusk, 13,5 km na płn. od Ciechanowa: *Nyeborzino* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 275); *Nyeborzino* 1464 SHGMz(Ep. 9, 125); *Nyeborzino* 1471 SHGMz(MK 5, 153); *Nyeborzino* 1505 ZHer nr 844; *Nieborzyn* 1567 ŻDz XVI 332; *Nieborzyn* 1783 MpPerMz; *Nieborzyn* 1827 Tabella II 41; *Nieborzyn* 1886 SG VII 42; *Nieborzyn*, -na, *nieborzyński* 1971 UN 123, 36. — Od n. os. *Nieborza*, *Nieborza* SSNO IV 33, z suf. -ino, wtórnie -in. Lit.: ZMaz 275. UB

Nieborzyn (2), wś, koniń., gm. Kleczew, 7,5 km na płn.-zach. od Kleczewa: in *Nyeborzino* 1415 AC II nr 34; *Nyeborzino* 1435 Koz V 66; *Nyeborzino* 1511–23 ŁLB I 195; *Nieborzyn* 1559 VisitGn 617; *Nieborzyn* 1580 ŻDz XII 142; *Nieborzyn* 1674 MKI(ASK 74, 21); *Nieborzyn* 1789 MKI(Tab 36, 118); *Nieborzyn* 1827 Tabella II 41; *Nieborzyn* 1886 SG VII 41; *Nieborzyn* 1952 UW 71; *Nieborzyn*, -na 1981 WUN II 524; gw. *niebożyn*, -yna, *niebożyński*. Lit.: Nieckula, -ov- 291. ZZ

Nieborzyn (3), wś, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 13 km na płn.-wsch. od Wyszogrodu: *Nieborzice* (1387)XVII KMaz III 276; *Nyeborzino* 1411 Ploń nr 1638; *Nyeborzicze* (1436)1456 SHGMz (MK 3, 185v); *Nyeborzino* 1455 SHGMz(MK 335, 123v); *Nyeborzino* 1499 SHGMz(Ep. 16, 13v); *Nieborzino* 1567 ŻDz XVI 352; *Nieborzyn* 1827 Tabella II 41; *Nieborzyn* 1839 MpKwat III 3; *Nieborzyn* 1886 SG VII 42; *Nieborzyn*, -na 1981 WUN II 524. — Początkowo *Nieborzyce*, od XV w. wtórnie *Nieborzyn(o)*, zmiana suf. -ice na -in(o). Lit.: ZMaz 275. UB

Nieborzyno zob. Nieborzyn (1, 2, 3)

Niebotschau zob. Nieboczowy

Niebrowice zob. Niebrów

Niebrów, wś, piotr., gm. Tomaszów Mazowiecki, 5 km na zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Nebrow* 1398 Łęcz II nr 5645; *Nyebrow* 1476 Matr I nr 1435; *Nyebrowicze* 1502 Matr III nr 483; *Nyebrow* 1511/12 VisitGn 462; *Nyebrow* 1511–23 ŁLB II 179; *Niebrov* 1576 ŻDz XIII 95; *Nieborow* 1793 MpPerŁęcz; *Niebrów* 1827 Tabella II 41; *Niebrów* 1886 SG VII 42; *Niebrów* 1921 Sk II 9; *Niebrów* 1952 UW 88; *Niebrów*, -rowa, *niebrowski* 1974 UN 46, 43. — Od n. os. *Niebor*, z zanikiem -o-, z suf. -ów, przejściowo -owice. Lit.: SHGŁęcz II 3; Nieckula, -ov- 139. EB

Niebrzegów, wś, lub., gm. Puławy, 6 km na płd.-wsch. od Dębina: *Nyebregow* 1415 SHGLu

III 157; *Nyebregow* 1419 ZDM V 226; *Nyebregow* 1470–80 DB II 569; *Nyebregow* 1529 LR 428; *Nyebregow* 1531 ŻDz XIV 359; *Niebrzegow* 1626 RPobLu 135; *Niebrzeżow* 1781–82 WPar 807; *Niebrzegow* 1787 Spis 445; i *Niebrzegowem* 1789 Lu-sand I 278; *Niebrzegów* 1827 Tabella II 41; *Niebrzegów* 1886 SG VII 42; *Niebrzegów* 1921 Sk IV 80; *Niebrzegów*, -gowa, *niebrzegowski* 1971 UN 118, 18. — Od n. os. *Niebrzeża* (: *nie z brzeża*) lub od scs. *nebřešti*, *nebrego* 'nie troszczyć się' SSNO IV 33 z suf. -ów. Forma *Niebrzeżów* powstała w wyniku adideacji do *brzeżny*, *nadbrzeżny*. Wieś leży nad rz. Wieprz. Lit.: SHGLu III 157–8; SHGLuDer 71; KosLu 68; Nieckula, -ov- 140; Malec, Polonica I 278. IN

Niebrzeżany zob. Nadbrzeż

Niebrzydowo, dziś *Niebrzydowo Wielkie*, wś, olszt., gm. Morąg, 7 km na płn.-wsch. od Morąga: *Hennenaw* 1402–08, *Hennenaw* 1426–51, *Hennenaw* 1445–49 GermerSied 203–4; *Hennelaw* (!) 1517, *Hennenaw* 1578, *Hennaw* 1657 GermerSied 204; *Hennenau*, wś 1789 Goldb I 78; *Hennenau* 1796–1802 MpSchröt X; *Gr. Hennenau*, wś 1820 Wald 193; *Hennenau* 1882 SG III 66; *Gross Hennenau* — *Niebrzydowo Wielkie* 1946 Ley I 46, 47; *Gross Hennenau* — *Niebrzydowo Wielkie*, -a, *niebrzydowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Niebrzydowo Wielkie* 1952 UW 180; *Niebrzydowo Wielkie*, -wa -kiego 1981 WUN II 524. — Na terenie Polski notowane są tylko dwie wsi o n. niem. *Hennenau* (por. *Grądzik*), może od płd.-niem. ap. *Henn* 'koziol lub samiec zwierząt rogatych z wyjątkiem wołów' Gott 248 + -au, od *Aue* 'teren nisko położony nad wodą' Kluge 36). Wieś leży nad rz. Miłakówka, która niedaleko wpływa do jez. Narie. Może jednak to n. *Hermenowo*, zniesiona jako *Hermenaw*, od n. os. *Hermen* (: *Hermann* Gott 241) SSNO II 295, z suf. -owo. Germershausen podaje, że wieś założono w 1. połowie XIV w., brak jednak dokumentu nadania. Nazwa *Niebrzydowo* ustalona urzędowo po 1945 r. (zob. *Niebrzydły*); człon odróżniający *Wielkie* jest tłumaczeniem niem. *Gross* w odróżnieniu *Klein Hennenau* (dziś osada *Niebrzydowo Małe*). Lit.: GermerSied 203–4. RP

Niebrzydły, wś, łomż., gm. Wąsosz, 11 km na płn.-wsch. od Stawisk: *Niebrzidi* 1577 ŻDz XVI 364; *Niebrzydły* 1827 Tabella II 41; *Niebrzydły* 1886 SG VII 42; *Niebrzydły*, -rzyd, *niebrzydowski* 1973 UN 155, 31. — Wieś została założona zapewne w latach 1414–35. Nazwa od n. os. **Niebrzydł*,

w l. mnogiej. Do n. os. por. inne z negacją, np. *Niemoj*, *Niegard*, *Niegtos*, oraz *brzydki*, *brzydźć*. Lit.: WiśnGraj 49; GórnrWlkp 141. UB

Niebudowo zob. Niesiechadowo (1)

Niebusch zob. Niwiska (5)

Niebuszewo, cz. Szczecina, dawniej wś: ville olim dictae *Nebuzcowe* nunc ... *Zabelestorp* (1266) PU II 160; *Nubuztounue* ... nunc ... *Zabelsdorp* (1267), *Nebuzchowc* ... nunc ... *Zabelesdorp* 1278 PU II 169, 396; *Nebuzkowe* ... nunc ... *Zabellesdorp* 1289 PU III 68; *Sabelstorpe* 1311, *Zabelesdorp* 1312 PU V 1, 79; *Zabelesdorpe* 1321 PU VI 27; *Nebutzkowe* ... nunc ... *Zabelstorp* (1334) XVI PU VIII 305; *Zabelsdorp* 1618 MpLub; *Zabelsdorf* 1789 MpGillyPom; *Zabelsdorf* 1827 MpUMbl 1149; *Stettin-Zabelsdorf* — *Niebuszewo*, -wa, *niebuszewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Szczecin-Niebuszewo* — *Stettin-Zabelsdorf*, przedm. 1951 Rosp 321; *Niebuszewo*, -wa 1981 WUN II 524. — Dawniej wieś nosiła n. słow. i n. niem. Nazwę słow. należałoby odczytywać jako **Niebuszkowo*, od n. os. **Niebuszek*, por. *Buszek*, *Buszko* (: *Budzisław*) SSNO I 287 z negacją, z suf. -ow(o). Oboczna n. niem. od średniem. n. os. *Zabel* BahlowNdN 554 + średniem. -dorp. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niebuszewo*. Lit.: RzDuma II 44. BCz

Niebylec, wś, dawniej mto, rzesz., gm. Niebylec, 8 km na wsch. od Strzyżowa: *Niebiliecz* 1536 ŻDz XV 520; *Nyebiliecz* 1581 ŻDz XIV 269; [*Niebylec*] XVI AtSd 148; *Niebylec* 1794 Ga Dd1; *Niebylec*, mko 1886 SG VII 42–3; *Niebylec*, mko 1921 Sk XIII 49; *Niebylec* 1952 UW 285; *Niebylec*, -lca, *niebylecki* 1966 UN 72, 33. — Nazwa zapewne równa formalnie n. os. *Niebylec* (: -był, z negacją, lub od *nie był*) SSNO IV 33. Miasto było lokowane w 1509 r. na terenie wsi *Jaworznik*, dziś *Jawornik* (4), zob. Matr IV/1, nr 866. Prawa miejskie Niebylec otrzymał w XV w. od Kazimierza Jagiellończyka. Lit.: OPilz 41; Rosp-SEMiG 244; RymNmiast 159; Miasta polskie w tysiącleciu II 372. IN

Niebyła (1), wś, częst., gm. Dąbrowa Zielona, 9,5 km na płn. od Koniecpola: *Niebyła* 1877 Zin I 411; *Niebyła* al. *Emma*, os. 1886 SG VII 43; *Niebyła*, wś 1902 Przew II 8; *Niebyła* 1921 Sk II 87; *Niebyła*, -lej, *niebylski* 1972 UN 48, 13. — Nazwa żartobliwa, oznaczająca pierwotnie karcznię, potem osadę koło niej powstałą. Do nazwy por. imiesłów *niebyły* 'który nie był', ap. *niebyłość* 'to, co nie było' SW III 260, 261,

może też n. os. *Niebyła* RymSEN II 148. Nazwa oboczna od im. *Emma*. EB

Niebyła (2), kol., dawniej wś, kiel., gm. Jędrzejów, 8 km na wsch. od Jędrzejowa: *Niebyła* 1827 Tabella II 41; *Niebyła* 1877 Zin I 411; *Niebyła*, wś 1886 SG VII 43; *Niebyła*, wś 1902 Przew II 8; *Niebyła*, wś 1921 Sk III 31; *Niebyła*, -ly, cz. wsi Łścin 1966 UN 21, 48; *Niebyła*, wś 1967 SM 737; *Niebyła*, -ly 1981 WUN II 524. Lit.: KopKiel 230. IN

Niebyła (3), wś, krak., gm. Skala, 4 km na pld. od Skąły: Na *Niebyle* 1684 Inwkrak 60; *Niebyła*, karczma 1787 MpPerKr; *Niebyła*, wś 1827 Tabella II 41; *Niebyła* 1886 SG VII 43; *Niebyła* 1952 UW 271; *Niebyła*, -ly, *niebylski* 1964 UN 11, 13. Lit.: RKrak 111–2. IN

Niebylczyce, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, jel., gm. Warta Bolesławiecka, 8 km na pld.-wsch. od Bolesławca: de *Nebelsicz* 1289, *Nebilchicz* 1300 Reg nr 2102, 2594; *Nebolticz* ok. 1300 CdSil XIV 131; de *Nibilschicz* 1324, *Nebilczicz* 1329, v. *Nebczycz* 1334, v. *Nebilschicz* 1338 Reg nr 4319, 4892, 5376, 6160; *Nebiltschicz* (1400) K 447; *Nieschwitz* 1667 J IV 184; *Nieschwiz* 1786 Z VI 147; *Nieschwitz* 1845 K 447; *Nieschwitz* 1886 SG VII 111; *Nieschwitz* 1900 Myc 75; *Nieschwitz* 1941 SOV 269; *Nieschwitz* — *Niebylczyce*, -yc, *niebylczycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niebylczyce* 1967 SM 737. — Od n. os. **Niebytek* lub *Niebylec* (por. *Niebylec*), z suf. -ice. Nazwa zniemczona jako *Nieschwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niebylczyce*. Lit.: SNGŚI VIII 131; Borek, Studia Polonistyczne XIV–XV 56. JCh

Niecenia, wś, sier., gm. Sędziejowice, 6 km na pld.-zach. od Łasku: *Nyeczanyc* 1414, *Necena* 1417, *Neczena* 1418, *Nicena* 1420, de *Nyeczenyc* 1423 Koz VI 291; *Nyeczenyia* 1511 ŻDz XIII 193; *Nyeczenyia* 1511–23 ŁLB I 467; *Nyeczenyia* 1552 ŻDz XIII 241; *Nicenia* 1827 Tabella II 41; *Nicenia* 1886 SG VII 32; *Niecenia* 1902 Przew II 8; *Nicenia* 1921 Sk II 46; *Niecenia*, -ni, *nieceński* 1974 UN 42, 22. — Prawdopodobnie od n. wsi *Cienia Wielka* (zob.), z negacją; por. też może n. rz. *Cienia*, górnego biegu Trojanówki. Forma *Nicenia* powstała w wyniku zwężenia samogłoski e i przejścia -cie- > -ce- pod wpływem gwar. Bańkowski odczytuje n. jako *Nieczanie*, *Nieczenie*, z późniejszą zmianą rodzaju na żeński. Lit.: BańMorf 69. EB

Niecew, wś, nowosąd., gm. Korzenna, 9 km na płn.-zach. od Grybowa: *Neczew* 1373 KMlp III 264; de *Neczwa* 1417 SHGKr(TCz 4, 23); *Nye-*

czwya 1470–80 DB II 302; in *Nieczwia* 1529 LR 42; *Nieczew* 1674 ŻDz XV 53a; *Niecew* 1765 Żyd 421; *Niecew*, przys. 1886 SG VII 44; *Niecew* 1952 UW 269; *Niecew*, -cwi, *niecewski* 1964 UN 9, 51. — Od stp. ap. **niecew* 'zagłębienie terenu; płytkie koryto', por. ap. *niecka* w przenośnym znaczeniu 'podłużne obniżenie terenu'. Wieś leży częściowo na wzgórzu, wokół którego są wawozy, w których być może zbudowano pierwsze domy. Lit.: PŚd I 79; Pawłowski, Onom XIV 43; Nieckula, -ov- 140; BańMorf 78, przyp. 10. IN

Niecha zob. Niechlów

Niechannowo zob. Niechanowo (2)

Niechanowo (1), wś, zaginiona, leżała koło Ołoboku, kal., gm. Sieroszewice: de *Niechanowa* (1330)1782 SHGKI(APP Kl. Ołobok C 17c, 10); in *Vola et pratum super Niechanowo* 1415 Kal nr 633; *Nyechanowo* 1435, gran. inter vil. ... *Nyechanowo* ... et *Olobog* 1528 Koz V 66; *Niechanowo* 1634 Koz I 438. — Nazwa od n. os. *Niechan* RymSEN II 148, z suf. -owo. Do n. os. por. *niechać* 'nie ruszać, zostawić w spokoju, opuścić, porzucić; pozwolić, dopuścić' Sstp IV 159–60. Lit.: Koz I 438; Nieckula, -ov- 140. ZZ

Niechanowo (2), wś, pozn., gm. Niechanowo, 9 km na pld.-wsch. od Gniezna: *Nechanowo* 1395 RWlkp II nr 6; *Nyechanowo* 1433 AC II nr 269; *Niechanowo* 1440 Koz V 66; *Nyechanowo* 1510 NKs 145; *Niechanowo* 1580 ŻDz XII 150; *Niechannowo* 1674 MKI(ASK 74, 211); *Niechanowo* 1789 MKI(Tab 46, 37); *Niechanowo* 1886 SG VII 44; *Niechanowo* 1921 Sk X 113; *Niechanowo I*, *Niechanowo II* 1952 UW 64; *Niechanowo Drugie*, *Niechanowo Pierwsze*, -wa -ego, *niechanowski*, dwie wsi 1967 UN 77, 18; *Niechanowo*, -wa 1981 WUN II 524; gw. *ńeħanowo druġe*, *ńeħanowo pīrše*, -ova, *ńeħanoski*. — Od n. os. *Niechan*, z suf. -owo. W XVII w. *Niechannowo*, z podwojoną spółgłoską -n-. Okresowo podział wsi na dwie jednostki, stąd członki odróżniające od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*. Lit.: Koz I 190, V 66; RospSEMiG 244; Nieckula, -ov- 140. ZZ

Niechanowo zob. Nowa Wieś Niechanowska

Niechanowo Drugie zob. Niechanowo (2)

Niechanowo Pierwsze zob. Niechanowo (2)

Niechanowska zob. Wola Niechanowska

Niecharzewo zob. Micharzewo

Niechcianów, wś, płoc., gm. Nowe Ostrowy, 7 km na pln.-wsch. od Krośniewic: *Nechczanowo*

1389 Łęcz I nr 1405; *Nyechczanowo* 1511–23 ŁLB II 476; *Niechczianowo* 1576 ŻDz XIII 82; *Niechcianow* 1793 MpPerŁęcz; *Niechcianów* 1827 Tabella II 41; *Niechcianów* 1886 SG VII 44; *Niechcianów* 1921 Sk I 53; *Niechcianów* 1952 UW 89; *Niechcianów*, -nowa, *niechcianowski* 1974 UN 41, 38. — Nazwa od n. os. **Niechcian*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Do antroponuimu por. *nie chcieć*. Lit.: SHGŁęcz II 3; Nieckula, -ov- 140. EB

Niechcice, wś, piotr., gm. Rozprza, 16 km na pld. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Nekczice* 1407, *Nokczycze* (!) 1412 Koz VI 291; *Niechczicze* 1498 Matr II nr 1165; *Nyeczczice* 1511 ŻDz XIII 196; *Nyechczicze* 1511/12 VisitGn 437; *Nyeczczicze* 1519 Matr IV/2, nr 12325; *Nyechczycze* 1511–23 ŁLB II 190; *Niechczicze* 1552 ŻDz XIII 253; *Niechczice*, *Niechczice* 1564–65 Luwlkp II 105, 112; *Niechczice* 1616–20 Luwlkp I 100; *Niechcice* 1628–32 Luwlkp II 144; *Niechcice* 1827 Tabella II 42; *Niechcice* 1886 SG VII 44; *Niechcice* 1921 Sk II 77; *Niechcice*, -cic, *niechcicki* 1974 UN 46, 37. — Nazwa od n. os. **Niechta*, z suf. -ice. Do antroponuimu por. *niechać* 'dopuszczać, pozwalać' + -ta, por. *Niecha*, *Niechaj* RymSEN II 148. W XVII w. odnotowana też forma *Nie-*. Lit.: BańMorf 120. EB

Niechcicka Wola Nowa zob. Wola Niechcicka

Niechcicka Wola Stara zob. Wola Niechcicka

Nieche zob. Niechlów

Niechlanie zob. Niechlönin

Niechlanino zob. Niechlönin

Niechlańskie zob. Niechlönin

Niechlów, wś, leszcz., gm. Niechlów, 11 km na pln.-zach. od Góry: *Nechlaw* (1310) K 428; *Nechlau* 1670, *Nechel*, *Nechlau* 1687/88 J III 113, 486, 490; *Nechlau* 1791 Z X 421; *Nechlau* 1845 K 428; *Niechów* (*Nieche*), *Nechlau* 1900 Myc 38, 74; *Nechlau* 1941 Wrzosek 13; *Nechlau* — *Niechlów*, -owa, *niechlowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Niechlów*, -łowa 1981 WUN II 524. — Nazwa od n. os. **Niechel*/**Niechla* (: *chlać* 'pić chciwie, chleptać' SEBor 59, z negacją), z suf. -ów. Według Rosponda n. być może brzmiała dawniej **Nikie-lów*, **Niklów*, od antroponuimu *Nikieł* RymSEN II 98. Nazwę zniemczono jako *Nechlau*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niechlów*. Lit.: SNGŚI VIII 132; RospSEMiG 244; Borek, *Studia Polonistyczne* XIV–XV 56. JCh

Niechlōnin, wś, ciech., gm. Płońska, 11,5 km na pld.-zach. od Działdowa: *honorum Nyechlancz-kye* 1367 CdP II 751; in *Nichlanino* 1413 Cruc III 166; *Niechlanino* 1578 ŻDz XVI 57; *Niechlanie* 1784 MpPerPl; *Niechlōmin* 1827 Tabella II 42; *Niechlōnin* 1877 Zin I 411; *Niechlōnin* 1886 SG VII 44; *Niechlōnin* 1921 Sk I 91; *Niechlōnin* 1952 UW 18; *Niechlōnin*, -na, *niechlōński* 1971 UN 170, 23. — Dawniej *Niechlanino*, od n. os. **Niechlañi* (: imię-słowu **niechlan* i od *nie chlać* + -*ja*), z suf. -*ino*. W XVIII w. n. poświadczona w formie pluralnej. Wariant *Niechlōnin* powstał wskutek skojarzenia z czasownikiem *chłonać* 'wciągać w siebie' SEŚI 1 68. Lit.: SHGPi 210. UW

Niechlōd, wś, leszcz., gm. Święciechowa, 8 km na pld.-wsch. od Wschowy: *Niechlod* (1181) 1230 KWlp 66; *Niechlod* 1258 KW I 328; *Nyechod* 1420 Koz II 505; *Nyechold* (!) 1426 Koz V 66; *Nyechlod* 1437, *Nyechod* 1501, *Nyechloth* 1505 SHGPn III 250; *Nyechlod* 1510 NKs 154; *Nyechold* (!) 1514–18 Koz II 505; *Niechlōv* 1566 SHGPn III 250; *Niehlod* 1579 ŻDz XII 99; *Niechlōd* 1622–24 PPozn(Tab 1, 96); do *Niechlōda* 1740 Koz V 67; *Niechlōd* 1789 PPozn(Tab 10, 29v); *Niechlōd* al. *Niechlōdź*, niem. *Niecheln* 1886 SG VII 44; *Niechlōd*, niem. *Niecheln* 1921 Sk X 43, 148; *Niechlōd* 1952 UW 75; *Niechlōd*, -*chlōdu* 1981 WUN II 524. — Etymologia n. niejasna; w polskim nazewnictwie izolowana. Według Kozirowskiego n. oznacza 'niechłodne miejsce', por. *chlōd* 'miejsce chłodne, cieniste, cień' SpXVI, III 236, co raczej wątpliwe. Forma zniemczona *Niecheln*. Lit.: SHGPn III 250–1; PPozn 202. ZZ

Niechmierzów zob. Niechmirów

Niechmirów, wś, sier., gm. Burzenin, 11 km na pld.-wsch. od Złoczewa: *Nekmirow* 1403, *Nyekmyrow* 1465 Koz VI 291; *Nyekmyrow* 1496, *Niekmyrow* 1511 ŻDz XIII 170, 178; *Nyekmyrow* 1511/12 VisitGn 387; *Nyekmyrow* 1520 AC III nr 818; *Nyekmyrow*, *Nyechmyrow* 1511–23 ŁLB I 424, 425; *Niekmirow* 1553 ŻDz XIII 217; *Niechmirów* 1827 Tabella II 42; *Niechmierów* 1877 Zin I 411; *Niechmirów* 1886 SG VII 45; *Niechmierzów* 1902 Przew II 8; *Niechmirów* 1921 Sk II 101; *Niechmirów* 1952 UW 103; *Niechmirów*, -*rowa*, *niechmirowski* 1972 UN 50, 27; gw. *ñexmīruf*, -*ova*, *ñexmīrski*. — Nazwa od n. os. **Niekmir*, por. czes. n. os. *Nekmiř* Profous III 196, z suf. -*ów*. Zdaniem Nieckuli może pierwotnie **Niegmirów* (: **Niegomirów*), od n. os. *Niegomir*. Forma *Niechmierów* powstała w wyniku gw. upro-

szczenia artykulacyjnego grupy -*km*- > -*chim*- oraz przejścia -*ir*- > -*er*-. Odnotowana też postać *Niechmierzów*. Lit.: Nieckula, -*ov*- 140. EB

Niechnabrz, wś, siedl., gm. Kotuń, 13 km na pld.-wsch. od Kaluszyńska: *Niechnobrza* 1540, *Niechnobrza* 1541 AtMz; *Niechnobrza* 1563 ŻDz XVI 415; *Niechnobrz* 1783 MpPerMz; *Niechnoprz* 1827 Tabella II 42; *Niechnobrz* 1839 MpKwat V 4; *Niechnoprz* 1877 Zin I 411; *Niechnoprz* 1886 SG VII 45; *Niechnoprz* 1921 Sk IV 98; *Niechnabrz* 1952 UW 36; *Niechnabrz*, -*brza* 1981 WUN II 524. — Może pierwotnie **Niechrō-brza*, od n. os. **Niechrō-br* (por. stp. n. os. *Chrobry*, ap. *chrobry*), z suf. -*ja*. Forma *Niechnobrza* powstałaby wskutek asymilacji *N-r* > *N-n* i dysymilacji **r-rz* > *n-rz*, a *Niechnabrz* — w wyniku zmiany rodzaju gramatycznego. Lit.: Babik, Onom XLVII 211; BańMorf 80. UB

Niechobrz, wś, rzesz., gm. Boguchwała, 12 km na pld.-zach. od Rzeszowa: *Niechobrz* (1313) KMlp II 293, fals. XVIII; *Nyechobrz* (1373) 1511 ZDM I 183; de *Nechobrza* 1413 SHGSd(CB 2, 33); *Niechchabrssz* (!) 1415 SHGSd(TP 20, 161); *Nyechobrz* 1429, *Niechobrza* 1432 SHGSd(TP 21, 280, 281); *Niehrobz* (!) (1438) ZDM VIII 24; de *Nyechobrza* 1450 SHGSd(TP 22, 701); de *Nechowbrza* (!) 1451 AGZ XIII nr 4310; *Nyechosbrzs* (!) 1509 Matr IV/1, nr 496; *Nyechoprz*, *Nyechoberz* 1529 LR 154; *Niechoprz* 1536 ŻDz XV 513; *Nyechobrz* 1581 ŻDz XIV 253; *Niechobrz* 1886 SG VII 45; *Niechobrz* 1921 Sk XIII 39; *Niechobrz*, -*rza*, *niechobrski* 1966 UN 70, 36; gw. *ñexopš*, -*obža*, *ñexopški*. — Nazwa od n. os. **Niechobr*, **Niechobr*, por. *Chrobry* SSNO I 339 (: *chrobry* 'dzielny', z negacją i uproszczeniem -*chr*- > -*ch*-) Sstp I 253, z suf. -*ja*, też -*ja*. Lit.: OPilz 41. IN

Niechodzin, wś, ciech., gm. Ciechanów, 4 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Nyechodzin* 1452 SHGPi 210; *Niechodzin* 1497 Matr II nr 1010; *Niechodzin* 1578 ŻDz XVI 115; *Niechodzyn* 1784 MpPerPl; *Niechodzin* 1827 Tabella II 42; *Niechodzin* 1886 SG VII 45; *Niechodzin* 1902 Przew II 8; *Niechodzin* 1921 Sk I 21; *Niechodzin* 1952 UW 6; *Niechodzin*, -*na*, *niechodziński* 1971 UN 123, 7. — Nazwa od n. os. *Niechodza* SSNO IV 34, z suf. -*ino*, -*in*. Do n. os. por. *nie chodzić*. Lit.: SHGPi 210. UW

Niechorz, wś, bydg., gm. Sępólno Krajeńskie, 5 km na pld.-wsch. od Sępólna Krajeńskiego: *Nyechorz* 1432 Koz V 67; *Nyechorz* 1496 SFI 265; *Niyechorz* 1535 SHGKI(ASK 12, 503); *Niechorz*

1574 Koz V 67; *Niechorz* 1578 ŻDz XII 173; *Niechorz* 1673 MKI(ASK 74, 103); *Niechórz*, niem. *Nichorcz*, *Niechorsz* 1886 SG VII 45; *Niechorz* 1921 Sk XI 42; *Niechorz* 1952 UW 55; *Niechorz*, -rza, *niechorski* 1971 UN 184, 10. — Od n. os. **Niechor*, por. *nie chor(y)*, z suf. -j_h. ZZ

Niechorze, wś, szczec., gm. Rewal, 13,5 km na płn.-zach. od Trzebiatowa: *Horst*, Gr. *Horst* 1618 MpLub; *Horst Kl.*, Gr. 1789 MpGillyPom; *Kl.*, Gr. *Horst* 1834 MpUMbl 601; *Horst (Seebad)* — *Niechorze*, -rza, *niechorski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Gross Horst* — *Niechorze Wielkie*, -rza -kiego, *wielkoniechorski*, *Klein Horst* — *Niechorze Małe*, -rza -ego, *maloniechorski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niechorze* 1952 UW 208; *Niechorze*, -rza 1981 WUN II 524. — Dawna n. niem. *Horst* ponowiona z n. pobliskiego jez. *Horst*, dziś *Liwia Łuża*, por. stagni nomine *Niflose* (1170 oder 1177) XVI, *Nifloze* (1208) 1254 PU I 111, 185, *Horst-Eiersberger See* 1829 MpUMbl 601. Nazwa jez. od ap. *Horst* 'las, zarośla'. Człony odróżniające od *klein* 'mały', *gross* 'wielki' i od *Seebad* 'kapielisko'. Źródła historyczne notują w 1228 r. n. *Necore* PU I 304, ale przyporządkowanie tego zapisu n. *Niechorz* jest bardzo wątpliwe. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Niechorze*, okресowo też *Niechorze Wielkie*, *Niechorze Małe*. Lit.: Belchnerowska, HE VII 109. BCz

Niechorzewo zob. *Miecharzewo*

Niechórz zob. *Niechorz*

Niechów zob. *Niechlów*

Niechrebka zob. *Nehrybka*

Niechrzonia zob. *Jachranka*

Nieciece zob. *Niechcice*

Nieciece, wś, biał., gm. Tykocin, 20 km na pld.-zach. od Knyszyna: de *Nieciecz* 1534, ad Bona *Podnieczecza* 1551 HalBiał II 53; *Nieciece*, *Nieciecza* 1569 HMil 294; de *Nieziecze* 1569 UPL 264; *Nieciece* 1576 Lupodl 99; *Nieziecze* 1580, *Nieziecza* 1591 ŻDz XVII/1, 120, 154; *Nieciece* 1637, *Niecieca* 1655 HMil 294, 295; z *Nieieczy* 1655, de *Nieciece* 1685, *Nieieczce* 1717, Dóbr *Nieieć*, na *Nieiecach* 1784 HalBiał II 53; *Nieciece* 1827 Tabella II 42; *Nieciece*, wś 1886 SG VII 50; *Nieciece* 1952 UW 174; *Nieciece*, -ciec 1981 WUN II 524. — Od n. rz. *Nieieczza*, por. ad rippam *Nieieczza* 1445 HMil 453. Nazwa rz. od ap. *nieieczza* 'zbiornik wody stojącej, zwykle na starym korycie rzeki' Sstp V 162, też 'jeziorko nadbrzeżne, utworzone

przez zalanie wadołu w czasie wylewu rzeki' SW III 264. W n. występują wahania rodzaju. Postaci *Niecieca*, *Nieciece* powstały zapewne pod wpływem mążurzenia. W XVI w. odnotowano postać *Podnieieczza*, utworzoną na wzór nazwy typu *Podgóra*. Lit.: HalBiał II 53; Biolik, HE XIX 135. EB

Nieciecz (1), cz. *Niedźwiady Dużej*, dawniej wś, lub., gm. Łaziska: *Nieczec* 1674 RPgl 64; *Nieciecza* 1676 ŻDz XV 34a; *Nieciecz* 1781–82 KosLu 68; *Nieciecz* 1827 Tabella II 42; *Nieciecz*, wś i folw. 1886 SG VII 50; *Nieciecz*, folw. 1921 Sk IV 85; *Nieciecz*, kol. 1967 SM 738; *Nieciecz*, -czy 1970 UN 116, 21. — Od ap. *nieieczza* (zob. *Nieciece*). Forma *Nieciecz* powstała w wyniku zmiany paradygmatu. Lit.: KosLu 68; BańMorf 79. IN

Nieciecz (2), wś, lub., gm. Puławy, 5 km na pld.-wsch. od Dębina: *Nieczycza* 1529 LR 435; *Nieczycza* 1569 ŻDz XIV 339; *Nieciecz* 1678–79 WPar 185; *Nieczycza* 1787 Spis 445; *Nieczycza* 1789 Lusand I 271; *Nieciecz* 1827 Tabella II 42; *Nieciecz* 1886 SG VII 50; *Nieciecz* 1921 Sk IV 80; *Nieciecz*, -czy, *nieieciecki* 1971 UN 118, 18. — Może n. pochodzi od n. nieistniejącej dziś rzeki *Nieciecz*, płynącej w okolicach Kozienic, por. rivulo dicto *Nieczyczech* 1564–65 Lusand 218; n. rz. od ap. *nieieczza*. Wieś leży w starorzeczu Wisły. Lit.: KStęz 96; KosLu 68; Rymut, HE XVI 97; BańMorf 79. IN

Nieciecz (3), dziś *Nieciecz-Dwór* i *Nieciecz Włościańska*, dwie wsi, siedl., gm. Sabnie, 7 i 6,5 km na płn.-wsch. od Sokolowa Podlaskiego: *Nieczycza* 1457 SHGPd(ADS, D. 149 k. 188v); *Nieczycza* 1564 HMil 395; *Nieczycza*, z *Nieczyczy* 1580 ŻDz XVII/1, 39, 72; *Nieczycza* 1617 SHGPd(ADS, D. 148 k. 45); *Nieczycza* 1793 SHGPd(Regof 6); *Nieczycza* 1795 MpPerPd; *Nieciecz* 1827 Tabella II 42; *Nieciecz* 1886 SG VII 50; *Nieciecz Szlachecki*, *Nieciecz Włościański* 1902 Przew II 8; *Nieciecz* 1921 Sk IV 103; *Nieciecz Dwór*, *Nieciecz Włościański*, dwie wsi 1952 UW 40; *Nieciecz-Dwór*, -czy *Dworu*, *Nieciecz Włościańska*, -czy -kiej 1981 WUN II 525. — Do n. por. ap. *nieieczza* (zob. *Nieciece*). Wieś leży nad prawym dopływem rz. Cetyni. Człony odróżniające od ap. *dwór* oraz od przym. *szlachecki*, *włościański* wskazują na rodzaj własności. Lit.: BańMorf 79. EB

Nieciecz (4), wś, siedl., gm. Wilga, 13 km na pld.-wsch. od Góry Kalwarii: de *Nieczca* (1252) KMaz II 13; *Nieczce* 1411 Czer nr 2077; *Nieczca* (1565) Lumaz I 4; *Nieczycza* 1576 ŻDz XVI 213;

Nieciecz 1827 Tabella II 42; *Nieciecz* 1886 SG VII 50; *Nieciecz*, -czy, *nieciecki* 1971 UN 124, 21. Lit.: BańMorf 79. UB

Nieciecz (5), wś, ziel., gm. Nowe Miasteczko, 3 km na płn. od Nowego Miasteczka: *Necisz* (1220–32) KŚl II 244; *Necisz* 1295 SUr VI 154; *Nexicz* ok. 1300 CdSil XIV 153; *Netschietz* 1461 CdSil XXIV 182; *Nescitz* 1580, *Nedschitz* 1670, *Nedschiz* 1679 J III 3, 72, 206; *Nettschütz*, *Nath-schütz* 1687/88 J III 567, 583; *Nettschietz* 1791 Z X 161; *Nettschütz* 1845 K 430; *Nettschuetz* 1886 SG VII 6; *Nettschütz* 1900 Myc 74; *Nettschütz* 1941 Wrzosek 28; *Nettschütz* — *Nieciecz*, -y, *nieciecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nieciecz*, -czy 1981 WUN II 525. — Zniemczone zapisy są adaptacją pierwotnej n. *Nieciecz*, zatwierdzonej urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl VIII 132; Rospond, RKJWr II 51. JCh

Nieciecz-Dwór zob. *Nieciecz* (3)

Nieciecz Szlachecki zob. *Nieciecz* (3)

Nieciecz Włościański zob. *Nieciecz* (3)

Nieciecza (1), wś, tarn., gm. Żabno, 10 km na zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Neczecza* (1385) 1387 ZDM I 222; *Neczecza* (1390) ZDM VI 82; *Neczecza* 1400 DKrak 93; de *Neczecza* 1416 SHG-Sd(TP 23, 258); *Nyczyczecza* 1470–80 DB II 407; de *Nyczqnszya* (!) 1496 SHGSd(CB 4, 87); *Nyczyczecza* 1529 LR 134; *Nyczieczca* 1581 ŻDz XIV 258; *Nieczeca* 1660–64 Lusand II 171; *Nieczecza* 1674 ŻDz XV 56a; *Nieciecza* 1886 SG VII 50; *Nieciecza* 1921 Sk XII 11; *Nieczecza*, -czy, *nieciecki* 1964 UN 5, 28. — Mimo istnienia wcześniejszych zapisów n. wsi może ponowiona z n. jez. *Nieciecza*, które leży w pobliżu, por. pro lacu dicto *Nieczecza* prope Dunaiecz (1427)XVI/XVII ZDM II 68. O etymologii n. zob. *Nieciece*. Lit.: OPilz 41; BańMorf 41, 79, 137. IN

Nieciecza (2), wś zaginiona, należała do par. św. Piotra w Sandomierzu, zniszczona prawdopodobnie wylewami Wisły, tarnob.: *Nieczecza* (1277) KMłp I 110; *Nechecia* 1284 KMłp II 155; *Nyczieczia* (1442) ZDM III 50; *Nyczyczca* alias *Opatkowicze*, *Nyczyczecza* alias *Opatłkowicze* 1470–80 DB II 312, 314; *Nyczecza* 1508 ŻDz XV 460; *Nieczieczca* 1578 ŻDz XIV 165; grunt albo łąka *Nieczecza*, *Nieczeca* 1660–64 Lusand II 114. — Wieś miała także oboczna n. *Opatkowice*, od ap. *opatek* (: *opati*), z suf. -owice, stanowiła bowiem własność opactwa (lub klasztoru). Lit.: KSand 133. IN

Nieciecza zob. *Nieciece*, *Nieciecz* (1, 2, 3, 4)
Nieciecze zob. *Nieciecz* (4)

Niecielin, wś, biał., gm. Podedwórze, 25,5 km na płn.-wsch. od Parczewa: *Niecielin* 1877 Zin I 411; *Niecielin* 1886 SG VII 562; *Niecielin*, folw. 1902 Przew II 8; *Niecielin*, kol. 1921 Sk IV 118; *Niecielin*, -na, *niecieliński* 1967 UN 121, 10. — Zapewne od nazw. **Nieciela*, por. *Niecko* RymSEN II 149 (: *nieć* 'bratanek, siostrzeniec' lub od *niecić* 'rozpalić' Sstp V 169, 162), z suf. -in. EB

Niecieplin, wś, siedl., gm. Garwolin, 2,5 km na płn.-wsch. od Garwolina: *Czepylna* 1445 SHG-Mz(AG 2105); *Niezeplino* 1458 AKPr VI 64; *Nieczyplino* 1497 Kkm 313; *Nyczyplino* 1540 Matr IV/1, nr 6733; *Niecieplin* (1565) Lumaz I 114; *Niecieplin* 1576 ŻDz XVI 219; *Niecieplin* 1783 MpPerMz; *Nieciplin* 1827 Tabella II 42; *Nieciplin* 1839 MpKwat V 5; *Niecieplin* 1886 SG VII 50; *Nieciplin* 1921 Sk IV 28; *Nieciplin*, -na, *nieciepliński* 1971 UN 124, 7. — Jeśli pierwotna n. brzmiała *Cieplino*, to od przym. *ciepły*, z suf. -ino. Określała zapewne miejsce o specyficznym mikroklimacie, może ciepłe źródło. Wtórnie forma *Nieciplin*, z negacją, izolowana w toponimii tego regionu. Babik opowiada się za formacją dzierżawczą, a więc od n. os. **Nieciepla* (por. nazw. *Ciepla* RymSEN I 96), z suf. -in. Lit.: Babik, Onom XLVII 211. UB

Nieciślawice, wś, kiel., gm. Tuczępy, 9 km na płn.-wsch. od Stopnicy: de *Naczaslawicz* 1374 Krak nr 7; *Naczaslawice* 1423 Sand nr 971; *Naczasslawicze*, *Naczasslawicze* 1470–80 DB II 447; *Naczasslawicze* 1508 ŻDz XV 489; *Naczasslawicze* 1529 LR 141; *Naczasslawicze* 1579 ŻDz XIV 228; *Nieciślawice* 1787 Spis 372; *Nieciślawice* 1827 Tabella II 42; *Nieciślawice* 1886 SG VII 50; *Nieciślawice*, -wic, *nieciślawicki* 1970 UN 33, 60; gw. *niećesławice*, -vic, *niećesławski*. — Dawniej *Naczęślawice*, od n. os. *Naczęśław* SSNO IV 3, z suf. -ice. Zmiana *Naczęślawice* > *Nieciślawice* pod koniec XVIII w. niejasna. Lit.: KSand 132; KopKiel 244. IN

Nieciśzewo zob. *Nieciśzewo*

Nieciki, wś, łomż., gm. Wąsosz, 11 km na płn.-wsch. od Stawisk: nobiles Glinky, *Nyczycowskye*, Lawskye 1444, 1467 SHGMz(Ep. 13, 257v–258v); *Nyczycy* 1460 Tym 202, przyp. 157; *Nyczycikowo* 1471 SHGMz(MK 5, 4); *Nyczycy* 1474, *Nycziki Camionistok*, *Nycziki* 1535 ZHer nr 452, 1033; *Niecziki* 1577 ŻDz XVI 364; *Nieciki* 1783

MpPerMz; *Nieciki* 1827 Tabella II 42; *Nieciki* 1886 SG VII 50; *Nieciki* 1952 UW 162; *Nieciki*, -cik, *niecikowski* 1973 UN 155, 31. — W 1424 r. książę Janusz dał 30 włók nad *Kamionstokiem* Jakuszowi i jego synom; powstała tu wieś *Nieciki*. Nazwa ponowiona z n. wsi *Nieciki*, zob. *Skarżynek* (1). Człon *Kamionystok* od n. strumienia *Kamiony Stok*, por. *Canyonistok* in districtu Vanschoschansi 1491 SHGMz(MK 6, 256). Hydronim od stp. przym. *kamiony* (: *kamień*) + *stok* 'strumień, potok' Sstp VIII 447. Lit.: WiśnGraj 66; ZMaz 275; Pałucki, Onom VII 50–1; Biolik, HE XIX 76. UB

Nieciki zob. *Skarżynek* (1)

Nieciki Drugie zob. *Skarżynek* (1)

Nieciki-Kamionystok zob. *Nieciki*

Niecikowo zob. *Niećkowo*, *Skarżynek* (1)

Nieciszewo, wś, bydg., gm. Pruszcz, 20 km na pld.-zach. od Świecia: *Neczissovo*, *Noczyssewo* (!) 1349 KW II 619, 622; *Neczissewo* 1349, *Neczissowo*, *Noczyssewo*, *Noczyssewo* (1349) XV PrUr IV 386; de *Neczeschow* 1358 KW III 105; *Nyeczissewo* 1494 CdP II 962; *Nyeczyschewo* 1489 Lupbrz 180; *Nieczessewo* 1534 Inwwłoc 121; *Niecziszewo* 1583 ŻDz XII 256; *Nieczszewo* 1583, *Niedziszewo* (!) 1584, *Nieciszewo* 1597–98 Font I–III 85, 137, 375; *Nieciszewo* 1686 PMT VIII 72; *Niciszewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nieciszewo* 1860 PMT VIII 72; *Nieciszewo* 1886 SG VII 50; *Nieciszewo*, -wa, *nieciszewski* 1971 UN 186, 30. — Nazwa od n. os. **Niecisz/!Nieciesz* (: im. złożonych z członem -*niat*, por. *Poniat*, *Rozniat*, psł. **nēiti* = *niecić* 'rozpalać'), z suf. -owo, wtórnie -ewo. WK

Nieciszów, wś, wroc., gm. Oleśnica, 5 km na pld.-zach. od Oleśnicy: *Necischow* 1288 SUr V 287; *Neczow* 1325 Reg nr 4473; *Neczow* (1385) K 429; *Netsche* 1743 SNGŚI VIII 132; *Netsche* 1785 Z IV 291; *Netsche* 1845 K 429; *Netsche* 1886 SG VII 5; *Netsche* 1896 D 74; *Netsche*, *Naczysław* 1941 Wrzosek 17; *Netsche* — *Nieciszów*, -owa, *nieciszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieciszów*, -szowa 1981 WUN II 525. — Dawniej i współcześnie *Nieciszów*, od n. os. **Niecisz*, zob. wyżej, z suf. -ów. Zapisy *Neczow* prawdopodobnie pod wpływem niem. substytucji, podobnie n. *Netsche*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieciszów*. Lit.: SNGŚI VIII 132; Borek, Studia Polonistyczne XIV–XV 56. JCh

Nieć Kościelny zob. *Nick*

Niecki (1), wś, biał., gm. Turośń Kościelna, 12 km na pln.-wsch. od Łap: *Mieczki* ok. 1550 SHGPd(MetrLit nr or. 51, nr kopii 213, 37–38);

Niecki 1574 ŻDz XVII/3, 52; *Nieski* (!) 1676 CzRkps nr 1099; *Niecki* 1744 SDV 148; *Niecki* 1784 SHG-Pd(Opispar rkps I nr 6008, 55–56); *Niecki* 1886 SG VII 51; *Niecki* 1952 UW 155; *Niecki*, -cek 1981 WUN II 525; gw. *niecki*, -cek, *nieckofski*. — Nazwa od n. os. *Miec(z)ek*, *Miec(z)ko* (: im. *Mieciśław*) SSNO III 464, w l. mnogiej. Forma *Niecki* powstała w wyniku gw. mazowieckiej wymowy *iń* jak *ii* (wś leży blisko pogranicza Mazowsza i Podlasia) oraz mazurzenia. Lit.: Kond 133. EB

Niecki (2), wś, łódz., gm. Nowosolna, 7,5 km na pld.-zach. od Strykowa: *Niecki* 1827 Tabella II 42; *Niecki* 1886 SG VII 51; *Niecki* 1921 Sk II 7; *Niecki*, -cek, *nieckowski* 1974 UN 40, 29. — Nazwa od ap. *niecka*, w l. mnogiej, *niecki* 'płaskie naczynie drewniane' Sstp V 163, w przenośnym znaczeniu 'podłużne obniżenie terenu'. EB

Niecki (3), wś, płoc., gm. Rataje, 11 km na zach. od Gostynina: *Pomorzany Mieczko* 1579 ŻDz XVI 208; *Niecki* 1792 MpPerRw; *Niecki* 1827 Tabella II 42; *Niecki*, folw. 1877 Zin I 411; *Pomorzany Niecki*, folw. (1881) 1887 SG VIII 736; *Niecki*, wś 1886 SG VII 51; *Niecki* 1952 UW 9; *Niecki*, -cek, *nieckowski* 1971 UN 125, 28. — Nazwa równa formalnie n. os. *Mieczko* SSNO III 464. *Pomorzany* to n. okolicy szlacheckiej zob. *Pomorzany* (3). Forma pluralna *Niecki* powstała w wyniku mazowieckiej wymowy typu *ińasto* > *ińasto* oraz mazurzenia. UW

Niecki (4), cz. Piastowa notowana do 1967 r., dawniej wś, warsz.: *Myeczki* ... granicies *Myecz-kowskye* ... Pauli, Mathiae, Joannis, Stanislai et Petri germanorum *Mieczkowye* 1494, 1539 Matr IV/1, nr 6467; *Myeczki* 1515 ZHer nr 933; *Smyecz-kow* 1528 Warsz nr 2458; *Mieczki* 1580 ŻDz XVI 268; *Niecki* 1603 ŁukOp 288; *Niecki*, folw. 1827 Tabella II 42; *Niecki*, kar. 1839 MpKwat IV 3; *Niecki* 1877 Zin I 411; *Niecki*, folw. 1886 SG VII 51; *Niecki*, wś i folw. 1902 Przew II 8; *Niecki*, os. m. 1967 SM 738. — Nazwa od n. os. *Mieczek*, w l. mnogiej, por. pierwszy zapis. Wtórnie *Niecki*; forma związana z gw. wymową *iń* jak *ii*. Lit.: GórnrWlkp 130. UB

Niecki zob. *Kamianki-Nicki*

Niecko zob. *Nick*

Nieckowo, wś, słup., gm. Potęgowo, 16 km na zach. od Lęborka: *Necekowe* 1282 TrautmElb I 69; *Netzkow* 1531, zu *Neitzow* 1575 RzDuma I 69; *Netzkow* 1608 TrautmElb I 69; *Nitzkow* 1618 MpLub; *Neitzkow* 1628 LorSNH 78; *Neitz-*

kow 1789 MpGillyPom; *Nieckowo*, niem. *Neitzkow* 1886 SG VII 51; *Neitzkow* — *Nieckowo*, -wa, *nieckowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nieckowo*, -wa 1981 WUN II 525. — Od n. os. *Niczek* SSNO IV 31 lub od n. os. **Niesiek*, por. *Niesiebaqđ*, *Niesiebud* SSNO IV 54, z suf. -ow(o). Nazwa niem. *Neitzkow* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Nieckowo*. Lit.: TrautnElb I 69; LorSNH 78; Rzduma I 69; Iwicki, PMT XI 79. BCz

Niecwia zob. *Niecew*

Nieczajna (1), wś, pozn., gm. Oborniki, 8 km na pld.-zach. od Obornik: *Neczayno* 1284 KW I 498; de *Neczayna*, de *Neczayno* 1386, o *Neczano* 1393 Lek I nr 42, 58, 1706; *Neczayno* 1406 RWlkp I nr 593; *Neczayna* 1421, *Neczaj* (!) 1423, *Nieczayna* (1423) 1488–92 SHGPn III 251; *Nieczayna* 1440 RWlkp I nr 1602; *Czayna* (!), *Nieczajna* 1448 SHGPn III 251; *Nieczayna*, *Nieczayno*, *Nieczayna* 1470, *Nieczajna* 1474(1710) SHGPn III 251; *Nieczayna* 1510 NKs 37; *Nieczajna* 1580 ŻDz XII 25; *Nieczayna* 1622–24, *Nieczayna* 1789 PPozn(Tab 1, 25 i 6, 207v); *Nieczajno* 1886 SG VII 52; *Nieczajna*, niem. *Nietschajna* 1921 Sk X 57, 148; *Nieczajna* 1952 UW 77; *Nieczajna*, -ny 1981 WUN II 525. — Nazwa może pochodzi od n. łąki *Czajna*, leżącej koło pobliskiego Wojnowa, por. de *Czayna* 1445 Koz II 506, z negacją i wahaniem rodzaju. Do n. łąki por. ap. *czaja* 'czajka'. Zdaniem Borka n. może pochodzić od ap. *nieczaj* (zob. niżej), z suf. -na. Lit.: SHGPn III 251–3; PPozn 202; Borek, -h- 153. ZZ

Nieczajna (2), dziś *Nieczajna Dolna* i *Nieczajna Górna*, dwie wsi, tarn., gm. Dąbrowa Tarnowska, 5,5 km na ptn.-wsch. i 5 km na wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Nieczajna wolia Dambrowska* 1581 ŻDz XIV 260; *Nieczayna* 1794 Ga Dd1; *Nieczajna*, wś 1886 SG VII 51–2; *Nieczajna* 1921 Sk XII 10; *Nieczajna* 1952 UW 264; *Nieczajna*, -ny, *nieczajniański*, wś, *Nieczajna Dolna*, *Nieczajna Górna*, -ny -nej, dwie cz. wsi *Nieczajna* 1964 UN 5, 22; *Nieczajna Dolna*, *Nieczajna Górna*, -ny -nej 1981 WUN II 525. — Początkowo *Nieczajna Wola Dąbrowska*, od ap. *nieczaj* 'roślina, nawłóć pospolita' Sstp V 164, z suf. -na, oraz od ap. *wola* i przymiotnika od n. m. *Dąbrowa* (Tarnowska); od XVIII w. już tylko *Nieczajna*. W XX w. wieś uległa podziałowi, stąd w n. zestawionych człony odróżniające od przym. *dolny*, *górny*. Lit.: OPilz 63; Borek, -h- 153; BańMorf 18; AtSd 161. IN

Nieczajna Dolna zob. *Nieczajna* (2)

Nieczajna Górna zob. *Nieczajna* (2)

Nieczajna Wola Dąbrowska zob. *Nieczajna* (2)

Nieczajno zob. *Nieczajna* (1)

Nieczanie zob. *Niecenia*

Nieczatów, wś, rad., gm. Zakrzew, 7,5 km na zach. od Radomia: *Neczethow* 1392 ZDK I 190; *Nyczathow* 1470–80 DB I 308; *Nyczathowek* 1529 LR 390; *Nyczathow* 1564–65 Lusand 184; *Nieczathow* 1569 ŻDz XIV 300; *Nieczatów* (!) 1827 Tabella II 42; *Nieczatów* 1877 Zin I 412; *Nieczatów* 1886 SG VII 52; *Nieczatów* 1952 UW 128; *Nieczatów*, -towa, *nieczatowski* 1970 UN 31, 57. — Od n. os. **Nieczat* (od n. os. *Czat* SSNO I 409, z negacją), z suf. -ów. W XVI w. poświadczona forma deminutywna z suf. -ek. Lit.: KSand 133; KopRad 327; Nieckula, -ov- 140. IN

Niecenia zob. *Niecenia*

Niecenie zob. *Niecenia*

Nieczranowo zob. *Nietrzeanowo*

Nieczuj, wś, sier., gm. Burzenin, 10,5 km na ptn.-wsch. od Złoczewa: *Nieczuj* 1877 Zin I 412; *Nieczuj* 1886 SG VII 52; *Nieczuj* 1902 Przew II 8; *Nieczuj* 1921 Sk II 101; *Nieczuj*, -ja, *nieczujski* 1972 UN 50, 27. — Od n. os. *Nieczuj* SSNO IV 35 (: *nie czuć*, *nieczujnie*). EB

Nieczujice zob. *Nieczulice*

Nieczujów zob. *Nozdrzec*

Nieczulice, dziś *Nieczulice* i *Nieczulice-Kolonia*, dwie wsi, kiel., gm. Pawłów, 14 i 13,5 km na pld. od Starachowic: *Nieczwice* (1362), *Necznyce* (!) 1379 KMlp III 155, 330; *Niecznyce* 1510, *Niecznyce*, *Nieczulice* 1530 ŻDz XIV 193; *Nieczwycze* 1529 LR 30; *Nieczulice* 1564–65 Lusand 330; *Nieczwice* (!) 1578 ŻDz XIV 193; *Nieczulice* 1787 Spis 411; *Nieczulice* 1886 SG VII 52; *Nieczulice*, wś i kol. 1902 Przew II 8; *Nieczulice* 1952 UW 112; *Nieczulice*, -lic, *nieczulicki* 1966 UN 20, 12; *Nieczulice*, wś i kol. 1967 SM 738; *Nieczulice*, -lic, *Nieczulice-Kolonia*, -lic -nii 1981 WUN II 525. — Zapisy historyczne wskazują na pierwotną n. *Nieczujice*, od n. os. i heral. *Nieczuja* SSNO IV 35, z suf. -ice. Zmiana n. związana jest zapewne z wtórnym skojarzeniem z przym. *nieczuły*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: KSand 133; KopKiel 244; NaLSand 126–8. IN

Nieczułowice zob. *Niesiołowice* (1)

Nieckowo, wś, łomż., gm. Szczuczyn, 5 km na wsch. od Szczuczyna: *Nieczikowo* 1471 SHG-

Mz(MK 5, 50); *Nycyky*, *Nyciky* 1477 ZHer nr 494, 503; *Nyeczykowo* (1479) 1517 SHGMz(Kop. 50, 29); *Nyeczyky* 1487 SHGMz(Ep. 10, 524); *Mieci-kowo*, *Niecikowo* 1577 ŻDz XVI 361, 363; *Niecz-kowo* 1783 MpPerMz; *Nieckowo* 1827 Tabella II 42; *Nieckowo* 1877 Zin I 412; *Nieckowo* 1886 SG VII 51; *Nieckowo* 1952 UW 162; *Nieckowo*, -wa, *nieckowski* 1973 UN 155, 28. — W 1439 r. Stanisław Niecikowski z *Nieci* kupił 20 włók nad strumykiem Skiejtowstok; powstała tu wieś *Nie-cikowo*; n. ponowiona. Forma *Mieci* *kie* *owo* jest hiperpoprawna na tle mazowieckiej wymowy *ni* jak *ń*. Lit.: WiśnGraj 124. UB

Nieda zob. Niedów, Ruciane-Nida

Niedabyl, wś, rad., gm. Stromiec, 8 km na wsch. od Białobrzegów: *Nydobil* *Riszek* 1422 Czer nr 1496; *Nyedabyl* alias *Dzywysche* 1492 SHG-Mz(MK 18, 51); *Nyedobyl* *Dzijwijsze*, *Nyedobyl* *Rusky* (!) 1540 Czer 19 dod.; *Niedabil* *Dzivise*, *Niedabil* *Ruski* (!) 1576 ŻDz XVI 246; *Niedabyl* 1783 MpPerMz; *Niedabyl* 1827 Tabella II 42; *Niedabyl* 1839 MpKwat IV 5; *Niedabyl* 1886 SG VII 52; *Niedabyl*, -la, *niedabyłski* 1964 UN 18, 22. — Dawniej *Niedabyl-Rzyszek*; człón pierwszy zob. *Stara Wieś* (23), człón drugi od n. os. *Rzyszek* SSNO IV 546. Także *Niedabyl-Dziwisze*, z członem odróżniającym od n. os. *Dziwisz* SSNO I 576, w l. mnogiej. W XV–XVI w. występuje postać *Niedobyl*, z przejściem *a > o*. Lit.: Rospond, -j, 98; KopRad 286. UB

Niedabyl zob. Stara Wieś (23)

Niedabyl-Dziwisze zob. Niedabyl

Niedabyl Ruski zob. Niedabyl

Niedabyl-Rzyszek zob. Niedabyl

Niedalino (1), wś, kosz., gm. Świeszyno, 14 km na pld. od Koszalina: *Nedalino* (1227) PU I 302; *Niedalino* 1276 PU II 320; *Nedelin* 1554 PomKirch II 318; *Neddelin* 1618 MpLub; *Nedlin* 1789 Mp-GillyPom; *Nedlin* 1862 PMT XIII 52; *Nedlin* — *Niedalino*, -na, *niedaliński* 1947 MPol XXVI nr 3; *Niedalino*, -na 1981 WUN II 525. — Według Rzetelskiej i Dumy n. pochodzi od n. os. **Niedal*, por. *Niedan* SSNO IV 37, por. jednak *Niedalic* SSNO VII 164 (: *nie* (od) *dalić* lub *Dale*-, z negacją), z suf. -in(o). Nazwy niem. *Nedlin*, *Nedalin* to substytucje fonetyczne n. polskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niedalino*. Lit.: RzDuma I 129; Belchnerowska, PMT XIII 52. BCz

Niedalino (2), wś zaginiona, leżała w ziemi chełmińskiej, może koło Torunia: *Nedalino*, *Ne-*

dalyno, villa (1222) PrUr I/1, 29. — Od n. os. **Niedala*, z suf. -ino. SHGCh nie uwzględnia tej wsi. WK

Niedamaw zob. Niedamowo

Niedamierz zob. Adamierz (1), Jadamierz

Niedamirowice, os. zaginiona, leżała koło Kórnika, pozn.: parte hereditatis ville Czaslauice, *Nedamirouice* et Taczalice 1401 KZPozn nr 564; cu szostey czoszczu *Nedamirouicz* 1407 Koz II 507. — Od n. os. *Niedamir* SSNO IV 36, z suf. -owice. ZZ

Niedamirów, wś, jel., gm. Lubawka, 8 km na zach. od Lubawki: *Cuncendorf* 1203 SUr I 257, fals; *Cuncendorff* (1378) K 335; *Kuntzen-dorff* 1666/67 J I 699; *Cuntzendorff* 1742 SNGŚl VIII 132; *Kunzen-dorf*, Ober-, Nieder- 1785 Z V 109; *Kunzen-dorf* 1845 K 335; *Kunzen-dorf* 1883 SG IV 883; *Kunzen-dorf* — *Niedamirów*, -owa, *niedamirowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieda-mirów*, -rowa 1981 WUN II 525. — Dawniej n. niem. *Kunzen-dorf*, od n. os. *Kunze* (: *Chunizo*) Gott 311 + -dorf. Okresowo z członami odróżniającymi od niem. ober 'górnny' i *nieder* 'dolny'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nieda-mirów*. Lit.: SNGŚl VIII 132. JCh

Niedamirz zob. Adamierz (1), Jadamierz

Niedamirza zob. Adamierz (1)

Niedamirze zob. Adamierz (1)

Niedamowo, wś, gdań., gm. Kościerzyna, 11 km na pld.-wsch. od Kościerzyny: *Nedemio* (1295) Perl 468; *Nedemowo* (1334) PrUr II 572; *Nedemaw* (1437/38) GZ 116; *Niedamowo* 1534 Inwwłoc 119; *Niedamaw* 1570 ŻDz XXIII 146; *Jdamowo* 1583, *Jadamowo* 1595 Font I–III 32, 295; *Niedamowy* 1648 RP 172; z *Niedamowem* 1664 Font XXXII 266; *Niedamowy* 1682 Font V 93; *Jadamowo*, *Niedamowo* 1749 Font XVI–XIX 157, 460; *Niedamowo* od. *Jadamowo* 1789 Goldb II 162; *Niedamowe* 1796–1802 MpSchröt IX; *Niedamowen* — *Jadamowy* al. *Niedamowo* 1879 KętN 24; *Niedamowo* al. *Jadamowo* 1886 SG VII 52; *Niedamowo*, fr. *Niedamaw* 1912 Bär 83; *Nieda-mowo*, -wa 1981 WUN II 525; gw. *jadam^uow^a*, *nedam^uow^a*/*jadam^uow^o*, *nedom^uow^o* Lor 36, też *jadam^uowi*, -ńf, *jadamofski*. — Od n. os. **Niedam* (: *Niedamir*) SSNO IV 37, z suf. -je, potem -owo, okresowo też -owy. Od XVI w. obocznie występują formy *Jadamowo*, *Jadamowy*, nawiązujące do im. *Adam*, gw. *Jadam*. W pierwszych zapisach asymilacja *e-o > e-e*. Ostatecznie ustalono urzę-

dowo formę *Niedamowo*. Lit.: Breza, PMT I 85; Kęsikowa, PMT II 104. WK

Niedamowo zob. Niedanowo

Niedamowy zob. Niedamowo

Niedan zob. Niedanek, Niedoń

Niedane zob. Miedonia

Niedanek, wś zaginiona, leżała koło Pawłowa, słup., gm. Przechlewo: *Nedan* 1325, *Nedano* 1344 (?), *Nedano* 1352, *Nedan* 1414 HKS 25, 55, 169, 177; między *Niedankiem* 1565 Lupom 73; *Niedanek* 1612 HKS 3. — Nazwa od n. os. *Niedan* SSNO IV 37; wtórnie forma deminutywna z suf. -ek. Odnotowano też postać *Niedano*. WK

Niedania zob. Niedoń

Niedanie zob. Niedoń

Niedano zob. Niedanek

Niedanowa Wola zob. Pcim

Niedanowo, wś, olszt., gm. Kozłowo, 11 km na płn.-wsch. od Działdowa: *Neydan* 1383 KęTL 319; de *Nydanowa* 1413 Cruc II 201; *Nedano* 1437 GZ 83; *Nedanowo* 1542 KęTL 319; *Niedenau* 1789 Goldb I 147; *Niedenau* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Niedenau* 1820 Wald 212; *Niedenau* 1839 MpKwat III 1; *Niedenau*, *Niedanowo* ok. 1850 SzczesTeka 50; *Niedenau* — *Niedanowo* 1879 KęTN 189; *Niedanowo* al. *Niedamowo*, niem. *Niedenau* 1886 SG VII 53–4; *Niedenau* — *Niedanowo*, -a, *niedanowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niedanowo*, -wa 1981 WUN II 525. — Najstarsza forma źródłowa jest zbieżna z zapisami n. wsi *Najdymowo*, może jest to zatem n. strpus. od n. os. **Neidans* (**Neidams*), ta od **neid-*, por. lit. *niėdėti*, łot. *nīst* '(po)gardzić, wzgardzić', lub łot. *naīds*, *naīdus* 'nienawiść', z suf. -an(-ōn-) lub -am- TAP 169–70. Wieś jest położona w pobliżu rz. *Nida*, niem. *Neiden*. Nie można wykluczyć związku n. wsi z tym hydronimem, z suf. -au (od *Aue* 'teren położony nad wodą' Kluge 36), oddanym w formie spolonizowanej przez suf. -owo, z adideacją do n. os. *Niedan*. Przejściowa forma *Niedamowo* poświadcza przejście -an- > -am- przed w. Według Gausego wieś powstała w 1334 r., kolejne nadania pochodziły z 1371 i 1449/50 r. (bez przytoczenia nazwy). Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Niedanowo*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 7, 12–3 i in. RP

Niedany zob. Niedoń

Niedarczów, dziś *Niedarczów Dolny-Kolonia*, *Niedarczów Dolny-Wieś*, *Niedarczów Górny-Kolonia* i *Niedarczów Górny-Wieś*, cztery wsi, rad., gm. Ka-

zanów, 9, 11, 8 i 7 km na wsch. od Skaryszewa: *Niedarczów* (1391)1789 ZDM IV 252; *Niedarczów* 1400 Krak nr 10613; *Niedarczów* 1419 Kkk II 443; *Nyedarczów* 1470–80 DB I 344; *Nyedarczów* 1508 ŻDz XV 471; *Nyedarczów* 1529 LR 410; *Nyedarczów* 1564–65 Lusand 188; *Niedarczów* 1569 ŻDz XIV 303; *Niedarczów* 1787 Spis 418; *Niedarczów* 1827 Tabella II 42; *Niedarczów dolny*, *Niedarczów górny* 1877 Zin I 412; *Niedarczów Górny*, *Niedarczów Dolny*, dwie wsi 1886 SG VII 54; *Niedarczów Dolny*, *Niedarczów Górny* 1952 UW 111; *Niedarczów Dolny-Kolonia*, *Niedarczów Górny-Kolonia*, -czowa -nego -nii, *niedarczowski*, dwie wsi 1970 UN 31, 37; *Niedarczów Dolny-Kolonia*, *Niedarczów Górny-Kolonia*, -czowa -nego -nii, *Niedarczów Dolny-Wieś*, *Niedarczów Górny-Wieś*, -czowa -nego Wsi 1981 WUN II 525; gw. *ńedorcuř*, -ova, *ńedorcoski*. — Od n. os. **Niedarzec* (: -dar, z negacją + -ec lub *nie darzyć*), por. *Niedarczyk* SSNO IV 37, z suf. -ów. W wyniku podziału wsi na cztery jednostki powstały n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górny* i od ap. *kolonia* 'osada', wieś. Lit.: KSand 133; KopRad 328; Nieckula, -ov- 140. IN

Niedary (1), dziś *Niedary*, wś, krak, gm. Uście Solne i *Stare Niedary*, cz. wsi Uście Solne, dawniej wś, tarn., gm. Szczurowa, 17,5 km na płn. od Bochni: *Modari* 1358 KMlp I 295; de *Modar* 1367 ZDK I 95; de *Medar* (1389) Kkk II 134; *Miedary* (1427), *Modary* 1441 KMlp IV 235, 384; *Miodary* (1450) ZDM III 334; *Myodari* 1470–80 DB II 157; *Nyedary* 1529 LR 4; *Modary*, *Niedary* 1564 Lukrak I 85, II 141; *Niedari* 1581 ŻDz XIV 58; *Niedary* 1680 Rej 85; *Niedary* 1765 Żyd 423; *Niedary-Stare* i *Nowe*, wś 1886 SG VII 54; *Niedary* 1921 Sk XII 4; *Niedary* 1952 UW 262; *Niedary*, -dar, *niedarski*, *Stare Niedary*, -rych *Niedar* 1963 UN 2, 58, 59. — Dawniej *Miodary*, n. służebna, oznaczająca ludzi trudniących się wyrobem miodu, od niepoświadczanego ap. **miodarz*, zob. *Miedarska Huta*. Postać *Niedary* to wynik oboczności *n̄* : *ń* (por. *miedźwiedź* : *niedźwiedź*). Człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: LKrak 99–100; Buczek 79; BańMorf 122. IN

Niedary (2), wś, wroc., gm. Trzebnica, 12 km na wsch. od Trzebnicy: *Neyderey* 1742 SNGŚl VIII 133; *Neiderey* 1785 Z IV 372; *Neyderei* 1845 K 444; *Neiderey*, *Niedary* 1941 Wrzosek 22; *Neiderey* — *Niedary*, -ar, *niedarski* 1947 MPol XXV nr 124; *Niedary*, -dar 1981 WUN II 525. — Według Kniego n. *Neudrei*, od niem. wyrażenia *die neuen 3 Häuser*

Niedary Nowe

'trzy nowe domy'. Zdaniem autorów SNGŚl n. niem. *Neiderer*, od ap. *Neider* 'zazdrośnik', oznaczająca miejsce do pozazdrośczenia. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedary*. Lit.: SNGŚl VIII 133. JCh

Niedary Nowe zob. Niedary (1)

Niedary Stare zob. Niedary (1)

Niedarzyn (1), wś, ciech., gm. Baboszewo, 8 km na pld.-wsch. od Raciąża: *Nedarzino* 1402, *Nyedarzino* 1416 Płor nr 186, 2707a; *Niedarzyn* 1565 HMił 225; *Niedarziin* 1578 ŻDz XVI 98; *Niedarzyn* 1784 MpPerPi; *Niedarzyn* 1827 Tabella II 42; *Niedarzyn* 1886 SG VII 54; *Niedarzyn* 1952 UW 29; *Niedarzyn*, -na 1981 WUN II 525. — Nazwa od n. os. **Niedara* lub **Niedarza* (: -dar + -ja, z negacją), z suf. -ino, wtórnie -in. Lit.: SHGPi 210-1; ZMaz 276. UW

Niedarzyn (2), przys., dawniej wś, pozn., gm. Skoki, 4 km na pld.-wsch. od Skoków: *Niedaczyno* (!) 1473 SHGKI (PG 7, 207v); *Nyedarzyno* 1511-23 ŁLB I 75; *Niedarzyno* 1535 SHGKI (ASK 12, 483); wieś *Niedarzyn* 1789 MKI (Tab 34, 488); *Niedarzyn*, wś 1886 SG VII 54; *Niedarzyn* 1921 Sk X 108, 148; *Niedarzyn*, wś 1967 SM 738; *Niedarzyn*, -na 1981 WUN II 525. Lit.: Koz III 684; Nieckula, -ov- 291. ZZ

Niedarzyno, wś, słup., gm. Borzytuchom, 6 km na pln.-zach. od Bytowa: *Meddersin* 1354 SHGPG (Cra II 192); *Medersyn* 1387 PMT IX 40; *Medrasin* ca. 1400 LorSNH 71; *Medarsyn* (1438) GZ 134; *Muddersin* 1596 SHGPG (AKS 156); *Moddersin* 1618 MpLub; *Wudersin* PMT IX 40; *Moddersin* 1628 PMT IX 40; *Moderzyn* alias *Niedarzyn* 1638 Font XLVI 16; *Niedarzyno* 1710 SHGPG (WS 77); *Niedarzyn* 1749 Font XVI 275; *Niedarzyno* a. *Medrzym* 1778 SHGPG (Par Ugoszcz); *Niedarzyno*, *Niedarzyn* al. *Maderzyn*, niem. *Meddersin* 1886 SG VII 54; *Meddersin*, Kol. — *Niedarzyno*, -na, *niedarzynski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedarzyno*, -na 1981 WUN II 525; gw. kasz. *ńedařeno*, *ńedarzeno* Lor 142; *ńedařeno* PMT IX 40. — Nazwa od n. os. **Miedarz* lub od ap. **miedarz* 'bartnik', z suf. -ino. Wahanie *ńi/ńi* częste w gwarach. Nazwy niem. *Meddersin*, *Moddersin* są substytucjami fonetycznymi n. polskiej. Lit.: LorSNH 71; Surma, PMT IX 40. BCz

Niedarzyno zob. Niedarzyn (1, 2)

Niedaszów, wś, legn., gm. Mściwojów, 4 km na pld.-wsch. od Jawora: *Herczenwalde* 1324 Reg nr 4316; *Herczenwalde* 1337 CdSil XXV

248; *Herczenwalde* (1375) K 229; *Herczenwalde* 1407, *Herczenwalde* 1507 CdSil XXXV 249, 250; *Herzowaldau* 1677, pagus *Herzowaldau* 1687 J IV 198, 221; *Herzowaldau* 1751 CdSil XXXV 260; *Herzowald* 1786 Z VI 43; *Herzowald* XVIII Urb III 286; *Herzowaldau* 1845 K 229; *Herzowaldau* 1941 Wrzosek 32; *Herzowaldau* — *Niedaszów*, -owa, *niedaszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niedaszów*, -szowa 1981 WUN II 525. — Nazwa niem. *Herczenwalde*, *Herzowaldau* od n. os. *Herzog* Gott 248 lub od ap. *Herzog* 'książę' i *Wald* 'las'; w XVII w. z członem -au. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedaszów*. Lit.: SNGŚl VIII 133. JCh

Niedau zob. Nidowo

Niedbalki, wś, elbl., gm. Pieniężno, 12,5 km na pld.-wsch. od Pieniężna: villa teuthunica *lutirbach* (1334), *Lutirbach* (1338) MWrm I 156(R), 173(R); *Lutirbach* 1484 SHGWrm (Regesta I 17162); *Lutirbach* 1583, 1589 SHGWrm (ADWO, AK, RM 3 i 3c, k. 5 i 6v); *Lutirbach* 1615 RŁWrm 264; *Lotterbach* 1656 Kolberg 208; *Lotterbach* 1718 Wijaczka 425; *Lauterbach* 1755 MpEnd; *Lotterbach* 1796-1802 MpSchröt X; *Lotterbach* 1820 Wald 144; *Lotterbach* 1884 SG V 368; *Lotterbach* — *Niedbalki* 1946 Ley I 13; *Lotterbach* — *Niedbalki*, -lek, *niedbalecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedbalki*, -lek 1981 WUN II 525. — Nazwa niem. od n. wodnej, por. qui Riuulus wlgariter *Lutirbach* nominatur 1338 MWrm I 173(R), *Lotterbach* 1899 ZGAE XII 948, dziś Mingajewska Struga 1959 Ley II 76. Do n. w. por. *lauter*, średniem. *lutter* 'jasny, czysty' Lübben 214 (częste w nazwach strumieni) Kluge 427 oraz *Bach* 'strumień'. Nazwę *Niedbalki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. za przekazem Leydinga (od n. os. **Niedbalek*, por. *Niedbala* SSNO VII 164). Lit.: ZGAE XXIII 712, 716, XXVII 519, 527-8; Biolik, HE V 30-1. RP

Niedbork zob. Nidzica

Niedeck zob. Kamienica Szlachecka, Szramowo

Niedemowo zob. Niedamowo

Nieden zob. Ruciane-Nida

Niedenau zob. Niedanowo

Nieder (= Dolny) — pierwszy człon w złożonych n. niemieckich zob. pod członem podstawowym, np. *Nieder Aalkist* zob. *Aalkist*, *Nieder Hölle* zob. *Hölle*. Tu zostawiono odsyłacze od n. niemieckich pochodnych od pierwotnych zestawień dwuwyrzowych.

- Nieder Birkenau zob. Niewiadom
 Niederau zob. Nieszkowice (3)
 Niederblasien zob. Błażejowice Dolne
 Niederdammer zob. Dąbrowa (39)
 Niederdorf zob. Dolna Wieś, Łobzowiec
 Niederfeld zob. Grodziec Mały
 Niedergorb zob. Gorzupia (2)
 Niederhagen zob. Lubień (9)
 Niederhannsdorf zob. Jaskowa (2)
 Niederhännigsdorff zob. Jaskowa (2)
 Niederhennigsdorf zob. Jaskowa (2)
 Niederhof zob. Księży Dwór, Mokronos (2)
 Niederhorst zob. Miechowo
 Niederhölle zob. Piekło (2)
 Niederhütte zob. Huta (8)
 Niederjehser zob. Jezioro (6)
 Niederkirch zob. Dolna
 Niederkrug zob. Nadolna Karczma
 Niederlang zob. Dłużec (1)
 Niedernhagen zob. Lubień (9)
 Niederrathen zob. Ratno
 Niederrode zob. Mionów, Trzebicko
 Niedersee zob. Ruciane-Nida
 Niederseiffersdorf zob. Przylesie Dolne
 Niedersteine zob. Ścinawka Dolna, Warmatowice (2)
 Niedersten Hannsdorf zob. Jaskowa (2)
 Niedersten Langenau zob. Długopole (2)
 Niedertaur zob. Rogowo (12), Rogówko (3)
 Niederung zob. Węgorzyn
 Niederweiden zob. Wierzbita
 Niederwicze zob. Dolna Wieś
 Niederwitz zob. Niedzwica (2), Niedźwiedź (13)
 Niederwolla zob. Wola Niska
 Niederwutzen zob. Osinów Dolny
 Niedierzahden zob. Siadło
 Niedierzählen zob. Czarne (2)
 Niedierzehren zob. Czarne (2)
 Niederwitz zob. Niedźwiedź (13)
 Niedeżow zob. Nedeżów
 Niedobczyce, cz. Rybnika, dawniej mto, kat.:
Nedobcici 1223 CdSil I 3; *Niedobcici* 1228 Reg nr 330; *Niedobtzitze* (1531), *Nedobschiz* (1581) K 446; *Ves Nedobczicze* 1614 Urb III 254; villa *Niedopszice* 1679 J II 127; *Niedobschütz* 1743 SNGŚI VIII 136; *Niedobschütz* 1784 Z III 162; *Niedobschütz*, *Niedobcice* 1845 K 446; *Niedobczyce* al. *Niedobcice*, niem. *Niedobschuetz*, wś 1886 SG VII 56; *Niedobczyce*, mto 1957 DzU nr 49, poz. 254; *Niedobczyce*, mto 1967 SM 738; *Niedobczyce*, -czyc 1981 WUN II 526. — Od n. os. *Niedobka* SSNO IV 37 lub **Niedobko* (: -dob, psl. **dobъ* 'waleczny, dzielny' Spśl IV 11, z negacją, por. też *Dobek*, *Dobiegiew* SSNO I 477, 479), z suf. -icy, wtórnie -ice. Nazwa zniemczona jako *Niedobschütz*. Lit.: SNGŚI VIII 136; BorGŚI 178; RymNmias 159–60. JCh
 Niedobschütz zob. Niedobczyce
 Niedomice, wś, tarn., gm. Żabno, 12 km na płn.-zach. od Tarnowa: *Nedomice* 1415, de *Nedomycz* 1418 SHGSd(TP 22, 480, 488); *Nyedomycze* 1470–80 DB II 136; *Nyedomycze* 1508 ŻDz XV 468; *Nyedomycze* (!) 1529 LR 266; *Niedomice* 1536 ŻDz XV 495; *Nyedomice* 1581 ŻDz XIV 259; *Niedomice* 1886 SG VII 57; *Niedomice* 1921 Sk XII 35; *Niedomice*, -mic, *niedomici* 1964 UN 15, 72. — Od n. os. *Niedoma* (: stp. *doma* 'w domu' Sstp II 129, z negacją, lub od *nie doma* 'bez domu') SSNO IV 37, z suf. -ice. Lit.: OPilz 41. IN
 Niedomierz zob. Adamierz (1)
 Niedomirz zob. Adamierz (1)
 Niedonia zob. Miedonia
 Niedoń, wś, sier., gm. Błaszki, 7,5 km na pld.-wsch. od Błaszek: *Nyedanya* 1496, *Nyedany* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Nyedanye*, *Nyedany* 1511–23 ŁLB I 373, II 55; *Niedanye* 1553 ŻDz XIII 217; *Niedoń* 1827 Tabella II 42; *Niedoń* 1886 SG VII 57; *Niedoń* 1921 Sk II 98; *Niedoń* 1952 UW 103; *Niedoń*, -nia, *niedoński* 1972 UN 50, 24; gw. *niedoń*, -ńi, *niedoński*. — Początkowo *Niedania*, *Niedanie*, od n. os. *Niedan* SSNO IV 37, z suf. -ja, -jś, -je, oraz *Niedań* (wahania rodzaju). Odnótowano również formę w l. mnogiej *Niedany*. Od XIX w. n. przybrała postać *Niedoń*, wskutek podwyższenia artykulacji samogłoski *a* > *o*. Lit.: BarMorf 68. EB
 Niedoperek zob. Nietoperek
 Niedoradz, wś, ziel., gm. Otyrń, 8 km na płn. od Nowej Soli: *Nitraz* 1333 Ng 211; *Nyteraz* 1338 Reg nr 6146; *Nieteras* 1376, *Nitritz* 1423 Ng 211; *Nittaress* 1476, *Nyteritz* 1528 CdSil XXIV 77, 84; *Nitritz* 1670, *Nitritz* 1687/88 J III 89, 554; *Nitritz* 1845 K 451; *Nitritz* 1886 SG VII 160; *Nitritz*, *Nizina* 1941 Wrzosek 31; *Nitritz* — *Niedoradz*, -a, *niedoradzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Niedoradz*, -dza 1981 WUN II 526. — Od n. os. **Niedorad*, z suf. -jś, może też z -ica lub -ice, na co wskazuje forma niem. *Nitritz*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedoradz*. Lit.: SNGŚI VIII 136–7; Rospond, -jś 99; Taborska 101–2. JCh

Niedośpielin

Niedośpielin, wś, piotr., gm. Wielgomłyny, 13 km na pld.-zach. od Przedborza: *Nedospelino* 1398 Hb 96, nr 15; *Nedospelino* 1402 Koz VI 292; *Niedospeliche* 1497 Matr II nr 912; *Nyedospyelyn* 1511 ŻDz XIII 204; *Niedospyelini* 1511/12 VisitGn 369; *Nyedospyelyn* 1511–23 ŁLB II 212; *Niedospyelyn* 1552 ŻDz XIII 276; *Niedośpielin* 1791 MpPerSd; *Niedośpielin* 1827 Tabella II 42; *Niedośpielin* 1886 SG VII 57; *Niedośpielin* 1921 Sk II 92; *Niedośpielin* *Poduchowny*, wś, *Niedośpielin* *Prywatny*, wś 1967 SM 739; *Niedośpielin*, -na, *niedośpieliński* 1972 UN 48, 107; gw. *niedośpiełin*, -na, *niedośpielski*. — Od n. os. **Niedośpiata*, por. *Niedośpiatek* SSNO IV 38, z suf. -ino, wtórnie -in, przejściowo też -ice. Do n. os. por. *niedośpiał*, *niedośpiatek* 'gatunek rośliny, Hieracium pirocella', *niedośpiały* 'niedojrzały' Sstp V 176. Człony odróżniające od przym. *poduchowny*, *prywatny*. Lit.: SHGŁęcz II 3; Nieckula, -ov-291. EB

Niedów, wś, jel., gm. Zgorzelec, 4 km na ptn.-zach. od Zawidowa: *Nedaw* (1346), die *Nede* 1366 KOL 20; *Nieda* 1454 CdL IV 857; *Nieda* 1460, bej der *Nyde* 1491, zur *Niedaw* 1583 KOL 20; *Nieda* 1845 K 445; *Nieda* 1886 SG VII 52; *Wolfsberg* NS., *Niedów* 1941 Wrzosek 30; *Niedów* 1952 UW 241; *Niedów*, -dowa 1981 WUN II 526. — Dawniej **Nedow*, od łuz. n. os. *Neda* (: *Nedamir*) WenzPN II/2, 38, z suf. -ów, w postaciach zniemczonych -au, też -al/-e. Nazwę niem. *Wolfsberg* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niedów*. Lit.: SNG-Śl VIII 137. JCh

Niedróż, dziś *Młody Niedróż* i *Stary Niedróż*, dwie wsi, ciech., gm. Raciąż, 8 km na zach. od Raciąża: *Nedrosz*, *Alia Nyedrosch* 1373 SHGP I 211; *Nedrosz* 1388 KkM 105; *Nyedroschi* 1408 Se 382; *Nyedroschi* 1497 KkM 317; *Nyedroschi* 1506 UAC 128; *Niedros Antiqua*, *Niedros Młody* 1578 ŻDz XVI 90, 91; *Niedróż m.*, *Niedróż w.* 1784 MpPerPl; *Niedróż nowy*, *Niedróż stary* 1827 Tabella II 42; *Niedróż stary*, *Niedróż młody* 1877 Zin I 412; *Niedróż-Stary*, *Niedróż Młody* 1886 SG VII 58, 57; *Niedróż Stary*, *Niedróż Młody* 1921 Sk I 171, 170; *Młody Niedróż*, -dego -ża, *Stary Niedróż*, -rego -ża 1981, 1982 WUN II 461; III 331. — Od n. os. **Niedrog* (: -drog, *Siemidrog*, z negacją), z suf. -jś. Człony odróżniające od przym. łac. *antiquus* 'stary', pol. *młody*, *nowy*, *stary*. Lit.: SHGP I 211; ZMaz 276; Rospond, -jś 98; Nieckula, RKJWr V 100. UW

Niedróż zob. Druchowo

Niedrwica zob. Niedrzwica (1, 2), Niedźwice

Niedrwice zob. Niedźwice

Niedrzaków, wś, płoc., gm. Strzelce, 9 km na pld. od Gostynina: *Nijesdrakow* 1462 KkM 232; *Nyesdrakollo* ... *Myesdrzakow* 1502 Matr III nr 194, 383; *Myedrzakow* 1512, *Nyesdracowo* 1513 Matr IV/1, nr 1817, 2108; *Niedrzakow* ... z *Niedrzakowa* 1564 Luraw 119, 120; *Niedrzakowo* 1579 ŻDz XVI 193; *Niedrzakow* 1661 Luraw 204; *Niedrzaków* 1789 Luraw 205; *Niedrzakow* 1792 MpPerRw; *Niedrzaków* 1827 Tabella II 42; *Niedrzaków* 1886 SG VII 58; *Niedrzaków* 1952 UW 89; *Niedrzaków*, -kowa 1981 WUN II 526; gw. *mündżakuf*, -ova, *mündżakoski*. — Dawniej *Niezdrakow*/*Niezdrakowo*, od n. os. **Niezdrak*, z suf. -ów, -owo. Do n. os. por. *nie* + stp. i gw. *zdrzeć*, dziś -jrzeć 'patrzyć, widzieć', gw. też *zdrały* 'dojrzały' SGPRei(kartoteka), też *niezdar-ny* 'niezgrabny, niezręczny, niedołężny, ociężały' SW III 378. W n. występuje mazowieckie mieszanie *ń* i *ni*, stąd zapisy *Mye(s)drzakow*. UW

Niedrzakówek, cz. wsi Niedrzaków, dawniej wś, płoc., gm. Strzelce: *Niedrzakówek* 1827 Tabella II 42; *Niedrzakówek*, wś 1886 SG VII 58; *Niedrzakówek*, wś 1902 Przew II 8; *Niedrzakówek* 1921 Sk I 56; *Niedrzakówek*, wś 1967 SM 739; *Niedrzakówek*, -wka 1981 WUN II 526. — Od n. m. *Niedrzaków* (zob. wyżej), z deminutywnym suf. -ek. UW

Niedrzew, dziś *Niedrzew Pierwszy* i *Niedrzew Drugi*, dwie wsi, płoc., gm. Strzelce, 12 km na ptn.-zach. od Kutna: *Mijedziydrzeviye* 1462 KkM 232; *Mieszdrzewie* 1497 Matr II nr 799; *Myedrzeviye* ... *Niyedrzeviye* 1502 Matr III nr 194, 383; *Myedrzeviye* 1513, *Niedrzewie* 1546 Matr IV/1, nr 2108, 7761; *Niedrzewie* ... z *Niedrzewiem* 1564 Luraw 112, 117; *Niedrzewie* 1579 Luraw 201; *Niedrzewie* 1661 Luraw 201; *Niedrzewie* 1789 MpPerRw; *Niedrzewie* 1827 Tabella II 42; *Niedrzew* 1877 Zin I 412; *Niedrzew al. Niedrzewie* 1886 SG VII 58; *Niedrzewie* 1902 Przew II 8; *Niedrzew* 1921 Sk I 56; *Niedrzew*, -wia 1981 WUN II 526; *Niedrzew*, wś, po zmianie *Niedrzew Pierwszy*, *Niedrzew Drugi*, -wia -ego, *niedrzewski*, dwie wsi 2000 DzU nr 109, poz. 1163; gw. *miedzef*, -vía. — Pierwszy zapis n. wskazuje, że w podstawie tkwi stp. ap. **miedzydrzewie*, utworzony za pomocą suf. -je od wyrażenia *między drzewami*. W wyniku fonetycznych uproszczeń (zanik -dz- w pozycji między samogłoskami,

następnie gw. przejście nagłosowego *Mie-* > *Nie-* i singularyzacja) powstała forma *Niedrzew*. Lit.: BańMorf 62. UW

Niedrzewica (1), dziś *Niedrzewica Duża* i *Niedrzewica Kościelna*, dwie wsi, też *Niedrzewica Kościelna Pierwsza* i *Niedrzewica Kościelna Druga*, dwie cz. wsi *Niedrzewica Kościelna*, przejściowo dwie wsi, lub., gm. *Niedrzewica Duża*, 10 i 11 km na pld.-wsch. od Bełżyc: *Nyedrwicza* (1391) KMłp IV 35; *Niedrwicza* (1398) 1585 ZDM IV 313; *Niedrwicza* (1401) XVI/XVII ZDM I 298; *Nedrwicza* 1409 ZLub nr 220; *maiori Nyedrwicza* 1430 SHGLu IV 93; *Magna Niedrwicza* (1436) 1588 ZDM V 370; *Niedrwicza* (1442) 1588, *Nedrwicza* 1443 ZDM III 21, 77; *Nyedrwicza* (!) 1445, *Maiori Nyedrwicza* 1485 LKP 6, 100; *Minori Niedrwicza*, *Maiori Niedrwicza* 1529 LR 33; *Nyedrwicza* 1531 ŻDz XIV 354; *Niedrwica wielka*, *Niedrwica mała* 1580 RPdm 24v; *Niedrwica Większa*, *Niedrwica Mniejsza* 1626 RPobLu 55, 56; *Niedrwica Większa seu Kościelna* 1663 RPobLu 52; *Niedrwica Maior Kościelna*, *Niedrwica Minor* 1676 ŻDz XV 32a; *Niedrzewica wielka* 1786 MpPerLu; *Niedzwica*, *Niedzwica wielka* 1787 Spis 452; *Niedzwica duża*, *Niedzwica mała* 1827 Tabella II 43; *Niedrzewica duża*, *Niedrzewica kościelna* 1877 Zin I 412; *Niedrzewica Wielka* al. *Duża*, *Niedrzewica Mała* al. *Kościelna*, dwie wsi 1886 SG VII 58; *Niedrzewica Duża*, *Niedrzewica Kościelna* 1902 Przew II 8, 9; *Niedrzewica Wielka*, *Niedrzewica Kościelna*, dwie wsi, *Niedrzewica Kościelna (Mała)*, folw. 1921 Sk IV 65; *Niedrzewica Duża*, *Niedrzewica Kościelna* 1952 UW 143; *Niedrzewica Duża*, -cy -żej, *Niedrzewica Kościelna Pierwsza*, -cy -nej -szej, *Niedrzewica Kościelna Druga*, -cy -nej -giej, *niedrzewicki*, trzy wsi 1969 UN 104, 11; *Niedrzewica Duża*, -cy -żej, *Niedrzewica Kościelna*, -cy -nej, *Niedrzewica Kościelna Druga*, -cy -nej -giej, *Niedrzewica Kościelna Pierwsza*, -cy -nej -szej 1981 WUN II 526. — Zapisy historyczne wskazują, że n. brzmiała pierwotnie **Niedrwica*, od ide. rdzenia **dreu-*, **droyos-* 'pędzić, bieć, spieszyć się', z negacją i suf. -ica (por. n. m. i n. rz. *Drwęca*); mogła określać wolno płynącą, nieruchliwą rzekę. Wieś leży nad niewielką rzeczką. Zmianę *Niedrwica* > *Niedrzewica* tłumaczy się fonetycznie (częste wahania *r/l/rz*) lub adideacją do *drzeć*, natomiast formę *Niedzwica* — nawiązaniem do ap. *niedźwiedź*. Inaczej Rospond, którego zdaniem miejscowości bez *drzew*, w odróżnieniu od sąsiedniego zadrzewionego obszaru, określano właśnie *Niedrzewica*, też *Niedrzewice*, *Niedrzewie*. Pierwotnie może także

**Miedzydrzwica*, przekształcona z czasem w *Niedrzewica*. W wyniku podziału wsi od XV w. n. zestawione z członami odróżniającymi; dla jednej wsi — od łac. przym. *magius* 'wielki', w stopniu wyższym *maius* 'większy', później od przym. *kościelny* (ze względu na siedzibę parafii), a w XVII w. też od przym. *wielki*, *większy*, zaś dla drugiej wsi — od łac. przym. *minor* 'mniejszy', pol. *duży*, *mały*, *mniejszy*. Lit.: SHGLu III 158–9, IV 93–4; SHGLuDer 71; KosLu 68; RospSEMiG 245; Rzetelska-Feleszko, Rozwój i zmiany toponimicznego formantu -ica na obszarze zachodniosłowiańskim, 1978, 39, 64; BańMorf 49. IN

Niedrzewica (2), os., dawniej wś, suwał., gm. Gołdapi, 3,5 km na ptn.-zach. od Gołdapi: *Niedr-witz* 1796–1802 MpSchröt XII; *Niedr-witz* (niem.), dobra 1886 SG VII 56; *Niedr-witz* — *Niedrzewica*, dw. 1946 Ley I 134; *Niedr-witz* — *Niedrzewica*, -y, *niedrzewicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niedrwica* 1949 PMT XII 191; *Niedrzewica* — *Niedr-witz*, os. 1951 Rosp 205; *Niedrzewica* PGR 1962 SkBiał 97; *Niedrzewica*, os. 1967 SM 739; *Niedrzewica*, -cy 1981 WUN II 526; gw. *pawłówka* 1951, później *niedrzewica/niedźwiedzica* 1970–76 PMT XII 191. — Według Szcześniak n. niem. od *nieder* 'dolny' i *Witz* 'dowcip, kawał, żart' (?); niewykluczone, że -witz dodano jako część strukturalną (zamiast słów. **-ovice*). Miejscowość istniała już w 1779 r. i została założona obok lasu miejskiego Gołdapi przez pułkownika von Lossow. Po 1945 r. ustalono n. *Niedrzewica*. Lit.: Gause 91; Szcześniak, PMT XII 191; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 313. RP

Niedrzewica zob. *Niedzwice*

Niedrzewica Duża zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Kościelna zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Kościelna Druga zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Kościelna Pierwsza zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Mała zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Mniejsza zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Wielka zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewica Większa zob. *Niedrzewica* (1)

Niedrzewice zob. *Niedzwice*

Niedr-witz ob. *Niedźwiedź* (1)

Niedysz, os., dawniej wś, szczec., gm. Karnice, 16,5 km na pld.-zach. od Trzebiatowa: *Nedis* 1321 PU VI 58; *Nedes* 1540 PomKirch II 31; *Nudas* 1618 MpLub; *Neides* 1789 MpGillyPom; *Neides* 1834

MpUmbI 601; *Neides* 1885 SG VI 949; *Neides* — *Niedysz*, -sza, *niedyski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedysz* 1952 UW 208; *Niedysz*, wś 1967 SM 739; *Niedysz*, -sza 1981 WUN II 526. — Nazwa może od n. os. **Niedysz*, por. *Niedych* (: *nie dychać*) SSNO IV 38, z suf. -ja. Nazwa niem. *Neides* byłaby wówczas fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedysz*. Lit.: LorSNH 78; RzDuma II 112. BCz

Niedyszyna, wś, piotr., gm. Bełchatów, 6 km na płn.-wsch. od Bełchatowa: *Myedyszina* 1511, *Niedyszyna* 1518 ŻDz XIII 197; *Nyedyszyna* 1511/12 VisitGn 463; *Nyedyszyna* 1511–23 ŁLB II 219; *Niedisyna* 1552 ŻDz XIII 257; *Niedyszyn* 1791 MpPerSd; *Niedyszyna* 1827 Tabella II 42; *Niedyszyna* 1886 SG VII 58; *Niedyszyna* 1902 Przew II 9; *Niedyszyna Stara* 1921 Sk II 68; *Niedyszyna* 1952 UW 96; *Niedyszyna*, -ny, *niedyszyński* 1972 UN 39, 6; gw. *ńedyszyna*, -ny, *ńedyszyński*. — Nazwa od n. os. **Niedycha* lub **Niedysza*, por. *Niedych* SSNO IV 38 (: *dychać*, *dyszeć*), z suf. -ina, też -in. W postaci *Miedyszyna* widoczne jest mieszanie *N/M* w nagłosie. Przejściowo n. z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: Nieckula, -ov- 291. EB

Niedzanowo zob. *Miedzianów*

Niedzanów zob. *Miedzianów*

Niedzbork zob. *Nidzica*

Niedzbórz, wś, dawniej też mto, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 19 km na pld. od Mławy: *Opidum ... Myedzyborze*, ex villa Pokrythy 1505 Matr III nr 2157; *Myedziborze* 1551 ACPlóc 213; *Niedzbórz* 1570, oppidum *Niedzbórz* 1578 ŻDz XVI 132, 124; *Niedzbórz* 1784 MpPerPl; *Niedzbórz* 1827 Tabella II 42; *Niedzbórz*, właściwie *Miedzybórz* 1886 SG VII 58; *Niedzbórz* 1902 SG XV/2, 376; *Niedzbórz* 1902 Przew II 9; *Niedzbórz* 1921 Sk I 24; *Niedzbórz*, -borza, *niedzborski* 1971 UN 123, 21. — W 1505 r. kustosz katedry płockiej i sekretarz królewski M. Bartnicki uzyskał dla swojej posiadłości Pokrytki prawa miejskie; powstało miasto o n. *Miedzyborze*, od wyrażenia przyimkowego *miedzyborami*, z suf. -e. W XVI w. nastąpiła zmiana *Miedzyborze* > *Niedzbórz* (przejście *m* > *n* analogicznie jak *miedźwiedź* > *niedźwiedź*) i zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHGPł 211–2; RymNmiast 160; BarMorf 62. UW

Niedzbórz zob. *Nidzica*

Niedzewitz zob. *Niedźwiedź* (10)

Niedzgóra zob. *Nidzgora*

Niedziałka, dziś *Stara Niedziałka* i *Niedziałka Druga*, dwie wsi, siedl., gm. Mińsk Mazowiecki, 4 km na wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Nyedzalkowa Łanka* 1471 SHGMz(MK 5, 153v); *Nyedzalka* 1476 KkM 275; *Nyedziałka* 1540 Czer 8 dod.; *Niedziałka* 1576 ŻDz XVI 223; *Niedziałka* 1783 MpPerMz; *Niedziałka* 1827 Tabella II 42; *Niedziałka* 1839 MpKwat V 4; *Niedziałka*, wś i folw. 1877 Zin I 412; *Niedziałka*, wś i folw. 1886 SG VII 59; *Niedziałka*, *Niedziałka I*, *Niedziałka II* 1921 Sk I 85; *Niedziałka*, *Niedziałka Stara* 1952 UW 17; *Niedziałka*, wś, *Niedziałka Druga*, wś, *Niedziałka Pierwsza*, wś, *Niedziałka Stara*, wś 1967 SM 739; *Niedziałka Druga*, -ki -giej, *Stara Niedziałka*, -rej -ki 1981, 1982 WUN II 526, III 291. — Dawniej *Niedziałkowa Łąka*; człon pierwszy od n. os. *Niedzialek* SSNO IV 39, człon drugi od ap. *łaka*. Do n. os. por. *nie dzielić*, też *nie działać* 'nie robić, nie czynić'. Później n. uległa uniwerbizacji przez elipsę członu drugiego, odcięcie suf. -owa i dostosowanie do nazw z suf. -ka. Współcześnie dwie wsi: *Stara Niedziałka* i *Niedziałka Druga*; człony odróżniające od *stary* i *drugi*. UB

Niedziałka zob. *Niedziałki* (2)

Niedziałka Druga zob. *Niedziałka*

Niedziałka Pierwsza zob. *Niedziałka*

Niedziałka Stara zob. *Niedziałka*

Niedziałki (1), wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 12 km na pld. od Działdowa: *Nedzalky* 1404 SHGPł 212; *Snedelkoff*, *Nedzalken*, von *Nedalow* (1410–11) Bi 703, 706, 708; *Nyedzialky* 1497 Matr II nr 815; *Niedziałki* 1578 ŻDz XVI 65; *Niedziałki* 1784 MpPerPl; *Niedziałki* 1827 Tabella II 43; *Niedziałki Kępczewske al. Dolne*, *Fabryczne* i *Nowopolne*, wś, folw. i os. 1886 SG VII 59; *Niedziałki Kępczewske* 1921 Sk I 94; *Niedziałki*, *Niedziałki Kielczewskie* (!) 1967 SM 739; *Niedziałki*, -lek 1981 WUN II 526. — Nazwa od n. os. *Niedzialek* SSNO IV 39, w formie pluralnej. Człony odróżniające od przym. *dolny*, *fabryczny*, n. m. *Kęczewo* i wyrażenia *nowe pole*. Lit.: SHGPł 212. UW

Niedziałki (2), wś, tarnob., gm. Rytwiany, 5 km na płn. od Połanica: *Niedziałki* 1662 ŻDz XV 54a; *Niedziałki* 1787 Spis 382; *Niedziałka* 1827 Tabella II 42; *Niedziałki* 1877 Zin I 412; *Niedziałki* 1886 SG VII 59; *Niedziałki* 1952 UW 129; *Niedziałki*, -lek, *niedziałkowski* 1970 UN 33, 46. — Może n. pochodzi od n. os. *Niedzialek*, *Niedziałka* Rym-

SEN II 150 lub od ap. *niedziałka* 'gospodarstwo drobnoszlacheckie niepodzielone między ojca a synów' SGPRci(kartoteka), w l. mnogiej. Okresowo *Niedziałka*. IN

Niedziałki zob. *Jabłonowo-Niedziałki*

Niedziałki Dolne zob. *Niedziałki* (1)

Niedziałki Fabryczne zob. *Niedziałki* (1)

Niedziałki Kępczowskie zob. *Niedziałki* (1)

Niedziałki Nowopólne zob. *Niedziałki* (1)

Niedziałkowa Łąka zob. *Niedziałka*

Niedziałkowice zob. *Niedziałowice*

Niedziałowice, dziś *Niedziałowice Pierwsze* i *Niedziałowice Drugie*, dwie wsi, chelm., gm. Rejowiec, 13 i 10 km na pld.-wsch. od Chelma: *Neydzalowicze* 1481 CzChelm 182; *Nyedelowycze* 1504 Matr III nr 1650; *Niedziałowice* 1564 ŻDz XVIII/1, 192; *Niedziałowice* 1661 Lurus III 258; wsiów *Niedziałowic* 1752 AWAK XXVII 359; *Niedziałowic* 1827 Tabella II 43; *Niedziałowice*, *Niedziałowice*, kol. 1877 Zin I 412; *Niedziałowice*, wś i folw. 1886 SG VII 59; *Niedziałowice*, wś 1921 Sk IV 14; *Niedziałkowice I*, *Niedziałkowice II*, dwie wsi 1952 UW 134; *Niedziałowice Pierwsze*, -wic -szych, *Niedziałowice Drugie*, -wic -gich, *niedziałowski* 1970 UN 108, 21. — Nazwa od n. os. *Niedział* (: *nie dzielić* lub *nie działać*) SSNO IV 38, z suf. -owice, też -owiec. W formie *Niedziałkowice* być może wytróśnianie do częściej występującej n. os. *Niedziałek*, *Niedziałko*. Odnotowana też forma *Niedzielowice*. W n. zestawionych człony odróżniające od liczebników porządkowych *pierwszy*, *drugi*. Lit.: CzChelm 182. BCz

Niedziałowiec zob. *Niedziałowice*

Niedziały, wś, olszt., gm. Barciany, 10 km na pln. od Kętrzyna: *Elisental*, folw. 1824 Gause 41; *Elisenthal*, wś 1920 MpHAPr I; *Elisenthal* — *Niedziały*, -I, *niedzielski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niedziały* — *Elisenthal*, os. 1951 Rosp 205; *Niedziały*, -dział 1981 WUN II 527. — Nazwa niem. *Elisenthal*, od im. *Eliza*, niem. *Elise* + -thal. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Niedziały*. Lit.: Gause 41. RP

Niedzianowice zob. *Miedzianów*

Niedzianowo zob. *Miedzianów*

Niedzianów zob. *Miedzianów*

Niedzica, wś, nowosąd., gm. Łapsze Niżne, 20 km na pld.-wsch. od Nowego Targu: *Nyzythz* 1320 HE XIII 368; *villam Nisicz*, *Nisitz*, *Nyznech* 1320, we wsi *Nedecz*, *Nedeca*, *Nedecza* 1326 SHGKr(kartoteka); plebano ... de *Nisicia*

1400 ZDK I 260; *Nedecza*, *Netzdorf* 1786, *Nedecz*, *Nedecze*, *Neiditz*, *Netzdorf*, *Nedice* 1808 HE XIII 368; *Niedzica*, niem. *Netzdorf*, węg. *Nedec* 1886 SG VII 59–63; *Niedzica* 1921 Sk XII 34; *Niedzica* 1952 UW 270; *Niedzica*, -cy, *niedzički* 1964 UN 10, 156. — Wieś leży w dolinie rzeki *Niedziczanki*, zwanej też *Niedzicą* i *Niedzickim Potokiem*, por. ex utraque parte fluvii *Nydycz-potoka* 1314, circa aquam *Nyzythz* 1320, *Niedzica* 1881 HE XIII 368. Zdaniem Babika n. pierwotnie brzmiała *Nidzica*; tkwi w niej hydronimiczny ide. rdzeń **nejd-/nld-* 'płynąć', (por. n. m. *Nida*, *Nidzica*), z suf. -ica. Lit.: Majewski, Czorsztyn-Niedzica, 1964, 54–9; Brumirski, *Niedzica*, *Nasza Przeszłość* XXXVI 150; Rymut, Majtán, HE XIII 368; Babik 184. IN

Niedzielino zob. *Niedalino* (2)

Niedzieliska (1), wś, ploc., gm. Kiernożia, 18,5 km na pld.-wsch. od Gębina: *Nydzelsissyno* (1363)1511/12 VisitGn 32; *Nydzelsichky*, *Nydzelschy* 1440 SHGRw(MK 336, 89 i 88v–89v); *Nydzelszki* 1452 SHGRw(MK 337, 63); *Niedzielski* 1579 ŻDz XVI 199; z ... *Niedzielskami*, z ... *Niedzielskim* 1661 Luraw 187, 189; *Niedzieliska* 1792 MpPerRw; *Niedzieliska* 1827 Tabella II 43; *Niedzieliska* 1886 SG VII 63; *Niedzieliska* 1952 UW 94; *Niedzieliska*, -lisk, *niedzielski* 1973 UN 44, 19. — Nazwa od n. os. *Niedzielsz* (: *nie dzielić*) SSNO IV 40, z suf. -ino. Formy *Niedzielszki*/*Niedzielski* pochodzą od deminutywnej n. os. **Niedzielszek*, w l. mnogiej. W n. potwierdzone przejście sz > s, wywołane mazurzeniem. Postać *Niedzieliska* powstała w wyniku asymilacji do nazw na -iska. Lit.: BańMorf 73. UW

Niedzieliska (2), wś, tarn., gm. Szczurowa, 13 km na pln. od Brzeska: *Neczelska* (1338)1617 ZDM I 51; *Nedzelisca* 1391 Kkk II 155; *Niedzieliska* (1403)1612 ZDM I 310; *Nydzelsko* 1437 Kmlp IV 316; *Niedzielsko* (1441) ZDM II 362; de *Nydzelsko* 1442 CdUC II nr 113; *Nydzelyska* 1470–80 DB III 441; *Nydzelyska*, *Nydzelyska* 1529 LR 17, 118; *Niedzieliska* 1536 ŻDz XV 493; *Niedzieliska* 1581 ŻDz XIV 260; *Niedzieliska* al. *Niedzielsko* 1886 SG VII 63; *Niedzieliska* 1921 Sk XII 7; *Niedzieliska*, -lisk, *niedzielski* 1964 UN 3, 25. — Nazwa od psl. ap. **nedēlŋ* 'niedzielone pole, majątek', por. *dzielić*, *dział*, z suf. -iska. W XV w. poświadczona forma singularna *Niedzielsko* z zanikiem -i- sufiksального; w XIX w. *Niedzielisko*. Lit.: LKrak 100; BańMorf 97. IN

Niedzieliska (3), dziś *Niedzieliska* i *Niedzielska-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Szczepieszyn, 7 km na wsch. od Szczepieszyna: *Niedzieliska* 1564 ŻDz XVIII/1, 200; *Niedzieliska* 1606 Cz-Chel'm (TerestrCrasn nr 18/19846, k. 83v); *Niedzieliska* 1827 Tabella II 43; *Niedzieliska*, wś i folw. 1886 SG VII 63; *Niedzieliska*, wś i os. 1921 Sk IV 124; *Niedzieliska*, wś i kol. 1952 UW 152; *Niedzieliska*, -lisk, *Niedzielska-Kolonia*, -lisk -nii, *niedzielski* 1967 UN 122, 41, 42. — Nazwa od psl. ap. **neděh*, z suf. -iska. W n. zestawionej człon drugi od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: Rospond, -isk- 190; CzChel'm 182. BCz

Niedzielska-Kolonia zob. *Niedzieliska* (3)

Niedzielski zob. *Niedzieliska* (1)

Niedzielsko zob. *Niedzieliska* (1, 2), *Niedzielsko*

Niedzielszki zob. *Niedzieliska* (1)

Niedzielszyno zob. *Niedzieliska* (1)

Niedzielska zob. *Niedzieliska* (2)

Niedzielski zob. *Niedzieliska* (1)

Niedzielsko, wś, sier., gm. Wieluń, 2 km na płn.-wsch. od Wielunia: *Nezelsko* 1323 SHGWiel 121; *Nydzelsko* 1430 Hel II nr 2327; *Nydzysko* 1507 Matr IV/2, nr 8475; *Nydzysko* 1511 ŻDz XIII 211; *Nydzelsko* 1511/12 VisitGn 391; *Nydzysko* 1511–23 ŁLB II 94; *Niedzielsko* 1552 ŻDz XIII 288; *Niedzielsko* 1827 Tabella II 43; *Niedzielsko* 1877 Zin I 412; *Niedzielsko* 1886 SG VII 64; *Niedzielsko* 1902 Przew II 9; *Niedzielsko* 1921 Sk II 136; *Niedzielsko* 1952 UW 108; *Niedzielsko*, -ka, *niedzielszczarski* 1974 UN 52, 45; gw. *nieżelsko*, -ska, *nieżelski*. — Nazwa od psl. ap. **neděh* 'niedzielone pole, majątek', z suf. -sko, przejściowo też -isko. Lit.: SHGWiel 121–2; Rospond, -isk- 190. EB

Niedzielsko zob. *Niedzieliska* (2)

Niedzielowice zob. *Niedziałowice*

Niedziszewo zob. *Nieciszewo*

Niedzwedzen zob. *Niedźwiedzie* (2)

Niedzwedzken zob. *Niedźwiedzkie* (2)

Niedzwetzken zob. *Niedźwiedzkie* (2, 3)

Niedzwiadki zob. *Niedźwiadki*

Niedzwiedzirog zob. *Niedźwiedzi Róg*

Niedzwintz zob. *Nieżywiec* (2)

Niedzyszyna zob. *Niedyszyna*

Niedźwiad zob. *Niedźwiady* (1, 2)

Niedźwiada (1), wś, lub., gm. *Niedźwiada*, 10 km na płn.-wsch. od Lubartowa: *Niedźwiada* 1580 RPobLu 784v; *Niedźwiada* 1626 RPobLu 143; *Niedźwiada* 1787 Spis 433; *Niedźwiada* 1827 Tabella

II 43; *Niedźwiada* 1886 SG VII 65; *Niedźwiada* 1921 Sk IV 59; *Niedźwiada*, -dy, *niedźwiedzki* 1969 UN 113, 14. — Nazwa rodzaju żeńskiego, od archaicznego przym. bezprzyrostkowego o odmianie rzeczownikowej **niedźwiad*, **niedźwiad* (: *niedźwiedź*/*niedźwiedź*), ze zmianą paradygmatu fleksyjnego; por. też *Niedźwiada* (4). Lit.: KosLu 68; Bajerowa, Onom III 27–8. IN

Niedźwiada (1a), dziś *Niedźwiada Duża* i *Niedźwiada Mała*, dwie wsi, lub., gm. Łaziska, 8 i 7 km na płn.-zach. od Opola Lubelskiego: *Medzwada* 1427 SHGLu III 159; *Nyeczwyada* 1433 KosLu 68; *Mydzwyeda* 1443, *Myedzwyada* 1456, *Nedzwyada* 1468 SHGLu III 159; *Myedzwyedza* 1470–80 DB II 546; *Nyedzwyada* 1496 LKP 121; *Nyedzwyada* 1529 LR 350; *Nyedzwyada* 1531 ŻDz XIV 356; *Niedźwiada* 1626 RPobLu 106; *Niedźwiady* 1676 ŻDz XV 34a; *Niedźwiada* 1787 Spis 453; *Niedźwiada* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiada duża*, *Niedźwiada księża* 1870 Cat 15; *Niedźwiada*, dwie wsi 1886 SG VII 65; *Niedźwiada duża*, *Niedźwiada mała* 1899 Cat 31; *Niedźwiada*, dwie wsi 1902 Przew II 9; *Niedźwiada Duża*, *Niedźwiada Mała*, dwie wsi 1921 Sk IV 81, 85; *Niedźwiada Duża*, -dy -żej, *Niedźwiada Mała*, -dy -łej, *niedźwiedzki* 1970 UN 116, 11. — Dawniej *Miedźwiada*, okresowo *Miedźwiedza* (z suf. -ja); w XVII w. w formie pluralnej *Niedźwiady*, wskazującej już na podział wsi na dwa obiekty. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały* i *księży*. Lit.: SHGLu III 159; SHGLuDer 71–2; RospSEMig 245; Bajerowa, Onom III 26, 27. IN

Niedźwiada (2), os., olszt., gm. Małdyty, 10 km na płn. od Zalewa: de *Colken* (1315)XV, dy gutter *Cloken* (1334)XV PrUr II 82, 583; *Kloken* 1399 Ger 66; *Klocken* 1543, 1579, 1602–03 HAPr V 78; *Glocken*, maj., folw. ok. 1780 HAPr IV 234; *Glocken* 1796–1802 MpSchröt X; *Glocken*, folw. 1820 Wald 184; *Glocken* 1881 SG II 593; *Glocken* — *Dzwonkowo* 1946 Ley I 46; *Niedźwiada* — *Glocken* 1951 Rosp 496; *Niedźwiada*, -dy 1981 WUN II 527. — Starsza n. stprus. od ap. *clokis* (< **tlokis*) 'niedźwiedź'. Nazwę zniemczono jako *Kloken*, *Klocken*, z wtórnym wyrównaniem do niem. *Glocken* (: *Glocke* 'dzwonek'), które dało podstawę przejściowej n. *Dzwonkowo*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Niedźwiada*, nawiązującą do znaczenia dawnej n. pruskiej. Lit.: Ger 66; Bajerowa, Onom III 28; ToporovPrus IV 68–9; Mažiulis Prus II 220–3. RP

Niedźwiada (3), wś, rzesz., gm. Ropczyce, 12 km na pld.-zach. od Ropczyc: *Myedzwada* 1412 ZDM VI 358; *Nedzwada* 1415, *Nyeczwea* 1434 SHGSd(TP 22, 245, 397); *Nyedzwylza* 1441 ZDM VIII 155; *Nyedzwelza* 1447 SHGSd(TP 22, 267); *Nyedzwylza* 1508 ŻDz XV 468; *Mała Nyedzwylza* 1529 LR 64; *Niedzwiedza* 1536 ŻDz XV 509; *Niedzwiedza* 1564–65 Lusand 76; *Niedzwiedza* 1581 ŻDz XIV 147; *Niedzwiedza* 1660–64 Lusand II 30; *Niedźwiada* 1886 SG VII 65; *Niedźwiada* 1921 Sk XII 33; *Niedźwiada*, -dy, *niedźwiedzki* 1966 UN 69, 30. — Dawniej *Miedźwiada*/*Niedźwiada*, odnotowana też forma *Niedzwiedza*, z suf. -ja; w XVI w. z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: Bajerowa Onom III 26; OPilz 42. IN

Niedźwiada (4), wś, skiern., gm. Łowicz, 5 km na pln.-zach. od Łowicza: *Meczwa* (1374)XV, *Medzwa* (1377)XV KW III 417, 453; *Myeczwyada* (1445)XVI 1511/12 VisitGn 24, 29; *Myedzwada* 1511–23 ŁLB II 246; *Nieczwiada* (1531) VisitGn 677; *Niedzwiedza* 1579 ŻDz XVI 206; *Niedzwiedza* 1792 MpPerRw; *Niedźwiada* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiada* 1886 SG VII 65; *Niedźwiada* 1952 UW 93; *Niedźwiada*, -dy, *niedźwiecki* 1973 UN 44, 24. — Nazwa od n. heral. *Miedźwiada*, *Niedźwiada*, SSNO III 468; por. też etymologię n. *Niedźwiada* (1). Lit.: Bajerowa, Onom III 26; SHGLow II/2, 25–9; Bajerowa, Onom III 303–4; Kowalska, Nazwy heraldyczne, Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, 1995, 33–4. UW

Niedźwiada zob. *Niedźwiady* (3, 4), *Niedzwiedza*

Niedźwiada Duża zob. *Niedźwiada* (1a)

Niedźwiada Księża zob. *Niedźwiada* (1a)

Niedźwiada Mała zob. *Niedźwiada* (1a)

Niedźwiadka, wś, siedl., gm. Stanin, 19 km na pld.-zach. od Łukowa: *Nyedzwylzy* Kyerz pocz. XVI w. SHGLu III 159; *Niedźwiedzki* 1552, *Niedźwiedzi* Kiersz 1580 ŻDz XIV 394, 429; *Niedzwiedka* 1603 WPar 221; *Niedzwiedzi* Kiersz 1620 RPobLu 199; *Niedzwiedka* 1787 Spis 429; *Niedźwiadka* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedzki* al. *Niedźwiadka* 1886 SG VII 71; *Niedźwiadka* 1902 Przew II 9; *Niedźwiadka* 1921 Sk IV 77; *Niedźwiadka*, -ki, *niedźwiedzki* 1970 UN 115, 11. — Początkowo n. zestawiona *Niedźwiedzi* Kiersz, od przym. *niedźwiedzi* (: *niedźwiedź*) i ap. *kierz* 'krzak, krzew; zarośla' Sstp III 276. Nazwa uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ka. Lit.: SHGLu III 159, IV 94; KosLu 68. IN

Niedźwiadki, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 7,5 km na pld. od Miejskiej Górki: *Niedźwiadki* ok. 1793 Koz II 507; *Niedźwiadki* 1846 KsP 228; *Niedźwiadki*, wś 1886 SG VII 66; *Niedźwiadki*, niem. *Niedzwiedki* 1921 Sk X 80, 148; *Niedźwiadki* 1952 UW 79; *Niedźwiadki*, -dek 1981 WUN II 527. — Nazwa od n. os. *Niedźwiadek* (: *niedźwiadek*) SSNO III 468, w l. mnogiej. ZZ

Niedźwiadki zob. *Brzeziny-Niedźwiadki*, *Miedwieżyki*

Niedźwiadna, wś, łomż., gm. Szczuczyn, 6,5 km na zach. od Szczuczyna: *Nyedzwylza*, *Medzwada* 1426, *Myedzwylza* ... super riwulo *Myedzwada* 1428 Mkm I nr 360, 682; *Miedzwada* 1443 HMil 63; *Myedzwadna* 1464 SHGMz(Ep. 5, 145); *Myedzwylza* 1471 ZHer nr 360; in *Myeczwyady*, *Myedzwylza* 1476 SHGMz(Ep. 13, 73–73v); *Myeczwadna* 1481 SHGMz(Ep. 10, 214); *Myedzwylza* 1497 Matr II nr 815; *Niedzwiedna* 1577 ŻDz XVI 361; *Niedźwiednia* 1783 MpPerMz; *Niedźwiadno* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiadna* 1877 Zin I 412; *Niedźwiadna* 1886 SG VII 66; *Niedźwiadna*, -nej, *niedźwiedniejski* 1973 UN 155, 28. — Nazwa wsi, początkowo *Miedźwiada*, *Niedźwiada*, zapewne pierwotna w stosunku do n. rz. i n. herbu, pochodzi od archaicznego przym. **miedźwiad* (: *miedźwiedź*/*hiedźwiedź*), w rodzaju żeńskim, por. *Niedźwiada* (1). Wtórnie do pierwotnej postaci dodano suf. -na/-no, stąd forma *Niedźwiadna*/*Niedźwiadno*. Odnotowana też forma *Niedźwiednia*, ze zmianą paradygmatu na miękkotematowy. Lit.: WiśnGraj 83; Borek, -m- 282; ZMaz 258; HalBiał I 126; Biolik, HE XIX 135–6. UB

Niedźwiady (1), wś, bydg., gm. Rogowo, 17,5 km na pld.-zach. od Żnina: in *Medvediscia* 1252 KW I 267; in *Medzwa* (1373)1608, in *Medvedz* (1388)XV KW III 394, 603; in *Medzwath* 1404 Piek nr 812; in *Myedzwylth* 1499–1508 Koz V 25; *Myedzwylza* 1511–23 ŁLB I 84; *Miedzwied* 1535 SHGKI(ASK 12, 474); *Niedzwiat* 1580 ŻDz XII 142; *Niedzwied* 1674 MKI(ASK 74, 211); z *Miedzwiatu* 1774, z wsi *Niedzwiatu* 1782 Koz V 25; *Niedzwied* 1789 MKI(Tab 36, 93); *Niedźwiady* 1846 KsP 530; *Niedźwiady* 1886 SG VII 66; *Niedźwiady*, niem. *Bärenbruch* 1921 Sk X 91, 148; *Niedźwiady*, -wiad, *niedźwiedzki* 1971 UN 192, 21; gw. *nieżwady*, -vot, *nieżwacki*. — Początkowo *Miedźwiedziszcza*, od stp. ap. *miedźwiedź* 'niedźwiedź', z suf. -iszcz lub -iska; w XIV–XVIII w. *Miedźwiad*, *Niedźwiad*, *Niedźwiada*, por. *Niedźwiada* (1). W XIX w. pluralizacja

Niedźwiady

nazwy pod wpływem nazw rodowych i innych nazw topograficznych. Nazwa niem. *Bärenbruch* nadana przez administrację pruską. Lit.: Koz I 191; Bajerowa, Onom III 24, 36–7. ZZ

Niedźwiady (2), wś, bydż., gm. Szubin, 8 km na płn.-zach. od Szubina: *Niedźwiady* 1846 KsP 516; *Niedźwiad* 1859 MpChr; *Niedźwiady* 1886 SG VII 66; *Niedźwiady* 1952 UW 56 *Niedźwiady*, -wiad, *niedźwiedzki* 1971 UN 185, 28. — Może n. ponowiona z n. wsi *Niedźwiady* (1) lub od n. heral. Efemerycznie *Niedźwiad*, n. w l. pojedynczej. ZZ

Niedźwiady (3), wś, kal., gm. Jaraczewo, 9,5 km na płd.-zach. od Książa Wielkopolskiego: *Myedzwad* 1419 RWlkp V nr 267; *Nyedzwada* 1449, *Myedzwade* 1452 Koz II 507; *Myedzwade* 1452 SHGPn III 253; *Miedźwiady* 1457 SHGKI(PG 5, 70); *Myedzwade* 1459 Koz II 507; *Myedzwady* 1499 SHGPn III 253; we wsiach ... *Myedzwade* 1507 SHGPn(PG 13, 126); *Myedzwadi* 1510 NKS 141; *Myedzwadi* 1530, *Myedzwady* 1563 SHGPn III 253; *Niedźwiady* 1564 InwBPozn 310; *Niedźwiadi* 1566 SHGKI(ASK 4, 265); *Niedźwiady* 1580–81 ŻDz XII 76; między Golią a *Niedźwiadym* 1602, *Niedźwiadego* 1631 Koz II 507; *Niedźwiady* 1802–03 MpGillyPr; *Niedźwiady* 1886 SG VII 66; *Niedźwiady*, -wiad, *niedźwiedzki* 1971 UN 79, 9. — Nazwa od przym. **miedźwiad*/**niedźwiad*, zob. *Niedźwiada* (1), z wahaniem rodzaju i liczby. Górniewicz traktuje n. jako rodową, od n. heral. *Niedźwiada*. Lit.: SHGPn III 253; GórnRWlkp 21; Bajerowa, Onom III 25, 36–7. ZZ

Niedźwiady (4), wś, kal., gm. Żelazków, 6 km na płn. od Kalisza: *Niedźwiady* 1754 Koz V 68; *Niedźwiada* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiady*, kol. 1839 MpKwat I 3; *Niedźwiady*, folw. 1886 SG VII 66; *Niedźwiady*, folw. 1902 Przew II 9; *Niedźwiady*, folw. 1921 Sk II 20; *Niedźwiady*, os. 1967 SM 739; *Niedźwiady*, -wiad, *niedźwiedzki* 1971 UN 80, 26. — Od n. pastwiska **Miedźwiada*, por. *pascua Meczade* 1260 KW I 344. Lit.: Bajerowa, Onom III 23. ZZ

Niedźwiady (5), dziś *Niedźwiady*, wś, i *Niedźwiady Małe*, cz. wsi *Niedźwiady*, dawniej wś, kołn., gm. Ślesin, 4 km na płd.-wsch. od Ślesina: *Niedźwiady małe* i *duże* 1877 Zin I 412; *Niedźwiady* 1886 SG VII 66; *Niedźwiady Małe* i *Duże* 1902 Przew II 9; *Niedźwiady* 1921 Sk II 31; *Niedźwiady* 1952 UW 72; *Niedźwiady*, -wiad, *Niedźwiady Małe*, -wiad -łych 1981 WUN II 527. — Członcy odróżniające od przym. *duży*, *mały*. ZZ

Niedźwiady (6), wś, sier., gm. Skomlin, 13,5 km na płd.-zach. od Wielunia: *Niedźwiady* 1963 Mp-25(Wieluń); *Niedźwiady*, kol. 1967 SM 739; *Niedźwiady*, -wiad, *niedźwiadowski* 1974 UN 52, 40. — Por. *Niedźwiady* (2). EB

Niedźwiady zob. *Niedźwiada* (1a), Żurawiniec (1)

Niedźwiady Duże zob. *Niedźwiady* (5)

Niedźwiady Małe zob. *Niedźwiady* (5)

Nied(ż)wiastowo zob. *Nieświastów*

Nied(ż)wiastowo Maior zob. *Nieświastów*

Nied(ż)wiastowo Minor zob. *Nieświastów*

Niedźwica zob. *Niedrzwica* (1)

Niedźwica Duża zob. *Niedrzwica* (1)

Niedźwica Mała zob. *Niedrzwica* (1)

Niedźwica Wielka zob. *Niedrzwica* (1)

Niedźwice, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 13 km na płn.-zach. od Tarnobrzegu: *Nyedruicza* (1362) KMlp III 152; *Nyedrwicza* 1470–80 DB II 320; *Nyedrwycy* (!) 1508 ŻDz XV 458; *Nyedrwycze*, *Nyedrwicza* 1529 LR 11, 368; *Nyedrwicza* 1564–65 Lusand 321; *Niedzwice* 1578 ŻDz XIV 166; *Niedzwice* 1787 Spis 384; *Niedzwice* 1827 Tabella II 42; *Niedzwice* 1886 SG VII 58; *Niedzwice* 1952 UW 128; *Niedzwice*, -wic, *niedźwiczki* 1970 UN 32, 41. — Na podstawie zapisów historycznych n. należałoby odczytywać jako *Niedzwica* lub może *Niedrzwica*; o etymologii zob. *Niedrzwica* (1). Współczesna forma *Niedzwice* powstała w wyniku uproszczenia fonetycznego w grupie spółgłoskowej i pluralizacji. Lit.: KSand 133–4; BańMorf 49. IN

Niedźwieck, folw. notowany do 1886 r., dawniej wś, pow. Ostrolęka, gm. Troszyn, par. Kleczków, ostrol.: Dobroslaus de Meczwezice tres mansps mansure Culmensis, jacentes in fluvio Horzs dicto ... 1426 MkM I nr 230; *Niedzwieczk* 1578 ŻDz XVI 369; *Niedźwiedzki* 1783 MpPerMz; *Niedźwiedzki* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedzki*, folw. 1877 Zin I 413; *Niedźwieck* al. *Niedźwiedzki*, folw. 1886 SG VII 66. — Nazwa od n. m. *Miedźwiedzica* (dziś *Nożewo*), skąd pochodził odbiorca nadania. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 r., 1999, 96; ZMaz 258. UB

Niedźwieckie zob. *Niedźwiedzkie* (1)

Niedźwiedna, cz. Bystrzycy Kłodzkiej, dawniej wś, wałb.: *Weissbrodt* 1397, *Weissbrodt* 1417 KGL 55; *Weissbrodt* 1743 SNGŚI VIII 137; *Weissbrodt*, wś 1789 Z IX 377; *Weißbrodt*, wś 1845 K 731; *Weißbrodt*, dobra i wś 1893 SG XIII 189;

Weissbrod 1941 Wrzosek 26; Weissbrodt — Niedźwiedna, -ej, niedźwiedziński 1948 MPol XXV nr 14; Niedźwiedna, wś 1967 SM 739; Niedźwiedna, -nej 1981 WUN II 527. — Dawna n. niem. Weissbrodt od nazw. nabywcy, zob. KGL 55. Nazwa osobowa o charakterze przezwiskowym, por. niem. weiss 'biały' i Brot 'chleb'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. Niedźwiedna. Lit.: SNGŚI VIII 137. JCh

Niedźwiednia zob. Niedźwiadna

Niedźwiednik (1), wś notowana do 1967 r., siedl., gm. Jadów, 9 km na pld.-zach. od Łochowa: Miedzwiedzie 1839 MpKwat V 4; Niedźwiednik 1886 SG VII 67; Niedźwiednik 1921 Sk I 144; Niedźwiednik 1967 SM 739. — Nazwa od ap. miedzwiedź/niedzwiedź, pierwotnie w l. mnogiej, później z suf. -nik. UB

Niedźwiednik (2), wś, wałb, gm. Ziębice, 10 km na wsch. od Ząbkowic Śląskich: Berinwalde (1253) XIV SUr III 66; Berenwalde 1290, Bernwaldt ok. 1300 CdSil XIV 88, przyp. 547; Berwald, Berinwalde 1318, Berinwalde 1336 Reg nr 3735, 3842, 5722; Beerwaldau 1651/52, Baarwaldensem 1666/67 J I 246, 527; Beerwalde 1743 SNGŚI VIII 137; Berwalde 1785 Z IV 53; Bärwalde 1845 K 16; Barwalde 1941 Wrzosek 11; Bärwalde — Niedźwiednik, -ka, niedźwiednicki 1947 MPol XXVI nr 37; Niedźwiednik, -ka 1981 WUN II 528. — Nazwa niem. Bär(en)walde od n. os. lub ap. Bär (dn. ber, jako człon złożeni też Berin-, Gott 101) 'niedźwiedź' + Wald 'las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Niedźwiednik. Lit.: SNGŚI VIII 137. JCh

Niedźwiedza, wś, tarn., gm. Dębno, 11 km na pld.-wsch. od Brzeska: Medzwiedza 1408 DKrak 142; Myedzwiedza (1446), Nyedzwiedza 1449 ZDK II 495, 577; Nyedwyedza 1470–80 DB II 267; Nyedzwiedza 1508 ŻDz XV 468; Nyedzwynada, Nyedzwiedza 1529 LR 17, 150; Niedzwiedza 1536 ŻDz XV 509; Niedzwiedza 1564 Lukrak I 99; Niedzwiedza 1581 ŻDz XIV 147; Niedzwiedza 1680 Rej 243; Niedzwiedza 1779–82 MpMieg; Niedzwiedza 1886 SG VII 69; Niedzwiedza 1921 Sk XII 8; Niedzwiedza, -dzy, niedzwiedzki 1964 UN 3, 15. — Nazwa od przym. *miedzwiad//niedzwiad, por. Niedzwiada (1), z suf. -ja. Odnotowana też forma Niedzwiada. Lit.: LKrak 100; BańMorf 80. IN

Niedźwiedza zob. Niedźwiada (3), Węglówka (1)

Niedźwiedzi Kąt zob. Niedźwiedzi Róg

Niedźwiedzi Kierz, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Żelków, siedl., gm. Siedlce: Niedzwiedzi Kierz 1563 ŻDz XVI 415. — Nazwa zestawiona, od przym. niedźwiedzi i ap. kierz 'krzak, krzew; zarośla' Sstp III 276. UB

Niedźwiedzi Kierz zob. Kierz Niedźwiedzi, Niedźwiadka

Niedźwiedzi Róg, wś, suwał., gm. Ruciane-Nida, 11 km na pln.-wsch. od Rucianego-Nidy: Bärenwinkel s. Niedzwiedzirog 1785 Goldb III 12, 138; Niedzwiedzirok 1796–1802 MpSchröt XVIII; Bärenwinkel, Niedzwiedzirog, do Niedzwiedziogorogu, Niedzwiedzi rog (Niedzwiedzi kont) ok. 1850 Szczeska 37, 98; Baerenwinkel, zob. Niedźwiedzi Róg 1880 SG I 80; Niedźwiedzi Róg, niem. Baerenwinkel 1886 SG VII 72; Baerenwinkel — Niedźwiedzi Róg 1946 Ley I 86; Bärenwinkel — Niedźwiedzi Róg, -dziego Rogu, niedzwiedziorski 1949 MPol XXVII nr A-92; Niedźwiedzi Róg, -dziego Rogu 1981 WUN II 528. — Wieś założona w 1764 r.; n. zestawiona, od przym. niedźwiedzi i ap. róg w znaczeniu 'kąt, węgiel', przejściowo też Niedźwiedzi Kąt. Nazwa niem. Bärenwinkel jest dokładną kalką n. polskiej. Lit.: Śliwiński, Z dziejów Rucianego-Nidy i okolic, 1993, 104. RP

Niedźwiedzi Róg zob. Głodowo Małe

Niedźwiedzka zob. Węglówka (1), Wolica (18)

Niedźwiedzka Góra, wś, zamoj., gm. Tyszowce, 20,5 km na pln.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: Niedzwiedzka Góra, kol. 1921 Sk IV 109; Niedzwiedzka Góra, wś 1952 UW 150; Niedzwiedzka Góra, -dziej -ry 1981 WUN II 528; gw. nieżwęża gura, -i -ry. — Nazwa zestawiona, od przym. niedźwiedzi i ap. góra. Lit.: CzChelm 183. BCz

Niedźwiedzka Wola zob. Wola Niedźwiedzka

Niedźwiedzica (1), wś, elbl., gm. Stegna, 10 km na pln.-zach. od Nowego Dworu Gdańskiego: Berenwalde (1342) 1405 PrUr III 309; Berenwalde (1352) 1405 PrUr V 19; Barenwald 1510–29 Font XLV 30; Berwolth 1511/12 VisitGn 335; przy Barwalcie, do Barwelta, Barwalthe, wsi Barwolda 1565 Lumalb 83, 84; za Bervelten, wsi Barvadv, Berwald, wsi Barvalthiu, Barwalthe 1570 Lumalb 8, 47, 48, 49, 152; Berwalde 1582 ŻDz XXIII 97; Berwald 1624 LuPrus 112; Berwald 1682 Font V 44; Bärwalde 1796–1802 MpSchröt IX; Bärwalde — Niedzwiedzica, -y, niedzwiedzicki 1948 MPol XXV nr 111; Niedzwiedzica, -cy 1981 WUN II 528. — Na-

Niedźwiedzica

zwa niem. od n. os. *Bär* lub ap. *Bär*, średniem. *bare* 'niedźwiedź' lub *ber* 'odynec, dzik' Lübben 27, 40 + *Wald* 'las'. Nazwa pol., wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje semantycznie do pierwszego członu n. niemieckiej. Lit.: Górniewicz, -ica 71; CzNiem 124. WK

Niedźwiedzica (2), wś zaginiona, leżała w par. Długosiodło lub Lubiel, w dawnym pow. kamienieckim, ostrol., w *Wólka Niedźwiedzka* 1563 AtMz; *Wola Niedźwiedza* 1567 AtMz(kartoteka); *Nydzwiedzica* 1578 ŻDz XVI 410. — Pierwotnie *Wólka Niedźwiedzka*/Wola Niedźwiedza, od ap. *wola*, *wólka* i przym. *niedźwiedz(i)*. Wtórnie Niedźwiedzica — uniwerbizacja za pomocą suf. -ica. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55; BańMorf 23. UB

Niedźwiedzica zob. Miedźwiedza, Nożewo

Niedźwiedzice (1), wś, legn., gm. Chojnów, 6 km na wsch. od Chojnowa: *Beroldisdorf* 1287 Ng 8; *Beroldivilla* ok. 1300 CdSil XIV 134; *Dorfe Beroldisdorf* 1330, *Bertoldi villa* 1335 Reg nr 4914, 5409; *Bärsdorf* 1346 Ng 8; *Beroldi villa* (1360) K 16; *Bersdorf*, *Ober*, *Mittel*, *Nieder* 1789 Z VIII 297; *Bärsdorf*, *Mittel*, *Nieder* u. *Ober*, *Trach-Bärsdorf*, vulgo *Baarsdorf*, auch *Bärschdorf* 1845 K 16; *Bärsdorf-Trach* 1941 Wrzosek 30; *Bärsdorf-Trach* — *Niedźwiedzice*, -ic, *niedźwiedzicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niedźwiedzice*, -dzic 1981 WUN II 528. — Nazwa niem. *Beroldisdorf*, w postaci łac. *Beroldi villa*, od n. os. *Berold*, *Berthold* Gott 109 + niem. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. Formy *Bärsdorf*, *Baarsdorf* to późniejsza adideacja do ap. *Bär* 'niedźwiedź'. Przejściowo z członami odróżniającymi od niem. *mittel* 'środkowy', *nieder* 'dolny', *ober* 'górny' oraz z niejednoznacznym członem występującym w n. terenowych i górskich *Trach*, por. średniem. *trachie*, *trake*, niem. *Drache*, określającym niebezpieczne, dzikie i groźne wąwozy, głębokie rozpadliny. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedźwiedzice*. Nazwę *Niedźwiedzice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI VIII 139; Bischof, *Unsere Ortsnamen*, 1961, 63. JCh

Niedźwiedzice (2), wś, wałb., gm. Walim, 8 km na pld.-wsch. od Wałbrzycha: *Piralsouci* 1253 SuR III 67; *Bertilsdorf* (1290) XVIII SuR V 337; *Bertoldi villa* ok. 1300 CdSil XIV 86; *Parciansdorph* 1316 Reg nr 3560; *Bährsdorff* 1666/67 J I 707; *Baersdorff* 1743 SNGŚI VIII 139; *Bärsdorf* 1785 Z V 409; *Bärsdorf*, vulgo *Baarsdorf* 1845 K 16; *Bärsdorf* 1941 Wrzosek 23; *Bärsdorf* — *Niedźwiedzice*, -ic, *niedźwiedzicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Niedźwie-*

dzice, -dzic 1981 WUN II 528. — Zapis pierwszy niejasny; n. niem. *Bertilsdorf*, *Bärsdorf* od n. os. *Berold*, *Berthold* Gott 109. Wtórnie *Baersdorf*, *Bärsdorf* przez adideację do ap. *Bär* 'niedźwiedź'. Lit.: SNGŚI VIII 139. JCh

Niedźwiedzice (1), wś, olszt., gm. Szczytno, 11 km na pld.-wsch. od Szczytina: *Bärenbruch* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Bärenbruch*, wś 1820 Wald 225; *Baerenbruch* 1880 SG I 80; *Niedźwiedzice Bagno* — *Baerenbruch* 1941 Choj 115; *Baerenbruch* — *Niedźwiedzice* al. *Berembruch* 1946 Ley I 108; *Bärenbruch* — *Niedźwiedzice*, -i, *niedźwiedzicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niedźwiedzice*, -a — *Bärenbruch* 1951 Rosp 205; *Niedźwiedzice*, -dzia 1981 WUN II 528; gw. *belembrux*, -bruxa. — Nazwa niem. od *Bär* 'niedźwiedź' lub członu przym. *Bären*- 'niedźwiedzi' + *Bruch* 'bagno'. Nazwa *Niedźwiedzice* jest kalką niem. członu *Bären*-. Źródła notują warianty: *Berembruch* (substytucja fonetyczna n. niemieckiej) oraz *Niedźwiedzice Bagno* (kalka n. niem.). Wieś zaliczana jest do wsi szkatułowych, z których wpływy szły bezpośrednio do szkatuły księcia pruskiego. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niedźwiedzice*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 149; Gause 29; CzNiem 155, 181. RP

Niedźwiedzice (2), os., dawniej wś, suwał., gm. Pisz, 2,5 km na pld. od Pizsa: *Medzewezen* 1538 KętL 444; *Niedzwiedzice* 1783 MpPerMz; *Niedzwiedzien*, maj. 1785 Goldb III 138; *Niedzwiedzien* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Niedzwiedzien*, wś 1850 SzczesTeka 102; *Niedźwiedzice* 1882 KętL 444; *Niedźwiedzice*, niem. *Niedzwedzen*, wś 1886 SG VII 71; *Reinersdorf* 1924, *Niedzewen* — *Niedźwiedzice*, wś 1946 Ley I 92; *Reinersdorf* — *Niedźwiedzice*, -dzi, *niedźwiedzicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedźwiedzice*, -a (!) — *Reinersdorf* (*Niedzwedzen*), wś 1951 Rosp 205; *Niedźwiedzice*, -dzia 1981 WUN II 528; gw. *niezweże*. — Od nazw. odbiorcy nadania z 1538 r. Stanisława *Miedźwiedzia* (*Medewitz*, *Medzewitz*), z suf. -je. W 1904 r. wieś otrzymała nową n. niem. *Reinersdorf*, od nazw. rodziny *Reinerów*, od wielu pokoleń mieszkającej w tej wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać w l. mnogiej, zgodnie z tradycją nazw pluralnych na tym terenie. Według Białuńskiego osada powstała wcześniej, ale nie miała przywileju. Lit.: BiałKol 62–3, 65–6, 70, 74; BiałPrzem 19–20, 42, 204–10. RP

Niedźwiedzice zob. Niedźwiedź (1)

Niedźwiedzickierz zob. Niedźwiadka

Niedźwiedziny, wś, pozn., gm. Skoki, 7,5 km na pld. od Skoków: *Myeczwała* (1348) 1555 KW II 602; in *Myedzwyada* 1511–23 ŁLB I 69; *Miedzwiada* 1562 Koz III 684; Zwonowo eum *Berenbusz* siue Olendry 1674 MKI(ASK 74, 221); *Berenbusz* 1789 MKI(Tab 36, 12); *Berenbusz* 1846 KsP 532; *Berenbusz* 1859 MpChrz; *Baerenbusch*, wś 1880 SG I 80; *Niedźwiedziny*, niem. *Bärenbusch* 1921 Sk X 108, 148; *Niedźwiedziny* 1952 UW 84; *Niedźwiedziny*, -dzin 1981 WUN II 528. — Od archaicznego przym. **miedźwiad* (: *miedźwiedź*/*hiedźwiedź*), zob. *Niedźwiada* (1), w rodzaju żeńskim. Nazwa niem. jest leksykalno-słowotwórczą adaptacją n. polskiej, (: *Bär* 'niedźwiedź' + *Busch* 'krzaki, zarośla'). Pojawia się w dokumentach w formie pol. substytucji fonetycznej: *Berenbusz*, *Berenbusz*. Po 1918 r. repolonizacja n. jako *Niedźwiedziny*. Lit.: Koz V 612; Bajerowa, Onom III 32; CzNiem 83. ZZ

Niedźwiedziska, wś, szczec., gm. Gryfice, 9 km na pln.-zach. od Gryfic: *Medewitz* 1618 Mplub; *Medewitz* 1628 TrautmElb II 88; *Medewitz* 1789 MpGillyPom; *Medewitz* 1834 MpUMbl 687; *Medewitz* — *Niedźwiedziska*, -isk, *niedźwiedziski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niedźwiedziska* 1952 UW 208; *Niedźwiedziska*, -dzisk 1981 WUN II 528. — Na podstawie zgermanizowanych zapisów *Medewitz* n. należałoby odczytywać jako *Miodowica*, od ap. *miód*, z suf. -owica, lub *Miodowice*, od przym. *miodowy*, z suf. -ica. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niedźwiedziska*. Lit.: LorSNH 71; TrautmElb II 88; RzDuma II 140. BCz

Niedźwiedzka zob. Niedźwieck

Niedźwiedzka Wola zob. Wolica (18)

Niedźwiedzka Wólka zob. Wólka Niedźwiedzka

Niedźwiedzkie (1), wś, łomż., gm. Szczuczyn, 5,5 km na wsch. od Szczuczyna: nob. *Myeczwyeczskye de Studova voda* 1477, *Mieczwieczkie de Lothwygowlass* 1507 ZHer nr 494, 855; de *Nyeczwyeczkye* 1525 AS II 229; *Łodwigowlas Niedźwieczkie* 1577 ŻDz XVI 363; *Niedźwękie* (!) 1783 MpPerMz; *Niedźwieckie* 1827 Tabella II 43; *Niedźwieckie* 1886 SG VII 66; *Niedźwiedzkie* 1921 Sk V 93; *Niedźwiedzkie*, -go, *niedźwiedzki* 1973 UN 155, 28. — W 1439 r. książę Władysław odebrał Niedźwieckim, synom Bartłomieja, *Niedźwiadną*, a w zamian jeden z nich — Jan *Niedźwiedzki* dostał 12 włók między Bzurami a Nieckowem, na które przywilej wystawiono dopiero w 1450 r.

Wieś, która tu powstała, nosiła pierwotnie n. *Studowa Woda*, od przym. **studowy* 'zimny' (: psł. **studh* 'zimno, chłód' SEBoR 585) + *woda*. Później *Łodwigów Las*/*Łodwigów Las*, od n. lasu koło wsi *Niedźwiadna*. Nazwa lasu od n. os. *Łodwig*, *Łodwig* SSNO III 327 i od ap. las. Nazwa *Miedźwieckie*/*Niedźwiedzkie* od nazw. założyciela wsi. Lit.: WiśnGraj 123; ZMaz 258–9; HalBiał I 126. UB

Niedźwiedzkie (2), wś, suwał., gm. Prostki, 11 km na pld.-wsch. od Elku: *Metzewischken* 1509 BiałKol 94; *Medewezke* 1509 KętL 460; *Miedzwiedzky* 1529 BiałKol 103; *Niedzwetzken* 1785 Goldb III 138; *Niedzwiadki* 1795 MpPerPd; *Niedzwetzken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Niedzwiedzkin* 1839 MpKwat V 1; *Niedźwiedzkie* 1882 KętL 460; *Niedźwiedzkie*, niem. *Niedzwetzken* al. *Niedzwetzken* 1886 SG VII 72; *Wiesengrund* 1936, *Niedzwetzken* — *Niedźwiedzkie* 1946 Ley I 128; *Wiesengrund* — *Niedźwiedzkie*, -ich, *niedźwiedzki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niedźwiedzkie*, -kich 1981 WUN II 528. — Od n. os. *Niedźwiedzki*, w l. mnogiej, na wzór nazw *Borowskie*, *Dąbrowskie* (zob.). Pierwsze zapisy źródłowe można odczytać jako *Miedzewiszki* (< *Miedźwiedziszki*, z suf. lit. -iszki) lub *Miedźwieckie* (: *miedźwiedź*/*hiedźwiedź*). W 1936 r. wieś otrzymała urzędowo n. niem. *Wiesengrund*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Niedźwieckie*. Lit.: BiałKol 94, przyp. 158, 103–4, 108, przyp. 294. RP

Niedźwiedzkie (3), wś, suwał., gm. Wieliczki, 9 km na pld.-wsch. od Olecka: *Medwitzky*, *Medutzky*, *Medwitzke* 1507, *Medewitzky* 1513, *gebrüder von Medewetzken* 1559, *Stank von Niedzwetzken* 1561 BiałKol 119, 122, 145; *Niedzwetzken* 1558 KętL 502; *Niedzwetzken* 1785 Goldb III 138; *Niedzwetzken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Niedźwiedzkie*, z *Miedźwiedzkich* 1882 KętL 502, 514; *Niedźwiedzkie* — *Baerengrund* 1926, *Niedzwetzken* 1941 Choj 115; *Baerengrund* — *Niedźwiedzkie*, -kich, *niedźwiedzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niedźwiedzkie*, -kich 1981 WUN II 528; gw. *neźweckel*/*neźwecken*/*bärengrund*. — Według Białuńskiego n. pochodzi od nazw. odbiorcy nadania z 1476 r. Stańka *Niedźwiedzia* (Stanek/*Stennig Beer*), utworzona na wzór nazw od nazwisk na -ski, -cki. Nazwa pol. *Miedźwieckie* pojawia się w 1507 r., później *Niedźwieckie*, od XIX w. *Niedźwiedzkie*. W 1926 r. wieś otrzymała nową n. niem. *Baerengrund*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niedźwiedzkie*. Lit.: Szczesniak, PMT

XII 70; BiałKol 117, 147; BiałPrzem 28–9, 162, 173. RP

Niedźwiedź (1), wś, bydg., gm. Świecie, 7 km na pld.-zach. od Świecia: *Mesiwoczci*, *Meziwetz* 1312 PrUr II 33, 42; *Mesewicz* 1423 Lor X 140; *Mesewitz* 1438 GZ 97; *Meszewitz* 1480 Font XLI 44; *Niedzwiedzie* 1584, *Miedzwiedz* 1597 Font I–III 134, 344; przy *Niedźwiedziu* 1646 Font XL, 58; *Niedzwiedz* 1686 PMT VIII 67; pod *Niedźwiedziem*, *Niedźwiedź* 1759 Font XLVII 51, 322; *Niedwitz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Niedzwiedź*, niem. *Nidwitz*, *Niedwitz* 1886 SG VII 68; *Niedźwiedź*, niem. *Niedwitz* 1921 Sk XI 50, 82; *Niedźwiedź* 1952 UW 56; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1971 UN 186, 13; gw. *nieżwić*, -ża, *nieżwićki*. — Od stp. ap. *miedźwiedź*, *niedźwiedź* lub od n. os. *Miedźwiedź*/*Niedźwiedź* SSNO III 469. Sporadycznie n. w formie pluralnej. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 67. WK

Niedźwiedź (2), wś, kal., gm. Ostrzeszów, 8,5 km na pld.-zach. od Mikstatu: *Niedzwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź*, niem. *Bärwalde* 1921 Sk X 67, 148; *Niedźwiedź* 1952 UW 69; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 528. — Miejscowość zapisana w starostwie ostrzeszowskim w 1662 r., zob. Koz II 508. W 1921 r. urzędowo nadano n. niem. *Bärwalde*. EB

Niedźwiedź (3), wś, kiel., gm. Strawczyn, 16,5 km na pld.-zach. od Kielc: *Myedzwyecz* (1435) ZDM II 207; *Nyedzwyecz* 1508 ŻDz XV 484; *Mieczwicz* 1511/12 VisitGn 369; *Miedzwiedz* 1540 ŻDz XV 574; do granice wsi ... *Nyedzwyecz* 1564–65 Lusand 311; *Niedzwiedz* 1573 ŻDz XIV 278; *Niedźwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1966 UN 23, 73. — Dokumenty dotyczące eksploatacji złóż rudy miedzi w rejonie Miedzianej Góry mówią o kuźniku Janie *Niedźwiedziu*, co jednak nie upoważnia do łączenia n. m. z osobą kuźnika. Lit.: KSand 123; KopKiel 69. IN

Niedźwiedź (4), wś, krak., gm. Słomniki, 15 km na pld. od Miechowa: *Medueg* 1279, (1279)XVII Kkk I 108; *Meduecz* 1287 KMłp II 167; *Medwecz* 1325–27 MVat I 121; *Medzwedz* 1363 CdP III 288; *Medguecz* 1364 ZDM I 143; *Medzwedz* 1382 Kkk II 93; *Meczduecz* 1385, de *Meczuedza*, de *Medczuedza* 1389 Krak nr 3855, 5316, CLXXXIII(7); *Medzwedz* (1392) KTn 170; *Nyedzwyecz* (1400)XVI ZDM I 295; *Niedzwiedz* (1405) KMłp IV 102; *Nyedzwedz* 1426 Hel II nr

2087; *Myedzwyecz* ... *Nyedzwyecz* 1470–80 DB II 47; *Nyeczwyecz* 1489 Kacz nr 8480; *Nyedzwyecz* 1490 ŻDz XV 440; *Nyedzwiedz* 1505 Kacz nr 9374; *Nyedzwiecz* 1529 LR 195; *Niedzwiedz* 1564 Lukrak II 82; *Niedzwiedź* 1581 ŻDz XIV 22; *Niedzwiedz* 1680 Rej 118; *Niedzwiedz* 1787 Spis 357; *Niedźwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiecki* 1964 UN 7, 46. Lit.: RKrak 112. IN

Niedźwiedź (5), wś, lub., gm. Nowodwór, 16 km na pld.-wsch. od Ryk: *Nyedzwyecz* 1564–65 Lusand 203; *Niedzwiedz* 1569 ŻDz XIV 332; *Niedzwiedz* 1787 Spis 421; *Niedźwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź* 1921 Sk IV 72; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1972 UN 142, 17. Lit.: KStęz 96. IN

Niedźwiedź (6), wś, nowosąd., gm. Niedźwiedź, 6 km na pld. od Mszany Dolnej: *Medzwiedz* 1407 CdUC I 74; de *Meczwedza* 1418 SHGKr(Te 1A, 70); *Myedzwyecz* 1470–80 DB III 444; *Nyedzwyecz* 1490 ŻDz XV 448; *Nyedzwyecz* 1529 LR 8; *Niedzwiedz*, *Niedzwiedz* 1564 Lukrak I 151, II 88; *Niedzwiedź* 1581 ŻDz XIV 49; *Niedzwiedz* 1629 RPobKr 65; *Niedźwiedź* 1680 Rej 77; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź* 1921 Sk XII 20; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1964 UN 6, 44. Lit.: LKrak 100; RospSEMig 245. IN

Niedźwiedź (6a), wś notowana do 1967 r., olszt., gm. Jedwabno, 28 km na pld.-zach. od Szczytna: *Malga Theer-Ofen*, wś 1789 Goldb I 130; *Malga Ofen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Malgaofen* (*Nieczwiedz*) 1820 Wald 214; *Malgaofen*, Df, *Piec*, -a, *Piec Rudzki* ok. 1850 Szcześ-Teka 52; *Malgowskie piece*, niem. *Malgaofen* 1885 SG VI 11; *Malgaofen* 1920 MpHAPr I; *Rudowskie Piece* — *Malgaofen* 1941 Choj 125; *Malgaofen* — *Niedźwiedź* 1946 Ley I 63; *Malgaofen* — *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedźwiedź*, -dzia — *Malgaofen*, wś 1951 Rosp 206; *Niedźwiedź* 1967 SM 740; gw. *pśec*/*pśec*. — Dawna n. niem. *Malga (Theer) Ofen*; człon *Malga* ponowiono z n. m. *Malga* (zob.), człon drugi od niem. *Ofen* 'piec'. Nazwę zaadaptowano do j. pol. jako *Malgowskie Piece*. Wieś nosiła przejściowo n. *Piec*, *Piec Rudzki* i *Rudowskie Piece*, z członem od n. m. *Ruda*, obocznej n. wsi *Malga*. Według Toeppena początki wsi sięgają XV w., kiedy istniały w tej okolicy smolarnie. Formalnie wieś ustanowiono w latach 1763–1782. Nazwe

Niedźwiedź ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Toeppen, Historia Mazur, 1998, 35, 149, 324, 436; Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 155, 222; CzNiem 183. RP

Niedźwiedź (7), wś, ostrol., gm. Myszyńiec, 6,5 km na wsch. od Myszyńca: *Niedźwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1839 MpKwat IV 1; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź* 1902 Przew II 9; *Niedźwiedź* 1952 UW 21; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 528. — Nazwa od ap. *niedźwiedź*. UB

Niedźwiedź (8), wś, szczec., gm. Kobylanka, 15 km na płn.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Barenbruch* 1754 Froese 131; *Bahrenbruch* 1789 MpGillyPom; *Barenbruch* 1834/35 MpUMbl 1241; *Bärenbruch* — *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niedźwiedź* — *Barenbruch* 1951 Rosp 205; *Niedźwiedź* 1952 UW 212; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 528. — Nazwa niem. *Barenbruch* zapewne ponowiona z n. terenowej, ta zaś od *Bär* 'niedźwiedź' i *Bruch* 'bagno' (w pobliżu są liczne bagna). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedźwiedź*, będącą tłumaczeniem pierwszego członu n. niemieckiej. BCZ

Niedźwiedź (9), wś, tarnob., gm. Bogoria, 13 km na płn. od Staszowa: *Nedzwiedz* 1428 AKH IV 20; *Nyedzwiedz* 1529 LR 384; *Nyedzwiedz* 1564–65 Lusand 327; *Niedzwiecz* 1578 ŻDz XIV 170; *Niedzwiedz* 1787 Spis 399; *Niedźwiedź* 1789 Lusand I 82; *Niedźwiesz* (!) 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1877 Zin I 413; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź* 1952 UW 121; *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1970 UN 33, 25. — Nazwa od ap. *niedźwiedź*. Lit.: KSand 134. IN

Niedźwiedź (10), wś, tor., gm. Dębowa Łąka, 6 km na pld.-wsch. od Wąbrzeźna: *Berenwalde* (1312)XV, villam *Berenwalde* vulgariter *Mezuez* nuncupatam 1312 PrUr II 45, 52; *Berwalth* 1384 Woel 288; *Bernwold* 1414 Br 159; *Byerwalth* 1438, *Bervalth* alias *Mijeczwięcz*, *Berwalth* alias *Myeczwięcz* 1439 KkM 194, 198; *Berenwaldt* 1445 Woel 462; *Medzywicz* 1474 Font LV 79; *Niedzwiecz* 1570 ŻDz XXIII 302; *Niedźwiedź* 1647 Font IV 72; *Niedzwiedz*, teut. *Mesewitz* sive *Berwald* 1667–72 Font VI–X 17; *Niedzewitz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Niedźwiedź*, niem. *Bahrendorf* 1886 SG VII 68; *Niedźwiedź*, niem. *Bährendorf* 1921 Sk XI 64, 82; *Niedźwiedź* 1952 UW 59; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 528. — Nazwa niem. od n. os. lub ap. *Bär*, śrdniem. *bere* 'niedźwiedź' Gott 101, Bahlow-

NdN 67, z drugim członem -*wald*, w XIX w. -*dorf*. Nazwa pol. *Miedźwiedź*, notowana już w XV w., jest tłumaczeniem pierwszego członu n. niemieckiej. Lit.: SHGCh 84. WK

Niedźwiedź (11), wś, walb., gm. Ziębice, 7 km na pld. od Ziębic: *Beysdorf* ok. 1300 CdSil XIV 88; *villa Bernhardi* 1324 Reg nr 4385; *Beyerdorff* (1377) K 24; *Beyersdorff* 1420 CdSil XXXIII 32; *Beerdorff* 1743 SNGŚI VIII 139; *Bärdorf* 1785 Z IV 52; *Beerdorf*, *Bärdorf*, früher *Baierdorf* 1845 K 24; *Bärdorf*, *Niedźwiedź* 1941 Wrzosek 11; *Bärdorf* — *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 529. — Dawna n. niem. *Beysdorf* od nazw. wrocławskiej rodziny *Baier*, zob. CdSil XIV 88, przyp. 545, por. n. os. *Beyer* Gott 106 + -*dorf*. Formy *Baierdorf*, *Bärdorf* powstały w wyniku adideacji do ap. *Bär* 'niedźwiedź'. Okresowo pojawia się forma kancelaryjna *Bernhardi villa*, od n. os. *Bernhard* Gott 101 i łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedźwiedź*. Lit.: SNGŚI VIII 139. JCh

Niedźwiedź (12), wś, wloc., gm. Kikół, 15,5 km na płn.-zach. od Lipna: *Myedzwiecz* 1513 Matr IV/1, nr 2091; *Niedzwiecz* 1564 ŻDz XII 321; *Niedzwiedz* 1784 MpPerPd; *Niedźwiedź* 1789 Borucki 36; *Niedzwiedz* 1802–03 MpGillyPr; *Niedźwiedź* 1827 Tabella II 43; *Niedźwiedź* 1839 MpKwat II 2; *Niedźwiedź* 1877 Zin I 413; *Niedźwiedź* 1886 SG VII 67; *Niedźwiedź* 1921 Sk I 64; *Niedźwiedź*, -wiedzia, *niedźwiedzki* 1972 UN 180, 53. — Od stp. ap. *miedźwiedź*/*niedźwiedź*. IN

Niedźwiedź (13), wś, ziel., gm. Łągów, 15 km na zach. od Świebodzina: *Meczwez* II połowa XIV Taborska 103; *Niedervitz*, *Niedewitz* 1670 J III 92, 97; *Nidewitz*, *Njedwitz* 1679, *Niedewitz* 1687/88 J III 260, 266, 659; *Niedewitz* 1822 MpUMbl 2054; *Niedewitz* — *Niedźwiedź*, -dzia, *niedźwiedzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Niedźwiedź*, -dzia 1981 WUN II 529. — Dawna n. łuz. **Mjedwjeđz*, od dłuż. *mjadwjež*, gluż. *mjedwjeđz* 'niedźwiedź', zniemczona jako *Niedewitz*; okresowo także *Niederwitz* przez adideację do niem. przym. *nieder* 'dolny'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niedźwiedź*. Lit.: Taborska 103. JCh

Niedźwiedź zob. Leśniewo-Niedźwiedź, Nietuszyna

Niefe zob. Niwki (5)

Niefk(e) Fürstlich zob. Niwki Książęce

Niefken-Kraschen zob. Niwki Kraszowskie

Niefnig zob. Niwnik

Niegardów, dziś Niegardów i Niegardów-Kolonia, dwie wsi, krak., gm. Koniusza, 8 i 10 km na zach. od Proszowic: *Negardow* 1243 CdP III 39, fals. XIV; *negardow* 1254, *Negardow* 1317 CdP III 59, 177; *Niegardow* (1379) KmP III 322; de *snegardow* (!) 1384 CdP III 334; de *Negardouicz* 1385 Krak nr 3869; *Nyegardow* 1470–80 DB II 151; *Nyegardow* 1529 LR 139; *Niegardow* 1564 Lukrak I 47; *Niegardow* 1581 ŻDz XIV 15; *Niegardow* 1680 Rej 112; *Niegardów* 1787 Spis 330; *Niegardów* 1827 Tabella II 43; *Niegardów*, wś i folw. 1886 SG VII 72; *Niegardów*, wś, folw. i kol. 1902 Przew II 9; *Niegardów*, kol., *Niegardów-Przysiółek*, wś 1921 Sk III 64; *Niegardów*, kol., *Niegardów-Wysiółek* 1952 UW 266; *Niegardów*, -dowa, *Niegardów-Kolonia*, -dowa -nii, *niegardowski* 1964 UN 13, 60, 61; gw. *ńegarduf kolońa*, -ova -ij/kolońa, *koloński*, *ńegarduf wyśounek*, -ova -uka/ńegarduf stary, -ova -ego, *ńegardoski*. — Nazwa od n. os. *Niegardy* SSNO IV 40, z suf. -ów. Do n. os. por. *niegar(d)ny* 'niewybredny; lakomy, łapczywy' SW III 283 lub *gardy*, *hardy* 'zuchwały, wyniosły' Sp XVI, VIII 308, z negacją. W XIV w. odnotowana została także forma z suf. -owice. Człony drugie od ap. *kolonia*, *przysiółek*, *wysiółek*, w formie gw. od przym. *stary*. Lit.: RKrak 112; Nieckula, -ov- 140. IN

Niegenkamptz zob. Kępica

Niegibalice, wś, włoc., gm. Radziejów, 5 km na pld.-wsch. od Radziejowa: *Neghiballice* 1413 Koz V 68; *Negibalicze* 1418 Koch nr 59; *Nyegibalicze* 1489 Lupbrz 142; *Niegibalicze* 1527 Vlad XI 43; *Niegibalicze* 1557–66 ŻDz XIII 32; *Niegibalice* 1674 Rpog 162; *Niegibalice* 1796 PerOpis IX; *Niegibalice* 1827 Tabella II 43; *Niegibalice* 1886 SG VII 72; *Niegibalice* 1952 UW 45; *Niegibalice*, -lic, *niegibalski* 1971 UN 182, 18. — Nazwa od n. os. *Niegibała* (: *nie gibać* 'nie ruszać się') SSNO IV 40, z suf. -ice. AG

Nieglawki, os., dawniej wś, olszt., gm. Miłakowo, 6 km na pld.-wsch. od Miłakowa: *Haydelauken* (!), *Nydelauken* (?), *Maywancken* 1305 PrUr I/2, 526; *Naydelauken*, *Maywancken* 1305 Ger 104; *Naidelauks* 1339 PrUr III 187; *vorlyen ... Nuken* (*Noken*) ... VI huben (1348), na kopii: *Noclauke* (XIV), *velde Naydelauke* (1350) XIV PrUr IV 347–8, 492–3; *Naudelauk*, *Naydeloke* 1364; *Neydelauwken*, *Neuwwdelawken* 1435 Ger 104; *Neydelawken* 1447, *Neuwwdelaken*, *Nokelauken* 1448, *Nedelawcken* 1471,

Neglack 1543, *Nelauckem* 1579, *Meulacken* (?) 1600 GermerSied 279–80; *Niğlack* (*Naglack*, *Neg(e)lack*), wś ok. 1780 HAPr IV 312, 314; *Negelack* 1796–1802 MpSchröt X; *Negelack*, folw. 1820 Wald 186; *Naeglack* al. *Naegelack* 1885 SG VI 871; *Naeglack*, *Naydelauken* — *Nieglawki*, dw. 1946 Ley I 49; *Nieglawki* — *Näglack*, os. 1951 Rosp 206; *Nieglawki*, -wek 1981 WUN II 529. — Nazwa genetycznie stprus. **Naide-lauks*, od n. os. *Noyde* TAP 71 + *lauks* 'pole'. Do n. os. por. lit. n. os. *Naida* (: brus. *naida* 'niespokojny, ruchliwy; znajdek' lub lit. *naidel* 'niegodziwiec, oszust', łot. *naids*, *naidus* 'niezgoda, wrogość, nienawiść') Lpvž II 291. W substytucyjnych zapisach niem. zmiany w członie pierwszym: przekształcenie **Naid-l* > *Nagd-l* > *Negl-/Nägl-*, wahanie *ai* : *ei* : *o*, później *o* : *e* oraz *e* : *ä*, w członie drugim -*lauk* : -*lack*, zakończenie -*e*, -*en*, -*o*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Nieglawki*, która jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. niem. *Näglack*. Lit.: Ger 104; GermerSied 279–80; PrzybBalt 192–3. RP

Niegłosy, cz. Płocka, dawniej wś: pro sorte terre *Negloz* 1322, *Neglosz* (1439) Ploc I 29, 195; *Niegłosy* 1827 Tabella II 43; *Niegłosy*, folw. 1886 SG VII 73; *Niegłosy*, folw. 1902 Przew II 9; *Niegłosy*, os. 1967 SM 740; *Niegłosy*, -sów 1981 WUN II 529. — Nazwa od n. os. *Niegłos* (: *nie głosić*) SSNO IV 40, od w. XIX w formie pluralnej. Wieś włączona do Płocka w 1961 r. Lit.: SHGPi 213. UW

Nieglowice, wś, krośn., gm. Jasło, 4,5 km na pld. od Jasła: *Negłowicze* 1367 KmP III 205; *Nyegłowicze* 1470–80 DB II 286; *Nyegłowicze* 1529 LR 300; *Nieglowice* 1581 ŻDz XIV 119; *Nieglowice* 1680 Rej 296; *Nieglowice* 1765 Żyd 425; *Nieglowice* 1886 SG VII 73; *Nieglowice* 1921 Sk XII 16; *Nieglowice*, -wic, *nieglowicki* 1965 UN 58, 132. — Nazwa może od n. os. **Nieglowa* (od n. os. *Głowa* SSNO II 130, z negacją), z suf. -ice; por. inne n. os. z negacją *Nie-*. Lit.: RBiecz 35. IN

Niegmirów zob. Niechmirów

Niegocin (1), wś, ciech., gm. Lipowiec Kościelny, 18 km na pld. od Działdowa: *Negoczino* 1434 Zakr II nr 368; *Niegoczino* 1578 ŻDz XVI 58; *Niegoczino* 1784 MpPerPł; *Niegocin* 1827 Tabella II 43; *Niegocin* 1886 SG VII 73; *Niegocin* 1952 UW 19; *Niegocin*, -na, *niegociński* 1972 UN 131, 13. — Dawniej *Niegocino*, od n. os. **Niegota* (: *Niegoslav*, *Niegowej*, *Mironieg*, psł. *nęga* 'rozkosz'), z suf. -ino, wtórnie -in. Lit.: SHGPi 213. UW

Niegocin (2), cz. wsi Konikowo, dawniej wś, suwał., gm. Gołdap: *Marienthal* (*Margenthal*), wś ok. 1780 HAPr IV 300, 302; *Marienthal* od. *Margenthal*, wś 1785 Goldb III 121; *Marienthal* 1796–1802 MpSchröt XII; *Marienthal* 1890 PMT XII 182; *Marienthal* — *Wyróbki*, os. 1946 Ley I 133; *Marienthal* — *Niegocin*, -a, *niegociński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niegocin*, wś 1967 SM 740; *Niegocin*, -na 1981 WUN II 529; gw. *marianowo*. — Nazwa niem. złożona, od im. *Marie*, średniem. *Marge* 'Maria' + *Tal* 'dolina'. Leyding przytacza gwarowy wariant *Wyróbki*, może od n. os. *Wyrobek* RymSEN II 710, w l. mnogiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niegocin*. Lit.: Szczęśniak, PMT XII 182. RP

Niegocino zob. Niegocin (1)

Niegolewo, wś, pozn., gm. Opalenica, 6 km na pln.-zach. od Buku: *Negolewo* 1388, *Negolewo* 1390 Lek I nr 377, 734; *Negoleyewo* 1400 KZPozn nr 80; *Nyegolegew[o]* 1413 RWlkp I nr 892; *Nyegolewo minori* 1419 AC II nr 951; *Golewo* (!) 1420, *Niegolewo* (1423)1770, *Maiori Negolewo* 1448, *Nyegulewo* (!) 1452, *Nyegolyewo Maior* 1499, *Nyegoliew[o]* 1558, *Niegoliewo* 1559 SHGPn III 254; *Niegolewo* 1580 ŻDz XII 6; *Niegolewo* 1622–24, *Niegolewo* 1789 PPozn (Tab 1, 4 i 6, 45v); *Niegolewo* 1886 SG VII 73; *Niegolewo* 1921 Sk X 20; *Niegolewo*, -wa 1981 WUN II 529; gw. *ńegulewo*, -eva, *ńeguleski*. — Od n. os. **Niegol*, por. *Niegol* (: *Niegosław*) SSNO IV 41, lub od n. os. **Niegolej*, z suf. -ewo. Wahania *Niegolewo*/*Niegolejewo* na przełomie XIV i XV w. mogą świadczyć, że podstawą n. były oba warianty n. os. W formie *Niegulewo* poświadczone przejście -ol- > -ul-. Okresowo n. z członem odróżniającym od łac. przym. *maior* 'większy'. Lit.: SHGPn III 254–8; PPozn 202–3; Koz V 69; Nieckula, -ov- 140. ZZ

Niegolewo Małe, wś zaginiona, leżała koło Niegolewa, pozn., gm. Opalenica: in *parvo Negolewo* 1390 Lek I nr 734; *Nyegolewo Minor* 1419, *Niegolewo*, *Negolewo* (1423)1770, *Minus Negolewo* 1448 SHGPn III 258. — Od n. sąsiedniej wsi *Niegolewo*, z członem odróżniającym od łac. przym. *parvus* 'mały', też w stopniu wyższym. Lit.: SHGPn III 258. ZZ

Niegosław, wś, gorz., gm. Drezdenko, 2,5 km na pld.-wsch. od Drezdenka: *Neu-Anspach*, kol. 1763 Froese 129; *Neu Anssbach* 1833 MpUMbl 1638; *Neu Anspach* — *Niegosław*, -wia, *niegosławski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niegosław* 1952 UW 219;

Niegosław, -wia 1981 WUN II 529. — Nazwa niem. *Neu Anspach* od przym. *neu* 'nowy' i od n. hrabstwa *Ansbach*, skąd pochodzili koloniści, dla których założono osadę. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niegosław*. BCz

Niegosławice (1), wś, kiel., gm. Pacanów, 18 km na pln.-zach. od Polańca: de *Negoslawicha* (1110–17)XVI, *Nyegoslawicze* 1317 ZDK I 5, 28; *Negoslawicze* 1387 ZDM IV 228; *Negoslawicze* 1399 Sand nr 252; *Nyegoslawicze* 1470–80 DB II 423; *Nyegoslawicze* 1508 ŻDz XV 488; *Nyegoslawicze* 1529 LR 133; *Niegoslawicze* 1579 ŻDz XIV 230; *Niegoslawice* 1787 Spis 371; *Niegoslawice* 1886 SG VII 74; *Niegoslawice*, -wic, *niegosławicki* 1966 UN 19, 50; gw. *ńegosławicze*, -vic, *ńegosławicki*. — Nazwa od n. os. *Niegosław* (: psł. **ńęga* 'rozkosz' i -sław, od *sława*, *sławić*) SSNO IV 41, z suf. -ice. Lit.: KSand 134; KopKiel 244. IN

Niegosławice (2), wś, kiel., gm. Wodzisław, 13 km na pld. od Jędrzejowa: et *villam Nijegoslai* (1166–67)XVI CdP III 7, fals.; *villam Nigozlai* (1174–76) KMłp II 9; *Nyegoslawicze* (1192) XVII KMłp I 8; *Negoslawici* (1210)XVII KMłp II 21; *Niegoslawicze* (1212)XVII KMłp I 13; de ... *Negoslawich* (1256), de *Negoslawicz* (1366) KMłp I 51, 346; de *Nyegoslawicz* 1381 Krak nr 1047; *Nyegoslawicze* 1470–80 DB III 370; *Nyegoslawicze* 1529 LR 191; *Nyegoslawicze* 1564–65 Lusand 19; *Niegoslawice* 1581 ŻDz XIV 93; *Niegoslawice* 1680 Rej 143; *Niegoslawice* 1787 Spis 339; *Niegoslawice* 1827 Tabella II 43; *Niegoslawice* 1886 SG VII 73; *Niegoslawice*, -wic, *niegosławicki* 1966 UN 21, 36. — Pierwszy zapis zlatynizowany *villa Nigozlai* (= *wieś Niegosława*), potem *Niegosławice*, od n. os. *Niegosław*, z suf. -icy, -ice. Lit.: RKrak 112; KopKiel 244. IN

Niegosławice (3), wś, kiel., gm. Złota, 12,5 km na pld.-zach. od Buska-Zdroju: *Nyegoslawicze* 1470–80 DB I 409; *Nyegoslawicze* 1472 SHGSd (AOV 6566, 20); *Nyegoslawicze* 1508 ŻDz XV 460; *Nyegoslawicze* 1529 LR 99; z *Niegoslawicami* 1660–64 Lusand II 20; *Niegoslawice* 1789 Lusand III 168; *Niegoslawice* 1827 Tabella II 43; *Niegoslawice* 1886 SG VII 73; *Niegoslawice*, -wic, *niegosławicki* 1969 UN 29, 46. Lit.: KSand 134; KopKiel 244. IN

Niegosławice (4), wś, ziel., gm. Niegosławice, 8 km na pln. od Przemkowa: *Waltheri villa* 1376 Ng 333; *Waltirsdorf* 1475 CdSil XXIV 189; *Waltersdorffii* 1687/88 J III 497; *Waltersdorf* 1791 Z X 465; *Waltersdorf* 1845 K 719; *Waltersdorf* 1941 Wrzosek 37; *Waltersdorf* —

Niegoslawicy

Niegoslawice, -ic, *niegoslawicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Niegoslawice*, -wic 1981 WUN II 529. — Dawna n. niem. *Waltersdorf*, od n. os. *Walter Gott* 515 + -dorf. W zapisie kancelaryjnym *Waltheri villa*, z łac. *villa* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niegoslawice*. Lit.: SNGŚI VIII 140; RospSEMiG 245. JCh

Niegoslawicy zob. *Niegoslawice* (2)

Niegossen zob. *Niegosy*

Niegosy, cz. wsi Kózki, dawniej prawdopodobnie wś, suwał., gm. Biała Piska: *Scheschke*, *Schoschko* przed 1471 KętL 433; *Scheschiken* (?), *Schostzken* 1471, *Niegosch* 1480 BiałKol 41, 46; *Niegossen*, Cölm. Ort 1785 Goldb III 138; *Nygossen* 1796–1802 MpSchrot XVIII; *Nygosin* 1839 MpKwat V 1; *Niegossen* — *Niegosy* 1879 KętN 149; Czeński al. *Niegosy* 1882 KętL 433; *Niegosy* al. Czeński, niem. *Niegossen*, wyb. 1886 SG VII 74; *Niegossen*, wś 1920 MpHAPr I; *Niegossen* — *Niegosy*, -os, *niegoski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Niegosy* — *Niegossen*, os. 1951 Rosp 206; *Niegosy*, -gos 1981 WUN II 529. — Dawniej *Cieszki* lub *Czeszki*; trudno ustalić, czy n. pochodziła od n. os. *Cieszek* czy *Czeszek* SSNO I 372, 373 (: im. typu *Ciechosław*, *Czesław*), w l. mnogiej, ponieważ pisarze kancelarii krzyżackiej mieszały szeregi spółgłosek szumiących i ciszących. Kolejna n. wsi *Niegosy* pochodzi od nazw. odbiorcy nadania z 1471 r. *Niegosza* (*Niegosch*, *Niegusch*), od tego spodziewana forma l. mnogiej *Niegosze*. Nazwa *Niegosy* to rezultat mazurzenia, z przejściem do deklinacji męskiej twar-dotematowej. Według Białuńskiego istnieją przesłanki, że wieś istniała już przed wojną trzynastoletnią, tj. przed 1454 r. Lit.: GórnrWRm 206; BiałKol 36, 41 (przyp. 157), 46; BiałPrzem 18, 130, 161. RP

Niegoszowice, wś, krak., gm. Zabierzów, 7 km na wsch. od Krzeszowic: in *Negossowicz* 1373 Łk nr 804; *Negossouice* 1399, *Negoschouicze* 1400 Krak nr 9400, 9595; de *Negoschouicz* 1404 Hel II nr 1066; *Nyegossouicze* 1434 DKrak 193; *Nyegoschowicze* 1470–80 DB II 60; *Nyegoszowicze* 1490 ŻDz XV 433; *Nyegoschowicze* 1529 LR 181; *Niegoszowicze* 1564 Lukrak II 74; *Niegoszowice* 1581 ŻDz XIV 34; *Niegoszowice* 1680 Rej 32; *Niegoszowice* 1787 Spis 364; *Niegoszowice* 1886 SG VII 74; *Niegoszowice* 1921 Sk XII 10; *Niegoszowice*, -wic, *niegoszowicki* 1964 UN 4, 39; gw. *ńegosovice*, -ic, *ńegososki*. — Od n. os. *Niegosz* (: *Niegoslav*) SSNO IV 42, z suf. -owice. Lit.: RKRak 112. IN

Niegoszów, wś, walb., gm. Świdnica, 5 km na pln. od Świdnicy: *Nycoltorff* 1285 SUr V 200; *Nekuschendorff* (1361) K 451; *Nekusschindorf* 1387, *Nekuischdorf* 1390 LandbSch II nr 408, 994; *Nitschendorff* 1666/67 J I 678; *Nietschendorff* 1743 SNGŚI VIII 140; *Nitschendorff* 1845 K 451; *Nitschendorff* 1886 SG VII 160; *Nitschendorff*, *Niekusze*wo 1941 Wrzosek 20; *Nitschendorff* — *Niegoszów*, -owa, *niegoszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niegoszów*, -szowa 1981 WUN II 529. — Nazwa niem. *Nikoldorf* od n. os. *Nikol* (: *Nicolaus*) Gott 366 + -dorf. Późniejsze postaci *Nicuschendorff*, *Nitschendorff* od skróconych n. os. *Nikuschi*, *Nitz*, *Nitzsch* (: *Nicolaus*) Gott 367. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niegoszów*. Lit.: SNGŚI VIII 140. JCh

Niegowa, wś, częst., gm. Niegowa, 13,5 km na pln.-wsch. od Myszkowa: *Negova* 1306–08 MVat III 85; *Negowa* 1325–27 MVat I 138; *Negoua* 1347 KMłp I 264; *Negowa* 1378 Kkk II 69; *Niegowa* (1394) XVI ZDM VI 127; *Nyegowa* 1470–80 DB II 220; *Nyegowa* 1490 ŻDz XV 436; *Nyegowa* 1529 LR 95; *Niegowa* 1564 Lukrak II 91; *Niegowa* 1581 ŻDz XIV 71; *Niegowa* 1680 Rej 165; *Niegow* 1765 Żyd 418; *Niegowa* 1787 Spis 351; *Niegowa* 1827 Tabella II 43; *Niegowa* 1886 SG VII 74; *Niegowa*, *Niegowa-Okupniki* 1921 Sk V 6; *Niegowa* 1952 UW 259; *Niegowa*, -wej 1981 WUN II 529; gw. *ńegova*, -y, *ńegova* "okupniki", -y -ik, *ńegoski*. — Od n. os. *Niego* (: *Niegoslav*) SSNO IV 40, z suf. -owa, efemerycznie -ów. Poświadczona też n. z członem drugim od ap. *okupnik* 'chłop czynszowy', w l. mnogiej. Lit.: RKRak 112; RospSEMiG 245; Nieckula, -ov- 140. IN

Niegowanice zob. *Niegowonice*

Niegowaniec zob. *Niegowonice*

Niegowice zob. *Niegowieć*

Niegowieć, wś, krak., gm. Gdów, 10 km na pld. od Niepołomic: *Negouecz* (1262), *Negowecz* 1288 Kkk I 85, 123; *Negowicz* 1325–27 MVat I 194; *Negouecz* (1361) Kkk I 284; *Negouedz* (1383) ZDK I 125; *Negowyecz* (1416) KMłp IV 157; *Niegowyedz* (1418) XVI ZDK II 23; *Negowicz* 1418 Kkk II 441; *Niegowiedz* (1424) KMłp IV 211; *Niegowiecz* (1432) XVII ZDM V 333; *Niegowiec* (1437) KMłp IV 321; *Nyegowiedz* ... *Nyegowyecz* 1470–80 DB I 32; *Nyegowiedz* 1490 ŻDz XV 446; *Nyegowiecz* 1529 LR 150; *Niegowiedz* 1564 Lukrak II 86; *Niegowicz* 1581 ŻDz XIV 60; *Niegowic* 1629 RPobKr 76; *Niegowice* 1680 Rej 86; *Niegowiec* 1765 Żyd 423; *Negowice* 1772 MpZan; *Niegowieć*

1886 SG VII 75; *Niegowić* 1921 Sk XII 5; *Niegowić*, -wici, *niegowicki* 1963 UN 2, 43. — Początkowo n. brzmiała **Niegowiedz*, od n. os. **Niegowiad*, z suf. -*ji*. Antroponim pozostaje w związku z psł. **nęga*, 'rozkosz' i -*wiad* (od *wiedzieć*). Postać *Niegowiec* powstała w wyniku ubezdźwięcznienia spółgłoski wygłosowej -*dz* > -*c*. W XVII–XVIII w. odnotowana też forma *Niegowice*. Od XIX w. *Niegowić*, z końcowym -*ć*, zapewne w wyniku adideacji do ap. *wić*. Lit.: LKrak 100; Lubaś, O nazwie miejscowej *Niegowić*, (w:) *Symbolae philologicae in honorem Vitoldi Taszycki*, 1968, 203–8. IN

Niegowiec, wś, ostroł., gm. Małkinia Górna, 8,5 km na pld.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nyegowyecz* 1439 SHGMz(WD 1, 241v); in *Nyegowyecz* 1488 SHGMz(Ep. 10, 633–634); *Nyegowyecz* 1510 SHGMz(Ep. 6, 170); *Niegowiec* 1783 MpPerMz; *Niegowiec* 1827 Tabella II 43; *Niegowiec* 1839 MpKwat V 3; *Niegowiec* 1886 SG VII 75; *Niegowiec*, -wca, *niegowiecki* 1971 UN 134, 25. — Od n. os. *Niego* SSNO IV 41, z suf. -*owiec*. UB

Niegowiec zob. *Niegowić*

Niegowieć zob. *Niegowić*

Niegowiedz zob. *Niegowić*

Niegowo, cz. Gdańska, dawniej wś: *Constantinopol* 1555 Muhl 35; *Nobel* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nobel* 1886 SG VII 171; *Nobel*, früher *Konstantinopol* 1912 Bär 84; *Nobel* — *Niegowo*, -a, *niegowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Niegowo* — *Nobel*, wś 1951 Rosp 206; *Niegowo* 1952 UW 190; *Niegowo*, -wa 1981 WUN II 529. — Nazwa *Konstantinobel* związana jest z im. właściciela wsi *Konstantego* Ferbera, por. Brand 202, i z niem. *nobel* 'szlachetnie urodzony'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niegowo*. Lit.: Muhl 35–7. WK

Niegowo zob. *Niegów*

Niegowonice, wś, kat., gm. Łazy, 11,5 km na pld. od Zawiercia: *Negowanice* (ca 1320) 1445 Kkk I 157; *Negowanice* 1354 KMłp III 93; de *Negowanicz* 1382, de *Negowanecz*, de *Negowanicza* 1398, de *Magna Negowanicza* 1400 Krak nr 1651, 6668, 9940, 9660; *Negowanycze* 1404 Inscr nr 169; *Negowanitze magna* 1433 Hel II nr 2493; *Nyegowanycze* 1470–80 DB II 196; *Nyegowanycze* 1490 ŻDz XV 435; *Nyegowanycze* 1529 LR 152; *Niegowanitze* 1564 Lukrak II 76; *Niegowanice* 1581 ŻDz XIV 79; *Niegowanice* 1629 RPobKr 183; *Niegowonice* 1680 Rej 187; *Niegowonice* 1765 Żyd 414; *Niegowonice* 1787 Spis 361; *Niegowonice* 1886 SG VII 75; *Niegowonice* 1952 UW

259; *Niegowonice*, -*nic* 1981 WUN II 529. — Dawniej *Niegowanice*, od n. os. **Niegowan* (: *Niegowej* SSNO IV 42), z suf. -*ice*, przejściowo też -*ec*. Forma *Niegowonice* powstała w wyniku zmiany *a* > *o* przed *N*. W XV w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *magnus* 'wielki'. Lit.: RKrak 112. IN

Niegowoniczki, wś, kat., gm. Łazy, 12,5 km na pld. od Zawiercia: *Niegowoniczki* 1787 Spis 361; *Niegowoniczki* v. *Zagrody* 1787, *Niegowoniczki* 1790–92 SHGKrMat 200; *Niegowoniczki* 1827 Tabella II 44; *Niegowoniczki* 1886 SG VII 75; *Niegowoniczki* 1952 UW 259; *Niegowoniczki*, -*czek* 1981 WUN II 529; gw. *niegoñoicki*, -*cek*. — Nazwa zdrobniła, od n. sąsiedniej wsi *Niegowonice*, z suf. -*ki*. Oboczna n. od ap. *zagroda*, w l. mnogiej. Forma gw. zmażurzona. Lit.: RKrak 112. IN

Niegów, wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 9 km na pln.-zach. od Tłuszcz: *Niegowo* (1465–68) SHGMz(ADP 272, 263–4); *Nyegowo* 1467 SHGMz(Ep. 13, 257v); *Nyegowo* 1479 ZHer nr 546; *Nyegowo* 1496 SHGMz(WD 7, 670); *Sznyegowa* 1507 Warsz nr 1986; *Nyegowo* 1524 SHGMz(MK 32, 228); do *Niegowa* 1549 Warsz nr 2657; *Nyegowo* 1578 ŻDz XVI 408; *Niegów* 1783 MpPerMz; *Niegów* 1827 Tabella II 43; *Niegów* 1886 SG VII 74; *Niegów*, -*gowa* 1981 WUN II 529. — Od n. os. *Niego* SSNO IV 41, z suf. -*owo*, wtórnie -*ów*. UB

Niegów zob. *Niegowa*

Niegówka, wś, częst., gm. Niegowa, 13 km na pln.-wsch. od Myszkowa: *Nyegówka* villa deserta 1529 LR 95; *Niegówka* 1546 Matr IV/3, nr 22326; *Niegówka* deserta 1564 Lukrak II 91; *Niegówka* Kościelna 1782–83 SHGKrMat 200; *Niegówka* 1787 Spis 351; *Niegówek* 1790–92 SHGKrMat 200; *Niegówka* 1827 Tabella II 43; *Niegówka*, kol. 1886 SG VII 75; *Niegówka*, wś 1902 Przew II 10; *Niegówka* 1952 UW 259; *Niegówka*, -*ki* 1981 WUN II 529. — Nazwa zdrobniła, od n. sąsiedniej wsi *Niegowa*, z suf. -*ka*. Przejściowo z członem odróżniającym od przym. *kościelny* (wieś w XVIII w. należała do plebanii w Niegowej). W zapisach poświadczona zmiana rodzaju gramatycznego żeńskiego na męski: *Niegówka* > *Niegówek*. Lit.: RKrak 112–3. IN

Niegrzebia, wś, szczec., gm. Łobez, 2 km na pln.-wsch. od Łobza: *Negrip* 1618 MpLub; *Negríp* 1628 LorSNH 78; *Negrep* 1789 MpGillyPom; *Negrep* 1834 MpUMbl 967; *Negrepp* — *Niegrzebia*, -*bi*, *niegrzebski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Niegrzebia* 1952 UW 210; *Niegrzebia*, -*bi* 1981 WUN II 529.

Niegrzebka

— Nazwa o podstawie słowiańskiej lub niemieckiej; w pierwszym członie być może niem. *neu*, por. średniem. *nie* 'nowy' lub słow. **ne-*. Człon drugi to może skrócenie od sąsiedniej n. m. *Grabowo* (22a). Po 1945 r. nadano urzędowo n. *Niegrzebka*. Lit.: LorSNH 78; RzDuma II 190. BCZ

Niegrzebka zob. Nehrybka

Niegsen zob. Straszowice

Niegszyno zob. Leksyn

Niegulewo zob. Niegolewo

Niehmen zob. Niemil (2)

Niehof zob. Niemczyn (2), Nowęcín

Niehowice zob. Nienowice

Niekanin, wś, kosz., gm. Kołobrzeg, 5 km na pld.-wsch. od Kołobrzegu: *Neckanin* 1287, *Nekannyn* (1298) 1541 PU III 7, 346; *Necanin* 1304 PU IV 153; *Neknyn* (1324) PU VI 211; *Neckenin* 1329 PU VII 279; *Neckenin* 1553 PomKirch II 378; *Necknin* 1618 MpLub; *Necknin* 1789 MpGilly-Pom; *Neknin* 1835 MpUMbl 521; *Necknin* — *Niekanin*, -na, *niekaniński* 1948 MPol XXV nr 14; *Niekanin*, -na 1981 WUN II 529. — Nazwa od n. os. **Niekania* (: *Kania* SSNO II 529, z negacją), z suf. -in, lub toponim z *Nie-* w opozycji do n. m. *Kanin* (zob.). Nazwa niem. *Necknin* stanowi fonetyczną substytucję n. polskiej. Według Rzetelskiej i Dumy ze względu na częste mieszanie w zapisach *ch* i *k* za podstawę n. można uznać n. os. *Niechan*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niekanin*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 53; RzDuma I 129. BCZ

Niekarmia, wś, kat., gm. Rudziniec, 4,5 km na pld.-zach. od Toszka: *Necanna* ok. 1300 CdSil XIV 92; pogo *Niekarmia* 1679 J II 150; *Niekarm* 1783 Z II 344; *Niekarm* 1845 K 447; *Niekarm* 1886 SG VII 76; *Niekarm* 1900 Myc 38; *Niekarmia* (*Niekarm*) — *Diirwalde* 1939 Prus 52; *Diirwalde* — *Niekarmia*, -ni, *niekarnski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niekarmia*, -ni 1981 WUN II 529. — Nazwa izolowana, może od n. os. **Niekarnia* (: stp. *karnia* 'pokarm, posiłek, jedzenie, potrawa' Sstp III 245, z negacją), z suf. -ja, lub od ap. *niekarnia* 'ziemia uboga niekarmiaca' SW III 286. Nazwa zniemczona jako *Niekarm*. Nazwę niem. *Diirwalde* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niekarmia*. Lit.: SNGŚI VIII 140; BorGŚI 124. JCh

Niekarzyn, wś, ziel., gm. Skąpe, 12 km na pld. od Świebodzina: *Nikern* (1376) Heyne II 116; *Nickern* 1687/88 J III 644; *Nickern* — *Niekarzyn*,

-na, *niekarzyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niekarzyn* 1952 UW 221; *Niekarzyn*, -na 1981 WUN II 529. — Na podstawie niem. zapisów *Ni(c)kern* n. można odczytać jako **Nikorz*, od n. os. **Nikor*, por. *Nikorek* (: *Nicolaus*) SSNO IV 65, z suf. -jś. O zmianie -l- > -r- w podstawie pod wpływem romańskim zob. Karpluk, Onom XXV 113. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niekarzyn*. Lit.: Heyne, Geschichte der katholischen Kirche Schlesiens, Breslau 1864, t. II 116. JCh

Niekaszyna zob. Lekaszyn

Niekaszyn(o) zob. Lekaszyn

Niekazanice, wś, opol., gm. Branice, 10,5 km na pld.-zach. od Kietrza: dorf *Nekazanitz* 1361 CdSil II 162; *Nekazanitz* 1377 Drz I 126; Gutes *Osterwitz* (1399) XVI CdSil VI 21; *Nekazanitz* 1423, *Nekazanitze* 1467 Drz I 126; *Neekosanitz* u. *Osterwitz* 1743 SNGŚI VIII 140; *Osterwitz*, pohln. *Nikasoniz* 1784 Z III 225; *Osterwitz* XVIII w. Urb II 368; *Osterwitz*, *Nikasanice* 1845 K 465; *Niekazanice* (*Osterwitz*) — *Osterdorf* 1939 Prus 52; *Osterdorf* — *Niekazanice*, -ic, *niekazanicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niekazanice*, -nic 1981 WUN II 529. — Nazwa od n. os. **Niekazan* (: *nie kazać*), z suf. -ice. Oboczna n. niem. *Osterwitz* to zapewne pol. *Ostrowiec*, *Ostrowice*, od ap. *ostrów* 'kępa na rzece, jeziorze, stawie, wyspa trawą obrosła' SW III 872, z suf. -'ec, -ice. Nazwę niem. *Osterdorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niekazanice*. Lit.: SNGŚI VIII 140; BorGŚI 178. JCh

Niekieldorf zob. Mikołajki Pomorskie

Niekisiała zob. Nikisiałka

Niekisiałka zob. Nikisiałka

Niekisiałka Abbatis zob. Nikisiałka

Niekisiałka Brzeski zob. Nikisiałka

Niekisiałka Duża zob. Nikisiałka

Niekisiałka Mała zob. Nikisiałka

Niekla zob. Nekla

Niekladz, os., dawniej wś, szczec., gm. Gryfice, 2 km na pld.-zach. od Gryfic: *Niclas* 1308 PU IV 308; *Nyclas* 1312 PU V 39; *Niclaz* 1321 PU VI 44; *Neklatzer felde* 1540 PomKirch II 48; *Neclatz* 1618 MpLub; *Neklatz* 1789 MpGillyPom; *Neklatz* 1834 MpUMbl 688; *Neclatz* 1885 SG VI 945; *Neklatz* — *Niekladz*, -dza, *niekladzki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niekladz* — *Neklatz*, os. 1951 Rosp 206; *Niekladz*, -dza 1981 WUN II 529. — Nazwa zapewne od n. os. **Niklas* (: *Nicolaus*), por. n. os. *Miklasz*, *Niklasz* (: *Mikołaj*) SSNO III 484. Nazwa niem. *Neklatz*

jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo odtworzono n. jako *Niekladz*. Niewykluczone, że pierwotna była niemiecka, utrwalona w zdeformowanej pod wpływem słow. formie *Neklatz*. Lit.: RzDuma II 121. BCz

Nieklań, dziś *Nieklań Mały* i *Nieklań Wielki*, dwie wsi, kiel., gm. Stąporków, 15 i 15,5 km na wsch. od Korńskich: [*Nie*]k^lan (1364) ZDM IV 130; *Neclan* ... in *Naklanski* 1369 KMłp III 231–2; *Nyeklan Maior* 1470–80 DB II 519; *Nyeklany* 1508 ŻDz XV 480, 481; *Nyeklan maior*, *Nyeklan minor* 1511–23 ŁLB I 698; *Niekian* (!) *maior*, *Nieklan minor* 1577 ŻDz XIV 286; *Niekłan Maior*, *Niekłan Minor* 1660–64 Lusand I 18; *Nieklań duży*, *Nieklań mały* 1827 Tabella II 44; *Nieklań*, *Nieklań mały* 1877 Zin I 413; *Nieklań Wielki* i *Nieklań Mały*, dwie wsi 1886 SG VII 77; *Nieklań Mały*, *Nieklań Wielki* 1952 UW 117; *Nieklań Mały*, *-lania -łego*, *Nieklań Wielki*, *-lania -kiego*, *niekłański* 1966 UN 24, 36, 37. — Nazwa może od n. os. *Nieklan* (: *nie kłaniać*, *nie kłonić*) RymSEN II 151, z suf. *-jē*, lub pierwotnie **Na-klań*, od ap. **nakiel* (zob. *Naklice*, *Nakło*), z suf. *-ań* i zmianą nagłosowego **Na-* > *Nie-* (por. *Nekla*). Forma *Niekłany* w zapisie z XVI w. wskazuje zapewne na dwa obiekty. Człony odróżniające od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', pol. *duży*, *mały*, *wielki*. Lit.: KSand 134; KopKiel 79; NaLSand 128–9; RospSEMIG 367; Smoczyński, Onom XVIII 72–4, 78–9. IN

Niekłonice, wś, kosz., gm. Świeszyno, 4 km na pld.-zach. od Koszalina: *Nicloniz* 1276 PU II 320; *Niclins* 1294 PU III 198; *Nyclens* (1311) PU V 18; *Necklentze* 1555 PomKirch III 45; *Neclens* 1618 MpLub; *Neiklenz* 1780 PMT XIII 53; *Neu Klenz* 1789 MpGillyPom; *Neu Klenz* 1819, *Neuklenz* 1935 PMT XIII 53; *Neuklenz* — *Niekłonice*, *-ic*, *niekłonicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niekłonice*, *-nić* 1981 WUN II 529. — Od n. os. **Niekłon* (: *nie kłonić*, por. n. os. *Niekłan* RymSEN II 151), z suf. *-ice*. Nazwa niem. *Neuklenz* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Na gruncie niem. nastąpiła adideacja do przym. *neu* i dekompozycja n. na *Neu* i *Klenz* wskutek przekształceń graficznych. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. w formie *Niekłonice*. Lit.: RzDuma I 162; Belchnerowska, PMT XIII 53; Siciński, OSG VIII 68. BCz

Niekłończyca, wś, szczec., gm. Police, 22 km na pln. od Szczecina: *Königsfelde* 1779 Brüg I

207; *Königsfelde* 1789 MpGillyPom; *Königsfelde* 1827 MpUMbl 961; *Königsfelde* — *Niekłończyca*, *-cy*, *niekłończycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niekłończyca* 1952 UW 213; *Niekłończyca*, *-cy* 1981 WUN II 529. — Nazwa niem. *Königsfelde*, od n. os. *König* Gott 298 i *Feld* 'pole'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niekłończyca*. BCz

Niekmirów zob. *Niechmirów*

Niekosken zob. *Niekursko*

Niekoszyno zob. *Miękoszyn*

Niekrasa zob. *Niekrazy*

Niekrasów, wś, tarnob., gm. Osiek, 10,5 km na zach. od Baranowa Sandomierskiego: *Necrassow* 1325–27 MVat I 165; *Negrassow* 1382, *Necrassow* 1398 Krak nr 1373, 7898; *Nyekrassow* 1470–80 DB I 311; *Nyekrassow* 1508 ŻDz XV 458; *Nyekrassow* 1529 LR 367; *Niekrasow* 1564–65 Lusand 325; *Niekraszow* 1578 ŻDz XIV 169; *Niekrasow* 1787 Spis 385; *Niekrasów* 1827 Tabella II 44; *Niekrasów* 1886 SG VII 77; *Niekrasów Ukazowy* 1952 UW 129; *Niekrasów Poduchowny*, *Niekrasów Ukazowy* 1967 SM 741; *Niekrasów*, *-sowa*, *niekrasowski* 1970 UN 33, 63. — Od n. os. *Niekra(z)* SSNO IV 42 (: *nie krasić* 'nie zdobić'), z suf. *-ów*. Współczesna forma *Niekrasów* powstała w wyniku mazurzenia. Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. *poduchowny*, *ukazowy* (: *ukaz* 'rozkaz, dekret, rozporządzenie cesarza rosyjskiego, mające moc ustawy' SW VII 260). Lit.: KSand 134; Nieckula, *-ov-* 140. IN

Niekraassen zob. *Niekrazy*

Niekrazy, wś, suwał., gm. Elk, 11 km na pld.-zach. od Elku: *Niekraassen* 1785 Goldb III 138; *Niekraassen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Niekraassen* 1839 MpKwat V 1; *Niekrafsen*, mal. Df, *Niekrazy*, *-ow* ok. 1850 SzczesTcka 155; *Niekraza* al. *Niekrazy* 1886 SG VII 77; *Niekrazy* — *Krassau* 1938, *Niekraassen* 1941 Choj 116; *Krassau* — *Niekrazy*, *-as*, *niekraski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niekrazy* 1952 UW 159; *Niekrazy*, *-ras* 1981 WUN II 529. — Od n. os. *Niekra*, *Niekra(z)* RymSEN II 151, w l. mnogiej. Dzisiejsza forma *Niekrazy* powstała w wyniku mazurzenia; spodziewana postać *Niekrasz*, por. objaśnienia pod *Niegosy*. W 1938 r. wieś otrzymała nową n. niem. *Krassau*. RP

Niekraszów zob. *Niekrasów*

Niekszyno zob. *Leksyn*

Niekursko, wś, pil., gm. Trzcianka, 9 km na pln.-zach. od Trzcianki: *Niekursko* (1245) KW I 210, fals. 1548; *Niekursko* 1622–24 PPoln(Tab I,

5); *Niekursko* 1646 SHGPn III 259; *Niekursko* XVII NDz II 395; *Nikoski* 1846 KsP 453; *Nikorsk*, niem. *Niekosken* 1886 SG VII 150; *Niekosken* — *Niekursko*, -ka, *niekurski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niekursko* 1952 UW 78; *Niekursko*, -ka 1981 WUN II 529. — Według Rosponda n. od ap. *kur* (por. psł. **kurn* 'kogut') SEBOR 275 lub od psł. **kurn* 'proch, pył', z suf. -sko i negacją. Zdaniem Podlaskiej natomiast jest to n. opozycyjna do n. wsi *Kursko* (zob.). Formy *Nikorsk*, *Nikoski* są wynikiem wpływu wymowy niemieckiej. Według wydawców SHGPn w XVII w. była to osada z młynem, powstała na miejscu lasu *Niekursko*. Lit.: SHGPn III 259; PPozn 203; Koz II 509; Rospond, -tsk- 163, 190. ZZ

Niekurza, wś, tarnob., gm. Osiek, 8,5 km na wsch. od Polańca: *Niekurza* (1415) KMłp IV 149; *Nyekurza* 1470–80 DB II 324; *Nyekurza* 1529 LR 228; *Nyekurza* 1564–65 Lusand 325; *Niekurza* 1578 ŻDz XIV 200; *Niekurza* 1787 Spis 385; *Niekurza* 1827 Tabella II 44; *Niekurza* 1886 SG VII 78; *Niekurza* 1952 UW 129; *Niekurza*, -rzy, *niekurski* 1970 UN 33, 63; gw. *niekuża*, -ży, *niekuški*. — Etymologia n. niejasna, może od n. os. **Niekur*, z suf. -ja, por. n. os. *Niekurzy* (: *nie kurzyć* 'prosić, dymić') RymSEN II 151; por. też objaśnienie n. m. *Nieskurzów*. Lit.: KSand 134; Bań-Morf 80. IN

Niekuszewo zob. *Niegoszów*

Niekwitajny, kol., dawniej wś, elbl., gm. Godkowo, 8 km na pld.-zach. od Ornety: wir haben getan ... bruder *Nequithe* von den ackeren, na kopii: Privilegium von *Nēquitteyn* ..., *Nequityn* 1276 PrUr I/2, nr 343; *Nequitteyn*, *Nequityn* 1276 Ger 107; *Nequitteyn* 1427, *Nequitteyn* 1448 GermerSied 283; *Nequitteyn* 1531, *Nequitteyn* 1539 GermerSied 283; *Nequitteyn* 1543, *Nequitteyn* 1578 GermerSied 283; *Nequitteyn* 1600 GermerSied 284; *Neckteinen* 1789 Goldb I 143; *Necteinen* 1796–1802 MpSchröt X; *Nektein* 1820 Wald 176; *Necteinen* al. *Nektainen* 1885 SG VI 945; *Nektainen*, *Nequitteyn* — *Nektajny*, wś 1946 Ley I 83; *Nektainen* — *Niekwitajny*, -ajni, *niekwitajski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Niekwitajny* — *Nektainen*, os. 1951 Rosp 206; *Niekwitajny*, -tajni 1981 WUN II 529. — Nazwa genetycznie prus. **Nequit-ein-s*/**Nequit-ain-s*, od n. os. *Nequithe* TAP 69, z suf. -ein- lub -ain- Ger 107. Miejsowość położona jest w pobliżu wsi *Kwitajny*, niem. *Quit-tainen*. Możliwe zatem, że jest to n. opozycyjna, z negacją **ne-* (por. lit. n. w. *Nemylas* : *Miel-upis*).

W adaptacji niem. widoczne uproszczenie o częstkę -wi- i wahanie w końcówce -θ : -en. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Niekwitajny*, która nawiązuje do n. staroprus.; u Leydinga forma *Nektajny*, będąca adaptacją n. niem. Lit.: Ger 107; GermerSied 283–4; Przybłalt 193. RP

Nieladew zob. *Nielelew*

Nieladwia zob. *Nielelew*

Nielbark, wś, tor., gm. Kurzętnik, 6 km na pld.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: ville nostre *Molberg* (1324–49) 1367 PrUr IV 461; *Molberge* (1361) XIV PrUr V 591; *Mowberg* 1414 Br 161; *Melberg* (1517) 1611, *Molberg*, *Molbergk* (1547) Woel 675, 824; *Melbark* (*Nelborsk* (!)) 1570 ŻDz XXIII 3; *Nielbark*, z *Nielbarka* 1605 Font XXIII 24, 36; *Melbark* 1647 Font IV 81; *Nielbark*, Font XXIII 25; *Nielbark*, *Mellenberg* 1667–72 Font VI–X 37, 185; *Nelborck* od. *Nielborg* 1789 Goldb II 156; *Nellbark* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Nielbark*, niem. *Nelberg*, *Nielborsk*, *Nielborg* 1886 SG VII 78; *Nielbark*, -ku, *nielbarski* 1971 UN 171, 13. — Nazwa niem. *Molberg*, od średniem. *mol* 'kret' lub *mol(l)e* 'młyn' Lübben 23, 234 i *Berg* 'góra', zaadaptowana fonetycznie w XVI–XVII w. do j. polskiego jako *Melbark*, *Mielbark*. Wtórnie *Nielbark*, pod wpływem północnopolskiej gw. wymowy miękkiego *ni* jako *ń*. Lit.: SHGCh 84–5; CzNiem 132. WK

Nielborg zob. *Nielbark*

Nielborsk zob. *Nielbark*

Nielelew, wś, zamoj., gm. Trzemeszany, 8,5 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Nyeladwa* (!) (1444) 1476 ZDM III 156; *Nyeledwa* 1465 CzChełm (Ins. Chełm. 1, k. 69, zap. 471); *Nyeladew* 1472 Rejlan 36; *Nyeledwa* 1482, *Nyeledow* 1494 AGZ XIX nr 1979, 2356; *Nielelew* 1531, *Nielelew* 1578 ŻDz XVIII/1, 252, 231; *Nielelew* 1650 CzChełm (R.M.O. Castr.Chełm. 1, k. 316); *Nieleldno* (!) 1827 Tabella II 44; *Neledew* 1839 MpKwat VII 58; *Nieleldów* 1886 SG VII 79; *Nielelew* 1921 Sk IV 34; *Nielelew*, -dwi 1981 WUN II 530; gw. *nieledef*, -dwi, *nieledeski*. — Etymologia n. niejasna. Wieś leży nad błotnistym dopływem rz. Huczwy. Może więc n. w związku z ap. *lód* (< psł. **ledn* 'ścięta mrozem woda' SESI IV 339), z suf. -ew (< **-ъв*), -wia i negacją, na określenie wody niezbyt zimnej. Lit.: CzChełm 183. BCz

Nieleldwia, wś, biel., gm. Milówka, 19 km na pld.-zach. od Żywca: *Nieleldwia* XVII LKrak 101; *Nieleldnia* (!) 1674 ŻDz XV 54a; *Nieleldwia*

1886 SG VII 79; *Nieledwia* 1921 Sk XII 40; *Nieledwia* 1952 UW 274; *Nieledwia*, -wi, *nieledwianiński* 1964 UN 17, 54. — Etymologia niejasna; n. pochodzi może od n. potoku *Nieledwia*, nad którym leży wieś, por. *Nieledwia* 1786–88 HE IX 76. O etymologii hydronimu zob. wyżej Lit.: LKrak 101; Rymut, HE IX 76. IN

Nieledwia zob. *Nieledew*

Nielengowo zob. *Nielegowo* (2)

Nielep, wś, kosz., gm. Rąbino, 8 km na płn.-wsch. od Świdwina: *Nylep* 1337 SHGNM(Landb 26); *Nylep* 1349, *Nelep* 1389 CdB A XVIII 121, 242; *Nelep* 1394, *Nylep* 1411 SHGNM(Repertorium nr 71, 359); *Nelypp*, *Nilep* XV w. SHGNM; *Nehelieb*, *Nuhelieb* 1608 SHGNM(Eickstedt 251); *Nelepe* 1618 MpLub; *Nelepp* 1779–85, *Nelep* 1780 RzDuma I 186; *Nelep* 1839 MpUMbl 778; *Nelep* — *Nielep*, -pu, *nielepski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nielep* 1952 UW 197; *Nielep*, -pu 1981 WUN II 530. — Nazwa od n. os. *Nielep* (: *nie lepić*) SSNO IV 43. Nazwa niem. *Nelep* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nielep*. Lit.: LorSNH 78; TrautmanElb I 52, 59; RzDuma I 186. BCz

Nielepice, wś, krak., gm. Zabierzów, 6 km na pld.-wsch. od Krzeszowic: *Nelepice* 1402, *Nelepyce* 1438 Hel II nr 919, 2760; *Nyelyepicze* 1470–80 DB II 61; *Nyelyepicze* 1529 LR 142; *Nielepicze* 1564 Lukrak II 74; *Nielepicze* 1581 ŻDz XIV 34; *Nielepice* 1680 Rej 33; *Nielepice* 1787 Spis 364; *Nielepice* 1875 KolbKr 351; *Nielepice* 1886 SG VII 79; *Nielepice* 1921 Sk XII 10; *Nielepice*, -pic, *nielepicki* 1964 UN 4, 40. — Nazwa od n. os. *Nielep*, z suf. -ice. Lit.: RKrak 113. IN

Nielepkowice, wś, przem., gm. Wiązownica, 9 km na płn. od Jarosławia: *Nyelepkowycze* 1447, *Nyehlepkowicze* 1450 AGZ XIII nr 3859, 4228; *Nielepkowicze* 1515 Matr IV/1, nr 2603; *Nyelyepkowicze* 1519 Matr IV/2, nr 12036; *Nielipkowice*, *Nielepkowice* 1753 ADP 179, k. 42, 44; *Nielipkowice* 1794 Ga Dd1; *Nelipkowiczi* 1851, *Netepkowyczi* 1860 Sch 26, 28; *Nielipkowice* 1886 SG VII 79; *Nielepkowice* 1921 Sk XIII 14; *Nielepkowice*, -wic 1981 WUN II 530. — Od n. os. *Nielepek*, *Nielepko* (: *Nielep*) SSNO IV 43, z suf. -owice. Odnotowana też forma *Nielipkowice*. Lit.: MakPrz 182. BCz

Nielestno, wś, jel., gm. Wleń, 14 km na pld.-wsch. od Lwówka Śląskiego: *Neleztio* 1217 KŚl II 179; *Walteri villa* (1349), *Walthersdorff* (1371) K 718; *Waltersdorff* 1519 CdSil XXXV 251; pagus

Walterßdorff 1677, *Waltersdorff* 1687 J IV 120, 308; *Waltersdorf* XVIII Urb II 281; *Waltersdorf* 1785 Z VI 138; *Waltersdorf* 1845 K 718; *Waltersdorf* 1892 SG XII 917; *Waltersdorf* 1941 Wrzosek 35; *Waltersdorf* — *Nielestno*, -na, *nielestniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nielestno*, -na 1981 WUN II 530. — Nazwa może jest związana ze stp. *leść*, *lściwy* 'zdrada, obluda' SEBr 296 ewentualnie brzmiała **Nieseszyno*, od n. os. **Niesesz*, **Nieleż*, stczes. *Neleş* (: *Lesz*, por. **l̥stīti* 'oszukiwać'), z suf. -ino. Od XIV w. *Walteri villa*, *Waltheersdorf*, od n. os. *Walter* Gott 515 + łac. *villa*, niem. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. odtworzono urzędowo dawną n. *Nielestno*. Lit.: SNGŚl VIII 141; Borek, -m-288; Borek, Śląskie nazwy miejscowe z negacją w podstawie typu *Niedobczyce*, *Nierodzim*, (w:) *Studia Polonistyczne* XIV–XV 59. JCh

Nielegowo (1), wś notowana do 1967 r., elbl., gm. Rychliki, 17 km na pld.-zach. od Pasłęka: nadpisy na kopiach dok.: *Elendt* (1310)XVI, XVII PrUr II 15; *Elende* 1437 GZ 34; *Elendt* 1796–1802 Mp-Schröt X; *Mehlend* (Ehlendt), maj. 1820 Wald 175; *Mehlend*, dobra 1885 SG VI 242; *Mehlend*, folw. 1920 MpHAPr I; *Mehlend*, *Ellende* — *Nieledź* dw. 1946 Ley I 83; *Mehlend* — *Nielegowo*, -wa, *nielegowski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Nielegowo* - *Mehlend*, os. 1951 Rosp 206; *Nielegowo* 1967 Sł 741. — Nazwa genetycznie niem., powstała z formacji *am Elend*. Do n. por. stwniem. *elilenti* 'obcy kraj', też 'ziemia ciężka do obrobienia' Bach II/1, 142, 238, 268, 400. W niem. n. *Mehlend* nagłosowe *M-* powstało z *am Elend* (synkopa samogłoski *a* i przejście w złożenie). Leyding spolonizował niem. nazwę fonetycznie jako *Nieledź*; po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Nielegowo*. RP

Nielegowo (2), wś, leszcz., gm. Kościan, 5,5 km na pld.-zach. od Kościana: et dividit vil. et hered. *Nielagow* 1278 Koz V 69; *Nielagow* (1298?)1582 KW VI 71; *Nelangowo* 1404 Koz II 509; *Nielangowo* (1413)XV/XVI KWlp 195; *Nelangowo* 1415, *Nyelangowo* 1423 Koz II 509; *Nyelangowo* 1445, *Nyelangowo* 1462, *Nyelagowo* 1471 SHGPn III 259; *Nyelagowo* 1510 NKs 131; *Nyelegowo* 1530 SHGPn III 259; *Nieliengowo* 1580–81 ŻDz XII 68; *Nielegowo* 1622–24, *Nielegowo* 1789 PPozn(Tab 1, 69 i 8, 9v); *Nielegowo* 1886 SG VII 79; *Nielegowo*, niem. *Nielengowo* 1921 Sk X 36, 148; *Nielegowo* 1952 UW 73; *Nielegowo*, -wa 1981 WUN II 530; gw. *nielengowo*, -ova, *nielengoski*. — Może od n. os. **Nieleğ* (: stp. *nie legać*, psl. **lęgti* 'wydawać na świat' SESł

IV 204–5 lub gw. *łęgać* 'położyć się', n. os. *Łęga* RymSEN II 18), z suf. *-ów*, wtórnie *-owo*. Nie można wykluczyć pochodzenia od czasownika *nie łęgnąć się* w odniesieniu do ptaków, wtedy n. o charakterze topograficznym. Nieckuła i Podlaska traktują n. jako opozycyjną do n. m. *Łęgowo* (zob.), co ze względu na dużą odległość między tymi wsiami wydaje się mało prawdopodobne. Lit.: SHGPn III 259–60; PPozn 203; Koz II 509; Nieckuła, *-ov-* 140. ZZ

Nieligowo zob. Jeligowo

Nielipkowice zob. Nielepkowice

Nieliska Wólka zob. Wólka Nieliska

Nielisz, wś, zamoj., gm. Nielisz, 12 km na płn.-wsch. od Szczepczyszyna: *Nielisz* 1564 ŻDz XVIII/1, 200; *Nielis* 1618 CzChełm(Terestr-Crasn nr 17/19845, k. 191v); *Nielisz* 1796 Per-Opis I 175; *Nielisz* 1827 Tabella II 44; *Nielisz*, rus. *Nelisz* 1886 SG VII 80; *Nielisz* 1952 UW 152; *Nielisz*, *-sza* 1981 WUN II 530; gw. *niełiś*, *-a*, też *niełiś*, *-a*, *niełiśki*. — Nazwa niejasna. Może od ukr. *lis* 'las' lub w związku z *leżeć*. Formy z nagłosowym *ń*- zamiast *ń*- częste w gwarach. Lit.: RospSEMiG 246; CzChełm 183. BCz

Nielub, wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 3 km na pld.-zach. od Wąbrzeźna: *Nelow*, *Nelaw* 1411 GA 530; *Nelow* 1423/24 DK 107; *Nelaw* 1440 AST II 233; *Nelau*, *Neele*, *Nelow* XV KętL 78; *Nyelub* 1526 Matr IV/2, nr 14771; *Nielub* 1570 ŻDz XXIII 50; *Nielub* 1647 Font IV 69; *Nielub* 1667–72 Font VI–X 639; z *Nielubiem* 1725 Font XLII 110; *Nielub* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nielub* 1886 SG VII 80; *Nielub* 1925 Krzep 77; *Nielub*, *-bia* 1981 WUN II 530. — Nazwa niem., od n. os. *Niel*, *Nel* (: *Cornelius*) Gott 143 + *-au*. Od XVI w. adaptacja polska z adideacją do n. os. *Nielub* RymSEN II 151, por. n. os. *Nieluba* (: *nie lubić*, stp. *nieluby* 'niemiły, nieprzyjemny, przykry' Sstp V 190) SSNO IV 43. Lit.: SHGCh 85. WK

Nielubia, wś, legn., gm. Żukowice, 6 km na pld.-zach. od Głogowa: *Nelub* ok. 1300 CdSil XIV 154; in dem Dorfe *Nylobbe* 1323, Dorfe *Neluba* 1334 Reg nr 4250, 5323; *Neluba* (1352) K 449; *Neluba* 1376 CdSil XIV 154, przyp. 158; *Nelwa* 1402, *Nilbau* 1450 CdSil XXVIII 43, 95; *Nelub* 1508 J III 6; *Nilbe* 1593 CdSil XXVIII 181; *Nilba* 1670 J III 28; *Nilbau* 1791 Z X 280; *Nilbau* 1845 K 449; *Nieluba*, niem. *Nilbau* 1886 SG VII 80; *Nilbau*, *Nieluba* 1941 Wrzosek 29; *Nilbau* — *Nielubia*, *-bi*, *nielubski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nie-*

lubia, *-bi* 1981 WUN II 530. — Nazwa od n. os. *Nielub*, z suf. *-ji*, *-ja*, zniemczona jako *Nilbau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nielubia*. Lit.: SNGŚl VIII 141; Rospond, *-ja* 99; Nieckuła, Polskie nazwy miejscowe z sufiksem *-ja*, RKJWr V 104. JCh

Nielawice, wś, łomż., gm. Wizna, 7 km na pld. od Jedwabnego: triginta mansos *Nyelawycze* dictorum 1428 MkM I nr 715; *Nyelawicze* (1435)1471 SHGMz(MK 5, 5); *Nielawice* 1436 HMil 173; nobilem Bolestam de *Nyelawice* 1478 SHGMz(Ep. 10, 183); Margaretam uxorem olim Boleste de *Nyelawice* ... de armis Bolesti 1479 ZHer nr 550; *Nielawice* 1484 HMil 90; *Nielawicze* 1577 ŻDz XVI 357; *Boleścino Małe*, *Boleścino Wielkie* 1581 AtMz; *Nielawice* 1783 MpPerMz; *Nielawice* 1827 Tabella II 44; *Nielawice boleścino* 1877 Zin I 413; *Nielawice-Boleścino* 1886 SG VII 81; *Nielawice* 1921 Sk V 49; *Nielawice*, *-wic* 1981 WUN II 530. — Stanisław Lach był właścicielem 30 wólk o n. *Nielawice*, które utracił, por. zapis z 1428 r. Nazwa niejasna. Może od n. os. **Nielawa* (: *Ława* RymSEN II 35, z negacją), z suf. *-ice*, lub od ap. *ława* 'kładka przez wodę', z suf. *-ice* i przeczeniem. Niewykluczona też forma **Nielowice*, od *nie łowić*, z hiperpoprawnym *a*. W XV w. wieś miała wielu właścicieli, jednym z nich był *Bolesta* herbu *Bolesta*, wymieniony w 1478 i 1479 r. Z nim związana jest n. oboczna *Boleścino Małe*, *Boleścino Wielkie*, utworzona przy użyciu suf. *-ino*; członów odróżniające od przym. *mały*, *wielki*. Lit.: Brodzicki, Początki osadnictwa Wizny i ziemi wiskiej, 1994, 211–2; Taszycki-PatrMz 79; ZMaz 276–7. UB

Nielawice-Boleścino zob. Nielawice

Nielawice-Mrówka zob. Mrówki (2)

Niełędz zob. Niełęgowo (1)

Niemarzyn, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 2,5 km na pld.-wsch. od Miejskiej Góry: *Nemacfin* (!) (1310)1608 KW II 275; *Nemarzino* 1400 Lek II nr 2490; *Niemarczino* 1407 KW VII 372; *Nyemarzino* 1411 SHGPn III 260; *Nemerzino*, *Nemarzino* 1413 Koz II 510; *Nemarzewo* 1415, *Nyemerzino* 1422, *Nyentyerzino* 1428 SHGPn III 260; *Nyemazino* 1510 NKs 124; *Nyemachirzino* 1512 Matr IV/2, nr 10209; *Nyemarzyno* 1523 Matr IV/1, nr 4138; *Niemarzino* 1580–81 ŻDz XII 70; *Niemarzyno* 1622–24, *Niemarzyno* 1775 PPozn(Tab 1, 72 i 7, 10v); *Niemarzyn* 1886 SG VII 81; *Niemarzyn* 1921 Sk X 80; *Niemarzyn* 1952 UW 79; *Niemarzyn*, *-na* 1981 WUN II 530. — Od

n. os. *Niemierza* (: psł. **nemirь* lub *nie mierzycь*, psł. **neměra*, **neměrn* ESSJ XXIV 156, 152) SSNO IV 45, z suf. *-ino*, *-in*. Forma *Niem(i)arzyn(o)* jest prawdopodobnie wynikiem hiperpoprawnego przejścia 'e > 'a na tle dialektałnego przejścia 'a > 'e. Nieckula, a za nim Podlaska, traktują postać *Niemarzyn* jako rezultat substytucji niemieckiej i wpływu niem. n. os. z morfemem *-mar*. Lit.: SHGPn III 260; Malec, *Polonica* I 267–9; PPozn 203; Nieckula, *-ov-* 291. ZZ

Niemaschkleba zob. *Chlebice*

Niemaschklebe zob. *Chlebowo* (15)

Niemaszchleba zob. *Chlebice*, *Chlebowo* (15)

Niemaszkleba zob. *Chlebice*, *Chlebowo* (15)

Niemce, wś, lub., gm. *Niemce*, 14 km na płn. od Lublina: *Niemce* 1603 WPar 352; *Niemce* 1676 ŻDz XV 12a; *Niemce* 1787 Spis 432; *Niemce* 1827 Tabella II 44; *Niemce* 1886 SG VII 81; *Niemce* 1921 Sk IV 57; *Niemce*, *-mieć*, *niemiecki* 1969 UN 113, 15. — Nazwa pochodzi od n. etnicznej, oznaczającej niemieckich kolonistów, por. etnonim *Niemiec*, w l. mnogiej, też n. os. *Niemiec* SSNO IV 45. Lit.: Kosl.u 68; RospSEMiG 246; Rymut, *Etniczne nazwy miejscowe w Małopolsce*, Onom XVIII 7. IN

Niemce zob. *Niemcz*, *Niemica* (1, 2), *Niemierzyn* (2), *Ostrowy Górnicze*

Niemcowizna, wś, suwał., gm. *Suwałki*, 8 km na pld.-zach. od Suwałk: *Niemcowizna* 1827 Tabella II 44; *Niemcowizna* 1886 SG VII 81; *Niemcowizna* 1921 Sk V 85; *Niemcowizna* 1952 UW 171; *Niemcowizna*, *-ny* 1981 WUN II 530; gw. *ńemcoŭizna*, *-ny*, *ńiemcoski*. — Od n. os. *Niemiec* (ta od n. etnicznej *Niemiec*) *RymSEN* II 152, z suf. *-owizna*. Lit.: *Safarewiczowa*, *-izna* 29. EB

Niemcy zob. *Niemcza* (1, 2)

Niemcz, wś, bydg., gm. *Osielsko*, 7 km na płn.-wsch. od Bydgoszczy: *Nemche* 1250 Kuj 187; *Nyemcze* 1435 Vlad XI 6; *Nyemycze* 1489 Lupbrz 180; *Myemcze* 1527 Vlad XI 26; *Miemcze* 1583 ŻDz XII 257; *Niemcze* 1661 GuldOnOpisy 18; *Nimtsch* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Niemcz Wielki i Mały*, niem. *Nimptsch* 1886 SG VII 82; *Niemcz*, niem. *Nimtsch*, folw. 1921 Sk X 148, 4; *Niemcz* 1952 UW 48; *Niemcz*, *-cza*, *niemczański* 1972 UN 174, 17. — Dawniej *Niemcze* lub *Niemce*, od n. os. *Niemek* (: *niemy*) SSNO IV 45, z suf. *-je*, lub od n. os. albo etnicznej *Niemiec*, w l. mnogiej. W XVIII w. zmiana rodzaju gramatycznego n. na męski. Przejścio-

wo w XVI w. mieszanie nagłosowego *Ń-/M-*. Niem. n. *Nimtsch*, *Nimptsch* jest substytucją fonetyczną n. polskiej. AG

Niemcz zob. *Niemcza* (1, 2)

Niemcz Mały zob. *Niemcz*

Niemcz Wielki zob. *Niemcz*

Niemcza (1), mto, wałb.: *Nemzi* 1017 Thiet 555; *Nemechi* 1155, *Nemsche* castrum (1202)XIV KŚI I 88, 318; *Nempcz* (1206)XIV, *Nemcz* (1207)XIV, *Nemchi* (1219)1435 KŚI II 276, 283, 232; *Nympcz* (1224)XIV, *Nimptz* 1224 KŚI III 200, 202; *Nemchi* (1243)XIII, *Nemcii* (1244)XVI, *Nemchi*, *Nemcy* 1245 SUr II 145, 161, 172, 180; *Nemsch* 1260, *Nemzi* (1264)XIV, *Nimptsch* 1264 SUr III 209, 311, 322; *Nimchs* 1279 SUr IV 245; *Nemch* 1283 SUr V 56; Stadt *Nymptsch* (1295) SUr VI 176; *Nempcz*, ok. 1300 CdSil XIV 83; *Nemptz* po 1310 GHenr 342; Stadt *Nimptsch* 1316, *Nympcz* 1318 Reg nr 3598, 3848; *Nempcz* 1331, *Nemczensis* 1335, *Nymbesch* 1336 Reg nr 5071, 5409, 5621; *Nymptsch* 1365 CdSil XXVII 176; *Nymptsch* 1385 LandbSch II nr 50; *Nimbsch* 1666/67 J I 723; *Nimpsch* 1687 J IV 261; Altstadt *Nimptsch* 1783 Z I 42; *Nimptsch*, *Niemcz* 1845 K 887; *Niemcz*, mto 1886 SG VII 82; *Nimptsch* 1900 Myc 38; *Nimptsch* — *Niemcza*, *-y*, *niemczański* 1946 MPol XXIV nr 44; *Niemcza*, *-czy* 1981 WUN II 530. — Dawniej *Niemcy*, od n. os. lub od etnonimu *Niemiec* w l. mnogiej. Jakus-Borkowa nie wyklucza pochodzenia n. od n. os. *Niemek*, z suf. *-ja*, lub od n. os. *Niemy*, z suf. *-cza*. Lit.: RospSEMiG 246; RymNmiast 159–60; Jakus-Borkowa, *Polskie nazwy geograficzne z nagłosowym Niem-/Niemc-*, (w:) *Wpływy obce w nazewnictwie Polski*, 1993, 105–12; SNGŚI VIII 141. JCh

Niemcza (2), cz. wsi *Gorzupia*, dawniej wś, ziel., gm. *Żagań*, 13,5 km na płn. od *Żagania*: *Niempsi* (1000)XII, *Niemze*, *Niemcenses*, *Niemcensi* (1150) XII KŚI I 14, 71, 72, 74; *Nympz* 1427 CdL II 1, 450; *Niempetsch* 1540, *Nimpsch* 1679 J III 292, 735; *Nimbsch* 1787 Z VII 106; *Nimbsch*, wś 1845 K 449; *Niemcz* 1896 D 75; *Nimbsch* 1900 Myc 75; *Nimbsch* — *Niemcza*, *-y*, *niemczański* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niemcza*, *-czy* 1981 WUN II 530; *Niemcza*, przys., po zmianie *Niemcza*, *-czy*, cz. wsi *Gorzupia* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. Lit.: SNGŚI VIII 141. JCh

Niemcze zob. *Niemcz*

Niemczewo (1), wś, płoc., gm. *Drobin*, 7 km na pld.-zach. od *Raciąża*: *Nyemczewo* (1404) Se

379; *Nieniczevo*, *Nyeniczevo*, *Nyemczewo* 1497 Matr II nr 1020, 1037; *Niemczewo*, *Miemczewo* 1578 ŻDz XVI 87, 94; *Niemczewo* 1784 MpPerPl; *Niemczewo* 1827 Tabella II 44; *Niemczewo* 1886 SG VII 82; *Niemczewo* 1921 Sk I 110; *Niemczewo*, -wa 1981 WUN II 530. — Nazwa od n. os. *Niemiec* SSNO IV 45, z suf. -ewo. Formy *Miemczewo*, *Nieniczevo* dialektalne, w związku z północnopolską cechą gw. — przejściem *m* > *m̃* > *ń*. Lit.: SHGP I 213; ZMaz 277. UW

Niemczewo (2), wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 22 km na płn.-zach. od Bytowa: *Nimzewe* 1485, *Nimzewe* 1734, *Nimzeff* 1735 PMT IX 43; *Nimzewe* 1789 MpGillyPom; *Roden* — *Niemczewo*, -wa, *niemczewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niemczewo*, os. 1967 SM 741; *Niemczewo*, -wa, os. 1981 WUN II 530; *Niemczewo*, os., po zmianie *Niemczewo*, -wa, *niemczewski*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa od n. os. lub od etnonimu *Niemiec*, z suf. -ewo. Nazwa niem. *Roden* wprowadzona administracyjnie, zapewne w latach II wojny światowej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemczewo*. Lit.: Surma, PMT IX 43–4. BCz

Niemczyk, wś, tor., gm. Papowo Biskupie, 9 km na płn. od Chelmży: *Bartilnicz* 1423/24 DK 93; *Bartilwicz* 1438 GZ 97; *Bartelmütz* XV KętL 77; *Bartholomeicz* 1570 ŻDz XXIII 34; *Niemczyk* 1647 Font IV 9; *Bartłomiejowice* *Miemczyk* 1682 Font V 10; *Niemczyk* ok. 1700 Font XLVII 113; *Niemczyk* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Niemczyk* — *Bartłomiejowice* al. *Niemczyk* 1879 KętN 66; *Niemczyk*, pierwotnie *Bartłomiejowice*, niem. *Bartelmütz* 1886 SG VII 82; *Niemczyk* in. *Bartłomiejowice* (*Niemczik*) 1925 Krzep 77; *Niemczyk*, -ka, *niemczykowski* 1971 UN 175, 13. — Dawniej *Bartelowice*, *Bartłomice*, od n. os. *Bartel*, **Bartłom* (: *Bartłomiej*), z suf. -owice, -ice, zniemczana jako *Bartilnicz*, *Bartelnitz*. Od XVII w. n. *Niemczyk*, od n. os. *Niemiec* w formie deminutywnej, typowej dla antroponimicznych podstaw nazwicznych na terenach płn. Polski, por. też nazw. notowanego w XVI w. mieszkańca wsi: *Baltazar Niemczus dem Dorff Bartholomeicz* 1570 ŻDz XXIII 34. Lit.: SHGCh 85. WK

Niemczyn (1), wś, biał., gm. Czarna Białostocka, 8 km na płn.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Niemczyn* 1806 SHGPd(MpTex); *Niemczyn* 1902 SG XV/2, 378; *Niemczyn* 1921 Sk V 74; *Niemczyn* 1952 UW 168; *Niemczyn*, -na 1981 WUN II 530; gw. *ńemčyn*, -ny, *ńemčanski*. — Nazwa od n. os.

Niemko, (*Niemek*) lub od n. os. *Niemiec* SSNO IV 45, z suf. -in. EB

Niemczyn (2), wś, pil., gm. Domasławek, 13,5 km na wsch. od Wągrowca: *Nyemczino* (1378)1452 AC II nr 498; *Nemczino* 1398 Lek I nr 2608; in *maiori* *Nemczino* 1410 AC I nr 1441; *Nyemczino maior* 1511–23 ŁLB I 108; *Miemczino* 1577 ŻDz XII 186; *Miemczino maior* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Niemczyn* 1789 MKI(Tab 41, 9); *Niemczyn* 1886 SG VII 82; *Niemczyn*, niem. *Nielhof* 1921 Sk X 108, 148; *Niemczyn*, -na 1981 WUN II 530; gw. *ńemčyn*, -yna, *ńemčyjski*. — Przejściowa forma *Miemczino* jest wynikiem asymilacji *ń-m* > *m̃-m*. Okresowo n. z członem odróżniającym od łac. *maior* 'większy'. Lit.: Koz I 191; Nieckula, -ov- 291. ZZ

Niemczynek, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, pil., gm. Damasławek, 12 km na pld.-wsch. od Wągrowca: z *M. Niemczyna* 1444 SHGKI(PG 2, 18v); *Nyemczynko minor* 1511–23 ŁLB I 108; *Miemczino minor* 1564 SHGKI(ASK 12, 576); *Miemczinko* 1577 ŻDz XII 186; *Miemczino minor* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Niemczynek* 1775 MKI(Tab 37, 53); *Niemczynek*, dom. 1886 SG VII 82; *Niemczynek*, niem. *Niemtschinek*, os. 1921 Sk X 109, 148; *Niemczynek* 1967 SM 741. — Nazwa od n. wsi *Niemczyno*, dziś *Niemczyn* (2), z łac. członem odróżniającym od przym. *minor* 'mniejszy', uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -ko, wtórnie -ek. Forma z nagłosowym *M̃-* jest wynikiem asymilacji *ń-m* > *m̃-m*. Lit.: Koz I 191. ZZ

Niemczyno zob. **Niemczyn** (2)

Niemczyno Maior zob. **Niemczyn** (2)

Niemczyno Minor zob. **Niemczynek**

Niemglowy, wś, skiern., gm. Cielądz, 11 km na pld.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Nyemydlow* 1448, *Nyemidlowi* 1450 SHGRw(MK 335, 116v i 57v); *Nyemidlowy* 1454, *Nyemydlowy* 1460 SHGRw(MK 385, 112v i 335, 175v); *Nyemigłowy*, *Nemyglowy* 1489 Matr I nr 2033, 2060; *Nyemyglowy*, *Nyemglow* 1493 Matr II nr 113, 114; *Nyemyglow* 1501 Matr III nr 51; z *Niemydlowem* 1564 Luraw 23; *Niemglowy* 1579 ŻDz XVI 175; z ... *Niemglowem* 1661 Luraw 133; z ... *Niemglowami* 1789 Luraw 45; *Niemglowy* 1792 MpPerRw; *Niemglawy* 1877 Zin I 414; *Niemglawy*, wś i folw. 1886 SG VII 87; *Niemglowy* 1921 Sk I 154; *Niemglowy*, *Niemglowy Nowe* 1952 UW 102; *Niemglowy*, -glów 1981 WUN II 530. — Pierwotnie *Niemydlów*, od n. os. o charakterze przezwiskowym **Niemydło* (: *Mydło* SSNO III 588, z negacją) 'ten, kto się

nie myje' Malec, Polonica I 285, z suf. -ów, wtórnie w formie pluralnej. Następnie n. uległa zmianie na bardziej czytelną *Niemygłowy*, z której powstała końcowa postać po redukcji samogłoski *Niemgłowy*. Przejściowo z członem odróżniającym od przym. *nowy*. UW

Niemianowice, przys., dawniej wś, rad., gm. Gózd, 14,5 km na wsch. od Radomia: *Neumanouici* (1191) KMłp I 5; *Nyemianowicze*, *Nemyanowicze* 1411 Sand nr 491, 511; *Nemanowicze* 1412, *Nemyanowicze* 1415 Sand nr 564, 679; *Niemianowycze* 1470–80 DB I 305; in *Nyemyanowycze* 1529 LR 390; *Nyemyanowice*, pod *Nyemyanowyczamy* 1564–65 Lusand 186, 232; *Nyemyanowicze* 1569 ŻDz XIV 299; *Niemianowice* 1787 Spis 419; *Niemianowice*, wś 1886 SG VII 87; *Niemianowice*, wś 1902 Przew II 10; *Niemianowice*, kol. 1921 Sk III 22; *Niemianowice*, -wic 1981 WUN II 530; gw. *ńeńianowice*, -víc, *ńeńianowski*. — Dawniej *Nieumianowicy*, od n. os. **Nieumian* (: *nie umieć*), por. n. os. *Umianka* SSNO V 523), z suf. -owicy. Późniejsza forma *Niemianowice* powstała w wyniku zaniku samogłoski -u- i skojarzenia z *nie mieć*. Lit.: KSand 136; Malec, Polonica I 282; KopRad 380. IN

Niemianowskie Budy zob. **Budy Niemianowskie**

Niemiarzyn(o) zob. **Niemarzyn**

Niemica (1), wś, kosz., gm. Malechowo, 16,5 km na pld.-zach. od Sławna: *Nemitz* (1250) PU I 663; *Nemitz* (1267), *Nemiz* 1271, *Nemce* 1277 PU II 188, 249, 350; *Nemitz* 1308 PU IV 313; *Nemeiz* 1308 Perl 585; *Nemetze* 1532 PomKirch III 42; *Nemiz* (1539) PomKirch I 134; *Nemitz* 1789 MpGillyPom; *Nemitz* 1885 SG VI 951; *Nemitz* — *Niemica*, -cy, *niemicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niemica* 1952 UW 202; *Niemica*, -cy 1981 WUN II 530. — Dawniej *Niemce*, od etnonimu *Niemiec*, w l. mnogiej. Nazwa niem. *Nemitz* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemica*. Lit.: LorSNH 78; RzDuma I 36. BCz

Niemica (2), wś, szczec., gm. Golczewo, 15 km na pld.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Nemitz* 1364 TrautmElb II 102; *Nemetze* 1392 LorSNH 78; *Nemytze* 1540 PomKirch II 24; *Nemitz* 1583 LorSNH 78; *Nemitz* 1789 MpGillyPom; *Nemitz* 1834 MpUMbl 772; *Nemitz* 1885 SG VI 951; *Nemitz* — *Niemica*, -cy, *niemicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niemica* 1952 UW 210; *Niemica*, -cy 1981 WUN II 530. Lit.: LorSNH 78; TrautmElb II 102; RzDuma II 21–2. BCz

Niemichowo, wś zaginiona, leżała koło Oksywia, gdań.: *Niniichou* 1224, *Nimicow* 1235, *Nemichovo* (1245) Perl 21, 42, 79; *Nemikowo* (1249) 1279, *Nemicouo* (1253), *Nimichov* 1281 Perl 109, 132, 280; *Nimicovo* (1289) XVII, *Ninechow* (!) 1289, *Nemicovo* (1295) Perl 404, 412, 475; *Nynechow* (!) 1323 CdP II 678; *Nymecow* 1342 PrUr III 362. — Od n. os. **Niemich* (: *Mich* SSNO IV 50, z negacją), z suf. -owo. Lit.: Treder, PMT III 59; Kęsikowa, PMT II 104. WK

Niemiecka Cerekwia zob. **Nowa Cerekwia**

Niemiecka Dąbrowa zob. **Dąbrówka Malborska**

Niemiecka Dąbrówka zob. **Dąbrówka Malborska**

Niemiecka Leszczna zob. **Leszna Górna**

Niemiecka Słońca zob. **Słońca**

Niemiecka Wierzbica zob. **Wierzbica** (12)

Niemiecka Wieś (1), wś, kal., gm. Szczytники, 19 km na pld.-wsch. od Kalisza: *Niemiecka wieś* 1827 Tabella II 44; *Niemiecka wieś* 1877 Zin I 414; *Niemiecka Wieś* 1886 SG VII 87; *Niemiecka Wieś* 1921 Sk II 14; *Niemiecka Wieś* 1952 UW 67; *Niemiecka Wieś*, -kiej *Wsi*, *wiejski* 1971 UN 80, 20. — Od etnonimu *Niemiec*, w formie przymiotnikowej, i ap. *wieś*. ZZ

Niemiecka Wieś (2), os. zaginiona, leżała koło Koźmina, pozn.: suburbium seu villa *Nyemyecz-ska vyesch* 1517 Koz II 510. ZZ

Niemiecka Wieś zob. **Nowa Wieś Lednogórska**

Niemiecka Wola zob. **Wola Niemiecka**

Niemiecki Glinnik zob. **Glinik Nowy**

Niemieckie Brelowice zob. **Bryłówek**

Niemieckie Brody zob. **Brody** (4)

Niemieckie Bronowice zob. **Bronowice Wielkie**

Niemieckie Brzozie zob. **Brzozie Lubawskie**

Niemieckie Łąkie zob. **Małe Łąkie**

Niemieckie Łopatki zob. **Łopatki** (3)

Niemiecko-Czeskie Olędry zob. **Czeskie**

Niemieczkowo, wś, pozn., gm. Oborniki, 7,5 km na zach. od Obornik: *Nemeczkowo* (1361) 1510 KW III 183; *Nemeczkowo* 1386 Lek I nr 58; *Nyemeczkowo Maiori* 1418 RWłp I nr 1025; *Nemeczkowo* 1422, *Nyemeczkowo* 1428, *Nyemyeczkowo* 1435, *Nyemyeczkowo* 1443, *Myemyeczkowo* 1489, *Nyemyeczkowo* 1508, *Niemieczkowo* 1563 SHGPn III 260; *Niemieczkowo* 1580 ŻDz XII 25; *Miemieczkowo* 1619, *Niemieczkowo* 1789 PPozn(Tab 2, 34v i 6,

208v); *Niemieczkowo*, niem. *Niemitschkowo* 1886 SG VII 88; *Niemieczkowo*, niem. *Niemitschkowo* 1921 Sk X 58, 148; *Niemieczkowo*, -wa 1981 WUN II 530; gw. *ńeńečkovo*, -ova, *ńeńečkowski*. — Od n. os. *Niemczek* RymSEN II 152, por. n. os. *Niemiec*, stp. *Miemiec*, *Niemczyk* SSNO IV 44, 45, z suf. -owo. Forma *Miemieczkowo* z nagłosowym *M*- jest wynikiem asymilacji *ń-ńń* > *ńń-ńń*. W XV w. n. z łac. członem *maior* 'większy'. Lit.: SHGPn III 260–2; P'Pozn 203; Nieckula, -ov- 141. ZZ

Niemi(e)kowo zob. Minikowo (1)

Niemienice (1), dziś *Niemienice* i *Niemienice-Kolonia*, dwie wsi, chełm., gm. Krasnystaw, 6,5 km na zach. od Krasnegostawu: *Niemienycze* (1448?) ZDM III 254; *Niemienice* 1564 ŻDz XVIII/1, 192; *Niemienice*, w *Niemienicach*, Staw *Niemienicki* 1661 Lurus III 257, 262; wsiów *Niemienic* 1752 AWAK XXVII 359; *Niemienice* 1827 Tabella II 44; *Niemienice*, wś 1886 SG VII 88; *Niemienice*, wś i leśn. 1921 Sk IV 49; *Niemienice*, wś i *Niemienice*, kol. 1952 UW 138; *Niemienice*, -nic, *Niemienice-Kolonia*, -nic -nii, *niiemienicki* 1970 UN 111, 20; gw. *ńeńeńice*, -ic, *ńeńeńicki*, też *ńeńeńice*. — Od n. os. **Niemian* (: *Mian* SSNO III 447, z negacją), z suf. -ice. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia*. W formie *Niemienice* dodatkowe oznaczenie nosowości przetrzacone ze spółgłoski na poprzedzającą samogłoskę. W XVII w. odnotowano też n. zestawioną *Staw Niemienicki*, od ap. *staw* i n. m. *Niemienice*, w formie przymiotnikowej. W zapisie gw. opuszczone nagłosowe *N*-, być może pod wpływem adideacji do *imie*. Lit.: Malec, Polonica I 295; CzChełm 183. BCz

Niemienice (2), wś, tarnob., gm. Sadowie, 14 km na pld. od Ostrowca Świętokrzyskiego: cum ... *Niemenicz* (1282?) ZDM IV 19; *Nyemienycze* 1470–80 DB I 640; *Nyemienycze* 1529 LR 363; *Nyemienice* 1564–65 Lusand 332; *Niemienice* 1578 ŻDz XIV 187; *Niemienice* 1787 Spis 388; *Niemienice* 1827 Tabella II 44; *Niemienice* 1886 SG VII 88; *Niemienice* 1952 UW 121; *Niemienice*, -nic, *niiemienicki* 1966 UN 27, 10; gw. *ńińińice*, -ńic, *ńińińicki*. Lit.: KSand 134. IN

Niemienice-Kolonia zob. *Niemienice* (1)

Niemień zob. *Niemieńsko*, *Niemil* (2)

Niemieńsko, os., dawniej wś, gorz., gm. Drawno, 7 km na pld.-wsch. od Drawna: *Namyn* 1337 SHGNM(Landb 30); *Nimynske*, wś opuszczona (1349) KW II 616; *Nemischen Grund*, teren po wsi 1560 SHGNM(Ost 109); *Nelmiischen Hof*, nowa

wś 1588 SHGNM; *Nimbsche Hof* (!) 1608 SHGNM (Eickstedt 245); *Niemischhof*, *Minischhof* XVIII SHGNM(Lothert, Wedel 104); *Nemischhof* 1833 MpUMbl 1414; *Nemischhof* — *Niemieńsko*, -ka, *niiemieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Niemieńsko*, wś 1952 UW 207; *Niemieńsko*, -ka 1981 WUN II 531. — Pierwotnie wieś nosiła n. *Niemień*, *Niemieńsko*, od n. os. *Niemień* SSNO IV 45, z suf. -jń-, -sko. Wtórnie *Nemischen Grund*, *Hof*, od *Niemiec* (w formie zgermanizowanej przym.) + człon strukturalny *Grund*, *Hof*. Obecna osada powstała w XVI w. na miejscu opuszczonego wsi średniowiecznej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemieńsko*. Lit.: Rospond, -k-sk- 190. BCz

Niemierki zob. *Niemirki*

Niemierowice zob. *Niemirów*

Niemierów zob. *Niemirów* (1, 2)

Niemierschewo zob. *Niemierzewo*

Niemiry zob. *Niemiry* (1)

Niemierzew, wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 9,5 km na pld.-zach. od Mszczonowa: *Niemierzczów*, kol. 1827 Tabella II 44; *Niemierzczów* 1839 MpKwat III 4; *Niemierzczów*, wś 1886 SG VII 88; *Niemierzczów* 1921 Sk I 176; *Niemierzew* 1952 UW 105; *Niemierzew*, -wa 1981 WUN II 531. — Od nazw. *Niemirycz* Snazw VI 602, z suf. -ów, z wtórną zmianą na -ew oraz -ir- > -er-. UW

Niemierzczów zob. *Niemierzew*, *Niemierzczów*

Niemierze, wś, kosz., gm. Siemysł, 10,5 km na pld.-zach. od Kołobrzegu: *Niemyre*, *Niemer* 1276 PU II 320; *Nymer* 1288, *Nemere* 1294, *Nemer* 1297 PU III 51, 221, 320; de *Nymer* (um 1301) PU IV 31; *Nemyre* 1363, *Nehmer* 1425 PMT XIII 53; *Nemerem* 1469 RzDuma I 186; *Nehmer* 1554 PomKirch II 372; *Nemer* 1618 MpLub; *Nehmer* 1789 MpGillyPom; *Nehmer* 1836 MpUMbl 604; *Nehmer* — *Niemierze*, -rza, *niiemierski* 1947 MPol XXV nr 111; *Niemierze* 1952 UW 199; *Niemierze*, -rza 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemir*, *Niemier* (: *niiemierzyć* lub n. os. *Mir* < *Mirowsław*, z negacją) SSNO IV 47, z suf. -je. Nazwa niem. *Nehmer* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemierze*. Lit.: RzDuma I 186–7; Belchnerowska, PMT XIII 53; Rospond, -jń 99. BCz

Niemierze zob. *Niemiry* (1)

Niemierzewo, wś, pozn., gm. Kwilcz, 11,5 km na pld.-zach. od Sierakowa: *Nemirzewo* 1400, *Ne-*

merzewo 1404 KZPozn nr 246, 1738; *Nyemirzewo* 1400 RWkp I nr 1603; *Nemirzewo* 1407 Koz II 510; *Nemyrzewo* 1412 SHGPn III 262; *Nyemyrzewo* 1436 Koz II 511; *Niemierzewo* 1580 ŻDz XII 8; *Niemierzewo* 1622–24, *Niemierzewo* 1789 PPozn(Tab 1, 7 i 6, 126v); *Niemierzewo* 1886 SG VII 88; *Niemierzewo*, niem. *Niemierschewo* 1921 Sk X 46, 148; *Niemierzewo* 1952 UW 75; *Niemierzewo*, -wa 1981 WUN II 531. — Od n. os. *Niemirz*, *Niemierz* (: *Niemir*) SSNO IV 45, VII 164, z suf. -ewo. Lit.: SHGPn III 262–4; PPozn 203; Nieckula, -ov- 141. ZZ

Niemierzęta zob. Grochy-Niemierzęta

Niemierzycze (1), cz. wsi Żaluże-Imbrzyki, dawniej wś, ciecch., gm. Opinogóra Górna: *Zalusche* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 121v); *Zaluze* 1419 HMil 466; *Szalusze* 1431 Mkm II nr 312; *Zalanze* (1444) 1456, *Zaluze* (1446) 1456 SHGMz(MK 4, 73v i 30v); *Zalvsche* 1489 SHGMz(Ep. 11, 172v); *Zaluże Niemierzycze* 1567 ŻDz XVI 329; *Zaluze Niemierzycze* (!) 1783 MpPerMz; *Zaluże Niemierzycze* 1827 Tabella II 314; *Zaluże Niemierzycze* 1895 SG XIV 360; *Zaluże-Niemierzycze*, wś 1967 SM 1325; *Niemierzycze*, -rzyc 1981 WUN II 531. — Dawniej *Zaluże*, od wyrażenia przyimkowego *za ługiem*, z suf. -e. Od XVI w. n. zestawiona; człon drugi od n. os. *Niemierza* SSNO IV 45, z suf. -ice. W XX w. elipsa członu *Zaluże*. Lit.: ZMaz 392. UB

Niemierzycze (2), wś, pozn., gm. Granowo, 10 km na pld.-wsch. od Opalenicy: *Nemirse* (1330) XV KW II 441; *Nyemyrzcze* 1426, *Nyemyrzcze*, *Nyemyrzcze* 1440 SHGPn III 264; *Niemierzycze* (1493) 1580, *Nyemyrzcze* 1510 NKs 245, 100; *Nyemyrzcze* 1513, *Nyemyrzcze* 1524, *Niemierzycze* 1530 SHGPn III 264; *Niemierzycze* 1580–81 ŻDz XII 65; *Niemierzycze* 1622–24, *Niemierzycze* 1789 PPozn(Tab 1, 66 i 9, 25v); *Niemierzycze*, folw. 1886 SG VII 88; *Niemierzycze*, folw. 1921 Sk X 20; *Niemierzycze* 1952 UW 76; *Niemierzycze*, -rzyc 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemirz*, *Niemierz*, w l. mnogiej, wtórnie z suf. -ice. Lit.: SHGPn III 264–6; PPozn 203; Koz V 70. ZZ

Niemierzycze zob. Sochocino-Niemierzycze

Niemierzyn (1), wś, sier., gm. Ostrówek, 10 km na pln.-wsch. od Wielunia: *Niemierzyn* 1444 SHGWiel 122; *Nyemyrzin* 1462 Koz VI 293; *Nyemyrzyn* 1511 ŻDz XIII 211; *Nyemyrzyno* 1511/12 VisitGn 390; *Nyemyrzyn* 1511–23 ŁLB II 134; *Niemierzin* 1552 ŻDz XIII 295; *Niemierzyn* 1827 Tabella II 44; *Niemierzyn* 1886 SG VII 88; *Niemierzyn* 1921 Sk II 135; *Niemierzyn* 1952 UW 107; *Nie-*

mierzyn, -na, *nemierzynski* 1974 UN 52, 27; gw. *nieńżeżyn*, -na, *nieńherski*. — Nazwa od n. os. *Niemierza* SSNO IV 45, z suf. -in, okresowo -ino. Lit.: SHGWiel 122; Nieckula, -ov- 291. EB

Niemierzyn (2), cz. Szczecina, dawniej wś: *Nemiz*, *Nemitz* 1335 PU VIII 399, 415; *Nemitz* 1618 MpLub; *Nemitz* 1789 MpGillyPom; *Nemitz* 1827 MpUMbl 1149; *Nemitz* — *Niemierzyn*, -na, *nemierzynski* 1947 MPol XXV nr 111; *Szczecin-Niemierzyn* — *Stettin-Nemitz*, przedm. 1951 Rosp 321; *Niemierzyn*, -na 1981 WUN II 531. — Nazwę należałoby odczytywać jako **Niemce*, od etnonimu *Niemiec*, w l. mnogiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemierzyn*. Lit.: Rzduma II 21. BCz

Niemierzyno (1), os., dawniej wś, kosz., gm. Barwice, 13 km na pln.-zach. od Barwic: *Nemeryn* 1368 TrautmElb I 41; *Nemerin* 1501, *Nemmerin* 1517, *Nemrin* 1606 Rzduma I 129; *Nemrin* 1623 LorSNH 79; Gr., Kl. *Nemrin* 1789 MpGillyPom; Vw. Kl., Gr. *Nemerin* 1839 MpUMbl 780; *Nemrin* 1885 SG VI 952; *Nemrin* — *Niemierzyno*, -na, *nemierzynski* 1950 MPol nr A-8; *Niemierzyno* — *Nemrin*, os. 1951 Rosp 206; *Niemierzyno*, -na 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemira*, *Niemierza*, z suf. -in(o). Nazwa niem. *Nemrin* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Okresowo z członami odróżniającymi od niem. przym. *gross* 'wielki', *klein* 'mały'. Po 1945 r. odtworzono urzędowo pierwotną n. *Niemierzyno*. Lit.: LorSNH 79; TrautmElb I 41; Rzduma I 129–30. BCz

Niemierzyno (2), wś, kosz., gm. Świdwin, 4,5 km na pln.-wsch. od Świdwina: *Nemmin*, *Nemmin* 1378 SHGNM(ZechlinSch 7); *Nemmyrn* 1412 SHGNM(Lites 322); *Nemmyrn* 1435 SHGNM(Rpertoire nr 818); *Nemezin* 1618 MpLub; *Nemmin* 1789 MpGillyPom; *Nemmin* 1836 MpUMbl 777; *Nemmin* 1804 Rzduma I 130; *Nemmin* — *Niemierzyno*, -na, *nemierzynski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niemierzyno*, -na 1981 WUN II 531. — Dawniej *Niemmin*, od n. os. **Niemny* (: *Niemek*, *Niemiec* SSNO IV 45 lub od n. os. *Niemierza*, z suf. -in (zapisy z 1412, 1618 r.). Nazwa niem. *Nemmin* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemierzyno*. Lit.: LorSNH 79; Rzduma I 130. BCz

Niemierzyno zob. Niemarzyn, Niemierzyn (1), Niemiry (1)

Niemietschkowo zob. Niemieczkowo

Niemietzke zob. Podkomorzyce

Niemęcino zob. Rąbież Gruduski

Niemienice zob. Niemienice (1)

Niemięta zob. Minięta (2)

Niemil (1), wś zaginiona, leżała pod Staniątkami i należała do tamtejszego zakonu, krak.: villam *Nyemil* (1242) 1464 CdP III 436. — Nazwa od n. os. **Niemil*, por. *Niemila* (: *Mil*, z negacją) SSNO IV 47, z suf. *-ja*. Lit.: RKrak 113; Rospond, *-ja* 99; Nieckula, Polskie nazwy miejscowe z sufiksem *-ja*, RKJWr V 105. *IN*

Niemil (2), wś, wroc., gm. Olawa, 8 km na pld. od Olawy: *Nemil* 1290 SUR V 381; *Nemyn* 1294 SUR VI 129; villa *Nemil* ok. 1300 CdSil XIV 80; *Nemoiow* 1318, *Nemyn* 1319 Reg nr 3936, 3784; *Nemyn* (1374) K 447; *Nyman* (!) 1579, *Nimen* 1666/67 J I 69, 522; *Niemen* 1743 SNGŚI VIII 142; *Niehmen* (*Niemen*) 1783 Z I 62; *Niehmen*, *Niemen* 1845 K 447; *Niehmen*, *Niemień* 1941 Wrzosek 18; *Niehmen* — *Niemil*, *-a*, *niamiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niemil*, *-la* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. **Niemil*, z suf. *-ja*. Okresowo n. *Niemiojów*, od n. os. *Niemioj* SSNO IV 49, z suf. *-ów*. Opierając się na substytucyjnych zapisach niem. *Nemyn*, *Ni(e)men*, można odczytać n. jako *Niemień*, od n. os. *Niemian* (: *Mian*, z negacją), z suf. *-ja*. Nazwa została zniemczona jako *Niehmen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Niemil*. Lit.: SNGŚI VIII 142; Rospond, *-ja* 99; Nieckula, Polskie nazwy miejscowe z sufiksem *-ja*, RKJWr V 105. *JCh*

Niemin zob. Niemierzyno (2)

Niemirki, wś, siedl., gm. Jabłonna Lacka, 14 km na pln.-zach. od Drohiczyzna: *Niemierki*, z *Niemirk* 1569 UPL 273, 295; *Niemierki*, z *Niemierk* 1580 ŻDz XVII/1, 36; *Niemierki* 1793 SHGPd(Regof 3); *Niemierki* 1795 MpPerPd; *Niemierki* 1827 Tabella II 44; *Niemierki* 1886 SG VII 88; *Niemirki* 1921 Sk IV 99; *Niemirki* 1952 UW 39; *Niemirki*, *-rek* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemierka*, *Niemirka*, por. Walenty *Niemiera* z tej wsi 1580 ŻDz XVII/1, 36, w l. mnogiej. Lit.: Górnpd 27. *EB*

Niemirovice, wś, skiern., gm. Biała Rawska, 5 km na pln. od Białej Rawskiej: *Nyemir ... de Nyemyrovice* 1404, 1478 SHGRw(MK 5, 72v-73); *Nyemyrovice* 1445, 1456 SHGRw(MK 3, 327v); *Nyemirovice* 1460 SHGRw(MK 335, 139v); *Niemirovice* 1579 ŻDz XVI 185; *Niemierowice* 1827 Tabella II 44; *Niemirovice* 1839 MpKwat IV 4; *Niemirovice* 1886 SG VII 96; *Niemirovice* 1921 Sk I 175; *Niemirovice*, *-wic* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemir*, por. pierwszy zapis

Nyemir ... de Nyemyrovice, z suf. *-owice*. Poświadczona też forma *Niemierowice*, ze zmianą *-ir- > -er-*. Lit.: TaszyckiPatMz 51. *UW*

Niemirowo, wś notowana w 1921 r., w pow. płońskim, gm. Stróżecin, dziś ciech.: *Niemirowo* 1921 Sk I 123. — Nazwa od n. os. *Niemir* SSNO IV 47, z suf. *-owo*. *UW*

Niemirowo zob. Niemirów (1)

Niemirów (1), wś, dawniej mto, biał., gm. Mielnik, 25 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: *Husiaty* 1495 Kond 133; *Niowice* 1548 BonPocz 204; *Niowice* (1548) ŻDz XVII/2, 249; *Niowice* 1580 ŻDz XVII/1, 61; *Niowice* 1616 SHGPd(MK nr 158 k. 263-265); *Niemierow* 1662 AWAK XXXIII 523; *Niemierow* 1676 Kond 133; *Niemirów al. Niemirowo* 1886 SG VII 90; *Niemirów* 1902 SG XV/2, 379; *Niemirów*, mko 1921 Sk V 26; *Niemirów*, wś 1952 UW 167; *Niemirów*, *-rowa* 1981 WUN II 531; gw. *nieńiruf*, *-owa*, *nieńirofski*. — Dawna n. *Niowice*, od ap. *niwa* 'pole uprawne, rola, niekiedy zapewne określonej wielkości', też 'pole świeżo po wykarczowaniu, nowina' Sstp V 274, z suf. *-ice*, *-icze*. Nazwa *Niemir(e)ów* od nazw. Stanisława *Niemiry* z Ostromęczyna, który otrzymał od Zygmunta Augusta w 1548 r. wieś *Niowice*, a w 1616 r. uzyskał od Zygmunta III prawo założenia miasta, z suf. *-ów*, w XIX w. też *-owo*. Lit.: Kond 133; RymNmiast 160. *EB*

Niemirów (2), kol., dawniej wś, chełm., gm. Rejowiec, 7 km na pln.-wsch. od Rejowca Fabrycznego: *Nyemyrow* 1540 CzChełm 183; *Niemierow* 1652 AWAK XXXIII 381; *Niemirów* 1618-1764 Tarpogl 135; *Niemirów* 1877 Zin I 414; *Niemirów*, wś 1886 SG VII 90; *Niemirów* 1952 UW 135; *Niemirów*, wś 1967 SM 742; *Niemirów*, *-rowa* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemier* SSNO IV 47, z suf. *-ów*. Forma *Niemirów* powstała w wyniku przejścia *-er- > -ir-*. Lit.: CzChełm 183. *BCz*

Niemirów (3), przys., dawniej wś, tarnob., gm. Bogoria, 14 km na pln. od Staszowa: *Niemirów* 1877 Zin I 414; *Niemirów*, folw. 1886 SG VII 90; *Niemirów*, wś i os. 1967 SM 742; *Niemirów*, *-rowa*, cz. Niedźwiedzia 1970 UN 33, 25; *Niemirów*, *-rowa* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemir*, z suf. *-ów*. *IN*

Niemirów (4), wś, zamoj., gm. Frampol, 4,5 km na pld. od Frampola: *Niemirów* 1870 Cat 54; *Niemirów* 1877 Zin I 414; *Niemirów* 1886 SG VII 90; *Niemirów* 1921 Sk IV 122; *Niemirów* 1933 SKBy 1123; *Niemirów*, kol. 1967 SM 742; *Niemir*

rów, -rowa, cz. wsi Karolówka 1967 UN 106, 14; *Niemirów*, -rowa 1981 WUN II 531. — Nazwa pamiątkowa, od nazw. *Niemirowski*. Wieś założona w połowie XIX w. przez Leona *Niemirowski*ego na terenach leśnych w pobliżu rzeki Łady. Lit.: SHGLu IV 94. IN

Niemirów zob. *Niemirówek*

Niemirówek, dziś *Niemirówek* i *Niemirówek-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Krynice, 12,5 km na płn.-zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *niemirow* 1555 ASB 45; *Niemierow* 1578 ŻDz XVIII/1, 224; *Niemirówek* 1827 Tabella II 44; *Niemirówek*, dwie wsi i folw. 1886 SG VII 96; *Niemirówka A* i *B*, wsi, *Niemirówek*, folw. 1902 Przew II 10; *Niemirówek*, wś i kol. 1921 Sk IV 106; *Niemirówek* 1952 UW 149; *Niemirówek A*, wś, *Niemirówek*, kol. 1967 SM 742; *Niemirówek*, -wka, *Niemirówek-Kolonia*, -wka -nii, *niemirowiecki* 1970 UN 120, 21, 22; gw. *ńeńńirufka*, -ki, *ńeńńirofski*. — Nazwa od n. os. *Niemir*, z suf. -ów, wtórnie derywowana za pomocą suf. -ek, też -ka. Okresowo n. z członami literowymi *A* i *B*, też n. zestawiona, z drugim członem od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: Małec, Polonica I 265; CzChelm 183. BCz

Niemiry (1), wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 14,5 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: decem mansos mensure Chulmensis Muzanczino ... super fluiio Tymanka 1418 KkM 162; *Mirzanczino* (1414–25) 1456, n. *Nyemyrcza de Myrzanczino* 1474 SHGMz(MK 3, 34 i 9, 51v); de *Nyemyrze* 1502 SHGMz(Ep. 16, 159v); *Nyemyrze* 1525 SHGMz(Ep. 204, 192v); *Nyemierze* 1578 ŻDz XVI 399; *Niemierzyno* 1783 MpPerMz; *Niemiry* 1827 Tabella II 44; *Niemiry* 1839 MpKwat V 3; *Niemiry* 1886 SG VII 96; *Niemiry*, -mir, *niemirski* 1971 UN 134, 39. — Dawniej *Mirzeczino*, od n. os. *Mirzeta* (: im. typu *Mirogniew*) SSNO III 527, z suf. -ino. Wtórnie *Niemierze*, od n. os. *Niemierza* (por. pierwszy zapis), w l. mnogiej, w XVIII w. także wariant z suf. -ino. Forma *Niemierzy*, *Niemiry* powstała w wyniku zmiany paradygmatu miękko tematowego na twar dotematowy pod wpływem dopełniacza l. mnogiej. Lit.: BańMorf 88. UB

Niemiry (2), wś, ostroł., gm. Brańszczyk, 11 km na płn.-wsch. od Wyszkowa: *Niemiry* 1827 Tabella II 44; *Niemiry* 1839 MpKwat V 3; *Niemiry* 1886 SG VII 96; *Niemiry*, -mir, *niemirski* 1971 UN 149, 7. — Nazwa od n. os. *Niemir* SSNO IV 47, w l. mnogiej. UB

Niemiry zob. *Strzemieczne-Niemiry*

Niemiryczów, dziś *Niemieryczów*, wś, rad., gm. Chotcza, 11,5 km na płn. od Lipska: *Niemiryczów*, kol. 1827 Tabella II 44; *Niemiryczów* 1877 Zin I 414; *Niemiryczów*, kol. 1886 SG VII 96; *Niemiryczów*, wś 1902 Przew II 10; *Niemiryczów* 1952 UW 111; *Niemiryczów*, -czowa, *niemiryczowski* 1966 UN 26, 19; *Niemiryczów*, po zmianie *Niemieryczów*, -owa, *niemieryczowski* 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Nazwa od n. os. *Niemirycz* RymSEN II 152, z suf. -ów, z wtórną zmianą -ir- > -er-. Lit.: KopRad 328. IN

Niemirze zob. *Niemierze*, *Niemierzyce* (2)

Niemirzewo, os. zaginiona, leżała koło wsi Szemborowo, w pow. wrzesińskim, koniń.: *Nyemirzewo et Cemborow* 1452 Koz VII 364. — Od n. os. *Niemirz* SSNO VII 164, z suf. -ewo. ZZ

Niemirzewo zob. *Niemierzewo*

Niemirzyce zob. *Niemierzyce* (2)

Niemischhof zob. *Niemieńsko*

Niemitschkowo zob. *Niemieckzowo*

Niemitzsch zob. *Polanowice* (5)

Niemkinia zob. *Miękinia* (2)

Niemków zob. *Miękinia* (2)

Niemoczac zob. *Strękowa Góra*

Niemodlin, mto., opol.: villam *Nemodlin* 1228 SUr I 215; *Valkenberch* 1249 Reg nr 698; *Nemodlin* (1260) 1478 SUr III 211; *Valkenberch* 1290 SUr V 367; *Niemodlin* 1294 SUr VI 140; *Nemolin* alias *Falkenberg* ok. 1300 CdSil XIV 98; *Falkenberg* 1318, *Falkenberg* 1325 Reg nr 3747, 4476; *Nemodlensis* 1335, zu *Falkenberg* 1337 Reg nr 5409; *Falkenberg* (1414) XVI CdSil VI 33; *Ffalkenberg* 1423 CdSil XXXIII 153; *Falkenberg* (1460) XVI CdSil VI 80; *Niemodlin* 1551 CdSil XXXIII 41; *Falkenberg* 1574 Urb III 141; oppido *Falkenberg* 1687 J II 278; *Falkenberg* 1743 SNGŚI VIII 142; *Falkenberg* 1783 Z II 14; *Falkenberg*, *Niemodlin* 1845 K 812; *Niemodlin*, niem. *Falkenberg*, mto 1886 SG VII 97; *Falkenberg* 1900 Myc 38; *Falkenberg* OS., *Niemodlin* 1941 Wrzosek 40; *Falkenberg* — *Niemodlin*, -a, *niemodliński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Niemodlin*, -na 1981 WUN II 531. — Dawniej *Niemodliń*, od n. os. **Niemodlin* (: **Modli-mir*, z negacją), z suf. -ń. Był to gród z podgrodzem, które z końcem XIII w. otrzymało prawa miejskie. Forma *Niemodlin* powstała przez upodobnienie do nazw na -in typu *Gogolin*. Oboczna n. niem. *Falkenberg* od ap. *Falke* 'sokół' (widoczny w herbie miasta) lub n. os. *Falke* Gott 178 + *Berg* 'góra'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemodlin*. Lit.: BorGŚI 124; RospSEMig

246–7; RymNmiast 160; Rospond, -*ja* 99; Nieckula, RKJWr V 124; SNGŚl VIII 142; Miasta polskie w tysiącleciu II 173–4; Malec, Polonica I 275. *JCh*

Niemoje, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gm. Zalewo, 4 km na wsch. od Zalewa: *Neymen* 1315, *Nemoy* 1332 Ger 107; richtehofe *Neymen* (1353)XIV, in curia *Neymen* (1358)XIV PrUr V 83, 375; *Neymen* cameratus (1347)XV, *Neymen* (1350)XV PrUr IV 119, 502; *Neymen* das kamerampt (1417), *Cameratus Neymen* 1437 GZ 7, 34; *Nehmen*, wś, ok. 1780 HAPr IV 314; *Nehmen*, wś 1789 Goldb I 143; *Nehmen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Nehmen*, folw. 1820 Wald 185; *Nehmen Gross*, os. 1885 SG VI 947; *Gross Nehmen*, *Neymen*, *Nemoy* — *Niemój*, folw. 1946 Ley I 46; *Gross Nehmen* — *Niemoje*, -*jów*, *niemojski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Gross Nehmen* — *Niemoje*, os. 1951 Rosp 206; *Niemoje* 1967 SM 742. — Formą wyjściową mogło być bałt. **Neimen-s*, w krzyżackich dyplomach zapisywane jako *Neymen*, później niem. *Nehmen*. Nazwa odantropimiczna, z rzadkim (niejasnym) komponentem **nei* (**ne*), por. prus. n. os. *Nay-bute*, *Naysude*, *Ney-moco* TAI¹ 146–7 i **men-* (: lit. *manyti* 'myśleć, sądzić'), może też lit. n. os. *Neimanas*, albo od **Nemoj-s* (zob. niżej), por. również lit. n. os. *Nemėika* (: *nemti*, *nėmti* 'stracić, utracić przytomność, mowę') Lpvž II 314–5, 318. Izolowany zapis *Nemoy* z 1332 r. stał się podstawą współczesnej pol. postaci *Niemoje*. Objaśnienie pochodzenia nazwy utrudnia fakt, iż w okolicy wsi jest notowane jez. o tej samej nazwie, por. zapisy: *Nemoy* (!) 1332 Ger 107, *Naimen* 1595 Ley II 147, *Nehmen* S. 1796–1802 MpSchröt XVI, pochodzącej od apelatywu toponimicznego, por. n. rz. *Niemen* (: **nem-* w znaczeniu 'zgięcie; zakręt, dolina'), z suf. -*ai*, zob. Ger 247. Od XIX w. n. wsi występuje z niem. członem *Gross* w opozycji *Klein Nehmen*, dziś *Niemojki* (2). Lit. Ger 107; PrzybBałt 193. RP

Niemojecka Kępa zob. Kępa Niemojewska
Niemojek zob. Niemojki (2)

Niemojew, wś, sier., gm. Lututów, 10,5 km na pld.-zach. od Złoczewa: *Nemogewo* 1298 Kuj 367; de *Nemoyow* 1411, de *Nemogeuike* 1417 Koz VI 293; *Nyemoyow* 1496, *Nyemoiow* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Nyemoyow* 1511/12 VisitGn 386; *Nyemoyow*, *Nyemyogyewycze* 1511–23 ŁLB II 157; *Niemoiow* 1553 ŻDz XIII 217; *Niemoiewo* 1563 VisitGn 664; *Niemoiew* 1827 Tabella II

44; *Niemojew* 1877 Zin I 414; *Niemojów* 1886 SG VII 98; *Niemojew* 1921 Sk II 99; *Niemojew*, -*wa*, *niemojewski* 1974 UN 52, 18. — Nazwa od n. os. *Niemoj* (: *Moj-*, *Mojmir*, psł. **mojh* = *mój*, z negacją) SSNO IV 49, z suf. -*ewo*, -*ów*, -*cvice*, -*cw*. Lit.: SHGŁęcz II 4; Malec, Polonica I 270–1; Nieckula, -*ov-* 141. EB

Niemojewek zob. Niemojewko

Niemojewice, cz. Warki, dawniej wś, rad.: *Nemogewicze* 1419, 1425 Czer nr 1122, 1858; *Nyemoyewicze* 1479 SHGMz(MK 5, 189); z *Niemoiewicami* (1565) Lumaz I 64; *Niemoiewice* 1576 ŻDz XVI 239; *Niemoiewice* 1783 MpPerMz; *Niemoiewice* 1827 Tabella II 44; *Niemojewice*, wś i folw. 1886 SG VII 97; *Niemojewice*, kol. 1921 Sk I 46; *Niemojewice* 1952 UW 13; *Niemojewice*, os. m. 1967 SM 742; *Niemojewice*, -*wic* 1971 UN 127, 43. — Nazwa od n. os. *Niemoj* SSNO IV 49, z suf. -*ewice*. Miejscowość włączona do Warki w 1959 r., zob. DzU nr 66, poz. 407. Lit.: TaszyckiPatrMz 56; KopRad 380–1. UB

Niemojewice zob. Niemojew, Niemojowice

Niemojewiec, os., dawniej i dziś wś, kal., gm. Rasztów, 11 km na zach. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Niemojewiec*, niem. *Waldmark*, wś 1921 Sk 61, 148; *Niemojewiec*, wś 1967 SM 742; *Niemojewiec*, -*wca*, os. 1981 WUN II 531, po zmianie *Niemojewiec*, -*wca*, *niemojewiecki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Od nazw. *Niemoj* RymSEN II 152, z suf. -*ewiec*, lub od nazw. *Niemojewski* RymSEN II 152, z derywacją wsteczną i suf. -*ec*. ZZ

Niemojewko, wś, bydg., gm. Strzelno, 9 km na pld.-zach. od Inowrocławia: *Nyemoyewo* 1232 SHGKu(KKH 316); *Niemojewo* 1250 CdP II 43; *Nyemoyow* 1299 Kuj 131; *Nemoiow* 1312 KW II 301; *Nemoiow* 1320 Koz V 70; *Nyemoyewo* 1457 CdP II 913; *Maioir Niemoiewo*, *Maioir Niemogewo* 1465 SHGKu(RSP 52–54); *Nyemoyowo* 1505 CdP II 978; *Nyemoyowka* 1525 Matr IV/1, nr 4634; *Niemoiewko* 1564–65 Łuwlkp II 256; *Nyemoyowko* 1583 ŻDz XII 252; *Niemoiewek* 1598 InwWłoc 83; *Niemoiewko* 1616–20 Łuwlkp I 293; *Niemojewko* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Niemojewko* 1886 SG VII 98; *Niemojewko*, -*ka*, *niemojewski* 1972 UN 181, 16. — Nazwa od n. os. *Niemoj*, z suf. -*ewo*, też -*owo*, -*ów*, przejściowo z łac. członem *maior* 'większy' wobec *Minor Niemojewo*, dziś *Barcice* (1). Od XVI w. n. wtórnie derywowana za pomocą suf. -*ko*, okresowo -*ek*, -*ka*. Lit.: Koz VI 293; Nieckula, -*ov-* 141. AG

Niemojewo (1), wś, bydł., gm. Dąbrowa Biskupia, 10,5 km na płd.-wsch. od Inowrocławia: *Niemoiow* 1297 SHGKu(Mosbach 35); in ... *Nemoion* 1320, in *Nemoyow* 1321, de *Niemoiow* (1324) PrUr II 186, 258, 327; *Nemoyewo* 1415 Koz V 70; *Nyemoyewo* 1461 CdP II 522; *Nyemoyewo* 1489 Lupbrz 161; *Nyemoyewo* 1496 Matr II nr 585; *Niemoiijewo* 1527 Vlad XI 53; *Niemoiow* 1583 ŻDz XII 252; do *Niemojewa* 1604 Inwwłoc 22; *Niemojewo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Niemojewo* 1886 SG VII 98; *Niemojewo*, niem. *Schönwiese* 1921 Sk X 24, 148; *Niemojewo*, -wa 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. *Niemoj*, z suf. -ów, wtórnie -ewo. Nazwa niem. *Schönwiese* wprowadzona urzędowo przez administrację pruską. Lit.: Koz I 191; Nieckula, -ov- 141. AG

Niemojewo (2), wś, włoc., gm. Chocień, 7 km na płn.-zach. od Chodcza: *Nemogewo* 1418, *Nemogewo* 1423 Koch nr 505, 2275; *Nyemoyewo* 1489 Lupbrz 96; *Niemoyewo* 1527 Vlad XI 36; *Niemoiow* 1557–66 ŻDz XIII 8; *Niemoiow* 1674 Rpog 138; *Niemoiow* 1796 PerOpis IX; *Niemoiow* 1827 Tabella II 44; *Niemojewo* 1877 Zin I 414; *Niemojewo* 1886 SG VII 89; *Niemojewo*, -wa 1981 WUN II 531. Lit.: Koz V 70; Nieckula, -ov- 141. AG

Niemojewo zob. Niemojew, Niemojewko
Niemojewo Małe zob. Barcice (1)

Niemojki (1), wś, biał., gm. Łosice, 6 km na płn.-zach. od Łosic: *Niemojki* (1434), *Niemojki* (1446) ŻDz XVII/2, 33, 178; *Niemoyky*, z *Niemojk* 1580 ŻDz XVII/1, 72; *Niemoiiki* 1625 SHGPd(MK nr 172 k. 349–350v); *Niemoyki* 1793 SHGPd(Regof 9); *Niemoyki* 1795 MpPerPd; *Niemoyki* 1827 Tabella II 44; *Niemoyki* 1839 MpKwat VI 7; *Niemojki* 1877 Zin I 414; *Niemojki* 1886 SG VII 98; *Niemojki* 1952 UW 34; *Niemojki*, -jek, *niemojkowski* 1971 UN 128, 21. — Nazwa od n. os. **Niemojek*, **Niemojko* (: *Niemoj*), w l. mnogiej. EB

Niemojki (2), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gm. Morąg, 4,5 km na wsch. od Zalewa: *Neymen* das kameramt (1417), *Cameratus Neymen* 1437 GZ 7, 34; *Nehmen*, *Klein*, *Neußass* ok. 1780 HAPr IV 314; *Kl. Nehmen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Nehmen*, *Neussaß* 1820 Wald 185; *Nehmen*, ...i *Klein*, folw. 1885 SG VI 947; *Kl. Nehmen* 1920 MpHAPr I; *Klein Nehmen* — *Niemojek*, folw. 1946 Ley I 47; *Klein Nehmen* — *Niemojki*, -jek, *niemojcki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Niemojki* — *Klein Nehmen*, os.

1951 Rosp 206; *Niemojki* 1964 Mp-25(Morąg); *Niemojki* 1967 SM 742. — Niemiecka n. dyferencyjna wobec *Gross Nehmen* = *Niemoje* (zob. bałtycką etymologię n. *Niemoje*). Leyding wprowadził n. *Niemojek*, w l. pojedynczej; po 1950 r. ustalono urzędowo n. *Niemojki*. RP

Niemojowice, dziś *Niemojowice* i *Niemojowice-Nowiny*, dwie wsi, piotr., gm. Żarów, 13 i 14,5 km na płd. od Opoczna: *Nyemugowycze* (!) 1470–80 DB I 338; *Nyemoyewicze* 1511–23 ŁLB I 623; *Nyemugowicze* (!) 1529 LR 399; *Niemoiowicze* 1577 ŻDz XIV 289; *Niemoiowice* 1827 Tabella II 44; *Niemojowice* 1877 Zin I 414; *Niemojewice* al. *Niemojowice*, wś 1886 SG VII 97; *Niemojewice* 1952 UW 117; *Niemojowice*, os., *Niemojowice-Nowiny*, wś 1967 SM 742; *Niemojowice*, -wic, *niemojowski*, wś, *Nowiny*, -wiu, cz. wsi *Niemojowice* 1969 UN 28, 81; *Niemojowice*, -wic, *Niemojowice-Nowiny*, -wic -wiu 1981 WUN II 531; *Niemojowice-Nowiny*, po zmianie *Niemojowice* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa od n. os. *Niemoj* SSNO IV 49, z suf. -owice, przejściowo też -ewice. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *nowina* 'rola uprawiana po raz pierwszy lub np. po wykarczowaniu' Sstp V 296, w l. mnogiej. Lit.: KSand 135. IN

Niemojowo zob. Niemojewko

Niemojów, wś, wałb., gm. Międzyzlesie, 7 km na płn.-zach. od Międzyzlesia: *Marienthalensis* 1666/67 J I 718; *Marienthal* 1743 SNGŚl VIII 142; *Marienthal* 1789 Z IX 329; *Marienthal* 1845 K 397; *Marienthal* 1941 Wrzosek 26; *Marienthal* — *Niemojów*, -owa, *niemojowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Niemojów*, -jowa 1981 WUN II 531. — Nazwa niem. *Marienthal*, od im. *Marie* + *Thal* 'dolina'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niemojów*. Lit.: SNGŚl VIII 142. JCh

Niemojów zob. Niemil (2), Niemojew, Niemojewko, Niemojewo (1)

Niemojówka zob. Niemojewko

Niemój zob. Niemoje

Niemsłów zob. Niemstów (2)

Niemstów (1), wś, legn., gm. Lubin, 8 km na płd.-wsch. od Lubina: *Herzogswaldau* 1789 Z VIII 229; *Herzogswaldau*, *Nieder*-, *Ober*- 1845 K 229; *Herzogswaldau* — *Niemstów*, -owa, *niemstowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Niemstów*, -towa 1981 WUN II 531. — Nazwa niem. *Herzogswaldau* od ap. *Herzog* 'książę' lub od n. os. *Herzog* Gott 248 i -waldau. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niemstów*. Lit.: SNGŚl VIII 143. JCh

Niemstów (2), wś, przem., gm. Cieszanów, 5,5 km na płn.-zach. od Cieszanowa: *Niemstów* 1681–82 Rejbełs 24; *Nięstów* 1751 Tarszel 158; *Niemstów* 1787 MJ 19, XIX, 112, 2; *Niemstów* 1839 MpKwat VI 5; *Niemstów*, po rus. *Nimstiw* 1886 SG VII 99; *Niemstów* 1952 UW 281; *Niemstów*, -towa, *niemstowski* 1966 UN 63, 11; *Niemstów*, po zmianie *Chmielowice*, -wic, *chmielowski* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Niemstów*, -towa 1981 MPol 7, poz. 61. — Nazwa od n. os. *Niemsta* (: *Mścibor*, *nie mścić*) SSNO IV 49, z suf. -ów. Przyjmuje się pochodzenie od nazw. rodziny *Niemstów* herbu Jastrzębiec, zob. SG VII 100. Forma *Niemstów* zniekształcona. W 1977 r. wprowadzono urzędowo n. *Chmielowice*. Do n. historycznej powrócono w 1981 r. Lit.: Malec, *Polonica* I 273–4; CzChelm 183.

BCz

Niemsty, os., dawniej wś, suwal., gm. Świętajno, 12,5 km na płn.-zach. od Olecka: *Könitzberg* 1827 PMT XII 182; *Kenitzberg* 1883 SG IV 264; *Koenitzberg* 1905, *Gertrudenhof* 1929, *Könitzberg* 1935 Gause 49; *Koenitzberg* — *Kończewko*, folw. 1946 Ley I 140; *Könitzberg* — *Niemsty*, -st, *niemściarski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Gertrudki* 1949 PMT XII 182; *Niemsty* — *Könitzberg*, os. 1951 Rosp 206; *Niemsty*, -mst 1981 WUN II 531. — Nazwa niem. *Könitzberg*, też *Kenitzberg*, od nazw. osadnika *Könitza*, z członem -*berg*. W 1929 r. wprowadzono urzędowo nową n. niem. *Gertrudenhof*, od im. żony właściciela *Gertrudy* Middendorf + -*hof*. Przejściowo odnotowano formy spolonizowane: *Kończewo* i *Gertrudki*. Po 1945 r. ustalono dla wsi urzędowo n. *Niemsty*. Lit.: Szczesiak, PMT XII 182.

RP

Niemścice, wś, tarnob., gm. Staszów, 4,5 km na zach. od Staszowa: *Nyemsczicze* 1470–80 DB II 452; *Nyemsczycze* 1508 Matr IV/1, nr 331; *Nyemsczicze* 1529 LR 335; *Niemsczicze* 1579 ŻDz XIV 230; *Niemścice* 1827 Tabella II 45; *Niemścice* 1886 SG VII 99; *Niemścice* 1952 UW 110; *Niemścice*, -cic, *niemścicki* 1970 UN 33, 21. — Dawniej *Niemsczycze*, od n. os. *Niemsta* SSNO IV 49, z suf. -ice. Zmiana *Niemsczycze* > *Niemścice* nastąpiła wskutek przejścia -*šč*- > -*śc*-. Lit.: KSand 135; Malec, *Polonica* I 274; BańMorf 118.

IN

Niemydłowy zob. *Niemgłowy*

Niemydłów zob. *Niemgłowy*

Niemygłowy zob. *Niemgłowy*

Niemygłów zob. *Niemgłowy*

Niemyje (1), dziś *Nowe Niemyje*, wś, biał., gm. Brańsk, 11 km na pld.-zach. od Brańska: z ...

Sadów (!) 1580 ŻDz XVII/1, 41; *Niemyje Siudy* 1676 Kond 134; *Niemyje Siudy* 1793 SHGPd(Regof 13); *Niemyje-Siudy* 1878–86 Kond 134; *Niemyje, Siudy* 1902 SG XV/2, 380; *Siudy* (!) 1921 Sk V 26; *Niemyje Siudy* 1952 UW 159; *Niemyje-Siudy* (*Niemyje-Nowe*) 1963 Mp-25(Bielsk Podlaski); *Niemyje-Siudy* 1967 SM 742; *Nowe Niemyje*, -wych -*myj*, *nowoniemijski* 1972 UN 153, 48; gw. *niemyje novel/siudy*, -*myj* -*vyx*//*dōf*, *śudoski*. — Dawniej n. zestawiona *Niemyje-Siudy*; człon pierwszy zob. *Niemyje* (2), człon drugi od n. os. *Siuda*, w l. mnogiej, por. *Matiej Siuda* w *Niemyjach* 1567 RIB XXXIII 913. Do n. os. por. ap. *siuda* 'najgorsze zboże ze stokłosa i innymi chwastami' SGPKar V 134. Współczesna n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Lit.: Kond 134.

EB

Niemyje (2), dziś *Stare Niemyje*, wś, biał., gm. Brańsk, 12 km na pld.-zach. od Brańska: *Niemyi* 1500 Kond 134; *Niemyiskii* 1528 ŻDz XVII/1, 185; *Niemye* 1552, *Niemye* 1565 Semk 251, 256; *Немыи Чнапое Церо* 1567 Kond 134; *Niemyje Starawieś*, *Niemije Starawieś*, z *Niemyi*, z *Niemijej Starejwsi* 1569 UPL 269, 277; *Niemie Stare*, z *Starej wsi*, *Niemii* 1580 ŻDz XVII/1, 41; *Niemyje Stara Wieś* 1676 Kond 134; *Niemyje* 1793 SHGPd(Regof 13); *Niemyje Stare* 1794 Kond 134; *Niemyje Stare* 1795 MpPerPd; *Niemije* 1839 MpKwat VI 6; *Niemyje, Stare* 1902 SG XV/2, 380; *Niemyje Stare* 1921 Sk V 26; *Niemyje Stare* 1967 SM 742; *Stare Niemyje*, -*rych* -*myj*, *staroniemijski* 1972 UN 153, 48. — Nazwa od n. os. **Niemyj* (: *nie myć*), w l. mnogiej. W n. zestawionych człony odróżniające od wyrażenia *stara wieś* i przym. *stary*. Lit.: Kond 134.

EB

Niemyje-Jarnaty, wś, biał., gm. Brańsk, 12 km na pld.-zach. od Brańska: *Niemyje Jarnulty* 1567 Kond 133; *Niemyje Jarnulty*, z *Jarnut* z *Niemijej* 1569 UPL 269, 272; z ... *Jarnoltów* 1580 ŻDz XVII/1, 41; *Niemyje Jarnulty* 1676 Kond 133; *Niemyje Jarnolty* 1793 SHGPd(Regof 13); *Niemyje Jarnonty* 1878–86 Kond 133; *Niemyje, Jarnonty* 1902 SG XV/2, 380; *Jarnonty* 1921 Sk V 26; *Niemyje-Jarnaty* 1962 SkBiał 98; *Niemyje-Jarnaty*, kol. 1967 SM 742; *Niemyje-Jarnaty*, -*myj* -*nat*, *jarnatowski* 1972 UN 153, 47; gw. *niemyje jarnonty*, *jarnont*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niemyje* (2), człon drugi od n. os. **Jarnult*, *Jarnult*, *Jarnolt* (: n. os. *Arnolt* < *Arnold*, z protezą *J-*) SSNO II 439, w l. mnogiej; współczesna forma z nazalizacją. Lit.: Kond 133–4.

EB

Niemyje Nowe zob. Niemyje (1)

Niemyje-Siudy zob. Niemyje (1)

Niemyje-Skłody, wś, biał., gm. Brańsk, 10,5 km na pld.-zach. od Brańska: *Niemyje Skłody* 1567 Kond 134; *Niemyje Skłody*, z *Niemyi*, z *Kłodów* (!) 1569 UPL 272; *Niemiiie, Skłodi*, z *Skłodów* 1580 ŻDz XII/1, 41; *Niemyje Skłudy* 1676 Kond 134; *Niemyje Skłody* 1793 SHGPd(Regof 13); *Niemyje-Skłody* 1794 Kond 134; *Niemyje, Skłody* 1902 SG XV/2, 380; *Niemyje Skłody* 1921 Sk V 26; *Niemyje-Skłody*, -*myj-dów*, *skłodowski* 1972 UN 153, 47; gw. *niemyje skłody*, *skłodóf*, *skłodoski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niemyje* (2), człon drugi od n. os. *Skłoda*, w l. mnogiej, por. do ziemian *Skłodów* Wojciecha, Walentego 1560–63 KondBał 54: też *Jan Skłoda* w *Niemyjach* 1569 UPL 269. O pochodzeniu n. os. zob. *Skłody-Piotrowice*. W XVII w. w formie *Skludy* samogłoska *o* uległa zwężeniu w *u*. Lit.: Kond 134; KondBał 54–5. EB

Niemyje-Stara Wieś zob. Niemyje (2)

Niemyje-Starawieś zob. Niemyje (2)

Niemyje Stare zob. Niemyje (2)

Niemyje-Ząbki, wś, biał., gm. Brańsk, 11 km na zach. od Brańska: *Немые Земьбуку* 1567 Kond 134; ... *Jana Zombka* z *Niemyi* 1569 UPL 269; *Niemyje-Zębki* 1676 Kond 134; *Niemyje Zembki* 1793 SHGPd(Regof 13); *Niemyje-Zębki* 1794 Kond 134; *Niemyje Ząbki* 1795 MpPerPd; *Zombki* 1839 MpKwat VI 6; *Niemyje, Zębki* 1902 SG XV/2, 380; *Ząbki* 1921 Sk V 26; *Niemyje Ząbki* 1952 UW 159; *Niemyje-Ząbki*, -*myj-ków*, *ząbkowski* 1972 UN 153, 47; gw. *niemyje zempki*, *zempkof*, *zempkoski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niemyje* (2), człon drugi od n. os. *Ząbko*, *Zębko* (: *ząbek*) w l. mnogiej, por. *Jan Zembko* z tej wsi 1567 RIB XXXIII 913. Lit.: Kond 134. EB

Niemysłowice, wś, opol., gm. Prudnik, 3 km na płn. od Prudnika: *Nemislovitz Buchwaldtdorff* ok. 1300 CdSil XIV 104; *Gut Buchelsdorf* (1401) XVI, *Buchsdorf* (1484) XVI CdSil VI 22, 120; *Büchelsdorff* 1586, *Puchelssdorff* 1605 CdSil XXXIII 51, 55; *villa Buchelsdorf* 1679, *pago Buchelsdorff* 1688 J II 177, 539; *Buchelsdorff* 1743 SNGŚI VIII 143; *Buchelsdorf* 1784 Z III 100; *Buchelsdorf* 1845 K 65; *Buchelsdorf* — *Niemysłowice*, -*ic*, *niemysłowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Niemysłowice*, -*wic* 1981 WUN II 531. — Nazwa od n. os. **Niemysł* (: n. os. *Mysł*, *Niedomysł*, por. *Myśli-bor*, z negacją), z suf. -*owice*. Nazwa niem. *Buchwaldtdorf*, wtórnie *Buch(el)sdorf*, od

n. os. *Buch*, *Büchel* Gott 134 + -*wald* + -*dorf*. Do n. os. por. *Buche* 'buk, buczyna'. W zapisie n. z 1605 r. alternacja *b* : *p*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niemysłowice*. Lit.: SNGŚI VIII 143; Malec, Polonica I 264; BorGŚI 178. JCh

Niemysłów, wś, dawniej mto, sier., gm. Poddębice, 10 km na pld.-zach. od Poddębic: *Nimisloviczi* (1262) 1646 KW I 357; *Nemyslow*, *Nyemislov* (1319) 1511/12 VisitGn 234; *Nemislow* 1339 KW II 521; *Nyemislow* 1511 ŻDz XIII 189; *Nyemislow* 1511–23 ŁB I 398; *Niemyslow* 1552, *Niemyslow* 1563 ŻDz XIII 231, 309; *Niemysłów* 1827 Tabella II 45; *Niemysłów*, *Niemysłów poduchowny* 1877 Zin I 414; *Niemysłów* 1886 SG VII 100; *Niemysłów*, *Niemysłów Poduchowny*, dwie wsi 1902 Przew II 11; *Niemysłów* 1921 Sk II 117; *Niemysłów*, wś i os., *Niemysłów Poduchowny*, wś, *Niemysłów Proboszczowski*, wś 1967 SM 742; *Niemysłów*, -*łowa*, *niemysłowski* 1973 UN 47, 13. — Nazwa od n. os. **Niemysł*, z suf. -*owicy*, wtórnie -*ów*. Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. *poduchowny*, *proboszczowski*, wskazującymi na przynależność do dóbr kościelnych. *Niemysłów* był własnością biskupa lubuskiego, później arcybiskupów gnieźnieńskich. Lit.: SHGŁęc II 4; Malec, Polonica I 266; RymNmias 160; Nieckula, -*ov*- 141. EB

Nienadowa, wś, przem., gm. Dubiecko, 14,5 km na wsch. od Dynowa: *Nyewnadowodu byeczsko* 1441 AGZ XI nr 1371; *Suburbis Niewnadow Dubiecko* 1441 Sng II 137; *Newnadowa* 1458, de *Wnadowa* (!) 1462 AGZ XI nr 3441, 3698; *Nyewnyadowa* 1465, *villam Dvbyeczsko Nyewnyadowa* 1475 AGZ XVI nr 263, 1040; *Nyewnadowa Russka* 1497 Matr II nr 646; *Niewnadowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 48; w *Nienadowy* 1656 AGZ XXI nr 95; wsiow... *Nienadowy* 1786 MJ 19, XIII, 3; *Nenadowa* 1860 Sch 112; *Nienadowa*, rus. *Nenadowa* 1886 SG VII 101; *Nienadowa* 1952 UW 283; *Nienadowa*, -*wy*, *nienadowski* 1966 UN 67, 33. — Nazwa zestawiona. Człon pierwszy od n. os. **Niewnad*, por. ukr. **Nevnad* (: *Nad* od *na-dać* 'ofiarować, obdarzyć', z negacją i prepozycją *u-*), z suf. -*owo*, -*ów*, -*owa*. Człon drugi od n. sąsiedniej wsi *Dubiecko* (zob. wyżej), później nastąpiła jego elipsa. Forma *Nienadowa* powstała w wyniku dysymilacji *wn-w* > *n-w*. Odnotowano też postać *Niewniadowa*/*Niewniadowa* (*n-n* > *n-n*; *a-o* > *o-o*). Obocznie n. zestawiona *Nienadowa Russka*, z członem odróżniającym od przym. *ruski*. Lit.: SHGSK II 159–61; MakSk 116. BCz

Nienadówka, wś, rzesz., gm. Sokółów Małopolski, 10 km na pld.-zach. od Sokołowa Małopolskiego: *Niewnadowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 10; *Nienadówka* 1591 ADP 27, k. 4; *Nienadówka* 1699 ADP 155, k. 142; *Nienadówka* 1794 Ga Dd1; *Nienadówka, Dolna i Górna*, wś 1886 SG VII 101; *Nienadówka* 1921 Sk XIII 18; *Nienadówka* 1952 UW 279; *Nienadówka*, wś, *Nienadówka Dolna*, *Nienadówka Górna*, dwa przys. 1967 SM 742; *Nienadówka, -ki* 1981 WUN II 532. — Nazwa od n. os. **Niewnad*, z suf. -owa, wtórnie derywowana za pomocą suf. -ka. Od XVI w. n. w formie *Nienadówka*, z dysymilacją *wn-w > n-w*. Okresowo z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: MakPrz 182-3. BCz

Nienaltowo zob. Nienalty-Niestępowo

Nienalty zob. Kuleszki-Nienalty, Nienalty-Brewki, Nienalty-Niestępowo, Nienalty-Szymany

Nienalty Borowe zob. Kuleszki-Nienalty

Nienalty-Brewki, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 16 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nienalty Brewki* 1693 AtMz; *Nienalty-Brewki* 1750 HUr XII 114; *Nienalty* 1783 MpPerMz; *Nienalty brewki* 1827 Tabella II 40, 45; *Brewki Zakościelne* 1839 MpKwat V 3; *Nienalty brewki* 1877 Zin I 414; *Brewki (Zakościelne i Poświętne)* 1880 SG I 359; *Nienalty Brewki* 1886 SG VII 101; *Nienalty-Brewki, -nalt -wek, nienaltowski* 1971 UN 134, 39. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Nienalty-Niestępowo*, człon drugi od n. os. *Brewka* SSNO I 246, w l. mnogiej, też z członami odróżniającymi od przym. *zakościelny*, *poświętny*. UB

Nienalty-Doniczki, wś notowana do 1967 r., pow. Ostrów Mazowiecka, gm. Zaręby Kościelne, łomż.: *Nienalty Doniczki* 1783 MpPerMz; *Nienalty doniczki* 1827 Tabella II 45; *Nienalty Doniczki* 1886 SG VII 101; *Nienalty-Doniczki* 1967 SM 742. — O członie pierwszym zob. *Nienalty-Niestępowo*; człon drugi od n. os. *Doniczka*, *Doniczka* SSNO I 511, w l. mnogiej. UB

Nienalty-Kuleszki zob. Kuleszki-Nienalty

Nienalty-Michny, wś notowana do 1967 r., pow. Ostrów Mazowiecka, gm. Zaręby Kościelne, łomż.: *Nienalty Michny* 1783 MpPerMz; *Nienalty michny* 1827 Tabella II 45; *Nienalty Michny* 1886 SG VII 101; *Nienalty-Michny* 1967 SM 742. — Nazwa zestawiona; człon drugi od n. os. *Michna* SSNO III 456, w l. mnogiej. O członie pierwszym zob. niżej. UB

Nienalty-Niestępowo, wś notowana do 1967 r., łomż., gm. Zaręby Kościelne, 15,5 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: in arcis *Niewstampo* 1425 MkM I nr 194; *Nyewstapowo* 1448 SHGMz(WD 1, 53); *Nyenalth[i]* 1449 SHGMz (Ep. 5, 33); *Nyewstampy* 1469 SHGMz(WD 1, 99v); *Nenalthi* 1499, *Nyenalthowo* alias *Nyewsthapowo* 1502 SHGMz(Ep. 16, 27 i 159v); *Nyenalthy* 1509 SHGMz(PT 1, 26); *Nyestapowo* 1510 SHGMz(Ep. 149, 148v); *Nyenalti* 1523 SHGMz (Ep. 204, 192v-193v); *Nyenalthi* 1578 ŻDz XVI 398; *Nienalty* 1783 MpPerMz; *Nienalty następowo* (!) 1827 Tabella II 45; *Nienalty Niestempowo* 1839 MpKwat V 3; *Nienalty Niestępowo* 1886 SG VII 101; *Nienalty-Niestępowo* 1967 SM 742. — Pierwotnie *Nieustępowo*, od n. os. *Nieustęp* SSNO IV 58, z suf. -owo, także w l. mnogiej. Nazwa *Nienalty/Nienaltowo* od n. os. *Nienalt*, por. Paweł *Nyenalth* sz Kvleszk 1505 ZHer nr 834, w l. mnogiej, też z suf. -owo. Antroponim pochodzenia bałtyckiego, por. prus. *nautei* 'bieda' Mažiulis Prus III 171, z negacją. Ustaliła się n. zestawiona *Nienalty-Niestępowo* (forma z zanikiem -u- w śródgłosie). *Nienalty* to n. okolicy szlacheckiej, na terenie której powstawały wsi o n. zestawionych: *Nienalty-Brewki*, *Nienalty-Doniczki*, *Nienalty-Kuleszki*, *Nienalty-Michny*, *Nienalty-Niestępowo*, *Nienalty-Szymany*, *Nienalty-Załęgi*. Lit.: ZMaz 277-8. UB

Nienalty-Szymany, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 16,5 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nienalty Szmány* 1563, *Nienalty Szymany* 1693 AtMz; *Nienalty* 1783 MpPerMz; *Nienalty szymany* 1827 Tabella II 45; *Nienalty Szymany* 1839 MpKwat V 3; *Nienalty szymony* 1877 Zin I 414; *Nienalty Szymony* 1886 SG VII 101; *Nienalty Szymony* 1902 Przew II 11; *Nienalty-Szymany* 1921 Sk V 68; *Nienalty-Szymany, -nalt -man, nienaltowski* 1971 UN 134, 39. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. wyżej; człon drugi od n. os. *Szymani*, *Szymoni* SSNO V 347, w l. mnogiej. UB

Nienalty-Załęgi, wś notowana do 1967 r., pow. Ostrów Mazowiecka, gm. Zaręby Kościelne, łomż., 16,5 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Nienalty Załęgi* 1783 MpPerMz; *Załęgi* 1827 Tabella II 313; *Nienalty załęgi* 1877 Zin I 414; *Nienalty Załęgi* 1886 SG VII 101; *Nienalty-Załęgi* 1967 SM 743. — O członie pierwszym zob. *Nienalty-Niestępowo*; człon drugi od n. os. *Załęga* SSNO VI 263, w l. mnogiej. UB

Nienaszów, wś, krośn., gm. Nowy Żmigrod, 14,5 km na pld.-zach. od Krosna: *Nenasow* 1353 ZDM I 89; de *Nenasszoticz* 1388 Krak nr XCV(58); de *Nenaszowa* 1416 SHGKr(TB 1A, 84); de *Nenasschowa* 1421 Hel II nr 1785; *Nenasschowitz* 1421 SHGKr(TB 1A, 90); *Nyenasschow* 1470–80 DB II 278; *Nyenasschow*, *Nyenachow* 1529 LR 104, 286; *Nienaszow* 1581 ŻDz XIV 121; *Nienaszow* 1680 Rej 299; *Ninaszow* 1765 Żyd 425; *Nienaszów* 1886 SG VII 101; *Nienaszów* 1921 Sk XII 17; *Nienaszów*, -szowa, *nienaszowski* 1965 UN 58, 146; gw. *ńenasuf*, -ova, *ńenasoski*. — Od n. os. **Nienasz* (od *nie nasz*), por. n. os. *Nienach* SSNO IV 50, z suf. -ów, przejściowo -owice, -owa. W formie *Ninaszów* podwyższenie artykulacyjne -eN- > -iN-. Postać gw. zmaurzona. Lit.: RBiecz 35; Nieckula, -ov- 141. IN

Nienawiszcz, wś, pil., gm. Rogoźno, 7 km na pld. od Rogoźna: *Nenawisz* 1388, de *Navisz* 1389 Lek I nr 291, 690; *Nenauisscz* 1389, de *Nawiszce* 1391 RWlkp I nr 75, 260; *Nenawiczsz* 1394 Lek I nr 1749; *Nawisz*, *Nenawisz* 1401 KZPozn nr 495, 506; *Nyenawyszcz* 1422 RWlkp III nr 954; *Nawyszcz* 1464, *Nyenawyszcz* 1470, *Nawyszcz* 1494, *Nyenawiszcz* 1500, *Nyenawyszcz* 1508 SHGPn III 267; *Nyenawyszcz* 1510 NKs 95; *Nienawiszcz* 1519 SHGPn III 267; *Nienawiszcz* 1580 ŻDz XII 34; *Nienawisc* 1622–24, *Nienawiszcz* 1789 PPozn(Tab 1, 32 i 6, 270v); *Nienawiszcz* 1886 SG VII 101; *Nienawiszcz*, niem. *Nawisk* 1921 Sk X 57, 148; *Nienawiszcz* 1952 UW 77; *Nienawiszcz*, -cza 1981 WUN II 532; gw. *ńenawišć*, -a, *ńenawiški*. — Nazwa od n. os. **Nienawist* (: *nie nawidzić*, por. stp. *nawidzić* 'kochać, miłować kogoś, mieć w kimś upodobanie' Sstp V 124), z suf. -ja. Oboczna forma *Nawiszcz(e)* zapewne wskutek zaniku -Nie-. Lit.: SHGPn III 267–9; PPozn 203–4. ZZ

Nienbandesin zob. Będzinko

Nienbuckow zob. Bukówko

Niendorf zob. Chróścik

Nienhagen zob. Czarne (13), Dobiesławiec, Jeżyczki

Nieniew(o) zob. Niniew, Ninino

Nienikowo zob. Minikowo (1)

Nienino zob. Niniew, Ninino

Nieniowo Maior zob. Niniew

Nieniowo Minor zob. Niniew

Nienkerken zob. Dołuje

Nienków zob. Minikowo (3)

Nienmarkt zob. Czarnowo (8)

Nienostowice zob. Minostowice

Nienowice, wś, przem., gm. Radymno, 8 km na wsch. od Radymna: к селу *Невиновичи* 1378 Roz 13; *Gniewnowicze* (1407)XVI AGZ VII 50; *Nyevnouicze* 1449, *Nyewnouicze* ... *Nyehowicze* ... *Hwyenowicze* 1450 AGZ XIII nr 3959, 4139; *Hnyewnowicze* 1456 Matr I nr 252; *Nyehnowicze* 1465 AGZ XIII nr 5899; *Nyehowicze* 1471, *Nyechnowicze* 1478, *Hnywnowicze* 1483 AGZ XVII nr 489, 1455, 1884; *Hnyehnowicze* 1486 AGZ XIX nr 306; *Hnyenowycze* 1491 AGZ XVIII nr 2017; *Niehnowice* 1589 ŻDz XVIII/1, 17; *Nienowice* 1754 WAP 46, k. 25; *Nienowice* 1794 Ga Dd2; *Nēnowiči* 1851 Sch 24; *Nienowice* 1886 SG VII 102; *Nienowice* 1952 UW 277; *Nienowice*, -wic 1981 WUN II 532. — Nazwa od ukr. n. os. **Hniewen*, pol. **Gniewien* (: *Gniewo-mir* lub przym. *gniewien*, *gniewny*), z suf. -owice. W trakcie przekształceń n. *Hniewnowicel*/*Gniewnowice* > *Niewnowice* > *Nienowice* zanik nagłosowego H przed spółgłoską (dążenie do unikania obcego li, por. *lramota* > *ramota*, *lirubaszny* > *rubaszny*) oraz dysymilacja *wn-w* > *n-w*. Lit.: MakPrz 183. BCz

Niendsorpp zob. Chróścik

Nienwedele zob. Drawno

Nieorzyno-Siedlisko zob. Małachowo (2)

Niepart, wś, leszcz., gm. Krobia, 7 km na pld od Krobi: *Nyeparth* (1240)1548 KW VI 6; *Neparth* (1271)XV KW I 572; *Neparth* (1310)1608 KW II 275; *Neparth* 1362 KW III 199; *Nepart* 1400, *Niepart*, *Neparth* 1403 KW V 9, 34, 41; *Neparth* 1408, *Nyeparth* 1434, *Nyeparth* 1446 SHGPn III 269; *Nyeparth* 1510 NKs 117; *Nieparth* 1580–81 ŻDz XII 77; *Niepart* 1622–24, *Niepart* 1775 PPozn(Tab 1, 79 i 7, 10v); *Niepart* al. *Nieparta* 1886 SG VII 102; *Niepart* 1921 Sk X 17; *Niepart* 1952 UW 65; *Niepart*, -tu 1981 WUN II 532; gw. *ńiepart*, -u, *ńiepareki*. — Być może n. topograficzna, od psł. imiesłowu biernego **pr̥th* 'zepsuty, sparciały' (: **pr̥rēti* 'ulegać działaniu wilgoci i ciepła, psuć się, gnić'), por. *parcieć* 'psuć się, nagniwac od wilgoci' SEBor 413, określająca zgnile, zbutwiałe pod wpływem wilgoci i ciepła miejsce. Nie można jednak wykluczyć pochodzenia od n. os. *Niepart* (być może : *niepart*, por. *part* 'szorstkie, grube płótno', z negacją) SSNO IV 51. Lit.: SHGPn III 269–72; PPozn 204. ZZ

Niepaschitz zob. Niepaszyce

Niepaschütz zob. Niepaszyce

Niepaszyce, cz. Gliwic, dawniej wś, kat.: z *Nepassicz* (1463)XVI, z *Nepasicz* (1492) CdSil VI 86, 131; *Nebazit* (1534) K 447; *Niepasic* 1679 J II 96;

Niepiekła

Nepaschütz 1743 SNGŚl VIII 143; *Nepaschitz*, *Niepasice* 1845 K 447; *Niepasice*, niem. *Niepaschitz*, wś 1886 SG VII 102; *Niepaszyce* (*Niepaschütz*) — *Neuweide* 1939 Prus 53; *Neuweide* — *Niepaszyce*, -yc, *niepaszycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niepaszyce*, os. m. 1967 SM 743; *Niepaszyce*, -szyc 1981 WUN II 532. — Dawniej *Niepasice*, od n. os. *Niepas(z)* SSNO VII 165 (: *nie pasac*), z suf. -ice. Nazwa zniemczona jako *Niepaschütz*; n. *Neuweide* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niepaszyce*. Lit.: SNGŚl VIII 143; Bor-GŚl 178.

JCh

Niepiekła, wś, ciech., gm. Załuski, 9 km na płn.-zach. od Zakrocymia: *Nepyekli* 1413 SHG-Mz(ADP 148); *Nyepyekly* (1414–25) 1456 SHG-Mz(MK 3, 22–22v); *Nyepyekly* 1431 MkM II 304; *Niepiekly* 1468, ad viam *Nyepyekłowska* 1488 SHGMz(Z 6, 97 i 13, 433); *Nyepyekly* 1519 SHG-Mz(Ep. 2, 420); *Niepiekly* 1576 ŻDz XVI 311; *Niepiekła* 1827 Tabella II 45; *Niepiekly* 1839 MpKwat IV 3; *Niepiekła* 1877 Zin I 414; *Niepiekła* 1886 SG VII 102; *Niepiekła* 1952 UW 29; *Niepiekła*, -kieł 1981 WUN II 532. — Nazwa od n. os. *Niepiekło*, w l. mnogiej, por. *Nepeklone* tribuno Zacroc(zimensi) (1376) KMaz III 184. Po XVI w. zmiana rodzaju n. pod wpływem ap. *piekło*. Lit.: ZMaz 277; BańMorf 74. UB

Niepiekło, cz. Będzina, dawniej wś, kat.: *Piekło*, pustk. 1783 SHGKrMat; *Piekło* 1787 Spis 360; *Napiekle* 1789, *Chalupki na Piekło* 1790, *Napiekło* 1791 SHGKrMat 222; *Piekło*, wś 1887 SG VIII 82; *Niepiekła*, wś 1921 Sk III 5; *Niepiekło*, os. m. 1967 SM 743; *Niepiekło*, -ła 1981 WUN 532. — Początkowo n. brzmiała *Piekło*, od ap. *piekło*, na określenie miejsca trudnego do zasiedlenia. Forma współczesna z negacją. W XVIII w. odnotowano postać *Chalupki na Piekło*, od ap. *chalupka* (: *chalupa*), w l. mnogiej i wyrażenia przyimkowego *na piekle*, oraz formy *Napiekle*, *Napiekło*, powstałe wskutek absorpcji przyimka *na*. IN

Niepiekły zob. *Niepiekła*, Wyszomierz (2)

Niepierkowo, miejscowość nieistniejąca, leżała w dawnym pow. piskim, suwał.: *Neipirkoff* 1480, *Niepierkowo* 1882 KętL 437; *Niepierkowo*, niem. *Neipirkoff* 1886 SG VII 102. — Nazwa prus. **Neperkaws*/*Neprikaws*, od n. os. *Naperke*, *Napirgaw*, *Naproc* TAP 66, 147, z suf. -aw- w funkcji antro- lub toponimicznej. Objaśnienie podstawy n. zob. *Napierki*. Kętrzyński odczytał n. jako *Niepierkowo*. Lit.: PrzybBalt 193. RP

Niepla, wś, krośn., gm. Jasło, 11 km na płn.-wsch. od Jasła: de *Nepl* 1398 Krak nr 7575; *Nepla* 1408 Gol nr 66; *Nyepplya* 1434 SHGKr(TB 1A, 281); de *Nyeple* 1442 AGZ XI nr 1470; *Nyepla* 1456 KTrn 407; *Nyepla* 1470–80 DB III 208; *Niepla* 1497 Matr II nr 1048; *Nyepla* 1508 ŻDz XV 465; *Nyeply*, *Nepla* 1529 LR 71, 248; *Nieplia* 1536 ŻDz XV 525; *Nepla*, *Niepla* 1564–65 Lusand 53, 57; *Niepla* 1581 ŻDz XIV 244; *Niepla* 1765 Żyd 426; *Niepla* 1886 SG VII 102; *Niepla* 1952 UW 278; *Niepla*, -li, *niepelski* 1965 UN 58, 212. — Nazwa o charakterze topograficznym, mająca związek z ap. *pło* 'kepka na trzęsawisku, na bagnie, pokryta mchem; błoto, trzęsawisko bezdenne; miejsce na jeziorze niezarośnięte trawą, otoczone naokoło trzcina' SW IV 258, z negacją i suf. -ja. Lit.: OPilz 42. IN

Niepnowo zob. *Niewierowo*

Niepoczółowice, wś, gdań., gm. Linia, 14 km na pld.-wsch. od Lęborka: *N(i)poczółowit* 1368 Font LXX 71; von *nepoczółowit* 1409 Zeit XII 76; *Nieczółowitcz* 1438 GZ 123; z *Niepoczliwiani* ziemiany 1565 Lupom 90; *Niepoczłowitczu* 1570 ŻDz XXIII 267; *Niepoczółowice* 1648 RP 192; z *Niepoczłowit* 1664 Font XXXII 385; *Niepoczyłowic* 1682 Font V 163; *Niepoczółowice* 1720 Font XVI–XIX 530; *Nieposzłowit* 1796–1802 MpSchrott IX; *Niepoczółowice*, niem. *Niepotzlowitz*, dziś *Wahlendorf* 1886 SG VII 103; *Wahlendorf* seit 1873, fr. *Niepotzlowitz* 1912 Bär 121; *Niepoczółowice*, niem. *Wahlendorf* 1921 Sk XI 68, 82; *Niepoczółowice* 1952 UW 196; *Niepoczółowice*, -wic 1981 WUN II 532; kasz. *niep^hoćłowice/niep^hoćteje* Lor 69. — Nazwa od n. os. **Niepoczół* (od *nie* + *po* + *czół*, lub od *nie począc*), z suf. -owice. Poświadczono też formy *Niepoczłowice*, *Niepoczyłowice*. W formach gw. zanik -o- i -w-. Nazwa niem. *Wahlendorf* od *Wahl* 'wybór' i *Dorf* 'wieś'. Lit.: Treder PMT XIV 70; Siciński, OSG VIII 68–9. WK

Niepogłędzie, wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 17 km na płn.-zach. od Bytowa: *Nippeghlenze* 1453, *Nippeglentze* 1518, *Nippoglenss* 1536 PMT IX 44; *Nippeglantz* 1618 MpLub; *Nippoglense* 1789 MpGillyPom; *Nippoglense* — *Niepogłędzino* 1879 KętN 231; *Niepogłędzino*, niem. *Nippoglense* 1886 SG VII 103; *Nippoglense* — *Niepogłędzie*, -dzia, *niepogłędzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Niepogłędzie* — *Nieppoglense* 1951 Rosp 206; *Niepogłędzie*, -dzia 1981 WUN II 532. — Nazwa od n. os. **Niepogład* (: *nie pogładać*), z suf. -je, okresowo -ino. Nazwa niem. *Ni(e)ppoglense* jest sub-

stytucją fonetyczną n. polskiej. Po 1945 r. ustalono n. *Niepogledzie*. Lit.: LorSNH 80; Surma, PMT IX 44; Rospond, -j, 99. BCz

Niepołcko, os., dawniej wś, gorz., gm. Barlink, 6 km na płn. od Barlinka: *Nepolsk* (1235), *Nepolske* (1236) 1450 PU I 381, 399; *Nypottke*, *Nipolzeke* 1300 CdB A XVIII 72, 371; *Nyepolczick* 1337 SHGNM (Landb 26); *Niepolzig* 1564 CdB A XXIV 293; *Niepolzick* 1608 SHGNM (Eichstedt 246); *Niepölzig* 1789 MpGillyPom; *Niepölzig* 1833 MpUMbl 1490; *Niepölzig* — *Niepołcko*, -ka, *niepołecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Niepołcko* — *Niepölzig*, os. 1951 Rosp 206; *Niepołcko*, -ka 1981 WUN II 532. — Pierwotnie *Niepolsk(o)*, od *nie* + *pole*, z suf. -sk(o). Nazwa niem. *Niepölzig* jest fonetyczną substytucją n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Niepołcko*. Lit.: TrautnElb II 80. BCz

Niepołomice, mto, krak.: ad hereditatem nostram *Nepolomice* 1262 CdP III 83; in *Niepolomicz* (1349) XVI ZDM IV 88; *Nyepolomicze* 1351 KMlp III 80; *Nepolomice* 1360 Kkk I 276; *Niepolomice* (1365) KMlp I 332; *Niepolomice* 1427 KMlp IV 235; *Nyepolomycze* 1470–80 DB II 164; *Nyepolomycze* 1490 ŻDz XV 446; *Nyepolomycze* 1529 LR 315; do *Niepołomnyc*, *Niepolomice*, *Niepolomicze* 1564 Lukrak I 64, 74, II 86; *Niepołomice* 1581 ŻDz XIV 63; *Niepołomice* 1629 RPobKr 80; *Niepołomice* 1765 Żyd 422; *Niepołomice*, mko 1886 SG VII 103–6; *Niepołomice*, mko 1921 Sk XII 5; *Niepołomice*, mto 1937 MPol XX nr 69; *Niepołomice*, -mic, *niepołomicki* 1963 UN 2, 45. — Nazwa z suf. -ice, mająca związek z ap. **polom* 'las połamany, wylom w lesie; poręba' (: *połamać* 'pokruszyć na kawałki'), *połomiony*, *połomny* 'łamliwy, kruchy; połamany, pokruszony na kawałki', określająca gęsto zalesiony teren, o czym świadczy negacja *Nie-*. Lit.: LKrak 101; RospSEMig 247; RymNmiast 161; Taszycki, Dwie nazwy miejscowe: *Gdów* i *Niepołomice*, JPol XLIX 301–4. IN

Niepołomnica zob. Orawka

Nieponiej-Wółka zob. Wółka Kobyla

Nieporaz, wś, krak., gm. Alwernia, 8 km na pld.-zach. od Krzeszowic: *Nieporaz* 1783 SHGKr-Mat 201; *Nieporaz* 1787 Spis 364; *Nieporaż* 1855 Stup 143; *Nieporaż* 1886 Bigo 130; *Nieporaż* 1886 SG VII 106; *Nieporaz* 1921 Sk XII 10; *Nieporaz* 1952 UW 263; *Nieporaz*, -za, *nieporaski* 1964 UN 4, 7; gw. *nieporas*, -aza, *nieporajski*. — Pochodzenie n. niepewne; może pierwotnie **Niepora(d)z*, od

n. os. **Nieporad* (: n. os. *Porad* RymSEN II 280, z negacją, lub od *nie poradzić*), z suf. -j. Lit.: RKrak 113. IN

Nieporęt, wś, warsz., gm. Nieporęt, 9 km na pld. od Serocka: *Nyeporath* (1387, 1398) 1500 SHGMz(Cim. 70, 121–127); *Nyeporanth* (1416) 1456 SHGMz(MK 3, 9); *Neporanth* 1426 MkM I nr 364; *Nyeporath* 1468 SHGMz(MK 5, 89); *Nyeporanth* 1518 SHGMz(PT 1, 352v); *znyeporqthia* 1540 Warsz nr 2510; *Nieporenth* 1580 ŻDz XVI 257; do *Nieporętu* 1619–20 Lumaz I 234; *Nieporęt* 1783 MpPerMz; *Nieporent* 1827 Tabella II 45; *Nieporęt* 1839 MpKwat IV 3; *Nieporęt* 1886 SG VII 107; *Nieporęt*, -tu, *nieporęcki* 1971 UN 132, 16. — Nazwa niejasna. Rospond uważa ją za topograficzną i wiąże z rdzeniem **rtk* 'usta, wargi, wzniesienie, przyladek, ujście rzeki'. Może w podstawie tkwi n. os. *Niepor* (: *nie przeć*) SSNO IV 52 + suf. -ęta, a forma n. m. *Nieporęt* to dopełniacz l. mnogiej, który z czasem, w wyniku derywacji fleksyjnej, przekształcił się w mianownik l. pojedynczej rodzaju męskiego. Lit.: RospSEMig 247. UB

Niepotrzebowo, os. zaginiona, leżała najpewniej w okolicy Krobielewa, gorz., ok. 11 km na płn.-zach. od Międzychodu: *Potrzebowo* 1547 Matr IV/1, nr 7950; *Crobielewo* ac *Potrzebowo* 1562 Koz III 77; *Niepotrzebowo* 1584 SHGPn III 272; *Niepotrzebowo* seu *Zarzecz* 1591, *Niepotrzebowo* 1592 Koz II 511. — Dawniej *Potrzebowo*, od n. os. *Potrzeb* (: *potrzeba*), SSNO IV 331, z suf. -owo. Forma *Niepotrzebowo*, z negacją, związana zapewne z opustoszeniem osady. Oboczna n. *Zarzecz* od ap. *zarzecz* 'obszar za rzeką' SW VIII 257. Lit.: SHGPn III 272–3; PPozn 204. ZZ

Niepotzłowitz zob. Niepoczłowice

Niepölzig zob. Niepołcko

Nieppoglense zob. Niepogledzie

Niepraszewo zob. Niepruszewo

Niepruszowo zob. Niepruszewo

Nieprawice, wś, kiel., gm. Złota, 13 km na pld. od Pińczowa: *Neprouicze* 1399, *Neprouicze* 1411, *Nyeprouicze* 1420 Sand nr 246, 875, 1665; *Nyeprouicze* (1425) XV ZDM V 287; *Nieprovicze* (1426) ZDM II 65; *Nyeprouicze* 1431 KMlp IV 262; *Neprowicze* 1436 ZDK II 226; *Nyeprowycze* 1470–80 DB I 427; *Nyeprowycze* 1508 ŻDz XV 488; *Nyeprowicze* 1529 LR 311; *Nieprowycze* 1579 ŻDz XIV 218; z *Nieprowicami* 1660–64 Lusand II 20; *Nieprawice* 1787 Spis 375; *Nieprawice* 1886 SG VII 108; *Nieprawice* 1952 UW 125; *Nieprawice*,

Niepruszewo

-wic, *nieprowicki* 1969 UN 29, 46. — Od n. os. *Niepr* (: n. rz. *Dniepr*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *Dn- > N-*) SSNO IV 52, z suf. -owice. Lit.: KSand 135; KopKiel 244; Babik 482. IN

Niepruszewo, wś, poznań, gm. Buk, 6,5 km na płn.-wsch. od Buku: *Neproszewo* 1298 KW II 140; *Neproszewo* 1387 RWlkp I nr 33; *Neprussewo*, *Neprossewo* 1391 RWlkp I nr 276, 282; *Neprosszewo* 1391, *Nepruszewo*, *Neprosewo* 1396 Lek I nr 1157, 2209, 2256; *Neprosszowo* 1399 Lek II nr 2384; *Neprozewo* 1413 SHGPn III 273; *Nyeproschewo* 1418 RWlkp I nr 1021; *Prosewo* (!) 1423, *Neprosschewo* 1427 SHGPn III 273; *Neproschewo* 1428 RWlkp I nr 1295, 1303; *Nyeprosszewo* 1441, *Nyeproschowo* 1445, *Nyepnischewo* 1459, *Nyepzosssewo* 1469 SHGPn III 273; *Nyeproschewo* 1510 NKs 97; *Nieproszewo* 1580 ŻDz XII 22; *Nieproszewo* 1622–24, *Niepruszewo* 1789 PPozn(Tab 1, 23: 6, 69v); *Niepruszewo* 1886 SG VII 108; *Niepruszewo*, niem. *Niepnischewo* 1921 Sk X 20, 148; *Niepruszewo*, -wa 1981 WUN II 532; gw. *niepruševo*, -eva, *nieprušeški*. — Nazwa od n. os. *Nieprosz* SSNO IV 52 (od *nieprosić* lub od n. os. *Prosz*, *Prosimir* SSNO IV 349, 350, z negacją), z suf. -ewo, też -owo. Forma *Niepruszewo* jest wynikiem pochylenia -o- > -u- po r. W XV w. odnotowana postać *Proszewo*, bez przeczenia. Lit.: SHGPn III 273–6; PPozn 204; Nieckula, -ov- 141. ZZ

Nieprysz zob. Majdan Niepryski

Nieprześnia, wś, tarn., gm. Bochnia, 6,5 km na pld.-zach. od Bochni: ... ad *Nepresnam* (1262) Kkk I 86; *Nepresna* (1288) Ktn 71; *Nepresna* 1373 Kkk II 51; *Nepresna* 1387 CdP III 340; *Nepzesthna* (1388) SHGKr(TB 1A, 196); *Nieprzesna* (1393) DKrak 68; *Nieprzesna* 1400 Krak nr 10873; *Nieprzesna* 1401 Hel II nr 742; *Nieprzesna* 1415 KMlp IV 150; *Nieprzesna* (1419)XVII ZDK II 39; de *Nyepzeshno* 1457 SHGKr(TB 1A, 240); *Nyepzeshniya* 1470–80 DB III 216; *Nyepzeshniya* (!) 1490 ŻDz XV 447; *Nyepzeshna*, *Nyepzeshniya* 1529 LR 6, 194; *Nieprzechna* (!) 1564 Lukrak II 87; *Nieprześnia* 1581 ŻDz XIV 60; *Nieprzesna* 1629 RPobKr 243; *Nieprzesna* 1680 Rej 262; *Nieprzesna* 1765 Żyd 424; *Nieprzesnie* 1779–82 MpMieg; *Nieprześnia* 1886 SG VII 108; *Nieprześnia* 1921 Sk XII 6; *Nieprześnia*, -ni, *nieprzeski* 1963 UN 2, 63. — Nazwa od przym. *przaśny*, stp. *przasny*, dawniej też *przesny* (: *prześni*) 'niepoddany fermentacji, świeży, wykarczowany i uprawiany (o polu); słodki, niesłony, słabo zasolony (o wodzie)' SEBor 487, z negacją.

Forma *Nieprześnia* powstała w wyniku zmiany paradygmatu twar-dotematowego na miękkotematowy. W pobliżu wsi płynie rz. *Nieprześnia*, dziś Polanka, dopływ Stradomki, por. pro fluuiio *Nepzesna* dicto 1402 Kkk II 266. Lit.: LKrak 101; Rymut, HE XII 145–6; Borek, -m- 153. IN

Nierada (1), wś, częst., gm. Poczesna, 11 km na pld. od Częstochowy: *Nierada* alias *Radziontkow* 1779 SHGKr(CastrCrac. Rel. 210, 2582–2583); *Nierada* 1787 Spis 351; *Nierada* 1789 Lukrak II 385 i przyp. 55; *Nierada* 1827 Tabella II 45; *Nierada* 1886 SG VII 108; *Nierada* 1902 Przew II 11; *Nierada* 1952 UW 254; *Nierada*, -dy 1981 WUN II 532; gw. *ńierada*, -y, *ńieracki*. — Nazwa o charakterze żartobliwym, od *nierad* 'nieżyczliwy' Sstp V 225 lub od n. os. *Nierad* SSNO IV 53. Wieś miała także oboczną n. *Radziątków*, od n. os. **Radziątko*, z suf. -ów. Antroponim od im. złożonych na *Rado-*, por. *Redzięta* SSNO IV 430. Lit.: RKrak 113. IN

Nierada (2), wś, częst., gm. Włodowice, 5 km na płn. od Zawiercia: *Kuznica Nierada* 1629 RPobKr 167; *Kuźnica Nierada*, w której robią żelazo 1665 Inwkrak 97; *Kuźnica Nierada* 1680 Rej 169; *Nierada* 1765 Żyd 417; *Nierada* 1787 MpPerKr; *Nierada* 1877 Zin I 415; *Nierada* 1886 SG VII 108; *Nierada* 1902 Przew II 11; *Nierada* 1952 UW 259; *Nierada*, -dy 1981 WUN II 532; gw. *ńierada*, -y, *ńieracki*. — Dawniej *Kuźnica Nierada*; n. określała najpierw kuźnicę, później powstała wokół niej osada. Wtórnie zanik członu *Kuźnica*. Lit.: RKrak 113; BariMorf 20. IN

Nierada (3), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, kat., gm. Tarnowskie Góry, 9,5 km na pld.-zach. od Tarnowskich Gór: villa *Nierada* 1679 J II 92; *Nieroda* 1743, *Nierada* 1745–49, *Nierada* 1759 SNGŚl VIII 143; *Nieroda* 1783 Z II 344; *Nierade* 1795 SNGŚl VIII 143; *Nierada*, wś 1845 K 447; *Nierada* 1864 SNGŚl VIII 143; *Nierada*, wś 1886 SG VII 108; *Nierada* 1900 Myc 38; *Nierada* 1941 SOV 268; *Nierada* — *Nierada*, -dy, *nieradzki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Nierada* 1967 SM 743. Lit.: SNGŚl VIII 143; BorGŚl 112. JCh

Nierada zob. Mazury (3)

Nierade zob. Nierada (3)

Nieradowice, wś, opol., gm. Otmuchów, 4 km na płn. od Otmuchowa: *Nitterwitz* 1638 J I 123; *Nittervitz* 1743 SNGŚl VIII 143; *Nitterwitz* 1784 Z III 391; *Nitterwitz* 1845 K 451; *Nitterwitz* 1900 Myc 75; *Nitterwitz*, wś 1886 SG VII 160; *Nittersdorf*, *Nietrowice* 1941 Wrzosek 42; *Nittersdorf* — *Niera-*

dowice, -ic, *nieradowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieradowice*, -wic 1981 WUN II 532. — Nazwa od n. os. *Nierad* SSNO IV 53, z suf. -owice. Administracja hitlerowska wprowadziła n. *Nittersdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieradowice*, zrekonstruowaną na podstawie zniemczonych zapisów. Lit.: BorGŚl 178; SNGŚl VIII 143; Borek, Śląskie nazwy miejscowe z negacją..., *Studia Polonistyczne* XIV–XV 58. JCh

Nieradowo (1), wś, ciech., gm. Golymin-Ośrodek, 14,5 km na wsch. od Ciechanowa: *Nieradowo* 1511, 1513, *Nyeradowo* 1517 SHGMz(PT 1, 425v i 480); *Nieradowo* 1567 ŻDz XVI 330; *Nieradowo* 1827 Tabella II 45; *Nieradowo* 1839 MpKwat IV 2; *Nieradowo* 1886 SG VII 109; *Nieradowo*, -wa, *nieradowski* 1971 UN 123, 18. — Nazwa od n. os. *Nierad*, z suf. -owo. UB

Nieradowo (2), wś, ciech., gm. Szydłowo, 7 km na wsch. od Mławy: *Nyeradowo* 1513 SHGPi 214; *Nieradowo* 1578 ŻDz XVI 70; *Nieradowo* 1784 MpPerPi; *Nieradowo* 1827 Tabella II 45; *Nieradowo* 1886 SG VII 109; *Nieradowo* 1921 Sk I 88; *Nieradowo*, -wa 1981 WUN II 532. Lit.: SHGPi 214; ZMaz 277. UW

Nieradowo zob. *Miradowo*, *Rywałd* (1)

Nieradz, cz. wsi HANKI, dawniej wś, pil., gm. Mirosławiec: [*Nieradz*] 1618 HWal 337; *Nierosen* 1677 Schmitt 248; *Nieroz*a, niem. *Nierosen*, wś 1875 WM 24; *Nieróża* al. *Nieroz*a, *Nierzeszyn*, niem. *Nierosen*, wś 1886 SG VII 109; *Nierosen*, poln. *Nieroz*a, *Nierzeszyn* 1912 Bär 83; *Nierosen* — *Nieradz*, -dza, *nieradzki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Nieradz* — *Nierosen*, os. 1951 Rosp 206; *Nieradz* 1952 UW 205; *Nieradz*, -dza 1981 WUN II 532. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Nierasz*, dziś *Nieradzino Duże* i *Małe*, por. *Nyrocze* (1314) KW II 311, *Nyrese* oder *Nyrosse* 1314 Schmitt 248, *Nyroszen*, *Nyrosen* 1402–08 SHGPn III 277, ta zaś niejasna. Nazwa niem. *Nierosen* jest fonetyczną substytucją tej nazwy. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. w formie *Nieradz*. Notowana w SG postać *Nieróża* jest spolonizowaną formą zgermanizowanej n. *Nierosen*, z adideacją niem. *Rose* do pol. *róża*. Przejściowo też polonizacja n. jako *Nierzeszyn*. Lit.: SHGPn III 277. BCz

Nieradza, przys., dawniej wś, ziel., gm. Żagań, 8 km na póln.-wsch. od Żagania: *Charlottenthal*, kol. 1845 K 330; *Charlottenthal* 1941 Wrzosek 36; *Charlottenthal* — *Nieradza*, -dzy,

nieradzki 1948 MPol XXV nr 14; *Nieradza* — *Charlottenthal*, wś 1951 Rosp 206; *Nieradza*, -dzy 1981 WUN II 532. — Nazwa niem. *Charlottenthal* od n. os. *Charlotte* Gott 144 + *Tal* 'dolina'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nieradza*. Lit.: SNGŚl VIII 143. JCh

Nierki zob. *Mierki*

Nierodki zob. *Mirotki*

Nierodzim, cz. Ustronia, dawniej wś, biel.: von *Nerodzim* 1439, z *Nyerodziema* 1445, von *Nerodin* 1448, *Nierodzim* 1592, na *Nierodynie*, na *Nierodime*, *Nerodima* 1600, na *Nierodzymie* 1603, na *hornim Nierodimie* 1637 Mrózek 124; *Nierodzin* 1652, *Nierodzim* 1687/88 J II 30, 584; *Nierodzim* 1729, *Nierodim*, *Nierodzim* 1765, *Nerodzim*, *Nierodzim* 1836 Mrózek 125; *Nierodzim*, wś 1886 SG VII 109; *Nierodzim*, wś 1921 Sk XII 5; *Nierodzim*, wś 1967 SM 743; *Nierodzim*, -mia 1981 WUN II 532. — Nazwa od n. os. **Nierodzim* (por. *Nieroda* SSNO IV 54: *nie rodzić*, z suf. -im), z suf. -j-*n*. Okresowo z członem odróżniającym od przym. *horny* 'górný'. Lit.: SNGŚl VIII 143; Mrózek 124–5; BorGŚl 124. JCh

Nieroniki zob. *Jeroniki*

Nierosa zob. *Nieradz*

Nierosen zob. *Nieradz*

Nierosław zob. *Nierostowo*

Nierosławy zob. *Nierostowo*

Nierosna zob. *Nierośno*

Nierostau zob. *Nierostowo*

Nierostowo, wś, słup., gm. Konarzyny, 26 km na póln. od Człuchowa: *Nierostau* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Nierosław* — *Nierosławy* 1879 KętN 77; *Nierostowo*, niem. *Nierostaw* al. *Nierostow*, dawniej *Nierosławy*, niem. *Nierosław* 1886 SG VII 111; *Nierostaw*, früher *Nierosław* und *Nierostau* 1912 Bär 83; *Nierostowo* 1967 SM 743; *Nierostowo*, -wa, *nierostowski* 1972 UN 176, 24; gw. *nieřostow*¹⁴, *ńerostaw* Lor 69. — Nazwa *Nierostowo* ponowiona z n. jez., por. *Magna et Parva Nierzostowo* 1526 Matr V/2, nr 273, a ta od ap. *nierost*, też *mrzost* 'tarło u ryb; ikra' SW III 244, por. kasz. *ńieř* 'czas tarła' SGSych III 245, z suf. -owo. Współcześnie n. ma postać *Nierostowo*, choć powinna kontynuować poświadczone wcześniej *Nierzostowo*. Nazwa *Nierosławy* powstała na skutek błędnego odczytania przez Kętrzyńskiego n. *Nierostau* jako *Nierosław*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 105. WK

Nierośno, wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 6,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej:

We wsi *Nierosnej* 1693 SHGPd(CHAPWilno rkps nr 11556 k. 27v); *Nierosne* 1744 SDV 96; na odstępianie ... *Nierośna* 1754 HBon IV 59; *Nierosna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 7-10); *Nierosna* 1902 SG XV/2, 373; *Nierośno* 1921 Sk V 72; *Nierośno*, -na 1981 WUN II 533. — Nazwa może od *nie* + *rosnąć*, z suf. -na, -no, por. też *nierost* 'minerał, kopalina' SW III 328. EB

Nierotki zob. Mirotki

Nieroza zob. Nieradz

Nieróża zob. Nieradz

Nierwanice zob. Jerwonice

Nierwanie zob. Jerwonice

Nierybno, przys. Bartła Wielkiego notowany do 1967 r., dawniej wś, gdań., gm. Kaliska, 26 km na pld.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Nierybus* (!), wś (1686)1886 SG VII 110; *Nierybno* 1796-1802 MpSchröt IX; *Nierybno*, niem. *Nieribno*, folw. 1886 SG VII 110; *Nierybno* 1925 Krzep 78; *Nierybno* 1967 SM 743; gw. *nieribno*. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Nierybno*, por. *Nierybno Małe* i *Nierybno Duże* 1936-39 Ar 559. Nazwa jez. od *nierybie* 'jezioro' nieobfitujące w ryby', z suf. -no. Lit.: Górnowicz, PMT VII 50-1, 153; Borek, -nn- 153. WK

Niereszczyn zob. Nieradz

Niereszyno zob. Mierzyszyn

Nierzęcice zob. Nieżęcice

Nierzostowo zob. Nierostowo

Nierzychowice zob. Nieżychowice

Niesadna, wś, siedl., gm. Pilawa, 4 km na pln.-wsch. od Pilawy: *Niessadna* 1540 Czer 4 dod.; *Niessadne* (1565) Lumaz I 80; *Niesadne* 1576 ŻDz XVI 225; *Niesadna* 1617 Lumaz I 198; *Niesadna* 1783 MpPerMz; *Niesadna* 1827 Tabella II 45; *Niesadna* 1839 MpKwat V 5; *Niesadna* 1886 SG VII 111; *Niesadna* 1921 Sk IV 21; *Niesadna* 1952 UW 7; *Niesadna*, -ny, *niesadniański* 1971 UN 124, 17. — Nazwa od przym. *sadny* 'sadowy' SGPKar V 95, z negacją, określająca zapewne miejsce bez sadów. Lit.: Borek, -nn- 153. UB

Nieschawa zob. Nieszawa (2)

Nieschawa Hauland zob. Nieszawka (1)

Nieschwitz zob. Niebylczycze

Niesdrowitz zob. Niezdrowice

Niesewantz zob. Nieżywieć (2)

Niesewanz zob. Nieżywieć (3)

Niesiałowo zob. Niesiołowo

Niesiebad zob. Niesiebedy

Niesiebadowo (1), wś zaginiona, leżała koło Oksywia, gdań.: *Nebudowo* (!) 1245, *Sebandowo* 1249, *Sebandowo* 1295 Perl 79, 110, 475. — Nazwa zapewne od n. os. *Niesiebad* SSNO IV 54 (z negacją *Nie-* + *-sie-* + *-bad*, por. n. os. *Siemil*, *Wszebad*), z suf. -owo. Wtórnie *Siebadowo*, z elipsą *Nie-*. W najstarszym zapisie redukcja *-sie-*. Księżkowa odczytuje nazwę jako *Niebudowo*. Lit.: Księżkowa, PMT II 103. WK

Niesiebadowo (2), os. niezidentyfikowana, leżała może w okolicy wsi Obra i Kębłowo, ziel., gm. Wolsztyn: Ieroslao de *Nisbandowe* (1311)1525 KW II 287. — Od n. os. *Niesiebad*, z suf. -owo. ZZ

Niesiebedowice, wś, opol., gm. Korfantów, 4 km na pln.-zach. od Korfantowa: *Nessebandowitz* ok. 1300 CdSil XIV 103; *Niesdorff* 1679 J II 184; *Nesdorf*, polnisch *Nieschidowicz* 1783 Z II 35; *Niüßdorf*, *Nieschidowicz* 1845 K 453; *Nieszydowice*, niem. *Niessdorf*, wś 1886 SG VII 128; *Niüssdorf* — *Niesiebedowice*, -ic, *niesiebedowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Niesiebedowice* 1952 UW 247; *Niesiebedowice*, -wic 1981 WUN II 533. — Nazwa od n. os. *Niesiebad* SSNO IV 54, z suf. -owice. Nieckula i Rospond niesłusznie odczytują ją jako **Niezbadowice*. W źródłach pojawiają się także zapisy: *Nieschidowicz*, *Nieschidowicz*, które wydawcy SG czytają jako *Nieszydowice*, por. n. os. *Niesiedowicz* SSNO IV 54. Nazwa zniemczona jako *Niüssdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niesiebedowice*. Lit.: BorGŚl 178; BorOp 74; SNGŚl VIII 144; Nieckula, OSG I 108; Rospond, RKJWr I 54-5. JCh

Niesiebedy zob. Niesiebedy

Niesiebedy-Gorąca zob. Gorąca

Niesiebedy-Szroty zob. Niesiebedy

Niesiechowice, os. zaginiona, leżała do XV w. w pow. kruszwickim, stanowiła własność klasztoru w Strzelnie, bydż.: *Nieszechowicze* (1231) SHGKu (RBS 1v); *Nessechowicze* 1405, *Nessechowicze* 1411, *Nyessechowycze* 1459 Koz I 192. — Nazwa od n. os. **Niesiech* (od im. typu *Niesiebor*, *Niesiebad* SSNO IV 54), z suf. -owice. Lit.: Koz V 599. AG

Niesiekowo, os. niezidentyfikowana, w XIII w. leżała w pow. kaliskim, własność klasztoru ołobockiego: *Nesekowo* (1245)1748 KW I 206; *Niesiekowo* Koz V 71, VIII 75. — Nazwa może od n. os. **Niesiek* (: *siek* 'cios, raz, cięcie, plaga', z negacją), z suf. -owo, lub analogiczna do n. m. typu *Osiek*, *Przesieka*. Mniej prawdopodobne pochodzenie od n. os. **Niesek* (*Sek* SSNO V 41). ZZ

Nieścicin, wś, łódź., gm. Aleksandrów Łódzki, 2,5 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Nesseczino*, *Nesecino* 1388 Łęcz I nr 660, 1060; *Neseczino*, *Neseczino* 1389 Łęcz I nr 1302, 1471; *Nyeschyeczyno*, *Nyeschyeczyn* 1511–23 ŁLB II 379; *Niesieczino* 1576 ŻDz XIII 64; *Nieścicin* 1793 MpPerŁęcz; *Nieścicin* 1886 SG VII 112; *Nieścicin* 1921 Sk II 66; *Nieścicin*, -na 1981 WUN II 533; gw. *nieścińcin*, -na, *nieścińcki*. — Dawniej *Niesieczyno*, od n. os. **Niesieka* (: *nie siec*), z suf. -ino. Od XVIII w. *Nieścicin*, na skutek przejścia *č* > *ć* i nazalizacji. Lit.: SHGŁęcz II 5; Nieckula, -ov- 291. EB

Niesiobędy, cz. wsi Żbiki-Kierzki, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: *Nesebud* (1254)XV KMaz II 17; *Nyeschebanth* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 47); *Nyeszebanth* 1428 MkM I nr 697; in *Nyessyeband* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 91v); de *Nyesyabady* 1487, de *Nyessyebandy* 1488 SHGMz(Ep. 11, 62); de *Nyessyebandy* 1508 SHGMz(PT 1, 17); de *Nyessyabady* 1523 SHGMz(Ep. 204, 176v); *Niesiobędy Stara Wieś*, *Niesiebedy Śroty* 1567 ŻDz XVI 331; *Niesiobędy starawieś* 1827 Tabella II 45; *Niesiebedy* 1839 MpKwat IV 2; *Niesiobędy stara wieś* 1877 Zin I 415; *Niesiobędy (Stara Wieś)*, wś 1886 SG VII 113; *Niesiobędy*, wś 1967 SM 743; *Niesiobędy*, -będl, cz. wsi 1971 UN 123, 20. — Nazwa od n. os. *Niesiebud*//*Niesiebud* SSNO IV 54, pierwotnie z suf. -jb (*Niesiebudz*), później w l. mnogiej. W XVI w. *Niesiobędy-Stara Wieś* i *Niesiebedy-Szroty*, człon *Szroty* od n. os. *Szrota*, w l. mnogiej, por. Martinum *Srotha* de Nyesszebadi 1500 SHGMz(Ep. 16, 78). Zmiana *Niesiebedy* > *Niesiobędy* zapewne pod wpływem złożenia z interfiksem -o-. Lit.: AtMz 198; ZMaz 277. UB

Niesiolowicz zob. Niesiołowice (1)

Niesiołowice (1), wś, gdań., gm. Steżycza, 12 km na płn.-zach. od Kościerzyny: z *Niesiolowskiemu* 1565 Lupom 92; *Nieczułowicze* 1583, *Nieszułowice* 1599 Font I–III 29, 465; *Niesiołowice* 1682 Font V 156; *Niesiołowice* 1720 Font XVI–XIX 526; *Niesiolowicz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Niesiołowice*, niem. *Niesiolowitz*, *Nieslowitz* 1886 SG VII 113; *Niesiołowice*, niem. *Niesiolowitz* 1921 Sk XI 26, 82; *Niesiołowice*, -wic 1981 WUN II 533; gw. *nieśelővice*, *nieśelejce*, *nieśołowice*, *nieśołowice* Lor 69, także *nieśelőce*, do *nieśelőc*, *nieśelőcki*. — Od n. os. *Niesioł* (: *nieśeł*) RymSEN II 155, z adideacją do *Niesuł* SSNO IV 56, z suf. -owice. Odnotowana też forma *Nieczułowice*. Lit.: Siciński, OSG III 69. WK

Niesiołowice (2), wś, lub., gm. Józefów, 11,5 km na pld. od Opola Lubelskiego: *Niesiołowice* 1899 Cat 32; *Niesiołowice*, kol. 1902 Przew II 11; *Niesiołowice*, kol. 1921 Sk IV 84; *Niesiołowice* 1952 UW 147; *Niesiołowice*, -wic, *niesiołowski* 1970 UN 116, 19. IN

Niesiołowo, wś notowana do 1967 r., ciech., gm. Raciąż, 5 km na pld.-zach. od Raciąży: *Nesulouo* 1388 KkM 105; *Neszulowo* 1406 Płor nr 859; *Nyessulowo*, *Nesulowo* 1413 Płor nr 1970, 1983; *Niesulowo* 1578 ŻDz XVI 83; *Niesulowo* 1784 MpPerPł; *Niesiałowo* 1827 Tabella II 45; *Niesiołowo* 1886 SG VII 113; *Niesiołowo* 1921 Sk I 124; *Niesiołowo* 1967 SM 743. — Wcześniej *Niesulowo*, od n. os. *Niesuł* SSNO IV 56, z suf. -owo. Zmiana *Niesulowo* > *Niesiołowo* polega na palatalizacji i zmianie barwy samogłoski przed l. Odnotowano też formę *Niesiałowo*. Lit.: SHGPł 214; ZMaz 278. UW

Niesiołowice zob. Niesułowice (1)

Nieskórz, wś, ostrol., gm. Ostrów Mazowiecka, 11 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: in *Nevscvrzjme* (!) 1240 KMaz I 344; *Nyevskurze* 1446 SHGMz(AG 2042); *Nyewskurze* 1449 Pułt 315; *Nyewskvrze* 1477, *Nyeshkorze* 1514 SHGMz(Ep. 13, 102v i 7, 268); *Niewskorze* 1564 Pułt 369; *Nyewskurze* 1578 ŻDz XVI 395; *Nieskorz* 1783 MpPerMz; *Nieskurze* 1827 Tabella II 45; *Nieskurz* 1877 Zin I 415; *Nieskurz* al. *Nieskurze* 1886 SG VII 113; *Nieskórz* 1921 Sk V 63; *Nieskórz*, -rza, *nieskórski* 1971 UN 134, 14. — Dawniej zapewne **Niewskurzyni*, od n. os. **Niewskura*(a) (por. *wskurać*, *wskórać* daw. 'okrzepnąć, podźwignąć się, przyjść do siebie, stanąć na nogi; osiągnąć zamierzony cel' SEBor 712), z suf. -iny. Wtórnie *Niewskurze*, od tejsz n. os., z suf. -je. Forma *Nieskórz* powstała w wyniku maskulinizacji i uproszczenia grupy spółgłoskowej -wsk- > -sk-. Może jednak pierwotnie **Nieuskurzyni* (zob. niżej). Lit.: ZMaz 279; BańMorf 61. UB

Nieskurze zob. Nieskórz

Nieskurzów, dziś Nowy Nieskurzów i Stary Nieskurzów, dwie wsi, tarnob., gm. Baćkowice, 16 i 15,5 km na zach. od Opatowa: *Nyeshkvrzewo* (1329) KMłp II 268; *Niewskarzewo* (1399) CdP II 353; *Nyeshkvrzewo* (1419)XVI ZDM V 214; *Niewskurzewo* (1424) CdP III 385; *Niewskurzewo* (1441) KMłp IV 380; *Nyewskurzewo* 1447 ZDM III 215; *Nyewskurzewo* 1470–80 DB I 623; *Nyeshkurzewo* 1529 LR 361; *Nyeshkurzewo* 1564–65 Lusand 328; *Nieskurzewo* 1578 ŻDz XIV 189; *Nieskurzewo* 1787 Spis 395;

Nieskorzów 1827 Tabella II 45; *Nieskurzów* 1877 Zin I 415; *Nieskurzów* al. *Nieskórzów* 1886 SG VII 113; *Nieskurzów Nowy*, *Nieskurzów Stary* 1952 UW 121; *Nowy Nieskurzów*, -wego -rzowa, *Stary Nieskurzów*, -rego -rzowa, *nieskurzowski* 1966 UN 27, 6. — Może pierwotnie **Niewskurzewo*, zob. objaśnienie pod *Nieskórz*. Niewykluczone, że w nazwie kryje się n. os. **Nieskorz* (: *nie* + *-u-* + *-skor-*, por. psł. **skoriti*, stp. *skorzyć* 'śpieszyć się', też *skory* 'prędko, szybko'); n. z suf. -ewo, potem -ów. Forma *Mieskurzów* jest wynikiem gw. mieszania nagłosowego *M-/N-*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KSand 135; NaISand 129–30; Nieckula, -ov- 141. IN

Nieskórzów zob. *Nieskrabin*

Nieslabin zob. *Nieslabin*

Nieslowitz zob. *Niesiołowice* (1)

Nieslabin, wś, pozn., gm. Śrem, 5 km na płn. od Śremu: *Neslabino* 1395 Lek I nr 2037; *Nyeslabyno* 1423 Koz II 512; *Nyeslabyno* 1510 NKs 59; *Nyeslabino* 1578 ŻDz XII 210; *Nieslabino* 1674, *Nieslabin* 1789 MKI(ASK 74, 178 i Tab 47, 132); *Nieslabin* 1846 KsP 385; *Nieslabin* 1886 SG VII 113; *Nieslabin*, niem. *Nieslabin* 1921 Sk X 99, 148; *Nieslabin* 1952 UW 82; *Nieslabin*, -na 1981 WUN II 533; gw. *ńesyałin*, -ina, *ńesyałijski/ńesyałski*. — Nazwa od n. os. **Niesłaba*, **Niesłaby*, z suf. -ino, wtórnie -in, por. przym. *slaby*, n. os. *Oslab* SSNO IV 47 czasownik *osłabić*. Lit.: Nieckula, -ov- 291; Karaś, Onom II 269–70. ZZ

Niesław zob. *Unisław* (1)

Niesluchowo, wś, płoc., gm. Bodzanów, 19 km na pld.-wsch. od Płocka: *Nesluchowo* ok. 1240 KMaz I 345, przyp. 20; *Niesluchowo* 1570, *Niesluchowo* 1578 ŻDz XVI 126, 8; *Niesluchowo* 1784 MpPerPł; *Niesluchowo* 1827 Tabella II 45; *Niesluchowo* 1839 MpKwat III 3; *Niesluchowo* 1886 SG VII 114; *Niesluchowo* 1952 UW 26; *Niesluchowo*, -wa 1981 WUN II 533. — Nazwa od n. os. *Niesłuch* (: *nie* *śluchać*), może na określenie człowieka niesłyszającego, z suf. -owo. Do struktury n. os. por. n. os. typu *Niegłos* SSNO IV 40. Lit.: SHGPł 214. UW

Niesluchy, wś, ciech., gm. Sorów, 12 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Nesluchowo* (1414–25) 1456, *Nyesluchowo* (1436) 1456 SHGMz(MK 3, 87 i 187v); *Nyesluchowo* 1449, 1486 SHGMz(MK 6, 191v); *Nyesluchy* 1463 SHGMz(Ep. 9, 90); *Nyesluchi* 1474 SHGMz(Ep. 15, 85v); *Nyeslvcho-*

wo 1501 SHGMz(MK 18, 124); *Niesluchowo* 1567 ŻDz XVI 327; *Niesluchy* 1783 MpPerMz; *Niesluchy* 1827 Tabella II 45; *Niesluchy*, folw. 1886 SG VII 114; *Niesluchy*, wś 1902 Przew II 11; *Niesluchy* 1921 Sk I 25; *Niesluchy*, -luch, *niesluchowski* 1971 UN 123, 35. — Nazwa od n. os. *Niesłuch*, z suf. -owo; wtórnie od tejże n. os. w l. mnogiej, por. Petr *Nyesluchi* filii Mathiae de *Nyesluchowo* 1502 SHGMz(MK 18, 124). UB

Niesłusz (1), os. niezidentyfikowana, leżała być może koło Sulęcina, gorz.: *dux aliud castrum edificavit, Neslus*, in villa Gnewomiri (1267) XIV MPH III 35; *Neslucz* (1267) XIV–XV SHGPn III 277; *Nyesłusz* (1268) XV DO II 409. — Od n. os. *Niesłuch*, z suf. -ju. Osada leżała nad strugą o n. *Niesłusz*, dziś zwaną Samicą, por. *Nyeszluchi* 1513 SHGPn III 277, *Niesłusz* 1604 Koz VIII 75, która płynie przez Włostowo, Chwałkowo, Ciołkowo i Kiemlin i uchodzi do Rowu Polskiego. Być może śladem po osadzie jest leśniczówka o n. *Niesłusz* 1981 WUN II 533. Lit.: SHGPn III 277–8; PPozn 204. ZZ

Niesłusz (2), cz. Konina, dawniej wś: *Neslusch* 1407 Koz V 71; *Nyeslusz* 1511–23 ŁLB I 238; *Niesłusz* 1579 ŻDz XII 234; *Niesłusz* 1674 MKI(ASK 74, 164); na dobrach wsi *Niesłuszu* 1791 Koz V 72; *Niesłusz* 1827 Tabella II 45; *Niesłusz*, wś i folw. 1886 SG VII 114; *Niesłusz*, wś 1952 UW 71; *Niesłusz*, wś 1967 SM 744; *Niesłusz*, -sza 1981 WUN II 533; gw. *ńesłus*, -śa, *ńesłus*ski. ZZ

Niesłuszewo zob. *Niesłuszewo*

Niesnaschin zob. *Nieznaszyn*

Niesnaska, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Płatków*, ostrol., gm. Zabrodzie: z *Nieznaską* (1565) Lumaz II 148; *Nyesnaska* 1578 ŻDz XVI 409. — Nazwa od ap. (*niesnaska*) *niesnazka* 'zatarę, kłótnia' Sstp V 231. Wicę wymieniona jeszcze w rejestrze pogłównego z 1673 r., por. Lumaz II 148, przyp. 354. UB

Niesołowicz zob. *Niesiołowice* (1)

Niesporowice, wś, gorz., gm. Pelczyce, 7 km na pld. od Pelczyc: *Hasselbusch* 1337 SHGNM (Landb 27); *Hasselbusch* 1618 MpLub; *Hasselbusch* 1789 MpGillyPom; *Hasselbusch* 1833 MpUMbl 1564; *Hasselbusch* — *Niesporowice*, -ic, *niesporowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niesporowice* 1952 UW 211; *Niesporowice*, -wic 1981 WUN II 533. — Nazwa niem. *Hasselbusch* od *Hassel* 'leszczyna' i *Busch* 'krzak; zarośla'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Niesporowice*. BCz

Niespusza, dziś *Niespusza-Wieś* i *Nowa Niespusza*, dwie wsi, skiern., gm. Chaśno, 13 i 13,5 km na pln.-zach. od Łowicza: *Nyespuscha exempta* (1377)XVI, *Nyespusa* 1511/12 VisitGn 39; *Nyespusha*, *Nyespusha* 1511–23 ŁLB II 259, 260; *Niespuscha* (1531) VisitGn 678; *Niespusa* 1579 ŻDz XVI 206; *Niepusza* 1827 Tabella II 45; *Niespuszcza* 1839 MpKwat III 3; *Niespusza*, wś i folw. 1877 Zin I 415; *Niespusza* al. *Niespuszcza*, wś i folw. 1886 SG VII 114; *Niespusza*, *Niespusza Nowa* 1952 UW 94; *Niespusza-Wieś*, -szy Wsi, *Nowa Niespusza*, -wej -y, *niespuski* 1973 UN 44, 12. — Nazwa od n. os. **Niespuch* (: *nie spuchnąć*), z suf. -ja. Niewykluczone też pochodzenie n. m. od czasownika *spychać* 'sy-pać ziemię, formować'. Odnutowano też formę *Niespuszcza*. Lit.: SHGŁow II/2, 28. UW

Niessdorf zob. Niesiebedowice

Niestachowo zob. Niestachów (2)

Niestachowski Młyn zob. Niestachów (2)

Niestachów (1), wś, kiel., gm. Daleszyce, 10 km na wsch. od Kielc: *Nyestachow* (1390) Kkk II 143; *Nyestachow*, *Nyesthachow* 1470–80 DB I 474, II 458; *Nyesthachow* 1529 LR 24; *Niestachow* 1573 ŻDz XIV 277; *Niestachow* 1787 Spis 396; *Niestachów* 1827 Tabella II 45; *Niestachów* 1886 SG VII 114; *Niestachów* 1952 UW 114; *Niestachów*, -cho-wa, *niestachowski* 1966 UN 23, 63. — Od n. os. *Niestach* (: n. os. *Stach*, z negacją) SSNO IV 55, z suf. -ów. Lit.: KSand 135; KopKiel 194; Nieckula, -ov- 141. IN

Niestachów (2), cz. Poznania, dawniej wś, później zapewne tylko młyn: *villas ... Nyestachow* (!) (1253)1298 KW I 286; *Nyestachovvo* (1292)1523, in *Nestachovo* 1343 KW II 61, 557; *Nesthachow* 1407 SHGPn(AAP AC 2, 86); *Nestachowsky Mlin* 1407 SHGPn III 278; cum molendino *Niestachow* 1572 Koz II 13; *Niestachow* 1576 SHGPn III 278; *Niestachow*, wś miejska 1598 LuPozn 41–2; mol. *Niestachowski* 1695 Koz II 513; *Niestachów*, -chowa 1966 UN 93, 5. — Nazwa od n. os. *Niestach*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Lit.: SHGPn III 278; PPozn 205; Nieckula, -ov- 141. ZZ

Niestępowo (1), dziś *Niestępowo Włościańskie* i *Nowe Niestępowo*, dwie wsi, ciech., gm. Pokrzywnica, 5,5 i 7 km na pld. od Pułtusk: *Nyewsthanpowo* (1377)XV KkM 87; *Niewstempowo* 1451 HMil 66; *Nyewstapowo* 1464, *Nyestapow* 1477 SHGMz(Ep. 9, 119 i 13, 86v); *Nyewstapowo* 1494 SHGMz(Z 16, 360v); *Niesta-*

pow 1518 SHGMz(MK 32, 16v); *Niestępow* 1576 ŻDz XVI 315; *Niestępowo* 1783 MpPerMz; *Niestępowo* 1827 Tabella II 45; *Niestępowo*, wś 1886 SG VII 116; *Niestępowo*, wś i folw. 1902 Przew II 11; *Niestępowo Nowe*, *Niestępowo Włościańskie* 1952 UW 32; *Niestępowo Włościańskie*, -wa -kiego, *Nowe Niestępowo*, -wego -wa 1981 WUN II 533, 572. — Dawniej *Nieustępowo*, od n. os. *Nieustęp* (: *nie ustąpić*) SSNO IV 58, z suf. -owo. Wtórnie *Niestępów*, *Niestępowo* na skutek zani-ku -u- w śródgłosie. Lit.: ZMaz 278. UB

Niestępowo (2), wś, gdań., gm. Żukowo, 15 km na wsch. od Kartuz: *Lichtenvelt*, dopisek *Nestampow vor Lichtenvelt* genant (1338)1394 Pr-Ur III 145; *Lichtenveld*, *Lichtevelde* (1349)XIV Pr-Ur IV 397; *Nestempaw* 1402–15 Krie 100; *Nestempaw* 1438 GZ 129; *Nestenpo* 1457 Matr I nr 424; *Nyestampowo* 1534 Inwwloc 113; *Nestempol* 1570 ŻDz XXIII 248; *Lichtenfeld*, *Niestempowo* 1682 Font V 91, 92; *Niestempowo* 1749 Font XVI–XIX 137; *Lichtenfeld* 1764 Font XXXIV 288; *Nestempohl*, *Lichtenfed* 1796–1802 MpSchröt IX; *Niestępowo*, niem. *Nestempohl*, *Nestempohl*, dawniej *Lichtenfeld* 1886 SG VII 116; *Lichtenfeld*, *Niestępowo* (*Nestempohl*) 1925 Krzep 61, 78; *Niestępowo* 1952 UW 191; *Niestępowo*, -wa 1981 WUN II 533; gw. *niestqpowo* Lor 69, też *niestqevze*. — Nazwa niem. *Lichtenfeld* od *licht* 'jasny, nieporożnięty' i *Feld* 'pole', utrwalona później jako n. folwarku. Późniejsza n. pol. *Niestępowo* od n. os. **Niestęp* (por. n. os. *Nieustęp* SSNO IV 58), z suf. -owo. Substytucja niem. *Nestempohl* z adiacją końcowych sylab do *Pohl* 'staw'. Lit.: Kęsikowa, PMT II 105. WK

Niestępowo zob. Nienalty-Niestępowo

Niestępowo Nowe zob. Niestępowo (1)

Niestępowo Włościańskie zob. Niestępowo (1)

Niestępów zob. Niestępowo (1)

Niestkowice zob. Nieszkowice (3)

Niestkowo, wś, słup., gm. Ustka, 7 km na pld.-wsch. od Ustki: *Neztic* (1227) PU I 302; *Necekono*, *Necekoie* (1282) PU II 477; *Naskow* (!) 1618 MpLub; *Nesekow* 1628 RzDuma I 68; *Nesekow* 1789 MpGillyPom; *Nesekow* 1885 SG VI 957; *Nesekow* — *Niestkowo*, -wa, *niestkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niestkowo*, -wa 1981 WUN II 533. — Na podstawie zapisów historycznych n. można odczytywać jako **Nieścice*, od n. os. *Niesta* (: *nie stać*) SSNO IV 55, z suf. -ice; por.

n. *Nieszczycze*. Później *Niestków*, od n. os. *Niestek* SSNO IV 55, z suf. *-ów*, *-owo*. Nazwa niem. *Ne-sekow* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. W zapisie *Necekono* pomieszczenie *-u-* i *-v-*. Według Lorenza n. pierwotnie brzmiała **Něžikovo* lub **Něžikova*, od n. os. **Něžiki* lub **Něžik*. Nazwa *Niestkowa* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 79; RzDuma I 68; Iwicki, PMT XI 79.

BCz

Niestoja, wś, ciech., gm. Działdowo, 6,5 km na płn.-zach. od Działdowa: *Nestey* (1350) XVI, *Nersteye* (XVI) PrUr IV 553; *Neostoy* 1449 HAPr V 97; *Nesten* 1437 GZ 83; *Neostoy* 1536–37 HAPr V 97; *Niestoi* 1784 MpPerPl; *Niestoy* 1789 Goldb I 147; *Nyostoy* 1796–1802 MpSchrö XXII; *Niestoy* 1820 Wald 212; *Niestoja*, w dokumentach *Nestoy*, *Neostoy*, *Anastoy* 1882 KęŁ 314; *Niestoja*, niem. *Niestoy* al. *Nyostoy* 1886 SG VII 116; *Niestoja* (*Niestoy*) 1925 Krzep 78; *Niestoja* 1952 UW 177; *Niestoja*, *-toi* 1981 WUN II 533. — Nazwa od n. os. *Niestoj* (: *nie stać*, *stoję* *Stoj(i)gniew* SSNO V 210) SSNO IV 55. Wtórnie zmiana paradygmatu na żeński. Zapis *Anastoy* zawiera łac. przyimek *a* 'z, od', co znaczący 'z, od *Niestoi*'. RP

Niestojemie zob. **Niestum**

Niestojmie zob. **Niestum**

Niestojuszewo zob. **Niestuszewo**

Niestom zob. **Niestum**

Niestoszewo zob. **Niestuszewo**

Niestowe zob. **Mistów**

Niestoy zob. **Niestoja**

Niestronno, wś, bydł., gm. Mogilno, 9,5 km na płn.-zach. od Mogilna: *Nestronno* 1335 KW II 470; *Nestronno* 1408 KW V 141; *Nestronno* 1414 AC II nr 27; *Nyesthronno* 1511–23 ŁLB I 171; *Niestronno* 1580 ŻDz XII 151; *Niestronno* 1802–03 MpGillyPr; *Niestronno* 1886 SG VII 116; *Niestronno* 1921 Sk X 50; *Niestronno* 1952 UW 53; *Niestronno*, *-na*, *niestroiński* 1972 UN 181, 13; gw. *niestrono*, *-na*, *niestruński*. — Nazwa może od n. jez. *Niestronno* pod Koronowem, por. *Nestronno* 1335 KW II 470, in lacu *Niestronno* 1766 Koz V 72, a ta od przym. **stronny* (: *strona*) lub od wieloznacznego ap. *strona* m.in. 'zbocze, okolica, część majątku' Sstp VIII 469–72, z suf. *-no*, określała ustronne miejsce. Por. też *stronne* 'danina składana w postaci mięsa wieprzowego, zwanego stroną' Sstp VIII 472. Może to również n. opozycyjna w stosunku do n. pobliskiej wsi *Stronno*, z negacją. W formie gw. po-

świadczone przejście *-oN-* > *-uN-*. Lit.: Koz I 192, V 72; Borek, *-u-* 154, 226. ZZ

Niestum, wś, ciech., gm. Ciechanów, 4 km na płn. od Ciechanowa: *Stovme* [*Stoyme*] 1240 KMaz I 344; <et *Nyestoni(s)*> 1429 MkM II nr 135; mansos Przedwogewskye, *Nyestonskye* (1436) 1456, *Nyestom* 1437 SHGMz(MK 3, 185 i 6, 37); de *Nyestomy* (1438) 1470, *Nyestunye* (1438) 1456 SHGMz(MK 5, 132a i 3, 221v); *Nyestom* 1446, 1468 SHGMz(MK 5, 91v); *Nyesthomy* 1460, 1491 SHGMz(MK 6, 261v); *Niestoiemie* 1567, *Niestoiemie* 1573 ŻDz XVI 323; *Niestunie* 1783 MpPerMz; *Niestunnie* 1827 Tabella II 45; *Niestui* 1877 Zin I 415; *Niestum* al. *Niestunie* 1886 SG VII 116; *Niestui* 1902 Przew II 11; *Niestum* 1921 Sk I 21; *Niestum*, *-mia*, *niestumski* 1971 UN 123, 7. — Nazwa zapewne od n. os. **Niestoin* (: *Stojinir* SSNO V 213), z suf. *-je*, *-ji* oraz zanikiem *-i-*; por. też prus. n. os. *Nestome* TAP 70. W formach *Niestunie*, *Niestunie*, *Niestunnie*, *Niestui* przejście *-oN-* > *-uN-* oraz mazowiecka zmiana gw. *-u-* > *-i/-mi-*. Lit.: ZMaz 278. UB

Niestuszewo, wś, włoc., gm. Nieszawa, 5 km na pld.-wsch. od Ciechocinka: *Nestoysewo* 1250 Kuj 187; *Nestoschewo* 1419 Koch nr 1040; *Nyestuszewo* 1489 Lupbrz 166; *Niestzhuschewo* 1527 Vlad XI 10; *Niestuszewo* 1583 ŻDz XII 249; *Niestuszewo* 1604 Inwwłoc 6; *Niestuszewo* (!) 1827 Tabella II 45; *Niestuszewo* 1877 Zin I 415; *Niestuszewo* (mylnie *Niestuszewo* zwane) 1886 SG VII 116; *Niestuszewo*, *-wa*, *niestuszewski* 1971 UN 172, 17. — Dawniej *Niestojuszewo* lub *Niestoszewo*, od n. os. **Niestojusz* (od n. os. *Stojusz* : *Stojgniew* SSNO VI 401, z negacją) lub od n. os. **Niestosz*, por. comes *Nestos* 1177 Koz V 72, z suf. *-owo*. Od XV w. postać wtórna *Niestuszewo*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 141. AG

Niestwiastowo zob. **Nieświastów**

Niesulice, wś, ziel., gm. Skąpe, 10 km na pld.-zach. od Świebodzina: *Blankensee* 1679, *Blankensee* 1687/88 J III 265, 651; *Blankensee* 1822 MpUMbl 2055; *Blankensee* — *Niesulice*, *-ic*, *niesulicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niesulice*, *-lic* 1981 WUN II 533. — Nazwa niem. *Blankensee* od n. os. *Blank*, *Blanke* Gott 116 lub od ap. *blanc* 'biały, błyszczący, czysty' + *See* 'jezioro'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niesulice*. JCh

Niesulów, wś, częst., gm. Gidle, 10 km na pld.-wsch. od Radomska: *Niesulów* 1827 Tabella II 45; *Niesulów* 1877 Zin I 415; *Niesulów* 1886 SG VII 117; *Niesulów* 1902 Przew II 11; *Niesulów* 1921 Sk

II 84; *Niesulów*, -łowa, *niesulowski* 1972 UN 48, 34. — Nazwa od n. os. *Niesul* SSNO IV 56 (od n. os. typu *Sulimir*, *Sulislaw*, z negacją), z suf. -ów. W XX w. utrwaliła się postać *Niesulów*. EB

Niesulków, dziś *Niesulków* i *Niesulków-Kolonia*, dwie wsi, łódz., gm. Stryków, 2 i 3,5 km na pld.-wsch. od Strykowa: *Nesulcou*, *Nesulcow* 1281 Kuj 217, 218; *Nesulcowo* (1332) SHGŁęcz II 6; *Nyesulkow* (1342–74) XV DB I 288; *Niesulkowo* (1361) XVI–XVII SHGŁęcz II 6; *Nessulkowo* 1399 Łęcz I nr 5930; *Nyesulcowo* 1427 CdP II 440; *Nyesulkow* 1511–23 ŁLB II 402; *Niesulkow* 1576 ŻDz XIII 90; *Niesulków* 1827 Tabella II 45; *Niesulków*, wś, os., folw. 1886 SG VII 117; *Niesulków*, wś 1902 Przew II 11; *Niesulków*, wś, *Niesulków*, kol. 1952 UW 88; *Niesulków*, wś 1967 SM 744; *Niesulków*, -kowa, *Niesulków-Kolonia*, -kowa -nii 1981 WUN II 533. — Nazwa od n. os. **Niesulek*, *Niesulka* SSNO IV 56, z suf. -ów, też -owo. Lit.: SHGŁęcz II 6; Nieckula, -ov- 141. EB

Niesulowa Łąka zob. *Niesulowo-Wieś*

Niesulowice (1), wś, kat., gm. Olkusz, 9 km na pln.-wsch. od Trzebini: *Nyesulowicze* 1446 SHG-Kr(TerrCrac 150, 287); *Nyeschulowicze* 1453 Hel II nr 3513; *Nyesulowicze* 1470–80 DB II 45; *Nyeszulowicze* (!) 1490 ŻDz XV 434; *Nyessulowicze* 1529 LR 322; *Nieszulowicze* 1564 Lukrak II 75; *Niesulowice* 1581 ŻDz XIV 36; *Niesulowice* 1680 Rej 38; *Niesulowice* 1787 Spis 363; *Niesiulowice* 1827 Tabella II 45; *Niesulowice miejskie*, *Niesulowice szlacheckie* 1877 Zin I 415; *Niesulowice*, *Niesulowice Szlacheckie* 1839 MpKwat IV 5; *Niesulowice Miejskie* i *N. Szlacheckie*, wś 1886 SG VII 117; *Niesulowice Miejskie*, *Niesulowice Szlacheckie* 1921 Sk III 75; *Niesulowice* 1952 UW 271; *Niesulowice*, -wic, *niesulowicki* 1964 UN 11, 117; gw. *ńesuoŭice*/*ńesuoŭice*, -ic, *ńesuoŭski*. — Nazwa od n. os. *Niesul* SSNO IV 56, z suf. -owice. Zmiana *Niesulowice* > *Nieszulowice* spowodowana dążeniem do uniknięcia mazurzenia. Odnotowano też formę *Niesiulowice*, ze zmianą s > ś. Przejściowo n. zestawiona; członów odróżniające od przym. *miejski*, *szlachecki*. Lit.: RKrak 113. IN

Niesulowice (2), wś, wroc., gm. Milicz, 3 km na pld.-wsch. od Milicza: *Nesulowicze* 1358, *Nesalowicze* 1358 GrMark II 32, 35; *Neßelwiz* 1789 Z VII 415; *Nesselwitz* 1845 K 429; *Nesselwitz*, wś i dobra 1885 SG VI 957; *Nesselwitz*, *Pokrzywnica* 1941 Wrzosek 14; *Nesselwitz* — *Niesulowice*, -ic, *niesulowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niesulowice*,

-wic 1981 WUN II 533. — Nazwa zniemczona jako *Nesselwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niesulowice*. Lit.: SNGŚI VIII 144; Borek, *Studia Polonistyczne* XIV–XV 58. JCh

Niesulowice zob. *Niesiołowice* (1)

Niesulowice Miejskie zob. *Niesulowice* (1)

Niesulowice Szlacheckie zob. *Niesulowice* (1)

Niesulowo zob. *Niesiołowo*, *Niesulowo-Wieś*

Niesulowo-Pach, wś, ostrol., gm. Krasnosielec, 21 km na zach. od Ostrołęki: *Pach* 1886 SG VII 807; *Pach* 1921 Sk I 74; *Niesulowo-Pach* 1952 UW 14; *Niesulowo-Pach*, wś 1967 SM 744; *Niesulowo-Pach*, -wa -chu, *pachowski* 1971 UN 129, 7. — O członie *Niesulowo* zob. niżej; człon drugi od ap. *pach* 'miejsce w lesie, gdzie wyrabują drzewa' SW IV 2. UB

Niesulowo-Wieś, wś, ostrol., gm. Krasnosielec, 21,5 km na zach. od Ostrołęki: *Dux dedit* 12 mansos *Nyesulowalanka* nuncupatos cum utraque parte rippaque fluvii Rusz 1474 SHGMz(MK 6, 61); *Nyesulowo* 1476 SHGMz(Ep. 13, 7v); *Svlewo* 1479, 1494 SHGMz(MK 6, 306); *Nyesulowo* 1484 SHGMz(Ep. 10, 353); *Niesulow* 1567 ŻDz XVI 348; *Niesulowo* 1827 Tabella II 45; *Niesulów* 1839 MpKwat IV 1; *Niesulowo*, wś i folw. 1886 SG VII 117; *Niesulowo* 1952 UW 14; *Niesulowo-Wieś*, -wa -Wsi, *niesulowski* 1971 UN 129, 7. — Dawniej *Niesulowa Łąka*, od n. os. *Niesul*, z suf. -owa + *łąka*. Wtórnie *Niesulowo* — elipsa członu *łąka* i zmiana rodzaju. Forma *Sulewo* powstała na skutek fałszywej dekompozycji (*Nie-sulewo*). Współcześnie do n. dodano człon *Wieś*. UB

Niesulów zob. *Niesulowo-Wieś*

Nieswenz zob. *Nieżywieć* (2)

Nieswiastowice zob. *Nieświastowice*

Nieszawa (1), dziś *Nieszawa* i *Kolonia Nieszawa*, dwie wsi, lub., gm. Józefów, 17 km na pld.-zach. od Opola Lubelskiego: *Maschow* 1409 SHG-Lu III 159; inter ... villas *Moschow* (!) 1425 ZDM II 44; *Mazou* 1426, *Meschow* 1429, *Myschowa* 1442 SHGLu III 159; *Messow*, *Missow* (!) 1448, *Meschow* 1449 LKP 30, 31, 41; *Nyeschow* 1458, *Myeschow* 1459, *Maszawa* 1466, *Nyeschowo* 1469 SHGLu III 159; *Myeschow* 1470–80 DB II 556; *Nyessowa* 1529 LR 34; *Nyessowa* 1531 ŻDz XIV 375; *Nieszawa* 1626 RPobLu 101; *Niszawa* 1674 RPgl 79; *Nieszawa* 1676 ŻDz XV 43a; *Nieszawa* 1787 Spis 443; *Nieszawa*, wś i folw. 1886 SG VII 126; *Nieszawa*, wś i kol. 1921 Sk IV 84; *Nieszawa*, *Nieszawa*, kol. 1952 UW 147; *Nieszawa*, wś i kol. 1967 SM 744;

Nieszawa, -wy, *nieszawski*, *Kolonia*, -nii, cz. wsi *Nieszawa* 1970 UN 116, 6; *Nieszawa*, -wy, *Kolonia Nieszawa*, -nii -wy 1981 WUN II 533, 122. — Dawniej *Maszów*, od n. os. *Masz* SSNO III 416, lub *Mieszów*, od n. os. *Miesz* (: *Miesław*, *Miecisław*) SSNO III 476, z suf. -ów. Zapis *Moszów* zapewne zniekształcony. Już w XV w. obserwujemy wahanie *M-/N*, które spowodowało zmianę *Mieszów* > *Nieszów*, por. n. m. *Niedźwiada*/*Miedźwiada*, *Niemce*/*Mience*. W XVI w. zmiana rodzaju męskiego na żeński: *Nieszów* > *Nieszowa*, a od XVII upowszechniła się forma *Nieszawa*, z hiperpoprawną zmianą samogłoski sufiksальной 'o' > 'a'. Forma *Nieszawa* związana z gw. wymową *e* jak *i*. Człon pierwszy w n. zestawionej drugiej wsi, powstałej w w. XX w wyniku podziału *Nieszawy*, od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 159–60; KosLu 68; Karpluk, Onom VII 84–98.

IN

Nieszawa (2), wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 8 km na pln. od Murowanej Gośliny: *Meszewo* 1388 Lek I nr 472; *Messzewo* 1402 KZPozn nr 1045; *Messewo* 1418 SHGPn III 116; *Myesszewo* (1423) 1488–92 NKs 39; *Myeschew* 1452, *Myesche* 1456 SHGPn III 116–7; w *Myesckewie* 1462 SHGPn (PG 6, 155v); *Myszewo* (!), *Myechowo* (!), 1462 SHGPn III 117; *Myeschevo* 1510 NKs 39; *Meschevo* 1520, *Mieschevo* alias *Nieschevo* 1577 SHGPn III 117; *Mieszewo* 1580 ŻDz XII 3; *Mieszawa* 1789 PPozn 188; *Nieszawa* 1846 KsP 283; *Nieszawa* 1886 SG VII 126; *Nieszawa*, niem. *Nieschawa* 1921 Sk X 59, 148; *Nieszawa* 1952 UW 76; *Nieszawa*, -wy 1981 WUN II 533; gwarowej. *ńešava*, -avy, *ńešaski*. — Dawniej *Mieszewo*, od n. os. *Miesz* SSNO III 476, z suf. -ewo, też -ew, -owo. Forma *Mieszawa* jest rezultatem hiperpoprawnego przejścia 'e' > 'a' na tle gw. wymowy. Zmiana *Mieszawa* > *Nieszawa* dokonała się zapewne w wyniku asymilacji spółgłoski wargowej *m*-sz. Rozwadowski tłumaczy zmianę nagłosowego *M̃*- > *Ñ*- dysymilacją *m̃*-w > *ñ*-w. Nieuzasadniony wydaje się pogląd Karpluk, że przyczyną zmiany był wpływ n. miasta *Nieszawa* na Kujawach. Lit.: SHGPn III 116–8; PPozn 188; Nieckula, -ov- 131; Karpluk, Onom VII 84–98; Rozwadowski, Historyczna fonetyka (w:) *Gramatyka języka polskiego*, Kraków 1923, 83–98. ZZ

Nieszawa (3), mto, włoc.: oppidanus de *Nowaneschowa* 1429 AC III nr 501; opidum nostrum *Novanyeschova* 1460 CdP II 923; civitate *Niszensi* 1472 Matr I nr 958; *Nowa Nyeschawa* 1489 Lupbrz

113; oppidum *Nyeszoviense* 1501 Matr III nr 61; miasto *Nieschawa*, *Nieschowa*, w *Nieschewey* 1564–65 Luwlkp II 263, 264; *Nieszewa* 1628–32 Luwlkp III 118; *Nieszawa* 1796 PerOpis IX; *Nieszawa* 1827 Tabella II 46; *Nieszawa*, właściwie *Nowa Nieszawa*, mto 1886 SG VII 123; *Nieszawa*, mto 1902 Przew II 12; *Nieszawa*, -wy, *nieszawski* 1971 UN 172, 14. — Dawniej *Nowa Nieszawa*. Miasto powstało po 1460 r. na terenie zaginionej wsi *Rozkidalino* w wyniku przesiedlenia mieszkańców ze *Starej Nieszawy*, dziś *Nieszawka* (2). Nazwa ponowiona z członem odróżniającym od przym. *nowy*. O przyczynach nowej lokalizacji zob. *Nieszawka* (2). Lit.: Karpluk, Onom VII 84–98; RospSEMIG 247–8; RymNmias 161. AG

Nieszawka (1), wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 9 km na pln.-zach. od Murowanej Gośliny: *Nieszawskie Olędry* 1723 Rusiński 137; *Nieszawer Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Nieszawa Ol.* 1846 KsP 283; *Nieszawskie olędry* 1886 SG VII 126; *Nieszawka*, niem. *Nieschawa Hld.* 1902 MycPn 96; *Nieszawka*, niem. *Nieschawa Hautland* 1921 Sk X 57, 148; *Nieszawka* 1967 SM 744; *Nieszawka*, -ki 1981 WUN II 533. — Początkowo n. zestawiona *Nieszawskie Olędry*; człon pierwszy od n. wsi *Nieszawa* (2), człon drugi od ap. *olędry*, nawiązujący do osadnictwa holenderskiego, zob. *Holendry* (1). Na początku XX w. n. uległa uniwerbizacji przy użyciu suf. -ka.

ZZ

Nieszawka (2), dziś *Mała Nieszawka* i *Wielka Nieszawka*, dwie wsi, tor., gm. Wielka Nieszawka, 5,5 i 8 km na pld.-zach. od Torunia: *Nissle*, *Nissueca* 1230 PrUr I/1, 56; de *Nessou* 1258 Koz I 192; *Nesow* 1271 Perl 202; *Nessouw* 1343 VPn III 53; *Nedirnissow* und *Obrinessow* 1414 MT 400; castrum *Nyessowiense* quod *Dybow* ... 1512, *antique Nieschoviae* seu *Diboviae* quoe nunc nomine *Podgorze* appellatur 1555 Koz I 192; *Nieszawa*, *Nieszewka* ad castrum *Diboviense* 1583 ŻDz XII 254; *Nieszewka Wielka* i *Mała* 1616–20 Luwlkp I 300; *Nieszewka Wielka* i *Mała* 1628–32 Luwlkp III 145; *Nieszawka wielka* i *mała* 1661 Koz I 193; *Niecczawka* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nieszawa*, niem. *Gross Nessau* al. *Gross Niszewken*, *Nieszawka*, niem. *Klein Nessau* i *Niszewken* 1886 SG VII 126; *Mała Nieszawka*, *Wielka Nieszawka* 1952 UW 58; *Mała Nieszawka*, *Wielka Nieszawka*, -iej -ki, *nieszawkowski* 1972 UN 187, 18. — Dawniej *Nieszów*, *Nieszowa*, od n. os. *Niesz* (: *Niegostaw*) SSNO IV 56, z suf. -ów, -owa. Pierwsza wzmianka, pocho-

dząca z XIII w., dotyczy zamku krzyżackiego położonego na terenie dzisiejszej Małej lub Wielkiej Nieszawki (rozbieżność zdań historyków), na lewym brzegu Wisły, poniżej Torunia. Na mocy pokoju mielnickiego w 1422 r. Krzyżacy zostali zobowiązani do zburzenia zamku, co nastąpiło w latach 1423–24. W tym samym czasie u podnóża polskiego zamku Dybów, leżącego naprzeciw Torunia, powstaje osada zwana również *Nieszawa* (*Stara Nieszawa*) lub obocznie *Dybów*, od n. zamku, zob. *Dybów* (5). Osada ta zaczęła konkurować w handlu z Toruniem, co spowodowało konflikt z miastem i w efekcie zniszczenie Nieszawy. Ludność na mocy dokumentu królewskiego została przeniesiona po 1460 r. w górę Wisły, na miejsce zaginionej wsi Rozkidalino, nowe miasto nazwano *Nową Nieszawą* (dziś *Nieszawa* (3)), tymczasem naprzeciw Torunia odrodziła się zniszczona osada, której mieszkańcy ze względu na wylewy Wisły przenieśli się na miejsce wyżej położone, zwane *Podgórzem* (dziś *Podgórz* (3)). Dzisiejsze wsi Wielka i Mała Nieszawka leżą na terenie pierwszego zamku krzyżackiego. Deminutywne formy n. wprowadzone w celu odróżnienia od n. miasta *Nieszawa*. Niemieckie odpowiedniki n. są substytucjami fonetycznymi n. polskich, z kalkami członów odróżniających. Lit.: Guldón, Powierski, Podział administracyjny Kujaw i ziemi dobrzyńskiej, 81; Karpluk, Onom VII 84–98; RospSEMIG 247; Ry-mNmiast 160–1. AG

Nieszawka Mała zob. *Nieszawka* (2)

Nieszawka Wielka zob. *Nieszawka* (2)

Nieszawskie Olędry zob. *Nieszawka* (1)

Nieszczyce, wś, legn., gm. Rudna, 16 km na pld.-zach. od Góry: *Nesticz* ok. 1300 CdSil XIV 163; *Niswiz* 1670, *Nieswitz* 1679 J III 115, 135; *Niswitz* 1679, villa *Nistitz* 1687/88 J III 194, 497; *Nistiz* 1791 Z X 422; *Nistitz* 1845 K 451; *Nistitz*, wś 1886 SG VII 159; *Nistitz*, *Niścice* 1941 Wrzosek 24; *Nistitz* — *Nieszczyce*, -yc, *nieszczycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieszczyce*, -czyc 1981 WUN II 533. — Dawniej zapewne **Nieścice*, od n. os. *Niesta* SSNO IV 55, z suf. -ice. Nazwa zniemczona jako *Nistitz*, *Niswitz*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nieszczyce*. Lit.: SNGŚI VIII 144; Malec, Polonica I 272; Borek, Studia Polonistyczne XIV–XV 58. JCh

Nieszewa zob. *Nieszawa* (3)

Nieszewice zob. *Niszczewice*

Nieszewka zob. *Nieszawka* (2)

Nieszewka Mała zob. *Nieszawka* (2)

Nieszewka Wielka zob. *Nieszawka* (2)

Nieszewo zob. *Nieszawa* (2)

Nieszki, wś, suwał., gm. Bakalarzewo, 11,5 km na wsch. od Olecka: *Nieszki* 1827 Tabella II 46; *Nieszki* 1877 Zin I 415; *Nieszki* 1886 SG VII 127; *Nieszki* 1921 Sk V 88; *Nieszki* 1952 UW 172; *Nieszki*, -szek 1981 WUN II 534; gw. *ńeški*, *ńešk*/*ńieški*, *ńiešk*, *ńeškofski*/*ńieškofski*. — Nazwa od n. os. *Nieszek*, *Nieszko* (: *Niegostaw*, *Niesław*) SSNO IV 56, w l. mnogiej. W postaciach gw. widoczne jest mieszanie *Ń* i *Ń* w nagłosie. EB

Nies(z)ki zob. *Mieszki-Zawady*

Nieszkodna, cz. wsi Jażwiny, dawniej wś, kal., gm. Grabów nad Prosną: *Nieszkodna* 1877 Zin I 415; *Nieszkodna*, wś 1881, 1886 SG II 578, VII 127; *Nieszkodna* 1902 Przew II 12; *Nieszkodna*, wś 1967 SM 744; *Nieszkodna*, -nej 1981 WUN II 534. — Nazwa od imiesłowu *nieszkodny* 'nieprzynoszący, niewyrządzający szkody; nieodnoszący szkody, nieponoszący straty' SpXVI, XVIII 108, w rodzaju żeńskim. Lit.: Borek, -m- 154. EB

Nieszkowa zob. *Nieszków* (1), *Niskowa*

Nieszkowice (1), dziś *Nieszkowice Małe* i *Nieszkowice Wielkie*, dwie wsi, tarn., gm. Bochnia, 8,5 i 7 km na zach. od Bochni: *Nescovichie* 1189 KW I 43; ... villam *Nescovichie* (1198) KMłp II 13; *Neschovice* XII KW III 742; *Mniszkowice* (1323) XVII ZDM IV 46; *Nieszkowice* (!) 1354, *Neskonicze* 1365 KMłp III 93, 186; ... villam nostram ... *Mniszkowice* (1367), *Mniszkowice* 1402 KTn 153, 191; *Nyeschkowycze Maiori*, *Nyeschkowycze Minori*, *Mnyschikow* 1470–80 DB II 115, 120; *Parva Nyeszkowycze* 1483 SHGKr(TCz 5, 48); *Mnyschowycze*, *Nyeskowycze* 1490 ŻDz XV 445, 446; *Mnyskowicze*, *Nyeskowicze* utraque 1529 LR 82, 194; *Nieszkowice Minor*, *Nieszkowice Maior* 1564 Lukrak II 86; *Mnisskowice*, *Nieszkowice większe* 1581 ŻDz XIV 60, 62; *Nieszkowice Mniejsze*, *Nieszkowice Większe* 1629 RPobKr 237; *Nieszkowice* 1674 ŻDz XV 54a; *Nieszkowice*, *Nieszkowice Wielkie* 1765 Żyd 424; *Nieszkowice* 1779–82 MpMieg; *Nieszkowice Małe* i *Wielkie*, właściwie *Mniszkowice*, dwie wsi 1886 SG VII 127–8; *Nieszkowice Małe*, *Nieszkowice Wielkie* 1921 Sk XII 4, 6; *Nieszkowice Małe*, -wic -tych, *Nieszkowice Wielkie*, -wic -kich, *nieszkowicki* 1963 UN 2, 24, 63. — Nazwa od n. os. *Nieszek*, *Nieszko*, z suf. -owice. Może pierwotnie jednak *Mniszkowice*, od n. os. *Mniszek* SSNO IV 56, z suf. -owice, też -ów. Człony odróżniające od lac. przym. *maior* 'więk-

Nieszkowice

szy', *minor* 'mniejszy', *parvus* 'mały', pol. *mniejszy*, *wiekszy*, *mały*, *wielki*. Lit.: LKrak 101. IN

Nieszkowice (2), wś, wroc., gm. Strzelin, 10 km na pld.-wsch. od Niemczy: *Necwicz* (1278) K 429; *Necovitz*, *Necovitz* 1300 Reg nr 2598, 2606; *Necchowyż* 1316, *Nechowicz* 1318 Reg nr 3552, 3842; *Nobeschicz* (1396) K 429; *Nobschütz* 1666/67 J 1 551; *Neobschütz* 1743 SNGŚI VIII 144; *Neobschütz* (Noschwiz) 1785 Z IV 71; *Neobschütz* 1845 K 429; *Neobschuetz* 1885 SG VI 953; *Kaltwassertal*, *Nieszkowice* 1941 Wrzosek 20; *Kaltwassertal* — *Nieszkowice*, -ic, *nieszkowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieszkowice*, -wic 1981 WUN II 534. — Najstarsze zapisy sugerują różne odczytania: **Nieckowice*, od n. os. *Niecko* SSNO IV 35 (: *Mikołaj*), **Nieckowice*, od n. os. *Nieko* (: *Mikołaj*) SSNO IV 42, albo *Niegowice*, od n. os. *Niego*, *Niega* SSNO IV 40, 41, z suf. -owice. Nazwa zniemczona jako *Neobschütz*. Nazwę niem. *Kaltwassertal* nadały władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieszkowice*. Lit.: SNGŚI VIII 144–5. JCh

Nieszkowice (3), wś, wroc., gm. Wołów, 10 km na pln.-wsch. od Wołowa: *Nestchowicz* ok. 1300 CdSil XIV 163; *Nigestaw* (1466), *Nistigau* (1474) K 451; *Niskow* 1666/67 J 1 414; *Nisgawe Ober*-, *Nieder* 1787 Z VII 256; *Nisgawe*, *Ober*-, *Nieder* 1845 K 451; *Nisgawe Ober* i *Nieder*, wś 1886 SG VII 755; *Nisgawe* 1900 Myc 75; *Niederau*, *Nizina* 1941 Wrzosek 24; *Niederau* — *Nieszkowice*, -ic, *nieszkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nieszkowice*, -wic 1981 WUN II 534. — Dawniej *Niestkowicy*, od n. os. *Niestka* (: *nie stać*) SSNO IV 55, z suf. -owicy. Nazwa zaadaptowana do j. niem. jako *Nestchowicz*; od XV w. występują formy *Nisgowe*, *Nisgawe*; okresowo z członami odróżniającymi *Ober* 'górny' i *Nieder* 'dolny'. Nazwę niem. *Niederau* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieszkowice*. Lit.: SNGŚI VIII 144–5. JCh

Nieszkowice zob. Nieszków (1)

Nieszkowice Małe zob. Nieszkowice (1)

Nieszkowice Mniejsze zob. Nieszkowice (1)

Nieszkowice Wielkie zob. Nieszkowice (1)

Nieszkowice Większe zob. Nieszkowice (1)

Nieszkowo zob. Nieszków (1), Niskowa

Nieszkowska Wola zob. Wola Nieszkowska

Nieszków (1), wś, kiel., gm. Słaboszów, 11 km na pln.-zach. od Skalmierza: *Neskouicze* 1365 KMłp III 186; de *Nescow* ... de *Nescouicz* 1379 Krak nr 545; *Nescowa* 1387, *Neskoua* 1389 KMłp IV 20, 29; *Nieszcw* 1406 Hel II nr 1117; *Nyeschkow* 1469

AKH VIII 133; *Nyeschkow* 1470–80 DB II 73; *Nyescow* 1490 ŻDz XV 440; *Nyesskowo* 1523 Matr IV/2, nr 13461; *Nyeskow*, *Nyeskowo* 1529 LR 161, 317; *Nieskow* 1564 Lukrak II 81; *Nieszkow* 1581 ŻDz XIV 90; *Nieszkow* 1680 Rej 135; *Nieszków* 1787 Spis 335; *Nieszków* 1827 Tabella II 46; *Nieszków* 1886 SG VII 127; *Nieszków* 1952 UW 267; *Nieszków*, -kowa, *nieszkowski* 1964 UN 7, 72. — Nazwa od n. os. *Nieszek* SSNO IV 56, z suf. -owice, wtórnie -ów. Okresowo zmiana rodzaju gramatycznego męskiego na żeński i nijaki: *Nieszków* > *Nieszkowa*, *Nieszkowo*. Lit.: RKrak 113; KopKiel 245; Nieckula, -ov- 141–2. IN

Nieszków (2), cz. Ziębic, dawniej wś, walb.: *Raumedörfel* (1404) K 541; *Reindörfel* 1741 SNGŚI VIII 145; *Reindörfel* 1785 Z IV 79; *Reindörfel*, vor Alterst her gennant *Neytyrsdorf*, wś 1845 K 541; *Reindörfel* 1888 SG IX 598; *Reindörfel* 1941 Wrzosek 12; *Reindörfel* — *Nieszków*, -owa, *nieszkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nieszków*, wś 1967 SM 744; *Nieszków*, -owa 1981 WUN II 534. — Nazwa niem. *Raumedörfel*, od n. os. *Raum* Gott 416 + *Dörfel* 'wioska', następnie *Reindörfel*, od przym. *rein* 'czysty', por. też n. os. *Rein* (: *Raginulf*, *Reinhard*) Gott 398 + -*dörfel*. Knie przytacza też starszą formę n. *Neytyrsdorf*, której pierwszy człon ukrywa zapewne n. słowiańską. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nieszków*. Lit.: SNGŚI VIII 145. JCh

Nieszków zob. Niskowa

Nieszowa zob. Nieszawa (1), Nieszawka (2), Uniszowa

Nieszowice zob. Uniszowice

Nieszów zob. Nieszawa (1), Nieszawka (2), Uniszowice

Nieszulowice zob. Niesiołowice (1)

Nieszulowice zob. Niesiołowice (1)

Nieszydowice zob. Niesiebędowice

Nieścice zob. Niestkowo

Nieśkrupie zob. Meszno (4)

Nieśmierów zob. Młodawin

Nieśmierz zob. Leśmierz

Nieśmirów zob. Młodawin

Nieśmirz zob. Leśmierz

Nieśmirze zob. Leśmierz

Nieświastowice, wś, pozn., gm. Mieścisko, 11,5 km na pln.-wsch. od Skoków: de *Jestwastovo* 1390, *Jaszwastow* 1391 Lek I nr 868, 1020; de *Gestwastowo* 1398 Lek II nr 1137; *Jastwastowice* 1400 KZPozn nr 440; *Jestwastowycze* 1450 AC II nr 476; *Nyeswastowicze* 1467 SHG-

Kl(PG 6, 244); *Nyeswatowycze* (!) 1474 Matr I nr 1219; *Nyeszfaszthowycze* 1511–23 ŁLB I 77; *Nieswyasthowo* 1535 SHGKI(ASK 12, 482); *Nieswiastowice* 1580 ŻDz XII 153; *Nieświastowice* 1674 MKI(ASK 74, 211); *Nieświastowice* 1886 SG VII 118; *Nieświastowice*, niem. *Nieswiastowice* 1921 Sk X 108, 148; *Nieświastowice* 1952 UW 84; *Nieświastowice*, -wic 1981 WUN II 534; gw. *nieśvastoŭice*, -víc, *nieśvastoški*. — Nazwa od n. os. **Nieświast* (: psł. **ne-sz-věst*, por. n. os. *Dobrowieść* SSNO I 492), z suf. -owo, wtórnie -owice. Oboczności w nagłosie nazwy *Ja-//je-//Nie-* są wynikiem asymilacji *ń-švi* > *i-vi*, a zmiana *Je-* > *Ja-* — tendencji hiperpoprawnościowej związanej z dial. północnopolskim przejściem *Ja-* > *Je-*. Lit.: Koz I 192. ZZ

Nieświastowo zob. *Nieświastowice*, *Nieświastów*

Nieświastów, wś, koniń., gm. Kazimierz Biskupi, 6 km na pld.-zach. od Kleczewa: *Nesvetone* (1328) KW II 420; *Neuestow* (!) 1400 Koz VII 365; *Nieszwystowo* 1418 RWlkp II nr 543; wsi *Nieświastowo M.* 1496, wsi *Nyesthwasthowo* 1494 SHGKI(PG 7, 102); *Niewiastowo maior, minor* 1507 ŻDz XII 229; *Nyedzwysthowo* 1511–23 ŁLB I 233; *Nyedvysthowo maior, minor* 1535 SHGKI(ASK 12, 445); *Nieswiastowo* 1579 ŻDz XII 229; *Niezwiastowo* 1628, *Nieswiastowo* 1674 MKI(Tab 27, 10 i ASK 74, 164); *Niezwiastów* 1827 Tabella II 46; *Nieświastów* 1877 Zin I 415; *Nieświastów* al. *Niezwiastów* 1886 SG VII 117; *Nieświastów* 1952 UW 71; *Nieświastów*, -towa 1981 WUN II 534; gw. *nieśf'astuf*, -ova, *nieśf'astoski*. — Nazwa, od n. os. **Nieświast*, z suf. -owo, wtórnie -ów, ulegała różnym zmianom adideacyjnym: do ap. *niewiasta*, *niedźwiedź* i czasownika *zwiastować*. Forma z grupą spółgłoskową -wświ- jest zapewne wynikiem antycypacji szczyłowego elementu wargowo-zębowego. Na przełomie XV i XVI w. n. z członami odróżniającymi od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: Nieckula, -ov- 142. ZZ

Nieświen zob. *Nieświń*

Nieśwień zob. *Nieświń*

Nieświenia zob. *Nieświń*

Nieświenie zob. *Nieświń*

Nieświń, wś, kiel., gm. Korńskie, 7 km na pln.-wsch. od Korńskich: *Nesuene* 1222 Mog 2; *Nyesmyenye* (!) 1508 ŻDz XV 481; *Nyesvyei*, *Nyesvyeiye* 1511–23 ŁLB I 700, 701; *Nieszwien* 1577 ŻDz XIV 286; *Nieswin* 1660–64 Lusand I

18; *Nieświn* 1827 Tabella II 46; *Nieświń* 1877 Zin I 415; *Nieświn*, *Nieświenia* 1886 SG VII 122–3; *Nieświń* 1902 Przew II 11; *Nieświn* 1952 UW 116; *Nieświń*, -winią, *nieświński* 1966 UN 24, 39. — Nazwa od n. os. **Nieświen* lub **Nieśwień*, z suf. -je; por. stp. n. os. z członem *Świe-*, typu *Świebor*, *Świeciech*, *Świerad* SSNO V 126, oraz liczne n. os. z suf. -en, -eń, typu *Sobień*, *Wojeń*, *Wojeń* SSNO V 136, VI 172, 162. Forma *Nieśwień* powstała wskutek zmiany rodzaju gramatycznego; zmiana *Nieśwień* > *Nieświń* — w wyniku zwężenia -eN- > -iN-. Lit.: KSand 135; KopKiel 166; NalSand 130; BańMorf 61. IN

Nieświński Młynek zob. *Młynek Nieświński*

Nietahy zob. *Nietiahy*

Nietąszkowo, dziś *Nietążkowo*, wś, leszcz., gm. Śmigiel, 2 km na pld.-wsch. od Śmigla: *Nethanskowo* 1391 Lek I nr 919; *Netanskowo* 1391, *Netóscowo* 1394 Lek II nr 1421, 1586; *Netaskovo*, *Netaszkowa* 1395 Lek I nr 2018, 2071; *Netanskowo* 1399 Koz II 514; *Netanszcovo* 1403, *Netanshcowo* 1407 SHGPn III 279; *Nietanszcowo* 1407 RWlkp III nr 335; *Nyetanszcowo* (1408) KW VII 392; *Nyetansscowo* 1425, *Nyethianszcowicze* 1429, *Nyethaszkowo* 1464, *Nyetaszkowo* 1465, *Nyetaszkowo* 1466, *Nyethanskow* 1491 SHGPn III 279; *Niethąszkowo* 1508 ŻDz XII 86; *Nyetaschikowo* 1510 NKs 130; *Nietąskow* 1564 InwBPozn 306; *Nietaskowo* 1580–81 ŻDz XII 86; *Nietaszkowo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 87); *Nietążkowo* 1775 PPozn 205; *Nietąszkowo*, niem. *Nitoche* 1886 SG VII 128; *Nietąszkowo*, niem. *Nitsche* 1921 Sk X 95, 148; *Nietąszkowo* 1952 UW 73; *Nietąszkowo*, -wa 1981 WUN II 534; *Nietąszkowo*, po zmianie *Nietążkowo*, -a, *nietążkowski* 1983 MPol nr 10, poz. 54. — Nazwa od n. os. *Nietążek* (: *nie tążyć*, *teżyć* 'tesknić za kimś, smuć się', także *nietęgi* 'słaby, miękki, wiotki', n. os. *Tęgomir* SSNO IV 440) SSNO IV 58, z suf. -owo, też -owice, -ów. Na podstawie pisowni trudno ustalić, kiedy -ż- > -sz-. Zapis z 1510 r. wskazuje na bezdźwięczną spółgłoskę -ś-, podobnie zapis z XVII w. Od 2. połowy XVIII w. występuje forma *Nietążkowo*, która ostatecznie się utrwaliła. Lit.: SHGPn III 279–81; PPozn 205; Nieckula, -ov- 142. ZZ

Nietąszkowo zob. *Nietuszkowo*

Nietążkowo zob. *Nietąszkowo*, *Nietuszkowo*

Nietiahy, wś, biał., gm. Dębowa Kłoda, 13 km na wsch. od Parczewa: *Uroczysko Nietarhi* (!) 1661

Lulu 38; *Nietialy* villa 1674 RPgl 68; *Nietialy* 1676 ŻDz XV 36a; *Nietialy* 1775, *Nietialy* 1790 SHG-Pd(Tarpod); *Netialy* 1786 MpPerLu; *Nietialy* 1827 Tabella II 46; *Nietialy* 1877 Zin I 415; *Nietialy* al. *Nietaly* 1886 SG VII 128; *Nietialy* 1902 Przew II 12; *Nietialy* 1921 Sk IV 118; *Nietialy*, -*tial*, *nietiahowski* 1971 UN 117, 18. — Nazwa od ukr. ap. *nietialha* 'chłop samotny, bez ziemi; chałupnik, zagrodnik; biedaczysko' Hrin II 560, w l. mnogiej. Lit.: KosLu 68.

IN

Nietkowiec, wś, ziel., gm. Czerwieńsk, 18 km na wsch. od Krosna Odrzańskiego: *Deutsch Nettow* 1823 MpUMbl 2190; *Strassburg a. d. Oder* — *Nietkowiec*, -ic, *nietkowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nietkowiec* 1952 UW 218; *Nietkowiec*, -wic 1981 WUN II 534. — Nazwa niem. *Nettkow* ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Polnisch, Schlesisch Nettkow*, dziś *Nietków*; człon *Deutsch* dyferencyjny. Nazwa niem. *Strassburg a. d. Oder* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nietkowiec*.

JCh

Nietków, wś, ziel., gm. Czerwieńsk, 13 km na pñ.-zach. od Zielonej Góry: *Netka* 1329 Reg nr 4842; *Netke* (1440) K 430; *Nettke*, *Netke* 1687/88 J III 520, 538; *Polnisch Nettkow* 1823 MpUMbl 2190; *Nettkow Poln.*, *Nettkau* 1845 K 430; *Schlesisch Nettkow*, *Nietków* 1941 Wrzosek 31; *Schlesisch Nettkow* — *Nietków*, -owa, *nietkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nietków*, -owa 1981 WUN II 534. — Dawna dłuż. n. **Nētkov* od n. os. *Nētkā*, *Nētek*, por. *Netke* Muka III 76, z suf. -ow. Nazwa zniemczona jako *Nettkow*, *Nettkau*, z członem *Polnisch* 'polski' w celu odróżnienia od *Deutsch Nettkau*, dziś *Nietkowiec*. Nazwa niem. *Schlesisch Nettkow* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nietków*. Lit.: SNGŚI VIII 145; Rym-Nmiast 58.

JCh

Nietobyle, os. zaginiona, leżała koło Węcborka, bydż.: *Nyethobile* 1403 Piek nr 610; *Nethobile* 1424 Koz V 73; *Nyethobylie* 1444-47 Koz III 686; *Nyethobile* 1453 Koz V 73; *Nyethobolye* 1511-23 ŁLB I 331; *Nyethobilye* 1552-60 Koz III 686; *Nietopile* 1564, *Nietobile* 1598 SHG-KI(NG 6, 21 i 7, 313); *Nietobele*, des. 1637-39 Koz III 686. — Nazwa od n. os. **Nietobyl*, por. *Nietubyl* SSNO IV 58, z suf. -je. Forma *Nietobele* powstała prawdopodobnie w związku z dialektałną wymową -yl- (-il-) jak -ot-, por. gw. *posta-ŷjou*, *rozŷalou*. Wynikiem zmiany -yl- > -el- jest

postać *Nietobele*. Adideacja do czasownika *topić* przyczyniła się do powstania wariantu *Nietopile*. Lit.: Zagórski, Gwary Krajny, 1964, 24; Koz V 73.

ZZ

Nietolicsko zob. **Nietulisko**

Nietolisko zob. **Nietulisko**

Nietoperek, wś, gorz., gm. Międzyrzecz, 5 km na pld.-zach. od Międzyrzecza: *Nyethopirek* 1452 Koz II 514; *Nyethopirek* 1464, *Nyethopyrek* 1499 SHGPn III 281; *Nyethopyrek* 1510 NKs 176; *Nyethoperek*, *Nietoperek* 1520 Matr IV/2, nr 12804, 12805; *Nietopyrek* 1563 SHGPn III 281; *Nyethoperek* 1564 InwBPozn 307; *Niedoperek* 1564-65 Luwlkp I 165; *Nietoperek* 1580 ŻDz XII 22; *Niedoperek* 1616-20 Luwlkp I 9; *Nietoperek* 1622-24 PPozn(Tab 1, 23); *Nietoperek* 1659-65 Luwlkp I 23; *Nietoperek*, niem. *Nipter* 1886 SG VII 128; *Nipter* — *Nietoperek*, -rka, *nietoperecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nietoperek* 1952 UW 218; *Nietoperek*, -rka 1981 WUN II 534. — Nazwa od ap. *nietopyrz/nietoperz* Sstp V 242 lub od n. os. *Nietoperz*, *Nietopyrz* SSNO IV 58, z suf. -ek. W n. wystąpiło przejście -yr- > -er-. Odnutowano też formę *Niedoperek*, z twardą spółgłoską -d-. Lit.: SHGPn III 281-2; PPozn 205.

ZZ

Nietopile zob. **Nietobyle**

Nietopirek zob. **Nietoperek**

Nietopyrek zob. **Nietoperek**

Nietrebka zob. **Zawadka** (9)

Nietrzanowo, wś, pozna., gm. Środa Wielkopolska, 6 km na pld.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: de *Nerzranowicz* (!) 1393 Lek I nr 1560b; *Nyetrzanowicze* (1397)1419 KW III 699; *Neczranowicze* 1404 Koz V 74; *Neczranowicze* (!) 1413 RWlkp II nr 379; *Trzanowice* 1428, *Nyetrzanowo* 1476 Koz II 515; *Nyetrzanowo* 1510 NKs 76; *Nietrzanowo* 1578 ŻDz XII 207; *Nietrzanowo* 1618-20 PKal 163; *Nietrzonowo* 1674 MKI(ASK 74, 186); *Nietrzonow* 1789 MKI(Tab 47, 84); *Nietrzanowo* 1846 KsP 358; *Nietrzanowo* 1886 SG VII 129; *Nietrzanowo* 1921 Sk X 105; *Nietrzanowo*, -wa 1981 WUN II 534; gw. *niečanovo/ŋhečanovo*, -ova. — Od n. os. **Nietrzan*, **Nieczr(z)an* (może od trzeć 'nacierać, pocierać, wycierać, szorować' lub od stp. *trzan*, *trzon* 'rączka, uchwyt' SEBor 651, z negacją), z suf. -owice, wtórnie -owo. Na podstawie zapisów z początku XV w. n. można odczytywać jako **Nieczrzanowo*, z pierwotną grupą -czrz-, która uległa następnie dysymilacji w -trz-, podobnie jak w wyrazach *trzoda*, *trzeźnia*. Wo-

bec tego pierwsze zapisy nazwy wydają się zniekształcone. W XV w. efemerycznie forma *Trzanowice*, bez przeczenia. W XVII i XVIII w. odnotowano postać *Nietrzonowo*, która powstała w wyniku przejścia -aN- > -oN-. W formach gw. *Mieczanowo* i *Nieczanowo* obserwujemy występujące w Wielkopolsce uproszczenie grupy -tsz- > -cz-, dodatkowo w pierwszej n. nastąpiła adideacja do ap. *miecz*. Lit.: Nieckula, -ov- 142. ZZ

Nietrzeba, wś, lub., gm. Józefów, 13 km na pld.-zach. od Opola Lubelskiego: *Nietrzeba* 1877 Zin I 415; *Nietrzeba*, kol. 1902 Przew II 12; *Nietrzeba*, przylegl. folw. Kołczyn 1886 SG VII 129; *Nietrzeba*, kol. 1921 Sk IV 84; *Nietrzeba* 1952 UW 147; *Nietrzeba*, -by, *nietrzebski* 1970 UN 116, 6. — Nazwa od n. os. *Nietrzeba* (: *nie trzebić* 'kastrować') RymSEN II 155. IN

Nietrzonowo zob. *Nietrzanowo*

Nietschajna zob. *Nieczajna* (1)

Nietuja, cz. wsi Bazów, dawniej wś, tarnob., gm. Koprzywnica: *Nyethuya* 1448 Matr I nr 16; *Nyethuya* 1508 ŻDz XV 458; *Nyethuya* 1529 LR 251; *Nyethuya* (!) 1564–65 Lusand 326; *Nietuia* 1578 ŻDz XIV 168; *Nietuia* 1787 Spis 387; *Nietuia* 1827 Tabella II 46; *Nietuja* 1877 Zin I 415; *Nietuja*, wś 1886 SG VII 129; *Nietuja*, wś 1967 SM 744; *Nietuja*, -tui 1970 UN 32, 54. — Może od n. os. **Nietuj* (od wyrażenia *nie tu*), por. n. os. *Nietubyl* SSNO IV 58. Lit.: KSand 136; BańMorf 80. IN

Nietulisko, dziś *Nietulisko Duże* i *Nietulisko Małe*, dwie wsi, kiel., gm. Kunów, 11 i 10 km na pln.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Niteliczko* (1282?) ZDM IV 20; *Nyetoliczko* (1368) Kkk II 29; *Nietholiczsko*, *Netholiczsko* (1428) KMlp IV 246, 247; *Nyetholyczsko* 1470–80 DB I 590; *Nyetholisko*, *Nyetvlysko*, *Nyethulisko* 1529 LR 32, 393; *Nyetulysko* *Maio*r, *Nietulisko* *Minor* 1564–65 Lusand 329; *Nietulisko* *maio*r, *Nietulisko* *minor* 1578 ŻDz XIV 193; *Nietulisko* *duże*, *Nietulisko* *małe* 1827 Tabella II 46; *Nietulisko* *duże*, *Nietulisko* *małe*, *Nietulisko* *fabryczne* 1877 Zin I 416; *Nietulisko*, dziś N. *Duże*, N. *Małe*, N. *Nowe* i N. *Fabryczne*, dwie wsi i os. fabr. 1886 SG VII 129–30; *Nietulisko* *Duże*, wś, *Nietulisko* *Małe*, wś i folw., *Nietulisko* *Fabryczne*, wś 1902 Przew II 12; *Nietulisko* *Małe*, *Nietulisko* *Wielkie* 1952 UW 120; *Nietulisko* *Duże*, -ka -żego, *Nietulisko* *Małe*, -ka -łego, *nietuliski* 1966 UN 27, 43. — Zapisy historyczne wskazują na n. os. **Nietol*, **Nietolic* jako podstawę, por. liczne n. os. typu *Toligniew*, *To-*

listaw SSNO V 446, 447, też dawne *tolić*, *tulić* 'obejmować, przygarniać, trzymać w uścisku' SE-Bor 653. Forma *Nietolisko* powstała w wyniku uproszczenia -csk- > -sk-. Zmiana *Nietolisko* > *Nietulisko* wskutek ścieśnienia -ol- > -ul-, możliwe też skojarzenie z *tulić*. Człony odróżniające od przym. łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', od XIX w. pol. *duży*, *mały*, *wielki*, też *fabryczny*. Lit.: KSand 135; KopKiel 216; Malec, Onom XXII 68, XXIII 187, 198; BańMorf 135; Rospond, -hsk 192; RospSEMig 178. IN

Nietupa, dziś *Nietupa*, wś, i *Nietupa-Kolonia*, os., dawniej wś, biał., gm. Krynkki, 26 km na pld.-wsch. od Supraśla: Od siola *Nietupy* 1558, *Nietupa* 1639, *Nietupa* 1700 KondBał 55; *Nietupe* villam nobilium 1744 SDV 95; *Nietupa*, okol. szl. 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 69); *Nietupa*, *Nietupa*, okolica 1808, *Nietupa* 1878–86 KondBał 55; *Nietupa*, wś i folw., *Nietupa*, okol. i folw. 1902 SG XV/2, 382; *Nietupa*, okol. 1921 Sk V 38; *Nietupa*, wś, *Nietupa*, wś 1952 UW 169, 170; *Nietupa*, -py, *Nietupa-Kolonia*, -py -nii 1981 WUN II 534; gw. *ńetupa*, -py, *ńetupski*. — Nazwa od n. rzeki *Nietupa*, lewego dopływu Świsłoczy, nad którym leży wieś, por. oth rzeki *Nietlupy*, nad blothem y rzeką *Nietlupą* 1558 KondBał 55. Hydronim od **Met-upe* > *Netupa* > *Nietupa*. Człon *Met-//Net-* zapewne taki sam jak w n. rz. *Netta*, n. jez. *Necko* Biolik, HE XIX 133–4, XX 112, od lit. *mētā*, *mēta*, **neta* 'mięta (kędzierzawa, wodna)', prus. *metis* 'rzut; rzucanie', por. też lit. *mēsti*, *metiū* 'rzucać'. Człon -upa pochodzi z lit. *ūpē* 'rzeka'. Zmiana *m* > (*miū*) > *ń* pod wpływem gwar mazowieckich. Człon odróżniający w n. zestawionej wprowadzony administracyjnie (od ap. *kolonia*). Lit.: KondBał 55–6. EB,

Nietupa zob. *Białogorce*

Nietusze zob. *Grabówko* (3)

Nietuszkowo, wś, pil., gm. Chodzież, 7 km na pld.-wsch. od Ujścia: *Netanszcwo* 1399 Lek I nr 3067; *Natansxovo* 1403 KW V 39; *Nethanskowo* 1404, *Nyethanskowo* 1475 Koz II 514; *Nyethaskowo* 1510 NKs 94; *Niethanskowo* 1535 SHGKI (ASK 12, 486); *Niethaskowo* 1577 ŻDz XII 190; *Nietąszkowo* (!) 1618–20 PKal 260; *Nietąszkowo* 1674 MKI (ASK 74, 234); *Nietuszkowo* 1846 KsP 438; *Nietąszkowo* 1886 SG VII 128; *Nietuszkowo*, niem. *Nikolskowo* 1921 Sk X 8, 148; *Nietuszkowo* 1952 UW 63; *Nietuszkowo*, -wa, *nietuszkowski* 1967 UN 75, 7. — Dawniej *Nietąż-*

kowo, od n. os. *Nietążek* (: *Nietęg*) SSNO IV 58, z suf. -owo. W n. utrwaliła się postać graficzna z bezdźwięcznym -sz- zamiast etymologicznie uzasadnionego -ż-. Między ostatnim ćwierćwieczem XVII w. a połową XIX w. przyjęła się n. *Nietuszkowo*, która powstała pod wpływem wielkopolskiej wymowy dialektalnej z denazalizacją samogłoski nosowej -q- realizowanej jak -u- przed spółgłoską szczelinową. Nazwa zniemczona jako *Nikolskowo*. Lit.: Nieckula, -ov- 142. ZZ

Nietuszyna, wś, sier., gm. Ostrówek, 10,5 km na pld. od Złoczewa: *Nietuszyna* 1827 Tabella II 46; *Nietuszyna* al. *Niedźwiedź*, *Nietuszyna* al. *Gromadki*, dwie wsi 1886 SG VII 130; *Nietuszyna*, wś i folw. 1902 Przew II 12; *Nietuszyna* 1952 UW 107; *Nietuszyna*, wś i kol. 1967 SM 744; *Nietuszyna*, -ny, *nietuszyński* 1974 UN 52, 27. — Nazwa od niepoświadczonej n. os. **Nietusz(a)* (: *nie tuszyć*, *tuszyć* 'mieć nadzieję'), z suf. -ina. Nazwy oboczne od ap. *gromadka* (: *gromada*) oraz od nazw. *Niedźwiedź* RymSEN II 150 lub od ap. *niedźwiedź*, w l. mnogiej. EB

Nietzfelde zob. *Nicponia*

Nieubyla zob. *Nobela*

Nieumianowicy zob. *Niemianowice*

Nieustąpie zob. *Niewstępie*

Nieustępowo zob. *Nienalty-Niestępowo*, *Niestępowo* (1), *Składy-Stachy*

Niewachłów, dziś *Niewachłów Drugi* i *Niewachłów Pierwszy*, dwie wsi, kiel., gm. Miedziana Góra, 5,5 i 4,5 km na pln. od Kielc: *Nyewachilow* (1448) ZDM III 283; *Nyewachilow* 1470–80 DB I 476; *Nyewachilow* 1529 LR 23; *Nyewachilow* 1564–65 Lusand 311; *Niewachilow* 1573 ŻDz XIV 276; *Niewachilow* 1787 Spis 397; *Niewachilow* 1827 Tabella II 46; *Niewachilow* 1886 SG VII 130; *Niewachilow I*, *Niewachilow II* 1952 UW 115; *Niewachilow Drugi*, -łowa -giego, *Niewachilow Pierwszy*, -łowa -szego, *niewachilowski* 1966 UN 23, 52, 53. — Może n. pochodzi od n. os. **Niewachel* (od n. os. *Wachel* RymSEN II 644, ta od im. na *Wa-*, typu *Wacław*, *Wawrzyniec*, z negacją), z suf. -ów. Człony drugie od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*. Lit.: KSand 136; KopKiel 194; Nieckula, -ov- 217. IN

Niewadowo zob. *Niewiadowo* (1), *Niewiadow*

Niewartowice zob. *Niewiatrowice*

Niewdzięczna zob. *Zawisna*

Niewe zob. *Niwy* (5)

Niwen zob. *Niwy* (3)

Niewerle zob. *Mikołajów* (6), *Nowa Rola*

Niewęgłosz, wś, biał., gm. Czemierniki, 6 km na pld.-wsch. od Radzyna Podlaskiego: *Noweglossz* (!), *Neweglossz* 1409 ZLub nr 153, 276; *Nyewoglossz* (1425)1536 ZDM V 289; *Nyeweglossz* (1448?)1501 ZDM III 256; *Nyeweglossz* 1529 LR 422; *Nyewaglos antiqua*, *Nyewaglos antiquus*, *Nyewaglos Lichty* 1531, *Niewaglossz antiqua*, *Niewaglossz Lichty* 1552 ŻDz XIV 378, 382, 393; *Niewęgłosz* 1564 RPobLu 667v; *Niewęgłosz stary*, *Niewęgłosz Lichty* 1580 ŻDz XIV 424; *Niewęgłosz Stare*, *Niewęgłosz Lichty* ... z *Lychth* 1620 RPobLu 189; *Niewęgłosz* (!) 1683 WPar 68; *Niewęgłosz* 1787 Spis 428; *Niewęgłosz* (!) 1827 Tabella II 46; *Niewęgłosz* 1886 SG VII 130; *Niewęgłosz* 1921 Sk IV 87; *Niewęgłosz*, -sza, *niewęgłowski* 1970 UN 119, 11. — Nazwa może od n. os. **Węgłosz* (od n. os. *Węgiel*, *Wągl* (: ap. *węgiel*) SSNO VI 37, z suf. -osz), z przeczeniem. Brak danych na temat bezpośredniej motywacji nazwy. Wiele (najwcześniejszych) zapisów n. prawdopodobnie zniekształconych. Istniała tu okolica szlachecka o n. *Niewęgłosz*, na terenie której powstało kilka wsi o n. zestawionych: *Niewęgłosz-Lichty* (zob. *Lichty*), *Niewęgłosz-Dzierzki*, *Niewęgłosz-Gruszki* (dziś *Niewęgłosz*). Pod koniec XV w. doszło do połączenia działów *Gruszki* i *Dzierzki* z główną wsią *Niewęgłosz* (też n. z członem odróżniającym od łac. przym. *antiquus*, pol. *stary*), zaś dział *Lichty* stał się samodzielną wsią. Lit.: SHGLu III 160, IV 94; KosLu 98. IN

Niewęgłosz zob. *Lichty*

Niewęgłosz-Lichty zob. *Lichty*

Niewęgłosz Stary zob. *Niewęgłosz*

Niewiadow, dziś *Niewiadow Dolny* i *Niewiadow Górny*, cz. Rybnika, dawniej dwie wsi, kat.: z *Nowiedomie* (1496)XVI CdSil VI 141; villa *Niewiadow* 1679 J II 127; *Niewiadow* 1743 SNGŚI VIII 145; *Niewiadow*, *Niewiadow* 1784 Z III 162; *Niewiadow Nieder und Mittel*, *Ober*, wś 1845 K 448; *Niewiadow Górny*, *Dolny* i *Średni*, dwie wsie 1886 SG VII 131; *Niewiadow Dolny* — *Nieder Birkenau*, *Niewiadow Górny* — *Ober Niewiadow*, wś 1920 PrusSG 52; *Niewiadow Dolny*, *Niewiadow Górny*, os. m. 1967 SM 745; *Niewiadow Dolny*, *Niewiadow Górny*, -mia -nego 1981 WUN II 534. — Nazwa od n. os. **Niewiadow* (: *niewiadowy*), z suf. -j-*. Wtórnie n. z członami odróżniającymi Nieder, Ober, Mittel* = pol. *Dolny, Górny, Średni*. Nazwy niem. *Nieder, Ober Birkenau* ustalono w okresie międzywojennym. Lit.: SNGŚI VIII 145. JCh

Niewiadoma, wś, siedl., gm. Sabnie, 8 km na płn. od Sokołowa Podlaskiego: *Niewiadoma* 1457 SHGPd(ADS, D. 149 k. 40v); *Niewiadoma*, z *Niewiadomiej* 1580 ŻDz XVII/1, 39; *Niewiadoma*, *Niewiadoma Tuchny* 1612 SHGPd(ADS, D. 148 k. 42v, 43v); *Niewiadoma Golenie* 1616 SHGPd(ADS, D. 148 k. 54); *Niewiadoma Golenie*, *Niewiadoma Tukny* (!) 1793 SHGPd(Regof 6); *Niewiadoma* 1795 MpPerPd; *Niewiadoma* 1827 Tabella II 46; *Niewiadoma* 1886 SG VII 131; *Niewiadoma* 1921 Sk IV 103; *Niewiadoma*, -nej 1981 WUN II 535. — Wieś powstała na miejscu grodziska z VII w., zwanego *Wały*, nad rzeką Cetynią (lewym dopływem Bugu). Nazwa wsi od przym. *niewiadomy*, w rodzaju żeńskim, lub od n. os. **Niewiadoma*. Okresowo n. zestawiona, z członami odróżniającymi od n. os. *Goleń* (: *goleń* 'kość podudzia' SES I 311) SSNO II 152 oraz od niepoświadczanej n. os. *Tuchna* (por. nazw. *Tuchenicz*, *Tuchień*, *Tuchnik*, te od podstawy *tuch-* RymSEN II 626), w l. mnogiej. Lit.: Grodziska Mazowska i Podlasia, 1976, 87–8. EB

Niewiadoma-Golenie zob. Niewiadoma

Niewiadoma-Tuchny zob. Niewiadoma

Niewiadoma-Tukny zob. Niewiadoma

Niewiadon zob. Niewiadom

Niewiadowa zob. Niewiadowie

Niewiadowie, os. zaginiona, leżała koło wsi Prusy, kal., gm. Jarocin: Pruschy ... et *Nyewyadowa* 1403–71 Koz V 74; w *Niewiadowie* 1435 SHGKI(PG 1, 100); Pruschy pośrednie et *Nyewyadowe* 1435 Koz II 515. — Nazwa od n. os. **Niewiad* (od *nie wiedzieć*, por. *niewiada* 'wyrodek, odmieniec'), z suf. -owa, wtórnie -owie; por. też n. os. *Niewiada* RymSEN II 156. ZZ

Niewiadowo (1), wś zaginiona, leżała koło Gdańska: *Nyvadov*, *Nivadove*, *Nivadov*, *Nyvadowe*, *Nyvadoue*, *Niuadoue* 1283 Perl 312, 314, 315, 319 320, 323; *Niuadove* 1291 PU III 142; *Nivadoue*, *Nyuadoue* 1295, *Neuadoue* 1301 Perl 472, 477, 530; *Nywodow*, *Nyewyadow*, *Nywadow* 1323 CdP II 676; *Newadow* 1342 PrUr III 360; *Niwodow* 1356 CdP II 719; *Niewiadowo* 1597 Font I–III 409. — Na podstawie zapisów historycznych należałoby odczytywać n. jako *Niewadowo* albo *Niewiadowo*, od n. os. **Niewad* (: *nie wadzić*) lub **Niewiad*, z suf. -owo. Lit.: Kęsikowa, PMT II 105. WK

Niewiadowo (2), wś, szczec., gm. Goleniów, 11 km na płn.-wsch. od Goleniowa: *Harnsdorf* 1580 KrKam 214; *Harnsdorf* 1784 Brüg II 36;

Harnsdorf 1789 MpGillyPom; *Harnsdorf* 1834 MpUMbl 963; *Harnsdorf* — *Niewiadowo*, -wa, *niewiadowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Niewiadowo* 1967 SM 745; *Niewiadowo*, -wa 1981 WUN II 535. — Nazwa niem. *Harnsdorf* od n. os. *Harn* (: *Herman* Gott 242) + -dorf. Wieś zapewne istniała przed 1580 r. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo nową n. *Niewiadowo*. BCz

Niewiadów, dziś Niewiadów i Osiedle Niewiadów, dwie wsi, piotr., gm. Ujazd, 11,5 km na płn.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Newadowo* (1283) Kuj 298; *Nyewyadow* (1354) 1528 AC II nr 807; *Newadowo*, *Newadouo* 1374 CdP II 317; *Newadouo* 1385 Łęcz I nr 11; *Newadouo* 1416 Łęcz II nr 2839; *Nyewyadow* 1447 SHGRw(MK 335, 134v); *Nyewyadow* ... *Nyewyadowo* 1511–23 ŁLB II 320, 323; *Niewiadów* 1579 ŻDz XVI 164; *Niewiadów* 1792 MpPerRw; *Niewiadów* 1827 Tabella II 46; *Niewiadów* 1886 SG VII 131; *Niewiadów* 1952 UW 87; *Niewiadów*, -dowa, wś i os. 1981 WUN II 535; *Niewiadów*, os., po zmianie *Osiedle Niewiadów*, -la -owa, *niewiadowski* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Nazwa od n. os. **Niewiad*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Osada otrzymała w 2001 r. nową n. zestawioną *Osiedle Niewiadów*. Lit.: Nieckula, -ov- 142. UW

Niewiarowo, wś, łomż., gm. Trzciannie, 6,5 km na pld.-zach. od Moniek: wieś *Niewierowo*, kupione ... u *Niewiery* XV ŻDz XVII/3, 87; *Nyewyerowo* 1496, *Nyewyerow*, *Nyewyerowo* (1502) SHGPd(Wln nr 439, 512 i 522, 626–627); in Villa *Niewierowo* 1544 HalBiał I 127; *Niewierowo* 1591 ŻDz XII/1, 155; Bona *Niewiarowo* 1604 HalBiał I 127; *Niewierowo* 1605 Hmil 299; *Niewiarowo* 1676 CzRkps nr 1099; *Niewiarowo* 1744 SDV 146; *Niewiarowo* 1795 MpPerPd; *Niewiarowo* 1886 SG VII 131; *Niewiarowo*, -wa 1981 WUN II 535; gw. *ńeńarowo*, -va, *ńeńaroski*. — Nazwa od n. os. *Niewiar*, por. *Niewier* SSNO IV 60 (: *niewiara* 'niewierność, bezbożność'), z suf. -owo, też -ów. Lit.: HalBiał I 127. EB

Niewiarowo-Przybki, wś, biał., gm. Grodzisk, 17 km na płn.-zach. od Siemiatycz: *Nyevyrov* 1452 HalBiał I 128; *Heaposo* 1528 Kond 134; *Nyewyerovo* 1541 HalBiał I 128; *Heaposo* *Prpunku* 1567 Kond 134; *Przybki Niewirowo*, *Niewierowo*, z *Niewirowa* *Przybkow* 1569 UPL 276, 292; *Niewierowo*, *Przypki*, [z *Przyków*] z *Niewierowa*, 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Niewiarowo* *Przybki* 1676 Kond 134; *Niewiarowo* *Przybki* 1793 SHGPd(Regof 6); *Niewiarowo* 1795 MpPerPd; *Niewiarowo*

Przybki, okolica 1902 SG XV/2, 382; *Niewiarowo-Przybki*, wś 1921 Sk V 20; *Niewiarowo* 1952 UW 167; *Niewiarowo-Przybki* 1967 SM 745; *Niewiarowo-Przybki*, -wa -ków 1981 WUN II 535; gw. *ńeŕarovo pŕypki*, -a -kuf. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Niewiar*, *Niewier* (por. wyżej), z suf. -owo. Człon drugi od n. os. *Przybek*, *Przybko*, *Przybk* (: *Przybysław*) SSNO IV 378, w l. mnogiej. Lit.: Kond 134–5; HalBiał I 127–8. EB

Niewiarowo-Sochy, wś, biał., gm. Grodzisk, 16 km na ptn.-zach. od Siemiatycz: *Неварово Сохи* 1567 Kond 135; *Zochi*, z ... *Zochów* 1580 ŻDz XVII/1, 47; *Niewierowo Sochy* 1676 Kond 135; *Niewiarowo Sochy* 1793 SHGPd(Regof 6); *Niewiarowo Sochy*, okolica 1902 SG XV/2, 382; *Niewiarowo-Sochy*, wś 1921 Sk V 20; *Niewiarowo-Sochy*, -wa -Soch 1981 WUN II 535; gw. *ńeŕarovo soxy*, -a -uf. — Nazwa zestawiona *Niewiarowo-Żochy*, od XVII w. *Niewiarowo-Sochy*; o członie pierwszym zob. *Niewiarowo-Przybki*, człon drugi od n. os. *Żoch* (: 'żołądek') SSNO V 141, w l. mnogiej. Antroponim od podstaw na *so-*, *žo-*, por. też ap. *socha* 'rozwidlona gałąź; prymitywne narzędzie orne', *Żoch* RymSEN II 458, 762. Lit.: Kond 135; HalBiał I 127–8, 142. EB

Niewiarów, wś, krak., gm. Gdów, 12,5 km na zach. od Bochni: *Newarow* 1360 MVat III 376; *neuarow* 1367 KMłp I 347; *Newarow* 1385, *Nyewyarow* 1416 Kkk II 104, 411; *Nyewierow* (1417)1540 ZDM VI 437; *Neverow* 1420 SHG-Kr(TCz CB 8, 25); *Newarow* 1430 ZDM II 122; *Nyewiarow* (1446)1504 ZDM III 196; *Swydowka* 1467 SHGKr(GZ 4, 120); *Swydowka*, *Nyewarow* 1470–80 DB I 101, 115; *Swydwowka* 1490 ŻDz XV 447; *Nyewyerow* 1529 LR 176; *Nyewyarow* 1541 U nr 2960; *Szwidwowa* 1581 ŻDz XIV 61; *Swidwowa* 1629 RPobKr 76; *Swidowka* 1680 Rej 86; *Niewiarów* 1886 SG VII 131; *Niewiarów* 1921 Sk XII 5; *Niewiarów*, -rowa, *niewiarowski* 1963 UN 2, 43. — Dawniej były to dwie odrębne osady: *Niewiarów* i *Świdówka*. Nazwa *Niewiarów*, dziś urzędowa, od n. os. *Niewiar*, *Niewier* (por. *Niewiarowo*), z suf. -ów. Nazwa *Świdówka*, też *Świdwówka*, wciąż jeszcze używana przez mieszkańców *Niewiarowa*, od n. os. *Świda*, *Świdwa* (: stp. *świdwa*, *świdba* 'dereń') SSNO V 376, 378, z suf. -ówka. Do końca XIX w. wyraźny podział wsi na dwie części; na mapie

z 1896 r. widnieją jeszcze *Świdówka* i *Świdówka Pańska*, czyli dzisiejszy *Niewiarów*. Lit.: LKrak 101–2; Nieckula, -ov- 142; Galas, Urzędowe a ludowe nazwy miejscowości w powiecie bocheńskim i okolicy, JPol XXIX 51–2. IN

Niewiasta zob. *Niewistka*

Niewiastka zob. *Niewistka*

Niewiastowo zob. *Nieświastów*

Niewiatrowice, wś, kiel., gm. Działoszyce, 9 km na ptn.-zach. od Skalmierza: *Newetrouicze* (1356) 1369 KMłp III 105; *Newathrouicze* (1381) 1445 Kkk II 82; de *Newatrouicz* 1388, in *Newatrow* 1398 Krak nr 4616a, 7664; *Nyewyetrawicze* (!) et *Male Nyewietrawicze* (!) (1458)XVI Matr IV/3, supl. nr 917; *Nyewyatrowicze* 1470–80 DB I 267; *Nyewyatrowicze* 1490 ŻDz XV 441; *Nyewyathrowicze*, *Male Nyewyathrowicze* 1503 Hel II nr 4545; *Nyewyathrowicze* 1529 LR 254; *Niewiatrowicze* 1564 Lukrak II 82; *Niewiatrowice* 1581 ŻDz XIV 19; *Niewiatrowice* 1629 RPobKr 152; *Niewartowice* (!) 1787 Spis 376; *Niewiatrowice* 1827 Tabella II 46; *Niewiatrowice* 1886 SG VII 132; *Niewiatrowice* 1952 UW 125; *Niewiatrowice*, -wic, *niewiatrowicki* 1966 UN 22, 22; gw. *ńeŕatrowice*, -ic, *ńeŕatroski*. — Nazwa od n. os. **Niewiatr* (: ap. *wiatr*, n. os. *Wiatr* SSNO VI 52, z negacją), z suf. -owice, też -ów. Okresowo n. z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: RKrak 113; KopKiel 245. IN

Niewiemko, wś, pil., gm. Budzyń, 13 km na pld.-zach. od Chodzieży: *Niewiemko Nowe*, *Niewiemko Stare* ok. 1739 Rusiński 137; v. bona *Niewiemko* 1745 Koz V 74; *Niewiemko* 1818 Koz II 516; *Niewiemko* 1846 KsP 440; *Niewimko*, wś 1886 SG VII 135; *Niewiemko*, niem. *Neuhütte* 1921 Sk X 8, 148; *Niewiemko*, -ka, *niewiemiecki* 1967 UN 75, 23. — Etymologia n. niejasna; może zniekształcona n. *Nowinka*, por. znaczenie niem. *Neuhütte*, albo żartobliwa n. karczmy lub n. przeniesiona z n. jeziora *Niewienko*, zob. SG VII 135. Do n. por. wyrażenie *nie wiem*, czasownik *nie wiedzieć*. ZZ

Niewienino zob. *Niwnik*

Niewierków zob. *Niewirków*

Niewierowo, wś, słup., gm. Słupsk, 4 km na ptn. od Słupska: *Niuero* (1285)1323 PU II 547; *Niueron*, *Nineron*, *Niweron* (1288) PU III 46; *Niwerow* 1298, *Niveron* 1294 RzDuma I 68–9; *Nepnow* 1618 MpLub; *Nippenow* 1628 LorSNH 80; *Nipnow* 1780 RzDuma I 69; *Nipnow* 1789 MpGillyPom; *Nipnow* 1804 RzDuma I 69; *Niepnowo*,

niem. *Nipnow* al. *Nipenow* 1886 SG VII 103; *Nipnow* — *Niewierowo*, -wa, *niewierowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niewierowo*, -wa 1981 WUN II 535. — Nazwa od n. os. *Niewier* (: *nie wierzyć*, *niewiara*, *niewierny*) SSNO IV 60, z suf. -ow(o). W zapisach *Nineron*, *Niweron* mieszanie -n- i -v-. Od XIII w. n. zniekształcona w postaci niem. *Nip(e)now*, w XIX w. pol. *Niepinowo*, które nie miało związku z pierwotną nazwą. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niewierowo*. Lit.: RzDuma I 68–9; Iwicki, PMT XI 79. BCz

Niewierowo zob. *Nawra* (1), *Niewiarowo*, *Niewiarowo-Przybki*, *Niewierz* (2)

Niewierów zob. *Niewiarowo*, *Niewiarów*

Niewierszyn, wś, piotr., gm. Aleksandrów, 15,5 km na pld.-wsch. od Sulejowa: *Newerszyn* 1408 ZDM I 352; *Nyewyezín* 1490 Matr I nr 2092; *Nyewyerszyn* 1508 ŻDz XV 482; *Nyevyerschyn* 1511–23 ŁLB I 629; *Niewierszin* 1577 ŻDz XIV 292; *Niewierszyn* 1827 Tabella II 46; *Niewierszyn* 1886 SG VII 133; *Niewierszyn*, -na, *niewierszynski* 1969 UN 28, 8; gw. *ńeverszyn*, -a, *ńeverski*. — Nazwa od n. os. **Niewiersza*, z suf. -in (-yn). Do n. os. por. *wierszyć* 'zakończyć spadzistym wierzchem' SW VII 586, z psł. **vršiti*, też *wiersz*, *wiersza* 'sieć na ryby' SEBr 617–8, z negacją. Forma gw. zmazurzona. Lit.: KSand 136; NaISand 130; Nieckula, -ov- 292. IN

Niewierszyn Most, wś zaginiona, leżała w pow. sandomierskim, może została wchłonięta przez wieś Łukawa, tarnob., gm. Dwikozy: Item praedium de Lukowa ad pontem *Newirsyn* super ipsum fluvium 1260 NaISand 130; *Neuirs most* 1284 KMłp II 159; ... fluvium Łukawa et pontem in *Nyewyerszyn mosth* 1470–80 DB III 410. — Nazwa od n. os. **Niewiersza*, z suf. -in (-yn), i ap. *most*. Możliwe jednak że n. pochodzi od czasownika *wierszyć*, *zawierszyć* 'zakończyć' SEBr 617–8, z negacją i suf. -in, i określała most, którego budowę przerwano, np. wskutek trudności technicznych, wydarzeń wojennych itp. Lit.: KSand 136; NaISand 130; BańMorf 17. IN

Niewierz (1), wś, poznań, gm. Duszniki, 11,5 km na wsch. od Lwówka: de *Newersza* (!) 1393 Lek I nr 1415; de *Neuerze* 1396, *Newerza* 1400, *Newerze* 1401 RWłkp I nr 194, 465, 507; *Newerza* 1405 KZPozn nr 2295; *Nyewerza* 1418, *Nevers* 1427 SHGPn III 282; *Nyewers* 1428, *Neuers* 1432 RWłkp I nr 1281, 1407; *Nyevyers* 1434, *Neuerzs* 1435, *Nyewyerzs* 1462, *Nyewyerzch* 1485 SHGPn III 282;

Nyewyerz 1510 NKs 169; *Nyeuierz* 1514, *Niewierz* 1563 SHGPn III 282; *Niewierz* 1580 ŻDz XII 6; *Niewierz* 1622–24, *Niewierz* 1789 PPozn (Tab I, 3 i 6, 120 v); *Niewierz* 1886 SG VII 133; *Niewierz* 1921 Sk X 50; *Niewierz* 1952 UW 80; *Niewierz*, -rza 1981 WUN II 535; gw. *ńeveš*, -a, *ńeverski*. — Nazwa od n. os. *Niewier* SSNO IV 60, z suf. -ja, -je. Od XV w. n. w rodzaju męskim. Lit.: SHGPn III 282–3; PPozn 205. ZZ

Niewierz (2), wś, tor., gm. Brodnica, 7,5 km na pld.-zach. od Brodnicy: *Neuыр* (1222) PrUr I/1, 28; villa *Nevir* (1340) 1605 PrUr III 225; *Neber* ok. 1499 Zeit XVI 30; in villa *Nyewerowo* 1413 Cruc III 139 (tu?); *Nevir* 1414 Br 159; *Nevir* 1423/24 DK 104; *Nevir*, *Nefer* 1437 KętL 86; *Niewierz* 1570 ZTNT XX 316; *Niewierz* 1647 Font IV 54; *Niewierz* 1682 Font V 11; *Niwers* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Niewierz* 1886 SG VII 133; *Niewierz*, niem. *Neulheim* 1921 Sk XI 4, 82; *Niewierz*, -rza 1981 WUN II 535. — Nazwa od n. os. *Niewier*, z suf. -jh, przejściowo z suf. -owa. W substytucyjnych zapisach niem. sporadycznie wymiana w > b, por. też *Nawra*. Nazwa niem. *Neulheim* wprowadzona administracyjnie. Lit.: SHGCh 85. WK

Niewierza zob. *Niewierz* (1)

Niewierze zob. *Niewierz* (1)

Niewierzyn, os. niezidentyfikowana, leżała koło Skwierzyny, gorz., gm. Skwierzyna: *Niewierzyn* 1580 Koz II 516. — Od n. os. **Niewiara*, por. *Niewiarowo*, z suf. -in. Lit.: SHGPn III 305. ZZ

Niewiesche zob. *Niewiesz*

Niewiestka zob. *Niewistka*

Niewiestów zob. *Nieświastów*

Niewiesz, wś, sier., gm. Poddębice, 5,5 km na pld.-wsch. od Uniejowa: (*Niewiesz*) — 1400 occisus (!) (1357) XIX, *Newess* 1386, *Newesz* 1391, *Newes* 1394 SHGŁęcz II 6; *Newesz*, *Newesz* 1399 Hb 75 nr 156, 76 nr 167; *Newesch* 1399 KW III 719; *Nyewyesch* 1426 CdP II 418; *Nyewiesz* 1511 ŻDz XIII 189; *Nyewyesch*, *Nyewyesch* 1511–23 ŁLB I 353, 366; *Nyewiesch* 1552 ŻDz XIII 232; *Niewiesz* 1827 Tabella II 46; *Niewiesz* 1886 SG VII 135; *Niewiesz* 1952 UW 83; *Niewiesz*, -sza, *niewieski* 1973 UN 47, 13. — Nazwa od n. os. **Niewiech* (od *Wiech*, *Wielisław* SSNO VI 55, 59, z negacją), z suf. -jh. Lit.: SHGŁęcz II 6. EB

Niewiesza zob. *Niewiesz*

Niewieszczyn zob. *Niewieścín*

Niewiesz, wś, kat., gm. Rudziniec, 9 km na zach. od Pyskowić: *Neversa* ok. 1300 CdSil XIV

92; in pago *Niewiessa* 1679 J II 150; *Newische* 1745–48, *Niewiesche* 1759 SNGŚl VIII 145; *Niewische* 1783 Z II 345; *Niewiesche*, *Niewieście* 1845 K 448; *Niewieście*, niem. *Niewiesche* 1886 SG VII 134; *Niewiesche* 1900 Myc 75; *Niewiesz* (*Niewiesche*) — *Grünwiese* OS. 1939 Prus 53; *Grünwiese* — *Niewiesz*, -a, *niewieski* 1947 MPol XXV nr 124; *Niewiesz*, -sza 1981 WUN II 535. — Nazwa od n. os. **Niewiech*, z suf. -ja, -je. Knie i wydawcy SG rekonstruowali n. jako **Niewieście*, od ap. *niewiasta*. Nazwa została zniemczona jako *Niewiesche*. Nazwa niem. *Grünwiese* nadały władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niewiesz*. Lit.: SNGŚl VIII 145–6; BorGŚl 124. JCh

Niewieszin zob. **Niewieścín**

Niewieszyn zob. **Niewieścín**

Niewieście zob. **Niewiesz**

Niewieścín, wś, bydż., gm. Pruszcz, 19 km na pld.-zach. od Świecia: *Nyvescino* 1302 Perl 538; *Nyvescino* 1307 Lor X 146; *Nebeseyn* 1349, *Nebesryn* 1349, *Newesczyn*, *Nebesczyn* (1349) XV PrUr IV 382, 387; *Nybesryn* 1349, *Newiszin* 1390, *Newesz* 1412 Lor X 146, 147; *Niwisczyn* 1415 Pelp 596; *Newissen* 1430, *Newisczyn* 1434, *Neweszyn* 1451 Lor X 147; *Nyewyesczyno* 1526 Matr IV/2, nr 14620; *Niewieszczino* 1534 Inwłoc 121; do *Niewieszczina* 1565 Lupom 173; *Niewieszczin* 1570 ŻDz XXIII 192; *Niewieszczino* 1583, *Niewieszczino* 1584 Font I–III 84, 122; *Niewiescin* 1642 Font XVI–XIX 192; *Niewieścín* 1682 Font V 114; *Niewieszczyn* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Niewieścín* al. *Niewieszin*, *Niewieszczyn* 1886 SG VII 134; *Rasmushausen* seit 1898, fr. *Niewieszyn* 1912 Bär 96; *Niewieścín*, niem. *Rasmushausen* 1921 Sk XI 53, 82; *Niewieścín*, -na, *niewieściński* 1971 UN 186, 30. — Nazwa od n. os. **Niewiest(a)* (: *niewieścić*, por. n. os. *Dobrowiest*), z suf. -ino, -in. Późna n. niem *Rasmushausen* od nazw. właściciela, Niemca *Rasmusa*, zob. Pelp 596, z drugim członem *Haus* 'dom'. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 72; Łuszczynska, PMT V 62. WK

Niewietrowice zob. **Niewiatrowice**

Niewikla, wś, ciech., gm. Sochocin, 7 km na wsch. od Płońska: *Niewida* (!) 1402 AKH VIII 464, nr 13; *Nyewykli* 1410 SHGMz(ADP 143); *Newikl* 1424 Zakr I nr 860; de *Nyewicli*, *Niewikl* 1427 MkM I nr 415, 448; *Nyewykli* 1473, 1475 SHGMz(MK 6, 70v); *Nyewykle* 1513 SHGMz(Ėp. 149, 178v); *Nyewykli* 1518 SHGMz(MK 32, 17); *Niewykli* Chašinisky, *Niewikl Mała* 1567

ŻDz XVI 351, 324; *Niewikla* 1827 Tabella II 46; *Niewikle* 1839 MpKwat IV 2; *Niewikla* 1877 Zin I 416; *Niewikla* 1886 SG VII 135; *Niewikla* 1902 Przew II 12; *Niewikla*, -li 1981 WUN II 535. — Nazwa od n. os. **Niewikl* (: *niewiklać*), z suf. -ja. Forma *Niewikly* powstała pod wpływem n. rodowych, a *Niewikla*, *Niewikle* — wskutek zmiany rodzaju, a także chęci podtrzymania i niknącego w wygłosie po k. W XVI w. występuje *Niewikl* i *Niewikl Mała*, z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: ZMaz 278–9; Malec, Onom XXII 77; BariMorf 81. UB

Niewimko zob. **Niewiemko**

Niewino, dziś **Niewino Stare**, wś, biał., gm. Wyszki, 10 km na ptn.-zach. od Bielska Podlaskiego: Selo *Staroie Niwino* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 188; *Huano Cmapa Becb* 1567 Kond 136; *Niwino* 1569 UPL 245; *Niwino Antiqua* 1580, *Niwino* 1591 ŻDz XVII/1, 124, 151; *Stare Niwino* 1676 Kond 136; *Niwino Stara Wieś* 1723 SHG-Pd(ADS, D. 152 k. 64); *Niwino antiqua* 1759 HMil 297; *Niwino Stara Wieś* 1790 Kond 136; *Niwino Starawieś* 1886 SG VII 162; *Niwino Stare* 1921 Sk V 30; *Niewino Stare* 1952 UW 157; *Niewino-Stare* 1963 Mp-25(Bielsk Podlaski); *Niewino Stare* 1967 SM 745; *Stare Niewino*, -rego -na, *niewiński* 1972 UN 153, 72; *Stare Niewino*, po zmianie *Niewino Stare*, -a -ego, *niewiński* 2002 DzU nr 233, poz. 1964; gw. *ńewino stare/starońeś*, -a -ego, *stareńśi*, *starońecki*. — Dawniej *Niwino*, od brus. n. os. *Niwa* BiryłaBA II 299, z suf. -ino. Do n. os. por. pol. i brus. ap. *niwa* 'pole uprawne, rola, niekiedy zapewne określonej wielkości, też pole świeżo po wykarczowaniu, nowina' Sstp V 274. Człon odróżniający od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*; okresowo n. z członem od wyrażenia *stara wieś*. We współczesnej postaci *Niewino* rozszerzenie i > e. W skład dóbr *Niewino* wchodziły wsi: *Niewino Stare*, *Niewino Borowe*, *Niewino Kamieńskie*, *Niewino Leśne* i *Niewino Popławskie* (w XVI w. także *Niwino-Janowięta*, *Niwino Jeżowskie* i *Niwino Spasy*). Lit.: Kond 136. EB

Niewino Borowe, wś, biał., gm. Wyszki, 12 km na ptn.-zach. od Bielska Podlaskiego: Selo *Niwino Burowerowych* (!) ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 189; *Borowe* 1528 SHGPD(ADS, D. 152 k. 43v, 44); *Huano Borowe* 1567 Kond 135; *Niwino Borowe* 1545 HMil 296; *Borowe* 1569 UPL 244; *Niwino Borowe* 1580 ŻDz XVII/1, 124; *Niwino Borowe* 1676, *Niwino Borowe* 1790 Kond 135; *Niwino*

Borowe 1795 MpPerPd; *Niwino Borowe* 1886 SG VII 162; *Niwino Borowe* 1921 Sk V 30; *Niewino Borowe* 1952 UW 159; *Niewino Borowe, -na -wego, niewiński* 1972 UN 153, 70. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od przym. *borowy* (: *bór*). Lit.: Kond 135. EB

Niewino Kamięskie, wś, biał., gm. Wyszki, 10,5 km na płn.-zach. od Bielska Podlaskiego: Selo *Kamenka* (!) ziemian 1528 ŻDz XVII/1, 188; *Camienskie* 1569 UPL 244; z *Kamienskiemi* 1580 ŻDz XVII/1, 124; *Niwino Kamięskie* 1790 Kond 135; *Kaminskie* 1795 MpPerPd; *Niwino Kamięskie* 1886 SG VII 162; *Niwino Kamięskie* 1921 Sk V 30; *Niewino Kamięskie* 1962 SkBiał 98; *Niewino-Kamięskie* 1963 Mp-25(Bielsk Podlaski); *Niewino Kamięskie, -na -kiego, niewiński* 1972 UN 153, 70; gw. *kańeńskie, -kex, kańeński*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od ap. *kamięń*, z suf. *-skie*. Lit.: Kond 135. EB

Niewino Leśne, wś, biał., gm. Wyszki, 11,5 km na płn.-zach. od Bielska Podlaskiego: Selo *Niwino Lesnych* ziemian 1528 ŻDz XVII/1, 188; *Lesne* 1528 SHGPd(ADS, D. 152 k. 41v-45); *Niwino Leśne* 1567 Kond 135; *Niwino Leszne* 1569 UPL 244; *Niwino Leśne* 1580 ŻDz XVII/1, 124; *Niwino Leśne* 1613 HMil 297; *Niwino Leśne* 1790 Kond 135; *Niwino Leśna* (!) 1886 SG VII 162; *Niwino Leśne* 1921 Sk V 30; *Niewino Leśne* 1967 SM 745; *Niewino Leśne, -na -nego, niewiński* 1972 UN 153, 70; gw. *ńeńino leśne, -a -ego/z leśnex, ńeńiński/leśńeński*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od przym. *leśny* (: *las*). Lit.: Kond 135. EB

Niewino Popławskie, wś, biał., gm. Wyszki, 11 km na płn.-zach. od Bielska Podlaskiego: Selo *Niwino Poplawskii* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 188; *Niwino Poplawi* 1569 UPL 244; *Niwino Poplawy* 1580 ŻDz XVII/1, 125; *Poplawy Niwino* 1676, *Niwino Popławskie* 1723 SHGPd(ADS, D. 152 k. 64); *Niwino Popławskie* 1790 Kond 135; *Niwino Popław* 1795 MpPerPd; *Niwino Popławskie* 1886 SG VII 162; *Niwino Popławskie* 1921 Sk V 30; *Niewino Popławskie* 1967 SM 745; *Niewino Papławskiego* (!), *Niewino Popławskiego* (!), *Niewino Popławskie, -na -kiego, niewiński* 1972 UN 153, 71, 88; gw. *ńeńino popłaske, -a, -kego, ńeńiński/popłaski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od pol. i rus. ap. gw. *popław* 'pastwisko lub sucha łąka, położone między po-

łami, w przeciwieństwie do łąki podmokłej, błotnej i nadrzecznej' Kond 136, w l. mnogiej, wtórnie z suf. *-skie*. Lit.: Kond 135-6. EB

Niewino Stare zob. *Niewino*

Niewirków, dziś *Niewirków* i *Niewirków-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Miączyn, 19 km na wsch. od Zamościa: *Nyewyerkow* 1468-70 CzChelm 183; *Niewirków* 1564 ŻDz XVIII/1, 184; *Niewirków* 1609 CzChelm(TerestrCrasn nr 18/19846, k. 401); *Niewirków* 1827 Tabella II 46; *Niewirków* 1877 Zin I 416; *Niewirków, wś, Niewirków Majdan*, folw. 1886 SG VII 136; *Niewirków, wś* 1902 Przew II 12; *Niewirków, wś i kol.* 1921 Sk IV 106; *Niewirków, wś i kol.* 1952 UW 149; *Niewirków, -kowa, Niewirków-Kolonia, -kowa -nii, niewirkowski* 1967 UN 122, 24. — Nazwa od n. os. *Niewierek, Niewirek, Niewirko* (: *nie wierzyć, niewiara, niewierny*) SSNO IV 60, z suf. *-ów*. W n. zestawionych człony odróżniające od ap. *majdan* 'osada leśna', *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChelm 183. BCz

Niewirowo zob. *Niewiarowo-Przybki*

Niewirowo-Przybki zob. *Niewiarowo-Przybki*

Niewirowo-Żochy zob. *Niewiarowo-Sochy*

Niewistka, wś, krośn., gm. Dydnia, 15,5 km na płn.-wsch. od Brzozowa: *Nyewyasthka* 1436 AGZ XIII nr 87; *Nyewiestka* 1443 AGZ XI nr 1770; *Niewiastha* (!) 1497 Matr II nr 1077; *Nyewyska* (!) 1505 AGZ XVI nr 3073; *Nyewyastka* 1505 AGZ XIX nr 800; *Niewiesthka* 1589 ŻDz XVIII/1, 53; *Niewistka* 1678 AGZ XXII 39; *Niewiastka* 1794 Ga Dd2; *Niewistka* 1851, *Newistka* 1860 Sch 113, 125; *Niewistka* 1886 SG VII 137; *Niewistka* 1952 UW 275; *Niewiszka* (!), *-ki, niewiszczanski* 1964 UN 54, 35; *Niewistka* 1967 SM 745; *Niewistka*, po zmianie *Podrzecze, -cza, podrzeczki* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Niewistka, -ki* 1981 MPol nr 7, poz. 61. — Nazwa z suf. *-ka*, od n. os. **Niewiast* lub od przym. **niewiasty* 'nowe miejsce osiedlenia, jeszcze niewiadome, nieznanie'. Zmiana *Niewiastka* > *Niewiestka* na skutek wyrównania do tematu *niewiest-*, por. stp. *niewiestal/niewiasta* 'kobieta' Sstp V 248-9 i ukr. *nevěstka*. Forma *Niewistka* powstała w wyniku ukr. przejścia *-e- > -i-*. W 1977 r. nastąpiła urzędowa zmiana n. na *Podrzecze*. Do n. historycznej powrócono w 1981 r. Lit.: SHGsk II 161-2; Mak-Sk 116-7. BCz

Niewitowice, wś zaginiona, może to dziś Tułkowice, tarnob., gm. Obrazów: *Uneuitouicy* 1279

KMłp II 144; *Nyewythowicze* 1470–80 DB III 55; *Nyewythowicze* 1508 ŻDz XV 462; *Nyewythowicze* 1529 LR 384; *Niewytowicze* 1578 ŻDz XIV 183. — Pierwotnie n. brzmiała *Uniewitowicy*, od n. os. *Uniewit* SSNO V 526, z suf. -owicy. Do n. os. por. *psl. *unijь* 'lepszy' i liczne n. os. z członem -wit, typu *Dobrowit*, *Milowit*, *Siemowit*. Forma *Niewitowice* powstała w wyniku odrzucenia nagłosowego U- i zmiany suf. -owicy > -owice. Lit.: AtSd 149, 159; KSand 136; NaLSand 131; BańMorf 105. IN

Niewitowice zob. Tułkowice (2)

Niewke zob. Niwki (6)

Niewnadowa zob. Nienadowa, Nienadówka

Niewnadowa Ruska zob. Nienadowa

Niewnadów-Dubiecko zob. Nienadowa

Niewnadowo-Dubiecko zob. Nienadowa

Niewniadowa zob. Nienadowa

Niewnowice zob. Nienowice

Niewocsko zob. Niebocko

Niewodna, wś, rzesz., gm. Wiśniowa, 9 km na zach. od Strzyżowa: *Nyewodna* 1418 SHGSd(TP 21, 294); *Newodna* (1425)1516, *Nyewodna* (1436) ZDM II 54, 223; *Nyewodna* 1454 Matr I nr 198; *Nyewodnya* 1475 SHGSd(TP 21, 394); *Nyewodna* 1508 ŻDz XV 467; *Niewodna*, *Nyewodna* 1529 LR 40, 168; *Niewodna* 1581 ŻDz XIV 256; *Niewodna Dolna*, *Niewodna Górną* 1794 Ga Dd2; *Niewodna Dolna* i *Górną*, wś 1886 SG VII 137; *Niewodna* 1921 Sk XIII 49; *Niewodna*, -nej, *niewodniański* 1966 UN 72, 39; gw. *ńewodna*, -ej, *ńewocki*. — Nazwa określająca prawdopodobnie osadę bez wody, od stp. ap. *niewodny* 'bezwodny, pozbawiony wody' Sstp V 257, w rodzaju żeńskim. Możliwy także związek ze stp. ap. *niewód* 'duża sieć rybacka' Sstp V 258. Efemerycznie *Niewodnia*. Przejściowo n. z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górny*. W okolicy tej wsi w XIV w. znane było pole o n. *Za Starą Niewodną*, por. agros ... vocatur *za staro nyewodną* (1366), *za stare nawodne* (1377) KMłp III 202, 305. Lit.: OPilz 42; Nieckula, -in- 154. IN

Niewodnica zob. Lewickie, Niewodnica Korycka

Niewodnica Brzoszyńska zob. Niewodnica Nargilewska

Niewodnica-Koplany zob. Koplany

Niewodnica Koplńska zob. Koplany

Niewodnica Korycka, wś, biał., gm. Turośń Kościelna, 9 km na pld.-zach. od Białegostoku:

w *Niewodnicy* 1533 HMil 136; *Niewodnica* 1545, *Niewodnica* 1561 HalBiał II 54; *Неводница имени Корыцкого* 1567 Kond 136; *Niewodnica* 1569 UPL 259; *Niewodnica* 1570 SHGPd(MK nr 108 k. 355v–356); *Niewodnica* p. *Koryckiego* 1580, *Niewodnica* 1591 ŻDz XVII/1, 113, 153; *Niewodnica* pp. *Koryckich* 1676 Kond 136; *Niewodnica Koryckich* 1744 SDV 148; *Niewodnica Korycka*, na *Niewodnicy* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 55–56, 58); *Niewodnica Korycka* 1886 SG VII 138; *Niewodnica Korycka*, -cy -kiej 1981 WUN II 535; gw. *ńewodniica korycka*, -y -kej, *ńewodniicki*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. rz. *Niewodnica*, prawego dopływu Narwi, nad którą wieś leży, por. *Niewodnica* 1507 ODMA 156 nr 190. Nazwa określa zapewne rzekę, w której łowiono ryby niewodami. Człon drugi od nazw. rodu *Koryckich* herbu Ciołek, właścicieli tej wsi i dóbr na Podlasiu w XVI–XVII w. Lit.: Kond 136; HalBiał II 54–5; ŻDz XVII/3, 52. EB

Niewodnica Kościelna, wś, biał., gm. Turośń Kościelna, 8,5 km na pld.-zach. od Białegostoku: W *Niewodnicy Kościelnej* 1676 CzRRkps nr 1099; *Niewodnica Kościelna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 55–56); *Niewodnica Kościelna*, folw. 1886 SG VII 138; *Niewodnica Kościelna*, kol. 1921 Sk V 10; *Niewodnica Kościelna*, wś 1952 UW 155; *Niewodnica Kościelna*, -cy, -nej 1981 WUN II 535; gw. *ńewodniica kośćelna*, -y -ej, *ńewodniicki*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewodnica Korycka*, człon drugi od przym. *kościelny*. Wieś należała do plebana niewodnickiego (do dóbr kościelnych). Lit.: Kond 136; HalBiał II 54–5. EB

Niewodnica-Lewickie zob. Lewickie

Niewodnica-Nargielowszczyzna zob. Niewodnica Nargilewska

Niewodnica-Nargielowszczyzna zob. Niewodnica Nargilewska

Niewodnica Nargilewska, wś, biał., gm. Juchnowiec Dolny, 11 km na pld.-zach. od Białegostoku: *Niewodnica Nargielowszczyzna* 1563 HMil 319; *Niewodnica Nargielowczizna* 1567 KondBał 56; *Niewodnica Nargielowszczyzna* 1615, *Niewodnica Zalesie* alias *Nargielowszczyzna* 1617, *Niewodnica Nargielowszczyzna* 1644 HalBiał II 55; *Niewodnica Brzoszyńska* et *Nargelowszczyzna* 1676, *Niewodnica Nargilewska* 1790 KondBał 56; *Niewodnica Nargilewska* 1902 SG XV/2, 383; *Niewodnica Norgielewska*, wś i kol. 1952 UW 156; *Niewodnica Nargilewska* 1967 SM 745; *Niewodnica Nargilewska*, -cy -kiej

1981 WUN II 535; gw. *ńevodniica nargėlevska*, -*cy-Kej*, *ńevodniicki*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewodnica Korycka*, człon drugi od n. os. *Nargiel* (od lit. im. *Norgilas*, *Norgile*) AWAK XVI 216, z suf. -owszczyzna, wtórnie -owska, -ewska. Człon *Brzozyska*, od nazw. *Brzasków*, właścicieli części Niewodnicy, por. Thomas filius Stanisłai *Brzaska* z tej wsi 1563 HMil 319, z suf. -yńska; człon *Zalesie* od ap. *zalesie* 'miejsce za lasem' SW VIII 150. Lit.: Kond 136–7; KondBał 56; HalBiał II 54–5. EB

Niewodnica-Zalesie zob. *Niewodnica Nargilewska*

Niewodnik zob. *Niewodniki* (2)

Niewodniki (1), os. zaginiona, leżała koło Kruszwicy, bydż.: *Nevodnici* 1293, hereditatem suam *Nevodnici* vulgariter dictam 1340 KW II 80, 531. — Nazwa służebna, oznaczająca pierwotnie ludzi zajmujących się wyrobem sieci dla rybaków pracujących dla dworu, od niepoświadzonego ap. **niewodnik* (: *niewód* 'duża sieć rybacka' Sstp V 258 + -*nik*), w l. mnogiej. Miejscowość położona była w pobliżu Kruszwicy nad Gopłem, co podkreśla służebny charakter osady. Była własnością królewską, potem przeszła na własność klasztoru w Ładzie. Lit.: Buczek 66. AG

Niewodniki (2), wś, opol., gm. Dąbrowa, 12 km na płn.-zach. od Opola: *Neuodnici* 1223 KŚI III 54; *Niwodnic* 1284 SUR V 128; de *Niwodnich* 1285 Reg nr 1893; *Newodnitz* ok. 1300 CdSil XIV 101; de *Newodnik* 1333 CdSil I 34; *Newodnik* (1407)XVI, zu *Newodnik* (1457)XVI, Dorf *Newodniky* (1497)XVI, Gut *Newodniki* (1528)XVI CdSil VI 27, 77, 144, 174; *Niewodnik* 1687/88 J II 288; *Niewodnig* 1743 SNGŚI VIII 146; *Niewodnik* 1783 Z II 35; *Niewodnik* 1845 K 448; *Niewodnik*, wś 1886 SG VII 138; *Niewodniki* (*Niewodnik*) — *Fischbach* 1939 Prus 53; *Fischbach* — *Niewodniki*, -*k*, *niewodnicki* 1947 Młol XXVI nr 37; *Niewodniki*, -*nik* 1981 WUN II 535. — Nazwa zaadaptowana do j. niem. jako *Niewodnic(k)*, *Niewodnik*. Nazwę niem. *Fischbach* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niewodniki*. Wieś leży nad Prószkowskim Potokiem. Lit.: SNGŚI VIII 146; BorGŚI 201; Domański, Onom XIX 23; Rospond, RKJWr I 54. JCh

Niewodowo, wś, łomż., gm. Piątnica, 9 km na płd.-wsch. od Łomży: 30 mansos dictos *Nyewodowo* (1417)1456 SHGMz; *Nijewodowo* 1432 KkM

179; *Nyewodowo* 1481 SHGMz(MK 6, 14); Johannes *Nyewodowsky* de *Nyewodowo* 1497 Bar nr 15; *Nyewodowo* 1510 ZHer nr 877; *Niewodowo* 1577 ŻDz XVI 357; *Niewodowo* 1783 MpPerMz; *Niewodowo* 1827 Tabella II 46; *Niewodowo* 1886 SG VII 138; *Niewodowo Szlacheckie*, *Niewodowo Włościańskie* 1921 Sk V 50, 51; *Niewodowo* 1952 UW 164; *Niewodowo*, -*wa* 1981 WUN II 535. — Nazwa od n. os. **Niewod*, por. *Niewoda* (od *nie wodzić* 'nie kierować' lub *nie* + *woda*) RymSEN II 157, z suf. -owo. Wieś leży nad Narwią, więc może raczej od ap. *niewód* 'rodzaj dużej sieci rybackiej' Sstp V 258. Człony odróżniające związane z dawnymi stosunkami własnościowymi, od przym. *szlachecki*, *włościański*. Lit.: ZMaz 279. UB

Niewodsko zob. *Niebocko*

Niewola, os. zaginiona, leżała pod Myślicinem, pozn., gm. Lubowo: na polowie dziedz. w Rzegnowie zw. *Niewola* 1477 SHGKI(PG 9, 74 v); *Zydowko* et *Niewola* (1528)1783 Koz III 686; *Niewolia* 1545 Koz I 193. — Nazwa od ap. *niewola* w znaczeniu 'brak wolności, zależność (społeczna, polityczna), poddaństwo' Sstp V 257. Mniej prawdopodobne, że jest to n. dyferencyjna w stosunku do n. m. *Wola* (dziś *Wola Łagiewnicka*), gdyż jej najwcześniejszy zapis pochodzi z XVI w. i odnosi się do wsi już opustoszałej. ZZ

Niewola zob. *Niewółka*, *Wielkie Łąki*

Niewolno, wś, bydż., gm. Trzemeszno, 1 km na płn. od Trzemeszna: de *Nyewolna* 1360, *Niewolno* 1368 KW III 156, 308; *Niewolna* 1535 SHGKI(ASK 12, 487); wieś *Niewolno* 1564–65 Luwłkp II 262; *Niewolno* 1567 Koz I 193; *Niewolno* 1580 ŻDz XII 163; *Niewolno* 1618–20 PKal 230; *Niewolno* 1886 SG VII 138; *Niewolno*, niem. *Freihof* 1921 Sk X 50, 148; *Niewolno* 1952 UW 54; *Niewolno*, -*na*, *niewoleński* 1972 UN 181, 32; gw. *ńevulno*, -*na*, *ńevolijski*. — Nazwa od przym. *niewolny* (: *niewola* w znaczeniu 'brak wolności'), w rodzaju żeńskim. Wtórnie n. przeszła do kategorii nazw z suf. -*no*. W formie gw. przejście -*ol-* > -*ul-*. Nazwa niem. *Freihof* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Koz I 193; Borek, -*nn-* 154. ZZ

Niewółka, cz. wsi Orpelów, dawniej wś, sier., gm. Dobroń: de *Nyewola* 1415 Koz VI 296; *Poliessyn Bolkow* dicta *Nyewolya* 1553 ŻDz XIII 247; *Niewulka* 1839 MpKwat II 5; *Niewółka*, wś i folw. 1877 Zin I 416; *Niewółka* 1886 SG VII 138; *Niewółka*, wś i folw. 1902 Przew II 12; *Niewółka*, wś i kol. 1967 SM 745; *Niewółka*, -*ki* 1974 UN 42,

12. — Początkowo *Niewola*, od ap. *niewola* w znaczeniu 'brak wolizny'. Od XIX w. n. w formie zdrobniałej *Niewółka*. Okresowo oboczna n. zestawiona *Poleszyn-Bolków*, od n. pobliskiej wsi *Poleszyn* i od n. os. *Bolko* (: *Bolesław*), z suf. -ów. EB

Niewólno zob. Niewolno

Niewskarczów zob. Nieskurzów

Niewskórze zob. Nieskórz

Niewskurze zob. Nieskórz

Niewskurzów zob. Nieskurzów

Niewstępie, os. zaginiona, leżała koło wsi Kikowo, pozn., gm. Pniewy: *Nieustąpie* albo *Poświętne* 1425–79 NDz II 465; *Nyewstampye* alias *Poszwyathne* 1429, granice *Nyewstapskye* 1449, *Poswatline*, *Nyewstampye* alias *Poszwanthne* 1461 SHGPn III 284; allodium wlg. *Nyewstampye* nuncupatur 1479 SHGPn(ACC 57, 110v); Kikowo possess ... hered. des. *Niewstępie* 1623–24 Koz V 75. — Nazwa od n. os. *Nieustęp* (: *nie ustąpić*) SSNO IV 58, z suf. -je. Postać *Niewstępie* jest wynikiem przejścia -ii- > -iw- po samogłosce. Obocznie występowała także n. *Poświętne*, od ap. *poświętne* 'grunt wydzielony we wsi na uposażenie kościoła, grunta kościelne' Sstp VI 481 (osada stanowiła własność kościoła w Chrzypsku). Lit.: SHGPn III 284; PPozn 205. ZZ

Niewsz zob. Mniewszcz

Niewświatowo zob. Nieświatów

Niezabitów, dziś *Niezabitów*, ws, i *Niezabitów-Kolonia*, kol., dawniej ws, lub., gm. Poniatowa, 5 km na pld.-zach. od Wąwolnicy: *Nezabitow* 1409 ZLub nr 20; *Nyezabithow* (1421)XV ZDM V 253; *Niezabytow* (1442)XVI ZDM III 21; *Myezabytow* 1448 LKP 28; *Nyezabithow* 1470–80 DB II 569; *Nyezabythow* 1529 LR 440; *Niezabitow* 1531 ŻDz XIV 368; *Niezabytow* 1626 RPobLu 132; *Niezabitow* 1676 ŻDz XV 46a; *Niezabytow* 1787 Spis 448; *Niezabitów* 1827 Tabella II 46; *Niezabytów* 1877 Zin I 416; *Niezabitów* 1886 SG VII 138; *Niezabytow* 1899 Cat 33; *Niezabitów*, ws i folw. 1902 Przew II 12; *Niezabitów* 1921 Sk IV 82; *Niezabitów*, *Niezabitów*, kol. 1952 UW 147; *Niezabitów*, -towa, *Niezabitów-Kolonia*, -towa, -nii, *niezabitowski*, dwie wsi 1970 UN 116, 12; *Niezabitów*, -towa, *Niezabitów-Kolonia*, -towa -nii 1981 WUN II 535; gw. *niezabituś/niezabytuf*. — Dawniej *Niezabytów*, od n. os. **Niezabyt* (od *zabyć* 'pozbyć się czegoś' Sstp XI 30, z negacją, por. *Nieustęp*), z suf. -ów. Forma *Miezabitów* jest wynikiem gw. mieszania nagłosowego *ń-//m-*. Człon drugi

w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 160–1; SHGLuDer 72; KosLu 68; Nieckula, -ov-142. IN

Niezabyszewo, ws, słup., gm. Bytów, 6,5 km na pld.-zach. od Bytowa: *Damsdorfer* 1335 Cr I 91; *Damesdorff* 1397 PMT IX 20; *Damsdorf* 1393, *Damesdorff* 1437 Cr II 195, 297; *Damissdorf* 1596, *Dambstorff* 1628 PMT IX 20; *Damsdorff* alias *Niezaprzew* 1638 Font XLVI 26; *Damsdorfer* 1675 Cr I 320; *Niezabyszewo* alias *Damsdorf* 1686 Font XV 840; *Niezabiesewo* 1686, *Niezabiszewo* 1710 PMT IX 44; *Niezabyszeviensi* 1747 Font XV 298; *Dalemsdorf* 1772 PMT IX 20; *Damesdorf* 1789 MpGillyPom; *Damsdorf* 1868 PMT IX 20; *Damsdorf* — *Niezabyszewo* 1879 KętN 222; *Niezabyszewo*, niem. *Damsdorf*, ws 1886 SG VII 139; *Damsdorf* — *Niezabyszewo*, -wa, *niezabyszewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niezabyszewo*, -wa 1981 WUN II 535; gw. *niezabeśewo* Lor 142, *niezabsew* Lor A 26. — Nazwa niem. *Damsdorf* od n. os. *Dam*, też *Damm* (: *Dagomar* Gott 224), por. nazw. *Dahm* + -dorf. Późniejsza n. pol. od n. os. **Niezabyz* (od *niezabyty*), z suf. -ewo. Zapis z 1638 r. wskazuje na formę *Niezaprzewo*, którą należy uznać za skrót n. *Niezabyszewo*. Lit.: Surma, PMT IX 20, 44. BCz

Niezabytów zob. Niezabitów

Niezamysłowo zob. Zamysłowo

Niezamyśl, cz. Zaniemyśla, notowana do 1902 r., dawniej ws, pozn., gin. Zaniemyśl: *Nisamisele* (1239)XVII KW I 183; *Neszamils* (!) 1388 Lek I nr 325; *Nezamiśl* 1392 Lek II nr 181; *Neszamiśl* 1411, *Nyezamiśl* (1439)XV KW V 190, 617; *Nyezamiśl* 1510 NKs 67; *Niezamiśl* 1578 ŻDz XII 207; *Niezłamiśl* 1789 MKI(Tab 47, 87); *Niezamiśl* 1789 MKI(Tab 47, 134); *Niezamiśl* 1846 KsP 357; *Niezamiśl*, ws 1886 SG VII 140; *Niezamiśl*, niem. *Niezamiśchel* 1902 MycPn 149. — Nazwa od n. os. *Niezamiśl* (od *zamiślać* 'udawać, stwarzać pozory', *zamiśl* 'zamiar, postanowienie; pomysł; złudzenie, oszustwo' Sstp XI 132, 133, z negacją) SSNO IV 61, z suf. -je. Wtórnie zmiana rodzaju gramatycznego nazwy z nijakiego na męski. W XIV w. pojawiła się forma z metatezą -śl > -łś, spotykaną czasem we współczesnych dialektach. Być może jest to jednak błędny zapis nazwy. Efemeryczna postać *Niezłamiśl* jest wynikiem adideacji do wyrażenia *niezła myśl*. Lit.: RymNmias 274; Rospond, -jś 101; Nieckula, Polskie nazwy miejscowe z sufiksem -jś, RKJWr V 110. ZZ

Niezamysł zob. Zaniemysł

Niezamysle zob. Niezamysł

Niezaprzewo zob. Niezabyszewo

Niezboże zob. Zboże

Niezdara, wś, kat., gm. Tapkowice, 9,5 km na wsch. od Tarnowskich Gór: *Niezdara*, folw. 1779, *Niezdowa* (!) 1782–83, *Niezdara*, folw. 1783–84 SHGKrMat 202; *Niezdara* 1787 Spis 368; *Niezdara*, wś 1792 SHGKrMat 202; *Niezdara* 1827 Tabella II 46; *Niezdara*, młyn 1877 Zin I 416; *Niezdara*, wś i folw. 1886 SG VII 140; *Niezdara*, -ry 1981 WUN II 535. — Nazwa o charakterze żartobliwym, od ap. *niezdara* 'człowiek niezdarny, ślamazarnik; niedojda, niedołęga' SW III 378. Lit.: RSiew 17. IN

Niezdów (1), wś, krak., gm. Dobczyce, 11 km na płn.-wsch. od Myślenic: *Nezdow* 1389 SHGKr(GZ 3, 54); *Niezdow* 1495 Mog 139; *Nyezdow* 1470–80 DB II 111; *Nyesdow* 1490 ŻDz XV 448; *Nyezdow*, in *Nyezdowy* 1529 LR 123, 124; *Niezdow* 1564 Lukrak II 88; *Niezdow* 1581 ŻDz XIV 51; *Niezdow* 1680 Rej 82; *Niezdów* 1886 SG VII 140; *Niezdów* 1921 Sk XII 38; *Niezdów*, -dowa, *niezdowski* 1964 UN 8, 15. — Nazwa od n. os. *Niezda* (: *nie zdać*) SSNO IV 61, z suf. -ów. Lit.: LKrak 102; Nieckula, -ov- 142. IN

Niezdów (2), wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 4,5 km na zach. od Opola Lubelskiego: *Niezdow* 1580 RPobLu 771v; *Niezdow* 1626 RPobLu 107; *Niezdow* 1787 Spis 453; *Niezdów* 1827 Tabella II 46; *Niezdów* 1886 SG VII 140; *Niezdów* 1921 Sk IV 84; *Niezdów*, -dowa, *niezdowski* 1970 UN 116, 14. Lit.: KosLu 68. IN

Niezdrakowo zob. Niedrzaków

Niezdraków zob. Niedrzaków

Niezdrowice, wś, opol., gm. Ujazd, 1,5 km na pld. od Ujazdu: *Nessdrowick* ok. 1300 CdSil XIV 92; *Nedrzowicz* (1438) XVI CdSil VI 61; *Nystreho* 1500 CdSil XXXIII 36; villa *Niezdrowice* 1679 J II 86; *Nestrowitz* 1743, *Nessdrowitz* 1745–49, *Niessdrowitz* 1759 SNGŚI VIII 146; *Niesdrowiz* 1783 Z II 344; *Niesdrowitz*, *Niezdrowice* 1845 K 447; *Niezdrowice*, niem. *Niesdrowitz* 1886 SG VII 140; *Niezdrowice* (*Niesdrowitz*) — *Neubriicken* 1939 Prus 53; *Neubriicken* — *Niezdrowice*, -wic, *niezdrowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Niezdrowice*, -wic 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. **Niezdrow*, z suf. -ice. Do n. os. por. stp. *niezdrow*, *niezdrowy* 'niezupełnie zdrow, cierpiący, chory, wątpliwy, słaby' Sstp V 262. Nazwa zniemczona jako *Niesdrowitz*. Nazwa niem. *Neu-*

brücken wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niezdrowice*. Lit.: SNGŚI VIII 146; BorGŚI 178. JCh

Niezdżino zob. Niżdżin

Niezgoda (1), wś, koniń., gm. Słupca, 8 km na płn. od Słupcy: pagus *Niesgoda* 1666–67 Koz V 75; *Niezgoda* 1827 Tabella II 46; Mol. *Niezgoda* 1839 MpKwat I 2; *Niezgoda* 1877 Zin I 416; *Niezgoda*, wś 1886 SG VII 140; *Niezgoda* 1921 Sk II 110; *Niezgoda*, -dy 1981 WUN II 536; gw. *niezgoda*, -dy, *niezgocki*. — Od n. os. *Niezgoda* (: *niezgoda* 'waśń, brak jedności') SSNO IV 61. Może też n. żartobliwa od ap. *niezgoda*. Nazwa początkowo określała prawdopodobnie młyn, potem osadę. ZZ

Niezgoda (1a), cz. wsi Dachowa, dawniej wś, skiern., gm. Sochaczew: *Niezgoda* 1877 Zin I 416; *Niezgoda* 1883 SG IV 560; *Niezgoda*, wś 1886 SG VII 140; *Niezgoda*, wś 1902 Przew II 12; *Niezgoda* 1921 Sk I 181; *Niezgoda*, wś 1967 SM 745; *Niezgoda*, -dy 1981 WUN II 536. — Od ap. *niezgoda*. Prawdopodobnie pierwotnie n. karczmy, później n. osady. UW

Niezgoda (2), wś, wroc., gm. Żmigród, 10 km na płn.-wsch. od Żmigrodu: *Niesgoda* 1666/67 J I 453; *Nesgode* 1787 Z VII 403; *Nesigode*, *Niezgoda* 1845 K 429; *Niezgoda*, niem. *Nesigode* 1886 SG VII 140; *Nesigode* 1900 Myc 39; *Jagdhausen*, *Niezgoda* 1941 Wrzosek 14; *Jagdhausen* — *Niezgoda*, -y, *niezgodzki* 1947 MPol XXV nr 124; *Niezgoda*, -dy 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. *Niezgoda* lub od ap. *niezgoda*, por. *Niezgoda* (1), zniemczona jako *Nesigode*. Nazwę niem. *Jagdhausen* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niezgoda*. Lit.: SNGŚI VIII 146–7; Borek, Studia Polonistyczne XIV–XV 59. JCh

Nieźlamysł zob. Niezamysł

Nieznachowo, kol., dawniej wś, słup., gm. Wiko, 10 km na pld.-wsch. od Lęborka: *Nesnachow* 1401 LorSNH 79; *Neznachowo* 1402 TrautmElb I 100; *Nesnachow* 1438 GZ 124; *Nieznachowo* 1534 Inwwloc 117; *Nesnachow* 1618 MpLub; *Nieznachowo* 1648 RP 195; *Nieznichau* 1686–87 Font XI–XV 853; *Neznachow* 1789 MpGillyPom; *Nieznachowo*, niem. *Nesnachow* 1886 SG VII 140; *Nesnachow* — *Nieznachowo*, -wa, *nieznachowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nieznachowo* — *Nesnachow*, os. 1951 Rosp 207; *Nieznachowo*, -wa 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. **Nieznach*, por. n. os. *Nieznachowa* (: *nie znać*, n. os. *Nieznamir*) SSNO

Nieznachy

IV 61, 62, z suf. -ów. Nazwa niem. *Nesnachow* jest fonetyczno-graficzną substytucją n. polskiej. Lit.: LorSNH 79. BCz

Nieznachy, os. bliżej niezidentyfikowana, położona nad Wisłą, płoc., gm. Iłów: *Nyesnachy* insula in fluvio Wysla antiquo vocabulo Pyassek nuncupata, in qua piscatores dicti *Nyesznachowy* in sex domibus resident 1511/12 VisitGn 93; *Nieznachowie* na Ostrowie 1579 ŻDZ XVI 201. — Nazwa od n. os. **Nieznach* (por. *Nieznachowo*), w l. mnogiej. UW

Nieznajowa, wś, nowosąd., gm. Sękowa, 25,5 km na pld.-wsch. od Gorlic: *Nieznajowa* 1581 ŻDz XIV 123; *Nieznajowa* 1765 Lukrak I 131; *Nieznajowa* 1629 RPobKr 277; *Nieznajowa* 1680 Rej 303; *Nieznajowa* 1765 Żyd 426; *Nieznajowa* 1886 SG VII 140; *Nieznajowa* 1921 Sk XII 13; *Nieznajowa*, -wej, *nieznajowski* 1965 UN 56, 14; łemk. *Neznajowa*. — Nazwa od n. os. **Nieznani* lub *Nieznaj* (: *Nieznami* lub *nie znać*, *nieznany*, por. n. os. *Nieznany* RymSEN II 157), z suf. -owa. Lit.: RBiecz 35; RiegŁemk 196. IN

Nieznamirowice, wś, rad., gm. Rusinów, 14 km na pln. od Przysuchy: *Nyesznamirowicze* (1308) KMłp II 213; *Neznamirowicze* (1321) 1424 ZDM IV 44; *Nesnamirowicze* (1401) KMłp IV 75; *Nyeznamirowicze* 1440 ZDM V 429; *Nyeznamirowicze* 1508 ŻDz XV 476; *Nyesnamirovicze* 1511–23 ŁLB I 652; *Nyeznamyerowycze* 1564–65 Lusand 191; *Nieznamirowicze*, *Nieznamirowicze* 1569 ŻDz XIV 311, 327; z *Nieznamirowicami* 1789 Lusand I 192; *Nieznamirowice* 1827 Tabella II 46; *Nieznamirowice* 1877 Zin I 416; *Nieznamirowice* 1886 SG VII 141; *Nieznamirowice* 1952 UW 123; *Nieznamirowice*, -wic, *nieznamirowicki* 1970 UN 30, 31; gw. *nieznamirowice*, -vic, *nieznamirowski*. — Od im. *Nieznami* SSNO IV 62, z suf. -owice. Forma *Nieznamirowice* powstała w wyniku obniżenia artykulacyjnego -ir- > -er-. Lit.: KSand 136; KopRad 381. IN

Nieznamirowice zob. *Nieznamirowice*, *Znamirowice*

Nieznane zob. *Nieznanki*

Nieznanice, wś, częst., gm. Kłomnice, 18,5 km na pln.-wsch. od Częstochowy: *Nesnanicze* 1400, de *Nesznanicz* 1412 Koz VI 296; *Nyesnanyncze* (*Nieszanyce*) 1511, 1518 ŻDz XIII 212; *Nyeznanycze*, *Nyesnanyncze* 1511–23 ŁLB I 519, 521; *Niesnanicze* 1552 ŻDz XIII 300; *Nieznanice* 1827 Tabella II 46; *Nieznanice* 1886 SG VII 141; *Nieznanice* 1902 Przew II 13; *Nieznanice* 1952 UW 99; *Nieznanice*, -nic 1981

WUN II 536. — Od n. os. **Nieznani* (: *Nieznami* lub *nie znać*, *nieznany*), z suf. -ice. EB

Nieznanki, wś, biał., gm. Huszlew, 12,5 km na pld.-wsch. od Łosic: z *Nieznani* 1655, *Nieznane* 1662 AWAK XXXIII 393, 429; *Nieznanki* 1676 CzRkps nr 1099; *Nieznanki* 1795 MpPerPd; *Nieznanki* 1827 Tabella II 46; *Nieznanki* 1886 SG VII 141; *Nieznanki* 1902 Przew II 13; *Nieznanki*, -nek, *nieznański* 1971 UN 128, 16. — Dawniej *Nieznane*, od n. os. **Nieznani*, w l. mnogiej, lub od *nieznany*. Wtórnie n. przybrała formę zdrobniałą z suf. -ki. EB

Nieznankiewice zob. *Nieznawujewice*

Nieznanowa zob. *Nieznajowa*

Nieznanowice (1), wś, kiel., gm. Włoszczowa, 6 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Nesznanowicze* 1396 Sand nr 14; de *Nesnanowicz* 1398 Krak nr 6659; *Nesnanowicze* 1427 ZDM V 300; *Nyesznanowicze* 1435 Hel II nr 2618; *Nyeznanowicze* 1511–23 ŁLB I 572; *Nyeznanowicze* 1529 LR 200; *Nyesnanowicze* 1540 ŻDz XV 578; *Nieznanowice* 1827 Tabella II 46; *Nieznanowice* 1886 SG VII 142; *Nieznanowice* 1952 UW 130; *Nieznanowice*, -wic, *nieznanowski* 1971 UN 35, 75. — Od n. os. **Nieznani*, por. *Nieznanice*, z suf. -owice. Lit.: KSand 136; KopKiel 245. IN

Nieznanowice (2), wś, krak., gm. Gdów, 13,5 km na pld.-zach. od Bochni: de *Neznanowicz* 1389 Krak nr 5192; *Nyesznanowicze* 1470–80 DB I 125; *Nesnanowicze* 1492 Kacz nr 8594; *Nyeznanowicze* 1490 ŻDz XV 446; *Nyeznanowicze* 1529 LR 271; *Nieznanowicze* (!) 1564 Lukrak II 86; *Nieznanowicze* 1581 ŻDz XIV 61; *Nieznanowice* 1629 RPobKr 76; *Nieznanowice* 1886 SG VII 142; *Nieznanowice* 1921 Sk XII 5; *Nieznanowice*, -wic, *nieznanowski* 1963 UN 2, 43. Lit.: LKrak 102. IN

Nieznanowska Wola zob. *Wiśniowa Wola*

Nieznań, wś, szczec., gm. Stare Czarnowo, 25 km na pln.-wsch. od Gryfina: *Heidschen* 1784 Brüg II 121; Vw *Heidchen* 1789 MpGillyPom; *Heidchen* Vw 1834 MpUMbl 1242; *Heidchen* — *Nieznań*, -nia, *nieznański* 1948 MPol XXV nr 14; *Nieznań*, -nia 1981 WUN II 536. — Nazwa niem. *Heidchen* od *Heide* 'zarośla, krzaki; wrzosowisko', z deminutywną częstką -chen. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nieznań*. BCz

Nieznasław zob. *Nosowo* (2)

Nieznaszyn, wś, opol., gm. Cisek, 8 km na pln.-zach. od Kuźni Raciborskiej: *Neznassina* (1478) XVI, Dorf *Nieznassyn* (1511) XVI CdSil

VI 103, 160; *Netznaschin* (1532) K 448; *Znena-szin* 1652, pago *Nicznaszyl* 1679, *Nieznaschen* 1687/88 J II 3, 159, 495; *Niesnarschin* 1743 SNGŚI VIII 147; *Nieschnaschin*, auch *Niezna-schin*, *Nosnaschin*, pohl. *Neznaßi* 1783 Z II 308; *Niesnaschin*, *Niesnasin* 1845 K 448; *Niesnasin*, niem. *Niesnaschin*, wś 1886 SG VII 114; *Nieznaszyn* (*Niesnaschin*) — *Scheinau* 1939 Prus 53; *Scheinau* — *Nieznaszyn*, -a, *nieznaszynski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nieznaszyn*, -na 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. **Nieznasz* (: *nie znać*), z suf. -in, por. czes. *Neznášov*; zniemczona jako *Niesnaschin*. Nazwę niem. *Scheinau* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nieznaszyn*. Lit.: SNGŚI VIII 147; BorGŚI 142. JCh

Nieznaw zob. *Bielkowo* (3)

Nieznawujewice, os. niezidentyfikowana, leżała w ziemi chełmińskiej, tor.: *Nesnaugewiz*, *Nenavgeviz* (1222) PrUr I/1, 29; *Nieznankiewice* (!), wś zaginiona 1886 SG VII 141. — Nazwa od n. os. *Niezna(w)uj* SSNO IV 62, z suf. -ewice. Lit.: SHGCh 84; Siciński, OSG VIII 69. WK

Nieznawujewo, wś zaginiona, dziś zapewne *Góna Wieś*, warsz., gm. Blonie: *Nyesznawyewo* 1278, 1508 SHGMz(Błoi. 4, 381); *Nesnawgeno* (1288) 1508 KMaz II 75; *Nesnawgewo* 1418, 1517, *Nyesawyewo* (!) 149[4] SHGMz(Błoi. 4, 697v i 3, 615v–616). — Od n. os. *Nieznawuj*, z suf. -ewo. UB

Niezwiastowo zob. *Nieświastów*

Niezwiastów zob. *Nieświastów*

Niezwojowice, wś, kiel., gm. Raclawice-Pałecz-nica, 6 km na zach. od Skalbierz: *Neswoiowice* (1373) 1634 KMłp III 270; de *Neswoyoiic* 1376, de *Neswoyow* 1398 Krak nr 256, 6246; *Nyezwoyowycze* 1470–80 DB II 17; *Nyeswoyowycze* 1490 ŻDz XV 441; *Nyezwoyowycze* 1529 LR 227; *Niezwoiowice* 1564 Lukrak II 82; *Niezwoiowice* 1581 ŻDz XIV 14; *Niezwoiowice* 1629 RPobKr 111; *Niezwoiowice* 1765 Żyd 414; *Niezwojowice* 1787 Spis 335; *Nieswoiowice* 1827 Tabella II 46; *Niezwojowice* 1877 Zin I 416; *Niezwojowice* 1886 SG VII 143; *Niezwojowice* 1952 UW 267; *Niezwojowice*, -wic, *niezwojowicki* 1964 UN 13, 72. — Nazwa od n. os. **Niezwoj* (: n. os. *Zwoj*, a ta od *zwoj*, *zwój* 'coś zwiniętego, rola, bela' SSNO VI 338, z negacją), z suf. -owice, przejściowo -ów. Lit.: RKrak 114; KopKiel 245. IN

Niezywienc zob. *Nieżywieć* (3)

Nieździno zob. *Mała Wieś* (8)

Nieździno Małowieskie zob. *Mała Wieś* (8)

Nieździno Minor zob. *Mała Wieś* (8)

Nieźacice zob. *Niżatyce*

Nieźęce, wś zaginiona, leżała w par. Skalbierz, w pow. kazimierskim, kiel.: de *Nezanczicz* 1381 Krak nr 663; *Nezanczicze* 1426 Hel II nr 2071; *Nyezaczicze* 1470–80 DB I 408; [*Nierzęce*, *Nieźęce*] XVI AtSd 149. — Nazwa od n. os. *Nieźęta* (: *nie żęć*) SSNO IV 63, z suf. -ice. Lit.: RKrak 114. IN

Nieźnowice, os. zaginiona, leżała koło wsi Niałek, ziel., gm. Wolsztyn: *Neysnoviz* (1311) 1646 KW II 291; *Nyesznowicze*, *Nyesznowycze* 1424, *Nyeznowicze* 1426, *Niesnowice* (1428) 1653, *Nyesznowicze* 1430 SHGPn III 284. — Nazwa od n. os. **Niežen*, por. *Nieźęta*, z suf. -owice. Lit.: SHGPn III 284; PPozn 205. ZZ

Nieźorawa zob. *Nieźurawa*

Nieźowa zob. *Niżowa*

Nieźōrawa zob. *Nieźurawa*

Nieźów zob. *Niżowa*

Nieźuchowko zob. *Niezychówko*

Nieźuchowko Minor zob. *Niezychówko*

Nieźuchowo zob. *Niezychowo*

Nieźuchowo Małe zob. *Niezychówko*

Nieźurawa, kol., dawniej wś, byd., gm. Czersk, 4,5 km na zach. od Czerska: *ezorow*, *Gezerow* (1340) PrUr III 221; *Nezerow* 1400, *Nyescherow*, *Nysscheraw* 1403, *Neseraw*, *Neschirow*, *Nasscheraw* (1403) XVI UKT 123, 119; *Nyescheraw*, *Nyscheraw* (1403) 1425, *Neserow* 1399–1431 UKT 132, 136; *Niezorawa* 1534 Inwwłoc 120; *Nieszierawa* 1570 ŻDz XXIII 210; *Nieźorawa* 1648 RP 182; *Nieźōrawa* 1682 Font V 132; *Nieszorawa* oder *Iserau* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nieźōrawa* al. *Nieźorawa*, niem. *Iserau* 1886 SG VII 143; *Nieźōrowa* (*Iserau*) 1925 Krzep 78; *Nieźurawa*, -wy, 1972 UN 176, 15. — Etymologia n. niejasna. Może początkowo n. pol. *Jeziorów*, *Jezierów*, od ap. *jezioro* lub od n. os. *Jezioro* SSNO II 484, z suf. -ów, później n. niem. *Nießerau*, od n. os. *Nießer* + -au. Możliwa też pierwotna n. **Niežerów*, od n. os. **Niežer*, **Niežyr* (od žer 'pokarm dla zwierząt' lub od im. złożonych typu *Žyroslaw*, z negacją), z suf. -ów, wtórnie -awa i redukcją N- w pierwszych zapisach, a od XVI w. z adideacją do stp. *žoraw* 'żuraw' lub do *žur*. Nazwa niem. *Iserau* jest fonetyczno-słowotwórczą substytucją n. polskiej z zanikiem N-. WK

Niezychowice, wś, byd., gm. Chojnice, 5 km na pld. od Chojnic: *Nierzychowice* 1952 UW 49; *Niezychowice*, -wic, *niezychowski* 1972 UN 176, 13.

Niezychowo

— Nazwa od n. os. **Niezych* (: *Żych* SSNO VI 340, z negacją), z suf. -owice. WK

Niezychowo, wś, pil., gm. Białosłowie, 7 km na pld.-zach. od Wyrzyska: *Nyezichowo* (1378) 1452 AC II nr 498; *Neszichowo* 1399, *Nyeschichowo* 1427 Koz I 193; *Niezychowo Stare* 1478 SHGKI(NG 2, 207); *Nyezichowo* 1493 Matr II nr 204; *Nyezichowko* [= *Niezychowo*] *maior* 1535 SHGKI(ASK 12, 502); *Niezuchowo* 1578 ŻDz XII 169; *Niezychowo* 1629 MKI(Tab 42, 5); *Niezuchowo* 1653 Font XII 361; *Niezuchowo* 1732 MKI(Tab 42, 26); *Niezuchowo* 1846 KsP 544; *Niezychowo*, niem. *Seeheim* 1886 SG VII 144; *Niezychowo*, niem. *Seeheim* 1921 Sk X 122, 148; *Niezychowo* 1952 UW 61; *Niezychowo*, -wa, *niezychowski* 1972 UN 190, 6. — Nazwa od n. os. **Niezych*, z suf. -owo. Zmiana *Niezychowo* > *Niezuchowo* nietypowa, może w wyniku adideacji do *żuchać* 'żuć, przeżuwać, gryźć' (por. dial. psl. **žuchati*) SEBor 757 lub do n. os. *Żuch* SSNO VI 370. pod koniec XV w. pojawia się forma *Nieżykowo*, wykazująca przejście -ch- > -k-. Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* 'większy', pol. *stary*. Lit.: Koz I 193; Nieckula, -ov- 143. ZZ

Nieżykówko, wś, pil., gm. Białosłowie, 8 km na zach. od Wyrzyska: *Niezichowko* 1459 SHGKI(NG 1, 90); *Nyezichowko* 1469 Koz V 75; *Nyezichowko* 1535 SHGKI(ASK 12, 502); *Niezuchowko minor* 1565 SHGKI(ASK 13, 294); *Niezuchowko* 1578 ŻDz XII 273; *Niezichowko* 1618–20 PKal 273; Villa *Niezuchowko* (!) 1653 Font XII 361; *Niezuchowko* 1708 MKI(Tab 42, 44); *Niezuchowo male* 1846 KsP 544; *Nieżykówko* 1886 SG VII 144; *Nieżykówko* 1952 UW 61; *Nieżykówko*, -ka, *nieżykówski* 1972 UN 190, 6. — Nazwa od n. wsi *Niezychowo*, z suf. -ko. W XVI w. w postaci zestawienia wtórnego, z członem odróżniającym od przym. łac. *minor* 'mniejszy'. Postać *Niezuchowo Male*, notowana w XIX w., uległa uniwerbizacji sufiksальной za pomocą suf. -ko. O zmianie *Nieżykówko* > *Niezuchowko* zob. *Niezychowo*. Forma *Niezuchowko* wydaje się błędnym zapisem nazwy. Lit.: Koz I 193. ZZ

Nieżyn, wś, kosz., gm. Siemysł, 14 km na pld. od Kołobrzegu: *Nessin* 1269 LorSNH 79; *Nessin* (1269)1342, *Niesino* 1276 PU II 226, 320; *Nessene* 1329 PU VII 249; *Nessin* (1554) PomKirch II 371; *Nessin* 1618 MpLub; *Nessin* 1789 MpGillyPom; *Nessin* 1836 MpUMbl 604; *Nessin* — *Nieżyn*, -na, *nieżynski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nieżyn*, -na 1981

WUN II 536. — Nazwa od n. os. *Niega* SSNO IV 40 (: im. *Niegoslav*, *Niegowoj*), z suf. -in. Nazwa niem. *Nessin* jest fonetyczną substytucją n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Nieżyn*. Lit.: LorSNH 79; TrautnElb I 93; Rzduma I 130; Belchnerowska, PMT XIII 53. BCz

Nieżywieć (1), os. zaginiona, leżała koło Niewieścina, bydgos. Sambow dobra z *Nieżywiciem* jedna całość 1400 SG XIV 576. — Nazwa od n. os. *Nieżywięt* KozN 45, **Nieżywiąt* (od n. os. *Żyw* SSNO V 83, z negacją, lub od stp. *nieżyw* 'pozbawiony życia, martwy, umarły' + -et(a), por. też stp. *żywię* 'istota żyjąca, stworzonko' i stp. *nieżywiątko* 'płód nieożywiony, zarodek, embriion' SW III 389, VIII 734), z suf. -ja. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 72. WK

Nieżywieć (2), wś, słup., gm. Człuchów, 4 km na zach. od Chojnic: *Nezewancz* (1346)1397 PrUr IV 24; *Nezewantz* 1373 HKS 113; z *Niezwienczem*, z *Nieswiencziem*, z *Nizwenczem*, z *Nieczwienczem* 1565 Lupom 48, 51, 54, 66; *Nieszewancz* 1570 ŻDz XXIII 232; *Nieźwzięc* 1648 RP 189; *Niesewantz* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Nieżywieć*, niem. *Niesewanz*, *Netzewantz* 1886 SG VII 146; *Niesewantz*, fr. auch *Niedzwintz*, *Nieswenz*, *Nieżywiec* 1912 Bär 83; *Niesewanz* — *Nieżywieć*, -ci, *nieżywięcki* 1947 MPol XXV nr 111; *Nieżywieć*, -cia 1981 WUN II 536. — Nazwa *Nieżywieć*, od n. os. *Nieżywięt*, **Nieżywiąt*, z suf. -ja, zniemczona jako *Niezewancz*, *Nezewantz*, *Niesewantz*, *Netzewantz*. W niektórych formach zrepolonizowanych adideacja do *niedźwiedź*, z wtórną nosowością. WK

Nieżywieć (3), wś, tor., gm. Bobrowo, 14 km na pld.-wsch. od Wąbrzeźna: *Nesewancz* 1437 GZ 89; *Nezewancz* 1445 Woel 462; *Nesewanz*, *Nezewancz*, *Neschewitz* XV KętL 86; *Nyesziwiancz* 1535 Matr IV/2, nr 17233; *Nicziwencz* 1570 ŻDz XXIII 54; *Nieżywiec* 1641 Font XXIV 134; *Nieżywiec* 1647 Font IV 58; *Nieżywiecie* 1664 Font XXXII 59; *Nieżywiec*, teut. *Neschewitz*, *Niezwięc* 1667–72 Font VI–X 16, 590; *Nieczywiens* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Nieżywieć*, mylnie *Nieżywiec*, niem. *Nieżywienc* 1886 SG VII 145; *Nieżywiec*, niem. *Nieżywienc* 1921 Sk XI 4, 82; *Nieżywieć*, -cia 1981 WUN II 536. — Formy *Nesewancz*, *Nezewancz*, *Nesewanz*, *Neschewitz* to niem. substytucje pol. n. *Nieżywieć*, zob. *Nieżywieć* (1, 2), repolonizowanej w formach: *Nieżywiec* (z dyspalatalizacją spółgłoski wygłosowej), *Nieżywiecie* (ze zmianą paradygmatu) i *Nieżywiec*. Lit.: SHGCh 85. WK

Niękoszyno zob. Miękoszyn

Nifke zob. Niwka (4)

Nigen Wedel zob. Drawno

Nigenbazin zob. Będzinko

Nigenberlin zob. Barlinek

Nigenhagen zob. Dobiesławiec

Nigenkamptz zob. Kępica

Nigenkerken zob. Dołuże

Niger Fluvius zob. Czarny Dunajec, Czarny

Potok (1)

Niger Potok zob. Czarny Potok (1)

Niger Rivulus zob. Czarny Potok (1)

Niggendorf zob. Przeborowo

Niggengrapowe zob. Chrapowo (2)

Nigra Platea zob. Czarna Ulica

Nigra Silva zob. Czarnolas (1)

Nigra Villa zob. Czarna Wieś (2)

Nigut zob. Bolesławowo (1), Nowa Wieś (88)

Nijków, wś, dziś przys. wsi Olszowa Dąbrowa, rad., gm. Stromiec, 18 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *Nijków* 1877 Zin I 416; *Nijków*, wś 1886 SG VII 146; *Nijków* 1921 Sk III 52; *Nijków*, -kowa, *nijkowski* 1964 UN 18, 8; *Nijków*, przys. 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa ironiczna, od przym. *nijaki* 'nieokreślony, lichy, marny, mizerny' SW III 389, z suf. -ów, określająca miejsce niewyróżniające się niczym specjalnym. Lit.: Kop-Rad 47. UB

Nikazanice zob. Niekazanice

Nikelsdorf zob. Mikuszowice Śląskie

Nikelskowo zob. Nietuszkowo

Nikielkowo, wś, olszt., gm. Barczewo, 6,5 km na pln.-wsch. od Olsztyna: [nadanie dla] *Nicola* de Wopen 1366 MWrm II 418; *Niclosdorff*, *Niclosdorf* 1405 MWrm III 397; *Nikielsdorf* 1615 RŁ-Wrm 271; *Michelsdorf* (!) 1656 Kolberg 248; *Nickelsdorff* XVII Oblak 560; *Nikielsdorf* 1673–74 Bonk III 450; *Nikelsdorf* 1755 MpEnd; *Nickelsdorf*, wś 1789 Goldb I 149; *Nikielsdorf*, maj. 1820 Wald 165; *Nickelsdorf* — *Nikielkowo* 1879 KętN 196; *Nikielkowo*, niem. *Nickelsdorf*, dawniej *Michelsdorff*, dobra 1886 SG VII 147; *Nickelsdorf* — *Nikielkowo*, dw. 1946 Ley I 71; *Nickelsdorf* — *Nikielkowo*, -a, *niekielkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nikielkowo*, -wa 1981 WUN II 536. — Nazwa niem. *Nickelsdorf*, od n. os. *Nickles*, *Nickel* (: *Nicolaus*) Gott 366 i *Dorf*. Przejściowo zanotowano postać *Michelsdorf*, zapewne powstała w wyniku pomieszania niem. imion *Nicolaus* i *Michel* (: *Michael*) Gott 351. Nazwa *Nikielkowo* wprowadzona w XIX w. przez Kętrzyń-

skiego (*Nikiel* to substytut fonetyczny niem. *Nickel*-, błędne wtórne stwardnienie *l* w n. współczesnej, człon -dorf zastąpiony suf. -(k)owo). Lit.: PospWrm 106; CzNiem 173. RP

Nikiforowszczyzna, przys., dawniej wś, biał., gm. Dubicze Cerkiewne, 15 km na pld. od Hajnówki: *Nikiforowszczyzna*, urocz. XVIII, *Dmitruki-Niczyporowszczyzna* 1878–86 Kond 137; *Dmitruki-Naczyporowszczyzna* (!), os. 1900 SG XV/1, 414; *Nikiforowszczyzna*, wś 1921 Sk V 8; *Nikiforowszczyzna*, wś 1967 SM 746; *Nikiforowszczyzna*, -ny 1981 WUN II 536; gw. *Źikisjuki*, -oj. — Nazwa od im. cerkiewnego *Nikifor*, stbrus. *Niczypor* BiryłaBA I 127, z suf. -owszczyzna. Człon pierwszy w n. zestawionej *Dmitruki*, od brus. n. os. *Dmitruk* (: im. cerkiewnego *Dimitrij*) BiryłaBA I 61–2, w l. mnogiej. Postać gw. *Liksijuki* od n. os. **Liksijuk* (: n. os. **Aleksiejuk*, ta od im. *Aleksiej* BiryłaBA I 24–5), w formie pluralnej. Lit.: Kond 137; Safarewiczowa, -izna 46. EB

Nikisiałka, dziś *Nikisiałka Duża* i *Nikisiałka Mała*, dwie wsi, tarnob., gm. Opatów, 6 km na wsch. i 5,5 km na pld.-wsch. od Opatowa: *Niekisiałka* 1277 KMłp I 110; *Nekisala* 1284 KMłp II 155; *Nyekyssala* (1346) KMłp III 61; *Niekisiałka* (1413) XVIII ZDM V 145; *Nyekyszyalka* 1470–80 DB II 368; *Nyekyszyalka* 1508 ŻDz XV 462; *Nyekyszyalka*, *Nyekyszyalka Minor* 1529 LR 11, 449; *Nyekyszyalka*, *Nyekyszyalka Brzesky*, *Niekyszyalka ab batis* 1564–65 Lusand 135, 333; *Niekiszyalka minor*, *Niekiszyalka maior* 1578 ŻDz XIV 180; *Niekisiałka*, Ze wsi *Niekisiałkiew* 1660–64 Lusand II 142; *Niekisiałka* (!) *mniejsza*, *Niekisiałka* (!) *większa* 1787 Spis 384, 385; *Niekisiałka* 1789 Lusand I 32; *Niekisiałka duża*, *Niekisiałka mała* 1827 Tabella II 44; *Niekisiałka*, *Duża* i *Mała*, *Nikisiałka*, *Nikisiałka*, wś i folw. 1886 SG VII 77; *Nikisiałka Duża*, *Nikisiałka Mała*, dwie wsi 1902 Przew II 13; *Nikisiałka Duża*, *Nikisiałka Mała* 1952 UW 121; *Nikisiałka Duża*, -ki -żej, *Nikisiałka Mała*, -ki, -lej, *nikisielski* 1966 UN 27, 44; gw. *nikisiąka*, -ki, *nikisielski*. — Nazwa od *kisiały*, *kisaly* 'skwaśniały, sfermentowany, kwaśny' Sstp III 280, z negacją i z suf. -ka. Nazwa pochodzi może od niepoświadczonej n. strugi. W XIV w. odnotowana także forma *Niekisiałka*, *Nikisiałka* (z zanikiem śródgłosowego -i-). Od XVI w., w wyniku podziału wsi, n. z członami odróżniającymi od łac. przym. *minor* 'mniejszy', *maior* 'większy', *abbatis* 'opacki' (wieś była własnością opata klasztoru

cystersów w Pokrzywnicy) i od nazw. właściciela *Brzeskiego*; później od przym. *nniejszy, większy, duży, mały*. Od XIX w. forma *Nikisiałka*, związana z gw. wymową *e* jak *i*. Postać *Mikisiałka* jest wynikiem gw. pomieszczenia nagłosowego *M-/N-*. Lit.: KSand 134; BarMorf 36. IN

Nikla zob. Nekla (2)

Niklasdorf zob. Iłownica (1), Mikołajki (5, 6), Mikołajowa, Mikołajów (6), Mikoszowa, Mikoszków

Niklasfahre zob. Mikolin

Niklaßkirchen zob. Mikołajki Pomorskie

Niklausdorf zob. Mikołajowice (1), Mikułowa

Niklosdorf zob. Mikołajki (1), Mikołajowice (1)

Nikodemów, wś, zamoj., gm. Zakrzew, 11,5 km na pld. od Bychawy: *Nikodemów* 1899 Cat 56; *Nikodemów*, folw. 1902 Przew II 13; *Nikodemów*, kol., folw. 1921 Sk IV 52; *Nikodemów*, kol. 1933 SkBy 1124; *Nikodemów*, wś 1952 UW 133; *Nikodemów*, -mowa, *nikodemowski* 1970 UN 11, 41. — Nazwa od n. os. *Nikodem* RymSEN II 158, z suf. -ów. IN

Nikolai zob. Mikołów

Nikolai Villa zob. Mikołajowa

Nikolaihorst zob. Gałkowo

Nikolaiken zob. Mikołajki (2, 5, 6), Mikołajki Pomorskie, Mikołajskie

Nikolaiken Ostpreussen zob. Mikołajki (4)

Nikolausdorf zob. Mikołajki (1), Mikułowa

Nikolin(e) zob. Mikolin

Nikolschmiede zob. Kowalice

Nikolskowo zob. Nietuszkowo

Nikolstadt zob. Mikołajowice (1)

Nikołajewice zob. Mikołajewice (2)

Nikołajewka zob. Mikołajówka (2)

Nikołajewsk zob. Mikołajewo (10)

Nikołajka zob. Mikołajki (1)

Nikołajki zob. Mikołajki (2)

Nikołajski zob. Mikołajki (1)

Nikorsk zob. Niekursko

Nikoski zob. Niekursko

Nikisiałka zob. Nikisiałka

Niksowizna, wś, łomż., gm. Kolno, 9 km na pld.-zach. od Kolna: *Noczowyzna* (!) 1783 MpPerMz; *Nixowizna* 1827 Tabella II 47; *Niksowizna* 1886 SG VII 150; *Niksowizna*, -ny 1981 WUN II 536. — Od n. os. *Niks* (: *Mikołaj*) RymSEN II 99, z suf. -owizna. Lit.: Safarewiczowa, -izna. UB

Nilbau zob. Nielubia

Nilęcino zob. Mielecin (1)

Niluki zob. Miłuki (1)

Nimansdorf zob. Naczesławice

Nimbsch zob. Niemcza (2)

Nimbsdorf zob. Naczesławice, Naczysławki

Nimkau zob. Miękinia (2)

Nimke zob. Miękinia (2)

Nimkowitz zob. Ninkowice

Nimmersatt zob. Płonina (2)

Nimptsch zob. Niemcz, Niemcza (1)

Nimsdorf zob. Naczesławice, Naczysławki

Nimstiw zob. Niemstów (2)

Nimtsch zob. Niemcz

Nimzewe zob. Niemczewo (2)

Ninaszów zob. Nienaszów

Ninchen zob. Ninino

Ninieczsko zob. Nick

Niniew, wś, kal., gm. Chocz, 13,5 km na pln.-wsch. od Pleszewa: de *Nenevo* 1352 KW III 22; de *Zuenevo* 1392 Lek II nr 177; de *Nenyewo* 1430 Koz V 70; oba *Nyenyewo* 1446 SHGKI(PG 2, 196–196 v); *Nyenyyno* 1466 SHGKI(PG 7, 247 av); na wsiach W. i M. *Nieniewo* 1476 SHGKI(PG 9, 57 v); *Nienina* 1486 SHGKI(PG 10, 37 v); *Nieniowo Mai.*, *Nieniowo Min.* 1497 Koz V 70; *Nyenyewo* 1535 SHGKI(ASK 12, 429); *Nieniewo* 1579 ŻDz XII 113; *Nieniew* 1620 MKI(Tab 11, 63); *Nieniewo* 1674 MKI(ASK 74, 137); *Niniew* 1827 Tabella II 47; *Niniew*, -wa 1981 WUN II 536; gw. *nińief*, -eva, *nińiefski*. — Nazwa od n. os. **Nieñ*, z suf. -ewo, wtórnie -ew. Do n. os. por. im. złożone typu *Ninogniew*, w których człon *Nino* pochodzi od psl. **nyim* 'nowy, młody'. Przejściowo w XV w. n. występowała z suf. -ino, -owo. Forma dzisiejsza *Niniew* jest wynikiem przejścia -eN- > -iN-. Lit.: Nieckula, -ov- 143. ZZ

Ninikow zob. Ninikowo

Ninikowo, wś, szczec., gm. Karnice, 16,5 km na zach. od Trzebiatowa: de *Nynekow* 1368, *Nynecowe* 1385 TrautmElb I 164; *Ninikow* 1385, *Nynekowe* 1433 LorSNH 80; *Ninckow* 1618 MpLub; *Ninekow* 1628 LorSNH 80; *Ninikow* 1789 MpGillyPom; *Ninickow* 1834 MpUMbl 601; *Ninikow* — *Ninikowo*, -wa, *ninikowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Ninikowo*, -wa 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. *Ninek* SSNO IV 66 (: *Ninogniew*), z suf. -ów. Forma niem. *Ninikow* jest fonetyczno-graficzną substytucją n. słowiańskiej i stała się podstawą ustalonej urzędowo po wojnie n. *Ninikowo*. Lit.: LorSNH 80; TrautmElb I 164; Rzduma II 45. BCz

Ninino, wś, pil., gm. Ryczywół, 10,5 km na pld.-zach. od Rogoźna: Item *Ninenszki* (!) 1389, de *Nynino* 1391 Lek I nr 569, 1036; de *Neninno* 1391 RWlkp I nr 280; *Nemmo* (!) 1408 AC II nr 948; *Nenyno*, *Nyenino* 1411 SHGPn III 284; *Neynyno* 1417 AKH III 136, 137; *Neynyno* 1418 RWlkp I nr 935; *Nyenmo* (!) 1426 KW V 441; de *Niwino* (!) (1429) KW IX 198; *Nyenyno* 1427 SHGPn III 284; de *Nyenino* 1430 RWlkp I nr 1355; *Nienino* (1448) 1771, z *Nyeniewa* 1462, *Nynyno* 1463 SHGPn III 284; de *Nynyno* 1497 AC II nr 1519; *Ninyno* 1507 SHGPn III 284; *Ninino* 1580 ŻDz XII 30; *Ninino* 1622–24, *Ninino* 1789 PPozn(Tab 1, 29 i 6, 263 v); *Ninino*, niem. *Ninchen*, kol., dobra 1886 SG VII 153; *Ninino dolne*, niem. *Ninchen* 1902 MycPn 96; *Ninino*, obszar dw. 1921 Sk X 59; *Ninino*, -na 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. os. *Nina* SSNO IV 66 (: *Antonina* lub od im. typu *Ninogriew*), z suf. -ino. Zapis *Ninenszki* to może **Nineuszki*, por. n. os. *Ninoszek* SSNO IV 67. Od końca XIV w. do początku XVI w. występowały formy z przejściem -iN- > -eN- w pierwszej sylabie. W 2. połowie XV w. pojawił się przejściowo wariant z suf. -ewo. Lit.: SHGPn III 284–90; PPozn 205. ZZ

Ninkowice, cz. wsi Małowice, dawniej wś, wroc., gm. Wirsko: *Nymkewicz* 1375 CdSil XXVII 32; *Nimkwowicz* (1383), *Nynckowicz* (1499) K 450; Georgendorf und *Minkowiz* heisst zusammen *Nimkwowiz* 1787 Z VII 312; *Nimkwowicz*, gemeinhin *Minkwitz*, wś 1845 K 450; *Nimkwowicz* 1900 Myc 38; *Nimkwowicz* 1941 SOV 261; *Nimkwowicz* — *Ninkowice*, -ic, *ninkowicki* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Ninkowice*, -ic 1981 WUN II 536. — Nazwa od n. lasu, por. Wald *Nymchowe* 1293 Reg nr 2270, z suf. -ice, lub od n. os. *Niemek* SSNO IV 45 (: stp. *niemy* 'nie mający zdolności mówienia' Sstp V 201), z suf. -owice.; zniemczona jako *Nimkwowicz*, też *Minkwitz* (z metatezą *Nim-* > *Min-*). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Ninkowice*. Lit.: SNGSI VIII 147–8. JCh

Ninkowo zob. Minikowo (3)

Ninkowska Wola zob. Wola Kuraszowa

Ninków, wś, rad., gm. Borkowice, 9 km na pld.-wsch. od Przysuchy: *Nincow* 1374 KMlp III 278; *Nynow* 1416 Sand nr 702; *Nynkow* 1438 ZDK II 296; *Nynkow* 1470–80 DB II 517; *Nynkow* 1508 ŻDz XV 474; *Mnykow* 1565–65 Lusand 193; *Ninkow* 1569 ŻDz XIV 315; *Ninków* 1827 Tabella II 47; *Ninków* 1886 SG VII 154; *Ninków*, -kowa, *ninkowski* 1970 UN 30, 9; gw.

ninkuf, -ova, *ninkoski*. — Od n. os. *Ninek*, z suf. -ów. Do wymowy gw. por. zapis z lat 1565–65 (mieszanie *n/ń*). Lit.: KSand 137; KopRad 328; Nieckula, -ov- 143. IN

Ninkówka zob. Mikówka

Ninocięta zob. Gadomiec-Miłocięta

Ninocin zob. Janocin

Ninostowice zob. Minostowice

Ninoty zob. Zambrzyce-Króle

Ninowice zob. Nienowice

Nińkówka zob. Mikówka

Niostoy zob. Niestoja

Nipkau zob. Nipkowie, Nipkówko

Nipkowie, os. dawniej wś, elbl., gm. Susz, 2 km na pld.-zach. od Susza: das Dorf *Nypekaw* (1361) 1468 PrUr V 578; *Nypkau* 1361 KętL 213; *Nipekau* (1361) 1718 PrUr V 578–9; *Nipkau*, *Gross*, folw. ok. 1780 HAPr IV 316; *Gr. Nipkau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Nipkau* — *Nipkowie* 1879 KętN 101; *Nipkowie*, niem. *Gross Nipkau*, dobra ryc. 1886 SG VII 154; *Gr. Nipkau*, folw. 1920 MpHAPr I; *Gross Nipkau* — *Nipkowie*, -wia, *nipkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nipkowie* — *Gross Nipkau*, wś 1951 Rosp 207; *Nipkowie*, -wia 1981 WUN II 536. — Od n. os. *Nipek*, *Nipko* SSNO IV 68, z suf. -ów (w postaci zniemczony oddanym przez -au). Antroponim od niem. n. os. *Nidpert* FörstPN 201 (z **nid-* : stsaks. *nith* 'nienawiść, złość, zazdrość' Kluge 506), którego drugi człon zaczyna się na spółgłoskę -p (proces upodobnienia *Nidp-* > *Nitp-* > *Nipp-*). Od XVIII w. w wyniku podziału wsi pojawił się w n. niem. człon odróżniający *Gross*, w n. polskiej pominięty. Nazwę *Nipkowie* wprowadził w XIX w. Kętrzyński na wzór nazw z -owie (por. *sitowie*). Postać tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Ilawa. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 241–3. RP

Nipkówko, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, elbl., gr. Klimy, 4 km na zach. od Susza: *Nipkau*, *Klein*, wś ok. 1780 HAPr IV 316; *Kl. Nipkau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Nipkau* — *Nipkówko* 1879 KętN 101; *Nipkówko*, niem. *Klein Nipkau*, folw. 1886 SG VII 154; *Klein Nipkau* 1920 MpHAPr I; *Klein Nipkau* — *Nipkówko*, folw. 1946 Ley I 102; *Klein Nipkau* — *Nipkówko*, -ka, *nipkówecki* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Nipkowko* — *Klein Nipkau*, os. 1951 Rosp 207; *Nipkówko* 1967 SM 746. — Nazwa niem. *Nipkau* z członem odróżniającym *Klein* w opozycji do *Gross Nipkau*, pol. *Nipkowie*. Po 1945 r. ustalono postać

Nipnow

Nipkówko, wprowadzoną wcześniej przez Kętrzyńskiego. RP

Nipnow zob. Niewierowo

Nippen zob. Nipy

Nipperwiese zob. Ognica (3)

Nippoglense zob. Niepogłędzie

Nipter zob. Nietoperek

Nipy, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, suwał., gr. Szczeczy Wielkie, 10 km na pld.-zach. od Orzysza: *Nippen* 1483 KęL 475; *Nippa* 1535, 1540, *Nippa* 1599 Białuński (zbiory własne); *Nippen*, wś 1785 Goldb III 138; *Nippen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Nippen* — *Nipy* 1879 KęN 149; *Nipy*, niem. *Nippen* 1886 SG VII 155; *Nippen*, wś 1920 MpHAPr I; *Nippen* — *Nipy*, wś 1946 Ley I 91; *Nippen* — *Nipy*, *Nip*, *nipski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nipy* 1967 SM 746. — Nazwa od nazw. odbiorcy nadania z 1483 r. Stanisława *Nipy*, por. też Marcus *Neip* lub *Neip* von Gutten BiałOsad 71, w l. mnogiej. Nie ma pewności, czy wymienione osoby były określane przez staropruskie lub niemieckie antroponimy. Do n. os. por. pomorską n. os. *Nippe* (: *Nibbe* 'pyszczyk'), zob. wyżej *Nipkowie*. Lit.: BiałOsad 15, przyp. 64, 24, 65–6, 79–80, 131 i in. RP

Nisa zob. Nysa

Nischwitz zob. Niszczevice

Nisgawe zob. Nieszkowice (3)

Nisgowe zob. Nieszkowice (3)

Niska Jabłonica, wś, rad., gm. Borkowice, J km na pld.-wsch. od Przysuchy: *Jablonicza* (1260) Kkk I 79; *Jablonicza* 1275, *Jablonicha* 1284 KMłp II 137, 159; super villam *Jabloniciam* 1354 KMłp III 102; *Jablonycza* 1470–80 DB II 407; *Jablonycza* 1508 ŻDz XV 475; *Yablonycza*, *Jablonya* 1564–65 Lusand 197, 198; *Jablonicza* 1579 ŻDz XIV 315; *Jablonica* 1787 Spis 406; *Jablonica* 1882 SG III 341; *Jablonica* 1952 UW 116; *Jablonica* 1967 SM 375; *Niska Jablonica*, -kiej -cy, *Jablonicki* 1970 UN 30, 38; gw. *jabłoniica niisko* (albo *borkosko*), -cy *niiski*. — Dawniej *Jablonica*, też *Jablonia*, od ap. *jabłoni*, gw. *jablonia*, z suf. -ica; wtórnie z członem od przym. *niiski* (w związku z położeniem wsi poniżej otaczającego ją terenu). Wieś leży nad rz. *Jablonica*, por. fluvium dictum *Jablonicza* 1414 ZDM I 385, dalej HE XVI 46. W zapisach gwarowych przejście *o > u* przed *N*, mieszanie *i/hi*; w gwarze też człon odróżniający od n. m. *Borkowice*. Lit.: KSand 75–6; KopRad 136, 458. IN

Niska Wieś, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. błotńskim, w par. Błonie, warsz.: que *Sewze nunc autem Szwołya dicitur* (1288)1508 KMaz II 75; *Iswołya* 1486 SHGMz(Błoni. 3, 304v); *Niszkie* 1577 AtMz; *Villa Niskie* 1580 ŻDz XVI 273; *Niska Wola* 1603 ŁukOp 279; *Niska wieś* 1783 MpPerMz. — Dawniej *Szewce*, od ap. *szewc*, w l. mnogiej. Obocznie *Zwoła*, od ap. *wola* z absorbcją przyimka z. W XVI w. — *Niskie*, w XVII — *Niska Wola*, a w XVIII — *Niska Wieś*; n. od przym. *niski* i od ap. *wola*, *wieś*. UB

Niska Wieś zob. Wężina (2)

Niska Wola zob. Niska Wieś

Niskie, cz. wsi Podlasie, dawniej wś, płoc., gm. Łęck: *Niskie* 1921 Sk I 29; *Niskie*, wś 1952 UW 9; *Niskie*, wś 1967 SM 746; *Niskie*, -kiego 1971 UN 125, 16. — Nazwa od przym. *niski*, wskazującego na położenie wsi na obniżonym terenie. UW

Niskie zob. Bobry (2), Niska Wieś

Niskie Bobry zob. Bobry (2)

Niskie-Male Bobry zob. Bobry (2)

Niskie Wielkie, wś, ostroł., gm. Chorzele, 4 km na zach. od Chorzeli: *Nyskye* (1441)1476 SHGMz(Ep. 13, 20); *Nyskye* 1488 SHGMz(MK 6, 212v); *Nyskye* 1517 SHGMz(Ep. 2, 306); z *Niskiego* (1565) Lumaz II 26; *Niskie-Wielkie* 1567 ŻDz XVI 343; *Niski* 1783 MpPerMz; *Niskie wielkie* 1827 Tabella II 47; *Niskie Wielkie* 1839 MpKwat IV 1; *Niskie-Wielkie* 1886 SG VII 156; *Niskie Wielkie*, -kich -kich, *niski* 1972 UN 140, 12. — Od przym. *niski*; wtórnie z członem odróżniającym od przym. *wielki*. Lit.: ZMaz 279. UB

Nisko, mto, tarnob.: *Nyski* 1436 Proch nr 108; in et super villis nostris *Nysky* (1439) ZDM V 396; *Nyszko* 1470–80 DB II 365; *Nisko* 1494 Matr II nr 330; *Nyssko* 1503 Matr III nr 723; *Nizko* 1512 Matr IV/1, nr 1727; *Nyszko*, *Nysko* 1529 LR 10, 369; *Nisko* 1578 ŻDz XIV 199; *Nisko*, mto 1886 SG VII 156; *Nisko*, wś 1921 Sk XIII 30; *Nisko* 1952 UW 283; *Nisko*, -ka, *niżański* 1966 UN 66, 5; gw. *niisko*, -a, *niizański/niizejski/hiiski*. — Od przym. *niiski* (: psł. **nizskn*) lub od rdzenia słów. **nizn* 'na dole', z suf. -isko. Miasto leży na piaszczystej równinie nad Sanem. Lit.: OPilz 79; RospSEMIG 248; Rospod, -isk- 192; RymNmiast 161. IN

Niskowa, wś, nowosad., gm. Chełmiec, 5 km na zach. od Nowego Sącza: *Neskoua* 1255 KMłp II 101; *Nieskowa* 1354, *Neszcoua* 1364 KMłp III 93, 176; *Nescowa* 1387 ZDM VI 32; *Nezcowa* 1394 ZDM I 260; *Nyeskowa* 1448 ZDK II 565;

Nyeskowa 1449 ZDM III 308; ... praebenda vocatur *Nyeszkowska* a villa *Nyeszkow* ... *Nyeszkowo* 1470–80 DB I 554; *Nyeskowa* 1529 LR 185; *Mieskowa* (!), *Nieszkowa* 1564 Lukrak I 168, 170; *Nieszkowa* 1581 ŻDz XIV 129; za wsi *Nieskowej* 1601 Ord 69; *Nieszkowa* 1680 Rej 204; *Niskow* 1779–82 MpMieg; *Nieszkowa* 1886, 1902 SG VII 127, XV/2, 381; *Niskowa* 1921 Sk XII 25; *Nieszkowa* 1933 SkBy 1129; *Niskowa* 1952 UW 268; *Niskowa*, -wej, *niskowski* 1964 UN 9, 12; gw. *niskujovā*, -y, *nisko*“oski. — Dawniej *Nieszkowa*, od n. os. *Nieszek* lub *Nieszko* SSNO IV 56 (od n. os. z *Nie-* typu *Niegoslawa*), z suf. -owa, też -owo. Postać *Niskowa* jest wynikiem adideccji do przym. *niski* i wskazuje na położenie wsi na obniżonym terenie (nad potokiem Niskówka). Lit.: LKrak 102; PSąd I 79–80; Nieckula, -ov- 142; Rymut, Majtán, HE XIII 164. IN

Nisławki, os. niezidentyfikowana, leżała pod Miłosławiem, pozn., gm. Miłosław: *Mielosław* ... et *Nisławki* des. 1625–29 Koz II 518. — Od n. os. **Nisławek* (: **Niestaw* lub **Nisław*, od **Ninostaw*, por. *Ninogniew* SSNO IV 66), w l. mnogiej. ZZ

Nissa zob. *Nysa*

Nissmenau zob. *Włostów* (3)

Nisswald zob. *Nicwałd*

Nistitz zob. *Nieszczyce*

Nistowe zob. *Mistów*

Niszawa zob. *Nieszawa* (1)

Niszczewice, wś, bydł., gm. Złotniki Kujawskie, 12 km na płn.-zach. od Inowrocławia: *Myszczoowice* 1442 CdP II 879; *Myszczoowice* 1489 Lupbrz 157; *Miszczewice* 1534 Inwwłoc 110; *Miszczewice* 1564–65 Luwłkp II 248; na *Myszczoowicach* 1670 ZKuj II 268; *Nieszewice* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nieszewice*, niem. *Nischwitz*, *Niszczewice* al. *Miszczewice*, ob. *Nieszewice* 1886 SG VII 126, 159; *Niszczewice* 1921 Sk X 22; *Niszczewice*, -wic 1981 WUN II 537. — Dawniej *Miszczowice* od n. os. *Miszec* SSNO III 530 (od *Mikołaj* lub od im. złożonych z *Miło-*, typu *Milobor*), z suf. -owice, -ewice. W formie *Nieszewice* uproszczenie grupy -szcz- > -sz-, rozszerzenie i > e. Dzisiejsza forma n. jest wynikiem gw. pomieszczenia nagłosowego *M-/N-*. Niemiecka postać n. jest substytucją fonetyczną n. polskiej. AG

Niszczewy, wś, włoc., gm. Nieszawa, 8 km na pld.-zach. od Nieszawy: *Meschewo* 1403 Koz V 29; *Meschewy* 1418 Koch nr 174; *Myeschewy* 1489 Lupbrz 112; *Nieszczi* 1527 Vlad XI 69;

Nieszczi 1557–66 ŻDz XIII 5; *Nieszczi* 1674 Rpog 135; *Niszczewy* 1796 PerOpis IX; *Niszczewy* 1886 SG VII 159; *Niszczewy*, -czew, *niszczewski* 1971 UN 172, 25. — Dawniej *Mieszczi*, od n. os. *Mieszek* SSNO III 476 (: *Mieciśław*) lub **Miest* (: *Mieciśław* lub *Mściśław*), z suf. -ewo, -ewy. Dzisiejsza postać n. jest wynikiem pomieszczenia nagłosowego *M-/N-* oraz podwyższenia artykulacyjnego -e- > -i-. AG

Niszczycze, wś, płoc., gm. Bielsk, 3 km na pld.-zach. od Bielska: *Nyszczice* 1398 SHGP I 214; *Nyszczycze* 1473 AS I 210; *Nyszczice* (1482) Płoc I nr 221; *Niszczice* 1527 ACPłoc nr 59, 64; *Niszczycze* 1530 HMil 406; *Niszczice* 1578 ŻDz XVI 18; *Niszczycze* 1784 MpPerPl; *Niszczycze* 1886 SG VII 159; *Niszczycze* 1921 Sk I 117; *Niszczycze*, -czyc 1981 WUN II 537. — Nazwa od n. os. *Niski* SSNO IV 69 (: przym. *niski*), z suf. -ice. Lit.: SHGP I 14–5; TaszyckiPatrMz 57; ZMaz 279. UW

Niszczycze-Kłobie, wś, dziś *Kłobie*, płoc., gm. Bielsk, 4 km na pld.-zach. od Bielska: *Kłobie*, kol. 1921 Sk I 117; *Kłobie* 1952 UW 27; *Niszczycze-Kłobie*, -czyc *Kłobi* 1981 WUN II 537; *Niszczycze-Kłobie*, po zmianie *Kłobie*, -bi, *kłobski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa zestawiona; człon *Niszczycze* zob. wyżej, człon *Kłobie* od rdzenia **klob-*, por. objaśnienie n. *Kłobia* (2). UW

Niszczycze-Pieńki, wś, płoc., gm. Bielsk, 4,5 km na pld.-zach. od Bielska: *Niszczycze-Pieńki* 1952 UW 27; *Niszczycze-Pieńki*, -czyc -ków 1981 WUN II 537. — Nazwa zestawiona; człon *Niszczycze* zob. wyżej, człon *Pieńki* od ap. *pieńiek* 'mały pier' SEBań I 554, w l. mnogiej. UW

Niszewken zob. *Nieszawka* (2)

Niszkowa zob. *Niskowa*

Niszkowice zob. *Nieszkowice* (1)

Niszów zob. *Hniszów*

Nitich zob. *Nowy Staw* (1)

Nitki, wś, suwał., gm. Biała Piska, 15 km na pld.-wsch. od Orzysza: *Jenzick* (?) 1465 BiałKol 35, przyp. 107; *Mitken* 1481 KętL 437; zu *Rozinßko* (!) 1481, *Mitkouic*, *Metkoffy* 1519, zu *Mitken* 1535 BiałKol 45, przyp. 189; *Nittken*, wś 1785 Goldb III 138; *Nittken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Nittken* — *Nitki* 1879 KętN 149; *Mitki* al. *Nitki* 1882 KętL 437; *Mitki* al. *Nitki*, niem. *Mitken* al. *Nittken* 1885 SG VI 509; *Nitki* — *Nittken* 1941 Choj 116; *Nittken* — *Nitki*, -tek, *nitecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nitki*, -tek 1981 WUN II 537; gw. *negoski*. — Według Białuńskiego wieś nosiła pierwotnie

n. *Jerzik/*Jerzyk (lub Jęczyk KęTL 429), od n. os. *Jerzy* albo *Jędrzej* (: *Andrzej*) RymSEN I 349 (por. też n. os. *Jęcz* : *jęczyć* 'wydawać jęki, narzekać' RymSEN I 352), z suf. deminutywnym -ik (-yk). Kolejna nazwa *Mitki* lub *Nitki* — od n. os. *Mitek*, *Mitka* SSNO III 552, 553 (: *Dymitr*) lub *Nitka* SSNO IV 69 (: *nitka*, *nić*), w l. mnogiej, też z suf. -owic, -owy. Starsze zapisy zmienione. Na utrwalenie się postaci *Nitki* wpłynęło zapewne gw. mazurskie przejście *M* > *N* (por. *niasto* > *niasto*). Wieś otrzymała nadanie dopiero w 1472 r., jednak z adnotacją o dawności jej granic (przypuszczalnie określonych już w 1424 r., na co wskazują informacje o właścicielu wsi, niejakim Szymonie Bednarzu). Lit.: BiałKol 33, przyp. 89; 35–6, przyp. 111; 43, przyp. 171, 60–1. RP

Nitsche zob. Nietąszkowo
Nitschendorf zob. Niegoszów
Nittersdorf zob. Nieradowice
Nitterwitz zob. Nieradowice
Nittken zob. Nitki
Nittritz zob. Niedoradz
Nitych zob. Nowy Staw (1)
Nitzlin zob. Nosalin
Nitznow zob. Niczonów
Nitzponie zob. Nicponia
Nitzwalde zob. Nicwald

Niwa (1), wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 5 km na pld.-zach. od Płońska: *Niwa* 1407 Płoń nr 1039; *Niwa*, *Niwa* 1410 Płoń nr 1428, 1451; *Nywa* (1414–25) 1456 SHG Wy(MK 3, 93v); *Nywa* 1502 SHG Wy(WT 6 II 168v); *Niwa* 1576 ŻDz XVI 302; *Niwa* 1784 MpPerPi; *Niwa* 1827 Tabella II 47; *Niwa* 1886 SG VII 161; *Niwa*, -wy 1981 WUN II 537. — Od ap. *niwa* 'pole uprawne, rola, niekiedy zapewne o określonej wielkości, też pole świeżo po wykarczowaniu, nowina' Sstp V 274. UW

Niwa (2), wś, lub., gm. Baranów, 17 km na pln.-wsch. od Puław: *Niwa* 1880 SG I 102; *Niwa*, kol. 1902 Przew II 13; *Niwa*, kol. 1921 Sk IV 86; *Niwa*, wś 1952 UW 146; *Niwa*, -wy, *niwski* 1971 UN 118, 9. IN

Niwa (3), wś nieistniejąca, notowana w XIX w., przypuszczalnie włączona do wsi Wilków, lub.: *Niwa* 1830 Cat IV 94; *Niwa* 1870, 1899 Cat 17, 33. Lit.: SHGLu IV 94–5. IN

Niwa (4), cz. Nowego Targu, dawniej wś, nowosąd.: *Niwa* 1674 ŻDz XV 53a; *Niwa* 1824, 1883 SG IV 146; *Niwa*, wś 1886 SG VII 162; *Niwa*, wś 1921 Sk XII 28; *Niwa*, wś 1952 UW

270; *Niwa*, os. miejska 1967 SM 746; *Niwa*, -wy 1981 WUN II 537. — Według wydawców SG VII 162 wieś istniała już w 1777 r. IN

Niwa (5), przys., dawniej wś, piotr., gm. Żarnów, 19 km na pld.-zach. od Koriskich: *Niwa*, wś 1902 Przew II 13; *Niwa*, wś 1921 Sk III 138; *Niwa*, kol. 1933 SkBy 1131; *Niwa*, -wy, cz. Skórkowic 1969 UN 28, 66; *Niwa*, -wy 1981 WUN II 537. IN

Niwa (6), wś, wałb., gm. Szczytna, 10 km na zach. od Kłodzka: *Reichnaw* 1337 Reg nr 5917; *Reychnaw* 1361, *Richnow* 1362, *Rachenow* 1384 KGL 33; *Reichenau* 1402, *Reichenaw* 1560 Ng 254; *Reichenaw* 1586 CdSil XXXIII 90; *Reichenaw* 1669 CdSil XXXIV 26; *Reichenau* 1743 SNGŚI VIII 148; *Reichenau* 1789 Z IX 344; *Reichenau* 1845 K 539; *Reichenau* 1941 Wrzosek 25; *Reichenau* — *Niwa*, -y, *niwski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niwa*, -wy 1981 WUN II 538. — Dawniej n. niem. *Reichenaw* od przym. *reich* 'bogaty', por. też n. os. *Reich* Gott 405 + *Au(e)* 'podmokła łąka, zagłębienie, teren nisko położony nad wodą' Kluge 36. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niwa*. Lit.: SNGŚI VIII 148–50. JCh

Niwa zob. Międzygorzyce-Niwa

Niwa Babicka, wś, lub., gm. Ryki, 7 km na pln.-zach. od Ryk: *Niwa*, kol. 1877 Zin I 417; *Niwa*, kol. 1886 SG VII 161; *Niwa Babicka*, kol. 1902 Przew II 13; *Niwa Babicka*, wś 1921 Sk IV 25; *Niwa Babicka*, -wy -kiej, *niwieński* 1972 UN 142, 23. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niwa* (1), człon drugi od n. wsi *Babice* (7), leżącej w pobliżu. IN

Niwerle zob. Nowa Rola

Niwica (1), wś, gorz., gm. Deszczno, 7 km na pld.-zach. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Giirgenau*, kol. 1771 SHGNM(SchwUrb 3–4); Col. *Guer-genau* 1822 MpUMbl 1776; *Giirgenau* — *Niwica*, -cy, *niwicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwica*, -cy 1981 WUN II 538. — Dawna n. niem. od im. księcia *Georga* v. Anhalt-Desau (w 1774 r. towarzyszył on bratu Leopoldowi w podróży przez łęgi warciańskie) + *Aue*. Nazwę *Niwica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Niwica (2), wś, ziel., gm. Trzebiel, 9 km na pln.-zach. od Łeknicy: *Czebelle* 1408 CdL III 547; *Czebolla* 1430 CdL II/2, 720; *Sebell* 1449, *Zibelle* 1452 CdL IV 596, 764; *Tzebelle*, *Zzebelle* 1478, *Zibelle* 1551, zur *Ziebelle* 1597 KOL 98; *Zibelle*, *Mittel-*, *Zibelle*, *Nieder-*, wend. *Doloizne* *Zibollin*,

Zibelle (*Zwiebel*) Ob., wend. Cwiczne-Zibollin, trzy wsi 1845 K 773-4; *Zibelle* 1900 Myc 89; *Zibelle* — *Niwica*, -y, *niwicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Niwica*, -cy 1981 WUN II 538. — Dawna n. luż. **Cybula* lub **Cybulin* od n. os. *Cybla*, *Zibla*, *Czebla* Wenzel II/1, 76 lub od głuż. ap. *cybla*, por. dłuż. *cybula* 'cebula', też śrwniem. *zibolle* (*zwibolle*) Lex 335, 341, *zibulle*, *zibel* lub adaptacja niem. *Zibelle*. Przejściowo n. z członami odróżniającymi *Ober* 'górny', *Nieder* 'dolny' i *Mittel* 'środkowy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niwica*. Lit.: SNGŚI VIII 150. JCh

Niwice zob. *Niemirów* (1), *Praksedów*

Niwino zob. *Niewino*

Niwino Borowe zob. *Niewino Borowe*

Niwino-Janowięta, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi bielskiej, biał.: Selo *Niwino Janowiata* ziemiane 1528 ŻDz XII/1, 188. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od im. *Jan*, z suf. -owięta, por. Szczepan *Janowicz* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 188. Lit.: TaszyckiPatrMz 13. EB

Niwino Jeżowskie, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi bielskiej, biał.: Selo *Niwino Jeżowskii* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 188. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Niewino*, człon drugi od n. os. *Jeż*, w formie przymiotnika w neutrum, por. *Mikołaj* i *Martin Jeżewicz* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 188. EB

Niwino Kamińskie zob. *Niewino Kamińskie*

Niwino Leśne zob. *Niewino Leśne*

Niwino Malinowskich zob. *Malinowo* (1)

Niwino Popławskie zob. *Niewino Popławskie*

Niwino Popławy zob. *Niewino Popławskie*

Niwino Spasy zob. *Spasy*

Niwino Stara Wieś zob. *Niewino*

Niwino Stare zob. *Niewino*

Niwiska (1), dziś *Niwiska Dolne* i *Niwiska Górne*, dwie wsi, częst., gm. Pajęczno, 6,5 km na pld. od Pajęczna: *Nywyska* 1511 ŻDz XIII 211; *Nywyska*, *Nywyska Szmolka* 1511-23 ŁLB I 532; *Niwiska* 1552 ŻDz XIII 299; *Niwiska* 1827 Tabella II 47; *Niwiska dolne*, *Niwiska górne*, dwie wsi 1877 Zin I 417; *Niwiska Dolne*, *Niwiska Górne* 1886 SG VII 162; *Niwiska Dolne*, *Niwiska Górne* 1921 Sk II 125; *Niwiska Dolne*, *Niwiska Górne*, *Niwiska-Towarzystwo*, trzy wsi 1967 SM 747; *Niwiska Dolne*, *Niwiska Górne*, -wisk -ych 1981 WUN II 538; gw. *niwiska*

dolne, *niwiska gurne*, -visk, *niwiski*. — Nazwa od ap. *niwa*, z suf. -iska W nazwach zestawionych; człony odróżniające: *Smolka* (w formie dopełniacza), od n. os. *Smolka*, *S(z)molka* SSNO V 130, 314 lub od ap. *smolka*, *smółka* (: *smola* 'substancja otrzymywana przez odpowiednie wypalanie drewna' SE-Bor 563), od XIX w. — od przym. *dolny*, *góry*, okresowo od ap. *towarzystwo* 'związek, spółka' SW VII 88. Lit.: SHGWiel 123. EB

Niwiska (2), wś, kal., gm. Galewice, 8 km na pln.-wsch. od Wieruszowa: *Nywyska* 1511/12 VisitGn 371; *Niwiska* 1827 Tabella II 47; *Niwiska*, kol. 1877 Zin I 417; *Niwiska*, kol. 1886 SG VII 162; *Niwiska*, wś 1902 Przew II 13; *Niwiska* 1921 Sk II 126; *Niwiska*, -wisk, *niwiski* 1974 UN 53, 11. EB

Niwiska (3), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 5 km na pln.-wsch. od Grabowa nad Prosną: de agro qui *Nifka* nominatur (1253)1641 KW I 277; ab agro qui *Nifca* dicitur 1377 KW IV 26; vil. Mączniki s. *Niwiska* ... Zamoscie s. *Niwiska* 1620-25, vil. *Niwiska* distr. Ostrzeszów 1635-53 Koz V 76; *Niwiska* mączyńskie et Gیزیckie 1674 MKI(ASK 74, 137); *Niwiska*, niem. *Niewisk*, folw. 1886 SG VII 163; *Niwiska*, niem. *Niewisk*, folw. 1921 Sk X 64, 148; *Niwiska* 1964 Mp-25(Ostrzeszów); *Niwiska* 1967 SM 747; gw. *niwiska*, -sk. — Dawniej *Niwka*, od ap. *niwka* 'niewielkie pole uprawne, rola' Sstp V 276. Nazwa *Niwiska* określa zapewne wieś powstałą na dawnych *niwach*, które z upływem czasu stały się ugiorem. ZZ

Niwiska (4), wś, rzesz., gm. *Niwiska*, 11 km na zach. od Kolbuszowej: *Niwiska* 1581 ŻDz XIV 255; *Niwiska* 1886 SG VII 163; *Niwiska* 1921 Sk XIII 18; *Niwiska*, -wisk, *niwiski* 1965 UN 59, 29; gw. *niwiska*, -ø, *niwiski*. Lit.: OPilz 42. IN

Niwiska (5), dziś *Niwiska* i *Niwiska Male*, dwie wsi, ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 10 km na wsch. od Nowogrodu Bobrzańskiego: zu *Nibisch* 1442, zu *Nywisch* 1495, *Niebischi* 1555 CdSil XXIV 74, 119, 120; pago *Niebischi* 1670, *Niebusch* 1687/88 J III 75, 592; *Niebusch* 1791 Z X 162; *Niebusch*, wś i *Niebusch Klein*, kol. 1845 K 445; *Niebusch*, wś i dobra 1886 SG VII 42; *Bergenwald*, *Niebuż* 1941 Wrzosek 27; *Bergenwald* — *Niwiska*, -sk, *niwiski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Klein Bergenwald* — *Niwiska Male*, -sk -ych 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niwiska Male*, wś 1967 SM 747; *Niwiska*, -wisk 1981 WUN II 538. — Na podstawie zapisu *Nywisch*

n. łączy się z ap. *niwa*, por. dłuż. *niwa*, z suf. -isk(o). Nazwę zniemczono jako *Niebusch*, z alternacją w: b. Nie można wykluczyć związku nazwy z *neu*, średniem. *nie*, *nige* = nowy Kluge 508, Lübben 247 + *Busch* 'krzak'. W wyniku rozwoju i podziału wsi n. występuje też od XIX w. z niem. członem *Klein* = pol. *Małe*. Nazwy niem. *Bergenwald* i *Klein Bergenwald* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwiska*. Lit.: SNGŚI VIII 150. JCh

Niwiska zob. Hurcze

Niwiska Dolne zob. Niwiska (1)

Niwiska Górne zob. Niwiska (1)

Niwiska Małe zob. Niwiska (5)

Niwiska-Smołka zob. Niwiska (1)

Niwiska-Towarzystwo zob. Niwiska (1)

Niwiski, dziś *Niwiski* i *Niwiski-Majątek*, dwie wsi, siedl., gm. Mokobody, 9 km na płn.-zach. od Siedlec: *Nywyska* 1424 SHGMz(W 1, 148); *Nywyski* 1435 SHGMz(MK 3, 142); inter *Niviska* 1436 Zakr II nr 2068; *Nywiska* (1453) 1457 SHGMz(MK 4, 13v, 14); *Nywyska* 1476 KkM 271; *Niwiska* 1563 ŻDz XVI 415; *Niwiska* 1783 MpPerMz; *Niwiska* 1827 Tabella II 47; *Niwiska* 1839 MpKwat V 4; *Niwiska* al. *Niwiski*, wś i folw. 1886 SG VII 162; *Niwiski*, wś i *Niwiski*, maj. 1952 UW 34; *Niwiski*, -wisk, *Niwiski-Majątek*, -wisk -tku 1981 WUN II 539. — Nazwa od ap. *niwa*, z suf. -iska (w formie pluralnej), wtórnie z trwałą zmianą na -iski. Człon *Majątek* od ap. *majątek* 'posiadłość, własność ziemską, dobra' SW II 848. Lit.: BańMorf 73. UB

Niwka (1), wś, kosz., gm. Czaplinek, 2,5 km na pld.-zach. od Czaplinka: *Hohenfelde* — *Niwka*, -ki, *niwecki* 1950 MPol nr A-8; *Niwka* — *Hohenfelde*, os. 1951 Rosp 208; *Niwka*, -ki 1981 WUN II 539. — Wcześniej wieś nosiła niem. n. *Hohenfelde*. Nazwa zapewne ponowiona z n. ter., ta zaś od przym. *hoch* 'wysoki' i *Feld* 'pole'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. pol. *Niwka*. BCz

Niwka (1a), wś zaginiona, leżała na płn. od Kostrzyna, dziś gorz.: *Nywik* 1261 CdB A XIX 6. — Zniemczoną postać można odczytać jako *Niwka*. BCz

Niwka (1b), wś notowana do 1967 r., gorz., gm. Słońsk, 4,5 km na płn. od Słońska: *Gross-Klein-Schwarzsee* 1784 Brüg II 732–3; *Gr. Schwarzsee* 1822 MpUMbl 1773; *Schwarzsee* — *Niwka*, -ki, *niwecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwka* — *Schwarzsee*, wś 1951 Rosp 208; *Niwka* 1967 SM 747. — Dawniej n. niem. *Schwarzsee*, w formie

złożenia od przym. *schwarz* 'czarny' i *See* 'jeziro'. Wieś leży w łęgach Warty. W nazwach zestawionych członów odróżniające od przym. *gross* 'wielki' i *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwka*. BCz

Niwka (2); cz. Dąbrowy Górniczej, dawniej wś, kat.: *Niwki* 1629 RPobKr 38; *Niwki* 1680 Rej 37; na *Niwce* 1687 Inwkrak 75; *Niwki* 1787 MpPerKr; *Niwka* 1827 Tabella II 47; *Niwka* 1877 Zin I 417; *Stara Niwka*, wś 1886 SG VII 163; *Niwka*, wś 1902 Przew II 13; *Stara Niwka* 1921 Sk III 6; *Stara Niwka* 1933 SkBy 1133; *Niwka* 1952 UW 252; *Niwka*, -ki 1981 WUN II 539; gw. *nifka*, -ki, *niwecki*. — Nazwa od ap. *niwka* (: *niwa*) 'niewielkie uprawne pole, rola' Sstp V 276; początkowo w l. mnogiej, później w l. pojedynczej, przejściowo też z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: RKrak 114. IN

Niwka (3), cz. wsi Brzózki, dawniej wś, korniń., gm. Kramsk: *Niwka*, kol. 1877 Zin I 417; *Niwka*, wś 1902 Przew II 13; *Niwka*, wś 1921 Sk II 40; *Niwka*, wś 1933 SkBy 1133; *Niwka*, wś 1967 SM 747; *Niwka*, -ki 1981 WUN II 539; gw. *nifka*, -ki, *niwecki*. ZZ

Niwka (4), trzy cz. Puszczykowa, dawniej wś, pozn., gm. Puszczykowo, 2,5 km na płn.-zach. od Mosiny: a *Niwky* (1302) XVII KW II 205; inter Rogalino et *Niwkami* 1405, *Nywka* 1406 KZPozn nr 2490, 2551; *Nywka* 1444 Koz II 519; *Nyffka* 1459 ARP I nr 824; *Niukowo* (!) (1468) 1795 SHGPn III 292; Mol. *Niwka* 1580 ŻDz XII 38; *Niwka* 1789 PPozn (Tab 6, 66v); *Niwka*, wś 1886 SG VII 164; *Niwka*, niem. *Nifke* 1921 Sk X 99, 148; *Niwka*, -ki, *Nowa Niwka*, *Stara Niwka*, -ej -ki 1966 UN 93, 29. — W połowie XV w. pojawił się wariant *Niewka*, z przejściem *Ni* -> *Ne*-. Według wydawców SHGPn wieś opustoszała już na początku XVI w.; istniejąca dziś w tym samym miejscu osada o n. *Niwka* powstała dopiero w XVIII w. Lit.: SHGPn III 292–3; PPozn 206. ZZ

Niwka (5), wś, tarn., gm. Olesno, 11 km na płn.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Niwki* 1674 ŻDz XV 56a; *Niwki* 1886 SG VII 164; *Niwka* 1933 SkBy 1133; *Niwka*, -wek, *niwecki* 1964 UN 5, 25; gw. *nifki*, -vek. — Pierwotnie *Niwki*, w l. mnogiej. Taka forma utrzymała się w gwarze; urzędowo *Niwka*. IN

Niwka (6), wś, tarn., gm. Radłów, 10 km na zach. od Tarnowa: *Niwka* 1886 SG VII 164; *Niwka* 1921 Sk XII 7; *Niwka* 1952 UW 262; *Niwka*, -ki, *niwecki* 1964 UN 15, 90. IN

Niwka zob. Dąbrówka-Niwka, Niwiska (3),
Niwki (1), Ulatowo-Niwka

Niwki (1), cz. Zawiercia, dawniej wś, kat.: *Nywky* 1470–80 DB II 217; *Nywky* 1529 LR 143; *Niwki* 1629 RPobKr 170; *Niwki* 1680 Rej 172; *Niwki* 1787 SHGKrMat 202; *Niwki* 1827 Tabella II 47; *Niwki* 1877 Zin I 417; *Niwki*, wś 1886 SG VII 164; *Niwki*, wś 1902 Przew II 14; *Niwka* (!) 1921 Sk III 8; *Niwki* 1933 SkBy 1133; *Niwki* 1952 UW 259; *Niwki*, -wek 1981 WUN II 539. — Nazwa od ap. *niwka*, w l. mnogiej; okresowo w l. pojedynczej. Lit.: RKrak 114. IN

Niwki (1a), os. zaginiona, leżała koło wsi Rusko, kal., gm. Jaraczewo: Rusko et *Niwki* des. 1569–78 Koz II 519. ZZ

Niwki (2), dziś *Niwki*, os. dawniej wś, i *Niwki* Nowe, wś, koniń., gm. Chodów, 6,5 km na pld.-wsch. od Kłodawy: *Nywky* 1511/12 VisitGn 216; *Nywky* 1511–23 ŁLB II 455; *Niwki* 1564–65 Luwlkp II 181; *Niwky* 1576 ŻDz XIII 132; *Niwki* 1793 Mp-PerŁęcz; *Niwki* 1827 Tabella II 47; *Niwki*, folw. 1886 SG VII 164; *Niwki*, folw. 1902 Przew II 14; *Niwki*, wś i folw. 1921 Sk I 55; *Niwki*, PGR i *Niwki* Nowe 1961 Mp-25(Kutno); *Niwki*, -wek, *niwkowski*, wś 1974 UN 41, 13; *Niwki* i *Nowe Niwki* 1981 WUN II 539, 572; *Nowe Niwki*, po zmianie *Niwki* Nowe, -wek -wych, *niwecki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *niifki*, -vek, *niifkoski*. — Człon odróżniający od przym. *nowy*. EB

Niwki (3), wś zaginiona, leżała na zach. od Zakrzówka, ok. 10 km na pld.-zach. od Bychawy, zapewne wchłonięta przez wieś Rudnik, lub.: *Niwki* 1466 SHGLu III 162; *Nywky*, villa 1470–80 DB III 386. Lit.: SHGLu III 162, IV 95. IN

Niwki (4), wś, opol., gm. Chrząstowice, 10,5 km na wsch. od Opola: *Tempelhof* 1784 Z III 86; *Tempelhof*, *Niwki* 1845 K 678; *Niwki* — *Tempelhof* 1896 D 152; *Niwki* — *Tempelhof* 1939 Prus 53; *Tempelhof* — *Niwki*, -wek, *niwecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwki*, -wek 1981 WUN II 539. — Dawna n. niem. *Tempelhof* od n. os. *Tempel* Gott 489; według Kuhna od nazw. urzędnika cesarskiego *Templera* + *Hof* 'dwór, dziedziniec'. Oboczna pol. n. *Niwki* od ap. *niwka*, w l. mnogiej. Lit.: SNGŚl VIII 151; BorGŚl 101; Borek, Kolonizacja fryderycjańska na Górnym Śląsku w odbiciu nazewnictwa miejscowego, *Studia Śląskie* XLVII 34. JCh

Niwki (5), wś, opol., gm. Namysłów, 11 km na zach. od Namysłowa: *Nieffe* (1530) K 446; *Nieffe* 1743 SNGŚl VIII 151; *Nieffe* 1795 Z XII

45; *Nieffe*, *Niwki* 1845 K 446; *Niwky* — *Nieffe* 1896 D 152; *Neuenhagen* NS., *Niwki* 1941 Wrzosek 15; *Neuenhagen* — *Niwki*, -wek, *niwski* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwki*, -wek 1981 WUN II 539. — Dawniej *Niwa*, od ap. *niwa*, wtórnie z suf. -ki. Nazwę zniemczono jako *Nieffe*. Nazwę niem. *Neuenhagen* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwki*. Lit.: SNGŚl VIII 151; BorGŚl 101. JCh

Niwki (6), wś, opol., gm. Strzelce Opolskie, 10 km na zach. od Strzelce Opolskich: *Nywky* (1531), *Niwki* (1534) K 448; villa *Nifki*, *Niwke* 1679, *Niffken* 1687/88 J II 72, 73, 358; *Niffke* 1743 SNGŚl VIII 151; *Niewke* 1783 Z II 265; *Niewke*, *Niwki* 1845 K 448; *Niwki*, *Niewke*, wś 1886 SG VII 164; *Niwki* (*Niewke*) — *Gross Neuland* 1939 Prus 53; *Gross Neuland* — *Niwki*, -wek, *niwecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwki*, -wek 1981 WUN II 539. — Nazwa od ap. *niwka*, w l. mnogiej, zniemczona jako *Niewke*. Nazwę niem. *Gross Neuland* wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwki*. Lit.: SNGŚl VIII 151; BorGŚl 101. JCh

Niwki (7), wś, rad., gm. Zwoleni, 4 km na pln.-zach. od Zwolenia: *Niwki* 1877 Zin I 417; *Niwki* 1886 SG VII 164; *Niwki*, -wek, *niwkowski* 1970 UN 36, 25. — Nazwa od ap. *niwka*, w l. mnogiej. Lit.: KopRad 211. IN

Niwki (8), wś, włoc., gm. Chodecz, 4,5 km na pln. od Chodcza: *Niwki* 1877 Zin I 417; *Niwki* 1886 SG VII 164; *Niwki*, os. 1902 Przew II 14; *Niwki*, folw., wś 1921 Sk I 55; *Niwki*, -wek 1981 WUN II 540. AC

Niwki zob. Dąbrówka-Niwka, Niwka (2, 5),
Niwki Kraszowskie, wś, kal., gm. Międzybórz, 4 km na wsch. od Międzyborza: *Niewken* 1785 Z IV 291; *Niefken-Kraschen*, *Niwke* Kraszowskie 1845 K 446; *Niwki* Kraszowskie, niem. *Niefken Kraschen*, wś 1886 SG VII 164; *Landeshalt*, Kraszowskie *Niwki* 1941 Wrzosek 13; *Landeshalt* — *Niwki* Kraszowskie, -wek -kich, *niwecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwki* Kraszowskie, -wek -kich 1981 WUN II 540. — Dawniej *Niwki*, następnie z członem *Kraszowskie*, od n. m. *Kraszów*. Nazwa została zniemczona jako *Niefken-Kraschen*. Nazwę niem. *Landeshalt* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwki* Kraszowskie. Lit.: SNGŚl VIII 152. JCh

Niwki Książęce, wś, kal., gm. Międzybórz, 4 km na pln.-wsch. od Międzyborza: *Niwki*, *Niefken*

1787 Z VII 163; *Niefken Fürstl.*, *Książęce Niwki* 1845 K 446; *Niwki Książęce*, niem. *Niefken Fuerstlich* 1886 SG VII 164; *Niefken*, *Niwki* 1900 Myc 75; *Niwki Książęce* 1952 UW 69; *Niwki Książęce*, -ek -ych 1981 WUN II 540. — Dawniej n. *Niwki*, zniemczona jako *Niefken*, następnie z członem *Fürstlich*, pol. *Książęce*, w celu odróżnienia od n. pobliskiej wsi *Niwki Kraszowskie*. Lit.: SNGŚI VIII 152. JCh

Niwki Nowe zob. **Niwki (2)**, **Niwki-Tomaszów**

Niwki Stare zob. **Niwki-Tomaszów**

Niwki-Tomaszów, wś, częst., gm. Klomnice, 22 km na pld.-zach. od Radomska: *Niwki-Tomaszów*, kol. 1921 Sk II 91; *Niwki-Tomaszów*, kol. 1933 SkBy 1133; *Niwki Nowe*, *Niwki Stare* 1962 Mp-25(Radomsko); *Niwki*, wś i *Niwki-Tomaszów*, też *Tomaszów-Niwki*, kol. 1967 SM 747, 748, 1160; *Niwki-Tomaszów*, -wek -szowa, *tomaszowski* 1972 UN 48, 99. — Człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary* oraz od im. *Tomasz*, z suf. -ów; mało prawdopodobne, że jest to n. ponowiona z n. *Tomaszów* (4). EB

Niwkowo, wś, łomż., gm. Wizna, 15 km na pld. od Jedwabnego: *Petri de Niwkowo* (1421) 1456, *Niwkowo* 1439 SHGMz(MK 3, 69 i 335, 202); *Niwkow*, z *Niwkowem* (1565) Lumaz II 50, 62; *Niwkowo* 1577 ŻDz XVI 355; *Niwkow* 1617 Lumaz I 121; *Niwkowo* 1783 MpPerMz; *Niewkowo* 1827 Tabella II 46; *Niwkowo* 1886 SG VII 164; *Niwkowo*, -wa 1981 WUN II 540. — Nazwa od ap. *niwka*, z suf. -owo, też -ów. UB

Niwna, wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 4,5 km na pln. od Rawy Mazowieckiej: *Nywna* (1404) Se 377; *Nywna* 1511–23 ŁLB II 290; *Niwna* 1514 SHGRw(BOKr 231); *Niwna* 1579 ŻDz XVI 167; *Niwna* 1792 MpPerRw; *Niwna* 1827 Tabella II 47; *Niwna* 1839 MpKwat III 4; *Niwna* 1886 SG VII 164; *Niwna* 1967 SM 748; *Niwna*, -niej 1981 WUN II 540. — Nazwa od ap. *niwa*, z suf. -nia. Lit.: Borek, -ni- 154. UW

Niwnica, wś, opol., gm. Nysa, 3 km na wsch. od Nysy: *Neumiz* (1226) XIV KŚI III 126; *Nunitz* 1254 SUr III 82; *Dorfes Nuenitz* 1260 Reg nr 1037; *ville Newnicz* (1268) SUr IV 293, fals. 1501; *Dorf Nywiz* (1299) XV SUr VI 315; *Nwynicz*, *Nwnucz* ok. 1300 CdSił XIV 9, 31; *Nwnicz* 1332, *Nwnicz* 1339 Reg nr 5140, 6265; *Newnitz* 1391 LandbSch II nr 930; *Neunitz* 1638, *Neuntz* 1651/52 J I 116, 205; *Neuntz* 1743 SNGŚI VII 152; *Neunz* 1784 Z III 366; *Neunz*

1845 K 441; *Neunz*, *Niwnice* 1941 Wrzosek 45; *Neunz* — *Niwnica*, -y, *niwnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niwnica*, -cy 1981 WUN II 540. — Opierając się na zapisach źródłowych, można przyjąć, że n. pochodzi od przym. **niwny*, z suf. -ica, i określa osadę położoną wśród niw. Po 1945 r. nawiązano do niem. *Neum(t)z* i ustalono urzędowo n. *Niwnica*. Lit.: SNGŚI VIII 152; BorGŚI 101; Rospond, RKJWr I 29–30. JCh

Niwnice, wś, jel., gm. Lwówek Śląski, 6 km na zach. od Lwówka Śląskiego: *Newlende* (1375) K 439; *Newlende* 1394 LandbSch II nr 1342; *Neulandt* 1712 CdSił XXXV 260; *Neuland* 1786 Z VI 126; *Neuland* 1845 K 439; *Neuland*, wś 1886 SG VII 22; *Neuland* — *Niwnice*, -ic, *niwnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Niwnice*, -nic 1981 WUN II 540. — Dawniej *Neuland*, od niem. *neu Land* 'nowa ziemia, pole'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niwnice*. Lit.: SNGŚI VIII 152. JCh

Niwniczki, wś notowana do 1967 r., wroc., gr. Gradówek, 4 km na pln.-zach. od Lwówka Śląskiego: *Alt-Neuland*, cz. wsi *Niwnice* 1845 K 439; *Alt Neuland* 1941 SOV 8; *Alt Neuland* — *Niwniczki*, -czek, *niwnicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niwniczki* — *Alt Neuland*, -czek, os. 1951 Rosp 208; *Niwniczki* 1964 Mp-25(Lwówek Śląski); *Niwniczki* 1967 SM 748. — Dawniej n. niem. *Alt-Neuland*, z członem *Alt* (= *Stary*) i *Neuland*, od niem. n. wsi *Niwnice*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Niwniczki*. Lit.: SNGŚI VIII 152. JCh

Niwnik, wś, wroc., gm. Olawa, 5 km na pld.-zach. od Olawy: *Neuenino* 1245, *Neuierum* (1250) XIV SUr II 173, 250; *Neuenino* (1284) XV SUr V 94; *Neuenyn* 1335 Reg nr 5504; *Newenick* 1579, *villa Neffniig* 1651/52 J I 68, 181; *Niefniik* 1743 SNGŚI VIII 152; *Niefniig* 1783 Z I 63; *Niefniig*, *Niewienice* 1845 K 446; *Niwy* — *Niefniig* 1896 D 152; *Kresseheim* — *Niwnik*, -a, *niwnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Niwnik*, -ka 1981 WUN II 540. — Być może dawniej **Niwnino*, od przym. **niwny* (: *niwa*), z suf. -ino, później -ik. Na podstawie pierwszych zapisów n. można odczytać jako **Niewienino*, od n. os. **Niewiano* (: *wiano*, z negacją), z suf. -ino. Nazwa została zniemczona jako *Niefniik*, *Niefniig*; postać zlatynizowana — *Neuierum*. Knie zrekonstruował nazwę jako *Niewienice*, Damroth jako *Niwy*. Nazwę niem. *Kresseheim* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwnik*. Lit.: SNGŚI VIII 152. JCh

Niwnino zob. Niwnik

Niworola, os., dawniej wś, ziel., gr. Stargard Gubiński, 10 km na pld.-wsch. od Gubina: *Gozennu* 1000, *Jetschcow* 1367, *Jeczko* 1542 Le II 213; *Niwerla*, *Jetzschko* 1928 Muka III 163; *Jetzschko* — *Niworola*, -li, *niworolski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Niworola* 1967 SM 748; dłuż. *Niwerla* Le II 213, przym. *niwerlski* Muka III 163. — Pierwszy zapis niejasny, trudny do odczytania. Od XIV w. występuje n. *Jeczków* od n. os. *Jec(z)ek*, *Jec(z)ko* SSNO II 371 (: im. *Jakub*), z adideacją do łż. n. os. *Jeck*, *Jetzke* (: *Węclaw*) Muka III 45 albo do niem. *Jetschi* (: *Jeschi*, *Jeschek* < słow. *ježek* 'język') Gott 273. O dłuż. n. *Niwerla* zob. *Nowa Rola*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niworola*. JCh

Niwy (1), wś, bydg., gm. Kamień Krajeński, 7 km na pln.-zach. od Kamienia Krajeńskiego: *Blumenfelde* 1354 PrUr V 153; *Blumenfelde* 1358, 1372 HKS nr 70, 95; *Blumenfelde* (1437) GZ 111; z *Brumveltem*, z *Blumwelden* 1565 Lupom 52,67; *Blumenfeldt* 1570 ŻDz XXIII 238; do *Blumfeldu* 1624 LuPrus 187; *Blumfeldt*, z *Blumfeldu* 1682 Font V 148; *Blumenfelde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Blumfelde*, fr. auch *Blumenfeld* 1912 Bär 25; *Niwy*, niem. *Blumfelde* 1921 Sk XI 12, 82; *Niwy* 1952 UW 49; *Niwy*, *Niw* 1981 WUN II 540. — Nazwa niem. od ap. *Blume*, średniem. *blome* 'kwiat' i od *Feld* 'pole'. W XVI i XVII w. notowane polskie substytucje fonetyczne n. niem. *Blumweld* i *Blumfeld*. Po 1920 r. wprowadzono urzędowo pol. n. *Niwy*. WK

Niwy (2), wś, bydg., gm. Osielesko, 10 km na pln.-wsch. od Bydgoszczy: *Niwy* 1921 Sk X 4; *Niwy*, *Niw*, *niwski* 1972 UN 174, 17. — Od ap. *niwa* 'pole', *lan'* SW III 395, w postaci l. mnogiej. AG

Niwy (3), wś, częst., gm. Woźniki, 16 km na pld.-zach. od Częstochowy: *Niewen*, *Niwy* 1845 K 448; *Nieven* 1886 SNGŚl VIII 153; *Niewen*, *Niwy* 1900 Myc 75; *Niwy* 1927, *Niwy* 1931 SNGŚl VIII 153; *Niwy* (*Niewen*) 1939 Prus 53; *Niewen* — *Niwy*, *Niw*, *niwski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Niwy*, *Niw* 1981 WUN II 540. — Nazwa od ap. *niwa*, w l. mnogiej. Nazwę zniemczono jako *Niewen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwy*. Lit.: SNGŚl VIII 153; BorGŚl 101. JCh

Niwy (4), wś, kiel., gm. Daleszyce, 17 km na pld.-wsch. od Kielc: *Niwy* 1886 SG VII 165; *Niwy*, *Niw*, *niwski* 1966 UN 23, 23. Lit.: KopKiel 115. IN

Niwy (5), przys., dawniej wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 6 km na pld.-wsch. od Lewina Brze-

skiego: *Nebo* 1311 CdSil XXXV 248; pago *Nive* 1687/88 J II 284; *Niewe* 1743 SNGŚl VIII 153; *Niebe*, pohnisch *Niebo* 1783 Z II 36; *Niewe*, *Niebo* 1845 K 448; *Niebo*, niem. *Niewe*, wś 1886 SG VII 39; *Niwy*, *Niw* 1981 WUN II 540. — Zapisy *Nebo*, *Niebe* są substytucyjnym przejściem dawnej n. *Niwa* lub *Niwy*. Okresowo n. spolonizowana jako *Niebo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niwy*. Lit.: SNGŚl VIII 153; BorGŚl 101. JCh

Niwy (6), wś, piotr., gm. Łęki Szlacheckie, 10 km na pln.-zach. od Przedborza: *Niwy*, folw. 1877 Zin I 417; *Niwy* al. *Edmundów*, folw. 1886 SG VII 165; *Niwi*, kol. i folw. 1902 Przew II 14; *Niwy*, wś 1921 Sk II 70; *Niwy* 1952 UW 96; *Niwy*, *Niw*, *niwski* 1974 UN 46, 21; gw. *niwy*, *niif*. — Oboczna n. *Edmundów*, od im. *Edmund*, z suf. -ów. EB

Niwy (7), wś, piotr., gm. Szczerców, 18 km na pld.-zach. od Belchatowa: *Niwy*, kol. 1886 SG VII 165; *Niwy*, wś 1902 Przew II 14; *Niwy*, *Niw*, *niwski* 1972 UN 39, 31; gw. *niwy*, *niif*. EB

Niwy Jutroszewskie, wś, piotr., gm. Grabica, 7 km na pld.-zach. od Tuszyńska: *Niwy jutroszewskie* 1877 Zin I 417; *Niwy Jutroszewskie*, folw. 1886 SG VII 165; *Niwy Jutroszewskie* 1902 Przew II 14; *Jutroszewskie Niwy*, wś 1921 Sk II 71; *Niwy Jutroszewskie*, *Niw -kich*, *jutroszewski* 1974 UN 46, 14. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *niwa*, w l. mnogiej, człon drugi od n. pobliskiej wsi *Jutroszew*. EB

Niwy Ostrolęckie, wś, rad., gm. Warka, 7,5 km na pln.-wsch. od Warki: *Niwy Ostrolęckie* 1952 UW 13; *Niwy Ostrolęckie*, kol. 1967 SM 748; *Niwy Ostrolęckie*, *Niw -kich*, *ostrolęcki* 1971 UN 127, 19. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *niwa*, człon drugi od n. m. *Ostrolęka*, w formie przymiotnika. Wieś powstała w latach 30. XX w. po rozparcelowaniu ośrodka dworskiego w Ostrolęce. Lit.: KopRad 211, 479; Gałka, Kronika parafii Ostrolęka nad Pilicą ..., 1963, 12. UB

Niwy Postękalickie, wś, piotr., gm. Belchatów, 7,5 km na wsch. od Belchatowa: *Niwy Postękalickie*, *Niw -kich*, cz. wsi Postękalice 1972 UN 39, 6; *Niwy Postękalickie*, *Niw -kich* 1981 WUN II 541. — Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Postękalice*, w formie przymiotnika. EB

Nixdorf zob. Jurków (2)

Niza zob. Nysa

Niziatyczne zob. Niżatycze

Niziny (1), wś, kiel., gm. Sobków, 14 km na pld. od Chęcina: *Niziny* 1877 Zin I 417; *Niziny*,

Niziny

folw. 1886 SG VII 166; *Niziny*, wś 1921 Sk III 33; *Niziny*, -zin, *niziński* 1966 UN 21, 8. — Od ap. *nizina*, od XV w. 'dolina, okolica niżej położona' SEBor 366, w l. mnogiej. IN

Niziny (2), wś, kiel., gm. Tuczępy, 9 km na pld.-zach. do Staszowa: *Nyszyny* 1433 ZDK II 201; *Nizini* 1470–80 DB II 446; *Nizyny*, *Nyzyny* 1529 LR 141, 251; *Nizyni* 1510, 1579 ŻDz XIV 228; *Niziny* 1787 Spis 372; *Niziny* 1827 Tabella II 47; *Niziny* 1886 SG VII 166; *Niziny*, -zin, *niziński* 1970 UN 33, 16. Lit.: KSand 137; KopKiel 83. IN

Niziny (3), przys., dawniej wś, wroc., gm. Oborniki Śląskie: *Weite Walke*, *Weitewalke* auch *blos Walke* genannt, *Mühle zu Auras* 1845 K 14, 732; *Weitewalke* 1941 SOV 402; *Weitewalke* — *Niziny*, -in, *niziński* 1948 MPol XXVII nr A-29; *Niziny* — *Weitewalke*, os. 1951 Rosp 208; *Niziny* 1952 UW 238; *Niziny*, wś 1967 SM 748; *Niziny*, -zin 1981 WUN II 541. — Dawna niem. n. młyna *Weite Walke*, pisana następnie łącznie, od *weit* 'szeroki, rozległy' i *Walke* 'folusz (urządzenie wodne do folowania sukna; młyn foluszny Sstp II 362)'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Niziny*. Lit.: SNGŚI VIII 153–4. JCh

Niziny zob. Dusowce

Niziołki, dziś *Niziołki-Dobki* i *Stare Niziołki*, dwie wsl, łomż., gm. Kulesze Kościelne, 13 i 14 km na pln. od Wysokiego Mazowieckiego: de *Culesze ... Niziołki antiqua* 1569 UPL 257; *Kulesze Niesiołki Dobki*, *Kulesze Niesiołki stare* 1795 MpPerPd; *Niziołki dobki*, *Niziołki stare* 1827 Tabella II 47; *Niziołki dobki*, *Niziołki stare* 1877 Zin I 417; *Kulesze-Niziołki-Dobki*, *Kulesze-Niziołki-Stare* 1886 SG IV 861; *Niziołki Dobki*, *Niziołki Stare* 1886 SG VII 166; *Niziołki-Dobki*, *Niziołki Stare* 1967 SM 748; *Niziołki-Dobki*, -*łek* -*ków*, *dobkowski*, *Stare Niziołki*, -*rych* -*łek*, *niziołkowski* 1974 UN 165, 57, 63. — Nazwa zestawiona, człon utożsamiający od n. os. *Niziołek* SSNO IV 70 (: *niziołek* 'karzeł' SL III 348, prawdopodobny związek z *niski*), w l. mnogiej. Okresowa postać *Niesiołki* powstała może wskutek adideacji do czasownika *nieść*, a *Niziołki* w wyniku podwyższenia artykulacji *o* > *ó*. O członie *Kulesze* zob. n. *Kulesze* (2). Pozostałe człony od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*, oraz od n. os. *Dobek* (: *Dobiesław*) SSNO I 477, w l. mnogiej. Lit.: HalBiał I 101; Górnpd 60. EB

Niznaw zob. Bielkowo (3)

Niżdzin, wś, płoc., gm. Mała Wieś, 10 km na pln.-zach od Wyszogrodu: *Nyeszdzino* (1421)

1456, *Nezdzino*, *Nyezdzino*, *Nyeszdzino* (1414–25) 1456 SHGWy 36; *Nyeszdzino*, *Nyeszdzino* 1426 MkM I nr 404; *Nyeszdzino* 1427 Zakr I nr 2957; *Nosdzino* 1429 MkM I nr 765; *Nyeszdzino* 1449 Pult 314; *Nyesdzino* 1499 ZHer nr 788; in triplici *Nyeszdzino*, in *Nyeszdzino* *Simanovycz*, in *Nyeszdzino Pauli*, in alia *Nyeszdzino Stanisłai Simonin*, in parva villa *Nyeszdzino Pauli* 1500 SHGWy 36; *Nyesszdzino* 1511 ZHer nr 895; *Niesdzino* 1576 ŻDz XVI 306; *Nizdzino* 1902 SG XV/1, 165; *Niżdzino* 1921 Sk I 116; *Niżdzin* 1952 UW 26; *Niżdzin*, -*na* 1981 WUN II 542. — Nazwa od n. os. *Niezda* SSNO IV 61 (: *nie zdać*, *zdać* 'dać; przekazać; ustalić'), z suf. -*ino*. Na przełomie XV i XVI w. istniały trzy działy *Niżdzina*, por. zapis z 1500 r., należące do *Szymonowica*, *Pawła* i *Stanisława*. Lit.: SHGWy 36; ZMaz 279. UW

Niżankowice, wś, sier., gm. Działoszyn, 14 km na pln.-zach. od Pajęczna: *Niżankowice* 1952 UW 106; *Niżankowice*, -*wic* 1981 WUN II 541; gw. *nižankovīce*, -*vīc*, *nižankoskī*. — Nazwa od niepoświadczonej n. os. **Nižanek*, por. nazw. *Niżankowicz* (od podstawy *niz-*, *niž-*, por. *niski*, *niżej*) RymSEN II 160, na wzór nazw z suf. -*ice*. Por. też objaśnienie n. *Niżankowice* (dziś teren Ukrainy) MakPrz 184. EB

Niżatycze, wś, przem., gm. Kańczuga, 9 km na pld.-zach. od Przeworska: *Nezaczytze ... Naczaczytze* 1375 ZDM IV 178; *Nyezaczitche* 1460, *Nyezathitche* 1466 AGZ XIII nr 4417, 6359; *Nyezaczitche* 1515, *Niezaczytze* 1589 ŻDz XVIII/1, 136, 5; *Niezatycze* 1601 ADP 28, k. 15; *Niziatycze* 1794 Ga Dd2; *Niżatyczi* 1851 Sch 46; *Niziatycze* al. *Niżatycze* 1886 SG VII 166; *Niżatycze* 1952 UW 284; *Niżatycze*, -*tyc* 1981 WUN II 541; gw. *nižatycze*, -*yc*, *nižacki*; ukr. *nižatyči*. — Nazwa od n. os. ukr. *Něžata*, potem *Nižata*, por. pol. *Nieżeta* SSNO IV 63, z suf. -*yce* (ukr. -*icze*, -*ycze*). Antroponim od im. z *Něho-*, -*něh* (pol. *Niego-* od psł. **něga* 'rozkosz'). Lit.: MakPrz 184–5. BCz

Niżna Biała zob. Biała Niżna

Niżna Białka zob. Kozirynek

Niżna Łąka, wś, krośn., gm. Miejsce Piastowe, 7,5 km na pld. od Krosna: *Nizna Lanka* (1277) 1717, *Nizna Lanka* 1370 KMłp I 110, 304; *Nyszna Lanka* 1470–80 DB III 390; *Nyzna Łąka* 1529 LR 62; *Niżnia Lanka* 1581 ŻDz XIV 117; *Nizna Łąka* 1680 Rej 291; *Niżna Łąka* 1886 SG VII 169; *Niżna Łąka* 1921 Sk XIII 19; *Niżna Łąka* 1952 UW 279; *Niżna Łąka*, -*nej* -*ki*, *niżnieński*

1965 UN 60, 12. — Od przym. **nizny* (por. psł. **nizъ* 'niski'), później pol. *niżny* 'dolny' i *łąka*, ukr. *łuka*. Lit.: RBiecz 35–6; Borek, -*nn*- 154. IN

Niżna Łąka zob. Łąka (2), Łęki (11)

Niżna Łekawa zob. Łekawa (1)

Niżna Łuka zob. Niżna Łąka

Niżna Tokarnia zob. Tokarnia (3)

Niżny Zwiniacz zob. Dźwiniacz Dolny

Niżowa, wś, krak., gm. Gdów, 16 km na pld.-zach. od Bochni: *quam habuit in Nezwowa* 1347 KMlp I 267; *Nyezow* 1463 SHGKr(Mp V/L-39); *Nyczowa* 1490 ŻDz XV 446; *Nyeschow* 1499 SHGKr(GB 34, 280); *Nizowa* 1529 LR 60; *Nizowa* 1581 ŻDz XIV 65; *Nizowa* 1680 Rej 93; *Niżowa* 1886 SG VII 170; *Niżowa* 1921 Sk XII 38; *Niżowa*, -*wej*, *niżowski* 1964 UN 8, 24. — Dawniej *Nieżowa*, od n. os. **Nieź*, por. *Nieźęcina*, *Nieżęta* SSNO IV 63, z suf. -*owa*, -*ów*. Antroponimy utworzone za pomocą negacji od -*żet*-, por. psł. **žęti*, *žyno*, stp. *žęć*. Od XVI w. utrwaliła się postać *Niżowa*, powstała w wyniku skojarzenia z ap. *niż*. Lit.: LKrak 102; Nieckula, -*nn*- 143. IN

Nobel zob. Niegowo

Nobela, kol., dawniej wś, sier., gm. Warta, 6,5 km na pld.-wsch. od Warty: de *Neubila* 1411 Koz VI 295; *Nieubylya* 1496, *Nyeubylya* 1511 ŻDz XIII 172, 181; *Nyeubylya* 1511–23 ŁLB I 438; *Nyeubylya* (?) 1553, *Nyeubylya*, wś 1576 ŻDz XIII 221; *Nubella* 1827 Tabella II 53; *Nobela* 1882, *Nobella*, folw. 1886 SG III 777, VII 171; *Nubela*, kol. 1921 Sk II 97; *Nubela*, kol. 1967 SM 769; *Nobela*, -*li*, cz. wsi Kamionacz 1972 UN 50, 42; *Nobela*, -*li* 1981 WUN II 542. — Dawniej *Nieubyla*, od n. os. **Nieubyl* (: *ubyc* z negacją), z suf. -*ja*. W formie *Niebyla* nastąpiła redukcja śródgłosowej samogłoski -*u*-. Niejasna jest późniejsza zmiana nazwy na *Nubel(l)a*, *Nobel(l)a*; współcześnie utrwaliła się postać *Nobela*. Lit.: Malec, Polonica I 283. EB

Nobliny, wś, kosz., gm. Siłnowo, 10,5 km na wsch. od Czaplinka: *Noblini* 1480 SHGPn III 293; *Nobliny* 1564 Koz V 76; *Noblin* 1565 SHGPn III 293; *Nablini* 1579 ŻDz XII 103; *Nabliny* 1622–24 PPozn(Tab 1, 102); *Noblin*, wś 1628–32 Luwlkp I 44; *Nebliny* 1659–65 Luwlkp I 66; *Neblin* 1789 MpGillyPom; *Nebliny*, niem. *Neblin* 1886 SG VI 944; *Neblin* — *Nobliny*, -*blin*, *nobliński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nobliny*, -*lin* 1981 WUN II 542. — Etymologia niejasna. Może n. ponowiona z n. jez. *Nobliny*, dziś *Niewlino*,

por. ante *Noblini* 1480, *Noblin* 1565 SHGPn III 293; n. wsi pojawia się dopiero w 2. połowie XVI w. Według Rzetelskiej i Dumy n. może pochodzi od n. os. **Niebył*, por. *Niebylec* SSNO IV 33 (: -*był*, psł. **bylъ* 'ten, który istniał' Spł I 474–5, z negacją), z suf. -*iny*. Lit.: SHGPn III 293; Rzduma I 129; PPozn 206. ZZ

Nobliszczyce, os. niezidentyfikowana, leżała w historycznym pow. Poznań, poznań. Bencze de *Nobliszczice* (1334)1544, *Noblizycze* (1334)1610 KW II 465; *Noblischycze* 1504 PPozn 206. — Według Podlaskiej etymologia niejasna; być może n. pochodzi od n. os. **Nodblic*, **Noblic*, por. loan. *Nodblycz* 1503–04 Koz II 520, z suf. -*czyce*, -*szczyce*, albo od **Nobliszcz*, **Nodbliszcz*, z suf. -*ice*. Antroponim przypuszczalnie obcego (niemieckiego) pochodzenia. Lit.: PPozn 206. ZZ

Noblizyce zob. Nobliszczyce

Nochowo, wś, poznań, gm. Śrem, 3,5 km na pld.-zach. od Śremu: *Nochowo* (1292)1563 KW II 60; in *Nochowo* 1415, *Nochow* (1416), *Nochovo* 1425 SHGPn III 293; in *Nochowo* 1510 NKs 31; *Nochow* 1523 Matr IV/2, nr 13628; *Nochowo* 1580–81 ŻDz XII 84; *Nochowo* 1622–24, *Nochowo* 1789 PPozn(Tab 1, 85 i 8, 18); *Nochowo*, niem. *Nochau*, wś, dobra 1886 SG VII 171; *Nochowo*, -*wa* 1981 WUN II 542. — Nazwa od n. os. *Nochl* SSNO IV 70 (: *Nowosiódł* lub *Nos*), z suf. -*owo*, -*ów*. Lit.: SHGPn III 293–4; Nieckula, -*ov*- 143; PPozn 206. ZZ

Nockie Holendry, cz. wsi Morzyczyn, dawniej wś, koniń., gm. Wierzbinek: *Noc holendry* 1827 Tabella II 47; *Nockie holendry* 1877 Zin I 417; *Nockie Holendry*, kol. 1886 SG VII 171; *Nockie Holendry*, wś 1902 Przew II 14; *Nockie Holendry*, -*kich* -*rów*, *holenderski*, wś 1971 UN 182, 15; *Nockie Holendry*, -*kich* -*rów* 1981 WUN II 542. — Nazwa od n. m. *Noć* (zob.) + *holendry*, zob. *Holendry* (1). AG

Nockowa, wś, rzesz., gm. Iwierzycze, 12,5 km na pld.-wsch. od Ropczyc: *Noczkowa*, *Noczkw* 1419 SHGSd(TP 22, 320 i 524); *Noczkowa* (1438) ZDM VIII 24; *Nowa Nockowa* 1445 SHGSd(TP 22, 540); *Noczkowa* 1451 Hel II nr 3456; *Noczkowa* 1470–80 DB II 281; *Noczkowa Wola* 1509 Matr IV/1, nr 496; *Noczkowa* 1529 LR 65; *Noczkowa* 1581 ŻDz XIV 253; *Nockowa* 1886 SG VII 171; *Nockowa* 1921 Sk XII 33; *Nockowa*, -*wej*, *nockowski* 1966 UN 69, 22; gw. *nockova*, -*vy*, *nockoski*. — Od n. os. *Nocek* SSNO VII 166 (od im. *Imocenty* lub

od ap. *noc*), z suf. *-owa*, też *-ów*. Przejściowo odnotowano n. z członem odróżniającym od przym. *nowy*, też z członem *Wola* od ap. *wola*. Lit.: OPilz 42; Nieckula, *-m-* 143.

IN

Nockowa Wola zob. Nockowa

Nocpalsk(o) zob. Nacpolsk

Noć, wś, koniń., gm. Wierzbinek, 9 km na płn.-zach. od Sompolna: *Notesz* 1418 Koch nr 238; *Notesz* 1441 CdP II 875; *Notesz* 1489 Lupbrz 144; *Notesz* 1527 Vlad XI 46; *Nothesz* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Noc* 1634 Rpodbrz 237; *Noc* 1674 Rpog 161; *Noć* 1796 PerOpis V; *Noć* 1886 SG VII 171; *Noć*, *-ci*, *nocki* 1971 UN 182, 15. — Wieś jest położona u źródeł rz. *Noteci*, por. *Notes* 1234 Koz I 198 (*Notes*), od której wzięła swą nazwę, a której znaczenie najczęściej wywodzi się z ide. **not-* 'mokry'. Forma *Noć* jest gwarową formą n. rz. *Noteci*, która powstała z formy dopełniacza (**Notsi* > *Noci*). Szerzej o n. rzeki zob. Babik 185–6.

AG

Nogat (1), wś, elbl., gm. Gronowo Elbląskie, 9 km na pld.-zach. od Elbląga: *Nogatau*, wś 1789 Goldb II 164; *Nogathau* 1796–1802 MpSchröt X; *Nogathau* al. *Nogatau* 1886 SG VII 174; *Nogathau* — *Nogat*, *-tu*, *nogacki* — 1948 MPol XXV nr 14; *Nogat*, *-tu* 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. rz. *Nogat*, por. *Nogat* 1248 PrUr I/1, 153 + *-au*. Udolph i Górniewicz uważają hydronim za staroeuropejski i rekonstruuja jako **Nagat*, z niejasnym rdzeniem **nag-* i dobrze poświadczonym w staroeuropejskiej hydronimii suf. *-at*. Rudnicki sądził, że n. pochodzić może od ap. *noga* 'odnoga'. Lit.: Górniewicz, HE I 21–2, 112; PMT IV 257–8, 264–5; Rudnicki, Nazwy geograficzne (Pomorza), (w:) Polskie Pomorze, t. I: Ziemia i ludzie, Toruń 1929, 285–6.

WK

Nogat (2), wś, tor., gm. Łasin, 7,5 km na płn. od Łasina: *Nogath* (1306), *Nogat* (1309) 1315 PrUr I/2, 544, 567; de *Nogeto*, villam *Nogatam*, lacum *Nogatum* (1313) XV PrUr II 66; *Nogath* 1315 Froel I 231; *Nogath* 1414 Br 158; czum *Nogoten* 1423/24 DK 107; *Nogad* 1442 Froel I 231; *Nogath*, *Nogothien*, *Negoth* XV KęŁ 82; *Nogat* 1526 Froel I 231; *Nogath* 1570 ŻDz XXIII 59; *Nagoth* 1647 Font IV 67; *Nogath* 1667–72 Font VI–X 775; *Nogath* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nogat*, niem. *Gross Nogath* 1886 SG VII 174; *Nogat*, niem. *Nogath* 1921 Sk XI 20, 82; *Nogat*, *-tu*, *nogacki* 1971 UN 178, 19. — Nazwa od n. jez., por. lacus *Nogatum* (1313) XV PrUr II 66. Nazwa jez. od n. rz. *Nogat*, która dawniej wpływała z jez. *Nogat* i dzisiajjszym łożyskiem

dolnej Liwy płynęła do wyspy i grodu **Śacirz* i dalej na północ. O etymologii zob. *Nogat* (1). Lit.: Górniewicz, HE I 21–2.

WK

Nogath zob. Nogat (2)

Nogathau zob. Nogat (1)

Nogathaffkampen zob. Nowotki

Nogawczyce, wś, opol., gm. Ujazd, 6 km na płn. od Ujazdu: pagum *Nogowice* 1679, pago *Nogowczitz* 1687/88 J II 151, 394; *Nogowtschütz* 1743 SNGŚI IX 9; *Nogowtschütz* 1783 Z II 265; *Nogowtschütz*, *Nogawczyce* 1845 K 451; *Nogawczyce*, niem. *Nogowschuetz* 1886 SG VII 175; *Nogawczyce* 1900 Myc 39; *Nogawczyce* (*Nogowschütz*) — *Wangschütz* 1939 Prus 53; *Wangschütz* — *Nogawczyce*, *-yc*, *nogawczycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nogawczyce*, *-czyc* 1981 WUN II 543. — Dawniej może *Nogowice*, od n. os. *Noga* (: *noga*), z suf. *-owice*; wtórnie *Nogowczyce*, *Nogawczyce*, od n. os. *Nogawka* SSNO IV 70, 71 (: *nogawka* 'część spodni' SEBor 367), z suf. *-ice*. Nazwa zniemczona jako *Nogowschütz*. Nazwę niem. *Wangschütz* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nogawczyce*. Lit.: SNGŚI IX 9; BorGŚI 178.

JCh Nogawczyn zob. Nagawczyzna

Nogawczyzna zob. Nagawczyzna

Nogawki, wś, ostroł., gm. Goworowo, 14,5 km na pld. od Ostrołki: *Nogawky* 1507, *Nogawki* 1512 SHGMz (Ep. 149, 86 i 7, 71); *Nogawki* 1578 ŻDz XVI 385; *Mirzeiewo* *Nogawki* 1783 MpPerMz; *Nogawki* 1827 Tabella II 47; *Nogawki* 1886 SG VII 174; *Nogawki*, *-wek* 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. os. *Nogawka*, w l. mnogiej. O członie *Mierzejewo* zob. *Mierzejewo-Bryszki*. Lit.: ZMaz 280.

UB

Nogawki zob. Nagawki

Nogorzyce zob. Nagorzyce

Nogowschütz zob. Nogawczyce

Nohnen zob. Nuny

Nohnkeim zob. Nunkajmy

Nojewo, wś, pozn., gm. Pniewy, 11,5 km na płn.-wsch. od Pniew: *Nogyew* (1284) KW I 505; *Hogyew* (!) 1284 Matr IV/3, supl. nr 63; inter *Noyewo* et inter Psarske 1386, *Noyewo* 1387 Lek I nr 11, 141; *Nogewo* 1427 SHGPn III 294; *Nogyewo* 1428 RWlkp I nr 1293; *Noyew* 1464 SHGPn III 294; *Noyewo* 1510 NKs 222; *Noiewo* 1580 ŻDz XII 42; *Noiewo* 1622–24, *Noiewo* 1789 PPozn (Tab 1, 40 i 6, 180v); *Nojewo*, wś, dobra 1886 SG VII 175; *Nojewo*, *-wa* 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. os. **Noj*, por. *Nojek* SSNO IV 72, z suf. *-ew*, *-ewo*. Antroponim od niem. *neu* 'nowy' lub

od im. *Noe* RymSEN II 124. Lit.: SHGPn III 294–7; Nieckula, -ow- 143; PPozn 206. ZZ

Nojszew, wś, siedl., gm. Korytnica, 14 km na zach. od Węgrowa: de *Nosissewa* (1425) 1537 SHGMz (Z 52, 582v–583v); *Nosiszewo* 1426 Mkm I nr 222; *Nossischewo* 1473 SHGMz (MK 5, 173); *Noischyschewo* 1503 SHGMz (MK 18, 156–156v); *Noisssewo* 1563 ŻDz XVI 419; *Noyszewo* 1783 Mp-PerMz; *Noiszew* 1827 Tabella II 47; *Noyszew* 1839 MpKwat V 4; *Noiszew* 1886 SG VII 175; *Noyszew* 1952 UW 41; *Noyszew*, -wa 1981 WUN II 543. — Od n. os. **Nosisz*, z suf. -ewo, wtórnie -aw. Do n. os. por. *nosić*, też n. os. *Nos* SSNO IV 73. Forma *Noyszew* powstała w wyniku antycypacji miękkości. UB

Noldau zob. Domaszowice

Noldental zob. Tatary (7)

Noltowo zob. Umultowo

Noltowo zob. Umultowo

Nomaiten zob. Okowizna

Nomeiten zob. Okowizna

Nomiki, wś, biał., gm. Sokółka, 13,5 km na płn.-wsch. od Sokółki: siolo *Nomikowiczy* 1578, *Nomiki* 1679 KondBiał 56; *Nomiki* 1744 SDV 95; *Nomiki* 1784, *Nomiki* 1808 KondBiał 56; *Nowiki* (!) 1827 Tabella II 50; *Nowiki* (!) 1921 Sk V 76; *Nomiki* 1952 UW 168; *Nomiki*, -mik 1981 WUN II 543; gw. *nońiki*, -koy, *nońicki*. — Dawniej *Nomikowiczy*, od lit. n. os. *Nāmikas*, *Nāmikis*, łot. *Namīkis* (: łot. *namīkis* 'najemca, parobek') Lpvž II 294, z suf. -owiczy, wtórnie zmiana w *Nomiki* (na wzór nazw pluralnych). Lit.: KondBiał 56–7. EB

Nonnen-Kabilunken zob. Kobylanka (5)

Norbertów, cz. wsi Dąbrowa, okresowo wś, piotr., gm. Kamieńsk: *Norbertów* 1827 Tabella II 47; *Norbertów*, kol. 1886 SG VII 175; *Norbertów*, wś 1921 Sk II 70; *Norbertów*, -towa, cz. wsi Dąbrowa 1974 UN 46, 15; *Norbertów*, -towa 1981 WUN II 543. — Od im. *Norbert*, z suf. -ów. EB

Nordenburg zob. Wilczyny

Nordenthal zob. Nory

Nordhausen zob. Narost

Nordheim i. Posen zob. Morasko

Nordingen zob. Borszyn Wielki

Norigawe zob. Naroków

Norok zob. Narok

Nory, os., suwał., gm. Wieliczki, 12,5 km na pld.-wsch. od Olecka: Gut *Nordenthal* 1746, *Nor-*

denthal 1753 PMT XII 87; *Nordenthal*, maj. 1785 Goldb III 138; *Nordenthal* 1818 PMT XII 87; *Nordenthal* — *Nory* 1879 KctN 167; *Nory*, niem. *Nordenthal*, maj. 1886 SG VII 177; *Nordenthal* 1920 MpHAPr I; *Nory* — *Nordenthal* 1941 Choj 116; *Nordenthal* — *Nory*, dw. 1946 Ley I 141; *Nordenthal* — *Nory*, *Nor*, *norski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nory*, *Nor* 1981 WUN II 543. — Dawna n. niem. od *norden*- 'północny' i *Thal* 'dolina'. Według Białuńskiego błędnie wcześniej przyjmowano, że osada powstała w XVI w., pierwsze wzmianki o niej pochodzą bowiem z XVIII w. Nazwa *Nory*, zaproponowana przez Kętrzyńskiego w XIX w., została zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Szczesniak, PMT XII 87; BiałKol 154, przyp. 329. RP

Nory zob. Rutkowskie (2)

Nosaczowice zob. Naszczowice

Nosaczowicy zob. Naszczowice

Nosale, wś, kal., gm. Bralin, 6,5 km na pld.-zach. od Kępna: *Nosale*, niem. *Nassadel* 1921 Sk X 31, 148; *Nosale* 1952 UW 68; *Nosale*, -sal, *nosalski* 1971 UN 81, 6. — Nazwa od n. os. *Nosal* (: *nosal* 'człowiek z dużym nosem') RymSEN II 162, w l. mnogiej. Nazwa niem. *Nassadel* wprowadzona urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. EB

Nosale zob. Idzikowice (6)

Nosalewice, wś, piotr., gm. Przedbórz, 9 km na płn.-wsch. od Przedborza: *Noszalowicze* 1420 Sand nr 865; *Nosolowycze* 1510 Matr IV/2, nr 9570; *Nossalewice* 1511–23 ŁLB I 616; *Nossalowicze* 1540 ŻDz XV 572; *Noschalowice* 1564–65 Lusand 336; *Nosaliowicze* 1573 ŻDz XIV 276; *Nosalowice* 1660–64 Lusand II 64; *Nosolowice* 1827 Tabella II 48; *Nosolowice* 1877 Zin I 418; *Nosalewice*, *Nosolowice* 1886 SG VII 183; *Nosalewice* 1921 Sk III 49; *Nosalewice*, -wic, *nosalewicki* 1966 UN 24, 48; gw. *nosolovice*, -víc, *nosoloski*. — Nazwa od n. os. *Nosal(a)* SSNO IV 74, z suf. -owice, -ewice. Odnotowana też forma *Nosolowice* powstała w wyniku zmiany *l* > *ł* oraz *a* > *o*. Lit.: KSand 137. IN

Nosalewickie-Budy zob. Budy Nosalewickie

Nosalewo, wś, poznań., gm. Pniewy, 8 km na pld.-zach. od Wronek: item Drogomir *Noszalewsky* (!) 1389, *Nossalewo* 1393, *Nosalewo* 1414 RWlkp I nr 53, 145, 897; *Nosalyewo* 1435 SHGPn III 297; *Nosalewo* 1510 NKs 42; *Nosaliewo* 1580 ŻDz XII 5; *Nosalewo* 1622–24, *Nosalewo* 1789 PPozn (Tab 1, 3 i 6, 113 v); *Nosalewo*, *Nossalewo* 1886 SG VII 183, 187; *Nosalewo*, niem.

Nosalin

Nossalewo 1921 Sk X 87, 148; *Nosalewo*, -wa 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. os. *Nosal* SSNO IV 74, z suf. -ewo; postać *Nossalewo* w SG jest wynikiem wpływu ortografii niemieckiej. Lit.: SHGPn III 297–8; Nieckula, -ov- 143; PPozn 206. ZZ

Nosalin, wś, słup., gm. Postomino, 10,5 km na pñn.-wsch. od Sławna: *Nuczellyn* 1273, *Nitzlin* 1531 TrautmElb I 141; *Nutzlin* 1618 MpLub; *Nutzlin* 1789 MpGillyPom; *Nüttzlin* 1804 Rzduma I 130; *Nitzlin* — *Nosalin*, -na, *nosaliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Nosalin*, -na 1981 WUN II 543. — Dawniej **Nuczelin*, od n. os. **Nuczel*, por. *Nuczek* SSNO IV 82 (: *nuczyć* 'uciekać, umykać' SpXVI, XVIII 563), lub od n. os. *Nosal(a)*, z suf. -in. Nazwy niem. *Nitzlin*, *Nutzlin*, *Nüttzlin* są fonetycznymi substytucjami n. słowiańskiej. Po 1945 r. ustalono postać *Nosalin*. Lit.: TrautmElb I 141; Rzduma I 130. BCz

Nosalowa, cz. wsi Jodłówka, dawniej wś, tarn., gm. Tuchów: villa *Nasaliowa* nowa 1564 Lukrak I 123; *Nosalowa* 1581 ŹDz XIV 122; *Nosalowa* 1680 Rej 301; Jodłówka z *Nasalową* 1882 SG III 595; *Nasalowa*, przys. do Jodłówki 1885 SG VI 922; *Nasalowa* 1886 Bigo 128; *Nosalowa*, -wej 1964 UN 15, 31; gw. *nasalowa/nasolowo/nasolova*, -y. — Nazwa od n. os. *Nosal*, z suf. -owa. Zmiana *Nosalowa* > *Nasalowa* hiperpoprawna. Lit.: RBiecz 36; Nieckula, -ov- 143. IN

Nosalowice zob. Nosalewice

Nosarzewo, dziś Nosarzewo-Borowe, Nosarzewo Polne i Nowe Nosarzewo, trzy wsi, ciech., gm. Szydłowo, 10 km na pñd.-wsch. od Mławy: *Nosarzewo* 1298 KkM 33; *Nosarzewo* 1407, *Nosarzewo* 1416 Płorń nr 1040, 2704; *Nosarzewo*, *Nosarzewo Minor*, *Nosarzewo Maior* 1578 ŹDz XVI 70, 72; *Nozarzewo Borowe*, *Nozarzewo Polne* 1784 MpPerPł; *Nozarzewo borowe*, *Nozarzewo polne* 1827 Tabella II 47; *Nosarzewo Borowe*, *Nosarzewo Polne* 1886 SG VII 183; *Nosarzewo Borowe*, -wa -wego, *nosarzewski*, *Nosarzewo Polne*, -wa -niego, *Nowe Nosarzewo*, -wego-wa 1972 UN 131, 15. — Nazwa od n. os. **Nosarz*, por. *Nosal*, *Nosatek* SSNO IV 75, z suf. -evo. Od XVI w. dwie wsi z łac. członami odróżniającymi o charakterze opozycyjnym *minor* — *maior*, zastąpionymi później pol. członami od przym. *borowy* (: *bór*) i *polny* (: *pole*), w XX w. pojawia się trzecia wieś *Nowe Nosarzewo*, z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Lit.: SHGPł 215; ZMaz 280. UW

Nosek zob. Tyczek-Nosek

Nosewitz zob. Mozgowo

Nosgowiten zob. Mozgowo

Nosgowo zob. Mózgowo

Nosibądy, wś, kosz., gm. Grzmiąca, 16,5 km na pñn. od Barwic: von *Nazebande* 1389, *Nasebandt* 1490 Rzduma I 186; *Nezebande* 1537 PomKirch I 110; *Nasenbande* 1540 PomKirch II 62; *Nosebantz* 1618 MpLub; *Naseband* 1756 Rzduma I 186; *Naseband* 1789 MpGillyPom; *Naseband* 1838 MpUMbl 781; *Naseband* 1885 SG VI 923; *Naseband* — *Nosibądy*, -dów, *nosibądzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nosibądy*, -dów 1981 WUN II 543. — Dawniej **Nasiębądy*, od n. os. złożonej *Nasiębud* SSNO IV 17, w l. mnogiej. *Naseband* jest niem. substytucją fonetyczną n. słowiańskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nosibądy*. Lit.: LorSNH 77; TrautmElb I 45; Rzduma I 186. BCz

Nosidlisko zob. Nowa Wieś (6a)

Nosilino, os. z młynem, dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Owirńska, pozn., 12–14 km na pñn. od Starego Rynku w Poznaniu: *Nossilino* 1387 RWłkp I nr 11; *Nosszilino* 1387, *Nossolino* (!) 1388 Lek I nr 163, 430; *Noszyliino* 1388, *Nosselino* 1391, [*Nassalino*] 1396 RWłkp I nr 47, 86, 212; *Oszelino* (!) 1398 Lek I nr 2668; *Nosilino* 1405 KZPozn nr 2111; *Mossyliino* (!) 1427, *Noschlyliino* 1428 SHGPn III 298; z *Nosilina* 1470 Koz II 521; *Naszyelenski* molendinum 1491, *Moszyliino* (!), *Moszyliynsky* (!) Młyn 1521 SHGPn III 298; *Noszyliino* 1522, od *Noszilina* 1605, mol. *Nasieliński* 1737 Koz II 521. — Nazwa od n. os. **Nosila*, por. *Noszak* SSNO IV 78, *Nosil* (: *nosić*) RymSEN II 163, z suf. -ino. Lit.: SHGPn III 298–9; Nieckula, -ov- 292; PPozn 206. ZZ

Nosilsko zob. Nasielsk, Nowa Wieś (6a)

Nosiszewo zob. Nojszew

Nositschin zob. Nożyczyn

Noski, wś, siedl., gm. Cerańów, 22 km na pñd.-zach. od Ciechanowca: *Noski* 1827 Tabella II 47; *Noski*, os. 1886 SG VII 184; *Noski*, wś 1902 Przew II 14; *Noski* 1921 Sk IV 103; *Noski*, -sek 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. os. *Nosek* SSNO IV 75 (: *nosek*), w l. mnogiej. EB

Noski zob. Kostry-Noski

Noski Śnietne, wś, łomż., gm. Sokoły, 13 km na pñd.-zach. od Łap: de *Sznyethina* 1516 ZHer nr 940; Joannem *Nosek* de *Snietna* 1525 HMil 300; *Snitna Noski* 1528 ŹDz XVII/1, 203; *Noski* 1544, *Noski Snietna* 1545 HMil 301; *Noski* 1569 UPL 248; *Noski* 1580, *Noski* 1591 ŹDz XVII/1,

108, 152; *Noski Śniętne* (!) 1795 MpPerPd; *Noski święte* (!) 1827 Tabella II 48; *Noski śniętne* 1877 Zin I 418; *Noski Śniętne* 1886 SG VII 184; *Noski Śniętne* 1921 Sk V 113; *Noski Śniętne*, -sek -nych, *noskowski* 1973 UN 158, 42; gw. *noski śniętne*, *nosk -yx*, *noskoski*. — Początkowo n. *Śniętna*, od niepoświadczanego przym. **śniętny* (: *śniat* 'główny pęd krzewu, pień' Sstp IX 33). Później n. zestawiona *Śniętna-Noski*, następnie forma z inwersją członów *Noski-Śniętna* oraz *Noski*, od n. os. *Nosek*, w l. mnogiej, por. zapis z 1525 r. Od XIX w. człon drugi w l. mnogiej. W formie *Śniętna* nastąpiło zwięźcenie *e > i*. Okresowe postaci *Śniętne* i *Święte* powstały w wyniku adideacji do przym. *śnięty* i *święty*. Lit.: HalBiał I 129. EB

Noskowice zob. Mozgowo

Noskowo (1), cz. wsi Januszewo, dawniej wś, ciech., gm. Naruszewo: *Nosky*, *Noszkowo* (1413?) 1500 SHGMz(Cim. 71, 58); *Noskowo* 1426 MkM I nr 295; *Minori Nosskowo*, *Nosskowo Maiori*, *Nosskowo* 1449, 1495 SHGMz(Ep. 15, 103); *Noszkowo* 1473 SHGMz(Ep. 10, 56–57); *Nosskowo* 1489 ZHer nr 683; *Noskowo Minor*, *Noskowo Maior* 1576 ŻDz XVI 310; *Noskowo Bliższe*, *Noskowo Dalsze* 1598 AtMz; *Noskowo* 1827 Tabella II 48; *Noskowo* 1886 SG VII 185; *Noskowo*, folw. 1921 Sk I 125; *Noskowo*, os. 1967 SM 749; *Noskowo*, -wa 1981 WUN II 543. — Nazwa od n. os. *Nosek*, z suf. -owo. W XV–XVI w. n. zestawiona z członami od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy' oraz od pol. *bliższy*, *dalszy* (związanymi z odległością od parafii). Lit.: ZMaz 281. UB

Noskowo (2), wś, pozn., gm. Września, 7 km na płn. od Wrześni: *Noskow* 1411 Koz I 194; *Noskowo* 1459 AC II nr 557; *Noszkowo* 1511–23 ŁLB I 27; *Noskowo* 1580 ŻDz XII 150; *Noskowo* 1886 SG VII 185; *Noskowo*, -wa 1981 WUN II 543; gw. *noskovo*, -ova, *noskoski*. — Od n. os. *Nosek*, z suf. -ów, wtórnie -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 144. ZZ

Noskowo (3), wś, słup., gm. Sławno, 10 km na płn.-wsch. od Sławna: *Noscowe* (1273)1332 PU VI 354; *Niśkow* 1345, *Nossickowe* 1347 LorSNH 81; *Notzkow* 1539 PomKirch I 132; *Noskow* 1618 MpLub; *Notzkow* 1789 MpGillyPom; *Notzkow* 1886 SG VII 190; *Notzkow* — *Noskowo*, -wa, *noskowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Noskowo*, -wa 1981 WUN II 543. — Zniemczone zapisy oddają dawną n. *Noskowo*. Postać tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 81; TrautmElb I 81; RzDuma I 69. BCz

Nosków (1), wś, kal., gm. Jaraczewo, 7,5 km na pld.-zach. od Jarocina: *Nosskowo* 1377 KW III 460; *Nostcowo* (!) 1404 RWlkp II nr 238; *Nosskowo* 1438 AC II nr 1075; *Noskowo* 1510 NKs 143; *Noskowo* 1578 ŻDz XII 208; *Noskowo* 1674 MKI(ASK 74, 187); Wieś *Noskow* 1789 MKI(Tab 47, 37); *Nostków* (!) 1789 LuPozn 313; *Nosków* 1886 SG VII 184; *Nosków*, -kowa, *noskowski* 1971 UN 79, 15; gw. *noskuf*, -ova, *noskoski*. — Nazwa od n. os. *Nosek*, z suf. -owo, wtórnie -ów. W n. pojawiało się sporadycznie w grupie spółgłoskowej -sk- wstawne *t* na granicy sylab. Lit.: Nieckula, -ov- 144. ZZ

Nosków (2), cz. Kalisza, dawniej wś, kal.: *Nesekowo* (1245)1748 KW I 206; *Noscovo* 1357 KW III 69; *Noszkow* 1474 Matr I nr 1214; *Nosskowo* 1511/12 VisitGn 408; *Noskowo* 1579 ŻDz XII 121; *Noskowo* 1674 MKI(ASK 74, 137); Wieś *Noskow* 1789 MKI(Tab 22, 49); *Nosków* 1827 Tabella II 48; *Nosków* 1886 SG VII 184; *Nosków*, -kowa, *noskowski*, wś 1971 UN 80, 16; *Nosków*, -kowa 1981 WUN II 543; gw. *noskuf*, -ova, *noskoski*. Lit.: Nieckula, -ov- 144. ZZ

Nosocice, wś, legn., gm. Głogów, 2,5 km na wsch. od Głogowa: *Nasewitz*, *Nastwitz* 1221, *Nosswitz* 1240 CdSil XXVIII 180, 8; *Nosca* (1295) K 452; Gut *Nastwitz* 1298 Reg nr 2520; *Nasecicz* 1299 SUr VI 314; *Nastycz* ok. 1300 CdSil XIV 156; *Nostitz* 1301, *Nasseticz* 1320, *Nowitz* 1326, *Nassowiz* 1328 Reg nr 2650, 4056, 4496, 4742; *Nasseticz* 1449 CdSil XXVIII 93; *Nastiz* (1453) K 452; *Noswitz* 1457 CdSil XXVIII 103; de allodio *Woycehonis dicti Noska* 1580, *Nowitz* 1670, *Nastwitz* 1679, villa *Naswitz* 1687/88 J III 3, 35, 130, 321; *Nastwitz* 1791 Z X 280; *Nosswitz* auch *Noswitz* 1845 K 452; *Nosswitz* 1886 SG VII 187; *Nosswitz* 1900 Myc 75; *Urstetten*, *Noskowice* 1941 Wrzosek 29; *Urstetten* — *Nosocice*, -ic, *nosocicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nosocice*, -cic 1981 WUN II 543. — Dawniej *Nosowice*, od n. os. *Nos* SSNO IV 73, z suf. -owice. Nazwa mogła też brzmieć *Nosocice*, od n. os. **Nosota*, z suf. -ice. Nazwę zniemczono jako *Nosswitz*, z substytucyjnym wahaniami *o : a* w podstawie. Władze hitlerowskie wprowadziły n. *Urstetten*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Nosocice*. Lit.: SNGŚI IX 10. JCh

Nosoczyno zob. Nożyczyn

Nosołowice zob. Nosalewice

Nosowa Wola zob. Wola Nosowa

Nosowo (1), wś zaginiona, leżała zapewne w dawnej ziemi ciechanowskiej, koło lasu Smo-

leń: de *Nossowo* 1426 MkM I nr 299; Martinus alias Droboth olim de *Nossowo* ... silue Smolen ... in Czechonouiensis districtu 1429, *Nossowo* 1431 MkM II nr 67, 308. — Nazwa od n. os. *Nos* (: *nos*) SSNO IV 73, z suf. *-owo*. Lit.: Borkiewicz-Celińska, Osadnictwo ziemi ciechanowskiej w XV wieku, 1970, 69. UB

Nosowo (2), wś, kosz., gm. Biesiekierz, 15 km na pld.-zach. od Koszalina: curia *Nesenaslowe* (!) 1287, apud *Nezenassowe* 1295 PU III 20, 251; *Nasseborch* 1364, *Nassow* 1373, *Nasceburg* 1374 LorSNH 77; castrum dictum *Nassow* 1413 Cruc III 182; *Nasow* 1499 PMT XIII 53; *Nassow* 1540 PomKirch II 63; *Nassow* 1618 MpLub; *Nassow* 1789 MpGillyPom; *Nassow* 1862 PMT XIII 53; *Nassow* — *Nosowo*, *-wa*, *nosowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nosowo*, *-wa* 1981 WUN II 543. — Na podstawie zapisu z 1287 r. można odczytać n. jako **Niezna-sław* i uznać za utworzoną suf. *-ja* od n. os. z pierwszym członem **Niezna-*, por. *Nieznamir*, *Nieznamij* SSNO IV 62. Późniejsze formy zniekształcone, może pod wpływem adideacji do niem. *nass* 'mokry', i wyrównane do n. m. z *-ów*. Zapisy przytoczone przez Lorentza wskazują zniemczenie z użyciem niem. *-burg*, śrdniem. *-borch* 'zamek' Lübben 61. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nosowo*. Lit.: RzDuma I 175; LorSNH 77; Belchnerowska, PMT XIII 53-4. BCz

Nosowo (3), wś, szczec., gm. Suchań, 8 km na zach. od Recza: *Gunthersberg* 1618 MpLub; *Giintersberg* 1784 Brüß II 247; *Giinterberg* 1789 MpGilly-Pom; *Giintersberg* 1833 MpUMbl 1330; *Giintersberg* — *Nosowo*, *-wa*, *nosowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nosowo*, *-wa* 1981 WUN II 543. — Dawniej n. niem., od im. *Giinter* (: *Gunthari*) Gott 226, z członem strukturalnym *-berg*. Nazwę *Nosowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Nosowo zob. *Nosów* (1, 2), *Nosy*

Nosów (1), dziś *Nosów* i *Nosów-Kolonia*, dwie wsi, biał., gm. Leśna Podlaska, 16,5 km na pln.-zach. od Białej Podlaskiej: *Nosowo* (1545) HBon XIII 317; *Nosowo* 1580 ŻDz XVII/1, 65; *Nossow* 1609 AWAK XXXIII 174, *Nosowo* 1609 HBon XIII 318; *Nosow* (!) 1662 AWAK XXXIII 437; *Nosów* 1676 CzRkp nr 1100; *Nossow* 1795 MpPerPd; *Nossów* 1827 Tabella II 48; *Nossów* 1839 MpKwat VI 7; *Nosów*, wś i folw. 1877 Zin I 418; *Nosów*, wś i folw. 1886 SG VII 185; *Nosów*, wś i kol. 1952 UW 132; *Nosów*, *-sowa* i *Nosów-Kolonia*, *-sowa -nii*, *nosowski* 1966 UN 105, 25; gw.

nosuf, *-sova*, *nososki*. — Nazwa od n. os. *Nos*, z suf. *-owo*, *-ów*. Człon odróżniający w nazwie zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: Wawrz 50. EB

Nosów (2), wś, kiel., gm. Waśniów, 12 km na zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Nosowo* 1190 (?) CdP I 15; *Nosowo* 1211 ZDM IV 4; *Nosow* 1347 ZDM I 64; *Nossow* (1401) ZDM V 6; *Nossow* 1470-80 DB II 473; *Nosow* 1498 Matr II nr 1311; *Nossow* 1529 LR 32; *Nosow* 1564-65 Lusand 331; *Nosow* 1578 ŻDz XIV 195; *Nosow* 1787 Spis 415; *Nossow* 1827 Tabella II 48; *Nosów* 1877 Zin I 418; *Nosow*, *-sowa*, *nosowski* 1966 UN 27, 62. Lit.: KSand 137; KopKiel 194; Nieckula, *-ov-* 144. IN

Nosów-Kolonia zob. *Nosów* (1)

Nosówka, wś, rzesz., gm. Boguchwała, 9,5 km na zach. od Rzeszowa: *Topolowa* 1436, *Topolowca* 1438 AGZ XIII nr 76, 945; *Thopolowka*, que dicitur *Wolya Zebyerzowska* 1440 AGZ XIII nr 1415; *Topolowka* 1508, 1589 ŻDz XVIII/1, 111, 15; *Nosowka* 1646, *Nosowka* 1727 ADP 64, k. 187 i 160, k. 285; *Nosowka* 1794 Ga Dd2; *Nosówka* 1886 SG VII 186; *Nosówka*, *-ki*, *nosówecki* 1966 UN 70, 44; gw. *nosufka*, *-ki*, *nososki*. — Początkowo wieś nosiła n. *Topolowa*, od ap. *topola* lub od n. os. *Topola* SSNO V 460, z suf. *-owa*. Wtórnie n. derywowana suf. *-ka*. W XV w. występuje obocznie n. zestawiona *Wola Zabierzowska*, od ap. *wola*, zob. *Nowa Wola* (1), i od n. sąsiedniej wsi *Zabierzów*. W XVIII w. wieś przybrała n. *Nosówka*, od n. os. *Nos*, z suf. *-ówka*. Lit.: MakPrz 185. BCz

Nosówko, wś, kosz., gm. Białogard, 14 km na pld.-zach. od Koszalina: *Nassow Bhf.* — *Nosówko*, *-ka*, *nosówecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nosówko* — *Nassow Bhf.*, os. 1951 Rosp 208; *Nosówko*, *-ka* 1981 WUN II 544. — Pierwotna n. niem. od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Nassow*, dziś *Nosowo* (2), i od niem. *Balmhof* 'dworzec kolejowy'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nosówko*. BCz

Nossalewo zob. *Nosalewo*

Nossberg zob. *Orzechowo* (1)

Nossen zob. *Osina* (5)

Nossin zob. *Nożynko*, *Nożyno*

Nossutten zob. *Nasuty*

Nosswitz zob. *Nosocice*

Nostkowo zob. *Nosków* (1)

Nostków zob. *Nosków* (1)

Nosuta zob. *Nasuty*

Nosuty zob. *Nasuty*

Nosy, wś, warsz., gm. Tarczyn, 14 km na płn.-zach. od Grójca: *Nossy*, *Nosi* 1425 MkM I nr 122; *Nossowo* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 91–91v); *Nossy* 1472 SHGMz(MK 9, 8v–9); *Nossy* 1483, *znossow* 1517 Warsz nr 1548, 2188; *Nossy* 1580 ŻDz XVI 291; *Nosy* 1792 MpPerRw; *Nosy* 1827 Tabella II 48; *Nosy*, folw. 1886 SG VII 187; *Nosy*, -sów, *nosowski* 1971 UN 127, 41. — Od n. os. *Nos* SSNO IV 73, w l. mnogiej, też wariant z suf. -owo. Lit.: GórnrWlkp 118. UB

Nosy-Poniatki, wś, skiern., gm. Mszczonów, 10 km na pld.-wsch. od Mszczonowa: *Nossy* (1439) 1456 SHGMz(MK 3, 155); *Nossy* 1471 SHGMz(MK 5, 147v); *Villa Nossy* 1580 ŻDz XVI 297; *Nosy* 1792 MpPerRw; *Nosy poniatki* 1827 Tabella II 48; *Nosy Poniatki* 1839 MpKwat IV 4; *Nosy Poniatki* 1886 SG VII 187; *Nosy-Poniatki*, -sów -tek, *poniacki* 1971 UN 126, 22. — Nazwa od n. os. *Nos*, w l. mnogiej. Od XIX w. n. zestawiona *Nosy-Poniatki*; człon drugi od n. os. **Poniatka* (: *Poniat* SSNO IV 320), w l. mnogiej. Lit.: GórnrWlkp 118. UB

Notesz zob. *Noć*

Nothagen zob. *Nętno*

Notisten zob. *Notyst*

Notyst, dziś *Notyst Mały* i *Notyst Wielki*, wś i os., olszt., gin. Mrągowo, 8,5 i 6,5 km na pld.-zach. od Rynu: *Notisten* 1422, *Notis* 1437, *Nothis* 1437 GZ 30, 71, 73; item *Notisten* der kretzem zcum *Notis* 1437/38 Błażenie II 307; *Noltis* (!) 1441 KętL 472; die mole zum *Notest* 1480 Błażenie II 307; *Notist* 1507 Ger 110; *Gr. Nottist* 1522, *Kl. Nottist* 1555 KętL 472; *Nottist* 1540, 1663 HAPr XIII; *Groß Notisten*, wś 1785 Goldb III 139; *Gr.*, *Kl. Nottist* — *W.*, *M. Notyst* 1879 KętN 156; *W.*, *M. Notyst*, w *Noltysie* czyli *Notyście* 1882 KętL 472; *Notyst*, niem. *Gross Notisten* i *Kl. Notisten*, wś 1886 SG VII 190; *Notyst Mały* — *Klein Notisten*, *Notyst Wielki* — *Gross Notisten* 1941 Choj 116; *Gross Notisten* — *Notyst Wielki*, -tu -kiego, *notyściański* 1948 MPol XXV nr 14; *Klein Notisten* — *Notyst Mały*, -u *Malego*, *notyściański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Notyst Mały*, *Notyst Wielki* 1981 WUN II 544; gw. *małij notist*, *notist dużi*. — Nazwa wsi od n. jez. *Notyst*, por. *Notist* 1427 AF XI 200, *Sehn Notisten* 1480 Błażenie II 307, *Notyst* 1882 KętL 471, *Ley* II 87. Do n. jez. por. rdzeń **not-* (: ide. *(s)na 'płynąć'), lit. n. w. *Notà*, *Nõtė*, z suf. -ist-. W XVI w., w wyniku rozwoju i podziału wsi, n. działów z niem. członami od-

różniającymi *Gross*, *Klein* = pol. *Wielki*, *Mały*. Na podstawie źródłowego zapisu *Noltist* Kętrzyński utworzył wariant *Noltyst*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Notyst Mały* i *Notyst Wielki*. Lit.: Ger 110; Przybytek, *Onom* XXX 97; Mažiulis, *PKEŽ* III 199–200; Błażenie II 307. RP

Notzkow zob. *Noskowo* (3)

Nova Aula zob. *Nowy Dwór Mazowiecki*

Nova Berlyn zob. *Barlinek*

Nova Calys zob. *Kalisz Pomorski*

Nova Catolica zob. *Nowa Cerekwia*

Nova Ceradz zob. *Ceradz Dolny*

Nova Civitas zob. *Krasnopol*, *Mieścisko* (2),

Nowe Miasteczko, *Nowe Miasto* (1, 2), *Nowe Miasto nad Wartą*, *Nowy Korczyn*, *Okoł*, *Zator* (1)

Nova Civitas Korczyn zob. *Nowy Korczyn*

Nova Cracovia zob. *Kazimierz* (3)

Nova Curia zob. *Bogdanów* (5), *Nowolesie*, *Nowy Dwór* (6, 16, 27, 30, 31), *Nowy Dwór Mazowiecki*

Nova Dubbesloveshagen zob. *Czarne* (13)

Nova Ecclesia zob. *Nowa Cerekwia*, *Nowa Cerkiew* (1, 3), *Nowy Kościół*

Nova Libertas zob. *Wola Żałężna*

Nova Mons zob. *Nowa Góra* (1)

Nova Orawka zob. *Orawka*

Nova Sobiesirznie zob. *Sobiesiernie* (3)

Nova Spiegel, wś zaginiona, leżała w okolicach *Kalisza Pomorskiego*, kosz.: *Nova Spiegel* 1337 SHGNM(Landb. 30). — Od niem. n. pobliskiej wsi *Spiegel*, dziś *Pożrzadło Wielkie* (zob.); człon odróżniający od łac. *novus* 'nowy'. BCz

Nova Villa zob. *Jemielnica*, *Kościerzycze*, *Neudorf*, *Nowa Wieś* (16, 17, 18, 24a, 24b, 28a, 33, 34a, 35, 37, 40, 40a, 41, 53a, 54a, 55, 62, 65b, 65c, 65d, 65f, 83, 86, 95, 96a, 118), *Nowa Wieś Grodziska*, *Nowa Wieś Kącka*, *Nowa Wieś Kościerska*, *Nowa Wieś Królewska* (1, 2), *Nowa Wieś Legnicka*, *Nowa Wieś Mała* (3), *Nowa Wieś Niemczańska*, *Nowa Wieś Oleska*, *Nowa Wieś Podgórna*, *Nowa Wieś Prudnicka*, *Nowa Wieś Szlachecka* (2), *Nowa Wieś Ujska*, *Nowa Wieś Wrocławska*, *Nowa Wieś Złotoryjska*, *Nowice* (2), *Pielgrzymowice* (4)

Nova Villa Australis zob. *Nowa Wieś Grodziska*

Nova Villa Bebirsteyn zob. *Nowa Wieś Grodziska*

Nova Villa Gerhardi zob. *Miłochów*

Nova Villa Marcii zob. Marcyporeba

Novi Orti zob. Nowe Ogrody (1, 2)

Novum Castrum zob. Nowogrodziec, Nowogród (1), Nowogród Bobrzański

Novum Forum zob. Nowy Targ (2)

Novus Agger zob. Nowa Grobla (1)

Novus Mons zob. Nowa Góra (1)

Nowa, wś, jel., gm. Bolesławiec, 8 km na wsch. od Nowogrodzka: *Nowa* ok. 1300 CdSil XIV 131; *Neuwen* (1376) K 453; *Newen* 1395 LandbSch II nr 1418; von *Neuen* 1533 CdL V 114; *Neuen* 1666/67 J I 341; pogo *Neiin* 1668, *Newe*, *Neu* 1677 J IV 60, 157, 207; *Neuen* 1786 Z VI 147; *Neuen* 1845 K 435; *Neuen*, wś 1886 SG VII 11; *Neuen* 1908 CdSil XXIV 44; *Neuen*, *Nowe* 1941 Wrzosek 27; *Neuen* — *Nowa*, -wej, *nowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa*, -ej 1981 WUN II 544. — Prawdopodobnie dawniej *Nowa* (*Wies*), później elipsa drugiego członu. Następnie pojawiła się kalka niem. *Neuen*, *Neu*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa*. Lit.: SNGŚI IX 10. JCh

Nowa zob. Nowa Wieś (52, 61)

Nowa Aleksandria zob. Puławy

Nowa Biała, wś, dawniej mko, nowosad., gm. Nowy Targ, 9,5 km na pld.-wsch. od Nowego Targu: *Nowa Biala* XVII ŻDz XIV 146; villae noviter locatae *Nowa Bialka* 1637 LKrak 102; *Nowa-bialka* 1680 Rej 239; *Új Bela*, *Neu Bela*, *Nowá Bela* 1808 HE XIII 300; *Biala*, węg. *Uj-Bela*, ob. *Nowa-Biala* 1880 SG I 173; *Nowa Biala*, węg. *Uj Bela*, niem. *Neu-Beel*, mko 1886 SG VII 190; *Nowa Biala* 1921 Sk XII 34; *Nowa Biala*, -wej -lej, *bielski* 1964 UN 10, 168. — Nazwa zestawiona, od przym. *nowy* (niem. *neu*, węg. *új*) i od n. m. *Biala*, dziś *Bialka* (8). Według wydawców SG w ptn. części ziemi spiskiej, tworzącej z Nowotarskiem całość geograficzną, przed 1300 r. istniały już Frydman, *Nowa Biala*, Krempach, zob. SG IV 451. Lit.: LKrak 102; Rymut, Majtán, HE XIII 299–300. IN

Nowa Białka, dziś *Białka*, wś, rad., gm. Ilża, 4 km na pld.-zach. od Ilży: *Bialka Nowa*, *Bialka Stara* 1962 Mp-25(Ilża); *Nowa Bialka*, -wej -ki, *Stara Bialka*, -rej -ki, *bialecki*, dwie wsi 1966 UN 20, 6, 7; *Bialka*, kol. i os. 1967 SM 52; *Nowa Bialka*, -wej -ki i *Stara Bialka*, -ej -ki, dwie wsi 1981, 1982 WUN II 544, III 286; *Nowa Bialka*, wś, po zmianie *Nowa Bialka*, cz. wsi *Białka* i *Stara Bialka*, wś, po zmianie *Bialka*, -ki, *białkowski*, wś 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Nazwa od n. rz. *Bialka*, dopływu Ilżanki, por. Rzeka ... zowie się

Białką 1882 HE XVI 45, ta od przym. *biały*. Członny odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Do lat 80. XX w. były to dwie wsi: *Stara Bialka* i *Nowa Bialka*, która stanowi dziś część wsi *Bialka*. Lit.: KopRad 197, 201, 457. IN

Nowa Białka zob. Białka (5), Nowa Biała

Nowa Biela, wś notowana do 1967 r., walb., gm. Stronie Śląskie, 10 km na pld.-wsch. od Stronia Śląskiego: *Bielendorf* 1816, *Neu Bielendorf* 1887 SNGŚI IX 11; *Neu Bielendorf* 1941 SOV 245; *Neu Bielendorf* — *Nowa Biela*, -ej -i, *nowobielski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowa Biela* — *Neu Bielendorf*, os. 1951 Rosp 208; *Bielice Dolne* 1965 SNGŚI IX 11; *Nowa Biela* 1965 Mp-25(Bystrzyca Kłodzka); *Nowa Biela*, wś 1967 SM 749. — Nazwy niem. i pol. z członem *Neu* = *Nowa* dyferencyjne wobec n. *Bielendorf* = pol. *Biela* (2). Wieś leżała nad rz. *Biala Łądecka*, obecnie jest wyludniona. Nazwa *Bielice Dolne* oboczna do n. *Bielice*, używanej w terenie na określenie wsi *Biela* (2); po 1945 r. ustalono n. *Nowa Biela*. Lit.: SNGŚI IX 11. JCh

Nowa Bieździedza zob. Bieździadka

Nowa Bogacica zob. Bogacica Nowa

Nowa Borza zob. Borze Nowe

Nowa Brda zob. Brda Nowa

Nowa Brzeźnica zob. Brzeźnica Nowa, Łazy (27)

Nowa Ceradz zob. Ceradz Dolny

Nowa Cerekwia, wś, dawniej mko, opol., gm. Kietrz, 5 km na zach. od Kietrza: *Nove Ecclesie* 1234, *Nouam Ecclesiam* 1240 SUr II 59, 116; *Noua Ecclesia* 1253, *Nuwenkirghen* 1266 SUr III 47, 339; *Noue Ecclesie* 1267 SUr IV 292, fals.; *Newkyrchen* 1281 SUr IV 285; *Noua Ecclesia* 1294 SUr VI 124; *Nouam Ecclesiam* 1352 CdSil II 152; z *Noweczerkwie* (1434) XVI CdSil VI 55; *Neukirchensis* 1652, ex *Gennanico Neikierch* 1680 J II 14, 652; *Deutsch Neukirch*, *Städtel* 1743 SNGŚI IX 11; *Neukirch*, *Deutsch*, *mährisch* *Cereque* in alten Urkunden *nova catholika*, mko 1845 K 438; *Neukirch Deutsch*, moraw. *Nemecka Cerekwe* 1886 SG VII 20; *Niemiecka Cerekwia* (*Deutsch Neukirch*) — *Altstett* 1939 Prus 53; *Altstett* — *Nowa Cerekwia*, -ej -kwi 1946 MPol XXV nr 142; *Nowa Cerkwia*, -ej -wi 1981 WUN II 544. — Pierwsze zapisy łacińskie od *novus* 'nowy' i *ecclesia* 'kościół', też *catholica* 'katolicki'. Następnie n. przetłumaczono na niem. jako *Neukirch*, od *neu* 'nowy' i *Kirch* 'kościół', a w XV lub XVI w. spolonizowano jako *Nowa Cerkiew*, od ap. *cerkiew*

'zgromadzenie wiernych, świątynia', od XIV–XV w. 'świątynia (chrześcijańska, żydowska), kościół; kościół (jako instytucja)' SESI I 56, SEBor 54. Od XVII w. nazwę notowano z członami: łac. *germanicus*, niem. *deutsch* 'niemiecki', dla odróżnienia od *Neukirch Polnisch*, dziś *Polska Cerkiew*; od XIX w. także od niem. *mährisch* 'morawski'. Nazwę *Altstett* nadała miasteczku administracja niem., po przyłączeniu wsi *Bieszków* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Cerekwia*, ze zmianą *Cerkiew* na *Cerekwia*, zob. *Cerekiew* (1). Lit.: SNGŚI IX 11–2; TaszyckiRSiP I 271–3; BorGŚI 101; Stojanowska, OSG VIII 109; CzNiem 67. JCh

Nowa Cerkiew (1), wś, bydg., gm. Chojnice, 8 km na wsch. od Chojnic: *Nova Ecclesia* 1326, *Novae Ecclesie* 1355, *Niigenkirch* 1407 HKS 11, 67, 158; *Newekirche* (1437) GZ 108; et *Nowa Cirkwe* 1471, *Novacyrkwa*, *Nova Czyrkyew* 1474 Matr I nr 740, 1154, 1243; *Nowacyrkyew* 1497 Matr II nr 694; *Nova Ecclesia* 1511/12 VisitGn 335; *Nowa Cerkiew*, wsi *Nowe Cerkwie* 1565 Lupom 64, 65; *Nowi-Czierkwie* 1570 ŻDz XXIII 225; *Nowa Cerkiew* 1584 Font I–III 238; *Nowa Cerkiew*, w *Nowej Cerkwi* 1624 LuPrus 186, 193; *Nowa Cerkiew* 1682 Font V 137; *Neukirch* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Neukirch* — *Nowa cerkiew* 1879 KęN 73; *Neukirch*, *Nowa Cerkiew*, niem. *Adelig i Koenigl. Neukirch bei Konitz*, dobra ryc. i wś 1886 SG VII 20, 192; *Nowa Cerkiew Królewska*, *Nowa Cerkiew Szlachecka*, niem. *Kgl. Neukirch*, *Adl. Neukirch* 1921 Sk XI 12, 14, 82; *Nowa Cerkiew* 1952 UW 49; *Nowa Cerkiew*, wś, *Nowa Cerkiew Szlachecka*, os. 1967 SM 750; *Nowa Cerkiew*, -wej -kwi 1981 WUN II 545. — Pierwsze zapisy z dokumentów łacińskich są tłumaczeniem n. niem. lub polskiej, odnotowanych wiek później. Nazwa pol. *Nowa Cerkiew* od *nowa cerkiew* = niem. *Neukirch* = łac. *Nova Ecclesia*; okresowo z członami niem. *Adelig, Königlig* = pol. *Szlachecka, Królewska*, mającymi odróżnić dobra prywatne od rządowych. WK

Nowa Cerkiew (2), wś, elbl., gm. Ostasze-wo, 11 km na pñ.-wsch. od Tczewa: *Nuwekirche* (1342–45)1351 PrUr III 572, 650; *Nuwekirchen* (1344) 1405, *Newenkirchen* (1349)1405, *Nuwekirche* (1351)1405 PrUr IV 396, 612; *Newkirche* 1506 Font LXIV 2; *Neukirche* 1510–29 Font XLV 26; *Neinkirch* 1565 Lupom 147; *Neikirch* alias *Nowa Cerkiew*, wsi *Nowej Cerkwie* 1565 Lumalb 18; *Neykiryeli* alias *Nowa Cerkiew* 1570

Lumalb 7; *Newkirch* 1582 ŻDz XXIII 95; *Nowa Cerkiew*, wsi *Nowej Cerkwie* 1590 Font XLVII 15; *Neukirch* alias *Nowacerkiew* 1682 Font V 36; *Neukirch* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowa Cerkiew*, niem. *Neukirch* 1886 SG VII 192; *Neukirch* — *Nowa Cerkiew*, -ej *Cerkwi*, *nowocerkiewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Cerkiew*, -wej -kwi 1981 WUN II 545. — Nazwa niem. *Neukirch*, od *neu*, śrdniem. *nuwe*, *Kirche* 'nowy kościół'. Polskie tłumaczenie n. niem. w postaci *Nowa Cerkiew*, poświadczane od XVI w., zostało zatwierdzone urzędowo po 1945 r. Lit.: CzNiem 144. WK

Nowa Cerkiew (3), wś, gdań., gm. Morzeszczyn, 7 km na pñ.-zach. od Pelplina: *Nuwekirche* (1302) Perl 540; *Novam ecclesiam* (1328) XV PrUr II 404; *Nove ecclesie* (1341)XV PrUr III 283; *Newkirche* 1399 MKB 1; *Nova ecclesia* ok. 1402 MWrm III 296; *Neukirchen* 1570 ŻDz XXIII 119; *Nowa Cerkiew* 1583, *Nowa Cerkiew*, *Nowa Cerkiew*, *Nowa Czierkwie* 1584 Font I–III 74, 149, 161, 250; *Nowa Cirkiew*, *Nowacerkiew* 1597 Font I–III 325, 327; *Newkirch* 1622 MWrm III 294; *Nowa Cerkiew* 1682 Font V 73; *Nowa Cerkiew* alias *Neukirch* 1749 Font XVI–XIX 329; *Neukirch* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nowa Cerkiew*, niem. *Neukirch* 1886 SG VII 190; *Nowa Cerkiew*, niem. *Neukirch* 1921 Sk XI 45, 82; *Nowa Cerkiew*, -wej -kwi 1981 WUN II 545; gw. *nowa cerkef*, *nowy -kf'i*, *nowocerkeski*. — Nazwa niem. (etymologia jw.), przetłumaczona w dokumentach łac. jako *Nova Ecclesia*, a w polskich jako *Nowa Cerkiew*. Wieś była lokowana w 1302 r. przez cystersów, którzy w 1276 r. przybyli do Pelplina. SG podaje, że pierwszy kościół został tu zbudowany w 1290 r., więc może wcześniejsza była n. pol. (ap. *cerkiew* był na Pomorzu już w XVI w. archaizmem). Lit.: Bugalska, PMT VI 71. WK

Nowa Chełmża, wś, tor., gm. Chełmża, 3,5 km na pñ.-wsch. od Chełmży: *Nowa Chełmża*, niem. *Neu Culmsee* 1921 Sk XI 58, 82; *Nowa Chełmża* 1952 UW 57; *Nowa Chełmża*, -ej -ży, *nowochełmżyński* 1972 UN 187, 6. — Nazwa od n. mta *Chełmża* (zob.), niem. *Culmsee*, z członem dyferencyjnym *Nowa* = niem. *Neu*. WK

Nowa Cyrekwica zob. *Cerkwica* (1)

Nowa Cyrkwa zob. *Cerkwica* (1)

Nowa Dąbrówka zob. *Dąbrówka* (5, 43), *Zielony Lasek* (1)

Nowa Dęba, mto, tarnob.: *Dęba* 1662 ŻDz XV 55a; *Dęba* albo *Dąbia* 1881 SG II 11; *Dęba*, wś 1921 Sk IV 100; *Dęba*, wś 1933 SkBy 331; *Dęba*, wś 1952 UW 286; *Dęba*, po zmianie *Nowa Dęba*, mto 1961 MPol nr 22, poz. 106; *Nowa Dęba*, -wej -by, *dębski* 1966 UN 73, 92. — Początkowo wieś o n. *Dęba*, *Dąbia*, od przym. o odmianie rzeczownikowej *dąba/dęba*, zob. *Dęba* (1). Z osiedla *Nowa Dęba* utworzono mto *Nowa Dęba*, por. 1961 DzU nr 46, poz. 249. Lit.: RospSEMIG 248-9; RymNmiast 162. IN

Nowa Góra (1), wś, dawniej mto, krak., gm. Krzeszowice, 5,5 km na płn.-zach. od Krzeszowic: de *Gory* 1276 CdP III 113; de *muenberge* 1311, do *nouo monte* 1314, de *monte nouo*, de *nouo monte* 1318 RmK nr 194, 315, 505, 522; de *monte* 1321 RmK nr 624; *Novus Mons* 1326 MVat I 305; in *nouomonte* (1336) Kkk I 202; *Nouagora* 1399 Kacz nr 1029; *Gora* 1402, *Nowa Gora* 1417 Hel II nr 919, 1347; *Novomontce* alias *Nowa Gora*, Oppidum 1470-80 DB II 202; *Nowagora* (oppido) 1473 Matr I nr 1082; *Novi Montis*, *Nova Mons*, oppido *Nova Gora* 1529 LR 55, 142, 329; Oppida ... *Nowa Gora* 1581 ŻDz XIV 35; *Nowagora* 1629 RPobKr 37; *Nowa Gora* 1680 Rej 55; *Nowa Góra* 1787 Spis 363; *Nowa Góra*, mko 1886 SG VII 193; *Nowa Góra*, wś 1921 Sk XII 10; *Nowa Góra*, -wej -ry, *nowogórski* 1964 UN 4, 34; gw. *novo gura*, -y -y, *nowygurski/novogurski*. — Dawniej n. *Góra*; notowana od 1417 r. postać pol. *Nowa Góra* od przym. *nowy* i ap. *góra*, dawniej w znaczeniu 'kopalnia, kamieniołom' SpXVI, VIII 8. We wsi była kopalnia ołowiu. Wcześniej n. zapisywana w formie zlatynizowanej *Novus Mons*, niem. *Neuenberge*. Lit.: SHGKr I 828-9; RKrak 114; RospSEMIG 249; RymNmiast 162. IN

Nowa Góra (1a), cz. wsi Osiny, dawniej wś, lub., gm. Chodel: *Nowa góra* 1877 Zin I 418; *Góra*, wś 1881 SG II 686; *Nowa Góra* 1902 Przew II 15; *Nowa Góra* 1921 Sk IV 80; *Nowa Góra*, -wej -ry, *nowogórski* 1969 UN 104, 9; *Nowa Góra*, -wej -ry 1981 WUN II 546. — Może od zestawienia apelatywnego *nowa góra* = *nowa kopalnia* (we wsi była destylarnia), zob. wyżej. IN

Nowa Góra (2), wś, piotr., gm. Żarnów, 7,5 km na płd.-zach. od Opoczna: *Nowa góra* 1877 Zin I 418; *Nowa Góra*, os. fabr. 1886 SG VII 193; *Nowa Góra*, wś 1902 Przew II 15; *Nowa Góra* 1952 UW 122; *Nowa Góra*, -wej -ry, *nowogórski* 1969 UN 28,

81. — Na terenie wsi znajdowały się pokłady różnych kopalin. IN

Nowa Góra (3), wś, tor., gm. Rogóźno, 12,5 km na płn.-wsch. od Grudziądza: *Nowa Góra*, niem. *Neuberg* 1886 SG VII 193; *Neuberg*, fr. auch *Peterhof* 1912 Bär 81; *Nowa Góra*, niem. *Neuberg* 1921 Sk XI 23, 82; *Nowa Góra*, -ej -ry, *nowogórski* 1971 UN 178, 15; *Nowa Góra*, wś, po zmianie *Nowa Góra*, cz. wsi Rogóźno-Zamek 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Wcześniej, jak podaje Bär, n. niem. *Peter(s)hof*, od im. *Peter* i *Hof* 'dwór'. Później n. *Neuberg*, od niem. *neu* 'nowy' i *Berg* 'góra', przetłumaczona na pol. jako *Nowa Góra*. WK

Nowa Górka zob. Chelm (2), Górka (15)

Nowa Górna zob. Górna Wieś (2)

Nowa Grobla (1), ul. Grobla w Poznaniu, dawniej przedm. rzemieślnicze: *Novus Agger* ... *Neue Tamme* 2. poł. XV w. PPozn 207; Item (in) *novo aggere* 1510 NKs 182; na *Nowej Groblej* 1564-65 Luwlkp I 129, przyp. 22; *Grobla*, zwana *Nową* 1887 SG VIII 905. — Przedmieście powstało w 1447 r.; nosiło wtedy n. łac. *Novus Agger*, niem. *Neue Tamme*, por. łac. *novus* = *neu* = *nowy* oraz *agger* 'coś na kształt nasypu' = *Damm* = *grobla*. Nazwa motywowana położeniem na grobli przerzuconej przez wyspę, utworzoną przez starorzecze Warty. Lit.: PPozn 207; ZierNmiast 123. ZZ

Nowa Grobla (2), wś, przem., gm. Oleszyce, 11,5 km na płd.-zach. od Lubaczowa: *Nowa Grobla* 1676 Pogłowne 87; *Nowa Grobla*, wś 1886 SG VII 194; *Nowa Grobla*, -wej -li, *groblewski* 1966 UN 63, 13; *Nowa Grobla*, -wej -li 1981 WUN II 546. — Nazwa od zestawienia ap. *nowa grobla* 'nasyp wzdłuż lub w poprzek rzeki, stawu; wał, tama, jaz' Sstp II 489. Wieś leży przy rozległym stawie i potoku zwanym *Rowem z Lipy* (SG VII 194). Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Grobla (3), kol., przejściowo wś, wloc., pow. Sierpc, gm. Łukomie, 13,5 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Nowa grobla* 1877 Zin I 418; *Nowa Grobla*, os. włościańska 1886 SG VII 194; *Nowa Grobla*, wś 1902 Przew II 15; *Nowa Grobla*, kol. 1921 Sk I 21; *Nowa Grobla* 1962 Mp-25(Sierpc); *Nowa Grobla* 1967 SM 750. RP

Nowa Guja, wś, suwał., gm. Węgorzewo, 12 km na płn.-zach. od Węgorzewa: *Guja Neu* ok. 1850 SzczesTeka 138; *Guja*, folw. 1881 SG II 906; *Guja Nowa* — *Neu Guja* 1941 Choj 100; *Neu Guja* — *Nowa Guja*, -wej *Gut*, *nowogujski* 1949 MPol XXVII nr A-17; *Nowa Guja* — *Neu Guja*, os. 1951

Rosp 209; *Nowa Guja*, -wej *Gui* 1981 WUN II 546. — Nazwa niem. *Neu Guja*, z członem odróżniającym *Neu* = pol. *Nowa*, od n. sąsiedniej wsi *Guja* (zob.). RP

Nowa Huta (1), wś, gdań., gm. Kartuzy, 13 km na płn.-zach. od Kartuz: na *Nowy Hucie*, *Nowa Hutta* 1683 WAPG 79; w teyże *nowey Hucie* 1751 WAPG 205; *Nowahutta* 1796–1802 Mp-Schröt IX; *Nowa hutta* — *Nowa huta* 1879 KętN 14; *Nowa Huta* 1886 SG VII 194; *Nowa Huta*, niem. *Nowahutta* 1921 Sk XI 26, 82; *Nowa Huta* 1952 UW 191; *Nowa Huta*, -ej -ty 1981 WUN II 546; gw. *nowa hęta*, *novęta* Lor 69. — Od wyrażenia *nowa huta*, por. *huta* 'zakład, gdzie robią szkło a. topią metale' SW II 67. WK

Nowa Huta (2), wś, kiel., gm. Bieliny, 11,5 km na pld.-wsch. od Bodzentyna: *Nowa Huta* 1787 Spis 395; *Nowa Huta* 1791 MpPerSd; *Huta-nowa*, wś 1882 SG III 232; *Nowa Huta* 1921 Sk III 35; *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki* 1966 UN 23, 53; *Huta Nowa*, po zmianie *Nowa Huta*, -ej -y, *hucki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. Lit.: KopKiel 123–4. IN

Nowa Huta (3), wś, kiel., gm. Raków, 20 km na pld. od Bodzentyna: *Huta-nowa*, wś 1827 Tabella I 162; *Huta-nowa*, wś 1882 SG III 232; *Huta Nowa* 1921 Sk III 140; *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki* 1966 UN 23, 19. Lit.: KopKiel 123. IN

Nowa Huta (4), wś, koniń., gm. Grodziec: *Huta nowa* 1877 Zin I 201; *Huta-nowa* 1882 SG III 232; *Huta Nowa*, wś 1921 Sk II 108; *Nowa Huta*, -wej -ty 1981 WUN II 546; *Nowa Huta*, cz. wsi Lipiec, po zmianie *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *uta novo*, -ty -vy. — Dawniej *Huta Nowa*, współcześnie zmiana szyku członów nazwy. ZZ

Nowa Huta (4a), dz. Krakowa, w latach 1947–50 mto: *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki* 1963 UN 1, 7; *Nowa Huta*, os. 1967 SM 750; *Nowa Huta*, -ej -ty 1981 WUN II 546. — *Nowa Huta* powstała, w zamyśle władz PRL, jako samodzielne miasto w latach 1949–51 na terenie wsi Mogiła, Czyżyny, Pleszów, Bieńczyce i Krzesławice wraz z kombinatem metalurgicznym, nazwanym *Hutą im. Lenina*. Nowo powstałej osadzie nadano n. *Nowa Huta* i włączono ją w charakterze dzielnicy w 1951 r. do Krakowa. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu I 626–7. IN

Nowa Huta (5), wś, piotr., gm. Łęki Szlacheckie, 11,5 km na płn.-zach. od Przedborza: Nw.

Huta 1962 Mp-25(Radomsko); *Nowa Huta*, kol. 1967 SM 750; *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki*, wś 1974 UN 46, 21; *Nowa Huta*, -wej -ty 1981 WUN II 546. — Człon *Nowa* został dodany dla odróżnienia od n. wsi *Stara Huta*, dziś *Huta* (20). EB

Nowa Huta (6), wś, płoc., gm. Rataje, 9 km na płn.-zach. od Gostynina: *huta szklana* 1789 Luraw 188; *Huta* 1792 MpPerRw; *Huta-szklana*, folw. 1882 SG III 232; *Huta Nowa* (*Huta Szklana*) 1921 Sk I 31; *Huta Nowa* 1952 UW 9; *Huta Nowa* 1967 SM 367; *Nowa Huta*, -wej -ty, *nowohucki* 1971 UN 125, 30. — Dawniej *Huta Szklana*, z członem odróżniającym od przym. *szklany* (: *szkło*), później od przym. *nowy*. Pierwotnie była tu huta szkła, przy której powstała osada. UW

Nowa Huta (7), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 9 km na zach. od Mszczonowa: *Huta nowa* 1827 Tabella II 163; *Nowa Huta* 1839 Mp-Kwat III 4; *Huta-nowa*, leśnictwo 1882 SG III 232; *Nowa Huta*, wś i folw. 1886 SG VII 194; *Nowa Huta* 1952 UW 105; *Huta Nowa* 1967 SM 367; *Nowa Huta*, -wej -ty 1981 WUN II 546. UW

Nowa Huta (8), wś, tarnob., gm. Harasiuki, 18 km na zach. od Biłgoraja: *Huta Nowa* 1921 Sk IV 6; *Huta Nowa*, -ty -wej, *huciański* 1967 UN 106, 22; *Nowa Huta*, -wej -ty 1981 WUN II 546; gw. *novo vęś*, -vy *fsi* oraz *za żyko*, *zza żyki*, *zażyćajski*. — Zapisy poświadczają zmianę szyku członów. W gwarze n. zestawiona *Nowa Wieś*, od wyrażenia apelatywnego *nowa wieś*; obocznie też n. *Za Rzeką* — motywowana położeniem za rz. Kurzynką. Lit.: MakPrz 99. BCz

Nowa Kambornia zob. *Wola Kamborska*

Nowa Karczma (1), wś, elbl., gm. Sztutowo, 10 km na płn.-zach. od Fromborka: *Neukrug* 1789 Goldb II 160; *Neukrug* 1796–1802 Mp-Schröt X; *Neukrug* 1886 SG VII 21; *Neukrug* 1920 MpHAPr I; *Nowa Karczma* — *Neukrug* 1941 Choj 116; *Neukrug* — *Nowa Karczma*, -wej *Karczmy*, *nowokarczemski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Karczma*, -wej -my 1981 WUN II 547. — Nazwa niem. od *neu Krug* 'nowa karczma'. Nazwa pol. jest tłumaczeniem n. niem. *Wieś* leży na Mierzei Wiślanej. Według Kerstana przywilej na karczmę dla niejakiego Hannosa wystawiony został w 1429 r. przez Heinricha Holta, komtura królewieckiego. W tym czasie osada położona była 2–3 km na płn.-wsch. od dzisiejszej wsi, w miejscu zwanym później *Alt Neukrug*. Nazwa *Alt Neukrüger Kirche* upamię-

tniała miejsce kościoła zasypanego w XVI w. przez lotne piaski. Kolejne kościoły i osadę spotykał podobny los, więc w XIX w. przeniesiona została na obecne miejsce. Nazwa współczesna nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 282–4; CzNiem 144. WK

Nowa Karczma (2), wś, gdań., gm. Nowa Karczma-Liniewo, 15 km na wsch. od Kościerzyny: *Neukrug* 1796–1802 MpSchröt IX; *Neukrug* — Nowa Karczma 1879 KętN 24; Nowa Karczma, niem. *Neukrug* 1886 SG VII 195; Nowa Karczma 1925 Krzep 79; Nowa Karczma, -wej -my 1981 WUN II 547; gw. *nowo karćma* Lor 69. — Nazwa niem. od *neu Krug*; być może jednak n. pol. była wcześniejsza i n. niem. jest jej tłumaczeniem. Lit.: Breza, PMT I 86; Rosp-SemiG 249. WK

Nowa Karczma (3), wś, jel., gm. Siekierczyn, 10 km na wsch. od Zgorzelca: *Neukretscham*, kol. 1845 K 439; *Neukretscham* 1887 SNGŚI IX 13; *Neukretscham* 1908 SOV 187; *Neu-Kretscham* — Nowa Korćma 1927 MukaS 18; *Neukretscham* — Nowa Karczma, -wej -y, *nowokarczemski* 1948 MPol XXVI nr A-78; Nowa Karczma, -ej -my 1981 WUN II 547. — Dawniej *Neukretscham*, od niem. *neu Kretscham* 'nowa karczma'. Nazwę pol. Nowa Karczma wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI IX 13. JCh

Nowa Kisielewszczyzna zob. Kizielewszczyzna

Nowa Kłodnica zob. Chodel

Nowa Kolonia zob. Apolonka (1), Kozłówek (1)

Nowa Kopernia, wś, ziel., gm. Szprotawa, 1 km na pld. od Szprotawy: *Cupera* 1260 SUr III 222; *Cupra* (1273)XIV SUr IV 142; *Kupra maior* (1337) K 331; *Kl. Kupper* 1458 CdSil XXIV 181; *Cupra maior* 1580 J III 22; *Khiipper* 1594 CdSil XXXII 70; *Kyppern* 1670, *Kipper*, *Kiipper* 1679 J III 61, 222, 226; *Kiipper*, *Gross*, *Klein* 1791 Z X 456; *Ober Kiipper* 1845 K 331; *Kiipper Ober*, *Kiipper Nieder* 1927 CdSil XXXII 5; *Kiipper b. Sprottau* 1941 Wrzosek 37; *Kiipper b. Sprottau* — Nowa Kopernia, -ej -i, *nowokopernieński* 1947 MPol XXV nr 124; Nowa Kopernia, -wej -ni 1981 WUN II 548. — Pierwsze zapisy n. łac. od *cupnum* 'miedź', niem. *Kiipper*, z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'większy', niem. *gross* 'wielki' i *klein* 'mały', *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny'. Administracja hitlerowska dodała

człon *bei Sprottau* 'koło Szprotawy' w celu odróżnienia od wsi *Kiipper b. Sagan*, dziś Stara Kopernia. Nazwę Nowa Kopernia wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI IX 13. JCh

Nowa Kościelnica, wś, elbl., gm. Ostaszewo, 9,5 km na pln.-zach. od Nowego Dworu Gdańskiego: *dorfes Monsterberg* (1323)1405 PrUr II 295–6; *Neue Monsterberg* (1352)1405 PrUr V 18–9; *Neimmonsterbergk* 1510–29 Font XLV 29; *Neimmonstemberg*, z *Neimmonstembergiem*, *Neimmonstemberk* 1565 Lumalb 83, 84, 192; *Neimmonsztemberk*, wsi *Neimmonsztemberkv*, wsi *Neimmonsztemberka* 1570 Lumalb 47, 48, 152; *Neu Münsterbergk* 1582 ŻDz XXIII 97; *Neimmonsztemberg*, *Newmonsterberg* 1624 LuPrus I 12, 114; *Menstemberg*, *Minstemberg* 1647 Font IV 124, 106; *Mistemberg* 1682 Font V 34; *Neu Münsterberg* 1796–1802 MpSchröt IX; *Münsterberg*, *Neu*, früher auch *Neimmonsterberg* 1912 Bär 80; *Neumünsterberg* — Nowa Kościelnica, -wej Kościelnicy, *nowokościelnicki* 1947 MPol XXV nr 111; Nowa Kościelnica 1952 UW 190; Nowa Kościelnica, -wej -cy 1981 WUN II 548. — Nazwa od n. m. *Münsterberg* (Alt), dziś Stara Kościelnica (zob.), lub od nazw. założyciela obu wsi Henryka von Münsterberg, por. PMT IV 107–8. Człon *Neu* = Nowa dyferencyjny w stosunku do n. wsi macierzystej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. pol. Nowa Kościelnica, która nawiązuje do n. niemieckiej, por. niem. *Münster* 'katedra, kościół'. Lit.: Górnowicz, PMT IV 107–8. WK

Nowa Kuźnia (1), wś, legn., gm. Gromadka, 6 km na pld.-zach. od Chocianowa: *Neuhammer* 1789 Z VIII 238; *Hammer*, *Neu*- 1845 K 204; *Neuhammer*, Nowa Kuźnia 1941 Wrzosek 27; *Neuhammer* — Nowa Kuźnia, -ej -ni, *nowokuźniański* 1948 MPol XXV nr 14; Nowa Kuźnia, -wej -ni 1981 WUN II 548. — Dawniej n. niem. *Neuhammer*, od *neu Hammer* 'nowa kuźnia', w znaczeniu 'zakład hutniczy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowa Kuźnia. Lit.: SNGŚI IX 13. JCh

Nowa Kuźnia (2), wś, legn., gm. Radwanice, 8 km na pld.-wsch. od Przemkowa: *pago Neuhammer* 1670, *Neuhammer* 1679, *Neihammer* 1687/88 J III 51, 284, 674; *Neuhammer* 1791 Z X 280; *Hammer*, *Neu*- 1845 K 204; *Neuhammer* 1941 Wrzosek 29; *Neuhammer* — Nowa Kuźnia, -ej -ni, *nowokuźnieński* 1947 MPol XXV nr 124; Nowa Kuźnia, -wej -ni 1981 WUN II 548. Lit.: SNGŚI IX 13. JCh

Nowa Kuźnia (3), wś, opol., gm. Prószków, 9 km na pld.-zach. od Opola: *Neuhammer* 1742, *Neuhammer* 1743 SNGŚI IX 13; *Neuhammer* 1784 Z III 75; *Neuhammer* 1789 SNGŚI IX 14; *Hammer*, *Neu-*, Nowa Kuźnia 1845 K 204; Nowa Kuźnia — *Neuhammer* 1939 Prus 53; *Neuhammer* — Nowa Kuźnia, -ej -ni, nowokuźniański 1947 MPol XXV nr 124; Nowa Kuźnia, -wej -ni 1981 WUN II 548. — Dawniej n. niem. *Neuhammer*. Oboczna n. pol. Nowa Kuźnia, poświadczona w XIX w., została zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI IX 14; BorGŚI 99; Stojanowska, OSG VIII 109; Cz-Niem 67. JCh

Nowa Lubieś zob. Lubicz (2)

Nowa Łuba zob. Długie (6)

Nowa Maliszewa, wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 6 km na zach. od Kosowa Lackiego: *Maliszewa Nowa* 1580 ŻDz XVII/1, 30; *Maliszewo nowe* 1827 Tabella II 4; *Maleszewa* 1839 MpKwat V 4; *Maliszewa nowa* 1877 Zin I 365; *Maliszewa Nowa* 1885 SG VI 19; *Maliszewa Nowa* 1921 Sk IV 98; *Maliszewa Nowa* 1967 SM 657; *Nowa Maliszewa*, -wej -wy 1981 WUN II 548. — Nazwa zestawiona *Maleszewa Nowa*, z członem odróżniającym *Nowa* wobec n. wsi *Maleszewa Stara*, dziś *Stara Maliszewa* (zob.). Współcześnie zmiana kolejności członów. EB

Nowa Mała Wieś zob. Mała Wieś (16)

Nowa Niedrzwica, wś, gorz., gm. Przytoczna, 9 km na wsch. od Skwierzyny: *Cherstop* 1430, *Herstop* 1432, *Hersdorf* 1434 SHGPn I 730; *Herstop* 1508 ŻDz XII 26; *Hertop* 1538, *Hernsdorff* 1577 SHGPn I 730; *Herndorf* Herstopskich 1580 ŻDz XII 26; *Hersztupy* 1846 KsP 259; *Hernsztop*, niem. *Hernsdorf* 1882 SG III 67, 68; *Hernsdorf* — *Hersztup*, -pu, *hersztopski* 1947 MPol XXV nr 111; *Hernsdorf* — *Hersztup*, -pu, *hersztopski*, po zmianie Nowa Niedrzwica, -ej -y, nowoniedrzwicki 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Niedrzwica*, -wej -cy 1981 WUN II 548. — Dawna n. niem. od n. os. *Herr*, także *Herrn* (: *Hermann*) Gott 241-2 + *dorf*, średniem. *torp*, *dorp* 'wieś' Lübben 411. Być może najstarsze zapisy typu *Herstop* są już polonizacjami fonetycznymi n. niemieckiej. Nazwa wykazuje zmiany fonetyczne, które pokazują różne etapy skracania obu członów nazewniczych, co doprowadziło do zatarcia między nimi granicy morfologicznej. W 1948 r. urzędowo zmieniono n. na *Nowa Niedrzwica*. Lit.: SHGPn I 730-1; Koz II 237-8; PPozn 111; CzNiem 89-90. ZZ

Nowa Osada (1), wś, tarnob., gm. Godziszów, 7 km na pln. od Janowa Lubelskiego: *Nowa Osada*, kol. 1886 SG VII 196; *Nowa Osada*, wś 1902 Przew II 15; *Kawęczyn-Nowa Osada*, wś 1921 Sk IV 37; *Kawęczyn-Nowa Osada*, wś 1952 UW 140; *Kawęczyn-Nowa Osada* 1962 Mp-25(Janów Lubelski); *Nowa Osada*, kol. 1967 SM 751; *Nowa Osada*, -wej -dy, cz. wsi Kawęczyn 1971 UN 110, 9; *Nowa Osada*, -wej -dy 1981 WUN II 549. — Nazwa od wyrażenia apelatynego *nowa* (= nowo założona) *osada*. Przejściowo z członem *Kawęczyn*, ponownym z n. wsi *Kawęczyn* (13). IN

Nowa Osada (2), cz. Zamościa, dawniej wś: *Nowa Osada* 1839 MpKwat VI 9; i *Nowej Osady* 1895 SG XIV 375; *Nowa Osada*, przedmieście 1902 Przew II 15; *Nowa Osada*, -wej -dy 1981 WUN II 549; gw. *nove miasto*, -go -ta. — Forma gw. *Nowe Miasto* od wyrażenia *nowe miasto*. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Osada zob. Kraski (2), Majdan (16), Zakopane

Nowa Osada Ksawerów zob. Ksawerów (4)

Nowa Paprotnia zob. Paprockie Holendry

Nowa Rąblew zob. Noworąbłów

Nowa Rola, wś, ziel., gm. Tuplice, 9 km na pld.-zach. od Lubka: *Nywerle* (!) 1451, *Niberle* 1513, *Niewerle* 1538 Le II 382; *Niwerla*, *Niewerle* 1928 Muka III 163; *Niewerle* — *Nowa Rola*, -ej -i, *noworolski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowa Rola*, wś 1967 SM 751; *Nowa Rola*, -wej -li 1981 WUN II 549; dłuż. *Niwerla* Le II 382; przym. *niwerlski* 1928 Muka III 163. — Nazwa z terenu Dolnych Łużyc; luż. forma *Niva Rola* lub *Nowa Rola* na określenie nowego terenu wziętego pod uprawę. Według Muki ap. *rola* użyto jako objaśnienia przestarzałego *niwa*. Adaptacja niem. *Niewerle*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Rola*. Lit.: SNGŚI IX 15; Muka III 163. JCh

Nowa Ruda (1), wś, łomż., gm. Turośl, 12,5 km na zach. od Kolna: *Nowa Ruda* 1886 SG VII 197; *Nowa Ruda* 1921 Sk V 48; *Nowa Ruda*, -wej -dy 1981 WUN II 550. — Nazwa od wyrażenia *nowa ruda*, por. *ruda* 'prymitywny zakład hutniczo-metalurgiczny, w którym wytapiano żelazo, zwykle połączony z odkrywkową kopalnią rudy' Sstp VIII 43. UB

Nowa Ruda (2), mto, wałb.: *Neuvenrode* 1337, *Neunrod* 1346, *Neuvenrode* 1352 KGL 56; *Neuvenrode* 1363 Ng 207; *Neuvenrode* 1390 LandbSch II nr 854; *Neu(w)enrode* 1416 KGL 56; *Newrode* 1482

CdSil XXXIV 103; *Neurode* 1490 KGL 56; *Newenrode* 1496, *Neurode* 1515 Ng 208, 207; *Neuroda* 1619 CdSil XXXIV 80; *Neorhodae* 1666/67 J I 726; *Neurode* Stadt 1743 SNGŚI IX 15; *Neurode* 1789 Z IX 238; *Neurode* 1845 K 883; *Nowaruda*, *Neurode* 1900 Myc 39; *Neurode* — *Nowa Ruda*, -y, *noworudzki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Nowa Ruda*, -wej -dy 1981 WUN II 550. — Dawniej *Neuenrode*, od niem. *neurode* (: *Rodung* 'karczunek'), na określenie nowo wykarczowanego terenu, wyrąbanego obszaru leśnego. Rospond wiąże etymologię n. ze złożami rudy występującymi na tym terenie. Nazwa pol. *Nowa Ruda* jest adaptacją n. niemieckiej i została zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI IX 15; RospSEMiG 249; RymNmiast 162; Miasta polskie w tysiącleciu II 576–7; CzNiem 64. JCh

Nowa Rudziel zob. Wola Skrzydlańska

Nowa Rzadka Wola zob. Rzadka Wola

Nowa Sarzyna, mto, rzesz.: *Nowa Sarzyna* 1968 MPol nr 6, poz. 34; *Nowa Sarzyna*, -wej -ny 1981 WUN II 550. — Nazwa od n. pobliskiej wsi *Sarzyna* (zob.) i od przym. *nowy*. Początkowo było to osiedle przemysłowe, założone w XX w. Lit.: RospSEMiG 249; RymNmiast 162; MakPrz 185. BCz

Nowa Siedlcza zob. Siedlce (4)

Nowa Sól, mto, ziel.: *Neusalz* 1608 CdSil XXIV 98; pago *Neusaltz* 1670, *Neu Saltz* 1679, *Neo Salense*, *Neusaltzensis* 1687/88 J III 76, 215, 578, 625; *Neusalz* 1791 Z X 149; *Neusalz* 1845 K 442; *Neusalz*, mto 1886 SG VII 24; *Neusalz*, *Nowasól* 1900 Myc 74; *Neusalz*, *Nowasól* 1941 Wrzosek 27; *Neusalz* — *Nowa Sól*, -i, *nowosolski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Nowa Sól*, -wej *Soli* 1981 WUN II 550. — Dawniej *Neusalz*, od niem. *neu* 'nowy' i *Salz* 'sól', stąd kalka pol. *Nowa Sól*, którą zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Była to stara osada warzelników solnych. istniejąca już w 2. połowie XVI wieku. Lit.: SNGŚI IX 16; RymNmiast 162; RospSEMiG 249–50; Miasta polskie w tysiącleciu II 647–8. JCh

Nowa Świdnica, wś, jel., gm. Olszyna, 3 km na płn.-zach. od Gryfowa Śląskiego: *Neu Schweinitz*, kol. 1845 K 137, 620; *Neu Schweinitz* 1887, *Neu Schweinitz* 1908 SNGŚI IX 16; *Neu Schweinitz* — *Nowa Świdnica*, -y, *nowoświdnicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Świdnica*, -wej -cy 1981 WUN II 550. — Dawniej *Neu Schweinitz*; człon *Schweinitz* najprawdopodobniej ponowiony z jednej z n. m. *Świdnica*, niem. *Schweinitz*. Po 1945 r.

ustalono urzędowo n. *Nowa Świdnica*. Lit.: SNGŚI IX 16. JCh

Nowa Świdziałówka, wś, biał., gm. Krynki, 23 km na pld.-wsch. od Sokółki: *Swidziłówka*, dwór 1781, *Swidzylówka* 1808, *Swidłówka-Planta*, przys. 1878–86 KondBał 73; *Świdziłówka Nowa*, wś 1890 SG XI 651; *Nowa Świdziłówka* 1921 Sk V 79; *Świdziałówka Nowa* 1963 Mp-25(Sokółka); *Świdziałówka Nowe* (!) 1967 SM 1141; *Nowa Świdziałówka*, -wej -ki 1981 WUN II 551; gw. *świżałufka* (*nova*), -ki; *pl'anty*, -*taŭ*, *pl'antayski*. — Nazwa pochodzi może od gwarowej n. rz. *Świżałufka* (dziś Starzynka, lewy dopływ Słoi). Hydronim brzmiał pierwotnie *Swidziałaukos*, od lit. *svidėti* 'błyszczeć, lśnić', *svidius* 'byszczący, lśniący' i od *laukas* 'pole'. Okresowo n. zestawiona *Swidłówka-Planta*; człon pierwszy z widoczną fonetyką białoruską, człon drugi od ap. *planta* 'nowo wymierzony, nowo rozplanowany folwark', pospolitego w końcu XVIII w.; w gwarze w l. mnogiej. Lit.: KondBał 73. EB

Nowa Tuchola, cz. Małego Mądomierza, dawniej wś, bydż.: *Nowa Tuchola* 1885 SG VI 275; *Tuchola Nowa*, niem. *Neu Tuchel*, kol., raczej przedmieście Tucholi 1892 SG XII 594; *Tuchola Nowa*, niem. *Neu Tuchel*, kol. 1921 Sk XI 34, 83; *Nowa Tuchola*, wś 1952 UW 59; *Nowa Tuchola*, -wej -li 1971 UN 188, 5; *Nowa Tuchola*, -wej -li 1981 WUN II 551; *Nowa Tuchola*, cz. Tucholi, po zmianie *Nowa Tuchola*, -wej -li, przys. wsi Mały Mądomierz 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa z członem *nova*, niem. *neu*, od n. mta *Tuchola* (1), niem. *Tuchel*. Lit.: Milewska, PMT XV 47. WK

Nowa Wąwelnica zob. Żabianka (1)

Nowa Wesola zob. Nowe Osieczno

Nowa Wieś (1), wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 5 km na płn.-zach. od Dąbrowy Białostockiej: *Nowa Wieś* 1783, 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 7–10); *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk V 72; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 551; gw. *nova wioska*, -aj -ki, *nawaśelski*. — Nazwa od wyrażenia apelatywnego *nova wieś*, gw. *wioska*, określającego osadę lub wieś nowo założoną lub ponownie osadzoną. EB

Nowa Wieś (2), wś, biel., gm. Kęty, 3 km na płn. od Kęt: *Nowa Wyesz* 1457 SHGKr(TCz 4, 24); villis ... *Nowawyessch* 1477 Matr I nr 1442; *Nowa Wyess* 1503 Matr III nr 853; *Nova Villa* 1529 LR 53; *Nowa Wiesz* 1564 Lukrak II 148; *Nowa wieś*

1581 ŻDz XIV 102; *Nowa wieś* 1765 Żyd 419; *Nowawieś* al. *Neudorf* 1886 SG VII 203–4; *Nowa Wieś* 1921 Sk XII 3; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1964 UN 12, 37. — Nazwy tego typu pojawiają się według Rymuta w polskim nazewnictwie od kolonizacji na prawie niemieckim. Przejściowa n. niem. wprowadzona w czasie zaboru austriackiego. Lit.: I.Krak 103; RKrak 114. *IN*

Nowa Wieś (3), wś, bydg., gm. Jeziora Wielkie, 9 km na pld. od Strzelna: *Nowa wyesz* 1511–23 ŁLB I 203; *Nowawyesz* 1535 SHGKI(ASK 12, 486); *Nowawies* 1580 ŻDz XII 162; na *Nowy Wsi* 1655–59 Koz V 79; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Nowa wieś* 1846 KsP 498; *Nowa wieś* 1886 SG VII 207; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1921 Sk X 83, 149; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1972 UN 181, 36; gw. *novoveś, -vyfsi, novovejski*. *ZZ*

Nowa Wieś (4), wś, bydg., gm. Kamień Krajeński, 14 km na pld. od Chojnic: *Amnafeld* 1880 SG I 39; *Nowawieś*, niem. *Amnafeld* 1921 Sk XI 12, 83; *Nowawieś* 1952 UW 49; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 551. — Dawniej n. niem., od im. *Anna* + *-feld*. Nazwa *Nowa Wieś* pojawia się w XX w. *WK*

Nowa Wieś (4a), wś dziś nieistniejąca, leżała w pobliżu pld. części Tucholi, bydg.: *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neudorf* — *Nowa wieś* 1879 KętN 128; z *Nowej wsi* 1885 SG VI 275. — Nazwa niem. jest kalką n. polskiej. Lit.: Milewska, PMT XV 47. *WK*

Nowa Wieś (4b), cz. Olszanki, dawniej wś, chełm., gm. Łopiennik Górny: *Nowa Wieś*, wś 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś*, wś 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk IV 49; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 552; gw. *nova vės, -vyfsi, novovejski*. Lit.: CzChełm 183. *BCz*

Nowa Wieś (5), wś, ciech., gm. Ciechanów, 8,5 km na zach. od Ciechanowa: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa wieś* 1880 SG I 640; *Nowa Wieś Chotum* 1886 SG VII 203; *Chotum-Nowa Wieś* 1921 Sk I 21; *Nowa Wieś* 1952 UW 6; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1972 UN 123, 6. — Okresowo n. zestawiona; człon drugi od n. m. *Chotum* (zob.). *UW*

Nowa Wieś (5a), cz. wsi Milewo-Tabuły, dawniej wś, ciech., gm. Krasne: in villa *Nowawyesz*, de *Milewo* 1525 SHGMz(Ep. 204, 279v–280v); *Nowawyesz* 1554 Matr V/2, nr 6635; *Nowawiesz* 1567 ŻDz XVI 346; *Nowawies* 1783 MpPerMz; *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 49 (tu?); *Nowa Wieś*

1886 SG VII 202; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1971 UN 123, 19. — Dawniej *Milewo-Nowa Wieś*, o członie pierwszym zob. *Milewo-Malonki*. Wieś lokował Zygmunt Dobrzankowski z Bogatego ok. 1523 r., w r. 1500 pola były już wykarczowane i osadzeni kmiecie (SHGMz). *UB*

Nowa Wieś (6), wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 13 km na pln.-wsch. od Żuromina: *Sarnowo Nowawieś* 1578 ŻDz XVI 57; *Nowa Wieś Sarnowo* 1784 MpPerPl; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 91; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 552. — Wieś powstała na gruntach należących do *Sarnowa*. *UW*

Nowa Wieś (6a), cz. Nasielska, dawniej wś, ciech.: hereditate abbatis *Noszylsko* (1417)1500 SHGMz(Cim. 71, 92–93); *Nosidlsko* 1417 SHGMz(AG 6572); in villa abbatis *Nosilsko* 1425 MkM I nr 169; *Novavyesz Nossydlisko* (1439)1456 SHGMz(MK 3, 226); *Novavilla Noszydlisko* 1448, 1507 SHGMz(Ep. 16, 236v–237); in villa abbatis *Nowa Wyesz* (1462)1500, *Nowa Wyesz* alias in *Noszylszko* (1474)1500 SHGMz(Cim. 71, 41–44 i 36–37v); *Nowawyesz Nossylsk* 1498 SHGMz(Z 117, 405v); *Nowa Wyesz* (1523)1540 SHGMz(Cim. 71, 201–203); *Nowawies* 1783 MpPerMz; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk I 136; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 552. — Dawniej *Nosidlsko*; n. ponowiona z n. mta *Nasielsk*. Później *Nowa Wieś-Nosidlsko*, ustaliła się ostatecznie n. *Nowa Wieś*. *UB*

Nowa Wieś (7), wś, ciech., gm. Ojrzeń, 15 km na pld. od Ciechanowa: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa wieś* 1839 MpKwat IV 2; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1973 UN 123, 24. *UB*

Nowa Wieś (8), wś, ciech., gm. Rybno, 5,5 km na pld.-zach. od Dąbrówna: *Neudorf* (*Newowitsch*), wś ok. 1780 HAPr IV 314; *Neudorf* poln. *Newowisch* 1789 Goldb I 144; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Neudorf*, wś 1820 Wald 221; *Neudorf*, adl. Lehdorf, *Nowa wieś, nowej wsi* ok. 1850 SzczesTeka 51; *Neudorf* — *Kostkowo*, al. *Nowa wieś* 1879 KętN 189; *Kostkowo* al. *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1883 SG IV 475; *Nowawieś* (*Neudorf*) 1921 Sk XI 16; *Nowawieś* 1952 UW 177; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1971 UN 170, 33; gw. *novo żeś*. — Trudno rozstrzygnąć, która nazwa była pierwotna: pol. *Nowa Wieś* czy niem. *Neudorf*. Wydawcy SG przytaczają oboczną n. wsi *Kostkowo*, przejętą z n. leśniczówki, dawniej wsi, *Kostko-*

Nowa Wieś

wo (1). Zapewne do tej wsi można odnieść informację Kętrzyńskiego, że w r. 1600 istniały następujące wsi: *Zawada* al. *Neudorf*, zob. Kętl. 350; za nim przekazują tę informację wydawcy SG i lokalizują wś koło Gilgenburga (dziś Dąbrówno). Nie można wykluczyć, że była to odrębna wś, dziś zaginiona, o n. *Zawada*. RP

Nowa Wieś (9), wś, ciech., gm. Siemiatkowo Koziebrodzkie, 16 km na płn.-zach. od Raciąża: *Nowawieś Zbąskich* 1578 ŻDz XVI 85; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 168; *Nowawieś* 1952 UW 36; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Wieś pierwotnie była własnością rodziny *Zbąskich*, por. też pobliskie *Gradzanowo Zbąskie*. UW

Nowa Wieś (10), wś, ciech., gm. Szydłowo, 3 km na wsch. od Mławy: *Nowa Vyesz* 1498 Luploc 160; *Nowawieś* 1578 ŻDz XVI 68; *Nowa-Wieś* (1664) Luploc 100; *Nowa Wieś* (1765) Luploc 124; *Nowa wieś* 1784 MpPerPi; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś-Mala* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś Mala* 1921 Sk I 89; *Nowawieś* 1952 UW 18; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 131, 30. Lit.: SHGPI 216. UW

Nowa Wieś (11), wś, częst., gm. Dąbrowa Zielona, 15 km na płn.-zach. od Koniecpola: *Nowa wieś* czyli *Ciszow* 1787 MpPerKr; *Nowawieś* czyli *Ciszow* 1791 MpPerSd; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowawieś* 1839 MpKwat III 6; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 48, 18; gw. *novo vės*, -y fši, *novovęjski*. — Nazwa oboczna *Ciszów* od n. os. *Cisz* RymSEN I 100 (: *ciszyć* 'czynić cichym, uciszać' SEBor 84, *cisza*, *cichy*), z suf. -ów. EB

Nowa Wieś (12), wś, częst., gm. Kłobuck, 14 km na płn.-zach. od Częstochowy: *Nowa wieś* 1789–91 SHGKrMat 204; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1952 UW 255; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *novo vės*, -y fši, *novovęjski*. Lit.: RKrak 115. IN

Nowa Wieś (13), wś, częst., gm. Poczesna, 9 km na pld. od Częstochowy: *Nowa wieś* 1765 Żyd 417; *Nowa Wieś Częstochowska* 1787 MpPerKr; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1952 UW 254; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *novo vės*, -y fši, *novovęjski*. — Człon odróżniający od n. mta *Częstochowa*. Lit.: RKrak 115. IN

Nowa Wieś (14), wś, częst., gm. Popów, 13,5 km na pld.-wsch. od Pajęczna: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, kol. i karcz. 1886 SG VII 201; *Nowa-Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk III 16; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. EB

Nowa Wieś (15), wś, elbl., gm. Pasłęk, 4 km na pld. od Pasłęka: *Nugen* 1402–08, *Nugedorf* 1426–51, *Neuendorff* 1445–49, *Newdorff* 1531, *Neuedorff* 1539, *Newdorff* 1543, *Neudorff* 1578 GermerSied 284–5; *Neuendorff*, wś 1789 Goldb I 145; *Neuendorff* 1796–1802 MpSchröt X; *Neuendorff* 1886 SG VII 13; *Nowa Wieś* — *Neuendorff* 1941 Choj 116; *Neuendorff* — *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Nazwa niem. *Neu Dorf*, średniem. *nie/hnige dorf* Kluge 508 = *Nowa Wieś*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. w tej postaci. *GermerShausen* przyjmuje, że wieś istniała już w XIII w. W przywileju lokacyjnym na 139 włók dla miasta Pasłęk z 1297 r. 60 włók było pierwotnie włókami miejskimi, w 29 włókach mieści się zapewne wieś *Neuendorff*. Lit.: *GermerSied* 284–5, przyp. 1. RP

Nowa Wieś (16), wś, elbl., gm. Sztum, 5,5 km na pld.-zach. od Sztumu: *Nova villa* (1295) PrUr I/2, 404; *Nuwendorf* ok. 1399 ZHM 46; *Newdorff*, *Nuwendorffe* 1400, *Nuwendorff* 1402 MKB 18, 32, 65; *Nuwendorffe* 1422 MAB 17; *Neindorph* 1565 Lumalb 95; *Neindorff*, wsi *Neindorffa*, przy *Neindorffie*, *Nowa Wieś* 1570 Lumalb 61, 67, 68; *Neudorff* 1582 ŻDz XXIII 71; *Nowa Wieś* 1615 LuPrus 292; *Nowa Wieś* 1647 Font IV 146; *Wieś Nowa* 1664 Font XXXII 136; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nowa Wieś Królewska*, niem. *Koeniglich Neudorf* 1886 SG VII 210; *Neudorf Kgl.*, fr. *Neuendorf*, *Neindorph*, *Nowa wieś* 1912 Bär 81; *Nowa Wieś* — *Neudorf* 1941 Choj 116; *Neudorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *noviŕša*, do *noviŕši*, *novovęjski*. — Najstarszy zapis łac. *Nova Villa*. Później n. niem. *Neuendorf*, *Neudorf*, od XVI w. używana obocznie z pol. tłumaczeniem *Nowa Wieś*, w XIX–XX w. przejściowo z dodatkowym członem *Królewska* = niem. *Königlich*. Lit.: *Górniewicz*, PMT IV 110; CzNiem 145. WK

Nowa Wieś (17), wś, gorz., gm. Bledzew, 15 km na zach. od Międzyrzecza: *villarum Neuwendorff* (1251)1500 KW I 262, fals.; *villarum Newendorff* (1251)1364, *Neuendorff*, *Neuwendorff*

(1251)XVI PU I 651, 655; de *Ponikva* 1293, in willa *Ponicfa*, que *Nova villa* in Teutonico nuncupatur 1309 KW II 77, 264; *Naydorf* 1508 SHGPn III 321; *Nouavilla* 1510 NKs 176; *Newdorf* 1563 SHGPn III 321; *Nowawieś* 1580 ŻDz XII 11; *Najedorff* 1659–65 Luwlkp I 27; *Nowawieś* 1886 SG VII 206; *Neudorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Według historyków wieś początkowo nazywała się *Ponikwa*, od n. rzeczki, nad którą leżała, na liczącym 500 łanów obszarze nadanym w 1239 r. cystersom, por. circa rivulum *Poniqua* 1259, 1287 KW I 337, 536, *Punikwa* 1804 MpPerPn. Hydronim zapewne w znaczeniu 'potok zanikający, ginący', tu 'rozplywający się w bagnach'. *Nowa Wieś* z czasem wchłonęła też prawdopodobnie zaginioną wieś *Maszkowo* (1). Zapisy źródłowe potwierdzają n. niem. *Neuendorf* i jej fonetyczną adaptację *Najedorf*. Lit.: SHGPn III 321–2, 766; PPozn 201, 207, 234; Koz II 523; Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty, 1975, 120; CzNiem 90. ZZ

Nowa Wieś (17a), os. zaginiona, wymieniona z miejscowościami leżącymi koło Międzychodu, gorz., gm. Międzychód: *Derslaus Notowyesky* 1400 RWlkp I nr 1603; *Nowawyesch* 1449, *Novavyesch* 1510 SHGPn III 317. — Według historyków w innych transakcjach dotyczących dóbr Międzychód na miejscu *Nowej Wsi* wpisywano n. *Wielowieś* (1,5 km na pld. od Międzychodu), może więc używano wymiennie tych nazw. Lit.: SHGPn III 317–8. ZZ

Nowa Wieś (18), wś, jel., gm. Bolesławiec, 7 km na pln.-wsch. od Bolesławca: *Neuendorf* 1259 SUr III 187; *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 131; *Newdorf* 1387 LandbSch II nr 318; *Neuendorf* 1666/67 J I 346; pagus *Neudorff* 1687 J IV 383; *Neundorf* 1786 Z VI 147; *Neundorf* 1845 K 440; *Neundorf* 1886 SG VII 23; *Nowawieś*, *Neundorf* 1900 Myc 39; *Neundorf* 1941 Wrzosek 27; *Neundorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Dawniej *Neu(en)dorf*, od niem. *neu Dorf* 'nowa wieś', też w zapisach łac. *Nova Villa*. N. *Nowa Wieś*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., jest kalką n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI IX 17. JCh

Nowa Wieś (19), wś, jel., gm. Nowogrodziec, 4 km na pln. od Nowogrodzka: *Newdorff* 1454

CdI. IV 915; *Neundorf* 1542, *Newendorff*, *Neudorff* 1544 KOL 59; *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf*, też *Siegersdorf-Neudorf* 1941 SOV 16; *Siegersdorf-Neudorf* — *Zebrzydówka*, -i, *zebrzydówecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Zebrzydówka* — *Siegersdorf-Neudorf*, os. 1951 Rosp 383; *Nowa Wieś* 1952 UW 225; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Nazwa od *neu Dorf* 'nowa wieś'. Nazwę *Siegersdorf-Neundorf* wprowadziły władze hitlerowskie. Po 1945 r. ustalono n. *Zebrzydówka* (od n. pobliskiej wsi *Zebrzydowa*). Od 1952 r. funkcjonuje n. *Nowa Wieś*, która jest tłumaczeniem n. niem. *Neudorf*. Lit.: SNGŚI IX 16; BenaGŁuż 496. JCh

Nowa Wieś (20), wś, kal., gm. Gizałki, 13 km na pld.-wsch. od Żerkowa: de *Nowa Wiesz* alias *Czolnohowo* (!) 1417 RWlkp II nr 479; de *Czolnohowo* al. de *Nowawes* 1417 Koz V 79; *Nowawyesch* 1494 SHGKI (PG 7, 30); *Novavyesch* 1511–23 ŁLB II 24; *Nowawies* 1579 ŻDz XII 127; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 41; *Nowawies* 1674 MKI (ASK 74, 137); *Z Nowy Wsi* 1789 MKI (Tab 22, 266); *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś Szymanowska*, wś, folw. 1886 SG VII 200; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *novaveś/hova veś*, -vy *vśi/-vej fśi*. — Człon dodatkowy *Szymanowska* od n. pobliskiej wsi *Szymanowice* (1). Lit.: Koz V 79. ZZ

Nowa Wieś (21), wś, kal., gm. Pleszew, 3 km na pld. od Pleszewa: *Nowa wieś* 1846 KsP 322; *Nowawieś*, niem. *Neudorf*, wś 1886 SG VII 206; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1921 Sk X 70, 149; *Nowawieś* 1952 UW 66; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *novoveś*, -vy *fśi*, *novovejski*. — Nazwa niem. *Neudorf* jest tłumaczeniem n. polskiej. ZZ

Nowa Wieś (21a), os. zaginiona, leżała koło wsi Koryta, kal., gm. Raszków: *Corytha*, sors *Nowawyesch* des. 1514–23 Koz III 687. ZZ

Nowa Wieś (22), wś, kal., gm. Rozdrażew, 8 km na pld.-wsch. od Koźmina: *Nowawies* 1475 SHGKI (PG 9, 23); *Nowawieś* 1486 SHGKI (PG 10, 56); *Nowawyesz* 1501, *Nowawyessz* des. 1554 Koz II 523; *Wieś Nowawies* 1789 MKI (Tab 47, 68); *Nowawieś* ... *Nowa wieś* 1846 KsP 243; *Nowawieś* 1886 SG VII 206; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1921 Sk X 40, 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552; gw. *novaveś*, -ej *fśi*, *novovejski*. ZZ

Nowa Wieś (22a), os. zaginiona, leżała koło Żerkowa, kal., gm. Żerków: *Nowawesz* 1463 Koz II 524; *Nowawies* 1674 MKI (ASK 74, 187). ZZ

Nowa Wieś (23), wś, kat., gm. Lyski, 10,5 km na zach. od Rybnika: *Nowa Wes* 1458 BorGŚl 101; *Nowa Wes* 1614 Urb III 267; *Neudorf*, *Nowawieś* 1845 K 432; *Nowawieś* (*Neudorf*) 1920 PrusSG 52; *Nowa Wieś* 1952 UW 258; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Nazwa niem. *Neudorf* jest kalką n. polskiej. Lit.: SNGŚl IX 16; BorGŚl 101. JCh

Nowa Wieś (24), wś, kat., gm. Mierzęcice, 17,5 km na pñ.-zach. od Dąbrowy Górniczej: *Nowa Wieś* alias *Zinna Woda* 1629 RPobKr 174; *Villa Nova* v. *Zinna Wolka* (!) 1662 ŻDz XV 52a; *Nowa Wies*, alias *Zinnawoda* 1680 Rej 177; *Zinna Woda* 1722 AS V 8; *Nowa Wies* 1787 MpPerKr; *Nowa* (!) 1787 Spis 354; *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Wieś nosiła oboczną n. *Zinna Woda*, od ap. *woda* i przym. *zimny*. Lit.: RKrak 115, 203. IN

Nowa Wieś (24a), cz. wsi Wojkowice Kościelne, dawniej wś, kat., gm. Siewierz: *Nowawiesz* 1443 GrMark II 628; *Nouam Villam* 1448 SHG-Kr(TerrCrac 10, 37); *Nova Villa* 1470–80 DB III 68; *Nowa Wyesh* 1529 LR 14; *Nowa Wieś* 1787 Spis 368; *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa wieś* al. *Najdydyszew*, wś 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowawieś* 1952 UW 259; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Zapis *Najdydyszew* odnosi się do sąsiedniej wsi *Najdziszów* (zob.). Lit.: RSiew 17. IN

Nowa Wieś (24b), kol., dawniej wś, kat., gm. Sośnicowice, 11 km na pñ.-zach. od Gliwic: *Noua villa* (1226) K 433; *Nowa Wieś* 1686 BorGŚl 101; *Neudorf* (v. *Welczek*), *Nowa Wieś* 1845 K 433; *Neudorf* von *Welczek* 1886 SNGŚl IX 17; *Neudorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 552. — Pierwszy zapis łac. *Nova Villa*, później pol. *Nowa Wieś*, niem. *Neudorf*. Okresowo n. z członem von *Welczek*, od n. os. *Wilczek* SSNO VI 100. Lit.: SNGŚl IX 17; BorGŚl 101; CzNiem 67. JCh

Nowa Wieś (25), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 8 km na wsch. od Buska-Zdroju: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1966 UN 19, 71; *Nowa Wieś*, po zmianie *Bloniec-Nowa Wieś*, -ca -ej Wsi, *bloniecki*, cz. wsi *Bloniec* 1991 MPol nr 46, poz. 327. — Człon *Bloniec* przejęty z n. wsi *Bloniec* (od ap. *blonie* 'rozległa przestrzeń, pastwisko', z suf. -ec). Lit.: KopKiel 106. IN

Nowa Wieś (26), wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 11 km na zach. od Jędrzejowa: de *noua uilla* 1387 Krak nr XLVII (28); *Nova wesz* 1430 Hel nr 2309; *Nowawiesz* 1472 Matr I nr 862; *Nowa Wyesz* 1480, *Nowa Villa* 1513, *Nowawiesz* Kniarz nr 56, 185, 413; *Wies Nowa* 1629 RPobKr 147; *Nowawies* 1680 Rej 153; *Nowa Wieś Rakoszyńska* 1790 SHG-KrMat 203; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1966 UN 21, 33. — Przejęciowo nazwa notowana z członem odróżniającym od n. wsi leżącej w pobliżu *Rakoszyn*. Lit.: RKrak 115; KopKiel 106. IN

Nowa Wieś (26a), cz. wsi Jadowniki, dawniej wś, kiel., gm. Pawłów: *Nowa wiesz* 1578 ŻDz XIV 190; *Nowa wieś* 1787 Spis 411; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, wś 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk III 81; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski*, wś 1966 UN 20, 11; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 553. Lit.: KopKiel 106. IN

Nowa Wieś (27), wś, kiel., gm. Słupia, 5 km na pñ.-zach. od Sędziszowa: *Nouawess* 1400 Krak nr 10358; *Nowa Wyesz* 1470–80 DB II 92; *Nowa wieś* 1490 ŻDz XV 436; *Nowa Wiesz* 1564 Lukrak II 93; *Nowa wieś* 1581 ŻDz XIV 77; *Nowa Wies* 1629 RPobKr 175; *Nowawies* 1680 Rej 178; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1966 UN 21, 53; gw. *novoveś*, -y fśi, *novovejski*. Lit.: RKrak 115; KopKiel 106. IN

Nowa Wieś (28), wś, kiel., gm. Stopnica, 20 km na wsch. od Buska-Zdroju: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1969 UN 29, 30. Lit.: KopKiel 106. IN

Nowa Wieś (28a), wś notowana do 1967 r., koniń., gm. Brudzew, 11,5 km na pñ.-wsch. od Turku: *Nowawieś* 1495 SHGKI(PG 7, 85); *Nova vyesch* 1511–23 ŁLB I 253; *Nova Villa* (1532) VisitGn 387; *Noua Wiesz* 1565 SHGKI(ASK 13, 7); *Nowawiesz* 1579 ŻDz XII 223; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 99; *Nowawies* 1674 MKI(ASK 74, 164); *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś Bierzmo*, wś (tu?) i *Nowa Wieś*, kol., folw. 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk II 22; *Bierzmo-Nowa Wieś* 1952 UW 82; *Nowa Wieś* 1967 SM 756; gw. *novoveś*, -vy fśi, *novovejski*. — Człon *Bierzmo* przejęty z n. wsi *Bierzmo* (zob.). Lit.: Koz V 78. ZZ

Nowa Wieś (29), wś, koniń., gm. Grabów, 12 km na pld.-wsch. od Kłodawy: *Nowa Wiesz*, folw. *Nowawies*, w *Nowej Wsi* 1564–65 Luwlkp I 104, II 172, 188; *Nowa Wieś* 1628–32 Luwlkp III 45; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa-Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 43, 31. EB

Nowa Wieś (29a), cz. wsi Adamin, dawniej wś, koniń., gm. Olszówka: *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 23; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski*, wś 1970 UN 82, 15; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554. EB

Nowa Wieś (30), wś, koniń., gm. Osiek Mały, 7,5 km na ptn.-zach. od Koła: *Nowawyesz* 1475 Koz V 78; *Nowawyesz*, villa 1511/12 VisitGn 254; *Nowa Wiesz* 1620 MKI(Tab 11, 157); *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1970 UN 82, 34; gw. *novo veś*, -vy fśi. ZZ

Nowa Wieś (30a), dziś *Nowa Wieś Wielka*, wś, i *Nowa Wieś Mała*, cz. Jasieńca, dawniej wś, koniń., gm. Przedecz, 7 km na pld.-wsch. od Przedcza: *Nowa Wyesz* 1489 Lupbrz 123; *Nowa wiesz* 1527 Vld XI 38; *Nowawies* 1634 Rpodbrz 227; *Nowa wiesz* 1796 PerOpis IX; *Nowa wieś wielka*, *Nowa wieś mała* 1827 Tabella II 49, 50; *Nowa Wieś Wielka*, *Nowa Wieś Mała* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś Wielka*, -wej Wsi -kiej, *Nowa Wieś Mała*, -wej Wsi -łej 1981 WUN II 560, 561. — Po podziale wsi do n. *Nowa Wieś* dodano człony odróżniające *Wielka* i *Mała*. AG

Nowa Wieś (30b), cz. Kobylanek, dawniej wś, koniń., gm. Skulsk: *Nowawies* 1674 MKI(ASK 74, 164); *Nowa wieś*, kol. 1877 Zin I 419; *Nowa Wieś*, wś 1886 SG VII 200; *Nowa Wieś*, folw. 1921 Sk II 112; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554. ZZ

Nowa Wieś (31), wś, koniń., gm. Słupca, 8 km na ptn.-zach. od Goliny: de *Czernicza* (!) 1406 RWlkp II nr 275; *Czyrnyecz* 1507 SHGKI(ASK 12, 153 v); *Nowawiesch* 1511/12 VisitGn 462; *Nova vyesch* 1511–23 ŁLB I 298; villae *Czerniecz* 1515, partem villae *Czerniecz* alias *Nouawyes* 1518 Matr IV/1, nr 2460, 2793; *Czerniecz* seu *Nowawiesz* 1579 ŻDz XII 225; *Czarniec* seu *Nowawies* 1620 MKI(Tab 11, 158); vil. *Nowawies* s. *Czerniec* 1660–65 Koz IV 148; *Nowawies* alias *Czerniec* 1674 MKI(ASK 74, 164); *Nowa wieś cieśnińska* (!) 1877 Zin I 419; *Nowa Wieś*, wś 1886 SG VII 199–200; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN

II 554; gw. *novaveś*, -vy fśi, *novovejski*. — Dawniej *Czerniec*, od n. lasu, por. *sylvam nostram* in parte *Czirnetz* vulgariter nominatam (1362) 1795, *Czirnec* 1362 KW III 194, 209, sil. *Czynnyecz* 1475 Koz IV 148. Nazwa lasu od przym. *czarny* 'ciemny, mroczny, pozbawiony światła' SpXVI, IV 15, z suf. -ec. Forma *Cierniec* jest wynikiem adideacji do ap. *ciernie* 'krzewy cierniste' (: *cierni* 'ostry kołec rośliny') SEBor 8 i form obocznych (*ciernie/czernie/czarnie*) SpXVI, III 482, zapewne jako przejaw hiperpoprawności. Od XVI w. do dziś wś nosi n. *Nowa Wieś*. ZZ

Nowa Wieś (32), wś, koniń., gm. Sompolno, 17 km na ptn.-zach. od Koła: de *Nowawyesch* 1462 SHGKI(PG 6, 98); *Nouawyesz* 1464, super *Nowawyesz* 1472 Koz V 78; *Nowa wyesz* ... *Nowawyesch*, villa 1511–23 ŁLB I 213; *Nowawiesz* 1579 ŻDz XII 234; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 124; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, folw., wś 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, folw. 1921 Sk II 31; *Nowa Wieś* 1952 UW 70; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1970 UN 82, 28; gw. *novo veś*, -vy fśi. ZZ

Nowa Wieś (32a), wś notowana do 1967 r., koniń., gr. Turek, 5 km na ptn.-wsch. od Turku: *Nowa wieś* 1877 Zin I 419; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 119; *Nowa Wieś* 1961 Mp-25(Turek); *Nowa Wieś* 1967 SM 753; gw. *nova veś*, -vej fśi. ZZ

Nowa Wieś (33), wś, koniń., gm. Zagórzów, 3 km na pld.-wsch. od Zagórzowa: połowę *Małego Trampczyna* 1449 SHGKI(PG 3, 76v–77); *Nowa wieś* 1462 SHGKI(PG 6, 132v); *Nowa wyesz* 147 Koz V 78; *Nowavilla* 1498 Bob nr 653c; *Trąpczyn. minor* 1507 ŻDz XII 239; *Nowa wyesz* 1511–23 ŁLB I 281; *Nowawiesz* des. 1564 Koz V 79; *Trąpczinko* 1576 MKI(ASK 12, 612); *Trąpczynko* seu *Nowawiesz* 1579 ŻDz XII 239; villae *Trąpczyno* et *Nowawiesz* 1618–20 PKal 133; *Trąbczyno* et *Nowa Wiesz* 1628 MKI(Tab 27, 18); *Svinkowo* s. *Trąpczynko* nuncup. 1662 Koz V 380; *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, folw. 1886 SG VII 200; *Nowa Wieś* 1892 SG XII 448; *Nowa Wieś* (*Trąbczyn*), kol. 1921 Sk II 113; *Nowawiesz* 1952 UW 72; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554; gw. *novaveś*, -ej fśi, *novovejski*. — Dawniej *Małe Trąbczyno*/*Trąbczyno Minor*, od n. sąsiedniej wsi *Trąbczyn*, z członem odróżniającym od pol. przym. *mały*, łac. *minor* 'mniejszy'. Wtórnie *Trąpczynko* — uniwerbizacja za pomocą suf. -ko.

Od XV w. oboczna n. *Nowa Wieś*, która się utrzymała. Przejściowo też n. *Świnkowo*, od n. os. *Świnka* SSNO V 408–9, z suf. -owo. Lit.: Koz V 78, 380, 414. ZZ

Nowa Wieś (33a), os., dawniej wś, kosz., gm. Czaplinek, 15 km na pld.-zach. od Sypniewa: *Nowa Wieś*, niem. *Schönhölzig* (XVI) SG X 388; *Nowa Wieś*, niem. *Schaenhoelzig* (!), os. mł. 1886 SG VII 209; *Schoenhoelzig*, pol. *Nowa Wieś* 1889 SG X 388; *Schönhölzig* — *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1949 MPol XXVII nr A-29; *Nowa Wieś* — *Schönhölzig*, os. 1951 Rosp 210; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554. — Wieś nosiła oboczną n. niem. *Schönhölzig*, od przym. *schön* 'piękny' i *Holz* 'drewno', *hölzig* 'drewniany'. W 1600 r. posiadłość wspominana była jako własność Golców. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś*. Lit.: CalWał 59; HWał 337; Koz V 79; Schmitt 244. BCz

Nowa Wieś (34), wś, krak., gm. Dobczyce, 10 km na pld. od Wieliczki: *Nowa Wyesh* 1529 LR 188; *Nowa Wieś* 1564 Lukrak II 79; *Nowa wiesz* 1581 ŻDz XIV 51; *Nowa Wies*, alias *Grabow* 1680 Rej 82; *Nowawies* 1886 SG VII 205; *Nowa Wieś* 1921 Sk XII 38; *Nowa Wieś* 1952 UW 268; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1964 UN 8, 15. — Oboczna n. *Grabów* od ap. *grab*, z suf. -ów. Lit.: LKrak 102–3. IN

Nowa Wieś (34a), cz. Krowodrzy w Krakowie, dawniej wś: *nove ville* (1367) 1735 KMłp I 349; *Noua Villa* (1414) Kkk II 395; *Nowawyesz* 1449 Hel II nr 3381; *Nova villa* 1467 SHGKr(Te 3, 369); *Nova villa* 1470–80 DB II 15; *Nowawyess* 1497 Matr II nr 727; z *Nową Wsią Łobzowską*, *Nowa Wiesz* 1564 Lukrak I 33, 35; *Nowa Wiesz* 1581 ŻDz XIV 4; *Nowa Wiesz* 1629 RPobKr 4; *Nowawies* 1680 Rej 4; *Nowa Wieś Narodowa* 1855 Stup 145; *Nowawies-Narodowa*, os. 1886 SG VII 204; *Nowa Wieś Narodowa* 1909 RKrak 115; *Nowa Wieś* 1921 Sk XII 17; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1963 UN 1, 11. — Przejściowo n. wsi notowana była z członami odróżniającymi *Łobzowska*, od n. wsi *Łobzów* (2), i *Narodowa* w znaczeniu 'ludowa, chłopska'. Lit.: RKrak 115. IN

Nowa Wieś (35), wś, krak., gm. Skala, 12 km na zach. od Słomnik: *noua uilla* 1388, *Nouawess* 1399 Krak nr CXXII (20), 9219; *gagium Nowoweskye villae* 1437 CdUC I 188; *Nowa Wyesz* 1470–80 DB II 42; *Nowa Wyesz* 1490 ŻDz XV 437; *Nowawyesch* 1529 LR 177; *Nowa wiesz*

1564 Lukrak II 78; *Nowa wiesz* 1581 ŻDz XIV 24; *Nowa Wies* 1629 RPobKr 16; *Nowa Wies* 1787 SHGKrMat 203; *Nowa wiesz* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1964 UN 11, 64. Lit.: RKrak 114. IN

Nowa Wieś (36), wś, krośn., gm. Dukla, 4 km na pld. od Dukli: *Nowawies*, przys. 1886 SG VII 204; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk XIII 9; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1965 UN 60, 50. IN

Nowa Wieś (37), dziś *Nowa Wieś Mała* i *Nowa Wieś Wielka*, dwie wsi, legn., gm. Paszowice, 12 km na pld.-zach. od Jawora: *nova villa* 1352 CdSil XXXV 39; *Nowendorfe* 1386 LandbSch II nr 242; *noewe Dorf* 1387 CdSil XXXV 44; *Newendorf* 1394 LandbSch II nr 1362; *Newdurff* 1438, *Newdorff* 1461 CdSil XXXV 81, 103; *Neudorff* 1677, *Neudorff* 1687 J IV 153, 358; *Neudorf Gross*, *Klein* 1786 Z VI 49; *Neudorf*, *Gross* u. *Klein* 1845 K 434; *Gross Neudorf*, *Klein Neudorf* 1930 CdSil XXXV 233; *Klein Neudorf* 1941 SOV 182; *Gross Neudorf* — *Nowa Wieś Wielka*, -ej Wsi -ej, nowowiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Klein Neudorf* — *Nowa Wieś Mała*, -ej Wsi -ej, nowowiejski 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowa Wieś Mała*, *Nowa Wieś Wielka*, -ej Wsi -ej 1981 WUN II 560, 561. — Najstarsza postać n. zlatynizowana *Nova Villa*, później n. niem. *Neudorf*. Od XVIII w. n. z niem. członami odróżniającymi *Gross*, *Klein*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wieś Mała* i *Nowa Wieś Wielka*. Lit.: SNGŚI IX 19; Gaczyńska, Nazwy miejscowe powiatu jaworskiego, RKJWr XXIX 135. JCh

Nowa Wieś (38), wś, leszcz., gm. Przemęt, 13 km na pld.-wsch. od Wolsztyna: *Nowa wiesz* 1846 KsP 190; *Nowawies* 1886 SG VII 206; *Nowawies*, niem. *Neudorf* 1921 Sk X 116, 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554. ZZ

Nowa Wieś (39), wś, leszcz., gm. Rydzyna, 5,5 km na pln.-wsch. od Rydzyny: *Nowawesch* 1466, *Nowa Wesch* 1488 SHGPn III 321; *villa Novawyesz* 1510 NKs 110; *Nowawies* 1580–81 ŻDz XII 83; *Nowawies* 1622–24, *Nowa wiesz* 1775 PPozn(Tab 1, 84 i 7, 6 v); *Nowawies pod Rydzyną*, niem. *Neuguth bei Reisen* 1886 SG VII 207; *Nowawies*, niem. *Neuguth bei Raisen* (!) 1921 Sk X 43, 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 554. — Kozierowski za najstarszą wzmiankę o wsi uznał zapisek z 1407 r., nie przytoczył jednak ani brzmienia nazwy, ani źródła. W okresie zaboru pruskiego do n. dodano człon odróżniający

pod Rydzyną, niem. *bei Reisen*. Lit.: SHGPn III 321; PPozn 208; Koz II 523. ZZ

Nowa Wieś (40), wś, leszcz., gm. Śmigiel, 2,5 km na płn.-zach. od Śmigla: *Nowa Wes* 1395 RWlkp III nr 72; *Nova Villa* 1397 Lek II nr 1973; *Nouauilla* 1403, *Nouilla* (!) 1404 Piek nr 748; *Nova Viesz* 1412 SHGPn III 323; *Neuegiit* (1415?) 1580 KW VII 586; *Nowawyesz* 1470 SHGPn III 323; *Nowawiesz* 1580–81 ŻDz XII 87; *Nowawies* 1622–24, *Nowawies* 1775 PPozn (Tab 1, 87 i 7, 13); *Nowawiesz*, niem. *Neugut* 1886 SG VII 208; *Nowawiesz*, niem. *Neugut* 1921 Sk X 95, 149; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 554; gw. *nova veś, -vej fśi, novovejski*. — Polskie zapisy n. przeplatają się ze zlatynizowanymi. W XV w. pojawia się też n. niem. *Neugut*, od *neu Gut* 'nowe dobra, nowy majątek'. Lit.: SHGPn III 323–4; PPozn 207; Koz II 523. ZZ

Nowa Wieś (40a), os. podmiejska pod Kościanem, położona 2 km na pld.-zach. od centrum, dziś może włączona do Kościana: *Neudorff* 1543, *Nova Villa* 1545, *Newen Dorff* 1550, na *Nowy Wssy* 1565 SHGPn II 408. — Pierwotna zapewne n. niem., przetłumaczona na j. polski jako *Nowa Wieś*. Na mapach z XVIII i XIX w. znajdujemy na tym terenie pojedyncze zabudowania, bez nazwy. Lit.: SHGPn II 408. ZZ

Nowa Wieś (41), wś, leszcz., gm. Wschowa, 3 km na płn.-zach. od Wschowy: *Nowawiesz* 1473 Matr I nr 1014; et *Nowawyesz* 1491 Koz II 522; *Nowovyesz* 1520, *Villa nova* 1563 SHGPn III 319; Krzyczko maius et Schainda seu *Nowawies* distr. Wschow. 1574 Koz II 522; *Nova Villa* 1579 ŻDz XII 99; *Newgutt* 1580 J III 112; *Nowawiesz* sive *Sanda* 1595 Koz II 522; *Nowejwsi* 1619 NDz II 445; *Neugutth* 1679, *Neugutt* 1687/88 J III 180, 355; *Nowawiesz Lgińska* 1789 PPozn (Tab 10, 29v); *Neuguth* 1824 MpUMbl 2338; *Nowawiesz pod Wschową*, niem. *Neuguth bei Fraustadt*, *Neuguetel* 1886 SG VII 208; *Neuguth b. Fraustadt* — *Nowa Wieś, -ej Wsi, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 554. — Dawniej n. *Nowa Wieś*, zapisywana też w postaci łac. *Nova Villa* i niem. *Neuguth*, *Neuguetel* (: *neu Gut* 'nowe dobra'). W XVIII w. dodano człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Lgiń*; w XIX w. człon *bei Fraustadt* (= pol. *pod Wschową*). Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Nowa Wieś*. Lit.: SHGPn III 319–20; PPozn 208; SNGŚl IX 17; Koz II 522. JCh

Nowa Wieś (42), wś, lub., gm. Serniki, 11 km na wsch. od Lubartowa: *Nowa Wieś* 1781 WPar 495; *Nowa Wieś* 1787 Spis 439; *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś al. Stankowa Wola* 1886 SG VII 201; *Nowa-wieś* 1902 Przew II 17; *Nowawiesz* 1952 UW 142; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1969 UN 113, 22. — Oboczna n. *Stankowa Wola*, od ap. *wola* i od nazw. *Staniek* (: *Stanisław*) RymSEN II 474. Lit.: SHGLu IV 95; KosLu 68. IN

Nowa Wieś (42a), cz. Jedwabnego, dawniej wś, łomż.: *Nowa Wieś*, wś 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś*, os. m. 1967 SM 752; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 555. UB

Nowa Wieś (43), wś, łomż., gm. Trzciannce, 12 km na pld.-zach. od Moniek: *Nową wieś* 1744 SDV 146; w *Nowej Wsi* 1784 SHGSd (Opispar rkp I nr 6009, 66); *Nowa wies* 1795 MpPerPd; *Nowa-Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk V 17; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 555. — Według wydawców Lupodl załączkiem *Nowej Wsi* był może *Obrąb Nowykowski*, należący do folw. trzciańskiego, por. *obrąb Nowykowski* pusty 1576 Lupodl 139, przyp. 329. EB

Nowa Wieś (44), wś, nowosąd., gm. Łabowa, 17 km na pld.-wsch. od Nowego Sącza: *Wola, novae radicis* 1581 ŻDz XIV 133; *Nowa Wola* 1629 RPobKr 207; na *Nawey wsi* 1649 Musz 21; *Nowa Wola* 1680 Rej 213; *Nowa Wieś* 1794 Ga Dd2; *Nowawiesz* 1886 SG VII 204; *Nowa Wieś* 1921 Sk XII 25; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1964 UN 9, 64; gw. *nova veś, -ej fśi, novofśajski*; łemk. *nowes/nowa wes/nowa weś*, do *nowiws*. — Dawniej wś nosiła n. *Wola*, też *Nowa Wola*. Lit.: PSąd I 81; Rieglemk 196. IN

Nowa Wieś (45), wś, olszt., gm. Ława, 2,5 km na płn.-wsch. od Ławy: von dem *Neudorf* (1314–31) XVI PrUr II 478 (tu?); des dorffes *Nuwendorff* (1325) 1538, von dem *Neuendorf* (1333) XVI PrUr II 349, 516; *Nuwendorff* das dorff 1437 GZ 79; *Neudorf* 1789 Goldb II 157; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Neudorf* — *Nowa wieś* 1879 KętN 101; *Nowawiesz*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 210; *Neudorf* — *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 555; gw. *novo vjeś*. — Dawniej n. niem., od *neu Dorf*, śrwniem. *niłwe dorf* Kluge 508. Nazwę *Nowa Wieś* wprowadził w XIX w. Kętrzyński; została on zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 243–4. RP

Nowa Wieś (46), wś, olszt., gm. Purda, 11,5 km na zach. od Pasymia: *Neu Bartelsdorf* 1810 Gause 84; *Bartelsdorf* 1820 Wald 174; *Neu Bartelsdorf*, *Nowawieś* ok. 1850 SzczesTeka 65; *Nowawieś*, niem. *Neu-Bartelsdorf* al. *Neubartelsdorf* 1886 SG VII 211, 6; *Neubartelsdorf* 1920 MpHAPr I; *Bartelsdorf Neu*, *Nowa Wieś* 1936–39 Ar 558; *Nowa Wieś* — *Neu Bartelsdorf* 1941 Choj 116; *Neu Bartelsdorf* — *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555; gw. *novo żeś/hnowo veś*, do *novi fši*. — Nazwa niem. *Neu Bartelsdorf* od przym. *neu* 'nowy' i od *Bartelsdorf*, niem. n. wsi *Bartołty* (leżącej na ptn.-wsch. od Nowej Wsi). Według Gausego wieś powstała jako nowa osada, na mocy dzierżawy wieczystej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nowa Wieś*. Lit.: Gause 84; PospWrm 26, 103. RP

Nowa Wieś (47), wś, opol., gm. Domaszowice, 15 km na pld.-wsch. od Namysłowa: *Erdmannsdorf* 1795 Z XII 37; *Erdmannsdorf* 1845 K 122; *Erdmannsdorf* 1860 SNGŚI IX 17; *Erdmanów*, *Erdmannsdorf* 1900 Myc 24; *Erdmannsdorf* 1941 SOV 75; *Erdmannsdorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555. — Dawniej *Erdmannsdorf*, od niem. n. os. *Erdmann* Gott 174 + -dorf. Mycielski spolonizował n. jako *Erdmanów*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wieś*. Lit.: SNGŚI IX 17; BorGŚI 101; Borek, Kolonizacja fryderycjańska na Górnym Śląsku w odbiciu nazewnictwa miejscowego, *Studia Śląskie* XLVII 34. JCh

Nowa Wieś (47a), cz. Strzelec Opolskich, dawniej wś, opol.: *Neudorff* 1743 SNGŚI IX 17; *Neudorf*, *Nowawieś* 1845 K 433; *Neudorf* 1886 SNGŚI IX 17; *Neudorf*, *Nowawieś* 1900 Myc 74; *Nowa Wieś* — *Neudorf* 1939 Prus 54; *Neudorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555. — Dawniej *Neudorf*, obocznie n. pol. *Nowa Wieś*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nowa Wieś*. Lit.: SNGŚI IX 17; BorGŚI 101; CzNiem 67. JCh

Nowa Wieś (48), wś, ostroł., gm. Brańszczyk, 16 km na ptn.-wsch. od Wyszkowa: *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203 (tu?); *Nowa Wieś* 1921 Sk V 61; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 149, 6. — Od wyrażenia apelatywnego *nowa wieś*. UB

Nowa Wieś (49), wś, ostroł., gm. Chorzele, 7 km na zach. od Chorzeli: *Nova villa* 1478,

Duccimino Nova 1485 SHGMz(Ep. 13, 155v i 10, 394–395); *Nova villa Duczymyno*, *Nowawyesch* 1488 SHGMz(MK 6, 212v); *Duczymyno Nowe* 1510 SHGMz(PT 1, 79v i 105); *Nova Vyesz* 1512 SHGMz(Ep. 7, 31); *Nowawieś Duczymin* 1567 ŻDz XVI 336; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawies* 1839 MpKwat IV 1; *Duczymin-nowa wieś* 1881 SG II 207; *Duczymin-Nowa wieś* 1921 Sk I 128; *Nowa Wieś* 1952 UW 31; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 140, 17. — Okresowo forma n. zestawionej, z członem *Duczymino* od n. pobliskiej wsi *Duczymin*. UB

Nowa Wieś (50), wś, ostroł., gm. Chorzele, 16 km na wsch. od Chorzeli: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 140, 34. UB

Nowa Wieś (51), wś, ostroł., gm. Długosiodło, 13 km na pld.-wsch. od Różana: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawieś* 1839 MpKwat V 3; *Nowa Wieś Przetycka* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 137; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 149, 9. — Człon odróżniający od n. wsi *Przetycz*. UB

Nowa Wieś (52), wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 11,5 km na zach. od Ostrołeki: *Nova vyesz* 1497, 1499 SHGMz(Ep. 16, 7); *Nowawyesz* 1517 SHGMz(PT 1, 314v); *Nowawies* 1582 ŻDz XVI 389; *Pawłowo* czyli *Nowa* 1789 MpPerMz (tu?); *Nowa wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555. — Okresowo *Pawłowo*, od im. *Paweł*, z suf. -owo. UB

Nowa Wieś (53), wś, ostroł., gm. Rzańnik, 14 km na pld. od Różana: *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś Lubielska* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 137; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 149, 15. — Człon odróżniający od n. m. *Lubiel*. UB

Nowa Wieś (53a), os. niezidentyfikowana, leżała koło Brzeźnia i Białężyna, na pld.-wsch. lub wsch. od Czarnkowa, pil.: *Nova Villa* 1432 SHGPn III 317. — Według historyków osada albo bardzo szybko opustoszała i zaginęła, albo już w XV w. została wchłonięta przez jedną z sąsiednich wsi. Lit.: SHGPn III 317. ZZ

Nowa Wieś (54), wś, pil., gm. Trzcianka, 6 km na pld. od Trzcianki: *Nowa wieś* 1846 KsP 435; *Nowawieś* 1886 SG VII 206; *Neudorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, *nowowiejski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555. ZZ

Nowa Wieś (54a), cz. Rąbczyna, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Nova Villa* 1438 RWlkp V nr 351; *villa Nowawyesz* (1493) 1500 SHGKI (AAP A 117); *Nowa wyesch* 1511–23 ŁLB I 111; *Nowawyesz* 1535 SHGKI (ASK 12, 485); *Nowawies* 1577 ŻDz XII 190; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 259; *Nowawies* 1674 MKI (ASK 74, 234); *Nowa Wieś* 1789 MKI (Tab 39, 9); *Nowawies*, wś 1886 SG VII 207; *Nowa Wieś*, niem. *Neudorf*, os. 1921 Sk X 111, 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555; gw. *nova veś*, -vy fši. ZZ

Nowa Wieś (55), wś, pil., gm. Wronki, 2 km na pld.-wsch. od Wroniek: *Nova Villa* ante Wronki (1370) XVI KW III 354; *Nova Villa* 1391 RWlkp I nr 98; *Nowawyesz* 1469 SHGPn III 327; *Nova villa* ante Wronki 1510 NKs 173; *Nowa Wies* 1564–65 Luwlkp I 204; *Nowawies* 1580 ŻDz XII 41; *Nowawies* 1622–24, *Nowawies* 1789 PPozn (Tab 1, 39 i 6, 176 v); *Nowawies pod Wronkami*, wś i dobra 1886 SG VII 206; *Nowawies pod Wronkami*, niem. *Neudorf b. Wronke* 1921 Sk X 86, 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555. — Okresowo z członem odróżniającym *pod Wronkami*, niem. *bei Wronke*. Lit.: SHGPn III 327; PPozn 207. ZZ

Nowa Wieś (56), wś, piotr., gm. Drużbice, 5,5 km na płn. od Belchatowa: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, kol. 1886 SG VII 200; *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 80; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 39, 12; gw. *nova veś*, -vy fši, *novovejski*. EB

Nowa Wieś (56a), cz. wsi Mierzyn, dawniej wś, piotr., gm. Rozprza: *Nowa Wieś* 1886 SG VII 200; *Nowa Wieś*, kol. 1921 Sk II 78; *Nowa Wieś*, wś i kol. 1967 SM 753; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski*, wś 1974 UN 46, 37; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 555; gw. *nova veś*, -vy fši, *novovejski*. EB

Nowa Wieś (57), wś, piotr., gm. Sulejów, 5 km na płn. od Sulejowa: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, folw. i kol. 1886 SG VII 200; *Nowa-Wieś*, wś i folw. 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 74; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1974 UN 46, 41; gw. *nova veś*, -vy fši, *novovejski*. EB

Nowa Wieś (58), wś, piotr., gm. Sulmierzyce, 14,5 km na płn.-wsch. od Pajęczna: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 200; *Nowa-Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 92; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 556; gw. *nova veś*, -vy fši, *novovejski*. EB

Nowa Wieś (59), wś, płoc., gm. Drobin, 15 km na płn.-wsch. od Bielska: *Nowawyesz* 1449 SHGPi 216; *Nowawyesz* 1521 Matr IV/1, nr 3657; *Nowaviesch Criski* 1531 SHGPi 216; *Nowawyesch* 1532 Matr IV/3, nr 16348; *Nowawies* 1578 ŻDz XVI 21; *Nowa wieś* 1784 MpPerPi; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 556. — Przejściowo w n. zestawionej pojawia się człon *Kryski*, od nazw. jednego z właścicieli wsi wymienionego w 1449 r., por. SHGPi 216, w l. mnogiej. Lit.: SHGPi 216. UW

Nowa Wieś (60), wś, płoc., gm. Gostynin, 8 km na pld. od Gostynina: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś*, *Skrzany* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś Skrzany* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 32; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 125, 24. — Przejściowo z członem *Skrzany*, od n. pobliskiej wsi *Skrzany*. UW

Nowa Wieś (61), wś, płoc., gm. Kutno, 3,5 km na pld. od Kutna: *Nowawyeschi* 1511–23 ŁLB II 482; *Nowawies* 1792 MpPerRw; *Nowa (!)* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1952 UW 89; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 556. UW

Nowa Wieś (61a), cz. wsi Władysławów, dawniej wś, płoc., gm. Łąck: *Nowa Wieś* 1789 Luraw 219; *Nowawies* 1792 MpPerRw; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawies* 1839 MpKwat III 3; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś*, *Nowa Wieś A*, dwie wsi 1921 Sk I 29; *Nowa Wieś*, wś 1967 SM 754; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1971 UN 125, 17. UW

Nowa Wieś (62), wś, płoc., gm. Nowe Ostrowy, 6,5 km na płn. od Krośniewic: *novam villam* (XIV) 1511–23 ŁLB II 481, przyp. (tu?); *Noua Villa* 1394, *Noua Villa*, *Nowawesz* 1398 Łęcz I nr 3537, 5383, 5438; *Nowawyesch* 1511–23 ŁLB II 482; *Nowawiesz* 1576 ŻDz XIII 84; *Nowa wieś* 1793 MpPerŁęcz; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1974 UN 41, 39; gw. *nova veś*, -y fši, *novovejski*. Lit.: SHGŁęcz II 7. EB

Nowa Wieś (63), wś, płoc., gm. Nowy Duniń, 8 km na pld.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Nowa wieś* 1557–66 ŻDz XIII 16; *Nowawies* 1674 Rpog 146; *Nowawies* 1796 PerOpis IX; *Nowa Wieś*, kol. 1886 SG VII 198; *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 125, 19. AG

Nowa Wieś (64), wś, ploc., gm. Starożreby, 24 km na płn. od Wyszogrodu: *Novavyess* 1447 SHGWy 37; circa gran. *Novovieskie* 1521 SHG-Wy(WT 6, 59); *Nowawies* 1576 ŻDz XVI 302; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 556. Lit.: SHGWy 37. UW

Nowa Wieś (65), cz. Kaźmierza, dawniej wś, pozn., gm. Kaźmierz, 11 km na pld. od Szamotuł: *Nowawesz* 1410 SHGPn III 318; de *Nouauesz* 1417 RWlkp I nr 924; *Nowawyesz* 1437, suburbium ... *Nowawyesch* 1445 SHGPn III 318; *Nouavyess*, *Novavyesch* 1510 NKs 86, 39; *Nowawies* 1580 ŻDz XII 16; *Nowawies* 1622–24, *Nowawies* 1789 PPozn (Tab 1, 17 i 6, 192 v); *Nowa Wieś*, dom. 1886 SG VII 206; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 556; *Nowa Wieś*, wś, po zmianie *Nowa Wieś, -wej Wsi*, cz. wsi Kaźmierz 1998 DzU nr 11, poz. 41; gw. *nova vės, -y fši, novovejski*. Lit.: SHGPn III 318–9; PPozn 208; Koz II 522. ZZ

Nowa Wieś (65a), przys. notowany do 1921 r., dawniej wś, pozn., gm. Łubowo, 8 km na płn.-zach. od Gniezna: *Novavilla* 1419 Koz V 79; *Nową Wieś* zwaną *Pachoczino* (!) 1434 SHGKI(PG 1, 12); *Nowawyesch* 1492–1500 Koz III 687; *Parchaczino* 1511–23 LLB I 48; *Parchaczino* 1564 SHGKI(ASK 12, 536); *Nowawies* 1580 ŻDz XII 144; *Nowawies* s. *Parchacino* 1643–48 Koz V 132; *Nowawies* 1674 MKI(ASK 74, 212); *Parchacino* 1782 Koz V 132; *Nowa Wieś* 1789 MKI(Tab 34, 328); *Nowa wieś* 1846 KsP 468; *Nowawies*, niem. *Neudorf*, przys. 1921 Sk X 15, 149. — Oboczna n. *Parchacino*, od n. os. **Parchaty*, z suf. -ino. Do n. os. por. przym. *parchaty* 'zarażony parchem' (: *parch* 'choroba skórna, grzybica') SL IV 47, n. os. *Parch(o)wic* SSNO IV 188. ZZ

Nowa Wieś (65b), os. zaginiona, leżała 3–4 km na zach. lub płn.-zach. od Mosiny, pozn., gm. Mosina: *Pozegovo* et *Nowavess* 1358 KW III 113; *Nova Villa* 1438 SHGPn III 318. Lit.: SHGPn III 318; Koz II 524. ZZ

Nowa Wieś (65c), wś zaginiona, leżała w pobliżu Gołaszyna i Golebowa, na pld.-wsch. od Obornik, pozn., gm. Oborniki: *Nova villa* ante Oborniki (1356) 1582 KW III 57; *Nouauesz* 1397 RWlkp I nr 330; *Nowawyes* 1411 KW V 193; *Novavyess* ... ante Oborniki (1423) 1488–92 NKs 27; *Nowawyesz* ante Oborniki 1498 Koz II 523; *Nova Villa* ante Oborniki 1510 NKs 77; *Nouawyesz* 1526 Matr IV/1, nr 4973; *Nowa-*

wieś 1580 ŻDz XII 23. Lit.: SHGPn III 320–1; PPozn 207; Koz II 522–3. ZZ

Nowa Wieś (65d), dziś Nowa Wieś Dolna, cz. Umultowa, i Nowa Wieś Górna, cz. Radojewa, dawniej wś, pozn., gm. Suchy Las: *Nova villa*, *Novaves* 1388, *Nowa willa* 1393 Lek I nr 288, 392, 1426; *Nowa Wiesz* 1403 KZPozn nr 1336; *Novaves* 1434 RWlkp I nr 1444; *Nowa wyesz* 1482 AC I nr 714; *Nowawies* 1580 ŻDz XII 43; *Nowa Wieś* 1622–24 PPozn(Tab 1, 1); *Nowa Wieś* 1789 LuPozn 313; *Nowa Wieś pod Radojewem*, dobra 1886 SG VII 206; *Nowa Wieś*, niem. *Neudorf b. Radojewe* 1902 MycPn 118; *Nowa Wieś Dolna*, niem. *Neudorf Hauland*, wś, i *Nowa Wieś Górna*, niem. *Neudorf*, obszar dw. 1921 Sk X 74, 75, 149; *Nowa Wieś Dolna*, *Nowa Wieś Górna, -wej Wsi -nej* 1966 UN 93, 37, 36. — Administracja zaboru pruskiego wprowadziła n. niem. *Neudorf Hauland*, *Neudorf bei Radojewe*, natomiast władze polskie po 1918 r. dodały do n. człony odróżniające *Dolna*, *Górna*. Lit.: SHGPn III 324–6; PPozn 207–8. ZZ

Nowa Wieś (65e), cz. Swarzędza, dawniej wś, pozn.: *Nova Wieś Olędry* 1748 Rusiński 137; *Nowawies* 1802–03 MpGillyPr; *Nowa Wieś pod Swarzędzem*, olędry 1886 SG VII 206; *Nowa Wieś*, niem. *Neudorf b. Schnwersenz* 1902 MycPn 118; *Nowa Wieś pod Swarzędzem*, niem. *Neudorf*, wś 1921 Sk X 74, 149; *Nowawies* 1952 UW 79; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 556. — Początkowo n. z członem *Olędry*, zob. *Holendry* (1). Administracja zaboru pruskiego wprowadziła niem. n. *Neudorf bei Schnwersenz*, przetłumaczoną jako *Nowa Wieś pod Swarzędzem*. ZZ

Nowa Wieś (65f), cz. Szamotuł, dawniej wś, pozn.: *Noua Villa* 1423 SHGPn III 322; z ... *Nowejwsi* (1423) 1486 KW V 361; *Nowawiesz* Dobrogosti de Szamotuly 1437 Koz II 523; *Nowa Wyesch* 1445, *Nowawyesch* 1463 SHGPn III 322; de *Novavilla* ante Schamothuli 1510 NKs 221; *Nowawies* 1580 ŻDz XII 31; *Nowawies* 1622–24, *Nowawies* 1789 PPozn(Tab 1, 30 i 6, 239v); *Nowawies pod Szamotulami*, folw. 1886 SG VII 206; *Nowawies*, niem. *Neudorf*, os. 1921 Sk X 89, 149; *Nowawies* 1967 SM 756. Lit.: SHGPn III 322–3; Koz II 523; PPozn 208. ZZ

Nowa Wieś (66), wś, przem., gm. Bircza, 2 km na płn. od Birczy: *Wolicza* 1464 AGZ XVI nr 86; *Nowawyesch* 1465 AGZ XIII nr 5633; *Noua wyess* 1500 AGZ XVIII nr 2793; *Nowawiesz* 1589 ŻDz

XVIII/1, 16; *Nowa Wieś* 1644 ADP 38, k. 222; *Nowoje Selo* 1860 Sch 112; *Nowawieś*, rusk. *Nowe selo* 1886 SG VII 205; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 67, 9; ukr. *nove selo*. — Wieś identyfikowana przez historyków z *Wolicą*. Nazwa *Wolica* od ap. *wolu*, por. n. *Nowa Wola* (1), z suf. -ica. W źródłach ukraińskich nazwa wsi zapisywana jako *Nowe Selo*, co jest odpowiednikiem *Nowej Wsi*. Lit.: MakPrz 186; Fast 97. BCz

Nowa Wieś (67), wś, rad., gm. Iłża, 14 km na pld. od Skaryszewa: *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1952 UW 119; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski, wś 1966 UN 20, 11, *Nowa Wieś*, wś, po zmianie *Nowa Wieś*, -ej Wsi, cz. wsi Chwałowice 2002 DzU nr 8, poz. 79. Lit.: KopRad 198. IN

Nowa Wieś (68), wś, rad., gm. Kozienice, 7 km na pln.-zach. od Kozienic: *Nowa Wieś* 1877 Spis 41; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1952 UW 119; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1970 UN 25, 30. Lit.: KopRad 198. IN

Nowa Wieś (69), wś, rad., gm. Lipsko, 4 km na zach. od Lipska: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1952 UW 111; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 26, 18. Lit.: KopRad 198. IN

Nowa Wieś (70), wś, rad., gm. Siemno, 17 km na pln.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa-Wieś* 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1952 UW 112; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 26, 25. Lit.: KopRad 198. IN

Nowa Wieś (71), dziś cz. wsi Małe Boże, wś, rad., gm. Stomiec, 13,5 km na wsch. od Białobrzegów: *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 556; *Nowa Wieś* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — W pobliżu leży *Stara Wieś* (23). UB

Nowa Wieś (72), wś, rad., gm. Warka, 8 km na pln.-zach. od Warki: *Nowawyesz* 1480 SHG-Mz(MK 5, 198); *Nowawyesz* 1526 SHGMz(MK 41, 137v); *Nowawieś* 1576 ŻDz XVI 241; *Nowa Wieś* 1783 MpPerMz; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawieś* 1839 MpKwat IV 4; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1971 UN 127, 30. UB

Nowa Wieś (73), wś, rzesz., gm. Czudec, 6 km na pln. od Strzyżowa: *Nowa Wyesz* 1445 SHG-Sd(TP 22, 28); *Nowa wyesz* 1470–80 DB II 256;

Nowawesz, *Nowa Vyesch* 1493 SHGSd(TP 24, 39 i 47); *Nowawyesz* sors Pstrągowa Nysza, *Nowawyesz* 1508, *Nowa Wiess* 1536 ŻDz XV 469, 517; *Nowawyes* Pstrągowa 1581 ŻDz XIV 257; *Nowa Wieś* 1794 Ga Dd2; *Nowa wieś* 1866 Bigo 132; *Nowa-Wieś Czudecka* 1886 SG VII 205; *Nowa Wieś Czudecka* 1921 Sk XIII 49; *Nowa-Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 72, 7; gw. *nova veś*, -y fši, *novofšajski*. — Przejściowo n. notowana z członem odróżniającym od n. wsi *Czudec*. Lit.: AtSd 149; OPilz 42–3. IN

Nowa Wieś (74), wś, rzesz., gm. Kolbuszowa, 2,5 km na zach. od Kolbuszowej: *Nowa Wieś* 1794 Ga Dd2; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 205; *Nowa Wieś* 1921 Sk XIII 18; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowsiański 1965 UN 59, 14; gw. *novo veś*, -y fši, *novofšajski*. IN

Nowa Wieś (75), wś, rzesz., gm. Trzebownik, 6 km na pln.-wsch. od Rzeszowa: *Nowa Wieś* 1785 ADP 244, s. 29; *Nowa Wieś Zaczerska* XVIII/XIX, *Nowa Wieś* 1855 MakPrz 186; *Nowa Wieś przy Zaczeraniu* 1886 SG VII 205; *Nowa Wieś* (*Nowa Wieś Zaczerska*) 1921 Sk XIII 39; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 70, 55. — Okresowo n. występowała z członem lokalizującym od n. pobliskiej wsi *Zaczeranie*. Lit.: MakPrz 186. BCz

Nowa Wieś (76), wś, siedl., gm. Dobrze, 15,5 km na pln. od Kałuszyna: *Nova Osowno* 1540, *Nowe Osowno* 1541 AtMz; *Nowa-wieś* 1563 ŻDz XVI 420; *Nowa Osowno* 1567 AtMz; *Nowa wieś* 1783 MpPerMz; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawieś* 1839 MpKwat V 4; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 197; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 557. — Dawniej *Nowe Osowno* (w opozycji do n. *Osowno Stare*, dziś *Osowno*), wtórnie *Nowa Wieś*. UB

Nowa Wieś (77), wś, siedl., gm. Kolbiel, 13,5 km na pld.-wsch. od Otwocka: *Nowa Wieś*, -wej Wsi, nowowiejski 1966 UN 135, 11; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 557. UB

Nowa Wieś (78), wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 5 km na pld.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Nowa wieś*, *Nowawieś* 1587 SHGPd(ADS, D. 149 k. 216v); *Nowawieś* 1676 SHGPd(Rejpogl); *Nowa wieś* 1793 SHGPd(Regof 12); *Nowa wieś* 1795 MpPerPd; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 50; *Nowawieś* 1839 MpKwat V 4; *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś* 1921 Sk IV 101; *Nowawieś* 1952 UW 40; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 557. EB

Nowa Wieś (79), wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 6 km na płn.-zach. od Sokołowa Podlaskiego: *Nowa wieś* 1793 SHGPd(Regof 3); *Nowa wieś* 1827 Tabella II 50; *Nowawieś* 1839 MpKwat VI 7; *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 557. EB

Nowa Wieś (80), wś, sier., gm. Brzeźnio, 5,5 km na płn.-wsch. od Złoczewa: *Nowawiesz* 1496, *Nowawiesz* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Nowawiesz* 1511-23 ŁLB I 421; *Nowa wieś* 1553 ŻDz XIII 218; z *Nowej Wsi* 1564-65 Luwlkp II 9; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa wieś sieradzka* 1877 Zin I 419; *Nowa Wieś*, folw. i kol. 1886 SG VII 200; *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 96; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1972 UN 50, 10; gw. *novo vēs, -y fši, novoŕejski*. — Człon odróżniający od n. miasta *Sieradz*. EB

Nowa Wieś (81), wś, sier., gm. Osjaków, 15 km na płn.-wsch. od Wielunia: *villa Nowa* 1446, *Ossjakowska Wola* 1459, *Nowawyesch* 1461 SHGWiel 123; *Nowawies* 1511 ŻDz XIII 211; *Nowawiesz* 1511/12 VisitGn 374; *Nova Wyeyesch, Nowa wyeyesch* 1511-23 ŁLB II 131, 133; *Nowa wiesch* 1552 ŻDz XIII 289; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś*, dwie wsi 1886 SG VII 200; *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 132; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1974 UN 52, 24; gw. *novo vēs, -y fši, novoŕejski*. — Początkowo *Nowa*, od przym. *nowy*, następnie *Osjakowska Wola*, od n. pobliskiej wsi *Osjaków* i od ap. *wola*. Od XVI w. *Nowa Wieś*. Lit.: SHGWiel 123. EB

Nowa Wieś (82), wś, sier., gm. Poddębice, 6 km na zach. od Poddębic: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa wieś szadkowska* 1877 Zin I 419; *Nowa-Wieś Szadkowska*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 103; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1973 UN 47, 21; gw. *novo vēs, -y fši, novoŕejski*. — Człon odróżniający od n. mta *Szadek*. EB

Nowa Wieś (83), wś, sier., gm. Wartkowie, 6 km na płn.-wsch. od Poddębic: *Nowa Villa* 1394 Łęcz I nr 3358 (tu?); *Nowa Wiesz* 1398 Łęcz II nr 5993 (tu?); *Nova wyesch* 1511-23 ŁLB II 367; *Nowa wiesz* 1576 ŻDz XIII 68; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa-Wieś*, wś 1902 Przew II 16; *Nowa Wieś* 1921 Sk II 51; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1973 UN 47, 29; gw. *novo vēs, -y fši, novoŕejski*. Lit.: SHGŁęcz II 7-8. EB

Nowa Wieś (84), wś, skiern., gm. Młodzieszyn, 15 km na płn.-zach. od Sochaczewa: *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawies* 1839 MpKwat III 3; *Nowa Wieś*, kol. 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 100; *Nowa Wieś* 1952 UW 38; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 557. UW

Nowa Wieś (85), wś, skiern., gm. Rybno, 10 km na zach. od Sochaczewa: *Nowa Wieś*, kol. 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 183; *Nowawies* 1952 UW 39; *Nowa Wieś* 1967 SM 754; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 557. UW

Nowa Wieś (85a), cz. Sochaczewa, dawniej wś, skiern.: *Nowa Wieś* (budy) 1789 Luraw 81; *Nowa wieś* vel *Nowebudy* 1827 Tabella II 50; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 178; *Nowa Wieś*, wś 1952 UW 39; *Nowa Wieś* 1967 SM 754. — Oboczna n. *Nowe Budy*, od przym. *nowy* + *budy*, zob. *Budy* (1). UW

Nowa Wieś (86), wś, skiern., gm. Wiskitki, 5,5 km na zach. od Żyrardowa: super *Novam villam* 1440 KkM 201; ku wsi *Chelminu*, a *Chelmem* wsią nową, *Wieś nowa Chelmino* 1564 Luraw 75, 77, 86; *Nowawies* 1579 ŻDz XVI 141; z *Chelnią Rzecką* (!), *Nową Wsią* 1661 Luraw 149; z ... *Nową Wsią* 1789 Luraw 146; *Nowawies* 1839 MpKwat III 4; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 10; *Nowa Wieś* 1952 UW 10; *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1971 UN 126, 12. — Oboczna n. *Chelmino* (też warianty *Chelmin*, *Chelnia*), od ap. *chelmin*, psl. **xl̥m̥* 'wzniesienie' ESSJ VIII 138, z suf. *-no*. Ostatecznie utrwaliła się n. *Nowa Wieś*. UW

Nowa Wieś (87), wś, słup., gm. Parchowo, 18 km na płn.-wsch. od Bytowa: *Wieś Neisdorf* alias *Nowa Wieś, Neysdorf* 1638, *Neuendorf* 1712 Font XLVI 59, 60; *Neuendorf* 1789 MpGillyPom; *Nowa Wieś*, niem. *Neuendorf* 1886 SG VII 211; *Neuendorf* — *Nowa Wieś, -wej Wsi, nowowiejski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa Wieś, -wej Wsi* 1981 WUN II 557; gw. *no^ho vēs*. — Początkowo wieś nosiła równolegle n. niem. *Neudorf* i pol. *Nowa Wieś*; prawdopodobnie wcześniejsza n. niemiecka. Lit.: Surma, PMT IX 44. BCz

Nowa Wieś (88), wś, słup., gm. Przechlewo, 20 km na płn. od Człuchowa: *Nowa Wiesz*, od ... *Nowej Wschi, Nowa Wieś* 1565 Lupom 81, 83, 219; *Nowa Wiesz, Nowa Wiesz* 1570 Lumalb 140; *Nowa Wiesz* 1570 ŻDz XXIII 233; *Nowa Wieś* 1624 LuPrus 233; *Nowa Wieś* 1664 Font XXXII 130; *Neuguth* 1796-1802 MpSchröt XIV; *Neugut*

— *Nowa wieś* 1879 KętN 77; *Nowawieś*, niem. *Neuguth* 1886 SG VII 210; *Neuguth* — *Nowa Wieś*, -ej *Wsi*, *nowowiejski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowa Wieś* 1952 UW 198; *Nowa Wieś* (Człuchowska), niem. *Neuguth*, przejściowo *Nowa Wieś*, *Nigut* 1972 Mazur II 146; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 557. — Nazwa niem. *Neugut*, od *neu Gut* 'nowe dobra', wprowadzona została w XVIII w.; okresowo spolonizowana jako *Nigut*. WK

Nowa Wieś (89), wś, suwał., gm. Bakalarzewo, 8 km na płn.-wsch. od Olecka: *Nowa Wieś* 1628 WiśnSuw 115 (tu?); z *Nowej Wsi* 1765 SHG-Pd(Ks.chrz. nr 535); *Nowa Wieś* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6010, 1-2); *Nowa wieś* 1827 Tabella II 50; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk V 82; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 557; gw. *nova vēs*, -vej *fši*, *novovėscki*. Lit.: WiśnSuw 115-6. EB

Nowa Wieś (90), wś, suwał., gm. Orzysz, 13,5 km na zach. od Orzysza: *Neuendorf* 1832 Gause 85; *Neuendorf* — *Nowawieś* 1879 KętN 149; *Neuendorf*, dobra 1886 SG VII 13; *Neuendorf* 1920 MPHAPr I; *Chmielewko* — *Neuendorf* 1941 Choj 91; *Neuendorf* — *Nowa Wieś*, dw. 1946 Ley I 91; *Nowa Wieś* 1952 UW 185; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 557. — Dawniej n. niem. *Neu Dorf* = pol. *Nowa Wieś*. Przejściowo wieś nosiła n. *Chmielewko*, od n. wsi *Chmielewko* (11), z suf. -ko. RP

Nowa Wieś (91), wś, suwał., gm. Suwałki, 7,5 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Nowa Wieś* 1784, *Nowa Wioska* 1820 SHGPd(kartoteka); *Nowa wieś* 1839 MpKwat VI 3; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk V 88; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 557; gw. *nova vēs*, -vej *fši*, *novovėscki*. — Okresowo wieś nosiła n. *Nowa Wioska*. EB

Nowa Wieś (92), wś, tarnob., gm. Klimontów, 20 km na płn.-wsch. od Staszowa: *Nova Wyesz*, *Nowa Wyesz* 1470-80 DB II 348, 349; *Nowa wyesz* 1473, *Nowawyesz* 1488 SHGSd(MK 30, 92; 28, 95); *Nowawyess* 1504 SHGSd(RP k. 240); *Nowawyesz* 1508 ŻDz XV 463; *Nowawies* 1512 SHGSd(MK 30, 101); *Nowawyess* 1564-65 Lusand 327; *Nowawiesz* 1578 ŻDz XIV 174; *Nowa Wieś* 1787 Spis 382; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 48; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, *nowowiejski* 1970 UN 33, 12. IN

Nowa Wieś (93), wś, tarnob., gm. Harasiuki, 25 km na pld.-zach. od Biłgoraja: *Nowa Wieś*

1839 MpKwat VI 9; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, *nowowsiański* 1967 UN 106, 28; gw. *nova vēs*, -vej *fši*, *novovėscki*; też: *ješeńik novy*. — W gwarze oboczna n. *Jesienik Nowy*, opozycyjna do n. sąsiedniej wsi *Stary Jasiennik*, zob. *Jasiennik*. Lit.: MakPrz 185. BCz

Nowa Wieś (94), wś, tarnob., gm. Nisko, 5 km na pld.-wsch. od Niska: *Nowa wieś* 1794 Ga Dd2; *Nowa Wieś*, przys. 1886 SG VII 204; *Nowa Wieś*, wś 1921 Sk XIII 31; *Nowa Wieś* 1952 UW 283; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, *nowowiejski* 1966 UN 66, 48; gw. *nova vēs*, -vej *fši*, *novovėscki*. IN

Nowa Wieś (95), wś, tor., gm. Ciechocin, 9 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Cechoczino ... Nouawesz* 1388 KkM 106; *Item Novam villam* 1413 Cruc II 281; *Nova vijesz* 1527 Vlad XI 12; *Nowawieś* 1534 Inwwloc 43; *Nowa wiesh* 1564 ŻDz XII 331; *Nowa wieś* 1784 MpPerPł; *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś*, kol. 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 559. Lit.: Koz VI 299. RP

Nowa Wieś (96), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 5 km na płn.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Neudorf* 1414 Br 154; *Neuedorff* 1437 GZ 90; *Neuendorff* 1445 Woel 462; *Nowawiesz* 1472 Matr I nr 792; *Nowawyesch* 1495 Matr II nr 531; *Nowa Wieś* 1614 Font XXII 56; *Nowa Wieś*, folw. 1664 Font XXXII 15; *Neudorf* od. *Nowawies*, maj. 1789 Goldb II 157; *Neudorf* 1796-1802 MpSchröt XXI; *Nowa wieś*, niem. *Neudorf Koeniglich* 1886 SG VII 210; *Nowa Wieś*, niem. *Neudorf* 1921 Sk XI 65, 83; *Nowawieś* 1952 UW 59; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 559. — Nazwa niem. *Neudorf* już w XV w. miała pol. odpowiednik *Nowawieś*. W XIX w. dodano przejściowo człon od niem. *königlich* 'królewski'. Lit.: SHGCh 86. WK

Nowa Wieś (96a), wś zaginiona, leżała koło Górzna, tor.: [Villa Nowa] 1325 Plehno 9; *vide licet nouam villam contiguam Gorzno* 1348 CdP I 198; *Gorzno Nowawyesz* 1375 Plehno 9; *Gorzno villas Novam Willam* 1410, *Nova Villa* 1413 Cruc II 216, 217; *Nowawyesz Gorzno* 1493 SHGKu(PE p. 15, 203v). — Okresowo n. zestawiona; człon *Górzno* ponowiony z n. mta, w pobliżu którego leżała wieś. Lit.: Plehno 9, 19. RP

Nowa Wieś (97), wś, tor., gm. Grudziądz, 3 km na płn.-wsch. od Grudziądza: *Segersberge* 1438 GZ 98; *Segersberge* 1440 Froel I 223; *Segersberg*, *Zeigersberg*, *Sigarth* XV KętL 81; *Segersberg* oder *Zeigersberg* 1561 Froel I 223; *Nowa*

Wiesz, summa dochodów ... *Wssi Nowej* 1565 Lumalb 123, 124; *Nowa Wieś* 1570 ŻDz XXIII 19; *Nowawies* seu *Sigarth* 1613, *Nowawies* alias *Segersberg* 1618 Froel I 223; *Nowa Wieś* 1624 LuPrus 48; w *Nowej Wsi*, *Nowa Wieś* 1664 Font XXXII 76, 87; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nowawies*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 209; *Nowawies*, niem. *Neudorf* 1921 Sk XI 20, 82; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, nowowiejski 1971 UN 178, 10. — Nazwa niem. *Segersberg*, od n. os. *Sege* (: *Sigiheri* Gott 459) lub może od średniem. *seger* 'siewca', por. też *sēger*, *seiger* 'drwal' Lübben 342 + *Berg* 'góra'. Od XVI w. pol. n. *Nowa Wieś* = niem. *Neudorf*. Lit.: SHGCh 86. WK

Nowa Wieś (98), wś, tor., gm. Jabłonowo, 10 km na pld.-wsch. od Łasina: *Newedorf* 1444 Br 104; *Nowawiesz* 1572 ŻDz XXIII 40; *Nowawies* 1647 Font IV 50; *Nowawies* 1667–72 Font VI–X 734; z *Nową Wsią* 1725 Font XLI 105; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Nowawies*, niem. *Neudorf-Adelig* 1886 SG VII 210; *Nowa Wieś Szlach.* (Adl. *Neudorf*) 1925 Krzep 79; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 559. — Początkowo n. niem. *Neudorf*, od XVI w. pol. *Nowa Wieś*, w XIX–XX w. z członem *Szlachecka* = niem. *Ad(e)lig*. Lit.: SHGCh 87. WK

Nowa Wieś (98a), wś zaginiona, leżała w par. Okonin, w dawnym pow. chełmińskim, tor., 7 km na pln.-zach. od Radzyna Chełmińskiego: *Nuwedorf* 1423, *Nuwedorf* 1448 Froel I 231; *Nowawyeschl* 1521 Matr IV/1, nr 3947; *Nowawies* 1667–72 Font VI–X 719. Lit.: SHGCh 86. WK

Nowa Wieś (99), wś, tor., gm. Lubicz, 10 km na wsch. od Torunia: *Slothoria* in *Kemenick*, *Rathgebyn* (1328) 1472 Woel 159–60; *Nuudorf* 1391 VPr IV 131; *Newedorff* 1415 Woel 398; *Nova wiesz* 1564 ŻDz XII 319; *Nowawies* 1598 Inwłoc 50; *Nowa Wieś* XVII Inwłoc 144; *Neudorf* — *Nowa wies* 1879 KętN 122; *Nowawies*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 209; *Nowa-Wieś* (*Neudorf*) 1925 Krzep 79; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, nowowiejski 1972 UN 187, 20. — Początkowo n. niem. *Rathgeben*, od n. os. lub ap. *Rathgeb(er)* 'doradca, sędzia, zwierzchnik' Gott 401. Wtórnie *Nu(w)e(d)orf*, od średniem. *nuwe Dorf* 'nowa wieś' — n. przetłumaczona w XIV w. jako *Nowa Wieś*. Lit.: MT 403–4; Koz VI 299. WK

Nowa Wieś (100), wś, wałb., gm. Międzyzylesie, 8 km na pln.-wsch. od Międzyzylesia: *Neue Eberhartsdorf* 1358, *Nowuwes* 1472, *Neundorf* 1486

KGL 50; *Neundorf* 1536 SNGŚl IX 17; *Neudorf* 1560 Ng 206; *Neundorff* 1614 CdSil XXXIV 127; *Newdorf* 1631, *Neundorff* 1743 SNGŚl IX 17; *Neundorf* 1789 Z IX 336; *Neudorf*, *Neundorf* 1845 K 431, 440; *Nowa Wieś* — *Neundorf* 1896 D 132; *Neundorf* 1941 SOV 256; *Neundorf* — *Nowa Wieś*, -ej *Wsi*, nowowiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 559. — Dawniej *Neu Eberhartsdorf*, od niem. *neu*, średniem. *nuwe* 'nowy' Lübben 252 i n. m. *Eberhartsdorf*, dziś *Domaszków* (1). Od XV w. źródła notują pol. n. *Nowa Wieś* i niem. kalkę *Neu(n)dorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś*. Lit.: SNGŚl IX 17. JCh

Nowa Wieś (101), wś, warsz., gm. Blonie, 6 km na zach. od Błonia: *Nowa wies* 1792 MpPerRw; *Nowa wies* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś*, folw. 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 13; *Nowa Wieś* 1952 UW 30; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 551. — Nazwa od zestawienia apetytywnego *nowa wieś*. UW

Nowa Wieś (102), wś, warsz., gm. Michałowice, 3,5 km na pld. od Pruszkowa: *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa wies* 1839 MpKwat IV 4; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 12; *Nowa Wieś* 1952 UW 29; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 551. UB

Nowa Wieś (103), wś, warsz., gm. Serock, 3 km na pln.-wsch. od Serocka: *Budy* czyli *Nowawies* 1793 MpPerMz; *Nowa wies* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi*, nowowiejski 1971 UN 132, 19. — O n. *Budy* zob. *Budy* (1). UB

Nowa Wieś (104), cz. Wołomina, dawniej wś, warsz.: *Ostrowia* 1540 SHGMz(Ep. 15, 739–741); *Mędowo* 1563, *Mędowo* alias *Ostrowia* 1578 AtMz; *Mędowo* alias *Ostrowia* 1580 ŻDz XVI 256; *Ostrowie* 1783 MpPerMz; *Ostrów* 1839 MpKwat IV 3; *Ostrów* al. *Ostrowiec*, al. *Nowa Wieś* 1886 SG VII 698; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 140; *Nowa Wieś*, cz. mta 1967 SM 754; *Nowa Wieś*, -wej *Wsi* 1981 WUN II 551. — Dawniej *Ostrowia*, od ap. *ostrów* 'wyspa' Sstp V 674, z suf. -ja, także -ec. Obocznie *Mędowo*, od n. os. *Męda/Męda* SSNO III 444 (: *męda/męda* 'testiculus' Sstp III 173), z suf. -owo. Od XIX w. ustaliła się n. *Nowa Wieś*. UB

Nowa Wieś (105), wś zaginiona, leżała koło Runowa, w par. Jazgarzew, w dawnym pow. tarnobrzyskim, warsz.: *Novawiesz* 1430 MkM II nr 550; *Novawiesz* (1439) 1456 SHGMz(MK 3, 227). UB

Nowa Wieś (106), wś notowana do 1921 r. w gm. Zagórz, dziś w obrębie Warszawy: *Nowa wieś* 1877 Zin I 419; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 197; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 197. — Dobra *Nowa Wieś* darował rządowi Konstanty Wolicki na założenie w 1820 r. w Królestwie szkoły górniczej. UB

Nowa Wieś (107), wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 2,5 km na zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Nowawieś* 1598 InwWłoc 80; *Nowa Wies* 1628–32 Luwłkp III 102; *Nowawies* 1796 PerOpis IX; *Nowa-wieś* 1867 KolbKu 305; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 172, 19, por. SG VII 197. AG

Nowa Wieś (108), wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 7 km na pld.-wsch. od Izbicy Kujawskiej: *Nouawiesch* 1472 Matr I nr 927; *Nowa Wyesz* 1489 Lupbrz 126; *Novavijesz* 1527 Vlad XI 52; *Nowa wysz* circa Izbyca 1557–66 ŻDz XIII 26; *Nowawies* 1674 Rpog 154; *Nowawies* 1796 PerOpis VI; *Nowa-wieś* 1867 KolbKu 305; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1970 UN 82, 19. AG

Nowa Wieś (109), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 5 km na pld.-wsch. od Lubienia Kujawskiego: *Nowa Wiesz*, folw. 1564–65 Luwłkp I 104; *Nowa Wieś* 1628–32 Luwłkp III 45; *Nowa Wieś* 1839 MpKwat II 3; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 559. AG

Nowa Wieś (110), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 16 km na pld.-zach. od Radziejowa: *Nowawyesz* 1476 Matr I nr 1362; *Nowawesch* 1489 Lupbrz 144; *Nowawies* 1557–66 ŻDz XIII 32; *Nowawies* 1674 Rpog 162; *Nowawies* 1796 PerOpis IX; *Nowa-wieś* 1867 KolbKu 305; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 199; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1971 UN 182, 30. AG

Nowa Wieś (111), wś, włoc., gm. Rogowo, 13 km na ptn.-wsch. od Lipna: pro duabus villis Zale ... et *Noae* 1252 Matr IV/3, supl. nr 15; *Nowavyes* 1434 CdP II 860; in *Novawiesz* ... *Nowawiesse* 1497 Matr II nr 950; *Nowawyesch* 1502 AC III nr 206; *Nowa wieś* 1564 ŻDz XII 291; *Nowa Wieś* 1789 Borucki 37; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowawieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1972 UN 180, 13. — Początkowo n. *Nowe*, od przym. *nowy* (ze zmianą rodzaju), później *Nowa Wieś*. RP

Nowa Wieś (112), wś, włoc., gm. Wielgie, 12 km na pld.-wsch. od Lipna: *Nowa wiesz* 1564

ŻDz XII 282; *Nowa Wieś* 1789 Borucki 35; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 202; *Nowa Wieś* 1921 Sk I 64; *Nowawieś* 1952 UW 53; *Nowa Wieś* 1962 Mp-25(Lipno); *Nowa Wieś* 1967 SM 752; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 559. RP

Nowa Wieś (113), wś, włoc., gm. Włocławek, 9 km na pld.-zach. od Włocławka: *Parky* alias *Nova wess* 1437 CdP II 485; *Nowawyesz Smolszko* 1489 Lupbrz 94; *Nowawiesz* item in vil. Smolsko 1557–66 ŻDz XIII 7; *Nowawieś* 1674 Rpog 137; *Nowawies* 1796 PerOpis IX; *Nowa-wieś* 1867 KolbKu 305; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 198; *Nowa Wieś*, -wej Wsi 1981 WUN II 559. — Wieś powstała z działów *Smólska*, dziś *Popowiczki* (3), stąd przejściowa n. zestawiona *Nowawieś-Smólsko*. Osada nosiła też oboczną n. *Parki*, od n. os. *Parek*, *Parko* SSNO IV 189 (: *parać się* 'zajmować się', może też od *para* 'opar, wyziew', gw. *parać* 'pruć; źle robić, partolić'), w l. mnogiej. Ustaliła się n. *Nowa Wieś*. AG

Nowa Wieś (114), wś, zamoj., gm. Krasnobród, 20 km na pld. od Zamościa: *Nowa wieś* 1877 Zin I 420; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś* 1921 Sk IV 123; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1967 UN 122, 16. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Wieś (115), wś, zamoj., gm. Stary Zamość, 13 km na ptn.-zach. od Zamościa: *Nowa Wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1967 UN 122, 34; gw. *nova vēš*, -ej *fši*, też *novina*, -ny, *noviński*. — Oboczna nazwa gw. od ap. *nowina* 'nowizna, rola albo pole nowo orane, kopane' SL III 358. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Wieś (116), wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 10 km na ptn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Nowa-Wieś v. Joanówka* 1902 Przew II 17; *Nowa Wieś*, wś 1952 UW 149; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1981 UN 120, 17; gw. *nova vēš*, -vy *fši*. — Okazjonalnie odnotowana n. *Joanówka*, od n. os. *Joan* (: *Jan*) RymSEN I 354 lub od im. *Joanna*, z suf. -ówka. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Wieś (117), wś, zamoj., gm. Turobin, 32 km na ptn.-zach. od Krasnegostawu: *Czerńięcin* *Nowa wieś* 1827 Tabella I 86; *Nowawieś Czerńięcin* 1839 MpKwat VI 9; *Nowa Wieś* 1886 SG VII 201; *Nowa Wieś*, -wej Wsi, *nowowiejski* 1981 UN 111, 11; gw. *nova vēš*, -vy *fši*, też *vidniufka*, -vi, *vidniowski*. — Początkowo n. zestawiona, z drugim członem od n. sąsiedniej wsi *Czerńięcin* (zob.); człon później uległ elipsie. Nazwa gw. *Widniówka* od przym.

widny — od XVI w. 'pełen światła, jasny', dawniej 'widoczny' SEBor 690, z suf. -ówka. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowa Wieś (118), wś, ziel., gm. Zbąszynek, 5 km na pld. od Zbąszynia: [Nowawes] Nicolaus Nouowesky 1408 RWlkp III nr 393; de Nova uilla 1409 Piek nr 1367; Nouauilla 1409, [Nowawesz] Miks Nowoweszki 1415 RWlkp III nr 404, 557; Nowawyesch 1489 SHGPn III 327; Novavilla toto deserta 1510 NKs 162; Novawyesz 1531 Koz II 523; w Nowej Wsi 1539 NDz II 637; Neudorf 1802-03 MpGillyPr; Nowawieś 1886 SG VII 206; Neudorf Schloss — Nowa Wieś, -ej Wsi, nowowiejski 1948 MPol XXV nr 14; Nowa Wieś, -wej Wsi 1981 WUN II 559. — W okresie zaboru pruskiego wieś otrzymała urzędowo niem. n. Neudorf (Schloss), w odróżnieniu od Neudorfer Vorwerk, dziś Nowa Wieś Zbąska. Lit.: SHGPn III 327-8. ZZ

Nowa Wieś zob. Apolonka (1), Bidaczów, Bierzino, Borowa (5), Buka, Czołnochów, Czyżewo-Nowa Wieś, Dąbrowa-Nowa Wieś, Folwark (1), Garbatka (2), Gruszka (4), Grzybków, Jabłonowo (6), Jarosławice (1), Kostkowo (1), Księży Lasek, Kurianki, Łempice-Klesie, Łyczyn (1), Mchówko, Najdyszów, Nowa Huta (8), Nowa Wieś Chelmińska, Nowa Wieś-Dmochy, Nowa Wieś Elcka, Nowa Wieś Głubczycka, Nowa Wieś Hawecka, Nowa Wieś Kartuska, Nowa Wieś Kącka, Nowa Wieś Kętrzyńska, Nowa Wieś Kościerska, Nowa Wieś Królewska (2, 3), Nowa Wieś Książęca, Nowa Wieś Lednogórska, Nowa Wieś Legnicka, Nowa Wieś Lęborska, Nowa Wieś Malborska, Nowa Wieś Mała (1), Nowa Wieś Niechanowska, Nowa Wieś Notecka, Nowa Wieś Oleska, Nowa Wieś Ostródzka, Nowa Wieś Pałucka, Nowa Wieś Podgórna, Nowa Wieś Prudnicka, Nowa Wieś Przywidzka, Nowa Wieś Reszelska, Nowa Wieś Rieczna, Nowa Wieś Strzelecka, Nowa Wieś Szlachecka (1, 2), Nowa Wieś Tworoska, Nowa Wieś Ujska, Nowa Wieś Wielka (1, 2, 3), Nowa Wieś Wyszynska, Nowa Wieś Zbąska, Nowa Wioska (4, 5), Nowa Wola (8), Nowe Hołowczyce, Orzysz, Polanowo (3), Polska Nowa Wieś, Poskwitów, Prosinko, Rachów (1), Sądzia, Smolnik (2), Sojczynek-Nowa Wieś, Sowa Wola, Sumki, Uherce Mineralne, Wólka Seroczyńska, Wyrzyki (3), Wyszomierz Wielki, Zalesie (62), Zawiszyn (1)

Nowa Wieś Chelmińska, dziś Nowawieś Chelmińska, wś, tor., gm. Chelmno, 9 km na pln.-wsch. od Chelmna: Neudorff (1396), Newendorff 1519 Woel 316, 681; Nowawieś 1647 Font IV 33; Nowawieś 1667-72 Font VI-X 150; Neudorf 1796-1802 MpSchröt XV; Nowawieś, niem. Neudorf Kulmisch 1886 SG VII 208; Nowawieś Chelmińska, niem. Neudorf Culmisch 1921 Sk XI 8, 83; Nowa Wieś Chelmińska 1952 UW 49; Nowa Wieś Chelmińska, -wej Wsi -kiej, nowowiejski 1971 UN 175, 9; Nowa Wieś Chelmińska, po zmianie Nowa Wieś Chelmińska, Nowejwsi -ej 2002 DzU nr 233, poz. 1964. — Nazwa niem. Neu Dorf, pol. Nowa Wieś. W XIX w. dodano człon dyferencyjny Chelmińska = niem. Kulmisch, Culmisch, od n. m. Chelmno. Lit.: SHGCh 86. WK

Nowa Wieś-Chotum zob. Nowa Wieś (5)

Nowa Wieś Częstochowska zob. Nowa Wieś (13)

Nowa Wieś Czudecka zob. Nowa Wieś (73)

Nowa Wieś-Dmochy, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 9 km na pld.-wsch. od Nidzicy: Nowawyesch 1478 AC III nr 125; Nowawieś 1578 ŻDz XVI 77; Nowa wieś Dmochy 1789 MpPerPl; Nowa wieś dmochy 1827 Tabella II 49; Nowa wieś-Dmochy 1886 SG VII 203; Nowa Wieś-Dmochy 1921 Sk I 93; Nowawieś-Dmochy 1952 UW 19; Nowa Wieś-Dmochy, -wej Wsi Dmoch 1981 WUN II 559. — Początkowo Nowa Wieś, później Nowa Wieś-Dmochy; o członie Dmochy zob. Dmochy-Wypychy. Lit.: SHGPi 216; ZMaz 281. UW

Nowa Wieś Dobroszycka zob. Nowosiedlice

Nowa Wieś Dolna zob. Nowa Wieś (65d)

Nowa Wieś-Duczymin zob. Nowa Wieś (49)

Nowa Wieś Elcka, wś, suwał., gm. Elk, 6,5 km na pld.-zach. od Elku: Dameraw (auf) die jagt 1439 KetL 449; Dameraw uff die Jagd, dorff Dameraw uff die jait sol werden genanden 1439, Newendorffe, zum Newdorff 1479, Newendorff 1539, von Neudorf 1549 BiałKol 77, 86, 88, 107, 187; Neuendorf 1562 KetL 449; Neuendorf, wś 1785 Goldb III 136; Neuendorf 1796-1802 MpSchröt XVIII; Neuendorf, Gut Lyck, Nowa wieś, -ey -i ok. 1850 SzczęTeka 155; Neuendorf — Nowawieś 1879 KetN 162; Nowa wieś, niem. Neuendorf 1886 SG VII 211; Neuendorf — Nowa Wieś Elcka, -ej Wsi, nowowiejski 1946 MPol XXV nr 142; Nowa Wieś Elcka, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 559; gw. nova vjeś. — Dawniej Dameraw, zniemczona postać

pol. n. *Dąbrowa*, z określeniem *auf die Jagd* 'na polowanie'. Nazwę zastąpiono inną n. niem. *Neuendorf*; nadawaną z reguły nowo założonym wsiom. Polska kalka *Nowa Wieś* została wprowadzona w XIX w. przez Kętrzyńskiego; po 1945 r. dodano urzędowo do n. wsi człon odróżniający od n. mta *Elk*. Lit.: BiałKol 93-5, 101, 110; BiałPrzem 21, 23-4, 65, 134 i in. RP

Nowa Wieś Głubczycka, wś, opol., gm. Głubczyce, 5 km na pld.-wsch. od Głubczyc: *Nová Ves*, też *Hlubčická Nová Ves* 1352 SNGŚl IX 18; *Nowa Wes* 1352 BorGŚl 101; *Neudorff* 1743 SNGŚl IX 18; *Neudorf* 1845 K 431; *Neudorf* 1886 SG VII 10; *Nowa Wieś — Neudorf* 1939 Prus 53; *Neudorf — Nowa Wieś Głubczycka, -ej Wsi -kiej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Głubczycka, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 559. — Pierwsze zapisy w j. czeskim, następnie n. zniemczona jako *Neudorf*, spolonizowana jako *Nowa Wieś*. Po 1945 r. dodano do n. człon odróżniający od n. m. *Głubczyce*. Lit.: SNGŚl IX 18; BorGŚl 101; Stojanowska, OSG VIII 109. JCh

Nowa Wieś Gniewkowska zob. Żyrosławice

Nowa Wieś Goszczańska, wś, wroc., gm. Twardogóra, 6 km na pln. od Twardogóry: *Neudorf* 1651/52 J I 150; *Neudorff* 1743 SNGŚl IX 18; *Neudorf* 1787 Z VII 162; *Neudorf, Goschütz, Nowawieś Gościecka* 1845 K 434; *Neudorf Goschuetz, Nowa wieś Gościecka* 1886 SG VII 10, 212; *Goschütz-neudorf, Nowa Wieś Gościecka* 1941 Wrzosek 13; *Goschütz-neudorf — Nowa Wieś Goszczańska, -ej Wsi -kiej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Goszczańska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 559. — Dawniej *Neudorf*. Od XIX w. z członem *Goschütz*, od niem. n. pobliskiej wsi *Goszcz*, po polsku oddanym przym. *Gościecka*. Administracja hitlerowska wprowadziła n. *Goschütz-neudorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Goszczańska*. Lit.: SNGŚl IX 18; CzNiem 68. JCh

Nowa Wieś Górna zob. *Nowa Wieś* (65d)

Nowa Wieś-Górzno zob. *Nowa Wieś* (96a)

Nowa Wieś Grodziska, wś, legn., gm. Pielgrzymka, 10 km na pln.-zach. od Złotoryi: *Nowa Villa Australis, Nouauilla bebirsteyn* 1268 SUr IV 47, 48; *noua villa prope villam Grodis* 1343 SNGŚl IX 18; *Newdorff* (1422) K 433; *Neudorf am Größberge, auch Klein Neudorf* 1789 Z VIII 285; *Neudorf am Gröditzberge oder Klein Neudorf* 1845 K 433; *Neudorf a. Gröditzberge, Nowa Wieś pod Grodzi-*

skiem 1941 Wrzosek 30; *Neudorf a. Gröditzberge — Nowa Wieś Grodziska, -ej Wsi -ej, nowowiejski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowa Wieś Grodziska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 559. — Pierwsze zapisy łac., od *noua villa* 'nowa wieś', z członem odróżniającym *Australis* (od ap. *australis* 'dotyczący wiatru południowego, południowy'), następnie *Bebirsteyn* (może od n. rz. *Bóbr + -stein*). W dokumentach niem. n. zapisana jako *Neudorf*, od XVIII w. z członem odróżniającym *am Gröditzberge* 'koło Gröditzberge' (dziś *Grodziec* (3a)), także *pod Grodziskiem*; przejściowo również od niem. *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Grodziska*. Lit.: SNGŚl IX 18. JCh

Nowa Wieś Grzebskie zob. *Nowa Wieś Wielka* (2)

Nowa Wieś-Grzybków zob. *Grzybków*

Nowa Wieś Hławecka, wś, olszt., gm. Górowo Hławeckie, 9 km na pln.-wsch. od Górowa Hławeckiego: *Neuendorf* od. *Neusaß*, wś 1789 Goldb I 145; *Neuendorf* 1796-1802 MpSchröt XI; *Neuendorf (Neusass)* 1820 Wald 103; *Neuendorf* 1886 SG VII 13; *Neuendorf*, wś 1920 MP-HApr I; *Nowa Wieś — Neuendorf* 1941 Choj 116; *Neuendorf — Nowa Wieś Hławecka, -ej Wsi Hławeckiej, nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Hławecka, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560. — Początkowo n. niem. *Neuendorf*; obocznie też *Neusaß* (= *Nowa Osada*), przetłumaczona na pol. jako *Nowa Wieś*. Po 1945 r. dodano do n. człon odróżniający *Hławecka*, od n. m. *Hławka* (dziś w obwodzie kaliningradzkim w Rosji). RP

Nowa Wieś Kaczkowska zob. *Jurańcice*

Nowa Wieś-Kargowa, wś dziś nieistniejąca, ziel., gm. Kargowa: *Kargowa Now. W.* 1846 KsP 188; *Nowa Wieś Kargowa*, niem. *Neudorf Karge* 1886 SG VII 207. — Dodatkowy człon odróżniający od niem. i pol. n. miasta *Kargowa*, ze zmianą szyku członów. ZZ

Nowa Wieś Kartuska, dziś *Nowa Wieś*, wś, gdań., gm. Stężyca, 14 km na pln.-zach. od Kościerzyny: *Nowawieś* 1710 MKart; *Neidorf* 1749 Font XVI- -XIX 234; *Neuendorf* 1849, *Neudorf* 1860 MKart; *Neudorf — Nowa wieś* 1879 KęN 14; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 211; *Nowa Wieś (Neudorf)* 1925 Krzep 79; *Nowawieś* 1952 UW 191; *Nowa Wieś*, po zmianie *Nowa Wieś Kartuska, -ej Wsi -kiej* 1953 MPol nr A-92, poz. 1240; *Nowa Wieś Kartuska, -wej Wsi -kiej*

Nowa Wieś Kącka

1981 WUN II 560; *Nowa Wieś Kartuska*, wś, po zmianie *Nowa Wieś*, -ej Wsi, nowowiejski, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772; gw. *nowa ves* Lor 70. — Oboczna n. niem. jest kalką n. polskiej. Współcześnie do n. *Nowa Wieś* dodano człon *Kartuska*, od n. mta *Kartuzy*. WK

Nowa Wieś Kącka, wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 2 km na zach. od Kątów Wrocławskich: *Nouauies* 1244 SUr II 161; *Nova Villa* 1286, *Nova villa* 1318, *nova villa* 1330 Reg nr 1953, 3842, 4959; *Newdorff* (1348), *Noua villa* (1360), *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf b. Kanth*, *Nowa Wieś Kątecka* 1941 Wrzosek 10; *Neudorf b. Kanth* — *Nowa Wieś Kącka*, -ej wsi -kiej, nowowiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Kącka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Dawniej *Nowa Wieś*, także w zapisach łac. *Nova Villa*; później n. zniemczona jako *Neudorf*. Człon *bei Kanth* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Kącka*, z członem lokalizującym od n. mta *Kąty* (Wrocławskie). Lit.: SNGŚI IX 18; Domański, Polskie nazwy miejscowe regionu średzkiego w dobie średniowiecza, (w:) *Acta Universitatis Wratislaviensis, Historia* LXX, 1990, 97. JCh

Nowa Wieś Kętrzyńska, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 2 km na płd. od Kętrzyna: *Nuwendorff* 1422, *Neuedorff* 1437 GZ 28, 69; *Neuendorf*, wś 1789 Goldb I 145; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Neuendorf* 1820 Wald 137; *Neuendorf*, *Nowawies* ok. 1850 SzczęTeka 26; *Neuendorf* 1886 SG VII 13 (tu ?); *Nowa Wieś* — *Neuendorf* 1941 Choj 116; *Neuendorf* (koło Kętrzyna) — *Nowa Wieś Kętrzyńska*, -wej Wsi Kętrzyńskiej 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Kętrzyńska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Człon odróżniający od n. miasta *Kętrzyn* wprowadzony po 1945 r. RP

Nowa Wieś Kłodzka, wś, walb., gm. Nowa Ruda, 8 km na wsch. od Nowej Rudy: *Neuwaltersdorf* 1336 Klem 64; *Walthersdorf* 1341 SNGŚI IX 18; *das Neue Waltersdf* unter den Silberberg 1347 Klem 64; *Walterivilla* 1347, *Waltersdorf* by dem Silberberg 1350 SNGŚI IX 18; *Waltersdf.* u. *Neudorf* 1560, *Waltersdorf* superior 1631 Klem 64; *Waltherisdorf* 1549, *Newdorf* 1631, *Neudorff* 1743 SNGŚI IX 18; *Neudorf* 1845 K 431; *Neudorf*, wś 1886 SG VII 9; *Neudorf* 1941 Wrzosek 25; *Neudorf* — *Nowa Wieś Kłodzka*, -ej wsi -kiej, nowowiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Kłodzka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Dawniej *Waltersdorf*, też w zapisie łac. *Walteri villa*,

od n. os. *Walt(h)er Gott 515 + Dorf*, łac. *villa* 'wieś', także z członem *Neu* 'nowy'. Od XVII w. *Neudorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wieś Kłodzka*, z członem lokalizującym od n. miasta *Kłodzko*. Lit.: SNGŚI IX 18. JCh

Nowa Wieś koło Dobrego Miasta zob. *Nowa Wieś Mała* (1)

Nowa Wieś Kościerska, wś, gdar., gm. Kościerzyna, 4 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Nowa Wiess* 1570 ŻDz XXIII 168; *Nova Villa*, *Nowawies* 1599 Font I–III 453, 458; mieszkańcy ... *Nowego Dworu* 1657 Font XXXIX 158; *Nowa Wieś* 1664 Font XXXII 279; *Nowawies* 1682 Font V 62; *Nowa Wśeś*, z folwarku *Nowowieskiego* 1686, *Nowy Dwór* 1711 Font XXXIX 105, 121, 187; *Nowawies* 1749 Font XVI–XIX 218; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowawies*, niem. *Groß al. Koenigl. Neuhof* 1886 SG VII 211; *Neuhöfel* seit 1907, fr. *Groß Neuhof*, auch *Neuhof*, und *Nowawies* 1912 Bär 82; *Nowa-Wies* (*Neuhöfel*) 1925 Krzep 79; *Nowa Wieś*, po zmianie *Nowa Wieś Kościerska*, -wej Wsi -kiej 1953 MPol nr A-92, poz. 1240; *Nowa Wieś Kościerska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560; gw. *novi dw^uor*, *nowa ves* Lor 70. — Od XVII w. notowana oboczna n. *Nowy Dwór*, od wyrażenia *nowy dwór*, por. *dwór* 'gospodarstwo dworskie, folwark' SW I 598, przetłumaczona na niem. jako *Neuhof*, okresowo z członami od *groß* 'wielki' i *königlich* 'królewski', na początku XX w. zmieniona na *Neuhöfel*, por. *Höfel* 'dworek'. Do n. *Nowa Wieś* dodano w 1953 r. człon, lokalizujący *Kościerska*, od n. mta *Kościerzyna*. Lit.: Breza, PMT I 86–7. WK

Nowa Wieś Królewska (1), cz. Opola, dawniej wś: *Novavilla* 1295 SUr VI 184; *Nova villa* (1308) K 434; *Neudorf* 1327, *nova villa* 1333 Reg nr 4662, 5213; *Nowendorff* u. *Nuwendorff* (1401) K 434; *Newemdorffe* 1454 CdSil I 127; *Neudorf* *Königlich* 1784 Z III 79; *Neudorff* *Königlich* 1789 SNGŚI IX 18; *Neudorf, königl.*, *Nowa-Wies* *królowa* 1845 K 434; *Bolko* 1886, *Bolko* 1908 SNGŚI IX 18; *Nowa Wieś* (*Königlich* *Neudorf*) — *Bolko* 1939 Prus 54; *Bolko* — *Nowa Wieś Królewska*, -ej Wsi, nowowiejski 1946 MPol XXIV nr 44; *Nowa Wieś Królewska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Pierwsze zapisy łac. *Nova Villa*, potem niem. *Neudorf*. Od XVIII w. z członem *Königlich* = *Królewska*, dodawanym w celu określenia dóbr rządowych, stąd pol. n. *Nowa Wieś Królewska*. Wieś nosiła przejściowo n. *Bolko*, od im. *Bolko* (: *Bo-*

lesław) SSNO I 209. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Królewska*. Lit.: SNGŚI IX 18; Bor-GŚI 101; Stojanowska, OSG VIII 109; CzNiemi 68. JCh

Nowa Wieś Królewska (2), wś, pozn., gm. Września, 6 km na pld. od Wrześni: *Nova villa* (1385) 1387 KW III 569; *Nova wes* 1395 Lek II nr 1732; *Nowa Wyesch* 1454 SHGKI (CP 2, 594); *Nowawyesz* 1510 NKs 72; *Nowawies* 1578 ŻDz XII 208; *Nowawies* 1674 MKI (ASK 74, 175); *Nowa Wies* 1789 MKI (Tab 47, 33); *Nowa wieś królewska* 1846 KsP 395; *Nowawies Królewska*, niem. *Neudorf Koeniglich* 1886 SG VII 207; *Nowa Wieś Królewska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560; gw. *novovēs*, -vy fši. — Od XIX w. z członem *Królewska*, zob. wyżej. Lit.: Koz II 524. ZZ

Nowa Wieś Królewska (3), wś, tor., gm. Płużnica, 8 km na pln.-zach. od Wąbrzeźna: *Ditterichswalde* 1289 PrUr I/1, nr 532; *Dietrichswald* 1414 Br 158; *Dyterichswalde* 1442 KęL 133; *Ditterichwaldt* 1445 Woel 462; *Wies Nowa*, summa dochodów ... *Nowej Wssi*, z *Nową Wszią* 1565 Lumalb 152, 153, 154; *Nowa Wieś* 1570 ŻDz XXIII 12; *Nowawies* 1647 Font IV 71; *Nowawies*, teut. *Dittheriswald* 1667–72 Font VI–X 17; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nowa wieś*, niem. *Koenigl. Neudorf* 1886 SG VII 208; *Nowawies Królewska*, niem. *Neudorf Kgl.* 1921 Sk XI 64, 83; *Nowa Wieś Królewska* 1952 UW 59; *Nowa Wieś Królewska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Dawna n. niem. *Dietrichswald(e)* od n. os. *Dittrich Gott* 153 + -wald. Od XVI w. n. pol. *Nowa Wieś* = niem. *Neudorf*, z członem dyferencyjnym *Królewska* = niem. *Königlich* od XIX w. Lit.: SHGCh 86–7. WK

Nowa Wieś Królewska zob. *Nowa Wieś* (16)

Nowa Wieś Książęca, wś, kal., gm. Bralin, 9 km na pld.-zach. od Kępna: *Newdorff* (1452) K 434; *Neudorf Fuerstlich* 1638, 1651, 1666 J I 130, 153, 463; a bonis *Nowawies* Siles. ad bona Smardze 1658–1782 Koz V 79; *Neudorf, Fürstlich, Nowawies Książęca* 1845 K 434; *Nowawies Książęca*, niem. *Neudorf Fuerstlich, Neudorf fuerstlich* 1886 SG VII 10, 212; *Nowawies Książęca*, niem. *Neudorf Fürstlich* 1921 Sk X 31, 149; *Nowawies Książęca* 1952 UW 68; *Nowa Wieś Książęca*, -wej Wsi -cej, nowowiejski 1971 UN 81, 6; gw. *nyovōy* vēš. — Od XVII w. n. z niem. członem *Fürstlich* = pol. *Książęcy*. Lit.: Koz V 79; Stojanowska, OSG VIII 109. EB

Nowa Wieś-Kujawy zob. *Nowa Wieś Wschodnia*

Nowa Wieś Kwidzyńska, cz. wsi Tychnowy, dawniej wś, elbl., gm. Kwidzyn: *Neudorf* 1788 ZeitM XXI 73; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neudorf*, wś 1886 SG VII 10; *Neudorf*, wś 1920 MpHAPr I; *Nowa Wieś Kwidzyńska* — *Neudorf*, os. 1951 Rosp 210; *Nowa Wieś Kwidzyńska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560; gw. *novifša*, do *novifši*, *novovjeski*. — Początkowo n. niem. *Neudorf*; po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Nowa Wies Kwidzyńska*, z członem odróżniającym od n. mta Kwidzyn. Lit.: Górniewicz, PMT IV 109. RP

Nowa Wieś Lednogórska, cz. wsi Imielno, dawniej wś, pozn., gm. Łubowo: *Nowa wieś* 1618–20 PKal 189; *Nowawies seu Niemiecka wies* 1674 MKI (ASK 74, 212); *Nowa wieś Ol.* 1846 KsP 466; *Nowa wieś* 1859 MpChr; *Nowawies-Lednagóra*, niem. *Neudorf Lednagóra*, wś 1886 SG VII 207; *Nowawies Lednogórska*, niem. *Neudorf lednogora*, obszar dw. 1921 Sk X 114, 149; *Nowa Wieś Lednogórska*, -wej Wsi -kiej, nowowiejski 1967 UN 77, 13; gw. *novovēs lednogursko*, -vyfši -kej. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Lednogóra*. Okresowo oboczna n. *Niemiecka Wieś*. ZZ

Nowa Wieś Legnicka, wś, legn., gm. Legnickie Pole, 6 km na pld. od Legnicy: *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 119; *Nova villa* (1315) K 432; *Nuendorf* 1327, *Nova Villa* 1329 Reg nr 4656, 4895; *Neudorf* 1789 Z VIII 181; *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf* 1941 Wrzosek 34; *Neudorf* — *Nowa Wieś Legnicka*, -ej Wsi -kiej, nowowiejski 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Legnicka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Pierwsze zapisy łac. *Nova Villa*, później niem. *Neudorf*. Po 1945 r. ustalono n. *Nowa Wieś Legnicka*, z członem lokalizującym od n. mta *Legnica*. Lit.: SNGŚI IX 18–9. JCh

Nowa Wieś Lęborska, wś, słup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 2,5 km na pld.-zach. od Lęborka: *Nyedorf* [1338?], *Nugedorff* (1341) 1394 PrUr III 154, 244; *Nuedorff* (1349) XIV PrUr IV 433–4; *Neuendorf* 1349, *Nyendorp* 1455 SHGPG (Cramer II 211–212v i 59–61); *Naidorff* 1534 Inwwołc 117; *Nowawies* 1686–87 Font XI–XV 849; *Neudorf* 1749 Font XVI–XIX 269; *Neuendorf* 1789 MpGillyPom; *Nowawies*, niem. *Neuendorf* 1886 SG VII 211; *Neuendorf* — *Nowa Wieś*, -ej Wsi, nowowiejski 1946 MPol XXV nr 142; *Nowa Wieś*, po zmianie *Nowa Wieś Lęborska*, -ej Wsi -kiej 1953 MPol nr A-92; *Nowa Wieś Lęborska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560. — Początkowo n. niem. *Neu(en)dorf*, od *neu Dorf*, śrdniem. *nie*, *nige dorf*;

Nowa Wieś Lgińska

w XVII w. pojawiła się n. pol. *Nowa Wieś*, będąca tłumaczeniem n. niem. W 1953 r. wprowadzono dodatkowy człon lokalizujący od n. pobliskiego mta *Lębork*. Lit.: RospSEMIG 250. BCz

Nowa Wieś Lgińska zob. Nowa Wieś (41)

Nowa Wieś Lubińska zob. Nowa Wieś (53)

Nowa Wieś Lubińska, wś, legn., gm. Chocianów, 7 km na pld.-zach. od Polkowic: *Neudorff* 1670, villa *Neudorff* 1687/88 J III 48, 352; *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf* 1941 Wrzosek 36; *Neudorf* — Nowa Wieś Lubińska, -ej Wsi -kiej 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Lubińska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560. — Dawniej niem. n. *Neudorf*, po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wieś Lubińska*, z członem odróżniającym od n. mta *Lubin*. Lit.: SNGŚI IX 19. JCh

Nowa Wieś Łobzowska zob. Nowa Wieś (34a)

Nowa Wieś Malborska, wś, elbl., gm. Malbork, 3 km na pld. od Malborka: *Thessim* (1303), campi *Tessim* (1308) PrUr I/2, 505, 556; *Czesmekayn* ok. 1399 ZHM 47; *Czessmisdorff* 1399, *Czesmekayn* 1400, *Czessmekaymen* 1402 MKB 47, 9, 19; *Czessmesdorff* 1410 MAB 147; *Tesmesdorff* 1510 Font XLV 72; *Tesemsdorff* alias *Nowa Wieś, Tesemsdorff*, przy *Wschii Nowej* 1565 Lumalb 91, 92, 106; *Tesemsdorff* alias *Nowa Vies* 1570 Lumalb 59; *Tesniesdorf* 1582 ŻDz XXIII 79; *Tesemsdorf* 1615, *Tesmensdorf* 1624 LuPrus 286, 74; *Teschmensdorf* 1647 Font IV 104; *Tesmenldorf* (!) alias *Nowa Wieś* 1664 Font XXXII 141; *Tesmensdorf* 1682 Font V 51; z *Tessenydorffu* 1707 Font LVIII 249; od *Nowej Wsi* 1711 Font LXII 159; *Tessensdorf* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowawies*, niem. *Tessendorf* 1886 SG VII 210; *Tessendorf*, fr. *Tassendorf*, *Tesniesdorf*, *Tesmendorf*, *Nowawies* 1912 Bär 118; *Nowa Wieś* — *Tessendorf* 1941 Choj 116; *Tessendorf* — *Nowa Wieś Malborska* 1951 Rosp 722; *Nowa Wieś Malborska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560; gw. *tašendorf*. — Nazwa *Tessim*, por. *Cieszyn* SSNO I 376, to słowiańska n. os. noszona przez Prusa, do którego należało pole, potem wś (prus. **kaimis* = niem. *Dorf* 'wieś'). Nazwa prus. i jej niem. adaptacja funkcjonowały obocznie w XIV i XV w. W XVI w. pojawiła się n. pol. *Nowa Wieś*, używana obocznie do n. niem. do XX w. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. pol., dodając człon lokalizujący *Malborska*, od n. miasta *Malbork*, ale n. niem. utrzymała się w gwarze w formie *Tašendorf* (z adideacją do niem. *Tasche* 'kieszeń'). Lit.: Górniewicz, PMT IV 44, 115. WK

Nowa Wieś Mała (1), wś, olszt., gm. Dobrego Miasto, 3,5 km na zach. od Dobrego Miasta: *Neuendorf* 1533 ZGAE XIV 645; *Neuendorff* 1656 Kolberg 232; *Nayendorf* 1718 Wijaczka 424; *Neuendorff* 1755 MpEnd; *Neuendorf* 1789 Goldb I 149; *Neuendorf* 1820 Wald 151; *Neuendorf*, może dzisiejsze *Neuendorf* 1885, *Neuendorf* 1886 SG VI 952, VII 13; *Nowa Wieś* — *Neuendorf* 1941 Choj 116; *Neuendorf b. Guttstadt* — *Nowa Wieś* (k. Dobrego Miasta) 1946 Ley I 38; *Neuendorf bei Guttstadt* — *Nowa Wieś Mała, -ej Wsi Małej* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Mała, -wej Wsi -łej* 1981 WUN II 560. — Dawniej n. niem. *Neudorf*. Okresowo zapisana z niem. członem *bei Guttstadt* = pol. *koło Dobrego Miasta*, po 1945 r. zastąpionym członem *Mała*, zapewne w celu odróżnienia od *Nowej Wsi Wielkiej* (3). Lit.: ZGAE XXIII 608, 617. RP

Nowa Wieś Mała (2), wś, olszt., gm. Kętrzyn, 2,5 km na pld. od Kętrzyna: *Klein Neuendorf* — *Nowa Wieś Mała*, wyb. 1946 Ley I 32; *Klein Neuendorf* — *Nowa Wieś Mała, -wej Wsi -łej, malonowowiejski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nowa Wieś Mała* — *Klein Neuendorf*, os. 1951 Rosp 210; *Nowa Wieś Mała* 1965 Mp-25(Kętrzyn); *Nowa Wieś Mała*, os. 1967 SM 755; *Nowa Wieś Mała, -wej Wsi -łej* 1981 WUN II 560. — Nazwa niem. *Klein Neuendorf*, od przym. *klein* i od n. m. *Neuendorf* (dziś *Nowa Wieś Kętrzyńska*). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowa Wieś Mała*. RP

Nowa Wieś Mała (3), wś, opol., gm. Grodków, 3 km na pld. od Grodkowa: *Nova villa* (1271) K 440; *Bertold vom Dorf* 1293 SUr VI 94; *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 166; *nova villa* bei Grottkau 1316, *Dorfe Neuendorf* 1321, *Nova Villa* prope Grodkow 1322 Reg nr 3579, 4159, 4182; *Newendorff* 1579, villa *Klein Neuendorff* 1651/52 J I 79, 191; *Klein Neuendorff* 1743, *Klein Neuendorff* 1840 SNGŚI IX 19; *Neudorf, Klein* 1845 K 440; *Neudorf Klein* 1886 SG VII 10; *Klein Neuendorf* 1941 Wrzosek 42; *Klein Neuendorf* — *Nowa Wieś Mała, -ej Wsi -ej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Mała, -wej Wsi -łej* 1981 WUN II 560. — Najstarszy zapis zlatynizowany *Nova Villa*, później niem. *Neu(en)dorf*. Od XVII w. n. z członem od przym. *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Mała*. Lit.: SNGŚI IX 19; BorGŚI 232. JCh

Nowa Wieś Mała (4), wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 3 km na ptn.-zach. od Lewina Brzeskiego:

Neuwendorf 1324 Reg nr 4342; *Neuwendorff* (1393) K 434; *Klein Neudorff* 1651/52 J I 190; *Klein Neudorf* 1743 SNGŚI IX 19; *Neudorf, Klein* 1845 K 434; *Klein Neudorf* 1886 SG VII 10; *Klein Neudorf, Mała Nowa Wieś* 1941 Wrzosek 11; *Klein Neudorf — Nowa Wieś Mała, -ej Wsi -ej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Mała, -wej Wsi -tej* 1981 WUN II 560. — Dawniej n. niem. *Neuendorf, Neudorf*; od XVIII w. z członem *Klein*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wieś Mała*. Lit.: SNGŚI IX 19; BorGŚI 232. JCh

Nowa Wieś Mała zob. *Nowa Wieś* (10, 30a, 37), *Nowa Wioska* (1)

Nowa Wieś Narodowa zob. *Nowa Wieś* (34a)

Nowa Wieś Niechanowska, wś, pozn., gm. Niechanowo, 6 km na płn.-zach. od Witkowa: *Nowawyesz* 1446? SHGKI(PG 2, 205); *Nowawyesz* 1476 Koz III 687; *Nowawyesch* 1511–23 ELB I 21; *Nowawies* 1580 ŻDz XII 151; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 202; *Nowawies* 1674 MKI(ASK 74, 212); *Wieś Nowa* *Wieś* zwana 1789 MKI(Tab 34, 425); *Nowawieś-Niechanowo* 1886 SG VII 207; *Nowawieś-Niechanowska*, niem. *Neudorf niechanowo*, wś 1921 Sk X 113, 149; *Nowa Wieś Niechanowska, -wej Wsi -kiej, nowowiejski* 1967 UN 77, 18; gw. *novověš řexanoska, -vy řši -kej*. — Człon odróżniający od n. wsi *Niechanowo* (1). Lit.: Koz III 687, V 79. ZZ

Nowa Wieś Niemczańska, wś, walb., gm. Niemcza, 4 km na płd.-zach. od Niemczy: *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 84; *Neuwendorff* (1374) K 432; *Neudorff* 1743 SNGŚI IX 19; *Neudorf* 1783 Z I 42; *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf b. Bad Dirsdorf* 1941 SOV 247; *Neudorf b. Bad Dirsdorf — Nowa Wieś Niemczańska, -ej Wsi -kiej, nowowiejski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowa Wieś Niemczańska* 1952 UW 226; *Nowa Wieś Niemczańska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560. — Pierwszy zapis łac. *Nova villa*, następnie niem. *Neudorf*. Administracja hitlerowska dodała człon lokalizujący *bei Bad Dirsdorf* 'koło Bad Dirsdorf (dziś Przerzeczyn-Zdrój)'. Po 1945 r. ustalono n. *Nowa Wieś Niemczańska*, z członem odróżniającym od n. miasta *Niemcza*. Lit.: SNGŚI IX 19. JCh

Nowa Wieś-Nosidlisko zob. *Nowa Wieś* (6a)

Nowa Wieś-Nosilsk zob. *Nowa Wieś* (6a)

Nowa Wieś Notecka, wś, bydż., gm. Kcynia, 9 km na płn.-zach. od Kcyni: *Nowawieś* 1467 SHGKI(PG 7, 289); w ... *Chlewiskach* 1472 Kor-Abpi II 379; *Chlewiska* 1475 Koz IV 101; *Smoguleckawies et Mokrawies sive Nowawies* 1483

Koz III 687; *Chliewywszka* 1511–23 ELB I 122; *Chlewiska* 1548 MKI(B 143, 279); *Nowawies* 1577 ŻDz XII 189; *Nowa wieś* 1618–20 PKal 259; *Nowawies* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Chlewiska* al. *Nowawies* 1766 Koz V 79; *Nowa wieś* 1846 KsP 517; *Nowawieś* pod Kcynią 1886 SG VII 207; *Nowawieś Notecka*, niem. *Neudorf* 1921 Sk X 91, 149; *Nowa Wieś Notecka, -wej Wsi -kiej, nowowiejski* 1971 UN 185, 12. — Dawniej też *Chlewiska*, od ap. *chlew* 'pomieszczenie dla zwierząt domowych; lichy dom, buda' Sstp I 236–7, z suf. *-isko* (w l. mnogiej). Okresowo źródła notują n. *Mokra Wieś* (zob.). Od XX w. n. z członem odróżniającym od n. w. *Noteć*. ZZ

Nowa Wieś Oleska, dziś *Nowa Wieś*, wś, częst., gm. Gorzów Śląski, 3 km na płn. od Gorzowa Śląskiego: *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 171; *Neudorff* 1743 SNGŚI IX 19; *Neudorf, Nowawieś* 1845 K 432; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 212; *Nowa Wieś — Neudorf* 1939 Prus 54; *Neudorf — Nowa Wieś Oleska, -ej Wsi, nowowiejski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowa Wieś Oleska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560; *Nowa Wieś Oleska*, po zmianie *Nowa Wieś, -ej Wsi, nowowiejski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Pierwszy zapis zlatynizowany *Nova Villa*, następnie niem. *Neudorf*; od XIX w. pojawia się n. pol. *Nowa Wieś*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Oleska*, z członem odróżniającym od n. miasta *Olesno*. W 2003 r. urzędowa zmiana na *Nowa Wieś*. Lit.: SNGŚI IX 19; BorGŚI 101; Stojanowska, OSG VIII 109. JCh

Nowa Wieś-Olędry zob. *Nowa Wieś* (65e)

Nowa Wieś Oldakowska zob. *Oldaki* (4)

Nowa Wieś Ostródzka, wś, olszt., gm. sztynek, 9,5 km na płd.-zach. od Olsztynka: *dorff* 1569 Matr V/1, nr 3963 (tu?); *Neudorf* 17. –1802 MpSchröt XVI; *Neudorf*, wś 1820 Wa 198; *Neudorf*, Etabl. zu adl. Gut Seewalde, *Nowa wieś, nowey wsi* ok. 1850 SzczesTeka 77; *Nowawieś*, niem. *Neudorf*, kol. 1886 SG VII 211; *Nowa Wieś — Neudorf* 1941 Choj 116; *Neudorf — Nowa Wieś Ostródzka, -ej Wsi Ostródzkiej, nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Ostródzka, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 560. — Dawniej n. niem. *Neudorf*. Człon odróżniający od n. miasta *Ostróda*. Lit.: Biolik, PMT X 99. RP

Nowa Wieś Pałucka, dziś *Nowawieś Pałucka*, wś, bydż., gm. Gąsawa, 11 km na płn.-zach. od Mogilna: *Nowa wess* (1357) XVII KW III 77; *Nova-wesz* (1357) 1462 AC II nr 586; *Nowawyesz* 1465

Nowa Wieś pod Grodziskiem

SHGKI (PG 7, 231, 231v); *Nowa wyesch* 1511–23 ELB I 180; *Nowawies* 1564 SHGKI(ASK 12, 570); *Nowawiesz* 1577 ŻDz XII 181; *Nowa wieś* 1846 KsP 513; *Nowa Wieś*, dom. 1886 SG VII 207; *Nowawieś Pałucka*, -wej -wsi -kiej, *nowowiejski* 1971 UN 192, 18; *Nowa Wieś Pałucka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 560; *Nowa Wieś Pałucka*, po zmianie *Nowawieś Pałucka*, -wejwsi -kiej, *nowowiejski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *nowoś pałucka*, -vyfši. — Współcześnie z członem odróżniającym od n. *Pałuki*, części Wielkopolski położonej między rz. Wełną a Notecią (dawny pow. kcyński) SG VII 835. ZZ

Nowa Wieś pod Grodziskiem zob. *Nowa Wieś Grodziska*

Nowa Wieś pod Radojewem zob. *Nowa Wieś* (65d)

Nowa Wieś pod Rydzyną zob. *Nowa Wieś* (39)

Nowa Wieś pod Swarzędzem zob. *Nowa Wieś* (65e)

Nowa Wieś pod Szamotułami zob. *Nowa Wieś* (65f)

Nowa Wieś pod Wronkami zob. *Nowa Wieś* (55)

Nowa Wieś pod Wschową zob. *Nowa Wieś* (41)

Nowa Wieś Podgórna, wś, poznań, gm. Miłosław, 5,5 km na płd.-zach. od Pyzdr: *Novawiets* 1390 Lek II nr 50; *Nowawiesz* 1419 RWlkp II nr 586; *Nowawiesz* sub Chlebowo 1425, *Nowa-wyesch* 1444 Koz II 524; *Novavilla* 1498 Bob nr 504; *Nowawiesz* 1535 SHGKI(ASK 12, 463); *Nowawies* 1578 ŻDz XII 210; *Wieś Nowawieś* 1789 MKI(Tab 47, 94); *Nowa Wieś Podgórna* 1846 KsP 398; *Nowawieś Podgórna*, niem. *Neudorf am Berge* 1886 SG VII 207; *Nowawieś Podgórna*, niem. *Neudorf am Berge* 1921 Sk X 118, 149; *Nowa Wieś Podgórna*, -wej Wsi -nej 1981 WUN II 561; gw. *nova vės podgurno*, -vy fši -ny, *nowośejski*. — Człon odróżniający *Podgórna* od wyrażenia przymkowego *pod górą*, które jest kalką niem. określenia *am Berge*, wprowadzonego do n. przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Koz II 524. ZZ

Nowa Wieś Prudnicka, wś, opol., gm. Biała, 16,5 km na płn.-wsch. od Prudnika: *Nova villa* ok. 1300 CdSil XIV 104; ex pago *Neudorff*, *Nowa-wiez*, *Nowawiez*, *Neudorff* 1679 J II 45, 198, 76, 205; *Neudorff* 1743 SNGŚI IX 19; *Neudorf* 1784 Z III 109; *Neudorf*, *Nowa Wieś* 1845 K 432; *Nowa*

Wieś — *Neudorf* 1939 Prus 54; *Neudorf* — *Nowa Wieś Prudnicka*, -ej Wsi -kiej, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Prudnicka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Nazwa zapisana najpierw w łac. formie kancelaryjnej *Nova Villa*, później niem. *Neudorff*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Prudnicka*, z członem odróżniającym od n. miasta *Prudnik*. Lit.: SNGŚI IX 19; BorGŚI 104; Stojanowska, OSG VIII 112. JCh

Nowa Wieś Przetycka zob. *Nowa Wieś* (51)

Nowa Wieś przy Drodze, dziś *Mała Wieś przy Drodze*, wś, warsz., gm. Leoncin, 9 km na płd.-zach. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Mała Wieś przy Drodze* 1827 Tabella 115; *Maławieś (przy drodze)* 1885 SG 29; *Mała Wieś przy Drodze* 1921 Sk I 179; *Nowa Wieś przy Drodze*, -wej Wsi przy Drodze, *nowowiejski* 1971 UN 132, 12; *Nowa Wieś przy Drodze*, po zmianie *Mała Wieś przy Drodze*, -ej Wsi przy drodze, *małowiejski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Człon odróżniający od *mały*, przejściowo od *nowy*, i człon lokalizujący od wyrażenia *przy drodze*. IN

Nowa Wieś przy Zaczerniu zob. *Nowa Wieś* (75)

Nowa Wieś Przywidzka, wś, gdań., gm. Przywidz, 13 km na płd.-wsch. od Kartuz: *Neudorff* 1402–15 Krie 105; *Nowa Wieś* 1664 Font XXXII 309; *Nowawieś* 1682 Font V 63; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowawieś*, niem. *Neuendorf* 1886 SG VII 211; *Nowa Wieś* — *Neuendorf* 1941 Choj 175; *Neuendorf (Post Mariensee)* — *Nowa Wieś Przywidzka*, -ej Wsi Przywidzkiej, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś Przywidzka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Początkowo n. niem. *Neudorf*, później obocznie jej pol. tłumaczenie *Nowa Wieś*, do którego po 1945 r. dodano człon lokalizujący *Przywidzka*, od n. m. *Przywidz*. Wariant niem. w XVIII w. przybrał formę *zrostu*. Lit.: Bugalska, PMT VI 71. WK

Nowa Wieś Rakoszyńska zob. *Nowa Wieś* (26)

Nowa Wieś Reszelska, wś, olszt., gm. Bisztynek, 6 km na wsch. od Bisztyńka: *Rosenschön* 1755 MpEnd; *Rosenschön* od. *Neudorf*, wś 1789 Goldb I 190; *Rosenschöen* od. *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rosenschön (Neudorf)* 1820 Wald 163; *Rosenschön* 1888 SG IX 753–4; *Rosenschöen*, *Neudorf* — *Nowa Wieś* 1946 Ley I 98; *Rosenschön* — *Nowa Wieś Reszelska*, -ej Wsi Reszelskiej, *nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Reszelska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Dawna

n. niem. *Rosenschön*, od *Rose* 'róża' i przym. *schön* 'ładny' — n. z grupy życzeniowych (tzw. Wunschnamen Bach II/2, 253–4). Od końca XVIII w. wś przybrała oboczną n. niem. *Neudorf*, stąd pol. kalka *Nowa Wieś*; po 1945 r. dodano człon odróżniający od n. mta *Reszel*. Lit.: PospWrm 104, 132. RP

Nowa Wieś Rojewska zob. Rojewice

Nowa Wieś Rieczna, wś, gdań., gm. Starogard Gdański, 3 km na zach. od Starogardu Gdańskiego: *Mühlenwalde*, *Mulenwalde*, *Mülewald* (1348)XIX PrUr IV 296; *Molenwald* 1402–15 Kric 98; *Molenwalde* (vor 1416), *Molewalt* 1437 GZ 15, 115; *Nowawyesz* 1476 Matr I nr 1395; *Nowawies* 1534 Inwwłoc 115; *Nowa Wiess* alias *Mühlwaldt* 1570 ŻDz XXIII 124; *Nowa Wiesz* 1583, *Nowawies* 1584, *Nowawies* 1595 Font I–III 66, 258, 295; *Nowa Wieś* 1648 RP 177; *Nowawies* 1682 Font V 56; *Nowa Wies* 1749 Font XVI–XIX 177; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowawies*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 210; *Nowa Wieś* (*Neudorf*) 1925 Krzep 79; *Nowa Wieś*, po zmianie *Nowa Wieś Rieczna*, -ej Wsi -nej 1953 MPol nr A-92, poz. 1240; *Nowa Wieś Rieczna*, -wej Wsi -nej 1981 WUN II 561. — Początkowo n. niem., od ap. *Mühle*, średniem. *mole* 'młyn' Lübben 234 i *Wald* 'las'; od XV w. n. pol. *Nowa Wieś*, współcześnie z członem dyferencyjnym *Rieczna* (wieś leży nad Wierzycą). W XVIII–XX w. notowana oboczna n. niem. *Neudorf*, kalka n. polskiej. Lit.: Górnowicz, PMT VII 51. WK

Nowa Wieś-Sarnowo zob. Nowa Wieś (6)

Nowa Wieś Sieradzka zob. Nowa Wieś (80)

Nowa Wieś-Skrzany zob. Nowa Wieś (60)

Nowa Wieś Strzelecka, cz. wsi Kielcza, dawniej wś, opol., gm. Zawadzkie: *Neudorf*, *Nowawies*, wś 1845 K 433; *Nowawies*, kol. do wsi Kielcza 1886 SG VII 213; *Neudorf* — *Nowa Wieś Strzelecka*, -wej Wsi -kiej, *nowowiejski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa Wieś Strzelecka* — *Neudorf*, wś 1951 Rosp 211; *Nowa Wieś Strzelecka*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Człon odróżniający od n. miasta *Strzelce* (Opolskie). Lit.: BorGŚI 101. JCh

Nowa Wieś Szadkowska zob. Nowa Wieś (82)

Nowa Wieś Szlachecka (1), cz. wsi Czarze, dawniej wś, bydż., gm. Dąbrowa Chelmińska: *Neudorf* 1789 Goldb II 157; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Neudorf* — *Nowa wieś* 1879 KętN

66; *Nowawies*, niem. *Neudorf Adelig*, wś 1886 SG VII 208; *Nowa-Wieś* (*Neudorf*) 1925 Krzep 79; *Nowa Wieś Szlachecka*, -wej Wsi -kiej 1971 UN 175, 10. — Po 1945 r. do n. dodano człon *Szlachecka*, który jest kalką niem. *Adelig*. WK

Nowa Wieś Szlachecka (2), wś, krak., gm. Czernichów, 13 km na pld. od Krzeszowic: *Villa nova* (1229)1634 KTn 23, fals. XV; *Nouauilla* 1363 KTn 134; *Nowawyes* 1450 Hel II nr 3407; *Nowawyesz* 1456 KTn 406; *Nowa wyesz* 1470–80 DB III 188; *Nova Wyesh*, *Nowawyesz* 1529 LR 144, 244; *Nowa Wies* 1564 Lukrak I 33; *Nowa wiesz* 1581 ŻDz XIV 38; *Nowa Wies* 1680 Rej 41; *Nowa Wies* 1850 RKrak 115; *Nowa Wieś Szlachecka* 1855 Stup 145; *Nowawies Szlachecka* 1886 SG VII 204; *Nowa Wieś Szlachecka* 1921 Sk XII 18; *Nowa Wieś Szlachecka*, -wej Wsi -kiej, *nowowiejski* 1963 UN 1, 30; gw. *nowo veś ślaxecko*, -y fśi -i, *nowo vejski*. — Najstarsze zapisy zlatynizowane *Nova Villa*, pol. *Nowa Wieś*; od XIX w. z drugim członem od przym. *szlachecki*. Lit.: RKrak 115. IN

Nowa Wieś Szlachecka zob. Nowa Wieś (98), Nowa Wieś Szropska

Nowa Wieś Szropska, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, gr. Szropy, elbl., 10 km na pln.-wsch. od Sztumu: *Neudorf* (1646) SG VII 210; *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Nowawies*, niem. *Neudorf Adelig*, wś 1886 SG VII 210; *Nowa Wieś Szlachecka* — *Adlig Neudorf* 1941 Choj 116; *Adlig Neudorf* — *Nowa Wieś Szropska*, -wej Wsi -skiej, *nowowiejski* 1950 MPol nr A-134; *Nowa Wieś Szropska* — *Adlig Neudorf*, os. 1951 Rosp 211; *Nowa Wieś Szropska* 1967 SM 755; gw. *kłmorofska nowiśsa*. — Wieś została nadana osadnikom hollenderskim w 1648 r. Nazwa początkowo niem., potem obocznie też pol. *Nowa Wieś*, wtórnie z członami odróżniającymi od przym. *szlachecki* (kalka niem. *ad(e)lig*) i od n. m. *Szropy*. W formie gw. człon odróżniający od n. m. *Komorowo* (1a). Lit.: Górnowicz, PMT IV 80, 109. WK

Nowa Wieś-Śladów, wś, warsz., gm. Tułowice, 5,5 km na pld.-wsch. od Wyszogrodu: *Nowa Wieś Śladów* 1886 SG VII 198; *Śladów* *Nowa Wieś* 1889 SG X 755; *Śladów-Nowa Wieś* 1921 Sk I 185; *Nowa Wieś-Śladów* 1952 UW 39; *Nowa Wieś-Śladów*, -wej Wsi -dowa 1981 WUN II 561. — Nazwa zestawiona, od wyrażenia *nowa wieś*; człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Śladów*. UW

Nowa Wieś-Teodorów zob. Nowa Wieś Wschodnia

Nowa Wieś Tworoska, wś, kat., gm. Tworóg, 5 km na wsch. od Tworogu: *Neudorf* (Tworog), *Nowa Wieś* 1845 K 433; *Neudorf-Tworog* 1886 SNGŚl IX 20; *Nowa Wieś Tworoska* (*Neudorf-Tworog*) — *Horneck-Neudorf* 1939 Prus 53; *Horneck-Neudorf* — *Nowa Wieś Tworoska, -ej Wsi -ej, nowowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wieś Tworoska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 561. — Dawniej *Neudorf-Tworog*, z drugim członem od n. m. Tworóg. Oboczna n. pol. *Nowa Wieś*, od 1939 z członem *Tworoska*. Nazwę niem. *Horneck-Neudorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Tworoska*. Lit.: SNGŚl IX 20; BorGŚl 101; Stojanowska, OSG VIII 112. JCh

Nowa Wieś Ujska, wś, pil., gm. Ujście, 2,5 km na pld. od Ujścia: *Nouauilla* 1403, *Nowawyesz* 1430 KW V 39, 500; *Nowawyesch* 1469, *Nowawyesch* 1470 SHGPn III 326–7; *Novavilla* 1510 NKs 94; *Nowa Wies* 1564–65 Luwlkp I 143; *Nouawiesch* 1577 SHGPn(ASK 5, 721 v); *Nowawies* 1580 ŻDz XII 38; *Nowawies* 1622–24 PPozn(Tab 1, 36); *Nowa Wieś* 1886 SG VII 206; *Nowawies Ujska*, niem. *Usch Neudorf*, wś 1921 Sk X 8, 149; *Nowa Wieś Ujska, -wej Wsi -kiej, nowowiejski* 1967 UN 75, 22; gw. *novoveš, -yfsi, ujski*. — Człon *Ujska* od n. miasta *Ujście*. Lit.: SHGPn III 326–7; PPozn 208; Koz II 524. ZZ

Nowa Wieś Wielka (1), wś, bydg., gm. Nowa Wieś Wielka, 19 km na pld.-wsch. od Bydgoszczy: *Nowa Wyesch* 1489 Lupbrz 173; *Nowawiesz* 1583 ŻDz XII 255; *Nowa Wieś* 1661 GuldonOpisy 18; *Gr. Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nowawies Wielka*, niem. *Gross Neudorf* 1886 SG VII 207; *Nowa Wieś Wielka, -wej Wsi -kiej, nowowiejski* 1972 UN 174, 6. — Nazwa od wyrażenia *nowa wieś*. Po powstaniu osady filialnej do n. dodano człon odróżniający *Wielka*. Forma niemiecka jest tłumaczeniem n. polskiej. Lit.: RospSEMiG 250. AG

Nowa Wieś Wielka (2), wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 16 km na wsch. od Działdowa: alia villa *Grzebsko* 1413 Cruc III 168; *Nowawies Grzebskie* 1578 ŻDz XVI 70; *Nowa Wieś* 1784 MpPerPl; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa Wieś Wielka* 1886 SG VII 203; *Nowawies* 1920 MpHAPr I; *Nowa Wieś Wielka* 1921 Sk I 90; *Nowa Wieś Wielka, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 561. — Dawniej *Grzebsko*, od

n. wsi *Grzebsk* (zob.); w XVI w. *Nowawies Grzebskie*, później *Nowa Wieś*. Od XX w. n. z członem *Wielka*, w celu odróżnienia od n. m. *Nowa Wieś-Dmochy*. UW

Nowa Wieś Wielka (3), wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 7 km na płn.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: *Nawunseden, Niiendorf* 1350 Ger 106; et ville *Niwendorf* (1364), *Neu-, Grossendorf* 1402 MWrm II 378–9; in *Grossendorf* 1393, *Grossendorf* 1395 MWrm V 248, 274, 282; *Nawseden* 1426 Ger 106–7; *Neudorf* 1615 RLWrm 267; *Neuendorf* 1718 Wijaczka 423; *Neuendorff* 1755 MpEnd; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Neuendorf* 1820 Wald 152; *Neuendorf* al. *Neu-Grossendorf* 1886 SG VII 13–4; *Neuendorf* b. *Heilsberg* — *Nowa Wieś* (koło Lidzbarka), *Nowa Wieś Wielka* 1946 Ley I 38, 178; *Neuendorf* b. *Hlsbg.* — *Nowa Wieś Wielka, -wej Wsi Wielkiej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wieś Wielka, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 561. — Przy dubletach nazewniczych przyjmuje się, że starsza była n. stprus. **Naun-sed-*, por. prus. *nauns*, dopełniacz *nawans* 'nowy, nowego' oraz **sed-*, może od **sedas* 'siedziba, sadyba' (: prus. *sidons* 'siedzący', lit. *sėsti* 'siaść'). Nazwę przetłumaczono na język niem. jako *Neun-, Neuendorf*. Okresowo wieś nosiła urzędową n. *Neu-Grossendorf*, od niem. n. osady *Grossendorf* (dziś *Wielochowo*). Urzędowo ustalono n. *Nowa Wieś Wielka*. RP

Nowa Wieś Wielka zob. Nowa Wieś (30a, 37)

Nowa Wieś Wrocławska, wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 8 km na wsch. od Katow Wrocławskich: *Novaves* 1244 Moep 91; *nova villa* 1286 Reg nr 1953; *Nova Villa* 1318 Moep 91; *Nouauilla* 1338 Reg nr 6185; *Newdorf* 1348 SG VII 10; *Noua villa* (1350) K 433; *Jeschkutil* alias *Nouauilla* 1382, *Nouauilla* alias *Jeschketel* 1414 DomWr 71; *Newdorff* 1425 Sob VIII 245; *Neudorff*, villa 1651/52 J I 261; *Pohl[nisch]neudorf* 1678, *Pohl[nisch] Neudorf* 1743/46 DomWr 71; *Neudorff* 1743 SNGŚl IX 20; *Neudorf* 1785 Z XII 198; *Neudorf*, Comende 1845 K 433; *Neudorf* b. *Breslau, Nowa Wieś* 1941 Wrzosek 10; *Neudorf* b. *Breslau* — *Nowa Wieś Wrocławska, -ej Wsi -kiej, nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Wrocławska, -wej Wsi -kiej* 1981 WUN II 561. — Nazwa pol. *Nowa Wieś* zniemczona jako *Neudorf*; występowały także zapisy łac. *Nova Villa*. W XIV–XV w. oboczna n. *Jeschkutil, Jeschketel* zob. *Jaszkotle*.

W XVII–XVIII w. spotykamy wariant *Polnisch Neudorf*, a w okresie hitlerowskim *Neudorf bei Breslau* (koło Wrocławia). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wieś Wrocławska*. Lit.: SNGŚl IX 20; DomWr 71–2. JCh

Nowa Wieś Wschodnia, wś, ostrol., gm. Rzekuń, 5,5 km na wsch. od Ostrołęki: *Nowawyesch* 1464 SHGMz(Ep. 9, 123v); *Nowawyesz* 1488 SHGMz(Ep. 11, 61v); *Nowa villa* 1509 SHGMz(PT 1, 390v); *Nowawyesz* 1519 SHGMz(MK 32, 30); *Nowa Wies* 1578 ŻDz XVI 384; *Nowa wies Kujawy* 1783 MpPerMz; *Nowa wies* 1827 Tabella II 49; *Nowa wies Kujawy* 1877 Zin I 421; *Nowa Wieś Kujawy*, *Nowa Wieś Teodorów* 1886 SG VII 203; *Nowa Wieś* 1921 Sk V 58; *Nowa Wieś Wschodnia*, -wej Wsi -niej 1981 WUN II 561. — Okresowo w n. wsi pojawiają się członki odróżniające od ap. *Kujawa* 'wydyma piaszczysta; miejsce jałowe, nieurodzajne' SGPKar II 513, w l. mnogiej, od im. *Teodor*, z suf. -ów (w pobliżu leży też wś *Teodorowo*), oraz od przym. *wschodni*. UB

Nowa Wieś Wyszyńska, cz. Bukowca, dawniej wś, pil., gm. Budzyń: *Nowa wies* 1846 KsP 440; *Nowawies wyszyńska* 1902 MycPn 170; *Nowawies Wyszyńska*, niem. *Wischiin Neudorf* 1921 Sk X 8, 149; *Nowawies Wyszyńska*, wś 1952 UW 63, *Nowa Wieś Wyszyńska*, -wej Wsi -kiej 1967 UN 75, 23. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Wyszyny*. ZZ

Nowa Wieś Zaczerska zob. *Nowa Wieś* (75)

Nowa Wieś Zbąska, wś, ziel., gm. Zbąszyń, 5 km na płn.-wsch. od Babimostu: *Nowawyesch* 1489 SHGPn III 318; *Nowawyesz* 1493, *Novavyesz* 1501 Matr II nr 197, 1540; *Nova Villa* 1510 NKs 166; *Nowawies* 1580–81 ŻDz XII 60; *Neudorfer Vorwerk* 1802–03 MpGillyPr; *Nowawies*, wś, dom. 1886 SG VII 206; *Nowawies Zbąska*, niem. *Neudorf*, wś 1921 Sk X 53, 149; *Nowa Wieś Zbąska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Człon *Zbąska* od n. miasta *Zbąszyń*. Nazwa niem. *Neudorf* wprowadzona w okresie zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 318; PPozn 208; Koz II 522. ZZ

Nowa Wieś Złotoryjska, wś, legn., gm. Złotoryja, 4 km na płn. od Złotoryi: *Nouavilla Haconis* (1268) XIV SUr IV 46; *Noua Villa Sifridi* 1268 SUr IV 43 (tu?); *Newindorff* (1420) K 433; *von Neudorff beim Goltberg* 1573 CdL V 153; *Neudorf am Rennwege* oder *Duerr-Neudorf* 1789 Z VIII 284; *Neudorf am Rennwege*, oder *Dürr-Neudorf* 1845 K 433; *Neudorf al. Duerr Neudorf* 1886 SG

VII 10; *Neudorf am Rennwege* 1941 Wrzosek 30; *Neudorf am Rennwege* — *Nowa Wieś Złotoryjska*, -ej Wsi -kiej, *nowowiejski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowa Wieś Złotoryjska*, -wej Wsi -kiej 1981 WUN II 561. — Pierwsze zapisy łac. *Nova Villa*, z członkami odróżniającymi *Haconis*, od n. os. *Hack*, *Hach* (: *hag*, śrwniem. *hac*, *hain* 'las') oraz *Sifridi*, od n. os. *Sifrid* Gott 230, 459. Od XV w. *Neudorf*. Okresowo n. z członkami niem. *bei Goldberg* 'koło Goldbergu' (dziś *Złotoryja*), *am Rennwege* 'koło Rennewege' (dziś *Jazdów Dolny*) oraz od *diirr* 'suchy, wyschnięty'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nowa Wieś Złotoryjska*, z członem odróżniającym od n. miasta *Złotoryja*. JCh

Nowa Wioska (1), wś, bydż., gm. Nowa Wieś Wielka, 18 km na płd. od Bydgoszczy: *Mała Nowawies* 1753–66 Inwbyd 60; *Kl. Neudorf* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nowawies Mała* (*Klein Neudorf*) 1886 SG VII 207; *Nowawioska* 1921 Sk X 4; *Nowa Wioska*, -wej -ki, *nowowiejski* 1972 UN 174, 16. — Miejscowość powstała jako osada filialna *Nowej Wsi Wielkiej* (1) i od niej wzięła n., z członem odróżniającym *Mała*. Niemiecka forma n. jest tłumaczeniem n. polskiej. Po I wojnie światowej urzędowo zmieniono n. na *Nowa Wioska*. AG

Nowa Wioska (2), os., dawniej może wś, elbl., gm. Gardeja, 14 km na płd.-zach. od Prabut: *Neudorff* 1568 Zeit M XXXVI 45; *Neuendorf* 1567, 1597 Zeit MXIX 53; *Neudörfchen* 1673 ZeitM X 73; *Neudörfchen* 1717 ZeitM XIX 54; *Neudörfchen*, maj., folw. 1789 Goldb II 156; *Neudörfchen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neudörfchen* — *Nowa wioska* 1879 KetN 90; *Nowa Wioska*, niem. *Neudoerfchen*, dobra 1886 SG VII 213; *Nowa Wioska* — *Neudörfchen*, os. 1951 Rosp 211; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 561. — Dawniej n. niem. *Neudorf* (= *Nowa Wieś*). W XVII w. n. rozszerzono niem. suf. deminutywnym -chen Bach II/1, 213. Nazwę *Nowa Wioska* zaproponował Kętrzyński i w tej postaci ustalono ją urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 109. RP

Nowa Wioska (3), wś, kat., gm. Krzyżanowice, 13 km na płd. od Raciborza: *Neudörfel* 1845 K 430; *Neudorf al. Neudoerfel* 1886 SNGŚl IX 20; *Neudörfel* — *Nowa Wioska*, -ej -ki, *nowowioszczański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 561. — Od niem. *neu Dörfel* 'nowa wioska'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wioska*. Lit.: SNGŚl IX 20. JCh

Nowa Wioska

Nowa Wioska (4), wś, kat., gm. Siewierz, 4 km na płn. od Siewierza: Kuźnica Nowa Wioska 1748–49, *Nowa Wieś* 1782–83 SHGKrMat 204; *Nowa Wioska* 1839 MpKwat IV 5; *Nowa Wioska*, wś 1886 SG VII 213; *Nowa Wioska* 1952 UW 159; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 561. — Początkowo n. określała kuźnicę; efemerycznie pojawiła się forma *Nowa Wieś*. Lit.: RSiew 17. IN

Nowa Wioska (5), wś, koniń., gm. Olszówka, 6,5 km na pld.-wsch. od Kłodawy: *Nova Villa* 1394, *Nowa Wies* 1398 Łęcz I nr 3358, II nr 5993; *Nova villa* 1511–23 ŁLB II 453; *Nowawiesz* 1576 ŻDz XIII 79; *Nowa wies* 1793 MpPerŁęcz; *Nowa wieś* 1827 Tabella II 49; *Nowa wioska* 1877 Zin I 421; *Nowa Wieś* al. *Nowa Wioska*, folw. 1886 SG VII 199; *Nowa-Wioska*, folw. 1902 Przew II 17; *Nowa Wioska*, kol. 1921 Sk II 25; *Nowa Wioska*, wś 1952 UW 69; *Nowa Wioska*, -wej -ki, *nowowiejski* 1970 UN 82, 35; gw. *novo wioska*, -vy -ki, *nowowijski*. — Początkowo *Nowa Wieś*, łac. *Nova Villa*, wtórnie *Nowa Wioska*. Lit.: SHGŁęcz II 7–8. EB

Nowa Wioska (6), wś, leszcz., gm. Góra, 14 km na płn. od Góry: *Neudörfel* 1791 Z X 422; *Neudorf*, vulgo *Neudörfel* 1845 K 431; *Neudorf* al. *Neudoerfel*, wś 1886 SG VII 9; *Neudorf* 1941 Wrzosek 13; *Neudorf* — *Nowa Wioska*, -ej -ki, *nowowioszczański* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 562. — Dawniej *Neudörfel*, od niem. *neu Dörfel* 'nowa wioska', obocznie *Neudorf*. Nazwa *Nowa Wioska*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., jest kalką n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI IX 20. JCh

Nowa Wioska (7), wś, ziel., gm. Gubin, 10 km na pld.-zach. od Gubina: *Newdorffgyn* 1541, *Neudörfel* 1557 Le II 235; *Neudörfel* 1928 Muka III 164; *Neudörfel* — *Nowa Wioska*, -wej -ki, *nowowiosecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 562; dłuż. *Nowa Wjaska*, *Noweje Wjaski*, *nowo-wjaszański* Muka III 164. — Od dłuż. *nowa wjaska* (: *wjas* 'wieś'); kalka niem. *Neudörfel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowa Wioska*. Lit.: SNGŚI IX 20. JCh

Nowa Wioska (8), wś, ziel., gm. Lubrza, 9 km na płn.-zach. od Świebodzina: *Neudörfel* 1670, *Neudörfel* 1679 J III 269; *Neudoerfel* 1822 MpUMbl 2055; *Neudörfel* — *Nowa Wioska*, -wej -ki, *nowowiosecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowa Wioska*, -wej -ki 1981 WUN II 562. — Dawniej n. niem. *Neudörfel*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowa Wioska*. JCh

Nowa Wioska zob. *Nowa Wieś* (91)

Nowa Wola (1), wś, biał., gm. Michałowo, 19 km na wsch. od Zabłudowa: *Новая Воля* 1707 AWAK VII 21; *Nowa wolę* 1744 ADV 96; *Nowola* (!) 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 69–72); *Nowowola* 1878–86 Kond 137; *Nowowola* 1902 SG XV/2, 394; *Nowa Wola* 1921 Sk V 16; *Nowa Wola*, -wej -li 1981 WUN II 562; gw. *nova vol'a*, -ej -i, *novovol'ski*. — Od wyrażenia *nowa wola*; okresowo też w formie złożenia *Nowowola*. Osadę zwolnioną na pewien czas od podatków nazywano *Wola*. Lit.: Kond 137. EB

Nowa Wola (2), wś, lub., gm. Serniki, 9 km na pld.-wsch. od Lubartowa: *Wola Czynniewska* 1474, *Czennieiowska Wolia* 1520 SHGLu IV 95; *Wola Czinyowska* 1531, *Wola Ruska* 1552 ŻDz XIV 350, 397; *Volia Czerniowska* 1563, *Czerniowska wola* 1564 RPobLu 417v, 603v; *Ruska Wolia* ... z *Ruskiey Woly* 1620 RPobLu 181; *Wola Czerniowska* 1626, *Wola Czennieiowska* 1663 RPobLu 149, 147; *Wola Czernieiowska* seu *Ruska* 1668 RPdm 179; *Ruska wola* 1674 RPgl 24; *Ruska Wola* 1676 ŻDz XV 11a; *Ruska wola* 1787 Spis 426; *Ruskowola* 1870 Cat 41; *Ruska wola* albo *Ruskowola* 1889 SG X 30; *Nowawola* 1952 UW 142; Nw. *Wola* (*Ruskowola*) 1953 Mp-100(włód); *Nowa Wola* (*Ruskowola*) 1961 Mp-25(Lubartów); *Nowa Wola*, -wej -li, *nowowolski* 1969 UN 113, 21. — Początkowo wieś nazywała się *Wola Czynniewska*, potem *Czenniejowska Wola* i *Wola Czerniowska*, od ap. *wola* i od n. m. *Czerniejów*, dawniej *Czynniów*, *Czenniów* (zob.). Od XVI w. występuje oboczna n. wsi w formie zestawienia *Ruska Wola*//*Wola Ruska* i złożenia *Ruskowola*; człon odróżniający od przym. *ruski* 'zamieszkały przez Rusinów'. Ostatecznie utrwaliła się n. *Nowa Wola*. Lit.: SHGLu IV 95; KosLu 68. IN

Nowa Wola (3), wś, łódz., gm. Pabianice, 5 km na pld.-wsch. od Pabianic: *Nowa Wola Zaradzińska* 1902 Przew II 18; *Wola Zaradzyńska* *Nowa* 1921 Sk II 46; *Nowa Wola Zaradzyńska* 1952 UW 91; *Nowa Wola Zaradzyńska* 1961 Mp-25(Łódź); *Wola Zaradzyńska* *Nowa* 1967 SM 1254; *Nowa Wola*, -wej -li 1981 WUN II 562. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Wola Zaradzyńska*, z członem *Nowa*. Okresowo w n. występowała zmiana szyku członów. EB

Nowa Wola (4), wś, piotr., gm. Żelów, 3,5 km na zach. od Żelowa: *Nowa wola* 1827 Tabella II 50; *Nowa wola* 1877 Zin I 421; *Nowa*

Wola, kol. 1886 SG VII 213; *Nowa-Wola* 1902 Przew II 17; *Nowa Wola*, -wej -li, *nowowolski* 1974 UN 42, 45. EB

Nowa Wola (5), wś, rad., gm. Grabów nad Pilicą, 10 km na pld. od Warki: *Nowa Wola* 1576 ŻDz XVI 244; *Nowa Wola* 1783 MpPerMz; *Nowa wola* 1827 Tabella II 50; *Nowa Wola* 1839 MpKwat IV 5; *Wola Nowa* 1893 SG XIII 793; *Nowa Wola*, -wej -li, *nowowolski* 1970 UN 25, 13. Lit.: KopRad 183. UB

Nowa Wola (6), wś, rad., gm. Jedlińsk, 18 km na pln.-zach. od Radomia: *Wolia* 1569 ŻDz XIV 303; *Nowa Wola* 1787 Spis 417; *Nowa wola* 1827 Tabella II 50; *Wola Nowa* 1893 SG XIII 793; *Nowa Wola* 1902 Przew II 17; *Nowa Wola*, -wej -li, *nowowolski* 1970 UN 31, 22. — Dawniej *Wola*, potem *Nowa Wola*; okresowo zmiana szyku członów. Lit.: KopRad 183. IN

Nowa Wola (6a), wś zaginiona, leżała w par. Parysów, siedl.: *Nowa Volya* 1516, 1523 SHG-Mz(MK 32, 190v); *Stara et Nova Volya* (1523) 1539 Matr IV/1, nr 6583. UB

Nowa Wola (7), wś, sier., gm. Rusiec, 21 km na pld.-wsch. od Łoczewa: *Nowa-Wola* 1921 Sk II 42; *Nowa Wola* 1952 UW 90; *Nowa Wola*, -wej -li 1981 WUN II 562. EB

Nowa Wola (8), wś, warsz., gm. Lesznowola, 4,5 km na pln.-zach. od Piaseczna: *Wola Nova*, *Nova Wola* 1522 RSW nr 1483; *Nowa Wola* (1565) Lumaz I 41; *Nowa Wieś* 1580 ŻDz XVI 273; *Nowawola* 1617 Lumaz I 154; *Nowa wola* 1783 MpPerMz; *Nowa wola* 1827 Tabella II 50; *Nowawola* 1839 MpKwat IV 4; *Nowa-Wola* 1886 SG VII 213; *Nowa Wola* 1952 UW 24; *Nowa Wola*, -wej -li, *nowowolski* 1971 UN 136, 15. — Nazwa od wyrażenia *nowa wola*, w XVI w. obocznie także od *nowa wieś*. UB

Nowa Wola (9), wś, włoc., gm. Chocień, 5 km na pld.-zach. od Kowala: *Nowa Wola* 1921 Sk I 206; *Nowa Wola* 1952 UW 61; *Nowa Wola*, -wej -li 1981 WUN II 562. AG

Nowa Wola zob. *Lichtarz*, *Nowa Wieś* (44), *Starowola* (3), *Wola Błędowska* (2)

Nowa Wola Cieklińska zob. *Wola Cieklińska*

Nowa Wola Królewa zob. *Jaszkowa* (1)

Nowa Wola Zaradzińska zob. *Nowa Wola* (3)

Nowa Wola Zaradzyńska zob. *Nowa Wola* (3)

Nowa Wólka, wś, lub., gm. Spiczyn, 9 km na pln.-zach. od Łęcznej: *Wólka Kijańska Nowa* 1827 Tabella II 284; *Wólka Kijańska Nowa* 1883 SG IV 59; *Nowa Wólka Kijańska*, wś 1921 Sk IV 56; *Wólka Nowa* 1952 UW 141; *Wólka-Nowa* 1953 Mp-100 (włód); *Wólka-Kijańska Nowa* 1961 Mp-25 (Lubartów); *Wólka Kijańska Nowa* 1967 SM 1263; *Nowa Wólka*, -wej -ki, *wółczański* 1969 UN 113, 23. — Nazwa od n. pobliskiej wsi *Wólka Stara Kijańska* (zob.), z członem *Nowa*. Lit.: SHG-Lu IV 95. IN

Nowa Wrona, wś, ciech., gm. Nasielsk, 13 km na zach. od Nasielska: *Nowa Wrona*, -wej -ny 1981 WUN II 562. — Nazwa ponowiona z n. wsi *Nowa Wrona* (zob. *Wrona*). W latach 1975–77 (według informacji z Urzędu Gminy w Nasielsku) cz. wsi *Nowa Wrona* w gm. Joniec, w wyniku podziału, znalazła się w gm. Nasielsk. UB

Nowa Wysoka zob. *Wysoka Mała*

Nowacerkiew zob. *Cerekiew* (1)

Nowacken zob. *Nowaki* (3)

Nowaczkowo, wś, bydg., gm. Sicienko, 18 km na pln.-zach. od Bydgoszczy: *Nowaczkowo* 1921 Sk X 4; *Nowaczkowo*, -wa, *nowaczkowski* 1972 UN 174, 20. — Nazwa od nazw. *Nowaczek* RymSEN II 164, z suf. -owo, lub n. żartobliwa, określająca coś nowego, nową osadę. AG

Nowadziel(a) zob. *Nowodziel*

Nowag zob. *Nowaki* (1)

Nowahutta zob. *Nowa Huta* (1)

Nowajowa zob. *Nawojowa*

Nowajówka zob. *Nawojówka*

Nowaki (1), wś, opol., gm. Pakosławice, 9 km na pln.-zach. od Nysy: Dörfern *Nowak* 1291 Reg nr 2203; *Nowaki* 1300 SUr VI 344; *Nowak* ok. 1300 CdSil XIV 5; *Nowath* 1335 Reg nr 5409; villa *Novag* 1638, *Novagk* 1651/52, *Nowag*, villa 1666/67 J I 113, 206, 637; ecclesiae *Novari* (!) 1679 J II 82; *Nowack* 1743 SNGŚI IX 21; *Nowag* 1784 Z III 366; *Nowag*, *Nowak* 1845 K 453; *Nowak*, niem. *Nowag* 1886 SG VII 195; *Nowag*, *Nowaków* 1941 Wrzosek 45; *Nowag* — *Nowaki*, -ków, *nowacki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowaki*, -ków 1981 WUN II 563. — Nazwa od n. os. *Nowak* SSNO IV 78 (: *nowak* 'człowiek nowy w pewnym środowisku' Sstp V 295), w l. mnogiej. Wahania formy — obok bezprzyrostkowego *Nowak*, zmienzonego jako *Nowag*, pojawia się też postać *Nowaków*, z suf. -ów. Po 1945 r. ustalono n. *Nowaki*. Lit.: SNGŚI IX 21; Rospond, RKJWr I 30; BorGŚI 133. JCh

Nowaki

Nowaki (2), wś, siedl., gm. Skórzec, 12 km na pld.-zach. od Siedlec: *Nowaki Broszkowo* 1563 ŻDz XVI 415; *Nowaki* 1578 AtMz; *Nowaki* 1783 Mp-PerMz; *Nowaki* 1827 Tabella II 48; *Nowaki* 1839 MpKwat V 5; *Nowaki* 1886 SG VII 195; *Nowaki*, -ków 1981 WUN II 563. — Dawniej *Nowaki-Broszkowo*; człon pierwszy od n. os. *Nowak*, w l. mnogiej, człon drugi zob. *Broszków*. Wtórnie zanik członu drugiego. UB

Nowaki (3), wś, suwał., gm. Prostki, 14 km na pln.-zach. od Grajewa: *Nowatze* bei Borcken, *Nowaci* 1519, zu *Nowack* 1526 BiałKol 55; *Nowacken* 1526 KętL 443; *Nowacken* 1785 Goldb III 139; *Nowacken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Nowackin* 1839 MpKwat V 1; *Nowaken*, Df, *Nowaki*, do *Nowakow* ok. 1850 SzczesTeka 97; *Nowaki* 1882 KętL 443; *Nowaki* — *Brüderfelde* 1938, *Nowacken* 1941 Choj 116; *Brüderfelde* — *Nowaki*, -ków, *nowacki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowaki*, -ków 1981 WUN II 563; gw. *novaki*/*novaken*. — Nazwa od n. os. *Nowak*, w l. mnogiej; w formie zniemczonej *Nowacken*, w XIX w. ze średnim zakończeniem -in: *Nowackin*. Początkowo były to dobra służebne, które powstały przed 1519 r. W 1938 r. wieś otrzymała urzędowo nową n. niem. *Brüderfelde*. Lit.: BiałKol 49, 55–6, 71–2. RP

Nowaki zob. Święte Nowaki

Nowaki-Broszkowo zob. Nowaki (2)

Nowakowo (1), wś, elbl., gm. Elbląg, 7 km na pln.-zach. od Elbląga: *Terranova* 1789 Goldb II 254; *Terranova* 1796–1802 MpSchröt X; *Terranova Alt* 1892 SG XII 315; *Terranova* — *Nowakowo*, -a, *nowakowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowakowo*, -wa 1981 WUN II 563. — Nazwa od łac. *terra nova* 'ziemia nowa'. Wieś powstała w 1741 r. Nazwa pol. *Nowakowo* została wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 351–3. WK

Nowakowo (2), wś, pozn., gm. Oborniki, 8 km na wsch. od Szamotuł: *Nowakowo*, kol. 1886 SG VII 196; *Nowakowo*, wś 1921 Sk X 57; *Nowakowo*, -wa 1981 WUN II 563. — Nazwa od n. os. *Nowak*, z suf. -owo. ZZ

Nowaków zob. Nowaki (1)

Nowakówka, przys., dawniej wś, tarnob., gm. Staszów, 9 km na pln.-zach. od Staszowa: *Nowakówka*, folw. 1877 Zin I 421; *Nowakówka*, folw. 1886 SG VII 196; *Nowakówka*, wś 1902 Przew II 18; *Nowakówka*, wś 1933 SkBy 1141; *Nowakówka*, -ki, cz. Jasienia 1970 UN 33, 10; *Nowakówka*, -ki

1981 WUN II 563. — Od n. os. *Nowak*, z suf. -ówka. IN

Nowaniedziela zob. Nowodziel

Nowaszki, cz. Gniezna, dawniej os., pozn.: *Nowaszki Ol.* 1846 KsP 465; *Nowaszki*, os. 1886 SG VII 197; *Nowaszki*, os. 1902 MycPn 178; *Nowaszki*, wś 1933 SkBy 1141; *Nowaszki*, -ków 1981 WUN II 563. — Nazwa ponowiona z n. m. *Nowaszki*, będącej przejściową postacią n. m. *Nowaszyce* (zob.). Mniej prawdopodobne, że n. pochodzi od n. os. *Nowaszek*. ZZ

Nowaszyce, leśn., dawniej wś, pozn., gm. Mieszyń, 12 km na pln. od Gniezna: *Novoszyce* 1399 Lek II nr 1281; *Nowoszyce* 1441 ŁLB I 97; de Myelno'i *Nowaszyce* 1474 SHGKI(PG 9, 7); *Nowoszyce* 1511–23 ŁLB I 97; *Nowoschki* 1564 SHGKI(ASK 12, 543 v); *Nowoszki* 1580 ŻDz XII 150; *Nowoski* deserta 1618–20 PKal 202; Folwark *Nowoszyce* 1789 MKI(Tab 34, 260); *Wieś Nowaszki* 1789 MKI(Tab 36, 105); *Nowarzyce* (!), folw. 1846 KsP 467; *Nowoszyce*, *Nowaszyce*, *Nowoszki* al. *Nowawieś*, wś 1886 SG VII 290; *Nowaszyce*, niem. *Weiden*, folw. 1902 MycPn 178; *Nowaszyce*, niem. *Weiden*, folw. 1921 Sk X 15, 149; *Nowaszyce*, -szyc 1981 WUN II 563. — Dawniej *Nowoszyce*, od n. os. *Nowosz* (: *Nowosiodł*) SSNO IV 81, z suf. -ice, okresowo -ki (deminutywizacja, z wypadnięciem -ic-). Formy *Nowaszyce*, *Nowaszki* są prawdopodobnie wynikiem hiperpoprawnej wymowy -a- zamiast -o-, traktowanego jako *a* pochylone, lub wpływu morfologicznego formantu -asz- występującego w n. os. Władze zaboru pruskiego urzędowo nadały wsi n. niem. *Weiden*. Lit.: BariMorf 45. ZZ

Nowawieś, wś włączona do Węgorzewa, suwał.: *Newendorff* 1510, *Newdorff* in unserm gebiet Königsberg, cammeramtische Angerburg 1514, *Gerothwol*, *Geratwol* 1514, *Neudorf* 1571, *Nowa wieś* 1882 KętL 530–1; *Nowawieś*, niem. *Neudorf*, *Gerothwol*, *Geratwol* 1886 SG VII 211. — Nazwa niem. *Neu Dorf* = pol. *Nowa Wieś*. Oboczna n. *Gerothwol*, *Geratwol* jest prawdopodobnie hybrydą niem.-pol., od niem. n. os. *Ger(r)ath* (: *Gerhard*) Gott 206 + -wol od ap. *wola*, zob. *Nowa Wola* (1). Wieś włączona do Węgorzewa wraz z powstaniem miasta w 1571 r. Lit.: KętL 530–1; BiałKol 173–8, 185, 192, 205–12. RP

Nowawieś zob. Nowa Wieś (2, 4, 8, 9, 10, 20, 22, 23, 24a, 33, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 65e,

79, 85, 90, 96, 97, 107, 112, 113, 118), Nowa Wieś Kartuska, Nowa Wieś Malborska, Nowa Wieś Notecka, Nowa Wieś Oleska, Nowa Wieś Podgórna, Nowa Wieś Rieczna, Nowa Wieś Strzelecka, Nowa Wieś Szlachecka (1), Nowa Wieś Szropska, Nowa Wieś Ujska, Nowa Wieś Zbąska, Nowaszyce, Polanowo (3), Sądzia

Nowawieś Chelmińska zob. Nowa Wieś Chelmińska

Nowawieś Czernięcin zob. Nowa Wieś (117)

Nowawieś Grzebskie zob. Nowa Wieś Wielka (2)

Nowawieś Królewska zob. Nowa Wieś Królewska (3)

Nowawieś Książęca zob. Nowa Wieś Książęca

Nowawieś-Lednagóra zob. Nowa Wieś Lednogórska

Nowawieś-Niechanowo zob. Nowa Wieś Niechanowska

Nowawieś Pałucka zob. Nowa Wieś Pałucka

Nowawieś-Smólsko zob. Nowa Wieś (113)

Nowe (1), mto, bydż.: *Numburgensem* diocesim 1243, de *Noua* 1255 PrUr I/1, 112, 227; *Nove* 1277 Perl 245; *Nuenborg*, *Nuenburch*, *Noe*, *Nowe* 1282 Perl 292, 302; *Neuenburg* 1292 PrUr II 377; *Nuenburg* 1301, *Nuwenburc* 1302 Perl 529, 537; *Nowinburk* 1306 CdP II 175; *Nuenborch* 1307 Perl 578; de *Nove*, de *Nova* 1326/27 PrUr II 382; *Nuweburc* 1342 PrUr III 347; *Neuenburgk* 1350 PrUr IV 474; *Nuwinburg*, *Newinburg* 1375 SG VII 214; *Neyberg*, *Nemburg* 1414 Cruc III 127, 134; *Nuwinburg* (1417), *Newenburgh*, *Newburg* (1437/38) GZ 13, 116; *Neubborg*, *Newborg* 1465 Font XXXIII 62; *Noyenborgk*, *Neuwenborgk*, *Newenborgk*, *Newborgk* 1480 Font XLI 6, 52, 69, 92; *Nove* 1489 Font XLIII 75; *Neoyburgk* 1492 Font L 15; *Newborgk* 1498 Font LIV 44; *Nowe* alias *Neyburg* 1504 Matr III nr 1517; *Nove* 1534 Inwwołoc 114; za *Nowem* 1565 Lumalb 121; *Neuenburgk* 1570 ŻDz XXIII 173; z *Nowego* 1570 Lumalb 97; ku *Nowemu*, *Nowe* 1664 Font XXXII 91, 94; *Nowe* 1749 Font XVI–XIX 186; *Neuenburg*, pohl. *Nowe* 1789 Goldb II 157; ku *Nowiu*, do *Nowia*, *Nowie*, *Neuenburg*, *Nowe*, do *Nowego*, między *Nowem*, *Neuburg* 1807 Font XXV 59, 71, 81, 90, 93, 117, 149, 259; *Nowe*, niem. *Neuenburg* 1886 SG VII 214; *Nowe*, niem. *Neuenburg* 1921 Sk XI 53, 83; *Nowe*, -wego,

nowski 1971 UN 186, 22. — W połowie XIII w. zapisane są dwie n.: polska i niemiecka. Nazwa pol. od przym. *nowy*, w rodzaju nijakim. Być może n. miała pierwotnie postać **Nowe Miasto*, **Nowy Gród* (**Gard*), co sugerują niem. kalki *Neuenburg*, *Neuburg* (*neu* 'nowy', *Burg* 'zamek, gród') i była opozycyjna w stosunku do n. *Starogard*, a dopiero wtórnie, po elipsie drugiego członu, przyjęła postać *Nowe*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 73; Nazwy miast Pomorza Gdańskiego, 1978, 158–60; RospSEMiG 250; RymNmiast 162. WK

Nowe (1a), os. zaginiona, leżała w par. Chomętowo, bydż., gm. Szubin: *Nowe* 1459 RHist IX 110; *Nowe* 1470 SHGKI (PG 8, 71); *Nowe* utraque, deserta 1511–23 ŁLB I 154; *Nowe*, deserta 1535 SHGKI (ASK 12, 476). — Nazwa od przym. *nowy*, w rodzaju nijakim. ZZ

Nowe (1b), cz. wsi Osieczka Pierwsza, przejściowo wś, koniń., gm. Rzgów: *Nowe* 1827 Tabella II 50; *Nowe* 1859 MpChrz; *Nowe* 1877 Zin I 421; *Nowe*, kol. 1886 SG VII 214; *Nowe*, -wego 1981 WUN II 563. ZZ

Nowe (2), wś i os., pil., gm. Wągrowiec, 6,5 km na płn.-zach. od Wągrowca: *Nove* 1327 KW II 417; *Nowe* (1387) XVIII KW III 593; *Nove* 1392 Lek II nr 244; de *Nowe* alias de *Mykolayewicze* 1431 AC II nr 263; *Nowe* 1511–23 ŁLB I 113; *Nowe* 1577 ŻDz XII 191; *Nowe*, niem. *Nowen*, wś, gm., folw. 1886 SG VII 214; *Nowe*, -wego 1981 WUN II 563; gw. *nove*, -ygo. — Przejściowo wieś miała oboczną n. *Mikolajewice*, od n. os. *Mikołaj* SSNO III 490, z suf. -ewice. ZZ

Nowe (3), wś, płoc., gm. Krośniewice, 4 km na pld.-wsch. od Krośniewic: *nove* (1342–74) XVI SHGŁęcz II 8; *Nowe*, *Noe* 1388 Łęcz nr 1080, 3113; *Nowe*, *Noe* 1511–23 ŁLB II 458, 473; *Nowe* 1576 ŻDz XIII 83; *Nowe* 1793 MpPerŁęcz; *Nowe* 1827 Tabella II 50; *Nowe* 1886 SG VII 214; *Nowe*, -wego, *nowski* 1974 UN 41, 22. Lit.: SHGŁęcz II 8. EB

Nowe (4), wś, tarnob., gm. Ożarów, 7 km na płn.-zach. od Annapola: *Nowe* 1409 Hel II nr 1195; *Nowe* 1508 ŻDz XV 462; *Nowe* 1564–65 Lusand 323; *Novae* 1578 ŻDz XIV 178; *Nowe* 1787 Spis 391; *Nowe* *Dębno* 1827 Tabella II 50; *Nowe* 1877 Zin I 421; *Nowe* al. *Nowe* *Dębno* 1886 SG VII 214; *Nowe* 1902 Przew II 18; *Nowe* 1952 UW 120; *Nowe*, -wego, *nowieński*

1966 UN 27, 55; gw. *nove*, *-ego*, *novecki*. — Oboczna n. *Nowe Dębno* dyferencyjna wobec n. wsi *Dębno* (14). IN

Nowe zob. *Nowa Wieś* (111)

Nowe Aleksandrowo, wś, biał., gm. Dobrzyniewo Kościelne, 8 km na płn.-zach. od Białego-stoku: *Dobrzyniewo*, dw. przed 1808, *Новоалександровск* 1878–86, *Ново-Александрово* 1905 Kond 137–8; *Nowy Aleksandrów* 1921 Sk V 16; *Nowo-Aleksandrowo* 1952 UW 157; *Nowe Aleksandrowo* 1967 SM 100; *Nowe Aleksandrowo*, *-wego* 1981 WUN II 563; gw. *nowo aleksandrovo*, *ново -a*. — Nazwa nadana na cześć cara *Aleksandra II* (1885–1881) i utworzona na wzór n. rosyjskich. Potem wyrównanie do pol. nazw z suf. *-owo*, *-ów*, z członem dyferencyjnym *Nowe*. Jeszcze przed 1808 r. był tu dwór *Dobrzyniewo* (zob.). Lit.: Kond 137–8. EB

Nowe Annopole, wś, sier., gm. Zduńska Wola, 5 km na płn.-zach. od Zduńskiej Woli: *Annopole* Nowe 1962 Mp-25(Sieradz); *Nowe Annopole*, *-wego* 1981 WUN II 563; gw. *nowo annopole*, *ново -a*. — Nazwa od n. wsi *Annopole* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Banowo, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gm. Borek, 10 km na płn.-wsch. od Braniewa: *Neubahnau*, wś 1789 Goldb I 144; *Pohl. Bahnau*, wś (tu ?), *Neu-Bahnau*, maj. 1820 Wald 114, 118; *Neubahnen* al. *Neu-Bahnau*, wś 1886 SG VII 6; *Neu-Bahnau* — *Nowe Banowo*, wś 1946 Ley I 106; *Neu-Bahnau* — *Nowe Banowo*, *-ego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Bahnau* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Bielice, wś, pil., gm. Krzyż, 10,5 km na płn.-wsch. od Drezdenka: *Neu Beelitz*, kol. 1764/65 SHGNM(Brätting 179); *Neu Beelitz* 1822 MpUMbl 1638; *Neu Beelitz* — *Nowe Bielice*, *-wych* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Bielice* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Biełki, wś, piotr., gm. Mniszków, 5 km na płn.-wsch. od Sulejowa: *Błogie Nowe* 1921 Sk III 94; *Błogie Nowe*, wś 1967 SM 68; *Błogie Nowe*, *-giego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Błogie* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Błogie, wś, piotr., gm. Mniszków, 5 km na płn.-wsch. od Sulejowa: *Błogie Nowe* 1921 Sk III 94; *Błogie Nowe*, wś 1967 SM 68; *Błogie Nowe*, *-giego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Błogie* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Brody, wś, kiel., gm. Korńskie, 3,5 km na pld.-zach. od Korńskich: *Nowe Brody*, *-wych* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Brody* (7), z członem *Nowe*. EB

inne objaśnienie rdzenia; por. ze staroindyjskim *bhānī-lī* 'świeca, promień, słońce'. Nazwa dyferencyjna wobec *Preussisch Bahnau* (dziś Zielonodolskoje w obwodzie kaliningradzkim). *Banowo* to adaptacja polska niem. *Bahnau*. Nazwę *Nowe Banowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 16, 22; Błażeni 22; Błażeni II 23–4, 159; Toporov Prus I 171, 191, 240; PétVV 69. RP

Nowe Bardo, os. notowana do 1967 r., przejściowo wś, olszt., gr. Wodukajny, 10 km na płn.-zach. od Sępola: *Neu Klingenberg* 1848 Gause 87; *Neu-Klingenberg*, dobra ryc. i os. leśna 1886 SG VII 21; *Neu Klingenberg* 1920 MpHAPr I; *Neu Klingenberg*, folw. 1935 Gause 87; *Neu Klingenberg* — *Kliniewo Nowe*, wś 1946 Ley I 9; *Neu Klingenberg* — *Nowe Bardo*, *-ego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Klingenberg* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Bielice, wś, pil., gm. Krzyż, 10,5 km na płn.-wsch. od Drezdenka: *Neu Beelitz*, kol. 1764/65 SHGNM(Brätting 179); *Neu Beelitz* 1822 MpUMbl 1638; *Neu Beelitz* — *Nowe Bielice*, *-wych* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Bielice* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Biełki, wś, piotr., gm. Mniszków, 5 km na płn.-wsch. od Sulejowa: *Błogie Nowe* 1921 Sk III 94; *Błogie Nowe*, wś 1967 SM 68; *Błogie Nowe*, *-giego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Błogie* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Błogie, wś, piotr., gm. Mniszków, 5 km na płn.-wsch. od Sulejowa: *Błogie Nowe* 1921 Sk III 94; *Błogie Nowe*, wś 1967 SM 68; *Błogie Nowe*, *-giego* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Błogie* (2), z członem *Nowe*. EB

Nowe Brody, wś, kiel., gm. Korńskie, 3,5 km na pld.-zach. od Korńskich: *Nowe Brody*, *-wych* 1981 WUN II 564. — Nazwa od n. wsi *Brody* (7), z członem *Nowe*. EB

Nowe Brody zob. Bródki (1)

Nowe Bronowo zob. Bronowo Nowe

Nowe Brzesko zob. Brzesko Nowe

Nowe Budy, wś, warsz., gm. Leoncin, 14 km na pld.-zach. od Zakroczymina: *Nowe Budy* 1886 SG VII 221; *Nowe Budy*, wś 1902 Przew II 18; *Nowe Budy*, wś 1921 Sk I 181; *Nowe Budy* 1952 UW 19; *Nowe Budy*, kol. 1967 SM 757; *Nowe Budy*, -wych *Bud*, budowski 1971 UN 132, 7. — Nazwa od zestawienia *nowe budy*; o członie drugim zob. *Budy* (1).

UW

Nowe Budy zob. Nowa Wieś (85)

Nowe Budy Osieckie, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziobrodzkie, 13,5 km na pln.-zach. od Raciąża: *Budy-osieckie, nowe, włosty, bory*, kol. 1880 SG I 443; *Budy Osieckie Nowe* 1921 Sk I 170; *Budy Osieckie Nowe* 1952 UW 37; *Budy Osieckie Nowe* 1967 SM 125; *Nowe Budy Osieckie*, -wych *Bud -kich* 1981 WUN II 565. — Nazwa zestawiona, dyferencyjna wobec n. wsi *Stare Budy Osieckie*. Członem odróżniające: *Osieckie*, od n. wsi *Osiek* (20), okresowo też *Bory* (: *bór*, w l. mnogiej) oraz *Włosty* (od n. os. *Włost* lub n. ponowiona, por. n. m. *Włosty*).

UW

Nowe Butryny zob. Chaberkowo

Nowe Bystre, wś, nowosąd., Gmina Tatrzańska, 5,5 km na pln.-zach. od Zakopanego: *Nowe Bystre*, przys. 1921 Sk XII 29; *Nowe Bystre* 1957–59 LKrak 103; *Bystre-Dolne*, *Bystre-Górne* 1962 Mp-25(Nowy Targ); *Nowe Bystre*, -wego -rego, *nowobystrzański* 1964 UN 10, 268. — Nazwa zestawiona, dyferencyjna wobec n. wsi *Stare Bystre*, pochodzącej od n. potoku *Bystryl/Bystre*, por. 1880 SG I 508, z przym. *nowy*. Lit.: LKrak 30; Rymut, Majtán, HE XIII 29.

IN

Nowe Czaple, wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 3,5 km na pld.-wsch. od Lubienia Kujawskiego: *Czaple Nowe* 1963 Mp-25(Włocławek). — Nazwa zestawiona, z członem *Nowe*, opozycyjna wobec n. wsi *Czaple* (13). Być może początkiem wsi były miejscowości o n. *Czaple-Parcele* i *Czaple-Siedlisko*.

RP

Nowe Dębno zob. Nowe (4)

Nowe Dobra, wś, tor., gm. Chełmno, 4 km na pln.-wsch. od Chełmna: *Neugut* ok. 1400 Zeit XVI 30; *Nowe Dobro Wielkie* i *Małe*, niem. *Neugut Gr. i Kl.* 1886 SG VII 221; *Nowe Dobra*, niem. *Neugut* 1921 Sk XI 8, 83; *Nowe Dobra* 1952 UW 48; *Nowe Dobra*, -wych *Dóbr, dobrski* 1971 UN 175, 9. — Nazwa niem. *Neugut*, od

neu Gut 'nowe dobra, posiadłość ziemska'. Nazwa pol. jest kalką n. niemieckiej. W XIX w. podział wsi na dwie części, stąd okresowo członem odróżniające *Wielkie* i *Małe*.

WK

Nowe Dobro zob. Nowodobre

Nowe Dolistowo, dziś *Dolistowo Nowe*, wś, biał., gm. Jaświly, 11,5 km na pln.-wsch. od Goniądza: *Dolistowo Nowe* 1900 SG XV/1, 424; *Dolistowo Nowe* 1921 Sk V 12; *Dolistowo Nowe* 1967 SM 231; *Nowe Dolistowo*, -wego -wa 1981 WUN II 566; *Nowe Dolistowo*, po zmianie *Dolistowo Nowe*, -a -ego, *dolistowski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Nazwa zestawiona, dyferencyjna wobec n. wsi *Stare Dolistowo*, dawniej *Dolistowo*, od n. os. **Dolist*, por. *Dolista* SSNO VII 45 (może od psl. **dol'a* 'kawałek czegoś; dobry, zły los' Spśl IV 81, z suf. -ist), z suf. -owo. Jest to teren wpływów osadnictwa litewskiego, nie można zatem wykluczyć bałtyckiej etymologii antroponimu, por. lit. n. os. *Dalinda*, *Delinda* Lpvž I 449, 481, lit. *Delai(s)*, *Del-īnas* (: *del-ėti* 'chorować, być chorym' lub *dėlė* 'pijawka') Zinkevičius 135; o suf. -ist- zob. TAP 185, Ger 257, por. też brus. *Даленда*, *Дзелянда* BiryłaBA II 129. Lit.: HalBiał I 46.

EB

Nowe Dwory (1), wś, biel., gm. Brzeźnica, 10 km na pln.-wsch. od Wadowic: *Nowy Dwór* XVII LKrak 103; *Nowidwur* 1779–82 MpMieg; *Nowe Dwory* 1886 SG VII 22; *Nowe Dwory* 1921 Sk XII 38; *Nowe Dwory* 1952 UW 273; *Nowe Dwory*, -wych -rów, *nowodworski* 1964 UN 16, 22. — Nazwa od zestawienia *nowy dwór*; wtórnie w l. mnogiej. Lit.: LKrak 103.

IN

Nowe Dwory (2), wś, pil., gm. Wielerń, 9 km na wsch. od Jędrzejewa: *Nowe Dwory Olędry* 1601 Rusiński 137; *Nowe dwory*, wś 1846 KsP 451; *Nowydworek* al. *Nowe Dwory*, niem. *Neuhöfen*, wś 1886 SG VII 301; *Neuhöfen* — *Nowe Dwory*, -ych -ów, *nowodworski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowe Dwory*, -wych -rów 1981 WUN II 566. — Początkowo wś była osadą olęderską, o czym świadczy człon *Olędry*, zob. *Holendry* (1); przejściowo nosiła też n. *Nowy Dworek*. Administracja zaboru pruskiego nadała wsi n. niem. *Neuhöfen*; po 1945 r. ustalono n. *Nowe Dwory*.

ZZ

Nowe Dyniska, os., dawniej wś, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 21 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Dyniska* (nr 1 i nr 2), kol. 1967 SM 249; *Nowe Dyniska*, -wych -niisk, *nowo-*

dyniski, wś 1970 UN 120, 12; *Nowe Dyniska*, -wych -nisk 1981 WUN II 567; gw. *dyńiska nowe*, -ńisk -vyx, *dyńiski*. — Nazwa zestawiona, od n. wsi *Dyniska* i przym. *nowy*. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowe Faszcze, miejscowość zaginiona, leżąca w okolicy Inulca (prawdopodobnie współczesne *Śmietki*), suwał., gm. Mikołajki: *New Vassen* 1511–18, *New Faschcen*, Gnieltz, Gynoltzky, *Stepanu* 1535, Gynoltzky, *Stepan* 1540 BiałOsad 72, 121; *Neu Faschtzen* 1540 KęTL 478. — Nazwa była różnie identyfikowana. Białuński uważa, że określała odrębne dobra, które powstały na pruskim polu (jednostce osadniczej **lauks*) o n. *Faszcze*, z członem odróżniającym od niem. *neu* = pol. *nowy*. Przejściowo dobra nosiły n. *Stepan*, od im. jednego z odbiorców nadania z 1549 r. Po 1549 r. dobra te połączono i nazywano wspólnie z nowym maj. *Małe Faszcze*. Wcześniej za Kętrzyńskim n. łączono z n. m. *Inulec*. Lit.: KęTL 478; BiałOsad 72–3 (przyp. 136), 120–1. RP

Nowe Grodzisko, os., dawniej wś, wroc., gm. Milicz, 7,5 km na ptn.-wsch. od Milicza: *Schmeliske* (zu *Neuschloß gerechnet*) 1787 Z VII 423; *Neuschloß*, wś, i *Schmeliske*, leśn. 1845 K 442; *Neuschloss*, wś. Do N. należą: ... *Schmeliske* 1886 SG VII 24; *Schmeliske* 1900 Myc 82; *Neuschloss* 1941 Wrzosek 14; *Neuschloss* — *Nowe Grodzisko*, -ego a, *nowogrodziski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowe Grodzisko* — *Neuschloss* (*Schmeliske*), wś 1951 Rosp 212; *Nowe Grodzisko*, wś 1967 SM 758; *Nowe Grodzisko*, -wego -ka 1981 WUN II 568. — Dawniej zapewne **Chmielisko*, od ap. *chmielisko*; n. zmieniono jako *Schmeliske*. Miejscowość *Schmeliske* należała do wsi *Neuschloss*, dziś *Nowy Zamek*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowe Grodzisko*. Lit.: SNGŚI IX 21. JCh

Nowe Gutowo zob. Gutowo (3)

Nowe Hołowczyce, wś, biał., gm. Sarnaki, 21 km na ptn.-wsch. od Łosic: *Nowa Wieś*, -wej Wsi, cz. wsi Hołowczyce 1971 UN 128, 7; *Nowe Hołowczyce*, -wych -czyc 1981 WUN II 568. — Początkowo *Nowa Wieś*, od wyrażenia *nowa wieś*. Współcześnie *Nowe Hołowczyce*, od n. sąsiedniej wsi *Hołowczyce*, zob. *Hołowczyce-Kolonia*, i od przym. *nowy*. EB

Nowe Huty, wś, słup., gm. Tuchomie, 4 km na zach. od Tuchomia: *Neuhütten* oder *Cremerbruch* 1624, *Neuhütten*, *Glass* oder *Neuhütten* 1732 PMT IX 43; *Glass-* oder *Neuhütten* 1747–48 Font

XLVI 121; *Neu Hutten* 1780 PMT IX 43; *Neu Hutten* 1789 MpGillyPom; *Neuhütten* — *Nowe Huty*, -wych *Hut*, *nowohucki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowe Huty*, -wych *Hut* 1981 WUN II 568; kasz.: *nové hête* PMT IX 43. — Dawna n. niem. od *neu Hütten* 'nowe huty'. Oboczna n. *Glasshütten* wskazuje, że były tu huty szkła. Nazwa *Cremerbruch* może ponownie z niem. n. wsi *Kramarzyny* (zob). Wprowadzona urzędowo po 1945 r. n. *Nowe Huty* jest tłumaczeniem n. niem. Lit.: Surma, PMT IX 43. BCz

Nowe Jasionowo, przys., dawniej wś, suwał., gm. Szypliszki, 22,5 km na ptn.-wsch. od Suwałk: *Jasionowo* (*nowe*), wś 1882 SG III 484; *Jasionowo* *Nowe*, wś 1921 Sk V 83; *Jasionowo*, kol. 1967 SM 397; *Nowe Jasionowo*, -wego -nia 1981 WUN II 568. — Nazwa zestawiona, od n. sąsiedniej miejscowości *Jasionowo* (5), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. EB

Nowe Kanigowo, wś, płoc., gm. Bodzanów, 17,5 km na wsch. od Płocka: *Kanigowo*, kol. 1960 Mp-25(Płock); *Kanigowo*, kol. 1967 SM 440; *Nowe Kanigowo*, -wego -wa 1981 WUN II 569. — Dawniej *Kanigowo*, zob. *Kanigowo* (2). Współcześnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od *nowy*. UW

Nowe Kłaczno zob. Przewóz (7)

Nowe Komorsko zob. Komorsk

Nowe Kornino, wś, biał., gm. Hajnówka, 7 km na pld.-zach. od Hajnówki: *Kornino* *Nowe* 1616, *Nowokornin* 1661–64, *Kornin* *Nowy* 1772 Kond 139; *Kornin* *Nowy* 1902 SG XV/2, 126; *Nowy Kornin* 1921 Sk V 21; *Nowy Kornin* 1933 SkBy 1160; *Nowokornino* 1952 UW 158; *Nowokornino* (*Nowy Kornin*) 1964 Mp-25(Hajnówka); *Nowokornino* 1967 SM 763; *Nowe Kornino*, -wego -nia 1981 WUN II 569; gw. *nove kornyno*, -oho -a, *korniański*. — Nazwa *Kornino* *Nowe*/*Nowy Kornin* od n. os. *Koma* SSNO III 85, też brus. n. os. *Komo* (: im. cerk. *Kornilij*, pol. *Kornel*, *Korneliusz*), z suf. -ino, -in; człon odróżniający od *nowy*. Okresowo zanotowano zmianę kolejności członów oraz wariant w formie złożenia z interfiksem -o-: *Nowokornino*. Lit.: Kond 139. EB

Nowe Kosowo zob. Załęże (3)

Nowe Kotlice zob. Kolonia Kotlicka

Nowe Krasne zob. Nowokrasne

Nowe Kuchary zob. Kuchary Królewskie

Nowe Kuźnice, wś notowana do 1967 r., legn., gm. Gromadka, 5 km na ptn.-wsch. od Gromadki: *Hammer Neu* 1845 K 204; *Neuham-*

mer, Nowa Kuźnia 1941 Wrzosek 27; *Neuhammer* — Nowe Kuźnice, -ych -ic, nowokuźnicki 1947 MPol XXV nr 124; Nowe Kuźnice 1962 Mp-25(Bolesławiec); Nowe Kuźnice, wś 1967 SM 758. — Dawniej *Hammer Neu*, *Neuhammer*, od niem. *neu Hammer* 'nowa kuźnica'. Po 1945 r. ustalono pol. n. Nowe Kuźnice. W pobliżu znajduje się miejscowość Nowa Kuźnia, niem. *Neuhammer*. JCh

Nowe Kwiecie zob. Kwiejce

Nowe Lutowo zob. Lutówko

Nowe Łąki, wś, legn., gm. Pielgrzymka, 7 km na zach. od Złotoryi: *Neu Wiese* 1845 K 492; *Neuwiese* 1887 SNGŚI IX 23; *Neuwiese* 1908 SOV 190; *Neuwiese* 1941 SOV 190, 261; *Neuwiese* — Nowe Łąki, -wych Łąk, nowołącki 1948 MPol XXVI nr A-78; Nowe Łąki, -ych Łąk 1981 WUN II 571. — Dawniej *Neu Wiese*, od niem. *neu Wiese* 'nowa łąka'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowe Łąki. Lit.: SNGŚI IX 23–4. JCh

Nowe Masiewo, wś, biał., gm. Narewka, 24 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Masiewo II* 1921 Sk V 9; *Masiewo II* 1964 Mp-25(Hajnówka); *Masiewo Drugie* 1967 SM 674; Nowe Masiewo, -wego -wa 1981 WUN II 571; gw. *nowo maśavo*, -a -a, *maśauski*. — Dawniej n. zestawiona *Masiewo III/Dru-gie*; człon pierwszy od n. sąsiedniej wsi *Masiewo*, *Masiewo I*, dziś Stare Masiewo (zob.), człon drugi od liczebnika *drugi*. Współcześnie n. z członem od przym. *nowy*. W gwarze widoczny wpływ fonetyki (akanie) i fleksji białoruskiej. Lit.: Kond 122–3. EB

Nowe Miasteczko, mto, ziel.: *Neuenstatensi* (1296)1646 SUr VI 196; *Novam Civitatem* 1302, *nova civitas* 1305 Reg nr 2700, 2860; *Newinstalensi* 1360, *Nirwenstad* 1409, *Newenstad* 1420, *Neustadt* 1439, *Newenstettley* 1508 CdSil XXIV 70, 71, 72, 74, 108; *Nova civitas* 1580, in oppido *Neu Städtlein* 1670, *Neostadii* 1679, *Neiistädte* 1687/88 J III 22, 77, 218, 586; *Neustädte* 1791 Z X 126; *Neustädte* 1845 K 886; *Neustädte*, Nowe Miasteczko 1900 Myc 75; *Neustädte*, Nowe Miasteczko 1941 Wrzosek 27; *Neustädte* — Nowe Miasteczko, -ka, nowomiastecki 1946 MPol XXV nr 142; Nowe Miasteczko, -wego -ka 1981 WUN II 571. — Nazwa od niem. *neu Stadt*, łac. *nova civitas* 'nowe miasto', także w formie zdrobniałej *Städte* 'miasteczko'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowe Miasteczko. Lit.: SNGŚI IX 24; RymNmiast 162–3; RospSEMIG 251; Miasta polskie w tysiącleciu II 648. JCh

Nowe Miasto (1), wś, dawniej mto, ciech., gm. Nowe Miasto, 14 km na płn.-zach. od Nasielska: *Novemasto* 1398, *Novemiasto* 1404 KkM 128, 153; *Nowemyastho* (1408)1511 SHGMz (Z 20, 342–343); *Nowemasto*, *Novu masto* opido ducali 1425 Mkm I nr 85, 133; in *Novamcivitate* 1434 Zakr II nr 847; *Novemyastho* (1435) 1456 SHGMz(MK 3, 175); *Nowemyastho* 1465 ZHer nr 244; in *civitate sua Novu Myastho* 1480 SHGMz(MK 6, 124v); *Novu civitas* 1501 SHGMz(Ep. 16, 122v); *Novemyastho* 1512 SHGMz(Ep. 7, 44v); *Novae Civitatatis* 1527 Matr IV/1, nr 5247; *Nowemiasto*, oppidum 1576 ŻDz XVI 313; Nowe Miasto, mto 1827 Tabella II 50; Nowe Miasto, miasteczko 1902 SG XV/2, 389; Nowe Miasto, -wego -ta 1981 WUN II 571. — Nazwa od wyrażenia *nowe miasto*, łac. *nova civitas*. Lit.: ZMaz 281; RymNmiast 163. UB

Nowe Miasto (2), cz. Zduńskiej Woli, dawniej wś, sier.: in *molendino Novu Ciuitatis* 1393 Łęcz II nr 4754; *Nowemiastho* 1564–65 Luwlp II 28; Nowe miasto 1877 Zin I 421; Nowe miasto 1886 SG VII 226; Nowe Miasto 1921 Sk II 49; Nowe Miasto, wś 1952 UW 91; Nowe Miasto, -wego -ta, nowomiejski, wś 1974 UN 42, 40; Nowe Miasto, -wego -ta 1981 WUN II 571. EB

Nowe Miasto (3), cz. Jarocina, dawniej przedmieście, kal.: w m. Jarocin i *Nowym Mieście* 1471 SHGKI(PG 8, 115 v); oppidi Jarocin *Nowe-miasteczko* 1473 Matr I nr 1013; miast Jarocin z przedmieściem *Nowemiasto* 1486 SHGKI(PG 10, 52 v); połowę *Nowegomiasta* od strony Jarocina z dworem w *Nowymmieście* 1496 SHGKI(PG 7, 127). ZZ

Nowe Miasto zob. Grodzisko (1), Mieścisko (2), Muszyna, Nowa Osada (2), Nowe Miasto Lubawskie, Nowe Miasto nad Pilicą, Nowe Miasto nad Wartą, Okoń, Olsztyn (2), Tylicz, Warszawa, Wejherowo, Wojcieszków, Zator (1)

Nowe Miasto-Folwark, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 13,5 km na płn.-zach. od Nasielska: *Nowe Miasto-Folwark* 1960 Mp-25(Płońsk); *Nowe Miasto-Folwark*, -wego -ta -ku 1981 WUN II 571. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. wsi Nowe Miasto (1), człon drugi od ap. *folwark*. UB

Nowe Miasto-Korczyn zob. Nowy Korczyn
Nowe Miasto Lubawskie, mto, tor.: super litus Drivance civitatem, que *Novum forum* dicitur,

Nowe Miasto-Muszyna

Nuenmargt, *Nuwenmarkt* 1325 SRP I 193, 280, 608; *Nugenmark* (1334) XV PrUr II 583; *Nuwenmargt* 1343 PrUr III, 503; *Nuenmarcte* 1392 Font LXIII 14; *Neinmark* (po 1418), *Niuvemarkt* 1437 GZ 24, 86; *Newenmargkte* 1456 Font LXI 74; *Naymark* 1476 Matr I nr 1379; *Newmarck* 1489 Font XLIII 42; *Noymarckt* 1492 Font L 15; *Nowe Miasto* 1572 ŻDz XXIII 24; *Neoforum* 1647 Font IV 75; *Nowe Miasto* 1664 Font XXXII 447; *Nowemiasto*, teut. *Neumarck* 1667–72 Font VI–X 15; *Neumark* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Nowemiasto nad Drwęcą*, niem. *Neumark in Westpr.* 1886 SG VII 229; *Nowemiasto*, niem. *Neumark* 1921 Sk XI 35, 83; *Nowe Miasto nad Drwęcą (Neumark)* 1925 Krzep 79; *Nowe Miasto Lubawskie*, -wego -ta -kiego, *nowomiejski* 1971 UN 171, 5. — Nazwa niem. od *neu Markt* 'nowy targ, rynek', przetłumaczona w dokumentach łac. jako *Novum Forum*, *Neoforum*. Od XVI w. n. pol. *Nowe Miasto*, w XX w. przejściowo z członem lokalizującym *nad Drwęcą*, od n. rz., która przepływa przez mto, potem z członem *Lubawskie*, od n. m. *Lubawa*. Lit.: RospSEMiG 251; RymNmiast 163. WK

Nowe Miasto-Muszyna zob. *Muszyna*

Nowe Miasto nad Drwęcą zob. *Nowe Miasto Lubawskie*

Nowe Miasto nad Pilicą, mto, rad.: *Nowemiasto* 1404, *Novemasto* 1414 KkM 153, 158; *Nowemiasto* 1450 SHGRw(MK 335, 56v); *Nowemiasto et villis Pobiedna* 1473 Matr I nr 1010; *Nowemiasto*, *Nowemijasto* 1476 KkM 268, 279; *Nowemyastho* 1497 Matr II nr 998; *Nowemyastho*, *Nowe Myastho* 1511/12 VisitGn 340, 341; de *Novacivitate* penes *Pylczam* 1512 SHGRw(ADP 7, 85v); *Nova Civitas*, *Nove Myasto*, in *Nova civitate* 1511–23 ŁLB II 306; ad *Novam Civitatem* (1531) VisitGn 670; oppidum *Nowemiasto* 1579 ŻDz XVI 192; *Nowe Miasto* 1792 MpPerRw; *Nowe Miasto* 1827 Tabella II 50; *Nowemiasto* 1839 MpKwat IV 5; *Nowe Miasto* 1886 SG VII 222; *Nowe Miasto* 1921 Sk I 149; *Nowe Miasto nad Pilicą* 1967 SM 759; *Nowe Miasto nad Pilicą*, -wego -ta nad *Pilicą* 1981 WUN II 572. — Miasto powstało w 1400 r. na gruntach wsi Pobiedna, na mocy przywileju Siemowita IV, wystawionego dla cześnika rawskiego Prandoty. Współczesny człon odróżniający w formie wyrażenia przyimkowego *nad Pilicą*. Lit.: KopRad 174; RymNmiast 163; RospSEMiG 251. UW

Nowe Miasto nad Wartą, wsł, dawniej mto, pozn., gm. *Nowe Miasto nad Wartą*, 10 km na

pln.-zach. od Żerkowa: *Civitatem novam quam Nicolaus construxit* 1283 KW I 492; *Nuwinstat* (1312) KW II 293; *Nova civitate* 1360 KW III 168; *Novaciuitas* 1417, *Nowemyasto* 1433 RWlkp II nr 487, 1081; in oppido *Nowemyasto* 1497 Bob nr 388; *Novaciuitas* 1510 NKs 136; *Nowemiasto* opp. 1578 ŻDz XII 208; *Nowe miasto* 1620 MKI (Tab 11, 12); *Nowemiasto*, niem. *Neustadt an der Warthe*, mto 1886 SG VII 228; *Nowemiasto nad Wartą*, niem. *Neustadt a. Warthe*, mto 1921 Sk X 25, 149; *Nowe Miasto n/Wartą*, -wego -ta n/Wartą, *nowomiejski* 1971 UN 79, 13. — Człon w formie wyrażenia przyimkowego *nad Wartą* od położenia nad rz. Wartą. Lit.: RymNmiast 163–4; RospSEMiG 251–2. ZZ

Nowe Miasto-Warszawa zob. *Warszawa*

Nowe Mieścisko zob. *Mieściskorz*

Nowe Młyny zob. *Nowomłynny*

Nowe Mostki, wsł, skiern., gm. *Sochaczew*, 4 km na pln.-wsch. od *Sochaczewa*: *Mosthky* (1439) 1456 SHGRw(MK 3, 220v); *Mosthky* 1446 SHGRw(MK 336, 5); *Mostki* 1486 SHGRw(MK 6, 195v); *Mosty* 1579 ŻDz XVI 138; *Mostki górne*, *Mostki dolne* 1792 MpPerRw; *Mostki* 1827 Tabella II 33; *Mostki* 1885 SG VI 711; *Nowe Mostki* 1921 Sk I 179; *Nowe Mostki*, -wych -ków 1981 WUN II 572. — Dawniej *Mostki*, od ap. *mostek*, w l. mnogiej; w wyniku podziału wsi pojawiają się przy n. człony *Górze* i *Dolne*. Przejściowo odnotowano też formę *Mosty*. Współcześnie n. z członem *Nowe*. UW

Nowe Mosty, wsł, tor., gm. *Łasin*, 5 km na zach. od *Łasina*: *villa parva* 1299 PrUr I/2, 453; in *villa parva* ante castrum *Roghuszszén* (1301) PrUr I/2, 271; *Neudorf* ok. 1400 Zeit XVI 30; *Neuedorf* 1414 Br 158; *Neubrück*, pohl. *Nowimost* 1789 Goldb II 156; *Neubrück* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neubrück* — *Nowe mosty* 1879 KętN 83; *Nowe Mosty*, niem. *Neubruück* 1886 SG VII 231; *Nowe Mosty*, niem. *Neubrück* 1921 Sk XI 20, 83; *Nowe Mosty* 1952 UW 50; *Nowe Mosty*, -wych -tów, *nowomoscki* 1971 UN 178, 9. — Początkowo n. łac. *Villa Parva*, od *villa* 'wieś' i *parvus* 'mały'. W XV w., n. niem. *Neudorf*, od *neu Dorf* 'nowa wieś'. Po długiej przerwie wieś pojawia się w dokumentach z XVIII w. pod nazwą *Nowy Most* (od *nowy most*) = niem. *Neubrück* jako nowo założona w 1725 r. (dawną osadą została zniszczona), por. Froel I 222. W XIX w. n. przybiera formę l. mnogiej. WK

Nowe Mosty zob. *Mosty* (1)

Nowe Ogrody (1), os. wcielona do Inowrocławia, bydż.: *Noviortus* 1507 ŻDz XII 226; *Noviortus* 1510 Inwin 191; *Nowoogrodzi* 1534 Inwwołoc 111; z *ogrodów nowych* 1628–32 Luwłkp III 125. — Nazwa od *nowy* + *ogród*, w l. mnogiej, początkowo w formie łac. Nazwa określała miejsce wydzielone pod miastem, ogrodzone, przeznaczone pod uprawę warzyw lub drzew owocowych. Osada została wchłonięta przez rozrastające się miasto. AG

Nowe Ogrody (2), dziś ul. Ogrodowa w Poznaniu, dawniej os., później przedm.: *Novis Ortis* (1423) 1488–92 NKs 41; in *Novis Ortis* 1441 ARP I 211; in *Novis Hortis* 1448 PPozn 209; in *novis ortis* 1464 AC II nr 1303; de *Novis Ortis* 1510 NKs 41; na *Nowich Ogródkach* 1564–65 Luwłkp I 129, przyp. 29; *Nowe Ogrody* 1613 LuPozn 54; z *Nowych Ogródów* 1752 InwPozn I 378. Lit.: PPozn 209. ZZ

Nowe Ogrody zob. Nowe Zagrody

Nowe Olędry zob. Nowinki (2), Nowołoskowiec

Nowe Osieczno, os., dawniej wś, pil., gm. Krzyż, 15 km na pld.-zach. od Krzyża: *Wesołów*, niem. *Neuhochzeit*, kol. 1846 KsP 451; *Neuhochzeit*, *Hochzeit*, *Wesołów* 1875 WM II 30; na lewym brzegu Drawy ... osadę *Neu-Hochzeit* nazwano *Nową Wesołą*, czyli *Nowym Wesołowem* 1886 SG VII 626; *Wesołowo* niem. *Neu Hochzeit*, dom. 1902 MycPn 213; *Nowe Osieczno* — *Neuhochzeit* Forst 1951 Rosp 213; *Nowe Osieczno*, -wego -na 1981 WUN II 573. — Pierwotna zapewne była n. niem. *Neu Hochzeit*, od niem. n. pobliskiej wsi *Hochzeit*, dziś *Osieczno* (1), i od *neu* 'nowy'. Nazwę skojarzono z przym. *wesoły*, por. niem. *Hochzeit* = *wesele* i przetłumaczono jako *Wesołowo*, *Wesołów*; okresowo z członem *nowy*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowe Osieczno*. ZZ

Nowe Osówno zob. Nowa Wieś (76)

Nowe Płoniawy zob. Płoniawy-Bramura

Nowe Pole, cz. Lipska, dawniej wś, rad.: *Nowe Pole* 1877 Zin I 421; *Nowe Pole*, wś 1886 SG VII 232; *Nowe Pole* v. *Nowopole* 1902 Przew II 18; *Nowe Pole*, wś 1921 Sk III 21; *Nowe Pole*, -wego -la 1966 UN 26, 5. — Nazwa od wyrażenia *nowe pole*, w znaczeniu 'nowizna, nowina'. Obocznie w formie złożenia *Nowopole*. Lit.: KopRad 199; BańMorf 29. IN

Nowe Pole zob. Nowopole (3)

Nowe Poręby, wś, skiern., gm. Mszczonów, 13,5 km na pln.-wsch. od Białej Rawskiej: *Poręby*

Nowe 1921 Sk I 14; *Poręby Nowe* 1952 UW 11; *Nowe Poręby*, -wych -ręb, *nowoporębski* 1971 UN 126, 22; *Nowe Poręby*, -wych -ręb 1981 WUN II 574. — Od ap. *poręba* 'miejsce w lesie, gdzie drwa rąbią' SL IV 352, w formie pluralnej; człon odróżniający od przym. *nowy*. UW

Nowe Rumunki, wś, płoc., gm. Łąck, 9,5 km na pld.-zach. od Płocka: *Rumunki Nowe* 1884 SG V 628; *Nowe Rumunki* 1886 SG VII 232; *Rumunki Nowe* 1889 SG X 12; *Nowe Rumunki* 1921 Sk I 30; *Nowe Rumunki* 1952 UW 9; *Nowe Rumunki*, -wych -nek, *rumunkowski* 1971 UN 125, 16. — Nazwa od ap. *rumunki* 'osada odosobniona, wśród pól, pod lasem, dzierzawiona przez gospodarza; pustkowie po uprzątnięciu lasu przez sprowadzonych niedługo kolonistów niemieckich' SW V 771, z członem odróżniającym od przym. *nowy*. UW

Nowe Sady, wś, przem., gm. Fredropol, 17 km na pld. od Przemyśla: *Iurek de Oski* (!) alias *Nowoszedlcze* 1444, *Oszko*, villa regalis 1466 AGZ XIII nr 2270, 6293; *Iosko* 1489, *Voszko* 1491 AGZ XVIII nr 1888, 2146; *Oszyko* 1515 ŻDz XVIII/1, 124; *Oysko*, *Voisko* 1544 AGZ XIX nr 3079, DCCCXXXVIII; *Uisko* 1639 ADP 37, k. 6; *Huysko* 1785 ADP 244, 59; *Huysko* 1794 Ga N2; *Hujsko*, po rusku *Hijsko* 1822 SG III 205; *Hujsko* 1851 Sch 128; *Nowe Sady* 1957 MPol 51, poz. 322; *Nowe Sady*, -wych -dów 1981 WUN II 575; gw. *nowe sady*, -yx -uf, też *hujsko*, -ka, *hujski*. — Dawniej **Ośsko* > *Ojsko*, od tematu **os-*, por. *osika*, *osa*, z suf. -sko. Formy z *u* oddają ukr. zmianę *o* > *u* w sylabie zamkniętej. Postać *Hujsko* z protetycznym *H-*. W materiale przykłady zapisów z protezami *V-* oraz *I-*. Oboczna n. *Nowosiedlce*, od *nowosiedlec* 'nowy osadnik', w l. mnogiej. W 1957 r. urzędowa zmiana na *Nowe Sady*. Lit.: MakPrz 187. BCz

Nowe Sady zob. Nowosady (2)

Nowe Selo zob. Nowa Wieś (66), Nowe Sioło

Nowe Siadło zob. Nowe Siedlisko

Nowe Siedlisko, os., dawniej wś, olszt., gm. Ostróda, 7,5 km na wsch. od Ostródy: *Neuguth* 1477 KęL 365; *Neugutt* 1577, *Neugut* 1584, *Neue gutt* 1628 Hart 332; *Neuguth* od. *Neugüthchen*, wś 1789 Goldb I 145; *Neuguth* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Neugut*, wś 1820 Wald 207; *Neuguth*, folw., *Neygut*, -u ok. 1850 SzczesTeka 79; *Neuguth*, wyb. 1886 SG VII 15; *Nowe Siadło* — *Neugut*, wyb. 1946 Ley I 78; *Neugut* — *Nowe Siedlisko*, -wego

-ska, nowosiedliski 1950 MPol nr A-8; *Nowe Siedlisko*, -wego -ka 1981 WUN II 576. — Dawna n. niem. od *neu Gut* 'nowe dobra', spolonizowana w formie *Nejgut*. Okresowo deminutywna n. niem. *Neugüthen*. Leyding notuje także n. pol. miejscowości *Nowe Siadło*, będąca kalką n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowe Siedlisko*. Lit.: Biolik, PMT X 100. RP

Nowe Siodło, wś, wałb., gm. Mieroszów, 12 km na pld. od Wałbrzycha: *Neuendorff* (1399) K 433; *Neuendorff* 1666/67 J I 706; *Neudorf* XVIII Urb II 165; *Neudorf bei Friedland* 1785 Z V 470; *Neudorf* 1845 K 433; *Neudorf* 1886 SG VII 10; *Neudorf* — *Nowe Siodło*, -ego -a, nowosielski 1947 MPol XXV nr 124; *Nowe Siodło*, -wego -ła 1981 WUN II 576. — Nazwa od niem. *neu Dorf* 'nowa wieś', okresowo z członem odróżniającym *bei Friedland* = koło Mieroszowa. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowe Siodło*. Lit.: SNGŚI IX 24. JCh

Nowe Siolo, wś, przem., gm. Cieszanów, 3 km na pld.-wsch. od Lubaczowa: *Nowesioło* 1435 ZDM V 358; *Nowesioło* 1531, *Nowesioło* 1578 ŻDz XVIII/1, 248, 209; *Nowe Siolo* 1676 Poglówne 5; z *Nowym Siolem* 1788 MJ 19, XIX, 20, 69; *Nowe Siolo* al. *Nowosioło*, rusk. *Nowe Selo* 1886 SG VII 232; *Nowe Siolo*, -wego -ła 1981 WUN II 576; gw. *nove sóło*, -wego -ła, *nowoselski*. — Od *nowe siolo*, ukr. *nowe selo* 'nowa wieś'. W zapisach potwierdzone wahania między formą zestawienia i złożenia z interfiksem -o-. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowe Stawy zob. *Nowostawy*

Nowe Stawy Biskupskie zob. *Nowostawy*

Nowe Stojło, wś, biał., gm. Suchowola, 8 km na pld.-wsch. od Suchowoli: *Nowe Stojło* 1783, 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6008, 11–15); *Nowe Stojło*, kol. 1921 Sk V 78; *Nowe Stojło*, wś 1952 UW 169; *Nowe Stojło*, -wego -ła 1981 WUN II 576; gw. *nove stojło*, -valio -ła, *novastolski*. — Nazwa od wyrażenia *nowe stojło* 'nowe miejsce zaganiania bydła; głębokie miejsca, gdzie zimuje ryba' Słbgav IV 588. EB

Nowe Szymany zob. *Nowiny* (10a)

Nowe Warpno, mto, szczec.: iuxta *Warpna*, stagnum *Warpna* 1252 PU I 671; in *Warpna* 1267, in *Warpia* 1271, *Warpe* (1278) 1293 PU II 179, 253, 387; *Warppo* 1306, *Warpiz* 1308 PU IV 257, 297; in *Warpa*, *Warpe* 1331 PU VIII 49; *Nienwerpe* 1523, *Neuwerp* 1573 RzDuma II 133; *Nienwarpen* 1618 MpLub; *Neuwarp* 1789 MpGillyPom; *Neu Warp* 1829 MpUMbl 862; *Neu-*

warp 1886 SG VII 26; *Neuwarp* — *Nowe Warpno*, -a, *nowowarpieński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Nowe Warpno*, -wego -na 1981 WUN II 577. — Miasto leży nad Zatoką Szczecińską, w części zwanej *Nowowarpieńskie*. Obok leży też jez. *Warpno* (por. in *Werpene* 1184, stagnum *Warpna* 1252 PU I 126, 671). Nazwy miasta i jeziora pojawiają się w dokumentach niemal równocześnie i trudno rozstrzygnąć, która z nich była pierwotna. Zapewne pochodzą od **warpi*, **warpiti*, por. pol. *nawropić* (na kogo) 'złościć się, gniewać', strus. *vorop* 'napad, grabież', lub od **wrap* 'fałda', zob. RzDuma II 134. Niewykluczony związek z germ. **werpan*, **warp*, średniem. *werpen* 'rzucać' Lübben 576. Być może nazwa określała miejsce znane z napadów i grabieży lub odnosiła się do jeziora o niespokojnych wodach. Początkowo n. z suf. -*yn*-, później w formie bezsufiksальной. W nazwie widoczny pomorski rozwój **tārt* i częsta na tym terenie oboczność *ar//er* (może ona mieć źródła w dialektach niemieckich); por. też n. m. *Altwar* w Niemczech, w niewielkiej odległości od *Nowego Warpna*. Lit.: RzDuma II 133–4; Belchnerowska, HE VII 112; RymNmiast 163–4; Rosp-SEMiG 252; Borek, -*yn*- 261. BCz

Nowe Wągry zob. *Kruszynek* (2)

Nowe Werdry zob. *Maliniak* (2)

Nowe Wesołowo zob. *Nowe Osieczno*

Nowe Włóki, wś, olszt., gm. Dywity, 12 km na pld.-wsch. od Dobrego Miasta: *Rosental* 1344 PrUr III 546–7; *Vyrtzichuben* 1356 PrUr V 239; in *Rosental* alias dictus *Virczikhuben* (1407) MWrm V 432; *Vierzighuben* 1615 RŁWrm 267; *Viertzighuben* 1718 Wijaczka 424; 40 *Huben* 1755 Mp-End; *Vierzighuben* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Neu Vierzighuben* 1820 Wald 172; *Wierzkup* — *Neu Virzighuben* 1941 Choj 136; *Neu Vierzighuben* — *Nowe Włóki*, *Nowy Wierckub* 1946 Ley 71; *Neu Vierzighuben* — *Nowe Włóki*, -ych *Włók*, *nowowlócki* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowe Włóki*, -wych *Włók* 1981 WUN II 578; gw. *żykup*//*życup* NitschPis III 283. — Początkowo n. niem. *Rosental*, od *Rose* 'róża' + -*t(h)al*. Od połowy XIV w. pojawiła się oboczna n. niem. *Vierzighuben*, od liczebnika *vierzig* 'czterdzieści' i od ap. *Hube* 'włoka', spolonizowana jako *Nowy Wierckup*, też *Wierzkup*. W formie gw. utrzymała się fonetyczna adaptacja n. niemieckiej, z utrwaloną warmińską cechą przejścia *w* > *ż*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowe Włóki*, nawią-

zującą do znaczenia niem. *-huben*. Lit.: PospWrm 132, 160–1.

RP

Nowe Wybudowanie zob. Wesołowo (2)

Nowe Zagrody, cz. Raciborza, dawniej wś, kat.: *neuen Garten* ok. 1305 Reg nr 2862; *Neugarten* 1567 Urb I 196; *Neugarthen* 1743 SNGŚl IX 25; *Neugarten*, pohl. *Nowesogrodi* 1784 Z III 162; *Neugarten*, Nowe Zagrody 1845 K 436; Nowe Zagrody — *Neugarten* 1896 D 132; Nowe Zagrody, *Neugarten* 1900 Myc 39; Nowe Zagrody, *-wych-ród* 1981 WUN II 578. — Nazwa niem. od *neuen/hneu Garten* 'nowy ogród'. W XVIII w. poświadczona pol. n. Nowe Ogrody, a przez wtórne skojarzenie z *zagrodą* powstała nazwa *Nowe Zagrody*. Lit.: SNGŚl IX 25; Stojanowska, OSG VIII 1973, 109.

JCh

Nowebudy zob. Nowa Wieś (85a)

Nowedorf zob. Zalesie (62)

Nowek, wś, kiel., gm. Łopuszno, 21 km na pld.-zach. od Korńskich: *Nowek* 1886 SG VII 230; *Nowek*, kol. 1921 Sk III 41; *Nowek* 1952 UW 115; *Nowek*, *-wka*, *nowkowski* 1966 UN 23, 72. — Nazwa od *nowe pole* albo *nowek* 'nowo wykarczowane pole' SGPRei(kartoteka); por. też n. os. *Nowek* (: *nowy*) RymsEN II 164. Lit.: KopKiel 115.

IN

Nowek zob. Nowki

Nowemiastcisko zob. Mieścisko (2)

Nowepole zob. Koniecpol

Nowęcin, wś, ślup., gm. Wicko, 2,5 km na pld.-wsch. od Łeby: *Neuhof* 1618 MpLub; *Neuhof* 1789 MpGillyPom; *Neuhof* 1886 SG VII 19; *Neuhof* — *Nowęcin*, *-na*, *nowęciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowęcin*, *-na* 1981 WUN II 579. — Dawna n. niem. od *neu Hof* 'nowy dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono nową n. *Nowęcin*, będącą leksykalno-słowotwórczą adaptacją n. niemieckiej.

BCz

Nowica (1), wś, elbl., gm. Wilczęta, 16,5 km na pln.-wsch. od Pasłęka: *Nuwenmargt* 1343 PrUr III 503; *Nuwarnarkt* 1344, *Nuwenkarkt* (!) 1378, *Nuemarkt* 1402–08, *Nuemarket* 1426–51, *Neuwarnmarkt* 1445–49 GermerSied 285–6; *Neugenmarckt* 1455 SRP IV 518 (tu?); *Newmarckt* 1480, *Newemargkt* 1539, *Neumargk* 1543 GermerSied 286; *Neuenmarckt* ok. 1550 MWrm III 409; *Neumarkct* 1578, 1652 GermerSied 286; *Neumark* 1755 Mp-End; *Neumark* 1796–1802 MpSchröt X; *Neumark* 1886 SG VII 22; *Nowy Targ* — *Neumark* 1941 Choj 116; *Neumark* — *Nowica*, *-y*, *nowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowica*, *-cy* 1981 WUN II 579. — Dawna n. niem. od *neu Markt* = *Nowy*

Targ. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nowica*. Lit.: GermerSied 285–6.

RP

Nowica (2), wś, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 12 km na pld. od Gorlic: *Unowica* 1512 SHGKr(GZ 4, 28); wsi *Umiewicz* (?) 1528 MBiecz 168; *Unowice* 1599 Klim 12; na *Hunowicy*, z *Unowice* Wyżniej 1600 Klim nr 11, 14; *Hunowice* 1629 RPobKr 271; na *Nowici* 1647 Musz 13; na *Hunowicy* 1688, we wsi *Unowicy* 1720 Klim nr 973, 1193; *Nowiec* 1765 Żyd 426; *Nowica* 1794 Ga Dd2; *Nowica* 1886 SG VII 234; *Nowica* 1921 Sk XII 13; *Nowica*, *-cy*, *nowicki* 1965 UN 56, 62; gw. *nowica*, *-y*, *nowicki*; łemk. *nowyca*. — Nazwa od n. rzeki *Unowica* (dziś Przysłopianka), nad którą leży wieś, por. *Vniowicza* (1359) 1528 ZDM I 117; *Unyevicza* 1480 HE XV 112. Zapisy historyczne potwierdzają formy z protetycznym *H-*. Postać *Nowica* powstała przez zanik nagłosowego *U-*, potraktowanego jak przyimek. Okresowo n. występowała w l. mnogiej. Pojawiała się też postać w rodzaju męskim *Nowiec*. Lit.: RBiecz 36; RiegŁemk 196–7; Rymut, HE XV 112.

IN

Nowica (3), wś, wroc., gm. Dobroszyce, 6 km na ptn. od Oleśnicy: *Neuhaus* 1743 SNGŚl IX 25; *Neuhaus* 1785 Z IV 292; *Neuhaus* 1845 K 437; *Neuhaus* 1941 Wrzosek 17; *Neuhaus* — *Nowica*, *-cy*, *nowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowica*, *-cy* 1981 WUN II 579. — Nazwa od niem. *neu Haus* 'nowy dom'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowica*. Lit.: SNGŚl IX 25–6.

JCh

Nowice (1), wś, szczec., gm. Lipiany, 7,5 km na ptn. od Lipian: *Neuwitz* XIX SHGNM; *Neuwitz* — *Nowice*, *-ic*, *nowicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Nowice*, *-wic* 1981 WUN II 579. — Dawna n. niem. utworzona na wzór n. m. z suf. *-itz* (< słow. *-ice*, *-ica*) od przym. *neu* 'nowy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowice*, nawiązującą do n. niemieckiej. Lit.: ZPyrz I 171.

BCz

Nowice (2), wś, wałb., gm. Jaworzyna Śląska, 7 km na ptn. od Świdnicy: *Noua Villa* 1282 SUR V 33; *Newendorf* 1337 Reg nr 5906; *Nova Villa* vulgariter *Neudorf* 1392, *Neudorfe* 1393 LandbSch II nr 1063, 1272; *Neudorff* 1666/67 J I 678; *Neudorff* 1743 SNGŚl IX 26; *Neudorf* bey Würben 1785 Z V 469; *Neudorf* 1845 K 432; *Neudorf* 1941 Wrzosek 20; *Neudorf* — *Nowice*, *-ic*, *nowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowice*, *-wic* 1981 WUN II 579. — Początkowo n. zapisana w formie łac., od *nova villa* 'nowa wieś', a następnie niem., od *neu Dorf* 'nowa wieś'. Okresowo z członem od-

różniącym *bei Wurben* od n. m. *Wuirben*, dziś *Wierzbna*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowice*. Lit.: SNGŚI IX 26. JCh

Nowidowo zob. Snowidowo

Nowie, os., pil., gm. Ujście, 8 km na pld.-zach. od Ujścia: *Nowie*, folw. 1846 KsP 438; *Nowie*, niem. *Nowen*, folw. 1875 WM 26; *Nowie*, niem. *Nowen*, dom. 1886 SG VII 236; *Nowie*, niem. *Nowen*, obszar dw. 1921 Sk X 10, 149; *Nowie*, -wia, cz. wsi Mirosław 1967 UN 75, 22; *Nowie*, -wia 1981 WUN II 579. — Od przymiotnika *nowy*, zapewne w odniesieniu do nowo założonego folwarku, być może na nowinie. Nazwa zniemczona jako *Nowen*. ZZ

Nowiec (1), wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 1 km na pln. od Dzierzgonia: *Neuhöferfelde* 1774 Sm III 119; *Neuhöferfelde* 1796–1802 MpSchröt X; *Neuhöherfelde* (!) 1886 SG VII 16; *Neuhöferfelde* 1936–39 Ar 1157; *Nowodworskie Pole* — *Neuhöferfelde* 1941 Choj 116; *Neuhöferfelde* — *Nowiec*, -wca, *nowiecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowiec*, -wca 1981 WUN II 579. — Nazwa niem. *Neuhöferfelde* od *Neuhof*, dziś *Nowiny* (6), w formie przymiotnikowej, i od *Feld* 'pole'. Kalkę pol. *Nowodworskie Pole* notuje tylko Chojnacki. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowiec*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 112, 115. WK

Nowiec (2), cz. wsi Nowieczek, dawniej wś, pozn., gm. Dolsk: *Novecz* (1371) XV KW III 366; *de Parvo Novecz* 1399, *de Novecz* 1400 Lek II nr 2293, 2602; *Nowecz* 1405 SHGPn III 329; *Nicolaus Noueczsky* 1407 RWkp III nr 333; *Andreas Noweski* 1407 Piek nr 1192; *Nowycz* 1414 KW V 233; *Nowcze* 1432, we wsiach swych W. i M. *Nowycz* 1444, *Magna Nowycz* 1445, *Nowenycz* 1448, in *Maiori Nowecz* 1462, *Nowiecz* 1467, *Nowycz* 1523, *Nowiedz* 1563 SHGPn III 330; *Nowiecz* 1580–81 ŻDz XII 64; *Nowiec* 1610 SHGPn III 330; *Nowiec* 1622–24, *Nowiec* z Folwarkiem Malinie 1775 PPozn (Tab 1, 64 i 7, 10 v); *Nowiec* 1886 SG VII 236; *Nówiec* 1902 MycPn 144; *Nowiec*, wś 1921 Sk X 99; *Nowiec*, -wca 1981 WUN II 579; gw. *novec*, -a, *noveck*i. — Od przym. *nowy*, z suf. -ec; jest to zapewne wynik uniwersalizacji nazwy dwuczłonowej typu *Nowa Wieś*, *Nowe Pole*. Okresowo z członami odróżniającymi od łac. *magnus* 'wielki', *maior* 'większy', *parvus* 'mały'. Przejściowo odnotowana forma *Nowieniec* oraz *Nówiec*. Lit.: SHGPn III 329–332; PPozn 209. ZZ

Nowiec zob. Nowica (2)

Nowieczek, wś, pozn., gm. Dolsk, 5 km na pln.-wsch. od Dolska: *Nowieczek*, niem. *Neugrund*, wś 1921 Sk X 99, 149; *Nowieczek* 1952 UW 81; *Nowieczek*, -czka 1981 WUN II 579. — Od n. m. *Nowiec* (2), z suf. -ek. Oboczna niem. n. *Neugrund* od *neu Grund* 'nowa ziemia, nowy teren'. ZZ

Nowielice, os., dawniej wś, szczec., gm. Trzebiatów, 2,5 km na pln.-zach. od Trzebiatowa: *Niehoff* 1618 MpLub; *Neuhoff* 1834 MpUMbl 602; *Neuhoff* 1886 SG VII 19; *Neuhof Remonteamt* — *Nowielice*, -ic, *nowielicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowielice*, -lic, os. 1981 WUN II 579; *Nowielice*, os., po zmianie *Nowielice*, -lic, *nowielicki*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawna n. niem. od *neu Hoff* 'nowy dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowielice*. BCz

Nowielin, wś, szczec., gm. Pyrzyce, 12 km na pln.-zach. od Lipian: *Neulin* (1240) PU I 452; *Nowelin* (1300) 1554 PU III 426; *Noulin* 1307 PU IV 281; *Nowelyn* (1326), *Noulin* (1328) PU VII 62, 183; *Nawlin* 1491 CdB A XXIV 216; *Nowelin* 1499 CdB A XVIII 499; *Nowlin* (1541) PomKirch I 107; *Nowlin* 1618 MpLub; *Naulin* 1789 MpGilly-Pom; *Naulin* 1833 MpUMbl 1408; *Naulin* — *Nowielin*, -na, *nowieliński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowielin*, -na 1981 WUN II 579. — Od n. os. **Nowiela*, por. *Nowak*, *Nowosz* SSNO IV 78, 81, z suf. -in. Nazwa zniemczona jako *Naulin*. Lit.: LorSNH 78; TrautmElb I 141; ZPyrz I 171; Rz-Duma II 81. BCz

Nowieniec zob. Nowiec (2), Nowiniec

Nowien(n)ice zob. Nowiniec

Nowina (1), wś, elbl., gm. Elbląg, 6 km na pld.-wsch. od Elbląga: *Neudorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Neuendorf Hoche* 1886 SG VII 13; *Neuendorf Höhe*, fr. auch *Bandejen* 1912 Bär 82; *Nowa Wieś* — *Neuendorf Hoche* 1941 Choj 116; *Neuendorf Höhe* — *Nowina*, -y, *nowiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowina* 1952 UW 189; *Nowina*, -ny 1981 WUN II 579. — Nazwa niem. od *neu Dorf* 'nowa wieś', od 1886 r. z członem dyferencyjnym od *hoch* 'wysoki', w opozycji do *Neudorf Nieder*, dziś *Nowinka* (5). Efemeryczna n. *Bandejen* ma etymologię niejasną. Według Kerstana wś wspomniana w dokumentach z 1361 i 1389 r. (autor nie podaje zapisów), a w księdze czynszowej z początku XV w. notowana pod nazwą *Dutschendrusen* i *Dutschindrusen* (wieś leży nad jez. *Družno*, por. ad lacum *Drusen* + przym. *deutsch* 'niemiecki'). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo

n. pol. *Nowina*. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 273–4. WK

Nowina (2), wś, pil., gm. Lubasz, 10,5 km na pld.-zach. od Czarnkowa: *Nowina* 1846 KsP 453; *Nowina*, wś, folw. 1886 SG VII 237; *Nowina*, wś 1921 Sk X 11; *Nowina*, -ny, *nowiński* 1967 UN 76, 12. — Nazwa od ap. *nowina* 'grunt po lesie wykarczowanym, ziemia po raz pierwszy pod uprawę wzięta' SW III 415. ZZ

Nowina (3), wś, wałb., gm. Ziębice, 12 km na pld. od Strzelina: *Nova curia* (1336) K 434; *Deutschneudorff* 1666/67 J I 554; *Deutsch Neudorff* 1743 SNGŚI IX 26; *Deutsch* — *Neudorf* 1785 Z IV 72; *Deutsch Neudorf* 1845 K 434; *Neudorf* Niemieckie i Polskie (*deutsch i polnisch*) 1886 SG VII 10; *Deutsch Neudorf* 1941 Wrzosek 20; *Deutsch Neudorf* — *Nowina*, -ny, *nowiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowina*, -ny 1981 WUN II 580. — Pierwszy zapis łac. *Nova Curia*, od *nova curia* 'nowy dwór', następnie niem. *Deutsch Neudorff*, od *neu Dorf* 'nowa wieś', z członem odróżniającym od przym. *deutsch* 'niemiecki'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowina*. Lit.: SNGŚI IX 26. JCh

Nowina (4), folw. zaginiony, leżał koło wsi Chobienice, ziel., gm. Siedlec: *Nowyna* 1458 SHGPn III 332. — Nazwa od ap. *nowina*. Lit.: SHGPn III 332. ZZ

Nowina zob. *Nowa Wieś* (115), *Nowiny* (18)

Nowina-Przęsławice, wś, rad., gm. Pniewy, 6 km na pld.-zach. od Grójca: *Przęsławice-Nowiny*, kol. 1921 Sk I 45; *Nowina-Przęsławice* 1952 UW 13; *Nowina-Przęsławice*, -ny -wic, *przęsławicki* 1971 UN 127, 32. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Przęsławice*, człon drugi od ap. *nowina*, w l. mnogiej. Lit.: KopRad 212, 382. UB

Nowiniec, os. zaginiona, leżała koło wsi Tłoki, ziel., gm. Wolsztyn: de *Nowenycz* 1448 SHGPn (PZ 16, 176); *Nowenycz* 1448 Koz V 80; *Nowienicze*, *Nowinicz* 1571 SHGPn III 333; *Nowienicze* des. 1576 Koz II 524; *Nowiennicze* 1581 Koz III 687; *Nowienice* 1585, *Nowiniecz* 1595 SHGPn III 333; Tłoki possess. et *Nowiniecz* des. 1595 Koz II 524. — Nazwa od ap. *nowina*, z suf. -ec. Okresowo pluralizacja nazwy. Lit.: SHGPn III 333; PPozn 209. ZZ

Nowiniki zob. *Nowinniki*

Nowinka (1), wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 9,5 km na pld.-zach. od Dąbrowy Białostockiej: *Nowinki* 1744 SDV 97; *Nowinka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6009, 1–3); *Nowinka* 1795 MpPerPd; *Nowinka* 1902 SG XV/2, 390;

Nowinka 1921 Sk V 72; *Nowinka*, -ki 1981 WUN II 580. — Nazwa od ap. *nowinka* (: *nowina* 'rola uprawiana po raz pierwszy lub od niedawna, np. po wykarczowaniu' Sstp V 296), w l. mnogiej, wtórnie singularyzacja nazwy. EB

Nowinka (2), wś, biał., gm. Korycin, 18 km na pld.-wsch. od Knyszyna: *Zimozieleni* 1712, *Zimozielona Nowinka* 1744 SHGPd (kartoteka); *Nowinka* 1902 SG XV/2, 390; *Nowinka* 1921 Sk V 74; *Nowinka*, -ki 1981 WUN II 580. — Początkowo *Zimozieleni*, od *zima* i *zieleni* w formie złożenia z interfiksem -o-, zapewne na określenie upraw roślin zielonych również w zimie. Następnie *Zimozielona Nowinka*, z drugim członem od ap. *nowinka*. Człon pierwszy uległ elipsie w XX w. EB

Nowinka (3), wś, biał., gm. Sidra, 15,5 km na pld.-zach. od Sokółki: *Nowinka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 139–144); *Nowinka* 1902 SG XV/2, 390; *Nowinka* 1921 Sk V 77; *Nowinka*, -ki 1981 WUN II 580. EB

Nowinka (4), wś, biał., gm. Szudziałowo, 15,5 km na pld.-wsch. od Sokółki: *Szczebietkowo v. Nowinka* 1789, *Nowinka Świentkowska* 1806 SHGPd (kartoteka); *Nowinka* 1921 Sk V 79; *Nowinka* 1952 UW 170; *Nowinka*, -ki 1981 WUN II 580; gw. *naŭinka*, -ki, *naŭinski*. — Początkowo obok n. *Nowinka* funkcjonowała też n. *Szczebietkowo*, od n. os. **Szczebietka*, por. nazw. *Szczebietka*, *Szczebiet* RymSEN II 526, z suf. -owo. Okresowo *Nowinka Świentkowska*, z członem odróżniającym od nazw. *Świentek* lub *Świentkowski* (: *święty*) RymSEN II 589. W formach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej (akanie). EB

Nowinka (5), wś, elbl., gm. Tolkmicko, 2,5 km na pld.-wsch. od Tolkmicka: *Nevdorff*, *Newedorff* (1359) XV PrUr V 415; *Newedorff* 1457, *Newdorff* 1476 Matr I nr 435, 1440; *Neudorff* 1582 ŻDz XXIII 84; *Neidorff* 1624 LuPrus 247; *Neuendorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Neuendorf* 1886 SG VII 13; *Nowa Wieś* — *Neuendorf-Kaemmereidorf* 1941 Choj 116; *Neuendorf-Kaemmereidorf* — *Nowinka*, -ki, *nowinecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowinka* 1952 UW 189; *Nowinka*, -ki 1981 WUN II 580. — Nazwa niem. od *neu Dorf* 'nowa wieś'. Osada była przez wieki własnością komory tolkmickiej, stąd człon *Kaemmerer*-, por. *kamera* 'urząd zawiadujący dochodami skarbu za czasów pruskich' SW II 217. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowinka*. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 271–3. WK

Nowinka

Nowinka (6), wś, suwał., gm. Nowinka, 9 km na płn. od Augustowa: *Nowinka Szczeperska* 1744 SHGPd (Kapiciana 52); *Nowinka* 1783 KoścZest 93; *Nowinka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6009, 3); *Nowinka* 1827 Tabella II 51; *Nowinka* 1886 SG VII 238; *Nowinka*, -ki, *nowinczański* 1971 UN 151, 56. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Szczepara*. EB

Nowinka zob. **Nowiny** (18)

Nowinka Świentkowska zob. **Nowinka** (4)

Nowinki (1), wś, piotr., gm. Ręczno, 12 km na płn. od Przedborza: *Nowinki* 1877 Zin I 422; *Nowinki* 1886 SG VII 238; *Nowinki* 1921 Sk II 76; *Nowinki*, -nek, *nowinkowski* 1974 UN 46, 33. — Od ap. *nowinka*, w formie l. mnogiej. EB

Nowinki (2), wś, pozna., gm. Mosina, 6 km na pld.-zach. od Mosiny: *Nowe Olędry* ok. 1780 Rusiński 128; *Nowe Olędry* 1846 KsP 386; *Nowe Olędry*, niem. *Neuhauland* 1886 SG VII 231; *Noweolędry*, niem. *Neuvorwerk* 1902 MycPn 144; *Nowinki*, niem. *Neuhauland* 1921 Sk X 99, 149; *Nowinki*, -nek 1981 WUN II 580. — Dawniej *Nowe Olędry*, od *nowe olędry* 'nowa osada typu holenderskiego', zob. *Holendry*. Obocznie funkcjonowały n. niem. *Neuhauland* — odpowiednik nazwy *Nowe Olędry* oraz *Neuvorwerk*, od *neu Vorwerk* 'nowy folwark'. Nazwę *Nowinki*, zaproponowaną po 1918 r. przez Kozierowskiego, por. Koz V 612, zatwierdzono urzędowo. ZZ

Nowinki (3), wś, siedl., gm. Jadów, 9,5 km na płn.-wsch. od Tłuszcza: *Nowinki* 1783 MpPerMz; *Nowinki* 1827 Tabella II 51; *Nowinki* 1839 MpKwat V 4; *Nowinki* 1886 SG VII 238; *Nowinki*, -nek 1981 WUN II 580. UB

Nowinki (4), kol., dawniej wś, siedl., gm. Wojcieszków, 13 km na płn.-zach. od Kocka: *Nowinki* 1877 Zin II 422; *Nowinki* 1893 SG XIII 743; *Nowinki Wojcieszkowskie* 1899 Cat 92; *Nowinki* 1902 Przew II 19; *Nowinki* 1921 Sk IV 70; *Nowinki*, -nek, *nowiński*, wś 1970 UN 115, 38; *Nowinki*, -nek 1981 WUN II 581. — Okresowo n. z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Wojcieszków*. IN

Nowinki (5), przys., dawniej wś, warsz., gm. Piaseczno, 7 km na pld.-wsch. od Piaseczna: *Nowinki* 1877 Zin I 422; *Nowinki* 1886 SG VII 238; *Nowinki* 1921 Sk I 40; *Nowinki*, wś 1967 SM 761; *Nowinki*, -nek, cz. wsi Chojnów 1971 UN 136, 11; *Nowinki*, -nek 1981 WUN II 580. UB

Nowinki (6), wś, zamoj., gm. Tyszowce, 29,5 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: Kolonia

Nowinki 1965 Mp-25 (Tomaszów Lubelski); *Nowinki*, -nek, *nowiński* 1970 UN 120, 29; *Nowinki*, -nek 1981 WUN II 581. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowinki zob. **Nowinka** (1)

Nowinki Wojcieszkowskie zob. **Nowinki** (4)

Nowinna zob. **Nowiny** (19a)

Nowinnen zob. **Nowiny** (18, 19a)

Nowinnik, wś, biał., gm. Narew, 12,5 km na płn.-zach. od Hajnówki: *Nowiny*, folw. 1699–1701 SHGPd (KsRefer nr 28, 9, 73); *Nowiny* 1764, *Nowiny* 1775–89, *Nowiny* 1878–86 Kond 138; *Nowiny* 1902 SG XV/2, 390; *Nowiny*, wś 1921 Sk V 21; *Nowiny* 1964 Mp-25 (Hajnówka); *Nowinnik*, przys. 1967 SM 761; *Nowinnik*, -ka 1981 WUN II 581; gw. *novińny*, -vīn, *noviński*. — Dawniej *Nowiny*, od ap. *nowina* 'ziemia po raz pierwszy wzięta pod uprawę' SGPKar III 337, w l. mnogiej, wtórnie z suf. -nik. Lit.: Kond 138. EB

Nowinniki, dziś **Nowiniki**, wś, suwał., gm. Puńsk, 12,5 km na płn.-zach. od Sejna: *Nowiniki* 1747, *Nowinniki Sejeńskie* 1764 SHGPd (A.P. — Puńsk ks. nr 1599); *Nowinniki Sejwiejskie* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Nowiniki* 1827 Tabella II 51; *Nowinniki* 1839 MpKwat VI 3; *Nowinniki* 1883, *Nowiniki* 1886 SG IV 639, VII 237; *Nowinniki* 1921 Sk V 71; *Nowinniki* 1952 UW 171; *Nowinniki*, -nik 1981 WUN II 581; *Nowinniki*, po zmianie *Nowiniki*, -nik, *nowinicki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa od ap. *nowina*, z suf. -iki. W zapisach wymieniane występują postaci *Nowiniki* oraz *Nowinniki* (z podwojonym -n-). Człony odróżniające od n. m. *Sejny* i *Sejwy*. EB

Nowiny (1), os., dziś nieistniejąca, dawniej wś, leżała w gr. Orzeszkowo, w dawnym pow. hajnowskim, biał.: *Новауны* 1878–86 Kond 138; *Nowiny*, os. 1902 SG XV/2, 390; gw. *levčuki*, -ou. — Nazwa od ap. *nowina*, w l. mnogiej. Wieś zlikwidowana w okresie okupacji hitlerowskiej. Nazwa gw. *Lewczuki* od nazw. *Lewczuk*, częstego wśród mieszkańców osady. Lit.: Kond 138. EB

Nowiny (1a), kol., dawniej wś, biał., gm. Narewka, 16 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Nowiny*, wś 1921 Sk V 107; *Nowiny*, przys. 1967 SM 761; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. Lit.: Kond 138. EB

Nowiny (2), os. zaginiona, leżała pod Tucznem, bydż.: *Nowyny* 1489 Luprz 156; *Nowijnij* 1527 Vlad XI 62; *Nowiny* 1736–37 Koz V 80. AG

Nowiny (3), os., leśn., dawniej wś, bydż., gm. Żnin, 12,5 km na pld.-wsch. od Kcyni: *Ojrzanów*, folw., os. 1886 SG VII 420; *Nowiny Ojrzanowskie*, wś 1921 Sk X 93; *Nowiny*, -win 1971 UN 185, 22; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. — Dawniej *Ojrzanów*, od n. wsi *Ojrzanowo*; później *Nowiny Ojrzanowskie*, od ap. *nowina*, w l. mnogiej, i od n. m. *Ojrzanów*. Człon *Ojrzanowskie* uległ elipsie. ZZ

Nowiny (3a), wś, chełm., gm. Chełm, 5 km na ptn. od Chełma: *Nowiny* 1839 MpKwat VII 8; *Nowiny*, folw. 1886 SG VII 239; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1970 UN 108, 17. Lit.: CzChełm 183. BCz

Nowiny (3b), wś, chełm., gm. Łopiennik Górny, 15 km na ptn.-zach. od Krasnegostawu: *Nowiny*, folw. 1886 SG VII 239; *Nowiny*, folw. 1921 Sk IV 49; *Nowiny*, wś 1952 UW 138; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1970 UN 111, 25; gw. *glińska*, -*ńisk*, *gliński*. — Oboczna n. gw. *Gliniska* od ap. *glinisko* 'miejsce, gdzie glinę kopią albo kopano' SW I 835, w l. mnogiej. Lit.: CzChełm 183. BCz

Nowiny (3c), wś, chełm., gm. Stary Brus, 25 km na pld.-zach. od Włodawy: *Nowiny* 1886 SG VII 239; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1967 UN 121, 29; gw. *noviny*, -*vin*, *noviński*. Lit.: CzChełm 183. BCz

Nowiny (4), cz. wsi Bądkowo, dawniej wś, ciech., gm. Sorisk: *Bądkowo-Nowiny* 1921 Sk I 24; *Bądkowo-Nowiny* 1967 SM 42; *Nowiny*, -win 1971 UN 123, 9. — Dawniej *Bądkowo-Nowiny*; n. zestawiona, z pierwszym członem od n. m. *Bądkowo* (1). UB

Nowiny (5), wś, ciech., gm. Nasielsk, 11,5 km na pld.-zach. od Nasielska: *Nowiny* 1921 Sk I 118; *Nowiny* 1952 UW 27; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. UB

Nowiny (5a), wś, częst., gm. Wręczyca Wielka, 12 km na pld.-zach. od Kłobucka: *Nowiny*, kol. 1921 Sk III 18; *Nowiny* 1952 UW 256; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. IN

Nowiny (6), os., dawniej wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 2 km na ptn. od Dzierzgonia: *Nuwehoff* ok. 1400 Sm III 7; *Nuwehoff* 1434, *Newhoff* 1441 GA 141, 145; *Nowy Dwór* 1624 LuPrus 104; *Nowydwór* 1647 Font IV 134; *Nowydwór* 1664 Font XXXII 413; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt X; *Nowydwór* 1886 SG VII 298; *Nowy Dwór* — *Neuhof* 1941 Choj 116; *Nowiny* — *Neuhof* 1951 Rosp 214; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581; gw. *novidvūr*. — Dawna n. niem. *Neuehof* = pol. *Nowy*

Dwór. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowiny*, lecz n. *Nowydwór* zachowała się w gwarze. Lit.: Górniewicz, PMT IV 110, 115. WK

Nowiny (7), wś, elbl., gm. Frombork, 3 km na pld. od Fromborka: *Neufeld*, os. 1886 SG VII 14; *Neufeld*, leśn. 1920 MpHAPr I; *Neufeld* — *Nowiny*, dw. 1946 Ley I 13; *Nowiny* — *Neufeld*, os. 1951 Rosp 214; *Neufeld* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. — Dawna n. niem. od *neu(e) Feld* 'nowe pole'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowiny*. RP

Nowiny (7a), przys., dawniej wś, gdań., gm. Kolbudy Górne, 14 km na zach. od Pruszcza Gdańskiego: *Neuheit* al. *Neuheide* 1886 SG VII 16; *Neuheit*, fr. *Neuheide* 1912 Bär 82; *Nowiny*, niem. *Neuheit* 1923 Lor 123; *Nowiny* — *Neuheit* 1941 Choj 175; *Neuheit* — *Nowiny*, -n, *nowiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581; gw. *novinē* Lor 123. — Dawna n. niem. *Neuheide* od *neu Heide* 'nowe pustkowie, wrzosowisko'. Nazwa pol. od ap. *nowina*. Lit.: Bugalska, PMT VI 71. WK

Nowiny (8), wś, kal., gm. Mycielin, 11 km na pld.-zach. od Koźmina: *Nowiny*, kol. 1921 Sk II 20; *Nowiny* 1967 SM 762; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1971 UN 80, 42. ZZ

Nowiny (9), cz. wsi Trójka, dawniej wś, koniń., gm. Stare Miasto: *Nowiny*, kol. 1921 Sk II 33; *Nowiny*, wś 1967 SM 762; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. ZZ

Nowiny (10), wś, lub., gm. Borki, 8,5 km na ptn. od Kocka: *Nowiny*, kol. 1877 Zin I 422; *Nowiny*, kol. 1886 SG VII 239; *Nowiny*, kol. 1902 Przew II 19; *Nowiny* 1952 UW 145; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1972 UN 114, 21. IN

Nowiny (10a), wś, olszt., gm. Szczytno, 7 km na pld. od Szczytna: *Neu Schiemanen* — *Nowiny* 1879 KetN 217; *Nowiny*, niem. *Neu Schiemanen* 1886 SG VII 240; *Neu Schiemanen* 1920 MpHAPr I; *Neu Schiemanen* — *Nowe Szymany* al. *Nowiny* 1946 Ley I 113; *Neu Schiemanen* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1950 MPol nr A-8; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582; gw. *novžini*. — Wieś powstała po 1860 r.; n. niem. *Neu Schiemanen* dyferencyjna wobec *Gross Schiemanen*, dziś *Szymany* (5), spolonizowana jako *Nowe Szymany*. Obocznie funkcjonowała n. pol. *Nowiny*, którą zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 163. RP

Nowiny

Nowiny (11), cz. wsi Budzyno, dawniej wś, ostrol., gm. Czerwonka: *Budzino Nawiri* 1582 ŻDz XVI 391; *Budzino nawiry* 1827 Tabella I 54; *Budzino Nawiry* 1839 MpKwat IV 2; *Budzino Nawiry* 1880 SG I 449; *Budzino-Nawiry* 1952 UW 15; *Budzino-Nowiny*, wś 1967 SM 128; *Nowiny*, -win 1971 UN 129, 17. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Budzyno*; człon drugi od n. os. *Nawir* SSNO IV 24, w l. mnogiej. Do n. os. por. *nawierać*, *nawrzeć* 'przejsć, prześiąknąć'. Wtórnie wyrównanie do *nowiny*. UB

Nowiny (12), os., pil., gm. Złotów, 5,5 km na płn.-zach. od Złotowa: *Pread. Nowiny* 1736–37 Koz V 81; *Nowiny*, niem. *Nowinni*, folw. 1886 SG VII 240; *Bruchhof — Nowiny*, -win, *nowiński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. — Nazwa niem. *Bruchhof* wprowadzona urzędowo przez administrację hitlerowską. ZZ

Nowiny (13), wś, piotr., gm. Będków, 15,5 km na wsch. od Tuszyna: *Podlasek* czyli *Nowiny Dąbrówka*, folw. 1839 MpKwat III 5; *Nowiny*, folw. 1886 SG VII 239; *Nowiny*, wś 1912 Sk II 3; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1974 UN 40, 7. — Początkowo dwie n. oboczne: *Podlasek*, od wyrażenia przyimkowego *pod laskiem*, ze zmianą paradygmatu, oraz n. zestawiona *Nowiny-Dąbrówka*, z członem drugim od ap. *dąbrówka* 'zarośla dębowe' Sstp II 43. Utrwaliła się n. *Nowiny*. EB

Nowiny (14), wś, piotr., gm. Kluczewsko, 11 km na płn. od Włoszczowy: *Nowiny* 1902 Przew II 19; *Nowiny*, kol. 1921 Sk III 139; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1971 UN 35, 21. IN

Nowiny (15), wś, piotr., gm. Żelechlinek, 18 km na płd.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Nowiny*, kol. 1921 Sk I 156; *Nowiny* 1952 UW 102; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. UW

Nowiny (16), cz. wsi Wieczyce, dawniej wś, płoc., gm. Strzelce: *Nowiny* 1827 Tabella II 51; *Nowiny*, os. 1886 SG VII 239; *Nowiny*, wś 1921 Sk I 56; *Nowiny*, kol. 1967 SM 762; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. UW

Nowiny (17), wś, rad., gm. Kozienice, 4 km na płd. od Kozienic: *Nowiny*, kol. 1921 Sk III 21; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1970 UN 25, 15. Lit.: KopRad 212. IN

Nowiny (18), wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 18 km na płd.-zach. od Goldapi: *Nowjehnen* 1769 PMT XII 163; *Nojehnen*, wś 1785 Goldb III 140; *Nojehnen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Naujenty* 1824

PMT XII 163; *Naujehnen* (*Nowinnen*), *Nowina*, -y lub *Nowinka*, -i, wś ok. 1850 SzczesTeka 172; *Naujehnen*, pewnie *Naujenty* al. *Nowinnen* 1885 SG VI 934; *Nowiny*, lit. i niem. *Naujehnen* 1886 SG VII 241; *Naujeningken* 1890 PMT XII 163; *Naujehnen*, *Nowinnen* — *Nowiny* 1946 Ley I 134; *Naujehnen* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. — Nazwa pochodzenia lit., por. n. m. z obszaru Litwy *Naujenis*, *Naujienà*, od lit. *naŭjas* 'nowy' (zawiera suf. -en-). Źródła podają tłumaczenie pol. *Nowina*, *Nowinka*, a także *Naujenty* — pol. substytucję fonetyczną niem. n. *Naujehnen*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Nowiny*. Lit.: PrzybBalt 194; Szczesniak, PMT XII 163; PctVV 261. RP

Nowiny (19), dziś *Nowiny Bargłowskie* i *Stare Nowiny*, dwie wsi, suwał., gm. Bargłów Kościelny, 10,5 km na płd.-zach. od Augustowa: *Nowiny* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 9–11); *Nowiny* 1790 SHGPd(Tadym k. 301v); *Nowiny* 1827 Tabella II 51; *Nowiny Bargłowskie*, *Nowiny Stare* 1877 Zin I 423; *Bargłowskie Nowiny*, *Nowiny Bargłowskie* 1880, *Nowiny Bargłowskie*, *Nowiny Stare* 1886 SG I 108, VII 239; *Nowiny Bargłowskie*, *Nowiny Stare* 1921 Sk V 2; *Nowiny Bargłowskie*, -win -kich, *Stare Nowiny*, -rych -win, *nowiński* 1972 UN 151, 12, 13. — Człony odróżniające od n. m. *Bargłów* oraz od przym. *stary*. EB

Nowiny (19a), cz. wsi Żelwagi, dawniej wś, suwał., gm. Mikołajki: *Nowinna*, dobra 1614 BiałOsad 166; *Nowinnen* — *Nowiny* 1879 KętN 178; *Nowiny*, wś 1886 SG VII 240; *Nowinnen* — *Nowiny*, os. 1946 Ley I 57; *Nowinnen* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nowiny* — *Nowinnen*, os. 1951 Rosp 214; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. — Nazwa zniemczona jako *Nowinnen*. Lit.: BiałOsad 166–7, 181, 186, 220. RP

Nowiny (20), cz. wsi Łanowicze Małe, dawniej wś, suwał., gm. Przzerośl: *Nowiny* 1886 SG VII 239; *Nowiny-Pieńki*, wś 1921 Sk V 81; *Nowiny-Pieńki*, wś 1967 SM 763; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 582. — Okresowo *Nowiny-Pieńki*, z drugim członem od ap. *pieńiek*, w l. mnogiej. EB

Nowiny (21), wś, tarnob., gm. Radomyśl, 11 km na wsch. od Sandomierza: *Nowiny* 1886 SG VII 240; *Nowiny* 1921 Sk XIII 50; *Nowiny* 1952 UW 287; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1966 UN 73, 94. IN

Nowiny (22), cz. Niemczy, dawniej wś, wałb.: *nova villa* ante Nempcze ok. 1300 CdSil XIV 84;

Neudeke 1783 Z I 41; *Neudeck* 1845 K 745; *Neudeck* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 583. — Pierwszy zapis łac. od *nova villa* 'nowa wieś'. Nazwa niem. *Neudek(e)* zapewne od *neu* 'nowy' i *Deck* 'pomost'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowiny*. Lit.: SNGŚI IX 27. JCh

Nowiny (23), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Oble*, siedl., gm. Jadów: nob. Obel de *Nowyny* 1515 SHGMz(Ep. 149, 209); de *Nowyny* 1520 SHGMz(Ep. 204, 46). UB

Nowiny (24), cz. wsi Cisie, dawniej wś, warsz., gm. Halinów: *Nowiny* 1921 Sk I 195; *Nowiny*, wś 1967 SM 762; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. UB

Nowiny (25), wś, warsz., gm. Leoncin, 15 km na pld.-zach. od Zakroczymia: *Nowiny* 1886 SG VII 239; *Nowiny* 1921 Sk I 185; *Nowiny* 1952 UW 20; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1971 UN 132, 13; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 581. UW

Nowiny (26), wś, włoc., gm. Chodecz, 6 km na pln. od Chodcza: *Nowiny*, folw. 1886 SG VII 239; *Nowiny* 1921 Sk I 205; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 583. — Wcześniej był to folwark oddzielony w 1874 r. od dóbr Wola Adamowa. AG

Nowiny (27), wś, wroc., gm. Kobierzyce, 10 km na pld.-wsch. od Katow Wrocławskich: das wüste *Fuhrwerk* (1560) K 435; Das Neue 1630 SNGŚI IX 27; *Neuen* 1666/67 J I 399; *Neuen* 1723, *Neyen* 1736 H 115; *Neuen* 1743 SNGŚI IX 27; *Neuen* 1795 Z XII 198; *Neuen* 1845 K 435; *Neuen* 1886 SG VII 11; *Neuen* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 583. — Wcześniejsza n. niem. od *Vorwerk*, *Führwerk* 'folwark' Gott 510. Od XVII w. nowa n. niem. od *neu* 'nowy', w l. mnogiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowiny*. Lit.: SNGŚI IX 27. JCh

Nowiny (28), kol., dawniej wś, zamoj., gm. Rudnik, 21 km na pld.-zach. od Krasnegostawu: *Nowiny*, kol. 1967 SM 761; *Nowiny*, -win, *nowiński*, wś 1970 UN 111, 28; *Nowiny*, -win 1981 WUN II 583. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowiny (29), wś, zamoj., gm. Susiec, 21 km na zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *Izbice* XVIII MakPrz 187; *Nowiny* 1827 Tabella II 51; *Nowiny* 1886 SG VII 239; *Nowiny*, -win, *nowiński* 1970 UN 120, 16; gw. *noŭiny*, -vín, *noŭiński*. — Dawniej *Izbice*, zapewne od ap. *izbica* (: *izba*), w l. mnogiej, oznaczająca os. z małymi, nędz-

nymi domami. Wtórnie *Nowiny*. Lit.: CzChelm 183; MakPrz 187. BCz

Nowiny zob. Bogusławice (4), Chrzanowo-Nowiny, Czarków (3), Dębniak (6), Dobra (6), Leszczydół, Lipa (8), Lipniak (5), Nowinnik, Nowiny Horynieckie, Nowiny-Rososz, Nowiny Zemborzyckie, Nowosów, Nowy Dwór (21), Psary-Nowiny, Rutki-Nowiny, Szczepanki (1a)

Nowiny Bargłowskie zob. *Nowiny* (19)

Nowiny Brdowskie, wś, koniń., gm. Babiak, 11 km na zach. od Przedecza: *Brdowskie Nowiny* 1921 Sk II 29; *Nowiny Brdowskie* 1952 UW 70; *Nowiny Brdowskie*, -win -kich, *nowiński* 1970 UN 82, 12. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Brdów*. AG

Nowiny-Dąbrówka zob. *Nowiny* (13)

Nowiny Horynieckie, wś, przem., gm. Horyniec, 19 km na wsch. od Cieszanowa: z strony *Nowinieckich* czyli *Horynieckich* 1786 MJ 19, XIX, 261, 181; *Nowiny* 1794 Ga Dd2; *Nowiny*, rusk. *Nowyny Horyneckii* 1886 SG VII 239; *Nowiny Horynieckie* 1921 Sk XIII 7; *Nowiny Horynieckie*, -win -kich, *nowiński* 1966 UN 63, 15; *Nowiny* 1977 MPol 21, poz. 112; *Nowiny Horynieckie*, -win -kich 1981 MPol 7, poz. 61; gw. *noŭiny horynecke*, -vín -ix, *noŭiński*. — Początkowo *Nowiny*, zob. *Nowiny* (1), później z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Horyniec*. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Nowiny*, a w 1981 r. przywrócono n. *Nowiny Horynieckie*. Lit.: CzChelm 183. BCz

Nowiny Kasjerskie, wś, biał., gm. Knyszyn, 8 km na pln.-wsch. od Knyszyna: *Nowiny Kasjerskie* 1921 Sk V 16; *Nowiny Kasjerskie* 1952 UW 157; *Nowiny Kasjerskie*, -win -kich 1981 WUN II 583. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od nazw. *Kasjerski* lub od przym. *kasjerski* (: *kasjer*). EB

Nowiny Malczewskie, wś, rad., gm. Skaryszew, 6 km na pld. od Radomia: *Malczewskie Nowiny*, kol. 1921 Sk III 109; *Nowiny Malczewskie*, -win -kich, *nowiński* 1970 UN 31, 20. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Malczew*. Lit.: KopRad 212. IN

Nowiny Ojrzanowskie zob. *Nowiny* (3)

Nowiny-Osieczek, wś notowana do 1967 r., rad., gm. Pniewy, 10 km na pln.-zach. od Grójca: *Nowiny-Osieczek* 1921 Sk I 45; *Nowiny-Osieczek* 1967 SM 762. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Jezióra-Nowiny*, człon drugi zob. *Osieczek*. UB

Nowiny-Pieńki zob. Nowiny (20)

Nowiny-Rososz, wś, lub., gm. Ryki, 10 km na płn.-wsch. od Ryk: Nowiny, kol. 1902 Przew II 20; Rososz-Nowiny, kol. 1921 Sk IV 23; Nowiny-Rososz, -win -szy, rososki 1972 UN 142, 21; Nowiny-Rososz, -win -szy 1981 WUN II 583; Nowiny-Rososz, wś, po zmianie Nowiny-Rososz, -in -y, cz. wsi Leopoldów 1998 DzU nr 156, poz. 1026. — Dawniej Nowiny, zob. Nowiny (1), wtórnie n. z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi Rososz (zob.). IN

Nowiny Stare zob. Nowiny (19)

Nowiny Wielkie, wś, gorz., gm. Witnica, 7 km na płd.-wsch. od Witnicy: Döllensradung, kol. 1752/53 Froese 126; Döllens Radung 1822 MpUMbl 1774; Döllensradung — Nowiny Wielkie, -in, wielkowniński 1946 MPol XXV nr 142; Nowiny Wielkie, -win -kich 1981 WUN II 583. — Dawna n. niem. od nazw. założyciela Dölle + -radung (: Radung 'karczowisko'). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. Nowiny Wielkie. BCz

Nowiny-Zdroje, wś, biał., gm. Knyszyn, 8,5 km na płn.-wsch. od Knyszyna: Nowiny Zdroje 1902 SG XV/2, 390; Nowiny-Zdroje 1952 UW 157; Nowiny-Zdroje, -win -jów 1981 WUN II 583. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. Nowiny (1), człon drugi od ap. zdroj 'źródło, uzdrowisko', w l. mnogiej. EB

Nowiny Zemborzyckie, cz. wsi Prawiedniki, dziś wieś, lub., gm. Glusk, 12 km na płd. od Lublina: Nowiny Zemborzyckie, -win -kich, cz. wsi Prawiedniki 1972 UN 114, 26; Nowiny Zemborzyckie, -win -kich, cz. wsi 1981 WUN II 583; Nowiny Zemborzyckie, cz. wsi Prawiedniki, po zmianie Nowiny, -win, nowiński, wś 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od n. wsi pobliskiej Zemborzyce. IN

Nowiny Żukowskie, wś, lub., gm. Krzczonów, 15,5 km na płn.-wsch. od Bychawy: Żuków-Nowiny, kol. 1921 Sk IV 64; Żuków-Nowiny 1933 SkBy 2040; Nowiny Żukowskie 1967 SM 763; Nowiny Żukowskie, -win -kich, nowiński 1967 UN 107, 16. — Dawniej Żuków-Nowiny, od n. pobliskiej wsi Żuków i od ap. nowina, w l. mnogiej. Wtórnie zmiana n. na Nowiny Żukowskie. IN

Nowizna, wś, walb., gm. Dzierżoniów, 4 km na płn. od Dzierżoniowa: ville Culerdorph (czy ta?) 1268 SuR IV 49; Noua villa (1292)XVI, Nouam villam (1299)XVI SuR VI 53, 321; Nova villa ok. 1300 CdSil XIV 87; Neudorf 1392, Neuendorfe 1394

LandbSch II nr 1097, 1354; Neudorff 1666/67 J I 721; Mittel, Ober, Nieder Neudorff 1743 SNGŚI IX 27; Neudorf, Ober-, Nieder- 1785 Z V 174; Neudorf 1845 K 432; Neudorf 1886 SG VII 10; Neudorf (Eule) 1941 Wrzosek 19; Neudorf (Eule) — Nowizna, -y, nowizniański 1947 MPol XXVI 37; Nowizna, -ny 1981 WUN II 583. — Pierwsze zapisy łac., od nova villa 'nowa wieś'; potem niem. Neudorf, od neu Dorf 'nowa wieś', od XVIII w. z członami odróżniającymi od mittel 'średni', ober 'górny', nieder 'dolny'. Człon Eule dodała administracja hitlerowska. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowizna. Lit.: SNGŚI IX 27. JCh

Nowki, wś, kiel., gm. Bliżyn, 13 km na zach. od Skarżyska-Kamiennej: Nowek 1791 MpPerSd; Nowki 1827 Tabella II 51; Nowki 1839 MpKwat IV 5; Nowki 1886 SG VII 240; Nowki 1902 Przew II 20; Nowki, -wek, nowski 1966 UN 24, 40. — Nazwa od ap. nowek 'nowo wykarczowane pole' SGPrei(kartoteka), wtórnie w l. mnogiej. Lit.: KopKiel 116. IN

Nowo-Berezowo zob. Berezowo

Nowo Grocholice zob. Grocholice Nowe

Nowo-Michowska zob. Nowomichowska

Nowo-Mińsk zob. Mińsk Mazowiecki

Nowo-Radomsk zob. Radomsko

Nowoberezowo zob. Berezowo

Nowodobre, os. zaginiona, leżała koło wsi Gozdowo, pozn., gm. Września: villa Nowe Dobro (1360)1361 KW III 175; in villa Nowedobre 1360 Matr IV/3, supl. nr 208; Nowodobre 1361 Koz VIII 201. — Od zestawienia apelatywnego nowe dobro 'nowa posiadłość', por. dobro 'majątek ziemski, posiadłości ziemskie' SpXVI, V 100. Wtórnie zmiana paradygmatu nazwy oraz zmiana w złożenie z interfiksem -o-. ZZ

Nowodomki, wś, biał., gm. Platerów, 14 km na płd.-wsch. od Drohiczyzna: Pasieka, folw. 1839 MpKwat VI 7; Pasieka, wś i folw. 1886 SG VII 883; Pasieka Nowa (Nowodomki) 1921 Sk IV 45; Pasieka Nw. (Nowodomki) 1937 Mp-100(droh); Nowodomki 1952 UW 34; Nowodomki, -ków, nowodomsowski 1971 UN 128, 27. — Początkowo Pasieka, od ap. pasieka 'większa liczba uli ustawionych blisko siebie', też 'miejsce, na którym las wyrabano, trzebież, nowina, karczowisko' oraz 'pole orne wśród lasu' SW IV 74. Okresowo n. z członem od przym. nowy. Oboczna n. Nowodomki od wyrażenia nowe domki, w postaci złożenia z interfiksem -o-. EB

Nowodworce, wś, biał., gm. Wasilków, 3 km na pld.-wsch. od Wasilkowa: w *Nowodworcach* alias Siedzibie Folwarku Karakulskiego 1674, *Nowodwory* czyli *Nowodworcy* 1784, *Nowodworce* 1795 Kond 139; *Nowodworce* 1902 SG XV/2, 390; *Nowodworce*, -ców 1981 WUN II 584; gw. *nowodvorcy*, -*uu*, *nowodvorski*. — Nazwa określająca początkowo ludzi mieszkających w nowo wybudowanym dworze, od wyrażenia *nowy dwór*, z suf. -*ec*, w l. mnogiej i w postaci złożenia z interfiksem -*o*-. Okresowo *Nowodwory*. Lit.: Kond 139. EB

Nowodworska Kępa zob. Kępa Nowodworska

Nowodworska Wólka zob. Wólka Nowodworska

Nowodworskie Pole zob. Nowiec (1)

Nowodwory (1), wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 4,5 km na pln.-zach. od Ciechanowca: *Nowodwory* 1827 Tabella II 51; *Nowodwory*, dwór i dobra 1886 SG VII 246; *Nowodwory*, folw. 1921 Sk V 109; *Nowodwory*, wś 1952 UW 173; *Nowodwory*, -rów 1981 WUN II 584. — Od wyrażenia *nowe dwory*, w formie złożenia z interfiksem -*o*-. EB

Nowodwory (2), cz. Pragi-Północ w Warszawie, dawniej wś: Fol. *Nowy Dwór* 1839 MpKwat IV 3; *Nowodwory* 1877 Zin I 423; *Nowodwory* 1886 SG VII 246; *Nowodwory*, wś 1921 Sk I 189; *Nowodwory*, -rów, cz. mta 1964 UN 37, 19; *Nowodwory*, -rów 1981 WUN II 584. UB

Nowodwory zob. Nowodworce, Szczyty-Nowodwory

Nowodworze, wś, tarn., gm. Tarnów, 5,5 km na pld. od Tarnowa: *Nowy Dwór* 1448 Sng II 147; *Nadworze* (!) 1529 LR 109; *Nowedworze* (!) 1536 ŻDz XV 551; *Nowodworze* 1581 ŻDz XIV 263; *Nowodwórze* 1886 SG VII 246; *Nowodworze* 1921 Sk XII 35; *Nowodworze* 1952 UW 272; *Nowodworze*, -*za*, *nowodvorski* 1964 UN 15, 128. — Początkowo *Nowy Dwór*, od wyrażenia *nowy dwór*, wtórnie w formie złożenia z interfiksem -*o*- i sufiksem -*'e*. Lit.: OPilz 43. IN

Nowodwór (1), cz. wsi Wólka Nowodworska, dawniej wś, lub., gm. Kurów: *Nowydwór*, folw. 1603 WPar 636; *Nowodwór*, folw. 1674 RPgl 49; *Nowodwór*, wś 1738 WPar 270; *Nowy dwór*, folw. 1877 Zin I 425; *Nowydwór*, folw. 1886 SG VII 294; *Nowy Dwór*, wś i folw. 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór*, wś 1921 Sk IV 83; *Nowy Dwór*, folw.

1933 SkBy 1159; *Nowodwór*, -*woru* 1971 UN 118, 30. — Od wyrażenia *nowy dwór*. Zapisy potwierdzają wahanie formy zrostu, złożenia i zestawienia. Lit.: SHGLu IV 96. IN

Nowodwór (2), wś, lub., gm. Lubartów, 4 km na pld.-zach. od Lubartowa: *Nowidwór wola* 1563, *Nowodwór* 1580, *Nowodwór* ... wsi *Nowodwora* 1626 RPobLu 484v, 783v, 141; *Nowodwór* 1787 Spis 434; *Nowodwór* 1827 Tabella II 51; *Nowy dwór* 1877 Zin I 425; *Nowydwór* 1886 SG VII 294; *Nowy Dwór* 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór* 1933 SkBy 1158; *Nowodwór* 1952 UW 141; *Nowodwór*, -*ru*, *nowodvorski* 1969 UN 113, 9. — Początkowo z członem odróżniającym od ap. *wola*. Lit.: KosLu 68; BarłMorf 29. IN

Nowodwór (3), wś, lub., gm. Nowodwór, 12 km na pln.-wsch. od Ryk: *Nowodwór* 1827 Tabella II 51; *Nowodwór* 1877 Zin I 423; *Nowydwór* 1886 SG VII 294; *Nowodwór* 1902 Przew II 20; *Nowodwór*, -*woru*, *nowodvorski* 1972 UN 142, 18. IN

Nowodwór (4), wś, siedl., gm. Siennica, 10 km na pld. od Mińska Mazowieckiego: *Nowy dwór* 1783 MpPerMz; *Nowodwór* 1827 Tabella II 51; *Nowodwór* 1839 MpKwat V 5; *Nowodwór* 1886 SG VII 245; *Nowodwór*, -*woru* 1981 WUN II 584. UB

Nowodwór zob. Nowy Dwór (2, 3, 4, 8, 20, 25), Nowy Dwór Bratniański, Nowy Dwór Gdański, Nowy Dwór Mazowiecki

Nowodwór-Piaski zob. Piaski (21d)

Nowodwórze zob. Nowodworze

Nowodziel, wś, biał., gm. Kuźnica, 14,5 km na pln.-wsch. od Sokółki: *Nowaniedziela* 1650 SHGPd(CHAP-Grodno, F. 1463, nr 1, k. 218–219); *Nowoniedziela* 1679 SHGPd(BOss. rkps nr 5620 II 389–392); *Nowaniedziela* 1744, *Nowadziela* 1783, *Nowadziel* 1784 SHGPd(kartoteka); *Nowodziel* 1921 Sk V 74; *Nowodziel* 1952 UW 169; *Nowodziel*, -*li* 1981 WUN II 584; gw. *navażiel*, -*i*, *navażielski*. — Początkowo zrost *Nowaniedziela*, od przym. *nowy* i od *nie dzielić*. Później n. w formie złożenia z interfiksem -*o*-. *Nowoniedziela*. Wtórnie uległa skróceniu do *Nowadziela* oraz zmianie paradygmatu; ostatecznie ustaliła się postać *Nowodziel*. W formach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej. EB

Nowodzielnik, wś, siedl., gm. Siennica, 15 km na pld.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Żakowskie budy* 1827 Tabella II 309; *Żakowska Huta*, os. 1895 SG XIV 731; *Nowodzielnik*, *Żakowska Huta* 1921 Sk I 87; *Nowodzielnik* 1952 UW 17; *Żakowska*

Huta (Nowodzielnik) 1967 SM 1369; *Nowodzielnik*, -ka 1981 WUN II 584. — Dawniej Żakowskie Budy, Żakowska Huta; pierwszy człon od n. m. Żaków, drugi człon od buda, w l. mnogiej, i od huta. Później Nowodzielnik; n. w formie złożenia, od przym. *nowy* i od n. wsi Dzielnik, leżącej w pobliżu. UB

Nowogard, mto, szczec.: *Nogard* 1268, *Nowegard* (1269) 1321, *Neugard* (1274) PU II 194, 216, 285; *Nowgarde* 1290 PU III 113; *Neogarde* (1309) PU VI 421; *Nowgarden* 1331 PU VIII 83; von *Nogarden* (1356) XIV PrUr V 242; *Naugard* 1424 RzDuma II 168; *Newgart* 1540 PomKirch II 50; *Neugarten* 1618 MpLub; *Naugardten* 1789 MpGillyPom; *Naugardt* 1834 MpUMbl 964; *Naugard* 1885 SG VI 933; *Naugardt* — *Nowogard*, -u, *nowogardzki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Nowogard*, -du 1981 WUN II 584. — Nazwa od pom. ap. *gard*, pol. *gród*, i od przym. *nowy*, niem. *neu* (zapewne w opozycji do n. *Starogard*) w formie złożenia z interfiksem -o-. Nazwę zniemczono jako *Naugardt*. Lit.: RzDuma II 167–8; TrautmElb II 107; LorSNH 78; RymNmiast 164; RospSEMiG 252–3. BCz

Nowogardek, wś, kosz., gm. Kołobrzeg, 10 km na pld.-zach. od Kołobrzegu: *Parvum Nougart* (1320) PU V 551; *Parvum Nougard* (1322), *Newgart* 1323, *Nougarde* 1324 PU VI 140, 177, 211; *Neugard* (1329) PU VII 307; *Neugarten* 1618 MpLub; *Naugard* 1789 MpGillyPom; *Naugard* 1835 MpUMbl 520; *Naugard* — *Nowogardek*, -dka, *nowogardecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowogardek*, -dka 1981 WUN II 584. — Nazwa zapewne od n. m. *Nowogard*, niem. *Naugard* (zob.), z członem odróżniającym od łac. *parvus* 'mały'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowogardek*. Lit.: RzDuma I 253; Belchnerowska, PMT XIII 54. BCz

Nowogeorgiewsk zob. Modlin

Nowogóreckie Olędry zob. Górka (15)

Nowogrodziec, mto, jel.: *Neuenburg* 1202 SNGŚl IX 29; *Neuenburg* (1233) XVIII, *Nuenburc* 1247 SUr II 33, 194; *Nuwenburck*, *Nuenbergk* (1251) 1549, *Nuenburh* 1251, *Novo Castro*, *Nuenburch* 1259 SUr III 31, 32, 187; *Nuenborc* ante civitatem nostram 1271 SUr IV 102; *Nuwenburc* 1283, *Nuenburc* 1287, *Nvemburiensis* 1289 SUr V 61, 284, 336; *Nuumburk* 1292, *Nuwenburk* (1294) XIV SUr VI 40, 117; *Neynburg* ok. 1300 CdSil XIV 130; *Naumburg* 1310, *Novum Castrum* 1316, *Nuwinburg* 1318 Reg nr 3159, 3577, 3839; *Nuwinburg* 1378 CdL III 34; *Nuwenburg am Qweys* 1389 LandbSch II nr 691; *Nwenburg* 1395, *Nuwenburg an dem Quise* 1401,

Nuenburg 1414 CdL III 256, 417, 695; *Niēnburg* 1424, *Nuwenburg* 1428 CdL II/1, 199, 521; *Newenburgh*, *Newewinburg am Qweys* 1431, *Nauwenburg* CdL II/2, 200, 243, 681; *Nawenburg* 1438, *Newinburg* 1443, *Newenborg* 1449 CdL IV 6, 275, 575; *Naumburg* 1481 Ng 200; *Nawnberg am Kweis* 1520–25, *Naumburg am Queysz* 1599 CdL V 101, 187; *Naumburg am Queiss* 1651 J IV 1, 31; *Naumburgi* 1687/88 J III 120, 704; *Naumburg am Queis* 1786 Z VI 189; *Naumburg a/Q*, mto 1845 K 427; *Naumburg nad Kwissą* 1885 SG VI 934; *Naumburg*, *Nowimbuk* 1900 Myc 74; *Naumburg a. Queiss* 1941 SOV 244; *Naumburg a. Queiss* — *Nowogrodziec*, -ca, *nowogrodziecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowogrodziec*, -dźca 1981 WUN II 584. — Dawna n. niem. *Neu(en)burg*, od *neu Burg* 'nowy zamek warowny, gród'. W zapisach pojawiają się też formy zlatynizowane, por. *novum castrum*. Od XIV w. n. z członem lokalizującym *am Queiss* 'nad Kwisą'. Nazwę Nowogrodziec ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: RospSEMiG 253; RymNmiast 164; SNGŚl IX 28; Zych, Rocznik Dolnośląski XII 266; Miasta polskie w tysiącleciu II 577–8. JCh

Nowogród (1), wś, lub., gm. Łęczna, 18 km na pln.-wsch. od Lublina: de *Novo Castro* 1325–27 MVat I 173; *Novo Castro* 1354–55 MVat II 432; *Nowogrod*, *Nouogrod* 1409 ZLub nr 11, 41; *Nowogrod* (1417) XV ZDM V 177; *Nowogrod* 1529 LR 443; *Nowogrod*, z *Nowogroda* 1626 RPobLu 36; *Nowogrod* 1787 Spis 434; *Nowogród* 1877 Zin I 423; *Nowogród* 1886 SG VII 248; *Nowogród*, -grodu, *nowogrodzki* 1972 UN 114, 15. — Nazwa od wyrażenia *nowy gród*, w formie złożenia z interfiksem -o-. Pierwsze zapisy nazwy w formie łacińskiej. Lit.: SHGLu III 162–3; SHGLuDer 73; KosLu 68. IN

Nowogród (2), mto, łomż.: *castra* [...] *Novigrod* (1355) KMaz II 351; in districtu *Novogrod(ensis)* (1375), *Novigrot* 1379, prope *Novum Castrum* sita, in *Novo Castro* (1377) lub (1378) lub (1379) KMaz III 176, 232, 235; *Nowogrod* 1402 HMil 285; *Nowigrod* 1425 MkM I nr 176; *Nouigrod* 1430 MkM II nr 626; *Nowygrad* 1496 Matr II nr 596; *Nowogrod*, do *Nowogroda*, ku *Nowogrodu* (1565) Lumaz II 89, 90–2; *Nowogrod*, oppidum 1578 ŻDz XVI 369; *Nowogrod* 1783 MpPerMz; *Nowogród*, mto 1827 Tabella II 51; *Nowogród*, os. miejska 1886 SG VII 246; *Nowogród*, -rodu 1981 WUN II 584. Lit.: Brodzicki, Ziemia łomżyńska do 1529 r., 1999, 96–9; ZMaz 281; RospSEMiG 253; RymNmiast 164. UB

Nowogród (3), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 26 km na płn.-zach. od Lipna: *Nowigrod* 1258 SHGKu(DKM 85); *Nowigrod* 1262 PrUr I/1, 196; *Nowygrad* 1349 SHGKu(DWt 365); *Nowograd* 1393 Łęcz I nr 2816; *Nowograd* 1413 Cruc III 41; *Nowograd* 1564 ŻDz XII 330; *Nowograd* 1609 SHGKu(VL 309-311); *Nowogród*, wś i kol. 1886 SG VII 248; *Nowogród*, -rodu 1981 WUN II 584. — Dawniej *Nowy Gród*, wtórnie w formie złożenia z interfiksem -o-. BCz

Nowogród zob. Nowogródek

Nowogród Bobrzański, mto, ziel.: de *Novo Castro* 1202 KŚI I 227; *castri a Bresina ad Bobram* 1217 KŚI II 152, przyp. 1; *montis castri* 1217, *Novocastro* 1219 KŚI II 154, 230; *Novi Castrj* 1221, de *Novo Castro* 1226 KŚI III 16, 117; *Nuburg* 1228 Reg nr 338; *Novocastro* 1237, de *Novo Castro* 1244, *Novum Castrum* 1245 SUr II 91, 168, 178; *Novi Castrj* (1256) XV, *Nwborch* 1257, *Novocastro* 1261, *Novo Castro* 1263 SUr III 140, 152, 233, 287; *Nuenburg* (1278) XV SUr IV 225; *Novo Castro* 1284 SUr V 68; *Novicasteri* 1297, *Novo Castro* 1299 SUr VI 256, 312; *dem neuen Schlosse* 1336 CdSil XXIX 94; *Nuvenburg* 1419 CdL III 765; *Nawenburg an der Bobir* 1437 CdL II/2, 671; *Nawenburg* 1443, *Numborg* 1474, *Naumburg* 1557 CdSil XXXII 50, 55, 68; *oppido Naumburgi* 1679, *Naumburg* 1687/88 J III 22, 297, 710; *Naumburg am Bober* 1787 Z VII 83; *Naumburg nad Bobrem* 1885 SG VI 934; *Naumburg a. B.*, *Nowy Zamek* 1900 Myc 74, 89; *Naumburg am Bober* — *Nowogród Bobrzański*, -du, *nowogrodzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowogród Bobrzański*, -rodu -kiego, wś 1981 WUN II 584; *Nowogród Bobrzański*, mto 1987 MPol nr 38, poz. 328. — Dawna n. niem. *Naumburg/Neuenburg*, w formie zlatynizowanej *Novum Castrum*, przejściowo *Neuen Schlosse*, od przym. *neu* i *Burg*, *Schloss* (= łac. *castrum*) 'nowy gród, zamek warowny'. Od XV w. z członem lokalizującym *an der Bobir/am Bober* = *nad Bobrem*. Nazwę *Nowogród Bobrzański* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI IX 28; RymNmiast 164; RospSEMiG 253; Miasta polskie w tysiącleciu II 648-9. JCh

Nowogródek, wś, włoc., gm. Czernikowo, 0,5 km na płn. od Nieszawy: *Nowograd* (1371) CdP II 755; *Novigrodek* 1504 AC III 241; *Nowograd sumińskich* 1564 ŻDz XII 322; *Nowogródek* 1827 Tabella II 51; *Nowogródek* 1886 SG VII 255; *Nowogródek* 1921 Sk I 64; *Nowogródek*, -dka, nowo-

gradzki 1972 UN 180, 36; gw. *novogrudek*, -tka, *novogrocki*. — Nazwa od n. pobliskiej wsi *Nowogród* (3), wtórnie z suf. -ek. Okresowo z członem odróżniającym od n. wsi *Sumino* (7). BCz

Nowogródek Pomorski, wś, gorz., gm. Nowogródek Pomorski, 11 km na wsch. od Myśliborza: *Nienborch* 1298 CdBA XVIII 443; *Neuenburch* 1313, *Nuvenburg* 1315 PrUr II 61, 85; *civitas Nygenborchi* 1317, *Nyenborchi* 1336 CdBA XVIII 445, 453; *Nuvenburg*, *Nienborgk* 1337 SHGNM(Landb 32); *Neuenburg* 1833/34 MpUMbl 1562; *Neuenburg* — *Nowogródek Pomorski*, -dka -ego, *nowogrodzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowogródek Pomorski*, -dka -kiego 1981 WUN II 584. — Dawna n. niem. od średniem. *nie* (*nige*, *nigge*) *borchi*, śrwniem. *neu Burg* 'nowy gród, nowy zamek'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowogródek Pomorski*, nawiązującą do n. niemieckiej, z członem odróżniającym od n. *Pomorze*. Lit.: RospSEMiG 253. BCz

Nowoje Miasto zob. Nowy Dwór (2)

Nowoje Selo zob. Nowa Wieś (66)

Nowojewo, os., dawniej wś, pozn., gm. Dominowo, 9 km na pld.-wsch. od Kostrzyna: in *Nawoyowopole* 1420 Koz V 64; *Nawoyewo* 1440, *Nawoyewycze* 1525, *Nawoiwiczce* des. 1565 Koz II 503; *Nowojewo* 1846 KsP 359; *Nawojewo*, folw. 1885 SG VI 938; *Nowojewo*, -wa 1981 WUN II 584; gw. *n^owoj^oewo*, -eva, *n^owoj^oieski*. — Dawniej *Nawojowopole*, od n. os. *Nawoj SSNO* IV 24, z suf. -owo i od ap. *pole*. Człon *Pole* uległ elipsie i n. przybrała postać *Nawojewo*, okresowo też z suf. -ice. Wtórnie n. uległa adideacji do przym. *nowy*. Lit.: Nieckula, -ov. 139. ZZ

Nowojowa Wola zob. Wola Filipowska

Nowojowice, wś, wroc., gm. Żórawina, 14,5 km na płn. od Strzelina: *Haltauf* 1743 SNGŚI IX 28; *Haltauf* 1783 Z I 54; *Haltauf*, *Halduf* 1845 K 202; *Haltauf*, *Haldów* 1900 Myc 27; *Haltauf*, *Haldów* 1941 Wrzosek 18; *Haltauf* — *Nawojowice*, -ic, *nawojowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowojowice*, -wic 1981 WUN II 584. — Dawniej *Haltauf*, od niem. *halt auf!* 'zatrzymaj się' (znajdował się tu urząd celny). Oboczna pol. n. *Haldów*, *Haldów* jest adaptacją fonetyczną n. niem., z dodatkową adideacją do ap. *halda* 'kupa kamieni pustych i ziem płonnych, z kopalni wydobytych i w pobliżu szybu leżących; il, ziemia mazista' SW II 10. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nawojowice*, następnie zmieniono ją na *Nowojowice*. Lit.: SNGŚI IX 29; CzNiem 57. JCh

Nowojowiec, wś, olszt., gm. Wielbark, 15,5 km na pld. od Szczytna: *Nowojowitz*, *Aschbude* 1789 Goldb I 148; *Nowojowitz* 1796–1802 *MpSchröt* XVII; *Nowojewietz*, wś 1820 *Wald* 231; *Nawojowiecz*, *Nowojowiec*, -ca ok. 1850 *SzcześTeka* 117; *Nowojowitz* — *Nowojowiec* 1879 *Kętn* 215; *Nowojowiec* 1886 *SG* VII 263; *Neuwalde* 1934, *Nowojowitz* 1935 *Gause* 85; *Neuwalde (Ostpr.)* — *Nowojowiec*, -wca, *nowojowiecki* 1948 *MPol* XXVI nr 59; *Nowojowiec*, -wca 1981 *WUN* II 584. — Nazwa od n. os. *Nawojowic*, *Nawojewic* *SSNO* IV 26, w l. mnogiej. W 1782 r. była tu buda potażowa; pierwsze nadanie pochodzi z 1787 r. Nazwa zmieniona jako *Nowojowitz*. W 1934 r. zmiana na niem. *Neuwalde*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowojowiec*. Lit.: *Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu*, 1962, 156. RP

Nowojowitz zob. Nowojowiec

Nowokajetanówka, wś, chełm., gm. Dubienka, 30 km na pln.-zach. od Hrubieszowa: *Kajetanówka Nowa*, kol. 1921 *Sk* IV 29; *Nowokajetanówka*, wś 1952 *UW* 136; *Nowokajetanówka*, -ki, *nowokajetanowiecki* 1970 *UN* 109, 10; gw. *nowikajetanufka*, -ki, też -vyj -fki. — Dawniej *Kajetanówka Nowa*, od n. sąsiedniej wsi *Kajetanówka* i od przym. *nowy*. Wtórne przekształcenie formy zestawienia w złożenie z interfiksem -o-. Lit.: *CzChelm* 183. BCz

Nowokamienna zob. Kamienna (1)

Nowokolno, wś, biał., gm. Janów, 16,5 km na pln.-zach. od Sokółki: *Nowokolno* 1921 *Sk* V 73; *Nowo Kolno* 1952 *UW* 168; *Nowokolno* 1967 *SM* 763; *Nowokolno*, -niego 1981 *WUN* II 584; gw. *navakuołno*, -nahio, *navakuołski*. — Nazwa od przym. *nowy* i od ap. *kół*, z suf. -no, w postaci złożenia z interfiksem -o-. Być może nazwa powstała w opozycji do n. mta *Kolno* (4). Okresowo występowała w postaci zestawienia. W formach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej. EB

Nowokornino zob. Nowe Kornino

Nowokrasne, wś, ciech., gm. Krasne, 14 km na pld. od Przasnysza: *Nowe Krasne* 1839 *MpKwat* IV 2; *Nowokrasne* 1877 *Zin* I 423; *Nowokrasne* 1886 *SG* VII 263; *Nowokrasne* 1921 *Sk* I 23; *Nowokrasne*, -niego, *nowokraśnieński* 1971 *UN* 123, 18. — Nazwa od przym. *nowy* i od n. m. *Krasne* (5), wtórnie w formie złożenia z interfiksem -o-. UB

Nowolesie, wś, wroc., gm. Strzelin, 8 km na pld. od Strzelina: *Newindorf* 1331 *Reg* nr 5032; *Nova curia* (1336) K 434; *Polnisch Neudorff* 1666/67 J I 443; *Pohlisch Neudorff* 1743 *SNGŚI* IX 28;

Polnisch Neudorf 1785 *Z* IV 73; *Neudorf Polnisch* 1845 K 434; *Waldneudorf* 1941 *Wrzosek* 21; *Waldneudorf* — *Nowolesie*, -a, *nowoleski* 1947 *MPol* XXV nr 124; *Nowolesie*, -sia 1981 *WUN* II 584. — Dawna n. niem. *Neudorf* od niem. *neu Dorf* 'nowa wieś'. Notowana też w formie łac. *Nova Curia*. Od XVII w. z członem *Polnisch* 'polski', w celu odróżnienia od *Neudorf Deutsch*, dziś *Nowina* (3). Nazwę niem. *Waldneudorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowolesie*. Lit.: *SNGŚI* IX 28–9. JCh

Nowolipsk, wś, kal., gm. Chocz, 12 km na pln.-zach. od Stawiszyna: *Nowolipskie* 1827 *Tabella* II 51 (tu?); *Nowolipskie*, os., *Nowolipska* al. *Brzeźnia*, wś 1886 *SG* VII 264; *Nowolipska*, wś 1921 *Sk* II 13; *Nowolipsk* 1935–36 *Mp*-100(41–26); *Nowolipsk*, -ka 1981 *WUN* II 584; gw. *nowo'lipsk*, -ka, *nowo'lipski*. — Od n. m. *Lipe* (zob.) i od *nowy*, w formie złożenia przymiotnikowego z interfiksem -o-. Później zmiana struktury przymiotnikowej na rzeczownikową, z suf. -sk. Okresowo występowała oboczna n. *Brzeźnia*, nawiązująca do przym. *brzeźny* 'brzozowy'. ZZ

Nowolipska zob. Nowolipsk

Nowolipskie zob. Nowolipsk

Nowołoskoniec, wś, pozn., gm. Oborniki, 6 km na pln.-zach. od Obornik: *Nowe Ołędry* 1746 *Rusiński* 137; *Nowe Ołędry*, niem. *Eichquast* 1875 *WM* I 26; *Nowe ołędry*, niem. *Eichquast* 1902 *Mypn* 96; *Nowołoskoniec*, niem. *Eichquast*, wś, leśn. 1921 *Sk* X 57, 59, 149; *Nowołoskoniec*, -nica 1981 *WUN* II 584. — Dawniej *Nowe Ołędry*, od wyrażenia *nowe ołędry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa *Nowołoskoniec*, w formie złożenia z interfiksem -o-, od przym. *nowy* i od n. m. *Łoskoń* (zob.), z suf. -ec, zaproponowana przez Kozierowskiego po 1918 r. Nazwę niem. *Eichquast* wprowadziła administracja pruska. Lit.: *Koz* V 612. ZZ

Nowomichowska, wś, lub., gm. Baranów, 21 km na pln.-wsch. od Puław: *Nowo Michowska*, kol. 1902 *Przew* II 20; *Nowo-Michowska*, kol. 1921 *Sk* IV 36; *Nowomichowska*, kol. 1933 *SkBy* 1150; *Nowo-Michowska* 1952 *UW* 146; *Nowomichowska*, -kiej, *nowomichowski* 1971 *UN* 118, 9. — Nazwa od niepotwierdzonej w źródłach n. kolonii *Michowska*, z członem odróżniającym od przym. *nowy*, w postaci złożenia z interfiksem -o-. Zapisy odzwierciedlają wahania ortografii. IN

Nowomiejska Wola zob. Świdrygały

Nowomieścisko zob. Mieścisko (2)

Nowomłyn zob. Nowy Młyn

Nowomłyn, wś, łódz., gm. Parzęczew, 9 km na płn.-zach. od Zgierza: *Nowe młyny* 1877 Zin I 421; *Nowomłyn*, folw. 1886 SG VII 265; *Nowe Młyny*, folw. 1902 Przew II 18; *Nowomłyn I, II*, kol. 1921 Sk II 54; *Nowo-Młyny* 1952 UW 92; *Nowomłyn*, -nów, *nowomłyński* 1972 UN 43, 23; gw. *nowomłyn*, -yn, *nowomłyński*. — Dawniej *Nowe Młyny*, od wyrażenia *nowy młyn*, w l. mnogiej. Wtórnie n. przybrała formę złożenia z interfiksem -o-. EB

Nowomodna, wś, siedl., gm. Jabłonna Lacka, 12,5 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Nowomodna* 1839 MpKwat VI 7; *Nowomodna* 1886 SG VII 265; *Nowomodna* 1921 Sk IV 102; *Nowomodna*, -nej 1981 WUN II 584. — Od przym. *nowomodny* 'według najnowszej mody zrobiony; niebywały dotąd, niezwykły, wymysłny, oryginalny' SW III 418. EB

Nowoniedziela zob. Nowodziel

Nowoosiadła zob. Nowosiadło

Nowopole (1), wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziobrodzkie, 17 km na płn.-zach. od Raciąża: *Nowopole*, wś 1881 SG II 790; *Nowopole* albo *Bujaczka* 1886 SG VII 265; *Nowopole* 1921 Sk I 168; *Nowopole* 1952 UW 36; *Nowopole*, -la 1981 WUN II 584. — Od wyrażenia *nowe pole*, w znaczeniu 'nowizna, nowina', w formie złożenia z interfiksem -o-. Oboczna n. *Bujaczka* prawdopodobnie od n. os. *Bujaczek* RymSEN I 61. UW

Nowopole (2), wś, tarn., gm. Wietrzychowice, 19,5 km na płn.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Nowopole* 1855 Stup 146; *Nowopole*, przys., folw. 1886 SG VII 266; *Nowopole* 1921 Sk XII 11; *Nowopole*, -la, *nowopolski* 1964 UN 5, 40. IN

Nowopole (3), cz. wsi Kołat-Rybniki, dawniej wś, włoc., gm. Kikół: *Nowopole* 1802-03 MpGilly-Pr; *Nowopole* 1827 Tabella II 51; *Nowopole* 1886 SG VII 265; *Nowopole*, wś 1921 Sk I 61; *Nowopole*, -la, *nowopolski* 1972 UN 180, 26. — Początkowo zrost *Nowopole*, wtórnie zmiana na złożenie z interfiksem -o-. BCZ

Nowopole zob. Koniecpol, Nowe Pole

Noworąbłów, wś, lub., gm. Karczmiska, 10 km na pld.-wsch. od Kazimierza Dolnego: *Noworąbłów* 1870 Cat 17; *Noworąbłów* 1877 Zin I 424; *Noworąbłów* al. *Noworębłów*, kol. 1886 SG VII 266; *Rąbłów Nowy ... Nowy Rąbłów* 1888 SG IX 576; *Noworębłów* v. *Nowa-Rąblew*, wś 1902 Przew II 21; *Noworębłów* 1921 Sk IV 82; *Noworąbłów* 1952 UW 146; *Noworąbłów*, -łowa, *nowo-*

rąbłowski 1970 UN 116, 13. — Nazwa w formie złożenia, od przym. *nowy* i od n. pobliskiej wsi *Rąbłów*. Zapisy potwierdzają wahanie między formą złożenia i zestawienia. IN

Noworola zob. Lubiatów (6)

Nowosadki, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gr. Łabędnik, 9,5 na pld. od Sępolicy: *Neuendorf*, wś 1820 Wald 96; *Neuendorf*, folw. 1886 SG VII 13; *Neuendorf* — *Nowosadki*, folw. 1946 Ley 19; *Neuendorf* — *Nowosadki*, -dek, *nowosadecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowosadki* — *Neuendorf*, os. 1951 Rosp 214; *Nowosadki* 1967 SM 764. — Nazwa niem. od *neu(en) Dorf* 'nowa wieś'. Po 1945 r. przetłumaczono ją na j. pol. jako *Nowosadki*; n. ta nawiązuje do pierwotnego znaczenia n. *Nowosady* (5), tu w typowej dla regionu pluralnej formie deminutywnej z suf. -ki. RP

Nowosady (1), wś, biał., gm. Brańsk, 10,5 km na pld.-wsch. od Brańska: *Nowosady* 1676 Cz-Rkps nr 1099; *Nowosady* 1790 Kond 139; *Nowosady* 1902 SG XV/2, 392; *Nowosady*, -sad, *nowosadzki* 1972 UN 153, 35. — Od przym. *nowy* i stbrus. czasownika *saditi* 'osiedlać, osadzać' w formie złożenia; n. określająca 'nową osadę, osiedle'. Lit.: Kond 139. EB

Nowosady (2), wś notowana do 1967 r., biał., gr. Drohiczyn, biał., 5 km na płn.-wsch. od Drohiczyzna: *Sady*, dobra 1905, *Nowosady*, wś 1921 Sk V 24; *Nowosady* 1967 SM 764; gw. *dvur/hnove sady*, ze *dvoru*. — Nazwa od n. dawnego dworu i wsi *Sady* (zob.), z członem odróżniającym od przym. *nowy*, w formie złożenia. Wieś powstała na gruntach dworu *Sady*. Lit.: Kond 140. EB

Nowosady (3), wś, biał., gm. Hajnówka, 5 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Nowosady* ok. 1763, *Smolany* alias *Nowosady* 1786, *Nowosady* 1795, *Nowosady* 1878-86 Kond 140; *Nowosady* 1902 SG XV/2, 392; *Nowosady*, -sad 1981 WUN II 585; gw. *novosady*, -sat, *novosački*. — Obocznie funkcjonowała n. *Smolany*, może od n. os. *Smolan* (: *smolić* 'brudzić, powlekać smołą; palić') RymSEN II 453, w l. mnogiej. Lit.: Kond 139-40. EB

Nowosady (3a), wś, biał., gm. Michałowo, 34 km na płn.-wsch. od Hajnówki: *Nowosady* 1623, *Nowosady* 1750, *Nowosady* 1784, *Nowosady* 1878-86 Kond 139; *Nowosady* 1902 SG XV/2, 392; *Nowosady*, -sad 1981 WUN II 585; gw. *navasady*, -sad, *navasački*. — W postaci gw. widoczny jest wpływ białoruskiego akania. Lit.: Kond 139. EB

Nowosady

Nowosady (4), wś, biał., gm. Zabłudów, 7 km na zach. od Zabłudowa: *Nowosady* 1784 SHG-Pd (Opispar rkps I nr 6008, 69–72); *Nowosady* 1878–86 Kond 139; *Nowosady* 1902 SG XV/2, 392; *Nowosady*, -sad 1981 WUN II 585; gw. *nowosady*, -sad, *nowosacki*. Lit.: Kond 139. EB

Nowosady (5), wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 4,5 km na płd.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: *Nuendorf* (1340–49) 1350 PrUr IV 467; *Nawunseden*, *Niiendorf* 1350 Ger 106–7; et sex mansos in campo *Nawunseden* ad locacionem ville *Nuendorf* (1350) XIV PrUr IV 565; na kopii: villae *Nawseden* (1426) MWRm IX 151; *Woszenen* (!) 1615 RŁWRm 280; *Wosseden* 1718 Wijaczka 427; *Woseden* 1755 MpEnd; *Wosseden* 1785 Goldb I 257; *Wosseden* 1796–1802 MpSchröt XI; *Wosseden* 1820 Wald 152; *Nawunsden* 1885, *Wosseden* 1895 SG VI 943, XIV 9; *Wosseden* — *Wozdly* 1946 Ley I 39; *Wosseden* — *Nowosady*, -sad, *nowosadzki* 1949 MPol XXVI nr A-92; *Nowosady*, -dów 1981 WUN II 585. — Starsza n. prus. **Naumsed-ai*/**Naumsōd-ai* od prus. *nauns* 'nowy', por. lit. *naūjas* oraz prus. **sed-//sōd*- 'osadzony; osada, sadyba', też prus. *stdons* 'siedzieć; siedząc', lit. *sėdėti*, łot. *sēdēt* 'siedzieć', lit. *soḉā* 'wieś, sióło', lit. n. m. *Nausēdai*. W XIV w. występowała oboczna n. niem. *Neuendorf*, od *neu(en)* Dorf 'nowa wieś'. Od XVII w. n. wsi zapisywana w brzmieniu niem. *Wosseden*. Jest to zapewne przekształcenie pierwotnej n. prus. **Naumsed-ai* lub n. nowa, pochodząca od n. os. **Wosets* (: prus. *wosee* 'koza', z suf. -et lub -ad, znanym wśród n. os., zob. TAP 181, 184). Nazwę tę przejęto fonetycznie do polskiego jako *Wozdly*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowosady*, która jest fonetyczno-fleksyjną adaptacją n. pruskiej. Lit.: Röhrich, ZGAE XX 131; PrzybBałt 194. RP

Nowosady (6), wś, suwał., gm. Sejny, 6 km na płn.-zach. od Sejn: *Nowosady* 1790 SHG-Pd (Ks.chrz. 5, 73); *Nowosady* 1827 Tabella II 52; *Nowosady* 1886 SG VII 267; *Nowosady* 1921 Sk V 71; *Nowosady*, -sad 1981 WUN II 585; gw. *navasodē*, też *nauijāsōdē*. — W postaciach gw. widoczny wpływ j. litewskiego. EB

Nowosady (7), wś dziś nieistniejąca, leżała, w gm. Kryłów, w dawnym pow. hrubieszowskim, zamoj., 16 km na płd.-wsch. od Hrubieszowa: *Nowosady* 1827 Tabella II 52; *Nowosady* 1886 SG VII 267; *Nowosady* 1921 Sk IV 32. Lit.: CzChełm 183. BCz

Nowosady zob. Kowale (3)

Nowosiadło, wś, płoc., gm. Słubice, 12 km na płn.-wsch. od Gębina: Kol. *Nowosiadły* 1839 MpKwat III 3; *Nowosiadła*, kol. 1886 SG VII 265; *Nowosiadło*, wś 1921 Sk I 26; *Nowosiadło* 1952 UW 9; *Nowosiadło*, -ła, *nowosiadłowski* 1971 UN 125, 10. — Od wyrażenia *nowo osiadły*, upamiętniającego założenie kolonii. Forma *Nowosiadło* powstała w wyniku zmiany rodzaju. UW

Nowosiedlce zob. Nowe Sady, Nowosielce (1, 2), Nowosielce Kozickie, Nowosiółki (9), Nowosiółki Dydyńskie

Nowosiedlec zob. Nowosielce (2)

Nowosiedlice, wś, wroc., gm. Dobroszyce, 5 km na płn. od Oleśnicy: *Neudorf* 1785 Z IV 291; *Neudorf bei Juliusburg* 1845 K 433; *Neudorf b. Juliusburg*, *Nowa Wieś Dobroszycka* 1941 Wrzosek 17; *Neudorf b. Juliusburg* — *Nowosiedlice*, -ic, *nowosiedlicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowosiedlice*, -lic 1981 WUN II 585. — Dawniej *Neudorf*, od niem. *neu Dorf* 'nowa wieś'. Od XIX w. z członem odróżniającym *bei Juliusburg* 'koło Dobroszyc', stąd u Wrzosa *Nowa Wieś Dobroszycka*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowosiedlice*. Lit.: SNGŚI IX 29. JCh

Nowosiedliny, wś, łomż., gm. Miastkowo, 10,5 km na płn.-wsch. od Ostrołki: *Nowosiedliny*, wś 1967 SM 764; *Nowosiedliny*, -lin 1981 WUN II 585. — Od ap. *nowosiedliny* 'nowe siedlisko, nowa siedziba' SW III 418. UB

Nowosiedliny zob. Amelin (3)

Nowosielce (1), wś, krośn., gm. Zarszyn, 10 km na zach. od Sanoka: *oy Новосельцехъ* 1390 Roz 176; *Nowosedlcze* 1390 SHGsk II 163; *Nowosedlcze* 1425, *Nowosedlcze* 1439, *Nowosedcze* 1450, *Nowoszedlcze* 1454, *Nowosyedlcze* 1457 AGZ XI nr 137, 1197, 2858, 3224, 3356; *Nowosyedlcze* 1512 Matr IV/1, nr 1602; *Nowosielce* 1665 Lurus I 252; *Nowosielce* 1794 Ga Dd2; *Novosel'cē* 1851 Sch 117; *Nowosielce* al. *Gniewosz*, rusk. *Nowosilcy* 1886 SG VII 271; *Nowosielce-Gniewosz* 1921 Sk XIII 43; *Nowosielce*, -lec, *nowosielecki* 1965 UN 71, 57. — Od ap. *nowosiedlec* 'świeżo osiadły' SL III 360, ukr. *novoselec* 'nowoosiedlenie' Hrin II 569, w l. mnogiej oraz z uproszczeniem -dl- > -l-. Oboczna n. *Gniewosz* od nazw. założycieli wsi *Gniewoszków* (SG VII 272). Lit.: SHGsk II 163–9; MakSk 117; RiegŁemk 197. BCz

Nowosielce (2), wś, przem., gm. Przeworsk, 7 km na zach. od Przeworska: *Nowosedlcze* 1372 ZDM I 178; *Nowoschedlec* 1391 KMłp IV 36; in *Nowaszedlicz* 1393 AGZ VIII 36; de *Nowoszedlicza*

(1428)1529 ZDM II 95; *Male Nowoschlyedlce* 1495 AGZ XVIII nr 2363; *Novoszyelce* 1515 ŻDz XVIII/1, 136; *Nowosielce* 1640 ADP 37, k. 162; *Nowosielce* 1794 Ga Dd2; *Nowosielce* albo *Nowosielec* 1886 SG VII 271; *Nowosielce*, -lec, *nowosielecki* 1966 UN 68, 31. — W zapisach potwierdzone wahanie liczby: *Nowosielcel/Nowosielec*. Okresowo n. z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: MakPrz 187–8. BCz

Nowosielce (3), wś zaginiona, leżała w XVII w. koło Tomaszowa Lubelskiego, zamoj.: *Nowoszelce* post 1469 AGZ XIX nr 1945; *Novosielce* 1576 Chelm 11, 6; *Maiori Nowosyelce* 1491 AGZ XIX nr 2218; *Nowosiolki* 1557 AGB V 742; *Nowosiolki* 1565 AGB IX 68; *Nowosielecz* 1662 AWAK XXXIII 418. — Początkowo *Nowosielce*, wtórnice n. de-rywowana za pomocą suf. -ki. Okresowo z członem odróżniającym od łac. *maior* 'większy'. Lit.: CzChelm 184. BCz

Nowosielce zob. *Nowosielce Kozickie*, *Nowosielec* (1, 2), *Nowosiółki* (6, 8, 9, 10), *Nowosiółki Dydyńskie*

Nowosielce Chełmskie zob. *Nowosiółki* (6)

Nowosielce Kozickie, wś, krośn., gm. Ustrzyki Dolne, 15,5 km na płn.-zach. od Ustrzyk Dolnych: *Nowosiedlce* (1417) SG VII 272; [*Sienkowa Wola*] XVI MakPrz 188; *Nowosielce* 1785 ADP 244, 58; *Senkowa* 1851, *Seńkowa* 1860 Sch 130, 118; *Nowosielce Kozickie* al. *Seńkowa* 1886 SG VII 272; *Nowosielce Kozickie*, -ców -kich, *nowosielecki* 1965 UN 74, 47. — Początkowo zapewne *Seńkowa Wola*, od ukr. n. os. *Sienko*, *Seńko* (: *Semen/Symon*) i od ap. *wola*; później elipsa członu *Wola*. Obecnie *Nowosielce*, od *nowosiedlec*, ukr. *nowoselec* 'nowoosiedlenie', w l. mnogiej. Człon odróżniający *Kozickie* od nazw. właściciela wsi *Kozickiego*. Lit.: MakPrz 188. BCz

Nowosielec (1), wś, biał., gm. Łosice, 5 km na wsch. od Łosic: *Nowosielce* 1580 ŻDz XVII/1, 64, 65; *Nowosielec* 1626 SHGPd(MK nr 174, k. 36–36v); *Nowosielec* 1676 SHGPd(Rejpogl); *Nowosielle* 1795 MpPerPd; *Nowosielce* 1827 Tabella II 52; *Nowosielec* 1839 MpKwat VI 7; *Nowosielec* 1886 SG VII 273; *Nowosielce* 1921 Sk IV 46; *Nowosielec* 1952 UW 35; *Nowosielec*, -lca, *nowosielecki* 1971 UN 128, 21. — Początkowo *Nowosielec*, wtórnice w l. pojedynczej. EB

Nowosielec (2), wś, tarnob., gm. Nisko, 8 km na pld. od Niska: *Nowosielce* 1765 Żyd 426; *Nowosielec* 1794 Ga Dd2; *Nowosielce* 1886 Bigo 133;

Nowosielec al. *Piorunka* 1886 SG VII 273; *Nowosielec* 1921 Sk XIII 31; *Nowosielec*, -lca, *nowosielecki* 1966 UN 66, 42; gw. *perunka*, też *nowosielec*, -lca, *nowosielski*. — Oboczna n. *Piorunka*, zapewne od n. os. *Piorun* (: ap. *piorun*) SSNO IV 256, z suf. -ka. IN *Nowosielec* zob. *Nowosielce* (2)

Nowosiółki zob. *Nowosiółki* (2a, 3, 4, 5)

Nowosiółka zob. *Nowosiółka*, *Nowosiółki* (2)

Nowosiółki zob. *Nowosiółki* (2, 2a, 3, 4, 6, 8, 9, 10), *Nowosiółki Dydyńskie*, *Nowosiółki Kardynalskie*

Nowosióło zob. *Nowe Sióło*

Nowosiółka, cz. wsi Nowa Jedlanka, dawniej wś, rad., gm. Iłża: *Nowosiółka* 1827 Tabella II 52; *Nowosiółka* 1877 Zin I 424; *Nowosiółka*, wś 1886 SG VII 275; *Nowosiółka*, kol. 1902 Przew II 21; *Nowosiółka*, -ki 1966 UN 20, 18. — Nazwa od wyrażenia *nowe sióło* 'nowa osada', w formie złożenia z interfiksem -o- i suf. -ka. Lit.: KopRad 174. IN

Nowosiółki (1), wś, biał., gm. Sławatycze, 27 km na płn.-wsch. od Włodawy: *Nowosiółki* 1839 MpKwat VII 6; *Nowosiółki* 1921 Sk IV 5; *Nowosiółki* 1952 UW 132; *Nowosiółki*, -lek, *nowosiółczanski* 1966 UN 105, 41. — Nazwa o etymologii jw., por. też ros. *nowosiółok* 'nowa osada', w l. mnogiej *nowosiółki*. EB

Nowosiółki (2), wś, biał., gm. Zalesie, 22 km na płn.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Nowosiółki* 1795 MpPerPd; *Nowosiółki* 1827 Tabella II 52; *Nowosiółka* 1839 MpKwat VII 6; *Nowosiółki* 1886 SG VII 278; *Nowosiółki*, -lek, *nowosiółski* 1966 UN 106, 6; gw. *nowosiółki*, -lek, *nowosiółski*. EB

Nowosiółki (2a), cz. Choroszczy, dawniej wś, biał.: *Numaziółki* (!), wś 1598 ŻDz XVII/1 181; *Nowosiółki* 1784, *Nowosiółki* 1795 Kond 140; *Nowosiółki*, wś 1886 SG VII 282; *Новоселки* 190. Kond 140; *Nowosiółki*, os. 1967 SM 784; *Nowosiółki*, -lek 1981 WUN II 585. — Pierwszy zapis zniekształcony. Lit.: Kond 140. EB

Nowosiółki (3), wś, biał., gm. Dobrzyniewo Kościelne, 12 km na płn.-wsch. od Tykocina: *Nowosiółki* 1561 ŻDz XVII/1, 177; *Nowosiółki* 1676 CzRkps nr 1009; *Nowosiółki* 1902 SG XV/2, 392; *Hobocenku* 1905 Kond 140; *Nowosiółki* 1921 Sk V 16; *Nowosiółki*, -lek 1981 WUN II 585. Lit.: Kond 140. EB

Nowosiółki (4), wś, biał., gm. Gródek, 13 km na pld.-wsch. od Supraśla: *Nowosiółki* 1784, *Ho-*

nocenku 1878–86 Kond 140; *Nowosiółki* 1902 SG XV/2, 392; *Nowosiółki* 1921 Sk V 13; *Nowosiółki, -lek* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki, -łok, nowośółski*. — W zapisach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej (akanie). Lit.: Kond 140. EB

Nowosiółki (5), wś, biał., gm. Milejczyce, 25 km na pln.-wsch. od Siemiatycz: *Hobocenuk* 1878–86 Kond 140; *Nowosiółki* 1902 SG XV/2, 393; *Nowosiółki* 1921 Sk V 23; *Nowosiółki, -lek* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki, -łok, nowośółski*. Lit.: Kond 140. EB

Nowosiółki (6), dziś *Nowosiółki*, wś, i *Nowosiółki-Kolonia*, kol., dawniej wś, chełm., gm. Chełm, 11 km na pln.-zach. od Chełma: *Nowosielce* 1564 ŻDz XVIII/1, 177; *Nowosiołki* wysz 1565 Luukr III 50; *Nowosiółki* 1617 AWAK XXIII 23; *Nowosiółki* 1786 MpPerLu; *Nowosiółki, Nowosielce chełmsk* 1796 PerOpis I 151, 157; *Nowosiółki*, wś i folw. 1886 SG VII 277; *Nowosiółki*, wś i kol. 1921 Sk IV 15; *Nowosiółki, -lek, Nowosiółki-Kolonia, -lek -nii, nowosielecki*, dwie wsi 1970 UN 108, 16; *Nowosiółki, -lek, Nowosiółki-Kolonia, -lek -nii* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki, -lek, nowośółski*. — Dawniej *Nowosielce*. Wtórnie nazwa derywowana za pomocą suf. *-ki*. Człony odróżniające od n. pobliskiego miasta *Chełm* oraz od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChełm 184. BCz

Nowosiółki (7), wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 10 km na zach. od Nasielska: *Nowosiółki* 1921 Sk I 118; *Nowosiółki, -lek* 1981 WUN II 585. UB

Nowosiółki (8), wś, krośn., gm. Baligród, 8 km na pld.-zach. od Leska: *Nowosielce* 1659, *Nowosiółki* 1673 Fast 170, przyp. 778; *Nowosiółki* 1721 ADP 156, 1251; *Nowosiółki* 1794 Ga Ee1; *Nowosiółki* 1851 Sch 111; *Nowosiółki Balowe* 1886 SG VII 288; *Nowosiółki, -lek, nowosielski* 1966 UN 61, 58. — Dawniej *Nowosielce*. Wtórnie n. derywowana przy użyciu suf. *-ki*. W n. zestawionej człon odróżniający od nazw. właścicieli *Balów*, por. 1855 MakSk 117. Lit.: SŁ I 35; Riegłemk 197; MakSk 117. BCz

Nowosiółki (9), wś, zamoj., gm. Hrubieszów, 6,5 km na pln.-zach. od Hrubieszowa: *Nowosiedlce* 1445 CzChełm 184; *Nowosielce* 1454 CzChełm (ZZCh 1, k. 36, zap. 245); *Nowosiołki* 1589 CzChełm 184; *Nowosiółki* 1603 CzChełm (Insc. Ter. Horodl. nr 6, k. 129); *Nowosiółki* 1839 MpKwat VII 8; *Nowosiółki* 1886 SG VII 278; *Nowosiółki, -lek* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki, -lek,*

nowośółski. — Dawniej *Nowosielce*. Wtórnie n. derywowana suf. *-ki*. Lit.: CzChełm 184. BCz

Nowosiółki (10), wś, zamoj. gm. Telatyn, 37 km na pln.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Nowaszyelczye, Nowosyielczye* 1472 Rejtan 40, 43; *Nowosiółki* 1500–1600 AGB 407; *Nowosiółki* 1578 ŻDz XVIII/1, 206; villa *Nowosiółki zadnie* 1618–1764 Tarpogl 18; y *Nowosiółkami* 1787 MJ 19, XIX, 87, 2; *Nowosiółki* 1839 MpKwat VII 9; *Nowosiółki Pokropiwnie*, wś i folw. 1886 SG VII 278; *Nowosiółki* 1921 Sk IV 108; *Nowosiółki, -lek* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki, -lek, nowosielecki*. — Dawniej *Nowosielce*, wtórnie n. derywowana za pomocą suf. *-ki*. Człony odróżniające od przym. *zadni* 'tylny', *pokropiwny* (: *pokropić*). Lit.: CzChełm 184. BCz

Nowosiółki zob. *Nowosielce* (3), *Nowosiółki Dydyńskie, Nowosiółki Kardynalskie*

Nowosiółki Balowe zob. *Nowosiółki* (8)

Nowosiółki Dydyńskie, wś, przem., gm. Fredropol, 17,5 km na pld.-zach. od Przemyśla: *Nowosyielce* 1438, *Nowosyielce* 1442 AGZ XIII nr 846, 1610; *Nowosielce* 1589 ŻDz XVIII/1, 9; z *Nowosielec* 1657 AGZ XXI 120; *Nowosiółki* 1794 Ga Ee1; *Nowosiółki* 1851 Sch 128; *Nowosiółki Dydyńskie* 1886 SG VII 287; *Nowosiółki Dydyńskie, -lek -kich* 1981 WUN II 585; gw. *nowośółki dydyńskie, -lek -ix, nowośółski*. — Dawniej *Nowosie(d)lce*. Wtórnie n. derywowana za pomocą suf. *-ki*. Człon odróżniający prawdopodobnie od nazw. właściciela *Dydyńskiego*. Lit.: MakPrz 189. BCz

Nowosiółki Kardynalne zob. *Nowosiółki Kardynalskie*

Nowosiółki Kardynalskie, os., dawniej wś, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 19 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Nowosiółki* 1531 ŻDz XVIII/1, 244; *Nowosiółki* 1610 LSB 375; *Nowosiółki Kardynalskie* 1788 MJ 19, XIX, 32, 30; *Nowosiółki Kardynalne* 1839 MpKwat VII 9; *Nowosiółki Kardynalskie* 1886 SG VII 287; *Nowosiółki Kardynalskie, -lek -kich, nowosiolecki*, wś 1970 UN 120, 12; *Nowosiółki Kardynalskie, -lek -kich* 1981 WUN II 585. — Człon odróżniający od przym. *kardynalski* 'od kardynała albo kardynalstwa' SŁ II 319. Lit.: CzChełm 184. BCz

Nowosiółki-Kolonia zob. *Nowosiółki* (6)

Nowosiółki Małe zob. *Nowosiółki Przednie*

Nowosiółki Pokropiwnie zob. *Nowosiółki* (10)

Nowosiółki Przednie, wś dziś nieistniejąca, leżała w gm. Lubycza Królewska, w pow. to-

maszowskim, zamoj., 21 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: villa *nowosiółki przednie* 1618–1764 Tarpogl 24; wsi *Nowosiółek Przednich* 1787 MJ 19, XIX, 31, 26; *Nowosiółki Przednie* 1839 MpKwat VII 9; *Nowosiółki Przednie*, rus. N. *Peredni* al. *Małe* 1886 SG VII 288; *Nowosiółki Przednie*, -tek -nich, *nowosiółkowski* 1970 UN 120, 12; gw. *nowosiółki pśednie*, -tek -ńix. — Człony odróżniające od przym. *przedni*, *mały*. Lit.: CzChełm 184. BCz

Nowosiółki-Sokoły, cz. wsi Kruszewo-Wypychy, dawniej wś, łomż., gm. Sokoły: *Kruszewo nowosiółki* 1795 MpPerPd; *So[koły]* *Nowosiółki* 1839 MpKwat VI 6; *Nowosiółki-Sokoły* 1883 SG IV 736; *Nowosiółki-Sokoły*, -siótek *Sokół* 1973 UN 158, 41. — Dawniej *Kruszewo-Nowosiółki*, od n. pobliskiej wsi *Kruszewo*, zob. *Kruszewo-Brodowo*, i od ros. ap. *nowosiółok*, *nowosiółki* 'nowa osada'. Później *Nowosiółki-Sokoły*. Człon *Sokoły* od n. wsi *Sokoły* (1), leżącej w pobliżu. EB

Nowosiółki Zadnie zob. *Nowosiółki* (10)

Nowosolna, wś, łódz., gm. Nowosolna, 8 km na wsch. od Łodzi: *Nowosolna* 1827 Tabella II 52; *Nowosolna*, kol. 1877 Zin I 424; *Nowosolna*, wś i os. 1886 SG VII 289; *Nowosolna* 1921 Sk II 64; *Nowosolna*, -nej, *nowosoliński* 1974 UN 40, 29. — Nazwa w formie złożenia z interfiksem -o-, od przym. *nowy* i *solny* (: *sól*). Lit.: RospSEMig 254. EB

Nowostawy, dziś *Nowostawy Dolne* i *Nowostawy Górne*, dwie wsi, skiern., gm. Dmosin, i łódz., gm. Stryków, 6,5 i 5 km na wsch. od Strykowa: *Nowyſthawj*, *Nowesthawj* (1365)XVI–XVII SHGŁęcz II 8; *Nowe Stavj*, *Nowe Stławi*, *Novestavy* 1511–23 ŁLB II 341, 401, 403; *Nowe stawi*, *Nowe stawi minor* 1534 Inwwołc 93, 98; *Nowe Stawy* 1576 ŻDz XIII 90; *Nowe Stawy*, *Nowe Stawy Biskupskie* 1792 MpPerRw; *Nowe Stawy* 1793 MpPerŁęcz; *Nowostawy* 1827 Tabella II 52; *Nowestawy* 1839 MpKwat III 4; *Nowostawy* 1877 Zin I 424; *Nowostawy* 1886 SG VII 289; *Nowostawy*, wś 1902 Przew II 21; *Nowostawy Dolne*, *Nowostawy Górne*, dwie wsi 1921 Sk II 10; *Nowostawy Dolne*, *Nowostawy Górne*, -wów -nych, *nowostawski* 1974 UN 40, 17, 41. — Nazwa od wyrażenia *nowy staw*, w l. mnogiej. Nazwa początkowo w postaci zestawienia, później złożenia z interfiksem -o-. Człony odróżniające od łac. *minor* 'mniejszy' oraz od przym. *biskupski* (: *biskup*), wskazującego na rodzaj własności; później od *dolny*, *górny*. Lit.: SHGŁęcz II 8. EB

Nowoszki zob. *Nowaszyce*

Nowoszów (*Nowiny*), wś nieistniejąca, dziś leśnictwo, ziel., gm. Iłowa, 8 km na pld.-zach. od Iłowej: *daz Nuehus*, ad *novum domum* 1377 CdL III 27, 28; *Newinhouse*, *Newhauwss* 1498 KOL 77; *Neihauß* 1540, *Neuhaus* 1679 J III 734, 285; *Neuhaus*, *Neuhauser Hammerguth* 1787 Z VII 106; *Neuhaus* 1845 K 436; *Neuhaus* 1886 SG VII 16; *Neuhaus* 1941 SOV 251; *Neuhaus*, *Nowiny* 1941 Wrzosek 30; *Neuhaus* — *Nowoszów*, -owa, *nowoszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Neuhaus* — *Nowiny*, -in, *nowiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowoszów* — *Neuhaus*, wś 1951 Rosp 214; *Nowiny* 1952 UW 241; *Nowiny* (*Nowoszów*) 1963 Mp-25(Żagań); *Nowiny*, *Nowoszów* 1967 SM 762, 764 — Osadę założył ok. 1366 r. książę Bolko II Mały i na lewym brzegu Czernej postawił dwór obronny. Nazwa niem. *Neuhaus* od *neu Haus* 'nowy dom', także kalka łac. od *nova domus*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowoszów* i *Nowiny*, ale wieś opustoszała, a budynki rozebrano. JCh

Nowoszyce, wś, wroc., gm. Oleśnica, 6 km na pld.-wsch. od Oleśnicy: *Neuhoff* 1743 SNGŚI IX 29; *Neuhof* 1785 Z IV 292; *Neuhof* (bei *Weischegrade*) 1845 K 437; *Neuhof b. Wiesegrade* 1886 SG VII 17; *Neuhof b. Wiesegrade* 1941 Wrzosek 17; *Neuhof b. Wiesegrade* — *Nowoszyce*, -yc, *nowoszycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowoszyce*, -szyc 1981 WUN II 586. — Dawna n. niem. *Neuhof* od *neu Hof* 'nowy dwór'. Człon *bei Wiesegrade* 'kolo Wyszogrodu' dodała administracja hitlerowska. Po II wojnie światowej wprowadzono urzędowo n. *Nowoszyce*. Lit.: SNGŚI IX 29. JCh

Nowoszyce zob. *Nowaszyce*

Nowotaniec wś, dawniej mto, krośn., gm. Bukowsko, 14 km na pld.-zach. od Sanoka: *vir discreto Phalislao de Rzoslon damus potestatem locandi villam nouam lureTheutunico Maydburgensi ... ex vtraque parte fluuij Brzozowa* 1366 KMlp I 338; *de Lobetans* (1409)1614 ZDM V 88; *de Lobetancz* 1424, villa *Nowotaneecz* alias *Brzozowo* 1435, ville *Brzozowo* alias *Lobotaneecz* 1437, villam *Lybetancz* alias *Brzeszowo* 1442 AGZ XI nr 100, 708, 921, 1456; *Brzosow*, *Brozow* alias *Lubothancze* 1444 SHGsk II 171; *nobilem Iohanem Bal de Boiska ... villam suam Brozow alias Lubothancze ... in civitatem lure Theutunico, quod Maidburiense dicitur errigere et transferre dignaremur* 1444 AGZ III 205; *oppido suo Labentancz* 1445, *oppido toto Nowotanyecz* et sub-

urbiis 1446 AGZ XI nr 2014, 2150; *Novitanyecz* 1464 AGZ XIV nr 88; *Nouothanyecz*, de *Nowothancze* 1484 AGZ XVI nr 1652, 1672; *Novytymyecz*, *Novotanyecz*, oppidulum 1508 ŻDz XVIII/1, 118, 122; *Novothaniecz* 1589 ŻDz XVIII/1, 60; *Nowotaniec* 1634 ADP 143, k. 134; w *Nowotancu* 1780 MJ 19, XV 105, 158; *Nowotaniec*, mko 1886 SG VII 290; *Nowotaniec*, -ńca, *nowotaniecki*, wś 1966 UN 71, 61; *Nowotaniec*, -ńca 1981 WUN II 586. — Wieś została założona w 1366 r. nad potokiem *Brzozowa*; n. *Brzozowo*, *Brzozów* pochodzi od n. wodnej. Oboczna n. niem. od nazwiska właściciela Piotra *Lobetanza*. Podstawą przejścia była gw. postać niem. **Lobetans* lub **Lubetans* (z oscylacją *o/lu*), którą przejęto jako *Lubotaniec*, wyrównując nazwę do złożień z interfiksem -o-, a człon drugi do zapożyczonego wcześniej ap. *taniec*. W 1444 r. lokowano tu miasto na prawie niemieckim i nastąpiła zmiana nazwy na *Nowotaniec*. Lit.: SHGSk II 169–172; MakSk 113–4, 117–8; RiegŁemk 197; CzNiem 76; RymNmiast 165.

BCz

Nowotaniec zob. *Nadolany* (2), *Nagórzany* (2)

Nowotki, wś, elbl., gm. Elbląg, 12 km na płn.-zach. od Elbląga: *Nogathaffkampen* — *Nowotki*, -tek, *nowotecki*, przys. 1953 MPol nr A-51; Kępa Rybacka (*Nowotki*) 1964 Mp-25 (Nowy Dwór Gdański); *Nowotki*, wś 1967 SM 764; *Nowotki*, -tek 1981 WUN II 586. — Nazwa niem. *Nogathaffkampen* od n. rzeki i wsi *Nogat* (1) + *kampen*, zamiast pol. ap. *kępa*. Nazwa *Nowotki* od ap. *nowota* (: *nowy*), z suf. -ki, na określenie nowo zasiedlonego miejsca, w pobliżu wsi *Kępa Rybacka* (1). WK

Nowowola, wś, biał., gm. Janów, 10,5 km na płn.-zach. od Sokółki: *Nowąwolę* 1744 SDV 96; *Nowawola* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 139–144); *Nowawola* 1886 SG VII 213; *Nowa Wola* 1921 Sk V 77; *Nowawola* 1952 UW 169; *Nowowola*, -li 1981 WUN II 586. — Nazwa od *nowy* i *wola* w znaczeniu osadniczym; początkowo w formie zestawienia, później złożenia.

EB

Nowy, *Nowa*, *Nowe* — pierwszy człon w nazwach zestawionych, zob. pod członem podstawowym, np. *Nowy Adamów* zob. *Adamów*, *Nowa Łupianka* zob. *Łupianka*, *Nowe Drążdżewo* zob. *Drążdżewo*. Tu pozostawiono tylko hasła od pierwotnych zestawień toponimicznych, np. *Nowy Kościół*, *Nowa Wieś*, *Nowe Miasto*, oraz te, które nie znalazły się w poprzednich tomach (a powinny).

Nowy Bedoń, wś, łódz., gm. Andrespol, 10 km na pld.-zach. od Brzezina: *Bedoń Barucha*, os. 1967 SM 44; *Nowy Bedoń*, -wego -nia 1981 WUN II 586. — Nazwa od n. pobliskiej wsi *Bedoń* (zob.), z członem odróżniającym od n. os. *Barucha* SSNO I 105 (w dopełniaczu), później od przym. *nowy*.

EB

Nowy Berlin zob. *Berlinek* (2)

Nowy Bostów, wś, kiel., gm. Pawłów, 15 km na pld. od Starachowic: *Bostów*, folw. 1880 SG I 342; *Nowy Bostów*, -wego -towa, *bostowski* 1966 UN 20, 12; *Nowy Bostów*, -wego -towa 1981 WUN II 587. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Bostów* (zob.), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Lit.: KopKiel 180.

IN

Nowy Buczyn, wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 7,5 km na pld.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Buczyn Szlachecki* i *Chłopski* 1795 MpPerPd; *Buczyn ruski* 1827 Tabella I 50; *Buczyn ruski* 1880 SG I 438; *Buczyn ruski* 1921 Sk IV 102; *Buczyn Nowy* 1933 SkBy 184; *Buczyn Nowy* 1952 UW 40; *Buczyn Nowy* 1967 SM 120; *Nowy Buczyn*, -wego -na 1981 WUN II 587. — Dawniej *Buczyn Chłopski* i *Buczyn Ruski* — n. zestawione; o członie pierwszym zob. pod *Buczyn* (2), człony drugie (od przym. *chłopski*, *ruski*) wskazywały na przynależność wsi do chłopów narodowości ruskiej. W 1933 r. człon odróżniający został urzędowo zmieniony na *Nowy*.

EB

Nowy Cień zob. *Żabno* (10)

Nowy Dęblin, wś, lub., gm. Ryki, 4,5 km na pld.-wsch. od Ryk: *Dęblin Nowy*, wś 1881 SG II 18–9; *Nowy Dęblin*, wś 1921 Sk IV 81; *Nowy Dęblin* 1952 UW 7; *Nowy Dęblin*, -wego -na, *dębliński* 1972 UN 142, 16. — Nazwa zestawiona, człon pierwszy ponowiony z n. miasta *Dęblin* (zob.), człon odróżniający od przym. *nowy*. Według wydawców SG wś powstała w 1866 r. na gruntach folw. *Moszczanka*.

IN

Nowy Dom zob. *Nowy Dwór* (11)

Nowy Domaradz zob. *Golcowa*

Nowy Dworek (1), wś, skiern., gm. Radziejowice, 4 km na pld. od Żyrardowa: *Nowydwór*, folw. 1886 SG VII 293; *Nowy Dworek*, folw. 1921 Sk I 15; *Nowy Dworek*, -wego -ku, *nowodworski* 1971 UN 126, 16; *Nowy Dworek*, -wego -rku 1981 WUN II 588. — Nazwa od wyrażenia *nowy dwór*, por. *dwór* 'majątek ziemski wraz z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi' SW I 598, później od *nowy dworek*.

UW

Nowy Dworek (2), wś, ziel., gm. Świebodzin, 9 km na płn. od Świebodzina: *Nowydwór* 1553 SHGPn III 334; *Nowydworek* XVII–XVIII NDz II 475; *Neuhöfchen* — *Nowy Dworek* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowy Dworek, -wego -rku* 1981 WUN II 588. — Dawniej *Nowy Dwór*, potem *Nowy Dworek*, co przetłumaczono na niem. *Neuhöfchen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nowy Dworek*. Lit.: SHGPn III 334. ZZ

Nowy Dworek zob. Nowe Dwory (2)

Nowy Dwór (1), wś, biał., gm. Piszczac, 14 km na pld.-zach. od Terespolu: *Nowy Dwór*, kol. 1921 Sk IV 3; *Nowy Dwór*, wś 1952 UW 132; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1966 UN 105, 28. — Nazwa od wyrażenia *nowy dwór*, por. *dwór* 'majątek ziemski wraz z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi' SW I 598. EB

Nowy Dwór (2), wś, dawniej mto, biał., gm. Nowy Dwór, 14 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Novi Dwor* 1476 AWAK XIX 6 (tu?); *Nowy Dwór* 1558, *Nowoje Miasto* 1559 SHGPd(Woł-!Rew 49); dla *Nowego Dworu* 1597 SHGPd(BOssol. Nr 5620 II, s. 652); *Nowodwór* 1655–61 SHGPd (KurczStr II 61); *Nowydwór* 1669 SHGPd(KurczB 468); *Nowydwor* 1744 SDV 97; *Nowy Dwór*, czyli *Białydwór*, mto i klucz 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 109–113); *Nowydwór* al. *Nowodwór* 1886 SG VII 295; *Nowy Dwór*, mto 1921 Sk V 71; *Nowy Dwór*, wś 1952 UW 169; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588; gw. *novy dvor, -aho dvara, navadvorski*. — *Nowy Dvór*, w XVIII w. zwany *Białymi*, powstał jako dwór gospodarski. W dokumentach potwierdzone wahanie między formą zestawienia *Nowy Dwór* i złożenia *Nowodwór*. Obocznie *Nowoje Miasto*, od wyrażenia *nowe (-oje) miasto*. W postaciach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej. Lit.: RymNmiast 165; RospSEMig 254. EB

Nowy Dwór (3), wś, bydż., gm. Chojnice, 7 km na pld. od Chojnic: *Conradsgut* (1339) 1400 UKT 14; *Conrade von der Czende, Czende* der do heysit *Nflwenhoff* (1538) 1400, *Privilegium Czende* der do heiset *Nuehof* (1356) 1430 PrUr V 254; *Newenhoffe* 1380 HKS nr 129; *Nowy dwór* 1544 Font XI–XV 193; *Nowodwor*, summa prowentów *Nowodworu* 1565 Lupom 30, 219; *Nowidwor* 1570 ŻDz XXIII 217; *Nowy Dwór* 1648 RP 189; *Nowy Dwór* 1682 Font V 148; *Neuhoff* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1886 SG VII 297; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1921 Sk XI 12, 83; *Nowydwór* 1952 UW 49; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN

II 588. — Dawniej n. niem. *Conradsgut*, od im. właściciela *Konrada* (por. pierwsze zapisy) + *Gut* 'dobro, posiadłość ziemska'. Conrad pochodził z *Czende* (może niem. substytucja fonetyczna pol. n. *Trzciano* z wstawnym -d-, por. *Trzciano* koło Wąbrzeźna). W kolejnych źródłach pojawia się oboczna n. niem. *Neuehof*, też *Neuenhof*, *Neuhof* = pol. *Nowy Dwór*. N. pol., używana od XVI w., pokazuje wahanie formy między zestawieniem i złożeniem. WK

Nowy Dwór (4), wś, bydż., gm. Dąbrowa Biskupia, 17 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Nowodwór* 1867 KolbKu 311; *Nowy Dwór* 1886 SG VII 296; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Zapisy potwierdzają wahanie między formą zestawienia i złożenia. AG

Nowy Dwór (5), wś, bydż., gm. Dąbrowa Chelmińska, 13 km na płn.-wsch. od Bydgoszczy: *Nowydwór*, niem. *Adelig-Neuhof*, folw. 1886 SG VII 297; *Nowydwór pod Ostromeckiem*, folw. 1921 Sk XI 9, 83; *Nowy Dwór (Neuhof)* 1925 Krzep 80; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1971 UN 175, 7. — Nazwę pol. *Nowy Dwór* przetłumaczono jako *Neuhof*. Człon *Adelig* od niem. *ad(e)lig* 'szlachecki'. Przejściowo n. z lokalizującym wyrażeniem przyimkowym *pod Ostromeckiem*, od n. mta *Ostromecko*. WK

Nowy Dwór (6), wś, bydż., gm. Koronowo, 3 km na płn.-zach. od Koronowa: *Nova curia* 1370 SHGKu(SLP 30); *Novi dwor* 1413 Cruc II 234; *Nowidwor* 1489 Lupbrz 182; *Nowydwor* 1527 Vlad XI 69; *Nowidwor* 1583 ŻDz XII 255; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nowy Dwór* 1886 SG VII 296; *Nowy Dwór, -wego -ru, nowodworski* 1972 UN 174, 10. — Nazwa zapisana początkowo w łac. formie *Nova Curia*. Nazwa niem. jest tłumaczeniem n. polskiej. AG

Nowy Dwór (7), wś, bydż., gm. Więcbork, 4 km na płn.-zach. od Więcborka: *Nowydwor* 1674 MKI(ASK 74, 258); *Nowydwor* 1744 MKI(K 16, 41); *Villa Nowy Dwor* 1766 MKI(E 42, 675); *Nowydwór* 1886 SG VII 299; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1971 UN 184, 19. ZZ

Nowy Dwór (8), wś, ciech., gm. Lidzbark, 7 km na pld.-wsch. od Lidzbarka: *Hoeff* XIV AM XLIV 222, przyp. 26; *Curia* 1413 Cruc II 194; *Dwor* 1415–16 PlehnO 85; *Dwor* 1535 Matr IV/2, nr 17233; *Dwór*, na *Nowodworze* 1570 ŻDz XXIII 296; *Nowodwor* 1646 Font IV 95; *Nowy Dwór* 1664 Font XXXII 70; *Nowydwor* 1667–72 Font

Nowy Dwór

V–X 602; *Neuhoff* pohl. *Nowidwor* 1789 Goldb II 159; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Nowydwór* 1886 SG VII 300; *Nowydwór pod Lidzbarkiem*, niem. *Neuhof b. Lautenburg* 1921 Sk XI 4, 83; *Nowydwór* 1952 UW 177; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1971 UN 170, 19. — Początkowo n. niem. *Hof* = łac. *Curia* = pol. *Dwór*. Od XVI w. *Nowodwór*, a od XVII w. *Nowy Dwór*. Przejściowo n. z lokalizującym wyrażeniem przymikowym *pod Lidzbarkiem* = niem. *bei Lautenburg*. Lit.: SHGCh 88. WK

Nowy Dwór (8a), os., dawniej wś, elbl., gm. Elbląg, 15 km na pld.-zach. od Elbląga: bey dem *neuen Hof* (1449) SG VII 18; *der neue Hof* 1454 Kerstan 278; granice ma z *Nevoph[em]*, wsią olbiańską 1565 Lumalb 50; *Neuhoff, Neuho* 1796–1802 MpSchröt X; *Neuhof* 1886 SG VII 18; *Neuhof* — *Nowy Dwór, -ego Dworu, nowodworski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowy Dwór* — *Neuhof*, wś 1951 Rosp 215; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Według Kerstana osada istniała już we wczesnym okresie krzyżackim; w 1449 r. komtur elbląski Heinrich Reuß von Plauen nadał ziemię w *Neuhof* pięciu osadnikom i tak powstała wieś. Nazwa pol. *Nowy Dwór* (tłumaczenie n. niemieckiej) pojawiła się dopiero w XX w. i została zaakceptowana rzędowo po 1945 r. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 278. WK

Nowy Dwór (9), wś, elbl., gm. Kwidzyn, 4 km na pld.-zach. od Kwidzyna: in *Nova Curia* (1338) XV PrUr III 107; *zum Ninwen Houfe* 1414, *Neuhofen* 1575 UBP 184, 359; *Neuhöfen* 1617, 1717 ZeitM XX 48; *Neuhöffen*, wś 1789 Goldb II 158; *Neuhoffen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Neuhoeffen* 1886 SG VII 16; *Neuhöfen* — *Nowy Dwór, (-ego) -oru, nowodworski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Dawna n. niem., od *neu Hof* 'nowy dwór', zapisywana w dokumentach także w formie łac. *Nova Curia*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowy Dwór*. Lit.: Górnowicz, PMT IV 112. RP

Nowy Dwór (10), wś, elbl., gm. Orneta, 3,5 km na pln. od Ornety: et x mansi intra *curiam* nostram *nouam* (1326) MWrm I 392; *ville theutunice ... Nugenhof* (1345) 1400 PrUr III 644; *Strube van dem nugen houe* 1378, *Niwenhof* 1402 MWrm V 34, 359; *Newenhoff* (1434) MWrm IX 525; *Newenhofe* 1502 MWrm VIII 136; *Neuhoff* 1583, *Neuhoff* 1589 SHGWrm (ADWO, AK, RM

3 i 3c, k. 5v i 6v); *Neuhoff* 1615 REWrm 262; *Neihof* 1718 Wijaczka 425; *Neuhoff* 1755 Mp-End; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt; *Neuhof* 1886 SG VII 18; *Nowy Dwór* — *Neuhof* 1941 Choj 115; *Neuhof* — *Nowy Dwór, -ego Dworu, nowodworski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Dawna n. niem. od *neu Hof* 'nowy dwór'. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Nowy Dwór*. RP

Nowy Dwór (11), wś, gorz., gm. Skwierzyna, 10 km na pln.-wsch. od Skwierzyny: *Nowydom* XVII–XVIII Rusiński 137; *Neuhaus* 1802–03 Mp-GillyPr; *Nowy Dwór*, niem. *Neuhaus*, wś 1886 SG VII 296; *Neuhaus* — *Nowy Dwór, -ego Dworu, nowodworski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Początkowo *Nowy Dom*, co przetłumaczono jako niem. *Neuhaus*; od połowy XIX w. *Nowy Dwór*. ZZ

Nowy Dwór (12), wś, kal., gm. Syców, 3 km na zach. od Sycowa: *Neuhof* 1743 SNGŚI IX 30; *Neuhof* 1787 Z VII 162; *Neuhof, Nowydwór* 1845 K 438; *Neuhof, Nowy Dwór* 1941 Wrzosek 13; *Neuhof* — *Nowy Dwór, -ego -u, nowodworski* 1947 MPol XXV nr 124; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Dawniej *Neuhof*, od niem. *neu Hof* 'nowy dwór'. Nazwa pol. jest kalką n. niemieckiej. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nowy Dwór*. Lit.: SNGŚI IX 30–1. JCh

Nowy Dwór (12a), os. zaginiona, leżała może koło Żerkowa, kal., gm. Żerków: de *Nowydwor* 1428 Koz II 526. ZZ

Nowy Dwór (13), wś, kiel., gm. Krasocin, 11 km na pln.-wsch. od Włoszczowy: *Nowy Dwór* 1886 SG VII 294; *Nowy Dwór*, kol. 1921 Sk III 140; *Nowy Dwór*, kol. 1933 SkBy 1520; *Nowy Dwór* 1952 UW 130; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* UN 35, 31. Lit.: KopKiel 129. IN

Nowy Dwór (13a), wś, koniń., gm. Golina, 8 km na pld.-wsch. od Golicy: folwark *Nowy dwór* 1789 MKI (ASK 109, 8); Folw. *Nowydwor* 1789 MKI (ASK 109, 62); *Nowy Dwor* wioska ad Morzysław 1791 Koz V 81; *Nowy dwór* 1827 Tabella II 52; *Nowydwór*, folw. 1886 SG VII 293; *Nowy Dwór*, wś 1921 Sk II 35; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. ZZ

Nowy Dwór (14), folw. dziś nieistniejący, leżał koło wsi Pietrzyków, koniń., gm. Pyzdry: z *Nowogodworu* 1450 NDz II 364; na folwarku zwanym *Nowy dwor* w Pietrzykowie 1497 SHG-KI (PG 7, 143). ZZ

Nowy Dwór (14a), wś zaginiona, leżała ok. 11 km na zach. od Czaplinka, kosz.: *Nouidwor* 1505, *Neuenhof* 1564 PPozn 210; *Nihaff* 1564-65 Luwlkp I 183; *Neuhoff* 1789 MpGillyPom; *Neuhof* 1838 MpUMbl 1158. — Nazwy niemiecka i polska są wzajemnymi tłumaczeniami. Lit.: PPozn 210. BCz

Nowy Dwór (14b), cz. wsi Prandocin, dawniej wś, krak., gm. Słomniki: *Nowy dwor* 1877 Zin I 425; *Nowydwór*, folw. 1886 SG VII 294; *Nowy Dwór*, wś 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór*, wś 1921 Sk III 63; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1964 UN 7, 58; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. IN

Nowy Dwór (15), wś, legn., gm. Radwanice, 6 km na wsch. od Przemkowa: *Heide Neu* 1791 Z X 264; *Neu Heide* 1845 K 679; *Neu Heideau* 1941 SOV 251; *Neu Heideau — Nowy Dwór, -ego -oru, nowodworski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588. — Dawniej *Neu Heide*, od niem. *neu Heide* 'nowe wrzosowisko, nowy bór'. Administracja hitlerowska zmieniła n. na *Neu Heideau*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowy Dwór*. Lit.: SNGŚI IX 30-1. JCh

Nowy Dwór (16), wś, leszcz., gm. Krzywiń, 4 km na póln.-wsch. od Krzywinia: *Nove curie* (1382)1582-86 KW III 530; *Nova Curia* (1386) XV-XVII KWlp 160; *Nowy Dwór* (1435)XVII-XVIII SHGPn III 333; *Noue Curie* 1444 KW V 685; et allodio *Nowidwor* 1466 KWlp 311; *Nowedwor* 1563 SHGPn III 333; *Nowi Dwor* 1566 SHGPn(ASK 4, 263 v); *Nowydwor* 1580-81 ŻDz XII 76; *Nowydwor* 1622-24 PPozn(Tab 1, 77); *N. Dwór* 1789 PPozn(Tab 8, 13); *Nowy Dwór*, niem. *Neuhof*, wś, folw. 1886 SG VII 296; *Nowy dwór*, niem. *Neuhof*, wś 1921 Sk X 35, 149; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588; gw. *nowydvur, -u, novodvorski*. — Nazwa zapisywana początkowo w postaci łacińskiej. Nazwa niem. *Neuhof* jest dokładnym tłumaczeniem łac. *Nova Curia* i pol. *Nowy Dwór*. Lit.: SHGPn III 333-4; PPozn 209. ZZ

Nowy Dwór (16a), os. dziś nieistniejąca, leżała koło wsi Przemęt, leszcz., gm. Przemęt: *Blotnicza, Stary Dwor et Nowi Dwor* 1533 Koz II 526. Lit.: SHGPn III 333. ZZ

Nowy Dwór (17), wś, olszt., gm. Jedwabno, 11 km na zach. od Szczytna: *Neuhoff* 1755 MpEnd; *Neuhoff* 1783 MpPerMz; *Neuhof* 1796-1802 Mp-

Schröt XVII; *Neuhof*, wś 1820 Wald 214; *Neuhoff*, *Nowy dwor*, *Nowego dwora* ok. 1850 SzczesTeka 52; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1886 SG VII 299; *Neuhof — Nowy Dwór* 1941 Choj 116; *Neuhof — Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 588; gw. *novi dvur*. — Według historyków wieś była wymieniona w rejestrze wizytacyjnym z 1579 r., później też w 1670 r. Dawna n. niem. *Neu Hof*; w połowie XIX w. zanotowano n. pol. *Nowy Dwór*, będącą tłumaczeniem n. niem., którą po 1945 r. urzędowo zatwierdzono. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 121. RP

Nowy Dwór (18), wś, olszt., gm. Morąg, 3 km na póln.-zach. od Morąga: *Neuhof*, maj. 1820 Wald 190; *Neuhof*, dobra 1886 SG VII 18; *Neuhof* 1920 MpHAPr I; *Neuhof — Nowy Dwór*, dw. 1946 Ley I 49; *Neuhof — Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Nowy Dwór — Neuhof*, os. 1951 Rosp 215; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 589. — Dawna n. niem. od *neu Hof* 'nowy dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nowy Dwór*. RP

Nowy Dwór (19), wś, pil., gm. Szamocin, 11 km na pld.-wsch. od Wyrzyska: *Nowydwor* 1674 MKI(ASK 74, 234); *Nowy dwór* 1846 KsP 438; *Nowy Dwór*, folw. 1886 SG VII 296; *Nowydwór*, niem. *Neuhof*, folw. 1921 Sk X 10, 149; *Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski* 1967 UN 75, 11. ZZ

Nowy Dwór (20), wś, pil., gm. Szydłowo, 12,5 km na pld.-wsch. od Wałcza: *Nowydwór, Nowodwór, Neodwór* 1560 Schmitt 220; *Nowy dwor* 1622-24 PPozn(Tab 1, 102); *Neuhóft* 1641 Schmitt 220; *Nowydwor* 1659-65 Luwlkp I 63; *Nowydwór* al. *Nowodwór*, niem. *Neuhof*, wś 1886 SG VII 298; *Neuhof — Nowy Dwór, -ego Dworu, nowodworski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 589. Lit.: HWAł 337-8. ZZ

Nowy Dwór (21), wś, pil., gm. Złotów, 6 km na póln.-zach. od Złotowa: *Neuhof* 1700 GFI 283; ad pread. *Nowydwor* 1719-20 Koz V 81; Praed. *Nowy Dwor* 1766 MKI(E 42, 581); *Nowydwór* al. *Nowiny*, dobra 1886 SG VII 298; *Nowy Dwór — Neuhof* 1951 Rosp 215; *Nowy Dwór, -wego Dworu* 1981 WUN II 589. — Oboczna n. *Nowiny*. ZZ

Nowy Dwór (21a), os. zaginiona, leżała w pobliżu Skórzewa, Pałędzia, Brzozy i Niepruszewa, pozn., gm. Dopiewo: in *Nowidwor* 1441 SHGPn III 335; *Nowydwor* 1474 SHGPn(PG 9, 4); w *Nowym*

Nowy Dwór

Dworze 1506 SHGPn(PG 13, 82); Nowy Dwór 1611 SHGPn(PG 665, 790). Lit.: SHGPn III 335–6. ZZ

Nowy Dwór (21b), cz. wsi Janikowo, dawniej wś, pozn., gm. Swarzędz: de *Nova curia* 1397 Lek I nr 2408; *Nowidwor* 1416 SHGPn III 334; *Noua-curia* 1416 KW V 253; von dem *Nowen Hoff*, vom *Newem Hofe* 1423 SHGPn III 334; *Nowidwor* 1427 RWlkp I nr 1263; *Nowy Dwór* 1462 PPozn 209; *Nowydwór* 1479 SHGPn(PG 9, 109); *Nowidwor* 1535 SHGPn(AAP CP 111, 130 v); *Nowy dwór* 1846 KsP 345; *Nowy Dwór*, os. 1886 SG VII 296; *Nowydwór*, niem. *Neuhof*, obszar dw. 1921 Sk X 75, 149; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1966 UN 93, 18. — W XV w. także n. w formie niem. *Neu Hoff*. Lit.: SHGPn III 334–5; PPozn 209. ZZ

Nowy Dwór (21c), cz. wsi Marianki, dawniej wś, rad., gm. Ciepilów: *Nowy dwór* 1877 Zin I 425; *Nowydwór*, kol. 1886 SG VII 293; *Nowy Dwór*, wś 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór*, wś 1921 Sk III 22; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1966 UN 26, 7. IN

Nowy Dwór (22), wś, rad., gm. Jastrząb, 12 km na wsch. od Szydłowca: *Nowy Dwór*, folw. 1789 MpPerSd; *Nowy dwór* 1827 Tabella II 52; *Nowydwór*, kol. 1886 SG VII 293; *Nowy Dwór*, wś 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór* 1921 Sk III 116; *Nowy Dwór*, -wego Dworu, nowodworski 1970 JN 34, 11. Lit.: KopRad 235. IN

Nowy Dwór (23), wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 11 km na płn. od Rawy Mazowieckiej: *Nowidwor* ante Rawa 1447 SHGRw(MK 335, 35); *Nowidwor* 1449 SHGRw(MK 377, 75v); *Nowidwor* 1458 SHGRw(MK 335, 150v); *Podolye*, *zalyeszye* at *Nowy Dwor* 1505 Matr III nr 2281; *Podolye* cum *Zalyeschye*, ... villa in duas partes divisa 1511–23 LLB II 288, 289; Stara Rawa, *Podolie*, ... *Nowydwor* i *Podolye* 1564 Luraw 17; *Nowy Dwor* i *Podole*, *Nowydwor* i *Podolye* 1570 Luraw 159; *Podole* alias *Zalesie* 1579 ŻDz XVI 167; *Nowydwor*, *Podole* i *Zalesie* (1616)1620 Luraw 42; *Nowy Dwór*, *Podole* i *Zalesie* 1661 Luraw 127; *Nowy Dwór* 1789 Luraw 46; *Nowy dwor* 1792 MpPerRw; *Nowydwór* 1839 MpKwat III 4; *Nowy dwór* 1827 Tabella II 52; *Nowydwór* 1886 SG VII 293; *Nowy Dwór* 1921 Sk I 174; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — W XVI–XVIII w. wieś składała się z trzech części, zwanych: *Nowy Dwór*, *Podole* i *Zalesie*. Dwie ostatnie części wsi mają n. od ap. topograficznych *zalesie* i *podole*. UW

Nowy Dwór (23a), cz. wsi Nieszki, dawniej wś, suwał., gm. Bakalarzewo: *Nowy Dwór* (1563)

SHGPD(Straty II 60); *Nowydwór* 1744 SDV 106; *Nowy Dwór* 1784 SHGPD(Opispar rkps I nr 6010, 1–2); *Nowy dwór*, folw. 1877 Zin I 425; *Nowy Dwór*, folw. 1902 Przew II 22; *Nowy Dwór*, folw. 1921 Sk V 88; *Nowy Dwór*, wś 1967 SM 765; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1981 WUN II 589. EB

Nowy Dwór (24), wś, tor., gm. Brodnica, 7,5 km na płn.-wsch. od Brodnicy: *Hoff* 1437 GZ 88; *Dwor* 1535 Matr IV/2, nr 17233; *Nowy dwór* 1647 Font IV 54; *Nowy Dwor* 1664 Font XXXII 64; *Nowidwor* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Nowydwór* 1886 SG VII 300; *Nowydwór pod Brodnicą*, niem. *Neuhof b. Strasburg* 1921 Sk XI 4, 83; *Nowy-Dwór* (*Neuhof*) 1925 Krzep 80; *Nowydwór pod Brodnicą* 1952 UW 47; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Dawniej n. niem. *Hof* i jej pol. kalka *Dwór*. Od XVII w. *Nowy Dwór*, w XX w. przejściowo z członem lokalizującym *pod Brodnicą* = niem. *b(ei) Strasburg*, od n. m. *Brodnica* (zob.). Lit.: SHGCh 88. WK

Nowy Dwór (25), wś, tor., gm. Kowalewo, 8 km na zach. od Kowalewa Pomorskiego: *Rathgebyn* 1328 Woel 159; *Ratgebim* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Newenhofe* (1403)XVII, *Niuhedorff* (1415) Woel 352, 398; Aus dem Gutt *Nowenhofe* 1570 ŻDz XXIII 65 (tu?); *Nowydwor* 1647 Font IV 28; *Nowydwor* 1667–72 Font VI–X 71; *Nowodwor* 1754 MT 404; *Nowidwor* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1886 SG VII 296; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1921 Sk XI 64, 83; *Nowy Dwór* (*Neuhof*) 1925 Krzep 80; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Najstarsza n. niem. *Rathgeben* od n. os. *Rathgeve* BahlwNdN 373 (: średniem. *rat-geve* 'radca' Lübben 293). W XV w. nowa n. niem. *Neuenhof*; od XVII w. pojawiają się jej pol. tłumaczenia *Nowydwór*, sporadycznie w formie złożenia *Nowodwór*. Lit.: SHGCh 88. WK

Nowy Dwór (26), wś, tor., gm. Radzyń Chełmiński, 3 km na płn.-zach. od Radzyna Chełmińskiego: *Neuenhofe* 1377 Froel I 225; *Neuehoff* 1438 GZ 100; *Nuuenhof* XV KęL 84; *Nowy Dwór* 1570 ŻDz XXIII 16; *Nowydwor* 1647 Font IV 46; *Nowydwor* 1667–72 Font VI–X 712; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt XV; *Nowydwór*, niem. *Koenigl. Neuhof* 1886 SG VII 297; *Nowy Dwór* (*Neuhof*) 1925 Krzep 80; *Nowydwór* 1952 UW 50; *Nowy Dwór*, -wego Dworu 1981 WUN II 589. Lit. SHGCh 88. WK

Nowy Dwór (27), wś, wałb., gm. Ziębice, 16 km na pld. od Strzelina: *Nova Curia* 1316, *Novacuria* 1334, *Nouacuria* 1338 Reg nr 3552, 5294, 6158; *Neue Haus* 1394 LandbSch II nr 1334; *Neuhoff* 1666/67 J I 553; *Neuhoff* 1743 SNGŚI IX 31; *Neuhof*, in alten Urkunden *Nova Curia* 1785 Z IV 74; *Neuhof* 1845 K 437; *Neuhof* 1941 Wrzosek 12; *Neuhof* — Nowy Dwór, -ego -u, nowodworski 1947 MPol XXV nr 124; Nowy Dwór, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Początkowo n. zapisywana w formie łac. *Nova Curia*, następnie niem. *Neuhof*, okresowo także *Neu Haus*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowy Dwór. Lit.: SNGŚI IX 31. JCh

Nowy Dwór (28), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 10 km na pld.-wsch. od Radziejowa: Nowy Dwór 1921 Sk I 98; Nowy Dwór, -wego Dworu, nowodworski 1971 UN 182, 18. AG

Nowy Dwór (29), wś, wroc., gm. Laskowice Oławskie, 25 km na pld.-wsch. od Wrocławia: *Neuvorwerck* 1743 SNGŚI IX 31; *Neuvorverk*, Nowy dwór 1845 K 443; *Nowydwór*, niem. *Neuvorverk* 1886 SG VII 296; *Neuvorwerk*, Nowy Dwór 1941 Wrzosek 18; *Neuvorwerk* — Nowy Dwór, -ego -oru, nowodworski 1947 MPol XXV nr 124; Nowy Dwór, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Dawna n. niem. *Neuvorverk*, od *neu Vorverk* 'nowy folwark'. Nazwę przetłumaczono jako Nowy Dwór. Lit.: SNGŚI IX 31. JCh

Nowy Dwór (30), wś, wroc., gm. Trzebnica, 2 km na pln. od Trzebnicy: *Nova Curia* 1236 Reg nr 496, fals.; *Iaurowicz* (1255)XIII, *Iavorouici* (1263) XIII SUr III 106, 295; *Novidvor* 1267 Reg nr 1257; *Nova Curia* 1283 SUr V 59; *Noua Curia* 1293 SUr VI 91; *Neuhof* 1743 SNGŚI IX 31; *Neuhof* 1785 Z IV 373; *Neuhof* 1845 K 437; *Neuhof* 1886 SG VII 17; Nowy Dwór — *Neuhof* 1896 D 132; *Neuhof*, Nowy Dwór 1900 Myc 74; *Neuhof*, Nowy Dwór 1941 Wrzosek 22; *Neuhof* — Nowy Dwór, -ego -ru, nowodworski 1948 MPol XXV nr 14; Nowy Dwór, -wego dworu 1981 WUN II 589. — Nazwa początkowo zapisana w formie łac. *Nova Curia*. Źródła potwierdzają przejściową n. pol. *Jaworowice*, od n. os. *Jawor* SSNO II 468–69, z suf. -owice, obok której funkcjonowała n. Nowy Dwór. Nazwa niem. *Neuhof* jest kalką n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. Nowy Dwór. Lit.: SNGŚI IX 31. JCh

Nowy Dwór (31), cz. Wrocławia, dawniej wś: *Nouacuria* (1280)XVI SUr IV 260; *Nova Curia* 1312 Reg nr 3326; *Nouacuria dicta circa*

Mochebor 1353 DomWr 52; *allodium in nova curia*, alio nomine *Mochbor* (1372), *Newhoffchen* (1388) K 234; *Neu Höffchen* 1551, *Hoffchen* 1630 DomWr 52; *Höffchen* 1666/67 J I 300; *Hoffchen* 1743–46 DomWr 52; *Höfchen* 1795 Z XII 185; *Höfchen*, *Maria* 1845 K 234; *Maria Höfchen* — Nowy Dwór, -ego -oru, nowodworski 1948 MPol XXVI nr 59; Nowy Dwór, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Nazwa początkowo zapisywana w formie łac. *Nova Curia*. Obocznie występowała n. niem. *Newhoffchen*, od *neu Höfchen* 'nowy dworek'; od XIX w. z członem *Maria* (osada należała do klasztoru Panny Marii na Piasku), w celu odróżnienia od n. wsi *Höfchen*, znajdującej się koło Gajowic. W XIV w. Nowy Dwór przyłączono zapewne do *Muchoboru Małego*, stąd nazwy tych wsi występują obocznie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. Nowy Dwór. Lit.: DomWr 52. JCh

Nowy Dwór (32), wś, zamoj., gm. Wysokie, 19 km na pld.-wsch. od Bychawy: Nowy Dwór, folw. 1902 Przew II 22; Nowy Dwór, folw. 1921 Sk IV 52; Nowy Dwór, wś 1952 UW 133; Nowy Dwór, -wego Dworu 1981 WUN II 589. BCz

Nowy Dwór (33), wś, ziel., gm. Zbąszyń, 1,5 km na pln.-wsch. od Zbąszynia: Nowy dwór, wś 1846 KsP 271; Nowy Dwór, niem. *Weidenvorwerk*, wś, folw. 1886 SG VII 296; *Nowydwór*, niem. *Weidenvorwerk* 1902 MycPn 88; *Nowydwór*, niem. *Weidenvorwerk*, wś, obszar dw. 1921 Sk X 53, 55, 149; Nowy Dwór, -wego Dworu 1981 WUN II 589. — Oboczna n. niem. od *weiden* 'wierzbowy' i *Vorwerk* 'folwark'. ZZ

Nowy Dwór zob. Nowa Wieś Kościerska, Nowe Dwory (1), Nowiny (6), Nowodwory (2), Nowodworze, Nowodwór (1, 2, 3; 4), Nowy Dwór Bratiański, Nowy Dwór Gdański, Nowy Dwór Królewski, Nowy Dwór Mazowiecki, Nowy Dwór Pielpliński, Nowy Dwór Prudnicki, Nowy Dwór Wejherowski, Pierkunowo, Trzemżał

Nowy Dwór Bratiański, wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 6 km na pln.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Neuhof* 1402 Sm IV 118; *Neuhof* 1414 Br 155; *Nuuehoff* ok. 1418, 1437 GZ 24, 86; *Nuuehoff* XV Kętl 88; *Nowodwór* 1570 ŻDz XXIII 298; *Nowydwór* 1647 Font IV 80; *Nowydwór* 1664 Font XXXII 449; *Neuhof*, pohl. *Nowidvor* 1789 Goldb II 159; *Nowydwór* 1886 SG VII 300; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1921 Sk XI 36, 83; No-

Nowy Dwór Gdański

wy-Dwór 1925 Krzep 80; Nowy Dwór Bratniański, -wego Dworu -kiego, nowodworski 1971 UN 171, 9. — Początkowo n. niem. *Neuhof*, od *neu*, śr. niem. *nuwe Hof* 'nowy dwór', potem jej tłumaczenie pol. Nowy Dwór, sporadycznie w formie złożenia Nowodwór. Współcześnie dodano człon lokalizujący Bratniański, od n. m. *Bratian* (zob.). Lit.: SHGCh 88. WK

Nowy Dwór Gdański, mto, elbl.: in *Thugenhoff* 1624 LuPrus 111; *Tiegenhof* 1647 Font IV 125; do Nowego Dworu 1649, olendry nowodworskie alias *tiegenhofske* 1651 Font LII 5, 122; Zamek Nowodworski, z domków *Tygenhoffske* 1664 Font XXXII 391, 392; *Tygenhoff* seu Nowodwor 1675 Font LVIII 132, 133; *Tiigenhof* 1749 Font XVI-XIX 155; *Thiegenhoff* od. *Weyershoff*, *Flecken* 1789 Goldb II 255; *Tiegenhof* 1796-1802 MpSchröt X; *Nowydwór*, niem. *Tiegenhof* 1886 SG VII 299; Nowy Dwór Gdański — *Tiegenhof* 1941 Choj 175; *Tiegenhof* — Nowy Dwór Gdański, -ru, nowodworski 1946 MPol XXV nr 142; Nowy Dwór Gdański, -wego Dworu -kiego 1981 WUN II 589. — Najstarsza n. niem. *Tiegenhof*, od n. rz. *Tiege*, pol. *Tuja* (*Tuia* 1247 Perl 82, *Thuye* 1349 PrUr III 365, nad *Tygq* 1570 Lumalb 53, też *Tuga*, *Tiege*) + *Hof* 'dwór'. O n. rz. zob. *Tuja*; por. też inne n. m. związane z n. tej rzeki: *Tiegenort*, pol. *Tujsk*, *Tiegenhagen*, pol. *Tujce*. Wieś miała oboczną n. *Weiershof*, może od niem. n. os. *Weiler* (: śr. niem. *Weier* i ap. *Weier* 'staw' Gott 521) + *-hof*. Nazwa pol. Nowy Dwór, używana od XVII w., nawiązuje do drugiego członu n. niemieckiej. W XX w. dodano człon lokalizujący Gdański, od n. miasta Gdańsk. Lit.: RospSEMiG 254; RymNmiast 165. WK

Nowy Dwór Górowski, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, leszcz., gm. Niechlów, 14 km na zach. od Góry: *Neuvorwerk*, wś 1791 Z X 422; *Neuvorwerk* 1908 SOV 189; *Neuvorwerk* 1941 Wrzosek 14; *Neuvorwerk* — Nowy Dwór Górowski, -ego Dworu -ego, nowodworski 1947 MPol XXV nr 111; Nowy Dwór Górowski 1967 SM 766. — Dawniej *Neuvorwerk*, od niem. *neu Vorwerk* 'nowy folwark'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. Nowy Dwór Górowski, z członem lokalizującym od n. m. *Góra* (8). Lit.: SNG-Śl IX 32. JCh

Nowy Dwór Królewski, wś, tor., gm. Papowo Biskupie, 9 km na pln.-zach. od Chełmży: *Nuwenhofs* 1398, *Nuwenhoff* 1414 GA 517, 532; w Nowym Dworze 1614 Font XXII 110; *Nowydwór*,

do Nowego Dwora 1646, w Nowymdworze 1676 Font XL 45, 55, 153; *Nowydwór* 1723 Font XLII 63; *Neuhof* 1796-1802 MpSchröt XXI; *Nowydwór*, niem. *Koenigl. Neuhof* 1886 SG VII 297; *Nowydwór Królewski*, niem. *Neuhof Kgl.* 1921 Sk XI 9, 83; Nowy Dwór Królewski, -wego Dworu -kiego 1981 WUN II 589. — Dawniej n. niem. *Neuhof*, przetłumaczona jako Nowy Dwór, wtórnie z członem odróżniającym od przym. *królewski*, niem. *königlich*. Lit.: SHGCh 88. WK

Nowy Dwór Mazowiecki, mto, warsz.: *Nova Curia* (1294), *Novidwor* 1355 KMaz II 353; *Nowidwor* (1374) 1500 SHGMz(Z 15, 519v-520); *Nova Aula* alias *Nowidwor* (1374) Matr IV/3, supl. nr 272; *Nova Curia* 1380 SHGMz(AG 1059); *Nowidwor* (1421) 1456 SHGMz(MK 3, 72v); *Novidwor* 1426 MkM I nr 291; *Novidwor* 1436 Zakr II nr 2362; *Nowidwor* (1449) 1456 SHGMz(MK 4, 145-145v); *Nowydwór* 1482 SHGMz(Ep. 11, 258); *Nowydwór* 1503 SHGMz(MK 18, 167); ... *nowem-dworze* 1514 Warsz nr 2174; *Nowydwór* 1519 SHGMz(MK 32, 34); *Nowodwór* 1580 ŻdZ XVI 258; *Nowydwór* 1783 MpPerMz; *Nowodwór* 1827 Tabella II 51; Nowy Dwór 1839 MpKwat IV 3; *Nowydwór* 1886 SG VII 293; Nowy Dwór Mazowiecki, -wego Dworu, -kiego, nowodworski 1971 UN 132, 5. — Nazwa od zestawienia *nowy dwór*. W dokumentach występują również łac. formy *Nova Curia*, *Nova Aula*, które są odpowiednikami znaczeniowymi n. polskiej. W XVI-XIX w. pojawia się także wariant w formie złożenia *Nowodwór*. Współcześnie dodano do n. określenie *Mazowiecki*. Lit.: RospSEMiG 254; RymNmiast 165. UB

Nowy Dwór-Parcela, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 14 km na pld.-wsch. od Skierniewic: *Nowy Dwór-Parcela*, -wego Dworu -li 1981 WUN II 589. — Wieś powstała na gruntach (na *parceli*) wsi Nowy Dwór, stąd człon odróżniający *Parcela*. UW

Nowy Dwór Pelpliński, wś, gdar., gm. Pelplin, 3,5 km na pln.-zach. od Pelplina: *Neuhof* 1570 ŻdZ XXIII 118; *Neuhoff*, folw. 1789 Goldb II 159; *Neuhof* 1789-1802 MpSchröt IX; *Nowydwór* 1920 PMT VI 72; Nowy Dwór, po zmianie Nowy Dwór Pelpliński, -ego Dworu -iego 1953 MPol nr A-92; Nowy Dwór Pelpliński, -wego Dworu -kiego 1981 WUN II 589; gw. *novy dvur pelpl'ijski*. — Dawniej *Neuhof*, od 1920 r. pol. tłumaczenie Nowy Dwór. Po 1945 r. ustalono n. Nowy Dwór Pelpliński, z członem odróżniającym od n. miasta Pelplin. Lit.: Bugalska, PMT VI 72. WK

Nowy Dwór Prudnicki, wś, opol., gm. Krapkowice, 5 km na płn. od Głogówka: *Neuhof*, *Nowiedwór* 1784 Z III 109; *Neuhof*, *Nowydwór* 1845 K 437; *Neuhof* 1928 CdSił XXXIII 6; *Nowy Dwór* — *Neuhof* 1939 Prus 54; *Neuhof* — *Nowy Dwór Prudnicki*, -ego *Dworu* -ego, *nowodworski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowy Dwór Prudnicki*, -wego *Dworu* -kiego 1981 WUN II 589. — Dawniej n. niem. *Neuhof*, występująca równocześnie z n. pol. *Nowy Dwór Prudnicki*, z członem odróżniającym od n. m. *Prudnik*. Lit.: SNGŚI IX 32; Stojanowska, OSG VIII 112. JCh

Nowy Dwór Wejherowski, wś, gdań., gm. Wejherowo, 7 km na pld.-wsch. od Wejherowa: *Newhoff* 1597 Font XX 102; *Nowy dwór* 1648 RP 194; do *Nowego Dworu* 1657, *Nowy Dwór* 1711 Font XXXIX 158, 187; *Neuhof* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nowy dwór* 1886 SG VII 300; *Nowydwór*, niem. *Neuhof* 1921 Sk XI 70, 83; *Nowydwór* 1952 UW 196; *Nowy Dwór*, po zmianie *Nowy Dwór Wejherowski*, -ego *Dworu* -iego 1953 MPol nr A-92; *Nowy Dwór Wejherowski*, -wego *Dworu* -kiego 1981 WUN II 589; gw. *novi dwór* Lor 70; *novodvorsci*. — Nazwa niem. *Neuhof* = pol. *Nowy Dwór*. Człon lokalizujący *Wejherowski* (: *Wejherowo*) dodany współcześnie. Lit.: Treder, PMT XIV 72. WK

Nowy Folwark (1), wś, chełm., gm. Leśniewice, 19,5 km na pld. od Chełma: *Nowy Folwark* 1886 SG VII 301; *Nowy Folwark*, kol. 1921 Sk IV 13; *Nowy Folwark*, wś 1952 UW 134; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1981 WUN II 590. — Od wyrażenia *nowy folwark*. Lit.: CzChelm 184. BCz

Nowy Folwark (2), wś, kal., gm. Krotoszyn, 3,5 km na płn.-wsch. od Krotoszyna: *Nowyfolwark* 1586 SHGKI(PG 22, 639–40); *Nowyfolwark* 1674 MKI(ASK 74, 187); *Wieś Nowy Folwark* 1789 MKI(Tab 47, 66); *Nowy folwark* 1846 KsP 243; *Nowy Folwark* 1886 SG VII 301; *Nowyfolwark*, niem. *Neuvorwerk* 1921 Sk X 40, 41, 149; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1981 WUN II 590; gw. *nowy folwark*, -ygu -ku. ZZ

Nowy Folwark (3), cz. Kielc, dawniej wś: *Nowy folwark* 1877 Zin I 425; *Nowy Folwark* 1886 SG VII 301; *Nowy Folwark* 1902 Przew II 22; *Nowy Folwark*, folw. 1921 Sk III 36; *Nowy Folwark*, wś 1952 UW 114; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1966 UN 23, 97. Lit.: KopKiel 137. IN

Nowy Folwark (4), wś, opol., gm. Namysłów, 7,5 km na pld. od Namysłowa: *Sandvorwerk* 1795

Z XII 48; *Neuvorwerk*, sonst *Sandvorw.*, *Rożny-Folwark*, także *Piaseczni* 1845 K 112; *Neuvorwerk* 1880 SG I 929; *Sandvorwerk* 1889 SG X 293; *Neuvorwerk* (*Sandvorwerk*) 1941 SOV 260; *Neuvorwerk* — *Nowy Folwark*, -ego -u, *nowofolwarski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1981 WUN II 590. — Dawniej *Sandvorwerk*, od niem. ap. *Sand* 'piasek' i *Vorwerk* 'folwark', obocznie także *Neuvorwerk*, od niem. *neu Vorwerk* 'nowy folwark'. Potwierdzone też polskie odpowiedniki *Piaseczny Folwark* i *Rożny Folwark*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowy Folwark*. Lit.: SNGŚI IX 32; BorGŚI 95. JCh

Nowy Folwark (5), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, pozn., gm. Oborniki, 2 km na pld.-zach. od Obornik: *Nowy fol.* 1846 KsP 280; *Nowy Folwark*, niem. *Neuvorwerk*, wś 1886 SG VII 301; *Nowyfolwark*, niem. *Neuvorwerk* 1902 MycPn 96; *Nowyfolwark*, niem. *Neuvorwerk*, os. 1921 Sk X 58, 149; *Nowy Folwark* 1967 SM 766. ZZ

Nowy Folwark (6), wś, pozn., gm. Września, 4 km na płn.-zach. od Wrześni: *Nowy folwark*, folw. 1846 KsP 395; *Nowy Folwark*, os. i folw. 1886 SG VII 301; *Nowyfolwark*, niem. *Neuvorwerk*, dom. 1902 MycPn 154; *Nowyfolwark*, niem. *Neuvorwerk*, obszar dw. 1921 Sk X 120, 149; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1981 WUN II 590. ZZ

Nowy Folwark (7), wś, wroc., gm. Cieszków, 10 km na pld.-zach. od Krotoszyna: *Neuvorwerk*, *Neufuhrwerk* 1845 K 62; *Neuvorwerk* 1887 SNGŚI IX 32; *Neuvorwerk* 1941 SOV 260; *Neuvorwerk* — *Nowy Folwark*, -ego -u, *nowofolwarecki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Nowy Folwark*, -wego -ku 1981 WUN II 590. Lit.: SNGŚI IX 32–3. JCI

Nowy Folwark zob. Ernestowo

Nowy Glinnik, wś, piotr., gm. Lubochnia, 7 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Glinnik*, folw. 1881 SG II 589; *Glinnik II*, wś 1921 Sk I 153; *Glinnik Nowy* 1952 UW 101; *Nowy Glinnik*, -wego -ka, *glinnicki* 1974 UN 49, 29. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Glinnik* (6); wtórnie n. z cyfrą rzymską, ostatecznie z członem odróżniającym od przym. *nowy*. EB

Nowy Golcz zob. Golce (2)

Nowy Gród zob. Nowogród (3)

Nowy Grudzielec, wś, kal., gm. Raszków, 7 km na płn.-wsch. od Raszkowa: *Grudzielec*, kol. oledry 1881 SG III 869; *Grudzielec Nowy*, niem. *Grudzielec Hauland*, wś 1921 Sk X 70, 139; *Grudzielec Nowy* 1952 UW 78; *Grudzielec Nowy* 1967 SM 346; *Nowy*

Grudzielec, -wego -lca 1981 WUN II 591. — Nazwa ponowiona z n. m. *Grudzielec* (zob.); później n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Człon niem. *Hauland* (= *Olędry*) nawiązuje do wcześniejszego charakteru wsi. ZZ

Nowy Harsz, przys., dawniej wś, suwał., gm. Pozezdrze, 9,5 km na pld.-wsch. od Węgorzewa: *Neu Haarszen*, wś 1920 MphAPr I; *Harz Nowy* — *Neu Haarschen* 1941 Choj 100; *Neu Haarschen* 1938, *Neu Haarszen* — *Nowy Harsz*, wś 1946 Ley I 120; *Neu Haarschen* — *Nowy Harsz*, -ego -a, *nowoharszański* 1949 MPol XXVII nr A-17; *Nowy Harsz* — *Neu Haarschen* (*Neu Haarszen*), os. 1951 Rosp 215; *Nowy Harsz*, -wego -sza 1981 WUN II 591. — Nazwa niem. z członem *Neu* = pol. *Nowy* i *Haarszen*, od niem. n. wsi *Harsz* (zob.). W 1938 r. urzędowo zmieniono n. na niem. *Neu Haarschen*. RP

Nowy Holeszów, wś, biał., gm. Hanna, 19 km na pln.-zach. od Włodawy: *Nowy Holeszów*, -wego -szowa 1981 WUN II 591. — Nazwa zestawiona, od n. pobliskiej wsi *Holeszów* (zob.), z członem odróżniającym od *nowy*. EB

Nowy Jagil zob. Jagielno

Nowy Janów (1), wś, biał., gm. Janów, 15,5 km na pld.-wsch. od Suchowoli: *Nowy Janów* 1933 SkBy 1159; *Nowy Janów* 1967 SM 766; *Nowy Janów*, -wego -nowa 1981 WUN II 591. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od przym. *nowy*, człon drugi od n. pobliskiej miejscowości *Janów* (1). EB

Nowy Janów (2), wś, piotr., gm. Kluki, 9,5 km na pld.-zach. od Bełchatowa: *Janów Nowy* 1933 SkBy 594; *Nowy Janów* 1967 SM 766; *Nowy Janów*, -wego -nowa, *nowojanowski* 1972 UN 39, 19. — Nazwa zestawiona, od n. pobliskiej wsi *Janów* (14) i od przym. *nowy*. Zapisy historyczne potwierdzają wahanie szyku członów nazwy. EB

Nowy Jasieniec Ilżecki, wś, rad., gm. Ilża, 6 km na pld.-zach. od Ilży: *Jasieniec Ilżecki Nowy*, -ńica -kiego -wego, cz. wsi Maziarze 1966 UN 20, 15; *Nowy Jasieniec Ilżecki*, -wego -ńica -kiego 1981 WUN II 591. — Nazwa od n. m. *Jasieniec Ilżecki*, zob. *Jasieniec* (7), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Lit.: KopRad 94, 200. IN

Nowy Józefów, wś, piotr., gm. Aleksandrów, 8,5 km na pld.-wsch. od Sulejowa: *Józefów*, kol. 1967 SM 416; *Józefów*, -fowa, cz. wsi Honoratów 1969 UN 28, 78; *Nowy Józefów*, -wego -fowa 1981 WUN II 592. — Nazwa od im. *Józef*, z suf. -ów.

Wtórnie z członem odróżniającym od przym. *nowy*. IN

Nowy Kaczyniec, wś, tarnob., gm. Szastarka, 10,5 km na pld.-wsch. od Kraśnika: *Nowy Kaczyniec*, kol. 1967 SM 766; *Nowy Kaczyniec*, -wego -ńica, cz. wsi Blinów 1970 UN 112, 26; *Nowy Kaczyniec*, -wego -ńica 1981 WUN II 592. — Nazwa od ap. *kaczyniec*//*kaczeniec* 'roślina z rodziny jaskrowatych o żółtych kwiatach' SESI II 15 lub w związku z ap. *kaczka*, por. gw. *kaczyniec* 'chlew dla kaczek; staw, w którym pływają kaczki' SGP-Rei(kartoteka); wtórnie z członem odróżniającym od przym. *nowy*. IN

Nowy Korczyn, os., dawniej mto i wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 19 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Korczyn* (1145) CdP II 589; *Corchin* (circa 1212) CdP I 20; *Novae civitatis Korczin* 1226 DO XI 221; *chorchin* 1257 KMłp I 54; *Noua ciuitate Corczyn* (1268) XV KMłp II 285; *Korczyn* (1271) KTn 50; *Novam Civitatem* 1300 DO XII 4; *Corczin*, *Novacivitate* 1325–27 MVat I 151, 153; *Noua ciuitate* 1363 KMłp III 160; *Novae Civitatis dicte Corczin* 1381 Kkk II 88; *Novae Civitatis Corczin* (1390) ZDM VI 80; *Noua Ciuitate alias Chorczin* 1404, *Noua Civitate* 1419, w *Nowym Myesczye* 1424 Sand nr 334, 823, 1025; *Nova civitate Korczin* 1470–80 DB III 100; *Nova Civitate Corczin* 1529 LR 80; *Nowe Myasto Korczin* 1564–65 Lusand 21; *Nowe Myasto Korczin* 1579 ŻDz XIV 236; *Miasto Nowe Korczin* 1660–64 Lusand II 201; *Nowe Miasto Korczin* 1787 Spis 373; *Nowe Miasto Korczin* 1827 Tabella II 50; *Nowy Korczyn*, os. 1877 Zin I 425; *Nowe Miasto Korczin* 1886 SG VII 225–6; *Nowy Korczyn*, os. 1902 Przew II 22; *Nowy Korczyn*, os. m. 1921 Sk III 133; *Nowy Korczyn* 1952 UW 109; *Nowy Korczyn*, -wego -nia, *nowokorczyński* 1966 UN 19, 35; *Nowy Korczyn*, -wego -nia 1981 WUN II 593; gw. *nowy korczyn*, -ego -a. — Nazwa ponowiona z n. wsi *Korczyn*, położonej na prawym brzegu Nidy. W XIII w. Bolesław Wstydliwy lokował na lewym brzegu Nidy miasto, które też nosiło n. *Korczyn*, obocznie *Nowe Miasto*, łac. *Nova Civitas*. Później funkcjonowała n. zestawiona *Nowe Miasto Korczyn*. Dla miasta ustaliła się n. *Nowy Korczyn*, zaś dla dawnej wsi *Korczyn* — *Stary Korczyn* (zob.). Lit.: KSand 97, 137; KopKiel 307; Rosp-SEMiG 254–5; RymNmiast 165–6. IN

Nowy Kornin zob. Nowe Kornino

Nowy Koserz, wś, koniń., gm. Chodów, 7 km na pln.-zach. od Krośniewic: *Koserz Nowy*, wś i kol.

1883 SG IV 459; *Koserz*, folw. 1921 Sk I 55; *Koserz* PGR 1961 Mp-25(Kutno); *Koserz*, os. 1967 SM 517; *Nowy Koserz*, -wego -rza 1981 WUN II 593. — Nazwa od n. sąsiedniej wsi *Koserz* (1), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. EB

Nowy Kościół, wś, jel., gm. Świerzawa, 7 km na pld.-zach. od Złotoryi: *Biztric* 1217, *Noua Ecclesia* (1228)1251 SUr I 117, 212; *Noua eclesia* (1307) K 438; *Neukirch* 1308, *Neukirch* 1316, *Neukirch* 1331 Reg nr 3308, 3577, 5017; *Nova ecclesia* 1335, *Newenkirch* 1419 SNGŚl IX 34; *Newkirche* 1496, *Neukirche* 1550, *Neukirch* 1591 CdSil XXXV 122, 168–9, 18; *Neukirch* 1677, *Neunkirch* 1687 J IV 79, 409; *Neukirch* 1786 Z VI 386; *Neukirch*, *Nieder-*, *Ober-* 1845 K 438; *Neukirch* 1886 SG VII 20; *Neukirch* 1908 SOV 187; *Neukirch* 1941 Wrzosek 30; *Neukirch* — *Nowy Kościół*, -la, *nowokościelski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowy Kościół*, -wego -ciola 1981 WUN II 593. — Pierwszy zapis niejasny, następne zapisy łac. *Nova Ecclesia* 'nowy kościół'. W XIV w. n. przetłumaczono na jęz. niemiecki jako *Neukirch*. Okresowo z członami odróżniającymi od *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowy Kościół*. Lit.: SNGŚl IX 34; Domański, Polskie nazwy miejscowe powiatu złotoryjskiego, Szkice لغنيك III 167. JCh

Nowy Krasów zob. *Krasew*

Nowy Las, wś, opol., gm. Głucholazy, 6 km na pln.-wsch. od Głucholazów: *Silva nostra* 1249 Reg nr 705; *Nouowaldow* (1268)XIV SUr IV 49; *Waldow*, *Valdow* (1284)XIV SUr V 93, 110; *Novum Waldow* ok. 1300 CdSil XIV 10; *de Waldow* 1335–42 SNGŚl IX 34; *villa Neuwalddt* 1579, *Neuwalddau* 1638, *Neuwalde* 1666/67 J I 95, 117, 603; *Neuwalde* 1743 SNGŚl IX 34; *Neuwalde* 1784 Z III 366; *Neuwalde* 1845 K 443; *Neuwalde* 1886 SG VII 26; *Neuwalde* 1941 Wrzosek 45; *Neuwalde* — *Nowy Las*, -ego -u, *nowoleski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nowy Las*, -wego -su 1981 WUN II 593. — Najstarsze zgermanizowane zapisy wskazują na n. pol. *Nowy Las*, por. *Nouowaldow*. Możliwe też, że pierwotna była n. niem. *Neuwaldd*, od XVI w. *Neuwalde*, okresowo rozszerzona członem -au. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Nowy Las*. Lit.: SNGŚl IX 34; BorOp 143; Rospond, RKJWr I 39. JCh

Nowy Las zob. *Piękocin*

Nowy Lubusz, wś, gorz., gm. Słubice, 5,5 km na pln. od Słubic: *Neu Lebus* 1766 Froese 182; *Neu Lebus* 1844 MpUMbl 1815; *Neu Lebus* —

Nowy Lubusz, -ego -sza, *nowolubuski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowy Lubusz*, -wego -sza 1981 WUN II 594. — Dawna n. niem. od zgermanizowanej n. *Lebus*, dziś *Lebus* w Niemczech, słow. *Lubusz*, z członem odróżniającym od *neu* 'nowy'. Nazwa *Lubusz* od n. os. *Lubusz* lub **Lubuch* (: *Lubomir*, *Luboradz* SSNO III 288, 289), z suf. -j. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nowy Lubusz*. BCz

Nowy Malkiń zob. *Woszczele*

Nowy Mir, os. niezidentyfikowana, leżała prawdopodobnie na terenie Wielkopolski: comite Petro castellano de *Novo Mir* 1297, comite Petro Stosowicz castellano de *Novo Mir* (1298)XVII KW II 130, 164. — Nazwa od ap. *mir* 'trwały, prawnie zagwarantowany stan spokoju i bezpieczeństwa, także spokojnego, niekwestionowanego posiadania' SpXVI, XIV 296 i od przym. *nowy*. Lit.: SHGPn III 336. ZZ

Nowy Młyn (1), cz. wsi Wólka Domaniewska, dawniej wś, rad., gm. Przytyk: *Nowy młyn* 1877 Zin I 425; *Nowy Młyn* 1886 SG VII 302; *Nowy Młyn*, wś 1902 Przew II 22; *Nowy Młyn*, wś 1921 Sk III 25; *Nowy Młyn*, -wego -na 1970 UN 31, 53. — Nazwa od wyrażenia *nowy młyn*. Lit.: KopRad 200, 210. IN

Nowy Młyn (1a), os. notowana do 1967 r., przejściowo wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 16 km na pln.-wsch. od Ostródy: *Gilbing* 1564–80 PospWrm 50; *Gilbing* 1673–74 Bonk III 436; *Neu Muhle* 1615 RŁWrm 270; *Gilbing* seu *Neumühl* 1718 Wijaczka 417; *Neumühle* oder *Gilbing* 1772 KolbergVE 114; *Neumühl*, wś 1820 Wald 167; *Neumühle* — *Nowy Młyn*, -wego -na, *nowomłyński* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nowy Młyn* — *Neumühle*, os. 1951 Rosp 216; *Nowy Młyn* 1967 SM 767. — Dawna n. *Gilbing* ponowiona z prus. n. jęz. **Gilwings*, dziś *Gilwa*, por. *Gilwe* 1294 Ger 41, *Ley* II 218, od **gilv-* (: *gillin* 'głęboki'), z suf. -ing; zapisy dokumentują systemowe substytucyjne wahanie v : b. Oboczna n. niem., od *neu Mühl* 'nowy młyn', oddawała pierwotny charakter obiektu. Nazwę przetłumaczono jako *Nowy Młyn* i zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: ToporovPrus II 236–7; PospWrm 50, 105. RP

Nowy Młyn (2), os., dawniej wś, suwał., gm. Wieliczki, 9 km na pld.-wsch. od Olecka: *Neumühle*, młyn 1785 Goldb III 136; *Neue Mühle* 1796–1802 MpSchröt XII; *Neumühl* — *Nowy młyn* 1879 KętN 167; *Nowy Młyn*, dobra i młyn 1886 SG VII 303; *Nowy Młyn* — *Neumühle*, *Nowy*

Mlin 1941 Choj 116; Neumühl — Nowy Młyn, -ego -a, nowomłyński 1948 MPol XXVI nr A-78; Nowy Młyn — Neumühl, os. 1951 Rosp 216; Nowy Młyn, -wego -na 1981 WUN II 595. — Dawna n. niem. od *neue Mühle* 'nowy młyn'. W XIX w. przetłumaczono n. jako *Nowy Młyn*; tę formę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Szczesiak, PMT XII 159. RP

Nowy Młyn (3), os., dawniej wś, tor., gm. Świecie, 13 km na pln.-wsch. od Radzyna Chelmińskiego: *Neuenmühle* 1404 Froel I 227; *Neue Mole* 1414 Br 149; *Neuemole* 1438 GZ 100; *Nowymłyn* 1552 Froel I 227; z *Nowego Młyna*, *Nowy Młyn* 1570 ŻDz XXIII 17, 300; *Nowymłyn* 1647 Font IV 49; *Nowo Młyn* 1664 Font XXXII 474; *Nowymłyn* 1667-72 Font VI-X 748; *Nowy Młyn*, niem. *Adelig Neumuehl* 1886 SG VII 303; *Nowymłyn*, niem. *Neumühl* 1921 Sk XI 23, 83; *Nowy Młyn, -wego -na, nowomłyński* 1971 UN 178, 18; *Nowy Młyn, -wego -na* 1981 WUN II 595. — Dawna n. niem. *Neuenmühle*, od *neu Mühl*, średniem. *nuwe mole* 'nowy młyn' Lübben 234, okresowo z członem *Adelig* 'szlachecki'. Nazwę przetłumaczono w XVI w. jako *Nowy Młyn*; wyjątkowo w XVII w. występuje forma złożenia *Nowomłyn*. Lit.: SHGCh 88-9. WK

Nowy Most, cz. wsi Bobrówko, olszt., gm. Piecki: *Neubrück*, Gut, *Nowy most*, *Nowego mostu* ok. 1850 SzczesTeka 33; *Neubrück* 1920 MpHAPr I; *Neubrück* — *Nowy Most*, os. 1946 Ley I 56; *Nowy Most, -wego -tu* 1981 WUN II 595. — Dawna n. niem. *Neubrück*, od *neu(e) Brück(e)* 'nowy most', przetłumaczona jako *Nowy Most*. Była to osada szkatułowa, założona w 1681 r. na jednej włóce z niewielkim młynem. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 142. RP

Nowy Most zob. Wartosław

Nowy Owczarek zob. Monasterzysko

Nowy Radom zob. Radom (2)

Nowy Radziszów zob. Wola Radziszowska

Nowy Rozental zob. Różanka (2)

Nowy Rożnów, wś, opol., gm. Głubczyce, 3 km na pld. od Głubczyc: *Nowy Rożnów* 1960 Mp-25(Głubczyce); *Nowy Rożnów, -wego -nowa* 1981 WUN II 587. — Nazwa późna, o niejasnym pochodzeniu, być może przeniesiona z innego regionu, stąd człon *Nowy*. JCh

Nowy Rynek zob. Modlinek (1)

Nowy Sącz, mto, nowosąd.: nos *Ciuitatem nostram Sandecz* ad illum locum, in quo nunc

Villa Kamenycz sita est ... concedimus locandam (1292)1344 CdP III 156; opidum *Sandec* ad locum *Kameinciam* (1298)XVII KMłp II 536; de *Kamenicia sive de Sandecz* (1306)XVIII KMłp I 166; de *Nouo Sandecz* (1316)XVII KMłp II 233; *civitas Nova Sandecz* (1348) AGZ III 4; *Sandecz* (1397) ZDM VI 144; *Nowasandecz* 1413 ZDK I 346; *Noua Sandecz* 1427 KMłp IV 238; Stat *New-Czanss* 1456 AGZ IX 80; *Nowa Sandecz* 1529 LR 269; *Nowy Sądecz, Sądecz* Nowy 1581 ŻDz XIV 127, 153; *Nowy Sądecz* 1680 Rej 271; *Nowy Sandec* 1794 Ga Ee1; *Sącz Nowy* 1889 SG X 354; *Nowy Sącz*, mto 1921 Sk XII 24; *Nowy Sącz* 1952 UW 269; *Nowy Sącz, -wego Sącza, nowosądecki* 1964 UN 9, 171; gw. *nowy souč; sęc; śęc, śpnc, sondecki*. — Nazwa od n. pobliskiej osady *Sądecz*, dziś *Stary Sącz* (zob.), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Miasto zostało założone na terenie wsi *Kamienica* (8a). Lit.: LKrak 103; PŚad I 82-3; RymNmiast 166; RospSEMIG 255; Pałowski, JPol IV, 67-9, XLVIII 46-9; Dzieje miasta Nowego Sącza, t. I-III, 1992. IN

Nowy Staw (1), mto, elbl.: *Nuwen Tiche* (1316) 1405, *Neuen Tyche* (1318)1405 PrUr II 102, 144; *Nova Piscina* (1350)XV, der stat czum *Newentiche* (1350)1405 PrUr IV 476, 485; *Newentiche* (1352) XIV, *Nłentiche* (1353)XIV, *Newenteiche* (1361) 1405 PrUr V 16, 83, 557; *Neutich* 1471 Woel 550; *Newteich* 1476 Matr I nr 1418; *Nitich* 1495 Matr II nr 486; *Neiiteich, Neuteych* 1510-29 Font XLV 32, 66; *Nytech*, miasteczka *Niticha* 1565 Lumalb 3, 20; *Nitych* 1570 Lumalb 3; *Neuteich* 1582 ŻDz XXIII 89; *Nytych* 1641 Font XXIV 136; *Neitych, Nytych* 1647 Font IV 111; do *Netychia, Neytych* 1649 Font LII 26, 46; *Neutyh, Neytych, Neiteich* 1711 Font LXII 65, 103, 172; *Neuteich*, poln. *Nitych* 1789 Goldb II 161; *Nitych* al. *Nytych, Nowystaw*, niem. *Neuteich* 1886 SG VII 160; *Nytych* — *Neuteich* 1941 Choj 175; *Neuteich* — *Nowy Staw, -ego -u, nowostawski* 1946 MPol XXV nr 142; *Nowy Staw, -wego -wu* 1981 WUN II 597; gw. *nitiż*. — Dawna n. niem. od *neu Teich*, średniem. *newen tich* 'nowy staw' Gott 488, w dokumentach średniowiecznych zapisana też po łacinie: *Nova Piscina*. W XVI w. n. niem. przejęta została fonetycznie do jęz. pol. jako *Nitich, Nitych*, potem *Nytych*; w XIX w. pojawiła się oboczna skalkowana forma *Nowy Staw*, zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 111; CzNiem 132; RospSEMIG 255; RymNmiast 166. WK

Nowy Staw (2), wś, kiel., gm. Łagów, 22,5 km na zach. od Opatowa: *Nowy Staw* 1791 MpPerSd; *Nowy staw* 1827 Tabella II 53; *Nowy Staw* 1886 SG VII 305; *Nowy Staw, -wego -wu, stawski* 1966 UN 27, 36. Lit.: KopKiel 88. IN

Nowy Staw (3), wś, lub., gm. Niemce, 9 km na pld. od Lubartowa: *Nowy Stawek* 1603 WPar 345; *Nowy Staw* 1674 RPgl 25; *Nowy Stawek* 1676 ŻDz XV 17a; *Nowystawek* 1748 WPar 5; *Nowy Staw* 1786 MpPerLu; *Nowy Stawek* 1787 Spis 433; *Nowy staw* 1827 Tabella II 53; *Nowy Staw* 1886 SG VII 305; *Nowystaw* 1899 Cat 59; *Nowy Staw* 1902 Przew II 23; *Nowy Staw* 1921 Sk IV 57; *Nowy Staw, -wego -wu, nowostawski* 1969 UN 113, 15. — W zapisach potwierdzona też deminutywna forma *Nowy Stawek*. Lit.: Kos-Lu 68. IN

Nowy Staw (4), wś zaginiona, leżała w par. Olchowiec, w ziemi chełmskiej, chełm.: *Nowistaw, Wolia*, noviter locata 1564 ŻDz XVIII/1, 186. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od przym. *nowy*, człon drugi od n. pobliskiej wsi *Staw* (1) lub od ap. *staw*. Lit.: CzChełm 184. BCZ

Nowy Stawek zob. *Nowy Staw* (3)

Nowy Świat (1), cz. wsi Kowalewo, dawniej wś, bydż., gm. Szubin: *Nowyświat* 1802–03 MpGillyPr; *Nowy świat* 1846 KsP 517; *Nowy Świat*, wś 1886 SG VII 307; *Nowyświat*, niem. *Neinwelt*, wś 1921 Sk X 91, 149; *Nowy Świat, -wego -ta* 1971 UN 185, 33; gw. *novi śfat, -vygo -ta*. — Nazwa od zestawienia *Nowy Świat* 'novus mundus' SpXVI, XVIII 555, odnoszącego się zwłaszcza do Ameryki. W XVI i XVII w. nazwa ta była używana w związku z wielkimi odkryciami geograficznymi, natomiast w XIX i na początku XX w. została spopularyzowana przez masowy ruch emigracyjny. Nazwa niem. *Neinwelt* jest tłumaczeniem n. polskiej. Lit.: Bubak, Onom XI 46–7. WK

Nowy Świat (2), wś, koniń., gm. Kawęczyn, 8,5 km na zach. od Dobrej: *Nowy świat* 1877 Zin I 426; *Nowy świat*, kol. 1886 SG VII 306; *Nowy Świat* 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1921 Sk II 39; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599; gw. *novy śfat, -vego -ta*. EB

Nowy Świat (3), wś, koniń., gm. Tuliszków, 3,5 km na pln.-zach. od Tuliszkowa: pread. noviter erectum *Nowy Świat* 1802 Koz V 82; *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy Świat*, wś 1886 SG VII 306; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599. ZZ

Nowy Świat (4), cz. wsi Dębówiec, dawniej wś, koniń., gm. Wilczyn: Olendry Dembowieckie *Nowy Świat* zwane 1789 MKI(Tab 36, 151); Koszary lub *Nowyświat*, wś 1883 SG IV 482; *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy Świat*, wś 1886 SG VII 306; *Nowy Świat*, wś 1921 Sk II 113; *Nowy Świat* 1952 UW 72; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599; gw. *novy śvat, -ego -ta*. ZZ

Nowy Świat (5), wś, opol., gm. Lubsza, 12 km na pln.-wsch. od Brzegu: *Neuwelt* 1845 K 395; *Neue Welt* 1887, *Neue Welt* 1908 SNGŚI IX 36; *Neue Welt* — *Nowy Świat, -ego -u, nowoświecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599. — Dawna n. niem. *Neu(e) Welt* od niem. *neu(e) Welt* 'nowy świat (= Ameryka)'. Nazwa pol., wprowadzona urzędowo po 1945 r., jest kalką n. niemieckiej. Lit.: SNGŚI IX 36; BorGŚI 112. JCh

Nowy Świat (6), wś, piotr., gm. Bełchatów, 3 km na pld.-zach. od Bełchatowa: *Nowyświat* 1827 Tabella II 53; *Nowy świat* 1877 Zin I 426; *Nowy Świat*, kol. 1886 SG VII 306; *Nowy Świat*, wś 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1921 Sk II 75; *Nowy Świat, -wego -tu, nowoświecki* 1972 UN 39, 16. EB

Nowy Świat (7), wś, rad., gm. Klwów, 10,5 km na pln.-wsch. od Drzewicy: *Nowy Świat*, kol. 1921 Sk III 91; *Nowy Świat* 1952 UW 122; *Nowy Świat, -wego -tu, nowoświecki* 1970 UN 30, 52. Lit.: KopRad 200. IN

Nowy Świat (8), wś, siedl., gm. Wola Mysłowska, 16 km na pld. od Stoczka Łukowskiego: *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy Świat*, wś 1886 SG VII 306; *Nowy Świat* 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1952 UW 144; *Nowy Świat, -wego -ta, nowoświecki* 1970 UN 115, 20. IN

Nowy Świat (9), wś, sier., gm. Wieluń, 5 km na pld. od Wielunia: *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy świat* 1877 Zin I 426; *Nowy Świat*, wś 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1921 Sk II 136; *Nowy Świat* 1952 UW 107; *Nowy Świat, -wego -tu, nowoświecki* 1974 UN 52, 45; gw. *novy śfat, -vego -ta*. EB

Nowy Świat (10), wś, sier., gm. Wodzierady, 11,5 km na pld.-zach. od Konstantynowa Łódzkiego: *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy świat* 1877 Zin I 426; *Nowy Świat*, kol. 1886 SG VII 306; *Nowy Świat*, wś 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1921 Sk II 47; *Nowy Świat* 1952 UW 91; *Nowy Świat, -wego -tu, nowoświecki* 1974 UN 42, 36; gw. *novy śfat, -vego -ta*. EB

Nowy Świat (11), wś, sier., gm. Zadzim, 5 km na płn. od Poddebic: *Nowy świat* 1827 Tabella II 53; *Nowy Świat* 1902 Przew II 23; *Nowy Świat* 1921 Sk II 100; *Nowy Świat, -wego -tu, nowoświecki* 1973 UN 47, 34; gw. *novy śfat, -wego -ta*. EB

Nowy Świat (12), wś, tor., gm. Górzno, 16 km na pld.-zach. od Lidzbarka: *Nowy Świat*, niem. *Neuwelt*, wś i leśn. 1886 SG VII 307; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599. — Nazwa niem. *Neuwelt* jest tłumaczeniem n. polskiej. Miejsco-wość założono w 1818 r. SG VII 307. AG

Nowy Świat (13), wś, ziel., gm. Sulechów, 14 km na płn.-wsch. od Świebodzina: *Neuland* — *Nowy Świat, -ego, nowoświecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Nowy Świat, -wego -tu* 1981 WUN II 599. — Dawniej *Neuland*, od niem. *neu Land* 'nowa ziemia'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowy Świat*. JCh

Nowy Targ (1), wś, elbl., gm. Stary Targ, 10 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Neuuenmarkt* 1336 PrUr III 60; *Nuuenmarkt* ok. 1398 ZHM 46; *Newmargt* 1399, *Newemark* 1400 MKB 1, 20; *Nuuen-marckt* 1552 Matr V/1, nr 1390; do *Nowego Targu* 1565, *Nowy Targ* 1570 Lumalb 117, 58; *Neumark* 1582 ŻDz XXIII 69; *Nowy Targ* 1615 LuPrus 295; *Nowytarg* 1641 Font XXIV 136; *Nowytarg* 1647 Font IV 142; *Neumarck* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Nowytarg*, niem. *Neumark* 1886 SG VII 310; *Nowy Targ* — *Neumark* 1951 Rosp 217; *Nowy Targ, -wego -gu* 1981 WUN II 599; gw. *novitark, vŷgo -gu, novotarski*. — Dawna n. niem., od *neu Markt* 'nowy targ', przetłumaczona w XVI w. jako *Nowy Targ*. Obie n. funkcjonowały obocznie do XX w. W n. niem. zanikło wygłosowe -t (-markt > -mark), może na zasadzie adideacji do *Mark* 'granica'. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nowy Targ*. Lit.: Górnowicz, PMT IV 110–1; CzNiem 145. WK

Nowy Targ (2), mto, nowosąd.: que cognominata erit *Nyemarg* vulgo *Nowy Targ* iure Theutonico (1238) XVIII KMłp I 263; ciuitatis nomen sit *Novum Forum* (1252) KMłp II 284; *Novumforum* 1346 KMłp I 261; *Długopole* (1365) 1606 ZDM I 149; *Newmargt* 1397 Kacz nr 710; *Nowy Targ* 1400 Hel II nr 568; *Novofo* 1401, *Novofo* 1447 Kacz nr 1215, 5762; *Novi Fori* 1448 ZDK II 560; *Nowitharg* oppidum 1470–80 DB III 436; *Novitark*, *Nowin Forum* ... *Novithark* 1529 LR 43, 190; *Novitarg* 1532 U nr 2683; Oppidum

Nowitarg 1564 Lukrak I 145; *Nowytarg* 1581 ŻDz XIV 145; *Nowytarg* 1680 Rej 274; *Nowy Targ* 1765 Lukrak I 55–6; *Nowy Targ*, łac. *Neoforum*, niem. *Neumarkt*, mto 1886 SG VII 307–10; *Nowy Targ* 1921 Sk XII 28; *Nowy Targ, -wego -rgu, nowotarski* 1964 UN 10, 5. — Nazwa początkowo występowała w formie łac. *Novum Forum* i niem. *Nyemarg*, *Newmargt*. Nie ma pewności, która z nazw była wcześniejsza. Nazwa niem. (o ile nie jest zniekształcona) ma nietypową dla tego terenu średniem. postać pierwszego członu *nye-*, por. średniem. *ni*, *nige*, śrwniem. *niuwe*, niem. *neu*. Obok tej formy w kopii dokumentu z 1238 r. występuje pol. *Nowy Targ*. W XIV w. pojawiła się też n. *Długopole*, od *długi* i *pole*, w formie złożenia z interfiksem -o-. Lit.: LKrak 103; RospSEMiG 255–6; RymNmiast 166; CzNiem 81–2; Dzieje miasta Nowego Targu, 1991, 145–6; Rejman, Rocznik Sądecki XXI 28–35. IN

Nowy Targ zob. Nowica (1), Odechów (2)

Nowy Tomysł, mto, pozn.: *Tomyśl Nowy* al. *Lutomysł*, urzędowo *Neutomischel* 1892 SG XII 384; *Nowy Tomysł*, niem. *Neutomischel*, mto 1921 Sk X 52; *Nowy Tomysł, -wego -la* 1981 WUN II 600. — Od n. m. *Tomyśl* (zob.), z członem odróżniającym od przym. *nowy*. Oboczna postać *Lutomysł*. Nazwa niem. *Neutomischel* jest adaptacją n. pol. Przywilej na założenie mta na prawie niem. uzyskał Feliks Szoldrski od króla Stanisława Augusta w 1786 r. Lit.: RymNmiast 166–7; RospSEMiG 256; ZierNmiast 105–6. ZZ

Nowy Wesołów zob. Nowe Osieczno

Nowy Wierckub zob. Nowe Włóki

Nowy Zamek, wś, wroc., gm. Milicz, 8 km na płn.-wsch. od Milicza: *Neuschloßer Hammer* 1787 Z VII 422; *Hammer* (*Neuschloss*) 1845 K 442; do *Neuschloss* należą: *Hammer*, dawne kuźnie 1886 SG VII 24; *Neuschlosshammer* 1887 SNGŚI IX 37; *Neuschlosshammer* 1908 SOV 189; *Neuschlosshammer* — *Nowy Zamek, -ego -mku, nowozamecki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Nowy Zamek, -wego -mku* 1981 WUN II 600. — Dawniej *Neuschloesser Hammer*, od niem. *neu Schloss* 'nowy zamek' i *Hammer* 'kuźnia'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Nowy Zamek*. Lit.: SNGŚI IX 37. JCh

Nowy Zgłobień zob. Wola Zgłobieńska

Nowy Zyźdrój, wś, olszt., gm. Piecki, 16,5 km na zach. od Rucianego-Nidy: *Neu Sysdroy* — *N. Zyźdrój* 1879 KetN 181; *Sysdroy* 1890, *Zyźdroj* *Nowy*, niem. *Sysdroy* *Neu* 1896 SG XI 750, XIV 708;

Neu Sysdroy przed 1920 MpHAPr I; *Zyzdrój Nowy* — *Neusixdroi* 1938, *Neu Sysdroy* 1941 Choj 140; *Neusixdroi* — *Nowy Zyzdrój*, -wego -roju, nowozyzdrowski 1949 MPol XXVII A-92; *Nowy Zyzdrój* — *Neusixdroi* (*Neu Sysdroy*), os. 1951 Rosp 217; *Nowy Zyzdrój*, -wego -roju 1981 WUN II 601; gw. *zizdroj* (*nowy zizdro*), *noj zizdroj*. — Wieś założona w 1838 r. Nazwa zestawiona; człon *Zyzdrój*, niem. *Sysdroy*, przejęty ze zniemczonej n. jez. *Zyzdrój*, por. *Syxdrin*, *Sixdro* 1387, *Seghesdrien* ok. 1400, *Seghesdrien*, *Segestryen* ok. 1420, *Siszdroy* 1595, *Gross Susdroy* 1651/52, *Grosser Sysdroy* S. 1921, *Duży Zyzdrój* 1921 Ley II 161. Nazwa jez. pruska **Siksdrtņ-s*. Do n. por. lit. *žiegždras*, *žiezdras* 'żwir, gruby piasek', n. m. *Žiegždriai*, n. w. *Žiegzdris*, prus. ap. **siksdre* 'trznadel'. Człon odróżniający od niem. *neu* 'nowy'. W 1938 r. chrzest niem. *Neusixdroi*. Wprowadzona urzędowo po 1945 r. n. *Nowy Zyzdrój* jest adaptacją n. historycznej. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 175. RP

Nowydwór zob. Garbek, Józefówek (1), Nowy Dworek (1, 2), Nowodwór (1, 2, 3), Nowy Dwór (2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 12a, 13a, 14, 14a, 14b, 16, 19, 20, 21, 21a, 21b, 21c, 22, 23, 23a, 24, 25, 26, 29, 30, 33), Nowy Dwór Brataniński, Nowy Dwór Gdański, Nowy Dwór Królewski, Nowy Dwór Mazowiecki, Nowy Dwór Pielniński, Nowy Dwór Prudnicki, Nowy Dwór Wejherowski, Pilnik

Nowydwór pod Brodnicą zob. Nowy Dwór (24)

Nowydwór pod Lidzbarkiem zob. Nowy Dwór (8)

Nowydwór pod Ostromeckiem zob. Nowy Dwór (5)

Nowydwór-Wola zob. Nowodwór (2)

Nowyfolwark zob. Nowy Folwark (2, 5, 6)

Nowymłyn zob. Nowy Młyn (3)

Nowystaw zob. Nowy Staw (1, 3, 4)

Nowystawek zob. Nowy Staw (3)

Nowyświat zob. Nowy Świat (1, 4)

Nowytaniec zob. Nowotaniec

Nowy targ zob. Nowy Targ (1, 2)

Nozdrzec, wś, krośn., gm. Nozdrzec, 5 km na pld. od Dynowa: *Nossdrzac* 1420 SHGsk II 172; *Noschdrzecz* 1436 AGZ XIII nr 87; de *Nosdza* 1481, *Nostrzecz* 1486, *Nozdrzecz* 1500 SHGsk II 172; de *Noszczrze* (!), de *Nosztrze* (!) 1503 AGZ XVI nr 2929, 2930; *Nozdrzecz* 1589 ŻDz XVIII/1, 48; *Nozdrzec* seu *Nieczuiow* 1656 ADP 44, k. 175; *Nozdrzec*

alias *Nieczuiow* 1669 ADP 50, k. 181; *Nozdrzec* 1794 Ga Ee2; *Nozdrzec* SG VII 310; *Nozdrzec*, -drca, *nozdrzecki* 1964 UN 54, 44. — Nazwa w związku z ap. *nozdrze*, *nozdrza* Sstp V 299–300, określająca metaforycznie miejsce o widlastym lub równoległym układzie potoków, dolin, wąwozów, z suf. -ec; por. też n. rośliny *nozdrzyk* SEBr 366. Oboczna n. *Nieczuiów* od n. herbu *Nieczuja*, którym legitymowali się Wapowscy, właściciele wsi (HNies IX 226), z suf. -ów. Lit.: SHGsk II 172–4; MakSk 118; Rieger, HE XVIII 176; RospSEMIG 257. BCz

Nozgawice zob. Mozgawa, Mózgowo

Nożewo, wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 7 km na pld.-zach. od Ostrołęki: *Medzwiedzica* (1422) 1456 SHGMz(MK 3, 83); *Myedzwiedzyczne* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 38); *Medzweczice* 1425, *Nozewo* 1428 MkM I nr 230, 812; *Nozewo* 1476, 1478 SHGMz(MK 6, 114v); *Noschevo* 1481 SHGMz(Ep. 10, 203); *Myeczwyedzyczne* 1485 SHGMz(MK 6, 177); nob. Laszkarz de *Nozewo* 1501 ZHer nr 811; *Nożewo Niedzwiedzica*, *Nożewo Łaskarze*, *Bobino-Niedzwiedzica* 1582 ŻDz XVI 390; *Nozewo* 1783 MpPerMz; *Nozewo* 1827 Tabella II 53; *Nożewo* al. N. *Niedzwiedzie*, wś i folw. 1886 SG VII 311; *Nożewo* 1921 Sk V 57; *Nożewo*, -wa 1981 WUN II 601. — Dawniej *Miedzwiedzica*, od ap. *miedzwiedzica* 'niedzwiedzica'. Wtórnie *Nożewo*, od n. os. *Nóż* (: ap. *nóż*) RymSEN II 165, z suf. -ewo. W XVI w. *Nożewo-Niedzwiedzica*, *Nożewo-Łaskarze*, *Bobino-Niedzwiedzica* (identyfikowane przez historyków z *Nożewem*). Człon odróżniający *Łaskarze* od nazw. właściciela *Nożewa*, w l. mnogiej; człon *Bobino* od n. os. *Boba* RymSEN I 42, z suf. -ino, lub może ponowiony. Lit.: AtMz 149, 199; ZMaz 281–2; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 55. UB

Nożewo zob. Nużewo

Nożewo-Kordowo zob. Kordowo

Nożewo-Łaskarze zob. Nożewo

Nożewo-Niedzwiedzica zob. Nożewo

Nożyczyn, wś, bydł., gm. Jeziora Wielkie, 14 km na pld.-wsch. od Strzelna: *Nosaczyno* 1378 KW III 473 (tu?); *Noszczyno* 1424 Koz I 196; *Nozyczino* 1450 Koz V 82; *Noszczino* 1462 SHGKI(PG 6, 148); *Nozyczyno*, villa 1511–23 ŁLB I 205; *Noziczino* 1520 Matr IV/1, nr 3175; *Noszczino* 1535 SHGKI(ASK 12, 484); *Noziczino* 1580 ŻDz XII 158; *Nożyczyno* 1618–20 PKal 221; *Noszczyno* seu *Nozyczyno* 1674 MKI(ASK 74, 212); *Nożyczyn* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Nożyczyn* 1859 Mp-

Nożyńko

Chrz; *Nożyczyn*, wś i dobra 1886 SG VII 311; *Nożyczyn*, niem. *Nositschin* 1921 Sk X 84, 149; *Nożyczyn*, -*nia*, *nożyczyński* 1972 UN 181, 11; gw. *nożyćyn*, -*yna*, *nożyćyński*. — Od n. os. **Nożyca*, por. *Nożka* (: *noga*) SSNO IV 82, z suf. -*ino*, wtórnie -*yn*. Forma *Nożczyńno* z XVII w. wykazuje zanik samogłoski -y- w sylabie przedakcentowej. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. polskiej. Lit.: Nieckula, -*ov*- 292. ZZ

Nożyńko, wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 16 km na płn.-zach. od Bytowa: *Klein Nossin* 1376 PMT IX 45; *Lut. Nossin* 1618 MpLub; *Nossineko*, *Klein Nossin* 1628 PMT IX 45; *Klein Nossin* 1789 MpGillyPom; *Nożyńka*, niem. *Klein Nossin* al. *Nossinke* 1886 SG VII 311; *Klein Nossin* — *Nożyńko*, -*ka*, *nożyński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nożyńko*, -*ka* 1981 WUN II 601. — Dawna n. niem. od zgermanizowanej n. sąsiedniej wsi *Nossin*, dziś *Nożyńno* (zob.), i od *klein* 'mały'. W XVII w. pojawia się n. *Nożyńko*, polonizacja n. niem przy użyciu suf. -*ko*. Po 1945 r. zatwierdzono urzędowo n. *Nożyńko*. Lit.: Surma, PMT IX 45. BCz

Nożyńno, wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 16,5 km na płn. od Bytowa: *Nussyn* 1315, *Nossyn* 1319 PU VI 427, 448; *Nossyn* 1417 LorSNH 81; *Nossin* 1511–18 PMT IX 45; *Nossin* 1618 MpLub; *Groß Nossin* 1628 PMT IX 45; *Gr. Nossin* 1789 MpGillyPom; *Nożyńno*, niem. *Gross Nossin* 1886 SG VII 311; *Gross Nossin* — *Nożyńno*, -*na*, *nożyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Nożyńno*, -*na* 1981 WUN II 601. — Od n. os. *Noga* SSNO IV 70, z suf. -*ino*. Nazwa zniemczona jako *Nossin*. Od XVI w. z członem odróżniającym od niem. *gross* 'wielki'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nożyńno*. Lit.: Surma, PMT IX 45; LorSNH 81. BCz

Nówiec zob. Nowiec (2)

Nöblin zob. Lublino

Nörenberg zob. Ińsko

Nrzestno zob. Drzesno

Nubel(l)a zob. Nobela

Nuburg zob. Świebodzice

Nudźna, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. łączyckim, może w okolicy Kaszew lub Bedlna, płoc.: *Nudźna* 1394, *Nucza*, *Nudza*, *Nuczna* 1402, *Nuczna*, *Nudźna* 1408, *Nudźna* 1409 Łęcz II nr 205, 771, 781, 823, 1591, 1607, 1631, 1752. — Może pierwotnie *Nudza*, od n. os. *Nudza* (: *nudzić* 'marudzić, zrzedzić, tęsknić') RymSEN II 165, z suf. -*na*. Lit.: SHGŁęcz II 8; Borek, -*yn*- 282. EB

Nugen zob. Nowa Wieś (15)

Numajty zob. Okowizna

Numeiten zob. Okowizna

Numejken zob. Okowizna

Numerki zob. Orpelów

Nummergut zob. Stary Dwór (3a)

Nuna, wś, ciech., gm. Nasielsk, 7 km na pld.-wsch. od Nasielska: *Nuna* 1877 Zin I 426; *Nuna* 1886 SG VII 312; *Nuna* 1921 Sk I 136; *Nuna*, -*ny* 1981 WUN II 601. — Etymologia n. niejasna. UB

Nunkajmy, przys., dawniej prawdopodobnie wś, olszt., gm. Korsze, 2 km na płn.-zach. od Korsz: *Nunekaym*, *Nonekaym* 1419 Ger 110; *Nonekaym*, *Nunekaym*, *Nonekaym* 1437 GZ 72; *Nohnkeim*, folw. 1789 Goldb I 147; *Nohnkeim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Nonkeim*, folw. 1820 Wald 136; *Nohnkeim*, folw. 1886 SG VII 175; *Nohnkeim*, *Nunekaym* — *Flisakowo*, dw. 1946 Ley I 33; *Nohnkeim* — *Nunkajmy*, -*jm*, *nunkajmski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nunkajmy* — *Nohnkeim*, os. 1951 Rosp 217; *Nunkajmy*, -*kajm* 1981 WUN II 601. — Nazwa prus. **Nāne-//Nōue-kaim-*; człon pierwszy zob. *Nuny*, w członie drugim prus. *caymis* 'wieś'. RP

Nuny, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 9 km na pld.-wsch. od Bartoszy: *Nonen* ok. 1420, *Nwnen* 1436 Ger 110; *Nonen* 1570, 1608–09, 1623–24 HAPr V 36; *Nohnen* (urspr. *Neyny*), wś 1789 Goldb I 147; *Nohnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Nohnen* 1886 SG VII 175; *Nohnen* — *Najny* 1946 Ley I 9; *Nohnen* — *Nuny*, *Nun*, *nuński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nuny*, *Nun* 1981 WUN II 601. — Pierwotna n. prus. **Nān-ai-//Nōn-ai-*, por. lit. n. os. *Niūniava* (: lit. *niūniava*, *niūnė* 'pieśń, śpiew', *niūniūloti* 'nucić bez słów; kołysać, kiwać') albo lit. n. os. *Nanys* (: brus. *Ananyj*) Lpvž II 294, 329–30, też lit. n. w. *Nōniškis*, *Nōn-upis* (może od n. os. **Nonys*, por. *Non-ēvičius*, *Nanys*). Z uwagi na niem. zwyczaj graficzny zapisywania *au* jako *o*, *a* można raczej przypuszczać, że nazwa ma związek z prus. n. os. *Nauns*, por. *Nawne*, *Petir Nawny*, *Hannika Noyny*, też prus. n. m. *Nawen* 1507, niem. *Naunien*; *Nawniithen* 1458, od prus. *nauns* 'nowy', lit. *natijas* 'nowy' Ger 106, TAP 68, 125. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nuny*. Leyding przytacza wariant *Najny*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 313; Przybalt 195. RP

Nur, wś, dawniej mto, łomż., gm. Nur, 13 km na zach. od Ciechanowca: distr. *Nur* (1416) 1456,

in *Nur* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 109 i 80v); *Nur* 1426 Mkm I nr 16; opido *Nur* (1434)1456 SHGMz(MK 3, 136v); *Nur* 1483 SHGMz(Ep. 11, 78); miasto *Nur*, starostwo *nurskie*, w *Nurze* (1565) Lumaz II 166, 167, 169; *Nur*, oppidum 1578 ŻDz XVI 394, 402; *Nur* 1783 MpPerMz; *Nur* 1827 Tabella II 53; *Nur*, os. miejska 1886 SG VII 312; *Nur*, wś 1921 Sk V 65; *Nur*, -ra, *nurski* 1971 UN 134, 23. — Nazwa od n. rz. *Nur* (dziś *Nurzec*), por. Bug et *Nur* 1237 KMaz I 421. Udolph wiąże n. rz. z ide. rdzeniem **n̥d̥u/***n̥ēu/***n̥t̥*-, rozszerzonym o -r-, w znaczeniu 'płynąć'. Bednarczuk i Babik opowiadają się za rodzimym pochodzeniem hydronimu, por. psł. **nur̥*, 'zagłębienie, dolina, jama' też pol. *nurzać*, *zanurzyć*, *nurek*. Lit.: ZMaz 282; UdolphStell 175–80; RospSEMiG 257; RymNmias 167; Bilut, HE X 114–5; Bednarczuk, Onom XXXVII 254; Babik 483–4. UB

Nurczyk, dziś *Nurczyk* i *Nurczyk-Kolonia*, dwie wsi, biał., gm. *Nurzec-Stacja*, 21 i 20 km na płn.-wsch. od Siemiatycz: *Nurczyk*, wś i dwór 1592, *Nurczyk* 1775 Kond 140; *Nurczyk*, wś i folw. 1902 SG XV/2, 396; *Nurczyk*, wś i folw. 1921 Sk V 23; *Nurczyk*, wś i kol. 1952 UW 167; *Nurczyk* i *Kolonia Nurczyk* 1965 Mp-25(Siemiatycze); *Nurczyk*, -ka, *Nurczyk-Kolonia*, -ka -nii 1981 WUN II 601; gw. *nurczyk*, -a, *nurczyk kolońija*, -a *nii*, *nurczykoski*. — Nazwa od n. rzeki *Nurczyk*, lewego dopływu *Nurca*, w pobliżu której leżą obie wsi. O n. rz. zob. *Nur*. Lit.: Kond 140–1. EB

Nurczyno, wś zaginiona, brak bliższej lokalizacji: *Nurczyno* 1240 KMaz I 344. — Od n. os. *Nurek* SSNO IV 83, z suf. -ino. UB

Nurowice zob. *Nurwice*

Nurski Łęg zob. *Łęg Nurski*

Nurwice, cz. wsi Rybne, dawniej wś, ploc., gm. Rataje: *Nurowice* 1839 MpKwat II 3; *Nurwice* 1877 Zin I 426; *Nurwice* 1886 SG VII 313; *Nurwice* 1921 Sk I 31; *Nurwice* 1967 SM 769; *Nurwice*, -wic, cz. wsi 1971 UN 125, 31. — Nazwa od ap. *nora*, gw. *nura* 'jama', z suf. -owice; współcześnie zanik sufiksalnego -o-. UW

Nury, wś, ostroł., gm. Rzaśnik, 14,5 km na pld. od Różana: *Nury* 1827 Tabella II 53; *Nury* 1886 SG VII 313; *Nury*, *Nur*, *nurski* 1971 UN 149, 15. — Nazwa zapewne od ap. *nur* 'perkoz, ptak płetwonogi, krótkoskrzydły' SW III 426, w l. mnogiej. UB

Nurzec (1), wś, biał., gm. Boćki, 16 km na pld.-zach. od Bielska Podlaskiego: *Nurzec* 1556

SHGPd(KurczB 238); *Nurzec* 1576, *Nurzec* 1577 ŻDz XVII/1, 174, 182; *Nurzec* 1676, *Nurzec* 1790 Kond 141; *Nurzec* 1902 SG XV/2, 396; *Nurzec*, -ra 1981 WUN II 601; gw. *nureć*, *nurca*, *nurećkil/nureiński*. — Nazwa od n. rz. *Nurzec*, prawego dopływu *Bugu*, nad którą leży wieś. O n. rz. zob. *Nur*. Lit.: Kond 141; Majchrowski, RKJt. XI 117. EB

Nurzec (2), dziś *Nurzec*, *Nurzec-Kolonia* i *Nurzec-Stacja*, trzy wsi, biał., gm. *Nurzec-Stacja*, 21,5 km na płn.-wsch. od Siemiatycz: *Hypep̃*, z *Hyp̃ija* 1567, *Nurzec* 1592 Kond 141; w *Nurcu* 1638 HBon X 293; *Nurzec* 1902 SG XV/2, 396; *Nurzec*, wś i folw., *Nurzec*, st. kol. 1921 Sk V 23; *Nurzec*, -ra, *Nurzec-Kolonia*, -ra -nii, *Nurzec-Stacja*, -ra -cji 1981 WUN II 601; gw. *nureć*, *nurca*, *nurećkil*; *nużec kolońija*, -ra -nii, *nużec*; *nużec stacja*, -ra -cji. — Człony odróżniające od ap. *kolonia* i *stacja*. Wsi leżą w pobliżu rz. *Nurczyk*, lewego dopływu *Nurca*. Lit.: Kond 141; Wawrz 92. EB

Nurzyna, wś, siedl., gm. Trzebieszów, 7 km na płn.-wsch. od Łukowa: *Nurzyna* 1418 SHGLu III 163; *Hurzyna* (!) (1418)1598 ZDM I 422; *Nurzina* (1425)1536 ZDM V 290; in *Nurzini* 1448 KMłp IV 477; *Nurzina* 1531, 1580 ŻDz XIV 381, 412; *Nurzina*, z *Nurziney* 1620 RPobLu 169; *Murzyna* (!) 1683 WPar 48; *Nurzyna* 1787 Spis 426; *Nurzyna* 1886 SG VII 313; *Nurzyna* 1902 Przew II 23; *Nurzyna* 1952 UW 144; *Nurzyna*, -ny, *nurzyński* 1970 UN 115, 19. — Nazwa od n. os. **Nur(a)*, z suf. -ina. Do n. os. por. n. os. *Nurek* SSNO IV 83, ap. *nur*, *nurek*, stp. *norek* 'perkoz', czasownik *nurzać się*. Lit.: SHGLu III 163; KosLu 68; Babik 485. IN

Nurzyna zob. *Borzymy* (5)

Nurzyna-Borzymowie zob. *Borzymy* (5)

Nurzyna-Suleje zob. *Suleje*

Nussberg zob. *Orzechowo* (5)

Nussdorf zob. *Leszczynki*, *Orzechówko* (1, 2)

Nussin zob. *Osina* (5)

Nusstal zob. *Orzechowo* (2)

Nuthagen zob. *Netno*

Nutzlin zob. *Nosalin*

Nuwe Vredeland zob. *Mirosławiec*

Nuwe Elian zob. *Lnianek*

Nuwendorf zob. *Nowa Wieś* (98a, 99)

Nuwendorf zob. *Nowa Wieś Mała* (4)

Nużewko, wś, ciech., gm. Ciechanów, 4 km na pld. od Ciechanowa: *Nużewo* 1567 ŻDz XVI 323; *Nożewko* 1827 Tabella II 53; *Nużewko* 1839 MpKwat IV 2; *Nużewko* 1886 SG VII 314; *Nużewko*, -ka, *nużewkowski* 1971 UN 123, 23. — Nazwa

Nużewo

ponowiona z n. sąsiedniej wsi Nużewo (zob.), wtórnie z suf. -ko. UB

Nużewo, wś, ciech., gm. Ciechanów, 3 km na pld. od Ciechanowa: *Nuszewo* 1425 MkM I nr 212; *Nyschewo* 1433 MkM II nr 444; *Nuzewo* 1472 SHGMz(MK 6, 9v); *Nussewo* 1497 SHGMz(Ep. 15, 124v); *Noszewo* 1516 SHGMz(PT 1, 263); *Nużewo Wielkie* 1567 ŻDz XVI 323; *Nożewo* 1827 Tabella II 53; *Nużewo* 1839 MpKwat IV 2; *Nużewo* 1886 SG VII 314; *Nużewo, -wa, nużewski* 1971 UN 123, 23. — Etymologia n. niejasna. Lit.: ZMaz 282. UB

Nużewo zob. Nużewko

Nużewo Wielkie zob. Nużewo

Nüssdorf zob. Niesiebędowice

Nützlin zob. Nosalin

Nycz zob. Kuźnica Nyczowska

Nyczkowice zob. Myczkowce

Nyemarg zob. Nowy Targ (2)

Nykanowice zob. Nękanowice

Nykiel, wś, koniń., gm. Wierzbinek, 4 km na zach. od Sompolna: mol. *Nykiel* 1634 Rpodbrz 237; młyn *Nikiel* 1796 PerOpis V; *Nykiel* 1827 Tabella II 53; *Nykiel* 1886 SG VII 314; *Nykiel, -kla, nykielski* 1971 UN 182, 40. — Wieś powstała z os. młyńskiej nad rz. Notecią. Nazwa od niepotwierdzonego ap. **nakiel*, który oznaczał miejsce wilgotne, porośnięte wikliną, zob. *Nakielnica*. Postać *Nykiel* jest wynikiem zwężenia artykulacyjnego -a- > -e- > -y- oraz zębowej wymowy wygłosowego -l- > -l-. Niewykluczone też, że n. powstała od n. os. *Nykiell/Nikiel* (: *Mikołaj*). AG

Nynehoch zob. Niemichowo

Nynkowo zob. Jasień (1)

Nynnekau zob. Minikowo (1)

Nyostoy zob. Niestoja

Nyr zob. Ner

Nyrki zob. Nerki

Nysa, mto, opol.: provinciam *Nice* 1018 UdolphStell 194; *Nissa* 1201 CdSil I 99; *Niza* 1223 SUr I 164; *Nyza* (1226)XV KŚl III 127; *Nyza* (1230)XIV SUr I 227; *Nisa* 1231 Reg nr 366; *Nyzami* (1237)XIV, *Nyza* (1245)XIV, *Nysa* (1250)XIV SUr II 83, 178, 258; *Nyza* (1251-62)XIV, *Nizam*, *Niza* 1254 SUr III 15, 82; *Niza* (1271)XIV, *Nisza* 1274, *Nyse* (1281)XIV SUr IV

98, 174, 283; *Nysensi* (1282)XIV, *Nyza* (1284)XIV, *Niza* 1290 SUr V 24, 118, 367; *Nizam* 1291, *Nise* (1295)XIV, *Nyzami* 1300 SUr VI 2, 166, 351; *Nysa civis, civitate Nisse* ok. 1300 CdSil XIV 5, 36; actum *Nyze* 1307, de *Nyza* 1312, Datum *Nize* 1315 SNGŚl IX 38; *Nyze, Nisse* 1316, *Nisse* 1328, v. *Nicze* 1332 Reg nr 3616, 4759, 5153; *Nyse* 1334, *Nissensis* 1335, *Nysa* 1338 Reg nr 5350, 5409, 6117; *Nisam* 1385, *Nyse* 1389 LandbSch II nr 106, 698; *Nyse* 1405, *Nisse* 1503 CdSil XXXIII 146, 36; *Nesse* 1549 CdSil XXIV 86; *Neiss, Neyss* 1571 Urb III 32, 36; *Nisseno* 1579 J I 67; *Neisse* 1610 CdSil XXXV 18; *Neiss* 1624 CdSil XXXIV 108; *Nissa* 1638 J I 112; *Neiss* 1743 SNGŚl IX 38; *Neiss, Neisse* 1784 Z III 253; *Neisse, Nisa, Nissa* 1845 K 879; *Nysa, Neisse* 1900 Myc 39; *Neisse, Nysa* 1941 Wrzosek 39; *Neisse — Nysa, -y, nyski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nysa, -sy* 1981 WUN II 602. — Ze względu na mieszanie w średniowiecznej grafii i z y dawniejsze formy n. można odczytywać jako *Nysa* lub *Nisa*. Nazwa ponowiona z n. rzeki *Nysa*, por. super *Nizsam* ok. 1189 KŚl I 151, *aquas Nisse* (1226)1509 KŚl III 126. Etymologię n. *Nisa* wiąże się z hydronimicznym rdzeniem ide. **nejd-/*nid-* 'płynąć'. Nazwę zniemczono jako *Neisse, Nissa, Nyse*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. pol. *Nysa*. Lit.: SNGŚl IX 38; RospSEMiG 257-8; RymNmiast 167; Babik 189-91; Rospond, RKJWr I, 1959, 30-1; UdolphStell 194; Miasta polskie w tysiącleciu II 174-6. JCh

Nysa-Średnia Wieś, cz. *Nysy*, dawniej wś, opol.: *Antiqua Villa* 1259 SUr III 192; *Mittel Neuland* oder *Altstadt Neisse* 1845 K 439; *Nysa-Średnia Wieś — Neisse-Mittelneuland*, dz. 1951 Rosp 217; *Nysa Średnia Wieś*, os. 1967 SM 770. — Nazwa zapisana w źródłach w łac. formie *Antiqua Villa*. Potem notowana dopiero przez Kniego n. niem. *Mittel Neuland*, od *mittel* 'średni, środkowy' i od *neu Land* 'nowo uprawiana ziemia' oraz *Altstadt Neisse*, od *alt(e) Stadt* 'stare miasto' i od zgermanizowanej n. mta *Nysa = Neisse*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Nysa-Średnia Wieś*. JCh

Nytych zob. Nowy Staw (1)

